

ՈՒՇՈՅ

Գ Ի Ր Ք

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ

ԵՐԿԻՐԱՐԻ ՏՊԵՐԱԲՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ

Ի ՏՊԵՐԱԲՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿԻՐԱՐԻ ԵՐԿԻՐԱՐԻ

ՌՅԻԱ-1872

ՀԱՄԱՆԱԻ

Տ. Տ. ԳԵՈՐԳԵԱՆ Դ.

ՊԵՃԱԳՐՈՒ ԵՒ ՍՐԵՆՋՆԵԴՈՅՆ ԿԵԹՈՂԻԿՈՍԻ ԸՄԵՆԱՅՆ ՀԵՅՈՑ.

Արք.
998

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

ԵՄԷ անձամեկույն արժանի յիշատակայ խառնակների իրական անձնայն որ զնախորհրդին Յարգանու-
Յին Աստուածաշունչ սուր զրոյ ի նորակտն մեր բարբառ, ապարկն ոչ ինչ տարողէլ ինչ նմանորին զը-
րուստեք զգործանել եւ զինչզեցածն ժամագրութեան մերջ զյնայ յորինումութիւն, զարարածն ի Ար-
քայան Հայրապետաց մերջ առաջն եւ իրանաշարժ Յարգանայն: Եւ ան մի ի կարեւորագոյն մասնայ
սիր ժամագրութեան է եւ ճԱՇՈՅ անուանել մասնին կոպումիւն, յորտժ բովանդակին ընկերայնաւ մին
եւ նոր կտակարանայ, ըստ պատշաճի ուսուրջ տարւոյ, նախորժ նախշաճ նախիւր եւ աղաթիւր, զոր ընդ ժա-
մանակ ժամանակ նորին իսկ Հորն հրաշայնք Աստուածայնով իմն վառելը եռանդեամբ, ասացեալ են ըստ
ուսուրջ պատշաճի ի իրտա եւ ի կրթութիւն հաստացեալ ժողովորոցն Աստուածաշունչութիւն:

Գանդի եւ ոչ ըստ համարելով նոցա զանապազորնայ մեկնարանութիւն Աստուածայն տառին, որովք
բարբրէին զնոանին նոցայ հաստացելոցն Աստուածօրութիւն Տշմարիտ, եւ հաստանիմն առնէին գնառաւ
նոցա կենդանի գործովք ի Բրիտանա, այլ եւ զրեն իսկ զրան զրոցն սրբոյ տալարելի ի միտա նոցին շնորհով,
զԱստուածաշունչ մասնան, որ շանձարան է անպատ զանոց Աստուածայն անընկնի խորհրդոյ, եւ
որէն յայտնեալ առ մարդկան փրկութիւն, ի հաստան հաստան թաճանեալ, զաստուածայն պնդելով իմա-
նէն է ի խնամութեամբ, զի ընկերայնութեամբ նոցին յինչիւնչոցն Աստուծոյ զիրքմանելի գործնայն մտայ
կրկնեացան զպատշաճն Աստուծոյ, եւ զնորմարցա միայ միայ յաւուրք անոր եւ ի անդին տէրեկանայն: որ-
պէս եւ զիշատակս սրբոցն Աստուծոյ:

Յայտնի ունելով մասնան այս չառնի զգինչիւն կարգաւորութիւն, բաշտագո՞ւ ամենայն, ԵՄԷ ար-
դարեւ գործ է առ Տշմարիտ վարդապետայ Եկեղեցւոյ Բրիտանոսի. բանդի ըստ ի բարանելի տաճական հանդի-
սոք սրբոցն, զորս կտառել Եկեղեցին, պնդելովս անսանել յայտնելով ընկերայնութեան, որը զաստարակ լինին
մեզ ի գործ եւ ի պտուղ կենդանի հաստաց, աղիւնաւորեալ սիրովս Աստուծոյ: ԵՄԷ Ջերմանակն ինչն տե-
քն, զառ ի Աստուծոյ առ մարդիկ յայտնին զՅովութիւն եւ զգործութիւն, ԵՄԷ աւուրք տալաշարսութեան, ըստ
ընկերայնութեան ուրդեալ են ի կտակմն մեղուցեալ ի զգրութեան, անիս տառնաբանն Աստուծոյ, եւ յաւով կե-
րպուժեան տեսարանելոյ, կամ ի բարբարանս առ ի գործ մեղուցելոյ:

Այս առաջ, չընկալանքս այս գործ Հարանց մերջ կրակելեայ, որպէս եւ նորապատ Յարգանութիւն
Աստուածաշունչ մասնին, մին չեւ կենայ ի յոս արեւստի տալարութեան, անցնելով ընդ զանպան զրիւս,
եւ բազում անգ է զի անմահտ զրոյն նախապելով, ոչ սակաւ տալանս ի ներքս ունի տալարել, ԵՄԷ ի բոսան եւ
ԵՄԷ ի կէտարութիւն, մինչեւ ի բազում տեղին անմահտի ընկայել ընկերայնութեան զնախաւ թանին, որ
պէս յայտնի թուանեն մեզ զանպան զրուցիւր, եւ նախն օրինակաւ մասնանցն տալարեալս մին եւ նոր կտա-
կարանայ:

Յայս գիտելով շորմարցոյ սուրբ Հայրապետ մեր եւ արմանելով Ամուսնայ Լուստունին նոցայ մերջ
ՏԵՐ ԳԵՈՐԳ Գ Վեմախա կաթողիկոս, եւ անանելով զկարեւորութիւն կրկն տալարութեան չառն անու-
նայ մասնին, հրամայեայ ի յոս ընկայել զառ ի տալարելի Իսայ ԱՅՈՂԻՍ եւ նորաւոյ ընտիր տառիւր եւ
փոքրեալ տալարութեամբ: Եւ բանդի չառնցն տալարելոյ մինչեւ զարժ համանայն Լին առ հաստակ Աստու-
ծաշունչին խնդրելով ի տեղին տեղին փրկական սրբաբանութեամբ Աստուծոյ Վարդապետ Երեւանցոյ, պա-
տուիրեայ Հայրապետ մեր, ուչի ուշով առնուլ ի համեմատութիւն զնախոր ընտիր մեղուցի օրինակս Աստու-
ծաշունչի զրոյ եւ զչառնայն զանկնոց ի Կատեղապարտի Ս. ԱՅՈՂԻՍ, յորս առաջին եւ պատուականագոյն հա-
մարին չառն եւ Աստուածաշունչ Յարգանոց անուանեալ, զրեւոյ ի մարգարէի թան Գ. 1286, եւ 1293,
հրամանաւ Բրիտանոսական Յարգարին Հայոց Հեմմի Բ. Լուսնան, առաջի առջ ունելով եւ զաղագիր Աս-
տուածաշունչ եւ զչառն: Իսկ առաջ եւ Տառք երեւոյ ի կարգին ի չառնի մերով, ըստ մեծի մասին աղիւ-
ցան, համեմատելով ընդ զանպան օրինակայ մեղուցի չառնարանց մերջ:

Յուզղարութեան անդ Կատեղիս ոչ զանց արարաւ եւ զգինչագիր մանամեմեմքն, յորս յառեալ ի տեղին
տեղին կարեւոր հրահանք, ի զերութիւն պաշտակելի Եկեղեցւոյ Հայաստանայն:

Իւ յանդի գայտ ամենայն պարզեւ ի կորդի քննոյ ընծոյնք Լադաւանայն Եկեղեցոյ պատուէր ընկարք ի սրբոյ Լադաւանէն մարտ ի ԴԷՈՒԴԵԱՅ Դ, ի զկոյ վարձակեր յանկոյ տառածոր առ յիշատակ որոց զկեր մեր զայոց են յաւանքն որոց Լադաւանայն Եկեղեցոյ եւ զամեն ի նշանակ զորոնք եւ ի բարեկարգութեանց, զորս արար Սա եւ կատարեաց մինչեւ ցորորի չորեքամեան շրջանի Լադաւանէն իւրոյ, ետեսանուոր քննելով վնասից եւ զորոնք արձանայնաւ չարորայն իւրոց երանկեաց — սոյում բարեպատէն առթի ծաղով բնորոնակայնի գայտով, որպէս եւ զայլ ամենայն սիրազորութիւնս ի կենսադրութեան Երազեկայն Լադաւանս :

Գանդի յորժ տնոր ամառնայն իւրոյ յաւանքանքն Դան ուղարկաւ, սար Եկեղեցոյն, ընդ Լադաւանայն Կան ծածոր պարտադրութեանց կորորելով եւ զկոյ բարեկարգութեան կեկեղեցոյ, զամենայն փոյթ եւ զլան ի մոր կեկոյ զան զորեաց բարեկարգի ոչ միայն գեղեկարարան տնայնիւն մերոյ Եկեղեցոյն առնաւարտ, այլ եւ զՍոյր Աթոս մեր գուրի Էքիանին, որ է զիտարարան եւ նախարան ի փառս պարտեաց Ազգոս Նշարեայ մեզ ի նախնաց տնոր նախնայնց ցանկեաց :

Եւ նախ, տնայն վարդապետին բարեկարգ պարտեաց ի տանայի սրբոյ Էքիանին, մեն Էքի Կոստանի յանկեկան կորն Զանարն ի Յիկեց կուտ Աւոյ կարանքն եւ պարտեացն, կից ընդ նորն, երես բնորոնք պարտեաց գրեթեւորս, զմին ի պէտս գեղատարեկոյ մարտարայն եւ զայոց, յորում գեղեկին եւ շալկին եւ շուշար եկեղեցի ի կիրառութեան, գերբորդն ի պէտս Դասեց Սրբոյ, որ պարտեանքն եւ այլ կեկեղեկան զարդ եւ արարան անոր, եւ զերբորդն իրեն Փանդարան նախնայն, որ բառ կարգի եւ կանոնուոր մեզով գեղեկեայն ամենայն նախնայն, եթէ ի մեռս ընդայն պառտս, եւ եթէ զանայն առնան պարտաւոր ի Սոյր Աթոս :

Երբորոց, տնայնիւր գաղարան Սրբոյ Աթոսոյ յանկարդ գրեթեան բառ ամենայն մասնայն, մանաւոր բառ նաան տառիցն անշուրմեան, որ գրեթէ նոյն էր որ ինչ վարդապետն հաստատարն էր ի Սիմէոն բարձրոյն կանոնիւրով Երեւանոյ, զորորեաց ընտիր ընտիր մանկոյ, եւ զանապան նորան տառի, եւ ծարարարուհան մարտեան, եւ զարդինս բարեաց սար ամենայն անի յայնի կեկեղեկան ամենայն որ նախնայն գեղեկեան արդէն տարգրեաց ընդ այնայն, որոց տարգրութեան անկոյ կել ի 1869 ամէ եւ սար :

Երբորոց, Սոյր Աթոս մեր Ս, Էքիանին ոչ ուէր արմանի ի բառն եւ կատարի եւ ներկայութեան կանոնուոր եւ փոխել Զեկարան, եւ զայն նիւարեկոյ կառոյց զեկարան, եւ Ազգուոր Լադաւանս մեր փոխելի մարտարութեան :

Ի վերայ սար ամենայն յաշ արաջոյք եւ զայս, զի Վեկապա Նորիւր Տէրս մեր ոչ անուս արաջ երբէր եւ զկոյ բարդանքն զատարարութեան անգայնե մանկոյն, որոց փան ի բազում տնայն եւ ի փանդոց կրոց Դարոցս պարտադրաւ արդեմայն սրբոյ Եկեղեցոյն եւ սրբո նաւաստան եկեղեցոյ, առնելով միանգամայն վարդար կանոն Յէ Աստուարանայն եւ Յէ Վանական եւ փառական Դարոցոյն :

Ի փոխան բանքս Դուր կորարմ առ ամենայն պարտեաց Լադաւանայն սար Եկեղեցոյ, եւ առ որդիս հարապատ սրբոյ Էքի մերոյ Դրբորի յաւանքն կերբորի, մալիկ ընդ մեզ ի Տեսուէր Աթոսէ Աստուածբնոր փանդարարութիւն մերում Տ. Ս. ԿԵՈՒԴԵԱՅ Դ կանս երկարս, նաեղերն յարգութեան ամենայն Աստուածանայն եւ ապաշար գեղատարութեան Սրբին արդեմարարան, արձանայն բարեկատարութեան Տիրանոր Կուրն եւ նաեղէն անպիշարել Լադաւանայն մերոյ երանկեաց, ի փառս մեծին Աստուծոյ եւ Փրկչին մերոյ Աթոսի Քրիստոսի, Աթոս ընդ Էքի եւ ընդ Լադոյի սրբոյ պատեւ եւ գրեթեան յախանան յախանելոյ, ամեն :

ԱՅԼՈՒՄ ԱՆՔԱՆՔԱՆ ՔՆՆՈՒՄ

Կ Ա Ն Ո Ն

ՍՐԲՈՅ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԺՈՅ

Մ Ե Ր Ո Յ.

Լատուածիցայտու թեան զիւրքն Տոբուսն է Սարգսիւք և պաշտամանքս: Առաւուտ Օրհնութիւն՝ յի՛ Խրչնորդ Գծ: Բայց զգեցնի Սարգսիւքս և յաճանայք և ամենայն պաշտամանայք: և զա՛հիւք և մեծիւք լուցկովք եկեացն յատեանն: և պնդեա երկեցն զՕրհնութիւնն: Սքնպեա և իՏէր երկնիցն պնդաւորեայք ամենեկեան եկեացն յատեանն: և յաւարանք Տէր երկնիցն: Կցէ՛ Սարգսիւքս և իւր՝ Լատարեցն ի սեղանն: ասացնն Ուրի՛:

Սրբոյ Լատարանիս Ախուսի Վրիտտոսի՝ որ բառ
Ղախաուս: (Հիւ՛ Բ. 47րդ, 8):

Ի ծննդեան Տեառն միւրոյ Ախուսի Վրիտտոսի:

Եւ Տովիւք էին ի տեղուոն յայնմիկ
բացօթեալք: որք պաշէին զպաշ-
պանութիւնս գիշերոյ Տօտից իւրեանց:

Եւ Տրեշտակ Տեառն երեւցաւ նոցա, և
փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա, և եր-
կեան երկիւղ մեծ:

Եւ ասէ ցնոսա Տրեշտակն. մի՛ երկնեմք,
զի աճաւասիկ աւետարանեմ՝ ձեզ զորա-
խութիւն մեծ, որ եղեցի ամենայն ժողո-
վորդեանն:

Օ՛ի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ, որ է օ-
ծեալ Տէր, ի բաղաբի Ղախութի:

Եւ այս նշանակ ձեզ, գտանիցէք մանուկ
պատեալ ի խանձարուրս, և եղեալ ի մը-
տուր:

Եւ յանկարծակի եղև ընդ Տրեշտակին
ընդ այնմիկ բազմութիւն զորաց երկնաւորաց,
որ օրհնէին զՂախաւս և ասէին:

Փառք ի բարձունս Ղախաւսի, և յերկիր
խաղաղութիւն, ի մարդիկ Տաճմութիւն:

Զգաւ ի բաշտանն երկեցն աստարտ Ժիւն ի կեն: և ասք
զննացորդ Լատարանս զայս կարգեցն:

Եւ եղև իբրև վերացան ի նոցանէ Տրեշ-
տակքն յերկինս, ասեմ ցմիմանս Տովիւ-
քն. եկայք երթիցուք մինչև ցլեթ զե՛հեմ,
և տեսցուք զե՛նչ է բանս այս որ եղև զոր
Տէր եցոյց մեզ:

Եւ եկին փութանակի, և գտին զՂա-
րիւս և զՂախութի, և զմանուկն եղեալ ի-
մուր:

Եւ ծանեան վասն բանին՝ որ ասացաւ
նոցա զմանակսն:

Եւ ամենեկին որ լսէին՝ զարմանային
վասն բանիցն զոր խօսեցան ընդ նոսա Տո-
վիւքն:

Եւ Վարիւս զամենայն զբանս զայստակ
պաշէր, և խելամուտ լինէր իւրտի իւրում:

Եւ զարձան Տովիւքն՝ փառաւոր առնէին՝
և օրհնէին զՂախաւս և վասն ամենայնի զոր
լուան և տեսին, որպէս պատմեցաւ նոցա:

Առաւարանն Լատարանի երկեցնն Եւ յաճանայ ծա՛ւ Եւ առ-
ւաւտս երբ՝ Ուրիւքն աղաբաւեան, Փոխ՝ Եւ յաճանայ ծա՛ւ Եւ առ-
ւաւտս, Եւ ի թէ ի Կիւրակի Տանդիպի: Եւ զորերկց աւետարան
կարգեցն: Բոլ. Մայր ասք: Եւ յաճանայ ծա՛ւ Եւ առ-
ւաւտս՝ որ Տառ և յաճանայ: Երկն. յի՛ Խրչնորդ Գծ: Երկն. Ուրի՛:

Սրբոյ Եւսեփարանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (ՀԼ. Ե.)

Պատմ. Հովհաննէս Մկրտչի Տեսնոն մկրտ. Հիսուսի
Քրիստոսի:

Քանզի բազումք յօժարեցին վերըս-
տին կարգել զպատմութիւն վասն
իրացն հաստատելոց ի մեզ. որպէս աւան-
դեցին մեզ՝ որ ի սկզբանէ ականատեսք
և սպասաւորք եղեն բանին:

Կամ եղև և ինձ, որ ի սկզբանէ զհետ
երթեալ էի ամենայն ճշմարտութեամբ,
կարգաւ գրել քեզ, քաջդ թէոփիլէ:

Չի ծանկեցա զբանեցն, որոց աշակեր-
տեցար, զճշմարտութիւն:

Եւ եղև յաւուրս Հերովդի արքայի Հը-
րէաստանի, քահանայ ոմն անուն Օւրբա-
րիա՝ իդասակարգէ Երիայ, և կին նորա ի-
գտտեբաց Մհարծնի, և անուն նորա Լիւի-
սարէթ:

Եւ էին արդարք երկարին առաջի Ես-
տուծոյ. գնային յամենայն պատուիրանս և
յիրաւունս Տեսնոն անարատք:

Եւ ոչ զգլը նոցա որդեակ. քանզի Լիւի-
սարէթ ամուլ էր, և երկորեանս անցեալ
էին զաւուրք իւրեանց:

Եւ եղև ի քահանայանայն նորա ըստ
կարգի աւուրցն հասանելոյ առաջի Եստու-
ծոյ. ըստ օրինի քահանայութեանն և հաս
նմա խունկ արկանել՝ մտեալ ի տաճարն
Տեսնոն. և ամենայն բազմութիւն ժողովրդ-
դեանն կային յաղօթս արտաքոյ՝ ի ժամն
խնկոցն:

Եւ երեցաւ նմա հրեշտակ Տեսնոն, զի
կայր ընդ աճմէ սեղանոյ խնկոցն:

Եւ խոսկեցաւ Օւրբարիա իբրև ետես,
և անկաւ աջ ի վերայ նորա:

Եսէ ցնա հրեշտակն Տեսնոն, մի՛ երկըն-
չեր, Օւրբարիա, զի լսելի եղև աղօթք քո.
և կին քո Լիւիսարէթ ծնցի քեզ որդի, և
կոնկեցես զանուն նորա Հովհաննէս:

Եւ եղեցի քեզ ուրախութիւն և ցնծու-
թիւն. և բազումք ի ծննդեան նորա խըն-
դասցեն:

Չի եղեցի մեծ առաջի Տեսնոն. և զինի
և օրի մի՛ արքեղ. և Հոգւով արով լցցի
անդաւտն յորովայնէ մօր իւրոյ:

Եւ զբազումս յորդոցն Խարայիկ զար-
ծուցէ ի Տէր Եստուած իւրեանց:

Եւ ինքն եկեացէ առաջի նորա հոգւով
զօրութեամբ Լիւիայի զարծուցանել զսիրտս
հարց յորդիս, և զանհաւանս յիմաստու-
թիւն արդարոց. պարտաստել Տեսնոն ժո-
ղովուրդ կազմեալ:

Եւ ասէ Օւրբարիա ցհրեշտակն. և ին
զիտացից զայդ. զի ես ծեր եմ. և կինն իմ՝
անցեալ զաւուրք իւրովք:

Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ և ասէ ցնա.
ևս եմ՝ Վարդիէլ՝ որ կամ՝ առաջի Եստու-
ծոյ. և առաքեցայ խօսել ընդ քեզ՝ և ա-
ւետարանել քեզ զայդ:

Եւ ահա եղեցիս համբ, և մի՛ կարասցես
խօսել մինչև ցօրն՝ յորում այդ լինիցի.
փոխանակ զի ոչ հաւատացիր բանից իմոց՝
որ լցցին ի ժամանակի իւրեանց:

Եւ ժողովուրդն ակն ունէր Օւրբարիայ,
և զարմանային ընդ յամեն նորա ի տա-
ճարին:

Եւ իբրև ել՝ ոչ կարեր խօսել ընդ նո-
սա. և խնացան թէ տեսիլ ետես ի տաճա-
րին. և նա նշանացի խօսէր ընդ նոսա, և
կայր պապանձեալ:

Եւ եղև իբրև լցան աւուրք պաշտաման
նորա, գնաց ի տուն իւր:

Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ յղացաւ Լիւի-
սարէթ կին նորա. և թագուցանէր զանձն
ամիսս հինգ, և ասէր. զի՛նչ զօրծ զօր-
ծեաց ընդ իս տէր՝ յաւուրս յորս հայեցաւ
յիս բառնալ զնախատինս իմ՝ իմարդկանէ:

Երկրորդ Շարաֆած՝ Այսօր ցնծաւ զինի՝ Արշի:

Սրբոյ Եւսեփարանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (ՀԼ. Ե. 42. 62)

Ի Հօրէ Եմնակալէ:

Եւ յամենան վեցերորդի առաքեցաւ
Վարդիէլ հրեշտակ յԵստուծոյ ի քա-
ղաք մի Վալիկեացոց, որում անուն էր Նա-
զարէթ. առ կոյս խօսեցեալ առն, որում
անուն էր Հովսէփ, իտանէ Վալիկի, և ա-
նուն կուսին Վարդիմ:

Եւ եկեալ առ նա ասէ. ուրախ լիւր բերկ-
րեալդ՝ Տէր ընդ քեզ:

Լա նա ընդ բանն խռովեցաւ. և խորհէր ընդ միտս թէ՛ որպիսի ինչ իցէ որջոյնքս այս :

Լա ասէ ցնա Տրեշտակն. մի երկնէիք Մարիամ, զի գտեր չնորհոյ յԱստուծոյ :

Լա ահա յղապէր՝ և ծնցես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա Հիսուս :

Կա եղիցի մեծ, և որդի Բարձրեղց կոչեսցի. և տացէ նմա Տէր Ըստուած զաթոն Կաթի Տօր նորա. և թագաւորեսցէ ի վերայ տանն Հակոբայ ի յախտեանս. և թագաւորութեան նորա փախճան մի լիցի :

Լա ասէ Մարիամ ցՏրեշտակն. զեմրդ լեւնիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ :

Պատասխանի ետ Տրեշտակն և ասէ ցնա. Հողի սուրբ եկեսցէ ի քեզ, և զօրութիւն բարձրեղց Տովանի լիցի ի վերայ քո. քանզի եւ որ ծնանելոցն է ի քէն՝ սուրբ է, և Արդի Ըստուծոյ կոչեսցի :

Լա ահա Լղիսարեթ աղգական քո՝ և նա յղի է ի ծերութեան իւրում. և այս վիցերորդ ամիս է նորա՝ որ ամուսն կոչեսցաւ էր :

Չի ոչ տկարացի առ յԱստուծոյ ամենայն բան :

Լա ասէ Մարիամ՝ ահա ասիկ կամ ազատեմ Տեառն. եղիցի ինձ բոտ բանի քում. և գնաց ի նմանէ Տրեշտակն :

Եղբորդ Հարութան, քի՛ Այս Զան. ցի՛ն՝ Օգոստոս

Սրբոյ Ըստուծոյն Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ բոտ Ղուկասու. (Լ. Ժ. Լ. հոգեւոր 39) :

Տեքամբ մերով Հիսուսի. Քրիստոսի :

Յարուցեալ Մարիամ՝ յաւուրսն յայնոսիկ գնաց ի լեւնակողմն փութապէս ի քաղաքն Հիւղայ :

Լա եմուտ ի տուն Չարարիայ, և ետ ողջոյն Լղիսարեթի :

Լա եղև իրբն լուս զողջոյնն Մարիամն. Լղիսարեթ, խաղաց մանուկն յորովայնի նորա : Լա լցաւ Լղիսարեթ հօգուով սրբով. ի ձայն բարձր աղաղակեաց և ասէ. (Օրհնեալ ես դու ի կանայս, և օրհնեալ է պատգ որովայնի քոյ :

Լա ուստի է ինձ այս. զի եկեսցէ մայր Տեառն իմից առ իս :

Չի ահա ասիկ իրբն եղև ձայն ողջունի քոյ յախանձ իմ, խաղաց ցնձալով մանուկս յորովայնի իմում :

Լա երանի, որ հաւատացէ եթէ եղիցի կատարումն ասացելոցս նմա ի Տեառն :

Լա ասէ Մարիամ՝ Մեծացուցէ անձն իմ՝ զՏէր, և ցնձացաւ հօդի իմ յԱստուած փրկիլ իմ :

Չի հայեցաւ ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ. զի ահա յայսմ հետէ երանեսցեն ինձ ամենայն ազգք :

Չի արար ինձ մեծամեծս հօրն. և սուրբ է անուն նորա :

Լա ողորմութիւն նորա ազգաց յազգս երկնազաճաց իւրոց :

Լա սուր զօրութիւն բաղկաւ իւրով. ցրուեաց զամբարտաւան մեօք սրտից իւրեանց :

Վաղեաց զհօրս յաթոռոց. և բարձրացոյց զխոնարհն :

Չաղցցեալս լցոյց բարութեամբ. և զմեծառունս արձակեաց ունայնս :

Պաշտպանեաց խորպէյն ծառայի իւրում, յիշիլ զողորմութիւնս, որպէս խօսեցաւ առ հարս մեր՝ Բրաճամու և զաւակի նորա յախտեանս :

Լիկաց Մարիամ՝ առ նմա իրբն ամիսս երկա, և դարձաւ ի տուն իւր :

Լա Լղիսարեթի լցան ժամանակք ծնանելոյ, և ծնաւ որդի :

Լա լուսն որ շուրջ զնովստ էին, և աղգատոհմն նորա. զի մեծ արար Տէր զողորմութիւն իւր ընդ նմա. և խնդացին ընդ նմա :

Լա եղև յաւուրն ութերորդի՝ եկին թղիստեկ զմանուկն. և կոչէին զնա յանուն հօր իւրոյ Չարարիա :

Պատասխանի ետ մայր նորա և ասէ. ոչ, այլ կոչեսցի Հովհաննէս :

Լա ասն ցնա. քանզի ոչ ոք է յազգի քում, որոյ կոչէ անուն Հովհաննէս :

Լկնարեկին հօրն նորա՝ թէ զեւել կամիցի կոչիլ զնա :

Լա խնդրեաց տախտակ՝ զրեաց և ասէ. Հովհաննէս է անուն զորա. և զարմացան ամենեկին : Լա բացաւ բերան նորա վաղվազակի՝ և լեզու նորա, և խօսէր և օրհնէր զԸստուած :

Չայն տեսան ի վերայ ջուրց՝ և Մատուած փառաց
որոտաց, և Տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց փոխ.
Մատուցէք:

Բնթեքցուածս յԱշտուկայ Մարգարէէ:
(ԳԼ. ԺԻ. հոմաք 31)

Այսպէս ասէ Տէր. և տէք ջուր
ուրախութեան յաղբերացն փրկու-
թեան:

Լա ասացես յաւուր յայնմիկ. օրհնե-
ցէք զտէր, հնչեցէք զանուն նորա, պատ-
մեցէք ի հեթանոսս զփառս նորա, յիշե-
ցէք՝ զի բարձրացաւ անուն նորա:

Օրհնեցէք զանուն Տեսնան, զի մեծա-
մեծս արար, պատմեցէք զայս ամենայն
երկրի:

Հնծացէք՝ և ուրախ լերուք բնակիչք
սիւնի, զի բարձրացաւ սուրբն Խորայէն ի
մէջ նորա:

Բնթեքցուածս ի Հնեսուայ յորդուդ Կառեայ:
(ԳԼ. Գ. հոմաք 14):

Լա եղև իբրև շուեաց ժողովուրդն ի
խորանաց իւրեանց անցանել ընդ Հորդա-
նան, և քահանայքն բարձին զտապանակ
ուխտին Տեսնան առաջի ամենայն ժողովուր-
դեանն:

Լա իբրև մտանէին քահանայքն՝ որ կը-
րէին զտապանակ ուխտին ի Հորդանան, և
ոտք քահանայիցն կրելեաց տապանակին՝
միտեցան յեզր ջրոյն Հորդանանու, և Հոր-
դանան լցեալ զայր զարիւ և զարիւ որ-
պէս յաւուրս հնծոց ցորենոց:

Լա կացին ջուրքն՝ որ իջանէին ի վե-
րուստ՝ միաձոյլք՝ անջրպետեալք հեռա-
ցեալք յոյժ յոյժ, յԱղամիտէս քաղաքէ՝
որ է մասն Կարիաթարիմայ. և որ իջանե-
լին՝ իջին ի ծովն Եփրատացոց, ի ծովն
ազի, մինչև իսպառ նուազելոյ. և ժողո-
վուրդն կայր յանդիման Լիբիոփի:

Լա կային քահանայքն՝ որ կրէին զտա-
պանակ ուխտին Տեսնան ի վերայ ցամաքի
ի մէջ Հորդանանու պատրաստութեամբ.
և ամենայն որդիքն Խորայէն անցին ընդ
ցամաք:

Բնթեքցուածս յԵղեց:

(ԳԼ. ԺԻ. հոմաք 22):

Լա խաղացոյց Մովսէս զորդին Խորա-
յէն ի Կարմիր ծովէ անտի, և ամ զնոսս
յանապատն ի Սուր: Լա զնացին երէքօրեայ
ճանապարհ յանապատի անդ, և ոչ գտա-
նէին ջուր ըմպելոյ, եկին ի Սեուայ: Լա ոչ
կարէին ըմպել ջուր ի Սեուայն, քանզի դա-
ռին էր. վասն այնորիկ անուանեաց զանուն
տեղոյն այնորիկ՝ Վանութիւն:

Լա տրանջեաց ժողովուրդն զՄովսէսէ՝ և
ասեն. զինչ արբոյք:

Ըզաղակեաց Մովսէս առ Տէր, և եցոյց
նմա Տէր փայտ. և արկ զայն ի ջուրն՝ և
քաղցրացաւ ջուրն: Լա անդ էտ նմա իրա-
ւունս և զատաստանս, և անդ փորձեաց
զնա, և ասէ՝ եթէ լսելով լուիցես ձայնի
Տեսնան Մատուոյ քում, և զհաճոյս առա-
ջի նորա արացես, և ունկնդիր լիցիս
պատուիրանաց նորա, և պահեսցես զամե-
նայն իրաւունս նորա, զամենայն զախան
զոր ամի ի վերայ Լիբիոտացոյն, ոչ ամից
ի վերայ քոյ. զի ես եմ Տէր՝ որ բժշկեմ
զքեզ:

Լա եկին յԱղիմ. և էին անդ երկուտա-
սան աղբիւր ջրոց, և եփմանասուն ծառ
արմաւենեաց. և անդ բանակեցան առ ջը-
րովն:

Բնթեքցուածս ի Զորբորդ ինազաւորութեանց:

(ԶԼ. Բ. հոմաք 19):

Լա ասեն արք քաղաքին ցԱղիմէ. ա-
հաւասիկ բնակութիւն քաղաքիս բարի է,
որպէս և տէրդ իսկ տեսանէ. և ջուրքս
չար և երկիրս անգուակ: Լա ասէ Լիբիսէ,
առէք առ իս կուժ մի նոր, և զիք այդր:

Լա բերին առ նա. և ել Լիբիսէ յակա-
նքս ջուրցն՝ և արկ անդ աղ, և ասէ, այս-
պէս ասէ Տէր. բժշկեմ զյուրոց զայդոսիկ,
և մի՛ ես լիցի այդ ի մահ և յանդաւակո-
թիւն:

Լա բժշկեցան ջուրքն մինչև ցայսօր ըստ
բանին Լիբիսէի, զոր խօսեցաւ:

Բնթերցուածս յԱղիկէէն Մարգարէէ:

(Է. Խ. Կ. հատ. 1)

Լա եմբ զիս առաջի դրան տաճարին, և ահա ելանէր ջուր ի ներքոյ վարագուրաց տաճարին ընդ արեւելս. զի երեսը տաճարին հայէին ընդ արեւելս. և ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ տաճարին ի հիւսիսոյ ի սեղանն կոյս:

Լա եհան զիս ընդ ճանապարհ դրանն հիւսիսոյ, և շրջեցոյց զիս ընդ ճանապարհ դրանն արտաքինոյ, առ դրամն արտաքինով, որ հայէր ընդ արեւելս. և ահա ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ:

Լա իբրեւ զիս առն զէմ յանդիման, և չափ ի ձեռն իւրում. և չափեաց հազար չափովն, և անց ընդ ջուրն՝ ջուր յորդովեան:

Լա չափեաց հազար չափովն, և անց ընդ ջուրն, և հարկանէր ջուրն մինչև ցերանն. և չափեաց հազար չափովն, և անց ընդ ջուրն, և հարկանէր ջուրն մինչև ցգօտի:

Լա չափեաց հազար չափովն զուղանն և ոչ կարէր անցանել, զի յորդեաց ջուրն իբրեւ զյորձանս հեղեղաց, ընդ որ ոչ որ անցանիցէ:

Լա ասէ ցիս՝ տեսնի որդի մարդոյ. և դարձոյց զիս և տարաւ յափն գետոյն:

Լա ի շրջէն անդ իմում, և ահա յափն գետոյն ծառատունկ բազում յոյժ՝ յայսկոյս յայնկոյս:

Լա ասէ ցիս. ջուրս այս որ ելանէ ի կողմն Գաղիկացոց ընդ արեւելս, և իջանէ յԱրարիայ, և զայ մինչև ցծով ի ջուրց ելեցն և բժշկեացէ զՊուրս:

Լա եղեցի ամենայն շունչ անասնոց ի բաց լճերոց, յամենայնի յորոց վերայ եկեացէ զեան՝ կենդանի լեցին. և եղեցի անդ ձուկն բազում յոյժ, զի հասեալ անդր ջրոյս այսորիկ՝ բժշկեացէ. և կենդանացի յորոց վերայ հասցէ զեան և կեցցէ:

Լա կացցեն ի նմա որսորդք յհազարդեայ մինչև ցլնգաղիս. և ձգանք ոռականաց առանձինն եղեցին, և ձկուճք նորա իբրեւ զձկուճս ծովուն մեծի, և բազմութիւն բազում յոյժ:

Հեւս նորա և ի դարձս նորին, և ի հաճախում նորին մի՛ սրբեցին, այլ յաղ մատնեցին:

Լա առ գետովն ելցէ զափամէն յայսկոյս և յայնկոյս՝ ամենայն ծառ ուտելի, և մի՛ հնացի շուրջ գնդաւ, և մի՛ պահասեցի պտուղ նորա, և զգալարութիւն իւր յառաջադոյն արձակեացէ. զի ջուրք նորա ի սրբութեանց երանիցեն. և եղեցի պտուղ նոցա ի կերակուր, և ելք նոցա ի բժշկութիւն:

Պողոսի առաքելոյն ի Պորթապաղ Եւսեբն ինդէնոյն է ընթերցուածս (Գ. Լ. Ժ. հատ. 1):

Ոչ կամիմ եթէ տգէտք իցէք՝ եղբարք. զի հարբն մեր ամենեքին ընդ անդունէին, և ամենեքին ընդ ծովն անցին. և ամենեքեան ի Մովսէս մկրտեցան յամնն և ի ծովն:

Լա ամենեքին զնոյն զհոգեւոր զկերակուրն կերան:

Լա ամենեքին զնոյն զհոգեւոր բմնիկն արբին. զի բմնիկն ի հոգեւոր վիմէն՝ որ երթայր զհետ նոցա, և վիմէն էր ինքն Վերիստոս:

Ելէ. Արաբի եղիկն երկնք՝ և ցնծացէ երկիր. զուսարացն ծով լիս. իւրով. ցնծացեն զաւաճ՝ և ամենայն որ և ի նոսա:

Պրոք Եւստատիոս Յիսուսի Վերիստոսի որ ըստ Մատթէոսի (Լ. Է. Գ. հատ. 1):

Ղանն մկրտութեան Տեսան մարդ և Գրիգոր Յիսուսի Վերիստոսի:

Յառաջին յայնտիկ զայ Յօհաննէս մկրտիչ բարոյեւ յանապատին Հրեատանի, և ասել, ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է սրբայութիւն երկնից:

Չի սս է՝ վասն որոյ ասացաւ ի ձեռն Լսացեայ մարգարէի, որ ասէ. ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ արարէք զճանապարհ Տեսան, և ուղիղ արարէք զաւելոս նորա:

Լա ինքն Յօհաննէս ուներ հանդերձ ի ստեղ ուղտու, և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր, և կերակուր նորա էր մարախ և մեղր վայրենի:

Հայնժամ՝ ելանէին առ նա ամենայն Երուսաղէմացիք և ամենայն Հրեատան, և ամենայն կողմն Հորդանանու, մկրտէին ի նմանէ ի Հորդանան գետ, և խոստովան լինէին զմեղս իւրեանց:

Լս. տեսեալ զբազումսն ի Սաղուկեցւոյն
և ի փարիսեցւոց եկեալս ի մկրտութիւն
նորա՝ ասէ ցնտաւ. ծնունդք իժից՝ ո՞ր ե-
ցոյց ձեզ փախել ի բարկութենէն որ դա-
ւըցն է:

Արարէք այսուհետեւ պտուղ արժանի
սպաշխարութեան. և մի համարիցիք ասել
յանձինս՝ թէ ունիմք մեք հայր զԱրար-
համ. ասեմ ձեզ, զի կարող է Մատուած
ի քարանցս յայցանէ յարուցանել որդիս
Արարհամ:

Ոչ ի աւասիկ տապար առ արմին ծառոց
դնի. ամենայն ծառ որ ոչ առնիցէ զպտուղ
բարի, հատանի և ի հօր արկանի:

Լս. մկրտեմ զձեզ ջրով յապաշխարու-
թիւն, բայց որ զինքն իմ՝ զայ՝ հըրապոյն
է. քան զիս, և ես չեմ բաւական բառեալ
զկօշիկս նորա. նա մկրտեցէ զձեզ ի Հո-
գին սուրբ և ի հօր:

Արց հեծանոցն ի ձեռին իւրում, և
սրբեցէ զկալ իւր, և ժողովեցէ զցորեա-
նին ի շտեմարանս իւր, և զյարդն այրեա-
ցէ անշէջ հրով:

Յայնժամ զայ Հիսուս ի Գալիլէէ ի
Յորդանան առ Հոհաննէս՝ մկրտել ի նմա-
նէ:

Լս. Հոհաննէս արգելու դ՛ւար և ասէ, ինձ
պիտոյ է ի քէն մկրտիլ՝ և դու առ իս
գաս:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա-
թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ
լնուլ զամենայն արդարութիւն. և ապա
թոյլ ետ նմա:

Լս. իբրեւ մկրտեցաւ Հիսուս, ել վաղվա-
ղակի ի ջրոյ անտի. և ահա բացան նմա
երկինք, և ետես զՀոգին Մատուծոյ՝ զի ի-
ջանէր իբրեւ զաղանի և զայր ի վերայ
Վորա:

Լս. ահա ձայն յերկնից որ ասէր. Վաս է
Արդի իմ սիրելի՝ ընդ որ հաճեցայ:

Լս. Սարգսայն քարոզէ:

Վ. անն ի վերուստ խաղաղութեան՝ և
փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղա-
չեսցո՛ւք:

Վ. անն խաղաղութեան ամենայն աշ-
խարհի՝ և հաստատութեան սրբոյ Եկեղեց-
ւոյ, զտէր աղաչեսցո՛ւք:

Վ. անն Հայրապետին մերոյ տեսուն (այս
նշան) Վաթողիկոսի կենաց և փրկութեան
հոգւոյ նորին, զՏէր աղաչեսցո՛ւք:

Վ. անն ամենայն սուրբ և ուղղափառ Ե-
պիսկոպոսաց, Վախանայից, և Սարկաւա-
գայ, զՏէր աղաչեսցո՛ւք:

Վ. անն առաջիկայ ջրոյս՝ և որ հանդեր-
ձեալ են հաւատովք ընդունիլ զորհու-
թիւն ի սմանէ, զՏէր աղաչեսցո՛ւք:

Վ. անն բնդունելոյ սմա զորհուրթիւնն
Յորդանանու շնորհք Սիածնին՝ որ լուսա-
ւորեցաւ զմեզ, զՏէր աղաչեսցո՛ւք:

Վ. անն իմանելոյ Հոգւոյն սրբոյ ի ջուրս
յայս՝ և վերածնելոյ որք մկրտին և լինին
որդիք լուսոյ և ճշմարտութեան, զՏէր ա՛:

Վ. անն լինելոյ սմա ի բժշկութիւն հոգ-
ւոց և մարմնոց, զՏէր աղաչեսցո՛ւք:

Յիշելով զՄատուածածինս սուրբ կոյսն Սա-
րիամ և զՎկրտին Հոհաննէս՝ և զամե-
նայն սուրբս, և նորքք, զՏէր աղաչեսցո՛ւք:

Լս. ևս միաբան փան ճշմարիտ և սուրբ
հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղաչեսցո՛ւք:

Չանձինս մեր և զմիմեանս՝ Տեսուն Մա-
տուծոյ ամենակալին յանձն արասցո՛ւք:

Աղբրմեաց մեզ՝ Տէր Մատուած մեր՝ ըստ
մեծի ողորմութեան քում, ասացո՛ւք ա-
մենեքեան միաբանութեամբ:

Օրհնութիւն ջրոյ՝ զոր ասացեալ է Տեսուն Բարդի Սեփարդուշն:

Օրհնեալ ես Տէր Մատուած ամենա-
կալ. յամենայնի հօր և սրանչեկա-
գործ. որ արարեր զերկինս՝ և զերկիր՝ և
զծով՝ յաննիւթից և յանպատրաստ խա-
ւարային անդնոց. և Հօգիւդ քո ջրէր ի
վերայ ջրոց:

Ար ասացեր լինել լոյս, և եղև լոյս հա-
մափիւռ. և քո ակնարկելովդ բաժանեցան
ջուրքն՝ որ ի վերոյ քան զերկինս:

Չգեցեր զջրեղէն կամարն ի հաստատու-
թիւն երկնից. և ճառագայթեցեր ի նմանէ
զարեգակն՝ և զլուսինն՝ և զաստեղս. զնան
հրեղէնքն բնդ ջուրս՝ և ոչ շեճանին, զի
Վեզ ամենայն ինչ կարելի է. եղեր զՍիմա-
նըս երկրի ի վերայ ծովու՝ պատրաստու-
թեամբ զետոց. զետեղեցան ջուրք ի ծով, և
երևեցաւ ցամաք՝ ամենայն բուսովք:

Լըրինեաց ծով. և կետք մեծամեծք և մանունք ելին ի նմանէ. և ազգք ազգք թռչնոց ի յօդս վերինս. ծնաւ երկիր առնասուն կենդանիս, և զազանս վայրենիս. բոլորեցուցեր աղբիւրս յԱզենմայ. և շորիւք բաժանեմամբ գետոց, զշրթս կողմանս երկրի պարաքեցեր. Վու ստեղծեր զմարդն հող յերկրէ, և կենդանացուցեր քո ամենասուրբ փշմամբդ. և սեփականեցեր նմա զՎրբախանս յԱզենմ ընդ արեւելս. և զբոլոր աշխարհս հնազանդեցուցեր նմա:

Իսկ նա ի պարսնանց օձին՝ որ խաբեալ ջամբեաց նմա իրրեւ տղայոյ՝ զպտուղ ծառոյն գիտութեան, մերկացեալ ի փառացն՝ կարկատուն տերեւովն արտաբսեցաւ ի Վրբախտէն:

Սաղայն Վու ոչ անտես արարեր զծառայն Վո. այլ զթացեալ ի ծնունդս նորա, ստեր քեզ ծառայ զՎեթ՝ և զՆոմբ՝ որք հաճոյ եղեն քեզ. զՆոմբ յանմահութիւն փոխեցեր. և զանբարշտեալն զՎայեն իւրովք ծննդովքն՝ սահանարաց անձրեօք ջնձեցեր. և զարդարն զՎոյ՝ խաշանչան տապանաւն ապրեցուցեր ի ջրհեղեղէն:

Պատհեցեր ի նմանէ զտամենբորոյն զՎրբաշամ, և եղեր ուխտ ընդ նմա, և հաներ զգառակն նորա յերկրէն Լզիպապացոց. և զծովն Կարմիր՝ զաւազանաւն Սոթիսի պատասեցեր՝ և անցուցեր զՎարայել. և ծովածուփ կորուսեր զգոռոյն փարաւօն. և մակաղեցուցեր զժողովուրդն քո՝ առ երկուտասան աղբերացն հաղինայ, և սո եօթմասնասուն արմաւենիսն, ցուցեր նոցա զգորութիւն փառաց Վոց. և ի Սինեական լերինն մատախապատ ամպովք՝ և հրացայտ փայլատակմամբ՝ և ահաւորապէս փողովք՝ և ետուր նոցա զուսառոր պատգամն ի ձեռն մեծին Սոթիսի. և կերակրեցեր երկնատեղաց հացին՝ և քաղցրութեամբ մանանային՝ զբիւրս բիւրուց. աղբիւրացուցեր զվեմն յանջրօղ, և արբուցեր զժողովուրդն պասքեալ: Եւ յաւուրս Հնեսուայ սքանչելագործեցեր. կապեցեր զհորդանան Վոյնն օրէնէն ի հրամանքն, և անցուցեր զապառնակն սուրբ. և յոռնատեղեաց քահանայիցն երկուտասան վեմն կանգնեալ ի Վաղդաղայ, որք կան մինչեւ ցայսօր՝ վկայք սքանչելեաց քոց:

Չլոյծ ջուրն հորդանանու՝ քարակարկառ ձուրեցեր. և զքարեայ պարխապն Լըրբովն՝ իրրեւ զջուր հեղեր, և բնկեցեր բանիւ քով. սոնակապեաց Հնեսու զարեգակն և զլուսին, և վանեալ սասակեաց զթշնամիսն իւր, և սեփականեաց որդւոցն Խարայելի զերկիրն՝ որ բղեւ գիւթին և մեղր:

Սաղում և այլ սքանչելիս բարեգործեցեր յազգս մարդկան. իսկ իմախճան աւուրցս այսոցիկ առաքեցեր զՍրգիդ Վո Սիւթին ի հայրական ծոցոյ՝ որ եկն և զգեցաւ զմարմին ի սրբոյ Վուսէն. և ել ի խնդիր մորբերեղն՝ զոր թշնամին եհան ի զբախտէն կենաց, և հետամտեալ իրրեւ զշար պազան, մահարեր թունօքն վերստորեաց ազգի ազգի մեղաց աստիւք, և վայրենի ճանապարհաց և դաշտաց՝ ցիր և ցան կացոց:

Իսկ բարերար Սիւթինդ Վո բարբառեալ քաղցր ձայնիւ ասաց. եթէ եկայք առ իս՝ ամենայն աշխատեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ քաղցր լծով և փոքր բեռամբ. և ժողովեալ զամենեւեան բարերարութեամբն իւրով՝ էա՞ծ ի հորդանան գետ. և տեսեալ զվիշապն ահագին՝ բոռնեալ ի ջուրն՝ որ բացեալ զերանն՝ կամեր կլանել զմարդիկ, և զհորդախաղաց վառական հորդանանու՝ յախնակապիճան իւր ընդունէր, որպէս ասէ իսկ Հոբ:

Իսկ Սիւթին Սրգիդ Վո՝ ինքնին իսկ մեծաւ զօրութեամբն իւրով, զջուրն՝ զարշտապարացն կոխան արարեալ, զմեծ զազանն թշուառացուցանէր բոտ յառաջասաց մարդարեւին թէ՛ զու հաղինեցեր զգլուս վիշապին ի վերայ ջուրց:

Նոյց յայտնեալ զՆստուածութիւն իւր՝ Վո Հայր կարգալով առ նա, Վա է Սրգի իմ՝ սիրելի, և լուսափայլ Հոբուդդ ազառնակեալ իջմամբն:

Սուտի և յառաջնեմաց կարապետն և մկրտին Հօհաննէս՝ մատամբն ցուցանէ, ահա Վառն Նստուծոյ՝ որ բառնայ զմեզս աշխարհի. և ապա ամենեցուն հրամայեաց իւրեանէլ ի ջուրն՝ և կոխել զգորութիւն թըշնամոյն. և լուսեալ զամենեւեան յաղտոյ մեղաց, նորափնտուր զարդարեաց՝ և կրնքեաց խաշանչան զբոշմամբ՝ ի մի հօտ և մի հովիւ: Բնորեաց ի գաւիթս իւր ըզկաթմուղեկէ սուրբ զկեղեղեցի:

Ամրացոյց մարդարեւիք, պարսպեաց առաքելովք, պատկազդեստ արար մարտիրոսօք: զուարճացոյց աւետարանական բանին: զի ամենեքեան փայլեցան ի խաղաղութեան:

Երրորտասարգք և կուսանք, ծերք և տրդայք, հանդերձ ցնծութեամբ և ուրախութեամբ ամենայն հոգիք, տայցեն զգոհութիւնս Մատուցոյ:

Օգի այսօր՝ աստուածային և երկնային տուրք և պատուական է տօնս, և ծագումն աստուածային ճառագայթից լուսոյ սուրբ Հոգւոյն՝ պայծառացմամբ յաշխարհս ծագէ:

Այսօր՝ սրբէ զՋուշա, լուսաւորէ զմարդիկ, և երկնայինս առնէ:

Այսօր՝ երկիրս նոր երկին եղև պատուովքանդի Արդին Մատուցոյ՝ յերկրի երեւցաւ և ընդ մարդկան շրջեցաւ: և եկեալ այսօր՝ ի Հորդանան գետ իջանելով՝ սրբէ զՋուրս, և լուսաւորէ զմարդիկ ի սրբութիւն ջրոյ՝ և հոգւոյ կենդանութեան:

Այսօր՝ Երրորդական Մատուածութիւնն յերկրի երեւալ, և լին է ամենայն երկիր փառօք՝ Նորա: Հայր յերկնից վկայէ, Ղա է Արդի Իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ: և Սուրբ Հոգին իջանելով ի վերայ նորա ի նմանութիւն աղանդոյ:

Այսօր՝ վերին զօրութիւնք զօրաց անմարմնականաց՝ յերկրի սպասաւորեն Վերիստոսի Մատուցոյ մերոյ, և յերկնս փառաբանութիւն մատուցանեն Հօր:

Այսօր՝ եկայք, հաւատացեալք Վրիստոսի նոր ժողովուրդք՝ ցնծացուք, և զոտօնըս սուրբս՝ ընդ երկնային հրեշտակս տօնեցուք:

Այսօր՝ եհաս մեզ ժամանակ լուսաւոր տօնիս, և հրեշտակք ընդ մարդկան տօնեն, և զառք սրբոց բազմացուցանեն զպսոխս աւուրս:

Այսօր՝ շնորհք Հոգւոյն Արբոյ սրբելով զՋուրս՝ զործակից լինի:

Այսօր՝ երկինք զցօղ շնորհաց ցրնծութեամբ վերացօղեն: և ծագի այսօր արեւդակն անէջ՝ և աշխարհս ամենայն լուսով ճառագայթի:

Այսօր՝ լուսինն մեծ լուսով ծագի: և ընդ նմին զաշխարհս պայծառացուցանէ:

Այսօր՝ լուսազգեստ լուսաւորք՝ յոյժ փայլմամբ զտիեզերս բարեգործեն:

Այսօր՝ ամալք աստուածայինք՝ և ցօղք երկնայինք՝ ի մարդիկ վերացօղեն:

Այսօր՝ ծովք՝ և ժողովք ջուրց՝ տարածանին գնացից և զարշապարաց Տեաւոյն:

Այսօր՝ աներեղթն երևի՝ և անտես տեսանի, զի զմեզ տեսօղս իւր արասցէ:

Այսօր՝ անեղն յիւրում եղելութեանն՝ խորհրդով ձեռնադրի:

Այսօր՝ անխնարհն՝ զգլուխն՝ իւրում ծառային խոնարհեցուցանէ, զի զմեզ ի ծառայութէնէ մեղաց ազատեսցէ:

Այսօր՝ խոնարհեցուցանէ զերեսս ի ծառայութիւն: և արարեալ զգետս՝ ծով, օրհնին և սրբին ամենայն բնութիւնք ջուրց:

Այսօր՝ յառաջնութեաց մարդարեւ կայ առաջի այնորիկ, Ար բառնայ զմեզս աշխարհի:

Այսօր՝ հօգոյն ի պատերազմի մոռնէ ի ճակատամարտ, զի զընդդիմակացն բնկըղմեսցէ զվիշապն:

Այսօր՝ զայ կամաւորութեամբ՝ և ամենեւին լուսաւորէ զայնտիկ, որք ակն ունին կալ առաջի նորա:

Այսօր՝ մարդարեւ կալով առաջի խմբագործողն, և զողալով տեսանէ զՄատուած՝ եկեալ առ մարդիկս:

Այսօր՝ աստուածաշունչ քնարն ի զլուխն ահաւոր և հրակեղ մերձնայ, զի բղլուացումն սպականութեան խախտնեսցէ:

Այսօր՝ ծառայն երկիւղիւ կայ առաջի Տեաւոյն, քանզի Մատուած եկեալ է յաշխարհս:

Այսօր՝ զան հոսանք շնորհաց Սուրբ Հոգւոյն, և ամենայն արարածք առողանին նովա:

Այսօր՝ զանտեսականն յանցանաց՝ առ իւր յօժարութիւնն՝ աշխարհ առնու յիւր ձեռնադրութիւնն:

Այսօր՝ յանցանք մարդկան՝ ջրովն Հորդանանու ջնջին:

Այսօր՝ աղաղատուկ ջուրք ծովուն՝ ի բազդրութիւն փոխին յերկնն Մատուցոյ մերոյ:

Այսօր՝ մտտի ունայնութեան կուռք յանդիմանին՝ և ի բաց բառնին: և մարդ-

կեղէն ընտելանա՝ ի ծառայութենէ մեղաց փրկեալ չամարձակի:

Եւ յօր՝ մառախուղ աշխարհի սրբի և մարբի ի յայտնիլն Կստուծոյ:

Եւ յօր՝ ջուրք ի փրկութիւն աշխարհի վերերեւին:

Եւ յօր՝ ճառագայթ ազգեստ երևին ամենայն արարածք՝ յերկին Կստուծոյ:

Եւ յօր՝ դրախտն բանի մերում՝ բնութեանս, և արդարութեամբ ցնծան մարդիկ ի յախտնական կեանսն:

Եւ յօր՝ ի Տին արամութեանց փոխեցաք, և որպէս նոր Խարայէլ ապրեցաք:

Եւ յօր՝ զարբայութիւնն երկնից ժառանգեցաք, զի արբայութեան Տեառն վախճան ոչ զոյ:

Եւ յօր՝ և մեք գոչելով աղագակեմք և ասեմք, մեծ ես Դու Տէր՝ և սքանչելի են զորքք Դու՝ և ոչ որ բառականէ բանի՝ առ ի յօրհնութիւն սքանչելաց քոց. քանզի Դու կամաւորութեամբդ ի չղոյի ի զոյութիւն ածեր զամենայն. Դու կարողութեամբդ բարձեալ ունիս զամենայն արարածս, և Դու նախախնամութեամբդ կարգաւորես զաշխարհս:

Դու ի չորից տարերաց զաշխարհս յարմարեցեր. և չորիւք եղանակօք զբովանդակ լրումն տարւոյն պակեցեր:

Ի Բէն դոզան իմանայի զօրութիւնք. բզ-Բիւզ օրհնէ արեգակն. ԳԲիւզ փառաւորեալնն. ԳԲիւզ բարբառնեն կաճառք առ տեղաց. Բիւզ հնազանդի լոյս. Ի Բէն սարսին խորք. Բիւզ ծառայեն աղբիւրք:

Դու ձգեցեր զերկինս որպէս կամար, և կառուցեր զերկիր հաստատութեամբ ի վերայ ջուրց. Դու պատրաստեցեր զծով աւազով. Դու առ ի շունչ զօղս հեղեր. Դու ահաւոր ես, և ո՛ր կարէ կայ առաջի Բոյ:

Հրեշտակական զօրութիւնքն ԳԲիւզ օրհնեն:

Հրեշտակապետաց զապն Բիւզ երկիրպաղանեն. վեցթեանս սերովեքն՝ և բազմատակ քերովեքն՝ ամբառնալով՝ պարփակեալ անմատոյց լուսով Բու ծածկին. քանզի դու ես Կստուած, զոյով անպարպրելի՝ անձառելի՝ և անպատուելի:

Եւ իր յերկիր, զկերպարանս ծառայի առեր՝ ի նմանութիւն մարդկան եղեալ, և

կերպարանօք գտեալ իրբն զմարդ. քանզի ոչ իսկ հանդուրժէիր մարդասէր Տէր՝ վաւրն բաղում զթմութեանց քոց, տեսանելով զազգս մարդկան ի բանասարկուն բռնադատեալ, այլ եկիր և փրկեցեր զմեզ:

Խոստովանիմք զնորհս քո. բարոյեմք զողորմութիւնս քո. ոչ ծածկեմք զբարեւ զօրծութիւն քո:

Օ ընտելեանս մերոյ զնունդս ազատեցեր. զկուսական արգանդն սրբեցեր. անձառելի ծննդեամբդ Բով ամենայն արարածք օրհնեն ԳԲիւզ յայտնեալ Բանդ Կստուած. քանզի դու Կստուած՝ ի յերկրի երեւցար և ընդ մարդկան շրջեցար:

Դու և զհորդանանու հոսանսն սրբեցեր՝ յերկնից իմանելով Հօգւոյդ սրբոյ, և բզգլու զվեշպակն՝ որ ի նմա բունեալ էր, չաղխեցեր:

Եւ այժմ՝ ազաւեմք զքեզ՝ մարդասէր Տէր, առաքեալ Հօգիդ սուրբ ի ջուրս յայս. և օրհնեա և սրբեա զսա. և տուր սմա զնորհն Երողանանու. և արա՛ զսա օրհնութեան աղբիւր, անապականութեան պարզե, մեղաց լուծումն, հիւանդաց բժշկութիւն, զիւայ ահագին խորտակումն, ակտաժեւաց առողջութիւն, ընդդիմակաց զօրութեանց՝ անհարկելի՝ հրեշտակական զօրութեամբն լցեալ:

Բանդի դու ես Կստուած մեր՝ որ զգաւորն ջուրն յանապատին՝ առ Կովստիւ, փայտին բազրացուցեր, և զծարսի ժողովուրդն քո արբուցեր:

Դու ես՝ որ առ Լիւնայիւ, ջրով և հրով ազատեցեր զԽարայէլ ի ծառայութենէ Բասաղու:

Դու ես՝ որ զգաւորն և զանդաւակ ջուրսն՝ առ Լիւնայիւ, աղինս առողջացուցեր, և զանծնունդ ժողովուրդն բժշկեցեր:

Եւ յերկն և այժմ՝ Տէր՝ մերձեցիր ի մեզ ի ձեռն Հօգւոյդ սրբոյ՝ և օրհնեա զժուրս զայս, որպէս զի եղեցի սա ի շնութիւն տանց, ի բժշկութիւն հիւանդաց, ի փրկութիւն հոգւոյ և մարմնաց, և օգտակար առ ամենայն պէտս. վասն զի դու ես ուղորմած և մարդասէր Կստուած. փախեցին ի սմանէ ամենաբնան՝ որ խորհին չարիս ծառայից քոց. զի զանուն քո Տէր կարդացցուք՝ զմեծն, զփառաւորեալն, և

գրքանկին. և Վեզ Տանցուք զօրհնութիւն և զիստս Հօր, և Որդոյ, և Հոգւոյդ սրբոյ, այժմ և միշտ:

Եւաղաղութիւն Լամեցուն:

Եստուած կենդանի՝ որ Լն, և ես, և էդ. Եստուած՝ որ ոչ խիբ սկիզբն ունելով, նախ իշխանութեամբ սկիզբն գոյով ամենայն եղևոցս, ամենայնի զլինին պարզեցեր, և զամենայն ինչ արարեր. Եստուած ստեղծիչ ամենայնի՝ որ յայտնեցեր զսուրբ և զկենդանաբար Հօգիդ քո, չըջելով ի վերայ ջուրց. և ի գեան Յորդանան յայտնեցեր զքո զօրութիւնն և զիստս:

Ի նմանութիւն աղանւոյ տեսալ կարապետին և մարգարէին զէակից քո սուրբ զՀօգիդ, աղաղակեաց ասելով զքէն՝ ահա՛ Վառն Եստուծոյ, որ բառնայ զմեզս աշխարհի:

Որ գնացեր ի վերայ ջրոցն և սրբեցեր զնոսա՝ քո սուրբ ոտնատնդեօք:

Եւ այժմ՝ Տէր Եստուած մեր, օրհնան զՊետրս զայս, և արա՛ զսա ի մարտութիւն ծառայից քոց. և հայածեա՛ն ի սմանէ՛ զամենայն փնաս՝ և զքար բիծ՝ և զախտ, և զամենայն բռնութիւն սատանայի. և տրնկեա՛ն ի սմա զնորհն ամենագոր Հօգւոյդ սրբոյ, զբժշկութիւն՝ և զառողջութիւն՝ և զյաղթութիւն ընդդէմ ամենաշարին զօրութեան. և ամենեքեան մէք՝ սովաւ արժանասցուք քոյին օգնականութեանդ՝ և քո ընդունելութեանդ, բժշկութեանդ, օրհնութեանդ՝ և սրբութեանդ. և անդադար փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի՝ և զսուրբ Հօգիդ. այժմ և միշտ և յախտեանս. ամէն:

Դե՛կ Եւաղաղութեան զսուրբ Խաչն ի մէջ կոնքին, և Սարգիստունք երգեն զայս քարոջ ձայնի ի վերայ ջրոցն, զոր ասացեալ և Յովհաննէս Պրուզ Ասորայական Ծործորեցի:

Յամենայն ժամ օրհնեմք զօրհնեալ Փրկիչդ Լն՝ մանուկէ, ծննդ ի կուսն, և վերստին ծննդեալս մկրեցար այսօր ի Յօրդանան ի Հիօհաննէ՛. նորիք Բն բարկաստութեամբ ընկեղ զաղաչանս քոց պաշտանէից, աղաչեմք:

Որ սրբեցեր զՊետրոս Յօրդանանու՝ սրբիւնդ աշխարհի, սաղով զինք նորոգման որդւոյ Որհնի. ասուք

մարտութիւն սուրբ Եւաղեցւոյ, և աղաատութիւն քում ժողովրդեան. աղաչեմք:

Եւ զյես՝ Տէր ի մեզ ըզնորհս Հօգւոյդ՝ զոր ընկալար անօրէնութեամբ ի Յօրդանան. զՀօգի իմաստութեան՝ զիստութեան՝ և զօրհնութեան. զՀօգի հանձարոյ՝ և խորհրդոյ աստուածապաշտութեան. լցո՛ւր զմեզ հօգւով երկիւղե քոյ. աղաչեմք:

Եւ նոն կոնցար իւղ թափեալ՝ և իւղով Հօգւոյն օծեալ կրեմք ցար. և հայրական ձայնիւ. յերկից սիրելի՛ Որդի Հօր վեկացեալ. շնորհեմք յօրութիւն ծնելոցս՝ ժամանել փառաց Որդւոյդ Եստուծոյ. աղաչեմք:

Եւ բազմեմք տաճար կազմեցեր զՅօրդանան՝ քան զարփին բարձրա՛ գոյն. որով ցուցար ստեղծիչ աշխարհի՝ և ամենայն երկնից զերեզոյն. արա՛ւ զմեզ լինիլ տաճար ամենապար Յօրդանութեանդ. աղաչեմք:

Դիւթեղէն մարմնովդ առ ի մեջ՝ ի Հիօհաննէ եղեր ձեռնա՛ղբեալ. և ըզմուշեալ մարմնոյ՝ հրոյ Եստուածութեանդ ջրով այսօր մը խեցե՛ր. ամբացո՛ւր զմարմին քո՝ սուրբ զԵւաղեցի, ի զբանց զբժիտոյ լինիլ անպանելի. աղաչեմք:

Եւ՛ փորձութիւն մրտեր յանապատին ընդդէմ փորձողին. և մերով բնութեանքս յաղթեցեր հակառակողին, յերկ տեսալքս մարտին. կարողացո՛ւր զՀօգի զմիսա՝ և զմարմնս, լինիլ յաղթող ի փորձանս չարս սիրին. աղաչեմք:

Առաւանդեալ հրեշտակք անմարմնք՝ մատանս պաշտել ըզբեղ յանապատին, որք են բանակք Եստուծոյդ և բանակեալ շուրջ զԵստուծովդ պաշէին. զնոսա սո՛ւք մեզ պահապան ի յերս և ի մաւս ընդդէմ բանակաց խաւարին. աղաչեմք:

Եւ՛ հաղթից թշնամոյն պարտեալ աւրացո՛ւ սուրբ զԵւաղեցի. և յանուն քո ժողովրդոց շնորհեա՛լ զքառութիւն և զեղօրութիւն, Միածին Որդի Եստուծոյ. յիշեալ զՀօգի ննջեցելոց մերոց և այց արա՛ ի քում զաշտեանդ. աղաչեմք:

Եւ ևս առաւել՝ զօրդորուն սիրոյ, և զգործս բարեաց պարզեմք մեզ, խնդրեմք:

Բնաւս՝ զցրո՛ւ եւանջ ի մի միաբանութիւն՝ յուսոյ՝ հաւատոյ՝ և սիրոյ, ի հնազանդութիւն քոյոց աստուածայնոց պատուիրանաց, և զայելո՛ւն երկնայնոց հարաբանաց քոյոց օխեանաց. աղաչեմք:

Գլ՛ լմամբ տիրուհւոյ իսկապէս մօր քոյ և կուսի Մարիամու Եստուածածնի՛ն, և հուպ եղիւր քեզ՝ հօղանիւթ հրեշտակին ի Յօրդանան այսօր զքեզ ձեռնաղբողին. կրկին բացողին զերկինս՝ սրբոյն Առաքանա-

սի նախափայլիչն, և հօրն մերոյ սրբոյն Վրդգորի լուսաւորելն, և ամենաբնիկ սրբոց քոց Տէր՝ որք յաւիտենից քեզ հաճոյացան և. անդնեմք:

Տալ ի Սորիկոյ Աստուղեայ:

Վրդ՝ ստոյն Վանդոց Հօր՝ ծնունդ անժամանակն՝ և, որ նախ ի կուսն ծնեալ ժամանակամէլ, զանէծս Վայել ի բաց լուծեմէ՛ր:

Աստեալ ի բնութիւնս մեր երեսնամեամէ՛լ, և մարդ ճշմարիտ՝ յերկրի վերայ շրջեամէ՛լ, և ի հօրդ անան գալով ի մարութիւնմէ՛ն:

Ար ջուր քո ստեղծուած՝ ծով քո արարածմէ՛ն, որպէս զկարօտ խնդրես վերաօրբիւմէ՛լ, զե՛ծոց կազմեցես աւազանիմէ՛ն:

Եւ Վանդոց բարձօղ միգաց աշխարհիմէ՛ն, և ծրնունդ սուրբ կուսն, կամիս սրբիւ յԱմբարշտմէ՛ն. որ քեզ յարգանդէ երկրպագեամէ՛ն:

Տեւեալ ձօհաննէս զարարելոյ, և հրաժարեմէ՛ր. ինչ պարտ է ի քնն մկրտի, զո՛ւ զաստ իմէ՛ս. Տէր՝ զեւրդ հօգն՝ զհօրդ մարեացեմէ՛ն:

Վհրաման և ստեփան՝ Փրկելոյ Հիսուսիմէ՛ն, լուեալ հաղանդեր ծառայն Վարդեմէ՛ր, լնուլ զամենայն արդարութիւնմէ՛ն:

Ի ջեալ հեղէ ի ջուրն՝ առ ի մերթաւմէ՛լ, բզկեալս պնն աշտղին՝ զբունեան ի հօրդ անամէ՛ն, ջարեալ սխեցեր զզուի նորիմէ՛ն:

Եւ ձեռն արկաներ ի զլուս աշնգեմէ՛ր, մարբեր բլմարբող յանցանաց մարդկամէ՛ն. զողոյսր սարսափամբ և սքանչանմէ՛լ:

Հերկնից վայելալ Հայր՝ Վան իմ Արդիմէ՛ն, ի քեզ սուրբ Հօգին հանգուցեալ իրբե զաղանիմէ՛ն. աստուած ի բնութիւնս մեր հաշտեցիմէ՛ն:

Ծնունդք ընդհանուր սուրբ աւազանիմէ՛ն, ասնեմք հրճուածօր զասն մկրտութեամէ՛ն, զլուսացումն միգաց քարոզեմէ՛լ:

Յորդորակ ի Գրգորէ Առնուղիեան:

Ո՛ղ զսքանանգեմ, խորհուրդ այս մե՛ծ յայտնեմէ՛լ. արարին Մատուած, ի հօրդ անան ե՛կեալ:

Ամալ՝ մերթաւմէ՛լ, ի ծնունդն իւրմէ՛ն. լսանոր Արարչան, ըրթլըրտն ի յանն:

Հօրդ անան լուեալ, փախտաւեան զանաւոր վրաս՝ և առ զըստ և, պատգամաւոր լինել:

Վեա մի զարհուրիւր, քո՛ւ արարիւն ևմ եւս. եկեալ մերթաւմէ՛լ, և լուսանմ ըզմեզս:

Հիսուս յաւանեաց, աստուածութեանքն ի ջուրն հանգեմէ՛ն Հօհաննէս, Հիսուս ի զեան ե՛մուտ:

Երկի՛նք պատմեալ, ձայն ի յերկնից ի ջեալմէ՛ն, ձայն Հօր ի բարձունց, Արդիւն իւր վը՛կայեալ:

Վասն իմ որդի, ընդ որ հաճեցայ անէ՛ր. Վր՝ մալ լուսաւորէր որդիք մարդկան ձայնել:

Առէր Հօգին ի ջեալ, արտաւան կեալ տեպեալմէ՛ն, յայտնեալ ցուցանել, Հօր փառակից զԱրդիւն:

Երգ օրհնեալմէ՛ն Հայր, եւ համազայն Արդիւն, Հօգիւն ձեւարար, փառք յաւիտենս, ա՛մեն:

Եւ Տալ Քարոզեաց:

Մի՛ յօր ձայնըն հայրեման, յերկնից ի ջեալ հանձնաւան. սերնցեւ յԱրդայ վկայն, այ՛ յորհրէ, զեւս յորդորէ, զեւս Հօրդ անան. յորդորեալն ձայնել երգել մե՛ծ կարապետն Հօհաննէս:

Մի՛ յօր երկին երկինք ե՛ղեն, երեւելոյ Մատուածորդոյն, սերն վեկեալ ի մկրտիւն. այ՛ յորհ:

Մի՛ յօր վերին դաւք հրեշտակայն, ուրախացան ընդ սուրբ զապաւստ աստուածորդոյն ի հօրդ անան. այ՛ յորհ:

Մի՛ յօր եկեալ աստուածորդին, ի հօրդ անան խորհուրդեալմէ՛ն, ջրով մերթաւմէ՛լ ի հօհաննէս. այ՛ յորհ:

Մի՛ յօր մկրտելն Հօհաննէս, ի մկրտիւն ի հրաժարել. թէ ինչ պարտ է ի քեւն մերթաւմէ՛լ. այ՛ յորհ:

Մի՛ յօր զո՛ւր քաղցը ձայնել, աստուածորդին կապեալեալն, պարտ էր զօրենալն կատարել. այ՛ յորհ:

Մի՛ յօր Հօհաննէս զողալով, ձեւաքն ի հերթն մերթաւմէ՛լ, ի մե՛ծ յորձանն հօրդ անան. այ՛ յորհ:

Մի՛ յօր բացեալ փակեալ երկինքն, զոր յանգանօք փակեաց Վրդ, եւ Հայր Արդիւն զան կարգաւով. այ՛ յորհ:

Մի՛ յօր Հօգին աղանալեալ, ի ջեալ յերկնից ի հօրդ անան, եւր փառակցին ի վը՛կայեալ. այ՛ յորհ:

Մի՛ յօր երկինք զարդարեցան, երկինք ծաղիօք զուրձանցան, զաստուած տեպեալ ի հօրդ անան. այ՛ յորհ:

Ե՛ր յա՛ր հրեշտակք անդրին պա՛րն են, ժողովք ա՛մն
օրհնարանն են, ըղձկրբութեան ա՛ստուած զո՛վն.
այ՛, յորդո՛ :

Ձերն տալից հանեալ Պատարազն զուրբ Խաչ և ջրոյն, և առ-
եալ է ձեռս ընդ սրբոց Միւռնոնն՝ տեսնապիտեան զուրբ երկրով :

Օրհնեցի՛ր և սրբեցի՛ր ջուրս այս նշա-
նաւ սուրբ Խաչիս, և սուրբ Մեռնուաւս, և
սուրբ Եւտարանաւս, և աւուրս շնորհիւ,
յանտնն շօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ,
այժմ՝ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտեանից :

Եւ մեն, աշխուիս. աշխուիս. աշխուիս (Աղե՛ք իշխե՛մ) :

Եպա հեղեղ զուրբ Միւռնոնն ի ջուրն՝ սխառեցով Հրին. ի՛նչ.
Առեւելս ուղեւոյ. Բարոզ Սուրբ Խաչն. Եղջմբ. զո՛ղանէս :
Եւ, որապէս զնախառնաբն Յովհաննու Մկրտչի. (Եթէ կամայն
առ զհաւցեղորն կատարել, յերանկն յեկեղեցոյ, ասացան զնա-
նապարհոյն Լոյս է Լուսոյ. և յառաջ քան զՍտեփանն և զԵփե-
ղիմն զիս և եթ իւր, և հաջցին զիս Սրբեռնի և զԵփե-
ղիմն. և ի վերապառնալ յեկեղեցի՝ երկուցն զՍրբեռնիս և ի ըս-
կրտանի զԼոյսն. ամենեւեմ յամբարեցուն զուրբ Եւտարանն.)
Միջմ. Բիւրան Լուսան ընդ Լուսն Խաչով. Սուրբ Բիւրան
բռնէ. Եղջմ. Որ ընդեղեղ է ընդ ընդ :

Յերեկոյնն՝ Խաչեղեղն և Սուրբն. մնացի երկն են. յաւուրն
զիմնն ասաւ. Եւ. Տէր ուսոյ զիս. Բ. Ի՛նչն ուրե՛ն ընդէս. Գ. Մե-
ծառաշէ. Բարոզ. Մաշ. Խաչ. Խաչարսի զիտրեանն աւուր
Օրհնուիման ասաւ. Իսկ զիս Խաչ. Բիւրան, միտան յառնան
եղին Խաչիս և Եւտարանաւ՝ խեղբ և մանկանոց. և զառաջիկայ
աւուր՝ Խաչոյն իւր տարան առեցով՝ նախառնակ արարցին յայս
ուրնն զուր. Բարոզ Սուրբ զԼուսան ընդ Լուսն. Եղջմ. Բիւրն Տէր :

Յերբարդ աւուր առաւտանն՝ Եւ. ի՛նչ Սուրբ Խաչն է Տէր իւր առ-
բըրն. Եւթ. ծննդեանն. Սղմ. Բիւրն ի խաչեղեղեղն փոխ. Ուսոյ տէր
տէր է :

Որոյ Եւտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի (ԳԼ. Ե) :

Սկիզբն աւետարանի Հիսուսի Վրիս-
տոսի Որդւոյ Լստուծոյ, որպէս և
զրեալ է ի մարգարէս. ահաւասիկ ես ա-
ռաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քոյ, որ հան-
դերձեցէ զճանապարհս քո առաջի քոյ :

Չայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ
արարէք զճանապարհ հեռան, և ուղիղս
արարէք զապիզս նորա :

Եւ եղև զի Հովհաննէս մկրտէր յանա-
պատի, և քարոզէր մկրտութիւն ապաշ-
խարութեան ի թողութիւն մեղաց :

Եւ երթայր առ նա ամենայն աշխարհն
Հրեաստանի, և Երուսաղէմացիք ամենե-
րեան. և մկրտէին ի նմանէ ի Հորդանան

զեւս՝ խոտովանեալ զմեղս իւրեանց : Եւ էր
Հովհաննէս զղեցեալ ստե ուղտու, և զօ-
տի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր, և կերակուր
նորա մարախ և մեղս վայրենի :

Վարդէր և ասէր. գայ զորագոյնն քան
զիս զինի իմ, որում չեմ բաւական խո-
նարէի լուծանել զերապս կոշկաց նորա :

Եւ մկրտեցի զձեղ ջրով, և նա մկրտեա-
ցէ զձեղ Հոգւով սրբով :

Եւ եղև յաւուրն յայնտիկ եկն Հի-
սուս ի Վազարեթէ Վաղիկացւոց, և մկր-
տեցաւ ի Հովհաննէս ի Հորդանան :

Եւ նոյն ժամայն ընդ վերանալ ի ջրոցն,
եսես ցեղեալ զերկինս, և զՀոգին Լստու-
ծոյ իրբե զաղանի՝ զի իճանէր ի վերայ
նորա :

Չայն եղև յերկնից և ասէ. Վա ես Որ-
դի իմ սիրելի, ընդ Վեղ հաճեցայ :

Եւ նոյն ժամայն Հոգին հանէ զնա յա-
նապատ :

Եւ էր նա անդ զաւուրս քառասուն
փորձեալ ի սատանայէ, և էր ընդ զազա-
նըս, և հրեշտակք պաշտէին զնա :

Բարոզ Խաչեղեղն. աղբը Բաւ-Բաւըն. Ծաւու ժամանաւ
Աղբըն Եւթ. Սղմ. Ե :

Տէր՝ որպէս զինու հաճութեամբ քով պսակեցեր զնոսաւ
Փոխ. Լանից իմոց ունին զերբ :

Բիւրեղեցուածս ի Վարձոց Լապրեղս
(ԳԼ. Գ. Գ. 8) :

Ստեփաննոս՝ այր լի շնորհք և զօ-
րութեամբ, առնէր արուեստս և նը-
շանս մեծամեծս ի ժողովրդեանն :

Հարեան ոմանք ի ժողովրդեանէն, որ կո-
չէր Լիբեացւոց և Վիբենացւոց և Եղէք-
սանդացւոց՝ և որ ի Վիլիկեցւոց և յԼի-
սիայ, վեճել ընդ Ստեփաննոսի :

Եւ ոչ կարէին զդէմ ունել զեմաստու-
թեանն և զհոգւոյն որով խօսէր :

Չայնժամ՝ հրապուրեցին արս ոմանս ա-
ռեւ զնմանէ, թէ լուսար զգորս խօսել բա-
նըս հայեցոյթեան ի Մովսէս և յԼստուած :

Եւ խռովեցին զժողովուրդն և զերկրոն-
սըն և զղայիրն, և հասեալ ի վերայ յա-
փշտակեցին զնա և ածին յատեանն :

Լա կացուցին վկայս սուտս որ ասէին. այլս այս ո՞ր դադարէ խօսել բանս հայհոյութեան զտեղւոյն սրոյդ և զօրինացն:

Լուար ի դմանէ զի ասէր, թէ Հիսուս 'կազօրեցի' նա քակեցէ զտեղեւ զայս, և փոխեցէ զօրէնսս զոր ետ մեզ Մովսէս:

Լա հայեցեալ ի նա ամենեցուն որ նրստէին յատենին, տեսին զերեսս նորա իբրեւ զերեսս հրեշտակի:

Լսէ քահանայապետն եթէ արդարեւ այդ այդպէս իցէ:

Լա նա ասէ. արբ եղբարք և հարբ, լուարո՞ք ինձ: Ըստուած փառաց երևեցաւ հօր մերում Լբրահամու, մինչդեռ ի Միջագետս էր, մինչև քակեցուցեալ էր զնա ի խառան. և ասէ ցնա. ել յերկրէ քուսմէ և յազգէ քումս, և եկ յերկիր՝ զոր ցուցից քեզ:

Հայնժամ երեւ յերկրէն Վաղղեսացոյ բնակեցաւ ի խառան. և անտի յետ մեռանելոյ հօր նորա, փոխեաց և պանդխտեցոյց զնա յերկրիս յայսմիկ, յորում դուք այժմ բնակեալ էք:

Լա ո՞ր ետ նմա ժառանգութիւն ի սմա, և ո՞ր քայլ մի ոտին. և խոտապաւ տալ նմա զառ ի բնակութիւն, և զաւակի նորա յետ նորա: Լա մինչ ո՞ր գոյր նորա որդի, խօսեցաւ Ըստուած այսպէս, թէ եղեցի զաւակ նորա պանդխտ յօտար երկրի. և ծառայեցուցեն զնա և շարշարեցեն ամա չորեքհարիւր:

Լա զազգն որում ծառայեցեն՝ դատեցայց ես, ասէ Ըստուած: Լա յետ այսորիկ ելլեն՝ և պաշտեցեն զնա ի տեղւոյն յայսմիկ:

Լա ետ նմա ուխտ թրիատութեան. և ապա ծնաւ զԻսահակ, և թրիատեաց զնա յաւուր ութերորդի. և Իսահակ զՀակովբ, և Հակովբ զերկոտասան նահապետն:

Լա նահապետն նախանձեալ ընդ Հովսէփայ՝ փաճառեցին զնա Ղզիպատոս: Լա էր Ըստուած ընդ նմա, և փրկեաց զնա յամենայն նեղութեանց նորա, և ետ նմա շնորհս և իմաստութիւն առաջի փարաւօնի արբային Լզիպատացոյ, և կացոյց զնա իշխան Լզիպատացոյն և ամենայն տան նորա:

Լա եկն սով յամենայն երկիրն Լզիպատոսի՝ և ի Վանան՝ նեղութիւն մեծ. և ո՞ր գտանէին կերակուրս հարբն մեր:

Լա լուեալ Հակովբայ թէ գտանի կերակուր Ղզիպատոս, առաքեաց զհարսն մեր յառաջագոյն:

Լա յերկրորդումն ետ ծանօթս Հովսէփ եղբարց իւրոց, և յայտնի եղև Վարաւօնի ազգ նորա:

Ընաքեաց Հովսէփ և կոչեաց զՀակովբ զհար իւր, և զամենայն ազգատոհմն ողիս եօթանասուն և հինգ:

Լա ել Հակովբ Ղզիպատոս, և վախճանեցաւ ինքն և հարբն մեր. և փոխեցան ի Սիբէմ, և եղան յայրին, զոր ստացաւ Լբրահամ զնոց արձաթոյ յորդոցն Լմուրայ՝ ի Սիբէմ:

Իբրեւ մերձեցաւ ժամանակ աւետանցն՝ զոր խոտապաւ Ըստուած Լբրահամու, աճեաց ժողովուրդն և բազմացաւ յոյժ Ղզիպատոս:

Մինչև յարեաւ այլ թագաւոր Ղզիպատոս, որ ո՞ր ճանաչէր զՀովսէփ:

Կա հնարեցաւ ազգին մերում և շարշարեաց զհարսն մեր, առնել ընկեցիկ ըզմանկունս նոցա զի մի ապրեցին:

Հորում ժամանակի ծնաւ Մովսէս, և էր կայսառ առաջի Ըստուծոյ. որ և սնաւ ի տան հօր իւրոյ ամիսս երիս:

Լա յընկեցիկն առնել զնա՝ երարձ զնա դուստրն Վարաւօնի, և սնոյց զնա իւր յորդեգիրս:

Լա վարժեցաւ Մովսէս ամենայն իմաստութեամբ Լզիպատացոյն. և էր զօրաւոր բանիւք և զործովք իւրովք:

Իբրեւ լցաւ նորա քառասնամեայ ժամանակ, անկաւ ի տիրո նորա շրջել զեղբարրք իւրովք՝ զօրդեովքն Լարայէլի:

Լա տեսեալ զոմն զրկեալ՝ զշարեցաւ, և խնդրեաց զփրժ զրկելոյն՝ սպանեալ զԼզիպատացին:

Չմտաւ ածէր թէ իմացին եղբարք նորա, զի Ըստուած ի ձեռն նորա տալոց էր զիրկութիւն նոցա, և նոցա ո՞ր իմացան:

Լա ի վաղեւ անդր երևեցաւ նոցա մինչդեռ մարտնչէին, և վարեաց զնոսա ի խաղաղութիւն. ասէ. արք, եղբարք էք, ընդէր զրկէք զմիմեանս:

Իսկ ո՞ր զրկէր զընկերն՝ մերժեաց զնա, և ասէ. ո՞ր կացոյց զքեզ իշխան և դատաւոր ի վերայ մեր. մի թէ սպանանել կա-

միցիս զիս, զոր օրինակ սպաներ երէկ զԼ-
զիպատացին:

Լ- փախեալաւ Մովսէս ի բանիցս յայսցա-
նէ, և եղև պանդուխտ յերկրին Մադիա-
մո. ուր ծնան երկուս որդիս:

Լ- ի կատարել ամացն քառանկից, երե-
ւեցաւ նմա յանապատին՝ լերինն Սինայ Տը-
բեշտակ Տեառն ի բոց Տրոյ մորենոյն:

Լ- Մովսիսի տեսեալ՝ զարմացաւ ընդ
տեսիլն. և ի մատչելն նորա նշմարել, եղև
ձայն Տեառն:

Լ- և՛մ Մատուած Տարց քոց, Մատուած
Լքարհամու, և Մահակայ և Հակովբայ: Լ-
զարհ Տարեալ Մովսէս՝ ո՛չ իշխեր Տայել:

Լ- ասէ ցնա Տէր. լցն՝ զկոշիկս ոտից
քոց, զի տեղիդ յորում դուք կացեր՝ երկիր
սուրբ է:

Տեսանելով տեսի զտալարանս ժողովը-
ղեան իմոյ՝ որ յազիպտոս, և լուայ հեծու-
թեան նոցա, և իջև փրկիլ զնոսա. և արդ
եկ առաքելոց զքեզ յազիպտոս:

Չայն Մովսէս՝ զոր ուրացան, և ասէին,
ո՞ կացոյց զքեզ իշխան և դատաւոր ի վե-
րայ մեր, զնա Մատուած իշխան և փրկիչ
առաքեաց ի ձեռն Տրեշտակին, որ երեւցաւ
նմա ի մորենոջն:

Դ- և՛ Տանն զնոսա՝ արարեալ նշանս և ար-
ւեստս յերկրին Եզիպտացոց, և ի Ար-
միր ծովուն, և յանապատի՝ ամն քառա-
սուն:

Լ- և՛ Մովսէս է՝ որ ասաց ցորդին Խ-
րայելի. մարդարեւ ձեզ յարուցէ Տէր Մա-
տուած յեղբարց ձերոց՝ իբրև զիս, նմա լը-
ւիջեր:

Ս- և՛ որ եղև յեկեղեցւոջն յանապատին
ընդ Տրեշտակին, որ խօսեցաւ ընդ նմա ի
լերինն Սինայ՝ և ընդ Տարան մեր, որ ըն-
կալաւ զպատգամն կենդանիս տալ մեզ:

Արում ո՛չ կամեցան հնազանդել Տարքն
մեր, այլ մերժեցին և դարձան սրտիւք իւր-
եանց յազիպտոս. և ասեն ց/Տարոն. ա-
րա՛ մեզ աստուածս որ երթայցեն առաջի
մեր. զի Մովսէսն այն որ ե՛հան զմեզ
յերկրին Եզիպտացոց՝ ո՛չ գիտեմք զի եղև
նմա:

Լ- արարին յաւուրն յայնտիկ որթ, և
մատուցին դո՛շս կոոց, և ուրախ լինէին ի
զործս ձեռաց իւրեանց:

Դարձոյց Մատուած՝ և մատնեաց զնոսա
ի պաշտօն զօրութեան երկնից. որպէս և
զրեալ է ի գիրս մարգարէից. մի թէ զո՛հն
և պատարագս մատուցէք ինձ զամն քա-
ռատուն յանապատին՝ տունդ Խարայելի:

Լ- ասիք զփրանն Մողբայ, և զաստոյն
աստուծոյն Հռեմիայ, զպատկերն՝ զոր ա-
րարէք երկիրպազանել նոցա. և փոխեցից
զձեզ յայն կողմն Բարեպաշտոց:

Խորանն վկայութեան էր ընդ Տարան մեր
յանապատին, որպէս հրաման ետ որ խօ-
սէին ընդ Մովսիսի՝ առնել զայն ըստ օրի-
նակին զոր ետես:

Չոր և՛ ընկալեալ բերէին Տարքն մեր Տան-
դերձ Հեհուա ի վեճակ սզգացն՝ զորս մեր-
ժեաց Մատուած յերեսաց Տարցն մերոյ,
մինչև յաւուրն Կաթի, որ եղևու շնորհս
առաջի Մատուծոյ, և ինդրեաց դասնել ըզ-
յարկս Մատուծոյ Հակովբայ:

Դ- և՛ Մողմուն շինեաց նմա տուն. այլ
ո՛չ եթէ Բարձրեալն ի ձեռագործ տաճարս
ընակէ: Եւ՛ որպէս մարգարէն ասէ. երկինք
աթոռ իմ էն, և երկիր պատուանդան ու-
տից իմոց. որպիսի տուն շինեցիք ինձ՝ ասէ
Տէր, կամ զի՛նչ տեղի հանգստեան իմոյ.
ո՛չ ձեռն իմ՝ արար զայս ամենայն:

Խատապարանոցք և անթլիատք սրտիւք
և ականճօք, դուք Տանապաղ Հողւոյն սրը-
րոյ հակառակ կայք, որպէս Տարքն ձեք՝ և
դուք:

Չո՞՞ ի մարգարէիցն ո՛չ հպածեցին Տար-
քն ձեր, և սպանին զայնտիկ որ յառա-
ջագոյն պատմեցին վանն զարտեան արդա-
րոյն, որոյ դուք այժմ՝ մատնիւք և սպա-
նոգք եղերուք. ոյք ասէք զօրէնս ի հրա-
մանս Տրեշտակաց, և ո՛չ պահեցիք:

Լ- լուեալ զայս զայրամային ի սիրտս
իւրեանց, և կրճտէին դատամունս ի վերայ
նորա:

Լ- նա էր լի հօգւով սրբով. հայեցաւ
յերկինս՝ և ետես զիստս Մատուծոյ, և ըզ-
Հիստս զի կայր ընդ աջմէ Մատուծոյ. և
ասէ. ահա տեսանեմ զերկինս բացեալ՝ և
զօրդի մարդոյ զի կայ ընդ աջմէ Մատու-
ծոյ:

Դ- զազակեալ ի ձայն մեծ՝ խցին զականջս
իւրեանց, և դիմեցին առհասարակ ի վե-
րայ նորա. և հանեալ արտաքոյ քաղաքին՝

քարկոծեին. և վկայքն դնեին զծորձս իւրեանց առ ոտս երիտասարդի միո՞ջ որ կոչէր Սաւուդ:

Եւ քարկոծ առնեին զՍտեփաննոս, որ կարգաւոր և ասէր. Տէր Յիսուս՝ ընկալ զոգի իմ:

Եղ ծառն և աղաղակեաց ի ձայն բարձր. Տէր, մի՛ համարիր զոցս զայս մեզս: Եւ զայս իբրեւ սասց՝ ննջեաց. և Սաղոս էր կամակից սպանման նորա:

Եւ եղև յառաջ յայնմիկ հալածումն մեծ ի վերայ եկեղեցոյն յԱրուսաղէմ, և ամենեւեկան ցրուեցան ի գեղաց Զրէաստանի և ի Սամարիա բաց յառաքելոցն:

Եւ բարձին զՍտեփաննոս արք երկիւզածք, և արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա:

Եղև. Զորով որով զորացեալ սուրբ Ստեփաննոս, և ընտրեալ յորդոցն, ծնաբխ վկայ, սիրող և առաքեալ առաքելն, ի Բրիտան ընկալար զգուրկմանց զպատկ:

Արդ Մատթայի Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Հոսեանու (Շ' Գ. 41. Ժ' Գ. 24):

Տերն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ:

Ամեն ամէն ասեմ՝ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոց անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ:

Եպա եթէ մեռանիցի, բազում արդիւնս առնէ: Ար սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա. և որ ատեալ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, ի կեանսն յախտնականս պաշնացէ զնա:

Եթէ որ զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեացէ. և ուր եան եմ, անդ եւ պաշտենալն իմ՝ եղիցի: Եթէ որ զիս պաշտիցէ, պատուեցէ զնա Հայրն իմ:

Երբորդ առաք առաւորում՝ Եւ, 41. Եւ, 42. իւր սարգն, Սղմ. Երբորդ ձԹ. ի Եւրոպայէն, Փոյն. Սոսց Տէր:

Արդ Մատթայի Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Սաւթեոսի (41. Գ. 40-42. 1):

Ս. անս մկրտութեան Տեսան մկրդ և Քրիստոսի Քրիստոսի:

Յառաջն յայնոսիկ զայ Հովհաննէս մկրտիչ քարոզել յանապատին Զրէաստանի, և ասել. ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն երկնից:

Չի սա է՝ վասն որոյ ասացաւ ի ձեռն Կապիայ մարգարէի, որ ասէ. ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ արարէք զճանապարհ, Տեսան, և ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա:

Եւ ինքն Հովհաննէս ունէր հանդերձ ի ստեղ ուղտու, և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր, և կերակուր նորա էր մարախ և մեղր վայրենի:

Հայնժամ՝ կանեին առ նա ամենայն Կրուսաղէմացիք և ամենայն Զրէաստան, և ամենայն կողմն Հորդանանու, մկրտեին ի նմանէ ի Հորդանան գետ, և խոստովան լինեին զմեզս իւրեանց:

Եւ անեալ զբազումս ի Սաղաղեցոցն և ի վարկեցոց եկեալս ի մկրտութիւն նորա՝ ասէ ցնոսա. ծնունդք իմից՝ ո՞ւ եցոց ձեզ փախել ի բարկութենէն որ զաղցն է:

Երբեք պատշառե պտուղ արժանի ապաշխարութեան, և մի՛ համարիցիք ասել յանձինս՝ թէ ունիմք մեք հայր Պրքա-համ. ասեմ ձեզ, զի կարող է Կստուած ի քարանցս յայցանէ յարուցանել որդիս Երբահամն:

Չի աւսով տապար առ արմին ծառոց դնի. ամենայն ծառ որ ոչ առնիցէ զպտուղ բարի, հատանի և ի հուր արկանի:

Եւ մկրտեմ զձեզ ջրով յապաշխարութիւն, բայց որ զկնին իմ զայ՝ հորդագոյն է քան զիս, և ես չեմ բաւական բառեալ զկոչիս նորա. նա մկրտեցէ զձեզ ի Հոգին սուրբ և ի հուր:

Արդ Տեսանոցն ի ձեռն իւրում, և սրբեցէ զկալ իւր, և ժողովեցէ զցորեանն ի շտեմարանս իւր, և զյարգն սյրեցէ անէջ հրով:

Հայնժամ զայ Յիսուս ի Գաղիլէէ ի Հորդանան առ Հովհաննէս, մկրտել ի նըմանէ:

Եւ Հովհաննէս արդելու դ՛ուս և ասէ, ինձ պիտոյ է ի քէն մկրտիլ, և դու առ իս գաս:

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. թող տուր այժմ, զի այսպէս վայել է մեզ ընու զամենայն արդարութիւն: Եւ ապա թող ետ նմա:

Եւ իբրեւ մկրտեցաւ Յիսուս, ել վաղվա՝ զակի ի ջրոյ անտի. և ահա բացան նմա եր-

կիրք, և ետես զՀոգին Բստուծոյ՝ զի իմա-
նէր իրբն զազանի և զայր Վորայ՝ Երա:

Եւ ահա ձայն յերկնից որ ասէր. Կա է
Որդի իմ՝ սիրելի՛ ընդ որ հաճեցայ:

Հայնժամ՝ վարեցաւ Հիսուս յանապատ
ի Հոգւոյն՝ փորձել ի սատանայէ:

Եւ պահեալ զքառասուն տիւ և զքա-
ռասուն գիշեր՝ ապա քաղցեաւ:

Եւ մատուցեալ փորձին՝ ասէ ցնա. ե-
թէ որդի ես Բստուծոյ՝ ասա՛ զի քարինքս
այտոյրի հաց լինիցին:

Կա պատասխանի ետ՝ և ասէ. զրեալ է՝
թէ ոչ հացիս միայն կիցցի մարդ, այլ ամե-
նայն բանին որ կանն ի բերանդ Բստուծոյ:

Հայնժամ առեալ ածէ զնա սատանայ
ի քաղաքն սուրբ, և կացուցանէ զնա ի
վերայ աշտարակի տաճարին, և ասէ ցնա.
եթէ որդի ես Բստուծոյ՝ արկ զքեզ աստի
ի վայր. զի զրեալ է՝ թէ հրեշտակաց իւրոց
պատուիրեալ է վասն քոյ՝ և ի վերայ ձեռաց
բարձցին զքեզ, զի մի երբէք հարցես ըզ-
քարի դռնն քո:

Եւ ցնա դարձեալ Հիսուս. զրեալ է՝
թէ ոչ փորձեցես զՏէր Բստուած քո:

Դարձեալ առնու ածէ զնա սատանայ ի
լեռան մի բարձր յոյժ, և ցուցանէ նմա
զամենայն թագաւորութիւնս արևարձի, և
զիստա նոցա, և ասէ ցնա. զայս ամենայն
քեզ տաց՝ եթէ անկեալ երկիրպաղանիցես
ինձ:

Հայնժամ ասէ ցնա Հիսուս. Երթ յետս
իմ՝ սատանայ. զի զրեալ է՝ Տեառն Բս-
տուծոյ քում երկիրպաղցես, և զնա միայն
պաշտես:

Եւ ա կեթող զնա սատանայ, և ահա հը-
րեշտակք մատենա՝ և պաշտէին զնա:

Քաջու ժամանակ՝ Աստուծոյն անհաճութեամբ. Սբ. Բ. 49:

Տէր ասաց ցիւ՝ որդի իմ ես դու, և ես այսօր ծնայ
զքեզ. Գոթ. Բ. 1. Բ. 1. 13:

Պաղոսի Բապտիստի Աշտարակոց խորհրդին է
ընթերցուածս (Պ. Բ. 1. 13):

Բազում մատմբ, և բազում օրինակօր
կանխա խօսեցաւ Բստուած ընդ հարս
մեր մարդարէիւր:

Ի վախճան աւուրցս այտոյրի խօսեցաւ
ընդ մեզ որդւոջն, զոր եզ ժառանգ ամե-
նայնի, որով և զյաւիտեանն արար:

Որ է լոյս փառաց և նկարագիր էու-
թեան նորա, որ կրէ զամենայն բանիւ զօ-
րութեան իւրոյ. սրբութիւն մեղաց մեղոց
արարեալ՝ նստաւ ընդ աջմէ մեծութեանն ի
բարձունս:

Եւ յնշտի առաւել եղեալ քան զհրեշտա-
կքս, որչափ լաւ ևս քան զնստանուն ժա-
ռանդեաց:

Քանզի ցո՛ երբէք ասաց ի հրեշտակաց.
Որդի իմ ես դու, ես այսօր ծնայ զքեզ:
Եւ դարձեալ՝ թէ ես եղեց նմա ի Հայր,
և նա եղեցի ինձ յԱրդի:

Եւ յորժամ միասնեալ մոծցէ զան-
գրանիկն յաշեարհ, ասէ. երկիր պաղցին
նմա ամենայն հրեշտակք Բստուծոյ:

Եւ առ հրեշտակն ասէ. ո՞ արար ըզ-
հրեշտակս իւր հոգիս, և զպաշտօնեաց իւր
բոց հոյց:

Իսկ ցԱրդին ասէ. աթոռ քո, Բստուած,
յաւիտեանս յաւիտեանից. զաւազան ուղ-
ղութեան, զաւազան արքայութեան քոյ:

Սիրեցեր զարդարութիւն՝ և ստեցեր զա-
նորէնութիւն. վասն այտոյրի էօժ զքեզ
Բստուած՝ Բստուած քո իւզով ուրախու-
թեան՝ առաւել քան զընկերս քո:

Եւ դու Տէր ի սկզբանէ զերկիր հաս-
տատեցեր. և զործք ձեռաց քոց երկինքն են:

Կրթա կորնին՝ և դու կաս և ժնաս.
ամենեքեան իրբն զծորձս մաշնացին, և իր-
բն զվերարկուս. զարարեցես զնստա իրբն
զհանդերձ, և զարարեցին. բայց դու նոյն
իսկ ես՝ և ամբ քո ոչ պակասեցեն:

Եղէ. Պարագան Եղհանէս զարհուրեալ՝ ի յորժանէ յորս-
վոյն երկրագիրք. սպասուք եղև. Բանին Բստուծոյ. և բաւալ յա-
հաւոր զնշանն՝ աղաղակք ասելով, ահա քան Բստուծոյ որ բառնայ
զմեզս աշխարհի:

Սրբոյ Եւեռարանին Հիսուսի Քրիստոսի որ ըստ
Մատթեւոյ (Չ. 4. Բ. 1. 13):

Ի ծննդեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Քրիստոսի:

Եւ իրբն զնացին նոքա անախ. ահա հը-
րեշտակ Տեառն երեւի ի տեսլան
Հովսէփոս. և ասէր. արի առ զմանուկդ և
զմայր իւր և փախիր Աշտարակս. և անդ
լինի՛ցի՛ր ցործամ ասացից քեզ. քանզի ի
խնդիր է Հերովդէս կորուսանել զմանուկդ:

Լու նա յարուցեալ էա զմանուկն և զմայր իւր զիշերի՝ և զնաց յձգիպտոս. և անդ էր մինչև ցփախճան Հերովդի:

Օ՛ի լցցի ասացեալն ի Տեառնէ ի ձեռն մարգարէին՝ որ ասէ. յձգիպտոս կոչեցից զորդի իմ:

Հայնժամ իբրև ետես Հերովդէս թէ խաբեցաւ ի մոգուց անտի, բարկացաւ յոյժ. և առաքեաց կոտորեաց զամենայն մանկունս՝ որք էին ի Բեթղէմէ և յամենայն սահմանս նորա՝ յերկմանից և ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց ի մոգուցն:

Հայնժամ կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի՝ որ ասէ. ձայն գութեաց ի Հոամայ, ողորմն և լալորմն և աշխարումն յոյժ. Հապէլ լայր զորդիս իւր, և ոչ կամեր մխիթարիլ զի ոչ էին:

Լու ի փախճանն Հերովդի. ահա Տրեշտակ Տեառն ի տեպեան երևէր Հովսէփայ յձգիպտոս, և ասէր. արի, ան զմանուկդ և զմայր իւր, և զնա յերկիրն Եգիպտի. զի մեռան՝ որք խնդրէին զանձն մանկանդ:

Լու նա յարուցեալ էա զմանուկն և զմայր նորա, և եկն յերկիրն Եգիպտի:

Լու իբրև լուս. եթէ Եդրեղայոս թաղաորեաց Հրէաստանի փոխանակ Հերովդի Տօրն իւրոյ, երկեաւ երթալ անդր. և Տրաման առեալ ի տեպեան, զնաց ի կողմանրս Գալիլեացոց:

Լու եկեալ բնակեցաւ ի քաղաքին՝ որ կոչէր Կաղարէթ. զի լցցի բան մարգարէիցն, թէ Կաղարէթի կոչեցի:

Չորրորդ առարտ առաւտուն. Ե. 33. Ս. 10. Գ. 3. Ե. 1. Իւր սարգն:

Սրբոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Հոգիանու. (Ե. 4. Ե. 1.):

Ի Հօրէ Լուսոյ:

Ի սկզբանէ էր Բանն, և Բանն էր առ Բատուած, և Բատուած էր Բանն. Կա էր ի սկզբանէ առ Բատուած:

Բանայն ինչ՝ նովաւ եղև, և առանց նորա եղև և ոչինչ՝ որ ինչ եղևն:

Կովաւ՝ կեանք էր. և կեանքն էր լոյս մարդկան, և լոյսն ի խաարի անդ լուսաւորէր. և խաար նմա ոչ եղև հաստ:

Եղև այր մի առաքեալ Մատուոյ, անուն նմա Հովհաննէս:

Սա եկն ի վկայութիւն զի վկայեցէ վան լուսոյն. զի ամենեքին հաւատացեն նովաւ:

Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեցէ վան լուսոյն:

Եւ լոյսն ճմարիտ, որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ՝ որ զալոց է յաշխարհ:

Հաշխարհի էր, և աշխարհ նովաւ եղև, և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ:

Հիւրն եկն, և իւրքն զնա ոչ ընկալն. իսկ որք ընկալան զնա՝ ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Բատուոյ լինել, որոց հաւատացեն յանուն նորա:

Ոչք ոչ յարեւէ, և ոչ ի կամաց մարմնոյ, և ոչ ի կամաց առն, այլ Մատուոյ ծնան:

Լու Բանն մարմն եղև, և բնակեաց ի մեզ, և տեսաք զփառս նորա, զփառս իբրև զփառնի առ ի Հօրէ, լի շնորհք և ճմարտութեամբ:

Հովհաննէս վկայեաց վանս նորա, ազաղակեաց և ասէ. ան է՝ զորմէ ասէի, որ զկնի իմ զալոցն էր, առաջի իմ եղև, զի նախ քան զիս էր:

Օ՛ի ի լրութենէ անտի նորա՝ մեք ամենեքին առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց:

Օ՛ի օրէնքն ի ձեռն Մովսէսի տուան. շնորհքն և ճմարտութիւնն ի ձեռն Հիսուսի Վերստոսի եղևն:

Ճաշու ժամանակ Ս. 10. Գ. 3. Ե. 1. Սաղմոս Ի Էդիսիս Ե. 1.:

Պօղոսի առաքելոյն ի Գաղատացոց թղթոյն է ընթերցուած (Է. Գ. 5. 1.):

Չայս ասեմ. զորքան ժամանակս ժառանգն տղայ է, չէ ինչ առաւել քան զժառայն, թէպէտ և տէր իցէ առ մեղեցուն. այլ ընդ հաղարայետօք է և ընդ գաւառապետօք՝ մինչև ի ժամանակակէտ Տօրն. նոյնպէս և մեք՝ մինչ տղայքն էաք, ընդ տարբրք աշխարհիս ի ծառայութեան կայաք:

Եւ իբրև եկն լրումն ժամանակին, առաքեաց Բատուած զորդի իւր՝ որ եղև ի կնոջէ, և եմուտ ընդ օրինօք. զի զնոսա՝

որք ընդ օրինօքն իցեն, գնեսցէ. զի մեր զորդեգրութիւն ընկալցուք:

Եւ զի էք դուք որդիք, առաքեաց Լստուած զՀօգի Որդւոյն խրոյ յսիրտս մեր, որ աղաղակէ արքայ Հայր:

Եւ յառհասեալ շնա ծառայ, այլ որդի. եթէ որդի, և ժառանգ Լստուծոյ:

Եւ. Ուրախ լիւ ընդ թիւ. որհեալ ես դու. ի կանցս. և որհեալ և պառլ. որովորի քո:

Արքայ Լստարանիս Ախուսի Վարդապետի՝ որ ըստ Ղուկասու (Ժ. Ե. Էջ. 26):

Ի Հօրն Լմնակալէ:

Եւ յամենանն վեցերորդի առաքեցաւ. Գաբրիէլ Տրեշտակ յԼստուծոյ ի քաղաք մի Գալիլեացոց՝ որում անուն էր Կազարէթ, առ կոչս խօսեցեալ առն, որում անուն էր Հովսէփ ի տանէ Կալթի, և անուն կուսին Սարիամ:

Եւ եկեալ առ նա ասէ. ուրախ լիւ ընդ կրեալդ՝ Տէր ընդ թիւ:

Եւ նա ընդ բանն խոսովեցաւ. և խորհէր ընդ միտս՝ թէ որպիսի ինչ իցէ ողջոյնըս այս:

Եւ ասէ ցնա Տրեշտակն. մի՛ երկնէր՝ Սարիամ, զի գտեր չնորհա յԼստուծոյ:

Եւ ահա յղասէր և ծնցես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա Հիսուս:

Կա եղեցի մեծ, և որդի Բարձրելոյ կուշեսցի. և տացէ նմա Տէր Լստուած զաթոռն Կալթի Տօրն նորա, և թագաւորեսցէ ի վերայ տանն Հակոբայ ի յաւիտեանս, և թագաւորութեան նորա վախճան մի՛ լիցի:

Եւ ասէ Սարիամ ցՏրեշտակն. զեմարդ լինիցի ինձ այդ. բանգի զայր ոչ գիտեմ:

Պատասխանի ետ Տրեշտակն և ասէ ցնա. Հողին սուրբ եկեսցէ ի թեզ, և զօրութիւն Բարձրելոյ Տօրանի լիցի ի վերայ քո. բանգի և որ ծնանելոցն է ի քէն՝ սուրբ է, և Որդի Լստուծոյ կոչեսցի:

Եւ ահա Լիդիաբէթ ազգական քո՝ և նա յիկ է ի ծերութեան իւրում. և այս վեցերորդ ամիս է նորա՝ որ ամուսն կուշեսցալ էր:

Օ ի ոչ տկարացի առ յԼստուծոյ ամենայն բան:

Եւ ասէ Սարիամ. ահա ասիկ կամ աղախին Տեառն, եղեցի ինձ ըստ բանի քում: Եւ գնաց ի նմանէ Տրեշտակն:

Հինգերորդ աւարտաւան՝ Եւ. Է. Այսի որ յԷջ. Եւ. Էջ. 26. իւր ասարքն:

Արքայ Լստարանիս Ախուսի Վարդապետի՝ որ ըստ Հովսէանու (Ժ. Ե. Էջ. 18):

զՀայրն Լստուց:

Չ Լստուած ոչ որ ետես երբէք, բայց Սարիամին Որդի՝ որ է ի ծոց Հօր, նա պատմեաց:

Եւ այս է վկայութիւն Հովհաննէս, յոր ժամ առաքեցին առ նա Հրեայքն յԵրուսաղեմէ քահանայս և Վեապցիս, զի հարցցեն ցնա՝ թէ զու ո՞ր ես:

Եւ խոստովան եղև՝ և ոչ ուրացաւ. խոստովան եղև, եթէ ես ոչ եմ Վարդապետս:

Եւ հարցին զնա, իսկ ո՞վ ես դու, Լիդիա ես: Եւ ասէ. ոչ եմ:

Իսկ մարգարէն՝ ես դու: Պատասխանի ետ, թէ ոչ:

Իսկ ասա մեզ, դու ո՞վ ես, զի պատասխանի տարցուք՝ որոց առաքեցին զմեզ զե՞ ասես վասն քոյ:

Եւ. ես՝ ձայն բարբառոյ յանապատի. ուղիղ արարէք զճանապարհն Տեառն, որպէս ասաց Լսայի մարգարէ:

Եւ որք առաքեցանն՝ ի փարիսեցոց անտի էին:

Հարցին ցնա՝ և ասեն. իսկ զե՞ մկրտես՝ եթէ դու չես Վարդապետն, և ոչ Լիդիա, և ոչ մարգարէն:

Պատասխանի ետ նոցա Հովհաննէս՝ և ասէ. ես մկրտեմ զձեզ ջրով. ի միջի ձեռում կայ՝ զոր դուքն ոչ գիտէք, Ար զկնի իմ գաղցն է, որում չեմ արժանի եթէ լուծից զերացս կուշկաց նորա:

Եւս ի Բեթարբայ եղև յայնկոյս Հօր-դանանու, ուր էրն Հովհաննէս, և մկրտէր:

Հաւան ժամանակ Աւետիք զԷջ. Արմ. Գ. Էջ. 26. Էջ. 27.

Բարձր արարէք զՏէր Լստուած մեր. երկր պաղէք պատուանդանի ոտից նորա՝ զի սուրբ է և Փօխ. Տէր թագաւորեսց. բարկաւ:

Պօղոսի առաքելոյն յԱրարայեցոց թղթոյն է ընկերցուածս (Հ. Ժ. Բ. հ. 18) :

Քի ոչ էք մատուցեալ առ լեառն շօշափելի, որ հրօյն փառեալ էք, և միգով, և մատակարար, և խաւարաւ, և մթթով, Սէր փողն հ'նէր՝ և բարբառ պատգամայն, ուստի որք լուանն՝ հրաժարեցին, զի մի կրկնեցի առ նոսա բանն :

Քանզի ոչ հանդարտէին հրամանին, թէ պէտ և զազան մերձենայր ի լեառնն՝ քարկոծ լինէր :

Լս այնպէս ահազին էք տեսին, զի և Մովսէս ասէր, թէ զահի հարեալ եմ և դողամ :

Եւ մատուցեալ էք ի Սիօն լեառն, և ի քաղաք Եստուծոյ կենդանոյ՝ Արուսաղէմ՝ յերկինս, և ի բնաւոր բանակս հրեշտակաց, և յեկեղեցիս անդրանկաց գրեւոյ յերկինս, և առ դատարն ամենեցուն Եստուած, և յողիս արդարոց կատարելոց, և ի նորոց կտակարանաց միջնորդն Հիստա, և ի հեղուսն արեան նորա՝ որ առաւել խօսի քան զՀաբլէլն :

Օգոյշ լերուք՝ գուցէ հրաժարեցէք յայնմանէ՝ որ խօսեցան. զի եթէ նորա ոչ կարացին գերմանել հրաժարեալք յայնմանէ՝ որ յերկրին հրաման տայր, որչափ ևս առաւել մեր, եթէ յերկնաւորէն թիկունս զարծուցանիցեմք :

Արդ ձայնն զերկիր շարժեաց յայնժամ. և այժմ՝ խոստացեալ է՝ և ասէ. միսանգամ շարժեցից ոչ միայն զերկիր՝ այլ և զերկինս :

Եւ միսանգամն յայտ ոտնէ զշարժելոյն իրրե զեղեցոյ փոթիսումն, զի հաստատուն կացցեն անշարժքն :

Եւ. Բո. մանկ՝ մարգարէ Բարդուղէմ կոչեցի. գնացեա առաջի Տեառն պարտասել զճանապարհս նորա :

Արդ Եւեռարանիս Հիսուսի Վերիստով՝ որ ըստ Պ. ուկառու. (Պ. Ժ. Բ. հ. 29) :

Տեքամբ մերով Հիսուսիս Վերիստովս :

Յարուցեալ Մարիամ յաւուրն յայնտիկ դնաց ի լեւնակողին փութապէս ի քաղաքն Հոռոզայ : Լս եմուտ ի տուն Օւսաբարիայ, և ետ ողջոյն Լզիսարեթի :

Լս եղև իրրե լուա զողջոյնն Մարիամն Լզիսարեթ, խաղաց մանուկն յորովայնի նորա :

Լս լցաւ Լզիսարեթ հօգուով սրբով. ի ձայն բարձր աղաղակեաց և ասէ. Օրհնեալ ես դու ի կանայս, և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քոյ : Լս ուստի՞ է ինձ այս, զի եկեսցէ մայր Տեառն իմոյ առ իս :

Օ ի ահաւասիկ իրրե եղև ձայն ողջունի քոյ յականջս իմ, խաղաց ցնծալով մանուկնս յորովայնի իմում :

Լս երանի, որ հաւատացէ՝ եթէ եղիցի կատարումն ասացելոցս նմա ի Տեառնն :

Լս ասէ Մարիամ. Մեծացուցէ անձն իմ զՏէր, և ցնծացաւ հօգի իմ յԱստուած փրկիչ իմ :

Օ ի հայեցաւ ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ. զի ահա յայսմ հետէ երանեցեն ինձ ամենայն ազգք :

Օ ի արար ինձ մեծամեծս հօրն, և սուրբ է անուն նորա :

Լս ողորմութիւն նորա ազգաց յազգս երկիրդածաց իւրոց :

Երբ զօրութիւն բազկաւ իւրով. ցրուեաց զամբարտաւանս մտօք սրտից իւրեանց :

Վաղեաց զհօրս յաթոռոց, և բարձրացոյց զխոնարհս :

Օ բաղցնալս լցոյց բարութեամբ. և ըզմեծատունս արձակեաց ունայնս :

Պաշտպանեաց խաղիչի ծառայի իւրում, յիշել զողորմութիւնս, որպէս խօսեցաւ առ հարս մեր՝ Վերահամու և զաւակի նորա յախտեան :

Լկաց Մարիամ առ նմա իրրե ամիսս երիս, և զարձաւ ի տուն իւր :

Սկիզբոյ աւուր առաւտուած՝ Եւ. Ժ. Ս. Ժ. Ժ. Ժ. իւր սարգն :

Արդ Եւեռարանիս Հիսուսի Վերիստով՝ որ ըստ Հիօհաննու. (Պ. Ժ. Բ. հ. 29) :

Մկրտիչ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիստովս :

Իփաղի անդր տեսանէ զՀիսուս՝ զի գայր առ նա, և ասէ. ահաւասիկ Գառն Եստուծոյ՝ որ բառնայ զմեզս աշխարհի :

Աս է՝ վասն որոյ են ասել, զկնի իմ՝
զայ այր՝ որ առաջի իմ՝ եղև, զի յառաջ
իսկ էր քան զիս:

Իս ես ո՛չ գիտէի զնա, այլ զի յայտնի
լինիցի Իսրայէլի, վասն այնորիկ եկի ես ջրով
մկրտել:

Վ կայեաց Յովհաննէս և ասէ. թէ տե-
սանէի զՀովնէ՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի
յերկնից, և հանգչէր ի վերայ նորա:

Իս ես ո՛չ գիտէի զնա, այլ որ առա-
քեացն զիս մկրտել ջրով, նա ասաց ջիս.
յոյր վերայ տեսանիցես զՀովնէ, զի իջանի-
ցէ և հանգչիցի ի վերայ նորա, նա է՝ որ
մկրտէ Հովնէն սրբով:

Իս ես տեսի, և վկայեցի, եթէ աս է
որովն Մատթոյ:

Հաջորդականութեամբ ընթացող: Սղմ. ԻԻ:

Տէր հաներ ի զժողոջ զանձն իմ՝ և փրկեցեր զիս
յայնչանէ, որք իջանն ի դուրս Գոթա. Բարձր ասեմ
զքեզ տէր:

Պօղոսի առաքելոյն ի խնայողն/կեցեաց Մատթան խղճոյն
է ընթերցուածս (ՀԼ. Գ. հէ. 12):

Ոչ կամիմք՝ եղբարք՝ եթէ տգէտք ի-
ցէք վասն ննջեցելոց. զի մի՛ տրբա-
միցիք որպէս և այլքն՝ որոց ո՛չ գոյ յոյս:
Եթէ հաւատամք՝ եթէ Հիսուս մեռաւ
և յարեաւ, նոյնպէս և Մատթա՝ ըզ-
ննջեցապէս ի ձեռն Հիսուսի ամցէ ընդ
նմա:

Բայց զայս ասեմք Տեառն բանիւ, եթէ
մեր՝ որք կենդանիքս եմք մնացեալք՝ ի գա-
լտեանն Տեառն ո՛չ ժամանեմք ննջեցելո-
ցն:

Չի ինքնին Տէր հրամանաւ՝ և ի ձայն
հրեշտակապետի՝ և ի փող Մատթոյ իջա-
նէ յերկնից, և մեռեալք ի Վերիստոս յա-
րիցեն յառաջագոյն:

Ապա և մեր՝ որք կենդանոյն մնացեալ
իցեմք՝ նորք հանդերձ յափշտակիցուք ամ-
պովք ընդ առաջ Տեառն յօդս, և այնպէս
յամենայն ժամ ընդ Տեառն լինիցիմք:

Այսուհետեւ միմիկ սրեցէք զմիմեանս բա-
նիքս այսորիք:

Ելէ. Եհան զիս ի որոյ տառապանաց, ի կայս և ի տղայ:

Սղոյ Բանաբանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (Գ. Գ. Գ. ԺԼ. հէ. 1):

Վասն փառաց Տեառն մեր Հիսուսի Վերիստոսի:

Եւր ոմն հիւանդ Վազարոս ի Լե-
թանիայ, ի գեղջէ Սարիսանայ և
Սարթայի քեռ. նորա:

Այս այն Սարթամ էր՝ որ էօծ գՏէրն
իւզով՝ և ջնջեաց զոտս նորա հերով խրով-
որոյ եղբայրն Վազարոս հիւանդ էր:

Առաքեցին առ նա բորքն նորա՝ և ա-
սեն. Տէր, ահաւասիկ՝ զոր դուս սիրելի՝
հիւանդացեալ է:

Իբրև լուռ Հիսուս, ասէ. այն հիւան-
դութիւն չէ ի մահ, այլ վասն փառացն
Մատթոյ՝ զի փառաւոր լեցի որդի Մատ-
թոյ այնուիկ:

Իս սիրէր Հիսուս զՍարթամ, և զՍար-
թայ զբոյր նորա՝ և զՎազար:

Իբրև լուռ թէ հիւանդացեալ է, ըզ-
տեղի կալաւ անդէն ուր էրն, առաւ եր-
կուս:

Ապա յետ այնորիկ ասէ ցնոսա. եկայք,
երթիցուք միասնգամ ի Հրէաստան:

Ասն ցնա աշակերտքն. ուսրբի, այժմ
ևս խնդրէին զքեզ Հրեայքն քարկոծ առ-
նել, և դարձեալ երթաւ անդէն:

Պատասխանի ետ Հիսուս. ո՛չ երկոտա-
սան ժամ է յաւուր. եթէ որ գնայ ի տուն-
ջեան՝ ո՛չ զայլժակի. զի զոյս աշխարհիս
այսորիկ տեսանէ. ապա թէ որ գնայ գի-
շերի՝ զայլժակի, զի լոյս ո՛չ գոյ ընդ նմա:

Չայս իբրև ասաց, յետ այսորիկ ասէ
ցնոսա. Վազարոս բարեկամ մեր ննջեաց,
այլ երթամ, զի զարթուցից նա:

Ասն ցնա աշակերտքն Տէր, եթէ նրն-
ջեաց՝ ապա ապրի:

Այլ Հիսուս վասն մահուն նորա ասէր.
նոցա այսպէս թուեցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ
քնոյ ասէ:

Հայնժամ ասէ ցնոսա Հիսուս յայտնա-
պէս. Վազարոս մեռաւ. և ես ուրախ եմ
վասն ձեր, զի դուք հաւատաստեցիք ինձ, զի
ևս չէի անդ. բայց արդ՝ եկայք երթիցուք
առ նա:

Եւ թովմաս՝ անուանեալն երկուորեակ՝
ցաշակերտակիցան. օն եկայք և մեր՝ զի
ընդ նմա մեռցուք:

Ինչն Յիսուս՝ եղիտ զնա չորեքօրեայ ի գերեզմանի:

Իւ եր Ինթանիա մերձ Ղալուսաղէմ՝ իրբեւ ասպարիսօք չնդետասան. բազումք ի շրէից անտի եկեալ էին առ Սարթամ և Սարթամ՝ զի միտթարեացն զնոսս վասն եղբօրն:

Սարթայ իրբեւ լուա՝ թէ Յիսուս զայ, ընդ առաջ գնաց Կորա. բայց Սարթամ նստէր անդէն ի տան:

Ըսէ Սարթայ ց(Յիսուս. Տէր, եթէ աստ լիալ էիր, եղբայրն իմ չէր մեռեալ:

Ըսլ և արդ գիտեմ, եթէ զոր ինչ խնդրեացն Ղալուսաղէմ տացէ քեզ Ըստուած:

Ըսէ ցնա Յիսուս. յարիցէ եղբայրն քո:

Ըսէ ցնա Սարթամ. գիտեմ, զի յարիցէ ի յարութեան՝ յաւուրն յետեում:

Ըսէ ցնա Յիսուս. Ես իսկ եմ յարութիւն և կենսք. որ հաւատայ յիս, թէ պէտ և մեռանի՝ կեցցէ:

Իւ ամենայն՝ որ կենդանի է՝ և հաւատայ յիս, մի՛ մեռցի ի յախտեան. հաւատան ալսմիկ:

Ըսէ ցնա. այո՛, Տէր, ես հաւատացի, եթէ Գու ես Վրիստոն Որդի Ըստուծոյ, որ յաշխարհ գալոց էիր:

Իւ զայս իրբեւ ասաց, գնաց կռեաց զՍարթամ՝ զբոլոր իւր լռեւեայն՝ և ասէ. Սարդապետն եկեալ է, և կռէ զքեզ:

Կա իրբեւ լուա, յարեաւ վաղվաղակի, և եկն առ նա:

Չն ևս էր եկեալ Յիսուս ի գեօղն. այլ էր անդէն ի տեղօ՞ն՝ ուր ընդ առաջ եղե նմա Սարթամ:

Իսկ շրեայքն՝ որք էին ընդ նմա ի տան անդ, և միտթարէին զնա, իրբեւ տեսին զՍարթամ թէ յարեաւ վաղվաղակի, և գնաց, գնացին և նորա գշնտ նորա. համարէին թէ ի գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ:

Իսկ Սարթամ իրբեւ եկն՝ ուր էրն Յիսուս, և ետես զնա, անկաւ առ ոտս նորա՝ և ասէ. Տէր, եթէ աստ էիր գիպեալ՝ ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ:

Յիսուս իրբեւ ետես զնա զի լայր, և որք ընդ նմա էին շրեայքն՝ լային, խոռվեցաւ յոգի իւր իրբեւ զայրացեալ, և ասէ. ո՞ր եղիք զնա: Ըսեն ցնա. Տէր, եկ և տես:

Իւ արտասուեաց Յիսուս:

Ըսէին շրեայքն. տեսէք, որչափ սիրէր զնա:

Կէսքն ի նոցանէ ասէին. ո՞չ կարէր սա, որ երաց զաշս կուրին, առնել՝ զի և սա մի՛ մեռցի:

Յիսուս զարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, զայ ի գերեզմանն. և էր այր մի, և վէմ մի եղեալ ի վերայ նորա:

Իւ ասէ Յիսուս՝ ի բաց արարէք զվէմք:

Ըսէ ցնա Սարթամ՝ քոյր մեռելոյն. Տէր՝ արդ հոռեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ է:

Ըսէ ցնա Յիսուս. ո՞չ ասացի քեզ, եթէ հաւատացես՝ տեսցես զփառան Ըստուծոյ:

Իւ իրբեւ ի վեր առին զվէմն, Յիսուս ամբարձ զաշս իւր ի վեր, և ասէ. Հայր, զօհանսմ զքէն՝ զի լուար ինձ:

Իւ ես գիտէի՞ զի յամենայն ժամ լսես ինձ, այլ վասն ժողովոգեանս՝ որ շուրջ կան, առնեմ, զի հաւատացեն թէ Գու առաքեցեր զես:

Չայս իրբեւ ասաց, ի ձայն մեծ աղաղակեաց՝ և ասէ. Վաղարէ, արի՛ եկ արտաքս:

Իւ ել մեռեայն ոտիւք կապելովք, և ձեռօքն երկապնդօք, և երեսօքն վարչամակապառօք: Իւ ասէ ցնոսս Յիսուս. լուծէք զդա, և թողէք երթալ:

Բազումք ի շրէիցն՝ որք եկեալ էին առ Սարթամնս, իրբեւ տեսին՝ զոր արարն, հաւատացին ի Կա:

Իւ ոմանք ի նոցանէ գնացին առ փաբիսեցիսն, և պատմեցին նոցա՝ զոր արարն Յիսուս:

Նովեմբրդ աւուր ատաստուի՝ Ըն. 23. Ունիւնէլ. իւր սարգն:

Սրբոյ Ըստարանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ լստ Յօհաննու. (Գլ. Ը. 47. 35):

Սկրիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի:

Իվաղեւ անդր կայր Յովհաննէս, և յաշակերտաց անտի նորա՝ երկու: Իւ նայեցեալ ընդ Յիսուսի՝ զի զգնայր, ասէ. ահաւասիկ Վրիստոս Գառն Ըստուծոյ:

Ի տան ի նմանէ երկու աշակերտքն՝ զի խօսէր, և գնացին զհետ Յիսուսի:

Իբրեւ դարձաւ Հիսուս, և ետես զնոսա՝ զի երթային զհետ նորա, ասէ ցնոսա՝ զե՞նչ խնդրէք:

Ղարա ասեն ցնա՝ Ուրբի, որ թարգմանեալ կոչի՝ վարդապետ, ո՞ր ևն օթեկանք բո:

Ըսէ ցնոսա՝ եկայք և տեսէք: Եկին և տեսին, ուր էին օթեկանք նորա. և առ նման ազան այն օր, զի ժամ էր իբրեւ տասներորդ:

Եւ Ընդրէաս՝ եղբայր Սիմոնի վեմի՝ մի յերկուց անտի, որք լուսնն ի Հովհաննէ՝ և զնացին զկնի նորա:

Ղառնէ աս՝ նախ զեղբայր իւր զՍիմոն, և ասէ ցնա՝ գտաք զՍեսիայ՝ որ թարգմանի Վրիստոս:

Աս էած զնա առ Հիսուս: Հայեցեալ ընդ նա Հիսուսի՝ ասէ. դու ես Սիմոն որդի Հոնանու, դու կոչեցիս Ասիաս, որ թարգմանի Պետրոս:

Ի վաղիւ անդր կամեցաւ երեսել ի Վալիկայ. գտանէ զՎիլիսպոս, և ասէ ցնա Հիսուս. եկ զկնի իմ:

Եւ էր Վիլիսպոս ի Լեթմայիկայ, ի բաղաքէ Ընդրեայ և Պետրոսի:

Ղառնէ Վիլիսպոս զՎալիսպոսէ, և ասէ ցնա՝ զորմէ գրեաց Մովսէս յօրէնն, և մարգարէն, գտաք զՀիսուս զորդի Հովսեփայ ի Վաղարէթէ:

Ըսէ ցնա Վալիսպոսէ. իսկ ի Վաղարէթէ մարթ Բնչ իցէ բարոյ իմիք լինել: Ըսէ ցնա Վիլիսպոս, եկ և տես:

Իբրեւ ետես Հիսուս զՎալիսպոսէ զի գայր առ նա, ասէ վասն նորա. ահա արգարեւ Խարայեացի՝ յորում նենդութիւն ոչ գոյ:

Ըսէ ցնա Վալիսպոսէ. ուստի՞ ճանաչես զես:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա. մինչ չեւ էր Վիլիսպոսի կոչեցեալ զբեզ՝ զի էիր ի ներքոյ թղենոյն, տեսի զբեզ:

Պատասխանի ետ նմա Վալիսպոսէ և ասէ. Ուրբի, Վու ես Որդի Ըստուծոյ, Վու ես թագաւորն Խարայեի:

Պատասխանի ետ նմա Հիսուս և ասէ. փոխանակ զի ասացի քեզ, թէ տեսի ի ներքոյ թղենոյն՝ հաւատաս, մեծամեծս ևս քան զայս տեսցես:

Եւ ասէ ցնոսա՝ ամէն ամէն ասեմ՝ ձեզ, տեսանիցէք զերկիւս բացեալ, և զհրեշտակաւ Ըստուծոյ՝ զի երանիցեն և իջանիցեն ի վերայ Որդւոյ մարդոյ:

Ճաշու ժամանաւ Ուրբի և Սիմոն Սիմոն Գի:

Ըստարանցէք օր ըստ օրէ զփրկութիւն նորա: Փոխ.
Օրհնեցէք զՏէր օրհն:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռոմայեցոյ թղթոյն է
ընթերցուածս (Հ. Բ.):

Պօղոս ծառայ Հիսուսի Վրիստոսի, կոչեցեալ առաքեալ, որոշեալ յԱւետարանն Ըստուծոյ, որ յառաջ խոստացաւ ի ձեռն մարգարէից իւրոց՝ զրովք սրբովք, վասն որդւոյ իւրոց՝ եղելոյ ի դաւակէ Վալիս ըստ մարմնոյ. սահմանելոյ Որդւոյն Ըստուծոյ զօրութեամբ ըստ Հոգւոյն սրբութեան, ի յարութենէ մեռելոց Հիսուսի Վրիստոսի Տեսնն մերոյ:

Որով ընկալաք շնորհս և առաքելութիւն ի հնազանդութիւն հաւատոց յամենայն Հեթանոսս՝ վասն անուան նորա, յորս և դուք էք կոչեցալ Հիսուսի Վրիստոսի:

Ըմենցուն՝ որոց էք ի Հռովմ, սիրեւեաց Ըստուծոյ՝ կոչեցելոց սրբոց:

Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԸստուծոյ Հօրէ մերմէ՝ և ի Տեսնն Հիսուսէ Վրիստոսէ:

Որոց Ըստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղաւկասու (Գ. Գ. Բ. 5: 1):

Ղաւկասն Տեսնն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ եղև ընդ առաքան ընդ այնտիկ, ել Տրաման յՊոստոս կայսրէ՝ աշխարհադիր առնել ընդ ամենայն տիեզերս:

Ըստ առաջին աշխարհադիր եղև ի դատաւորութեան Ըստուծոյ Վիրենայ:

Եւ երթային ամենեքեան մտանել յաշխարհադիր յիրաքանչեւ բաղաքի:

Եւ և Հովսեփ ի Վալիսէ ի քաղաքէ Վաղարէթէ ի Հրեաստան, ի քաղաք Վալիս, որ կոչի Լեթմէ, վասն լինելոյ նորա ի տանէ և յազգէ Վալիսի, մտանել

յաշխարհագիր Մարիամա Հանդերձ, զոր
խօսեալն էր նմա, և էր յղի:

Եւ եղև ի հասանելն նոցա անդր, լցան
աւուրք ծնանելոյ նորա:

Իսկ ծնաւ գորդին իւր զանդրանիկ, և պատեաց ի խանձարութս, և եղ զնա ի մըստս: Գե ոչ գոյր նոցա տեղի յիջևանին:

Աթերթոյ աւարն՝ ամեն է Յոյսմութեան և Քրիստոսութեան
Տեառն մերոյ Երեսօտի Գրիգորոսի: Ան՝ 1221 թ. 1222 թ. իւր աւար-
քան, Զկնի Տէր Երէմիային՝ առանց Սաղմոսի ասի Թէ:

Արթուր Եւեթարանիս Ախուսի Վարիստոսի որ ըստ
Ղազարաւ (Գ. 42. Բ. 44. 8):

Ի Տննդեան Տեառն մերոյ Ախաւսի Վրիստոսի:

Եւ. Հովսեփ էին ի տեղւոջն յայնմիկ
բացօթեազք, որք պահէին զպահ-
պանութիւնն գիշերոյ հօտից իրեանց:

Եւ հրեշտակ Տեառն երեւցաւ նոցա, և փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա, և երկեան երկիւղ մեծ:

Լա սաէ ցնոսա Տրեշտալն՝ մի՛ երկնէք,
զի՛ ահա տափկ աւետարանեմ՝ ձեզ զուրա-
խութիւն մեծ. որ եղիցի ամենայն ժողո-
վորդեանն:

Օ՛ր ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ, որ է (Օ-
ծեալ Տէր ի քաղաքի Ղաւթի:

Իսկ այս նշանակ ձեզ գտանիցէք մանուկ պատեալ ի խանձարուրս, և եղեալ ի միստը:

Եւ յանկարծակի եղև ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց որ օրհնէին զԿատուած և ասէին:

Փառք ի բարձունս Աստուծոյ. և յերկիր
խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն:

Լսա՛ զքեզ ։ Էջննննն Ուրաշն ։ (որպէս ի գիշերի Գնդեհանըն) ասացան մինն ի կէտն . և ապա՛ զմեացորդ Լեւոսարանս զայս կարգացին ։

Լսեղև իրբև վերացան ի նոցանէ հրեշտակքն յերկինս, ասնն ցամեանս հովիւքն եկայք երվիցուք մինև ց'ևեղև դէհէմ, և անսցուք, զե^նէ է բանս այս՝ որ եղև զոր Տէր եղող մեզ:

Լև եկին փութանակի, և գտին զՎա-
րիամ և զՀովսեփի, և զմանուկն եղեալ ի
մութ:

Եւ ծանեան վասն բանին՝ որ ասացաւ.
Նողա զմանկանէն:

Լա ամենեւին որ լսէին՝ զարմանային
վասն բանիցն՝ զոր խօսեցան ընդ նոսա հո-
վիւրն:

Իսկ Սարգիսը զամենայն զբանս զայստոսիկ պահէր, և խեղճամուտ լինէր ի սրտի իւրում:

Եւ դարձան հովիւքն՝ փառաւոր առնելն՝ և օրհնելին զԴատուած՝ վասն ամենայնի զոր լուան և տեսին, որպէս պատմեցաւ նոցա:

Un. mous lu' qtu = 2-2-2-2 2-2 mousydu; Un. mousi. bpg' Urt-
 2-2-2-2 = 2-2-2-2-2-2; Urt. 2. 2g = 1 2-2-2-2-2-2 2-2-2-2 + 2; Φη/υ,
 Urt-2 Stt 2-2-2-2 2-2.

Արդոյ Եւեթարանէն Յիսուսի Վերհաստոյի որ ըստ
Պ. ուկասու (Չ. 12. Գ. 57-1):

Վ. սանն Զարանութեան և Մկրտումեան Տեառն մերոյ
Զիսուսի Քրիստոսի :

h Հնդեւասաներորդի ամի տէրութեանն Տիբեթաց կայսեր, և ի դատարարութեանն Հրեատանի Վիդատտի Պնոտացոյ, և ի չորրորդպետութեանն Վալիկացոյ Հերովդի, և ի Վիկիպտի եղբոր նորա չորրորդպետութեանն Խառապացոյ և Տրաքերացոյ աշխարհն, և ի չորրորդպետութեանն Լիսանեայ՝ Լիլիկնացոյ, և ի քահանայապետութեանն Բնայի, և Վալիապի, եղև բան Կառուծոյ ի վերայ Հովհաննու որդւոյ Օսթաբրիայ՝ յանապատի ամս 1 :

Իս եկն յամենայն կողմն Յորդանանու՝
քարոզել մկրտութիւն ապաշխարութեան
ի թողութիւն մեղաց:

Որպէս և զրեպ է ի գիրս պատգամաց
Լսայեայ մարդարեւի. ձայն բարբառոյ յա-
նապատի, պատրանտ արարեք զճանապարհ
Տեառն, և ուղիդ արարեք զսակիւն նորա:

Ամենայն հորը լցցին, և ամենայն լերինը
և բլուրը խոնարհեցան, և եղիցին դժուար-
ինքն ի դիւրինա, և առապարքն՝ ի հարթ
ճանապարհս :

Լս. տեսցէ ամենայն մարմին ըզբերկու-
թիւն Նստուծոյ:

Եւ ասէր ցժողովուրդան ելալս ժկրտել
ի նմանէ. ծնունդք իժից, ո՞ եցոյց ձեզ

փախել է բարկութենէն՝ որ գարոց է, ա-
րարէք այսուհետեւ պտուղս արժանիս ա-
պաշխարութեան: Լս. մի սկսանիցիք ա-
սել՝ եթէ ունիք հայր զՎերահամ, զայս
ասեմ ձեզ, եթէ կարող է Մատուած ի
քարանդայսցանէ յարուցանել որդիս
Մրաշամու:

Իայց ահաասիկ տասպար առ արմին
ծառոց կայ, Բմնայն ծառ՝ որ ոչ առնէ
զպտուղ բարձր՝ հասանի ե. ի հուր ար-
կանի:

Հարցանէին զնա ժողովուրդքն և ասէին.
Իսկ արդ՝ զե՞նչ գործեսցուք:

Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. ոյր
իցեն երկու հանդերձք՝ տացէ զմին այնմ՝
ոյր ոչն գուցէ, և ոյր կայցէ կերակուր՝
նոյնպէս արասցէ:

Եկին և մարաւորք մկրտել. և ասեն
ցնա. վարդապետ, զե՞նչ գործեսցուք:

Լս. նա ասէ ցնոսա. մի ինչ աւելի քան
դժբանդակաւ ձեզ առնիցէք:

Հարցանէին զնա և զեմտորքն և ասե-
ին. և մեք զե՞նչ գործեսցուք: Ըսէ ցնոսա.
մի զոր խուիցէք՝ և մի՝ զոր զոգարտիցէք,
շատ լիցին ձեզ թողակքն ձեր:

Մինչ ակն ունէր. ժողովուրդն, և խոր-
հէին ամենեքեան ի սիրտս իւրեանց վասն
Հովհաննոս՝ միթէ ամ իցէ Վրբառուն:

Պատասխանի ետ ամենեցուն՝ և ասէ. ես
մկրտեմ զձեզ ջրով. բայց զայ զօրագոյն
քան զիս, զորոյ շնմ բառական բառնալ
զիօշիկս. նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով սրբ-
րով և հրով:

Արոյ հեծանոցն ի ձեռին խրում սրբել
զկալ իւր, և ժողովել զգորեանն ի բշտե-
մարանս իւր, և զարդն այրեսցէ անշէջ
հրով:

Իաղում և այլ ինչ միսիթարութեամբ
աւետարանէր ժողովրդեանն:

Իայց Հերովդէս չորրորդապետ յանդի-
մանեալ ի նմանէ վասն Հերովդիսապ կը-
նոջ եղբոր իւրոյ, և վասն ամենայն շարեա-
ցին զոր գործեսց Հերովդէս,

Հաւել և զայն ես ի վերայ ամենայնի,
և եզ ի բանտի զՀովհաննէս:

Լս. եղև ի մկրտել ամենայն ժողովրդեա-
նըն, և ընդ Հիսուսի մկրտելն և կալ յա-
ղօթս, բանալ երկնից, և իջանել Հոգւոյն

սրբոյ մարմնաւոր տեսեամբ իբրեւ զաղա-
նի ի վերայ նորա, և զալ ձայն յերկնից՝
որ ասէր. Դու ես Արդի իմ սիրելի, ընդ
քեզ հաճնցայ:

Լս ինքն Հիսուս էր ամաց իբրեւ երես-
նից սկսեալ, որոց որպէս և կարճէր որդի
Հովնեփայ:

Ար Հակոբայն, որ Հեղեայն, որ Սա-
տաթեայն, որ Վ. և ևայն, որ Մեղքեայն,
որ Հաննեայն, որ Հովսէփեայն, որ Սատ-
թեայն, որ Լմովեայն, որ Վառումայն,
որ Լաղեայն, որ Վանդեայն,

Ար Սատաթեայն, որ Սատաթեայն, որ
Սեմեայն, որ Հովսէփեայն, որ Հովդայն,
որ Հովհաննայն, որ Բեսայն, որ Օորա-
բարեկին, որ Սաղաթիէլէն, որ Ներեայն,

Ար Մեղքեայն, որ Լաղեայն, որ Սով-
սամայն, որ Լաղմովդադայն, որ Լարայն,

Ար Հեսուայն, որ Լաղազարայն, որ Հով-
րամայն, որ Սատթեայն, որ Վ. և ևայն,

Ար Սիմէովնին, որ Հովսէփայն, որ Հով-
սեփայն, որ Հովնամայն, որ Լաղակիմայն,

Ար Մեղթեայն, որ Սեմեայն, որ Սատ-
տաթեայն, որ Վաթթեայն, որ Վաթթին,

Ար Հեսեայն, որ Օրեդայն, որ Բոռ-
սայն, որ Սաղմանայն, որ Վաստովնին,

Ար Միսնադարայն, որ Լարամայն, որ
Լաղմայն, որ Լաղեայն, որ Լարովմայն, որ
Փարեայն, որ Հովսէփայն,

Ար Հակովբայն, որ Խաշակայն, որ Լա-
րահամուն, որ Խառային, որ Վաթթեայն,
որ Սերուբայն, որ Սաղապայն, որ Փաղե-
կայն, որ Լերբայն, որ Սաղային,

Ար Սայնամայն, որ Լարաքսադայն, որ
Սեմեայն, որ Վային, որ Վամբայն,

Ար Սաթթեայն, որ Լարովմայն, որ Լարովմայն,
որ Հակովբայն, որ Սաղապային, որ Սայ-
նամայն,

Ար Լնովայն, որ Սեթայն, որ Լա-
մայն, որ Լստոծոյն:

Լս. Հիսուս լի Հոգւով սրբով դարձաւ ի
Հորդանանէ. և վարէր Հոգւովն յանա-
պատ, աւուր քառասուն փորձեալ ի սա-
տանայէ: Լս. ոչ եկեր, և ոչ էարբ յաւուր-
սին յայնոսիկ, և ի կատարելն նոցա քաղ-
ցեաւ:

Լս. ասէ ցնա սատանայ. եթէ որդի ես
Լստոծոյ աստ քարիզ այդմիկ՝ զե հաց լիցի:

Պատասխանի ետ նմա Հիսուս և ասէ. զրեալ է՝ եթէ ոչ Հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւ Մատուցոյ:

Եւ հանեալ զնա ի լեռան մի բարձր՝ եւ ջրոց նմա զամենայն թաղստորութիւնս աշխարհի ի վայրկեան ժամանակի:

Եւ ասէ ցնա սատանայ. քեզ տաց զայս ամենայն իշխանութիւն և զիստս սոցա, զի ինձ տուեալ է, և ում կամիմ տամ զսա:

Արդ՝ դու եթէ անկեալ երկիր պազանիցես առաջի իմ, քեզ եղեցի ամենայն:

Պատասխանի ետ նմա Հիսուս և ասէ. զրեալ է, երկիր պազցես Տեառն Մատուցոյ քում, և զնա միայն պաշտեացես:

Եւ էած զնա յերուսաղէմ, և կացոցց ի վերայ աշտարակի տաճարին, և ասէ ցնա. եթէ Որդի ես Մատուցոյ, արկ զքեզ աստի ի վայր. Եւ զրեալ է՝ եթէ հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քոյ՝ պահել զքեզ. Եւ ի վերայ ձեռաց բարձրցն զքեզ, մի երբէք չարցես զքարի դռան քո:

Պատասխանի ետ նմա Հիսուս և ասէ. ասացեալ է, թէ ոչ փորձեացես զՏէր Մատուած քո:

Եւ կատարեալ զամենայն փորձութիւնքս՝ սատանայի, ի բաց եկաց ի նմանէ առ ժամանակ մի:

Քառս ժամանակս Առաջիկէ ԳԵՆ ՍԵՐ՝ ԴԼ:

Եջոց Տէր զփրկութիւն իւր. առաջի ազգաց յայտնեաց զարգարութիւն իւր: Փոխ. Օրհնեցէք զՏէր յորհ:

Պողոսի առաքելոյն ի Աղոսացոց թղթոյն է քննիցեալածս (ԳԼ. Բ. հէջ 8):

Չգոյշ լերուք, մի՛ դք իցէ՛ որ զձեզ կողոպտիցէ՛ ճարտարմտութեամբ՝ և անտի խարէութեամբ, որք բառ մարդկան աւանդութեան՝ և բառ տարերց աշխարհի, և ոչ բառ Հիսուսի՝ Վերիստոսի:

Եւ ի նմա բնակի ամենայն լրումն Մատուածութեանն մարմնապէս. և էք զուք նովա լրեալք. որ է զլուխ ամենայն իշխանութեան և պետութեան:

Որով թրկատեցարուք հաւատովք զանձեռագործ թրկատութիւնն, ի մերկանալ

զանդամ մարմնոյ թրկատութեամբն Վերիստոսի՝ թաղեալք ընդ նմին ի մկրտութեանն, որով և ընդ նմին յարեայք հաւատովք՝ Մատուցոյ ազդեցութեանն, որ յարոց զնա ի մեռելոց:

Եւ զձեզ, որք երբեմն մեռեալն էիք ի մեղս, և յանթրկատութիւն մարմնոյ ձերոյ՝ կենդանացոց յանձին իւրում. շարձեաց մեզ զամենայն յանցանս մեր.

Եւ ջնջեաց զձեռագիր մերոյ հակառակութեանն հրամանօքն իւրովք. որ կայր մեզ հակառակ, երարձ զայն ի միջոյ՝ և բեռեաց ընդ խաչափայտին:

Մերկեաց զեշխանութիւնս և զպետութիւնս, յայտ յանդիման խայտառակեաց նշառակեալ զնոսա յանձին իւրում ի յաւրութեան իւրում:

Եւ. Արախ ըր բերկերաց Տէր ընդ քեզ. որհեալ ես դու ի կանայս, և որհեալ է արուշ որովայն քո:

Սրբոյ Բարապետիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ բառ Ղուկասոս (ԳԼ. Բ. հէջ 21):

Ղանս թրկատութեան և անուանակոչութեան Տեառն մկրոյ Հիսուսի Վերիստոսի:

Եւ իբրեւ լցան աւուրք ութ թրիստեւ զնա, և կոչեցաւ անուն նորա Հիսուս՝ որ կոչեցեալ էր ի հրեշտակն, մինչ չե յղացեալ էր զնա յորովայնի:

Եւ ի յերկրոյն՝ նամարձիք քո՝ Եւ ի լուսոյ. զիբան ի միտքն ասա՝ Զմիք քարոզ՝ Սոսք զՍոսքն ձեռն, աղ. Թիմ. Տէր Լուս:

Աստի միջեւ ի Յառաջագրի բարեկեցամն՝ միշտ ի Տարգրեմ տեսես զի միջոցի արամութիւնն՝ և զառեկեայ եղեալ տանդ՝ թէ արպեա՝ և ոչ արարեմ տանդ. նշնայեալ զիբարեմն՝ զարեւարեմն և զարբարեմն նոցա հանգրձ նաչեմն իւրեանց՝ զի տարեցն ցուցանէ քեզ, զպատմեան աստ տեսես:

Զմիք ութարկեց Առաջին Սիբարեմն՝ նաչք քո՝ Սոսքն ձեռն. Եւ. Առաւ. Սոսք. եւ ձեռն տեսն Տեառն: Փոխ. Սոսքն ձեռն:

Սրբոյ Բարապետիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ բառ Ղուկասոս (ԳԼ. Դ. հէջ 14):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Եւ զարձաւ Հիսուս զօրութեամբ նոցա ի Վաղիկեայ, և ել համբաւ ըրերմանէ ընդ ամենայն կողմանս զաւառին: Եւ նա ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա, փառաւորեալ յամենեցուն:

Լսե՛ Կանգնեցից զաշտարակս քո յասպիս, և զգրուան քո յակնաց վանեաց, և ամից շուրջ զքեւ պարիսպ յնտիր ընտիր ականց պատուականաց:

Լսե՛ զամենայն որդիս քո խրատեալս յԱստուծոյ, և ի բազում խաղաղութեան մանկունք քո:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Ընթերցումս (ՎԼ. Բ. հէջ 1):

Պօղոս առաքեալ Հիսուսի Քրիստոսի, բառ հրամանն փրկելն մերոյ Ըստուծոյ, և Քրիստոսի Հիսուսի յուսոյն մերոյ, Տիմոթէոսի եղբայր որդւոյ սիրելւոյ հաւատովք: Եւ նորժք՝ որդրմութիւն՝ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ և օրէ: և ի Տեառնէ մերմէ: Հիսուսէ Քրիստոսէ:

Որպէս աղաչեցի զքեզ կալ յԱփետոս, մինչ երթալի ի Մակեդոնիա, զի պատուէր տացես ոմանց չլինիլ օտարութեամբ, և չհայել յառասպելս և ի տոհմութիւս անշահիւս, որ մանաւանդ խնդիրս յուզեն, և ոչ զանախութիւն Ըստուծոյ հաւատովք:

Բանդի զյուս պատուիրանն՝ սէր է, ի սուրբ սրտէ՛ և ի մտաց բարեաց՝ և յանկեղծանոր հաւատոց: Հարոց ոմանք վրիպեցան՝ խոտորեալք յունայնութիւն բանից: Կամին լինել վարդապետք օրինաց, և ինքեանք ոչ իմանան զենչ խօսին, և ոչ վասն որոց պնդեալն են:

Գիտեմք՝ եթէ բարւոր են օրէնք, եթէ որ զնոսա օրինօք կրեսցէ:

Իայց զայս գիտացե՛ զի ի վերայ արդարաց օրէնք ոչ կան, այլ ի վերայ անօրինաց՝ և անհնազանդից, ամբարշտաց՝ և մեղսորաց, անարքոց՝ և պղծոց, զհայր և զմայր անարգողաց, մարդասպանաց, պոռնրկաց, արուպիտաց, մարդկուղաց, սրտոց, ստերգմանց, և եթէ այլ ինչ իցէ հակառակ ողջամիտ վարդապետութեանս, որ բառ Ընտարանի փառաց երանելոյն Ըստուծոյ է, որում եղէ ևս հաւատարիմ:

Սկզբաւ՝ Յարութեան ի Զոյնն:

Որոյ Ընտարանի Մատուց Քրիստոսի՝ որ բառ Հոգնեալ (ՎԼ. Բ. հէջ 1):

Սկիզբն նշանաց Տեառն մերոյ Մատուց Քրիստոսի:

Եւ յաւուրն երրորդի հարանիք էին ի Կանայ Գալիլեացոց, և անդ էր մայրն Հիսուսի. Կոչեցաւ և Հիսուս՝ և աշակերտքն նորա ի հարանիսն:

Լսե՛ ի պակասել զինոյն, ասէ մայրն ցՀիսուս. զինի ոչ ունին:

Լսե՛ ասէ ցնա Հիսուս. զե՞ կայ իմ և քո, կին դու. չե՛ հասեալ ժամանակ իմ:

Լսէ՛ մայրն նորա ցապաստարան. որ զենչ տախէ ձեզ, արասցէք:

Եւ զէն թակղկբ կճեայք վեց՝ բառ սրբութեանն և բեկից. տանէին մի մի ի նոցանէ մարս երկուս կամ երիս:

Լսէ՛ ցնոսա Հիսուս. լցէք զթակղկիւղ ջրով: Լսե՛ լցին ցնոսա մինչև ի վեր:

Լսե՛ ասէ ցնոսա. արդ՝ առէք և բերէք տաճարապետիդ: Լսե՛ նորա բերին:

Լսե՛ իբրեւ ճարակեաց տաճարապետն ըզջուրն զինի եղեալ, և ոչ գիտէր ուստի իցէ, իայց սպասաւորքն զիտէին՝ որք արկին զջուրն, խօսի ընդ փեսային տաճարապետն, և ասէ. ամենայն մարդ զանոյզ զինի յառաջագոյն պաշտէ, և յորժամ արբեանս, յայնժամ գլորին. դու պահեցեր զանոյզ զինիդ մինչև ցայժմ:

Չայս արար սկիզբն նշանաց Հիսուսի ի Կանայ Գալիլեացոց, և յայտնեաց զփառս իւր. և հաւատացին ի նա աշակերտքն նորա:

Ստացին շորեղարսմ. ճաշու. Սղմ. 21:

Կեցն զճառայս քո Ըստուած իմ որ ի քեզ յուսացայ՝ փոխ. Ողորման ինչ Տէր՝ զի:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Ընթերցումս (ՎԼ. Բ. հէջ 8):

Կամիմ զի սբբ կայցեն յաղօթս յամենայն տեղիս, բառնայցեն զսուրբ ձեռս ի վեր առանց բարկութեան և երկմբութեան:

Կոչնպէս և կանայք ի զարդ խոնարհութեան, ակնածութեամբ և ըզգաստու-

Թեամբ զարդարել զանձինս. մի ի հիւսս ոսկեմանս ընդերդեպս մարդարտով, կամ ի հանդերձս պաճուճեալս, այլ որպէս վաշխէ կանանց՝ զաստուածապաշտութիւն յանձըն առեւոյ զործովք բարութեան:

Աին մարդ՝ ցածութեամբ ուցի, ամենայն հնազանդութեամբ. Այլ ուսուցանել կնոջ մարդոյ ոչ հրամայեմ, և ոչ ճոխաբան լինել քան զայր մարդ, այլ ի լռութեան կալ. Օ, ի Աղամ նախ ստեղծաւ, և ապա Աւայ. Աւ Աղամ ոչ պատրեցաւ, այլ կինն պատրեցաւ, և յանցեաւ. Բայց կեցցէ վասն որդեճնութեանն, եթէ կայցեն ի հաւատս՝ և ի սէր, և ի սրբութիւն պարկեշտութեան:

Հաւատարիմ է բանս. եթէ որ եպիսկոպոսութեան ցանկայ, բարութեամբ զործոյ ցանկայ:

Պարս է եպիսկոպոսին անարատ լինել, միոյ կնոջ այր, արթուն, հեզ, ցած, պարկեշտ, հիւրասէր, ուսուցիչ. Սի թընամանող, մի հարկանող, այլ հանգարտ. մի կռուող, մի արծաթաւէր:

Օ, ի խրում տանն իակ բարութեամբ կացու լեալ իցէ. որդեակս ունիցի, որ ի հնազանդութեան կայցեն՝ ամենայն պարկեշտութեամբ:

Ապա եթէ որ խրում տանն վերակացու չգիտիցէ լինել, զեանդ Ակեղեցոյ Աստուծոյ խնամակալ լիցի:

Սի մատաղատունկ, զի մի հպարտացեալ ի գոտաւստանս սատանայի անկանիցի. Այլ պարտ է նմա վկայութիւն բարի և յարտաբնոցն ունել, զի մի ի նախատինս անկանիցի՝ և յորդգայթս սատանայի:

Դոյնպէս և զԱրքաւազունս պարկեշտ. մի երկբանս, մի գինեսէրս, մի զօշաբազս. այլ ունիցին զեորհորդս հաւատոցն սուրբ մոռօք. Ինքեանք նախ փորձեցին, և ապա ի պաշտօնն մատիցեն, զի անարատք իցեն. Երջնպէս և կանայք նոցա պարկեշտք. մի շարափօք. հեզք՝ հաւատարիմք յամենայնի:

Արքաւազք լինիցին միոյկնոջ արք. որոց որդեաց իւրեանց բարութեամբ վերակացուք լեալ իցեն, և տանց իւրեանց:

Օ, ի որք բարութեամբ պաշտիցեն, զաստիճան բարի անձանց իւրեանց շահին, և զբազում

համարձակութիւն ի հաւատան, որ ի Վերիտոսն Հիսուս:

Եկեալս Պաշտօն ի Եղեմն:

Սրբոյ Աւետարանիս Հիսուսի Վերիտոսի՝ որ ըստ Հօհմանու. (Գլ. Ի. Եւ 12):

Տեւն մեր Հիսուս Վերիտոս:

Յետ այսորիկ Եւ Հիսուս ի Ասիա. նայում, ինքն և մայր իւր և եղբարք իւր, և անդ լինէր ոչ բազում ինչ աւուրս:

Աւ էր մերձ Չատիկն Հրէից, և ել Հիսուսս յԵրուսաղէմ:

Աւ եկիւ ի տաճարին՝ զի վաճառէին զարջաւս և զօշեալս և զաղանիս, և բղրմայափոխն, որ նստէին:

Աւ արար խարազն շտանեայ, և եհան զամենակն ի տաճարն, զօշեալսն՝ և զարջաւս, և զաղեմնս հատաւաճառացն ցրւեաց, և զսեղանս կործանեաց. Աւ որ զաղանիսն վաճառէին՝ ասէ ցնոսաւ. ասէք զայդ աստի, և մի՛ առնէք զստան Հօր խնոյ՝ տուն վաճառի:

Ապա յիշեցին աշակերտն նորա՝ թէ զրեալ է, նախանձ տան քոյ կերիցէ զիս:

Պատասխանի ետուն Հրեայքն և ասեն ցնա. զե՞նչ նշան ցոյցանես զու մեզ՝ զի զայդ առնես:

Պատասխանի ետ Հիսուս՝ և ասէ ցնոսաւ. քակեցէք զտաճարդ զայդ, և զերիս աւուրս շինեցից զգա:

Ասն ցնա Հրեայքն. զքառասուն և բզկեց ամ շինեցաւ տաճարս այս, և զու զերիս աւուրս կանգնեն զսա:

Բայց նա ասէր վասն տաճարի մարմնոյ իւրոյ:

Իսկ յորժամ յարեան ի մեռելոց, յիշեցին աշակերտն նորա, թէ այս է՝ զոր ասացն. և հաւատացին զբոյն՝ և բանին, զոր ասաց Հիսուս:

Ետեղն ուրբաթ, Յաւու Սբժ. Դէ:

Տեւին ամենայն ծագք երկրի զԳրիգորիս Եւստուծոյ մեքոյ, Գրիգ. Օրհնեցէք զՏեւ յՕրհն:

Պօզորի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Բ առջին խօսքոյն և
ընթերցուածս (Գւ. Դ. հէջ 1):

Այս Հոգին Սուրբ յայտնապէս ասէ,
թէ ի ժամանակս յետինս՝ քա-
կեացին տմանք ի հաւատոցն. և հայեցին
յայս մոլորութեան, և ի վարդապետու-
թիւնս զիւաց՝ կեղծաւորութեամբ. սրտա-
բանք, խարեալք իւրեանց խղճիւն մտաց.
որք արգելուցուն յամուսնանալոյ, և մեկ-
նիցեն ի կերակրոց՝ զոր Լստուած հաստա-
տեալ ի վայելել հաւատացելոց, և ոչք հա-
տեալ իցեն ի ճշմարտութեանն վերայ:

Չ ի ամենայն արարածք Լստուծոյ՝ բա-
րի են, և չէր ինչ խոտան. մանաւանդ
որ գոհութեամբ ընդունիցին. զի որրի բա-
նին Լստուծոյ՝ և աղօթիւք:

Չ այս խրատ տուեալ եղբարց, բարոք
պաշտօնեայ լինիցիս Վրիտտոսի Հիսուսի,
մանկիցիս բանիւք հաւատոց, և բարոք վար-
դապետութեամբ՝ զորոյ զհետ իսկ եղեր:

Եւ ի պիղծ բանից՝ և յառապելոց
պտտաւանդ հրաժարեալիւք: Բայց կրթեա
զանձն քո յատուած պաշտութիւն. զի
մարմնոյ կրթութիւն առ ասկա. ինչ օգ-
տակար է, իսկ աստուած պաշտութիւն առ
ամենայն ինչ օգտակար է, և զաւետիս կե-
նաց ունի՝ զարդիւս և զհանդերձեցն:

Հաւատարիմ է բանս՝ և ամենայն բն-
դունելութեան արժանի է:

Չ ի ի սոյն իսկ վաստակեմք՝ և նախա-
տիկս յանձն առնումք. զի յուսացեալ եմք
Մատուած կենդանի, որ է Քրիստ ամենայն
մարդկան, մանաւանդ հաւատացելոց:

Պատուէր տաճիք զայդ՝ և ուսուցանի-
ջիւք, զի մի որ զքո մանկութիւնդ արհա-
մարհիցէ:

Եղևիս Պահոց ի քոյնն:

Սրբոյ Եւտարմանի Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ բառ
Հօհաննու (Գւ. Բ. հէջ 23):

Տեքն մեր Հիսուս Վրիտտոս:

Եւ իբրեւ էր Աշրուսաղէմ ի Չատկին
ի տօնի, բարդեմք հաւատացին յանուն
նորա, զի տեսանէին զնշանն՝ զոր ստնէր:
Բայց ինքն Հիսուս ոչ հաւատացր զան-
ձնն նոցա, քանզի ինքն զիտէր զամենայն.

և զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ որ վկայեցէ վա-
սն մարդոյ, զի ինքն իսկ զիտէր՝ զինչ
կրէր ի մարդն:

Եւ էր այր մի ի Փարիսեացոց անտի՝ Նի-
կողեմոս անուն նորա, իլիսան Հրէից. Սա
եկն առ նա զիլերի՝ և ասէ ցնա. Սաբբի,
զիտեմք եթէ Մատուոյ եկեալ ես վար-
դապետ. զի ոչ որ կարէ զայդ նշանս առ-
նել՝ զոր զուդ առնես, եթէ ոչ Լստուած
իցէ բնդ նմա:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա.
ամէն ամէն ասեմ՝ քեզ, եթէ ոչ որ ծնցի
վերստին, ոչ կարէ տեսնել զարքայու-
թիւն Լստուծոյ:

Եւ ասէ ցնա Նիկողեմոս. զեմրդ կարէ
մարդ ծնանել՝ որ ծերն իցէ. միթէ մարմ-
նոց անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մի-
տանել և ծնանել:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. ամէն
ամէն ասեմ՝ քեզ, եթէ ոչ որ ծնցի ի ջը-
րոյ և ի չորոց, ոչ կարէ մտանել յարքա-
յութիւն Լստուծոյ:

Չ ի ծնեալն ի մարմնոյ՝ մարմին է, և ծը-
նեալն ի չորոց՝ հոգի է:

Դու մի զարմանար, թէ ասացի քեզ՝
պարտ է ձեզ ծնանել վերստին. Չ ի հոգի
ուր կամի՝ շնէ, և զձայն նորա լսես, այլ
ոչ զիտես՝ ուստի զայ՝ կամ՝ յո երթայ-
սոյնպէս և ամենայն ծնեալն ի չորոցն:

Պատասխանի ետ Նիկողեմոս, և ասէ
ցնա. զեմրդ մարմնի պղծ լինել:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա.
զու ես վարդապետ Խորացելի՝ և զայդ ոչ
զիտես:

Եւ ասէ ամէն ասեմ՝ քեզ, զի զոր ինչ
զիտեմք՝ խօսեմք, և զոր տեսար՝ վկայեմք,
և զվկայութիւնն մեր ոչ բնդունիք:

Իսկ արդ՝ եթէ զերկրաւորս ասացի ձեզ՝
և ոչ հաւատացք, զեմրդ եթէ զերկրաւոր-
սն ասացի՝ հաւատայցէք:

Երկրորդ Կիբակէ. Ճաշու Սաղմոս:

Վեզ վայելէ որհնութիւն Լստուած ի Սիօն. և քեզ
ասցին աղօթք Աշրուսաղէմ. Փոք. 1 ուր Լստուած:

Այսպէս ասէ Տէր ցլորայէլ. եթէ դարձուցես զոսն քո՝ չառնել զկամիս քո յաւուր սրբութեան, և կոչեսցես զարաթման փափուկս նախնայս Մատուծոյ և փառաւորեալս, և ոչ փոխեսցես զոսն քո ի գործ, և ոչ խօսեսցիս բան ինչ բարկութեան բերանով քով, և եղիցես յուսացեալ ի Տէր: Եւ տարցէ զքեզ ի բարութիւնս երկրին, և ջամբեսցէ քեզ զժառանգութիւն Հակովբայ Տօր քոյ. զի բերան Տեառն խօսեցաւ զայս:

Միթէ ոչ իցէ կարող ձեռն Տեառն փրկել, կամ ձանրացոյց ինչ զոսն իւր՝ զի մի լուիցէ:

Եւ մեղքն ձեր որդին ի մէջ ձեր՝ և ի մէջ Մատուծոյ. և վասն անօրէնութեանց ձերոց դարձոց զերեսս իւր ի ձեռն՝ զի մի ողորմեսցի:

Չի ձեռք ձեր պղծեալք են արեամբ, և մատուց ձեր ի մեղս. շրթուք ձեր խօսեցան զանօրէնութիւն, և լիզուք ձեր խօսան զանիրաւութիւն:

Չի որ որ խօսի զարդարութիւն, և ոչ գոն իրաւունք ճշմարտութեան. յուսացեալ են ի սնոտիս, և խօսին զունայնութիւն. զի յղանան զցաւս, և ծնանին զանօրէնութիւն:

Չձուս քարբից ծակեցին, և զօտայն սարդից անկանեն. և որ կամիցի ուտել ի նոցանէն, ծակեաց երաց՝ և եզիտ զջուր, և ի նմին քարբ:

Ոտայնք նոցա ոչ ձորձեսցին, և ոչ ըզգեցցին ի գործոց ձեռաց իւրեանց. քանզի գործք նոցա գործք անօրէնութեան են, և գործք անիրաւութեան ի ձեռս նոցա:

Ոտք նոցա ի շարիս բնթմանան, վաղ-վաղեն հեղուլ զարին անպարտ. խորհուրդք նոցա խորհուրդք անզգամայ. բեկումն և թշուառութիւն ի ճանապարհս նոցա:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Մատթն խոշորոյն է
ընթերցողական (Գլ. ԴԵ. հ. 12):

Եւ օրինակ լինիջիւր հաւատացելոց՝ բանիւք, գնացիւք, սիրով, հաւատովք, սրբութեամբ:

Մինչև զամ ևս, միտ գիր բնթերցուծոց միսթարութեան վարդապետութեան:

Մի անփոյթ առնել զնորհացդ՝ որ ի քեզ են, որ տուաւ քեզ մարդարեւութեամբ ի ձեռնադրութենէ երկրութեան:

Հայդ խորհաց՝ և ի դոյն կանխեսիւր, զի քո յառաջագիմութիւնդ ամենեցուն յայտնի լիցի:

Չգոչ լինիջիւր անձին և վարդապետութեանդ, և ի գմին յամեջիւր. զայդ եթէ առնիցես՝ և զանձն ապրեցուցես, և զայնոսիկ՝ որ քեզն լիցցես:

Չձերն մի պատուհասիցես, այլ միսթարեալիւ իրբն զհայր. զերիտասարդս իրբն զեղբարս, զպառաւունս իրբն զմարս, զմանկամարդս իրբն զբօրս, ամենայն սրբութեամբ:

Չայրիս պատուան, որ սողոյդ այրիքն իցն:

Եպա թէ որ այրի՝ որդիս և թոռունս ունիցի, ուսանիցին նախ իւրեանց տանց բարի առնել, և զփոխարէնան հատուցանել ծնողացն. զի այն է բարի և բնդունելի առաջի Մատուծոյ:

Իսկ որ ճշմարտիս այրին իցէ, և մնացեալ՝ յուսացեալ Ղապուած, և կանխեալ յաղթմս և ի խնդրուածս զյայդ և ըզցեւրել:

Իսկ զիրդ այրին՝ կենդանոյն մեռեալ է:

Չայս պատուիրեա, զի անարատք իցեն:

Իսկ եթէ որ իւրոց՝ և մնեաւանդ և բնտանեացն խնամ՝ ոչ տանիցի, ի հաւատոցն ուրացեալ է, և չար ևս քան զանհաւատսն է:

Եւ յրի՛ բնդ այրիս անուանեսցի, որ չեցէ պակաս ի վաթմնամենից, միոյ առն կին լեալ, և ի գործս բարիս վկայեալ. եթէ մանկունս անուցեալ իցէ, եթէ զհիւրս բնկալեալ իցէ, եթէ զբրոց զօտս լուացեալ իցէ, եթէ նեղիւրց բաւական լեալ իցէ, եթէ զամենայն գործոց բարեաց զհետ երթեալ իցէ:

Եղկուիս Եսայիթեան ի ձայնէն:

Արքայ Առաքանիս Հիսուսի Վրիստոսի որ ըստ
Յօհաննու. (Գլ. Գ. հէ 13):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Եւո՛ր որ ել յերկնս, եթէ ո՛ր
էջն յերկնից որդին մարդոյ՝ որ էն
յերկնին:

Եւ որպէս Մովսէս բարձրացոյց զօճն
յանապատի, նոյնպէս բարձրանալ պարտ
է որդւոյ մարդոյ:

Չի ամենայն որ հաւատայ ի նա՝ ըն-
կացի զկեանսն յախտնականս:

Չի այնպէս սիրեաց Մատուած զաշ-
խարհ, մինչև զԱրդին իւր միածին ետ.
զի ամենայն որ հաւատայ ի նա՝ մի կորի-
ցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յախտնականս:

Չի ո՛ր առաքեաց Մատուած զԱրդի իւր
յաշխարհ՝ թէ դատեացէ զաշխարհ, այլ
զի փրկեցի աշխարհ՝ նովա:

Ար հաւատայ ի նա՝ ո՛ր դատապարտեա-
ցի. և որ ո՛ր հաւատայ ի նա՝ արդէն իսկ
դատապարտեալ է, զի ո՛ր հաւատաց յա-
նուն միածնի Արդւոյն Մատուոյ:

Եւ այս իսկ է դատաստան. զի լոյս եկն
յաշխարհ, և սիրեցին մարդիկ զիստար
առաւել քան զլոյս. զի էին գործք իւրեանց
չարութեան:

Չի ամենայն որ զար գործէ՝ առեալ
զլոյս, և ո՛ր զայ առ լոյսն, զի մի յանդի-
մանեցին գործք նորա:

Իսկ որ առնէ զճշմարտութիւն՝ զայ առ
լոյսն, զի յայտնի լիցին գործք նորա՝ թէ
Մատուով գործեցան:

Նրկորդ չորեքշաբթի, Ճառ. Սըժ. 25:

Ահգո՛ զճառս քո Մատուած իմ որ ի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Մատուած խղճոյն է
ընթերցուած (Գլ. Ե. հէ 17):

Որ բարոյք վերակացու լինին երի-
ցունք՝ կրկին պատուոյ արժանի և-
ղեցին, մանաւանդ որ աշխատեցին բանիւ
և վարդապետութեամբ:

Վանդի ասէ գիր. մի կապեցես զքուով
եզին կալուոյ, և արժանի է մշակն վար-
ձու իւրոյ:

Չերիցուէ չարախօսութիւն մի ընդու-
նիցիս, բայց եթէ երկուք և երկուք վկայիւք:
Իսկ որք մեղաննն՝ առաջի ամենեցուն
յանդիմանեալ, զի և այլքն երկեցին:

Վ կայութիւն դնեմ՝ առաջի Մատուոյ
և Հիսուսի Վրիստոսի և ընտրեցոց ճիշ-
տակաց, զի զայդ պահեցես առանց միտա-
հաճութեան. մի ինչ առնել աշխատեք:

Չեռս վազվազակի յուրոք վերայ մի
դնիցես, և մի կցորդ լինիցիս մեղաց օ-
տարաց. զանձն քո սուրբ պահեմք:

Եւ յառհաս և մի ջուր և եթ ըմպիցես,
այլ սակաւիկ մի և զինի խառնեմք՝ վա-
սն ստամոքսի և ստեղծ հիւանդութեանց:

Եւ մարդք՝ որոց մեղքն յայտնի են, և
յառաջագոյն հասեալ ի դատաստան, և
են, որոց զկնի երթան. Վոյնեպէս և բարի
գործքն՝ յայտնի են, և որ այլ ազգ ևս ինչ
իցեն՝ թաքնել ո՛ր կարեն:

Արք միանգամ ընդ ընով ճառայու-
թեան իցեն՝ զեւրաբանչիւր տեսարս պա-
տուոյ արժանի համարեցին. զի մի անունն
Մատուոյ և վարդապետութիւնն հայհո-
յեցին:

Իսկ որ հաւատացեալ տեսարս ունիցին,
մի արհամարհեցեն, զի եղբարք են. այլ
առաւել ճառայեցեն, զի հաւատացեալք
են և սիրունք. որք զբարեբարութիւնն յան-
ձին ունիցին. զայս ուսուցանի՞ծի և միտի-
թարեմք:

Իսկ եթէ որ այլ ազգ ինչ ուսուցանիցէ,
և ո՛ր անսացցէ ողջմտութեան բանից Տեա-
ռքն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, և ըստ
աստուածաշտուութեան վարդապետութեա-
նքն, այնպիսին հպարտացեալ է, և ոչինչ
ո՛ր գիտէ. այլ տապի ի խնդիրս և ի բանս
հակառակութեան, ուստի լինի նախանձ,
հեռ, հայհոյութիւնք, կարծիք շարեաց,
խարդախութիւնք ապականելոց մտաց մարդ-
կան, և օտարացելոց ի ճշմարտութեան
անտի, որք շահաւաճառ համարին զա-
ստուածաշտութիւն. բայց դու մեծեմքիւր
յայնպիսեացն:

Եղևրիա Պահոյ ի մայն:

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Յետ այսորիկ եկն Հիսուս և աշա-
կերտքն նորա յերկիրն Հրէաստանի,
և անդ շրջէր նորօք Տանդերձ և մկրտէր:

Մկրտէր և Հովհաննէս ի Հայկնումն, մերձ
առ Սաղիմ, զի ջուրք բազումք էին անդ,
և զային և մկրտէին: Զօր չև ևս էր ար-
կեալ զՀովհաննէս ի բանտ:

Եւ եղև ինդդր յաշակերտացն Հովհան-
նու ընդ Հրէից՝ վասն սրբութեան. Կէին
առ Հովհաննէս և ասեն ցնա՝ ուսրբի, որ
էրն ընդ քեզ յայնկոյս Հորդանանու, ու-
րում գուն վկայեցեր, աջաւանիկ նա մը-
կրտէ՝ և ամենեքին զան առ նա:

Պատասխանի ետ Հովհաննէս և ասէ.
ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ և ոչ ինչ,
եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից ի վե-
րուստ:

Գուք ձեզէն վկայէք ինձ, զի ասացի
ձեզ՝ թէ չեմ ես Վրիստոսն, այլ թէ ա-
ռաքեալ եմ առաջի նորա:

Ար ունի Տարսն նա է փեսայ, իսկ բա-
րեկամ փեսային՝ որ կայ և լսէ նմա, ու-
րախութեամբ ուրախ լինի վասն ձայնի փե-
սային, արդ այս ուրախութիւն որ իմն է՝
լցեալ է:

Նմա պարտ է աճել, և ինձ մեղմանալ:

Ար ի վերուստն զայ՝ ի վերոյ է քան
զամենայն, որ յերկրէ աստի է, յերկրէ է՝
և յերկրէ խօսի: Ար յերկնիցն զայ, զոր
ինչ ետես և զոր լուսւ՝ վկայէ, և ըզվկա-
յութիւն նորա ոչ զքնդունի:

Ար ընդունի զվկայութիւն նորա՝ կրն-
քեսց, թէ Եստուած ճշմարիտ է:

Զօր զոր Եստուածն առաքեաց, զբանս
Եստուծոյ խօսի, զի ոչ եթէ չափով տայ
Եստուած զՀօղին:

Հայր սիրէ զԱրդի, և զամենայն ինչ ետ
ի ձեռս նորա:

Ար հաւատայ յԱրդի՝ ընդունի զկեանսն
յախոնաւականս. և որ ոչ հնազանդի Արդ-
ւոյ՝ ոչ տեսցէ զկեանս, այլ բարկութիւն
Եստուծոյ մնայ ի վերայ նորա:

Արքայ Ուրբմ, ճառ. Սղմ. Գ. 5.

Տեսն ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Եստուծոյ
մերոյ:Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Երկրորդ Կնդիցն է
ընթեկեցուածս (Վ.Լ. Բ. 57, 3):

Մշտակից լեր իրբև զբարեզ զնուոր
Վրիստոսի Հիսուսի:

Այն զնուորեալ աստէն ընդ կեանս
աշխարհիս պատաղե, եթէ զօրավարին հա-
ճոյ լինիցի. Եւ եթէ մարդիկ որ իցէ՝ ոչ պը-
սակի՝ եթէ ոչ ըստ օրինին մարտիցէ:

Եւ հողազորձին աշխատելոյ՝ պարտէ նախ
ի պտղոյն վայելել:

Իմաց զինչ ասեմա՝ տացէ քեզ Տէր զե-
մաստութիւն յամենայնի:

Հիշեալ զՀիսուս Վրիստոս յարուցեալ ի
մեռելոց՝ ի գաւակէ Վաթի՝ ըստ աւետա-
րանիս իմում. Հորում չարարիմ կապա-
նօք չափ՝ իրբև զարագործ՝ այլ բանն Ես-
տուծոյ ոչ եթէ կապեալ իցէ:

Վասն այնորիկ ամենայնի համբերեմ վա-
սըն ընտրելոցն, զի և նորա փրկութեան
հասանիցն՝ որ ի Վրիստոս Հիսուս երկ-
նաւոր փառօքն հանդերձ:

Հաւատարիմէ բանս, զի եթէ ընդ նմա
մեռաց, ընդ նմին և կեցցուք:

Եթէ համբերեմք, ընդ նմին և թագա-
ւորեսցուք. և եթէ ուրանամք՝ և նա ու-
րանայ զմեզ:

Եւ եթէ Հաւատամք, նա հաւատարիմ
մնայ, ուրանալ զանձն իւր ոչ կարէ:

Զայս յուշ արասի՛ր՝ վկայութիւն եղ-
եալ առաջի Եստուծոյ, մի՛ բանակախ լի-
նել յոչինչ պէտս ի կործանումն լսողաց:

Նշեալիս Պա՛հոյ ի ձայնն:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու (Վ.Լ. Ե. 57, 31):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Եթէ ես վկայեմ վասն իմ, վկայու-
թիւն իմ չէ ճշմարիտ: Եւ լսէ՝ որ
վկայէ վասն իմ. և դուք գիտէք, եթէ ճշմա-
րիտ է վկայութիւնն՝ զոր վկայեաց վասն իմ:

Դուք առաքեցիր առ Յովհաննէս, և վեր-
կայեաց ճամարտութեանն:

Եւ իսկ ոչ եթէ ի մարդկանէ առնում
վկայութիւն. այլ զայս ասեմ, զի դուք
ապրեալիք:

Կա էր ճրագն՝ որ լուցեալ էր, և ծա-
ղէր, և դուք կամեցայք ցնծալ առ ժամա-
նակ մի ի լոյս նորա:

Եւ իսկ ունիմ՝ վկայութիւն մեծ եւ քան
զՅովհաննու, զգործան՝ զորս ետ ցիս Հայր,
զի կատարեցից զնոսա, նորին իսկ գործքն՝
զոր գործեմ՝ վկայեն վասն իմ, եթէ Հայր
առաքեաց զիս:

Եւ որ առաքեացն զիս Հայր, նա վե-
կայեաց վասն իմ. դուք՝ ոչ զձայն նորա
երբէք լուայք, և ոչ զտեսիլ նորա տեսիք:

Եւ ոչ զբան նորա ունիք ի ձեզ բնա-
կեալ, զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմա ոչ
հաստայք:

Բնեցէք զգիրս. զի դուք համարիք նո-
քօք ունիլ զկեանսն յախտենականս, և
նորին իսկ են, որ վկայեն վասն իմ, որովք
համարիքն ունիլ կենան. Եւ դուք ոչ կամիք
գալ առ իս, զի զկեանսն ունիցիք:

Ես փառս ի մարդկանէ ոչ առնում.

Եւ զիտեմ՝ զձեզ՝ զի զսերն Ըստուծոյ
ոչ ունիք յանձնա:

Ես եկի յանուն Հօր իմոյ, և ոչ ընդու-
նիք զիս. եթէ այլ որ եկեացէ յիւր անուն,
զնա ընդունիցիք:

Օ՛ր ինչոք կարէք դուք հաստալ, զի փա-
ռքս ի միմեանց առնուք, և զփառս զառ ի
միոյն Ըստուծոյ ոչ խնդրէք:

Մի համարիք՝ եթէ եւ շարախօս ինչ
իցեմ՝ զձէնջ առ Հօր. զոյ որ շարախօս
կայ զձէնջ, Սովսէս՝ յոր դուքն յուսա-
ցեալ էք:

Օ՛ր եթէ հաստայիք դուք Սովսիսի,
հաստայիք արդեօք և ինձ. զի նա վասն
իմ իսկ գրեաց:

Օ՛ր եթէ նորա գրոցն ոչ հաստայք,
զիսոր իմոց բանից հաստայցէք:

Ներդրող Սիւրբակ, Ճաշու Սըմ,

Փեղ Վայել օրհնութիւն Ըստուած ի Սիւն, և քեզ
տացին աղօթք յԱրուսագէմ:

Ընթերցուած յԱռաջիկայ մարգարէի
(ԳԼ. ԿԼ.)

Սասն Սիւրբի ոչ լուցից, և վասն Ե-
րուսաղէմի ոչ ներեցից, մինչև ծա-
ղեաց իբրև զոյս արդարութիւն նորա, և
փրկութիւն նորա իբրև զփայլակն վառեցի:
Եւ տեսցեն ամենայն հեթանոսք զար-
դարութիւն քո. և թագաւորք զփառս քո.
և կոչեցի քեզ անուն նոր, զոր Տէր ա-
նունեացէ:

Եւ եղեցիս պսակ վայելչութեան ի ձե-
ռին Տեառն, և թագ արքայութեան ի ձե-
ռին Ըստուծոյ քոյ:

Եւ ոչ եւս կոչեցիս Էբեալ, և երկիրն
քո ոչ եւս կոչեցի աւերակ: Օ՛ր քեզ անուն
կոչեցին կամք իմ, և երկիրն քում շինու-
թիւն բնակութեան. զի հաճեցի Տէր ընդ
քեզ, և երկիրն քո խոնեցի ի բնակու-
թիւն:

Օ՛ր օրինակ բնակէ երկտասարդ ընդ
կուսի՝ այնպէս բնակեցեն որդիք քո ի քեզ.
և եղեցի՝ զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ
առ հարսին, այնպէս ուրախ լինի Տէր ի
քեզ:

Եւ իմիւրայ պարսպացն քոց, Երուսա-
ղէմ, պահապանս կացուցից զօրն ողջոյն և
զգիւշերն ողջոյն, որ մինչև յանգ մի՝ զաղա-
րեցեն յիշիլ զՏէր:

Օ՛ր ոչ պոյ նման ձեզ, եթէ ուղղեացէ և
արացէ զԵրուսաղէմ՝ ի պարծանս ի վերայ
երկրի:

Երդուստ Տէր ի փառս իւր՝ և ի զօրու-
թիւն բազկի իւրոյ, եթէ ոչ տաց զցորեան
քո և զկերակուր ի ձեռս թշնամեաց քոց,
և ոչ արբցեն որդիք օտարաց զգինի քո՝
յորում դուն վաստակեցիր:

Եւ որ ամփոփեցին՝ կերիցեն զնա՝ և
օրհնեցեն զՏէր, և որ ժողովեցին զնա,
արբցեն ի սրահս սրբութեանց իմոց:

Երթայք՝ մտէք ընդ դրունս իմ, կազ-
մեցէք զճանապարհս, հորդեցէք զաւիղս.
գործեցէք ճանապարհ՝ ժողովեցեան իմոյ,
և զբարինս ի ճանապարհէ անտի ի բաց
ընկեցէք. առէք նշան ի հեթանոսս,

Օ՛ր աւասիկ Տէր լսելի արար մինչև ի
ծագս երկրի:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի յԱրկերորդ խղճոյն է ընթերցուածս (ՔԼ. Ի. հէ. 15):

Փութաճիբի դանձն քո բնտիր կացուցանել առաջի Մատուծոյ, մշակ առանց ամօթոյ. ուղիղ համառօտել զբանն ճշմարտութեան:

Մի ի պղծոց և ի անտի խօսից մերժեալեր. զի առաւել յառաջ գայցեն յամբարըրտութիւնս. Լւ. բանք նոցա իրրեւ ըզքաղցիկիւ ճարակ գտանեն. որոց սակի են ծլմէտս և փղէտոս. որք վիթպեցան ի ճշմարտութենէն, և ասնն եթէ յարութիւն մեռելոց արդէն իսկ եղեալ է. և կործանեն զհաւատս ոմանց:

Մի հատատուն հիմն Մատուծոյ կայ և ունի զկնիքս զայս, եթէ ծանեալ Տէր զայնոսիկ՝ որ իւրն են. և ի բաց լեցի յանիրաւութենէ՝ ամենայն՝ որ անուանէ զանուն Տեառն:

Եղևուիս Յարութեան ի ձայնն:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիտապի՝ որ բոս Յօհաննու. (ՔԼ. Գ. հէ. 39):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտապ առ:

Միս են կամք Հօր իմոյ՝ որ առաքեացն զես, զի զամենայն՝ զոր ետցիս Հայր՝ ոչ կորուսից ի նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուրն յետմում:

Միս են կամք Հօր իմոյ. զի ամենայն, որ տեսանիցէ զԱրդի՝ և հաւատայցէ ի նա, ընկալի զկեանսն յախտնականս, և ես յարուցից զնա յաւուրն յետմում:

Տրտնդէին զմաննէ Հրեայքն, զի տաց թէ ևս եմ հացն իջեալ յերկնից,

Լւ. ասէին, ո՞չ ասէ Հիսուս որդին Հոփսէփու՝ զորոյ մեր գիտեմք զհայրն և զմայր. իսկ արդ՝ զեմարդ ասէ՝ եթէ ևս յերկնից իջի:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնոսս. մի բրթմնէք ընդ միմեանս. ոչ որ կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ Հայրն որ զես առաքեաց՝ ձեռեցէ զնա. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետմում:

Վրեալ է ի մարդարես. և եղիցին ամենեքեան ուսեալք յԱտուծոյ. ամենայն որ լսէ ի Հօրէ՝ և ուսանի՝ զայս առ իս:

Իրրեւ ոչ եթէ զՀայր ուրաք տեսեալ իցէ, եթէ ոչ որ էն յԱտուծոյ՝ նա ետես զՀայր:

Միսն ամեն ասեմ՝ ձեզ. զի որ հաւատայ յիս՝ ընդունի զկեանսն յախտնականս:

Արքայ Զարեարամ, Ճաշու. Աղ. 25:

Պէցն զճառայս քո Մատուած իմ՝ որ իբեզ յուսացայ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի յԱրկերորդ խղճոյն է ընթերցուածս (ՔԼ. Ի. հէ. 20):

Մի ի տան մեծի՝ ոչ միայն են անօթք ոսկեղէնք և արծաթեղէնք, այլ և փայտեղէնք և խցեղէնք, են՝ որ ի պատուի են, և են՝ որ յանարդութեան:

Եթէ որ սրբեացէ զանձն իւր յայնպիսեաց անտի, եղիցի անօթ պատուական, սրբեալ և պիտանի տեսան իւրում՝ յամենայն զործս բարութեան պատրաստեալ:

Մի յերիտասարդական ցանկութեանցն փախիր, և երթ զհետ արդարութեան, ըզհաւատոց, զսիրոյ, զհաղապութեան, ըզարբութեան, ընդ այնոսիկ՝ որք կարան զանուն Տեառն սուրբ սրտիւք:

Մի ի յիմար և յանիրաւ ինզրոց հրաժարեաց. գիտաճիբ՝ թէ անտի ծնանին կռիւք. Բայց ծառայի տեսան ոչ է պարտ կռուել, այլ հեղ լինել առ ամենեւեան, ուսուցիչ, անոխակալ:

Հանգարտութեամբ խրատել զհակառակօղորն. թերեւ տաց նոցա Մատուած ապաշխարութիւն ի գիտութիւն ճշմարտութեան, Լւ. քթափեցին յորոգայթից սատանայի, որսացեալք ի նմանէ ի նորա կամքն:

Եղևուիս Պահոց ի ձայնն:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիտապի՝ որ բոս Յօհաննու. (ՔԼ. Գ. հէ. 48):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտապ առ:

Եւ եմ հացն կենաց: Հարքն ձեր կերին զմանանայն յանպատին՝ և մեռան:

Միս է հացն՝ որ յերկնից իջեալ է, զի որ ուտիցէ որ ի ամանէ՝ մի՛ մեռանիցէ:

Լսեա՛մ Տացն կենդանի, որ յերկնից իջեալ: Եթէ որ ուտիցէ ի Տացէ յայսմանէ՝ կեցցէ ի յախտեան: Լսե՛ Տացն՝ զոր ես տաց՝ մարմին իմէ, զոր ես տաց վասն կենաց աշխարհի:

Մարտնչէին ընդ միմեանս Էրեայքն՝ և ասէին. զհաւոր կարէ սա տալ մեզ ըզմարմին իւր ուտել:

Լսէ ցնտա Յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ կերի՛նք զմարմին որդւոյ մարդոյ, և արբ՛նք զարիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձինս:

Ար ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, ունի՛ր կեանս յախտեանականս, և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում:

Սբորոյ Արքայք. Ճաշու. Սղմ. ԴԵ:

Տեսնե՛ ամենայն ծաղիք երկրի զգիրութիւն Լստուծոյ մարդ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Արքեպիսկոպոսին Լեզվոյն է ընթերցուածս (ՀԼ. Գ. 1):

Չայս գիտապէր, եթէ յաւուր յետնին և կեցեցն ժամանակք չարք:

Չի եղեցին մարդիկ անձնատէրք, արծաթատէրք, հպարտք, ամբարտաւանք, հայհայիւք, անհաւանք ծնողաց, աննորճք, անսուրբք, Լնտուէրք, անգութք, բանասրկութք, անժողովք, վէպք, անբարեւէրք, Մամուլք, յանդիպութք, ամբարհաւածք, ցանկատէրք մանաւանդ քան աստուածատէրք:

Ար ունիցին զկերպարանս աստուածպաշտութեան, և ի զօրութենէ անտի նորա ուրացեալ իցեն. և խորշնալիւր ի նոցանէ:

Քանզի ի նոցանէ են՝ որք մոտենն տանէ ի տուն, և զերեն զկանայս շեղձակուտեալս մեղքք, և վարեալս ի պէս պէս ցանկութիւնս:

Ար յամենայն ժամ ուսանին, և երբեք ի գիտութիւն ճմարտութեան ոչ հասանին:

Եկեղիս Պաշտոն ի ձայնէ:

Սբորոյ Լսեալարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Յոհաննու. (ՀԼ. Գ. 47. 64):

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ:

Տողին և կենդանարար, մարմին ինչ ուօգնէ, զբանն զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ Տողի ե և կեանք:

Լսէ են ոմանք ի ձէնդ՝ որ ոչ հաւատան: Քանզի գիտէր Յիսուս ի սկզբանէ, ով են այնորիկ՝ որք ոչն հաւատան, և ով է այն՝ որ մատնելոցն է զնա:

Լսե՛ ասէր. վասն այնորիկ ասացի ձեզ թէ ոչ որ կարէ դալ առ իս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա ի Զօրէ իմմէ:

Հայսմանէ բազումք յաշակերտացն նորա չողան յետս, և ոչ ևս լծէին ընդ նմա:

Լսէ Յիսուս ցերկոտասան աշակերտան. մի՛ թէ և դուք կամիք երթալ:

Պատասխանի ետ նմա իմեղին Պետրոս. Տէր, առ ով երթիցուք, բանս կենաց յախտեանականաց ունիս:

Լսե՛ մեք հաւատացար՝ և ծանեար՝ եթէ դու ես Քրիստոսն որդի Լստուծոյ:

Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. ոչ ես զձեզ զերկոտասանադ ընտրեցի, և մինդ ի ձէնդ աստանայ է:

Լսե՛ ասէր զիմեղինսն Հուդայէ ընկաբիտացոյ. զի նա իսկ մատնելոց էր զնա, և մի էր յերկոտասանիցն:

Եթէ ըստ ցուցանելոյ Տարեցոյն Զարգոյ Պարակ Տարեալորեցի, անս զերի Պարգալտի Երկրորդ Պարակէ. ըսցց զնոցն ի Տարեցիւն անս:

Յետ ութ օրէկցն ամբ եթէ ամիցն՝ սորա են. Նախ՝ ամ ձմեռան արդե՛ Յովհաննու. Արապետն. Երեւոյն Նախաւորեցի՝ ով Արեւիկան, իւր սարքն, Եւ յաւաւաւուն զգետաւորեցի ելցն յառեմն և ասացն. Ա՛՛՛՛ ով Արեւիկան, իւր սարքն, Առաւառ երգ դաւ Նաւի. Զոր. Արաւիկ Տիւնը. Մեկ. Եւ Արեւիկ Տիւնը. Զաւա. Ժամանաւ յաւաւ ընդհանրեց. Զարգոն Եւ յաւաւ Տիւնը. Երեւոյն. Սղմ:

Դու մանուկ մարգարէ Բարեբերոյն կոչեցիր. զնաւցնս ասալի Տեսնե՛ պատրաստել զճանապարհս նորա:

Ընթերցուածս յԼսականց:
(ԳԼ. Բ. 47. 4):

Չձեզ աղաւեմ, ով մարդիկ, և բաշխեմ զբարբառ իմ որդւոց մարդկան: Իմացարութ անմեղք զետրագիտութիւն, և անխրատք զիւր ի սիրաս ձեր:

Լուարո՞ւք ինձ, զի զպարկեշտս բարբառիմ, և բղենմ ի շրթանց իմաց զուղղութիւնս:

Չի զճշմարտութիւն խոկասցէ կոկորդիմ, և պիղծք են առաջի իմ շրթունքստառք:

Բղարութեամբ են ամենայն պատգամք բերանոյ իմոյ, և ոչ ինչ գոյ ի նոսա ծըռութիւն և ոչ թիրութիւն:

Ամենայն ինչ ուղիղ է իմաստնոց, և յարմարեալ այնոցիկ՝ ոյք գտանեն ըզգիտութիւն:

Ընկալարո՞ւք զերստ՝ և մի՛ դարձաթ՝ և զգիտութիւն առաւել քան զոսկի ընտիր. բնորել է հանճար քան զոսկի մարտիր:

Լա է իմաստութիւն քան զականս պատուականս, և ամենայն ինչ պատուական չարժէ զնա:

Ընթերցուածս ի Մարգարեայ մարգարէի:
(Գլ. Դ. հէ. 4):

Լ, յապէս ստէ Տէր. և ահա ես առաքեմ առ ձեզ զհղեայ թեղբացի, մինչ չե կեալ իցէ օր Տեառն մեծ և երեւի:

Ար պատրաստեցէ զսիրտս հօր առ որդի, և զսիրտս առն առ ընկեր իւր, գուցէ և կեալ հարկանիցեմ զերկիր միանգամայն:

Հիշեցէք զօրէնսն Մովկիսի ծառայի իմոյ, որպէս պատուիրեցի նմա ի Վրդեր, զամենայն զհրամանս և զերաւունս:

Ընթերցուածս յԵսայայ մարգարէի:
(Գլ. Խ. հէ. 3):

Չայն բարբառոյ յանապատի. պատրաստ արարէք զճանապարհս Տեառն, և ուղիղ արարէք զաւիզս Մտուոյ մերոյ:

Ամենայն ձորք լցցին, և ամենայն լեւրինք և բլուրք խոնարհեցին. և եղեցին ամենայն զժուարիքն ի գիրիսն, և առապարքն ի դաշտս:

Լա երեւցին փառքն Տեառն. և տեսցէ ամենայն մարմին զփրկութիւն Մտուոյ:

Ընթերցուածս ի Վարդոյ Մաթեոյ:
(Գլ. ԺԴ. հէ. 25):

Լա իբրեւ ընդ Յովհաննէս զընթացն, ասէր. զո՞ր որ կարծէք զինէն թէ իցեմ. չեմ ես այն. այլ ահա զայ զկնի իմ, ու

բում չեմ արժանի զկօշիկս ոտիցն լուծանել:

Լաբ եղբարք, որդիք Երբանաստան տոհմին, և որ ի ձեզ երկիւղածք իցեն յՄտուոյ, ձեզ բանս այս փրկութեան առաքեցաւ:

Լայց որք բնակեալ են յԵրուսաղէմ, և իշխանք նոցա՝ անձանցթք եղեն ի նմանէ, և բոտ բարբառոյ մարգարէիցն՝ որ պամենայն շարաթման ընթեռնուին՝ դատեալ կատարեցին:

Լա ոչ մի ինչ պատճառս մահու գտեալ՝ խնդրեցին ի Պիղատոսէ սպանանել զնա:

Լա իբրեւ կատարեցին զամենայն՝ որ վասն նորա գրեալ էր, իժուցեալ ի փայտէ՝ եղին ի գերեզմանի:

Լա Մտուած յարոյց զնա ի մեռելոց, որ երեւցաւ աւուրք բազմօր այնոցիկ, Ար երեալ էին ընդ նմա ի Վալիէէ Երուսաղէմ, որք և արդ իսկ վկայք են նորա առ ժողովուրդն:

Լա մեք ձեզ աւետարանեմք զնոստուսն՝ որ առ հարսն եղեալ էր:

Չի զնոյն Մտուած կատարեաց առ մեզ որդիս նոցա՝ յարուցեալ զՀիսուս:

Ելէ. Սարայան Յովհաննէս զարհուրեալ ի յորովանէ յորովան երկրորդեր, սպասուոր եղե Քանի Մտուոյ. և լուեալ զհաւուր զնոյն՝ աղաղակէր տակոյժ, ահա Քանի Մտուոյ՝ որ բառեց զմեզ աշխարհի:

Սրոյց Եւետարանիս Հիսուսի Վրդատոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու (Գլ. Լ. հէ. 57):

Վասն ծննդեան Մկրտի Տեառն մերոյ Հիսուսի
Վրդատոսի:

Եւ Լաղեսարթի լցան ժամանակք ծրանակոյ. և ծնաւ որդի:

Լա լուան որք շուրջ գնովաւ էին, և ազգատոհմն նորա, զի մեծ արար Տէր զողորմութիւն իւր ընդ նմա. և խնդային ընդ նմա:

Լա եղև յաւուրն ութերորդի՝ եկին թրիառել զմանուկն. և կոչէին զնա յանուն հօր իւրոյ Չաբարիա:

Պատասխանի ետ մայր նորա՝ և ասէ. ոչ, այլ կոչեցի Յովհաննէս:

Լա ասեն ցնա. քանզի ոչ որ է յազդի բում, որոյ կոչն անուն Յովհաննէս:

Լիւնարեկէն Տօրն նորա՝ թէ զինչ կամիցի կուշի զնա:

Լիւ խնդրեաց տախտակ՝ դրեաց և ասէ. չոքճաննէս է անուն դորա: Լիւ զարմացան ամենեւին:

Լիւ բացաւ բերան նորա վաղվազակի՝ և լեզու նորա. և խօսէր և օրհներ զԼիւ առած:

Լիւ եղև ահ ի վերայ ամենեցուն որք լռեալն զայս, և որ շուրջ բնակեալն էին զնորք: Լիւ ընդ ամենայն լռանալողմն շրէատտանի պատմէին ամենայն բանքս այտորիկ:

Լիւ եղին ամենեքան՝ որ լսէին՝ ի սիրտս իրեանց՝ և ասեն. զինչ լինիցի մահուկլսս այս: Լիւ ձեռն Տեառնէր ընդ նմա:

Լիւ Օգարաբա հայր նորա լցաւ Հոգւով սրբով՝ մարգարեացաւ և ասէ.

Օրհնեալ Տէր Լստուած Խրայելի, զի յայց ել մեզ՝ և արար փրկութիւն ժողովրդեան իւրում:

Լիւ յարցց եղջեր փրկութեան մեզ ի տանէ՝ Կաթի ծառայի իւրոյ, որպէս խօսեցաւ բերանովք սրբոցն՝ որ յախտնից մարգարէքն նորա էին:

Փրկութիւն ի թշնամաց մերոց, և ի ձեռաց ամենայն ատելեաց մերոց.

Լիւնել ողորմութիւն ընդ հարս մեր, և յիշել զուխան իւր սուրբ:

Օրհնումն, զոր երդուաւ Երբահամու Տօր մերում, տալ մեզ առանց երկիւզի, ի ձեռաց թշնամեաց փրկեալս, պաշտել զնա սրբութեամբ և արդարութեամբ առաջի նորա՝ զամենայն աւուրս կենաց մերոց:

Լիւ դու, մանուկ, մարգարէ Կարճրեց կոչեալիւ. զի երթիցես առաջի երեսաց Տեառն՝ պատրաստել զճանապարհս նորա:

Տալ գիտութիւն փրկութեան ժողովրդեան նորա, ի թողութիւն մեզաց նոցա:

Վասն զթութեանց ողորմութեան Լստուծոյ մերոց, որովք այց արասցէ մեզ աբեղակն ի բարձանց,

Լիւնել՝ որոց ի խաւարի և ի ստուերս մահու նստէին, ուղղել զոտս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան:

Լիւ մանուկն աճէր և զօրանայր Հոգւով, և էր յանապատս մինչև յօր երեւելոյ նորա Խրայելի:

Լսոյս սրբոցն Պետրոսի Հարապետին, Ս. Երեմիայի Սարգիստի, Հարց. Գ. Եւ Հաղորդեալ. Մկ. և Մմբ. 23. Մովսէս 2-րդ. Ճառու. ժամանակս Զնայրադիւման, Հասարական Գ. Աստուծոյ Երկնայնոց. Սրբ. 33. Ա.

Կաստանայք քո զգեցցին զարգարութիւն. և սուրբ քո ցնծարով ցնծասցեն: Փոք. 33. Եւ Տէր Գլխով իմ:

Ինքն երցուածս յԼսականց:
(Եւստ. 4. Եւ. 47. 1):

Յայնժամ արդարն կացցէ լաղու՞մ համարձակութեամբ՝ հանդէպ նեղաց իւրոց:

Լիւ որոց անդամնէին զվաստակս նորա, տեսեալ զնա՝ խռովեցին անհնարին երկիւղեւ, և զարհուրեցին ի վերայ քանչեւի փրկութեան նորա:

Լիւ զղջացին ի միտս իրեանց. և առ նեղութեան անձանց յոգւոց հանցին, և ասացեն. այս այն այլ է՝ զոր երբեմն մեք ծաղր առնէաք, և յառակս նախատանց:

Մեր անմիտք զվարս դորա մոլորութիւն համարեաք՝ և զվախճան դորա անարգութիւն:

Օխնիդ համարեցաւ ընդ որդիս Լստուծոյ, և ընդ սուրբս փիճակ դորա:

Որեմն մոլորեցաք ի ճանապարհէն ճշմարտութեան, Լիւ լոյսն ողորմութեան ոչ լուսաորեաց զմեզ, և արեգակն արդարութեան ոչ ծագեաց ի սիրտս մեր:

Լնորէնութեան և կորստեան շաղգր լցաք, և գնացաք ընդ անկոխ անապատ, և զճանապարհս Տեառն ոչ ծանեաք:

Օխնչ շահ եղև մեզ հպարտութիւնն, և զինչ մեծութիւն ամբարտաւանութեանն իցէ մեզ նպաստաւոր:

Ինքն երցուածս յԱրեմայ մարգարէ:
(Եւստ. 4. Գ. 47. 31):

Չիք որ գիտէ զճանապարհս նորա, և ոչ՝ որ զմտաւ անիցէ զլաւիկս նորա:

Լիւ որ գիտէն զամենայն՝ նա ճանաչէ զնա, եգիտ զնա իմաստութեամբ իւրով. և որ կազմեաց զերկիր յախտեանս ժամանակաց, ելից զսա անասնօք և չորքոտանեօք:

Որ առաքէ զլոյս՝ և գնայ, կուէաց զնա՝ և նա լուաւ նմա զողութեամբ:

Եւ աստեղք ծագեցին յիւրաքանչիւր պահպանութեան՝ և ուրախ եղեն:

Արեւացի գնտա՝ և ասն՝ ահաւասիկ կամք՝ ծագեցին ուրախութեամբ արարել իւրեանց:

Սա է Լստուած մեր՝ ընդ որում ոչ համարեցին այլ, Եզիտ զամենայն ճանապարհս իմանալութեան, և ետ գնա չհաղորդու ծառայի իւրում, և Խարայելի սիրեցեւոյ ի նմանէ:

Յետ այսորիկ յերկրի երեւցաւ՝ և ընդ մարդկան շրջեցաւ:

Եւս են գիրք հրամանաց Լստուծոյ, և որեւի՞ր որ կան յաշխեան: Լմենքին՝ որ ընդունին զնա՝ կեան, և որ թողուն զնա՝ մեռցին:

Վարձ չհաղով՝ և բուն հար զնմանէ, ընդ ծագումն առաջի լուսոյ նորա:

Մի տար այլում զփառս քո, և մի՛ զօգուտս քո աղբի օտարութոյ:

Երանի է մեզ Խարայել, զի հաճոյքն Լստուծոյ՝ ծանօթք մեր են:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռովմայիցոց թղթին է ընթերցուածս (ՀԼ. Բ. հէք. 28):

Իսցց զիտեմք՝ եթէ որոյ սիրենն զԼստուած, յամենայնի գործակից լինի ի բարիս, որք հրաւրանաւն կոչեցան:

Չի զորս յառաջ ճանաչէր, յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյն իւրոյ. զի եղեցի նա անդրանիկ ի մեջ եղբարց բազմաց:

Եւ զորս յառաջագոյն հրաւիրեաց՝ ըզնոսին և կոչեաց, և զորս կոչեացն, զնոսին և արդարացոյց, և զորս արդարացոյցն, զնոսին և փառաւորս արար:

Իսկ արդ՝ զե՞նչ ասեմք առ այս. եթէ Լստուած ի մեր կոյս է, ո՞վ իցէ մեր հակառակ:

Որ յիւր որդին ոչ խնայեաց, այլ վասն մեր ամենեցուն մասնեաց գնա, զեմք ոչ նովա հանդերձ զամենայն նորհիցէ մեզ:

Ո՞վ իցէ՞ որ մեղադիր լինիցի ընտրելոց Լստուծոյ. Լստուած է՝ որ արդարացուցանէ,

Իսկ արդ՝ ո՞վ է՝ որ դատապարտ առնիցէ. Վրիստոս չիտու՝ որ մեռաւն, մանաւանդ թէ յարուցեալ իսկ է, և է ընդ աջմէ Լստուծոյ, որ և բարեխօս իսկ է վասն մեր:

Եւր՝ ո՞վ մեկնեացէ զմեզ ի սիրոյն Վրիստոսի. նեղութիւն, թէ անձկութիւն, թէ հայածաւոր, թէ սո՞վ, թէ մերկութիւն, թէ վե՛շտ, թէ սո՞ր:

Որպէս և գրեալ է. վասն քոյ մեռանիմք զօրհանապաղ, համարեցար իրրեւ զոչխար ի բոսանդ:

Եւս յայսմ յամենայնի՝ առաւել յաղթեմք նովա՝ որ սիրեացն զմեզ:

Վանդի հաստատեալ եմ՝ եթէ՛ ոչ մահ, և ոչ կեանք, և ոչ հրեշտակք, և ոչ իշխանութիւնք, և ոչ որ կանս, և ոչ ճանդերձեալքն, և ոչ զօրութիւնք, և ոչ բարձրութիւն, և ոչ խորութիւն, և ոչ այլ ինչ արարած կարէ մեկնել զմեզ ի սիրոյ անտի Լստուծոյ, որ ի Վրիստոս չիտուս ի Տէր մեր:

Եւլէ. Քահանայք քո զիցցին զարգարութիւն. և սարքք քո զնծալով զնմապն:

Որոյ աւետարանիս չիտուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ չհանձնու. (ՀԼ. Ժ. հէք. 11):

Տէրն մեր չիտուս Վրիստոս առն:

Ես եմ հովին քաջ. հովին քաջ զանձնս իւր զնէ ի վերայ ոչխարաց:

Իսկ վարձկանն, որ ոչ է հովին, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն, իրրեւ տեսանէ զգային զի գայ, թողու զոչխարսն՝ և փախչի. և գային յափշտակէ գնտա և ցրուէ. Վանդի վարձկան է, և չէ՛ փոյթ նմա վասն ոչխարացն:

Ես եմ հովին քաջ. և ճանաչեմ զեմքսն, և ճանաչեմ յիմոցն:

Որպէս գիտէ զես Լայր, գիտեմ և ես զԼայրն. և զանձն իմ՝ զեմք ի վերայ ոչխարաց:

Դա եմ՝ այլ ես ոչխարք են իմ, որ ոչ են յայսմ զաւթէ, և զայնս ես պարտ է ինձ անել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն, և եղեցին մի հօտ և մի հովի:

Եզրս սրբոյն Առաքի Տրեապոն. Ա՜հ. ո՞վ. Որ բերեալսն իւր սարքն. Եզրու ամենաւոր զնորս. Գըլուս. Զարեան Ողորմարեաս, Սեմ. ճիւղ:

Եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ, ասացէ Խարայել, եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ:

Բնթերցուածս յԱռակաց :
(ԳԼ. ԻԵ. հէ. 15) :

Ուրախութիւն արդարոց առնել զի-
րաւունս. և սուրբն՝ պիղծ թուի չա-
րագործաց :

Եւր մոլորեալ ի ճանապարհէ արդարու-
թեան՝ ի ժողովս հակայից դադարեցի :

Եւր կարօտեալ սիրէ զուրախութիւն .
որ սիրէ զգինի և զձէթ ի մեծութիւն :

Ջնջան լինի արդարոյն անօրէնն . և ուղ-
ղոց՝ որք անցանն զուխտի :

Լա է բնակել յանապատի՝ քան ընդ
կնո՞ղ անդգամի՝ լեղուանոց և բարկացողի :

Վանձ ցանկալի հանգիցէ ի սիրտ իմաստ-
նոյ, և արք տգէտք կցեն զնա :

Ճանապարհ՝ արդարութեան և ողորմա-
ծութեան գտցէ զկեանս, և զարդարութիւն
և զփառս :

Ի վերայ ամուր քաղաքաց եհաս իմաս-
տութիւն, և քակեաց զամուրս՝ յորս յու-
սացեալ էին ամբարիշտք :

Որ պահէ զբերան իւր և զեզու, պահէ ի
նեղութենէ զանձն իւր :

Խիստն և յանդուզն և հպարտն՝ ժանտ
կուշի, և որ սխալալ է՝ անօրէն է :

Բնթերցուածս յԱռակաց Պարզաբէ :
(ԳԼ. ԺԻԻ. հէ. 19) :

Հաւուր յայնմիկ եղեցի սեղան Տեառն
յերկրին Լզիպտացոց, և արձան կանգ-
նեալ Տեառն ի սահմանս նորա :

Լա եղեցի ի նշան յախտեանց Տեառն
յերկրին Լզիպտացոց, զի աղազակեացն
առ Տէր վանս նեղութեան իւրեանց . և ա-
ռաբեացէ նոցա Տէր սյր մի՝ որ փրկեացէ
զնոսա, և դատաստանա փրկեացէ զնոսա :

Լա ծանիցի Տեառն Լզիպտացոցն . և
ծանիցեն Լզիպտացիքն զՏէր յաւուր յայն-
միկ . և մատուցեն զոհս և պատարագս,
և զիցեն ուխտս Տեառն և կատարեացեն :

Պօղոսի առաքելոյն յԱրքայեցւոց թղթոյն է
ընթերցուածս (ՀԼ. ԺԼ. հէ. 32) :

Լա արդ զե՞նչ ևս ասացից. զի չէ բա-
ւական ժամանակս պատմելոց վանս Գե-
ղեովնի, Իարակայ, Սամիտովնի, Հնեփթա-

յայ, Կալթի, և Սամուելի, և այլոց մար-
գարեիցն :

Որք հաւատովք պարտեցին ըզթագաւու-
րութիւնս, գործեցին զարդարութիւն, հա-
սին աւետեաց, խցին զբերանս առնծուց,

Հիծուցին զգօրութիւն հրոյ, ապրեցան
ի բերանոց սրոյ, զօրացան ի տկարութենէ,
եղեն զօրաւորք ի պատերազմի, առին ըզբա-
նակս օտարաց :

Բնկալան կանայք ի յարութենէ ըզմե-
ռեալս իւրեանց . կէսք կոշկոճեցան, և չե
ևս ընկալեալ զփրկութիւն . զի լաւագոյն
յարութեանն հասանիցեն :

Լա կէսք զտանջանաց և զգանից զփորձ
առին, զկապանաց և զըմանից :

Վարկոճեցան, սղոցեցան, փորձեցան, ըս-
պանմամբ սրոյ մեռան, շրջեցան լեշկամաշ-
կօք՝ և մորթովք այծենեօք, կարօտեալք,
նեղեալք, չարարեալք :

Օ որս ո՞չ արժէ աշխարհս . յանապատի
մոլորեալք՝ և ի լերինս՝ և յայրս՝ և ի փա-
պարս երկրի :

Լա սորա ամենեքեան վկայեալք ի հա-
ւատոցն, չե ևս ընկալան զաւետիսն :

Ետուծոյ վանս մեր լաւագոյն համա-
րեալ, զի մի՛ առանց մեր կատարեցցին :

Ելէ, Երանելիք են այնպիկ՝ որք բնակեալ են ի տան Տեառն .
յախտանա յախտելոց որհնեցեն զքեզ :

Որոյ Եւտարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ բոս
Պատթևոյի (ՀԼ. ԺԼ. հէ. 37) :

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտտոս ասէ :

Որ սիրէ զհայր կամ զմայր առաւել
քան զիս, ո՞չ է ինձ արժանի : Լա որ
սիրէ զուստր կամ զզուստր առաւել քան
զիս, չէ ինձ արժանի :

Լա որ ո՞չ առնու զիսալ իւր՝ և զայ զկնի
իմ, չէ ինձ արժանի :

Որ զտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա .
և որ կորոյս զանձն իւր վանս իմ՝ գտցէ վնաս :

Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ
զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքելն իմ :

Որ ընդունի զմարգարէ յանուն մարգա-
րէի, զվարձս մարգարէի առցէ . և որ ըն-
դունի զարդար յանուն արդարոյ, զվարձս
արդարոյ առցէ :

Լսե՛ որ արքունացէ միում ի փորքիանցս
յայցանէ՛ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն՝
յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ՝ ձեզ՝ ո՛չ
կորուսցէ՛ զվարձս իւր:

Ապա սրբոցն Թեոփոօ թաղաւորն, և Մանկանցն Նփեստօրն. Ահ-
մէ՛ Որ վերջո՛ւն իւր արարն. Մեծաւ. ո՛չ. նշանէլն ստանա՛ծ: Ճա-
շտ ժամանակաւ Ողբէ՛ յիստոստան՝ շարական զՈղորմելոյն ասաւ:
Սգմ. Ի.:

Տէր ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թաղաւորն,
ի փրկութեան քում ցնծացել յոյժ:

Ընթերցուածս յԱռաւօտ:
(Իւտոս. ԺԼ. Օ. հէջ 2):

Լուարձք, թաղաւորք, և ի միտ ա-
ռեք. ուսարձք, դատաւորք ծագաց
երկրի:

Անկն դիւր՝ որ ունիք զբազմութիւն, և
սերճացեալ էք ի վերայ ամբօխից աղպաց:

Օհ ի Տեառնէ տուաւ ձեզ իշխանու-
թիւնըդ, և հարստութիւն ի Բարձրելոյն,
որ պահանջեցէ զգործս ձեր, և քննեցէ
զխորհուրդս:

Օհ սպասաւորք էք նորա թագաւո-
րութեանն, և ո՛չ դատէք ուղղութեամբ. և
ո՛չ պահեցիք զօրէնս նորա՝ և ո՛չ գնացէք
ըստ կամացն Մատուոյ:

Եհի. և տաղնապաւ հասցէ ի վերայ ձեր:
Օհ դատաստան անաւառ իշխանաց լինի,
Ելլ ուսմիկն ներելի ողորմութեան է: Հը-
զօրք հզօրագոյնս պահանջեցին:

Օհ ո՛չ առնու ակն ամենեցունց տէրն,
և ո՛չ խորշի ի մեծութենէ. զի զփոքր և
զմեծ ինքն արար, և զմի օրինակ ինամ
ունի ամենեցուն:

Բայց ի վերայ զօրաւորաց՝ զօրաւոր քըն-
նութիւն հասանէ:

Արդ առ ձեզ, ո՛վ բռուրք, են բանք իմ.
զի ուսանիցիք զիմաստութիւն, և մի սրխա-
լիցիք:

Ընթերցուածս յԱռաւօտ մարգարէէ:
(Գլ. Ի. Ե. հէջ 1):

Եյսպէս ասէ Տէր Մատուած ցօծեալն
իմ ցկիրոս, զորոյ կալաց զաջոյ ձեռանէ
նորա՝ հնազանդեցուցանել առաջի նորա
զաղղս, և զզօրութիւն թագաւորաց խոր-

տակեցից, և բացից առաջի նորա զգրունս,
և քաղաքք մի՛ փակեցցին:

Լսա երթայց առաջի քոյ, զերկնս հար-
թեցից, զգրունս պղնձիս խորտակեցից, և
և գնիգս երկաթիս փշրեցից:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Եռանդին ինքնոյն է
ընթերցուածս (ԺԼ. Բ. հէջ 1):

Լսա արդ աղաւթ՝ նախ քան զամենայն՝
առնել աղօթս, խնդրուածս, պաղատանս,
զոհութիւնս վասն ամենայն մարդկան,

Մանաւանդ վասն թագաւորաց և ամե-
նայն իշխանաց. զի թագաւորութեամբ և
հանդարտութեամբ վարեցուք զկեանս մեր,
ամենայն աստուածապաշտութեամբ և սրբ-
րութեամբ:

Օհ այն է բարի և ընդունելի առաջի
Փրկչին մերոյ Մատուոյ. Ար զամենայն մար-
դիկ կամի զի կեցցեն՝ և ի զիտութիւն
ճշմարտութեան եկեցան:

Վանդի մի է Մատուած, և մի միջնորդ
Մատուոյ և մարդկան մարդն Հիսուս Վր-
բիստոս:

Ար ետ զանձն փրկանս ընդ ամենեցուն,
վկայութիւն ժամանակաց իւրոց, Հոր ե-
ղալ եւ քարոզ և առաքեալ. ճշմարիտ
ասեմ ի Վրիստոս՝ և ո՛չ ստեմ, եղէ վար-
դապետ հեթանոսաց հաւատովք և ճշմար-
տութեամբ:

Ելէ. Տէր ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թաղաւորն. ի փրկ-
ութեան քում ցնծացել յոյժ:

Սրբոյ Եւտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոս
Պաղատու (ԺԼ. Բ. հէջ 1):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ եղև իբրև կատարեաց զամենայն
զբանս իւր ի լսելիս Ժողովրդեանն,
եմուտ ի Ասիստանայում:

Հարկապետի ուրումն ծառայ չարա-
չար հիւանդացեալ՝ մերձ էր ի վախճանել,
որ էր նմա պատուական:

Իբրև բուս զՀիսուսէ, առաքեաց զձերան
ի Հրէից՝ աղաւել զնա՝ զի եկեցէ և ապ-
րեցուցէ զճառայն նորա:

Լսա նոքա եկեալ առ Հիսուս՝ աղաւթին
զնա ստէպ և ատին, թէ արժանի է՝ ու-
րում գնորհս զայս առնես:

Օլի սիրէ զազգս մեր, և բզժողովորդա-
նոցն նա շինեաց մըզ:

Եւ Յիսուս գնաց ընդ նոսա՝ իբրեւ ո՞ր
ինչ հարի Տեոի էր ի տանէն, յիւաց առ
նա Տարիբապետն լարեկամն, և ասէ ցնա՝
Տէր, մի՛ ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ՝ բա-
ւական եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանի-
ցես՝ վասն որոյ և ո՞ր զանձն Տամարեցայ
արժանի առ քեզ զայլոյ՝ այլ աստ բանիս,
և բժշկեսցի մանուկս իմ:

Քանզի և ես այր մի եմ՝ կարգեալ ընդ
իշխանութեամբ, ո՞նիմ ընդ ինե զենուո-
րբս, և ասեմ ամա՛ն երթ, և երթայ՝ և
այլում՝ թէ եկ, և զայ՝ և ծառայի իմում՝
թէ արս զայս, և առնէ:

Եւ իբրեւ լուս զայս Յիսուս՝ զարմա-
ցաւ, զարձաւ առ ժողովորդն՝ որ երթա-
լին զչեռ նորա՝ և ասէ՝ ամէն ասեմ ձեզ,
թէ և ո՞ր յԱսրայելի այսչափ Տաւատս գտի:

Եւ զարձան անդրէն պատգամաւորքն ի
տուն, և գտին զճառայն Տիւանդ բժշկեալ:

Կար՝ սրբոցն Կիրակոսի և մերն Յուդիտայի, ԱՏ. ստորագրուող
ի ձայնէն, Մի. Զի. Ստորագրող Տորեոյ, Զմի. Վարդապետն, Ծառա-
ժամաւորս ի ստորի գրեց, Սղմ. Ը:

Ի բերանոց մանկանց տղայոց և անդեալոց Տաւատեցիւր
զգրչեութիւնն: Փոխ. Տէր ակր մեր:

Ընթերցուածս յԱռափայ:
(ԳԼ. Ժ. Գ. Զհ. 1):

Իմաստուն կանայք՝ շինեցին տունս,
իսկ անդգամքն ձեռք իւրեանց կոր-
ծանեցին:

Ար գնայ ուղիղ՝ երկնի ի Տեառնէ, և
որ կամակորի ի ճանապարհս իւր՝ անար-
գեսցի:

Ի բերանոց անդգամաց զաւագան թըշ-
նամանաց, շրթունք իմաստնոց զգոյշ լինի-
ցին նոցա:

Որ ո՞ր զոն եղինք՝ մտաւք սուրբք են,
և ուր բազում արդիւնք են, յայտնի է
եղին զօրութիւն:

Վկայ Տաւատարիմ՝ ո՞ր ասէ, բորբոքէ
զատութիւն վկայ անիրաւ:

Ինդրեցես զեմաստութիւն առ ի չա-
րաց՝ և ո՞ր գտցես. և զՏանձար առ յի-
մաստնոց դիրաւ:

Ընթերցուածս ի Օպարեայ մարգարէի:
(ԳԼ. Ը. Զհ. 3):

Եւ յայկս ասէ Տէր ամենալալ. զարձեալ
նստցին ձեռք և պառաւունք ի Տրապարա-
կըս Լորուստեմի, իւրաքանչիւր ցուգ ի
ձեռին իւրում ի բազմութենէ աւուրց:

Եւ Տրապարակք քաղաքին լոցին պա-
տանեկօր և աղջկամբ՝ որք խաղայցեն ի
Տրապարակս նորա:

Ընթերցուածս յԱստիկայ մարգարէի:
(ԳԼ. Կ. Զհ. 8):

Ո՞վ են սորա՝ որ իբրեւ զամբս թառ-
ցեալ են, և իբրեւ զաղանիս ձաղախառն
երամովն գան առ իս:

Ինձ ակն ո՞նին կղզիք՝ և նաւք թարսսի,
յառաջագոյն ածել զորդիս քո ի Տեառա-
տանէ. զարծաթն և զոսկի ընդ իւրեանս՝
վասն անուան Տեառն սրբոյն, և վասն
սրբոյն Խարայել փառաւորեայ:

Պատիս առաքելոյն յԱբրեցոյց ոց թղթոյն է
ընթերցուածս (ԳԼ. Ը. Զհ. 14):

Երգ՝ որովՏեառ մանկունք Տաղորդեցին
արեան և մարմնոյ, և ինքն իսկ մերձաւո-
րութեամբ կցորդ եղև նոցունց. զի մաճուն
իւրով խախանեաց զայն, որ զիշխանու-
թիւն մաճուն ունէր, այս ինքն է՝ զատառ-
նայ:

Եւ սպրեցուցէ զայնտիկ, որ մաճուն
երկիւղիւ Տանապաղ կէին վտարանդեալք
ի ծառայութիւն:

Քանզի ո՞ր երբք զՏրեշտակաց բուն
Տարկանէ, այլ զգաւակէն Երբաճամու բու-
ռն Տարկանէ:

Աւստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ
եղբարց նմանել. զի ողորմած լինիցի, և
Տաւատարիմ քահանայապետ յատուածա-
կոյս կողմանէ անտի, առ ի քառելոյ զմե-
ղս ժողովորդեանն:

Օլի որով ինքն չարչարեցաւ՝ զփորձ ա-
ռեալ, կարօղ է և փորձանաւորացն օգնա-
կան լինել:

Եղև իսկ Մարտիրոսայ ի ձայնէն:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վերհաստի՛ որ ըստ
Ղուկասու. (Հւ. Բ. հէ. 44):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերհաստի:

Եւ զարմանային ամենեքեան ի վերայ
մեծամեծացն Կառուծոյ:

Եւ ի զարմանալն ամենեցուն ի վերայ
ամենայնի զոր առնէր, աւե ցաշակերտան
իւր. զիբ դուք ի լսելիս ձեր զբանս դայտո-
սիկ, զի որդի մարդոյ մասնելոց է ի ձեռս
մարդկան:

Եւ նորա ոչ գիտէին զբանն, և էր ծած-
կեալ ի նոցանէ՝ զի մի՛ գիտասցեն. և եր-
կընէին չարցանել ցնա վասն բանին այնո-
րիկ:

Եւստ խորհուրդ ի նոսա, թէ ո՞ւր
դեօք մեծ իցէ ի նոցանէ:

Հիսուս իբրեւ ծանեաւ զխորհուրդս սրբ-
տից նոցա, էւստ զմանուկ մի, և կացոյց ի
մէջ նոցա առ իւր:

Եւ աւե ցնոսա. որ որ ընկալցի զմա-
նուկս զայս յանուն իմ՝ զիս ընդունի.
և որ զիս ընդունիցի՝ ընդունի զառաքիւն
իմ. զի որ փոքրիկն է յամենսին ի ձեզ՝
նա եղեցի մեծ:

Եղա՛ սրբոյն Աւսանայ Գողթնացւոյն, Մի. և Նի. Ը. Զարմա-
նէ Է. Ճաշու. Սրբ. Գ.:

Եւ լ զու Տէր օգնական իմ ես, փառք իմ և բարձրա-
ցուցիւ զլեւոյ խնոյ:

Ընթերցուածս Եւստայոյ:
(Պ. Լ. Է. հէ. 1):

Որդեակ, պահանջ զբանս իմ, և բզ-
պատուիրանս իմ՝ ծածկեալ յանձին
քում:

Արդեակ, պատուեալ զՏէր՝ և զօրացիր. և
բաց ի նմանէ՝ յայլ ումերէ մի՛ երկնէր:

Արդեակ՝ պահանջ զպատուիրանս իմ՝ և
կեցցես, և զբանս իմ՝ իբրեւ զբիր աշաց:

Յեռ գնոսա ընդ մատունս քո, և զրեալ
ընդարձակութիւն սրտի քո:

Կան զիմաստութիւն քոյր՝ քեզ լինել,
և զհանճար արս քեզ ծանօթ. Գի պա-
հացէ զքեզ ի կնոջէ օտարէ և ի չարէ,
Հորժամ՝ բանիւք զքեզ ի պատրանս ար-
կանիցէ:

Ի պատուհանից տան իւրոյ ի հրապա-
րակրս կարկառեալ, Գոր տեսանիցէ յան-
միտ մանկանց, զպակասամիտան յերիտա-
սարդաց:

Ընթերցուածս Եւստայոյ ի մարգարէ:
(Պ. Լ. Բ. Է. հէ. 17):

Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և աւե.

Արդ ի մարդոյ՝ զհաց քո կարօտութեամբ
կերիջեր, և զճուր քո տանձանօք և նե-
ղութեամբ արբջեր:

Եւ սասացես ցժողովուրդ երկրին. այս-
պէս աւե Եւստայոյ Տէր ցրեակիւս Աշու-
սաղէմի՝ յերկրին Իսրայելի. զհաց իւրեանց
կարօտութեամբ կերիցեն, և զճուր իւրեանց
ապականութեամբ արբջեն. զի ապականեա-
ցի երկիր լիւս իւրով, զի յամբարըշտու-
թեան են ամենայն բնակիւք նորա:

Պատմի առաքելոյն ի Հաւանայոց լոյսն և
ընթերցուածս (Հւ. Բ. հէ. 12):

Եւստահեաւ, եղբարք, պարտապան եմք
ոչ մարմնով ըստ մարմնոյ կեալ:

Գի եթէ բառ մարմնոյ կեցէք, մեռա-
նելոց էք. իսկ եթէ հոգով զգործս մարմ-
նոյ պայմանիցէք, կեցջէք:

Գի որք Հոգւոյն Կառուծոյ վարին՝ նո-
քա են որդիք Կառուծոյ:

Գի ոչ առիք զհոգին ծառայութեան
միւսանդամ՝ յերկիւղ, այլ առիք զհոգին
որդեգրութեան, որով աղապակեմք՝ Երբայ
Հայր:

Եւ այն ինքն Հոգին վկայէ հոգւոյս մերում,
եթէ եմք որդիք Կառուծոյ:

Եւ եթէ որդիք, ապա և ժառանգք.
Ժառանգք Կառուծոյ՝ և Ժառանգակիցք
Վերհաստի. եթէ չարչարանացն կցորդք
լինիմք, և փառացն հազորդք լինելոյ եմք:

Ինձ այսպէս թուի, եթէ ոչ են արժա-
նի չարչարանք ժամանակիս հանդերձելոյ
փառացն՝ որք յայտնելոյ են ի մեզ:

Գի ակնկալութիւն արարածոյ՝ յայտ-
նութեան որդւոյն Կառուծոյ սպասէ:

Գի ընդունայնութեան արարածքն հնա-
զանդեցան, ոչ իւրեանց կամս՝ այլ վասն
այնորիկ՝ որ հնազանդեցոյցն յուսով:

Գի և ինքեանք իսկ արարածքն աղա-
տեցցին ի ծառայութեան ապականութեան:

յապատութիւն փառաց որդւոյն Մատու-
ծոյ:

Քանզի գիտեմք, եթէ ամենայն արա-
քաճք չհեճնեւ եւ երկնեն մինչեւ ցայժմ:

Եւ ոչ այսպիսի միայն, այլ եւ մէք իսկ՝
որք զպտուղ չողւոյն ունիմք, անձամբ յան-
ձնա մեր չհեճեմք՝ որդեգրութեանն ակըն-
կալեալ՝ փրկութեան մարմնոյ մերոյ:

Օյ յուսով ապրեցաք. այլ յոյս տե-
սանելի՝ չէ յոյս. զի զոր տեսանէ որ՝ զե՞
ւս յուսայ:

Եպա եթէ զոր ոչն տեսանեմք՝ յու-
սամք, համբերութեամբ ակն ունիմք:

Կոյսպէս եւ Հողին ի թիկունս հասանէ
տկարութեանս մերում. զի զոր կամքն յա-
ղօթս, որպէս արժան իցէ՝ ոչ գիտեմք.
այլ ինքն Հողին բարկիսս լինի ի Տեճու-
թիւնըս անմուռնս:

Եպց որ քննէն զսիրտս, գիտէ զինչ
խորհուրդ է Հողւոյն. զի ըստ Մատուծոյ
բարկիստէ վասն սրբոյ:

Եկեալս մարտիրոսաց ի մայրն:

Արքայ Եւեռարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ
Պալկաստ (Հլ. Խ. հէ. 23):

Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիտտոսի:

Եւ տեք առ ամենեւին. եթէ որ կա-
մի զկնի իմ՝ զպլ, ուրացի զանձն,
եւ առցէ զհաշ իւր հանապազ, եւ եկեցէ
դճետ իմ:

Օյ որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝
կորուցէ, զնա, եւ որ կորուցէ, զանձն իւր
վասն իմ՝ կեցուցէ, զնա:

Օյնչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ
չաշենցի, եւ զանձն իւր կորուցէ կամ
տուժեցէ:

Օյ որ ամօթ չամբարեցի զիս եւ զբանս
իմ, զնա եւ որդի մարդոյ յամօթ արացէ՝
յորժամ զայցէ փառք իւրովք եւ Հօր՝ եւ
Տրեւտակաց սրբոյ:

Եպց արդարեւ ասեմ ձեզ, եթէ են ու-
մանք ի դոցանէ, որ այդր կան, ոչք մի՝
ճաշակեցեն զմահ, մինչեւ տեսցեն զարքա-
յութիւնն Մատուծոյ:

Եպս՝ որքոյն ճիշտութեան Տրիփոն, Պարտուկ, եւ Մաքիմոս,
ԵՏ. Ե) Ոչ փոքրեմեմք իւր արարելու ճշտութեան ճշմար-
տեղը, Երբն զՊարտուկն ասաւ Սղմ. Ե) Ե):

Ի ձայն ցնծութեան խոստովանութեան, եւ ի ձայն բա-
րեկենդանութեան:

Ընթերցուածս Առաջեայ մարգարէի:
(Պալ. Խ. Ե. հէ. 15):

Այսպէս ասէ Տէր. ահա առիկ արա-
քի գեղե իբրեւ զանիւս նորս՝ արդո-
ցածն կամնասայեց. կասեցեն զերինս,
եւ մանրեցեն զբուրս, եւ արասցեն զնոսա
իբրեւ դիոշի, եւ հոսեցեն:

Հողմք առցեն զնոսա, եւ մրրիկք ցը-
րուեցեն:

Եպց դու ուրախ լիցիս ի Տէր ի սըր-
բութիւնըս Եսայիի:

Եւ ցնձացեն տնանկը եւ կարօտեալք՝
որ ինդրէին զճուր, եւ ոչ դատեէին, եւ լի-
զուք նոցա ի ծարաւոյ ցամաքէին. եւ Տէր
Մատուած լուսաց նոցա, Մատուած Եսայ-
իի, եւ ոչ թողից զնոսա:

Եւ լացից զետս ի վերայ լիւրանց, եւ
ի մէջ դաշտաց աղբիւրս. Երարից զանա-
պատըն ի ճահիճն ջուրց, եւ զերկիրն ծարա-
ւուս ի վտակս:

Եւ բղետցուցից յանճուր երկրին զմայրն
եւ զտոսաինն, զմութն եւ զնոճն, եւ զսօսն,
զաւրդն, եւ զսարոյն եւ զկաղամանն, զգին
եւ զփայտն իւրոյ:

Օյ տեսցեն, եւ զիտացեն, եւ իմաս-
ցին, եւ ծանիցեն ի միասին՝ եթէ ձեռն
Տեսան արար զայս ամենայն:

Պետրոսի առաքելոյն ի Վաթուղեկեայց Արիթորդ Խղթոյն
է Ընթերցուածս (Հլ. Խ. հէ. 9):

Գիտէ Տէր զաստուածապաշտս փրկել ի
փորձութենէ, եւ զանիրաւս պաշէլ ի տան-
ջանս յաւուրն դատաստանի:

Սանաւնոյ՝ որք զհետ մարմնոյ պրդա-
լից ցանկութեանց իցեն երթեալ. արհա-
մարհօղք տէրութեանն, ժպիրճք, յանդը-
գունք, չգանգիտեն զփառսն հայցողի:

Ար Տրեւտակք զօրութեամբ եւ կարո-
ղութեամբ քան զնոսա մեծամեծք՝ չածեն
զնոքօք ի Տեսանէ զհայցողութեանն գա-
տաստան:

Եւ սորա իբրեւ զանիւս անասունս ըստ
ընամին բարոցն յեղճումն եւ յապակա-
նութիւն, որոց չենն զիտակ, հայցոյն յա-

Բնիկեցուածս յԱշտակաց Սարգսրէս
(ԳԼ. ԿԸ. հէ. 3):

Լուկոնացիներն նորա ազգք արդարութեան
տունիկ Տեառն ի փառս:

Լուկոնացիներն զաւերական յաւիտենից,
և զյառաջագոյն աւերեալսն կանգնեցան,
և նորոգեցան զքաղաքս աւերեալս յազ-
գաց մինչև յազգս:

Լուկոնացիներն օտարածինք հովիւք խաշանց
քոց, և պաղպղիք մաճակալք և այգեգործք
քո:

Բայց դուք՝ քահանայք Տեառն կոչեալիք՝
և պատօնեայք Լստուծոյ մերոյ անտանեա-
լիք, զգորութիւնս ազգաց կերկիւք, և մե-
ծութեամբ նոցա սքանչելի լինիլիք:

Փոխանակ ամօթոյ ձերոյ՝ կրկին ուրա-
խութիւն, և փոխանակ անարգանաց ձե-
րոց ցնծութիւն, և ապա զերկիրն յերկ-
րորդում՝ ժառանգեցան, և ուրախութիւն
յաւիտենից ի վերայ զլոցոց նոցա:

Պաղոսի առաքելոյն յԱշտակաց ոչ թղթոյն և
լնիկեցուածս (ՔԼ. ԺԿ. հէ. 7):

Հիշեցէք զառաջնորդս ձեր, որ խօսե-
ցան ձեզ զբանն Լստուծոյ. հայեցեալք
յիւր գնացից նոցա, նմանօրէք եղերուք հա-
ւատոցն:

Հիսուս Քրիստոս երեկ՝ և այսօր, նոյն
յաւիտենիս:

Հռոմեանս պէսպէս և օտարաձայնս
մի՛ գանդաւէք. զի լսն է նորոգք հաստա-
տել զսիրտս, և ոչ կերակրովք. որովք ոչ
ինչ օգտեցան՝ որք այնպէսն գնացին:

Եղև Քահանայք քո զգիցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո
ցնծալով ցնծացան:

Սրբոյ Լուկոսարեանի Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ քստ
հօհաննու (ՔԼ. ԺԿ. հէ. 33):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս սակ:

Քայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի ընդ իս
զաւարդութիւն ունիցիք. յաշխար-
հի աստ գնեղութիւն ունիցիք, այլ քա-
ջալերեցարուք՝ զի ես յաղթեցի աշխար-
հի:

Քայս իբրև խօսեցաւ Հիսուս, համարձ
գալս իւր յերկինս և ասէ. Հայր, հասեալ

է ժամ, փառաւորեալ զորդի քո, զի և որ-
դի քո փառաւորեցեղ զքեզ:

Որպէս ետուր նմա իշխանութիւն տոնե-
նայն մարմնոյ, զի ամենայնի՝ զոր ետուր
նմա, տացէ զկեանսն յաւիտենականս:

Լսս են յաւիտենական կեանք, զի ծա-
նիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ Լստուած, և
զոր առաքեցեր զՀիսուս Քրիստոս:

Լս զքեզ փառաւորեցի յերկրի, զգործն
կատարեցի՝ զոր ետուր ցիս՝ զի արարից:

Լուկոս փառաւորեալ զիս, Հայր, աս
ի քէն փառքն՝ զոր ունէի յառաջ քան
զլինելն աշխարհի աս ի քէն:

Հայտնեցի զանուն քո մարդկան, զորս
ետուր ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ
ետուր զնոսա, և զբանն քո պահեցին:

Երգ գիտացին՝ եթէ զամենայն ինչ՝ զոր
ետուր ինձ՝ ետու նոցա, և նորա ընկա-
լան, և ծանեան ճշմարտութեամբ՝ թէ աս
ի քէն ելի. և հաւատացին՝ եթէ դու ա-
ռաքեցեր զիս:

Ապա՝ սրբոց վերջինք Պորփորի, Պողոսոսի, և Գրիգորիոսի,
ճառու Սղմ. 361):

Պատուական և առաջի Տեառն մահ սրբոց իւրոց. ո՞ Տէր՝
ևս ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղախնոց քո:

Բնիկեցուածս յԱռաքելաց
(Իսա. ԳԼ. Ի. հէ. 23):

Քի Լստուած հաստատեաց զմարդն
յանեղծութեան. և ի պատկեր իւ-
րոյ բարերարութեանն արար զնա:

Երախանձու լանսարկութիւն եմուտ մահ
յաշխարհ, և իփորձնն զնա՝ որ նորա վի-
ճակին սակի են:

Բայց ողիւք արդարոց ի ձեռքն Լստու-
ծոյ են, և ոչ մերձեցի ի նոսա մահ:

Թուեցան յաշս անդամաց թէ մեռան,
և համարեցան չարարանք եւր նոցա՝ Լու-
գնալն ի մէնջ բեկումն, բայց նորա են ի
խաղաղութեան:

Օ ի թէպէտ և յաշս մարդկան տան-
ջեցան, այլ յոյս նոցա լի է անմահու-
թեամբ:

Լու սակաւիկ ինչ խրատեալք՝ զտղեն
զմեծ բարութիւն. զի Լստուած իփորձեաց
զնոսա, և եղիտ իւր արժանիս:

Իբրեւ զօսկի ի բոլս քննեաց զնոսա, և իբրեւ զողջակէզ զօջի ընկալաւ զնոսա: Ի ժամանակի այցելութեան իւրեանց պայծառացին, և իբրեւ զկայծակն ընդ եղէզն ընթացին:

Կատեցեն զազս՝ և կայցեն զժողովարդս. և թագաւորեաց նոցա Տէր յախտեան:

Ընթերցուածս յԱռաջիկայ մարգարէի:
(Գլ. Ժ. Գ. հ. 9):

Վասն այսորիկ լացից իբրեւ զաղինն յաղերայ զայգիս Սեբմայ, զճառատունին քո կոտորեաց Նաբոն և Նէիլայ. զի ըզհոնձրս քո՝ և զկոթս քո կոխեցից, և ամենեքեան կործանեցին:

Եւ բարձցի ուրախութիւն և ցնծութիւն յայցեաց, և յայցեստանի քում ուրախութիւն մի լեցի. և մի՛ կոխեցեն դիտի ի հնձանս, քանզի պակասեաց:

Վասն այնորիկ որովայն իմ ի վերայ Սովարու իբրեւ զքնար հնչեացէ, և զփոր իմ իբրեւ զզարիսպ նորոգեցեր:

Եւ եղիցի քեզ այն յամօթ. զի աշխատեցաւ Սովար ի մահանս իւր, և մոցէ ուխտաւոր ի ձեռագործս իւր, և մի՛ կատարեցին փրկիլ զնա:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց Աշխորդ Կղթոյն և ընթերցուածս (Քլ. Լ. հ. 1):

Քանզի գիտեմք՝ զի եթէ երկրաւոր տաճար շինուածոյս մերոյ քակտեցի, ըզշինած յՄատուց ունիմք՝ տաճար առանց ձեռագործի յախտեանկան յերկինս:

Եւ ընդ այս տաղտկամք, քանզի ըզբնակութիւն երկնից փախազեմք զգնետ:

Սիայն թէ յորժամ զգնետցումքն, ոչ մերկ գտանիցմք:

Քանզի որ եմք ընդ յարկաւս ընդ այստիկ՝ տաղտկամք ծանրացեալք. զի ոչ կամիմք մերկանալ, այլ զայն ի վերայ այսր զգնետ, զի ընկզմեցի մահկանացուս ի կենաց անտի:

Եւ որ յաջողէն մեզ ի սոյն, Մատուած է. որ ետ մեզ զառհասատեալ հոգւոյն:

Եղևիս Մարտիրոսաց ի ձախն:

Սրբոյ Եւսեփարմիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Վուկասու (Քլ. ԻԵ. հ. 12):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս:

Բայց յառաջ քան զայս ամենայն, միտեցեն զձեռս իւրեանց ի ձեզ՝ և հալածեցեն. մասնեացն ի ժողովուրդս և ի րանսս, և տանիցեն առաջի դատաւորաց և թագաւորաց վասն անուան իմոյ. և լինիցի ձեզ այն ի վկայութիւն:

Երբ՝ զիբ ի սիրտս ձեր, մի՛ յառաջագոյն կրթել տալոյ պատասխանի:

Չի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասխանի ամենայն հակառակորդքն ձեր:

Մասնեալք և ի ծնողաց և յեղբարց և յազգականաց և ի բարեկամաց, և ըսպանանիցեն ի ձէնջ:

Եւ եղիցէր ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ:

Եւ մաղ մի ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցէ:

Եւ համբերութեամբ ձերով ստաւիք զողիս ձեր:

Եպո՝ որոցն Աղմկեցի Կուսն. և հարն նորս Փլիկոգրոսի, և մարն Պրոքիոյ, և երկուց եղբարցն Սեբմայ և Եպիստեմ, և երկուց նեղորեանցն, Զաւլո, Սքմ, Կն:

Տաղցին թագաւորի կուսանք զհետ նորս. և զընկերս նոսա տարցեն նմա:

Ընթերցուածս յԱռաջիկայ:
(Քլ. Լ. հ. 20):

Իմաստութիւն յիս ճանապարհաց գովի, և ի հրապարակս համարձակութիւն բերէ:

Եւ ի դուխս պարսպաց քարոզի, և առ դրունս հջորաց յաճախէ, և ի դրունս քաղաքաց համարձակեալ խօսի:

Յորբան ժամանակս անմեղք իցեն ըզհետ արդարութեան, մի՛ ամառեցեն:

Իսկ անմեղք ցանկացողք թճամանաց՝ ամբարբշտեալք ատեցին զիմաստութիւն, և դատապարտք եղին յանդիմանութեանց:

Եհաւասիկ առաջի սունեմ՝ ձեզ զհոգւոյ իմոյ զպատգամս, ուսուցից զբանս իմ ձեզ:

Իսկ որ յին մեղանշեն՝ ամպարշտին յան-
ձինքս իւրեանց, և որք ատեանն զես՝ սիրեն
զմա՛ն:

Ընթերցուածս յԱվետայ մարգարէէ:
(ՊԼ. Ժ. 47. 12):

Լսալէս ասէ Տէր. սերմնեցէք ձեզ
յարդարութիւն, և հնձեցէք պտուղ կե-
նաց. լուսաւոր արարէք ձեզ զոյս գիտու-
թեան. խնդրեցէք զՏէր՝ մինչև եկեսցին
ձեզ արդիւնք արդարութեան:

Ընթերցուածս յԱվետայ մարգարէէ:
(ՀԼ. Ե. 47. 10):

Լսալէս ասէ Տէր. ատեցին ի դրունս
զյանդիմանիւս, և զբանս սուրբս՝ պիղծս
սրարին:

Վասն այնորիկ փոխանակ զե կռիւիւք
զաղբատո, և կաշառս ընտրանաւ առնուիք
ի նոցանէն, ապարանս դարդարեալս շինես-
ջեք՝ և մի՛ բնակեալիք ի նոսա, այդիս
ցանկալիս տնկեալիք, և զգինի՝ նոցա մի՛
արբջիք:

Չի գիտացի ես զբաղում ամպարըշտու-
թիւնս ձեր, և սաստիկ են մեղք ձեր:
Ըստ ոտն կոխիւք զարդարն՝ առնելով փո-
խանակս, և խոտորեցուցանելիք զաղբատն
ի դրունս:

Վասն այնորիկ որ իմաստունն է՝ ի ժա-
մանակին յայնմիկ լուսեցէ, զե ժամանակն
չար է:

Խնդրեցէք զբարի և մի՛ զչար՝ զե կեց-
ջիք, և եղեցի ընդ ձեզ Տէր Լստուած ամե-
նակալ:

Ընթերցուածս ի Պարծոյ Լսաբերոց:
(ՊԼ. Ի. 47. 25):

Լս արդ ահաւասիկ գիտեմ ես, եթէ
ոչ ևս տեսանէք զերեսս իմ՝ դուք ամենե-
քեան, յորս շրջեցայ քարոզել զարքայու-
թիւնն Լստուծոյ:

Վասն որոյ և վկայութիւն զնեմ՝ ձեզ
յաւուր յայնմիկ, զե սուրբ եմ յարենէ ա-
մենեցուն. քանզի ոչ խորեցայ ի պատ-
մելոյ ձեզ զամենայն կամեն Լստուծոյ:

Չզոյշ կացէք անձանց և ամենայն հո-
տիդ, յորում եզ զձեզ անոնք սուրբ տե-
սուս՝ հոլուել զժողովուրդ Տեառն, զոր
ապրեցոյց արեամբ իւրով:

Քանզի գիտեմ ես, եթէ յետ իմոյ մեկ-
նելոյ՝ զայցեն զայլք յափշտակողք ի ձեզ,
որ ոչ խնայեսցեն հօտիդ:

Լս ի ձէնջ յարիցեն արք, որ խօսիցին
թիւրս, ձգել զաշակերտսն զկնի իւրեանց:

Վասն այնորիկ արթուն կացէք, և յի-
շեցէք՝ զե զերկեամ մի զցայդ և զքերեկ՝
ոչ զաղարեցի արտասուօք խրատել զմի մի
իւրաքանչիւր:

Լս արդ յանձն առնեմ զձեզ Լստու-
ծոյ և բանի շնորհաց նորա, որ կարօզն է
շինել և տալ ձեզ ժառանգութիւն ընդ
սուրբն ամենեւեան:

Եւ. Դոս ես քահանայ յախանալ բաւ կարցին Մկրիսեղիկի,
և Տէր ընդ ազմէ քահանայ:

Որոյց Լստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հոհաննու. (ՀԼ. Ժ. 47. 11):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Ես եմ հովին քաջ. հովին քաջ զան-
ձին իւր զնէ ի վերայ ոչխարաց:

Իսկ վարձկանն որ ոչ է հովին, որոյ ոչ
իւր են ոչխարքն, իրեւ տեսանէ զգայլն զե
զայ, թողու զոչխարսն և փախի. և զայլն
յափշտակէ զնոսա և ջրուէ. Քանզի վարձ-
կան է, և չէ փոյթ նմա վասն ոչխարացն:

Լս եմ հովին քաջ. և ճանաչեմ զիմ-
սրն, և ճանաչեմ յիմոցն:

Որպէս գիտէ զես անայր, գիտեմ և ես
զանայրն. և զանձն իմ՝ զնեմ ի վերայ ոչ-
խարաց:

Եւս եմ այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ոչ են
յայտմ զաւթէ. և զայնս ևս պարտ է ինձ
ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն, և
եղեցին մի հօտ և մի հովին:

Եզա՝ որոյց վրոյցն Եղիստի, Մարիտի, Վարդիտի,
Պանդիտի և Եփրատայ, Ճաշու Սոմ. ձեռն:

Պատուական է առաջի Տեառն մահ սրբոյ իւրոց. և Տէր՝
ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղանոյ քո:

Ընթերցուածս ի Սոփոնայ մարգարէէ:
(ՊԼ. Պ. 47. 19):

Սլսալէս ասէ Տէր. ահաւասիկ ես առ-
նեմ վասն քո ի ժամանակին յայն-
միկ. և փրկեցից զճշնալն, և զմերժեալն

ընկալայց՝ և արարից զնոսս ի պարծանս, և անուանիս ընդ ամենայն երկիր:

Լա ամաւեացին ի ժամանակին յայնմիկ՝ յորժամ բարի արարից ձեզ, և ի ժամանակի յորժամ ընկալայց զձեզ՝ զի տաց զձեզ անուանիս՝ ի պարծանս ընդ ամենայն ազգս երկրի, ի դարձուցանել ինձ զգերութիւն ձեր առաջի ձեր՝ ասէ Տէր:

Պատգամաբար ի Կորնթացոց Երկրորդ Եղբայն և Ընթերցուածս (ԳԼ. Ժ. հոգ. 2):

Երբարք՝ զի թէպէտ և մարմնով զնամբ, այլ ոչ եթէ բառ մարմնոյ զենուորիմք:

Յի զէն զենուորութեան մերոյ ոչ է մարմնաւոր, այլ զգրաւոր յատուծոյ, առ ի քակելոյ զամուրս. զետրջուրդս քակեմք, և զամենայն բարձրութիւն Տպարտացեալ ի վերայ գիտութեանն Մտածոյ, և զերեմք զամենայն միտս ի հնազանդութիւնն Վրիստոսի:

Լա ի պատրաստի ունիմք խնդրել զվրժ ամենայն անհնազանդութեան, յորժամ ձեր ևս հնազանդութիւնդ կատարեսցի:

Եկեալիս Մարտիրոսայ ի Հայքն:

Սրբոյ Եւստարսիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի (ԳԼ. Ժ. հոգ. 23):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Ե յորժամ հալածիցեն զձեզ ի քաղաքէս յայսմանէ՝ փախի՛՛ք յայլ, և եթէ յայնմանէ հալածիցեն զձեզ, փախի՛՛՛ք ի միւսն. ամէն ասեմ ձեզ, ոչ ըսպառեսէ՛ք զքաղաքս Խարայնի՝ մինչև եկեսցէ որդի մարդոյ:

Ոչ է աշակերտ առաւել քան զվարդապետ, և ոչ ծառայ քան զտէր իւր:

Հատ իցէ աշակերտին եթէ եղիցի իրրե զվարդապետ իւր, և ծառային իրրե զտէր իւր: Եթէ զտանուտէրն բեկողերուդ կոչեցին, որչափ ևս առաւել զմտաւորս նորա:

Սի այսուհետև երկնեցիք ի նոցանէ. զի ոչ ինչ է ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի, և զաղանի որ ոչ ծանօցի:

Օ որ ասեմ ձեզ ի խաւարի՝ ասացէք ի լոյս, և զոր լսէք յունկանէ՝ քարոզեցէք ի վերայ տանեաց:

Լա մի՛ երկնեք յայնցանէ՝ որք սպանանեն զմարմին, և զորի ոչ կարեն սպանանել: Եւ ի երկերուք զորք առաւել յայնմանէ՝ որ կարող է զորի և զմարմին կոտորանել ի գեհենի:

Ոչ ապաքէն երկու ճշնդուկք զանկի միոջ վաճառին, և մի ի նոցանէ յերկիր ոչ անկցի առանց Հոր ձեռոյ:

Եւ ձեր և ամենայն իսկ հեր գիտոյ թուեալ է. Լա արդ՝ մի՛ երկնեցիք՝ զի լաւ էք քան զբաղում ճշնդուկս:

Վնայն որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան, խոստովանեցից և ես զմանէ առաջի Հոր խնոյ՝ որ յերկինս է:

Լա որ ուրացի զիս առաջի մարդկան, ուրացայց և ես զիս առաջի Հոր խնոյ՝ որ յերկինսն է:

Իսկ՝ Եւստարսի բարեկեցափի Աբրահմի՝ ասա զլեւոն յիւր ձաթն փռուցելու. Եւ յիւր Ուրբանոսի Ուրբանոսի զերդն, ճաշու Սղմ. ԿԿ:

Վեզ վայելէ օրհնութիւն Եստուած ի Սիւս. և քեզ տացին աղօթք յԱրուսաղէմ:

Ընթերցուածս Աստուկայ մարգարէի (ԳԼ. ԿԵ. հոգ. 10):

Յ նձացէ անձն իմ ի Տէր, զի ըզգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան և պատմուճան ուրախութեան, իրրե փեսայի եղ ինձ պսակ, և իրրե զհարսն զարգաւ զարգաբեաց զիս:

Լա իրրե երկիր՝ որ աճեցուցանէ զձաղեկրս իւր, և իրրե զպարտեզ՝ որ բուսուցանէ զսեբմանիս իւր. այնպէս ծաղկեցուցէ Տէր զարգարութիւն իւր, և զքնձութիւն առաջի ամենայն ազգաց:

Վասն Սիւսի ոչ լռեցից, և վասն Արուսաղէմի ոչ ներեցից. մինչև ծաղկեցի իրրե զլոյս արգարութիւն նորա, և փրկուցի իւրն նորա իրրե զփայլակն վառեցի:

Լա տեսցին հեթանոսք զարգարութիւն քո, և թաղաւորք զփառս քո: Լա կոչեցի քեզ անուն նոր, զոր Տէր անուանեսցէ:

Լա եղիցես պսակ վայելչութեան ի ձեռքն Տեսան, և թագ արքայութեան ի ձեռքն Մտածոյ քոյ:

Լս ո՞չ ևս կոչեցիս լբեալ, և երկիրն քո ո՞չ ևս կոչեցի աւերակ: Չ, ի քեզ անուն կոչեցին կամք իմ, և երկիրն քում շնու- թիւն բնակութեան. զի հաճեցի Տէր ընդ քեզ, և երկիրն քո խոնեցի ի բնակութիւն:

Չ որ օրինակ բնակի երիտասարդ ընդ կուսի՝ այնպէս բնակեցին որդիք քո ի քեզ. և եղիցի՝ զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ առ հարսին, այնպէս ուրախ լիցի Տէր ի քեզ:

Լս ի վերայ պարսպացն քոց Երուսաղէմ՝ պահապանս կացուցից զօրն ողջոյն և ըզ- զիշերն ամենայն, որ մինչև յանգ մի դա- զարեացեն յիշել զՏէր:

Չ, ի ո՞չ գոյ նման քեզ, եթէ ուղղեցէ և արասցէ զԵրուսաղէմ ի պարծանս ի վերայ երկրի:

Երդուաւ Տէր ի փառս իւր՝ և ի զօրու- թիւն բազկի իւրոյ, եթէ ո՞չ տաց զցորեանս քո և զկերակուր ի ձեռս թշնամեաց քոց, և ո՞չ արբցեն որդիք օտարաց զգինի քո՝ յորում դուն փաստակեցեր:

Եւ որ ամփոփեցինն՝ կերիցեն զնա՝ և օրհնեցան զՏէր, և որք ժողովեցինն զնա՝ արբցեն ի սրահս սրբութեանց իմոց:

Պօգոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Երկրորդ խնդրոյն է ընթերցուածս (Քւ. Բ. հէ. 15):

Փութասջիբ զանձն քո ընտիր կացու- ցանել առաջի Եստուծոյ, մէակ առանց ա- մօթոյ. ուղիղ համառօտել զբանն ճշմար- տութեան:

Եւ ի պղծոց՝ և ի սնտի խօսից մեր- ժեաջիբ. զի առասել յառաջ գայցեն յամ- պարչտութիւնս:

Լս բանք նոցա իբրեւ զբաղցիկ ճարակ գտանեն. որոց սակի են շիմէնոս և փի- ղետոս:

Որք վրիպեցան ի ճշմարտութենէ, և ա- սեն՝ եթէ յարութիւն մեռելոց արդէն իսկ եղեալ է. և կործանեն զհաւատս ոմանց:

Եւ ի հաստատուն հիմն Եստուծոյ կայ՝ և ունի զկնիքս զայս, եթէ ծանեաւ Տէր զայ- նոսիկ՝ որ խրն են. և ի բաց լիցի յանի- բաւութենէ՝ ամենայն որ անուանէ զանուն Տեառն:

Եւ ի տան մեծի ո՞չ միայն են անօթք ոսկեղէնք և արծաթեղէնք, այլ և փայ-

տեղէնք և խեցեղէնք. են՝ որ ի պատուի են, և են որ յանարգութեան:

Եթէ որ սրբեցէ զանձն իւր յայնպի- սեաց անտի, եղիցի անօթ պատուական, սրբեալ և պիտանի տեառն իւրում՝ յա- մենայն գործս բարութեան պատրաստեալ:

Եւ յերիտասարդական ցանկութեանցն փախիր, և երթ գնէտ արգարութեան, ըզ- հաւատոց, զսիրոյ, զխաղաղութեան, ըզսր- բութեան, ընդ այնոսիկ՝ որ կարգան զա- նուն Տեառն սուրբ սրտի:

Եւ ի յիմար և յանիբառ խնդրոց հը- բաժարեա՝ գիտաջիբ՝ թէ անտի ծնանին կռիւք:

Բայց ծառայի Տեառն ո՞չ է պարտ կը- ռուել, այլ չեղ լինել առ ամենեան, ու- սուցիչ, անտխակալ:

Հանդարտութեամբ խրատել զհակառա- կօղսն. թերեւ տացէ նոցա Եստուած զա- պաշխարութիւն՝ ի գիտութիւն ճշմարտու- թեան, և սթափեցին յորոգայթից սա- տանայի որսացեալք ի նմանէ ի նորա կամին:

Եղևիսա Յարութեան ի ձեռն:

Սրբոյ Եւստորանի Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ Հօհմանու (Քւ. Բ. հէ. 15):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտտոս:

Յիսուս իբրեւ գիտաց՝ եթէ գալոց են յափշտակել զնա, զի արասցեն զնա թագաւոր, զնաց զարձեալ ի լեառնն միայն:

Լս իբրեւ երեկոյ եղև, ի՞նչն աշակերտքն նորա ի ծովեզրն:

Լս մտեալ ի նա՝ գային յայնկոյս ծո- վուն ի կափառնաւում. և իբրեւ նսնմացաւ, և չև ևս եկեալ էր առ նոսա Հիսուս, և ծովն ի սաստիկ հողմոյ շնչոյ յուզէր:

Լս վարեալ իբրեւ ասպարէզս քան և հինգ կամ երեսուն, տեսանէին զՀիսուս՝ զի գայր ի վերայ ծովուն, և մերձ էր ի նաւն, և զարհուրեցան յոյժ:

Լս նա ասէ ցնոսա. ես եմ, մի՛ երկըն- չիք:

Լս կամէին ընդունիլ զնա ի նաւն, և փաղկազակի եհաւ նաւն յերկիրն՝ յոր եր- թային:

Վ. և Եւսյ. և Տպեցեղ զնոսս իրրե զոսկի՝ և իրրե զարծաթ. և եղեցի Տեառն մատուցանել տատարազս արդարութեամբ:

Եւ Տաճոյ եղեցի Տեառն պատարազն չորդայ՝ և Նշուաղեմի, որպէս յաւորան յառիտեից, և որպէս յաման առաջինս:

Պօղոսի առաքելոյն ի Վաղարշապոս թղթոյն է ընթերցուածս (Հ. Վ. հէջ 23):

Ապա օրէքն դաստիարակ եղին մեղ ի Քրիստոս չիտուս, զի ի Տաւատոցն արդարացուք:

Այլ իրրե եկին Տաւաթն, ոչ ևս ընդ դաստիարակաւ եմք:

Քանզի ամենեկին որդիք Աստուծոյ էք Տաւատովք ի չիտուս Քրիստոս:

Արք միանգամ ի Քրիստոս մկրտեցաք, զՔրիստոս զեղեցալ էք, չեք խտիր, ոչ Հրբէի և ոչ Տեթմանոի, ոչ ծառայի և ոչ ազատի, ոչ արուի և ոչ իղի. զի ամենեկեան զուք մի էք ի Քրիստոս չիտուս:

Ապա եթէ զուք Քրիստոսի էք, ուրեմն Մերաճամու զաւակք էք, ըստ աւետեանցն ժառանգք:

Եւ. Օրհնալ որ գաղղ եւ անուամբ Տեառն, և օրհնեցաք ըզրեղ ի տանէ Տեառն:

Արդոյ Եւստարանիս չիտուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Վաղարշու (Հ. Վ. հէջ. 22):

Ս. ան քառասնօրեայ զայտանն Տեառն մերոյ չիտուսի Քրիստոսի:

Եւ իրրե լցան աւուրք սրբութեան նոցա ըստ օրինացն Մովսէսի, ածին զնա յԱրուսաղէմ՝ յանդիման առնել Տեառն:

Որպէս և զրեալ է յօրէնս Տեառն, թէ ամենայն արու՝ որ բանայ զարգանա՝ սուրբ Տեառն կոչեցի:

Եւ տալ պատարազս՝ ըստ ասացելոյն յօրէնս Տեառն, զոյգս տատարակաց, կամ երկուս ձազս աղանեաց:

Եւ ահա էր այր մի յԱրուսաղէմ, որոյ անուն էր Միսէոն. և էր այրն այն արդար և երկիւղած, և ակն ունէր մխիթարութեանն խորացելի, և Հոգին սուրբ էր ի նմա:

Եւ էր նորա Տրաման առեալ ի Հոգւոյն սրբոյ՝ մի՛ տեսանել զմահ մինչև տեսել զօծեալն Տեառն. Եւ եկն Տոգուոն ի տաճարն:

Եւ իրրե ամին ծնողքն զմանուկն չիտուս՝ առնել նոցա ըստ սովորութեան օրինացն ի վերայ նորա, և նա առ ընկալաւ զնա ի գիրկաւ իւր, և օրհնեաց զՎստուած, և ասէ:

Արդ արձակես զճառայս քո, Տէր, ըստ բանի քում ի խաղաղութիւն, զի տեսին աչք իմ զգիրկութիւն քո, զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց:

Այս ի յայտնութիւն Տեթմանոսաց, և փառս ժողովրդեան քում խորացելի:

Եւ եկն Տայրն և մայր նորա զարմացեալ ի վերայ բանիցն, որ խօսէին զմաննէ:

Եւ օրհնեաց զնոսա Սիմէոն, և ասէ ց՝Արիամ՝ մայրն նորա. ահա սա կայ ի գլորումն և ի կանգնումն բազմաց ի մեջ խորացելի, և ի նշան Տակառակութեան:

Եւ ընդ քո իսկ անձն անցցէ սուր. զի յայտնեցին ի բազում սրտից խորհուրդք:

Եւ անդ էր Մենա մարգարէ՝ զուսոր փանուէլի յաղղէ Մեբայ. սա ինքն անցեալ էր զաւուրբք բազմօք, կեցեալ ընդ առն ամն եօթն ի կուսութենէ իւրմէ. և էր այրի ամաց իրրե ութսուն և չորից. որ ոչ մեկնէր ի տաճարէն, այլ պահօք և ազօթիւք պաշտէր զցայգ և զցերեկ:

Եւ սա ի նմին ժամու յարուցեալ զօհանայր զՏեառնէ, և խօսէր զմաննէ ընդ ամենեկն՝ որ ակն ունէին փրկութեանն Նշուաղէմի:

Եւ իրրե կատարեցին զամենայն ըստ օրինացն Տեառն, զարձան անդրէն ի Վալիւն և քաղաքն իւրեանց Վաղարէթ:

Եւ մանուկն ածէր և զօրանայր լի իմաստութեամբ, և Հոսքք Աստուծոյ էին ի վերայ նորա:

Բարդ Վալ ի Լիւսոս, և տեսանայրեցն զանդատանն. Բարդ Սաղ ի Միսէոն, և զանգան զՎարն՝ և ասացն զառն զիւրաքս Խաղա. և ասա ինչու և արմակեցին: Իսկ եկն ի Սաւաղարէթ պահան Տանիկայն և կամ թէ ի Մեն Պահան, ի Փետարէթ Փիւն՝ ի ճաշու ժաման. ցիրիս Ոգորմայն ըստ կարգի աւուրն ասացն: և զաւուր զիրեն ընթերցուցան. ասացն զՎարն և արմակեցն, թողլով զանդատն և

Աղբշտ: Աղա յերկրին՝ Խնւհնէջա և Աղբշտ ևն. ըստ
գիրքի գրեց խառնու:

Եթէ ի Քուն Բարեկեցակի շարժմ աւար պատահի, յերկու-
րեան՝ մեկուն՝ կտոր եղիւն-ընդ: Աւարք Աստուծոյ որ խնայող,
անի, որ Քունն որ Ընդ Ընդ՝ անգի ծանկնայի սեղանն, Բակ Եթէ
ի Քուն Բարեկեցակի Կեդրակն պատահի, յերկուր շարժմուն
առանց ծանկնայ գտնան՝ արա Զատնաւանձ Ծնունդըդատի:
Աստուծոն Կանոնացուի Որմնա անի ի՞նչ, ըստ կարգի Քուն
Բարեկեցակի, Տանքա Ըրին, ի մայնն, գլխաւորանն Մաս:
Եւ, ի՞նչ Ընդ՝ ի սեղի Տանքաւան Կանոնացի կարգա, և
Օրհնութիւն Աւար ան, ևն. ըստ կարգին: Բակ Եւարդիքն՝ ըստ
մեկի պահի:

Եւ ի գիրքին՝ որ և ի Փետրարի ԺԳ՝ Տոկոսն և պատմանք և
առնանք: և գիր պրովիւնն ի վարդ պրով սեղանն, և ամե-
նեքան գրեաւորայք երկնցն յառնան, և ասացն Տնակ
Ըրին, ոյ: Աւարդեցող ի Կոստ, և Օրհնութիւնն ոյ: Աւար ան-
ընդ-ընդ, ևն. Որմնայ եղիւ: և Տեղ Աստուծոյ Ժող: Աստու
գայնն գրեւորին Կանոնացուն ի շար անկնայ երկնայ ոյ: Աս-
տուծոն աստարանն գրեց ի յարեկայ ընկնունդուն, Ըրին, ոյ: Աւ-
ար Ընդ-ընդ, Աւար ի՞նչ յոյժ, Գործեղիւ: գիրք՝ որմն:

Արքայ Եւստարանիս Ախուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Սատմէոսի (ԳԼ. Խ. հէջ 17):

Տերն մեր Ախուս Վրիստոս ասէ:

Մի Տամարիք եթէ եկի լուծանել
գորէնս կամ զմարդարէս, ոչ եկի
լուծանել՝ այլ ընու:

Ըմն ամէն ասեմ ձեզ՝ մինչև անցցեն
երկիրն և երկիր, յովտ մի որ նշանախնայ մի
է, ոչ անցցէ յորինացն և ի մարգարէից՝
մինչև ամենայն եղեցի:

Ար որ լուծցէ մի ինչ ի պատուիրանա-
ցրս յայցանէ ի փոքունց, և ուսուցէ
այնպէս զմարդիկ, փոքր կուէցի յարքա-
յութեան երկնից:

Իսկ որ արասցէ և ուսուցէ, նա մեծ
կուէցի յարքայութեան երկնից:

Իսկ ասեմ ձեզ. զի եթէ ոչ առաւե-
լուցու արգարութիւն ձեր աւելի բան ըզ-
դպրացն և զփարիսեցող, ոչ մտանիցէք
յարքայութիւն երկնից:

Արքարդի՝ զեպ ի յարեկանս կողմն. Ըրին, ոյ: Աւար ան-
ընդ-ընդ, Աւար ի՞նչ Ընդ՝ Եթէ գիրքն՝ որմն:

Արքայ Եւստարանիս Ախուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Սարգիսի (ՎԼ. ԺԳ. հէջ 32):

Տեսան մեր Ախուս Վրիստոսի:

Այլ վասն աւուրն այնորիկ և ժամու՝
ոչ ոչ գիտէ, ոչ Տրեւտակք յերկինս՝
և ոչ որդի, բայց միայն Հայր:

Օգնչ եղերութ, հսկեցէք և կացէք յա-
ղովքս, զի ոչ գիտէք երբ ժամանակն իցէ:

Արպէս այր մի գնացեալ ի տար աշխարհ,
թողուցու դուռն իւր, և տացէ ծառայից
իւրոց իշխանութիւն, և իւրաքանչիւր ըզ-
գործս իւր. և դռնապանին պատուէր տայ-
ցէ՝ զի արթուն լինիցի:

Ըզդ՝ արթուն կացէք, զի ոչ գիտէք
երբ տէր տանն դայցէ, յերկօրեայ, եթէ
ի մէջ գիւրի, եթէ ի Տաւաթօսի, եթէ
ընդ առաւօտս. դուցէ եկեալ յանկարծա-
կի՝ դտանիցէ զձեզ ի բուն:

Իսկ ցոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ա-
սեմ՝ արթուն կացէք:

Արքարդի՝ զեպ ի Տարապն կողմն. Ըրին, ոյ: Աւար ան-
ընդ-ընդ, Աւար ի՞նչ Ընդ՝ Եթէ գիրքն՝ որմն:

Արքայ Եւստարանիս Ախուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Վալկասի (ՎԼ. ԺԳ. հէջ 49):

Տերն մեր Ախուս Վրիստոս ասէ:

Հուր եկի արկանել յերկիր. և զի՞նչ,
կամիմ թէ արգէն իսկ բորբոքէր:

Եւ մկրտութիւն մի ունիմ մկրտել, և
զեմրդ. փութամ մինչև կատարեցի:

Համարիք, եթէ խաղաղութիւն եկի տալ
յերկիր, ոչ, ասեմ ձեզ, այլ՝ բաժնա:

Օյ եղեցին յայսմ Տնակ Տինգ ի տան
միում բաժանաւք, երեքն՝ յերկուց, և
երկուքն՝ յերկից:

Իսկ անեցի Տայր յորդուց, և որդի ի
Տօրէ. մայր ի դստերէ, և դուստր ի մօրէ,
սկեսուր ի Տարանէ, և Տարան ի սկեսրէ
իւրմէ:

Իսկ և ցժողովուրդան. յորժամ տեսա-
նիցէք ամալ ծագեալ յարեմոնից՝ իսկոյն
ասէք՝ թէ անձրե կայ, և լինի այնպէս:

Եւ յորժամ Տարան շնեալ, ասէք՝ թէ
խորշակ լինի, և լինի այնպէս:

Անգժաւորք՝ զերեսս երկնի և երկրի գի-
տէք փորձել, իսկ զժամանակս զայս զեմրդ
ոչ փորձէք:

Ի՞նչէր և յանձանց իսկ ոչ ընարէք զար-
ժանքն:

Հորժամ երթայցես ընդ ոստիւ թում
առ իշխան, ի ճանապարհի տուր զՏաշին՝
զերծանել ի նմանէ. զի դուցէ քարէիցէ
զքեզ առ դատաւորն, և դատաւորն մատ-
նիցէ դահճի, և դահճն արկանիցէ ի բանտ:

Լսեմ՝ քեզ, ո՛ր երանիցես անտի՝ մինչև
Հատուցանիցես զլեռին բնիսն:

Այլ զարդարցն զեզ ի հիւսիսայն կողմ: Ըրին. Է՛ Լսող է
ստեղծ. խոյնքանք բան. զինք՝ որթիս:

Արդոյ Լսեաարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հոհաննու. (Է՛. Լ. հէ. 1):

Ի Հօրէ Լսող:

Իսկզբանէ եր Բանն, և Բանն եր առ
Բատուած, և Բատուած եր Բանն.
Կա եր ի սկզբանէ առ Բատուած:

Լսնայն ինչ նովա եղև, և առանց նո-
րա եղև և ոչ ինչ՝ որ ինչ եղև:

Կովա կեանք եր, և կեանքն եր լոյս
մարդկան, և լոյսն ի խաւարի անդ լուսաւո-
րեր, և խաւար նմա ո՛չ եղև Հատու:

Լզև այր մի առաքեալ յԼստուծոյ, ա-
նուն նմա Հովհաննէս:

Աս եկն ի վկայութիւն՝ զե վկայեցէ
վասն լուսոյն, զե ամենեքին Հաւատացեն
նովա:

Ա՛յ եր նա լոյսն, այլ զե վկայեցէ վասն
լուսոյն:

Լոյս լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ
զամենայն մարդ՝ որ զալոց է յաշխարհ:

Հաշխարհի եր, և աշխարհ՝ նովա եղև,
և աշխարհ՝ զնա ո՛չ ծանեա:

Հիւրան եկն, և իւրքն զնա ո՛չ ընկա-
լան. իսկ որք ընկալան զնա՝ ետ նոցա իշ-
խանութիւն որդիս Բատուծոյ լինել, որոց
Հաւատացեն յանուն նորա:

Այդ ո՛չ յարենէ, և ո՛չ ի կամաց մար-
մնոյ, և ո՛չ ի կամաց առն, այլ յԼստու-
ծոյ ծնան:

Լս Բանն մարմին եղև, և բնակեաց ի
մեզ: Լս տեսար զփառս նորա, զփառս իւ-
րև զմիաճնի առ ի Հօրէ, լե նորոջը և
ճմարտութեամբ:

Հովհաննէս վկայեաց վասն նորա, աղա-
ղակեաց և ասէ. սա է՝ զորմէ ասէի, որ
զկնի իմ գալոցն եր, առաջի իմ եղև, զե
նախ քան զես եր:

Չի ի լրութիւնէ անտի նորա՝ մեր ա-
մենեքին առաք նորոջս փոխանակ նորոջաց:

Չի օրէնքն ի ձեռն Սովետիս առան, նորոջքն
և ճմարտութիւնն ի ձեռն Հիսուսի
Վրիստոսի եղև:

Ձերի Ըրին, Է՛ Ի Բաւոյն Տեառ, և ապա եկեալ յառանձն
տիցեն զհարցն իւր սարգն: Եւ թէ ի կիւրսիկ հանդիպելի, Իւ-
զարկից Աւետարան կարգն. երբ՝ Արեւելն ազգայնեան. քարոյ
Սոյլ հարց, Սոյլք Աստուծոյ որ եկել և բաց է. և ապա ասի
Սոյլ. Դէ. Տեառն աշխարհ ծագել է փոխ. Որովնքն զՏէր յաշխա-
րհն եղև. Եւ ընթերցանք զերկնայն զիւր և զաւետարանն, և
ասացեն զարարութեան երբ լստ պատշաճի առնին. Ձերի ըս-
տոյ. Երբեքեղան. Եւ. քառ ամառքը. Դառնա ժամանակ՝ Եւ-
րոպն, զերկուս ի միասն ասա. Ըրին. Է՛ Աշխարհ բան. Սոյլ.
Ժ. 12:

Տէր ի տաճար սուրբ իւրում. Տէր յերկինս յաթոս իւ-
րում. Փօին. Ի Տէր յուսացայ:

Ընթերցուածս յԱստուծոյ մարդարէլ,
(ԳԼ. Ի՛. հէ. 21):

Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ածցէ
Բատուած ի վերայ զարդուն երկնից
զձեռն իւր, և ի վերայ թագաւորաց երկրի՝
որ ի վերայ երկրի:

Լս ժողովեցեն զժողովս նորա ի կապա-
նրս, և պաշարեցեն յամուրս. և յետ բա-
զում ազգաց այցելութիւն եղիցի նոցա:

Լս Հալեացի աղեւնս, և կործանեցի պա-
րիսպն. զե թագաւորեցէ Տէր ի լերինն
Սիւնիքի և յԵրուսաղէմ, և առաջի ձերո-
ցն փառաւորեցի:

Տէր Բատուած իմ, փառաւոր արարից
զքեզ, օրհնեցից զանուն քո, զե արարեր
սքանչելի իրս, զեօրոյնդն առաջին ըզճշ-
մարիսն:

Լսո՛, Տէր, զե եղեր զքաղաքս ի հոգա-
բրութիւն, և զքաղաքս ամուրս ի կործանու-
մն հիմանց նոցա. քաղաք ամպարշտաց
յախտեանց մի՛ շնեցի:

Վասն այսորիկ օրհնեցէ զքեզ ժողո-
վուրդ աղքատ, և քաղաք մարդկան զեր-
կնոց օրհնեցեն զքեզ:

Չի եղեր ամենայն քաղաքի խոնարհի
օգնական, և տրտմեաց վասն կարօտու-
թեան՝ յարկ ասպախի. ի մարդոց շարաց
փրկեցի զնոսա:

Կառէն ծարաւեաց և ոգի մարդկան
զերկնոց, իբրև մարդոց թափացեցոց՝ ծա-
րաւեաց ի Սիւնիք, ի մարդոց ամպարշտաց
որոց մասնեցեր զմեզ:

Լս արասցէ տէր Սարաւով թափանցն
հեթանոսաց ի լերինս յայնմիկ. արքեն
ուրախութիւն, արքեն զինի. օճցին իւ-
ղով ի միւրոց պարզելոյ, և բնկեցին ի լերի-

Ի չորս աւուրան պէս պահեց՝ Հարց զԲագրիման ասա կարգաւ՝ ուր թողեալ եւ. և զպարն ամենայն ըստ կարգի պահեց. Ի ճաշուն զերեք Ողորմանքն միայն ասա, ապա զԼեւոն, և ոչ զԿոլ ինչ, զի ընկեցեալն ոչ գոն. Իսկ յերկայն ըստ կարգի պահեց, և Խաղաղական որպէս ի Տառարակ աւուրա պահեց:

Ս. Բարսեղ Երեմ. յիշատակ է Յովնանու մարգարէին: Եւջ. ապաւան-
բութեան ի ձեռքին: Հարց քի. անպիկ Ոչ լռեալ էլ: Իսկ արարեւ.
Մեծ. Մարգարէն ի Բարսեղին: Տառար. Սղմ. ճիշդ:

Սերմեցին խնդրուածք իմ առաջի քո Տէր. ըստ բանի
քում իմաստունն արտ զիս: Փոխ. Հայրն իմում:

Ընթերցուածս ի Հովնանու մարգարէի:
(Գ.Լ. Ը. հէք. 1):

Եւ եղև բան Տեառն առ Հովնան
Ըմաթեայ՝ և ասէ.

Ըբի եւ գնա ի Կիւտէ քաղաք մեծ, և
քարոզեսցիք անդ, զի ել ազադակ շարու-
թեան նորա առ իս:

Եւ յարեաւ Հովնան փախել ի Թարսիս
յերեսաց Տեառն. Եւ ի Հոպպէ և եղիտ
նա՝ որ երթայր ի Թարսիս, ետ զինս. և
եմուտ ի նա՝ նաեւ ընդ նոսա ի Թարսիս
յերեսաց Տեառն:

Եւ Տէր յարոյց Տոմբ. ի ծովուն. և եղև
մրրիկ մեծ ի ծովուն, և նաւն ի վտանգի
կայր ի խորտակել:

Եւ երկեան նաւաւորքն երկիւղ մեծ, և
ազադակին առ իւրաքանչիւր աստուածս
իւր. և ընկեցին զկարասին որ էր ի նաւին
ի ծով անդր՝ զի լծ ելծ և աջուսցն յինքեանց:

Եւ Հովնան իջեալ ի խորշ մի նաւին՝
ննջէր և խորդայր. մատեաւ առ նա նա-
ւապեան՝ և ասէ. զի՞նչ է պղ՝ զի խոր-
դասդ, արի, կարգս զՏէր Կառուած քո.
Թերեւս ապրեցուցէ զմեզ Կառուած, և մի
կորիցուք:

Եւ ասն իւրաքանչիւր ցրեկեր իւր. եւ
կայք արկուք վիճակս՝ և գիտացուք,
վասն զի են շարիքս այս ի վերայ մեր. ար-
կին վիճակս, և ել վիճակն Հովնանու:

Եւ ասն ցնա. պատմեաւ մեզ, վասն էր
են շարիքս այս մեծ. զի՞նչ արուեստ է քո,
ուստի՞ գաս՝ կամ յո՞ երթաս, յորմէ՞ աշ-
խարհէ ես՝ կամ յորմէ՞ ժողովրդենէ:

Եւ զնոսա. ծառայ Տեառն եմ ես, և
զՏէր Կառուած երկնից պաշտեմ, որ արար
զծով և զցամաք:

Եւ երկեան արքն երկիւղ մեծ, և ասն
ցնա. զի՞նչ գործեցեր զայդ: Եւ ի գիտա-
ցին թէ յերեսաց Տեառն փախուցեալ էր,
քանզի պատմեաց նոցա:

Եւ ասն ցնա. զի՞նչ արասցուք քեզ՝
և զազարեացէ ծովս ի մէնջ: Եւ ի ծովն ա-
ռաւել եւս խռովեալ էր՝ և յարուցանէր
մրրիկ ի վերայ նոցա:

Եւ ասէ ցնոսա Հովնան. առէք ընկե-
ցէք զիս ի ծովդ, և զազարեացէ ի ձէնջ
ծովդ. զի գիտեմ ես ելծէ վասն իմ՝ մր-
րիկս այս մեծ ի վերայ ձեր:

Եւ ջանային արքն դարձուցանել զնաւն
ի ցամաք՝ և ոչ կարէին, զի ծովն եւս քան
զիս խռովէր և սաստկանայր ի վերայ նո-
ցա:

Ըզադակեցին առ տէր՝ և ասն. քա-
լիցի, Տէր. մի կորիցուք վասն անձին առ-
նըս պատրիկ, և մի՛ ածեք ի վերայ մեր
արխն արդար, զի դու, Տէր, որպէս կամե-
ցար՝ և արարեք:

Եւ առին զՀովնան և ընկեցին ի ծովն,
և զազարեաց ծովն ի խռովութենէ իւրեմ:

Եւ երկեան արքն երկիւղ մեծ ի Տեառ-
նէ, զենին զոհս Տեառն՝ և ուխտեցին
ուխտս:

Եւ Տաւման ետ Տէր կիտին մեծի կրա-
նել զՀովնան. և էր Հովնան ի փոր կի-
տին զերիս տիւս և զերիս գիշերս:

Եւ եկաց Հովնան յաղօմս առ Տէր Կա-
ռուած ի փորը կիտին, և ասէ. Ի նեղու-
թեան իմում ազադակեցի առ Տէր Կա-
ռուած իմ, և լուսա ինձ յորովայնէ զը-
ծոխոց ազադակի իմում. լուր, Տէր, ձայնի
իմում:

Ընկեցէր զիս ի խորս սրտից ծովու, և
զետք պաշարեցին զիս: Ըմնայն դրօսանք
քո և ալիք քո անցին ի վերայ իմ. և ա-
սացի թէ միւրժեցայ յաւաց քոց. արդ՝ իցի՞
թէ յաւեկեց չայիլ ի տաճար սուրբ քո:

Հեղան զինն ջուրք մինչև յոգիս. ան-
դունդք անհնարինք պաշարեցին զիս: Եւ
մուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լիւանց:
Եւ յերկիր՝ որպէս նիզք իւր աղեք յաւի-
տենից, ելցեն յապալանութենէ կեանք իմ:

Եւ քեզ, Տէր Կառուած իմ, ի նաւաղել
Տոգոյ իմոյ կարգացի, զՏէր յիշեցի, և ե-
կեացն աղօթք իմ ի տաճար սուրբ քո:

Որ պահէին զուսայնութիւն և ըզտու-
թիւն՝ զորքմութիւնս իւրեանց թողին:

Եւ ևս ի ձայն օրհնութեան և խոս-
տովանութեան մատուցից քեզ պատա-
րագ զոր ուխտեցի, և հատուցից փրկու-
թեան Տեառն:

Եւ հրամայեցաւ ի Տեառնէ վիշապ ձը-
կանքն՝ և եթուք զնա ի ցամաք:

Եւ եղև բան Տեառն առ Հոփան և Երկ-
րորդ անգամ՝ և ասէ.

Եւ ի ևս ի Նիմուէ քաղաք մեծ, և
քարոզեալիք ի նմա ըստ առաջին քարո-
զութեանն, զոր խօսեցայ առ քեզ:

Հարեաւ Հոփան և զնաց ի Նիմուէ,
որպէս խօսեցաւ ընդ նմա Տէր. և Նի-
մուէ էր քաղաք մեծ Բաբելոնի, իբրև զը-
նաց երկից աւուրց ճանապարհի:

Եւ սկսաւ Հոփան մտանել ի քաղաքն
իբրև աւուր միտ՝ զնաց ճանապարհի, բա-
րոզեաց, և ասէ, այլ ևս երեք աւուրք՝ և
Նիմուէ կործանեցի:

Եւ հաւատացին արք Նիմուէացիք յԱս-
տուած, և քարոզեցին պահս և քործ ըզե-
ցան ի մեծամեծաց մինչև ցփորունս իւ-
րեանց:

Եւսա բանն առ թագաւորն Նիմուէա-
ցոյն, յարեաւ յաթոռոյ իւրմէ՝ և մերկա-
ցաւ զպատմութեան իւր, զգեցաւ քործ՝ և
նստաւ ի վերայ միւրոյ:

Եւ քարոզեցաւ և պատմեցաւ ի Նիմուէ
ի թագաւորն և ի մեծամեծաց իւրոց,
թէ մարդ և անասուն՝ խաշն և արջառ՝ մի
ինչ ճաշակեցեն՝ և մի ճարակեցեն՝ և
մի ջուր արբցեն:

Եւ զգեցան քործ մարդ և անասուն,
և աղաղակեցին առ Բաբելոն արտի մտօր,
և դարձան յիւրաքանչիւր ճանապարհաց
իւրեանց չարաց՝ և յանիրաւութենէ՝ որ ի
ձեռս իւրեանց, և ասեն. ո՞ գիտէ ապաշա-
ւեցէ Բաբելոն՝ և դարձցի ի բարկութե-
նէ արտմութեան իւրոյ, և մի կորկցուք:

Եւ ետես Բաբելոն զգործս նոցա, զի
դարձան իւրաքանչիւր ի ճանապարհաց իւ-
րեանց չարաց, և զգացաւ Բաբելոն ի վե-
րայ արեւոյն՝ զոր խօսեցաւ առնել նոցա,
և ո՞ արար:

Եւ տրտմեցաւ Հոփան արտմութիւն
մեծ՝ և խռովեցաւ:

Եւ եկաց յաղօթս առ Տէր Բաբելոն,
և ասէ. ո՞վ Տէր, ո՞չ այս այն բանք են իմ
մինչ էի անդէն յերկրին իմում. վասն այ-
նորիկ աճապարեցի փախել ի Թարսիս.
զի գիտէի թէ ողորմած ես դու և զթած,
ևրկայնամիտ և բարձունդորմ, և զզնանաս
ի վերայ չարեաց:

Եւ արդ, Տէր Տէր, առ զողի իմ յինէն,
զի լաւ է ինձ մեռանել՝ քան թէ իցեմ
կենդանի:

Եւ ասէ Տէր ցՀոփան, թէ արդարեւ
յոյժ տրտմալ իցես:

Եւ ել Հոփան ի քաղաքէ անտի, և
նստաւ յանդիման քաղաքին, և արար իւր
հովանի, և նստաւ ընդ հովանեան, մինչև
տեսանիցէ թէ զինչ լինիցի քաղաքին:

Եւ հրաման եւս Բաբելոն զգործնոյն, և
եւ ի վերայ զլիւնջն Հոփանու՝ լինել նմա
հովանի ի վերայ զլիւնջ նորա, զողացուցանել
զնա ի տառապանաց իւրոց, և ուրախ
եղև Հոփան ի վերայ զգործնոյն ուրախու-
թիւն մեծ:

Եւ հրաման եւս Բաբելոն որդանն՝ ա-
ռաօտուն ի վաղիւ անդր, եհար զգործ-
նին՝ և ցամաքեցաւ. Եւ եղև ի ծագել ա-
րեւուն հրամայեաց Բաբելոն հոգմից խորշա-
կի տապախաւունի, և անկաւ արեն ըզլիւն-
ջն Հոփանու. և կայր ի տարակուսի և
քաղէին ողիւր նորա. և ասէր, լաւ էր ինձ
մեռանել քան զայս կենան իմ:

Եւ ասէ Տէր Բաբելոն ցՀոփան. թէ
արդարեւ յոյժ տրտմալ իցես ի վերայ
զգործնոյն: Եւ ասէ. յոյժ տրտմալ եմ
մինչև ցմահ:

Եւ ասէ Տէր. դու խնայեցեր ի զգործ-
նին՝ յոր չեղեր ինչ աշխատ, և ո՞չ սրնու-
ցեր զնա. որ գիշերի ել, և միւս գիշերի
կորեաւ:

Եւ ո՞չ խնայեցից ի Նիմուէ քաղաք
մեծ, յորում բնակեալ են աւելի քան զեր-
կոտասան բիւր մարդիկ՝ որ ո՞չ ծանեան
զաջ և զահնակ իւրեանց, և անասուն բա-
ղում:

Ս. արք հարց. Բաբելոն և զոր զնան, զի յորժամ զիւ
Տարսիս և ինիցի, ութընցաւ Բաբելոն Բաբելոնի՝ զերկու այն
ի պահս առնուն. և թէ՛ Բ ինիցի, զի որ առնու ի պահս.
յոր թէկէտ պաշտամանի և պատարագի Բաբելոն Բաբելոնի
ան կատարի, բայց պահս են անլուծանելի:

ապականեալք մտօք, անպիտանք ի հաւատրս: այլ ոչ երբէք զայցեն յառաջ ի լուսնորք. քանզի անմոռութիւն սոցա յայտնի լինիցի ամենեցուն, որպէս և նոցայն իսկ եղև:

Այլ զու զՏեո եկիր վարդապետութեան իմոյ, առաջնորդութեան, յօժարութեան, հաւատոյ, երկայնմոռութեան, սիրոյ, համբերութեան, հալածանաց, շարշարանաց. որպիսիք եղեն ինձ յՆախիք, և յԱկոնիոն և ի Վիստրոս. որպիսի հալածանաց համբերի, և յամենայն փրկեաց զես Տէր:

Առ ամենեքեան որ կամիցեն աստուած պաշտութեամբ կեալ ի Վրիստոս Հիսուս, ի հալածանս կացցեն:

Եղև իսա Բարսիլեան ի ձաշնո:

Սրբոյ Աւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հոհաննու. (Հ. Գ. հէք. 22):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Ի վազիւ անգր ժողովուրդն կայր յայնկոյս ծովուն՝ տեսանէր թէ այլ նաւ ոչ զոյր անգր բաց ի միջն՝ յոր մօտն աշակերտքն Հիսուսի. և զի չէր մօտալ Հիսուս ընդ աշակերտսն իւր ի նաւն, բայց միայն աշակերտքն նորա գնացին. իբրեւ այլ նաւք զայլն ի Տիրերեայ մօտ յայն տեղին՝ ուր զհացն կերին:

Իսկ իբրեւ ետես ժողովուրդն՝ թէ Հիսուս ոչ է անգր՝ և ոչ աշակերտքն նորա, առին նորա զնաւսն, և եկին ի Վափառնաւում խնդրել զՀիսուս:

Առ իբրեւ գտին զնա յայնկոյս ծովուն, ասեն ցնա. Ուրբի, երբ եկիր այսր:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս՝ և ասէ. ամէն ամէն տեսմ՝ ձեզ. խնդրէք զուր զես, իբր ոչ եթէ զի զնաւս ինչ տեսէք, այլ զի կերայք ի հացէ անտի՝ և յագեցաք:

Արթայք զործեցէք՝ մի՛ զկորստական կերակուրն, այլ զկերակուրն որ մնայ ի կեանսն յախտնականս, զոր որդին մարդոյ տացէ ձեզ. քանզի զնա Հայր կրեաց Վատուած:

Ասեն ցնա. զի՞նչ առնիցեմք՝ զի ըզգործսն Վատուծոյ զործեսցուք:

Պատասխանի ետ Հիսուս, և ասէ ցրնտա. այս է զործն Վատուծոյ, զի հաւատալէք յայն՝ զոր առաքեացն նա:

Ասեն ցնա. զի՞նչ նշան առնիցես, զի տեսցուք և հաւատասցուք, զի՞նչ զործիցես:

Հարքն մեր կերին զմանանայն յանապատի անդ, որպէս և զրեալ է. հաց յերկնից ետ նոցա ուտել:

Ասէ ցնտա Հիսուս. ամէն ամէն տեսմ՝ ձեզ. թէ ոչ Մովսէս ետ ձեզ զհացն յերկնից, այլ Հայրն իմ տացէ ձեզ զհացն յերկնից զճշմարիտ:

Օհ ճաց Վատուծոյ է, որ իջանէն յերկնից՝ և կեանս տայ աշխարհի:

Ասեն ցնա. Տէր, յամենայն ժամ տուր մեզ զհացն զայն:

Ասէ ցնտա Հիսուս. ես եմ հացն կենաց. որ զայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ, և որ հաւատայ յիս՝ ոչ երբէք ծարաւեսցի:

Այլ ասացի ձեզ՝ եթէ տեսանէք զես, և ոչ հաւատայք:

Չամենայն զոր տայ ինձ Հայր՝ առ իս եկեսցէ, և որ զայ առ իս՝ ոչ հանից արտաքրս:

Օհ ի՞նչ ես յերկնից, ոչ զի զկամն իմ արարից, այլ զկամն այնորիկ՝ որ առաքեացն զես:

Ծանօթ առաւար. զի զմի Ծննդեան առաջն Սիրակի, Ետաւարաց Բարեկեցափ Սիրակի, և այս Սիրակիս Հարցքն, որք են, էջ: Մտաւ Սիրակի. էջ. Փառաւորութիւն, և էջ: Առաջին էջ, որք են իբրեւ անշարք, Սահայն՝ անշարժութիւն զոցա ի Թարեղոյն միջև ի Թարեղոյն տեւ. իսկ ի Ե Թարեղոյն միջև ի Թ Թարեղոյն ոչ պահի այդ կանոն. Պան որոյ ի յոյսփան ասրիս, ի Թարեղեան պարտա տեսանէ՝ և ըստ ցուցման նոցա տեղ զՀարցան այս երկց Սիրակիցս:

Սրբուշարթ՝ սրբոյ Ետովմանց զարաւարացն: Ահ. Մարտի. Հարց էջ. Ձեռնարկութիւն. Մեկ. և Համարանի պ. Առաւար զիւ. ճաշու. Սղմ. եր:

Ատուր զմեզ որպէս զոյգեար ի զենուսն. և ընդ հեթաւ նորա ցրուեսցիք զմեզ:

Ընթեկըցուածս յԱռակաց:
(Խառ. Հ. Գ. հէք. 12):

Արդ ցանկացարուք բանից իմոյ, փափաքեցարուք և խրատեսցիք:

Լուսար և անթմատամ է խմաստութիւն, և զիւրաւ երեկ սիրողաց իւրոց, և գտանի խնդրողաց իւրոց:

Հասանի առ ցանկացօղս իւր՝ առ յառաջագոյն ճանաչելոյ: (Որ կանխեաց առ նա՝ ոչ վաստակեցի, զի գեգեբեալ գտցէ զնա առ գրունս իւր:

Վասնզի և զմտաւ տեւել զնմանե՝ կատարեալ իմաստութիւն է, և որ սքնի վասն նորա՝ վաղվադակի անհոգ լիցի:

Օյ ի ինքնին շրջի ինզկել զարժանաւորս իւր, և ի շաւիզս երևի նոցա քաղցրութեամբ, և յամենայն հնարագիտութիւնըս պատասէ նոցա:

Օյ ի սկիզբն նորա՝ ճշմարիտ ցանկութիւն խրատու է, և խնամ խրատու՝ սէր, և պահպանութիւն օրինաց նորա՝ դուժ, միտագրութիւն օրինաց՝ հաստատութիւն անեղծութեան:

Իսկ անեղծութիւն՝ մերձաւոր լինել առ նէ Բստուծոյ, և ցանկութիւն իմաստութեան՝ տանի յարքայութիւն:

Ընթերցուածս յԱստուծոյ մարգարէէ:
(ԳԼ. ԺԲ. հէ. 7):

Ի ժամանակին յայնմիկ մատչեցին պատարագք Տեառն զօրութեանց ի նեղեալ և ի խոնարհ ժողովուրդէն, և ի մեծէ ժողովորդէն: Եւ յառաջեալ և յառաջեալ ժամանակաց՝ ազգ յուսացեալ և կոխեալ՝ որ է ի կողմն գետոյ աշխարհի նորա, ի տեղւոյ ուր անուն Տեառն զօրութեանց կոչեցաւ ի վերայ լերինն Սիփնի:

Եւ հաւաստիկ Տէր նստեալ ի վերայ թեթև ամպոյ՝ եկեաց յԱզիպտոս, և շարժեցին ձեռագործք և զիպտացուոց յերեսաց նորա, և սիրտը նոցա լքցին ի նոսա:

Եւ յարիցեն և զիպտացելքն ի վերայ և զիպտացուոցն, և տայցեն պատերազմ՝ այր ընդ եղօր, և այր ընդ բնկերի, քաղաք ընդ քաղաքի, և օրէնք ընդ օրէնս:

Եւ խոռովեցին ողիւր և զիպտացուոցն յանձնրս իւրեանց, և զխորհուրդ նոցա ցրեցից. և հարցանիցեն զգիւն իւրեանց և ըզպատկերս իւրեանց, և զգեանակոչաւ և ըզվճուկս:

Եւ մատնեցից զլազիպտացիս ի ձեռս արանց տերանց խոտարտոց, և թագաւորը խիտը տիրեցեն նոցա: Եւ յապէս ասէ Տէր զօրութեանց. Եւ արքեն և զիպտացի-

քնն զՋընդման ծովափնեայս, քանզի գետն նուաղեցի և ցամաքեցի:

Եւ պակասեցին գետն և ջրադարձք գետոյն, և ցամաքեցին ամենայն ժողովք Զուրցն, և յամենայն մարդագեականս և յամուրքս եղեգան և պրտուոյ և ի լոռամարգրս: Եւ ամենայն կանաչ՝ որ շուրջ զգետնոյն իցէ, և ամենայն արտավարը որ ընդ գետոյն ջրով վարեալ իցեն՝ խորշակահար ցամաքեցին:

Պօղոսի առաքելոյն ի կորնթացուոց Երկրորդ խղիճոյն է ընթերցուածս (ՀԼ. Գ. հէ. 10):

Համենայն ժամ զմահն Հիսուսի ի մարմինս մեր կրեցուք, զի և կեանքն Հիսուսի ի մարմինս մեր յայտնեցին:

Վասնզի միշտ մեք՝ որ կենդանիքս եմք, ի մահ մատնեմք վասն Հիսուսի. զի և կեանքն Հիսուսի յայտնի լիցին ի մահկանացու մարմինս մեր:

Եւ յառհասեալ մահ ի մեզ զօրանայ, և կեանք ի ձեզ:

Եւ որ ունիմք զնոյն հոգի հաւատոյ, որպէս և զրեալ է. հաւատացի՝ վասն որոյ և խօսեցայ, և մեք հաւատամք՝ վասն որոյ և խօսեմք խիղ:

Օայս գիտեմք՝ եթէ որ յարոյցն զՀիսուս, և զմեզ ընդ Հիսուսի յարուացէ, և յանդիման կացուացէ ձեզք հանդերձ. Վասնզի ամենայն ինչ վասն ձեր է. զի նորհարս յաճախեալք ի բազմաց գործութենէ անտի, առաւելացին ի փառս Բստուծոյ:

Ո՛ր ասն որոյ և ոչ ձանձրանամք. այլ թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի, այլ ներքին մարդն մեր նորոգի օր ըստ օրէ:

Օյ առ ժամանցն յաճախութիւն թեթև նեղութեանս մերոյ՝ ի յառաջանական առաւելութիւն, զմեծութիւն փառացն զործէ ի մեզ:

Վասնզի ոչ գիտեմք զերեւելեանս, այլ զաներեւոյթման. զի երեւելքս առ ժամանակ մի են, և աներեւոյթքս յառաջանական:

Վասնզի գիտեմք՝ զի եթէ երկրաւոր տաճար շինուածոյս մերոյ քակտեցի, շինած յԲստուծոյ ունեմք՝ տաճար առանց ձեռագործի յառաջանական յերկինս:

Լսւ ընդ այս տաղովամբ՝ քանզի բզնա-
կութիւն երկնից փափագիմք զգննուլ՝ մի-
այն թէ յորժամ զգննուցումքն, ո՛չ մերկ
զտանիցիմք:

Վանդի որ եմք ընդ յարկաւս ընդ այ-
սուիկ՝ տաղովամբ ծանրացեալք՝ զի ո՛չ
կամիմք մերկանալ, ոչլ զայն ի վերայ այսր
զգննուլ, զի ընկղմեացի մահկանացուս ի
կենաց անտի:

ԼՄ որ յաջողէն մեզ ի սոյն, Լստուած
է. որ ետ մեզ զառհաստուէայ Հոգւոյն:

Եղևիսա Մարտիրոսաց ի ձայնն:

Արքայ Լստարանիս Հիսուսի՝ Վրիտաոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու (Հլ. Ժ.Օ. հէ. 1):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտաոս ասէ:

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի զայ-
թակեալեք. Ի ժողովոցոց իւրեանց
Հանիցեն զձեզ:

ԼՄ եկեացէ ժամանակ, զի ամենայն որ
սպանանիցէ զձեզ, Համարիցի պաշտօն մա-
տուցանել Լստուծոց:

Լս զայն արասցեն ընդ ձեզ, քանզի ո՛չ
ծանեան զՀայր՝ և ո՛չ զիս:

ԼՄ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յոր-
ժամ եկեացէ ժամանակ՝ յիշեցէք՝ թէ ես
ասացի ձեզ:

Չայս ի սկզբանէ ո՛չ ասացի ձեզ, քան-
զի ընդ ձեզ էի:

Երեւոյթամ՝ որոց Առքիստեանց վրդոյն: ԼՏ. և Հայր մար-
տիրոսաց. (Գրար Հայրիցն ուր թողեալ ես՝ անտի աստ կարգուս.)
Մկ և Հմբ. Ը. Սառգսիւնի Գրիգ. Ընդու Ըրքն. Մրտ, Աղմ.
ԽԱ:

Արդեւ փափագի եղջերու յազրերս Զուրց, այնպէս փա-
փագի անձն իմ աս քեզ Լստուած:

Ընթերցուածս յԼսակաց:

(Գլ. ԻԲ. հէ. 1):

Լս է անուն բարի քան զմեծութիւն
բազում, և քան զարժամ ի զոսկի՝
Հորհրք բարիք:

Սեծատուն և աղքատ միմեանց պա-
տահեցին, և երկոցունց այցելութիւն առ-
նէ Տէր:

Խորագիտի տեսեալ զարագործն պատ-
ժեալ՝ Հաստատութեամբ իրատէ զանձն,
և անմտաց անցեալ առ նորօք փեսացան:

Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ Տեառն,
և մեծութիւն և փառք՝ և կեանք:

Տատակք և որոգայթք ի ծանապարհս
թիւրաց, իսկ որ զգոյշ կայ անձին իւ-
րում՝ մերժեցի ի նոցանէ:

Վորոգումն երիտասարդի ըստ ծանա-
պարհաց իւրոց. նա և յորժամ ծերացի՝
ո՛չ մերժեցի ի նոցանէ:

Եղբատր տիրեցեն մեծատանց, և ծա-
ռայք տերանց իւրեանց փոխ տայցեն:

Ար սերմանէ զանդամութիւն՝ Հնձեցէ
զարիս, և զհարուածս զործոց իւրոց բո-
վանդակեցէ:

Չայր զուարթ և զստատ սիրէ Լս-
տուած. Ար ողորմի տնանկին՝ ինքն կերա-
կրեցի, քանզի յիւրմէ հացէ անտի ետ
տնանկին:

Չյաղթութիւն և զպտուխ ստանայ որ
տայ կաշառ, բայց զոգիս առողջան ըսպա-
նանէ:

Հան զժանտն յատենէ՝ և ելցէ ընդ
նմա և հակառակութիւն. զի յորժամ
նստիցի ընդ աթոռակիցսն՝ զամենեսեան
անարդէ:

Սիրէ Տէր զսիրտ սուրբ, և ընդունելի
են նմա ամենայն անարատք: Ըրթամբք
Հովուէ թապաւոր. և աչք Տեառն պահեն
զհանձար:

Ընթերցուածս յԼսակաց մարգարէէ:

(Գլ. ԴՕ. հէ. 6):

Լս զայլազգիսն որ եկեալ յեցեալ իցեն
ի Տէր՝ ծառայել նմա և սիրել զանուն
նորա, լինել նմա ի ծառայս և յազախ-
նայս, և զամենեսեան՝ ոյք պահիցեն բզա-
րաթրս իմ՝ և ո՛չ պղծիցեն, և կայցեն
յոխտին իմում, տարացց զնոսա ի լիառն
սրբութեան իմոյ, և ուրախ արարից զնոսա
ի տան աղօթից իմոց. Աղջակէզք նոցա՝ և
պատարագք նոցա ընդունելի եղիցին ի
վերայ սեղանոյ իմոյ. Չի տուն իմ տուն
աղօթից կոչեցի ամենայն Հեթանոսաց:

Պողոսի առարկելոյն Աշխարհացոյ թղթոյն է
ընթերցուածս (Քւ. ժ.Վ. հէ. 32):

Եւ արդ զե՞նչ եւս ասացից. զի չէ բա-
ւական ժամանակս պատմելոյ, վասն Վե-
զեովնի, Բարակայ, Սամիսովնի, Հեկիթա-
յայ, Գաւթի, եւ Սամուելի, եւ այլոց մար-
դարեիցն:

Արք Տաւաթովք պարտեցին ըզթագաւո-
րութիւնս, գործեցին զարդարութիւն, Տա-
սին աւետեաց, խցին զբերանս առիւծուց.
Ըթուցին զգորութիւն Տրոյ, ապրեցան ի
բերանոյ արոյ, զորացան ի տկարութենէ,
եղեն զօրաւորք ի պատերազմի, առին ըզբա-
նակս օտարաց. Բնկայան կանայք ի յա-
րութենէ զմեռեալս իրեանց:

Կէսը կոշկոճեցան, եւ չեւ եւս ընկալեալ
զփրկութիւն, զի լաւագոյն յարութեանն
հասանիցեն. եւ կէսը զտանջանաց եւ ըզգա-
նից զփորձ առին, զկապանաց եւ զբանտից.
Բարկոճեցան, սրոցեցան, փորձեցան, բա-
պանմամբ արոյ մեռան, չըճեցան լեշկամաշ-
կօր՝ եւ մորթովք այժենեւորք:

Կարօտեալք, նեղեալք, շարարեալք,
զորս ոչ արժէ աշխարհս. յանապատի մո-
լորեալք՝ եւ ի լերինս՝ եւ յայրս՝ եւ ի փապա-
րրս երկրի:

Եւ սորա ամենեքեան վկայեալք ի հա-
ւատոցն, չեւ եւս ընկալան զաւետիս. Ես-
տուծոյ վասն մեր լաւագոյն համարեալ, զի
մի՛ առանց մեր կատարեցին:

Ելի. երանելիք են որք ընկեալ են ի սան Տեան. յաւետանս
յաւիտեակոյ որ յեղեցն զքեզ:

Արոյ Եւեռարանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Պաւկասու (Քւ. ժ.Վ. հէ. 4):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս առ:

Բայց ձեզ ասեմ՝ սիրելեաց խոնց. մի՛
զարհուրիցիք յայնցանէ՝ որ ըսպա-
նանեն զմարմին, եւ յետ այնորիկ աւելի
ինչ ոչ ունիցին առնել:

Եւ ջուցից ձեզ յումմէ երկնիցիք. եր-
կերութք յայնմանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ու-
նի իշխանութիւն արկանել ի զեհն. այո
ասեմ՝ ձեզ, յայնմանէ երկերութք:

Այ՛ տապաւն հինգ ձագք երկուց դան-
գաց վաճառին, եւ մի ի նոցանէ ոչ է մո-
ռացեալ առաջի Եստուծոյ:

Եւ ձեռ՝ եւ ամենայն իսկ հեր գլեռոյ
թուեալ է. մի՛ երկնիք, զի քան զբազմ
ձագս լաւ էք դուք:

Եսեմ՝ ձեզ, զի ամենայն որ խոտտովա-
նեցի յիս առաջի մարդկան, եւ Որդի մար-
դոյ խոտտովանեցի՝ զմանէ առաջի հրեշ-
տակաց Եստուծոյ:

Եւ որ ուրացի զիս առաջի մարդկան, ու-
րացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց Եստուծոյ:

Զորքարութ՝ Զայց հանգստան էլ. Սքեհէ Էլիշ, Միք. ապաշ.
ճաշու. Սքիւ. 2Ե.

Կեցո՛ զձառայս քո Եստուած իմ՝ որ ի քեզ յուսացայ:

Պողոսի առարկելոյն ի Տիմոթէոսի Աշխարհ թղթոյն
է ընթերցուածս (Քւ. ժ.Վ. հէ. 16):

Ամենայն զիրք Եստուածաշունչք եւ
օգտակարք ի վարդապետութիւն
են եւ ի յանդիմանութիւն, եւ յուզողու-
թիւն եւ ի խրատ արդարութեան. զի կա-
տարեալ իցի մարդն Եստուծոյ, յամենայն
գործս բարութեան հաստատեալ:

Օպայ վկայութիւն զնեմ՝ առաջի Ես-
տուծոյ եւ Հիսուսի Քրիստոսի, որ դա-
տելոց է զիկեղանիս եւ զմեռեալս ի յայտ-
նութեան իւրում եւ յարքայութեան:

Եւ դու քարոզեալ զբանն, հաս ի վերայ
ժամու եւ տարած ամուս, յանդիմանեալս, սաս-
տեալ, միտիթարեալ ամենայն երկայնմտու-
թեամբ եւ վարդապետութեամբ:

Քանզի եկեցէ ժամանակ՝ զի ողջմու-
թեան վարդապետութեանն ոչ անսպցեն,
այլ ըստ իւրաքանչիւր ցանկութեանց կու-
տեցեն իւրեանց վարդապետս՝ ըստ մար-
մանելոյ լսելեաց իւրեանց, եւ ի ճշմարտու-
թենէ անտի դարձուցանիցեն զսելիս՝ եւ
յառտապեալ կործանեցին:

Եւ զու զուարթ կաց յամենայնի,
ճգնեաց, զգործս աւետարանչի գործեալ,
զպաշտօնոյ քո կատարեալ կալ:

Օհ եւս այսուհետեւ նուիրեալ եմ, եւ
ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ կայ. Օրար-
ւոր պատերազմ՝ պատերազմեցայ, զընթաց-
սըն կատարեցի, զհաւատան պահեցի:

Եւ յասուհետեւ կայ եւ մնայ ինձ արդարու-
թեան պատկն, զոր հատուցէ ինձ Տէր

յաւուր յայնմիկ արդարն դատաւոր. ոչ միայն ինձ, այլ և ամենեցուն որ սիրեցին զյայտութիւն նորա:

Աշխուիս Պաճոյ ի ձայնն:

Արդ Մեծաբանիս Հիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Հօհաննու (Ժ. 1. հէ. 1):

Տէրն մեր Հիսուս Վերստոս:

Յետ այսորիկ շրջեր Հիսուս ի Վալիւն, քանզի ոչ կամէր ի Հրէաստանի շրջել, զի խնդրէին զնա Հրէայքն սպանանել:

Լա էր մերձ տօնն Հրէից տաղաւարաճարաց:

Լսեն ցնա եղբարքն նորա. գնաւ աստի և երթ ի Հրէաստան, զի և աշակերտքն քո տեսցեն զգործսդ քո՝ զոր գործես. Եւ ոչ որ է որ ի ծածուկ ինչ գործէ, և խնդրէ ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ գործես, յայտնեալ զանձն քո աշխարհի:

Վանդի և եղբարքն իսկ Էլին հաւատաջեալ ի նա:

Լսէ ցնոսա Հիսուս. ժամանակ իմ չե է հասեալ. բայց ձեր ժամանակ՝ յամենայն ժամա պատրաստ է:

Այլ կարէ աշխարհ տեսլ զձեզ, բայց զես ատեայ. զի ես վկայեմ վասն նորա՝ եթէ գործքն իւր չարութեան են:

Վաւր երթայք ի տօնն յայն, ես ոչ երթամ ի տօնն յայն. զի իմ ժամանակ չե է լցեալ: Եւ այս իբրեւ ստաց, ինքն մնաց անդէն ի Վալիւն:

Իբրեւ ելին եղբարքն նորա, ապա և ինքն ել ի տօնն՝ ոչ յայտնի, այլ իբրեւ ի ծածուկ:

Լա Հրէայքն խնդրէին զնա ի տօնի անդ՝ և ասէին. ո՞ր իցէ նա:

Լա քրթ մեջին էր զմանն ի ժողովուրդսն. կէսքն ասէին թէ բարւոք է, այլքն ասէին՝ ոչ, այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդքն:

Լա ոչ որ համարձակ խօսէր զմանն վասն երկիւղեն Հրէից:

Հինգարթի՝ արդոյ Ոսկանցն. ԱՅ. և Հարց Մարտիրոսաց. ՅԻ. և Հմբ. Բ. Ս. Երեմիայի. Մաւ. Բ. Զոհար. և Կէր. Սղմ. ՃԼԱ.

Վաւհանայք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ցնծալով ցնծացան:

Ընթերցուածս յԱռաւիտայ (Պ. Լ. Ի. Կ. հէ. 1):

Որդեակ իմ, մի նախանձիր ընդ չարս, և մի ցանկանայցես լինել ընդ նոսա. Եւ ստութիւն խորհի սիրտ նոցա, և ցաւս խօսին շրթունք նոցա:

Իմաստութեամբ շինի տուն, և հանճարով կանգնի, և խորհրդով ընանին շտեմարանք ամենայն մեծութեամբ պատուականաւ և բարեզք:

Լսու է իմաստուն քան զհզօր, և հանճարեղ՝ քան զայն ուր ունիցի դաստակերտքս մեծամեծս:

Լա զնորդութեամբ միջ պատերազմ, և օգնականութեամբ խորհրդական սրտի:

Իմաստութիւն և խորհուրդ բարեաց ի դուռնս իմաստոց:

Իմաստունք ոչ խոտորին յօրինաց Տեառն, այլ խորհին ի ժողովս իւրեանց:

Ընթերցուածս յԱռաւիտայ (Պ. Լ. Ի. Կ. հէ. 18):

Վրկեալ զորս տանին ի մահ, և գնեալ զմահապարտս՝ և մի խնայեր:

Լա թէ առիցես, թէ ոչ գիտեմ զնա և ոչ նա զես ճանաչէ, գիտաւոր՝ զի Տէր զսիրտս ամենեցուն ճանաչէ. և որ ստեղծ զուռն ամենեցուն՝ նա գիտէ զամենայն, և հատուցանէ իւրաքանչիւր զգործս իւր:

Ընթերցուածս յԱռաւիտայ մարգարէէ (Պ. Լ. Ի. Կ. հէ. 18):

Լա յապէս ասէ Տէր. ահա ասիկ ես դարձուցից զվտարանդութիւն յարկացն Հաւկովբայ, և զերութեանն նորա ողորմեցայց, և շինեսցի քաղաքն ի բարձրութեան իւրում, և տաճարն ըստ իրաւանց իւրոց կանգնեսցի. Լա ելցեն ի դոցանէ երգիչք՝ և ձայն խաղալկաց, և բազմացուցից ըզդոսա՝ և մի նուազեացին. տարածեցից ըզդոսա՝ և մի նուազեացին:

Լա մոռանիցեն զորս իբրեւ զառաջինն, և վկայութիւնք զոցա կանգուն կայցեն:

առաջի աշաց իմոց: Լւ. Հանդէս արարից
ի վերայ նեղաց զոցա, և եղիցին բըռնա-
գոյնք քան զնոսա ի վերայ նոցա, և իշ-
խան զոցա ի գոցանէ ելցէ:

Եւ ժողովեցից զդուսա, և դարձցին առ իս. զի ո՞վ է այն՝ որ ետ զսիրտ իւր դառնայ առ Տէր, ասէ Տէր:

Եւ եղիծիք ինձ ի ժողովուրդ, եւ ես եղէց ձեզ յԱստուած:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Արկեպոզ Կաթողիկոսին
ընկերացուածս (Հ. Գ. Կ. Կ. 10) :

Վալ դու դճետ եկիր վարդապետութեան իմոյ, առաջնորդութեան, յօժարութեան, հաւատոյ, երկայնմտութեան, սիրոյ, համբերութեան, հալածանաց, չարարանաց, որպիսիք եղև ինձ յՄխտիթ եւ յԱվնիսն եւ ի Վիւարսու. որպիսի հալածանաց համբերել, յառմանայն փրկեաց զիս Տէր:

Եւ ամենեւեան որ կամիցին սատուած-
պաշտութեամբ կեալ ի Վրխաստ Յիստս,
ի Հայաճանս կազգեն:

Այլ. Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ջըն-
ծայով ղնծասցեն :

Սբրդյ Եւեթաբանիւ ճիւղուի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ստաթիկոսի (ՃԼ. ԼԶ. ՀՀԶ. 1):

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս:

Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել ի լեա-
ռին. ե իբրե նստաւ անդ՝ մատեն
առ նա աշակերտք նորա:

Եւ բացեալ զընթացիս իւր՝ ուսուցանէր
գնոսա, և ասէր:

Լճրանի աղքատաց հոգւով, զի նոցա է
արքայութիւն երկնից:

Եւրանի սպաւորաց, զի նոքա միսի/թա-
րեացին :

Եւրանի հեղոց, զի նորա ժառանգեսցեն
զերկիր:

Լճանի որ քաղցեալ և ծարաւի իցեն
արդարութեան, զի նոքա յաղեսցին:

Լճրանի ողորմածաց, զի նորա ողորմութիւն գտցեն:

Լքանի այնոցիկ որ սուրբ են սրտիւք,
զի նոքա զՆ.ստուած տեսցին:

Լճրանի խաղաղարարաց, զի նոքա որ-
դէք Ըստուծոյ կոչեսցին:

Արանի որ հալածեալ իցեն վասն արդարութեան, զի նոցա է արքայութիւն երկնից:

Երանի է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն
զձեզ և հալածեացեն, և ասիցեն զամենայն
բան չար զձեկն՝ սուտ՝ վասն իմ:

Հնժացել է ուրախ լերուք, ղե վարձք
ձեր բազում են յերկինս: Օ՛խ այսպէս
Հայածեցին զմարգարէան, որք յառաջ քան
զձեզ էին:

Արթուր [Մ] հարց հանեց, քիչ քանակությամբ, Կարմիր խաչի համարները: Հայտնի չէր:

Տեպին ամենայն ծագք երկրի զփրկութուն Եւստածոյ
մերոյ :

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Աշխարհագրական Ինքնագրի և
 Բնութագրական (Գ. Կ. 9) :

Փուխտաճեր դպ առ իս վաղվադառելի-
զի Վեմաա եկող զեա՝ և սիրեալ
զաշխարհ, և զնաց ի թնապաշտելիկ։ Արեա-
կեա՝ ի Գաղիլեա, Տիտոս՝ ի Դադմամիա,
Վառկաս միայն է ընդ իս։ Օ՛Մարկոս ա-
ռեալ ընդ լիզա ածիցես, և զեա է ինձ պիտոա-
նի ի սպասանորութիւն։

ՉՏիքիկոս առաքելի Աշիկեստ: ՉՓի-
լնն թողի ի Տրուղա առ Կարպոսի: Հոր-
ժամ զայցես, բերձիք և զղիրան, մանաանդ
զմատանան:

Բէէ. քանկոյս զարրին բաղմմ շարւո-
րանքս եցոյց ինձ. հատուցէ նմա Տէր բառ
գործս նորա. Յորմէ և դու անձնապահ
լինիլիր. զի շատ հակառակ եկաց բանից
խնայ:

{առանձնում ատենին, ոչ որ ինձ ի թիկունքս եկաց, այլ ամենեւին թողին զիս, մի՛ համարեսցի նոցա ան։

Այլ Տէր տղնեաց ինձ և զօրացոյց զիս,
զի իմն քարոզութիսն Հաստատեացի, և
լուիցեն ամենայն Հեթանոսք. և ապրեցայ
ևս ի բերանոյ առիւծոն:

Փրկեցէ՛ զիս Տէր, յամենայն գործոց
չարեաց, և զերծուցէ՛ զիս յաբաբայութիւն
իւր՝ որ յերկինս է. որում՝ փառք յաւի-
տեանս յախտենից. ամէն:

Ողջոյն տաջիր Պրիսկեայ՝ և Բէկեզեայ,
և Ոնէսիսիորայ տանն:

Լըաստոս մնաց ի Կորնթոս. զՏրովիմոս թողի ի Մելիտոս Տիանդազին:

Փութապէր յառաջ քան զձմեռն դալ: Աղջոն տան քեզ՝ Լըբուդոս, և Պուզէս, և Լինոս, և Կղաւդիա՝ և Էղբարբ ամենքեան:

Տէր Հիսուս Վրիստոս ընդ ուղող քում: Ընորհք ընդ քեզ:

Եղևուիա Պաճոց ի ձոյնն

Արքայ Եւեաարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բաց
(Հօհաննու. 4. 12. հէ. 14):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Իբրև տօնն ընդմիջեալ, և Հիսուս ի տաճարն՝ և ուսուցանէր:

Չարմանային Հրեայքն և աւելին. զիմրդ զգիրս գիտէ սա, զի ուսեալ ընաւ չէք:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս՝ և ասէ. իմ վարդապետութիւնս չէ իմ, այլ այնորիկ՝ որ առաքեալն զես:

Եթէ որ կամի զկամն նորա առնել, զիտաւցէ վասն վարդապետութեանս, յ'ստուծոյ իցէ արգիօք, եթէ ես ինչ յանձնէ իմէլ խօսիմ:

Ար յանձնէ իւրմէ խօսի, փառս անձին իւրում խնդրէ. իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ՝ որ առաքեալն զնա՝ նա ճշմարիտ է, և անիրաւութիւն ոչ զոյ ի նմա:

Այն Մովսէս ետ ձեզ զօրէնսն, և ոչ որ ի ձէնջ առնէ զօրէնսն:

Չի խնդրէք զես սպանանել: Պատասխանի ետ ժողովորդն՝ և ասէ. զեզ զոյ ի քեզ. ով խնդրէ զքեզ սպանանել:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ. զործ մի զօրծեցի, և ամենեքին զարմացեալ էք:

Վասն այնորիկ Մովսէս ետ ձեզ թըլփատութիւն. զի ոչ եթէ ի Մովսէսէ էք, այլ ի հարց անտի. և ի շարաթու թրիատէք զմարդ:

Իսկ արդ՝ եթէ թըլփատութիւն առնու մարդ ի շարաթու, զի մի՞ օրէնքն Մովսէսի լուծցին, ընդ իս ցատցեալ էք՝ զի ողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի ի շարաթու:

Ըարթմ արդոն Իսահակոյ Պարթէկ հայրապետն մարդ. և հ. 7. Արտա Տէրէթ. հարց զԹոսանցն ասաւ. 4. Ոչ շէշ. Առաջ. 3. Անի. 7. Ոչ յարմար. 8. Այլ. 9. Ըրին. 10. Էրէ. 11. Էրէ. 12. Սղմ:

Վասնայք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ցնծայով ցնծասցեն:

Ընթերցուածս յԱռաքելոս:

(Իւստոս. 4. 12. հէ. 12):

Որպիս եղէ ընդ ամենեան՝ որոց առաջնորդէր իմաստութիւն. բայց զիտէի ոչ զնա՝ թէ ծնունդ իցէ սոցա:

Եւանջ նեղգութեան ուսայ, և առանց նախանձու բաշխեցից. զմեծութիւն նորա ոչ թագուցից. զի անպակաս զանձ է նա մարդկան: Արով որք վարեցան՝ առ Եստուած առաքեցին զբարեկամութիւն, վասն առ ի խրատուէ պարզեացն՝ ընծայեալք:

Բայց ինձ տացէ Եստուած ասել ըստ միտս, և խորհել արժանաւոր ըստ բանիցս ասացելոց: Չի նա իսկ և իմաստութեան առաջնորդ է, և իմաստեց ուղղել:

Չի ի ձեռին նորա եմք՝ և մեր՝ և բանք մեր, և ամենայն հանձար՝ և զործ ոց խեղամտութիւն:

Չի նա ետ ինձ զանվթեպ գիտութիւն զեղեղոցս, գիտել զհաստատութիւն աշխարհի, և զաղղեցութիւն ընտթեանց:

Չսկիզբն՝ և զկատարած՝ և զմէջ ժամանակաց, զընթաց փոփոխմունս, և ըզընթեկ ժամանակաց:

Ընթերցուածս յԱռաքելոս Մարգարէ:

(Է. 4. 1. 4. 4):

Եւ կոչեցին նորա ազգք արդարութեան՝ տունն Տեառն ի փառս, և շինեցցին զաւերակնն յախտնից, և զյառաջագոյն աւերակսն կանգնեցցին, և նորոգեցցին զբարաքս աւերեալս յազգաց մինչև յազգս:

Եւ եկեցցին օտարածինք հովիւք խաշանք, և այլազգիք մաճակալք և այլեզորքք քո:

Բայց դուք՝ քահանայք Տեառն կոչեցիք, պաշտօնայք Եստուծոյ մերոյ անտանեջեք, զգործութիւն ազգաց կերթիք, և մեծութեամբ նոցա սրանելի լինիլիք:

Փոխանակ ամբողջ ձերոյ՝ կրկին ուրախութիւն, և փոխանակ անարդանաց ձե-

րոց՝ ցնծութիւն, և ապա զերկիրն յերկ-
րորդում ժառանգեցեն, և ուրախութիւն
յախտենից ի վերայ զլիցոց նոցա:

Պօղոսի առաքելոյն յԱրքայեցոց թղթոյն և
ընթերցուածս (Քւ. ԺԳ. հէ. 17):

Անկեղիք լերուք առաջնորդաց ձերոց,
և հպատակ կացէք նոցա. զի նոքա տընին
վասն ողւոց ձերոց՝ որպէս թէ համարս
տալոց իցեն ընդ ձեր. զի խնդութեամբ
արասցեն զայն՝ և մի՛ յողւոց հանելով. զի
այն ոչ յողւոտ ձեր է:

Ազօթս արարէր վասն մեր. զի հաստա-
տեալ գիտեմք՝ եթէ բարեք միտս ունիմք.
յամենայնի կամիմք բարեք գնացս ցուցա-
նել:

Լա առաւել աղաւեմ՝ զի զայն առնի-
ցէք, զի վաղագոյն պատապարեցայց ձեզ:

Լա Մատուած խաղաղութեան՝ որ եհան
ի մեռելոց զհոգիւն հօտից՝ զմեծն արեամբ
յախտեանական ուխտին զՏէր մեր Հիսուս
Վրիստոս, հաստատեցէ զձեզ ի գործս
բարութեան՝ առնել զկամն նորա. և ա-
րասցէ ի մեզ զհաճոյսն առաջի իւր՝ ի ձե-
ռքն Հիսուսի Վրիստոսի. որում փառք
յախտեանս. ամեն:

Եղև Փաւս իս քահանայ յախտեան բոտ կորցին Մկրտիչեցիք.
և Տէր ընդ արմէ քրտմէ:

Արքայ աւետարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բա-
նջօհանեալ. (Քւ. ԺԳ. հէ. 11):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս աւել:

Ես եմ հոգիւն քաջ. հոգիւն քաջ զան-
ձրն իւր գնէ ի վերայ ոչխարաց:

Իսկ վարձկանն, որ ոչ է հոգիւն, որոյ ոչ
իւր են ոչխարքն, իրեն տեսանէ զգայլն զի
զայ, թողու զոչխարսն՝ և փախչի. և զայլն
յափշտակէ գնտաւ և ցրուէ. Վանդի վարձ-
կան է, և չէ փոյթ նման վասն ոչխարացն:

Լա եմ հոգիւն քաջ. և ճանաչեմ զեմ-
սրն, և ճանաչեմ յիմոցն:

Որպէս գիտէ զեա Հայր, գիտեմ և ես
զհայրն. և զանձն իմ գնեմ ի վերայ ոչ-
խարաց:

Ես և՛ այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ոչ են
յայտմ գտաթէ: և զայնս ևս պարտ է ինձ

ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն, և ե-
ղեցին մի հօտ և մի հոգիւն:

Հմբ. Ե. Սոսք Ե. Տէր:

Պիտակէ Հարց Գ. Ի՞նչ յանգիւնքդ. Մեծ. Առաջնորդն Հայր

Եսայ. Երեմ. Սղմ. ԿԳ.

Վեղ վախէ օրհնութիւն Մատուած ի Միսն. և քեզ
տացին ալօթք յԱրուսաղէմ:

Ընթերցուածս յԱստուկայ մարգարէէ:
(Գւ. ԿԳ. հէ. 18):

Տակառակորդք մեր նեղեցին զմեզ, և
կոխեցին զարբութիւն քո:

Լղեաք իրեն զառաջնն՝ յորժամ ոչն
տիրէիր մեզ, և ոչ կոչեցեալ էր անուն
քո ի վերայ մեր:

Լթէ բացցես զերկիւս, զորումն կալցի
ի քէն զերկիւս, և հալեցին իրեն զմում
առաջի հրոյ, և այրեցէ հուր զհակառա-
կորդս քո, և յայտնի լիցի անուն քո ընդ-
զիմակցաց քոց, և յերեսաց քոց հեթա-
նոսք խռովեցին:

Հորժամ առնիցես փառաւորութիւնս,
զողումն կալցի ի քէն զերկիւս:

Հախտենից ոչ լուար, և ոչ տեսին աչք
մեր այլ Մատուած բաց ի քէն. և զգործս
քո զոր արասցես այնոցիկ՝ որ ակն ունին
ողորմութեան քում:

Օ, ի ընդ առաջ լիցի այնոցիկ՝ ոչք առ-
նեն զերաւունս, և զճանապարհս քո յի-
շեցեն. արդ՝ ահա դու բարկացար և մեք
մեղաք, վասն այնորիկ մղորեցար, և եղեաք
իրեն զպիղծս ամենեքեան, իրեն զհան-
դերձս ապաշարից ամենայն արդարութիւն
մեր. և թօթախեցար իրեն զտերև ամե-
նեքին մեք վասն անօրէնութեանց մերոց,
հողմք մերժեցին զմեզ:

Լա ոչ ոք իցէ՛ որ կարդայցէ զանուն քո,
և ոչ՝ որ յիշեցէ ապաստան առնել ըզ-
քեզ. զի զարձուցիր զերեսս քո ի մէնջ,
և մատնեցիր զմեզ վասն մեղաց մերոց:

Լա արդ, Տէր, Հայր մեր գու ևս. մեք
կաւ, և դու տեսգծիշ մեր, և գործք ձե-
ռաց քոց ամենեքին մեք:

Մի բարկանար մեզ Տէր յոյժ, և մի.
ի ժամանակի յիշեր զմեզս մեր: Լա արդ

Հայեաց, Տէր, զի ժողովուրդ քո ամենայն
և քաղաք սրբութեան քոյ Աիօն եղև ա-
ւերակ. իբրև զանապատ եղև Արուսա-
ղէմ, յանէծս մանեցաւ տունն սրբութեան
մերոյ, և փառքն՝ զոր օրհնեցին հարբն մեր՝
եղին հրձիգ, և ամենայն փառաւորութիւն
մեր կործանեցաւ:

Եւ ի վերայ ամենայնի սցաորիկ անսաս,
Տէր, և լռեցեր. և խոնարհ արարեր զմեզ
մինչև յոյժ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիտոսի թղթոյն է ընթերցուածս
(Պ.Լ. Ը.)

Պօղոս ծառայ Եստուծոյ, և առաքեալ
Հիսուսի Վրիստոսի, ըստ հաւատոց բնո-
րեցոյն Եստուծոյ և ի գիտութիւն ճշ-
մարտութեան, որ ըստ աստուածաշար-
թեանն է. Հռոմով կենացն յախտենից,
զոր խոտացաւ անտեսն Եստուած յա-
ռաջ քան զժամանակա յախտենից. բայց
յայտնեաց իւրովք ժամանակօր զրանն իւր
քարոզութեամբ, որոյ եղէ ես հաւատա-
րիմ, ըստ հրամանի փրկչին մերոյ Եստու-
ծոյ:

Տիտոսի որդւոյ սիրելոյ ըստ հասարա-
կաց հաւատոց, շնորհք և խաղաղութիւն
յԵստուծոյ ի Հօրէ՝ և ի Վրիստոսէ Հիսու-
սէ փրկչէ մերմէ:

Վասն այնորիկ իսկ թողի զբեզ ի Ալ-
բտէ, զի որ ինչ միանգամ պակաս իցէ՝
ուղղեցես, և կացուցես ըստ քաղաքաց
երիցոնս, որպէս և ես քեզ պատուիրեցի:

Եթէ որ անարատ իցէ, միոյ կնոջ այր,
որդեակս ունիցի հաւատացեալս, և ոչ յամ-
բաստանութիւն անառակութեան, կամ
անհնազանդս:

Օր պարտ է եպիսկոպոսին անարատ
լինել, որպէս և Եստուծոյ տնտեսի. մի՛
յանդուզն, մի՛ բարկացօղ, մի՛ թշնամանօղ,
մի՛ հարկանօղ, մի՛ զոշաքաղ. Ե.Մ.՝ հիւրա-
սէր, բարեւէր, ցած, արդար, սուրբ, ժուժ-
կաւ. վերակացու լինել, հաւատարիմ բա-
նին վարդապետութեան. զի կարօղ իցէ
միսիթարել ողջմտութեամբ վարդապետու-
թեանն, և զհակաակորդսն կշտամբել:

Վասնզի բազումք են անհնազանդք, զը-
րախօսք և մոախարք, մանաւանդ որ ի
թրփատութենէ անտի են. զորս պարտ է

ըմբերանել. որ զամենայն տունս կործանեն,
և ուսուցանեն՝ զոր չէ արժան, վասն զօ-
շաքաղութեան:

Եղև իս Գարութեան ի Հայնն:

Սրբոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու (Գ. Լ. Է. Կէ 37):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր
Հիսուս՝ աղաղակէր և ասէր. եթէ
որ ծարաւի իցէ, եկեացէ առ իս՝ և արբ-
ցէ: Ար հաւատայ յիս՝ որպէս և ասեն
գիրք, զետք յորովայնէ նորա ըղկեացեն
ջրոց կենդանութեան:

Օայս ասէր վասն հոգւոյն՝ զոր ընդու-
նելոց էին, որ հաւատային ի նա. զի չև
էր հոգի. քանզի Հիսուս չև էր փառաւո-
րեալ:

Ոմանք ի ժողովրդեանն իբրև լսէին ըզ-
բանս զայս՝ ասէին. սա է ճշմարիտ մար-
գարէն: Ե.Մ. քն ասէին՝ սա է Վրիստոսն:
Իսկ կէսքն ասէին՝ միթէ ի Վալիլէ՞ զայրոց
իցէ Վրիստոս:

Ոչ գիրք ասեն՝ եթէ ի զաւակէ Վա-
թի, և ի Բեթղէհէմ գեղջէ՝ ուր Վաթիթն
էր, զալոց է Վրիստոս:

Եւ եղև հերձուած ի մէջ ժողովրդեանն
վասն նորա:

Եւ ոմանք ի նոցանէ կառեցան ունել
զնա, այլ ոչ որ միեաց ի նա ձեռն:

Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ քա-
հանայապետն և փարիսեցիս, և ասեն սո-
քա ցնոսա. ընդէր ոչ ածէք զնա այսր:

Պատասխանի ետուն սպասաւորքն՝ և
ասեն. ոչ երբէք այնպէս խօսեցաւ մարդ՝
որպէս այրն այն:

Պատասխանի ետուն փարիսեցիքն՝ և
ասեն. միթէ և գո՞ք մոլորեցարոք:

Միթէ որ յիշտանացն հաւատաց ի նա,
կամ ի փարիսեցոցն:

Ե.Մ. այն խաժամուժ ամբոխ՝ որ ոչ գի-
տէ զօրէնս, և նդովեալք են:

Եւսէ՝ Նիկողեմոս ցնոսա՝ որ եկեայն էր
առ նա ի գիշերին յառաջագոյն՝ և մի էր ի
նոցանէ. Սիթէ օրէնքն մեր դատուն զմարդ՝

եթէ ո՞չ լսեն ինչ նախ ի նմանէ, կամ գիտեն զինչ զործէ:

Պատասխանի ետուն նմա և ասեն. միթէ և դու ևս ի Վաղիկէ՞ իցես. բնեւաւ տես, զի մարդարեւ ի Վաղիկէ ո՞չ յառնէ:

Ներկայարար՝ արքայ Մարութի եղիկոպոսին, Պիտի քահանային, Սիւրբի և Քնիա վնի սարկաւաղացն, և արքայ վրդապետ Ներկային, Արքայանայ և Սպանի, Ե՛ջ. և Հարց մարտիրոսաց, ճշտու Սղմ:

Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ցնծալով ցնծացան:

Ընթերցուածս ի Չարարիայ մարգարէի
(Պ.Լ. Բ. հէ. 1):

Եւ եղև բան Տեառն ամենակալի առ իս, և ասէ. այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. նախանձեցայ վասն Երուսաղէմի և վասն Սիօնի նախանձ մեծ, և բարկուի եմամբ մեծաւ նախանձեցայ վասն նորա:

Եւ յայտես ասէ Տէր. դարձայց ի Սիօն և բնակեցայց ի մէջ Երուսաղէմի. և կռեցի Երուսաղէմ քաղաք ճշմարիտ, և լեռան Տեառն ամենակալի՝ լեռան սուրբ:

Պողոսի առաքելոյն ի Հռոմայեցոց թղթոցն է
ընթերցուածս (Հ.Լ. Բ. հէ. 28):

Իայց զիտեմք՝ եթէ որոց սիրենն զՄատուած, յամենայնի զործակից լինի ի բարիս, որք հրախրանաւն կռեցան:

Զի զորս յառաջն ճանաչէր, յառաջագոյն հրախրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյն իւրոյ. զի եղեցի նա անդրանիկ ի մէջ եղբարց բազմաց:

Եւ զորս յառաջագոյնն հրախրեաց՝ ընդոսին և կռեաց, և զորս կռեացն, գնոսին և արդարացոյց, և զորս արդարացոյցն, գնոսին և փառաւորս արար:

Իսկ արդ՝ զե՛նչ ասեմք առ այս. եթէ Մատուած ի մեր կոյս է, ո՞վ իցէ մեր հակառակ:

Ար յիւր որդին ո՞չ խնայեաց, այլ վասն մեր ամենեցուն մասնեաց գնա, զեմրոյ ո՞չ նովաւ հանդերձ զամենայն շնորհիցէ մեզ:

Ո՞վ իցէ՝ որ մեղադիր լինիցի ընտրեւոյ Մատուոյ, Մատուած է՝ որ արդարացու-

ցանէ, Իսկ արդ՝ ո՞վ է՝ որ դատաւարտ առնիցէ. Վերիստոս Հիսուս՝ որ մեռաւն, մատուանդ թէ յարուցեալ իսկ է, և է բնդ աջմէ Մատուոյ, որ և բարեխոս իսկ է վասրն մեր:

Եւրդ ո՞վ մեկնեացէ զմեզ ի սիրոյն Վերիստոսի. նեղութիւն, թէ անձկութիւն, թէ հալածանք, թէ սո՞վ, թէ մեղութիւն, թէ վե՛տք, թէ սո՞ւր:

Արդ և գրեալ է. վասն քոյ մեռանիմք զորհանապաղ, համարեցաք իրել զոչխար ի բալանդ:

Եւ յայտմ յամենայնի՝ առաւել յաղթեմք նովաւ՝ որ սիրեացն զմեզ:

Վանգի հաստատեալ եմ՝ եթէ ո՞չ մահ, և ո՞չ կեանք, և ո՞չ հրեշտակք, և ո՞չ իշխանութիւնք, և ո՞չ որ կանս, և ո՞չ հանդերձեալքն, և ո՞չ զօրութիւնք, և ո՞չ բարձրութիւն, և ո՞չ խորութիւն, և ո՞չ այլ ինչ արարած կարէ մեկնել զմեզ ի սիրոյ անտի Մատուոյ, որ ի Վերիստոս Հիսուս ի Տէր մեր:

Ելէ. Բահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն, և սուրբք քո ցնծալով ցնծացան:

Արքայ Եւ և տարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Հոհաննու (Հ.Լ. Ժ.Լ. հէ. 17):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս ասէ:

Չայս պատուիրեմ, զի սիրեալէք ըզմիմանս:

Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ, զիտաճիք զի նախ զիս ատեաց:

Եթէ յաշխարհէ ատի էլք, աշխարհ զիւրն սիրէր արդեօք. բայց զի չէք յաշխարհէ, այլ ևս ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ:

Հիւնցէք զրանն՝ զոր ասացի ձեզ, եթէ ո՞չ է ծառայ մեծ. քան զտէր իւր. եթէ զիս հալածեցին, ապա և զձեզ հալածեցին. եթէ զրանն իմ պահեցին, ապա և զձերն պահեցին:

Եւ զնոյնս արացցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ. զի ո՞չ զիտեն զայն՝ որ առաքեալն զիս:

Ներկայարար՝ արքայ Անդրանոց քահանային, Ե՛ջ. Եւ յարգեալ Հարց թի. Որ և արգեալ Մեծ. և անդրաբն Սղմ:

ՄԻՐ. Ե՛. Սեֆուրի. Լմբ. Բ՛. Երբեք չեն. Տալու. Ժամանակ.
Սեֆուրի. Ըրին. Ե՛. Գոյնաւոր. Սեֆ.

Վաշանայք. քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո
ցնծալով ցնծացան:

Բնիկեցումս յԱստուծոյ:
(Իմաստ. ԳԼ. ԼԶ. հէ. 16):

Բայց արդարք յախտան կեցցեն, և
ի Տեառնէ վարժք նոցա, և խնամք
նոցա ի բարձրելոյն:

Վասն այնորիկ ընկալին զարքայու-
թեանն վայելութիւն, և զթագն գեղեց-
կութեան ի ձեռանէ Տեառն. զի աջով իւ-
րով Տոբանի լիցի նոցա, և բազկաւ իւրով
վերականգու լիցի նոցա:

Վոցէ սպառազնութիւն գնախանձ իւր,
և փառեցէ զարարածս առ ի խնդրելոյ
վե՛ժս ի թշնամեաց:

Չգեցցի զբաշն զարդարութիւն, և զի-
ցէ սազաւարտ զգատատանն անաւառ:

Վոցէ վաշան զարբութիւն անվկանդ, և
սրեցէ զՏառու բարկութիւնն ի սուսեր.
Պատերազմեցի խառն ընդ նմա և աշ-
խարհս առ անդամնն:

Վնացեն նետք կորովիք ի փայլատա-
կանց, և իրբն ի լայնալիճ աղեղանէ. յամ-
պոցրն ոստիցեն ի նպատակս, և ի բար-
ընկէջ բարկութենէ թափեցի լիով կար-
կուտ. զպրազնեացի ի վերայ նոցա ջուր
ծովու, և գետք ողողեցեն յանխնայ:

Բնիկեցումս յԱստուծոյ մարգարէէ:
(ՊԼ. ԼԼ. հէ. 1):

Ուրախ լեր անսպառ ծարաւի, ցնծաս-
ցէ անապատ, և ծաղկեցէ իրբն գլուշան:

Լիւ ծաղկեցէ՝ և ցնծացէ անապատն
Հորդանանու, և փառքն Լիբանանու տացի
նմա և պատին Արսւլայ. և ժողովուրդ
իւմ տեցէ զփառս Տեառն, և զբարձու-
թիւն Մատուցոյ մերոյ: (ՍԼ. 6):

Բայց դուք քաշանայք Տեառն կռնաջիք,
պաշտօնեայք Մատուցոյ մերոյ անուանեա-
լիք, զգործութիւնս աղպաց կերիչիք, և
մեծութեամբ նորա սրանելի լինիչիք:

Փոխանակ ամօթոյ ձերոյ՝ կրկին ուրա-
խութիւն, և փոխանակ անարգանաց ձե-
րոց՝ ցնծութիւն. և սպա զերկիրն յերկ-

րորդում ժառանգեցեն, և ուրախութիւն
յախտանից ի վերայ զլիսոց նոցա:

Պետրոսի առաքելոյն ի Աթոռ գիկեայց Մատուցն եղիցին
է ընթերցումս (ԳԼ. Լ. հէ. 3):

Օրհնեալ է Մատու՝ և Տայր Տեառն
մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, որ ըստ բազում
ողորմութեան իւրում ծնաւ զմեզ վերստին
ի յոյսն կենդանի, ի ձեռն յարութեանն
Հիսուսի Վրիստոսի ի մեռելոց, յանեղձ
և յանարատ և յանթառամ ժառանգու-
թիւնն՝ որ պահեալ է ի յերկինս ձեզ:

Որ գործութեամբն Մատուցոյ պահեալ
էիք հաւատովք ի պատրաստեալ փրկու-
թիւնն, յայտնել ի յետին ժամանակս.
որով ուրախ լինիչիք, որք այժմ սակա-
ւիկ լինէ ըստ պատշաճի իրացդ տրուեալ
էք ի պէտքս փորձութիւնս:

Չի հանդէս ձերոց հաւատոյն առաւել
բան գոսիկ կորստական՝ պատուական է,
որ հրով փորձեալ՝ դառաւ ի գովութիւն և
ի փառս և ի պատիւ ի յայտնութեանն
Հիսուսի Վրիստոսի:

Չոր ոչն տեսէք՝ և սիրելիք, ընդ որ
այժմ ոչ հայեցեալք, բայց հաւատացիք.
և ուրախ էք անձառ և փառաւորեալ խն-
դութեամբն, ընկալեալ զկատարումն հա-
ւատոյն ձերոց զողոցն փրկութիւն:

Ելէ. Քաշանայք. քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ցն-
ծալով ցնծացան:

Որքոյ Մատարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Պաւկասու. (ԳԼ. ԺԼ. հէ. 4):

Տերն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Բայց ձեզ ասեմ սիրելեաց իմոց. մի
զարհուրիցիք յայնցանէ՝ որ բազա-
նանեն զմարմին, և յետ այնորիկ աւելի
լինէ ոչ ունիցին առնել:

Մ.Մ. ցուցից ձեզ յումիլ երկնիցիք. եր-
կերութք յայնմանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ու-
նի իշխանութիւն արկանել ի գեշն. այդ
ասեմ ձեզ, յայնմանէ երկերութք:

Ոչ ապաքէն Տիրոջ ձագք երկուց դան-
գաց վաճառին, և մի ի նոցանէ ոչ է մո-
ռացեալ առաջն Մատուցոյ:

Լսեմ՝ ձեզ, զի ամենայն որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան, և Որդի մարդոյ խոստովանեսցի զմեան: առաջի Տրեշտակաց Լատուծոյ:

Լս որ ուրացի զիս առաջի մարդկան, ուրացեալ լիցի առաջի Տրեշտակաց Լատուծոյ:

Լս ամենայն որ ասէ բան զորդոյ մարդոյ թողցի նմա, բայց որ զՀոգին սուրբ չայջոյիցէ՝ մի թողցի նմա:

Արքեպիսկոպոս Լորդ Տանգրան ք. Ուր Կոստանթնուպոլս, Մեկ տարու ճաշու Սիմ. Չի:

Կեցո՛ղ զճառայս քո Լատուած իմ որ ի քեզ յուսացայ:

Պապոսի առաքելոյն ի Տիտոսի ի զեմոյն և ընթերցուածս:

(Գ. Լ. Բ. հ. 12):

Ասաց ոմն ի նոցանէ՝ իւրեանց իսկ մարգարէ. Արեւտացիք Տանապաղասուտք, Հարաճճիք, դատարկագործք:

Լս ստոյգ է վկայութիւնս այս. վասն որոյ կշտամեցես զնոսա խտապոյնս, զի առողջացին ի Տաւատս. Լս մի՛ Տայեցին ի Տրեշտակաց առասպելս, և ի պատուերս մարդկան զառածեղցն ի ճշմարտութենէ:

Լմենայն ինչ սուրբ է սրբոց, բայց պրզծոցն և անճատոյից՝ ոչ ինչ է սուրբ. այլ պղծեալ են միտք և խորհուրդք նոցա:

Խոստանան գիտել զԼատուած, և զործովք իւրեանց ուրանան. պիղծք և անճատներ, և յամենայն զործս բարեաց անպիտանք:

Լս զու խօսեաց՝ որ ինչ վայելէ ողջափութ վարդապետութեանդ:

Ներոց զգաստս լինել, պարկեշտս, ցածուրդս, ողջամիտս ի Տաւատս, ի սէր, ի Տամբերութեան, ի ժողկայութեան:

Պատանեց՝ նոյնպէս ի զգաստութեան, ի սուրբ վայելութեան, մի՛ բանարկուս, մի՛ զինամոյս, այլ բարեխրատս. զի ըզգաստացուցանիցեն զմանկամարդան՝ ալրաւէրս լինել, որդեւէրս, ցածունս, սուրբս, տրեշտարարս, բարեգործս, Տանգանդս իւրեանց

արանց. զի մի՛ բանն Լատուծոյ և վարդապետութիւնն Տայջոյեցի: Ջերիտասարդս նոյնպէս աղաւեսիք՝ ցածունս լինել, ամենեցուն զանձն օրինակ կացուցանել՝ զործոց բարութեան, վարդապետութեամբ զանեղծութիւն ունել, զարբութիւն, ըզպարկեշտութիւն, զբանն ողջմտութեան, անպարստ լինել, զի որ Տակառակորդն իցէ՝ յամթ լիցի, և մի՛ ինչ ունիցի ասել ըզմենչ շարութիւն:

Ճատայից՝ իւրեանց տերանց Տանգանդ լինել՝ և Տանգաս յամենայնի, մի՛ Տակառակորս, մի՛ Տատուս. այլ զամենայն Տաւատս ցուցանել բարութեամբ, զի զվարդապետութիւն Փրկչին մերոյ Լատուծոյ զարդարեցեն յամենայնի:

Եկուիտ Պապոս ի ճայեմ:

Արքեպիսկոպոս Լորդ Տանգրան ք. Ուր Կոստանթնուպոլս, Մեկ տարու ճաշու Սիմ. Չի:

Տեքն մեր Սիմոն Փրիստոս:

Դարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսա Հիստուս և ասէ. ես եմ լոյս աշխարհի. որ զայ զկնի իմ՝ ընդ խաւար մի՛ զրեանցէ, այլ ընկալցի զլոյսն կենաց:

Լսեն ցնա փարիսեցիքն. զու վասն անձին քոյ վկայես, և վկայութիւն քո չճմարիտ:

Պատասխանի ետ Հիստուս և ասէ ցրնուս. թէպէտ և ես վկայեմ վասն անձին իմն՝ վկայութիւն իմ՝ ճշմարիտ է. զի զիտեմ ուստի եկի՝ և յո՛ երթամ. բայց դուք ոչ գիտէք ուստի զամ, կամ յո՛ երթամ:

Պարբ բոտ մարմնոյ դատէք, ես ոչ դատիմ և ոչ զդք. թէպէտ և դատիմ ես զդք՝ դատաստանն իմ՝ ճշմարիտ է. զի չեմ միայն, այլ ես և որ առաքեալսն զիս չայր:

Լս յօրէնան իսկ ձեր զրեալ է, թէ երկուց մարդոց վկայութիւն ճշմարիտ է:

Լս եմ որ վկայեմ վասն իմ, և վկայեմ վասն իմ որ առաքեալսն զիս չայր:

Լսէին ցնա. ո՛ր է չայր քո:

Պատասխանի ետ Հիստուս և ասէ ցրնուս. ոչ զիս գիտէք և ոչ զչայրն իմ. եթէ զիս գիտէիք՝ և զչայրն իմ թերեւս գիտէիք:

յերկինս. ըստ դմին օրինակի առնէին մար-
գարէիցն հարք իւրեանց :

Լայց վայ ձեզ մեծատանեղ, զե ընկա-
լայք զմխիթարութիւն ձեր:

Վայ ձեզ՝ որ յաղեալդ էք այժմ, զի քաղցիցիք, Վայ ձեզ՝ որ ծիծաղիքդ այժմ, զի սպալեք եւ յաղէք:

Վայ ձեզ՝ յորժամ բարի ասիցեն ըզ-
ձենջ ամենայն մարդիկ, զի այդպէս առ-
նէին սուտ մարգարէիդն Հարբ նոցա:

ՌԵՐԻԿԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԵՐԱՆԻՆԻ ՍԵՐԻՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Տեւին ամենայն ծագք երկրի զիրկու թիւն Աստուծոյ
մէջոյ :

Պողոսի առաքելոյն, ի Տիտոսի թղթոյն է ընթերցուածս,
(Գ. 1. Գ. 2. 27. 1):

Եւ յուշ արասիրի նոցա՝ իշխանութեանց և պետութեանց հնազանդ լինել՝ և հպատակ կալ, և ամենայն գործոց բարութեան պատրաստ գտանել:

Այն դեպքերում, երբ հայտնի է, որ հեղինակը, հեղուկը, զամենայն ցածր թիվն առ ամենայն մարդիկ գրածն է:

Չի էար Լորեմն և մեր անմիտք, անհաւանք, մոլորեալք ծառայէր զանկութեանց և պէտպէս անառակութեանց չարութեամբ՝ և նախանձու շրջէսք, առեցեալք՝ և զմիմեանս առէսք:

Իսկ յորժամ քաղցրութիւն և մարդա-
սիրութիւն փրկին մերոյ Մատուց յայտ-
նեցաւ, ո՛ր ի գործոց արդարութեան զոր
արարաք մըք: այլ բոտ իւրում ողորմու-
թեան ապրեցցոյ զմեզ ի ձեռն աւաղա-
նին միասնազամ ծննդեանն, և նորդու-
թեամբ Հօդոյն սրբոյ, զոր եջնդ ի մեզ
առատութեամբ ի ձեռն Հիսուսի Վերիս-
տոսի փրկին մերոյ, զի արդարացեալ չը-
նորհարն եղիցար ժառանգաւորք յոստմ
կենարն յախտեալսանաոց:

Հաստատիր՝ ե՛րան, և ի տոյն կամիմ՝
գլխդ հաստատուն լինել, զի փոյժ արաս-
ցին գործոց բարեաց վերականգն լինել հա-
ւատացեալքն յՄատուած․ զի այն է բարի
և օգտակար մարդկան:

Այլ գլխամարտիժեան խնդիրս և զտոհմա-
թիւս, և դՏեռ, և զորինական կոխս ի բաց
մերժեալիքի, զի անսօցուտք են և անտոյիք:

Հառնէ հերձուածողէ՝ յետ միանկամ
և երկիցս խրատելոյ՝ հրաժարեալնիր, գի-
տաաջնիր՝ զի թիւրեալ է այնպիսին, և մե-
ղանչէ անձամբ զանձն դատապարտեալ:

Այս յորժամ յղեցից առ քեզ զՂԵՐՈՆ-
մա կամ զՏԻՐԻԿՈՍ, փութաձեր գալ
առ իս ի Նիկոպոլեա. զի անդ եղի ի մօրի
ձմեռել:

Լւ. զՕՆՆՈՆ՝ զօրինական դպիր՝ և զԱպօղոս փոթով արձակես՝ զի մի՛ ինչ պակասիցի նոցա:

Ուսցի՛ն և մերքն ևս՝ բարեաց գործոց
վերականգնու լինել ի պէտս կարևորս, զի
մի՛ անպատու դք լինիցին:

Ողջոյն տան քեզ՝ որ ընդ իս են ամե-
նեքին: Ողջոյն ատր սիրելեաց մերոց հա-
ւատովք: Եւորհք ընդ ձեզ ամենեւին,
ամէն:

Այդպիսի Պաշտոնի մարմինն :

Սբրդյ Եւեթարանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Յօհաննու (Ժ. Բ. 21):

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս :

Ասէ դարձեալ ցնոսա Յիսուս. եւ
երթամ և խնդրիցէք զեւ, և ի մե-
ղս ձեր մեռանիջիք, զի ուր եսն երթամ
դուք ո՞ր կարէք գալ:

Ասէին Հրեայքն. մի[թէ՞] զԷրոյկն եր-
թացցէ, զի ասէ՝ թէ ուր ենն երթամ
դուք ո՞ր կարէք գալ:

Լսե՛ք, ասե՛ք ցնոսա՛ւ. դուք ի ներքուստ աս-
տի էք, և ես ի վերուստ անտի եմ. դուք
յաշխարհէ՛ աստի էք, ես չեմ՝ յայսմ աշ-
խարհէ՛:

Բայց ասացի ձեզ՝ թէ՛ ի մեզս ձեր մե-
ռանդիքը, Օհ ի եթէ ո՛չ հաւատացէք թէ՛
ես եմ, մեռանդիք ի մեզս ձեր:

Լսեն ջնա՛, զու՛ ո՞վ ես: Լսե՛ ջնոսա՛ {խ-
տուս՝ նախ՝ զե՛ և խօսիմն խո՛ ընդ՝ ձեզ՝
Բաղձում՝ ինչ՝ ունիմ՝ վասն՝ ձեր խօսել՝ և
զատել՝ ալլ որ առաքելայն զե՛ս՝ Տ՛մարխու
է՛ և ես զոր լուայն ի՛ նմանե՛ զայն խօսիմ՝
խաշխարհի՛

Լս. ո՞ր գիտացին՝ թէ զՀօրէ ասէր ցընոսա:

Լսէ ցնոսա Հիսուս. յորժամ բարձրացուցանիցէք զորդի մարդոյ, յայնժամ գիտասաջիք՝ թէ ես եմ. և յանձնէ իմիլ ինչ ո՞ր առնեմ, այլ որպէս ուսոյց զես Հայրըն իմ, զայն խօսիմ. և որ առաքեացն զես ընդ իս է. ո՞ր եթող զես միայն, զի ես զհաճոյս նորա առնեմ հանապաղ:

Իբրե զայս խօսեցաւ, բազումք հաւատացին ի նա:

Հարմ.՝ Կոստանդնուպոլսոյ սուրբ ժողովոյն ԾԾ Լաւրապետացն, ԱՏ. Բ. Այսոյ տեղաց Լաւրապետքն, իւր սարգն. Մեկ. Բ. Ալ. հշտլուքն, զիմի Խառքն երբորդաբնին. Ճալու ժամանակ. Ջշայր-գիւթլան. Հրին. Են. Այսոյ եղբայրացն. Սղմ.

Քաշանայք քո զղեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ցնծարով ցնծացեն:

Բնեկերցուածա Աշգեկեկէ մարգարէէ:
(Ղ.Լ. Գ. հէ. 16):

Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ. Արդի մարդոյ, զէտ կացուցի զքեզ տանդ Խարպէլի. լուիցես յինէն զպատգամբս, և սպառնացես նոցա իբրև յինէն:

Հորժամ ասիցեմ ցանօրէնն՝ թէ մահու մեռանիցիս, և դու ո՞ր զգուշացուցանիցես նմա, և ո՞ր խօսեցիս զգուշանալ անօրինին, և դառնալ ի ճանապարհաց խրոց շարաց՝ և կեալ, անօրէնն այն յանօրէնութեան իւրում մեռցի, և զարինն նորա ի ձեռաց քոց ինդրեցից:

Իսկ եթէ դու զգուշացուցանիցես անօրինին, և նա ո՞ր զարձցի յանօրէնութենէ իւրմէ, և ի ճանապարհէ իւրմէ, անօրէնն այն յանօրէնութեան իւրում մեռցի, և դու զանձն քո սպրեցուցես:

Պօղոսի առաքելոյն ի Արորեկացոց Երկրորդ Թղթոյն է ընկերցուածա (Ղ.Լ. Գ. հէ. 1):

Ղործակիցք եմք ձեր՝ և աղաչեմք, մի ընդունայն զշնորհնս Լստուծոյ ընդունել ձեզ. Ծ. Ի ի ժամանակի ընդունելութեան, ասէ, լուայ քեզ, և յաւուր փրկութեան օգնեցի քեզ: Եհաւասիկ ժամանակ ընդունելի, ահա օր փրկութեան:

Մի և մի խիբ տայցէք պատճառս, զի մի՛ արատեսցի պաշտօնն. այլ յամենայնի ընծայեցուցէք զանձինս ձեր իբրև զպատնեայս Լստուծոյ՝ համբերութեամբ բազմա, ի նեղութիւնս, ի վիշտս, ի շարաբանքս, ի դանս, ի բանտս, ի խռովութիւնքս, յաշխատութիւնս, ի հօկմունս, ի պահս, ի սրբութեան, ի գիտութեան, յերկայնմտութեան, ի քաղցրութեան, ի Հօգի սուրբ, ի սէր՝ առանց կեղծաւորութեան, ի բանս ճշմարտութեան, ի զօրութեան Լստուծոյ, վասն զնոնս արդարութեան՝ որ ընդ ալմէն և ընդ աշեկէն է. փառօք և անարգութեամբ, գովութեամբ և պարտաւանօք, իբրև մղարք՝ և ճամարիտք, իբրև անձանթք՝ և ծանուցեալք, իբրև մահկանացուք՝ և ահաւասիկ կենդանի եմք, իբրև խրատեալք՝ և ո՞ր մահապարտեալք, իբրև տրտմեալք՝ և հանապաղ ուրախ եմք, իբրև անանկք՝ և զբազումս մեծացուցանեմք, իբրև ոչ ինչ ունիմք՝ և զամենայն ինչ ունիմք:

Ինքանք մեր բացեալ են առ ձեզ, Արբնթացիք, և սիրտք մեր ընդարձակեալք:

Առ ինչ նեղեր ի մէնջ, բացց եթէ ի գութբա ձեր նեղիցիք:

Լրդ՝ զնոյն հատուցումս իբրև ընդ որդեակըս ունիմ. ընդարձակեցարուք և դուք, և մի՛ լինիք լծակիցք անհաւատից:

Ելէ. Քահանայք քո զղեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ցընծարով ցնծացեն:

Արոց Եւետարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըսաւ Մատթէոսի (Հ.Լ. Ժ.Ի. հէ. 22):

Եւ Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Յայնժամ մատուցաւ առ նա դիւհար մի կոյր և համբ, և բժշկեաց զնա, որպէս զի համբն և կոյրն խօսիցի և տեսանիցէ:

Չարմացան ամենայն ժողովուրդքն՝ և ասէին. միթէ սա իցէ Վերիստոսն որդի Դավթի:

Բայց փարիսեցիքն իբրև լուսն՝ ասեն. ո՞ր խիբ հանէ զա զղես՝ եթէ ո՞ր բեկզեբուղաւ իշխանան դիւհաց:

Իբրև գիտաց Հիսուս զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա. ամենայն թագաւորութիւն

բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի, և ամենայն քաղաք կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ ոչ կացցէ։ Եւ եթէ սատանայ ըզսատանայ չանէ, յանձն իւր բաժանեցաւ։ արդ՝ զեանդ կացցէ թագաւորութիւնն նոքաւ։

Եւ եթէ եւ քեզդքուզաւ չանեմ ըզդեւ՝ որդիքն ձեր ինչ չանիցեն։ վասն այնորիկ նորա եղիցին ձեր դատարար։

Վպա եթէ Հոգւով Վատուծոյ չանեմ եւ զդեւս, ուրեմն չանաւ է ի վերայ ձեր արքայութիւն Վատուծոյ։

Կամ զեանդ կարէ որ մտանել ի տուն չգորի՝ և զգործիւն նորա յափշտակել, եթէ ոչ նախ կապիցէ զչգործն, և ապա զտուն նորա յափշտակիցէ։

Որ ոչ ընդ իս է՝ չակառակ իմ է, և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ։

Վասն այդորիկ ասեմ՝ ձեզ. ամենայն մեզք և չայշոյութիւնք թողցին մարդկան, բայց զՀոգւոյն չայշոյութիւն մի թողցի։

Եւ որ որ ասիցէ բան զորդուց մարդոյ՝ թողցի նմա, բայց որ զՀոգւոյն սրբոյ ասիցէ՝ մի թողցի նմա, մի՛ յայտմ աշխարհի, և մի՛ ի չանդերձեւումն։

Իմ՝ յիշեցրին մեա, եւսոք եղիւ։ Ողորդ էլիցի, Խոսք Խոսքս ոչ իմի, նիւր, քի՛ բանն ոչ ընդ չէր։ Եւ քաղաք զվարացրին՝ ծանկեղեցի գնդումն՝ յորեմակ պատարանն։ Եղանոյ ի զըրախումն, ապա ինչո՞ւ, Հոգ Գեղձ. և աստ Որչո՞ւ ցոյց, և ոչ չան։ Եւսոքսն պատահաւ, զկեանքսն։ Իսկ ոչ քարերացուցան ի չաւատանքն և ի Սեղոյն ի տես ժողովրդանն, զԵղա զուարթն ևս թիւս աստացին ի տեղի մարթանքն մինչ և Մաղիսաղորդն։

Ի Բուն Բարեկենդանի Սիւրբեմն՝ փոխեալ զձայնն և արա վերջ քի՛, բայց աւարեն կանան՝ Խոսք Խոսք և և յետն կանան՝ ի Նիւրիւնն։ Կանանքսն։

Օրչնեանան իմ զՏէր. օրչնեցից զՏէր ի կեանս իմ. ապմաս առացից Վատուծոյ իմոյ Սիւն. եմ՝ ձս։ Զփոխն թիւ բանն ասաւ, և վերջն ձայնիւ։ Օ՛րչնե՛ցից Ը՛զքե՛զ զոչաւիկ եւս մի ի կեանս իմ. ապմաս առացից քե՛զ Վարիտոս ինչաւս օր յաղթական նոր երգո՞ւմ օրչնեւութեանմը։ Նիւրս կրկնաւ։ Թիւ։ Օրչնեցէք զՏէր՝ զե բարի և ապմաս. Վատուծոյ մերում քաղցը եղիցի օշունթիւն։ Զփոխն բանն ասաւ. յետոյ ձայնիւ, Վաղցրապի՛ն քե՛զ Վարիտոս զո՞չ չաւիկ էնք երկիւղածաց անուան բոյ, զոր յու՛ ապմոյցէ՛ր որդմութեանք քե՛զ ի իսր իհոսեղա կենսարեք զպատեանդ քե՛ր, Նիւրս կրկնաւ։ Թիւ. Ղազնեա Նշուա

ապիմ զՏէր, Զփոխն բանն ասաւ. յետոյ ձայնիւ, Չքե՛զ Վարիտոս զո՞չ չէ՛ եկեղեցի փըրկեալ քո սուրբ, ջրնձաւով տեսանէ՛ր ըզքե՛զ Ը՛զքիկոզդ եկեալ չաւիկան ինչաւս եւս մի ի կեանս իմ. ապմաս զո՞չ Նիւրս կրկնաւ։

Եղա Ուսոք ձեռն. Սրբ. Նշուցաւ. Եւսոքսն ինչաւս թիւն և երգ։ Կարգուցին մի փոխ, և ապա Հոգւոյ։ (Զփ. յուս. բազմացա՛ չանդատան Երբն. և Խոսքսն ձեռն ոչ ցոյց)։ Ա՛յ, քի՛ բանն ոչ ընդ չէր. իւր սարգն։

Որոյ Վաւատարանիւ Նիւսուսի Վարիտոսի՝ որ բան Սատարանի (ԺԼ. Օ. հեղ. 22)։

Տէրն մեր Նիւսուս Վարիտոս ասէ։

Որազ մարմնոյ ակն է. եթէ ակն քո առատ է, ամենայն մարմնիդ լուսաւոր եղիցի։

Վպա եթէ ակն քո չար է՝ ամենայն մարմնիդ խաւարին եղիցի։ Իսկ արդ՝ եթէ լոյսդ որ ի քեզ է՝ խաւար է, խաւարն որչափ ևս։

Եւ որ կարէ երկուց տերանց ծառայել. կամ զմին ատիցէ՝ և զմիւսն սիրիցէ, կամ զմին մեծարիցէ՝ և զմիւսն արհամարհիցէ. ոչ կարէք Վատուծոյ ծառայել և մամոնայի։

Վասն այդորիկ ասեմ՝ ձեզ. մի՛ չոգայք վասն ուղուց ձերոց՝ զե՛նչ ուտիցէք կամ զե՛նչ ըմպիցէք. և մի՛ վասն մարմնոց ձերոց՝ եթէ զե՛նչ ուտանիցիք. ոչ ապաքէն ողի առաւել է քան զկեանքուր՝ և մարմն քան զչանդերձ։

Հայեցարուք ի թռչունս երկնից՝ զե ոչ վարեն և ոչ չնձեն, և ոչ ժողովնն ի ըշտեմարանս, և Հայրն ձեր երկնաւոր կերակրէ զնոսա. ոչ ապաքէն դուք առաւել էք քան զնոսա։

Իսկ արդ՝ ո՞ր ձենց առ. Տոգալ իւրում՝ յաւելու կարիցէ ի չասակ իւր կանգուն մի։

Եւ վասն չանդերձի զե՛ Տոգայք. չայեցարուք ի շուշանս վայրենի՝ որպէս աճէ. ոչ ջանայ և ոչ նիւթէ։

Մտեմ՝ ձեզ՝ զե և ոչ Ողորմոն յամենայն ի փառսն իւրում՝ զգեցաւ իրբն զմի ի նոյնանէ։

Իսկ եթէ գետուն ի վայրի, որ այսօր է և ի վաղեւն ի չնոց արկանի, Վատուած

այնպէս զգեցուցանէ, որչափ ևս առաւել զձեզ՝ թերահաւատք:

Մի այսուհետեւ հոգայցէ՛ք՝ և ասիցե՛ք. զինչ կերիցուք՝ կամ զինչ արբոցուք՝ կամ զինչ զգեցցուք. Բայց զայդ ամենայն հետեւ նոսր խնդրեն. քանզի զիտէ Հայրն ձեր երկնաւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ այդ ամենայն:

Խնդրեցէ՛ք նախ զարքայութիւն Մատուռոյ և զարքայութիւն նորա, և այդ ամենայն յաւելցի ձեզ:

Մի այսուհետեւ հոգայցէ՛ք վասն վաղուին, զի վաղեւն վասն իւր հոգացէ՛ շատ է աւուրն չար իւր:

Մի դատիք՝ զի մի՛ դատիցիք. զի որով դատաստանաւ դատիք՝ դատելոց է՛ք, և որով չափով չափէ՛ք՝ չափեսցի ձեզ:

Բայց տեսանես զչեւ յական եղբոր քոյ, և ի քում ական զգերանդ ոչ տեսանես:

Կամ զհաճող ասես զեղբայր քո, թող հանից զչեւ յականէ՛ քումմէ. և ահաւազիկ ի քում ականդ գերան կայ:

Կենդաւոր, հան նախ զգերանդ յականէ՛ քումմէ, և ապա հայեցիս հանել զչեւն յականէ՛ եղբոր քոյ:

Մի տայք զօրբութիւն՝ շանց, և մի արկանէ՛ք զմարդարիտ ձեր առաջի խոզաց, զի մի առ ոտն կոխիցեն զնոսա, և դարձեալ երգիծուցանիցեն զձեզ:

Խնդրեցէ՛ք և տացի ձեզ, հայեցէ՛ք և գտնիք, բաղեցէ՛ք և բացցի ձեզ. զի ամենայն որ խնդրէ՛ առնու, և որ հայցէ՛ գտանէ, և որ բաղեւ՝ բացցի նմա:

Ո՞ր իցէ ի ձէնձ մարդ՝ ցոր խնդրիցէ՛ որդի իւր հաց, միթէ քան տայցէ՛ նմա. և կամ խնդրիցէ՛ ձուկն, միթէ օճ տայցէ՛ նմա:

Եւրդ եթէ դուք՝ որ չարք է՛ք՝ գիտե՛ք պարզեալ բարիս տալ որպէս ձերոց, որչափ ևս առաւել Հայրն ձեր՝ որ յերկինս է՝ տացէ՛ բարիս այնոցիկ՝ որ խնդրեն զնա:

Օ ամենայն զոր միանգամ կամի՛նք՝ թէ արասցեն ձեզ մարդիկ այնպէս և դուք աբարէ՛ք նոցա. զի այս իսկ են օրէնքն և մարգարէ՛ք:

Մտէ՛ք ընդ նեղ դուռն. քանի՛ ընդարձակ է դուռն և համարձակ ճանապարհն՝ որ տանի ի կորուստ, և բազումք են որ մըտանն ընդ նա:

Քանի՛ անձուկ է դուռն և նեղ ճանապարհն՝ որ տանի ի կեանս, և սակաւք են որ գտանեն զնա:

Զոչն լերուք ի սուտ մարգարեիցն՝ որ գան առ ձեզ հանգերձիւք ոչնարաց, և ի ներքոյ են զայլք յափշտակողք. ի պտոյղ նոցա ծանի՛նք զնոսա: Միթէ քաղիցեն ի փոյղ խաղող՝ կամ ի տառտակէ թուղ:

Եւսպէս ամենայն ծառ բարի՝ պտուղ չարի առնէ, և ծառ չար՝ պտուղ չար առնէ:

Ոչ կարէ ծառ բարի պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել:

Վմենայն ծառ՝ որ ոչ առնէ պտուղ բարի, հատանի և ի հուր արկանի:

Եւսպ ի պտոյղ նոցա ծանի՛նք զնոսա: Ոչ ամենայն որ ասէ զիս՝ Տէր Տէր, մոցէ յարքայութիւն երկնից. այլ որ առնէ զկամս Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է:

Բազումք ասիցեն զիս յաւուրն յայնմիկ Տէր Տէր՝ ոչ յանուն քո մարգարեացաք, և յանուն քո զեւ հանաք, և յանուն քո զօրութիւնս բազումս արարաք:

Եւ յայնժամ ասացից զնոսա՝ եթէ ոչ երբէք զիտեի զձեզ. ի բաց կացէ՛ք յինն ամենեքեան՝ ոյք գործէիք զանօրէնութիւն:

Վմենայն որ լսէ զբանս իմ՝ զայստսիկ՝ և առնէ զսոսա, նմանեսցի առն իմաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն իւր ի վերայ վիմի. իջին անձրեք՝ և խաղացին գետք, շնեցին հողմք՝ և բաղեցին զտունն, և ոչ կործանեցաւ, քանզի ի վերայ վիմի հաստատեալ էր:

Եւ ամենայն որ լսէ զբանս իմ՝ զայստսիկ՝ և ոչ առնէ զսոսա, նմանեսցի առն յիմուրի, որ շինեաց զտուն իւր ի վերայ աւազոյ. իջին անձրեք, յարեան գետք, շնեցին հողմք՝ հարին զտունն, և անկաւ, և էր կործանումն նորա մեծ յոյժ:

Նորաստեղծութիւն զտաշին երկու տունն միայն ասաւ. զինի՛ Սէր, ասանց Աւետարանի պահոց իւր բախէից կարգն ոչս է. ձեռնու Սաղմոս՝ 147:

Քեզ վայել օրհնութիւն Մատուռն ի Սինէ. և քեզ տացին աղօթք Աշուտաղջմ:

Ընթերցուածս Աշտարկայ մարզարէն :

(Գ.Լ. Ն.Բ. հ. 1) :

Գրեան զօրութեամբ և մի՛ խնայեար, բարձրացոյ իրրե զփողոց զարբառ քո, պատման ժողովրդեան խմում՝ զմեղս նոցա, և տանն Հակոբայ զանօրէնութիւնս նոցա: Չիս օր ըստ օրէ խնդրեն, և ճանաչել զճանապարհս իմ՝ ցանկան, իրրե ժողովրդեան որոյ զարգարութիւն զործեալ իցէ, և զերաւունս Մատուծոյ իւրոյ շեցէ թողեալ արդ եկեալ խնդրեն զերաւունս արգարութեան:

Արտաթին մերձեալ առ Մատուած, և ասեն. զի՞ է զի պաշնցաք մեք՝ և դու ոչ տեսեր. խոնարհեցուցաք զանձինս մեր՝ և դու ոչ գիտացեր: Չի՛ յաւուրս պաշոց ձերոց դասնին կամք ձեր կատարեալ, և կակնեցուցանէք զամենեանս որ ընդ ձեռամբ ձերով են. ի հակառակութիւնս և ի կոխս պաշէք, և կոփէք զանաւազն:

Իսկ զի՞նչ պիտոյ է ինձ այնպիսոյ աւուր պաշէք, դալ բողբոջէ ձեր առ իս, և ինձ ոչ լսել ձեզ. ոչ զայդպիսի պաշս ընտրեցի, և ոչ զօրն յորում կարկամեցուցանէ մարդ զանձն իւր: Չի՛ կէթէ կորացուցես իրրե զանաք զպարանոց քո, և քործ և մոխիր ի ներքոյ տարածանիցես, սակայն և ոչ զայն կոչեցիք պաշս և օր ընդունակի. ոչ զայնպիսի պաշս ընտրեցի՝ առ Տէր:

Եւ ընդ զկնճիւն անիրաւութեան, քական զխարդախութիւն բռնութեան վաճառաց քոց, Երճակեան զնեղեալս թողութեամբ, և զամենայն մութհակս անիրաւութեան պատուեան:

Բրդեան քաղցիւրոց զհաց քո, և զաղքաւորս անյարկս տար ի տուն քո, եթէ տեսանիցես զմերկն՝ զզեցուցանիլն, և յրնտանեաց զուակի քո՝ զակն մի՛ արկանիցես:

Հայնժամ ծառակացի կանուխ լոյս քո, և բժշկութիւնս քեզ վաղվադակի հասցէ, և զնասցէ առաջի քո արդարութիւն քո, և փառքն Մատուծոյ զքե փակեցիցին:

Հայնժամ կարդացես, և Մատուած լրկիցէ քեզ. և մինչդեռ խօսիցիս, ասացէ թէ ահաւասիկ հասեալ կամ: Այլ եթէ մեր-

ժեսցես դու ի քէն զկնճիւն և զձեռնարծախութիւն՝ և բան տրսնջման:

Այլ տացես քաղցիւրոց զհաց քո սրտի մութօր, և զանձինս կարօտեալս յաղեցուցես, յայնժամ ծագեցէ ի խաւարի լոյս քո, և խաւարն քո իրրե զմիջօրեայ:

Այլ եղիցի Մատուած քո ընդ քեզ յամենայն ժամ, և լոյցի բառ ցանկութեան անձն քո, և ոսկերք քո պարարեցին, և եղիցիս իրրե զպարտեղ ջրալեց, և իրրե զաղբիւր՝ ուստի ջուր ոչ պակասեցէ:

Այլ շինեցին աւերակք քո յախոնեից, և եղիցին հիմունք քո մշտնջնաւորք աղաց յաղգս. կանգնեալիւ և կոտեալիւ խրամակարկատ ցանդոյ, և զընդմիջնաշաւիղս նոցա դադարեցուցես:

Եթէ դարձուցես զոտն քո չառնել ըզկամն քո յաւուրն սրբութեան, և կոչեցես զաբաթման փափուկս նուիրեալս Մատուծոյ և փառաւորեալս, և ոչ փոխեցես զոտն քո ի գործ, և ոչ խօսեցիս բան ինչ բարկութեան բերանով քով, և եղիցիս յուսացեալ ի Տէր:

Այլ տարցէ զքեզ ի բարութիւնս երկրին, և ջամբեցէ քեզ ժառանգութիւն Հակոբայ Տօր քո. զի բերան Տեառն խօսեցաւ զայս:

Սաղմո՛ւ 26:

Ախտս զիւր և կատարեցէք Տեառն Մատուծոյ մերոյ, ամենեքեան որք շուրջ էք զնօրաւ: Փոխ. Հայտնի է ի Հրեաստանի Մատուած. հ. 2:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռօմայեցւոց թղթին է ընթերցուածս (Հ.Լ. Ս.Գ. հ. 11) :

Եւ զայս գիտաւէր վասն ժամանակի. զի արդ ժամ իսկ է մեզ ի քնոյ զարթնուլ. զի այժմ մերձ է մեզ փրկութիւն՝ քան յորժամ հաւատացաքն. Գիշերն մերժեցաւ, և տիւն մերձեցաւ. ի բաց արասցուք այսուհետեւ զգործն խաւարի և զզեցնոք զղէնս լուսոյ:

Իբրե ի տունջնան զգատացեալք շրջեցուք. մի՛ անառակութեամբք և արբեցութեամբք, և մի՛ խառն անկողնովք և պղծութեամբք, և մի՛ նախանձու և հակառակութեամբք. Եւ զզեցարուք զՏէր Յիսուս Վրիստոս, և մարմնոյ խնամ մի՛ տանիք ի ցանկութիւնս:

Մ.Ս. գտկարացեալն ի հաւատս՝ ընկալա-
րուք, մի՛ խղճիւ երկմտութեանց. ոմն հա-
ւատայ ուտել զամենայն. և որ հիւանդն է՝
բանձար կերիցէ:

Ար ուտէն, զայն որ ոչն ուտէ՝ մի՛ ան-
գոսնեցէ. և որ ոչն ուտէ, զայն որ ու-
տէն՝ մի՛ դատեցի. քանզի Մատուած գնա
ընկալաւ:

Գու ո՞վ ես որ դատիս զայլոյ ծառայ-
իւրում՝ Տեառն կայ կամ անկանի. բայց
կացցէ, զի կարող է տէրն հաստատել գնա:

Ոմն պահէ որ ըստ օրէ, և ոմն պահէ
զօրհանապաղ. իւրաքանչիւր որ զեւր միտս
հաճեցէ:

Ար խորհի զօրն՝ Տեառն խորհի, և որ
ոչն խորհի զօրն՝ Տեառն չխորհի. և որ ու-
տէ՝ Տեառն ուտէ. և զոհանայ զՄատուծոյ,
և որ ոչն ուտէ՝ Տեառն չուտէ. և զոհանայ
զՄատուծոյ. զի ոչ ոք ի մէնջ անձամբ
կեայ, և անձամբ մեռանի:

Եթէ կեամք՝ Տեառն կեամք, և եթէ մե-
ռանիմք՝ Տեառն մեռանիմք. և արդ՝ եթէ
կեամք և եթէ մեռանիմք՝ Տեառն եմք.
Վանդի ի նոյն իսկ և Վրիստոս մեռաւ
և եկեաց, զի մտելոց և կենդանեաց առ
հասարակ տիրեցէ:

Գու զի՞ դատիս զեղբայր քո, կամ ըն-
դէր անգոսնեա զեղբայր. Վանդի ամենե-
քին կալոց եմք առաջի ատենին Վրիս-
տոսի:

Չի գրեալ է. կենդանի եմ ես, ասէ
Տէր, զի ինձ կրկնեցի ամենայն ծունր,
և ամենայն լեզու խոստովան եղեցի Մա-
տուծոյ:

Մպա ուրեմն իւրաքանչիւր որ ի մէնջ
ինդ անձին համարս տացէ Մատուծոյ:

Մատուծոն մի՛ զմիմեանս գատեացուք.
այլ առաւել զայս զիք ի մտի, չղնել զայ-
լմակդութիւն եղբօրն:

Չայս գիտեմ և հաստատեալ եմ ի
Վրիստոս Հիսուս, զի ոչ ինչ է պիղծ նո-
վա. բայց այնմ, որ համարիցի որ ինչ
պիղծ, նմա է պիղծ:

Չի եթէ վասն կերակրոյ եղբայրն քո
տրտի, ոչ ևս սիրով գնացեր. մի՛ կերա-
կրոյն քո գնա կորուսաներ, վասն որոյ՝ Վը-
րիստոսն մեռաւ. մի՛ հայհոյեցի բարին
ձեր:

Չի ոչ է արքայութիւնն Մատուծոյ կե-
րակուր և բնակել, այլ արդարութիւն և
խաղաղութիւն և խնդութիւն ի շօղին
սուրբ. զի որ յայսմ ծառայէ Վրիստոսի,
հաճոյ է Մատուծոյ և ընտիր մարդկան:

Մպա այսուհետեւ գնաւ երթիցուք խա-
ղաղութեան և զխնութեան՝ որ առ մի-
մեանս է. Մի՛ վասն կերակրոյ քակեր ըզ-
գործ Մատուծոյ. ամենայն ինչ սուրբ է,
այլ չար այնմ մարդոյ է՝ որ խղճիւն ու-
տիցէ:

Լաւ է ոչ ուտել միս և ոչ բնակել գինի,
և ոչ՝ որով եղբայրն քո զայլմակդի, կամ
զթէ, կամ տկարանայ:

Գու ապաքէն հաւատս ունիս, կալ ա-
ռանձինն առաջի Մատուծոյ. երանի որ ոչ
դատեցի զանձն, որով զընկերն փորձիցէ:

Բայց որ խղճէն՝ թէպէտ և ուտիցէ՝
գատապարտեալ է, զի ոչ ըստ հաւատոց.
զի ամենայն ինչ որ ոչ ի հաւատոց է՝ մեղք
են:

Մ.Ս. այնմ, որ կարողն է հաստատել ըզ-
ձեզ ըստ աւետարանիս իմում, և ըստ
քարոզութեանն Հիսուսի Վրիստոսի, ըստ
յայտնութեան խորհրդոյն՝ ժամանակօրն
յախտենից լեցելոյ, և յայտնելոյ այժմիկ
ի ձեռն զորոց մարդարեակնաց, ըստ հրա-
մանի մշտնջենաւորին Մատուծոյ, ի հնա-
զանդութիւն հաւատոց, յամենայն հեթա-
նոսքս ծանուցելոյ, միայնոյ իմաստնոյն Մա-
տուծոյ, ի ձեռն Հիսուսի Վրիստոսի, ո-
րում փառք յախտեանս ամէն:

Ելի, Սարգիս՝ Գ. (բնաւ սուս)

Եղբայրեցեք առ Տէր ամենայն երկիր, ծառայեցեք Տեառն ու-
րախութեամբ:

Սրբոյ Բաւարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի (ՉԼ. Գ. հէ. 1):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Չգոյշ լերուք ողորմութեան ձերում
մի՛ առնել առաջի մարդկան, որպէս
թէ ի ցոյց ինչ նոցա. գուցէ և վարձս ոչ
ընդունիցիք ի շօրէն ձերմէ՝ որ յերկինսն է:

Մ.Ս. յորժամ առնիցես ողորմութիւն,
մի՛ հարկաներ փող առաջի քոյ, որպէս
կեղծաւորքն առնեն ի ժողովուրդս և ի հը-

րապարակս, որպէս զի փառաւորեցցին ի մարդկանն: Ըմէն ասեմ՝ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա:

Եւ զու յորժամ ողորմութիւն առնիցես, մի՛ դիտացէ ձայն քո՝ զինչ զօրծէ աջ քո, որպէս զի եղեցի ողորմութիւնն քո ի ծածուկ, և Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուցէ քեզ յայտնապէս:

Եւ յորժամ յաղօթմ կայցես, մի՛ ընդիցիս որպէս կեղծաւորքն. զի սիրեն ի ժողովուրդս և յանկիւնս հրապարակաց կալ յաղօթմ, որպէս զի երեսցցին մարդկան: Ըմէն ասեմ՝ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա:

Եւ զու յորժամ կայցես յաղօթմ, մոտ ի սենեակ քո՝ և փակեալ դուրս քո, և կաց յաղօթմ առ Հայր քո ի ծածուկ. և Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ, հատուցէ քեզ յայտնապէս:

Եւ յորժամ կայցէք յաղօթմ, մի՛ շատասցաք ընդ իրեւ զհեթանոսն. զի համարին թէ ի բազում խօսից իւրեանց լռեսի ընկցին. Բքդ՝ մի՛ նմանիցէք նոցա. զի զիտէ Հայրն ձեր զինչ պիտոյ է ձեզ, մինչ չեւ ձեր խնդրեալ ինչ իցէ ի նմանն:

Եւ արդ այսպէս կացէք դուք յաղօթմ. Հայր մեր որ յերկինս, սուրբ եղեցի անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն քո. եղեցին կամք քո՝ որպէս յերկինս և յերկրի. Բզհաց մեր հանապազօրոյ՝ տո՛ւր մեզ այսօր, Եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս և մեր թողութիւն մերոց պարտապանաց, և մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկես զմեզ ի շարէն, զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս. ամէն:

Չի եթէ թողուցուք մարդկան զյանջանքս նոցա, թողցէ և ձեզ Հայրն ձեր երկնաւոր զյանջանս ձեր:

Եպա թէ ոչ թողուցուք մարդկան ըզյանջանս նոցա, և ոչ Հայրն ձեր թողցէ ձեզ զյանջանս ձեր:

Եւ յորժամ պահիցէք՝ մի՛ ընկէ իրեւ զկեղծաւորան տրտմաւք, որ ապականեն զերեսս իւրեանց, որպէս զի երեսցցին մարդկան թէ պահիցին: Ըմէն ասեմ՝ ձեզ, այն իսկ են վարձք նոցա:

Եւ զու յորժամ պահիցես, օճ զգլուխ քո, և լուս զերեսս քո, զի մի՛ երեսցցիս

մարդկան իրեւ զպահոյ, այլ Հօրն քում ի ծածուկ. և Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ, հատուցէ քեզ:

Մի՛ զանձէք ձեզ զանձս յերկրի, ուր ցեց և ուրիշ ապականեն, և ուր զողք ական հատանեն և զողանան:

Եւ զանձեցէք ձեզ զանձս յերկինս, ուր ոչ ցեց և ոչ ուրիշ ապականեն, և ոչ զողք ական հատանեն և զողանան. Զի ուր զանձք ձեր են, անդ և սիրտք ձեր եղեցին:

Ի պահոցս Կիւրակի Զաւոյ. Երբ. զՕրհնութեան առաջինն ասա. իսկ զԵրեմի՝ յերկեցին Զափարի. (Եւ ի Պատարաքին՝ Զափարեան շարական. Կարճագ իւրին և Յայտարար իւր. Զափարեան զգո). Եւ ի աստի միջեւ ի Զափարեանեան առաջին Կիւրակին ամենայն երեսցէ՝ այս իցն՝ ամբ. Զարցք. միջոցք. և ձայնք են միշտ անշարժ. բաց ի Տեսարեղատեմ և յԱւետեաց ամեն. և զաւուր ձայնս, և աւուրց որհնութիւնքն ցուցանեն որպէս ասեանես:

Եւ առջին Կիւրակաւ արեւ պահոց՝ Զարց Կապարաւութեան ասա կարգաւ. Եւ ի Երեմի՝ Եւ Զափարեան. բաց զաղօթման մի առիցես. Զաւուր մեռել. Եւ.

Կարճն զիս Տէր ի մեղաց խնդ. և զամենայն անօրհնութիւնս իմ՝ բաւեալ յինչէ: Քրիստ. Կրօնական ինձ Եւտուած:

Ընթերցուածս Առաքելայ մարգարէ:

(ԿԼ. Ե. հէ. 16)

Լուսացարուք, սրբեցարուք, ընկեցէք ըզլարիս ձեր յանձանց ձերոց առաջի աշաց խնդ. զապարեցէք ի շարեաց ձերոց. Ուսարուք զբարիս զօրծել. խնդրեցէք զիրաւունս, փրկեցէք զզրկեալն, դատ արարէք որդոյն, և տո՛ւր իրաւունս այրոյն:

Եւ եկայք խօսեցարուք ընդ միմեանս, ասէ Տէր. և եթէ իցեն մեզք ձեր իրեւ ըզձանձախարիթ՝ իրեւ զձինս սպիտակ արարից. և եթէ իցեն իրեւ զորդանս կարմիր իրեւ զսար սուրբ արարից:

Եւ եթէ անօրծեալիք և լուիջիք ինձ՝ զբարութիւնս երկրի կերիջիք. Եպա թէ ոչ կամիցիք ըսկ ինձ, սուր կերիցէ զձեզ. քանզի բերան Տեառն խօսեցաւ զայս:

Յայտարարութեան ասա. Երբ. զՕրհնութեան առաջինն ասա. իսկ զԵրեմի՝ յերկեցին Զափարի. (Եւ ի Պատարաքին՝ Զափարեան շարական. Կարճագ իւրին և Յայտարար իւր. Զափարեան զգո). Եւ ի աստի միջեւ ի Զափարեանեան առաջին Կիւրակին ամենայն երեսցէ՝ այս իցն՝ ամբ. Զարցք. միջոցք. և ձայնք են միշտ անշարժ. բաց ի Տեսարեղատեմ և յԱւետեաց ամեն. և զաւուր ձայնս, և աւուրց որհնութիւնքն ցուցանեն որպէս ասեանես:

Երկրչաբաժնի Լաբորանտի Որհանգյալի Դաշու Մեծ Զինվորի

Աշխարհի ամենեցուն՝ յոգ երկնքին ի Տեառնէ, և գնան
ի Ճանապարհս նորա :

Ընթերցումն յղեկիկէ մարդաբէ,
(ԳԼ. ԺԲ. ՀՀ. 20),

Արդարութիւն արդարոյն՝ ի վերայ նորին կեղեցի, և անօրէնութիւն անօրէնին ի վերայ նորին կեղեցի։ Կէ. անօրէնն եթէ զարձցի յամենայն անօրէնութեանց իւրոց՝ զոր արար, և պաշխից զամենայն պատուիրանն իմ, և արասցէ արդարութիւն և ողորմութիւն, կեցով կեցցէ, և մի՛ մեռանայիցի։ Ընմենայն յանցանք նորա՝ զոր զործեալ իցէ, և ամենայն անիրաւութիւնք նորա՝ զոր անիրաւեալ իցէ, մի՛ յիշեցնին։ Եւ արդարութեամբ իւրով զոր արար՝ կեցցէ։

Մի՞թէ կամուրջ կառնիցին՝ զմահ մեղա-
ւորին՝ ասէ Տէր Տէր՝ որպէս զգառնալ նո-
րա ի չար ճանապարհէ՝ և կեալ:

Հարկարարութիւնը ալ, որ յաճախ իջնէ, Ասոր կատարեալ
զգար ապահարարիման, և սրեալ զՏէր աշխարհի յառաւորուն
և ի ճշուն, և զԲերապաղի շարականն, նշողեւ և ի ճշուն,
զմե քարոզան և զպոլման, և զՈղբմաղի կրօն, և զԵրկ
Հիշ և Աղօթի, ճշուն մեղքի, և և:

Մի թողութիւն Տէր Մատան իմ, և մի ի բացեայ առ-
նէր յինն, հայեայ օգնել ինձ՝ Տէր փրկութեան իմոյ :

$\Gamma_{\text{eff}}^{\text{eff}}(\mathbf{p}, \mathbf{q}, \mathbf{r}, \mathbf{s}, \mathbf{t}, \mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}, \mathbf{x}, \mathbf{y}, \mathbf{z})$
(9.2.1)

Այս են անուանք որդւոցն Կարայեիկ մտելոյ Ազգիպտոս Տանդերէ՛ն Հակոբաւ Տարրն իրեանց, իրաքանչիւր ըստ Տաճօրէն տանց իւրեանց մտանէին, Ռուբէն, Շմուհն, Վեի, Յուդա, Խաթաբար, Օսթուդոն և Իսնիամմա, Կան և Կեկիթազիմ, Գադ և Իսեր:

Իսկ էին ամենայն ոգիք ելեալք ի Յակոբայ, եօթանասուն և չինգ ոգիք և Յովսէփի էր յղիպառաւ:

1) արձանեցաւ Հովսէփ՝ և ամենայն եղբարք նորա, և ամենայն ազգն այն։ Եւ որդի ինն Խորայի ինն աճեցին և յոռացան։ Բաղժանային և զօրանային յոյժ, զի բազմացուցանէր զնոսա երկիրն։

Իկաց այլ թագաւոր՝ որ ոչ գիտէր բզ-
 չոպեւնի. Իւ ասէ ցազգն. ահա աղզ որդ-
 ւոցն Իսրայելի մեծ է զօրութեամբ, և զօ-
 րանայ քան զինդ. Երբ՝ եկոյ՞ք Տնաբե-
 ցուք ինչ նոցա. գուցէ բազմանայցեն, և
 յորժամ գիպիցի մեզ պատերազմ, յաւե-
 րուցուն և նորա ք թշնամիսն, և մարտու-
 ցեալ ընդ մեզ՝ եւանիցեն յերկրէ աս-
 տի:

Եւ կացոյց ի վերայ նոցա գործավարս՝
զի շարչարեսցեն զնոսա ի դործ. և շինեցին
քաղաքս ամուրս փարաւնի, զփիղոն, և
զվամեսէ, և զվիմն, որ Երեգ քաղաք:

Եւ որչափ ճնշէին զնոսա, այնչափ առաւել բազմանային և զօրանային յոյժ:

Լ. զարեցուցանէին Լզիպտացիքն զորդիսն Խորայիւն, և յաղթաճարէին Լզիպտացիքն զորդիսն Խորայիւն բռնութեամբ. Լ. կեղէին զկիսան նոցա ի զործ խնայկաւոյ և արիւնասրկի և յամենայն զործ զաշտաց, յառ ամենայն զորոյ իւրեանց՝ որով ծառայեցուցանէին զնոսա բռնութեամբ:

Իս խօսեցաւ արքայն Աղիպատացոյ ընդ ճնուցիւնն Լորրայեցոց, ընդ միումն որում անուն էր Սեփովա, և անուն երկրորդն Բուա, և անէ. յորժամ ճնուցանիցէք զվանայս Լորրայեցիս և իցնն մերձ ի ճանն զքս, իժէ արտ իցէ՝ սպանանի՛լք զնա, և թէ էզ՝ ապրեցուցանի՛լք:

Եւ երկեան ծնուցիչքն յԱստուծոյ, և ոչ արարին որպէս հրաման ևս նոցա արքայն Եղիպտացոց. և ապրեցուցանելին զարուան :

Կռնաց արքայն Լիկիստացոց զճնուցիւ-
սնն և ասէ ցնոսա՝ զի՞ է զի արարէք զերսն
զայնոսիկ և սպրկեցուցէք զարուսն :

Լա ասեմ ծնուցիլքն ցփարսումս. ոչ իր-
բև զկանայս Կղկալացիս են Լբբայցիքն
քանզի նախ ծնանին մինչ չև մտեալ առնո-
սա մանկարարձաց. և ծնանին. Լա բարի
առնեիք Վատուած մանկարարձացն. և բազ-
մանայր յոյժ ժողովուրդն և զօրանայր
յոյժ :

Յորմէ հետէ երկեան մանկաբարձքն ՂԽ-
տուծոյ, արարին իւրեանց տունս :

Համան ետ փարսոն ամենայն ժողովրդեան խրոմ, և ատէ. զամենայն արուոր ծնանիցի Լ՛բրայեցոց՝ ի զեռ ընկեալիք, և զամենայն էգ ապրեցոցանիծիք:

Լւ. էր անդ ոմն յաղդէ Ղ. Եւսյ, որ առ իւր կին ի դատերաց անտի Ղ. Եւսյ. Լւ. յղացաւ՝ ծնաւ արու, և տեսանէին զնա կայտառ, և թաղուցին զնա ամիս երիս: Լւ. իբրեւ ոչ ևս կարէին թաղուցանել, առ մայրն նորա տապանակ պրտուեայ, և ծեփեայ զնա կարաձիւթով. և եղ ի նմա զմանուկն, և ընկէյ զայն ի խաղ մի առ ամիսն զետոյն: Լւ. զիտէր քոյրն նորա ի հեռաստանէ, տեսանել թէ զնա անցք անցանիցեն ընդ նա:

Լւ. իջեալ դուստրն փարաւոնի լուանալ ի զեան, և նաժիշտը նորա շօնէին առ զեւտովն: Լւ. տեսեալ զտապանակն ի խաղի անդ, առաքեաց զնաժիշտ մի առնուլ զնա. Լւ. քաց՝ և ետես զմանուկն. և լայր մանուկն ի տապանակի անդ:

Խանդաղատեցաւ զնովա. դուստրն փարաւոնի, և ասէ. ի մանկանց Լւրբայեցոց է դա:

Լւ. ասէ քոյր նորա ցղուստրն փարաւոնի. կամին զի կոչեցիք քեզ կին մի դաշեակ ի յԼւրբայեցոց անտի, և անուցանիցէ քեզ զմանուկը:

Լւ. զուստրն փարաւոնի. երթ: Գնաց աղջիկն և կոչեաց զմայր մանկանն. Լւ. ասէ ցնա դուստր փարաւոնի. առ զմանուկը, և անո ինձ զգա. և ես տաց քեզ զվարձս քո: Լւ. առ կինն զմանուկն՝ և անոց զնա. և իբրեւ հաստատեցաւ մանուկն, աճ զնա առ դուստրն փարաւոնի, և եղև նմա յորդեզիբ. և անուանեցաւ զանունն նորա Սովսէս. ասէ. ի ջրոյ անտի հանի զգա:

Ընթերցուածս ի Հովնկոյ Մարգարէի,
(Գ. Ե. Կ. 13):

Արեւելք պահս, քարոզեցէր պաղատանքս. ժողովեցէր զձերս, ամենայն բնակիչք երկրիդ՝ ի տուն Բստուծոյ ձերոյ, և աղաղակեցէր առ Տէր սրտի մօտք:

Սայ ինձ, վայ ինձ, վայ ինձ յառուր յայնմիկ. զի մերձ է օր Տեառն. իբրեւ թըշուառութիւն ի թըշուառութիւնէ հասցէ առաջի աչաց ձերոց. զակատեցան կերակուրք ի տանէ Բստուծոյ ձերոյ, ուրախութիւն և խնդութիւն:

Խաղաղացին երկնձք ի մտրս իւրեանց. ապականեցան գանձք, տապալեցան բշտման

բանք՝ զի խորշակահար եղև ցորեան. Գ. Ինչ համբարեցից ի նոսա. լացին դասակք անդուոց, զի ոչ գոյր նոցա արօտ, և հօտք խաշանց սատակեցան:

Լւ. քեզ, Տէր, աղաղակեցից, զի հուր սատակեաց զեղեցկութիւն անապատի, և բոց ծախեաց զամենայն փայտս աղարակի. Լւ. երէվայրի ի քեզ հայեցաւ. զի ցամաքեցան վտակք ջրոց, և հուր եկեր ըզգեղեցկութիւն անապատի:

Սարգսն՝ Եւ. Ուրբա. Ինչ Ուրբա. (փոխն բնաւ ասա). զքիմ Ուրբա. Եւ. Ուրբա. ըստ կարգին. Իսկ յերկրոյն, զխաղաղականն, զնոյնեց Ուրբա. և զնոյն հայեցին. և ասաւ Հորոց, և արձաւին. Պահայ լուր առաջ կարցն այս և մինչև ի Մարգարայն:

Հմեղարամ՝ Հորոց ա. Բաշեմեմ և Բաշեմեմ մեմ. Է:

Մի բնիկնուր զիս Տէր ի ժամանակս ձերութեան, ի պահակ զբոս թեան խոյ մի թողուր զնա:

Պողոսի առաքելոյն ի Հռոմայեցոց թղթոյն է
ընթերցուածս (Ք. Ե. Կ. 3):

Եթէ ոչ զիտէր, զի որ միանգամ մկրտեցաք ի Վրիստոս Հիսուս, ի մահ անգր նորա մկրտեցաք. թաղեցաք ընդ նմին մկրտութեամբն ի մահ, զի որպէս յաբեա Վրիստոս ի մեռելոց փառքն Հօր, նոյնպէս և մեր ի նորոգումն կենաց շրջացուք:

Օ. ի եթէ տնկակից եղեաք նմանութեան մահու նորա, այլ և յարութեան նորա լինիցիմք:

Օ. այս գիտաւի՞ք զի հին մարդն մեր խաչակից եղև նորա, զի խափանեցն մարմին մեղացն, մի ևս ծառայել մեզ մեղացն. Օ. ի որ մեռանի արդարացեալ է ի մեղաց անտի. Իսկ եթէ մեռաք ընդ Վրիստոսի, հաւատա՞ք թէ և կեցցուր ընդ նմա:

Գիտեմք՝ եթէ Վրիստոս յարուցեալ է ի մեռելոց. այսուհետև ոչ մեռանի, և մահ նմա ոչ ևս տիրէ:

Օ. ի որ մեռաւն, մեղացն մեռաւ միանգամ, և որ կենդանին է՝ կենդանի է Բստուծոյ:

Նոյնպէս և դուք համարեալք զանձինս մեռեալս մեղացն, և կենդանիս Բստուծոյ ի Վրիստոս Հիսուս ի Տէր մեր:

Այն պատճառով թագաւորացն մեզք ի մահաւանդու մարմինս ձեր, հնազանդել ջանկութեանց նորա:

Լա մի պատրաստէք զանդամն ձեր զէն անիրաւութեան մեղացն, այլ պատրաստեցէք զանձինս ձեր Մատուծոյ, որպէս ի մեռելոց՝ ի կենդանիս, և զանդամն ձեր զէն արդարութեանն Մատուծոյ. Զի մեղք ձեզ ոչ տիրեցեն. քանզի ոչ էք ընդ օրինոք՝ այլ ընդ շնորհօք:

Ուրբաթ՝ Հարց. Ե. Ուրբաթեան է. ի յո. Ճաշու մեռ. ձեռն:

Մերձեցին խնդրուածք իմ առաջի քո Տէր. ըստ բանի քում իմաստուն արա զես: Փոխ. Զայնի իմում:

Ընթերցուածս յԱրկրորդ օրինաց:
(ԳԼ. Գ. ԿԶ. Կ)

Լոր Իսրայել. Տէր Մատուծ մեր՝ Տէր մի է. Լա սիրեցես զՏէր Մատուծ քո յամենայն սրտէ քումմէ և յամենայն անձնէ քումմէ և յամենայն զօրութենէ քումմէ:

Լա եղեցին պատգամս այսօրիկ՝ զոր ես պատուիրեմ՝ քեզ այսօր՝ ի սրտի քում՝ և յանձին քում, և իմացուցես զայս որդւոց քոց, և խօսեցես տղօք ի նստել ի տան և ի գնալ ի ճանապարհի, և ի նընջել և ի յառնել:

Լա արկես զտաս նշան ի ձեռին քում, և եղեցի անշարժ առաջի աշաց քոց. և գրեցես զտաս ի վերայ սեւեռց տանց քոց և ի գրունս քո:

Լա եղեցի յորժամ՝ տանիցի զքեզ Տէր Մատուծ քո յերկիրն՝ զոր երգումա Տէր հարցն քոց Վերահամու, և Սահակայ և Հակոբայ, տալ քեզ քաղաքս մեծամեծս և զեղեցիկս՝ զոր ոչ շինեցեր, և տունս լի ամենայն բարութեամբ՝ զոր ոչ լցեր, և ջրհորս փորեալս՝ զոր ոչ փորեցեր, և այգիս և ձիթենիս՝ զորս ոչ անկեցեր, և ուտիցես և յաղիցիս:

Զդոյ լինիջիք անձին քում, զուցէ մահանայցես զՏէր Մատուծ քո՝ որ եհան բզքեզ յերկրէն Երկրապաւուց ի տանէ ծառայութեան:

ԻՏեառնէ Մատուծոյ քումմէ երկիցես, և զնա միայն պաշտեցես, և ի նա յարեցես և յանուն նորա երգնուցուս:

Այն երկայեք զհետ աստուածոց օտարաց, և զհետ աստուածոց աղագն՝ որբ շուրջ զձեօք իցեն:

Զի Մատուծ նախանձօտ, Տէր Մատուծ քո ի միջև քում. զուցէ բարկացաւ սրբամօրիցի Տէր Մատուծ քո սատակել զքեզ յերեսաց երկրէ:

Այն փորձեցես զՏէր Մատուծ քո՝ որպէս փորձեցէք ի փորձութեանն:

Պահելով պահեցես զպատուիրանս Տեառն Մատուծոյ քո, զվկայութիւնս և զիրաւունս զոր պատուիրեաց քեզ. և արասցես զբարին և զհաճոյս առաջի Տեառն Մատուծոյ քո, զի քեզ բարի լինիցի, և մոռցես և ժառանգեցես զերկիրն բարի՝ զոր երգումա Տէր հարցն մերոց, հալածել զամենայն ինչամիս յերեսաց քոց, որպէս և խօսեցաւ:

Լա եղեցի յորժամ հարցանիցէ զքեզ վաղես որդին քո՝ և ասիցէ. զե՞նչ են վերկայութիւնքն և իրաւունքն և զատաստանք՝ զոր պատուիրեաց Տէր Մատուծ մեր մեզ. Լա ասացես զորդին քո. ծառայք էաք փարաւանի Աղիպտոս, և հան զմեզ Տէր Մատուծ անտի հօր ձեռամբ և բարձր բաղկաւ. և ետ Տէր նշանս և արուեստս մեծամեծս և շարաշարս երկիրն Երկրապաւուց, ի փարաւան և ի տուն նորա առաջի մեր. և զմեզ եհան անտի, զի աճցէ այսր՝ տալ մեզ զերկիրս զայս, զոր երգումա տալ հարցն մերոց:

Լա պատուիրեաց մեզ Տէր առնել զամենայն իրաւունս զայստիկ. երկնչել ի Տեառնէ Մատուծոյ մերմէ, զի բարի լիցի մեզ զամենայն ատարս, զի կեցցուք որպէս և այսօր:

Լա ողորմածութիւն եղեցի մեզ, եթէ բզգուշացուք առնել զամենայն պատուիրանս զայստիկ առաջի Տեառն Մատուծոյ մերոյ, որպէս և պատուիրեաց մեզ:

Լա եթէ տարցի զքեզ Տէր Մատուծ քո յերկիրն՝ յոր զու մոռանիցես ժառանգել, և բարձցէ զաղգան մեծամեծս և զբազումս յերեսաց քոց, Գրկտացին, և բզգուրեղեացին և զվճարհարցն և զվանա-

նացին և զփերեզացին և զԽեաղին և զՀերուսացին, եթմն ազգս մեծամեծս և զօրազոյնս քան զձեզ, և մասնեացէ զնոսս Տէր Մատուած քո ի ձեռս քո, Տարցես զնոսա, և եղձանկոյլ եղջցես զնոսա: մի զնիցես ընդ նոսա ուխտ, և մի՛ զորմեացիս նոցա:

Եւ մի՛ առնիցէք ինձամութիւն ընդ նոսա, զգուստր քո մի՛ տացես ուստեր նորա, և զգուստր նորա մի՛ առնուցուս ուստեր քում: զի մի՛ ապստամբեցուցանիցէ զորդին քո յինէն, և պաշտիցէ զաստուածս օտարս, և բարկացի սրտմութեամբ Տէր ի ձեզ, և սատակեցէ զձեզ վաղվազակի:

Եւ այսպէս արասցիք նոցա. զբազինս կործանեալիք, և զարձանս նոցա փրչրեալիք, և զանտառս նոցա կտորեալիք, և ըզգրօշալս նոցա այրեալիք հրով:

Չի ժողովուրդ սուրբ ես գու Տեառն Մատուծոյ քում: և զքեզ ընտրեաց Տէր Մատուած քո լինել նմա ժողովուրդ սեպհական քան զազգս ամենայն որ ի վերայ երեսաց երկրի:

Ոչ զի բազում էք դուք քան զամենայն ազգս՝ հաճեցաւ Տէր ընդ ձեզ՝ և ընտրեաց զձեզ, զի դուք սակաւաւորք էք քան զամենայն ազգս: այլ վասն սիրելոյ զձեզ Տեառն և պահելոյ զերդումին՝ զոր երգուա Տարցն ձերոց՝ եհան զձեզ Տէր Տօր ձեռամբ և բարձր բազկաւ, և փրկեաց զձեզ ի տանէ ծառայութեան, ի ձեռաց փարաւոնի արքային Եգիպտացոց:

Եւ ծանիցես՝ զի Տէր Մատուած քո նա է Մատուած, Մատուած հաւատարիմ: Ար պահէ զուխտ և զողորմութիւն սիրելեաց իւրոց, և որոց պահէն զպատուիրանս նորա ի հազար ազգ: և հատուցանէ ատելեաց իւրոց յանդիման սատակել զնոսա. և ոչ յամեցուցէ յատելեաց, այլ յանդիման հատուցէ նոցա:

Ընթերցուածս ի Հօրոյ,
(ԿԼ. Բ. հէ. 2):

Եթէ կռելով որ կռէր զբարկութիւնս իմ, և զդաւս իմ միանգամայն բառնայր ի լուծ կռոց, քան զաւազ ծովու ծանրադոյն լինէր. նա ուրեմն բանք իմ անզգամբ եմ:

Չի նեղք Տեառն ի մարմնի իմում եմ, և սրտմութիւն նորա ձձէ զարիւն իմ: Հօրժամ՝ սկանիմ՝ խօսել՝ կտտեն զես:

Իսկ արդ զիսորդ, միթէ տարապարտեց խանդիցէ ցիւ, բայց եթէ կերակուր խնդրիցէ. կամ թէ գոչիցէ՞ եզն առ մուր՝ յորժամ ունիցի զկերակուր. կամ ուտիցի՞ հաց առանց ազի, կամ գուցէ՞ համ ի բանս ունայնս:

Սա՛ ոչ կարէ հանդարտել անձն իմ, զի շարաւով տեսանեմ զկերակուր իմ իբրեւ Հոսա առիւծու:

Չի եթէ տացէ՝ և եկեացեն յիս խնդրուածք իմ, և զոյս իմ տացէ Տէր:

Ակաւ Տէր խոցոտել զես, բայց իսպառ մի՛ սպանցէ զես:

Եղեցի ինձ քաղաքն իմ՝ զերեզման՝ յորոյ վերայ պարսպացն ճեմէի, և ի նա ոչ խնայեցից. զի ոչ սուտ արարից զբանս սրբոյն Մատուծոյ իմոյ:

Չի զե՞նչ է զօրութիւն իմ՝ եթէ համբերից, կամ զե՞նչ ժամանակ զի հանդարտեցէ անձն իմ:

Սիթէ զօրութիւն վիմանց իցէ զօրութիւն իմ, կամ մարմնից իմ պնծիք. կամ թէ ոչ ի նա ապաւինէի: Երդ օգնութիւն իմ մերժեցաւ յինէն, և զողորմութիւն հրաժարեաց յինէն. այցելութիւն Տեառն անտես արար զես:

Ոչ հայեցան յիս մերձաւորք իմ, իբրեւ զվտակ պակասեալ և իբրեւ զաղես անցին զինեւ:

Արք տարսէին յինէն՝ արդ ահաւասիկ հասին ի վերայ իմ:

Իբրեւ զձիւն կամ իբրեւ զսառն պաղեալ՝ որ հալիցէ ի հասանելոյ Զերմութեան և ոչ ճանաչիցի թէ որպէս էր, նոյնպէս և ես ըբայ յամենեցունց, կորեայ և տնանկացայ:

Տեսէք զճանապարհս թեմնացոց՝ որք ի շախղս Սարայ հայիք, և ամօթ կրեացեն յուսացեալքն ի քաղաքս և յինչս:

Ղա՛ և դուք աւաղիկ անողորմ հասիք ի վերայ իմ. հայեցեալ ի վերս իմ՝ երկւրութիւն:

Երդ ես զձեզ ինչ խնդրեցի՞, կամ ձերով զօրութեամբ կարօտեալ իցեմ ապրեցուցանել զես ի թշնամեաց, կամ ի ձեռաց հօրաց փրկել զես:

Աստուծէ՛ք զեա՛ և ես լռեցից՝ և եթէ մնալով եմ ինչ իցեմ՝, արարէ՛ք զեա խելամուտ:

Այս ուրեմն խոտան են բանք ճշմարտի. քանզի ո՛չ եթէ ի ձէնձ խնդրեմ՝ զօրութիւն:

Իս ո՛չ կշտամբանք բանից ձերոց լռեցուցանեն զեա, և ո՛չ բարբառոյ բանից ձերոց անապից:

Բայց զի իբրեւ ի վերայ որոյ յարուցեալ էք ի վերայ իմ, և խաղացեալ էք ի վերայ բարեկամի ձերոյ:

Բայց արդ հայեցեալ յերես ձեր ո՛չ արտեցից՝. Կատարո՛ք, և մի ինչ լիցի անխառնութիւն ի դատաստանի, և դարձեալ իրաւանց ուշ ունիցիք:

Չի ո՛չ գոյ ի լեզուի իմեմ՝ անիրաւութիւն, կամ կոկորդ իմ ո՛չ խոկացել յիմաստութիւն:

Այսպէս իբրեւ զիօրծութիւն են վարք մարդոյ ի վերայ երկրի, և իբրեւ զաօրեայ վարձք վարձկանի կեանք նորա:

Կամ իբրեւ զծառայ երկուցեալ ի Տեառնէ իւրմէ՛ և զօղեալ ընդ հովանեաւ, և իբրեւ զվարձկան՝ որ սպասիցէ վարձուց իւրոց, նոյնպէս և ես սպասեցի ամսոց սրնոտեանց: Վիշեքք ցառալինք տուեալ են ինձ. եթէ ննջեցի՝ ասեմ, երբ իցէ տիւ. և եթէ յառնիցեմ՝ դարձեալ՝ թէ երբ իցէ երեկ. լի ցառք լինիմ՝ յերեկորեայ մինչև ցառաւուտ:

Թաթաւն մարմինք իմ զազրութեամբ որդանց, մաշեցի զկաշուս երկրի առ ի ըզթարախ քերելոյ:

Իս կեանք իմ թեթեալդնք են քան ըզխօսս, և կորեան յունայնութեան յուսոյ:

Յիշեալ զի փութ են կեանք իմ, և ո՛չ դարձցի ակն իմ ի տեսանել զբարի, և ո՛չ հայեցի յիս ակն տեսողի:

Ա՛ք քո յիս՝ և ես ո՛չ ես իցեմ, իբրեւ զամպ ջնջեալ յերկնից: Չի եթէ իջանիցէ մարդ ի դժոխս, ո՛չ ես ելցէ. և ո՛չ դարձցի ի տուն իւր, և ո՛չ ես ծանիցէ զնա տեղի իւր:

Այսուհետեւ ո՛չ ես խնայեցից ի բերան իմ, խօսեցայց մինչև իցեմ ի վիշտս, բացիցի զդառնութիւն անձին տաղնապա:

Միթէ ծով իցեմ՝ կամ վեշնայ, զեկարեցեցեր զինեւ պահ:

Ասացի թէ միթմարեցեն զեա մահիճք իմ, վճարեցից զինն զբանս իմ՝ յանկողնի իմում:

Ընթերցուածս յԱստուծոյ մարդարէ: (Վ.Լ. Խ. 57. 1):

Միթմարեցէ՛ք, միթմարեցէ՛ք զժողովուրդ իմ, ասէ Աստուած. Վաշանայրդ խօսեցարո՛ք ի սիրտ Արուսաղեմի՛ և միթմարեցէ՛ք զդա, զի լի եղև տառապանք: Թողեալ լիցին դմա մեղք իւր, զի ընկալաւ ի ձեռանէ Տեառն կրկին զճառուցումս մեզաց իւրոց:

Չայն բարբառոյ յանապատի. պատրաստ արարէ՛ք զճանապարհս Տեառն, և ուղիղ արարէ՛ք զշախիւս Աստուծոյ մերոյ:

Ամենայն ձորք լցցին, և ամենայն լեռնիք և բլուրք խոնարհեցին, և եղիցին ամենայն զժուարինք ի դիւրինս, և առապաղքն ի դաշտս:

Իս երեսեցին փառքն Տեառն, և տեսցէ ամենայն մարմին զփրկութիւն Աստուծոյ. զի Տէր խօսեցաւ:

Չայն որ ասէ. զօշեա՛. և ասեմ. զե՛նչ զօշեցիցի. զոյձիր, ամենայն մարմին խոտէ, և ամենայն փառք մարդոյ իբրեւ զծաղիկ խոտոյ:

Յամբեցաւ խոտն, և թօթափեցաւ ծաղիկ նորա, զի ողի Տեառն շնչեաց ի նա. Լըդարեւ խոտ է ժողովուրդս այս. ցամաքեցաւ խոտն, և թօթափեցաւ ծաղիկն. և բան Տեառն մնայ յախտեան:

Սաղմոս՝ Խ (Փ.Լ. Ը. 100):

Ես ասացի Տէր ողորմաւ ինձ. բռնեալ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ:

Ընթերցուածս և որդեւ Թեոփրոսի զորավարին Սանտապոլիս ըստ ձեռնի. ի տեղի հանգստեան Ընթերցումն՝ զուրք ձեռնի աղաղակարութեան Ողորմութեան աստ. Աստուծանէի և իմալի փառք. և զինի Աւետարանին Հոգեւոր հանգստեցի. Ա՛հ. Մարտիրոսայ. Հարց Ի՞նչ Զրոգարութեան. Մեծի և Կաշու. Դի. Որ Ընթերցի Ի Վեշեմէ, Կաշու. Ժամանակս՝ Զրոգար. Սղմ. ԶԺԵ:

Պատուական է առաջի Տեառն մահ սրբոց իւրոց. և Տէր՝ ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղախնոյ քո:

[illegible]

Մանուկ էի մտալարժ՝ և ողւոյ բարւոյ զիպկցայ։
Մանաւանդ զի աշնուազոյն էի, և եկիի մարմին անարատ։

Գիտացի թէ ո՞չ այլ ազգ լինիցիմ՝ ժողովաւ՝ բայց եթէ Բստուած տայցէ: Դա եւ այն իմաստութիւն է, ճանաչել թէ յումմէ՞ չէ՞, չնորհն: Բնկայ առաջի Տեառն, եւ աղայցիի դնա յամենայն սրտէ իմմէ:

Կոտուած հարց՝ և Տէր ողորմութեան
բոյ, դու ես՝ որ արարեր զամենայն բա-
նիւ քով, և իմաստութեամբ քով կազ-
մեցեր զմարդն՝ զի տրեւեղէ արարածոց ի
բէն կեղեցոյ, և վարեցէ զաշխարհ սրբ-
ութեամբ և արարածութեամբ, և ողբու-
թեամբ ուրոյ զատեացի զգառատասան:

Տուր ինձ զքոյոց ամթոռոցդ զգարանե-
կալ իմաստութիւն, և մի՛ խոտան ասներ
զեւ ի քոց ծառայից:

Օհ ես ծառայ քո եմ և որդի աղախ-
նայ քո:

Բնթերցումն Առաջիկայ մարզաբեկ:
(ԳԼ. ԿԲ. ՀՀ. 6):

Այսպէս ասէ Տէր. և ի վերայ պարբա-
րացն քոյ Արուսազէմ, պահապանս կացու-
ցից զօրն ողջոյն և զգիշերն ամենայն, որ
մինչև յանդ մի՛ դադարեացն յիշէ զՏէր:

Օր ոչ զոյ նման քեզ, եթէ ոչ զդեպեց
և արասցէ զԵրուսաղէմ ի պարծանս ի վե-
րայ երկրի:

Երգում. Տէր ի փառս իւր՝ և ի զօրութիւն բազմի խորց, եթէ ոչ տաց զցորհանքս և զկերակուր ի ձեռս թշնամեաց քոց, և ոչ արքցեն որդիք օտարաց զգինի քո՝ յորում դուն վաստակեցեր:

Այլ որ ամիրտեցին՝ կերիցեն զնա՝ և օրհնեցեն զՏէր, և որք ժողովեցին զնա՝ արբեցն ի սրահս սրբութեանց իմոց:

Պողոսի առաքելային ի նամակացւոց թղթոյն է
ընթերցուածս (ԺԷ. Բ. 45. 28):

Իսկ պիտեմք՝ եթէ որոյ սիրենն զԱստուած, յամենայնի գործակից լինի ի բարիս, ոչք հրաշքանաւ կոչեցան:

Չի զորս յառաջ ճանաչէր, յառաջագոյն հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի որդւոյն իւրոյ. զի եղեցի նա անդրանիկ ի մէջ եղբարց բազմաց:

Իւզ զորս յառաճադոյնն հրաւիրեաց՝ ըզնոսին և կոչեաց, և զորս կոչեացն, զնոսին և արդարացոյց, և զորս արդարացոյցն, ըզնոսին և փառաւորս արար:

Իսկ արդ՝ զի՞նչ ասեմք առ այս. եթէ
Մատթաւ ի մեր կոյս է, ո՞վ իցէ մեր հա-
կառակ.

Ար յիւր որդին ոչ խնայեաց, այլ վասն
մեր ամենեցուն մատնեաց զնա, զհափդ ոչ
նովաւ հանդերձ զամենայն խորհիցէ մեզ:

Ո՛ր իցէ՛ որ մեղադիր լինիցի ընտրելոց
Եւտուծոյ. Եւտուած է՛ որ արդարացու-
ցանէ, իսկ արդ՛ ո՞ր է՛ որ զատապարտ առ-
նիցէ. Վրիստոս Հիսուս՝ որ մեռան, մա-
նաւանդ թէ յարուցեալ իսկ է, և է ընդ
ամեն Եւտուծոյ, որ և բարեկտօս իսկ է
լիսան մօր:

Արդ՝ ո՞վ մեկնեցե՞ղ զմեզ ի սիրոյն Վրիստոսի. նեղութիւն, թէ անձկութիւն, թէ հալածանք, թէ սո՞վ, թէ մերկութիւն, թէ վե՞հ, թէ սո՞ք:

Որպէս և գրեալ է. վասն քո մեռանիմք
զօրհանապաղ, համարեցաք իրբն զոչխար ի
բապանդ :

Այլ յայտմ' յամենայնի՝ առաւել յազ-
թեմք նովաւ՝ որ սիրեացն զմեզ:

Քանզի հաստատեալ եմ՝ եթէ՛ ոչ մահ,
և ոչ կեանք, և ոչ Տրեշտակք, և ոչ իշխան
նստիւիւք, և ոչ որ կանա, և ոչ հանդեր-
ձեալքն, և ոչ գորութիւնք, և ոչ բարձրու-
թիւն, և ոչ խորութիւն, և ոչ այլ ինչ ա-
տարած կարէ մեկնի զմեզ իսիրդ անտի Լա-
սուծոյ, որ ի Քրիստոս Յիսուս իՅէր մեր:

Ալէ. Ուրախ լինին ամենեքեան՝ ոչ ոք յուսացեալ են ի քեզ. յաւիտեան ընծասցեն. և քնակեցիք զո. ի նոսա:

Արքայ Աւետարանիս Հիւսուսի Վերիւտոսի՝ որ ըստ
Ստաթէոսի (Ճ. Ժ. 16)։

Տեղն մէջ նիւնու Վրիպառնու առէ:

Մհառարիկ եւ առաքեա՛ն՝ զձեզ իրրե
գո՛ւնարս իմէ՞ջ զայլոց՝ եղբրո՛ւք այ-
սուհեան խորագէտք իրրե զօճս, ե միտ-
միտք իրրե զաղանիս:

Չգոյշ լինիլիք ի մարդկանէ՝ զի մատնեացն զձեզ յատենան, և ի ժողովուրդս իւրեանց տանջեացն զձեզ, և առաջի դատարաց և թագաւորաց տանիցն զձեզ վասն իմ, ի վկայութիւն նոցա և Տեթաւնոսաց:

Եւ յորժամ մասնիցն զձեզ, մի Տոգայէթ՝ թէ որպէս՝ կամ զինչ խօսիցիք՝ զի տացի ձեզ ի ժամուն յայնմիկ զինչ խօսիցիք: Եւ ոչ թէ զուր իցէք որ խօսիցիքն, այլ շողին շօր ձերոյ՝ որ խօսիցի ի ձեզ:

Մասնեացէ եղբայր զեղբայր ի մահ, և չայր՝ զորդի՝ և յառնիցն որդիք ի վերայ չարոց՝ և սպաննիցն զնոսա, և եղիլիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ, իսկ որ համբերեացէ իսպառ՝ նա կեցցէ:

Յերեկոյն՝ Հմբ. Գ. Ոչ զլինչ ոչ զհոգիս ոչ զմարմն:

Երկրորդ Անբախէ Մեծի Պահոյց, Ե. Գ. Ոչ զլինչ իւր սարդն, Պիմ, ձեռն, ձայնիւ կցորդ:

Կեցիք անուն Տեառն օրհնեալ, յայտմ Տեառն մինչև յաւիտեան: Փոխ. Օրհնեցէք ման:

Սրբոյ Բաւարարանի Անուոյն՝ Վերստոսի՝ որ բոս Վախտա. (Ժ. Գ. ԶԳ. 43):

Տերն մեր Անուոյն Վերստոս:

Եւ իբրեւ տիւ եղև՝ ել զնաց յանապատ տեղի, և ժողովուրդքն խնդրէին զնա՝ եկին մինչև առ նա՝ և արգելաւին զնա, զի մի՛ զնացէ ի նոցանէ:

Եւ նա ասէ ցնոսա՝ և այլոց քաղաքաց պարտ է ինձ աւետարանել զարքայութիւնսն Բաաւոյ, զի յայն իսկ առաքեցայ:

Եւ քարոզէր ի ժողովուրդսն Վաղիւհացոց:

Եւ եղև ի խնդիլ զնովա ժողովողեանսն, և լսել զբանն Բաաւոյ, և ինքն կայր առ ծովակին Վեննեսարեթաց: Եւ ետես երկուս նաւս՝ զի կային առ ծովակին, և ձկնորսն երկալ ի նոցանէ՝ լուսնային զգործիսն:

Եւ նա ի մի նաւուցն՝ որ էր Սիմոնի, և աղաւեսց զնա սակաւիկ մի տանել ի

ներքս ի ցամաքէն. նոսա և ուսուցանէր ի նաւէ անաի զժողովուրդսն:

Եւ իբրեւ լռեաց ի խօսիցն, ասէ ցՍիմոն. խաղացո՞ ի խորն, և արկէք զգործիս ձերս:

Պատասխանի ետ Սիմոն՝ և ասէ ցնա. վարդապետ, զամենայն դիւերս աշխատ եղեալք, և ոչ ինչ կալաք. բայց վասն քոյ բանիդ՝ արկցուք զգործիսս:

Չայս իբրեւ արարին՝ փակեցին ի ներքս բազմութիւն ձկանց յոյժ, մինչև պարպատէին ուռկանք նոցա: Եւ ականարկէին որսառեցացն ի միւս նաւս՝ զալ օգնել նոցա. և եկին: և լցան երկոքին նաւքն մինչև մերձ յրնկումն նոցա:

Իբրեւ ետես Սիմոն Պետրոս՝ անկաւ առ ծունկան Անուոյն՝ և ասէ. ի բաց զնա յինն, Տէր, զի այր մեղաւոր եմ՝ ես:

Քանզի ահ պատեաց զնա, և զամենեսան՝ որ ընդ նմայն էին, վասն որոց ձրկանցն զոր լմբունեցին. Վոյնպէս և զՅակովթոս և զՅովհաննէս՝ զորդիսն Չերեղեայ, որ էին սրսակիցք Սիմոնի: Եւ ասէ ցՍիմոն Անուոյն. մի՛ երկնելր, յայտմ Տեառն զմարդիկ որսացես ի կեսան:

Եւ հանեալ զնաւն ի ցամաք, թողին զամենայն, և զնացին զՏեա նորա:

Ճառ. Սարգս ԿԳ:

Վաշանայք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ցնծալով զձեռնեցն:

Ընթեցցուած յԱստուկ մարգարէի (Գ. Ե. Գ. ԶԳ. 2):

Տեր ողորմեաց մեզ՝ զի ի քեզ յուսացաք. եղև դաւակ անհաւատիցն ի կորուստ, այլ մեր փրկութիւն ի քէն է ի ժամանակի նեղութեան:

Վասն բարբառոյ աշի քո յիմարեցան ժողովուրդք, և յերկիւղէ քումնէ ցրուեցան Տեթանոսք:

Եւ արդ ժողովեացի կապուան ձեր մեծի և փոքու, որպէս որ զի ժողովեացէ զմարտի իբրեւ ի գոյց, այնպէս այսմ առնիցն զձեզ:

Սուրբ է Տէր Բաաւոյն մեր՝ որ բնակեալն է ի բարձունս. լցաւ Սիոն իրա-

ւամբը և արդարութեամբ։ Օրինաբ ամա-
նեցին, և զանձիւք եղիցի փրկութիւնն մեր.
եհաս իմաստութիւն և հանճար և աս-
տուածաշնորհութիւն Տեառն. այս են զանձք
արդարութեան։

Մատակի յաշէ ձերմէ երկիցեն, յո-
րոց երկնէլէն՝ երկիցեն ի ձէն՝ Տրեշտա-
կըս արձակեցեն որ լացցեն դառնապէս՝
և խնդրեցեն զեսողաղութիւն. զի հատան
ճանապարհք նոցա. հանդարտեաց ահն հե-
թանոսաց, և բարձառ ուխտն որ ընդ նո-
սա, և մի՛ ևս համարիցիք զնոսա ի մար-
դիկ։

Սուգ էառ և տկարացաւ երկիր. յամբ
եղև Միքանան, ի դաշտ մարգագետին հա-
մարեցաւ Սարոն. յայտնի եղև Վալիկեա և
Պարմելոս։

Լոգ՝ յարեաց, առէ Տէր. արդ փառա-
ւորեցայց, արդ բարձրացայց, արդ տես-
չեք, արդ յամբ լեճիք. ընդունայն լե-
ցի զօրութիւն ողոց ձերոց, և հուր կե-
րիցէ զձեզ։

Եւ եղիցին հեթանոսք խորհալք իրբն
զփուշ յազարակի՝ այրեցեալ և ընկեցեալ։

Եւ իցին հեառորք զօր արարի. ծանի-
ցին մերձաւորք զօրութիւն իմ. մերժե-
ցան ի Սինե, անօրէնք, զողովմն կալցի
զամբարիշտա։ Իսկ արդ ո՞ պատմեցէ ձեզ
եթէ հուր բորբոքեալ կայ, կամ ո՞ պատ-
մեցէ ձեզ զտեղոյն յախոննից։

Ար զնայ արդարութեամբ, խօսի զուղեղ
ճանապարհէ, ասեալ զանօրէնութիւն և
զանկրաւութիւն, թօթափէ զձեռս իւր ի
կաշառոց, ծանրացուցանէ զականջս առ ի
չակոյ զգատաստան արեան, խնու զաշտ
իւր զի մի՛ տեսցէ զանկրաւութիւն։

Եւ բնակեցէ ի բարձր այրի վիմի հաւ-
տանոց. հաց տացի նմա՝ և ջուր նորա
հաւատարիմ։

Օթ ապաւորն փառաց տեսիք, և աշք
ձեր տեսցեն զերկիրն ի հեռուստ, և ան-
ձիւք ձեր խոկացեն յերկիւղ Տեառն։ Մեր
են զպիւրբն, ո՞ր են խրատաւոնք, ո՞ր է
որ ունի զհամար պահակերաց զմէծի և
զփոքո՞ւ ժողովրդեանն, ընդ որում ոչ ինչ
խորհեցաւ. զի չէր տեղեակ ծանրաձայնին
փան շակոյ. ժողովուրդ յուացեալ, և ոչ
զոյ լողին ի միտ առնուլ։

Մատակի Սին քաղաք փրկութեան
մերոյ. աշք ձեր տեսցեն զբրուսաղէմ քա-
ղաք մեծացեալ, խորանք որ ոչ շարժեա-
ցին. և մի՛ շարժեցին ցիցք խորանի նո-
րա յախոնան ժամանակաց, և մի՛ խը-
ղեցին ապաւանդակք նորա. զի անուն
Տեառն մեծ է ի ձեզ։ Չեղ լիցի տեղին
յորում գետն և ջրադարձք լայն և բն-
դարձակ. ոչ երթիցեն ընդ այն ճանա-
պարհ, և մի՛ զնացեն նաւք քո վարեալք.
զի Մատած իմ մեծ է, և ոչ արացէ
զանց զինն։

Տէր Հայր մեր, Տէր դատաւոր մեր,
Տէր իշխան մեր, Տէր թագաւոր մեր, Տէր
Փրկիչ մեր և նա փրկեցէ զմեզ։

Մեծիկ և Պարմէ Լի։

Այստեղից և կատարեցէք Տեառն Մատածոյ մերոյ, ամենքեան,
որք շուրջ էք զմեզ։

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռոմէացիոց թղթոյն է
ընթերցուածս (Վա. ԺԳ. Բ)։

Եւ զանձիւք ձեզ, Եղբարք, զթութեանք
Մատածոյ՝ պատրաստել զմարմինս ձեր պա-
տարադ կենդանի, սուրբ, հաճոյ Մա-
տածոյ, զիստուն պաշտօնդ ձեր. և մի՛
կերպարանիք կերպարանօք աշխարհիս այտո-
րիկ, այլ նորոգեցարձք ի նորոգութիւն
մտաց ձերոց, առ ի քննել ձեզ զան, և
եթէ զինչ են կամքն Մատածոյ բարին և
հաճոյն և կատարեալն։

Օայս ասեմ շնորհօքն Մատածոյ որ
տուեալ են ինձ՝ ամենայնի որ է ի ձեզ,
մի՛ առաւել ինչ խորհել քան զարժանն
խորհելոյ. այլ խորհել ի զգատանալ իւ-
րաբանչիւր, որպէս և բաժանեաց Մատած
չափ հաւատոց։

Արպէս ի միում մարմնի անդամն բա-
զումն ունիմք, և անդամք ամենայն ոչ
զնոյն զործ ունին, նոյնպէս և բազումքս
մի մարմին եմք ի Վերատուս, այլ խրա-
քանչիւր միմեանց անդամք եմք։

Իսկ ունիմք մեք շնորհս բառ շնորհացն,
որ տուեալ են մեզ ազգս ազգս. եթէ մար-
դարեւութիւն՝ բառ չափոյն հաւատոց, եթէ
պաշտօն՝ բառ պաշտամանն, եթէ որ ու-
սուցանեն՝ բառ վարդապետութեանն, եթէ
որ միմեանքն՝ բառ միմեանքն թաղանթն. որ

առաւն է՝ դուարթութեամբ, որ վերակացուն է՝ փութով, որ ողորմին՝ լռմամբ թեամբ:

Այն առանց կեղծաւորութեան, առեալ զէար, զհետ երթալ բարեաց. յեզրայրութեան առ միմեան զթածք, ի պատիւ զմիմեանք ելանէ:

Ի փոյթ մի՝ վնէճեռոյք, հոգով եռացէք, Տեառն ծառայեցէք, յուսով խնդացէք, նեղութեան համբերեցէք, ազօթից ստեպ կացէք, ի պէտս սրբոց հաղորդեցարօք: զհիւրասիրութեան զհետ երթայք. օրհնեցէք զհալածիւս ձեր, օրհնեցէք և մի՛ անիծանէք:

Խնդալ ընդ խնդացողս, լալ ընդ լացողս, զնոյն միմեանց խորհիլէք. մի՛ ամբարտաւանիք՝ այլ ընդ խոնարհ զիջանիցիք: Ա՛յ լինիք իմաստունք յանձնա ձեր, մի՛ ումեք շարի շար հատուցանէք: Խորհեցարօք զգարիս՝ առաջի ամենայն մարդկան. եթէ հնար ինչ իցէ ձեզ՝ ընդ ամենայն մարդկան զետաղարութիւն կալիք:

Ա՛յ զանձանց վեժ խնդրէք՝ սիրելիք, այլ տուք տեղի բարկութեան. քանզի զըրեալ է. իմ է վեժ խնդրութիւն, և ես հատուցից՝ ասէ Տէր:

Այլ եթէ բաղցեալ է թշնամին քո՝ հաց տուր նմա, և եթէ ծարախ՝ ջուր տուր նմա. զայս արարեալ՝ կայծակունս հրոյ կուտեցես ի զլուխ նորա:

Ա՛յ յաղթիր ի շարէ. այլ յաղթեալ բարեան շարին:

Ամենայն անձն որ ընդ իշխանութեամբ է՝ ի հնազանդութեան կացցէ. քանզի ոչ ուսուէր է իշխանութիւն, եթէ ոչ յԱստուծոյ. և որ ենն, յԱստուծոյ կարգեալ են:

Այսուհետեւ որ հակառակ կայ իշխանութեան, Աստուծոյ հրամանին հակառակ կայ. և որք հակառակն կան, անձանց դատաստանս ընդունին. զի իշխանն ոչ են յերկիւզ բարեաց գործոց, այլ շարեաց: Այսին շնորհիւ յիշխանութենէ անտի, զարքիս գործեա, և ընկալցին զովութիւն ի նմանէ. զի Աստուծոյ պաշտօնեայ է՝ քեզ ի բարիս. ապա եթէ շար գործիցես, երկիր. զի ոչ եթէ վայրագար անեալ է առեսը ընդ մէջ. Աստուծոյ սպասաւոր է՝

վեժ խնդիր ի բարկութիւն այնմ՝ որ ըզշարն գործիցէ:

Այն արոյ հարկ է հնազանդ լինել, ոչ միայն վասն բարկութեանն, այլ և վասն խղճի մտացն. Այն այնորիկ և հարկս հարկանէք, զի Աստուծոյ սպասաւորք են ի նոյն կանխեալք:

Արդ՝ հատուցէք ամենեցուն զպարտս. որում զհարկ զհարկն, որում զմարս՝ ըզմարսն, որում զերկիւզ՝ զերկիւզն, որում զպատիւ՝ զպատիւն. Այլ մի՛ ումեք պարտական գտանիցիք, քայց զմիմեանս սիրելոյ: Այլ որ սիրէ զընկերն, զօրհնսն կառարէ. զմի՛ շնայցեսն, և մի՛ սպանանիցես, և մի՛ գողանայցես, և մի՛ սուտ վկայիցես, և մի՛ ցանկանայցես: Այլ եթէ այլ ինչ պատուիրան է՝ յայն բան բովանդակին, եթէ սիրեցես զընկեր քո իրեւ զանձն քո.

Այլ՝ ընկերի խրում շար ոչ առնէ. լռումն օրինացն սէր է:

Եղև. Եզրայրեցէք առ Տէր ամենայն երկիր. ծառայեցէք Տեառն ու բարկութեամբ:

Արոյ Ա. ետարանիս չիլուսի Վերեստով՝ որ ըստ Մատթէոսի (Է. 12. 44. 17):

Տէրն մեր չիլուսի Վերեստու ասէ:

Մի համարիք եթէ եկի լուծանել զօրհնս կամ զմարդարեւ. ոչ եկի լուծանել՝ այլ ընդ:

Այն ամէն ասեմ ձեզ՝ մինչև անցեսն երկինք և երկիր, յովտ մի՛ որ նշանախեց մի է, ոչ անցցէ յօրինացն և ի մարդարեւից՝ մինչև ամենայն եղբիք:

Ար որ լուծցէ մի ինչ ի պատուիրանացս յայսպէս զմարդիկ, փոքր կոշեցի յարքայութեան երկինք:

Իսկ որ արացցէ և ուսուցցէ, նա մեծ կոշեցի յարքայութեան երկինք:

Իսկայս ասեմ ձեզ, զի եթէ ոչ առաւելուցու արդարութիւն ձեր աւելի քան ըզգալացն և զփարիսեցոց, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն երկինք:

Ի տարբեր զի ասացաւ առաջնոցն, թէ մի՛ սպանաներ. զի որ սպանանիցէ՝ պարտական լիցի դատատանի:

Եւ իսկ եւս ասեմ՝ ձեզ, եթէ ամենայն որ բարկանայ եղբոր խրում տարապարտուց, պարտաւոր լիցի դատաւատանի: Եւ որ աւսիցէ ցնդեայր իւր յիմար, պարտաւոր լիցի ատենի: Եւ որ ասիցէ ցնդեայր իւր մորսս, պարտաւոր լիցի ի զեհն Տրոյն:

Եթէ մատուցանիցես զպատարագ քո ի վերայ սեղանոյ, և անդ յիշեցես՝ եթէ եղբայր քո ունիցի ինչ խէթ գրէն, թող զպատարագն քո առաջի սեղանոցն, և երթ նախ Տաշտեաց ընդ եղբոր քում, և ապա եկեալ մատուցելի զպատարագն քո:

Ի եր իրաւասո՞ց ընդ ոսոխի քում վաղադոյն, մինչ զեռ իցես ընդ նմա ի Տաշտեայր՝ զուցէ մատնիցէ զքեզ ոսոխն դատաւորի, և զատաւորն զաճճի. և արկանիցիս ի բանս:

Եւ մէն ասեմ՝ քեզ, ոչ ելանիցես անտի՝ մինչև Տատուցանիցես զյետին նորարակիւորն:

Ի ուարուք զի ասացաւ՝ մի՛ շնար՝ բայց ես՝ ասեմ՝ ձեզ, թէ ամենայն որ Տայի ի կին մարդ առ ի ցանկանալոյ նմա, անդէն շնացաւ ընդ նմա ի սրտի խրում:

Եթէ ական քո աջ զայլծակեցուցանէ զքեզ, իրեն գնա և ընկես ի քէն. զի լաւ է քեզ՝ եթէ մի յանգամոց քոց կորիցէ, և մի՛ ամենայն մարմնիդ քո անկանիցի ի զեհն:

Եւ եթէ աջ ձեռն քո զայլծակեցուցանէ զքեզ, Տատ գնա և ընկես ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի յանգամոց քոց կորիցէ, և մի՛ ամենայն մարմնիդ քո անկանիցի ի զեհն:

Եպարէն ասացաւ, թէ որ արձակիցէ զկին իւր՝ տացէ նմա զարձակմանն:

Բայց ես ասեմ՝ ձեզ, եթէ ամենայն որ արձակէ զկին իւր առանց բանի պոռնկութեան, նա տայ նմա շնալ, և որ զարձակեայն առնէ՝ նայ:

Վարձեալ լուարուք զի ասացաւ առաջնոցն. մի՛ երդնուցուս սուտ, բայց Տատուցես Տեառն զերդմունս քո:

Եւ իսկ եւս ասեմ՝ ձեզ՝ ամենին մի՛ երդնուլ, մի՛ յերկնս՝ զի ամթոս է Եստուծոյ, և մի՛ յերկիր՝ զի պատուանդան է ոտից նորա, և մի՛ յիրաւագէմ՝ զի քաղաք է մեծի արքայի. և մի՛ ի զլուխ քո երդնու-

ցուս, զի ոչ կարես մալ մի սպլտակ առնել կամ թուխ:

Եւ եղիցի ձեր բան, այնն՝ այդ, և ոչ ոչ. զի աւելին քան զայն ի շարէն է:

Ի ուարուք զի ասացաւ, ական բնդ ական, և ատամն ընդ ատամն:

Եւ իսկ եւս ասեմ՝ ձեզ, մի՛ կալ Տակառակ չարի: Եւ եթէ որ ամիցէ ապուսկ յաջ՝ ծնօտ քո՝ զարձն նմա և զմիսմա:

Եւ որ կամիցի որ դատել և առնուլ ըղշապիս քո, թող ի նա և զբաճկոն քո:

Եւ որ տարապարճակ վարիցէ զքեզ մզոն մի, երթ ընդ նմա և երկուս:

Որում խնդրէ ի քէն՝ տուր, և որ կամի փոխ առնուլ ի քէն՝ մի՛ զարձուցանի զերեսս:

Ի ուարուք ապարէն զի ասացաւ, սիրեցես զքեզիդ քո, և ատեցես զթշնամին քո:

Եւ իսկ եւս ասեմ՝ ձեզ, սիրեցէ՛ք զթշնամին ձեր, օրհնեցէ՛ք զանիծիչս ձեր, բարի արարէ՛ք ատեկեաց ձերոց, և աղօթս ի վերայ այնոցիկ՝ որ լիկեն զձեզ և Տալածեն. զի եղիցէ որդիք Հօր ձերոյ որ յերկինսն է. զի զարեղակն իւր ծագէ ի վերայ շարաց և բարեաց, և ամէ անձրեւ ի վերայ արդարոց և մեղաւորաց:

Չի եթէ սիրեցէ՛ք զայնոսիկ որ սիրեն զձեզ՝ զե՛նչ վարձք իցեն, ոչ ապարէն և մարտաւոր գնոյն գործեն:

Եւ եթէ տայցէ՛ք միայն ողջոյն բարեկամաց ձերոց՝ զե՛նչ աւելի առնէ՛ք, ոչ ապարէն մարտաւոր և մեղաւոր գնոյն գործեն:

Եւ զեղբորս զուք կատարեալք, որդէս և Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է:

Երկուշորով ձեռք ոչ Զանաւ և Գլխոս, Տաշտ մ.՝ Ե.

Մի՛ ընկենուք զիս Տեր յերեսաց քոց, և զՏօղի քո սուրբ մի՛ Տանիք յինէն:

Ի՞նչ երցուածս յԵստմին իմպուս որով եմաց:

(Գ.Լ. Ե.)

Եւ այդ մի էր յԱրիմաթեմայ, ի Միւրայ՝ ի ընտէ Կիրիմի, և անուն նորա Կղկանա: Որդի Հերեմիէի, որդւոյ Հեղեայ, որդւոյ Թովկեայ, ի Նաաթի Կիւրեմի:

Լա էին նորա երկու կանայք. անուն միումն Մանա, և անուն երկրորդին՝ Փեննանա. և էին փեննանայի որդիք, և Մանայի ոչ գոյր որդի:

Լա ելանէր այրն աւուրց յաւուրս ի քաղաքէ իւրմէ յԱրիմաթեմայ՝ երկիրպագանել, և զոհել Տեառն Մատուոյ զօրութեանց ի Սելով. Լա անդ Հեղե՝ և երկու որդիք նորա Սիմի և Փենեէս՝ քահանայք Տեառն:

Լա եղև օր մի և զօհեաց Լաղիանա, և ետ փեննանայի կնոջ իւրում, և ուստեւրաց նորա և զստեւրաց նորա մասունս. և Մանայի ետ մասն մի, զի ոչ գոյր նորա որդի: Բայց զՄանա սիրէր Լաղիանա առաւել քան զփեննանա. և Տէր փակեաց զարգանա նորա, զի ոչ ետ նմա որդի բառ նեղութեան իւրում և բառ տրամութեան անձին իւրոյ. և տրամեալ էր վասն այնորիկ՝ զի փակեաց Տէր զարգանա նորա առ ի չտալոյ նմա որդի:

Լա այնպէս առնէր ամի ամի յեկանելն նորա ի տուն Տեառն. և տրամէր և լայր և ոչ ուտէր:

Լա ասէ ցնա Լաղիանա այր իւր. Մանա: Եւ ասէ ցնա. առասիկ եմ Տէր: Լա ասէ ցնա. զե՞ է քեզ՝ զե՞ լաս, և ընդէ՞ր ոչ ուտես, և ընդէ՞ր հարկանե՞ զքեզ սիրտ քո. ոչ լա եմ ես քեզ քան զտասն որդի:

Լա յարեա Մանա յետ ուտելոյ նորա ի Սելով, և եկաց առաջի Տեառն. և Հեղե քահանայ նստէր ակօռով առ սեանս տաճարին Տեառն:

Լա նա ցաւողին անձամբ եկաց յազօթրս առ Տէր, և եկաց լալով և ասէ. Եղո՞նա Տէր, ելովէ սարաւովթ. եթէ հայեալ հայեցես ի տառապանս աղախնոյ քոյ, և յիշեցես զիս, և տացես աղախնոյ քում զաւակ առն, տաց զնա նուէր առաջի քոյ մինչև ցօր մահուան իւրոյ. և զինի և արեցութիւն մի՛ արցցէ, և երկալթ մի՛ ելցէ ի դուխ նորա:

Լա եղև իրբե յաճախեաց կալ յազօթրս առաջի Տեառն, և Հեղե քահանայ միտ զնէր բերանոյ նորա: Լա նա խօսէր ի սրտի իւրում, և չթմուք իւր ոչ շարժէին, և բարբառ իւր ոչ լինէր լսելի. և լուա նմա Տէր: Լա համարեցաւ զնա Հեղե ար-

բեալ. և ասէ ցնա պատանեակն Հեղեայ. մինչև յերբ կայցես յարեցութեան, թափես ի քէն զգինիդ քո, և զնա յերեսաց Տեառն:

Լա պատասխանի ետ Մանա՝ և ասէ. ոչ այդպէս, Տէր. այլ կին վտաղեանալ եմ ես ոգւով, և զինի և արեցութիւն ոչ է իմ արբեալ. և հեղում զանձն իմ՝ առաջի Տեառն:

Մի համարիր զաղախին քո զուտօր ժանտ, զի ի բազում տրամութենէ և ի տխրութենէ իմմէ վարանեալ կամ մինչև ցայժմ:

Լաո նմա պատասխանի Հեղե՝ և ասէ. երթ ի խաղաղութիւն, և Մատուած Իսրայելի տացէ քեզ զամենայն խնդրուածս քո զօր խնդրեցեր ի նմանէ:

Լա ասէ Մանա. եզիտ աղախին քո շնորհս առաջի քոյ: Լա զնաց կինն զճանապարհս իւր, և եմուտ ի վանս իւր, և կերաւ ընդ առն իւրում, և խօսեցաւ, և երեսք իւր այլ ոչ ես տխրեցան:

Լա կանխեցին ընդ առաւօտն երկիրպագին Տեառն, և զնացին զճանապարհս իւրեանց. և եմուտ Լաղիանա ի տուն իւր յԱրիմաթեմ, և մերձեցաւ առ Մանա կին իւր: Լա յիշեաց զնա Տէր, և յոգացաւ. և եղև ի ժամանակի աւուրցն՝ և ծնաւ որդի, և կոչեաց զանուն նորա Սամուէլ, ասէ. զի ի Տեառնէ Մատուոյ զօրութեանց խնդրեցի զսա:

Լա ել այրն Լաղիանա և ամենայն տուն նորա զոհել ի Սելով զգոհ աւուրցն. և զուխտս իւր, և զամենայն տասանորդս իւր տալաւ:

Լա Մանա ոչ ել ընդ նմա. զի ասաց ցայր իւր, թէ մինչև ելցէ անդր մահուկս յորժամ հատուցից զսա ի ստենէ, և յանդիման լեցի առաջի Տեառն, և նստցի անդ մինչև ցյախտեան:

Լա ասէ ցնա Լաղիանայ այր իւր. արա որ ինչ բարի թուի առաջի աչաց քոյ. նիստ աստէն մինչև հատուցես զդա ի ստենէ, և Տէր հաստատուցէ որ ինչ ել ի բերանոյ քումմէ:

Բնթիւնըդուածս յԱռաջ:

(ԳԼ. Ե.)

Ճանաչել զիմաստութիւն և զերառտ, իմանալ զբանս Տանձարոյ, ընդունել ըզգարձուածս բանից, ի միտ առնուլ զարգարութիւն ճշմարիտ, և ուղղել զերառտնրս:

Օ ի տացել անմեղաց զխորագիտութիւն, մանկանց տղայոց զմիտս և զՏանձար:

Արոց իբրեւ լուիցէ իմաստունն՝ իմաստնագոյն լիցի, իսկ որ Տանձարեղն է՝ զառաջնորդութիւն ստացի:

Ի միտ առցէ զառակս՝ և զբանս խորիւնրս, զճառս իմաստնոց՝ և զառակս նոցա:

Ակիզեն իմաստութեան երկիւղ Տեսուն, Տանձար բարի ամենեցուն՝ որ առնեն զնա. պաշտօն բարի առ Աստուած՝ սկիզբն ըզգօնութեան. զիմաստութիւն և զերառտ՝ ամ պարիշտը անգունեն:

Ի ուր, որդեակ, խրատու Տօր քոյ, և մի մարմեր զօրէնս մօր քոյ, զե պսակ շնորհաց ընկալցիս ի գլուխ քօ, և մանեակ ոսկի ի պարանոցի քում:

Արդեակ, մի՛ խտրեսցեն զքեզ արք ամ պարիշտը, և մի՛ ախորժեսցեն՝ եթէ կօշեսցեն զքեզ՝ և ասիցեն, եկ ընդ մեզ՝ կցորդ լըր արեան. ծածկեսցուք յերկրի զայր արդար ի տարապարտուց:

Այցուք զնա կենդանոյն իբրեւ գժոխը, և բարձցուք զսիշատակս նորա յերկրէ. և զստացուածս նորա զգէսպէսս ըմբռնեսցուք, լըցուք զտունս մեր աւարաւ. զվիճակ քս արկ ընդ մեզ, քսակ Տասարակաց ստասցուք ամենեւեան, զանձարան ի միասին եղեցի մեր:

Արդեակ, մի՛ երթար ճանապարհ ընդ նոսա, խտորեան գոտն քօ ի շաղաց նոցա:

Օ ի ոտը նոցա ի չարիս ընթանան, և երազունը են ի Տեղուլ զարին:

Օ ի ոչ եթէ տարապարտուց ձգեն զործիս թռնոց. զե նոքին իսկ որք սպանութեանն Տաղորդք են՝ զանձն անձանց իւրեանց զչարիս. կործանումն արանց անօրինաց չար է:

Այս ճանապարհք են ամենեցուն՝ որ գործեն զանօրէնս, զե ամպարտութեամբն զանձինս իւրեանց սատակեն:

Իմաստութիւն յեւ ճանապարհաց գօրծի, և ի Տրապարակս Տամարձակութիւն բերէ, և ի գլուխս պարսպաց քարոզի, և առ գրունս Տօրաց յաճախէ, և ի գրունս քաղաքաց Տամարձակալ խօսի:

Յորբան ժամանակս անմեղք իցեն ըզՏեստ արդարութեան, մի՛ ամաչեսցեն:

Իսկ անմիտը ցանկացողք թշմամանաց՝ ամբարտեալք ատեցին զիմաստութիւն, և դատապարտը եղեն յանդիմանութեանց:

Աճառսիկ առաջի առնեմ՝ ձեզ զՊօղոս իմոյ զպատգամն, ուսուցից զբանս իմ՝ ձեզ:

Վանդե կոչի՛ և ոչ լսէիք, յերկարէի զբանս իմ՝ և ոչ անսայիք: Այլ ապախտ առնէիք զխորհուրդս իմ, և յանդիմանութեանց իմոյ ոչ անսայիք:

Այսուհետեւ ես ծիծաղեցայ զկորստեամբ ձերով, և ոտնհար եղէց՝ յորժամ՝ զայցէ ձեզ նեղութիւն և պաշարումն:

Եւ յորժամ Տասանիցէ ձեզ յանկարծակի խռովութիւն, և կործանումն ի նրմանութիւն մրկի զայցէ. կամ յորժամ Տասանիցէ ձեզ սատակումն, իցէ զե կարգայցէք առ իս՝ և ես ոչ լսիցեմ՝ ձեզ: Խնդրեսցեն զեւ չարք՝ և ոչ գտանիցեն. զե ատեցին զիմաստութիւն, և զերկիւղ Տեսուն ոչ խնդրեցին:

Եւ ոչ կամէին անսալ խորհրդոց իմոց, և արճամարճեցին զյանդիմանութիւնս իմ:

Այսուհետեւ կերիցեն զպտուղս ճանապարհաց իւրեանց, և իւրեանց ամպարըտութեամբն յագեցցին:

Փոխանակ զե զրկէին զտղայս՝ կոտորեսցին, և կշտամբութիւն զամպարիշտս սատակեսցէ:

Իսկ որ ինձ լսէ՛ բնակեսցէ յուսով, և զաղարեսցէ անեղիւղ յամենայն չարութեան:

Բնթիւնըդուածս յԱրեմայ մարդարէ:

(ԳԼ. Ե.)

Պատգամն Աստուծոյ, որ եղև ի վերայ Երեմայի Վեդիկայ, ի քահանայից անտի՝ որ բնակեալ էր յԱնաթովմ յերկրին (Ենիամինի):

Առ որ եղև բան Տեսուն յառաջ (Ենիսիայ որդւոյ Ամնա արքայի Էրեստանի):

յերեքտասներորդի ամի թագաորութեան նորա:

Լսեալն յաւուրս Հովակիմայ որդւոյ Հովսիայ արքայի Հրէաստանի, մինչև ի վախճան մեռասաներորդի ամին Սեղեկիայ որդւոյ Հովսիայ արքայի Հուգայ՝ ցղերութիւնն Երուսաղեմի, յամենան Տնեղերորդի:

Լսեալն բան Տեառն առ իս՝ և ասէ, մինչև ստեղծեալ էր յորովայնի՝ դիտեմ ըզքեզ, և մինչև ելեալ էիր յարգանդէ, արեցի զքեզ, մարգարէ ի Տնեղանոս եղի զքեզ:

Լսեալն որ եսզ Տէր, Տէր, ահաւա՛րեկ և խօսել իսկ ոչ դիտեմ, զի մանուկ եմ ես:

Լսեալն ցիս Տէր. մի՛ ասեր եթէ մանուկ եմ ես. զի առ ամենեանն՝ առ որս առաքեցի զքեզ՝ երթիցես. և բոտ ամենայնի՝ զոր միանգամ պատուիրեցի քեզ՝ խօսեցիս. մի՛ երկիցես յերեսաց նոցա՝ զի ընդ քեզ եմ ի փրկել զքեզ, ասէ Տէր:

Լսեալն Տէր զձեռն իւր առ իս՝ և մերձեցոյց ի բերան իմ, և ասէ ցիս. ահա ետու զբան իմ ի բերան քո. ահա կացուցի զքեզ այսօր ի վերայ ազգաց և թագաորութեանց, իսկ և բոլր, կորուսանել և յատակել, շինել և անկել:

Սղմ. ձեռն եղևնիս զքեզ և քան ասու:

Ներշարեմ՝ ևարց ի մէջ իմ և զնեղոյ, ձեռն միս՝ ձեռն:

Երանի ամենեցուն՝ ոչք երկնին ի Տեառնէ, և զման ի մանապարհս նորա:

Բնեկերցուածս յԱռաջին թագաորութեանց (Գլ. Ե. հէ. 23):

Եւ նստաւ կինն և անոյց զորդին իւր մինչև հասոյց զնա ի ստնէ:

Լսեալ ընդ նմա ի Սելով երեմենեաւ զուարկաւ, և պանիր և արդուաւ նաշհոյ և սպորով զինոյ, և մօին ի տուն Տեառն ի Սելով, և մանուկն ընդ նստաւ, և մատուցին առաջին Տեառն. և սպան հայրն նորա զգոհն՝ որ առնէր աւուրց յաւուրս Տեառն: Լսեալն մատոյց զմանուկն, և

սպան զզուարակն վասն փրկութեան մանկան:

Լսեալն մատոյց Լնաւ մայր մանկանն զմանուկն առ Հեղի, և ասէ. յիս Տէր իմ. կենդանի է անձն քո. ես այն կին եմ՝ որ կացի առաջին քո ընդ քեզ՝ կալ յաղթես առ Տէր վասն մանկանս այսորիկ. և ետ Տէր զնեղրուածս իմ, զոր խնդրեցի ի նրմանէ:

Լսեալն զգա փոխ Տեառն զամենայն աւուրս որափ և կեցցէ. և եղցի զա փոխ Տեառն: Լսեալն երկիր անդ Տեառն:

Լսեալն յաղթես եկաց Լնաւ՝ և ասէ. հաստատեցաւ սիրտ իմ ի Տէր, և բարձրացաւ եղջիւր իմ յԱստուած իմ. ընդարձակեցաւ բերան իմ ի վերայ թշնամեաց իմոց. ուրախ եղէց ի փրկութեան քում:

Օ՛ ի ոչ զոյ սուրբ իբրեւ զՏէր, և ոչ զոյ արդար իբրեւ զՄատուած մեր, և ոչ զոյ սուրբ բաց ի քէն:

Մի՛ պարծիր և մի՛ խօսիր զամբարտաւանրս. և մի՛ ելցէ մեծաբանութիւն ի բերանոյ ձերմէ. զի Մատուած զխտութեանց Տէր, և Մատուած պատրաստէ զարուեստս իւր:

Մեղեդունք հօրաց տկարացան, և տկարք զղեցան զզօրութիւն:

Լցեալք հացիս՝ նուաղեցին. և քաղցեալք բնակեցան յերկրի. զի ամուլն ծրնաւ եօթն, և բազմածինն նուաղեաց յորդուոց:

Տէր մեռուցանէ և կեցուցանէ, իջուցանէ ի դժօխ և հանէ:

Տէր աղբատացուցանէ և մեծացուցանէ, խոնարհեցուցանէ և բարձրացուցանէ. կանգնէ յերկրէ զոնանկն, և յարուցանէ զաղքատն յաղբաց, նստուցանել զնոսա ընդ զօրաւորս ժողովրդեանն. և աթոռ փառաց ժառանգեցուցանէ նոցա:

Տայ զուխտ ուխտաւորի, և օրհնեաց զամս արդարոյ: Օ՛ ի ոչ իւրով զօրութեամբ զօրանայ այր հօր. Տէր տկար առնէ ըզհակառակօրէս իւր, Տէր սուրբ է:

Մի՛ պարծեցի իմաստունն յիմաստութիւն իւր, և մի՛ պարծեցի հօրն ի զօրութիւն իւր, և մի՛ պարծեցի մեծատունըն ի մեծութիւն իւր, այլ այնու պար-

ծեացի՝ որ պարծիցին, իմանալ և ճանաչել զՏէր, և առնել զերաւունս և զարդարութիւն ի մէջ երկրի:

Տէր ել յերկնս և որոտաց, և ինքն դատի զծաղս երկրի՝ որ արդարն է. տայ զօրութիւն թաղաւորաց մերոց, և բարձրացուցէ զեղծիւր օծելոյ իւրոյ:

Եւ թողին զնա անդ առաջն Տեառն, և գնացին յԱրիմաթեմ ի տուն իւրեանց: Եւ մանուկն Սամուէլ կայր ի սպասու երեսաց Տեառն՝ առաջն Հեղեայ քահանայի:

Եւ որդիքն Հեղեայ քահանայի՝ որդիք ժանտք, և ոչ ճանաչէին զՏէր:

Եւ իրաւունք քահանային էին առ ի ժողովրդենէն՝ յամենայնն որ զոհէր. զայր մանուկ քահանային՝ մինչ դեռ եփէր միսն, և երեքժանի մնաճան ի ձեռն իւրում, և արկանէր զայն յաւաղան, կամ ի սան մեծ պղնձի կամ ի պղտն, և զամենայն որ ինչ զայր ի մնաճանն՝ առնոյր իւր քահանայն: Ըստ այսմ օրինակի առնէին ամենայն Խորայելի՝ որ զայնն զոհել ի տուն Տեառն ի Սերով, և մինչ չե ճարպն ճենձերեալ էր՝ զայր մանուկ քահանային՝ և ասէր ցայրն՝ որ զոհէրն. տուր միս խորովելոյ քահանային, և ոչ առնում ի քէն միս եփեալ ի սան:

Եւ ասէր այրն որ զոհէր. ճենձերեցի նախ ճարպն որպէս օրէն է, և ապա առցես քեզ յամենայնն՝ որոց և ցանկացի անձն քո. և նա ասէր. ոչ, բայց եթէ արդ տայցես. և եթէ ոչ տաս՝ ուժգին ասից:

Եւ էին այն մեղք մեծամեծք յոյժ մանկանցն առաջն Տեառն:

Եւ Սամուէլ մանուկն պաշտէր առաջն Տեառն արկեալ զերեւ եփուդ. Եւ կրկնոց փորրիկ առնէր նմա մայրն իւր, և տանէր նմա աւուրց յաւուրս յեյանել ընդ առն իւրում զոհել զզոհ աւուրցն:

Եւ օրհնեաց Հեղի զԵղեանա և զկին նորա, և ասէ. հատուցէ քեզ Տէր զաւակ ի կնոջդ յայդմանէ փոխանակ փոխոյն՝ զոր ետուր Տեառն: Եւ գնաց այրն ի տեղե իւր. և այց արար Տէր Լննայի, և յրդացաւ և ծնաւ ևս երիս ուստերս և երիս դստերս: Եւ մեծացաւ մանուկն Սամուէլ առաջն Տեառն:

Եւ Հեղի ծերացեալ էր յոյժ, և լսէր զամենայն ինչ զոր առնէին որդիք նորա ընդ որդիսն Խորայելի, և որպէս ննջեցան զանէին զկանայս ուխտաւորս առ զբան խորանին վկայութեան:

Եւ ասէ ցնոսա. ընդէր առնէք բոտ բանին բոտ այնմիկ, զոր ես լսեմ բան ի բնանոց ամենայն ժողովրդեանն Տեառն:

Մի որդեակք, զի ոչ է բարեք լուրն զոր ես լսեմ, առ ի շճառայելոյ ժողովրդեանն Ըստուծոյ:

Օհ եթէ մեղանչելով մեղանչեցէ այր՝ առն, կացցեն յաղօթս վասն նորա առ Տէր. և եթէ Տեառն մեղանչեցէ, ո՞վ կացցէ յաղօթս վասն նորա: Եւ ոչ լսէին ձայնի հօքն իւրեանց. զի կամելով կամէր Տէր եղծանել զնոսա:

Եւ մանուկն Սամուէլ երթայր և մեծանայր, և հաճոյ էր Ըստուծոյ և մարդկան:

Ընթերցուածս յԱռակաց,
(ԳԼ. Բ. հէ. 1):

Արդեակ, եթէ ընկալեալ զպատգամս պատուիրանի իմոյ ծածկեացես յանձին քում, լուիցէ իմաստութեան ունին քո. և առակեացես զսիրտ քո ի հանճար, և աւանդեացես զնա որդւոյ քում ի խրատ:

Օհ եթէ զիմաստութիւն կոչեացես ի քեզ, և հանճարոյ տացես զանձն քո, և եթէ խնդրեացես զնա իրրե զարծաթ ընտիր, և իրրե զգանձս քննեացես զնա, յայնժամ ի միտ առցես զերկիւղ Տեառն, և զգիտութիւն Ըստուծոյ պոցես:

Օհ Տէր տայ զիմաստութիւն, և յերեսաց նորա զիտութիւն և հանճար: Եւ դանձէ ուղղոց զփրկութիւն, վերակացու լինի զնացից նոցա՝ պահել զճանապարհս իրաւանց, և զճանապարհս երկիւղածաց իւրոց ամբացուցէ:

Հայնժամ ի միտ առցես զարդարութիւն և զիրաւունս, և ուղղեացես զամենայն շարիպ բարութեան:

Օհ եթէ եկեացէ իմաստութիւն ի միտուս քո, և դհանճար անձին քում բարի համարեացես լինիլ:

Խորհուրդք բարեաց զգուշացն զքեզ. և միտք սուրբք պահեացն զքեզ:

Օլի ապրեցուցես զքեզ ի ճանապարհէ չարէ, և յառնէ որ խօսիցի և ոչ ինչ հաւատարիմն:

Ահ որոց թողեալ իցեն զճանապարհս ուղիս՝ գնալ ի ճանապարհս խաւարինս, որ ուրախ լինին ընդ չարիս, և խնդալցեն ընդ խոտորումն չարութեանս, որոց թիւրեցին ճանապարհք իւրեանց, և կամակոր շաւիղք նոցա, հեռի առնել զքեզ յուղիղ ճանապարհէ, և օտարացուցանել յարդար խորհրդոց:

Արդեակ իմ, մի հասցեն քեզ խորհուրդք չարք, որոց թողեալ իցէ զուսումն մանկութեան, և մոռացեալ զուխտն աստուածեղէն:

Օլի եզ մերձ ի մահ գտուն իւր, և մօտ ի դժոխս ընդ երկրածինս զաւիղս իւր:

Ըմենքեան որ գնան ընդ նոսա՝ ոչ դարձցին, այլ և ի գղջումն ևս եկեացեն. և ոչ ժամանեցեն ի ճանապարհս ուղիս, և ոչ հասցեն ի տարեկանս կենդանութեան:

Օլի եթէ գնացեալ էք ի ճանապարհս բարիս, գտանէին արեւօր զաւիղս արդարութեան զգիւրինս: Վաղցրացեալք՝ եղեցին բնակիչք երկրի, անկողք մնացեն ի նմա:

Օլի ուղիք բնակեցին յերկրի, և անարտաք մնացեն ի նմա:

Ճանապարհք ամպարշտաց կորիցեն յերկրէ, և անօրէնք մերժեցին ի նմանէ:

Արդեակ, զօրէնս իմ մի մոռանար, և զբանս իմ պահեցես ի սրտի քում, զի ընդ երկարութիւն կենաց, և ամբ կենդանութեան և խաղաղութեան յաւելցին քեզ:

Ազորմութիւն և հաւատք ի քէն մի պակասեցեն: Երկ գնտա ընդ պարանոցք, և զբեա գնտա յընդարձակութիւն սրտի քո, և զտցես շնորհս: Այ խորհեաց զբարիս առաջի Տեառն և մարդկան:

Եր յուսացեալ ի Տէր յամենայն սրտէ քումմէ, և յիմաստութիւն քո մի հպարտանար:

Համենայն ճանապարհս քո ծանիր գնա՝ զի ուղիղ արասցէ զճանապարհս քո, և ոտն քո մի գայթակղեսցի:

Այ լինիր իմաստուն յաշս անձին քոյ, այլ երկիր ի Տեառնէ, և խոտորան յամենայն չարութեանէ:

Ապա բժշկութիւն եղիցի մարմնոյ քում և դարման ոսկերաց քոց:

Պատուան զՏէր ի քոց արդար վաստակոց, և հան նմա պտուղ ի քոց արդարութեան արմտեաց. զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ, և զինեաւ հընձանք քո սուաւել ևս բղիսեցեն:

Ընթերցուածս յԵրեմայ մարգարէի,
(Գլ. Ե. 47, 11):

Այ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ. զի՞նչ տեսանեալ Նիբմիա: Այ ասեմ, գաւազան բնկուզի տեսանեմ ես:

Այ ասէ ցիս Տէր. բարեք տեսանես. զի զարթուցեալ եմ ես ի բանս իմ առնել գնտա:

Այ եղև բան Տեառն առ իս կրկին անգամ՝ և ասէ. զի՞նչ տեսանես: Այ ասեմ՝ կատայ յեռանդան տեսանեմ ես, և երեսը նորա յերեսաց հիւսիսոյ:

Այ ասէ ցիս Տէր. յերեսաց հիւսիսոյ բորբոքեցին չարիք ի վերայ բնակչաց երկրի. զի աշաւաթիկ ես միախառն կոչեցից զամենայն թագաւորութիւնս թագաւորութեանց ի հիւսիսոյ երկրէ՝ ասէ Տէր. եկեացեն և արկցեն զերաքանչիւր ավժոռ ի վերայ սեմոց զբանցն Նրուսաղեմի, և ի վերայ ամենայն պարսպաց նորա շուրջանակի, և ի վերայ ամենայն քաղաքաց շրթեաստանի:

Այ խօսեցայց զատաստանաւ ընդ նոսա վասն ամենայն չարեաց իւրեանց. զի թողն զիս և զոհեցին աստուածոց օտարաց, և երկիրագին զործոց ձեռաց իւրեանց:

Այ զու պնդեալ զմէջ քո, արի և ասա՝ նոցա զամենայն զոր միանգամ պատուիրեմ՝ քեզ. մի երկիցես յերեսաց նոցա, և մի զանդիտիցես առաջի նոցա, զի ընդ քեզ եմ ես ի փրկել զքեզ, ասէ Տէր:

Եւ այց ես աշաւաթիկ եղի զքեզ այսօր իբրև զքաղաք ամուր՝ և իբրև զսիւն երկաթի՝ և իբրև զպարիսպ պղնձի ամուր՝ ամենայն թագաւորաց շրթաստանի և իշխանաց նորա, և ժողովրդեան երկրին:

Այ մարտիցեն ընդ քեզ՝ և քեզ ինչ ոչ կարացեն ստանալ, զի ես ընդ քեզ եմ ի փրկել զքեզ՝ ասէ Տէր:

Լա եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ. երթ և ընթ երկիր յականջս որդոցն (Երուսաղեմի՝ և ասացես: Եւ յապէս ասէ Տէր, յիշեցի զքեզ և զգաթ մանկութեան քոյ, և զսէր կատարման քոյ՝ ի զաշն քեզ զչևտ սրբոցն Իսրայելի: Եւ Տէր, սուրբն Իսրայելի՝ Տեառն է սկիզբն արմուծաց նորա. ամենքեան որ ուտեն զնա՝ զղջացցին. չարիք հասցեն ի վերայ նոցա, ասէ Տէր:

[illegible][illegible]

Մի թողութիւն Տէր Եստուած իմ. և մի ի բացիայ
անկիր յիմէն. հայկաց յոգնել ինձ՝ Տէր փրկութեան
իմոյ :

Բնութագրումը և Աշխից
(ԳՆ՝ Բ. ՀՀԴ. 11) :

Եւեղև յետ աւորց բազմաց, իբրև
եղև մեծ Մոսկովա, էլ առ եղբարս
իւր որդիան Խարայեկին, հայեցեալ ի չար-
չարանս նոցա, ետևս այր մի Նիկիտացի,
զի հարկանէր զոմն Նիքայեցի յեղբարց
իւրոց՝ յորդոցն Խարայեկին:

Հայեցեալ յայսկոյս յայնկոյս՝ ոչ զոր
տեսանէր, և հար զլիւրտացին, և ծած-
կեաց զնա ընդ առաջով:

Եւ ելեալ յերկրորդում աւուր, տեսա-
նէր երկուս արս Լբրայեցիս ընդ միմեա-
նրս մարտուցեալս. և ասէ ցայրն՝ որ զը-
կէրն. ընդէր Տարկանես զընկերդ :

Եւ նա ասէ, ո՞ կացոյց զքեզ այր իշխան
և դատաւոր ի վերայ մեր: Իթէ սպանա-
նե՞լ զիս կամոյցիս որպէս երեկ սպանեիր
զԱզիպատային: Քահնի Հարաւ Սոթէս՝
ասէ, թէ այնպէս յայտնի եղև բանն:

Եւ լուա փարաւոն զրանն, եւ խնդրէր սղանանիկ զՄովսէս. եւ փախեալ Մովսէս յերեսաց փարաւոնի, եւ բնակեաց յերկրին Մադիանու: Եւ եկեալ յերկիրն Մադիանու՝ նստաւ առ ջրհորի միում:

Լուրջ քրմին Մաղիանացոց էին զստերը
եթման, որ արած էին զխաչենա հօր իւ-
րեանց, եկեալ էին հանել ջուր, մինչեւ
լոյն զաւղանան՝ արբուցանել խաչանց

Տօրն իւրեանց, և եկեալ այլ հովիւք մեր-
ժեցին գնտա ի բաց: Հարուցեալ Մովսէս
Թափեաց գնտա, և եհան նոցա ջուր, և
արբոյց զեսաշինս նոցա:

Եւ եկին առ Հազարէլ Հայրն իւրեանց,
 և նա ասէ ցնոսա, զի՞ է զի յարեաւ եկիր
 պարս:

Լուսինե ասեն, այր մի Լեզիպոսացի
փրկեաց զմեզ ի հովուաց անտի, և եհան
ջուր և արքայց խաշանց մեքոց:

Եւ նա ասէ, ցղատերսն իւր. և ո՞ր է,
ընդէր թողէք զայրն, արդ՝ կուէցէք զնա՝
զի կերիցէ հաց:

Լուսինեացաւ Մովսէս առ առն, և ետ զՍեպտուար դռստոր իւր Մովսէսի կրնութեան:

(Հ)ապա կինն՝ և ճնաւ որդի, և անուանեաց զանուն նորա Մովսէս՝ Վերսամասէ, զի պանդուխտ եմ ես յօտար երկրի:

Ընթերցումը և Յոլեկայ մարզարկի:
(Գլ. Բ):

Փոփոջ հարեւ. Է Սիմոն, քարոզ կարգացեւ Է ի լերին սրբոթեան իմոյ. ժողովեացին ամենայն բնակիչք երկրի. զի հասեալ է օր Տեառն, զի մեռձ է օր խաւարի և միջի, օր ամպոյ և մառախոյ, իբրև առաւօտ տարածեաց ի վերայ լեռանց զօր բազում և հօր, նման նման ոչ եղև յախտնից, և զհետ նորա ոչ ևս յաւելցի լինել ազգաց մինևս յազգս:

Առաջ նորա հար ծախիւ, և վերջ նորա բոց բորբոքեալ, իբրեւ զգրախոս փափկութեան երկիրդ առաջի նորա, և զվնի նորա դաշտ ապականութեան. և ապրեալ է իցէ ի նմանի:

Իբրեւ գտնուի երկխառաց տեսիլ նորա-
իրբեւ գեճճեալս արշաւեսցեն, և իբրեւ բզ-
շաշին կառաց ի վերայ գլեւոց լեւանց աս-
պատակեսցեն, իբրեւ զճայն բոցոց Տրոյ որ
ուսիցէ զեղէյն, իբրեւ զօր բազում և Տգօր
պատահեալս ի պատեարգմ:

Հերևադայի նորա խորտակեացին ազդր, և ամուսնյի գեմք իրրե զայրեցած պուտան. իրրե զախոյեանա յարձակեացին, և իրրե զարս պատերազմողս ելցին ի վերայ պարսպաց. իւրացանէիւր զեւր ճանապարհ՝

զնացեն, և մի խոտորեսցին ի շաղաց իւրեանց. այր յեղօրէ և յինկերէ իւրմ: մի՛ զառցի: Կանխացեալք զկնուք իւրեանց զնացեն, և նստիւք իւրեանց անկցին և մի՛ վախճանեսցին: Հասցեն ի վերայ քաղաքին, և ընթացցին ի վերայ պարսպաց: Ելցեն յապարանս, և մոցեն ընդ պատու: Տանս իրրե զգողս:

Հերեսաց նորա խոովեսցի երկիր, և երկինք շարժեսցին. արեգակն և լուսին խաւարեսցին, և աստեղք ծածկեսցեն զոյս իւրեանց:

Եւ Տէր տացէ զձայն իւր առաջի երեսաց զօրութեան իւրոյ. զի բազում է յոյժ բանակ նորա, և Տօր զործ պատերազմաց նորա. զի մեծ է օր Տեառն, մեծ և երեւելի յոյժ. և ով իցէ նմա բաւական:

Ընթերցուածս ի Մկրից մարգարէս,
(Գ.Լ. Գ.)

Եւ եղեցի յառաք յետինս յայտնի լեառն Տեառն, պատրաստեալ ի զլուխ լեռանց, և բարձրացի ի վերայ բլրոց, և փութացին ի նա ժողովուրդք բազումք:

Եւ երթիցեն աղբ բազում և ասիցեն. եկայք ելցուք ի լեառն Տեառն՝ և ի սուն Լատոժոյ Զախորայ, և ցուցցեն մեզ ըզ՝ ճանապարհս նորա՝ և գնացուք ի շախիս նորա: Եւ ի Սինն ելցեն օրէնք, և բան Տեառն Արուսաղեմէ. և գատեսցի ի մէջ ժողովուրդոց բազմաց, և յանդիմանեսցէ զազգս Տօրս մինչև ց՛հռաւորս. և կոտորեսցեն զսուսնս իւրեանց ի խոփս, և բոզեղարդունս իւրեանց ի մանգաղս. և ոչ ևս առցէ աղբ յաղղի վերայ սուր, և ոչ ևս ուսանիցին պատերազմել:

Եւ Տանդիցէ իւրաքանչիւր որ ընդ որթով իւրով և ընդ թմբեմաւ իւրով, և ոչ որ իցէ որ զարշարեցուցանիցէ. զի բերան Տեառն ամենակայի խօսեցաւ զայս:

Եթէ ամենայն ժողովուրդք զնացեն իւրաքանչիւր ի ճանապարհս իւրեանց, այլ մեք զնացուք յանուն Տեառն Լատոժոյ մերոյ յախտեանս և առ յապայ:

Հատուր յայնմիկ, ասէ Տէր, ժողովեցիք զմանրեալն, և զ՛հեռացեալն ընկալայց՝ և զօրս մերժեցին. և արարից զբեկեալն ի զաւակ, և զմանրեալն յաղբ Տօր. և թա-

գաւորեսցէ Տէր ի վերայ նոցա ի լեռինս Սիննի յայտ՝ Տեառն մինչև յախտեան:

Աղմ. 172. Աղբումս ինչ Լատոժո՛ւ որդմա ինչ, զի ի քեզ յառաջ. լեան ասա:

Հիշողարթ՝ Զարց - Յիշող և Կոտորել. Տառ. մ. 1.

Մի ընկնուր զիս Տէր ի ժամանակս ճերութեան. ի պակասիլ զօրութեան իմոյ մի՛ թողուր զիս:

Ընթերցուածս յԼուսինն Խաղաւորութեանց:
(Գ.Լ. Գ. 44. 21)

Եւ Հեղե ծերացեալ էր յոյժ, և որդիք նորա երթային երթալով և չար էր ճանապարհ նոցա:

Եւ եղև ընդ առաքան ընդ այնոսիկ, ժողովին այլազգիքն ի վերայ Խարայեւ. և ել Խարայել ընդ գէմ նոցա ի պատերազմ, և բանակեցան յԵրնեղբն. և այլազգիքն բանակեցան յԻփեկ:

Եւ ճակատին այլազգիքն ընդ գէմ Խարայեւ, և խմբեցաւ պատերազմն՝ և պարտեցաւ այր Խարայեւի յերեսաց այլազգեալն, և հարան ի ճակատու անդ չորք հազարք արանց, և եկն զօրն ի բանակն:

Եւ ասն ծերքն Խարայեւ. ընդէր արդեօք պարտեաց զմեզ Տէր պսօր առաջի այլազգեացն. առցուք առ մեզ ի Սերովայ զտապանակ ուխտին Լատոժոյ մերոյ, և ելցէ ի միջի մերում, և փրկեսցէ զմեզ ի ձեռաց թշնամեաց մերոց:

Եւ առաքեաց ժողովուրդն ի Սերով, և առին անտի զտապանակ ուխտին Տեառն զօրութեանց՝ որ նստի ի Վերովեա. և երկրեան որդիքն Հեղայ ընդ տապանակի ուխտին Լատոժոյ՝ Ուինի և Փենե՛հնս զընացին:

Եւ եղև իրրե եկն տապանակ ուխտին Տեառն ի բանակն, աղաղակեաց ամենայն Խարայել մեծաձայն, և հնչեաց երկիրն:

Եւ լուսն այլազգիքն զարբաւ աղաղակին, և ասն այլազգիքն. զի՛նչ է բարբառ մեծի աղաղակին այնորիկ ի բանակի Արայեցեացն: Եւ զխոսցին թէ տապանակն Տեառն եկն ի բանակն. և երկեան այլազգիքն և ասն. այն աստուածք նոցա եկին ի բանակն. ապրեցն զմեզ, Տէր, պսօր:

Վայ մեզ՝ զի ոչ եղև մեզ այսպիսի յերեկ և յեռանդ. վայ մեզ. և ո՞ւր ապրեցուցե՞ դմեզ ի ձեռաց աստուածոցն հզօրացն այնոցիկ. այն աստուածք են՝ որ հարին զԵգիպտոս ամենայն հարուածովք, և յամենայն անապատին. «Վաճաքարո՛ք՝ լերո՛ք արք, ո՞ւր այլազգիք, դուք ծառայիցէք Ներայեցուցն՝ զոր օրինակ ծառայեցին ձեզ. լերո՛ք արք և պատերազմեցարո՛ք ընդ նոսա՛:

Եւ պատերազմեցան ընդ նոսա, և փախեալս ար Նորայելի խորքանշնր ի յարկրս իւրեանց. և եղեն հարուածք մեծամեծք յոյժ, և անկան յարայելէ երեսուն հազար զասուց. Եւ տապանակն Եստուծոյ առաւ, և երկրքին որդիքն Հեղեայ մեռան, Սփինի և Փենեհէս:

Եւ ընթացաւ այր Համլինացի ի բանակէ անտի, և եկն ի Սելով յաւուր յայնմիկ. և ձորճք իւր պատառեալք՝ և հող զգլխով իւրով. և եկն, և ահա Հեղի նստէր աթոռով իւրով առ գրանն, և զիտէր զճանապարհն. զի էր սիրտ նորա տաղնապեղ վրան տապանակին Եստուծոյ: Եւ եմուտ այրն զոյժ արկանել ի քաղաքին, և աղաղակեաց քաղաքն. և լուա Հեղի զձայն աղաղակին՝ և ասէ. զե՛նչ է ձայն աղաղակին այնորիկ: Եւ այրն փութացաւ մտանել՝ և տալ զոյժ Հեղեայ:

Եւ Հեղի էր ամաց իննսուն և ութից, և աչք իւր վառեալ էին և ոչ տեսանէր: Եւ ասէ Հեղի ցարան որ շուրջ կային զնովաւ. զե՛նչ է բարբառ աղաղակին այնորիկ:

Եւ այրն փութացեալ եմուտ առ Հեղի՝ և ասէ ցնա. ես եմ՝ որ եկի ի բանակէ անտի, և ես եմ՝ որ փախեայ այսօր ի պատերազմէն: Եւ ասէ. զե՛նչ գործ գործեցաւ, որդեակ, պատմեալ ինձ:

Պատասխանի ետ պատանին՝ և ասէ. փախեալս այր Նորայելի յերեսաց այլազգեացն, և հարուածք մեծամեծք եղեն ի ժողովոցեանն. և երկրքին որդիքն քո մեռան Սփինի և Փենեհէս, և տապանակն Եստուծոյ առաւ:

Եւ եղև իբրև յիշեաց զտապանակն Եստուծոյ, անկաւ Հեղի յաթոռոյն յետ առ գրանն, և բեկաւ ողն նորա՝ և մե-

ռաւ, զի այր ծեր էր և ծանրացեալ. և նա դատեաց զՆորայել ամն քսան:

Ընթերցուածս յԵսակաց:
(Գլ. Գ. հէ. 11)

Որդեակ, մի՛ լքանիր ի խրատու Տեան, և մի՛ լուծանիր յանդիմանեալ ի նմանէ:

Չի զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի՝ զոր ընդունի:

Լքանեալ է այր՝ որ եզիտ զեմաստութիւն, և մահկանացու՝ որ ետես զճանճար: Չի լաւ է զվաճառն զայն գտանել՝ քան զգանձս ոսկւոյ և արծաթոյ:

Պատուականագոյն է քան զականս պատուականս, և ոչ ինչ է չար՝ որ հակառակ կայցէ նմա. յայտնի է ամենեցուն, որ մերձին ի նա, և ամենայն ինչ՝ որ պատուական է, չարժէ զնա:

Չի երկայն աւուրք և ամբ կենաց յաճմէ իւրմէ, և յաշեկէ իւրմէ փառք և մեծութիւն: Ի բերսնոյ նորա բոցի արդարութիւն, զօրէնս՝ և զողորմութիւն ի լեզուի իւրում կրէ:

Ճանապարհք նորա՝ ճանապարհք բարեաց, և ամենայն շախիք նորա խաղաղութեամբ:

Փայտ կենաց է ամենեցուն որ պատրաստարին ի նա, և որ յինուն ի նա իբրև ի Տէր հաստատութեամբ:

Եստուած իմաստութեամբ հիմունս արկ երկրի, պատրաստեաց զերկինս խորհրդով, հանճարով իւրով զանդունդս պատառեաց, և ամբք հոսեցին զանձրև:

Որդեակ, մի լուծանիցիս՝ պահեալ գիտրհուրդս իմ՝ և զեմաստութիւն, զի կեցցէ անձն քո, և շնորհք իցեն ի վերայ պարանոցի քոյ. եղեցի բժշկութիւն մարմնոյ քում, և դարման ոսկերաց քոց:

Չի գնացես յուսով խաղաղութեան յամենայն ճանապարհս քո, և ոտն քո մի՛ զայլթակղեցի:

Չի եթէ նստիցես՝ անբերիւղ իցես, և եթէ ննջեցես՝ բաղք ի քուն լիցիս. և ոչ երկիցես ի զարհուրանաց ի վերայ հասեոց և յարաւանաց ամպարտաց ի վերայ եկեղոց:

Չի Տէր եղեցի ի վերայ ամենայն ճանապարհաց քոց, և հաստատեացէ զոտն քո՝ զի մի՛ սասանեցի:

Մի յապաղեր բարի առնել կարօտելոյ՝ յորժամ՝ ձեռնհաս իցես օգնել նմա:

Մի ասիցես թէ երթ եւ եկեաջիր, եւ վազեա տաց. զի կարող եւս իցես բարի առնել. զի ոչ գիտես զինչ վաղին ծանկիցի քեզ:

Մի նիւթեր բարեկամի քում չարիս՝ որ յեցեալ եւ յուսացեալ իցէ ի քեզ:

Մի թշնամաւոր լինիր մարդոյ ի տարապարտոց, զի մի շար ինչ դորձիցէ քեզ: Մի ստանար նախատինա յարանց շարաց, եւ մի նախանձիր բնդ ճանապարհս նոցա:

Քանդիկ պիղծ է առաջի Տեառն ամենայն անօրէն, եւ բնդ արդարս ոչ հաղորդի:

Ընէճք Տեառն ի տունս ամապաշտաց, յարկք արդարոց օրհնին:

Տէր ամբարտաւանից հակառակ կայ, տայ շնորհս խնարհաց:

Չփառս իմաստունք ժառանգեսցեն, իսկ ամապաշտը բարձրացուցին զանարդանս:

Լուարուք, մանկուծը, զերստ Տօր, եւ անսացէք ճանաչել զիմաստութիւն. զի պարզեւս բարեաց պարզեցեց ձեզ: Օգրէնս իմ մի թողուք. զի որդի եղեալ եմ եւ ես հպատակ Տօր իմոյ, եւ սիրեցեալ յաւա մօր իմոյ, որը ուսուցանէին զես՝ եւ ասէին. հաստատեսցի բան մեր ի սրտի քում: Պաշենա զպատուիրանս իմ եւ կեաց, ստացիր զիմաստութիւն, ստացիր զհանձար. եւ մի մոռանար. եւ մի արհամարհեր զպատգամս բերանոյ իմոյ, եւ մի խոտորիր ի բանից շրթմանց իմոց:

Մի թողուր զնա, եւ պատապարեսցէ ըզքեզ. սիրեա զնա՝ եւ պահեսցէ զքեզ:

Աղիպն զգոնութեան ստացիր զիմաստութիւն, եւ յամենայն ճանապարհս քո ստացիր զհանձար:

Շուրժ փակեա զնովա, եւ բարձրացուցէ զքեզ. մեծարեա զնա՝ զի զիրկա արկցէ զքե:

Չի տացէ զլեոյ քում պսակ շնորհաց. եւ պսակուն փափկութեան վերակացու լինի քեզ:

Լուր, որդեակ, եւ բնկալ զբանս իմ, եւ բաղմայցին ամբ կենաց քոց, եւ յաճախեսցին ճանապարհք կենաց քոց:

Չճանապարհս իմաստութեան ուսուցանեմ քեզ, խեղամուտ առնեմ զքեզ ուղիղ շաղագ:

Չի եթէ զնայցես՝ ոչ խախնեսցին զբնացք քո, եւ եթէ ընթանայցես՝ ոչ վաստակեսցիս:

Ինուն հար զերստուէ իմմէ՝ եւ մի թողուցուս, այլ պահես զնա անձին քում ի կեանս:

Ի ճանապարհս ամապաշտաց մի երթայցես, եւ մի նախանձիցիս բնդ ճանապարհս անօրինաց:

Ընթերցուածս Աշխիմոյ մարգարէի:
(Գւ. Բ, 31):

Լուարուք զպատգամ Տեառն. այսպէս ասէ Տէր. միթէ անապատեղէ տանդ Խաբեկի, կամ աւեր երկիր խոպանացեալ. զի ասաց ժողովուրդ իմ, անտերունձք շրջեացուք՝ եւ առ քեզ ոչ եկեացուք:

Միթէ մոռացոյ՝ հարսն զգարդ իւր, եւ կոյս զանձնաղի կամար իւր. բայց ժողովուրդ իմ՝ մոռացաւ. զիս զառուրս անթիւս:

Չինչ եւս բարի հնարեսցիս ի ճանապարհս քո խնդրել զհաշտութիւն. ոչ այդպէս, այլ եւ զու իսկ անզգամեցար զճանապարհս քո. եւ ի ձեռս գտաւ արին անձանց անանկաց անմեղաց. ոչ ի վիճս գտի զնոսա, այլ առ ամենայն կազնեօք. եւ ասացեր թէ, անմեղ եմ, զարձցի սրտմոռութիւն նորա յիմէն: Եւ հաւասարի եւ գատեցայց բնդ քեզ, զի ասացեր թէ՝ ոչ մեղայ. զի արհամարհեցեր յոյժ կրկնել զճանապարհս քո. եւ Ազիպատոսէ ամաշեցես՝ որպէս ամաշեցին Ասորեստանեոյն: Չի եւ անտի եւս ձեռս ի զլուխ ելցես. զի մերժեաց Տէր զյոյնս քո, եւ ոչ եւս յաջողեսցիս ի նմա:

Եթէ արձակեսցէ այր զկին իւր, եւ գնասցէ ի նման՝ եւ լինիցի առն այլում, եթէ դառնալով զարձցի անգրէն ի նոյն, ոչ ապաքէն պղծելով պղծիցի կինն այն. եւ զու պտռակեցար բնդ հովիւս բազումս, եւ դարձար առ իս, ասէ Տէր:

Եւ մարձ զաչս քո յուղղութիւն՝ եւ անս, ուր ոչ թաթառեցար ի ճանապարհս քո. նստաւ զու նոցա իրրեւ աղուս միայնացեալ թափուր. եւ պղծեցեր զերկիրդ պտռելութեամբ քով՝ եւ շարեօք քովք. եւ բստացար հովիւս բազումս ի պայթակղութիւն:

քեզ. Երեսը կնոջ պոռնիկի եղեն քո. առնամթեցար առ ամենեսեան. ոչ իբրեւ բզրառն կռեցեր զիս, հայր և իշխան կուսութեան քո:

Սիմէ յաւիտեան կայցէ, կամ իսպառ պահեսցի. ահա խօսեցար և որարեր դպր ամենայն չարիս և զօրացար:

Լսեալ ասէ ցիս Տէր յաւուր Հովսիսայ արքայի. տեսնի զենչ զործեաց բնակիչ իսրայելի. զնաց առանձինն ի վերայ ամենայն լերանց բարձանց՝ և ի ներքոյ ամենայն անտառախիտ ծառոց, և անդ պոռնիկեացաւ:

Լսեալ ասացի յետ այնչափ պոռնկութեան նորա. դարձ առ իս, և ոչ դարձաւ. և ետես զդոփութիւն նորա ուխտադրութիւն Հովսիսայ. և տեսի թէ յամենայնի որովք նացաւ բնակիչն իսրայելին ըմբռնեցաւ, արձակեցի զնա, և ետու նմա թուղթ ապահարզանի ի ձեռս նորա. և ոչ զարհուրեցաւ ուխտադրութիւն Հովսիսայ քոր նորա, այլ զնաց և պոռնկեցաւ և նա:

Լսեալ եղև յոչենչ պոռնկութիւն նորա. և չաղախէր զերկիրն, զի նայր բնդ բարի և բնդ փայտին. և ի վերայ այս ամենայնի ոչ դարձաւ առ իս ուխտադրութիւն նորա Հովսիսայ յամենայն սրտէ խրմէ, այլ սրտութեամբ, ասէ Տէր:

Լսեալ ասէ ցիս Տէր. արդարացոյց զանձն իւր սպաստամբութիւնն իսրայելի առ ուխտազանցութեամբն Հովսիսայ:

Բրդ երթ և բնթերցիր զսպաստամբութիւն ի կողմանս հիւսիսոյ, և ասացես. դարձ առ իս բնակիչ իսրայելի, ասէ Տէր, և ոչ հաստատեցից զերես իմ ի վերայ ձեր, զի ողորմած եմ ես, ասէ Տէր. և ոչ պահեցից ձեզ ոխս յաւիտեան:

Բայց ծանիր զանխրատութիւնս քո, զի ի Տէր Լստուած քո ամապաշտեցար. և տարածեցեր զճանապարհս քո օտարաց ի ներքոյ ամենայն անտառախիտ ծառոց, և ձայնի իմում ոչ լուար, ասէ Տէր:

Գարձարութեամբ առ իս, որդիք հեռացեալք, ասէ Տէր, զի ես արեցից ձեզ. և առից զձեզ մի ի բաղաքէ և երկուս յաղղէ, և տարայց զձեզ ի սիովս. և տաց ձեզ հովիւս ըստ սրտի իմում. և հովուելով հովուեսցեն զձեզ իմաստութեամբ:

Լսեալ եղցի, եթէ բազմանայցէք և առնեցէք ի վերայ երկրի յաւուրս յայնտիկ, ասէ Տէր, ոչ ես ասիցեն տապանակ կրտսարանաց սրբոյն իսրայելի, և ոչ անկցի ի սիրտ, և ոչ անտանեսցի ի նմա. և ոչ ես խնդրեցի, և ոչ զործեսցի:

Սղմ. ձեռ. Տէր Լսեալ իմում ասա:

Որքամ չարաց ոչ. ջանաւ եւ զիս, և ձեռ. ձեռ.

Մերձեցին խնդրուածք իմ առաջի քո Տէր. ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս:

Ընթերցուած յԱշխարհ Օրբնաց:

(Գլ. Լ. հէ. 11):

Եւ պահեսցես զպատուիրանս և զերաւունս և զդատատաճն՝ զոր ես պատուիրեմ քեզ առնել:

Լսեալ եղցի՝ յորժամ լուիցէք զամենայն իրաւունս զպատուիրանս և պահեցէք և առնեցէք զոտա, պահեցէք քեզ Տէր Լստուած քո զուխան և զողորմութիւն՝ որպէս երգուաւ հարցն մերոց:

Լսեալ սիրեցէ զքեզ և օրհնեցէ զքեզ, և բազմանայցէ զքեզ. և օրհնեցէ ըզծնունդս որովայնի քո՝ և զպտուղ երկրի քո, զցորեան բո և զղինի քո և զիւր քո, զանդեայս արջառոց քոց և զհոտս ուխտաց քոց, յերկրին զոր երգուաւ Տէր հարցն քոց տալ զնա քեզ:

Օրհնեալ լիցիս զու քան զազս ամենայն. մի լիցի ի ձեզ անծնունդ և մի ամուլ, և մի յանառունս քո:

Լսեալ բարձցէ ի քէն Տէր զամենայն աստ, և զամենայն ցաւս չարաչարս ի զիպտաց. և մի անցէ զնոսա ի վերայ քո, այլ անցէ զնոսա ի վերայ իմ նամուս քոց և ի վերայ ամենայն ատեւեաց քոց:

Լսեալ կերեցես զամենայն զկապուտ ազգացն՝ զոր Տէր Լստուած քո տացէ քեզ. և մի խնայեցէ ակն քո ի նոսա, և ոչ պաշտեսցես զղիս նոցա. զի խոչ է այն քեզ:

Լսեալ թէ ասիցես ի մտի քում, զի բազում է ազգն այն քան զիս, զիսորդ կարացից սատակել զնոսա, մի երկնչեցիս ի

նոցանէ. յիշելով յիշեցես զոր ինչ արար Տէր Վատուած քո ընդ փարաւան և ընդ ծառայս նորա, և ընդ ամենայն Կգիպտացիսն. զվորձանս մեծամեծս զոր տեսին աչք քո, զնշանս և զարուեստս մեծամեծս, ըզձեռնն Տգոր և զբազումն բարձր. որպէս և Տան զքեզ Տէր Վատուած քո անտի, նոյնպէս արասցէ Տէր Վատուած մեր ընդ ամենայն ազգան՝ յորոց զու երկնչեցիս յերեսաց նոցա:

Եւ զձիաստացն առաքեսցէ Տէր Վատուած քո ի նոսա, մինչև սատակեսցին մնացորդքն և թագուցեալքն ի քէն:

Սի զանդիտիցես յերեսաց նոցա. զի Տէր Վատուած քո ի միջի քում է, մեծ և Տգոր. և ծախեսցէ Տէր Վատուած քո զազգան զայնոսիկ յերեսաց քոց առ սակաւ սակաւ: Ոչ կարացես սատակել զնոսա վաղվադակի. զի մի լինիցի երկիրն աւերակ, և բազմանայցեն ի վերայ քո զազանք անապատի:

Եւ մատնեսցէ զնոսա Տէր Վատուած քո ի ձեռս քո, և կորուսցէ զնոսա կորստեամբ մեծաւ, մինչև սատակեսցէ զնոսա:

Եւ մատնեսցէ զԹագաւորսս նոցա ի ձեռքս ձեր, և կորուսի՞ր զանուն նոցա ի տեղւոյն յայնմանս. և մի՞ որ կացցէ ընդդէմ քո՝ մինչև սատակեսցես զնոսա:

Չգործեալս զից նոցա պրեսցես Տրով, և մի՞ ցանկանայցես արծաթոյ և ոսկւոյ ի նոցանէ, և մի՞ առնուցուս քեզ, և մի՞ յանցանիցես նովաւ. զի զարշիւ է այն Տեառն Վատուոյ քում:

Եւ մի՞ տանիցիս զգարչելին ի տուն քո, և լինիցիս ի նզովս իբրեւ զնոյն. այլ գարշելով գարշեցես, և պղծելով պղծեսցես զնոսա, զի նզովեալ է:

Վմենայն պատուիրանաց զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր, զգոյշ լինի՞րք առ նեղոյ. զի կեցէք և բազմապատիկք լինիցիք, և մտանիցէք ժառանգիցէք զերկիրն զոր երդուաւ Տէր Տարցն մերոց:

Բնթեղեցուածս ի Հօրայ:
(Գւ. Խ. հէ. 1):

Ճմարտիւ գիտեմ թէ այդ այդպէս իցէ. քանզի զեմբո լինիցի մարդ արդար առաջի Վատուոյ:

Չի եթէ կամիցի դատել ընդ նմա՝ ոչ լուիցէ նմա. զի և մի բան Տագար բանի պատասխանի ոչ տացէ:

Չի իմաստուն է մտօք՝ զօրաւոր և մեծ. ո՞ր խտացաւ ընդդէմ՝ նորա, և Տանգարտեաց:

Որ Տնացուցանէ զերկրս և ոչ գիտեն, որ տապալէ զնոսա բարկութեամբ:

Որ շարժէ դառ ի ներքոյ երկնից ի Տիմանց, և սինքր նորա դողան:

Որ ասէ արեգական և ոչ ծագէ, և ընդդէմ՝ աստեղաց կրքէ:

Որ ձգեսցէ զերկիրն միայն, և չըջի ի վերայ ծովու իբրեւ յատակի:

Որ արար զբազմաստեղան, և զգիշերափարն, և զայլն, և զտեմարանս Տարաւոյ: Որ առնէ զմեծամեծս և զանքննիկս և զփառաւորս, և զՏարաշակիրտս, որոց ոչ գոյ թիւ:

Եթէ վերացի քան զիս՝ ոչ տեսից, և եթէ անցցէ առ իմե՝ և ոչ այնպէս զիտացից:

Եւ եթէ սատակեսցէ՝ ո՞ր դարձուցէ կամ տակից նա, թէ զինչ արարեր:

Չի նա դարձաւ ի բարկութենէ, և ի նմանէ սարսեցին կէտք՝ որ ի ներքոյ երկնից:

Իցէ՛ թէ լուիցէ ինձ, կամ իրաւացուցանիցէ զբանս իմ:

Եթէ իցեմ արդար՝ ոչ լուիցէ ինձ. և զդատաստան նորա աղաչեցից:

Եւ եթէ կարդացից և անասցէ՝ չե՛հատամ թէ լուա իսկ ինձ. և ոչ միգով սատակեսցէ զիս: Բաղում են Տարուածք զոր արար ինձ տարապարտուց, և ոչ տայ ինձ Տանգել. զի լրոյց զիս դառնութեամբ. քանզի Տգոր է՝ բռնանայ. իսկ արդ ո՞ր իցէ, որ դատաստանի նորա կայցէ Տակտակ:

Իսկ եթէ իցեմ՝ ես արդար, սակայն բերան իմ ամեղարշտեսցէ. և եթէ իցեմ առ նարատ, կամակոր գտանիցիմ:

Չի եթէ ամեղարշտեցի յանձն իմ՝ ոչ գիտեմ. բայց զի բառնան յինէն կեանք իմ. վասն որոյ ասացի, թէ զմեծն և ըզՏգորն կորուսանէ բարկութիւն:

Չի չարք յանՏնարին մահու կորիցեն. այլ արդարք ծաղր լինին, զի մատնին ի ձեռս ամեղարշտի: Չերեսս դատաւորաց նորա ծածկեսցէ. և եթէ ոչ նա է՝ ո՞վ իցէ:

Իբարութեան արդարոց յօրինեցաւ քաղաք, և ի կորստեան ամբարշտաց եղև ուրախութիւն:

Յօրհնութեան արդարոց բարձրացի քա-
ղաք, և բերանդք ամպարշտաց կործանեսցի:

Ընթերցումն յնայեալ մարդարէէ :
(ԳԼ. ԿԸ. ՀՀ. 3) :

ԼՂ կռիւցնէն նոքա ազգ արդարութեանն
տունէ Տեառն ի փառս, և շննեացն զա-
ւերակն յախտնից, և դառաճազոյն ա-
ւերեալն կանգնեացն, և նորոգեացն ըզ-
քաղաքս աւերեալս յազգաց մինչև յազգս:

Լս. Եկեացեն օտարածինք հովիւք խաշանց
քոց, և այլազգիք մնաճակալք և այգեկործք
քո:

Իսկ դուք՝ քահանայք Տեառն կռեա՞լիք,
պաշտօնեայք Բառու՞ծոյ մերոյ անուանե-
ալիք, զգործութիւն ազգաց կերի՞ջիք, և մե-
ծութեամբ նոցա սքանչելի լինի՞լիք:

Փոխանակ ամօթոյ ձեռոյ՝ կրկին ուրախութիւն, և փոխանակ անարգանաց ձեռոյ՝ ցնծութիւն, և ապա զերկիրն յերկրորդում ժառանգեացեն, և ուրախութիւն յաւիտենից ի վերայ գլխոց նոցա:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Լեկոսոյդ Թղթոյն է
Ընթերցուածս (Գլ. Գ) :

Օպայ վկայություն գնեմ առաջին Լսառուծող և Հիսուսի Վերիստոսի, որ դատելու է զվեհանքի և զմեռեալս ի յայտնութեան իւրում և յարքայութեանս, Կէ դուքարողան դրանն, Հաս ի վերայ ժամու, և տարածամու, յանդիմանեալ, տաստեալ, միշիկի՛վարեալ, ամենայն երկայնամու՛թեալ և վարդապետութեամբ:

Վանդեկ եկեղեցի ժամանակ՝ զե ողջմտութեան վարդապետութեանն ոչ անապցելն այլ ըստ իւրաքանչիւր ցանկութեանց կուտեպցեն իւրեանց վարդապետս՝ ըստ մարմնելոյ քիւրեան իւրեանց, և ի Ճմարտութեանէ անոր զարժանցանկեցն զտելիս՝ և յառապելս կործանեցան:

Այլ դու գուարի՜ կաց յամենայնի, ճրդ-
նեաց, զգործս ասեալարանի գործեա, ըզ-
պալատնդ քո կատարեալ կայ:

Օ,ի ես այսուհետև նուիրեալ եմ, և ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ կայ.

Օրարոք պատերազմն պատերազմեցայ,
ընթացան կատարեցի, դճառաուն պահեցի:

Այսուհետև կայ և մնայ ինձ արդարաթեան պահին, զոր հաստացել ինձ Տէր յաւուր յայնմիկ արդարն դատաւոր. ո՞չ միայն ինձ, այլ և ամենեցուն որ սիրեցին զյայտնութիւն նորա:

Ելէ. Քաջանայք քո զգեցցին զսրգարու թիւն. և սուրբք քո
ցնծալով ցնծացեն :

Սրբոյ Եւտարանին Յիսուսի Վերածոյի՝ որ ըստ
 Յօհաննու (ԺԷ. Ժ. 47, 11) :

Slep's *dLr* {From a Pphusian mat :

Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ զան-
ձըն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց:

Իսկ վարձկանն որ ոչ է հոգիւ, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն, իբրև տեսանէ զգայն զե գայ, թողու զոչխարսն՝ և փախչի. և գայն յափտակէ զնոսա և ջրուէ։ Վանդի վարձկան է, և չէ փոխ նմա վասն ոչխարացն։

Ես եմ հովիւն քաջ, և ճանաչեմ զիմ-
արն, և ճանաչեմ յիմոցն:

Որպէս գիտէ, զիս Հայր, գիտեմ եւ ես
զՀայրն. եւ զանձն իմ՝ դնեմ ի վերայ ոչ-
խաբաց:

Դա և այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ոչ են յայսմ գաութէ. և զայնս ևս պարտ է ինձ անէլ այսր, և ձայնի իմում լուիցեն, և և-
զեղին մի հօտ և մի հովիւ :

Бербербергъ 2 дп. 41. 0725-5 2-1-2 2-1-1 2-1-1 2-1-1

Երբ որդի կհարավէ ձեռք պահէց, Բ.Տ. 44, Օրհնագր. 242, իւր սարսփն. Սղմ. 88Բ:

Եղեցի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչեւ
յաւիտեան :

Ուրոյ Բ. Կարանձիւ Յիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Պ. Կասու. (11, 9, 22, 12):

Տէրն մեր Զ/ուռւս Վ. ր/ուսոս :

Եւեղև ընդ աւուրան ընդ այնոսիկ՝
 ել ի լիառն կալ յաղօթօս, և հա-
 ներ զդիչերն ի զլուս յաղօթան Բառու-
 ծոյ:

Լու իրեն այդ եղև՝ կոչեաց զաշակերտան իւր, և ընտրեաց ի նոցանէ երկոտասանս, զորս և առաքեալս անուանեաց. զՍիմոն՝ զոր և Պետրոսն անուանեաց, և զՆիկիթան եղբայր նորին, և զՀակովբոս, և զՀովհաննէս, և զՓիլիպպոս և զՍարգսդեմէոս և զՍատթէոս և զԹովմաս, և զՀիսկովբոս Բաթնայ, և զՍիմոն զկոչեցեալն նախանձայոց, և զՀիսկոս Հակովբայ, և զՀիսկոս Սկարիփոտացի՝ որ եղև իսկ մատնիչ:

Լու ինչալ նորօր Հանդերձ ի տեղի մի տափարակ, և ժողով աշակերտացն նորա, և բազմութիւն յոյժ ժողովողեանն յամենայն Հրէաստանէ և յԵրուսաղեմէ, և յայնմ կողմանէ, և ի ծովկերէն Տիրոսի և Սիդոնի, որ եկին լսել ի նմանէ, և բժշկել ի Տիմոթէմէն իւրեանց, և նեղեալքն յայտոց պղծոց բժշկէին:

Լու ամենայն ժողովուրդն խնդրէր մերձենալ ի նա, զի զօրութիւն բազում երանէր ի նմանէ՝ և բժշկէր զամենայն:

Լու նա ամբարձ զաշս իւր յաշակերտան իւր և ասէ. երանի աղքատացց հոգւով, զի ձեր է արքայութիւն Լատուծոյ:

Լըանի որ քաղեալ են այժմ, զի յաղեսցին: Լըանի որ լան այժմ, զի ծիծաղեսցին:

Լըանի է ձեզ՝ յորժամ առիցեն զձեզ մարդիկ՝ և յորժամ որոշեցեն զձեզ և նախառիցեն, և հանիցեն անուն չար ըզձեն՝ վասն որդւոյ մարդոց:

Ուրախ լինիք յառա յայնմիկ և ցրնծառիք, զի աշա վարձք ձեր բազում են յերկինս. բոտ զմին օրինակի առնէին մարգարէիցն հարը իւրեանց:

Բայց վայ ձեզ մեծատանցդ, զի ընկալայք զմխիթարութիւն ձեր:

Վայ ձեզ որ յաղեալքդ էք այժմ, զի քաղիցէք. վայ ձեզ որ ծիծաղեքդ այժմ, զի սպայէք և լայցէք:

Վայ ձեզ՝ յորժամ բարի ապիցեն զձեզ ամենայն մարդիկ, զի այդպէս առնէին սոստ մարգարէիցն հարը նոցա:

Լա ձեզ ասեմ որ լսէքդ. սիրեցէք զԹնամիս ձեր, բարի արարէք ատելեաց ձերոց. օրհնեցէք զանիծիւ ձեր, աղօթս արարէք ի վերայ նեղաց ձերոց:

Որ հարկանէ զձեռտ քո՝ մատոն նմա և զմիսն, և որ հանէ ի քէն զբաճկոն քո՝ մի՛ արգելուր ի նմանէ և զսպիկս:

Լամենայնի որ խնդրէ ի քէն՝ տո՛ւր, և զոր ինչ հանէ որ ի քէն՝ մի՛ պահանջեր:

Լու որպէս կամիք թէ արասցեն ձեզ մարդիկ, այնպէս արասիք և զուր նոցա:

Լու եթէ սիրէք զուր զսիրելիս ձեր, զե՛նչ նորճ է ձեր. զի և մեղաւորք սիրեն զսիրելիս իւրեանց. և եթէ բարի առնէք բարեբարաց ձերոց, ո՛ր նորճ է ձեր. զի և մեղաւորք զնոյն գործեն:

Լու եթէ տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց ակն ունիք առնուլ, ո՛ր նորճ է ձեր. քանզի և մեղաւորք մեղաւորաց փոխ տան, զի առցեն անդրէն զկշիռն:

Բայց սիրեցէք զԹնամիս ձեր, և բարի արարէք ատելեաց ձերոց, և տուր փոխ՝ ուստի ո՛չ ակն ունիք առնուլ. և եղեցին վարձք ձեր բազում, և եղինք որդիք բարձրելոյ. զի նա քաղցր է ի վերայ չարաց և սպաշնորհաց:

Լղերոք զԹաճք՝ որպէս և Հայրն ձեր զԹաճ է:

Ո՛ր զատիք՝ և ո՛չ զատիցիք, մի՛ պատժէք՝ և ո՛չ պատժիցիք, արձակեցէք՝ և արձակիցիք. հո՛ւք՝ և ատցի ձեզ, չար բարւոք՝ թաթաղուն՝ չարժուն՝ զեղուն՝ տացին ի զոգս ձեր. նովին չափով որով չափէք՝ չափեսցի ձեզ:

Լայց և առակ մի առ նոսա. միթէ կարիցէ՞ կոյր կորի առաջնորդել, ո՛չ սպաքէն երկորին ի խորխորատ անկանիցին:

Ո՛չ է աշակերտ լա՛ քան զվարդապետ իւր, ամենայն կատարեալն եղեցի իրե զվարդապետ իւր:

Օ՛ր տեսանես զչեւ յական եղբոր քոյ, և ի քում ական զգերանդ ո՛չ նձմարն:

Վամ՝ զեանրդ կարև ասել ցեղբայր քո. եղբայր, թող հանից զչեւդ յականէ քում մէ, և զու ի քում ական զգերանդ ո՛չ տեսանես: Անդժաւոր, հան նախ զգերանդ յականէ քում մէ, և ապա հայեա՛ծիր հանել զչեւ յականէ եղբոր քոյ:

Օ՛ր ո՛չ է ծառ բարի՝ որ առնէ պտուղ չար, և ո՛չ զարձեալ ծառ չար՝ որ առնէ պտուղ բարի. զի իւրաքանչիւր ծառ ի

պողոյ իւրմէ ճանաչի: Օ՛րի ո՛ւ եթէ ի փշոց քարէն թռու, և ո՛ւ ի մորենայ կը-
թենն խաղող:

Մարգ բարի՛ ի բարի գանձուց սրտի
խրոյ ղղէէ զբարի, և մարգ չար՝ ի չարէն
բղէէ զչար: քանզի ի յաւելուածոյ սրտին
խօսի բերան նորա:

Օ՛ր՝ կոչէք զեն Տէր՝ Տէր, և զոր ասե-
մին ո՛ւ առնէք:

Վմենայն որ գայ առ իս, և լսէ զբանս
իմ՝ և առնէ զնոսա, ցուցից ձեզ ում՝
նման է:

Վման է առն, որ շինիցէ տուն. որ փո-
րեաց և խորեաց, և եզ Տիմն ի վերայ վե-
մի. ի յառնել Տեղեղաց՝ բաղխեաց զետ
գտունն, և ո՛ւ կարաց չարժել զնա. զի
հաստատեալ էր Տիմն ի վերայ վեմի:

Իսկ որ լսէ զբանս իմ՝ և ո՛ւ առնէ,
նման է առն՝ որ շինիցէ տուն ի վերայ
հողոյ առանց Տիմն: զոր բաղխեաց զետ,
և վաղվազակի անկաւ, և եղև կործանումն
տանն այնորիկ մեծ:

Ճաշու. Սղմ. ԿԳ:

Վեզ վայելէ օրհնութիւն Վատում ի Սիւն, և քեզ
սուցին ազգիք յէշրուսաղէմ:

Ընթերցուածն յԱստուկայ մարգարէ:

(ԳԼ. ԾԿԻ. հԳ. 11):

Այսպէս ասէ Տէր. հաշտեալ եմ ընդ
քեզ տառապեալդ և խախտեալդ,
մինչև միւրթարեցիս. ահա ադիկ պատ-
րաստեալ եմ կարկէհան գբարինս քո, և
զՏիմնոն քո շափիզայ. և կանգնեցից
զաշտարախ քո յասպիս, և զդրուն քո
յականց վանեաց. և ածից չուրջ գբև
պարիսպ յնտիր ընտիր ականց պատուա-
կանաց. և զամենայն որդիս քո խրատեա-
լոս Վատուծոյ, և ի բազում խաղաղու-
թեան մանկունք քո, և արդարութեամբ
շննեալիք:

Ի բաց լեր յանիրաւէ անտի, և ո՛ւ եր-
կիցես. և զողումն ի քեզ ո՛ւ մերձեսցի.
Օ՛րի ահա առիկ եկք առ քեզ վասն իմ
մերձեսցին, և առ քեզ պանդխտեսցին,
և զքեզ ապաստան արացեն:

Մհառափկ ես հաստատեցի զքեզ. ո՛ւ
որպէս դարբին մի որ վերովք կայծակունս
արծարծանէ և յառաջ բերէ անօթս ի
գործ, այլ ես հաստատեցի զքեզ ո՛ւ ի կո-
րուստ ապականութեան:

Վմենայն անօթ վնասակար ի քեզ ո՛ւ
աջողեսցի. և զամենայն բարբառ որ յա-
րիցէ ի վերայ քո ի դատաստան՝ պոր-
տեսցես, և ամենայն դատախազք քո ի
նմին: Օ՛րի զոյ ժառանգութիւն պաշտօ-
նէից Տեառն. և զուր եղիջէք ինձ իրա-
ւացիք՝ ասէ Տէր:

Ո՛ր ծարաւիդ էք՝ երթայք ի ջուր, և
որ միանգամ ո՛ւ ունիք արծաթ, երթայք
գնեցէք. և կերիջէք առանց արծաթոյ՝ և
զնոց զինոյ. և զճարպ բնաւ բնդէր իսկ
զնէք արծաթոյ՝ և ո՛ւ հացի, և զվաստա-
կըս ձեր ո՛ւ ի յազուրդ: Լուարոք ինձ և
կերիջէք զբարութիւնս, և վայելեսցեն ի
բարութեան անձնք ձեր. ունկնդիր ընտր
յսկիւր ձերովք՝ զհետ եկայք ճանապար-
հաց իմոց: Լուարոք ինձ, և կեցցեն ի
բարութեան անձնք ձեր. և եղից բնդ
ձեզ ուխտ յախտեանակա զարբութիւնսն
Դատի զհաւատարմին:

Մհառափկ ի վկայութիւն Տեղանոսաց
ետու զնա, իշխան և հրամանատար ազ-
գաց. ազգք որ ո՛ւ գիտիցեն՝ կարդացեն առ
քեզ, և ժողովուրդք՝ որ գբեզ ո՛ւ ճանա-
չէին՝ ապաստան արացեն զքեզ, վասն
Տեառն Վատուծոյ քոյ սրբոյն Խարայի, զի
փառաւոր արար գբեզ:

Խնդրեցէք զՏէր, և յորժամ գտանի-
ցէք զնա, կարդացէք առ նա. և իբրև
մերձեսցի առ ձեզ, թողքէ ամպարիշտն
զճանապարհս իւր, և այր անօրէն զխոր-
հորդս իւր. և դարձցի առ Տէր և զողէ
զողորմութիւն. և առ Վատում մերձ
բաղձապատիկ թողքէ զանօրէնութիւնս ձեր:

Օ՛րի ո՛ւ են խորհուրդք իմ իբրև զխոր-
հորդս ձեր, և ո՛ւ ճանապարհք իմ իբրև
զճանապարհս ձեր՝ ասէ Տէր:

Մ, որպէս հեռի են երկինք յերկրէ,
այնպէս հեռի են ճանապարհք իմ ի ճա-
նապարհաց ձերոց, և խորհուրդք իմ ի
խորհրդոց ձերոց:

Օ՛ր օրինակ եթէ իջանիցէ անձրև կամ
ձիւն յերկնից, և անդրէն ո՛ւ դառնայ մին-

չև արբուսեղ գերկիր, ծնցի և բղինսցէ, և տացէ սերմն սերմանողին՝ և հաց ի կերակուր, այնպէս եղեցի բանն իմ՝ որ ելանէ ի բերանոյ իմէ։ մի դարձցի դատարկ մինչև կատարեսցէ դոր ինչ կամօղիմ։ և դիւրեցից զճանապարհս ըօր, և զճանապարհս իմ՝ պահեսցես։

Չի ուրախութեամբ ելիք, և ցնծութեամբ ուսանիջիք։ զի լիբնիք և բլուրք կայտուեսցեն ընդունել զձեզ ուրախութեամբ, և ամենայն ծառք անտառի ծափա հարցնեն ուտովք իւրեանց։

Իս փոխանակ ցրդւոյն նոճ բուսցի, և փոխանակ դժնկին մուրտ ելցէ, և եղեցի Տեառն յանուն և ի նշան յաւիտենից, և մի պակասեցէ։

Սաղմոս ԼԵ. Ռիստ զիւր և կատարեցի Տեառն Կատուոյ մրց, ամենքեան որք շուրջ և ք գնովա։

Պողոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց Արիկորդ Կոլոսն և ընթերցուածս (ՔԼ. Օ.)։

Գործակիցք եմք ձեր՝ և աղաչեմք, մի ընդունայն զնորքսն Կատուոյ ընդունել ձեզ։ զի ի ժամանակի ընդունելութեան, ասէ, լուսյ քեզ, և յաւուր փրկութեան օգնեցի քեզ։ Կհաւաստի ժամանակ ընդունելի, ահա օր փրկութեան։

Մի և մի իւրք տայցէք պատճառս, զի մի արատեսցի պաշտօնն։ այլ յամենայնի ընծայեցուցէք զանձինս ձեր իրրե ըզպաշտօնայս Կատուոյ՝ համբերութեամբ բազմա, ի նեղութիւնս, ի վիշտս, ի շարժաբանս, ի դանս, ի բանտս, ի խռովութիւնս, յաշխատութիւնս, ի հսկմունս, ի պահս, ի սրբութեան, ի գիտութեան, յերկայնմութեան, ի քաղցրութեան, ի Հօգի սուրբ, ի սէր առանց կեղծաւորութեան, ի բանս ճշմարտութեան, ի զօրութեան Կատուոյ։ վասն զինուն արդարութեան՝ որ ընդ աշխն և ընդ աշակէն է։ փառօք և անարդութեամբ, գովութեամբ և պարսաւանօք, իրրե մղալք՝ և ճշմարտօք, իւրե անձանօթք՝ և ծանուցեալք, իրրե մահկանացոք՝ և ահաւաստի կենդանի եմք, իրրե իրաւեալք՝ և ոչ մահապարտեալք, իրրե արտմալք՝ և հանապաղ ուրախ եմք, իրրե անանկք՝ և զբազումս մեծացուցա-

նեմք, իրրե ոչ ինչ ունիմք՝ և զամենայն ինչ ունիմք։

Իւերանք մեր բացեալ են առ ձեզ, Կորնթացիք, և սիրտք մեր ընդարձակեալք։ ոչ ինչ նեղք ի մէնջ, բայց եթէ ի դուրս ձեր նեղեցիք։

Երդ՝ գնայն հատուցումն իրրե՝ ընդ որդեակս ունիմ։ ընդարձակեցարօք և դուք, և մի ընկի լծակիցք անհաւատից։

Վանդի զե՞նչ հազրդութիւն է արդարութեան ընդ անիրաւութեան, և կամ զե՞նչ հաւատարմութիւն է լուսոյ ընդ խաւարի, և կամ զե՞նչ միարանութիւն է Վերստոսի ընդ բեկեալք, կամ զե՞նչ բաժին կայ հաւատացելոյն ընդ անհաւատին, կամ զե՞նչ նմանութիւն է տաճարի Կատուոյ մեշնաց։ Կպաբն դուք տաճար Կատուոյ կենդանոյ էք, որպէս ասաց Կատուած, թէ ընտկեցայց ի նոսա, և զընացից ի նոսա, և եղեց նոցա Կատուած, և նոցա եղեցին իմ ժողովուրդք։

Վ ասն որոյ ելէք ի միջոյ նոցա և մեկնեցարօք, ասէ Տէր, և ի պիղծս մի մերձնայք, և ես ընկալայց զձեզ ի Հայր, և դուք եղիջէք ինձ յուստեա և ի դատեա, ասէ Տէր ամենակալ։

Իսկ որովհետեւ զայս աւետիս ունիմ, սիրելիք, սրբեսցուք զանձինս մեր յամենայն պղծութենէ մարմնոյ և հոգւոյ, կատարեսցուք զսրբութիւն աշխն Կատուոյ։

Եկէ Եղարակեցէք առ Տէր ամենայն երկիր, ծառայեցէք Տեառն ուրախութեամբ։

Արքայ Եւստորանիս Հիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Վ. ուկասոս (ՔԼ. ԺԵ)։

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերստոսի։

Եւ էին մերձս առ նա ամենայն մարտաորք և մեղաւորք՝ լսել ի նմանէ։ Տրտնջէին փարիսեցիքն և զպիլքք՝ և աւսին։ ընդէր սա զմեղաւորս ընդունի և ուտէ ընդ նոսա։

Կասց առ նոսա զառակս զայս։ Ո՞վ որ իցէ ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր ոչխար, և կորուսանիցէ մի ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու զինսունն և զինն յանապատի, և երթիցէ զհետ կորուսելոյն՝ մինչև գտանիցէ զնա։

Լւ իբրեւ գտանէ՝ դնէ զնա ի վերայ ուսոց խնդարով, և երթայ ի տուն. կոչէ ըզբարեկամս և զգրացիս՝ և ասէ ցնտս. ուրախ եղերուք ընդ իս, զի գտի զուխարս իմ՝ զկորուսեալ:

Եւ եւմ ձեզ, զի այսպէս է ուրախութիւն յերկինս վասն միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ, քան վասն խնստուն և խնստաբարոյ՝ որոց չեցէ պիտոյ ապաշխարութիւն:

Կամ ո՞վ իցէ կին, որոյ իցեն զբամբ տան, և եթէ կորուսանիցէ զբամբ մի, ո՞չ լուցանիցէ ծրագ, և անիցէ աւել ի տան, և խնդրիցէ ստեպ՝ մինչև գտանիցէ:

Լւ իբրեւ գտանէ, կոչէ զբարեկամս և զգրացիս՝ և ասէ. ուրախ լերուք ընդ իս, զի գտի զգրամս իմ՝ զոր կորուսի:

Եւ այսպէս, ասեմ ձեզ, ուրախութիւն եղեցի առաջի հրեշտակաց Լատուծոյ՝ ի վերայ միոյ մեղաւորի՝ որ ապաշխարիցէ:

Լւ ասէ. առն միով էին երկու որդիք. ասէ կրտսերն ի նոցանէ ցհայրն. հայր, տուր ինձ բաժին որ անկանի յընչիցդ. և նա բաժանեաց նոցա զկեանսն:

Լւ յետ ոչ բազում աւուրց ժողովեալ զամենայն կրտսեր որդւոյն՝ զնաց յաշխարհ հեռի, և անդ վատնեաց զենչս իւր, զի կեայր անսաակութեամբ:

Լւ իբրեւ սպառեաց զամենայն, եղև սով սատարիկ յաշխարհին յայնմիկ, և սկսաւ ինքն շքաորել:

Լւ զնացեալ յարեցաւ ի մի ոմն քաղաքացւոց աշխարհին այնորիկ. և յղեաց զնա յաղարակ իւր՝ արածել խոզս. Լւ ցանկայր ընու զորովայն իւր յեղծերէն զոր խոզքն ուտէին, և ոչ ոք տայր նրմա:

Լւ եկեալ ի միտս իւր՝ ասէ. քանի վարձկանք իցեն ի տան հօր իմոյ հացալիցք, և ես աստ սովամահ կորնչիմ:

Հարուցեալ զնացից առ հայրն իմ, և ասացից ցնա. հայր, մեղայ յերկինս և առաջի քոյ, և ոչ ես եմ արժանի կոչել որդի քո, արա զես իբրեւ զմի ի վարձկանաց քոց: Լւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր: Լւ մինչդեռ հեռագոյն էր, ետես զնա հայրըն՝ և զվճարաւ. յարեաւ և ընթացաւ ընդ առաջ, անկաւ զպարանոցան նորա, և համբուրեաց զնա:

Լւ ասէ ցնա որդին. հայր, մեղայ յերկինս և առաջի քոյ, և ոչ ես եմ արժանի կոչել որդի քո:

Եւ հայրն ցճառայսն իւր. վաղվաղակի հանէք զպատմութեանս առաջին, և ապուցէք նմա, և տուր զմատանին ի ձեռն նորա, և կոչեկա յոտս նորա. և ամէք զեզն պարարակ, զենէք, կերիցուք և ուրախ լինցուք. զի այս որդին իմ մեռեալ էր՝ և եկեաց, կորուսեալ էր՝ և գտաւ. և սկսան ուրախ լինել:

Լւ էր երեց որդի նորա յաղարակի. և մինչդեռ գայր և մերձ եղև ի տունն, լուա զձայն երգոց և զպարուց. և կոչեալ առ ինքն զմի ի ծառայիցն՝ հարցանէր թէ զի՞նչ իցէ այն:

Լւ նա ասէ ցնա. զի եղբայր քո եկեալ է, և եղեն հայր քո զեզն պարարակ, զի որջամբ ընկալաւ զնա:

Բարկացաւ՝ և ոչ կամէր մտանել. և հայրն երեւ արտաքս՝ աղաչէր զնա:

Պատասխանի ետ և ասէ ցհայրն. այս քանի ամբ են՝ զի ծառայեմ քեզ, և երբէք զպատուիրանա քով ոչ անցի. ու մի երբէք ոչ ետուր ինձ՝ զի ուրախ եղեց ընդ բարեկամս իմ. Հորժամ եկն որդիք քո այդ, որ եկեր զկեանս քո ընդ պոռնիկրս, զենէր զմա զեզն պարարակ:

Լւ ասէ ցնա. որդեակ, դու հանապուղ ընդ իս ես, և ամենայն որ ինչ իմ է՝ քո է. այլ ուրախ լինել և խնդալ պարտ էր, զի եղբայր քո այս՝ մեռեալ էր՝ և եկեաց, կորուսեալ էր՝ և գտաւ:

Սրբիւշարմո՛ր հարց ի՞նչ. Օրհնէ՛լ Տէր Աստուծո՛ւ, ճշմար. մաս. ի՛նչ:

Կարձն զես Տէր ի մեղաց իմոց. և զամենայն անօրէնութիւնս իմ՝ քաւեա յինձն:

Պագոսի առաքելոյ ի Աղոթացւոց թղթոյն և ընթերցումս (Լւ. 15. 22, 8):

Չգոյշ լերուք, մի՛ որ իցէ որ զձեզ կողովիցէ ճարտարմութեամբ և սրնտի խաբւութեամբ, որք ըստ մարդկան աւանդութեան և ըստ տարերց աշխարհիս, և ոչ ըստ Հիսուսի՝ Վրիստոսի. զի ի նմա ընակի ամենայն լրումն աստուածութեանն

մարմնապէս. և էք դուք նովա լրեալք. որ է գլուխ ամենայն իշխանութեան և պետութեան:

Արով թրիատեցարուք հաւատովք զանձեռագործ թրիատութիւնն, ի մերկանալ զանդամս մարմնոյ թրիատութեամբն Վրիստոսի:

Թաղեալք ընդ նմին ի մկրտութեանն, որով և ընդ նմին յարեայք հաւատովք՝ Վստուծոյ ազդեցութեանն, որ յարոյց զնա ի մեռելոց:

Եւ զձեզ որ երբեմն մեռաւն էիք ի մեղքս և յանթրիատութիւն մարմնոյ ձերոյ, կենդանացոյց յանձին իւրում. շնորհեաց մեզ զամենայն յանցանս մեր. և Զնշեաց զձեռագիր մկրտ հալառակութեանն հրամանաբն իւրովք: Ար կայր մեզ հալառակ՝ երարձ զայն ի միջոյ՝ և բեռեռաց ընդ խաչափայտին:

Մերկեաց զիշխանութիւն և զպետութիւնս, յայտ յանդիման խայտառակեաց նշառակեալ զնոսս յանձին իւրում ի յաբութեան իւրում:

Մի որ այսուհետեւ զձեզ զատեցին ուսուրով կամ ըմպելով, կամ մատամբք տօնից, կամ ամամտիւր կամ շարաթուք, որ են ստուերք հանդերձելոցն. այլ մարմին Վրիստոս է:

Մի որ զձեզ խարեցէ, որ կամցի խոնարհութեամբ և կրօնիւք հրեշտակաց, զոր չեցէ տեսալ զբաշտ վարել՝ տարապարտ հպարտացեալ ի մտաց մարմնոյ իւրոյ. և ոչ ունիցի զգլուխն Վրիստոս, ուստի ամենայն մարմնն յօղիւք և խաղաղօք տարբերեալ և խառնեալ՝ աճէ զաճումն Վստուծոյ:

Եթէ մեռարուք ընդ Վրիստոսի ի տարեց աշխարհիս, զե՞ ևս իրբե կենդանիս աստէն յաշխարհի կրօնաւորիք. մի մերձեանար, մի ճաշակեր, մի հուպ լինիր. որ է ամենայն ինչ ի պէտս ապականութեան, բոս պատուիրանաց և վարդապետութեան մարդկան. որ յիմնատութիւն իմն համարի, ինքնակամ կրօնիւք, և խոնարհութեամբ, և անխայտութեամբ մարմնոյ՝ և ոչ ի պատիւ ինչ լրտութեան մարմնոյ:

Եթէ յարեայք ընդ Վրիստոսի, ապա զերկինն խնդրեցէք, ուր Վրիստոսն նստի

ընդ աջմէ Վստուծոյ. զվերինն խորհեցարուք, մի զայս՝ որ յերկրի աստ է. քանզի մեռարուք, և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ Վրիստոսի Մատուած:

Իսկ յորժամ Վրիստոս յայտնեցի կեանքն ձեր, յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտնեցիք փառօք:

Երբչարաթմ՝ Հարց Բ՝ Ուսմէ Եւ Դանադուք ԳԳ, Ծաղա մեռ. Զնկ:

Լրտնի ամենեցուն՝ ոյք երկնին ի ճեռանէ. և զնան ի ճանապարհս նորա:

Պօղոսի առաքելոյն յերթոյցեաց թղթոյն է ընթերցուածս (ՀԷ. ԺԵ.):

Չինչ ևս հաւարք, եթէ ոչ յուսացելոց իրաց հաստատութիւն, և յանդիմանութիւն որոց ոչն երեւին. զի նովա վկայեցան առաջինքն:

Հաւատովք իմանամք հաստատեալ զյաւիտեանն բանիւ Վստուծոյ, յաներևութից զերևելիսս եղեալ:

Հաւատովք լա պատարագս Հարէլ քան զՎայէն մատուցանէր Վստուծոյ, որով վկայեցաւ իսկ արդար լինել. զի ի վերայ պատարագացն եղև վկայութիւն նմա Մատուծոյ. զի թէպէտ և մեռաւ ի նմին, սակայն տակաւին խօսի:

Հաւատովք Լնովք փոխեցաւ, զի մի զմահ ճաշակեցէ. և ոչ ուրեք զտանէր, քանզի փոխեաց զնա Վստուած. և յառաջ քան զփոխեն նորա՝ վկայեցաւ հաճոյ լինել Վստուծոյ:

Կայց առանց հաւատոց՝ անհար է հաճոյ լինել. այլ հաւատալ արժան է այնմ որ մերձեացաւ Վստուած՝ թէ է Վստուած. և որ խնդրեն զնա՝ լինի պարզեատու: Հաւատովք առեալ հրամանն Վոյի՝ փսն չե ևս երևելեացն՝ զահի հարեալ կազմեր ըզտապանն ի փրկութիւն տան իւրոց, որով դատեցաւ զաշխարհ. և հաւատոցն արդարութեան եղև ժառանգաւոր:

Հաւատովք՝ որ Երբաջամն կուեցաւ ունկնդիր եղև ելանել ի տեղին զոր առնելոց էք ի ժառանգութիւն. ել զնաց և ոչ զիտէր յով երթիցէ:

Հաւատովք պանդխտեցաւ յերկիրն Աւետեաց՝ իրբն յօտարութեանս խորանոր ընակեաց Սահակաւ և Հակոբաւ հանդերձ՝ ժառանգակցոք նոցին Վեետեաց:

Վանդի ակն ունէր հիմամբ հաստատելոյ քաղաքին, որոյ ճարտարապետ և արարիչ Մատուած է:

Հաւատովք և ինքն Սառա՝ որ ամուլն էր՝ զօրութիւն առնելոյ գտնմն որդեծնութեան ընդունէր, և ի տարածամ հասակի ծնանէր. քանզի հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոտացանս վասն որոյ և ի միռջէն ծնանէին, և այն ի յանցեալ ժամանակի, իրբն զատեղս երկնից բաղմութեամբ, և իրբն զաւաղ առ ակն ծովու առանց թուոյ:

Բոտ հաւատոյ մեռան ամենեքին սորա, և շն և ս ընկալեալ զաւետիմս. այլ ի հեռուստ տեսին զնոսա՝ և ցնծացան, և խոստովան եղեն՝ եթէ օտարք և պանդխտք են յերկրի. զի որք զայնպիսիան խօսին, յայտ առնեն՝ եթէ զաւառ իմն խնդրեն, զի եթէ զայն յիշէին ուստի եւրնն, զոյր ժամանակ զառնալոյ անդրէն. նա աւանիկ աշնուականի իմն ցանկացեալ են, այս ինքն է՝ երկնաւորին. վասն որոյ ոչ ամօթ համարի Մատուած՝ կոչել նոցա Մատուած, քանզի պատրաստեաց նոցա քաղաք:

Հաւատովք մատոյց Վերահամ ի փորձութեան իւրում զխառնակ պատարագ, և զմիամօրն մատուցանէր, որոյ զաւետիմն ընկալեալ էր. որում ասացան, թէ Սահակաւ կոչեացի քեզ զաւակ. եւ ի մտի իւրում, թէ և ի մեռելոց կարող է յարուցանել Մատուած. ուստի և յառակս իսկ ընկալաւ զնա:

Հաւատովք վասն հանդերձեցոյ իրաց՝ օրհնեաց Խառնակ զՀակովք և զԼուսա:

Հաւատովք Հակովք ի մեռանէն իւրում զեւրաքանչիւր որ յորդոցն Հովսէփոս օրհնեաց, և երկիր եպագ ի ծաղ զաւաղանի իւրոյ:

Հաւատովք Հովսէփ ի վաթճանկ իւրում յիշեաց զեւր որդւոցն Խորայելի, և վասն ոսկերաց իւրոց պատուիրեաց:

Հաւատովք զՄովսէս իրբն ծնան, թաքուցաւ ամիսս երիս ի հարց իւրոց. քան-

զի տեսին կայտառ զմանուկն, և ոչ զանգիտեցին ի հրամանէ թաղաւորին:

Հաւատովք Մովսէս իրբն աճեաց՝ ուրացաւ կոչել որդի զատերն փարաւոնի. լաւ համարեցաւ չարարիլ ընդ ժողովրդեանն Մատուոյ, քան առ ժամանակ մի վայելել ի մեղս:

Արեւոր համարեցաւ զնախատինսն Վերիստութի, քան զմեծութիւն զանձուցն Ազիպտացոց. հայեցեալ ակն ունէր վարձուցըն հատուցման:

Հաւատովք թողոր զերկիրն Ազիպտացոց, և ոչ երկնէր ի ցամառնէ թաղաւորին. զի զանրեւոյթման իրբն զտեսեալ համբերութեամբ համարեցաւ:

Հաւատովք արար զգաւթին և զհեղու մըն արեանն, զի մի սատակիչն անդրանկաց մերձնայցէ ի նոսա:

Հաւատովք անցին ընդ ծովն Արամիր՝ իրբն ընդ ցամաք երկիր, զորոյ զիտորձ առեալ Ազիպտացոցն ընկզմցան:

Հաւատովք պարիսպն Արիքովի անկան, շուրջ եկեալ զնոցօր զեօթն օր:

Հաւատովք Մախաբ պոռնիկ ոչ կորեաւ ընդ անհաւատսն, որոյ ընկալեալ էր ըզրտեսն իաղաղութեամբ:

Չորեքշաբթի՝ Հարց Ի: Ոչ հաշի Դրոյ, ճաշու մեռն. ԼԵ:

Մի թողոր զիս Տէր Մատուած իմ. և մի ի բացեայ առնէր յինն. հայեաց յոգնել ինձ՝ Տէր փրկութեան խնոյ:

Ընթերցուածս յԱշխ:
(ԳԼ. Բ. հդ. 23):

Եւ յետ աւուրց բազմաց մեռաւ թաղաւորն Ազիպտացոց. և տառապէին որդիքն Խորայելի ի գործոյ անտի, և աղաղակէին ի վեր. և ել աղաղակ նոցա առաջի Մատուոյ ի գործոյ անտի, և լուսա Մատուած հեծութեան նոցա:

ԼԵ յիշեաց Մատուած զուխտ իւր, որ ընդ Վերահամու և Սահակայ և Հակոբայ. և հայեցաւ Մատուած յորդին Խորայելի, և ծանուցաւ նոցա:

ԼԵ Մովսէս արածէր զնաշնս Հովթորոյ աներոյ իւրոյ՝ քրմին Մաղխանացոց.

և անձ զետաշխման յանապատ, և եկն ի լեւա-
սքն Մատուծոյ ի Վորդեր:

Լա երեւցաւ նմա հրեշտակ Տեառն բո-
ցով հրոյ ի միջոյ մորենոյ, և տեսանէր
զի մորենին վառեալ էր հրով, և ոչ այրէր
մորենին:

Լա ասէ Մովսէս. անցեալ տեսից զտե-
սին զայն մեծ. զի է՝ զի ոչ այրիցի մորե-
նին:

Իբրև ետես Տէր, եթէ մերձենայ տե-
սանել, կուեաց զնա Տէր ի միջոյ մորենոյն,
ասէ. Մովսէս Մովսէս: Լա նա ասէ. զի՞ է:

Լա ասէ. մի՛ մերձենար այսր. լցն՝ բզ-
կօշիկս քո յոտից քոց, զի տեղեղ յո-
րում կատ գու ի դմա՝ երկիր սուրբ է:

Լա ասէ ցնա. ես եմ Մատուած հօր քոյ,
Մատուած Երրասմուն և Մատուած Սա-
հակայ և Մատուած Հակոբայ: Լա զար-
ձոց Մովսէս զերեսս իւր, քանզի երկնէր
հայել առաջի Մատուծոյ:

Լա ասէ Տէր ցՄովսէս. տեսանելով տե-
սի զարարարանս ժողովրդեան իմոյ՝ որ յա-
զիպտոս, և լուայ աղաղակի նոցա ի զոր-
ժապարացն իւրեանց, զի զիտմա՞ զվեշտս
նոցա. և ի՞նչ փրկել զնոսա ի ձեռաց Լա-
զիպտացոցն, և հանել զնոսա յերկրէն
յայմանմա, և տանել զնոսա յերկիր բա-
րի և յնշդարձակ, յերկիր՝ որ բլղէ զկա-
թին և զմեղք, յերկիրն Վանանացւոց, և
Վեստացւոց, և Լամովհացւոց, և փերե-
զացւոց, և Խեսացւոց, և Վերգեսացւոց, և
Հերուացւոց:

Լա արդ՝ աւասիկ ազաղակ որդւոցն Խա-
րայելի հասեալ է առ իս, և տեսի ես բզ-
նեղութիւնն՝ զոր նեղէն զնոսա Լազիպտա-
ցիբուն:

Լա արդ՝ եկ առաքելցից զքեզ առ Փա-
րաոն արքայ Լազիպտացւոց, և հանցես
զժողովուրդ իմ՝ զորդիսն Խարայելի յերկ-
րէն Լազիպտացւոց:

Լա ասէ Մովսէս ցՄատուած. ո՞վ եմ ես՝
զի երթայցեմ առ Փարաոն արքայ Լազիպ-
տացւոց, և հանիցեմ զորդիսն Խարայելի
յերկրէն Լազիպտացւոց:

Լա ասէ. ես եղեց ընդ քեզ. և այս ե-
ղեցի քեզ նշան թէ ես առաքելցի զքեզ
հանել զժողովուրդ իմ յազիպտոսէ, և
պաշտեմէք զՄատուած ի լերինս յայմին:

Լա ասէ Մովսէս ցՄատուած. ահա ես
երթեալ առ որդիսն Խարայելի, առիցեմ
ցնոսա. Մատուած հարցն ձերոց առաքեաց
զիս առ ձեզ. և հարցանիցեն զիս՝ թէ
զի՞նչ անուն է նորա, զի՞նչ ասացից ցը-
նոսա:

Լա ասէ Մատուած ցՄովսէս. Լա եմ
Մատուած որ Լն: Լա ասէ. այսպէս ասա-
ցես ցորդիսն Խարայելի. որ Լն առաքեաց
զիս առ ձեզ:

Լա ասէ զարձակալ Մատուած ցՄովսէս.
այսպէս ասացես ցորդիսն Խարայելի. Տէր
Մատուած հարցն ձերոց, Մատուած Երրա-
սմուն և Մատուած Սահակայ և Մատուած
Հակոբայ՝ առաքեաց զիս առ ձեզ: Լա յս է
անուն իմ՝ յախտնեական, և յիշատակ
ազգաց յազգս:

Ընթեմքոսա ի Հովնիկայ մարգարէ:

(Գլ. Ի. 21):

Վաճալերեաց, երկիր, ինդս և ուրախ
լեր, զի մեծացոյց Տէր զառնել իւր ընդ
քեզ. քաջալերեմ երկվայրի, զի զալարացան
դաշտը անապատի. զի ծառ ետ զպտուղ
իւր, որթ է թղենի ետուն զզօրութիւն
իւրեանց:

Արդիք Սիրնի, խնդացէք և ուրախ լե-
րուք ի Տէր Մատուած ձեր. զի ետ ձեզ
Տէր կերակուր արդարութեան. Լա տեղա-
ցէ ձեզ անձրև կանուխ և անաղան իբրև
զառաջին. և լցցին կալք ցորենոյ, և
զեղցին հնձանք զինոյ և իւղոյ:

Լա հատուցից ձեզ փութանակ ամացն
յորս եկեր մարսին և ջօրեակն՝ և թըր-
թուրն, զոր իմ մեծ զոր առաքելցի ի վե-
րայ ձեր:

Լա ուտելով կերիճիք՝ և յազեմիք, և
օրհնեմիք զանուն Տեառն Մատուծոյ ձե-
րոյ՝ որ արար ընդ ձեզ սքանչելիս. և մի՛
ևս ամառեցէ ժողովուրդ իմ՝ յախտան:

Լա ծանօթիք թէ ի մէջ Խարայելի եմ
ես. և ես Տէր Մատուած ձեր, և չէք որ
բաց յիմէն. և ոչ ամառեցէ ժողովուրդ
իմ յախտան:

Լա եղիցի յետ այսորիկ հեղեց յոգոյ
իմոյ ի վերայ ամենայն մարմնոյ. և մար-
գարեացցին ուստերք ձեր և զստերք ձեր:

և ձերք ձեր երազովք երազեցին, և երիտասարդք ձեր տեսիլս տեսցին:

Լսի ի վերայ ծառայից իմոց, և ի վերայ ազախնաց իմոց յաւուրսն յայնտիկ հեղեց յազույ իմմէ, և մարգարեացին:

Լսեալ տաց նշանս յերկինս ի վեր և յերկիր ի խոնարհ՝ արխն և հուր և մորիկ ձիոյ՝ արեգակն դարձցի ի խաւար և լուսին յարիւն, մինչ չե եկեալ իցէ որ Տեառն մեծն և երեւիցն:

Լսեալ եղիցի ամենայն որ կարգացել գանուն Տեառն՝ կեցցէ: Օր ի բառն Արտն և յարտադրեմ եղիցի ապրեալ, որպէս և ասաց Տէր, և աւետարանեալ զոր Տէր կոչեցէ առ ինքն:

Ստորագրութիւն ի զեղ թիւ յաւանդոյ լինան ասա:

Հիւրդարար՝ Հարց թիւ (Բաշխան ինչեպ, Դաւիթ մեծ, Լս):

Մի ընկենալ զիս Տէր յերեսաց բոց, և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինն:

Ընթերցուածս յԱռայեայ մարգարէի:
(Գլ. ԽԷ, ԽԸ, ԽԹ, 17):

Մարդեցարո՛ք առ իս կողեր՝ զի Խալայել փրկեցաւ զփրկութիւն յախտենից՝ մի ամառեացն՝ և մի՛ ես յամօթ լիցին մինչև յախտեանս:

Օր այսպէս ասէ Տէր՝ որ արար զերկինս, Լստուած՝ որ հաստատեաց զերկիր և արար զնա, նա է՝ որ սահմանեաց զնա, և ի զուր ինչ ոչ արար զնա, այլ ի բնակութիւն ստեղծ զնա:

Լսաւ եմ Տէր, և չէր այլ որ՝ ոչ ի ծածուկ ինչ խօսեցայ՝ և ոչ ի տեղում խաւարին երկրի, չասացի զգաւակն Հալայել թէ անտիս խնդրեալք: Լսաւ եմ, ես եմ Տէր որ խօսիմ զարդարութիւն՝ և պատմեմ ըզհամարութիւն:

Դողովեցարո՛ք և եկայք խորհեցարո՛ք ի միասին ապրեալք ի հեթանոսաց՝ ոչ ծանեան որ բարձեալ բերեին զփայտն զբրօշեալ և կային յազօթս առ Լստուածս՝ որ ոչ փրկէին զնոս:

Եթէ պատմեցին, աղէ մերձեցին զի գիտացցին ի միասին՝ ո՞ր լսելի արար զայս

ամենայն ի սկզբանէ, և յայտ՝ հետէ պատմեցաւ ձեզ: Լսաւ եմ Լստուած՝ և չէր այլ որ բաց յինն՝ արդարեւ փրկիչ, և չէր որ բաց յինն՝ դարձարո՛ք առ իս՝ և ապրեալք որ եկեալք էք ի ծագաց երկրէ: Լսաւ եմ Լստուած՝ չէր այլ որ՝ յանձն իմ երդնում, եթէ որ ինչ ելանէ ի բերանոյ իմոյ՝ արդարութիւն է, և բանք իմ՝ մի եղծցին:

Օր ինձ կրկնեցի ամենայն ծունր, և խոստովան լիցի ամենայն լեզու Լստուծոյ, և ասացէ՛ թէ՛ արդարութիւն և փառք առ նա եկեացն: Լսեալ ամառեացն ամենեքեան՝ որ որոշն զանձինս խրեանց ի Տեառնէ, արդարացին՝ և Լստուծով փառաբանեցի ամենայն զաւակ որդւոյն Խալայելի:

Պարզիս առարկայն յԱշխատեցոյ լիցեցին և ընթերցուածս (Գլ. ԳԼ, ԳԹ, 14):

Մասն այսօրիկ զնեմ՝ ծունր առ Հայր Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի, ուստի ամենայն նաշապետութիւն յերկինս և յերկրի անտանի, զի տացէ ձեզ բառ մեծութեան փառաց իւրոց, հաստատել զբութեամբ ի ձեռն հոգւոյն իւրոց, ի ներքին մարդն բնակել Վերիստոսի հաւատովք ի սիրտս ձեր՝ սիրով արմատացեալք և հաստատեալք:

Օր կարողք ընթերցեալ հասանել ընդ ամենայն սուրբս, զինչ է բայնութիւն և երկայնութիւն, և բարձրութիւն և խորութիւն, ճանաչել զառաւելութիւն գիտութեան սիրոյն Վերիստոսի՝ զի լիցի ամենայն լուծեամբն Լստուծոյ:

Լսալ այնտ՝ որ կարողն է առաւել քան զամենայն ինչ առնել յաճախութեամբ՝ քան զոր խնդրեմն և իմանամք, բառ զբութեանն՝ որ յաջողեալն է ի մեզ, նմա փառք յեկեղեցւոջն և ի Վերիստոս Հիսուսս, յամենայն ազգս յախտենից յախտեանս, ամեն:

Լսող աղաչեմ զձեզ՝ ես որ կապեալս եմ ի Տէր, արժանի գնալ կոյճանս յոր կոչեցարո՛ք ամենայն խոնարհութեամբ և հեղուցութեամբ և երկայնամտութեամբ, անսալ միմեանց սիրով, փութալ պահել զմիարանութիւն հոգւոյն յօդիս խաղաղութեան:

մի մարմին և մի հոգի, որպէս և կոչեցա-
բուք ի մի յոյն կոչման ձերոյ:

Մի է Տէր, մի հաւատք, մի մկրտու-
թիւն, մի Մատուած և Հայր ամենեցուն.
որ ի վերայ ամենայնի և ընդ ամենեւին
և յամենեւին ի մեզ:

Եւ իւրաքանչիւր ումք ի մէջ տուեալ
են չորսք բոտ չափու պարզեացն Վրիս-
տոսի. վասն որոյ և ասէ. ել ի բարձունս՝
գերեաց զգերութիւն, և ետ պարգևս մարդ-
կան:

Որ եւն զե՛նէ է՛, եթէ ո՛չ զե է՛ջ նախ ի
ստորին կողմն երկրի. որ է՛ջն, նոյն է՛ և
որ եւն ի վերոյ քան զամենայն երկինս, զե
լլցե՛ղ զամենայն:

Եւ նա ետ զոմանս առաքեալս, զոմանս
մարգարէս, զոմանս աւետարանիչս, զոմա-
նոս հովիւս և վարդապետս, ի հաստատու-
թիւն սրբոց, ի գործ պաշտաման, ի շե-
նուած մարմնոյն Վրիստոսի. մինչև հաս-
ցուք ամենեւեան ի մի միաբանութիւն հա-
ւատոց և գիտութեան որդւոյն Մատուծոյ,
այսր կատարեալ ի չափ հասակի կատար-
մանն Վրիստոսի:

Ծաներ և կարիճ և ծարաւ. և ո՛չ զգը
ջուր, և եհան քեզ յապառած վիմէ աղ-
բիւր ջուրց:

Որ կերակրեաց զքեզ մանանային յա-
նապատին, զոր ո՛չ գիտէին հարքն քո. զե
չարարեացէ զքեզ, և փորձեացէ զքեզ, և
բարի արասցէ քեզ ի վախճանի բում:

Մի ասիցես ի սրտի բում, թէ զօրու-
թիւն իմ և ուժգնութիւն ձեռն իմոյ
արար ինձ զօրութիւնս զայս մեծ. այլ
յիշեցես զՏէր Մատուած քո, զե նա տայ
քեզ ոյժ առնել զօրութիւն. զե հաստա-
տեացէ զուխտն իւր՝ զոր երգուաւ հարցն
քոց, որպէս և այսօր:

Եւ եղիցի եթէ մոռանալով մոռացիս
զՏէր Մատուած քո, և երթայցես զհեռ
անտուծոց օտարաց, և պաշտիցես զնոսա,
և երկիր պազանիցես նոցա, ունիմ ձեզ վը-
կայ այսօր զերկինս և զերկիր, զե կործա-
տեամբ կորնչիցիք. որպէս և ազգքն զորս
Տէր կորուցէ յերեսաց ձերոց, այնպէս կո-
րնչիցիք. փոխանակ զե ո՛չ լուարուք ձայնի
Տեառն Մատուծոյ ձերոց:

Ի՛նչ խարայէ՛. դու անցանես այսօր ընդ
Հորդանան մտանել ժառանգել զազգսն
մեծամեծս և զօրագոյնս քան զձեզ, և
քաղաքս մեծամեծս և պարսպեալս մինչև
յերկինս, զժողովուրդն մեծ և զազգում և
զյազթանդամ, զորդիսն Նանկայ զորս զու
խակ գիտես. և լուար եթէ ավ կացցէ ընդ-
դէմ որդւոցն Նանկայ:

Եւ ծանիցես այսօր՝ զե Տէր Մատուած
քո նա ինքն երթայցէ առաջն քո, որ հու-
րն ծախիչ է. նա ստառակեացէ զնոսա, և
նա կործանեացէ զնոսա առաջն երեսաց
քոց, և ստառակեացէ զնոսա և կորուցէ
զնոսա վաղվադակի, որպէս և ասաց քեզ
Տէր:

Մի ասիցես ի սրտի բում ի ծախել
զնոսա Տեառն Մատուծոյ քո՝ յառաջոյ
բումնէ, թէ վասն արդարութեան իմոյ
էած զե Տէր ժառանգել զերկիրս զայս
բարի. զե ո՛չ վասն արդարութեան քոյ.
այլ վասն ամպարտութեան ազգացն այ-
նոցիկ ստառակեացէ զնոսա Տէր Մատուած
քո՝ յառաջոյ բումնէ:

Վանգի ո՛չ վասն արդարութեան քոյ
և ո՛չ վասն ամբծութեան սրտի քոյ մտա-

Որքանք՝ Հայր Է՛, ասեցի. Սառսա՛ շէջ. Ճաշու մտն. ձմէ՛:

Ո՛րքանցն ինչորուածք իմ առաջն քո Տէր. բոտ բա-
նի բում իմաստուն արա զիս:

Ընթերցուածս յԵրեւոթոյ օրինաց:
(ԳԼ. Ը. հէ. 11):

Հայեաց յանձն քո, գուցէ մոռանայ-
ցես զՏէր Մատուած քո՝ չպահել
զպատուիրանս նորա և զզատաստանս և
զերաւունս նորա՝ զոր ես քեզ պատուի-
րեմ:

Գուցէ յորժամ ուտիցես և յաղիցիս,
և տունս գեղեցիկս շինեցես և բնակես-
ցես ի նոսա, և բազմանայցէ արջառ և
օխար քո, և յաճախիցէ քեզ արծաթ և
ոսկի, և ամենայն ինչ՝ որ քո իցէ՝ բազմա-
նայցէ, հպարտանայցես ի սրտի բում, և
մոռացիս զՏէր Մատուած քո՝ որ և հան
զքեզ յերկրէն Եգիպտացոց ի տանէ ծա-
ռայութեան, և ամ զքեզ ընդ անապա-
տն մեծ և ընդ ահագին, ուր օձն խա-

նես ժառանգել զերկիր նոցա, այլ վասն անօրէնութեան ազգայն այնոցիկ Տէր Մատուած քո սատակեցէ զնոսս յերեսաց քոց, և զի հաստատեցէ զուխան՝ զոր երդուաւ Տէր հարցն մերոց Աբրահամ և Սահակայ և Հակոբայ:

Լա ծանիցես այսօր՝ զի ոչ վասն արդարութեան քոց Տէր Մատուած քո տացէ քեզ զերկիրն բարի ժառանգել. զի ժողովուրդ խտապարանոց ես:

Հիշեալ մի մոռանայցես որչափ բարկացուցիք զՏէր Մատուած քո յանապատին. յօրէ յօրմէ ելէք յերկրէն Լազիպտացոց, մինչև եկիք ի տեղիս յայս, իսեռութեամբ վարելիք ի տեսանակողմն կոյս:

Լա ի Վորեք՝ բարկացուցիք զՏէր, և բարկացաւ Տէր սատակել զձեզ, յերանկն իմամ ի լեռանն առնուլ զտախտական քարեղէնս, զտախտական ուխտի զոր ուխտեաց Տէր ընդ ձեզ: Լա եղէ ի լերինն զբառասուն տիւ և զբառասուն գիշեր. հաց ոչ կերայ և ջուր ոչ արբի. և ետ ինձ Տէր զերկոյսն տախտական քարեղէնս՝ զրեարս մատաղն Մատուոյ. և ի նոսա զրեալ էին ամենայն պատգամքն՝ զոր խօսեցաւ Տէր ընդ ձեզ ի լերինն յառաքն եկեղեցւոյ:

Ընթերցուածս ի Յօբայ
(ԳԼ ԺԴ):

Մարդ և գոմբ մարդիկ իցէք, կամ ընդ ձեզ վախճանիցի իմաստութիւն:

Լա իմ սիրտս իբրեւ զձեռք է:

Օ ի այր արդար և անարատ եղև ի կատականս:

Ի ժամանակ սահմանեալ պատրասեցաւ, կործանեալ յօտարէ զտունս իւր ետես աւերեալս յանօրինաց:

Սակայն մի դբ որ չար իցէ՝ յուսացի անպարտ լինել. ամենայն որ միանգամ բարկացուցանեն զՏէր, միթէ ոչ լինիցի նոցա ինդիրք:

Բայց աղէ հարց զօրբոտանիս՝ եթէ ապիցեն քեզ, զթռչունս երկնից՝ եթէ պատմեցն քեզ. ճառես երկրի, եթէ խելամուտ արացէ զքեզ, և կամ պատմեցն քեզ ձկու՞նք ծովու:

Ո՞վ է որ ոչ գիտաց այսու ամենայնիւ եթէ ձեռն Տեսն արար զայս:

Լա եթէ ոչ ի ձեռնն նորա իցէ շունչ ամենայն կենդանեաց և ոգի ամենայն մարդոց:

Օ ի միտք զբանս քննեն, և քիմբ բզկերակուրս ճաշակեն:

Բազում ժամանակաւ իմաստութիւն, և ի բազում կեանս հանճար:

Ի նմանէ է իմաստութիւն և զօրութիւն, նորա է խորհուրդ և հանճար:

Եթէ կործանեցէ՝ ո՞ շինեցէ, և եթէ վակեցէ ընդդէմ՝ մարդկան՝ ո՞ բանայցէ:

Եթէ արեկցէ զյուրս՝ ցամաքեցուցանէ զերկիր, և եթէ թող տացէ՝ կորցս զնա կործանեալ:

Ի նմանէ է զօրութիւն և ուժգնութիւն, նորա է հանճար և իմաստութիւն:

Վարէ զխորհրդականս ի դերութիւն. և զգառաւորս երկրի յիմարեցոյց:

Կտուցանէ զմազաւորս յաթուս, և ածէ դոտի ընդ մէջ նոցա:

Մարբէ զբահանայս ի դերութիւն. և զգորաւորս երկրի կործանեաց:

Փոփոխէ զլըթունս հաւատարմաց, և զհանճար ձերոց ծանաւս:

Հեղու անարդու լինի ի վերայ իշխանաց, և զհոնարհս բժշկեաց:

Հայտնէ զխորս խաւարի, և եհան ի լոյս զառուերս մահու:

Պորեցուցանէ զազգս՝ և կորուսանէ զնոսա, սիրէ զազգս և առաջնորդէ նոցա:

Փոփոխէ զսիրտս իշխանաց երկրի, մուրեցոյց զնոսա ի ճանապարհի՝ զոր ոչ գիտէին:

Հօշափեցն զխաւար և ոչ զլոյս, մուրեցոյցն իբրեւ զարեալ:

Եհա զայս ամենայն ետես ակն իմ, և լուաւ ունին իմ:

Լա գիտեմ ես՝ որչափ և գուր խելամուտ էք, և չեմ անմտագոյն քան ըզձեզ:

Բայց սակայն ես ընդ Տեսնս խօսեցայց, յանդիմանեցայց առաջի նորա՝ եթէ կամեսցի:

Բայց գուր ինձ բժիշկք մեղանշականք էք, և ողջացուցիք չարեաց ամենեւեան:

Եղիցի ձեզ համբանալ, և համարեալ լինի ձեզ յիմաստութիւն:

Լուարո՞ք զյանդիմանութիւն բերանոյ իմոյ, և դատաստանի շրթանց իմոց անասցէք:

Ընթերցուածս յԱստուծոյ մարգարէէ:
(Գլ. ԽԼ՝. 1)

Յակոր ծառայ իմ, ոգնական եղէջ նմա. Խարայէլ ընտրեալ իմ, զոր ընկալաւ անձն իմ. ետու զոգի իմ ի վերայ նորա, և իրաւունս ճշմանոսաց հանցէ:

Սի ազադակեցէ և մի՛ վիճեցի, և մի՛ որ լուիցէ արտաքոյ զբարբառ նորա. զեղեգն ջաղջախեալ մի՛ բեկցէ, և ըզպատուրկն առկայծեալ մի՛ չեմուցէ:

Ելլ հանցէ ի ճշմարտութիւն զերաւունքս. ծագեցի՛ և մի՛ խորտակեցի. մինչև գիցէ յերկիր զգառաստան, և յանուն նորա ճշմանոյս յուսացին:

Ելյալս ասէ Տէր Եստուած՝ որ արար զերկինս և կանգնեաց զնա, որ հաստատեաց զերկիր՝ և որ ի նմա, որ ետ շունչ մարդկան որ ի վերայ նորա, ոգի ամենեցուն որ կօխեն զնա:

Եւ Տէր Եստուած կոչեցի զքեզ արդարութեամբ, կալայ զաջոյ ձեռանէ քումմէ՛, և զորացուցի զքեզ, և ետու զքեզ յուխտ ազգին՝ և ի լոյս ճշմանոսաց:

Իննալ զաչս կուրաց, հանել զկապեալս ի բանտէ և ի տանէ կապանաց որ նստէին ի խաւարի:

Եւ Տէր Եստուած, այս է անուն իմ. զփազս իմ այլում ոչ տաց, և ոչ զքաջութիւնս իմ գրոշնրոց:

Սաղմոս 29. Խորհուրդ եղիցաւ. լինեալ ասա:

Ըարաթ՝ արքայ Յովհաննու Երուսաղեմոյ հոյրապետին, և որոց հոյրապետացն միոց՝ Յովհաննու Օմեկոյցն, Յովհաննու Արտնեկոյցն և Գրեգորի Տաթևաւոյցն, ԵՏ. 4. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Վահանայք քո զգնեցին զարգարութիւն. և սուրբք քո ցնծալով ցնծացան:

Ընթերցուածս յԱռաքելոց:
(Գլ. Խ. 56. 6):

Մեծ է մարդ՝ և պատուական այր որդրման, բայց զայր հաւատարիմ՝ գործ է գտանել:

Ար շրջի անարատ յարգարութեան՝ եւ բանելի որդիս թողցէ զկնի իւր:

Յորժամ թագաւոր արդար նստիցի յաթոռ, ոչ դառնացէ ընդ դէմ աչաց նորա ամենայն չարագործ:

Ո՞վ պարծեցի սիրտ սուրբ ունել, կամ ո՞վ համարձակեցի թէ՛ սուրբ իցէ ի մեղաց:

Կշեռ մեծ և փոքր, և չափ կրկին՝ պիղծ են առաջի Եստուծոյ երկորեան, և խափանեցին նորա, և որ առնենն զնոսա. նաև ի գնացս իսկ իւր խափանեցի այր:

Երիտասարդ որ ի սրբութեան է՝ ուղիղ են ճանապարհք նորա:

Ունին լսէ և ակն տեսնէ, Տեառն գործուած են երկորեան:

Սի սիրեր զար խօսել՝ զե մի՛ ստուակեցիս. բաց զաչս քո, և յազեաց հացի:

Օչարն չար ասէ՝ որոյ զնոյն ստացեալ իցէ, և մատուցեալ յառաջ՝ ապա նովիմք պարծի:

Ի ոսկի և բազմութիւն անդոց. և անօթ պատուական՝ շրթունք զիտութեան:

Օքո՞ծ զճանդերձ նորա՝ զի երախաւոր եղև օտարի, և ի հիւրութեան զբաւեաց զնա:

Քաղցրացաւ առն հաց ստութեան, և լոցի բերան նորա կոպճով:

Խորհուրդք մտօք պատրաստեցին, և պատերազմ իմաստութեամբ մղեցի:

Ար յայտնէ զխորհուրդս՝ զնայ նենդութեամբ. և ընդ պատրոզին լրթամբք իւրովք՝ մի՛ խառնակեցիս:

Ար հայհոյէ զհայր կամ զմայր՝ չեմքի լոյս նորա, և բիրք աչաց նորա խաւարեացին:

Մասն փութացեալ յառաջնումն ի վախճանի ոչ օրջնեցի:

Սի ասիցես թէ՛ առից վրէժ ի թշնամւոյն, այլ համբեր Տեառն, զի քեզ օգնական լիցի:

Ընթերցուածս յԱռաքելոց մարգարէէ:
(Եւր. 2. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.)

Վաճարեցարո՞ք, որդեակք, գոնեք առ Եստուած, և փրկեցէ զձեզ ի բռնութենէ ձեռաց թշնամեաց:

Չի ես յուսացայ ի յախտնականն վասն փրկութեան ձերոյ, և եկն ինձ ուրախութիւն ի սրբոյն ի վերայ ողորմութեանն, որ եկեացէ ձեզ ընդ հուպ ի յախտնականէ փրկէ՛ ձերմէ՛. զի յուղարկեցի զձեզ լալով և սգով, և տացէ ինձ Մատուած զձեզ ցնծութեամբ և ուրախութեամբ յախտեանս:

Չի որպէս այժմ տեսն պանդուխտքն Սիոնի զգերութիւն ձեր, նոյնպէս տեսցեն ընդ հուպ յՄատուծոյ զփրկութիւնն ձեր, որ եկեացէ ի վերայ ձեր փառօք մեծօք և լուսաւորութեամբ ի յախտնականէն:

Պօղոսի առաքելոյն ի Աորնեմացւոց Աբղիորդ Խղիդոյն է ընկերցուածս (ՀԼ. Դ. 1):

Վասն այնորիկ ունիմք զգաշտօնս զայս, որպէս և գտաք զողորմութիւն, և ոչ ձանձրանամք. այլ հրաժարեցաք ի գաղտնեաց ամօթոյն, զի մի՛ գնասցուք խորամանկութեամբ, և մի՛ նենպեղացուք զբանն Մատուծոյ. այլ յայտնութեամբ ճշմարտութեանն բնծայեցուցուք զանձինս մեր առ ամենայն միտս մարդկան առաջի Մատուծոյ:

Մպա եթէ իցէ ևս ծածկեալ աւետարանն մեր, ի մէջ կորուսելոցն է ծածկեալ. որոց Մատուած աշխարհիս այսորիկ կուրացոյց զմիտս անհաւատիցն, զի մի ծաղեցի ի նոսա լուսաւորութիւն Մատուարանի փառացն Վրիստոսի. որ է պատկեր աներևութիւն Մատուծոյ. զի ոչ եթէ զանձինս քարոզեմք, այլ զՅիսուս Վրիստոս զՏէր, և զմեզ զճառայս ձեզ վասն Վրիստոսի:

Չի Մատուած որ ասաց ի խաւարի լոյս ծագել, որ և ծագեաց իսկ ի սիրտս մեր լուսաւորութիւն գիտութեան փառացն Մատուծոյ ի գէմն Յիսուսի Վրիստոսի:

Մյուստեառ ունիմք զգանձս զայս յամանս խեցեղէնս. զի առաւելութիւն զօրութեանն իցէ յՄատուծոյ, և ոչ ի մէնջ.

Համենայնի նեղեալք՝ այլ ոչ նուազեալք, կարօտեալք՝ այլ ոչ տարակուսեալք, հաւաքեալք՝ այլ ոչ լքեալք, շարշարեալք՝ այլ ոչ սատակեալք. յամենայն ժամ ըզմահն Յիսուսի ի մարմինս մեր կրեսցուք, զի և կեանքն Յիսուսի իմարմինս մեր յայտնեսցին:

Վանդի միշտ մեր որ կենդանիքս եմք, ի մահ մատնեմք վասն Յիսուսի. զի և կեանքն Յիսուսի յայտնի լիցին ի մահկանացու մարմինս մեր:

Եղև. Դու ես քահանայ յախտան քառ կարգին Անգրիսեղեկի. և Տէր ընդ արեւ քամմէ:

Սրբոյ Մատուարմիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հօջաննու (ՀԼ. Թ. 47. 39):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Եւ ասէ Յիսուս. ի դատաստանս եկի յաշխարհս յայս, զի որ ոչն տեսանեն՝ տեսցեն, և որ տեսանեն՝ կուրացին:

Լուան ոմանք ի Փարիսեցոցն՝ որք ընդ նմա էին, և ասեն ցնա. միթէ և մեր կոյրք իցեմք:

Մտէ ցնոսա Յիսուս. եթէ կոյրք էիք՝ ոչ էր ձեր մեղ, բայց արդ ասէք՝ թէ տեսանեմք, և մեղքն ձեր ի ձեզ հաստատեալ են:

Մմէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ մտանէ ընդ դուռն ի գաւթ ուխտարացն, այլ ընդ այլ երանէ, նա գող է և աւաղակ:

Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն, հովիւ է ոչ խարաց. նմա դռնապանն բանայ, և ոչ խարքն ձայնի նորա լսեն. և զկեր ուխտարն կոէ յանուանէ, և հանէ գնոսա:

Եւ յորժամ զերն զամենայն հանիցէ, առաջի նոցա երթայ, և ուխտարքն զհետ նորա երթան, զի ճանաչեն զձայն նորա. զօտարի զհետ ոչ երթիցեն, այլ փախիցեն ի նմանէ, զի ոչ ճանաչեն զձայն օտարաց:

Չայս առակ ասաց նոցա Յիսուս, և նորա ոչ գիտէին թէ զենչ էր՝ որ խօսէրն ընդ նոսա:

Դարձեալ՝ ասէ ցնոսա Յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի ես եմ դուռն ուխտարաց:

Մմենեքան որ յառաջ քան զիս եկին՝ գողք էին և աւաղակք, այլ ոչ լուան նոցա ուխտարքն:

Ես եմ դուռն, ընդ իս եթէ որ մտանիցէ, կեցցէ. մոցէ և ելցէ, և ճարակ գացէ:

Գող ո՛ր զայ՝ եթէ ո՛ր զի գողացիք և սպանեցէ և կորուսցէ՝ ես եկի զի զկեանս ունիցին, և առաւել ևս ունիցին:

Յերեկոյն Համարմին 33. Ոչ աշուիւր լըշարեմ:

2-րորորդ Կիրակի մեծի պահօց, ԱՅ. 33. Ոչ աշուիւր իւր տարաքն, Սղմ. մեծի. կցորդ:

Աղիցի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմ հետե մինչև յաւիտեան:

Որբոյ Լեւտարանին Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ քառ
Պ. ուկասու. (ՀԼ. ԺԿ. հէր. 32):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս ասէ:

Մի երկնէր Տօտ փոքրիկ, զի հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն:

Վաճառեցէք զինչև ձեր, և տուք զողորմութիւն. և արարէք ձեզ քաակա առանց հիւանալոյ, դանձ անսպակաս յերկիրս. ուր ո՛չ գող մերձենայ, և ո՛չ ցեց ապականէ:

Օր ուր դանձն ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին:

Աղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք և զուք նմանօրք մարդկան՝ որ ակն ունիցին Տեառն իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեաց, զի յորժամ զայցէ և բազմիցէ, վաղվազակի բանայցեն նմա:

Արանի իցէ ծառայիցն այնորիկ, զորս եկեալ Տէրն գտցէ արթնան. ամէն ասեմ ձեզ, զի գօտի ընդ մէջ աճցէ, և բազմեցուցէ դնոսա, և անցեալ պաշտօնիցէ ըզնոսա:

Աւ եթէ յերկրորդ՝ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ և գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնորիկ:

Իայց զայն գիտասցէք, եթէ զիտեր տանուտեր յորում ժամու գող զայ, չըտայր թողլ ական հատանել ի տան իւրում:

Աւ զուք եղբրոք պատրաստք, զի յորում ժամու ո՛չ կարծիցէք՝ զայ որդի մարդոյ:

Ատ Պետրոս՝ Տէր, առ մեզ ասացեր զառակո զայդ՝ թէ առ ամենեանս:

Աւ ասէ Տէր. ո՛վ իցէ հաւատարիմ տնտես և իմաստուն, զոր կացոց Տէր իւր ի վերայ զերդաստանի իւրոյ տալ ի ժամու զկերակուրս:

Արանի իցէ ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ Տէր իւր գտանիցէ արարեալ այնպէս:

Արդարեւ ասեմ ձեզ, զի ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացուցէ զնա:

Ապա թէ ասիցէ ծառայն այն ի սրտի իւրում, յամէ Տէր իմ ի զալ, և բոկանիցի հարկանել զծառայս և զաղաննեայս, ուտել և ըմպել և արբնեալ, եկեսցէ Տէր ծառային այնորիկ յաւուր յորում ակն ո՛չ ունիցի, և ի ժամու յորում ո՛չ զիտիցէ, ընդ մէջ կարեացէ զնա, և զմասն նորա ընդ անհաւատս զիցէ:

Աւ ծառայ որ զիտիցէ զկամս տեսան իւրոյ, և ո՛չ պատրաստիցէ քառ կամաց նորա, արբցէ դան բազում:

Աւ որ ո՛ն զիտիցէ՝ և արժանի դանի ինչ գործիցէ, արբցէ զան սակաւ. ամենայնի որում շատ տուաւ՝ շատ ինդրեսցի ի նմանէ, և որում քաղում ասանդեցաւ՝ առաւել ևս պահանջեսցեն ի նմանէ:

Ճաշու Սաղմո՝ կցորդ:

Վեզ վայելի օրհնութիւն Լստուած ի Սիւն. և քեզ տային աղօթք յԱրուսաղէմ:

Ընթերցուած յԱռաջիկա մարգարէի
(Պ.Ն. ԴԵ.Օ.):

Այսպէս ասէ Տէր. զգոյշ կացէք իւրաւանց և գործեցէք զարդարութիւն, զի եկեալ հասեալ է փրկութիւն իմ, և յայտնելոց է ողորմութիւն իմ:

Արանի առն՝ որ առնիցէ զայն, և մարդոյ՝ որ կայցէ ի նմին, և պահիցէ զարարութիւն իմ՝ և ո՛չ պղծիցէ, և պահիցէ զձեռք իւր յառնելոյ զանիբաւութիւն:

Մի ասացէ օտարազգին որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր, եթէ մերժելով մերժեսցէ զնա Տէր ի ժողովրդէն իւրմէ. և մի ասացէ ներքինին՝ թէ ես եմ փայտ չոր:

Այսպէս ասէ Տէր ցնեքքինսն որ պահիցեն զպահպանութիւնս իմ, և բնորոսցեն զոր կամիմ, և կայցեն յաւիտեան իմում, տաց նոցա ի տան իմում, և ընդ

պարսպաւ իմով տեղի անուանի՝ առաւել քան զուստերաց և զգոստերաց։ և անուն յախտնական տաց նոցա՝ և մի՛ պակասեցէ։

Լա՛ զայլազգիսն՝ որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ ծառայել նմա՝ և սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յազանայս, և զամենեստան՝ ոյ՛բ պահիցեն զարարթօ իմ, և ո՛չ պղծիցեն, և կայցեն յախտն իմում, տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ, և ուրախ արարից զնոսա ի տան աղօթից իմոյ։ ողջակէզք նոցա և պատարագք նոցա ընդունելի եղիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ։ զի տուն իմ տուն արօթից կօչեցի ամենայն Տե՛րմանոսաց։

Կայց Տէր, Տէր, որ ժողովէ զգրուեալսն Խորայելի, եթէ ժողովեցից ի վերայ նորա ժողովս ամենայն զաղանոց անապատի։

Եկայք կերայք ամենայն զաղանք անտառի։ Տեսէք զի կուրացան ամենեքեան, և ո՛չ գիտն զճանճար, ամենեքին իբրև շունք համբացեալք՝ որ ո՛չ կարիցեն հաջել։ Երազանան յանկողենս իւրեանց, սիրեն ըզնիրհէլ։

Իբրև շունք լերքք եղեն յանձինս իւրեանց՝ որ ո՛չ գիտեն զյազուրդ, և են շարք և ո՛չ ճանաչեն զճանճար։ ամենեքին ըստ իւրաքանչիւր ճանապարհաց իւրեանց զնացին։

Եկայք առցո՛ւք զինի, և զինհարեսցո՛ւք արեցութեամբ։ և եղիցի այնպիսի օրն մեզ զո՞ժ մեծ առաւել յոյժ։

Տեսէք զհանրդ կորեաւ արդարն, և չե՛ք որ որ անտայ սրտիւ։ և արք արդարք բառնան, և ոչ որ հայի։ զի յերեսաց անիրաւութեան բառնայ արդար։

Եղիցի խաղաղութեամբ՝ զերեզման նորա, զի բարձաւ ի միջոյ։

Բայց զուր մատիք յառաջ, որդիք անօրէնք, որդիք պոռնիկորդիք, որդիք շնուրթեան։ ի՛նչ պերճացարուք, կամ յոյ՛ր վերայ բացիք զերբանս ձեր, կամ առ ո՞ արձակեցիք զեզուս ձեր։ ո՛չ զուր որդիք կուրստեան էք՝ զառակ անօրէնութեանս։ որ անկեալ աղաւթիք զկուռս ձեր ի ներքոյ անտառախիտ ծառոց, զո՞ճէիք զորդիս ձեր ի խորածորս ի մէջ գլխոց վիմաց, և ի կողմանս ձորոցն։

Եւն է բաժին քո և նոյն վիճակ քո՝ նոցա հեղեր նուէրս, և նոցին մատուցեր զո՞ճս։ ի վերայ այսր ամենայնի ո՛չ բարկանայցեմ, ասէ Տէր։

Ի լերինն մեծի և բարձու՝ անդ է անկողին քո, և անդք ելեր զո՞ճել զօրճս։ և յետոյ զբանդեաց զբանց քոց հաստատեցեր զյիշատակս քո։ կարծէիր՝ եթէ յինն ի բաց կայցես՝ աւելի ինչ գտանիցես։ Եայնեցեր զանկողինս քո, և տարածեցեր զքեզ առ նորգը։ սիրեցեր զճմանիս քո, և բազմացուցեր զպոռնկութիւնս քո առ նոսա։ և զբաղումս ի հեռաւորաց արարիքից, և առաքեցեր հրեշտակս արտաքոյ սա՛մանաց քոց։

Վկուն եղեր և իջեր ի գժոխս։ աշխատեցար ի բազում ճանապարհորդութիւնս քո, և ո՛չ ասէիր թէ արդ հանգեայց, զի զայն առ ուժի զործէիր։ վասն այնորիկ ո՛չ հնազանդեցար ինձ։

Յուամի՞՞ զանդիտեալ զարհուրեցար, զի ստեցեր ինձ՝ և ո՛չ յիշեցեր զիս, և ո՛չ ասծեր զմտաւ՝ և ո՛չ եղեր ի սրտի քում։ և ես տեսի զքեզ՝ և անտես արարի։ Կս այն եմ՝ որ յախտնիցն եմ, և դու յինն ո՛չ զանդիտեցիր։

Երդ ես պատմեցից զարդարութիւն իմ և զարխնս քո, որք ոչ օգնեցեն քեզ յորժամ ազազակիցես, և ո՛չ ապրեցուցեն զքեզ ի նեղութեան քումիւ։ զի զամենեստան զնոսա հոգմբ առցեն և մրրիկք բաժանեցեն։ Իսկ որք յիսն յուսացեալ են՝ ստացին զերկիր, և ժառանգեցեն ըզլեառն սրբութեան իմոյ, և ասացեն, հորդեցէք առաջի նորա զճանապարհս, և ի բաց արարէք զիսոյ և զխութ ի ճանապարհէ ժողովրդեան իմոյ։

Եւյապէս ասէ Բարձրեալն՝ որ ի բարձունքս ընտելեալ է յախտեան, սուրբն ի մէջ սրբոց։ որոյ անունն բարձրեալ է՝ և ի սուրբս հանգուցեալ, որ տայ երկայնմտութիւն տարակուսելոց, և զկեանս այնոցիկ որ մաշեալ են սրտիւք, և ո՛չ յախտեան խնդրեցից վրէժս ի ձէնջ, և ո՛չ ցանգ բարկացայ ձեզ։ զի հոգի յինէն ելոյ՛, և զամենայն շունչ ևս արարի։

Վ այն մեղաց առ օակա մի տրոմեցուցի զնա։ հարի զնա, և զարձուցի զե-

բերս իմ՝ ի նմանէ, և տրտմեցաւ և դնաց թախծեալ առաջն իմ՝ զճանապարհս իւր:

Չճանապարհս որոի նորա տեսի, և բժշկեցի զնա: մխիթարեցի զնա, և ետու նմա մխիթարութիւն ճշմարտութեան. և սղաւորաց նորա հաստատեցի պտուղ: խաղաղութիւն ի վերայ խաղաղութեան՝ հեռաւորաց և մերձաւորաց, ասէ Տէր, և ես բժշկեցից զնոսա:

Այլ անօրէնք իբրեւ զծով ծփեցցին, և հանգիստ մի՛ դացեն. և կորիցէ Չուր նորա ի կողման և ի կաւ:

Այլ զոյ խաղաղութիւն ամբարշտաց, ասէ Տէր:

Մարգն Էն:

Այստ զիբ և կատարեցէք Տեառն Աստուծոյ մեզոյ, ամենեքեան որբ շուրջ էք զնովաւ:

Պօղոսի առաքելոյն յԱրեւմտացոց թղթոյն է ընթերցուածս (ՀԼ. Գ. հէ. 17):

Երգ զայս ասեմ և ուխտեմ ի Տէր. մի՛ ես ձեզ գնոյն օրինակ զնալ, որպէս և այլ հեթանոսք զնան՝ ունայնութեամբ մբտաց իւրեանց. որոց խաւարեալ են սիրտք իւրեանց, և օտարացեալ են ի կենաց անտի Աստուծոյ, վասն տղիստութեանն որ է ի նոսա, վասն կուրութեան սրտից իւրեանց. որք զանձանց իւրեանց զայսն հատին, և մատնեցին զանձինս զիճութեան, ի գործս ամենայն պղծութեան ազահոյութեամբ:

Այլ դուք ոչ այսպէս ուսարուք Գրիստոս. թէպէտ եւ լուարուք զնմանէ՝ և նոպա ուսայք, որպէս է ճշմարտութիւնն Հիստոսի. ի բաց մերկանալ ի ձենլ ըստ առաջին զնացիցն զմարդն հին, զապականեալն ցանկութեամբ՝ խաբէութեանն, և նորոգել հոգեպն մտաց ձերոց, և զգնուլ զնոր մարդն՝ որ ըստ Աստուծոյն հաստատեալ է, արդարութեամբ և սրբութեամբ ճշմարտութեանն:

Այս արոյ ի բաց ընկեցէք զստութիւն, խօսեցարուք զճշմարտութիւն իւրբանեւոր ընդ ընկերի իւրում. զի եմք միմեանց անդամք. բարկանայք՝ և մի՛ մեղանէք. արեգակն ի վերայ բարկութեան ձերոյ մի մտցէ, և մի՛ տայք տեղի սատանայի:

Ար գողանայքն մի՛ ևս գողանցի, այլ մանաւանդ վաստակեացէ գործել ձեռք իւ-

րովք զբարիս, զի բաւական իցէ տալ՝ ում պիտոյ իցէ:

Ամենայն բան տղեղ ի բերանոյ ձերմէ մի՛ ելցէ. այլ որ ինչ բարին է, ի շինած պիտոյից, զի տացէ շնորհս այնոցիկ որ լսեն, և մի՛ տրտմեցուցանէք զշօղին սուրբ Աստուծոյ, որով կնքեցարուք յաւուրն փրկութեան:

Ամենայն դառնութիւն և բարկութիւն և սրտմտութիւն և աղաղակ և հաջհոյութիւն՝ բարձցի ի ձենլ ամենայն չարութեամբն հանդերձ:

Երուք ընդ միմեանս քաղցունք՝ զբթամբ, շնորհել միմեանց՝ որպէս և Աստուած Վրիստոսի շնորհեաց մեզ:

Դղերուք նմանողք Աստուծոյ՝ իբրեւ որդիք սիրելիք, և գնացէք սիրով՝ որպէս և Վրիստոս սիրեաց զմեզ, և մատնեաց զանձն իւր վասն մեր՝ պատարագ և զննումն Աստուծոյ ի հոտ անուշից:

Այլ պոռնկութիւն և ամենայն պղծութիւն կամ ազահոյութիւն՝ և անուսնեացի մի՛ ի միջի ձերում, որպէս և վայելէ սրբոց. և զաղբութիւն, կամ խօսք յիմարութեան, կամ խեղկատակութիւն, որ ոչ վայելէ. այլ մանաւանդ պոռնութիւն:

Չայս տեղեկացեալ զիտաշէրք, թէ ամենայն պոռնիկ, կամ պիղծ, կամ ազահոյ որ է կռպարիւն՝ ոչ ունի ժառանգութիւն յարքայութեանն Վրիստոսին և Աստուծոյ:

Այլ որ զձեզ խաբեցէ բանիւք սնտուովք. զի վասն այսորիկ իսկ զայ բարկութիւնն Աստուծոյ ի վերայ որդեոցն անհաւանտութեան:

Այլ այսուհետեւ լինիք բաժանորդք նոցա. զի թէպէտ և երբեմն էիք խաւար, արդ՝ լոյս էք ի Տէր, իբրեւ զօրդիս լուսոյ զնացէք. զի պտուղ լուսոյ ամենայն բարութեամբ է՝ և արդարութեամբ՝ և ճշմարտութեամբ:

Փորձեցէք՝ զինչ է հաճոյ Տեառն, և մի՛ կցորդք լինիք անպտուղեան գործոցն խաւարի, այլ մանաւանդ յանդիմանեցէք:

Չի որ ի ծածուկ ինչ գործի ի նոսա, զայն և խօսել աղտեղի է. այլ ամենայն ինչ յանդիմանեալ ի լուսոյ՝ յայսնի լինի, զի ամենայն ինչ որ յայսնի է՝ լոյս է:

Այս ան որոյ և ասէ՝ արի որ ննջեալ, և կանգնեաց ի մեռելոց, և լուսատու լիցի թեզ Վրիստոս:

Եղև. Եղաբարեք առ Տէր ամենայն երկիր, ծառայեցեք Տեսան ու բարութեամբ:

Որոյց Մեծատարնիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Վուկասու (Հլ. Ժ.Օ.):

Եւ ասէ առ աշակերտսն. այր մի էր մեծատուն, որոյ էր տնտես. և եղև զնմանէ ամբաստանութիւն, որպէս թէ վատնիցէ զինչս նորա:

Արեւաց և ասէ ցնա. զե՛նչ է այս զոր լսեմ զբէն. տո՛ր գճամար տնտեսութեան քո, զի ոչ ևս կարես լինել տնտես:

Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն. զե՛նչ զործեցից, զի տէր իմ չանէ զտնտեսութիւնս. զործել ոչ կարեմ, մտաւնալ ամաշեմ. զիտնեմ զինչ արարից, զի յորժամ ի բաց լինիցիմ ի տնտեսութենէս, ընկալցին զիս ի տունս իւրեանց:

Եւ կոչեցալ առ ինքն մի ըստ միջէ ի պարտապանաց տեսուն իւրոյ, ասէ ցառաջնեքն. քանի՞ ինչ պարտիս տեսուն իմում:

Եւ նա ասէ. հարիւր մար ձիթոյ. ասէ ցնա. կո՛ զգիր քո՝ և նիստ գրես վաղվադակի յիսուն:

Վարձեալ ասէ ցմիսն. դու քանի՞ ինչ պարտիս. և նա ասէ. հարիւր քող ցորենոյ. և ասէ ցնա. կո՛ զգիր քո՝ և նիստ գրես ութսուն:

Եւ գովեաց տէրն զտնտեսն անիրաւութեան, զի իմաստութեամբ արար. զի որդիք աշխարհիս այսորիկ իմաստնադոյնք են քան զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց:

Եւ ես ձեզ ասեմ, արարէք ձեզ բարեկամս ի մամոնայէ անիրաւութեան. զի յորժամ պակասիցի այն, ընկալցին զձեզ ի յարկն յաւիտենականս:

Որ ի փորոն հաւատարիմ է, և ի բազմին հաւատարիմ է. և որ ի փորոն անիրաւ է, և ի բազմին անիրաւ է:

Իսկ արդ՝ եթէ յանիրաւ մամոնային շեղէք հաւատարիմք, զճամարտն ձեզ ո՞ հաւատասցէ:

Եւ եթէ յօտարին շեղէք հաւատարիմք, զձերն ո՞ տացէ ձեզ:

Ոչ որ ծառայ կարէ երկուց տերանց ծառայել. զի եթէ զմին ատիցէ, զմիւսն սիրէ. կամ զմին մեծարիցէ, և զմիւսն արհամարհիցէ. ոչ կարէք Մատուծոյ ծառայել և մամոնայի:

Իբրեւ լսէին զայս ամենայն՝ փարիսեցիքն, քանզի արծաթաէրբ էին, անզոսնէին զնա:

Եւ ասէ ցնոսա. դուք էք որ արդարացուցանէք զանձինս առաջի մարդկան, սակայն Մատուծ գիտէ զսիրտս ձեր. զի որ առաջի մարդկան բարձր է, պիղծ է առաջի Մատուծոյ:

Օրէնքն և մարգարէք մինչև ցՅովհաննէս. յայնմ Տէտէ արքայաւթիւն Մատուծոյ աւետարանի, և ամենայն որ զնա բռնաբարէ:

Վիւրին իցէ երկնից և երկրի անցանել, քան յօրինացն միոյ նշանախնցի անկանել:

Մմենայն որ արձակէ զկին իւր և առնէ այլ՝ շնայ, և որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ:

Եւ որ ոմն էր մեծատուն, և ազանէր բեհեզս և ծիրանիս, և ուրախ լինէր հանապաղ առատապէս:

Եւ աղքատ ոմն անուն Վաղարոս, անկեալ զնէր առ զբան նորա վերաւորեալ. և ցանկալք ընուլ զորովայն իւր ի փշրանացն՝ որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն. այլ և շունք ևս զայնի և լեզուին զվերս նորա:

Իզեւ մեռանել աղքատին, և տանել հրեշտակացն զնա ի գոգն Բքրահամու. մեռաւ և մեծատունն՝ և թաղեցաւ. և ի գրժոխսն՝ ամբարձ զայս իւր մինչ ի տանջանն էր, ետես զԲքրահամ ի հեռաստանէ, և զՎաղարոս ի գոգ նորա հանգուցեալ:

Եւ նա աղաղակեաց և ասէ. հայր Բքրահամ, ողորմեաց ինձ, և առաքես զՎաղարոս, զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր, և զովացուցէ զեղու իմ, զի պապակիմ ի տապոյ աստի:

Եւ ասէ ցնա Բքրահամ. որդեակ, յիշեալ զի ընկալար անդէն զբարիս քո ի կեանն քում, և Վաղարոս նշնպէս բզաբարանս. արդ սա աստ միսիմարի, և դու այգր պապակիս. և ի վերայ այսր ա-

մնայնի՝ վիճ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ. եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել, ո՛չ կարեն, և ո՛չ այտի որ առ մեզ անցանել:

Լա ասէ. արդ աղանձմ՝ դբեզ, հայր, զի արձակեցես զդա ի տուն հօր իմոյ. են իմ անդ եղբարք հինգ, որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն. զի մի և նորա զայցեն յայս տեղի տանջանաց:

Լա ասէ Եբրահամ. ունին զՄովսէս և զմարգարէան, նոցա լուիցեն:

Լա նա ասէ. ոչ, հայր Եբրահամ, բայց եթէ ի մեռելոց որ երթիցէ առ նոսա, և ապաշխարիցեն:

Լա ասէ ցնա. եթէ Մովսիսի և մարգարէիցն ո՛չ լսեն, և ո՛չ եթէ ի մեռելոց որ յառնիցէ՝ հաւանեցին:

Երկուշարթմ՝ հարց քէ. փոքրեւոր, ճաշու մեծ. չի.

Պարձո զեա Տէր ի մեղաց իմոց. և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւես յինէն:

Ընթեցուածս Աշտմայ մարգարէի:
(Գլ. ԼԻ. հէ. 19):

Ամենակալ մեծամունդ Տէր, աչք քո բաց են յամենայն ճանապարհս որդւոց մարդկան, տալ իւրաքանչիւր ըստ ճանապարհի իւրում և ըստ պողոյզ գնացից իւրանց:

Արարեր նշանս և արուեստս յերկրին Լզիպտացւոց մինչև ցայսօր ի մէջ Խորայելի, և ի մէջ ծննդոց երկրի, և արարեր բեզ անուն իբրե յաւուր յայսմիկ. և հաներ զԺողովուրդ քո զԽորայել յերկրէն Լզիպտացւոց՝ նշանօր և արուեստիւք, հօր ձեռամբ և բարձր բազկաւ, և մեծամեծ տեսեամբք:

Լա ետուր նոցա զերկիրս զայս՝ զոր երգուար հարցն նոցա՝ տալ նոցա զերկիր՝ որ բղիւժ զկալմն և զմեղք. և մօրն և Ժաւանդեցին զնա, և ո՛չ լուան ձայնի քում, և ըստ հրամանաց քոց ո՛չ գնացին, ըստ ամենայնի զոր պատուիրեցին նոցա առնել՝ և ո՛չ արարին. և արարին պատասել իւրեանց ամենայն շարեացս այսօրիկ:

Լա արդ՝ ահա հասեալ է զօր ի քաղաքս

առնուլ զսա, և մատնեցաւ քաղաքս ի ձեռքս Վաղդէացւոցն, որ տան ընդ սմա պատերազմ՝ յերեսաց սրոյ և սովու և մահու. որպէս և խօսեցար նոյնպէս և եղև՝ զօր դու իսկ տեսանես:

Լա դու, Տէր, ասես ցիս, ստացիր բեզ աղարակ արծաթոյ. և զրեցի մորճակ և կըքեցի, և կացուցի վկայս, և քաղաքս մատնեցաւ ի ձեռս Վաղդէացւոցն:

Լա եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ. ահա ես Տէր Եստուած ամենայն մըսեղեաց. միթէ թաքչիցի՞ ամենայն բան յինէն:

Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր. մատնելով մատնեցի քաղաքդ ի ձեռս Վաղդէացւոցն, և ի ձեռս Կարութորոնոսորայ արքային Բարեկացւոց, և տացէ զդա:

Լա եկեցեն Վաղդէացիքն պատերազմել ընդ քաղաքիդ, և այրեցեն զդա հրով. և հրձիգ արացեն զտունս յորս արկանէին խունկս ի վերայ տանեաց նոցա Բահաղու, և զոճէին զոհս աստուծոց օտարաց վասն զեա զառնացուցանելոյ. որդիքն Խորայելի և որդիքն Հուդայ միայն զորձէին զարիս առաջի աչաց իմոց ի մանկութենէ իւրեանց: Բայց որդիքն Խորայելի բարկացուցին զեա զործովք ձեռաց իւրեանց, ասէ Տէր:

Ի բարկութիւն և ի սրտմտութիւն երինձ քաղաքդ այդ, յորմէ օրէ շինեցի բզդա մինչև ցայսօր, ջնջել զդա յերեսաց իմոց վասն ամենայն շարեաց որդւոցն Խորայելի և որդւոցն Հուդայ՝ զոր արարին ի զառնացուցանել զեա, ինքեանք և թաղաւորք իւրեանց և մեծամեծ իւրեանց, և քահանայք իւրեանց և մարգարէք իւրեանց, արք Հուդայ և բնակիչք Լբուսաղեմի:

Պարձուցին յիս զԹիկունս և ո՛չ զերեսս. և ուսուցի զնոսա ընդ առաւօտս. ուսուցի, և ո՛չ անապցին ընդունել զերատ. և եդին զպղծութիւնս իւրեանց ի տան՝ յորոյ վերայ կռեցեալ է անուն իմ:

Լա առ պղծութեան իւրեանց շինեցին բազինս Բահաղու ի ձոր որդւոցն Կնովմայ, մատուցանել զուստերս և զգատերս իւրեանց Մողղայ. զոր ո՛չ պատուիրեցի նոցա, և ո՛չ անկաւ ի սիրտ իմ՝ առնել նո-

ցա զպղծութիւնն զայն առ ի յանցուցանելոյ զհոգայ:

Լսւ որդ այսպէս ասէ Տէր աստուած Իսրայելի վասն քաղաքիդ այդորիկ՝ զորմէ դու ասացեր՝ թէ մատնեցու ի ձեռս Կաբոբդոնոսորայ արքային Իսրայելացոց ի տօր և ի օով և ի գերութիւն:

Լսաւ ևս ժողովեցից զնոսա յամենայն երկրէ, ուր ջրուցից զնոսա անդր բարկութեամբ և սրտմտութեամբ խմով, և ցասմամբ մեծաւ և դարձուցից զնոսա ի տեղիս յայն և նստուցից զնոսա յուսով և եղիցին ինձ ի ժողովուրդ, և ևս եղէց նոցա յՆստուած:

Լսւ տաց նոցա սիրտ այլ՝ և ճանապարհ մի՝ երկնել յինէն զամենայն աւուրս ի բարութիւն իւրեանց և որդւոց իւրեանց յետ նոցա:

Լսւ ուխտեցից նոցա ուխտ յաւիտենական, զոր ոչ դարձուցից յետս, առնել նոցա բարի և զերկիւղ իմ տաց ի սիրտս նոցա առ ի չապտտանելոյ նոցա յինէն և այց արարից բարի առնել նոցա, և տնկեցից զնոսա յերկրիս յայսմիկ հաւատովք, ամենայն սրտիւ խմով և ամենայն անձամբ իմով:

Չի այսպէս ասէ Տէր. որպէս ամի ի վերայ ժողովողեանդ այդորիկ զամենայն վարիս մեծամեծս, նոյնպէս ամից ի վերայ զոցա բարիս՝ զոր խօսեցայ ի վերայ զոցա:

Լսւ ստացցին միւսանգամ ազարակս յերկրիդ յայդմիկ, զորմէ դուդ ասացեր թէ անապատ է ի մարդոյ և յանասնոյ, և մոտնեցան ի ձեռս Բաղդեացոցն:

Լսւ ստացցին ազարակս արծաթոյ, և զրեցեն մուրհակս և կնքեցեն, և կացուցեն վկայս յերկրին Բնիամինի և շուրջ զԵրուսաղեմաւ, և ի քաղաքս Յուդայ և ի քաղաքս Երիւն, և ի քաղաքս Սեփեւայ և ի քաղաքս Կազեւայ. զի դարձուցից զգերութիւնս նոցա, ասէ Տէր:

Ներկայութեմ Լալայ քն. Գառնէլէ, ճաշու. մասն. ձիւ:

Կշարնի ամենեցուն՝ ոյգ երկնելն ի Տեառնէ, և զնան ի ճանապարհս նորա:

Ընթերցուածս ի Յօբայ
(ԳԼ. ԼԲ.)

Ո է դա՛ որ թաքուցանէ յինէն զեսորհուրդս, ժողովեալ զբանս ի սրտի, և համարի յինէն թաքուցանել:

Պնդեան իբրեւ այր զմէջ քո, հարցից զքեզ՝ և տո՛ւր ինձ պատասխանի:

Ո՛ր էիք՝ մինչ ևս հիմունս արկանէի երկրի. պատմեալ ինձ եթէ խելամուտ իցես հանճարոյ:

Ո՛վ եղ զչափ դորա թէ գիտիցես, կամ ո՛վ արկ ի վերայ դորա լար:

Յէր վերայ հաստատեցան աղիւք դորա, ո՛վ է՝ որ արկ զվե՛մն անկեան ի դմս:

Յորժամ՝ եղեն աստեղք ծնըք, ամենայն հրեշտակք աստեղաց օրհնեցին զեւ մեծաձայն, և ամենայն հրեշտակք իմ գովեցին:

Փակեցի զժով դրամբք, յորժամ՝ ծնաւ յորովայնէ ժօր իւրոյ կանել:

Լ՛զի նմա զմեզ ի հանդերձ, և զմտախուզ նմա ի խանձարուրս:

Լ՛զի նմա սահմանս եղեալ փականս և գրունս. ասացի՝ ցայդ վայր եկեցես՝ և այլ մի՛ անցանիցես, այլ այդրէն ի բեզ խորտակեցցին աղիւք քո:

Լ՛թէ առ քն՝ կարգեցի զլոյսն առաւօտին. արուսեալն ետես զկարգ իւր հասանել ի վերայ թեւոց երկրի, թօթափել զամպարիշտս ի նմանէ:

Կամ՝ թէ քօ՝ առեալ զհողն կաւ՝ ըստեղծեր կնդդանի, և խօսուն եղիր զնա յերկրի:

Լսւ մերժեցէր զլոյսն յամպարշտաց, ըզբազուկս ամբարտաւանից խորտակեցէր:

Հասեալ իցես յակն ծովու, և ընդ հետըս անդնոց շրջեցա՛ր:

Բանայցեն՝ բեզ աշխ դրոնք մահու, բարապանաց զժոխոց ի տեսանել զքեզ՝ սարսիցեն:

Խելամուտ իցես լայնութեան առ ի ներքոյ երկնիցս, ա՛ղէ պատմեալ ինձ՝ ո՛րպի իցէ:

Չե՛նէ երկիր իցէ յորում լոյսն ազանիցի, կամ զե՛նչ տեղի խաւարի:

Տանիցն զեւ ի սահմանս նոցա, եթէ խելամուտ իցես շաւղաց նոցա:

Թեթևա գիտիցեն և ընդ աչն ժամանակըս իսկ ծնեալ իցես, և թիւ աւուրց քոց բազում իցէ:

Այլթեան իցես ի շտեմարանս ձեան, և զգանձս կարկտի տեսեալ իցես:

Համարեալ կայցէ քեզ ի ժամանակս թշնամեաց, յոր մարտի և պատերազմի:

Աւտի կանիցէ եղեամն, կամ տիտիցի հարաւ ի ներքոյ երկնից:

Ո՞ պատրաստեաց զհոսանս սատորիկս անձրեաց, և զճանապարհս ամբարտաջ տեղեալ յերկիր, ուր ոչ զոյ մարդ՝ յանուպատ յանմարդի, յազեցուցանել զանկոխքն և զանշէնն, և բղետեցանել զրոյս դալարոյ:

Ո՞ է ցայր անձրեւի, և ո՞վ է որ ծնաւ զշաղց ցօղոյ:

Հոյր արգանդէ կանէ սառն, և զեղեամն ո՞ ծնաւ յերկինս, որ իջանէ իբրեւ զհոյր ծորեալ. և զերնաս երկնից ո՞ հայկաց: Խեղամո՞ւտ իցես կարգի բազմաստեղաց, և քո բացեալ իցէ զպատրուակ Հայկին:

Ամբ բանայցեն զմազարովթին ի ժամանակի իւրում, և զգիշերալարն ի վերայ վարսից իւրոց ամիցեն ընդ նոսա:

Վիտիցեն զըջանական երկնից, կամ առ հասարակ զեկայն ի ներքոյ երկնից:

Այլիցեն զմէզ բարբառով, և զոգրութեամբ լին սաստիկ ջրով լուիցէ քեզ:

Երճակիցեն շանթիս և զնայցեն, և աւիցեն ցքեզ թէ զինչ է:

Ո՞վ ետ կանանց իմաստութիւն ոստայնանկութեան կամ հանճար նկարակերտութեան:

Ո՞ թուէ զամպս իմաստութեամբ, և զերկինս յերկիր խոնարհեցոյց. և հեղեալ կայ իբրեւ զհող փոշի. մածուցի զնա իբրեւ զլիմա խորանարդ:

Արայցեն առիւծուց կերակուր, և զանձինս վեշապաց յազեցուցանիցեն:

Արսիցեն ի խշտի իւրեանց, և նըստցին զարանակալք ի մարիս:

Ո՞ պատրաստեաց ազգաւուց կերակուր, զի ձագք նոցա առ Տէր աղաղակեցին, մնլորեալք խնդրեն զկերակուր:

Այլթէ գիտիցեն զժամանակ ծնողեան յամբարաց քարանձաւաց, զզուշնայցես երկանց եղանց:

Թուիցեն իրով զամիսս ծնողեան նոցա, լուծանիցեն զերկունս նոցա:

Մնուցանիցեն զմանկունս նոցա առանց երկիւղի, մերժիցեն ի նոցանէ զերկունս:

Փրծանիցին որդիք նոցա, բազմանայցեն ի ծնողեան իւրեանց, ելանիցեն և անդրեն ոչ կրկնիցին:

Ո՞ եթող զցիւռ ազատացեալ, ո՞վ երոյժ զկապանս նորա, եղ նմա կայանս զառապարս, և բնակութիւն նմա զազատադուկս:

Հաղոր առնէ զբազմամբոս քաղաքաց, և զբամբասանս հարկահանաց ոչ լռէ. զիտէ զերբինս արօտի իւրոյ, և զհետս ամենայն դալարոյ շրջի խնդրել:

Այլթէ կամիցի քեզ միեղջերուն ծառայել, կամ հանդէլ առ մօտք քո. կապիցեն սամետիւք լուծ նմա, կամ ձգիցէ աւկօս ի դաշտի քում:

Հուսայցեն ի նա՝ զի բազում է զօրութիւն նորա, և թողուցուն ի նա զամենայն զործս քո:

Հաւատայցեն եթէ հատուցանիցէ քեզ զեղբմանիս, և ամիտփիցէ զկալ քո:

Թեթ թուցելոց նեկդասաց, եթէ յըզասցի ասիդն և նեկայն:

Չի արկցէ յերկիր զծուս իւր, և ջեռուացէ զհողով, և մոռացաւ թէ ուր ցըրուիցէ, և զազանք անապատի կոխեցեն:

Ուժացաւ յորդոց իւրոց՝ իբրեւ ոչ յիւրմէ, ի զուր փաստակեցաւ առանց երկիւղի.

Չի լռեցոյց Եստուած ի նմանէ զիմաստութիւն, և ոչ ետ նմա բաժին ի հանճարոյ:

Ի ժամանակի բարձրացի ի բարձունս. ծաղր արասցէ զերկալարաւ և զհեծելով նորա:

Այլթէ դու աղուցեր ձիոյ զօրութիւն, և զգեցուցեր զբաժ զպարանոցաւ նորա. արկեր զնովա. սպառազնութիւն, և փառս լանջաց նորա զյանգզնութիւն:

Արտայ ի դաշտի և զափր հատանէ, եւ լանէ ի դաշտ զօրութեամբ. ի պատահել նետից՝ արհամարհէ, և ոչ զարձցի յերկալթոյ:

Ի վերայ նորա շողան աղեղն և սուսեր, և շարժուն վահանի և նիզակի. և բարկութեամբ ապականէ զերկիր: Աւ ոչ հաւատայ՝ մինչև փող հարկանիցի. և իբրեւ

փող հարկանի, նա վաշվաշ կարդայ. ի հեռաստանէ առնու զշոտ պատերազմի՝ վազս առնելով և փռնելով:

Եթէ ի քումմէ՞ խմաստութենէ եկաց բազէ տարածեալ զթեւս, անշարժ դիտել ընդ հարաւ, կամ թէ քո՞ հրամանաւ վերանայ արծուի, և անդդ ի վերայ բունոյ խրոյ նստեալ զազարիցէ ի քարանձաւս վիմաց և ի ծածուկս, անդ կայ և խնդրէ զհերակուր: Ի հեռաստանէ դիտեն աչք իւր, և ձազք նորա արեամբ թաթաւին. ուր ուրքը իցէ գէշ՝ անդ վազվազակի գրտանին:

Եւ պատասխանի ետ Տէր Եստուած Յորայ՝ և ասէ. մի թէ զդատաստան որ բաւականիս թիւիցէ՞, և յանդիմանիցէ՞ զԵստուած, և տայցէ՞ նմա պատասխանի:

Օվ՛ և տակաւին դատիցիմ, կշտամբեալ և յանդիմանեալ, ի հեռունէ բեմ՝ զայդպիսի բանս. զի ես ոչ ինչ մի եմ, զի՞նչ տաց առ այդ պատասխանի, բայց եթէ ափ ի բերան լինիցիմ:

Միանգամ՝ խօսեցայ, և յերկրորդումն ոչ յառեից:

Չորեքշաբթի՝ Հարց ինչ. Լուսն Ժողով Լեւոնոսի. Նաչու մես. Լի:

Մի թողուր զեւ Տէր Եստուած իմ. և մի՞ ի բացկայ առնէր յինչն. հայեաց յօղնել ինձ՝ Տէր փրկութեան իմոյ:

Ընթերցուածս Աշխից:
(Գլ. Գ. հէ. 16):

Արդ երթեալ ժողովեցես զծերակոյտ որդւոցն Խարայելի, և ասացես ցնոսա. Տէր Եստուած հարցն ձերոց երեւեցաւ ինձ, Եստուած Երաճամու, և Եստուած Սահակայ, և Եստուած Հակոբայ՝ և ասէ. այցելութեամբ այց արարի ձեզ, և որ ինչ անցք անցին ընդ ձեզ յԱզգիպոսս, և ասմի. հանից զձեզ յերկրէ չարարանաց Լիպիտացւոցն՝ յերկիրն Քառանացւոց, և Վեռացւոց, և Եմփրհացւոց, և Փերեգացւոց, և Վերդեսացւոց, և Խեւացւոց, և Հերուացւոց, յերկիր՝ որ ըզլէ զկաթն և զմեղր. և լուիցեն ձայնի բում:

Եւ մոցես դու և ծերակոյտ որդւոցն Խարայելի առ Փարաւոն արբայ Լիպիտացւոց, և ասացես ցնա. Տէր Եստուած Լիբայեցւոց կոչէ զմեզ առ ինչն. արդ երթիցուր մեք երկից աւուրց ճանապարհ՝ յանապատ, զի զոհեցուրք հեռուն Եստուծոյ մերում:

Եւ ես գիտեմ, եթէ ոչ թողուցու զձեզ արբայն Լիպիտացւոց գնալ, եթէ ոչ հօրք ձեռամբ. և ձգեալ զձեռն իմ՝ հարից զԱզգիպոսս ամենայն սքանչելեօք իմովք՝ զոր արարից ի նոսա, և ապա արձակեցէ զձեզ:

Եւ տաց Հնորհս ժողովրդեան իմոյ առաջի Լիպիտացւոցն. և յորժամ ելանիցէք, մի՛ ելանիցէք դատարկք. այլ խնդրեցէ կին ի զբացւոյ և յերգակցէ իւրմէ անօթս ոսկւոյ և անօթս արծաթոյ և հանդերձս, և զարդարես՝ զլուստերս և զզատերս ձեր, և դաւաճանեալք զԱզգիպոսցին:

Ընթերցուածս ի Հոգիակոյ մարգարէի:
(Գլ. Գ):

Օր ի հաւատսիկ ես յաւուրն յայնոսիկ, և ի ժամանակն յայնմիկ յորում դարձուցից զգերութիւն Էրեստանի և զԼիբոսաղեմի, և ժողովեցից զամենայն ազգս, և իջուցից գնոսա ի ձորն Հովսափաթու. և դատեցայց զնոսա անդ. վասն ժողովրդեան իմոյ և ժառանգութեան իմոյ Խարայելի, որք ցրուեցան ընդ ամենայն ազգս, և զերկիր իմ՝ բաժանեցին, և ի վերայ ժողովրդեան իմոյ վիճակս արկանէին. և ետուն զպատանեակս կապէնս սրունկաց, և զաղճկունս վաճառէին ընդ գինւոյ՝ և բմպէին:

Եւ դուք ես տակաւին ինձ, Նուր և Նուայրան և ամենայն Վաղիւեա այլազգեաց, միթէ հատուցումն ինչ հատուցանիցէք ինձ, կամ ոխս պահիցէք ինձ. վազվազակի տաղնապաւ հատուցից զհատուցումն ձեր ի զլուխս ձեր:

Փոխանակ զի զարծաթն իմ և զոսկին առէք, և զընտիր ընտիր և զգեղեցիկ անօթսն տարայք ի մեհանս ձեր. և զորդին Հուգայ՝ և զորդին Լիբուսաղեմի վաճառեցիք որդւոցն Հնունաց. զի մերձեցէք գնոսա ի սաճմանաց իւրեանց:

Արդ ես կանգնեցից գնոսա ի տեղովէ՝ ուր վաճառեցէք գնոսա անդր, և հատուցից զհատուցումն ձեր ի զլուխս ձեր:

Լսեմանեցից զուստերս ձեր և ըզդատե-
րբս ձեր ի ձեռս որդւոցն Հուդայ, և վա-
ճառեցեն զնոսսս ի զերութիւն յազգ հե-
ռաւոր բացական. զի Տէր խօսեցաւ:

Սարգս՝ 22 2-34-1-1-1 (ման աստ)

Հիւզարար՝ Հարց 22, 2-34-1-1-1 (ման աստ)

Մի ընկենուր զեռ Տէր ի ժամանակս ձերութեան. ի
պակասիւ զորութեան իմոյ մի թողուր զեռ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Աթոքի աշուղտ Վառլան ինչոյն է
ընթերցուածս (ՀԼ. Բ. հէ. 5):

Ք ի թէպէտ և իցեն անուանեալ աս-
տուածք՝ եթէ յերկինս և եթէ
յերկրի, որպէս և են աստուածք բազումք
և տեարք բազումք, այլ մեզ մի է Վա-
ստուած, Հայր՝ յորմէ ամենայն, և մեք ի
նա. և մի Տէր Հիսուս Վրիստոս, որով
ամենայն, և մեք նովաւ:

Եւ ինչ յամենեան զիտութիւն է.
ոմանք առ խղճի մտաց մինչև ցայժմ ըզ-
կոցն իրեւ զգոհեալ ուտեն, և խիղճ մը-
տաց նոցա՝ քանդի տկար է, պղծի:

Եւ ի կերակուր զմզդ առաջի Վատուծոյ
ոչ կացուցանէ. ոչ եթէ չուտեմք՝ պակա-
սեմք ինչ, և ոչ եթէ ուտեմք՝ առաւելումք
ինչ. բայց զզոյճ լերուք՝ գուցէ իշխանու-
թիւնդ ձեր այդ՝ գայթակղութիւն լինիցի
տկարացն:

Եթէ որ տեսանիցէ զքեզ՝ որ զգիտու-
թիւնդ ունիս՝ բազմեալ ի մեհենի, ոչ ա-
պաքեն խիղճ մտաց նորա՝ որ տկարու-
թեամբն զգածեալ է, անդրէն շինիցի ու-
տել զգոհեալ. և կորնչիցի տկար եղբայրն
ի բուժ զիտութեանն, վասն որոյ Վրիս-
տոս մեռաւ. և այնպէս յանցուցեալ յեղ-
բարս, և զխիղճ մտաց տկարացն զայրա-
ցուցեալ, ի Վրիստոս մեղանէ:

Վասն որոյ եթէ կերակուր գայթակղե-
ցուցանէ զեղբայրն իմ, ոչ կերպց միս յա-
խտան, զի մի զեղբայրն իմ գայթակղե-
ցուցից:

Ոչ ապաքեն ազատ եմ, ոչ ապաքեն
առաքեալ եմ, ոչ ապաքեն զՏէր մեր Հի-
սուս Վրիստոս աչք իմովք տեսի, ոչ ա-
պաքեն գործ իմ դուք էք ի Տէր. թէպէտ

և այլոց չիցեմ առաքեալ, այլ դէպ ձեզ
եմ. զի կնիք իսկ առաքելութեան իմոյ դուք
էք ի Տէր:

Իմ պատասխանի՝ ուր զեն հարցանիցեն՝
այս է. միթէ ոչ ունիցիմք իշխանութիւն
ուտել և բմակել, միթէ ոչ ունիցիմք իշխա-
նութիւն զքորս կանայս չընկցուցանել ընդ
մեզ, որպէս և այլ առաքեալքն, և եղբայ-
րն Տեսաւ, և Աեփաս. եթէ միայն են և
Բառնարանս ոչ ունիցիմք իշխանութիւն չը-
գործել ինչ:

Ո՞րք երբեք զենուորիցի իւրովք թոշա-
կօք, ո՞րք անկիցէ պղծի՝ և ի պտղոյ նո-
րա ոչ ուտիցէ, ո՞րք արածիցէ խաշն՝ և
ի կաթանէ խաշինն ոչ ուտիցէ:

Եթէ ըստ մարդկութեան խօսիցիմ
զայս, կամ թէ և օրէնքն զոյնն ոչ ասի-
ցեն. ի Մովսիսի իսկ օրէնսն զրեալ է. ոչ
կապեցեն զցոռակ եղին կայտուոյ. միթէ
զեղանց ինչ վոյժ էր Վատուծոյ. ոչ ապա-
քէն վասն մեր ասէ, քանզի վասն մեր
զրեցաւ. զի յուսով պարտի որ սերմանէն՝
սերմանել, և որ կատուն՝ յուսով վայելէ:

Եթէ մեք ի ձեզ զհոգեւորսն սերմանե-
ցաք, մեծ ինչ է՝ եթէ ի ձեռն զմարմնա-
ւորսրդ հնձիցիմք. եթէ այլք ձերով իշխա-
նութեամբդ վայելին, ոչ առաւել ևս մեք.
այլ ոչ ի գործ ինչ արկաք զիշխանութիւ-
նրս զայս. բայց ամենայնի համբերեմք, զի
մի խափանիչք լինիցիմք Վառարանին:

Ոչ գիտէք՝ եթէ որ ի տաճարին գոր-
ծեն, ի տաճարէ անտի ուտեն. և որ սե-
ղանոցն պաշտօնեայքն են, ի սեղանոյ ան-
տի վայելեն. նոյնպէս և Տէր հրամանս ետ,
որոց զՎառարանս աւետարանեն՝ յՎառա-
րանէն անտի կեալ:

Բայց ես և ոչ զմի ինչ յայցսնէ արկի
ի գործ, և ոչ զրեցի զայդ, զի ինձ այս-
պէս ինչ լինիցի. լաւ է ինձ մանաւանդ
մեռանել, և ոչ զի զպարծանս իմ որ ըն-
դունայն համարիցի:

Օր ի եթէ աւետարանեմ, ոչ ինչ են ինձ
պարծանք. քանզի հարկ ի վերայ կայ. բայց
վայ է ինձ՝ եթէ ոչ աւետարանեմ. եթէ
կամաւ զայն առնեմ, վարձք են ինձ.
Եթէ ակամայ, տնտեսութիւն յանձն է ինձ:

Եւ արդ զե՞նչ վարձք իցեն ինձ, եթէ
յաւետարանեմ ձեր տաց զՎառարանն,

զի մի՝ զեղծիցիմ՝ ինչ իշխանութեամբս իմնով յԱւետարանի անդ։

Վանդե ազատ էի յամենայնէ, և ամենեցուն զանձն ի ծառայութեան կացոցի, զի զբաղումս շահեցայց։

Եղէ ընդ Հրեայնս իբրե զՀրեայ, զի ըզՀրեայնս շահեցայց։

Եղէ ընդ օրինօք՝ իբրե զայնոսիկ՝ որ ընդ օրինօքն էին, իբրե ոչ եթէ ընդ օրինօքն էի, այլ զի որ ընդ օրինօքն իցեն՝ և ըզնոսա շահեցայց։ Ընդ անօրէնս եղէ իբրե զանօրէն, իբրե ոչ եթէ անօրէն ինչ էի յԱստուծոյ, այլ ընդ օրինօքն Վրիստոսի, զի շահեցայց զանօրէնս։ Եղէ ընդ տկարս իբրե զտկար, զի զտկարն շահեցայց։ Ընդ ամենայնի ամենայն եղէ, զի թերեւս ասլընցոցից զոմանս։

Օպայ ամենայն առնեմ վասն Վեհտաբանին, զի կցորդ եղէց նմա։

Աւրաթ Լադց ի։ Առաջին Գլխի։ Առաջին մաս։ Հիմն։

Երեւնացի խորհրդաձք իմ առաջի քո Տէր. ըստ բանի քում խնայտուն արա զես։

Բնիկեցուածս Աշխարհի Օրինաց։
(Գլ. Խ. հ. 11)։

Եւ եղև յես քառասուն տունջևան և քառասուն զիշերոյ՝ ես ինձ Տէր զերկուս տախտակն քարեղէնս, տախտակս ուխտի. և ասէ ցիս Տէր. արի էջ վազվազակի աստի, զի անօրինեցաւ ժողովուրդն քո՝ զոր հաներ յերկրէն Եզրիտացոց. անցին անդրէն զճանապարհսն՝ զոր պատուիրեցիր նոցա, և արարին իւրեանց ձուլածոյս։

Եւ ասէ ցիս Տէր. խօսեցայ ընդ քեզ միանգամ և երկիցս՝ և ասեմ. տեսի ըզժողովուրդդ զայդ, և ահա ժողովուրդ խնայտապարանոց է. թոյլ տուր ինձ սատակել զդոսա, և ջնջեցից զանուն զոցա ի ներքոյ երկնից, և արարից զքեզ յազդ մեծ և ի հզօր և ի բազում առաւել քան զայդ։

Եւ զարձեալ իջի ի լեռնէ անտի, և լեռունն բորբոքէր հրով, և երկու տախտակքն յերկաթն ի ձեռս իմում։

Եւ տեսեալ եթէ մեղայք առաջի Տեառնս Մատուծոյ մերոյ, և արարէք ձեզ ձու-

լածոյս, և անցիք զճանապարհսն՝ զոր պատուիրեաց Տէր, առեալ զերկոսն տախտակն ի ձեռաց իմնց՝ խորտակեցի յանդիման ձեր։

Եւ աղաչեցի առաջի Տեառն կրկին անգամ՝ իբրե զառաջինն՝ զքառասուն տիւ և զքառասուն զիշեր, հայ ոչ կերայ և ջուր ոչ արբի, վասն ամենայն մեղաց ձերոց՝ զոր մեղայք՝ առնել զար առաջի Տեառն Մատուծոյ մերոյ, բարկացուցանել զնա. և զահի հարեալ եմ վասն բարկութեանն և սրտմոլութեանն, զի բարկացաւ Տէր ի վերայ ձեր սատակել զձեզ. և լուա ինձ Տէր ի ժամանակի յայնմիկ։

Եւ Մարտի բարկացաւ Տէր յոյժ սատակել զնա. և արարի աղօթս և վասն Մարտի ի ժամանակի յայնմիկ, և զմեզն ձեր զոր արարէք՝ զորթն, առի և այրեցի զնա հրով, և կոտորեցի և խորտակեցի զնա յոյժ, մինչև եղև մանր իբրե զփոշի, և ընկեցի զփոշին ի վտակն՝ որ իջաներ ի լեռնէ անտի։

Եւ ի հրաբխացն, և ի փորձութեանն և ի զերեզմանս ցանկութեանն բարկացուցիք զՏէր Մատուծ ձեր։

Եւ յորժամ առաքեաց զձեզ Տէր ի կաղէտրառնեայ, ասէ. ելէք և ժառանգեցէք զերկիրն՝ զոր տարց եմ ձեզ. հետեցիք բանից Տեառն Մատուծոյ ձերոյ, և ոչ հաւատայէք նմա, և ոչ լուարօք ձայնի Տեառն։

Բնիկեցուածս ի Հորայ։
(Գլ. Ժ. Գ.)։

Լուայ այդպիսի ինչ բազումս. մրխութարիչը շարեաց ամենեքեան։

Իսկ արդ միթէ կարօ ինչ իցէ բանից հոգմոյ, կամ թէ թախանձիցե՞ որ զքեզ՝ զի տացես պատասխանի։

Եւ ես ընդ ձեզ խօսեցայց՝ եթէ հնազանդէր անձն ձեր ըստ իմում անձին։

Եւր զկեցեցոցից և ես զձեզ բանիւք, շարժեցից և ես իբրե զձեզ զգուխ իմ։

Թերեւս լեցի զօրութիւն ի բերան իմ, զարժեղ շթանց իմնց ոչ խնայեցից։

Օհ եթէ խօսեցայց՝ ոչ փաքաւեցին ցաւք վերաց իմնց, և եթէ լռեցեմ՝ նուազադոյն ինչ վերաւորեցիմ։

Եւ յիմ կոտորեալ արար զես, փտեալ, ընդարմացեալ. և բուռն հարեալ զենէն ի վկայութիւն եղև ինձ: Եւ յարոյց ինձ ըզտոութիւն իմ. քանզի արար ինձ ընդդէմ պատասխանի:

Բարկութեամբ վարեալ կործանեաց զես, կրճտեաց ի վերայ իմ զստամունս: Ատը հինից նորա տեղացին ի վերայ իմ, տիգօք աչաց խաղաց ի վերայ իմ:

Երգ արագ եհար զես ի ծունկս. միանգամայն ասպատակեցին ի վերայ իմ:

Քանզի մատնեաց զես Տէր ի ձեռս աշխարհի, և ի մէջ ամպաշտաց ընկեց զես:

Մինչդեռ ի խաղաղութեան էի, քայլեաց զես. առեալ զվարսից իմնց փետեաց զես, կացոյց զես իբրեւ զդէտ. պատեցին զես տէգք: Հանինայ խոցոտեցին զերկամանս իմ. եհեղ յերկիր զմազձ իմ, կործանեցին զես հարուածովք ի վերայ հարուածոց:

Հարձակեցան ի վերայ իմ զօրաւորք, կարեցին քորձ ընդ մորթ իմ: Օգրութիւն իմ յերկիր շեջաւ, խարեցաւ փոր իմ ի լալոյ, և ի վերայ արեւանաց իմնց ըստուերք մահու:

Եւ իրաւութիւն ինչ ոչ էր ի ձեռին իմում, աղօթք իմ սուրբ էին:

Երկիր, մի՛ ծածկեր զարին մարմնոյ իմոյ, և մի՛ լեցի տեղի աղաղակի իմոյ:

Եւ արդ ահա յերկինս է վկայն իմ, և իրաւագէտն իմ ի բարձունս:

Հասցեն խնդրուածք իմ առ Տէր, և յանդիման նորա կաթեցուցեց ակն իմ:

Եղեցի յանդիմանութիւն առն առաջի Տեառն, և որդւոյ մարդոյ առ ընկերի իւրում:

Եմբ թուով հասին ինձ. ընդ ծանապարհ անդաքձ գնացից:

Հողմավար կորնիւմ, կարօտիմ զերեզմանի՝ և ոչ հասանիմ:

Տառապիմ աշխատեալ՝ և զեհն զործեցից: Կողացան օտարք զստացուածս իմ. ո՞վ է նա ընդ ձեռին իմում կապեցի:

Օ՛ ի զսիրտս իւրեանց թարուցին յիմաստութենէ. փանս սյտորիկ մի բարձրացուցես զնոսա:

Իմասին պատմեցե՛ղ զարութիւնս. աչք իմ ի վերայ որդւոց հալեցան. եղեր զես բամբասանս ազդաց, եղէ նոցա ծաղր:

Հլացան ի բարկութենէ աչք իմ, զի պաշարեալ եմ մեծապէս յամենեցունց:

Չարմանք կալան զճշմարտոս ի վերայ սյտոցիկ, արդար ի վերայ անօրինի յարեցէ:

Աղլի հաւատարիմն զիւր ծանապարհ, սուրբն ձեռօք առցէ քաջաւերութիւն:

Բայց արդ անդ դօք եկայք յարեցաւ զամենեքեանս, քանզի ոչ գտանեմ ի ձեզ ճշմարտութիւն:

Եւ որք իմ անցին շարաւով, պայթեցին երակք սրտի իմոյ:

Չգիշեր՝ տիւ եզին, լոյս մերժեալ յերեսաց խաւարի:

Օ՛ ի եթէ համբերից՝ դժուր են տուն իմ, ի միգի տարածեալ են անկողիք իմ:

Չմահ կոշեցի ինձ հայր, մայր և քոյր ինձ՝ զերբ:

Երբ՝ ո՞ր է յոյս իմ, կամ թէ ըզբաւրութիւնս իմ տեսանիցեմ:

Կամ թէ ընդ իս իսկ ի դժոխս իջանիցեն, կամ թէ միանգամայն ի հող իջանիցեմք:

Ընթեցուածս յԱստուծոյ մարդարէն:

(Գլ. ԽԳ. 57. 22):

Ոչ այժմ ինչ կոշեցի զքեզ՝ Հակոբ, և ոչ աշխատ արարի զքեզ՝ Խարպէլ. ոչ մատուցեր ինձ խաչինս ողջակիզաց քոց, և ոչ զօհիւք քովք փառաւորեցեր զես. ոչ ծառայեցեր ինձ պատարագօք քովք, և ոչ աշխատ արարի զքեզ ի ծախս կնդրկաց քոց. ոչ զնեցեր ինձ խուսկս արձաթոյ, և ոչ ցանկացայ ճարպոյ զօհից քոց. այլ ի մեզս քո և յանօրէնութիւնս քո վերակացու եղէց քեզ:

Եւ եմ, եւ եմ նոյն, որ ջնջեմ զանօրէնութիւնս քո փանս իմ, և զմեզս քո այլ ոչ ես յիշեցից:

Բայց քեզ յուշ լիցի՝ և ընդ միմեանս դատեցուք. ասոս զու նախ զանօրէնութիւնս քո՝ զի արդարացիս:

Հարբն ձեր նախ մեղան, և իշխանքն ձեր անօրինեցան յիս, և պղծեցին իշխան:

բլն զբրութիւնս իմ, և մասնեցի ի կո-
րուստ զՀակոբ, և զԽարայէլ ի նախատինս:

Բայց արդ լուր, Հակոբ ծառայ իմ, և
Խարայէլ, զոր բնորեցիդ:

Այսպէս ասէ Տէր Աստուած որ արար
զբեղ, և որ ստեղծ զբեղ յորովայնի, և
տակալին օգնականս թիւն զոցես: Մի եր-
կնչիւր ծառայ իմ Հակոբ և սիրեցեալդ
իմ Խարայէլ, զոր բնորեցի. զի ես տաց
ջուր ի ծարաւ՝ որոց զնան յանձնողսն. և
զից զողի իմ ի վերայ զաւակի քոյ և
զօրհնութիւնս իմ ի վերայ որդւոց քոց:

Եւ զուարճացին իբրեւ զիտտ ջրարբի,
և իբրեւ զուս ի մէջ ջուրց զնացից:

Մին ասացէ՛ր Աստուծոյ եմ ես, և միւ-
սին խրախոյս բարձցէ՛ր յանուն Աստուծոյ
Հակոբայ, և միւսն զիր հանցէ՛ ձեռամբ իւ-
րով՝ թէ Աստուծոյ եմ ես, և յանուն Խա-
րայի խրախոյս բարձցէ:

Այսպէս ասէ Աստուած թաղաւորն Խա-
րայի, և որ փրկեացն զնա Աստուած զօ-
րութեանց. ես առաջին՝ և ես առ յայսպ,
բաց յինէն այլ ոչ զոյ Աստուած:

Ոչ է իբրեւ զիս, յառաջ կացցէ, ձայն
տացէ, պատմեցէ և պատրաստեցի ինձ՝
յորմէ հետէ արարի զմարդն յաւիտեանս.
և որ ինչ զալոցն իցէ, մինչ չե եկեալ ի-
ցէ, պատմեցեն ձեզ:

Մի զարմանայք և մի՛ պատկառէք.
ոչ ապաքէն ի սկզբանէ լուարուք՝ և պատ-
մեցի ձեզ. դուք ձեզէն իսկ վկայէք ինձ,
թէ զուցէ՞ այլ Աստուած բաց յինէն:

Ետքում՝ Սրբոց Մանկանց քառամիջ՝ որք ի Սերաստիա կա-
տարեցան: ԵՏ. 44. Այսօր ընդ անուրեւոյ իւր արարչն ճաշու Սղմ.
46:

Ենցար մեր ընդ հուր և ընդ ջուր, և հաներ զմեզ ի
հանդիսս:

Բնթերցուածս յԱռակաց:
(Իւսւսթ. 41. Գ.):

Բայց ողիւք արդարոց ի ձեռնն Աս-
տուծոյ են, և ոչ մերձեցի ի նոսա
մահ:

Թուեցան յաշս անգղամաց՝ թէ մեռան,
և համարեցան չարարանք եւք նոցա՝ և
զնալն ի մէնջ բեկումն, բայց նոցա են ի
խաղաղութեան:

Օ՛ի թէպէտ և յաշս մարդկան տանջե-
ցան, այլ յոյս նոցա լի է անմահութեամբ:
Եւ սակաւիկ ինչ խրատեալք՝ զոցեն զմեծ
բարութիւնս. զի Աստուած փորձեաց ըզ-
նոսա, և եզիտ զնոսա իւր արժանիս:

Իբրեւ զուսի ի բովս քննեաց զնոսա, և
որպէս զողջակեղ զո՛հի բնկայաւ զնոսա:
Ի ժամանակի այցելութեան իւրեանց պա-
ծառացին, և իբրեւ կայծակն ընդ եղէզն
ընթացին:

Պատեցին զաղզս և կայցեն զժողո-
վուրդս, և թաղաւորեցէ նոցա Տէր յա-
ւիտեան:

Բնթերցուածս ի Կառուայ մարդարէէ:
(Գլ. Ի.):

Օ՛րացիր զօրութեամբ յո՛ժ. զի զար-
ձոյց Տէր զհպարտութիւնն Հակոբայ իւ-
րեւ զհպարտութիւնն Խարայի: Օ՛ի թե-
թախելով թօթախեցին զնոսա, և զուս
նորա սպականեցին. զզէն զօրութեան
նորա ի մարդկանէ, զարս հօրս որ խա-
ղային ընդ հրոյ. երասանակք կառաց նո-
ցա յաւուր պատրաստութեան նոցա. խր-
ոմեցին հեծեալք ի ձանապարհս, և խառ-
նեցին ի հրապարակս. տեսիլ նոցա իբրեւ
զամբարաց հրոյ, և իբրեւ զփայլակն յայս-
կոյս և յայնկոյս ընթանան:

Բնթերցուածս յԱռայկայ Մարդարէէ:
(Գլ. ԽԳ.):

Եւ արդ այսպէս ասէ Տէր Աստուած՝
որ արար զբեղ, Հակոբ, և որ ստեղծ
զբեղ, Խարայէլ: Մի երկնչիւր զի փրկեցի
զբեղ, և կուէցի բեղ զանուն քո՝ թէ իմ
եմ:

Եւ եթէ անցանիցես ընդ ջուրս՝ ընդ
բեղ եմ, և զետեղ զբեղ մի՛ ողողեցեն.
և եթէ անցանիցես ընդ հուր՝ մի՛ այրես-
ցիս, և բոց նորա զբեղ մի՛ կիզցէ:

Օ՛ի ես եմ Տէր Աստուած քո սուրբն
Խարայի՛ն որ փրկեմ զբեղ:

Պօղոսի առաքելոյն յԱփեսացւոց թղթոյն է
ընթերցուածս (Չլ. Օ. 46. 10):

Այսուհետեւ զօրացարուք Տէրամբ և
կարողութեամբ զօրութեան նորա. և ըզ-
գեցարուք զսպառաղիսն թիւնն Աստուծոյ,

Չէի յարիցէ ազգ յազգի վերայ, և թագաւորութիւն ի թագաւորութեան վերայ. և եղիցին շարժմունք ի տեղիս տեղիս, սովք և արածութիւնք և խռովութիւնք. այլ այն ամենայն՝ սկիզբն է երկանց:

Եւ զձեզ իսկ մատնեցան յատենս, և ի ժողովուրդս տանջեցիք, և առաջն զատուորաց և թագաւորաց կայցէք վասն իմ, ի վկայութիւն նոցա և ամենայն հեթանոսաց. բայց նախ՝ պարտ է աւետարանիս քարոզել:

Եւ յորժամ տանիցին զձեզ մատնել, մի՛ յառաջագոյն հոգայցէք, և մի՛ զմտաւածիցէք թէ՛ զի՛նչ խօսիցիք. այլ որ ինչ տացի ձեզ ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք. զի ոչ դուք էք որք խօսիցիքն՝ այլ Հոգին սուրբ:

Մատնեցէ եղբայր զեղբայր ի մահ, և հայր զորդի. և յարիցեն որդիք ի վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա:

Եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ. այլ որ համբերեցեն խապա՜ն նա կեցցէ:

Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն աւերածին՝ զի կայցէ ի տեղում՝ ուր չիցէ արժան. որ ընթեռնուն ի միտ առցէ: Հայնժամ որ ի Հռէաստանի իցեն՝ փախիցեն ի լերինս. և որ ի վերայ տանեացն իցէ՝ մի իջցէ ի տուն, և մի՛ մոցէ բառնալ ինչ ի տան իւրմ:

Եւ որ յազարակին իցէ՝ մի՛ դարձցի յետս առնուլ զժոծս իւր:

Բայց վայ իցէ յղեաց և տոնտուաց յաւուրսն յայնոսիկ:

Հաղօթս կացէք՝ զի մի՛ ձմերանի լինիցի այն:

Եղիցին աւուրն այնորիկ նեղութեանց, որպիսի ոչ եղեն երբեք այնպիսիք ի սկզբանէ արարածոց մինչև ցայժմ, և մի՛ այլ լիցին:

Եւ եթէ ոչ էր կարճեալ Լստուծոյ զաւուրսն զայնոսիկ՝ վասն ընտրելոց իւրոց, ոչ ապրէր ամենայն մարմին. այլ վասն ընտրելոցն՝ զորս ընտրեաց՝ կարճեաց զաւուրսն զայնոսիկ:

Հայնժամ եթէ որ ստիցէ ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ է Վրիստոսն կամ աւանիկ, մի՛ հաւատայցէք:

Չէի յարիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ մարդարէք, և տացեն նշանս և արուեստս՝ առ ի մոլորեցուցանելոյ եթէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն: Բայց դուք զգոյշ եղեալք, ահաւասիկ յառաջագոյն ասացի ձեզ զամենայն:

Եւ յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութեանն այնորիկ՝ արեգակն խաւարեացի, և յուսին ոչ տացէ զըլոյս իւր. և աստեղք երկնից թօթափեցին, և զօրութիւնք յերկինս շարժեցին:

Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ամպովք, և զօրութեամբ և փառք բաղմբ:

Եւ յայնժամ առաքեացէ զհրեշտակս իւր, և ժողովեցէ զընտրեալս իւր ի չորից հոգմոց՝ ի ծագաց երկրի մինչև ի ծագս երկնից:

Բայց դուք ի թզնեոյ անտի ուսջիք զառակն. յորժամ տակաւ ոստքն նորա կակղանայցեն, և տերև արձակիցի ի նմա, զիտէք թէ՛ մերձ է ամառն. նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն եղեալ, զիտաւջիք՝ թէ՛ մերձ է առ դուրս:

Եւ մէն ասեմ ձեզ, թէ՛ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ամենայն եղիցի:

Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ ոչ անցանիցեն:

Եւ վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ որ գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս և ոչ Որդի, բայց միայն Հայր:

Չգոյշ եղերուք, հսկեցէք և կացէք յաղօթս. զի ոչ գիտէք երբ ժամանակն իցէ:

Որպէս այլ մի զնացեալ ի տար աշխարհ, թողուցու զտուն իւր, և տացէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն, և իւրաքանչիւր ըզգործս իւր. և զոնապանին պատուէր տայցէ՝ զի արթմուն լինիցի:

Երգ արթմուն կացէք, զի ոչ գիտէք երբ տէր տանն զայցէ, յերկօրեայ, եթէ ի մէջ գիշերի, եթէ ի հաւաքօսի, եթէ ընդ առաւօտս. գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ զտանիցէ զձեզ ի քուն:

Բայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ՝ արթմուն կացէք:

Ինչ վայել օրհնութիւն Մատուած Ի Սեան, և քնդ
տացին աղօթք յԱրուսաղէմ:

Բնթերցուածս յԱշտայայ մարգարէէ:
(ԳԼ. ԿԼ. 57. 8):

Այսպէս ասէ Տէր. զոր օրինակ եթէ
զտանկից ճիւղ ի մէջ ողկուողոց, և
ասիցեն. մի ապականեր զդա՝ զի օրհնու-
թիւն Տեառն զոյ ի զմա. այնպէս արա-
րից վասն ծառային իմոյ, վասն որոյ ոչ
կորուսից զամենեանս:

Եւ Տանից զգաւակ չափօրայ և չափայ,
և ժառանգեսցեն զեւսուն սրբութեան ի-
մոյ. և ժառանգեսցեն բնորակք իմ և
ծառայք իմ, և բնակեսցեն ի նմա:

Եւ եղեցին յանտառին մակադատեղք
Հովուաց, և ձօրն Մարգարայ Տանգիստ ան-
դէոց ժողովողեանն իմոյ՝ որ խնդրեցինն
զես:

Եւ զուր որ թողիք զես, և մոռացայք
զեւսուն սրբութեան իմոյ, և կազմէիք զի-
ւաց սեղան, և խառնէիք խառնելիս բախ-
տից, եւ մատնեցից զձեզ ի սուր, և ամե-
նեքեան կոտորեալիք. զի կողեցի զձեզ՝ և
ոչ լուարուք. խօսեցայ՝ և ստունգանցիք.
և արարիք չար առաջի իմ, և զոր ոչ
կամէի բնորեցիք:

Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր. ա-
հաւասիկ որ ծառայենն ինձ՝ կերիցեն, և
զուր քաղցիւիք. ահաւասիկ որ ծառա-
յենն ինձ՝ արբցեն, և զուր ծարաւեալիք.
ահաւասիկ որ ծառայենն ինձ՝ ուրախ լի-
ցին, և զուր ամառեալիք. ահաւասիկ որ
ծառայենն ինձ՝ ցնծացեն ուրախութեամբ
սրտից, և զուր աղաղակեալիք առ ցաւս
սրտից ձերոց, և առ բեկումն ողւոց ձերոց
ողբաաջիք:

Օ. ի թողիք զանուն ձեր ի յաղուրդ
բնորելոց իմոց, և զձեզ Տէր սատակեսցէ:
Եւ ծառայիցն իմոց կուեսցի անուն նոր,
որ օրհնեսցի ի վերայ երկրի. զի օրհնե-
ցեն զՄատուած ճմարիտ. և որ երդու-
ցուն ի վերայ երկրի՝ երգութիւն յՄա-
տուած ճմարիտ. զի մոռացին զեղու-
թիւնն առաջին, և ոչ եւս անկցի ի սիրտս
նոցա:

Օ. ի եղեցին երկիրք նոր և երկիր նոր,
և ոչ եւս յիշեսցեն զառաջինս. և ոչ եւս
անկցի ի սիրտս նոցա. այլ ուրախութիւն
և ցնծութիւն գտցեն ի նմա, զոր եւս հաս-
տատեցից: Օ. ի ահաւասիկ եւս առնեմ զը-
րուսաղէմ՝ ցնծութիւն, և զժողովուրդ իմ
ուրախութիւն. և ցնծացայց ի վերայ Ա-
րուսաղէմի, և ուրախ եղեց ի վերայ ժողո-
վողեան իմոյ, և ոչ եւս լուիցի ի նմա ձայն
լայոյ և ձայն դուժի:

Եւ մի լիցի անդ տարածամ աւուրց, և
ձեր՝ որոյ ոչ իցէ լցեալ զժամանակս իւր.
զի եղեցի կրտսեր որդին Տարիբամեան, և
որ Տարիբամեանն մեռանիցի՝ մեղաւոր և
անիծեալ կոչեսցի:

Եւ ինեսցեն տունս՝ և ինքեանք բնակե-
ցեն, տնկեսցեն այդիս՝ և ինքեանք կերի-
ցեն զպտուղ նոցա. և մի եւս նորա շինե-
ցեն՝ և այլ բնակեսցեն, և նորա տնկե-
ցեն՝ այլ կերիցեն: Բայց աւուրց վայտին
կենաց եղեցին աւուրք ժողովողեան իմոյ,
զործք ձեռաց նոցա հնացին:

Եւ բնորեալք իմ մի՝ եւս վաստակեսցեն
բնդունայն, և ոչ եւս ծնանիցին որդիս յա-
նէծս, զի զաւակ օրհնեալ են յԱտուծոյ՝
և ծնունդք նոցա ընդ նոսա:

Եւ եղեցի՝ մինչ չեւ կարգացեալ իցէ
նոցա՝ եւս լուայց նոցա, և մինչ զեւ խօսի-
ցին, ասացից թէ զե՛նչ խնդրէք:

Հայնմ ժամանակի զայլք և զառիւր ի
միասին ճարակեսցին, և առիւծ իրրե զե-
ղն յարդ կերիցէ, և օձ զհող իրրե զհաց
կերիցէ. մի՛ մեղեցեն և մի՛ փասեսցեն ի
լերին սրբութեան իմոյ, ասէ Տէր:

Մեակի Սաղմոս ԼԵ:

Ա. խոսա դիք և կատարեցէք Տեառն Մատուծոյ մերոյ,
ամենեքեան որք շուրջ էք զնոյս:

Պօղոսի առաքելոյն ի Գիլգոթեցոց թղթոյն է
ընթերցուածս (ՀԼ. ԳԵ):

Եւ յաւհեռեւ, եղբայրք իմ, ուրախ լերուք
ի Տէր. զնոյն գրել առ ձեզ՝ ինձ ոչ զան-
գաղելի է, և ձեզ կարի զգուշայի:

Օգոյշ եղբուք ի շանց անտի, զոյշ
եղբուք ի չար մշակաց անտի, զոյշ եղե-
րուք ի կրճատութենէ անտի. զի թրքիս-
տութիւնն մեք եմք որ հոգւովն Մատուծոյ

պաշտեմը, և պարծիմք ի Վրիստոս Հիստուս, և ոչ ի մարմին պանծացեալ եմք:

Թեպէտ և ես իսկ զնոյն վատաշուծիւն ունիմ և ի մարմնի. եթէ որ համարիցի այլ ազգ վտաճ լինել ի մարմին, առաւել ևս ես. թրիստութեամբ ութօրեայ, յազգէ Խաբայելի, ի ցեղէ Վենիամինի, Լեբա-յեցի յԼեբայեցոյ, ըստ օրինացն փարիսեցի, ըստ նախանձայոյն լինելոյ՝ հալածէի զեկեղեցին Մատուոյ, ըստ արդարութեան օրինացն լեալ անարատ:

Մ.Ս. որ ինչ ինձ շահն էր, զայն փեսա համարիմ վասն Վրիստոսի:

Մ.Ս. և համարիմ իսկ զամենայն փեսա՝ վասն առաւել գիտութեանն Հիստուսի Վրիստոսի Տեառն մերոյ՝ վասն որոյ յամենայնէ զոկեցայ՝ և համարիմ կղկզանս, զի զՎրիստոս շահնեցայց, և գտայց ի նմա. իբրեւ ոչ եթէ զեմ ինչ արդարութիւն՝ որ յօրինաց անտի է ունիցիմ, այլ զհաւատոցն Վրիստոսի, որ յՄատուոյ արդարութիւնն է. հաւատովք ճանաչել զեւ, և զգործութիւն յարութեան նորա, և զհաղորդութիւն շարժարանաց նորա, կերպարանակից լինիլ մահու նորա, թէ որպէս հասից ի մեռելոցն յարութիւն:

Իբր ոչ եթէ արդէն առեալ իցեմ, կամ արդէն կատարեալ իցեմ. զհետ մտեալ եմ թէ հասից, մանաւանդ թէ լորձեալ իսկ իցեմ ի Վրիստոսէ Հիստուսէ:

Եղբարք, ես ոչ համարիմ զանձն իմ թէ հասեալ իցեմ. բայց մի ինչ է, զի զառ ի յետոյսն մոռացեալ եմ, և ի յառաջագէմն նկրտեմ. ուշ եղեալ՝ ընթանամ ի կէտ կոչմանն Մատուոյ, ի Վրիստոս Հիստուս:

Մ.Յուհեռե՝ որ միանգամ կատարեալքդ էք, զայս խորհնարութեւ. և եթէ այլ ազգ ինչ խորհիցիք, սակայն և զայն Մատուած ձեզ յայտնեցէ:

Բայց յոր ժամանեցարս՝ զայն խորհիլ, և ամին կանոնի միարան լինել. նմանօղ ինձ եղիջիք, եղբարք, և գիտաւիք զայնպիսին որ այնպէսն գնայցեն, որպէս ունիքդ զմեզ ձեզ օրինակ:

Օ. ի բազումք գնան, զորոց բազում անգամ տսէի ձեզ. բայց արդ և լալով իսկ ասեմ զթշնամեաց խաչին Վրիստոսի. ո-

րոց կատարածն կորուստ է, որոց Մատուած որովայն իւրեանց է, և փառք ամօթն իւրեանց, որք զերկրաւորս և եթ խորհին:

Մ.Ս. մեր առաքելութիւնն յերկինս է, ուստի և Փրկչին ակն ունիմք՝ Տեառն Հիստուսի Վրիստոսի. որ նորոգեացէ զմարմին խոնարհութեան մերոյ, կերպարանակից լինիլ մարմնոյ փառաց իւրոց, ըստ զօրութեանն՝ առ ի կարող լինելոյ հնազանդեցուցանել ընդ իւրե զամենայն:

Մ.Յուհեռե, եղբարք, իմ սիրելիք և անձկալիք, ուրախութիւն իմ և պսակ, այսպէս հաստատուն կացէք ի Տէր, սիրելիք:

ԶԼեռողիայ աղաւն, և զՍիւնոթիք աղաւն՝ զոյն խորհիլ ի Տէր:

Մ.Յոր աղաւն և զքեզ, մտերիմ իմ և լծակից, և զու. օգնական լինիջիք նոցա՝ որք յԼեռաւարանին նահատակեցան ընդ իս Աղեմա. հանգեալ, և այլովք զործակցօք իմովք, որոց անուանքն ի զպրութեան կենաց:

Աւրախ լերուք ի Տէր յամենայն ժամ. գարձեալ ասեմ, ուրախ լերուք. հեղութիւն ձեր յայտնի լիցի ամենայն մարդկան. Տէր մերձ է:

Մ. ինչ հողայք, այլ ամենայն աղօթիւք և խնդրուածովք, գոհութեամբ խնդրուածք ձեր յայտնի լիցին առ Մատուած. և խաղաղութիւնն Մատուոյ՝ որ ի վեր է քան զամենայն միտս, պահեսցէ զօրոտ ձեր և զմիտս ի Վրիստոս Հիստուս:

Մ.Յուհեռե, եղբարք, որ ինչ ճամարտութեամբ է, որ ինչ պարկեշտութեամբ, որ ինչ արդարութեամբ, որ ինչ սրբութեամբ, որ ինչ սիրով, որ ինչ համբաւ բարեաց, որ ինչ քաջութեամբ, որ ինչ գովութեամբ, զայն խորհիջիք. զոր ուսարութն և ընկալայք, և բուայք և տեսիք յիս, զայն արարէք. և Մատուած խաղաղութեան եղիցի ընդ ձեզ:

Եղբ. Եղաղակցէք առ Տէր ամենքն երկիր. ծառայեցէք Տեառն ուրախութեամբ:

Սրբոյ Եւտարանին Ախուսի Վերհատոսի որ ըստ
Ղուկասու (Ժ. Ժ. ԶԳ. 20):

Տէրն մեր Ախուս Վերհատոս:

Իբրեւ հարցաւ ի փարիսեցոցն՝ թէ երբ դայցէ արքայութիւնն Մատուծոյ. պատասխանի ետ նոցա՝ և ասէ. ո՞չ գայ արքայութիւնն Մատուծոյ խորանոք. և շափցեն թէ ահաւասիկ աստ է կամ անդ, զի ահա արքայութիւնն Մատուծոյ ի ներքս ի ձեզ է:

Եսաց և առ աշխերտն. եկեցեն աւուրք ցանկանալոյ ձեզ մի յաւուրցն որդւոյ մարդոյ տեսանել, և ո՞չ տեսանիցէք:

Եւ եթէ տաիցեն ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ է կամ անդ, մի երթայցէք զհետ:

Չի որպէս փայլակն փայլատակեալ ի ներքոյ երկնից՝ ընդ երկնիք ծաղիցէ, նոյնպէս և որդի մարդոյ յաւուրն իւրում:

Եսաց նախ պարտ է նմա բազումն շարչարիլ, և խոտիլ յազգէս յայսմանէ:

Եւ որպէս եղև յաւուրսն Վոյի, նոյնպէս եղեցի և յաւուրս որդւոյ մարդոյ. ուտէին՝ ըմպէին՝ կանայս առնէին և արանց լինէին, մինչև յօրն յորում եմուտ Վոյ ի տապանն, և եկն ջրհեղեղն և կորոյս զամենայն:

Վոյնպէս՝ և որպէս յաւուրսն Վովոսայ եղև, ուտէին ըմպէին, զնէին վաճառէին, տնէին շինէին. և յորում աւուր ել Վովոս ի Սողովմայ տեղաց հուր և ծծումք յերկնից՝ և կորոյս զամենայն. ըստ նմին օրինակի եղեցի և յաւուրն՝ յորում որդի մարդոյ յայտնեցոյ է:

Հայնմ աւուր որ կայցէ ի տանիս՝ և կարասի իւր ի տան, մի իջէ առնուլ զայն. և որ յանդի իցէ, նոյնպէս մի՛ դարձցի յետս:

Յիւնցէք զկինն Վովոսայ:

Ար խնդրիցէ զանձն իւր ապրեցուցանել, կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ, ապրեցուցէ զնա:

Եսեմ ձեզ. յայնմ զիւրի՝ թէ եղեցին երկու ի մի մահիճս, մին առցի, և միւսն թողցի. և եթէ եղեցին երկու՝ աղալ ի միասին, մին առցի, և միւսն թողցի. և եթէ իցեն երկու յանդի, մին առցի, և միւսն թողցի:

Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. յո՞հ, Տէր:

Եւ նա ասէ ցնոսա. ուր մարմին է, անդր և արծուիք ժողովեցին:

Եսաց և առակ մի նոցա, առ այն՝ թէ պարտ է յամենայն ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի՛ ձանձրանալ. ասէ. դատաւոր մի էր ի քաղաքի ուրեմն, յՄատուծոյ ոչ երկնէր՝ և ի մարդկանն ոչ ամաշէր:

Եւ այլի մի էր ի նմին քաղաքի, զայր առ նա և ասէր. դատ արա ինձ յոտիկ իմմէ:

Եւ ոչ կամէր ի բազում ժամանակ. յետ այնորիկ ասէ ի մօի իւրում. թէ և յՄատուծոյ ոչ երկնէմ, և ի մարդկանն ոչ ամաշէմ, զո՞նէ վասն աշխատ առնելոյ զիս այլոցն՝ արարից նմա դատ. զի մի՛ իսպառ եկեալ թախանձիցէ զիս:

Եւ ասէ Տէր. լուարուք զինչ դատաւորն անիրաւութեան ասէր. իսկ Մատուած ոչ առնիցէ վրէժխնդրութիւն ծառայից իւրոց, որ աղաղակեն առ նա ի տուէ և ի գիւշերի, և երկայնամիտ միայն լինիցի առ նոսա:

Եւ յո՞հ ասեմ ձեզ, զի արասցէ վրէժխնդրութիւն նոցա վաղվաղակի. իսկ որդի մարդոյ եկեալ՝ գտանիցէ՞ արդեօք հաւատոս յերկրի:

Եսաց և առ ոմանս պանծացեալս յանձինս՝ թէ արգարք իցեն՝ և խոտիցեն ըզբազումս, զառակս զայս. արք երկու ելին ի տաճարն կալ յաղօթս, մին փարիսեցի՝ և միւսն մաքսաւոր:

Փարիսեցին կայր մեկուսի, և զայս առանձինն աղօթս մատուցանէր. Մատուած իմ, գոհանամ զքէն. զի ոչ եմ իրբեւ զայլ լըս ի մարդկանն, զյափշտակոց և զանիրաւս և զշուռս, կամ իրբեւ զայս մաքսաւոր. ոյլ պահեմ երկիցս ի շարժութ, և տամ տասանորոպ յամենայն ստացուածոց իմոց:

Եւ մաքսաւորն կայր մեկուսի, և ոչ կամէր և ոչ զաւսն ընդ երկինս ամբառնալ. այլ կոծէր զկուրծս իւր և ասէր. Մատուած, քաւես զիս զմեղաւորս:

Եսեմ ձեզ. էջ սա արգարացեալ ի տուն իւր քան զնա: Չի տմենայն որ բարձրացուցանէ զանձն իւր՝ խոնարհեցի. և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրացի:

Նրբաշարամ շարք քչ: Լոքն Բրոք Աստուծոյ: Ճաշու մաս: Ե:

Դարձն զես Տէր ի մեղաց իմոց, և զամենայն անորեմու-
թիւնս իմ քաւես յինկն:

Պօղոսի առաքելոյն յԱրքայեցւոց ինքնոյն և
ընթերցուածս (ՀԼ. Ը.):

Բազում մասամբ, և բազում օրի-
նակօք կանխաւ խօսեցաւ Մատուած
ընդ հարսն մեր մարդարէիք, ի վախճան
աւուրցս այսօրիկ՝ խօսեցաւ ընդ մեզ որդ-
ւոյն, զոր եղ ժառանգ ամենայնի, որով
և զյախտեանսն արար:

Որ է լոյս փառաց և նկարագիր էու-
թեան նորա, որ կրէ զամենայն բանիւ զօ-
րութեան իւրոյ: արբութիւն մեղաց մերոց
արարեալ՝ նստաւ ընդ աշմէ մեծութեանս
ի բարձունս:

Լայնափ առաւել եղեալ քան զհրեշտա-
կրս, որչափ լաւ ևս քան զնոսա անուն ժա-
ռանդեաց: քանզի ցո՞ երբէք ասաց ի հը-
րեշտակաց Որդի իմ ես դու, ես այսօր
ծնայ զքեզ, և զարձեալ՝ թէ Լս եղեց
նմա ի հայր, և նա ինձ եղեցի յորդի:

ԼՂ յորժամ միւսանգամ մուծցէ զան-
գրանիկն յաշխարհ, առէ. երկիր պաղցեն
նմա ամենայն հրեշտակք Մատուծոյ:

ԼՂ առ հրեշտակսն առէ. ո արար ըզ-
հրեշտակս իւր հողիս, և զպաշտօնեացս իւր
լոց հրոյ:

Իսկ ցորդին առէ. ամուռ քո, Մատուած,
յախտեանս յախտնից, դաւազան ուղ-
ղութեան, զաւազան արքայութեան քոյ:
սիրեցեր զարդարութիւն, և ատեցեր զա-
նորեմութիւն. վասն այսորիկ էօժ զքեզ
Մատուած Մատուած քո իւզով ուրախու-
թեան՝ առաւել քան զեմկերս քո. և դու
Տէր ի սկզբանէ զերկիր հաստատեցեր, և
զօրժք ձեռաց քոց երկիրք են. նորա կո-
րնչին՝ և դու կաս և մնաս. ամենեքեան
իբրեւ զծորձս մաշեցին, և իբրեւ զվերար-
կուս. զալարեցեն զնոսա իբրեւ զհանդերձ,
և զալարեցին. բայց դու նոյն իսկ ես՝ և
ամբ քո ոչ պակասեցեն:

Յո՞ երբէք ասաց ի հրեշտակաց. նիստ
ընդ աշմէ իմմէ, մինչեւ եղից զԷշամփս
քո պատուանդան տոբց քոց:

Ոչ ապաքէն ամենեքեան հողիք են հար-
կաորք՝ որ առաքին ի սպասաւորութիւն
վասն այնօրիկ՝ որ ժառանգեցոց են ըզփր-
կութիւն:

Նրբաշարամ շարք քչ: Լոքն Բրոք Աստուծոյ: Ճաշու մաս: ԶԵԼ:

Լքանի ամենեցուն՝ ոչք երկնչին ի Տեառնէ, և զնան ի
ձանապարհս նորա:

Ընթերցուածս յԱստուծոյ մարգարէի:
(ԳԼ. Լ. հէ. 10):

Եւ յաւել Տէր խօսել ընդ Լքազու՝
և առէ. խնդրես դու քեզ նշան ի
Տեառնէ Մատուծոյ քումմէ ի խորութեան
կամ ի բարձրութեան:

Լք առէ Լքազու. ոչ խնդրեցից՝ և ոչ
փորձեցից զՏէր:

Լք առէ. արդ լուարոք, տուն Դաւթի.
թեթեւ ինչ թուիցի ձեզ աշխատութիւն
հասուցանել մարդկան, և զեմրոզ հասու-
ցանէք աշխատութիւն Տեառն:

Վասն այդորիկ տացէ ձեզ Տէր ինքնին
նշան. ահա կոյսն յոսացի՝ և ծնցի որդի,
և կոչեցեն զանուն նորա Լամանուէլ. իւղ
և մկր կերիցէ. մինչ չե ինչ իցէ ծանու-
ցեալ նորա, կամ ակորժեալ յառաջագոյն
զաբարթիւն, ընտրեսցէ զբարին:

Վասն այնորիկ մինչ չե ծանուցեալ իցէ
մանկանն զբարի կամ զչար, անարգեսցէ
զչարն և ընտրեսցէ զբարին. և մնացէ
երկիրդ՝ յորմէ դուդ կասկածես յերեսաց
երկուց թագաւորացն:

ԼՂ աճցէ Մատուած ի վերայ քո և ի
վերայ ժողովրդեան քոյ և ի վերայ տան
հօր քոյ աւուրս՝ որք չե ևս են եկեալ,
յորմէ օրէ եհան Լիբրիմ ի Հրէաստանէ
զաբբայն Լսորեստանեաց:

Լք եղեցի յաւուր յայնմիկ շարժեսցէ
Տէր զճանճիւնն՝ որ տիրեսցէ յայնկոյս զե-
տոյն Լզկիպտացոց, և զճխաստացն՝ որ
է յերկրին Լսորեստանեաց:

Լք եկեցեն ամենեքեան, և հանդիցն
ի ձորս երկրիդ և ի ծերպս վիմաց, և
յայրս, և յամենայն փապարս, և յամե-
նայն փայտս:

Հաւուր յայնմիկ գերծցէ Տէր սրովն մե-
ծաւ և արեցելով, յայնկոյս զետոյն թա-

գաւորին Մտրեստանեայց, զգլուխ և զմազ ոտից, և զմօրուն սրբեցէ:

Լաւ եղեցի յաւուր յայնմիկ բուժցէ մարդ երինջ մի յարժառոց, և մարիս երկուս. և եղեցի ի բազմութենէ կաթինն՝ կերիցէ իւզ. զի իւզ և մեղր կերիցէ ամենայն՝ որ մնացեալ իցէ յերկրին:

Լաւ եղեցի յաւուր յայնմիկ՝ եղեցի աւանայն տեղի՝ ուր իցէ հազար որթ՝ հազար կշռոյ սկեղ. խոսպանացի և ի փուշ դարձցի. նետօղք և աղեղնաւորք մտանիցեն անդրբ: Օհ խոսպանացեալ և փշարեր եղեցի ամենայն երկիր, և ամենայն լեռնն արօբադիր ահօսարեկ լիցի. և մի՛ հասցէ անդր երկիր, զի եղեցի ի խոսպանէն և ի փշոյ՝ յարօտ դաւին և ի կոխան եղին:

Լաւ ասէ ցիս Տէր. առ զու. քեզ տոմս մի նոր մեծ, և գրեցես ի նմա գրչաւ առնին ճարտարի, արագ արագ զաւար հարկանել՝ և վաղվաղակի զապուռ ժողովել. քանզի հասեալ է:

Լաւ վկայս կացուցես ինձ արս հաւատարիմս, զԵրիայ քահանայ և զՕւաքարիայ որդի Իսրայելայ:

Լաւ մերձեցայ առ կինն իմ մարգարէ, և յղացաւ և ծնաւ որդի. և ասէ ցիս Տէր. կոչեա՛ զանուն նորա՝ արագ արագ կապտեալիք՝ և վաղվաղակի աւար հարկանիլիք. քանզի մինչ չե՛ ծանուցեալ իցէ մանկանն կոչել զհայր կամ զմայր, առցէ զգօրութիւն Կամասկոսի և զաւար Սամարեայ, յանդիման թագաւորին Մտրեստանեայց:

Լաւ յաւել եւս խօսիլ ընդ իս Տէր՝ և ասէ. փոխանակ զի ոչ ակորժեաց ժողովորդդ այդ զճուրն Աելովայ՝ որ գնայ խաղաղ, այլ կամեցան առնել իւրեանց թագաւոր զՀաափմ և զորդին Հառմեայ, վասն այդորիկ ահաւագիկ անցէ Տէր ի վերայ ձեր զճուր գետոյն զհօրն և զյորդ՝ զարքայն Մտրեստանեայց և զփառս նորա:

Լաւ եկեացէ հասցէ յամենայն ձորս ձեր, և ձեռնեցէ ի վերայ պարսպաց ձերոց. և հանցէ յերկրէդ Հրէաստանէ զայր՝ որ կարօղ իցէ ամբառնալ զգլուխ իւր, և ըզդօրաւորն՝ որ կարիցէ գործել ինչ. և եղեցի բանակ նորա ընուլ զայնութիւն երկրիդ քո:

Ինդ մեզ Մտուած՝ գիտացէք Հեթանոսք, և պարտեցարուք. լսելի՛ արարէք մինչև ի ծագս երկրի, հըօրացեալքդ պարտեցարուք: Օհ թէպէտ և դարձեալ զօրանայցէք, դարձեալ ի պարտութիւն մատնեալիք:

Լաւ զոր խորհուրդ և խորհիցիք՝ ցրուեցէ Տէր, և զոր բան և խօսիցիք՝ մի՛ հաստատեցի ձեզ, քանզի ընդ մեզ Տէր Մտուած է:

Չորեքշաբթի՝ Հարց յէ. Ոչ յահայնի. ճաշու մեծ, Լաւ:

Մի թողուր զիս Տէր Մտուած իմ. և մի՛ ի բացայ առնել յիննէ, հայեաց յօգնել ինձ՝ Տէր փրկութեան իմոյ:

Ընթերցուածս յԵրց:

(ԳԼ. Գ):

Պատասխանի ետ Մովսէս և ասէ. եթէ ոչ հաւատայցեն ինձ, և ոչ լուիցեն ձայնի իմում, քանզի ափեցեն՝ թէ չեք երևեալ քեզ Մտուծոյ, զի՛նչ ասացից ցնոսա:

Ըսէ ցիս Տէր. զի՛նչ է այդ որ ի ձեռին քում է: Լաւ նա ասէ. զաւազան:

Լաւ ասէ. բնկեա՛ զգա ի գետին: Լաւ ընկէց զնա ի գետին, և եղև օձ, և վախեալ Մովսէս ի նմանէ:

Լաւ ասէ Տէր ցՄովսէս. ձգեա՛ զձեռն քո և բռնա՛ հար զտտանէն: Լաւ ձգեաց զձեռն իւր, և բռնա՛ եհար զտտանէն, և եղև զաւազան ի ձեռին նորա:

Օհ հաւատասցեն քեզ՝ եթէ երևեալ է քեզ Տէր Մտուած հարցն նոցա, Մտուած Մքրահամու, և Մտուած Սահակայ, և Մտուած Հակոբայ:

Ըսէ ցիս զարձեալ Տէր. արկ զձեռն քո ի ծոց քո: Լաւ էարկ զձեռն իւր ի ծոց իւր, և եհան զնա ի ծոցոյ իւրմէ, և եղև ձեռն նորա բորտ իբրև զձիւն:

Լաւ ասէ. արկ զձեռն քո ի ծոց քո: Լաւ էարկ զձեռն իւր ի ծոց իւր. և եհան ըզնա ի ծոցոյ իւրմէ, և դարձեալ անդրէն ի նոյն հաստատեցաւ ի գոյն մարմնոյ իւրոյ:

Եթէ ոչ հաւատայցեն քեզ և ոչ լուիցեն ձայնի առաջնոյ նշանին, հաւատասցեն քեզ ձայնի երկրորդի նշանիդ:

Լւ. եղիցի եթէ՞ ո՛չ հաւատասցեն երկոցոնց նշանացդ այդոցիկ, և ո՛չ լուիցեն ձայնի քում, առցես զու ի ջրոյ գետոյն՝ և հեղցես ի ցամաքի, և եղիցի ջուրն՝ զոր առնուցուս ի գետոյ անտի՝ արիւն ի ցամաքին:

Լւ. սաէ Մովսէս ցՏէր. աղաչեմ զքեզ Տէր. չեմ բաւական, որպէս թէ յերեկէ և յետագէ, և ո՛չ յորմէ հետէ սկսար խօսել ընդ ծառայի քում. զի նրբաձայն և ծանրալեզու եմ ես:

Լւ. սաէ Տէր ցՄովսէս. ո՞վ ետ բերան մտրոյց, կամ ո՞վ արար զխուլն և զհամբ, զպկանիկ և զկոյր. ո՞չ ապաքէն ես Լւստուած. և արդ երթ, և ես բացից զբերան քո և խելամուտ արարից զքեզ՝ զոր պարտ իցէ խօսել:

Լւ. սաէ, աղաչեմ զքեզ, Տէր. առ քեզ ի ձեռն զայլ որ զօրաւոր՝ զոր առաքիցես:

Լւ. բարկացաւ Տէր սրտմոռութեամբ ի վերայ Մովսիսի և սաէ. ո՛չ առնիկ կայ Լհարոն եղբայր քո Վեռացի. զիտեմ զի խօսելով խօսեսցի նա ընդ քեզ. և ահա նա ելցէ ընդ առաջ քոյ, և ի տեսանին զքեզ բերկրեսցի ի միտս իւր. և խօսեսցես ընդ նմա, և տացես զպատգամ իմ ի բերան նորա, և ես բացից զբերան քո և ըզբերան նորա, և խելամուտ արարից զձեզ՝ զե՛նչ առնիցէք:

Լւ. նա խօսեսցի առ ի քէն ընդ ժողովրդեանն. և նա եղիցի քո բերան, և զու եղիցիս նմա Մատուածակոյս կողմանէ. և զգաւազանդ՝ որ զարձաւ յօձ՝ առցես ի ձեռին քում, որով արասցես նըշանս:

Ղնաց Մովսէս և դարձաւ առ Յօթոր աներ իւր և սաէ ցնա. դարձայց և երթայց առ եղբարս իմ որ յԱզիպտոս, և տեսից թէ տակաւին կենդանի իցեն: Լւ. սաէ Յօթոր ցՄովսէս. ո՞ղջ երթ:

Լւ. յետ ատրցն բազմաց այնոցիկ վախճանեցաւ արքայն Լիզիպտոսաց: Լւ. սաէ Տէր ցՄովսէս ի Մադիամ. զնա և երթ յԱզիպտոս, զի մեռան ամենայն արք՝ որ խնդրէին զանձն քո:

Լւ. առեալ Մովսիսի զկին իւր, և ըզմանկուռն իւր, և Եհան զնոսա ի գրաստոս, և դարձաւ յԱզիպտոս. էառ Մովսէս ըզ-

գաւազանն որ Մատուոյ՝ ի ձեռին իւրում:

Լւ. սաէ Տէր ցՄովսէս. յերթայլ քում և ի դառնալդ յԱզիպտոս՝ տեսչիր զամենայն նշանս՝ զոր ետու ՚ի ձեռս քո՝ արասցես առաջի փարաւնի:

Ընթեցուածս ի Յովիւայ մարգարէի,
(Վ. Լ. Վ. 57. 9):

Քարոյ կարգացէք զայդ յազգս. ժամ տուք մարտի, զարթուցէք զպատերազմօրս. ժողովեցարուք, և ելէք ամենայն արք պատերազմօղք. կոտորեցէք զետոխ ձեր ի սուսերս, և զգերանդիս ձեր ի գեղարդունքս: Տկարն խրախուսեսցէ՝ թէ հօրդ եմ ես. ժողովեցարուք, և մտէք ազգ ամենայն շուրջանակի, անոր զուժարեցարուք. հանդարտն պատերազմօղ եղիցի:

Օարթիցեն և ելցեն ամենայն ազգք ի ձորն Յօվսափաթու, զի անդ նստայց դատել զամենայն ազգս շուրջանակի:

Երկէք մանդաղ՝ զի հասեալ են կոթք. մտէք կոթեցէք՝ զի լցեալ է հնձան և զեղուն գուրք. զի բազմացան շարիք նոցա: Չայնք հնէեցին ի ձորն դատաստանի. զի մէրձ է որ հետուն ի ձորն դատաստանի:

Երեզակն և լուսին խաւարեսցին, և աստեղք ծածկեսցեն զոյս իւրեանց:

Լւ. Տէր ի Սիոն գոռեսցէ, և յարուսացին երկինք և երկիր. այլ Տէր խնայեսցէ ի ժողովուրդ իւր և զօրացուցէ զորդիսն Իսրայելի. և ծանիծիք թէ ես եմ Տէր Լստուած՝ որ բնակեալ եմ ի Սիօն լեռնի սրբութեան իմոյ. և եղիցի Լիւուսաղեմ սուրբ, և այլ ազգիք այլ ո՛չ ես անցցեն ընդ նա:

Լւ. եղիցի յաւուր յայնմիկ բղետեսցեն լեռնիք զբազրցութիւն, և բլուրք յորդեսցեն զկաթն, և ամենայն աղբիւրք Յուդայ բղետեսցեն ջուրս. և աղբիւր ի տանէ հեռուն ելցէ, և արբուցէ զձորն վիճակաց:

Լիզիպտոս յապականութիւն եղիցի, և Լիզոմ ի դաշտ ապականութեան, յանիւրաւութեանք որդւոյն Յուդայ. փոխանակ զի հեղին արիւն արդար ի մէջ իւրեանց:

Բայց Հրէաստան յախտեան բնակեսցէ, և Լիւուսաղեմ ազգաց յազգս. և խնդրեսցից

զարինն նոցա, և ոչ արարից անպարտ. և
Տէր բնակեացէ ի Սիւնն:

Հինգշաբաթ՝ Հարց 77. Տնտեսագիտ. Բաշտ. մեծ. Հ.

Այն ընկերները, զիս Տէր ի ժամանակս ծերութեան, ի պահանախ զօրութեան իմոյ մի թողուր զիս:

Ընթերցողաձև յԱռաջիկայ ժառգարէնէ
(Գլ. ԾԷ):

Տէր ո՞ հաւատաց լրոյ մերում, և բա-
ղուկ Տեառն ո՞ւմ յայտնեցաւ :

Պատմեցաք առաջին նորա իրբն զմանուկ,
իրբն զարմատ ի ծարաւուտ երկրէ. ո՛չ
զոյր նորա տեսիլ և ո՛չ փառք, տեսաք
մէք զնա՝ և ո՛չ զոյր նորա տեսիլ՝ և ո՛չ
զեղեցկութիւն. այլ տեսիլ նորա անարգ՝
նուազեալ քան զամենայն որդւոց մարդ-
կան: Եւ, որ մի ի Նարումս, և գիտէ Նամ-
բերեկ ջառէ: Օհ, զարճուցեալ զերես իւր՝
անարդեգեալ և ո՛չ ինչ Նամբերգաւ:

Նա զմեզ մեր բառնայ՝ և վասն մեր
չարչարի, և մեր համարեցար զնա ի ցաւս
և ի հարուածս և ի չարչարանս իբրեւ յՆս-
տուծոյ:

Բայց նա վերադարձավ վաճառականությանը, և պատժեցավ վաճառականությանը անարժեքներով հանդիսանալը։ ինչպես խաղաղությանը մերթիջումը, և նորա վերադարձը բռնկվեցա՜ր։

Մենք երևան իբրև ոչխարք մոլորեալք. այր
ի ճանապարհի իւրում մոլորեցաւ, և Տէր
մատնեաց զնա առ մեզս մեր:

Լւ. Նա առ վշտին ոչ բանայ զբերան
 իւր: Իբրեռ ոչխար ի սպանոյ վարեցաւ, և իբ-
 րեռ որով առաջի կտորչի անձառնչ կայ,
 այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր:

Աս խոնարհութեան նորա գառաւատան
նորա բարձաւ, և զազգատո՛մն նորա ո՞-
պատուեցեւ. զի բաճան յերկրէ կեանք
նորա, յանօրէնութեանց ժողովրդեան իմոյ
ի մահ՜ վարեցաւ:

Լու տաց զնարս փոխանակ գերեզմանի նորա, և գլմծամենս փոխանակ մաշու նորա: զե անորենութիւն ոչ գործեաց, և ոչ գտաւ նենդութիւն ի բերան նորա: և Տէր կատար սրբել զնա ի վերաց անտի: Եթէ տաւ ծիբ զման Սողոմոն, անձխբ ձեր տեղեցն:

դառակ երկայնակեաց. և Կլավի Տեր ի ձեռս
նորա բառնակ ի ցառց անձին նորա, ցու-
ցանել նմա լոյս և ստեղծուլ իմաստու-
թեամբ, արգարացուցանել զարդարն՝ որ
մտադիւրն ծառայեաց բազմեաց, և զմեզս
նորա նա վերացուցեալ:

Վասն այնորիկ նա ժառանգեցեղ զբա-
ղումն, և զաւար հզօրաց բաշխեցեղ. փո-
խանակ զե ի մահ, մատնեցաւ անձն նորա,
և ընդ անորէնս համարեցաւ. և նա բղ-
մեղ բազմաց վերացոյց, և վասն անոր-
նախնանց նոցա մատնեցաւ:

Ուրախ լերու ամուլ, որ ոչ ճանաչելիք, դռ-
նէս և աղաղակէս որ ոչ երկնիւնի, զի բա-
զում են որդիք սկողկիդ՝ առաւել քան
զարամբոյն: Վանդի ասաց Տէր, ընդար-
ձակէս զտեղի խորանի քոյ և զբարհից քոց-
կանգնեմ, և մի՛ խնայեար, երկայնեմ
զապաւանդակս քո, չառնտեմ զցիցս քո,
յա՛ն և յաշեակ լժուռսնիք, և զաւակ
քո զշէլժանտս ժառանգեսցէ, և զբա-
զարս աւերեալս շնեցես:

Մի երկնիցիս, զի յամօթ արարին ըզ-
բեզ, մի պատկառեցես, զի նախատեցին
զբեզ, զի զամօթն յախտնից մոռացախս,
և նախատինք այրութեան քոյ ո՛չ ևս յուշ
իցին բեզ:

Օրհնէք է որ առնէ թեզ զայդ. Տէր
Սարգսովթ անուն նորա. և որ փրկեացն
զթեզ նոյն Լստուած Իսրայելի ամենայն
երկրի կոյնացի:

Պօզոսի առաքելոյն ի Կոթնթացւոց Լուսջին Թղթոյն է
ննէնբոգաւծա (Հ. Ժ. Լ.):

Հուցանեմ ձեզ, եղբարք, զԼեւոտարանն
իմ զոր աւետարանեցի ձեզ, զոր և ըն-
կալայք, յոր և հաստատեալ էք, որով
սպրեցայքն, որով բանիւ աւետարանեցի
[Ժէ ունիցիք: բայց ել[Ժէ ի զուր ինչ հա-
ւատարմութիւն:

Չի եւս ձեզ զայն նախ աւանդեցի, զոր
և եսն ընկալայ, թէ և Վրիստոս մեռաւ
վասն մեղաց մերոց՝ ըստ զորոց, և զի թա-
ղեցաւ, թէ և յաբուա յաւուր երրորդի՝
ըստ զորոց, և թէ երևեցաւ Ավիայի և ապա
երկուսասանիցն, ապա երևեցաւ առեւել ևս
քան զինքն Տարիս երբայր միանգամայն,

յորոց բազումը կան մինչև ցայժմ, և ումանը ննջեցին. և ապա երեւցաւ Հակոբայ, ապա առաքելոցն ամենեցուն:

Հուսկ յետոյ քան զամենեւին՝ իրբն աւարդի միտք՝ երեւցաւ և ինձ. զի ես իսկ եմ տրուան առաքելոց, որ չեմ իսկ արժանի թէ կոչեցայց առաքելալ, զի հալածեցի զեկեղեցին Վատուծոյ. այլ շնորհքն Վատուծոյ եմ՝ զինչ և իցեմ, և շնորհք նորա՝ որ յիս՝ ընդունայն ինչ ոչ եղեն, այլ առաւել քան զնոսա ամենեւին վաստակեցի. և ոչ եթէ ես՝ այլ շնորհքն Վատուծոյ որ ընդ իս. արդ՝ եթէ ես, և եթէ նորա՝ այսպէս քարոզեցաք, և գուք այսպէս հաստատեցէք:

Վպա եթէ Վրիստոս քարոզի՝ եթէ ի մեռելոց յարուցեալ է, զեմից ասեն ումանը ի ձենն՝ եթէ յարութիւն մեռելոց չիւր, եթէ յարութիւն մեռելոց չիւր, ապա և Վրիստոս չէ յարուցեալ. և եթէ Վրիստոս չիւր, յարուցեալ, ընդունայն է քարոզութիւն մեր, ընդունայն են և հաւատքն ձեր. և գտանիցիմք սուտ վկայք Վատուծոյ, զի վկայեցաք զՎատուծոյ թէ յարոյց զՎրիստոս, զոր ոչն արդեօք յարոյց՝ եթէ մեռեալք ոչ յառնիցեն:

Իսկ եթէ մեռեալք ոչ յառնեն, ապա և Վրիստոս չէ յարուցեալ. և եթէ Վրիստոս չիւր, յարուցեալ, ընդունայն են հաւատքն ձեր, և տակաւին ի նմին ի մեղս կայցէք:

Իսկ արդ՝ որ ննջեցինն ի Վրիստոս՝ կորեանն արդեօք, եթէ այսու կենօրս միայն յուսացեալ եմք ի Վրիստոս, ապա ողորմելի եմք քան զամենայն մարդիկ:

Վալ արդ՝ Վրիստոս յարուցեալ է ի մեռելոց, առաջին պտուղ ննջեցելոց. քանզի մարդով եղեւ մահ, և մարդով յարութիւն մեռելոց. որպէս Վազման ամենեւին մեռանին, նոյնպէս և Վրիստոսի ամենեւին կենդանացին, իւրաքանչիւր յիւրում կարգի. նախ Վրիստոս, և ապա Վրիստոսանք ի գալստեան նորա, և ապա կատարած: Հորժամ տացէ ի ձեռս զԹագաւորութիւնն Վատուծոյ և Հօր, յորժամ խափանեցէ զամենայն իշխանութիւնս, և զամենայն պետութիւն և զղորութիւն. զի պարտ է նմա թագաւորել, մինչև զիցէ

զամենայն թշնամիս ի ներքոյ ոտից իւրոց. յետին թշնամին խափանի՝ մահ. և զամենայն ինչ հնազանդ արար ի ներքոյ ոտից նորա:

Վալ յորժամ ասիցէ, թէ հնազանդեալ է նմա ամենայն, յայտ է՝ թէ բաց յայնմանէ՝ որ հնազանդեցոյց նմա զամենայն, այլ յորժամ հնազանդեցի նմա ամենայն, յայնժամ և ինքն որդի հնազանդեցի այնմ, որ հնազանդեցոյց նմա զամենայն. զի եղեցի Վատուծոյ ամենայն յամենայնի:

Աւրաթ՝ Հարց Դէ Տէր Առաքել, Նաշու մեռ. ձեր:

Արեւելեցին ինդորածք իմ առաջի գո Տէր. ըստ բանի քու՝ իմաստուն արա՛ զես:

Ինքեւրցուածս Աշխարհից Օրինաց:

(ԳԼ Ժ):

Ի ժամանակին յայնմիկ ասաց ցիս Տէր. կօփես դու քեզ երկուս տախտակս քարեղէնս իրբն զառաջինն, և ել ի լեռանն. և արասցես դու քեզ տապանակ վայտեղէն. և զրեցից ի տախտակն զնոյն պատգամն որ էին յառաջին տախտակն՝ զորս դուս խորտակեցեր, և զիցես զնոսա ի ներքս ի տապանակին:

Վա արարի տապանակ յանդուտ վայտից, և կօփեցի երկուս տախտակս քարեղէնս իրբն զառաջինն, և ելի ի լեռանն, և երկու տախտակքն յերկոսին ի ձեռս իմում:

Վա զրեաց յերկոսին տախտակն ըստ առաջին զրոյն զտանն պատգամն՝ զոր խօսեցաւ ընդ ձեզ Տէր ի լերինն ի միջոյ հրոյն, և ետ զնոսա ցիս Տէր:

Վա դարձայ իջի ի լեռնէ անտի, և եղի զտախտակն ի ներքս ի տապանակին, և էին անդ որպէս և պատուիրեաց ինձ Տէր:

Վա որդիքն Իսրայելի չուեցին ի Վերով թայ որդոցն Հակինայ ի Սաղայի. և անդ մեռաւ Մհարոն և անդէն թաղեցաւ. և քահանայացաւ Լղիազար որդի նորա ընդ նորա:

Վնտի չուեցին ի Վաղզադ, և ի Վաղզաղայ յետաղայ յերկիր վտակաց Ջուրց:

Հայնմ ժամանակի զատուց Տէր զցեղն Դևեայ բառնալ զտապանակ ուխտին Տեա-

որն, կալ առաջին Տեառն՝ պաշտել և ազօր ըստ մատուցանել յանուն նորա մինչև ցայսօր:

Այս անյնորիկ ոչ գոյ Ղ. Եսայիայիցն բաժին և ժառանգութիւն ի մէջ եղբայր իւրեանց, զի Տէր ինքնին է մասն և ժառանգութիւն նոցա՝ որպէս և ասաց նոցա:

Եւ ես կացի ի լերինս զբառաստուն տիւ և զբառաստուն գիշեր. և լուսա ինձ Տէր ի ժամանակին յայնմիկ, և ոչ կամեցաւ աստակել զձեզ:

Եւ ասէ ցիս Տէր. գնա՛ չուես առաջի ժողովոգեանդ այգորիկ, և մոցեն և ժառանգեացեն զերկիրն զոր երդուայ չարցն զոցա՝ տալ զոցա:

Եւ արդ, Իսրայէլ, զե՛նչ խնդրէ ի քէն Տէր Եստուած քո, այլ երկնէլ ի Տեառնէ Եստուծոյ քումնէ, և գնալ յամենայն ի ճանապարհս նորա և սիրել ցնա և պաշտել զՏէր Եստուած քո յամենայն սրտէ քումնէ, և յամենայն անձնէ քումնէ. և պահել զպատուիրանս Տեառն Եստուծոյ քոյ և զերաւունս նորա՝ զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր, զի բարի լինցի քեզ:

Եւ առաջիկ Տեառն Եստուծոյ քոյ երկիրք և երկնից երկիրք և երկիր և ամենայն որ է ի նոսա, բայց ընդ չարսն ձեր յառաջագոյն չաճեցաւ. Տէր սիրել զնոսա, և ընտրեաց զզաւակ նոցա յետ նոցա՝ ըզձեզ քան զազգս ամենայն բոտ առաքաւ աստ պսոխիկ:

Բնիկ երցուածս ի Եօթայ:
(Գ. Լ. Ժ. Ի.):

Այնչեւ երբ աշխատ առնէք զանձն իմ, և խախտէք զիս բանիւր. բայց զիտասջիւր զի Տէր արար ընդ իս այսպէս: Իամբասէք զիս՝ և ոչ ամաչէք յարձակեալ ի վերայ իմ:

Եւ յո, արդարեւ ես մտրեցայ և յիս չանդուցեալ է մտրութիւն, խօսել բան զոր ոչ է արժանս. և բանք իմ մտրեալ են՝ և ոչ են ի գէպ ժամանակի:

Թողոյր զայդ որ յիմ վերայ մեծարանեալ էք, և յարձակեալ էք ի վերայ իմ նախատանօք:

Երբ գիտասջիւր՝ զի Տէր է՝ որ խոռվեացն, և ամուրս ի վերայ իմ բարձրացոյց:

Եւ ահա ծաղր լինիմ նախատանօք, և ոչ խօսեցայց. աղաղակեցից՝ և ոչ ուսուրիցէ գատաստան:

Եւ որչ պատեալ եմ, և ոչ կարացից անցանել. եդ ի վերայ երեսաց իմոց խաւար:

Արկաղոյց յինէն զգառս իմ, վերացոյց զպակն ի գլխոյ իմմէ:

Պարտեաց չորչ զինն՝ և գնացի, և չատ իբրեւ զճառ զյոյս իմ՝ և չարաչար բարկութեամբ վարեցաւ ընդ իս, չամարեցաւ զիս իբրեւ զվնամի:

Այնպէս ամայն չառն ի վերայ իմ ճէնք նորա, զճանապարհս իմ պատեցին դարանակալք:

Շուտ եղեն յինէն եղբայր իմ, ծանեան զօտարս քան զիս:

Իսրեկամբ իմ անողորմք եղեն, անգոսնեցին զիս մերձաւորք իմ, և ծանօթք իմ մոռացան զանուն իմ:

Գրացիք տան իմոյ և աղախնայք իմ օտար չամարեցան զիս, այլազգի լծուէի առաջին նոցա:

Չճառայ իմ կռեցի՝ և ոչ լուսա, բեւան իմ աղաչէր և աղեքսէի զկին իմ: Կռէի ողորանօք զորդիս չարճից իմոց, և նորա յախտեան ուրացան զիս. յորժամ յառնեմ, բամբասեն զիս:

Պարեցան յինէն ծանօթք իմ, և զորս ես սիրէի՝ յարեան ի վերայ իմ:

Փոխեցան մարմինք իմ ընդ մորթով իմով, և զոսկերս իմ ունիմ յատամունս:

Աղորմեցարուք ինձ, ողորմեցարուք ինձ, ո՛ր բարեկամք, զի ձեռն Տեառն միեցաւ յիս:

Ընդէր չարածէք դուք զիս իբրեւ զՏէր, և մարմնովք իմովք չեցէք յազեալ:

Ո՛րպէս ինձ զբել զբանս իմ, և չանել զնոսա ի մտեան յախտեան, զբաւ երկաթեաւ ի կապարի կամ ի վէմն քանդակեալ առ ի վկայութիւն:

Քանզի գիտեմ զի մշտնջենաւոր է որ լուծանեւոցն է զիս յերկրի, յարուցանել զմորթ իմ որ կրեաց զայս ամենայն: Ի Տեառնէ վճարեցաւ ինձ այս. զոր ես անձին իմում իրազէտ եմ, զոր ակն իմ ետես՝ և ոչ այլ որ ամենայն ինչ վախճանեցաւ ի ծոց իմ:

ցեն կեանք մեր իբրև զհետս ամպոյ, և իբրև դամանդակ ցրուեցին հայածեալ ի ճառագայթից արեգական և ի տապոյ նորա ծանրացեալ:

Չի անցք ստուերի են կեանք մեր, և չիք խափան վախճանի մարգկան, զի կրնք քեզա՝ և ոչ որ որ դարձուցանէ:

Երբ՝ եկայք և վայելեցուր ի բարութիւնս՝ որ կանս, և վարեցուր արարածովք զբաղեալք իբրև ի մանկութեան:

Պէտպէս գինեօք և անոյշ իւղովք լցցուր, մի՛ անցցէ առ մեօք ծաղիկ գարնայնոյ:

Բոլորիք վարդից պսակեցուր՝ մինչ չե թառամեալ իցեն:

Մի՛ որ ամենեւին լիցի անման ի մեծամեծար ուրախութենէս մերմէ. յամենայն տեղեւ թողցուր գնշանակ ուրախութեան. զի այն է բաժին մեր, և սոյն վիճակ:

Բռնադատեցուր զանանկն անիրաւութեամբ, մի՛ խնայեցուր յայրին, մի՛ խորհեցուր ի բազմաժամանակեայ աղեաց ծերոյն:

Լս. օրէնս արդարութեան՝ բռնութիւն մեր եղիցի. զի տկարութիւն անպիտան յանդիմանի:

Վարանակալ լիցուր արգարոյն՝ զի դժպըհի եղև մեզ, և հակառակ կայ դործոց մերոց, և նախատինս զնէ մեզ զյանցան օրինացն, և բամբասէ զմեզ մեղօք մանկութեան մերոյ:

Խոտառնայ ունել զգիտութիւն Մատուոյ, և որդի Մատուոյ գանձն իւր անուանէ, և եղև ի յանդիմանութիւն մտաց մերոց:

Շանր է մեզ և տեսանէն զնա, զի աննման են այլոց կեանք նորա և այլազգի շաւիղք նորա:

Ի դարչութիւն համարեցաք նմա, և խորի ի ճանապարհաց մերոց՝ իբրև ի պրզծութեանց, երանէ զվախճան արդարոց, և հպարտացեալ՝ կոչէ Հայր զՄատուած:

Տեսցուր թէ ճշմարիտ իցին բանք նորա, և փորձեցուր զվախճան նորա:

Եթէ իցէ արդարև որդի Մատուոյ, պաշտպանեացէ նմա, և փրկեացէ զնա Մատուած ի ձեռաց հակառակորդաց:

Թխամանօք և գանիւք խոշտանգեցուր զնա, զի զափ առցուր զհակութեան նորա,

և խեղամուտ լիցուր անոխակալութեան նորա:

Մահու խայտառակութեան դատեցուր զնա. եթէ լինիցի՝ այցելութիւն նմա ի բանից իւրոց:

Չայս խորհեցան և խարեցան. զի կուրացոյց զնոսա չարութիւնն իւրանց, և ոչ ծանեան զխորհուրդս Մատուոյ, և ոչ վարձուց ակն կալան սրբութեան, և ոչ բնորեցին զպատիւ ուշոց անարատից:

Ընթերցուածս ի Միքիայ մարգարէէ:

(Պ. Լ. Գ. 7):

Եւ ես Տեառն ակն կալաց, սպասեցից Մատուոյ փրկէ իմի, և լուիցէ ինձ Տէր Մատուած իմ:

Մի՛ ոտնհար լինիր ինձ, թշնամի՛ իմ, զի զլորեցայ, միտանգամ կանգնեցայ, զի թէ նստայց ի խաւարի՝ Տէր է իմ լոյս:

Բարկութեան Տեառն համբերից՝ զի մեղայ նմա, մինչև արդարացուցէ զդատաստան իմ, և արասցէ ինձ իրաւունս, և հանցէ զնա ի լոյս, և տեսից զարդարութիւն նորա:

Լս. տեսցէ զես թշնամին իմ, և ծածկեացէ զնա ամօթ. որ ասէր ցիս՝ Երբ Տէր Մատուած քո, աչք իմ տեսցեն ի նա:

Պողոսի առաքելոյն ի Փիլիպպիցւոց թղթոյն է

ընթերցուածս (Է. Լ. Գ. 12):

Կամիմ թէ գիտիցէք, եղբարք, զի որ ինչ վասն իմ էր, ևս քան զես ի յառաջադիմութիւն Վեստարանին եկն, մինչև կապանաց իմոց յայտնի լինել ի Քրիստոս յամենայն հրապարակիս, և առ այլս ամենեւեան, և առ բաղում եղբարս ի Տէր, որ վստահ են կապանօքս իմովք, առաւել ևս համարձակել՝ առանց երկիւղի զբանն Մատուոյ խօսել:

Ոմանք առ նախանձու և հակառակութեան, և ոմանք մտադիւրութեամբ իսկ Գլխատոս քարոզեն. և ոմանք ի սիրոյ, քանզի գիտեն՝ եթէ ի պատասխանատուութիւն Վեստարանին կամ. և ոմանք առ հետադիմութեան Գլխատոս պատմեն, այլ ոչ սրբութեամբ. քանզի համարին նեղութիւնս յարուցանել ի վերայ կապանաց իմոց:

Բայց այս զե՞նչ է, որով օրինակաւ և իցէ, եթէ պատճառանք և եթէ ճշմարտութեամբ, Վրիստոս պատմի. և ընդ այս խնդամ, այլ և ուրախ ևս եղէց. զի գիտեմ եթէ այս պահի ինձ ի փրկութիւն ի ձերոց խնդրածոց, և ի պարզեաց Հոգւոյն Հիստոսի Վրիստոսի, բառ անկապութեան և յուսոյն իմոյ. զի մի իւր յամբօթ եղէց, այլ ամենայն համարձակութեամբ՝ որպէս և յամենայն ժամ՝ և այժմ մեծացի Վրիստոս ի մարմնի իմում, եթէ կենօք և եթէ մահու։

Չի ինձ կենանք Վրիստոս է, և մեռանել չա՞ն։

Դէ. Դու ևս քահանայ յախեանք ըստ կարգին Մկրտնեցեկի, և ճերմոց արմէ քումմէ։

Արքայ Եւտարանիս Հիստոսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթեոսի (Հւ. Ժ. Գ. հէ. 24)։

Տէրն մեր Հիստոս Վրիստոս ասէ։

Յայնժամ Հիստոս ասէ. ցաշակերտան իւր. եթէ որ կամի զկնի իմ գալ՝ ուրացի զանձն, և առցէ զեսչ իւր և եկեցիք զկնի իմ։

Չի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա։

Չի՞նչ օգտիցի մարդ. եթէ զաշխարհս ամենայն շահեցի, և զանձն իւր տուժեաց. կամ զե՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրում։

Չի գաղտնի որդի մարդոյ փառք Հօր իւրոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք իւրովք, և յայնժամ հատուցէ իւրաքանչիւր ըստ զորոս իւր։

Եւմն ասեմ ձեզ, զի իցեն ոմանք ի սոցանէ՝ որք աստ կան, որք ո՛չ ճաշակեցին զմահ մինչև տեսանիցեն զորդի մարդոյ եկեալ արքայութեամբ իւրով։

Յերեկոյն՝ Համբարձի ք. Ոչ զիւրեւրդ։

Անցերորդ Կիւրակէ մեծի Պահանջ, ԱՅ. ք. Ոչ զիւրեւրդ՝ իւր ասորցի, Սղմ. ճժԲ։

Եղեցին անուն Տեսան օրհնեալ, յայտ՝ հեռէ մինչև յախեանս։

Արքայ Եւտարանիս Հիստոսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթեոսի (Հւ. Ի. Ե. հէ. 5)։

Եւ Տէրն մեր Հիստոս Վրիստոս։

Եւ յասել ոմանց զտաճարէն, թէ գեղեցիկ վեմօք և աշտարակօք զարդարեալ է, ասէ. զայդ ամենայն զօր տեսանէք, եկեցեն ատուք՝ յորս ո՛չ թողցի այդք քար ի քարի վերայ, որ ո՛չ քակտեցի։

Հարցին ցնա և ասեն. վարդապետ, երբ լինիցի այդ, և զե՞նչ նշան իցէ՞ յորժամ այդ լինեցոց իցէ։

Եւ նա ասէ. զգո՛յճ կացէք, մի խարիչիք. զի բազումք զայցեն յանուն իմ, և ափեցեն թէ ևս եմ. և մերձեցաւ ժամանակ. մի երթայցէք զկնի նոցա։

Եւ յորժամ լսիցէք պատերազմունս և խռովութիւնս՝ մի զարհուրիցիք, զի պարտ է նախ այնմ լինել, այլ ո՛չ առժամայնն կատարած։

Հայնժամ ասէ ցնոսա. յարիցէ ազգ յազգի վերայ, և թաղաւորութիւն ի թաղաւորութեան վերայ. և շարժմունք մեծամեծք, և ի տեղիս տեղիս սովք և սրբաժութիւնք եղիցին, արհաւիրք և նշանք մեծամեծք յերկնից։

Բայց յառաջ քան զայս ամենայն, միւսեցեն զձեռս իւրեանց ի ձեղձ և հալածեցեն. մասնեցեն ի ժողովուրդս և ի բանաս, և տանիցին առաջն զատաւորաց և թաղաւորաց վասն անուան իմոյ. և լինիցի ձեզ այն ի վկայութիւն։

Երդ զկիւր ի սիրտս ձեր, մի յառաջագոյն կրթիւ տալոյ պատասխանի. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ո՛չ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասխանի ամենայն հակառակորդն ձեր։

Մատնեալք և ի ծնողաց և յեղբարց և յազգականաց և ի բարեկամաց, և ըսպանանիցեն ի ձեռն, և եղիլք ատեցեալք յամենեցուն վասն անուան իմոյ. և մազ մի ի գլխոյ ձերմէ ո՛չ կորիցէ. և համբերութեամբ ձերով ստապիք զոգիս ձեր։

Եւ յորժամ տեսանիցէք չուրջ պատեալ զօրօք զէրուսաղէմ, յայնժամ զիտապիք թէ մերձ է աւեր նորա։

Հայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ի լերինս, և որ ի միջի նորա իցեն՝ խուսեացեն, և որ ի դաւառան իցեն՝ մի մտցեն ի նա. զի առուրք վրէժխնդրութեանն այնորիկ, առ ի կատարելոյ ամենայն զրեւոյ:

Բայց վայ իցէ յդեաց և ստնտուաց յաւուրան յայնոսիկ. զի եղեցի տաղնապ մեծ ի վերայ երկրի, և բարկութիւն ժողովրդեանն այնմիկ:

Եւ անկցին ի սուր սուսերի, և զերեսցին յամենայն հեթանոսաց. և Կրուսադէմ եղեցի կոխան յաղզաց՝ մինչև կատարեսցին ժամանակք հեթանոսաց:

Եւ եղեցին նշանք յարեգակն և ի լուսին և յաստեղս, և յերկրի տաղնապ հեթանոսաց՝ ի յահել բարբառոյ իբրև ծովու և խռովութեան, յեւանելոյ ոգոց մարդկան յերկուղէ՝ և ի կարծեաց եկելոց ի վերայ տիեզերաց. զի զօրութիւնք երկնից շարժեսցին:

Եւ յայնժամ տեսցեն զօրդի մարդոյ եկեալ ամպովք զօրութեամբ և փառօք բազմք:

Եւ յորժամ սկսանիցի այս լինիլ, ամբարձիք և բարձրացուծիք զզուխս ձեր, զի մերձ է փրկութիւն ձեր:

Եւ սաաց առակ մի՝ նոցա, տեսէք զժողէնիդ և զամենայն ծառ. յորժամ ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց, տեսանէք՝ և ի նոցանէ ճանաչէք թէ՛ մերձ է ամանքն:

Նրոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն եղեալ, գիտասձիք թէ՛ մերձ է արքայութիւն Վստուծոյ:

Վռն տեսմ՝ ձեզ, եթէ ոչ անցցէ ազգըս այս, մինչև այս ամենայն լինիցի:

Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ ոչ անցանիցեն:

Չգոյշ լերուք անձանց, զուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուպտութեամբ և արբեցութեամբ՝ և հոգովք աշխարհականօք. և յանկարծակի հասանիցէ ի վերայ ձեր օրն այն. զի իբրև զօրոգայթ հասանիցէ ի վերայ ամենեցուն որ բնակեալ են ընդ ամենայն երես երկրի:

Երթուն կացէք այսուհետև, յամենայն ժամ աղօթս արարէք, զի արժանի լինի-

չէք զերծանել յայնժամ ամենայնէ որ լինելոց է, և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ:

Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս ելեալ ազանէր ի լերինն՝ որ կուէր Զիթենեաց:

Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա ի տաճարն՝ լսել ի նրմանէ:

Ճաշու Սաղմոս կցորդ:

Վեղ վայելէ որհնութիւն Վստուած ի Սիոն. և քեզ տացին աղօթք յԱրուստղէմ:

Բնեթեցուածս յԱռայեայ մարդաբէկ:
(Պ.Լ. Կ.Չ.)

Սյապէս ասէ Տէր. երկինք ամբողջ իմ են և երկիր պատուանդան ուտից իմնց. որպիսի տուն շինիցէք ինձ, ասէ Տէր, կամ որպիսի ինչ իցէ այն տեղի հանգստեան իմնց. զի զայս ամենայն ձեռն իմ արար, և իմ է ամենայն՝ ասէ Տէր. և ես յո՞ հանգեայց, եթէ ոչ ի հեղս և ի խոնարհս, և որ զողան ի բանից իմնց:

Բայց անօրէնն որ մատուցանէ ինձ եղն պատարազ՝ այնպէս է, որպէս թէ հարկանիցէ որ զկառավին մարդոյ. և որ մատուցանէ զոչխար պատարազ՝ այնպէս է, որպէս թէ դուն որ մօրթիցէ. և որ մատուցանիցէ որ նաշի՞՞ այնպէս է, որպէս թէ հեղուցու որ զարին խողի. և որ տայցէ զկնդրուին ի խունկս յիշատակաց՝ այնպէս է, որպէս զհայցոյիշն. և ինքեանք ընտրեցին զճանապարհս իւրեանց, և զզարշնիս իւրեանց՝ զոր անձինք իւրեանց ակօրժեցին:

Եւ ես առից ի ձեռն զեսարէութիւնս նոցա, և բոս մեղաց նոցա հատուցից նոցա. զի կոշիցի գնոսա՞ և ոչ լուսն ինձ, խօսեցայ՝ և ոչ անասցին. և արարին շար առաջի իմ, և զոր ոչն կամէի՝ ընտրեցին:

Լուարուք զպատգամս Տեսնոն որ դուք զայր ի բանից նորա. խօսեցարուք, եղբարք մեր, ընդ առեկն ձեր և ընդ զարեցուցիւ. զի անուն Տեսնոն փառաւորեցի, և երեւցի յուրախութեանն ձերում՝ և նորա ամաշխարհ:

Հայն բարբառոյ ի քաղաքէ, ձայն ի տաճարէ, ձայն Տեսնոն հատուցանէ զհա-

տուցումն հախառակորդաց, մինչ չե իցէ յորոշն ծնեալ, և մինչ չե իցեն հասեալք ցաւք երկանց, ապրեցաւ, և ծնաւ արու:

Ո՞ր առաւ, ո՞ր ետես այսպիսի ինչ, եթէ երկնաց երկիր ի միում աւուր, և ծնաւ աղղ մի ողջոյն միանգամայն, զի երկնաց սիրուն, և ծնաւ զմանկունս իւր. եւ ետուք եղ զյոյսդ զայդ, և դու ոչ յիշեցիր զես՝ ասէ Տէր. ոչ ապաքէն զամուլն և զծննդն՝ զակամն եւ արարի՝ ասէ Մատուած քո:

Արախ լիւր, Արուսաղէմ, և ժողովեցաւ բոլր առնել տօն ի զմա՝ ամենեքեան ոյք սիրէք զդա, խնդացէք և ուրախ լիւրօք ի միասին՝ որ նստիք ի սուգ վասն դորա. զի զիեցէք և յաղիցիք ի ստեանց միսիթարութեան դորա, և կշտապինդ վա՝ յիկեցէք ի դալստին՝ փառաց դորա:

Օ ի այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ եւ զարծուցանեմ ի դոսա իբրեւ զգետ բզեաւաւաղութիւն, և իբրեւ զհեղեղատ յորդեալ՝ զփառս հեթանոսաց. զմանկունս դոցա ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ բերիցեն, և ի վերայ ծնեաց իւրեանց գգուիցեն. որպէս մայր որ զմանուկ իւր գգուիցէ, այնպէս գգուեցից զձեզ. և Արուսաղէմ՝ միսիթարեւնէք, և տեաշիւք և խնդացեն սիրող ձեր, և ոսկերք ձեր իբրեւ զգալարի զուարճացին. և ծանիցի ձեռն Տեառն երկիրդածաց իւրոց, և սպառնացի անհաւատիցն:

Օ ի ահաւասիկ Տէր իբրեւ զհօր եկեացէ, և կառք նորա իբրեւ զմորիկ՝ հատուցանել սրտմտութեամբ զհատուցումն իւր, և բոցով հրոյ զարճամարճանս իւր:

Օ ի ի հօր Տեառն դատեացի երկիր աւմենայն, և ի սուր նորա ամենայն մարմին. բարդմբ եղեցին վերաւորք ի Տեառն, որ սրբինն և մարբին ի պարտեզս և ի սրահս իւրեանց. որ ուտեն զմիս խոզենի և բզ՝ զարշիւնս և զմուկնս, ի միասին ստատկեացին նոքա՝ ասէ Տէր:

Լա եւ զգործս նոցա և զետրհուրդս նոցա գիտեմ: Կամ ժողովիլ զամենայն աղղըս և զեղուս. եկեացեն և տեսցեն բզ՝ փառս իմ. և թողից ի վերայ նոցա նշան:

Լա առաքեցից ի նոցանէ փրկեալս յաղգս, ի Թարսիս, և ի Բուդ, և ի Ղուդ, և ի Մոսոր, և ի Թորէլ, և յԱլադայ, և ի կղզ-

զիս Տեառորս՝ որոց չեցէ լուեալ զանուն իմ, և ոչ տեսեալ զփառս իմ. և զանուն իմ ի մէջ ազգաց:

Լա ածցեն զեղբարս իւրեանց յամենայն ազգաց պատարազ Տեառն, հեծեալս կառօք՝ հանդերձ պալարակապ երկվարօք հովանոցօք ի սուրբ քաղաքն Արուսաղէմ, ասէ Տէր, որպէս մատուցին ինձ որդիքն Խաթայի զպատարագս իւրեանց սաղմոսիւք ի տան Տեառն:

Լա ի նոցանէ առից ինձ ի քահանայս և ի Ղեառցիս՝ ասէ Տէր:

Օ որ օրհնակ երկինք նոր և երկիր նոր, զոր ենն առնեմ կալ առաջի իմ, ասէ Տէր, նոյնպէս կացցէ զաւակն ձեր:

Լա եղեցի ամիս յամիս և շաբաթ ի շաբաթ՝ եկեացէ ամենայն մարմին երկիրպազանել առաջի իմ Արուսաղէմ, ասէ Տէր Մատուած:

Լա ելցեն և տեսցեն զոսկերս մարդկանս առ իս յանցուցելոց, զի որդն նոցա ոչ վախճանեցի, և հօր նոցա ոչ շեջի, և եղեցին ի տեսիլ ամենայն մանկեանց:

Մեծոքի Սաղմոս՝ Էն:

Սաղմոս զիւր և կատարեցէք Տեառն Մատուած մերոյ, ամենեքեան որք շաբթ էք զնովա:

Պողոսի առաքելոյն ի Ղողոսացոյց թղթոյն է ընթերցուածս (Ժ. Բ. Է. 8):

Չգոյշ լիւրօք, մի՛ զք իցէ որ զձեզ կողափոխէ ճարտարմտութեամբ և սնտի խարեւթեամբ, որք բստ մարդկանս աւանդութեան և բստ տարերոց աշխարհիս, և ոչ բստ Յիսուսի Քրիստոսի. զի ի նմա բնակի ամենայն լուսն աստուածութեանն մարմնապէս. և էք դուք նովա լցեալք. որ է զլուսն ամենայն իշխանութեան և պետութեան:

Արով թրփատեցարուք հատուովք զանձեռագործ թրփատութիւնն, ի մերկանալ զանդանս մարմնոյ թրփատութեամբն Քրիստոսի. թաղեալք ընդ նմին ի մկրտութեանն, որով և ընդ նմին յարեայք հաւատովք՝ Մատուած ազգեկցութեանն, որ յարցց զնա ի մեռելոց:

Լա զձեզ որ երբեմն մեռեալն էիք ի մեղքս և յանթրփատութիւն մարմնոյ ձերոյ,

կենդանացոյց յանձին իւրում. Հնորճեաց մեզ զամենայն յանցանա մեր. և ջնճեաց զձեռագիր մերոյ Հակառակութեանն հրամաններն իւրովք. որ կայր մեզ Հակառակ՝ երարձ զայն ի միջոյ և բեռեաց ընդ խաչափայտին. մերկեաց զեղիանութիւնս և զպետութիւնս, յայտ յանդիման խայտառակեաց նշառակեալ գնոսա յանձին իւրում ի յարութեան իւրում:

Մի՞ որ այսուհետեւ զձեզ դատեցի՞ ուտելով կամ բմպելով, կամ մասամբ տօնից, կամ ամսամուրիք կամ շարաթուր, որ են ստուերք հանդերձեւոցն. այլ մարմին Վրիստոս է:

Մի՞ որ զձեզ խորեաց, որ կամիցի խոնարհութեամբ և կրօնիք հրէշտակաց, զոր չիցէ տեսեալ զբաշեռ վարել՝ տարապարտ հպարտացեալ ի մտաց մարմնոյ իւրոյ. և ո՞ւր ունիցի զգլուխն Վրիստոս, ուստի ամենայն մարմին յողիւք և խաղաղեք տարարեալ և խառնեալ աճէ զաճումն Վստուծոյ:

Եթէ մեռարուք ընդ Վրիստոսի ի տարեաց աշխարհիս, զե՞ ևս իբրեւ զկենդանիս ստուէն յաշխարհի կրօնաւորիք, մի՞ մերձենար, մի՞ ծաշակեր, մի՞ հուպ լինիր. որ է ամենայն ինչ ի պէտս ապականութեան, ըստ պատուիրանաց և վարդապետութեան մարդկան. որ յիմաստութիւն իմն համարէ, ինքնակամ՝ կրօնիք, և խոնարհութեամբ, և անխայտութեամբ մարմնոյ. և ո՞ւր ի պատիւ ինչ լրութեան մարմնոյ:

Եթէ յարերուք ընդ Վրիստոսի, ապա զվերինն ինդրեցէք՝ ուր Վրիստոսն նստի ընդ աջմէ Վստուծոյ. զվերինն խորճեարուք, մի՞ զայս՝ որ յերկրի աստ է. քանզի մեռարուք, և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ Վրիստոսի Վստուած. իսկ յորժամ Վրիստոս յայտնեցի կեանքն ձեր, յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտնեալք փառք:

Ապանէք այսուհետեւ զանդամ ձեր զերկրաւորս. ի բաց ընկեցէք զպոռնկութիւն, զպղծութիւն, զբիծ, զցանկութիւն շարեաց, և զազաւութիւն՝ որ է կռապաշտութիւն. վասն որոյ զայ բարկութիւն Վստուծոյ ի վերայ որդեղն անհաւանութեան, որովք և դուք երբեմն գնայիք՝ մինչ կենդանիքն էիք ի նոսա:

Եւդ ի բաց թօթափեցէք և դուք զայն ամենայն, զբարկութիւն, զբարձուրութիւն, զշարութիւն, զհայհոյութիւն, զխեղճատակութիւն ի բերանոց ձերոց:

Մի՞ ստեք միմեանց. մերկացարուք ըզհին մարդն զործովքն իւրովք, և զգեցարուք զնորն նորոգեալ ի գիտութիւն, ըստ պատկերի արարչն իւրոյ. ուր ո՞ւր է նրեայ և ո՞ւր հեթանոս, թշխատութիւն և անթշխատութիւն, խուժ դուժ, Սկիւթացի, ծառայ, ազատ. այլ ամենայն և յամենայնի Վրիստոս:

Չգեցարուք այսուհետեւ իբրեւ ընտրեալք Վստուծոյ՝ սուրբք և սիրեցեալք՝ զգլուխ, զողորմութիւն, զբաղցրութիւն, զխոնարհութիւն, զհեղուցութիւն, զերկայնամտութիւն. ներել միմեանց, Հնորճել իրեաց, եթէ ուրուք զումեք տրտունջ ինչ իցէ որպէս Վստուած Վրիստոսի. Հնորճեաց ձեզ, նոյնպէս և դուք:

Եւ ի վերայ այս ամենայնի զեղն, որ է զօգ կատարմանն. և խաղաղութիւնն Վրիստոսի հաստատեցի ի սիրտս ձեր, յոր և կռեցարուք միով մարմնով: Եւ զոհացողք լինի՞նք. զի բանն Վրիստոսի բնակեցէ ի ձեզ առատապէս. ամենայն իմաստութեամբ ուսուցանել և խրատել ըզմիմեանս. սաղմոսիք և օրհնութեամբք, և երգովք հոգեորք և Հնորճք օրհնել ի սիրտս ձեր զՎստուած:

Եւ զամենայն զոր և առնիցէք բանիւք և արդեամբք, զամենայն յանուն հեռուն Հիսուսի արասիք, զոհացողք լինի՞նք զՎստուծոյ և զժօրէ նովս:

Եղև. Եղապակեցէք սոս Տէր ամենայն երկիր, ծառայեցէք հեռուն տալիսութեան:

Արդ Վեռարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Ստեփանոսի (ՀՆ. ԻԿ. ԶԷ. 34):

Վասն հեռուն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Իսկ փարիսեցիքն իբրեւ լուսն՝ եթէ պատանձեցոյց զՍաղուկեցիսն, ժողովեցան ի միասին:

Եւ եհարց մի ոմն ի նոցանէ զնա՝ փորձելով, և ասէ. Վարդապետ, որ պատուիրան մեծ է յորէնս:

Լու Յիսուս ասէ ցնա՝ սիրեցես զՏէր
Մատուած քո յամենայն սրտէ քումնէ, և
յամենայն անձնէ քումնէ, և յամենայն
մտաց քոց՝ այս է մեծն և առաջին պա-
տուիրան՝ և երկրորդն՝ նման ամին, սիրե-
ցես զքնկեր քո իբրեւ զանձն քո:

Հայս երկուս պատուիրանս ամենայն օ-
րէնք և մարդարէք կախեալ կան:

Լու ի ժողովել փարիսեցւոցն, եհարց ցր-
նոսա Յիսուս՝ և ասէ՝ զեանդ թուի ձեզ
վասն Քրիստոսի, ոյր որդի է: Ըսեն ցնա՝
Վաւթի:

Ըսէ ցնոսա Յիսուս՝ իսկ զեանդ Վա-
ւթի՞մ հոգւովն կոչէ զնա Տէր, և ասէ՝ ա-
սաց Տէր ցՏէր իմ, նիստ ընդ աշմէ իմնէ,
մինչև եղից զԹշնամիս քո պատուանդան
սոխց քոց՝ իսկ եթէ Վաւթի՞մ զնա Տէր
կոչէ, զեանդ որդի նորա կցէ:

Լու ոչ որ կարէր տալ նմա պատասխա-
նի բան մի, և ոչ իշխել որ յայնմ օրէ
հարցանել զնա և ոչ ինչ:

Հայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ժո-
ղովորդան և ընդ աշակերտան իւր և ա-
սէ՝ յաթնուն Սոթմասի նստան զպիրքն և
փարիսեցիք՝ զամենայն ինչ՝ զոր ասիցեն
ձեզ՝ արարէք և պահեցէք, բայց ըստ գոր-
ծոցն նոցա մի՛ առնէք, զի ասեն և ոչ առ-
նեն:

Վապեն բնութիս ծանունս և դժուարա-
կիրս, և զնեն ի վերայ ուսոց մարդկան, և
մատամբ իւրեանց ոչ կամին շարժել բղնո-
սա:

Լու զամենայն գործս իւրեանց առնեն ի
ցոյցս մարդկան, բայնեն զգրապանակս իւ-
րեանց, և երկայնեն զքրդանցս հանդերձից
իւրեանց՝ սիրեն դառաջագահս յրնթրիս
և զնախաթնոս ի ժողովուրդս՝ և զողջոյնս
ի հրապարակս, և կոչել ի մարդկանէ՝ ուր-
բի ուրբի:

Բայց զուր մի՛ զոր կոչէք վարդապետ,
զի մի է ձեր ուսուցիչ, և ամենեքեան զուր
եղբարք էք:

Լու հայր մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի, զի ձեր
մի է Հայր՝ որ յերկնէս է:

Լու մի՛ կոչեցիք ուսուցիչք, զի ուսուցիչ
ձեր Քրիստոս է:

Լու մեծն ի ձէնջ՝ եղեցի ձեր սպասա-
ւոր:

Որ բարձրացուցանէ զանձն՝ խոնարհե-
ցի, և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձ-
րացի:

Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղ-
ծաւորաց՝ զի փակէք զարքայութիւն երկ-
նից առաջն մարդկան, դուք ոչ մտանէք,
և որոց մտանեն՝ չտայք թոյլ մտանել:

Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղ-
ծաւորաց՝ զի ուտէք զոտուն այրեաց, պատ-
հառանգք երկարէք զազոթմս, վասն զի ա-
ւելի դատաստան ընդունիցիք:

Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղ-
ծաւորաց՝ զի յաճիք ընդ ծով և ընդ ցա-
մաք՝ առնել եկամուտ մի, և յորժամ լի-
նիցի, առնէք զնա որդի զեհնի՛ն՝ կրկին
ևս քան զձեզ:

Վայ ձեզ, առաջնորդք կոյրք, զի ասէք՝
որ երդնու ի տաճարն՝ չէ ինչ, բայց որ
երդնու յոսկին որ ի տաճարին է՝ արժան է:

Սորոք և կոյրք, զի՞նչ մեծ է, ոսկին՝
եթէ տաճարն որ սրբէ զոսկին:

Լու որ երդնու ի սեղանն՝ չէ ինչ, բայց
որ երդնու ի պատարագն որ ի վերայ նո-
րա է՝ արժան է:

Հիմարք և կոյրք, զի՞նչ մեծ է, պա-
տարագն, եթէ սեղանն՝ որ սրբէ զպատա-
րագն:

Իսկ արդ որ երգուաւ ի սեղանն, երդ-
նու ի նա և յամենայն որ ի վերայ նորա է,
և որ երգուաւ ի տաճարն, երդնու ի նա
և ի բնակիչն նորա՝ և որ երգուաւ յերկի-
նքս, երդնու յաթնուն Մատուոյ և յայն
որ նստին ի վերայ նորա:

Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղ-
ծաւորաց՝ զի տասանորդէք զանանուխ և
զսամիթ և զամանս՝ և թողէք զճանր ծա-
նոր օրինացն՝ զդատաստան և զողորմու-
թիւն և զհաւատս՝ զայս արժան էր առ-
նել՝ և զայն չթողու:

Առաջնորդք կոյրք, որ զմժղուկս քա-
մէք և զուղտս կլանէք:

Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղ-
ծաւորաց՝ զի սրբէք զարտարին զբաժա-
կին և զսկաւառակին, և ի ներքոյ լի՛ են
յափշտակութեամբ և անխառնութեամբ:

Փարիսեցի կոյրք, սրբեալ նախ զներքին
բաժակին և զսկաւառակին, զի լինիցի և
արտաքինն նոցա սուրբ:

Ընթերցողածախի Գանիկէն մարգարէի:
(ԳԼ Լ: 44: 2):

Այն ձեռք դպրաց և փարիսեցոց կեղծաւորաց՝ զի նման էք զերեզմանաց բռնեցոց, որ արտաքոյ երևին զեղեցիկք, և ի ներքոյ լին ևս ոսկերք մեռելոց և ամենայն պղծութեամբ:

Կոյնպէս և դուք արտաքոյ երևիք մարդկան արդարք, և ի ներքոյ լին էք կեղծաւորութեամբ և անօրէնութեամբ:

Այն ձեռք դպրաց և փարիսեցոց կեղծաւորաց՝ զի շինէք զչերիմն մարգարէից, և զարդարէք զգերեզմանս արդարոց, և ասէք, եթէ էաք յաւուրս Տարցն մերոց՝ ոչ հազորդէաք արեան մարգարէիցն, ապա ուրեմն վկայէք զանձանց՝ եթէ որդիք էք այնոցիկ՝ որք կոտորէին զմարգարէսն. և դուք լցէք զշափ հարցն ձերոց:

Օձք՝ ծնունդք իմից, զեմրդ փախնուցուք ի դատաստանէ զեհնին:

Այսն պղծորիկ՝ ահաւասիկ ես առաքեմ՝ առ ձեռք մարգարէս և իմաստունս և զպիւրս, և ի նոցանէ սպաննիցէք, և ի խաչ հանիցէք, և ի նոցանէ տանջիցէք ի ժողովուրդս ձեր, և հալածիցէք ի քաղաքէ ի քաղաք:

Որպէս զի եկեաց ի վերայ ձեր ամենայն արևն արդար հեղեղս յերկրի, յարեմնս Երեկն արդարոյ մինչև ցարինն Չաբաբեայ որդւոյ Կարաբեայ՝ զոր սպանէք ընդ մէջ տաճարին և սեղանոյ, ամեն ասեմ՝ ձեռք, եկեաց այն ամենայն ի վերայ աղգիս պարտիկ:

Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ կոտորէր զմարգարէս և քարկոծ առնէր զառաքեալս առ նա: Վանիցս անդամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր ընդ թիւով, և ոչ կամեցարուք:

Եհա թողեալ լիցի ձեռք տունդ ձեր աւերակ:

Բայց ասեմ՝ ձեռք, թէ ոչ ևս տեսնիցէք զես յայսմ հետէ, մինչև ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յանուն Տեսն:

Ես Գանիկէն տեսանէի ի տեսնան զիւրոց, և ահա չորք հոգիք երկնից բախէին զծով մեծ, և չորք զազանք մեծամեծք ելանէին ի ծովէ անտի՝ այլակերպք ի միմեանց:

Եռաջինն՝ իբրև զմատակ առիւծ թեաւոր, և թեք նորա իբրև արծուոյ, հայէի մինչև թափեցան թեք նորա՝ և ջնջեցաւ յերկրէ. և եկաց իբրև ի վերայ ոտից մարդոց, և սիրտ մարդոց տուաւ նմա:

Եւ ահա երկրորդ զազանն՝ նման արջոյ, և եկաց ի կողմն մի. և կողք երեք ի բերան նորա՝ ի մէջ ժանեաց նորա. և այսպէս ասէին ցնաւ արի կեր զմարմինս բազմաց:

Եւ զինի նորա հայէի, և ահա այլ զազան իբրև զինձ. և չորք թեք թռչնոյ ի վերայ նորա, և չորք գլուխք զազանին, և իշխանութիւն տուաւ նմա:

Եւ զինի նորա հայէի, և ահա զազանն չորրորդ՝ ահեղ և զարմանալի և հզօր առաւել, և ժանիք նորա երկաթիք. ուտէր և մանրէր, և զմնացորդն առ ոտն կոտորէր. և ինքն առաւել այլակերպ քան զամենայն զազանն՝ որ յառաջ քան ցնաւ, և եղջիւրք տանն ի նմա. պշուցեալ հայէի ընդ եղջիւրս նորա, և ահա այլ եղջիւր փորրիկ ելանէր ի մէջ նոցա, և երեք եղջիւրք յառաջնոցն ի բաց խիւին յերեսաց նորա. և ահա աչք իբրև զաչս մարդոց յեղջիւրն յայնմիկ, և բերան որ խօսէր զմեծամեծս:

Տեսանէի մինչև աթոռք անկանէին, և հինաւորցն նստէր, հանգերձ նորա բալիտակ իբրև զծին, և հեր գլխոյ նորա իբրև զասք սուրբ, աթոռ նորա իբրև զբոց հրոյ, անիւք նորա իբրև զհր. բորբոքեալ. զետ հրոյ յորդեալ ելանէր առաջի նորա. հազաք հազարաց պաշտէին զնա, և բիւքք բիւրոց կային առաջի նորա. ատեան նրատաւ և զպրօութիւնք բացան:

Տեսանէի յայնմամ ի բարբառոյ մեծաւ մեծ քանիցն զոր եղջիւրն այն խօսէր, մինչև բարձաւ զազանն՝ և կորեաւ. և մարմին նորա տուաւ յայլուսն հրոյ. և այլոց

Երկուշաբթի՝ Հարց ԳԼ 11: 1-4: Լորձ Բժշոյ Դաւոյ Գրեմ, ԴԻ:

Կարգն զիս Տէր ի մեղաց իմոց. և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քառան յինչն:

գաղանացն իշխանութիւն փոխեցաւ, և երկայնութիւն կենաց տուաւ նոցա մինչև ի ժամանակ:

Տեսանէի ի տեսեան գիշերոյ՝ և ահա ընդ ամպս երկնից իջրև որդի մարդոյ դայր՝ և հասանէր մինչև ի հինաւորցն, և մատուցաւ առաջի նորա:

Եւ նմա տուաւ իշխանութիւն և պատիւ և արքայութիւն. և ամենայն տղգք և աղկնք և լեզուք նմա ծառայեցեն, և իշխանութիւն նորա իշխանութիւն յախտենական՝ որ ոչ անցանէ, և թագաւորութիւն նորա ոչ եղծանիցի:

Առկացաւ մարմն իմ յանձին իմում. ես Դանիէլ, և տեսիլ զլսոյ իմոյ խոռովեցոյց զիս, և մատեայ առ մի ոմն՝ որ կային անդ, և զճմարտութիւն խնդրէի ուսանիլ վասն ամենայնի այնորիկ, և ասաց ինձ զճմարտութիւնն, և զմեկնութիւն բանիցն եցոյց ինձ:

Եւ զգաղանք մեծամեծք՝ չորք թագաւորութիւնք յարիցեն ի վերայ երկրի. բարձցին, և առցեն զթագաւորութիւնն սուրբք Բարձրելոյն, և կայցին զնա մինչև յախտենան յախտենից:

Եւ քննէի ճմարտիւ վասն գաղանին չորրորդի. զի առաւել պղակերպ էր քան զամենայն գաղանսն՝ և ահաղին յոյժ, և ժանիք նորա երկաթիք, և մաղիք նորա պղնձիք. ուտէր և մանրէր՝ և զմնացորդսն առ ոտն կոտորէր. և վասն եղևերացն տասանց որ ի դուխ նորա, և վասն միւսոյն որ ելանէր՝ և գերինս ի բաց թափէր. որոյ աչք էին և բերան որ խօսէր զմեծամեծս, և տեսիլ նորա առաւել էր քան զայլոցն:

Տեսանէի՝ և եղևորն այն տայր պատերազմ՝ ընդ սուրբս, և զօրանայր ի վերայ նոցա. մինչև եկն հինաւորցն՝ և ետ իրաւունս սրբոց բարձրելոյն. ժամանակ եհաս, և զարքայութիւնն սուրբք ըմբռնեցին:

Եւ ասէ. գաղանն չորրորդ՝ թագաւորութիւն չորրորդ կացցէ յերկրի, որ առաւել իցէ քան զամենայն թագաւորութիւնս. և կերիցէ զամենայն երկիր, և կոխիցէ և հարցէ զնա:

Եւ տասն եղևիւք նորա՝ տասն թագաւորք յարիցեն, և զինի նոցա յարիցեն այլ, որ առաւել իցէ չարեօք քան զամե-

նայն առաջինսն, և երիս թագաւորս խոնարհեցուցէ. և բանս առ բարձրելոյն խօսիցի, և զսուրբս բարձրելոյն մկրտեցուցէ, և կարծեցէ զժամանակս և զօրէնս փոխիսել. և տացի ի ձեռս նորա մինչև ի ժամանակ, և ի ժամանակս, և ի կէս ժամանակաց:

Ետեան նստցի. զիշխանութիւն նորա փոխեցեն, յապականել և ի կորուսանել մինչև իսպառ. և թագաւորութիւն և մեծութիւն թագաւորաց որ ի ներքոյ երկնից՝ տուաւ սրբոց բարձրելոյն. և արքայութիւն նորա արքայութիւն յախտենական, և ամենայն իշխանութիւնք նմա ծառայեցեն, և հնազանդեցին:

Պօղոսի առարկոյն ի Արթիմացոյ Առաջին ինքնոյն է ընթերցուածս (Հ. Ժ. Գ. 21):

Եւ վասն հոգեւորացն, ոչ կամիմ եթէ տղարք իցէք. զիսէք իսկ՝ զի մինչ հեթանոսն էիք՝ առ կուռս անմուռնս որպէս երթայիք և կայիք:

Վասն որոյ ցուցանում ձեզ, զի ոչ ոք հոգւով Աստուծոյ խօսի, և ասիցէ թէ նոյնակալ հիսուս. և ոչ ոք կարէ ասել՝ Տէր զհիսուս, եթէ ոչ Նոգւովն սրբով:

Թեպէտ և բաժինք նորջնաց են, այլ Հոգի նոյն է, եթէ բաժինք պաշտամանց են, այլ Տէր նոյն է, եթէ բաժինք յաջողութեանց են, այլ Աստուած նոյն է՝ որ յաջողէ զամենայն յամենայնի:

Բայց իւրաքանչիւր ումք տուեալ է յայտնութիւն Հոգւոյն՝ առ իւրաքանչիւր օգուտ:

Արքեպիսկոպոս Զարգ Բ. Զոհրդ Կոչ, ճաշու մասն ձեռն:

Երանի ամենեւում՝ ոյք երկնցին ի Տեսանէ, և զնան ի Ծանապարհս նորա:

Պօղոսի առարկոյն ի Արթիմացոյ Առաջին ինքնոյն է ընթերցուածս (Հ. Ժ. Գ. 21, 22, 23):

Ումեն ի Հոգւոյն տուեալ է բան իմաստութեան, այլում՝ բան զիտութեան ըստ նմին հոգւոյ, միւսումն հաւատք նովն հոգւով, այլում՝ նորհա ըրժկութեանց նովն հոգւով, այլում՝ յա-

Նոդու թիւնը զօրութեանց, այլում մարգարէութիւն, այլում բնարութիւն հոգւոյ, այլում ազգ բնութեանց, այլում թարգմանութիւնը բնութեանց, այլ զայս ամենայն յաջողէ մի և նոյն հոգի՝ և բաժանէ իւրաքանչիւր որպէս և կամի:

Արպէս մարմին մի է, և անդամն բազումն ունի, և ամենայն բազում անդամը մարմնոյն՝ մի մարմին է, նոյնպէս և Վրբիստոս. քանզի միով հոգով մեր ամենաքին ի մի մարմին մկրտեցաք, եթէ շնայք, եթէ հեծանաք, եթէ ծառայք, եթէ ազատք, ամենեւին զմի հոգի արբաք:

Վանդի մարմին ոչ մի անդամ է, այլ բազում. եթէ ասիցէ ոտն, զի չեմ ձեռն չեմ ի մարմնոյ անտի, ոչ այնու չեցէ ի մարմնոյ անտի. և եթէ ասիցէ ունկն, վաւրն զի չեմ ական չեմ ի մարմնոյ անտի, ոչ այնու չեցէ ի մարմնոյ անտի. եթէ ամենայն մարմինն ական էր, ո՞ր էր ունկն. և եթէ ամենայն լսկէք էին, ո՞ր էին հոտոտկէք:

Բայց արդ Վատուած ետ զանդամն՝ զմի մի իւրաքանչիւր ի նոցանէն ի մարմին որպէս և կամեցաւ. ապա թէ էր ամենայն մի անդամ, ո՞ր էր մարմին:

Բայց արդ անդամը բազումը են, և մարմին մի:

Այլ կարէ ական առել ցձեռն, թէ չեմ ինձ պիտոյ, և կամ դարձեալ զլուին ցոտսն՝ թէ չէք ինձ պիտոյ. այլ առաւել որ թուին անդամը մարմնոյն՝ թէ տկարագոյնք իցեն, կարեօրք են. և որք թուինն թէ անարգագոյնք իցեն մարմնոյն, այնց առաւելագոյն պատիւ առնեմք. և ամբլծոյքն մեր առաւել ևս պարկեշտութիւն ունին. և պարկեշտիցն մերոյ չէ ինչ պիտոյ. քանզի Վատուած խառնեաց զմարմինն, և նուազին առաւել ևս պատիւ ետ, զի մի իցեն հերձուածք ի մարմնի անդ, այլ զի նոյնք զմիմեանց հոգայցեն անդամքն:

Այլ եթէ վշտանայ ինչ մի անդամն, վշտանան ամենայն անդամքն ընդ նմա, և եթէ փառաւորի մի անդամն, խնդան ամենայն անդամքն ընդ նմա. այլ զուրք մարմին Վրբիստոսի է, և անդամը յանդամոց նորա:

Զորեշարաթ շաք Գ. Գրմէ-Նէր Խոսրոս-Շաքու մտն. 11.

Մի թողուր զիս Տէր Վատուած իմ. և մի ի բացեաց առնէր յինէն, հայեաց յօգնել ինձ՝ Տէր փրկութեան իմոյ:

Բնութեցուածս յշնոց,
(Գլ. Դ. հր. 21):

Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. յերթալք քում և ի դաւանալոյ յԱզգիպտոս տեսչին զամենայն նշանս զոր ետու ի ձեռքս քո՝ արասցես առաջի փարատի. և ես խառացուցից զփրտ նորա, և ոչ արձակեսցէ զժողովուրդն. և դու ասասցես ցփարատն. այսպէս ասէ Տէր. որդի անդրանիկ իմ Իսրայէլ. ասացի ցքեզ՝ արձակես զժողովուրդ իմ, զի պաշտեցան զեւ. ապա թէ ոչ կամեցին արձակել զդա, և եւմ ապարէն որ սպանանիցեմ զորդի քո զանդրանիկ:

Այլ եղև ի ճանապարհի յիջալմանս, պատահեաց նմա հրեշտակ Տեառն և խնդրէր սպանանել զնա:

Այլ առեալ Ասիմուլայի զայլախաղ՝ թըլփատեաց զանթրիատութիւն որդւոյն իւրոյ. և անկեալ առ ոտս նորա՝ ասէ. ահա եկաց արիւն թրիատութեան մանկան իմոյ:

Այլ զնաց հրեշտակն ի նմանէ. քանզի ասաց՝ եթէ եկաց արիւն թրիատութեան մանկան իմոյ:

Այլ ասէ Տէր ցՄարտն. երթ ընդ առաջ Մովսիսի յանապատն: Այլ զնաց և պատահեաց նմա ի լերինն Վատուոյ, և հատրտեաց զնա:

Այլ պատմեաց Մովսէս Մարտնի զամենայն պատգամն Տեառն՝ զոր առաքեաց զնա, և զամենայն նշանն՝ զոր պատուրեաց նմա:

Գնացին Մովսէս և Մարտն, և ժողովեցին զամենայն ծերակոյտ որդւոյն Իսրայէլի. և խօսեցաւ Մարտն զամենայն պատգամն՝ զոր խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի. և արար նշանս առաջի ժողովողեանն:

Այլ հաւատաց ժողովուրդն և ուրախ եղև, զի արար Վատուած այց որդւոյն Իսրայէլի, և զի հայեցաւ ի նեղութիւն նոցա. խոնարհեցաւ ժողովուրդն և երկիր եպազ:

Լւ. ապա մտին Սովսէս և Բհարոն առաջի փարաւոնի, և ասնն ջնա՝ այսպէս ասէ՝ Տէր Ըստուած Իսրայելի՝ արձակեալ զԺողովուրդ իմ՝ զի արասցեն ինձ տուն յանապատի:

Լւ. ասէ՝ փարաւոն. ո՞վ է նա, որում լուսայց ձայնի նորա արձակել զորդիսն Իսրայելի. ո՞չ գիտեմ զՏէրն, և զԻսրայել ո՞չ արձակեմ:

Լւ. ասնն ջնա՝ Ըստուածն Լերայեցւոց կոնեաց զմեզ առ ինքն, արդ երթիցուք երկից աւուրց ճանապարհ յանապատն, զի զԸնցուրք Տեառն Ըստուծոյ մերում. գուցէ պատահիցէ մեզ մահ՝ կամ սպանումն:

Ընթերցուածս ի Չարարից մարգարէի,
(Պ. Լ. Թ. 47. 9):

Արան լըր յոյժ, գուտոր Արնի. քառողնս գուտոր Երուսաղեմի. ահա թաղաւոր քո գայ առ քեզ, արդար և իրկիչ, նոյն հեղձ և հեծեալ ի վերայ իշոյ՝ և յաւանակի նորոյ. և սատակեցէ զկառս Լփրեմայ, և զերկաբս յԵրուսաղեմ, և խորտակեցի արդիւն պատերազմող, և բազմութիւն և խաղաղութիւն յազգաց. և տիրեցէ ջուրց ի ծովէ մինչև ի ծով, և ի գետոց մինչև ի ծագս երկրի:

Լւ. գուտ արեամբ ուխտի քոյ յարձակեցիք զկապեալս քո յանջրդի գրոյ. և նստչեք յամուրս կապեալք ժողովողէանդ. և փոխանակ միոյ աւուր պանդխտութեան քոյ կրկին հատուցից քեզ:

Չի լարեցի զքեզ ինձ, Յուդայ, իբրեզաղեզն, լրի և զէփրեմ. և զարթուցից զորդիս քո, Արն, ի վերայ որդւոցն Յուդայ, և շաւիկեցից զքեզ իբրեզաղեզն սրողովատիկ պատերազմողի:

Լւ. Տէր եղեցի վերակացու նոցա, և ելցէ իբրեզաղեզն նոս նորա. և Տէր՝ Տէր ամենակալ փող հարցէ, և գնացէ շարժմամբ սպառնալեաց իւրոց. Տէր ամենակալ պաշտպանեցէ նոցա: Լւ. սպառնացին գնտա, և թաղեցն գնտա քարամբք պարաքարաց. և արբցին զարին նոցա իբրեզաղեզն, և լցցին զգաւտս իբրեզաղեզն. և իրկեցէ գնտա Տէր Ըստուած նոցա յաւուր յայնմիկ իբրեզաղեզն զգաւտս:

Պատմութիւն իւր: Չի քարկնք սուրբք թաւակն յերկրի նորա:

Ապա՝ քն. Երթեալմովս՝ բազումագործ և ճշմարիտ. նոյնս առ իս և ողորմա ինձ:

Հինգշաբթի՝ Հարց Դ. Ուշեւու և Տէր. Ճշմար. մաս. Լ:

Մի բնկեալուր զիս Տէր ի ժամանակս Տեառնիս. ի պակասիլ զորութեան իմոյ մի թողուր զիս:

Ընթերցուածս յԱղիկիէլէ մարգարէի,
(Պ. Լ. 1. 12):

Եւ եղև ի վերայ իմ ձեռն Տեառն, և եհան զիս հողուիքն Տեառն, և եղ զիս ի միջ դաշտին. և այն լի էր ոսկերք մարգարէս. և շրջեցցոյ զիս շուրջ զոսկերքս, և ահա բազում յոյժ էին ի վերայ երեսաց դաշտին, և ցամաքեալք յոյժ:

Լւ. ասէ՝ ցիս. որդի մարդոյ, իցէ՞ թէ կենդանի լինիցին ոսկերքդ այդոքիկ: Լւ. ասեմ. Տէր Տէր, դու գիտես զայդ:

Լւ. ասէ՝ ցիս. որդի մարդոյ, մարգարեաց ի վերայ ոսկերացդ այդոքիկ և տասցեն ցոռս. ոսկերք ցամաքեալք՝ լուարուք ըզպատդամն Տեառն. այսպէս ասէ Տէր Տէր ցոսկերքդ ցայդոքիկ. ահաւասիկ ես ածեմ ի վերայ ձեր շունչ կենդանի. և տաց ի ձեզ ջիւղ, և ածից ի վերայ ձեր մարմինս, և ձգեցից ի վերայ ձեր մորթ. և տաց զուգի իմ ի ձեզ, և լինիլիք կենդանի, և ծանիլիք եթէ ես եմ Տէր:

Լւ. մարգարեացոյ որպէս և հրաման ետ ինձ Տէր: Լւ. եղև բարբառ ի մարգարեանսն իմում, և ահա շարժումն. և մերձեցաւ ոսկի առ ոսկի առ իւրաքանչիւր յոյս. և տեսի և ահա ջիւղ և մարմինք պատէին, և ձգէր ի վերայ նոցա մորթ, և շունչ ոչ գոյր ի նոսա:

Լւ. ասէ՝ ցիս. մարգարեաց, որդի մարդոյ, մարգարեաց ի վերայ շունչն, և տասցեն ցոռն. այսպէս ասէ Տէր Տէր. եկ, շունչ, ի շրից հողմոց, և փչես ի մեռեալս յայտոսիկ և կեցցեն:

Լւ. մարգարեացոյ որպէս և հրաման ետ ինձ Տէր. և եմուտ ի նոսա շունչն, և եղեն կենդանի. և կանգնեցան կացին ի վերայ ոտից իւրեանց, ժողովուրդ բազում յոյժ յոյժ:

Լս. խօսեցաւ ընդ իս Տէր՝ և ասէ՝ որդի մարդոյ, ոսկերքդ այդորիկ՝ ամենայն տունդ Խարայելի է՝ և դորա ասեն, չորացան ոսկերք մեր, հասաւ յոյս մեր և մեռաւ:

Վ. ասն այդորիկ մարգարեաց և ասասցես ցոյսաւ. այսպէս ասէ Տէր Տէր. ահաւաղիկ ես բացից զգերեզմանս ձեր, և հանից զձեզ ի գերեզմանաց ձերոց, ժողովուրդ իմ, և տարայց զձեզ յերկիրն Խարայելի:

Լս. ծանխէք՝ եթէ ես եմ Տէր, ի բանալ ինձ զգերեզմանս ձեր՝ և հանել զձեզ ի գերեզմանաց ձերոց, ժողովուրդ իմ, և տաց զդդ իմ ի ձեզ, և լինի՞նք կենդանի. և եղից զձեզ յերկիրն ձերում, և ծանխէք թէ ես եմ Տէր. և խօսեցայ և արարից, ասէ Տէր Տէր:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Բառքն ինքնոյն է ընթերցուածս (Գլ. Գ. հէ. 14):

Օայս գրեմ առ քեզ, զի ակն ունիմ ի մօտոյ զպլ. ապա թէ յամեցից, զի գիտասցես թէ որպէս պարտ իցէ քեզ ի տան Բատուծոյ շնչել, որ է եկեղեցի Բատուծոյ կենդանոյ, սին և հաստատութիւն ճշմարտութեան:

Լս. յայտնի իսկ մեծ է խորհուրդն աստուածապաշտութեան, որ երեւցաւ մարմնով, արգարացաւ հոգւով, յայտնեցաւ հրեշտակաց, քարոզեցաւ ի հեթանոսս, հաւատարիմ եղև յաշխարհի, և վերացաւ փառօր:

Ուրբաթ հարց Գլ. ստեղծ. Օրհնել Տէր Աստուծոյ, ճշմարտ. ձեռն:

Մերձեցին խնդրուածք իմ առաջի քս Տէր. ըստ բանի քում խառնուին արա զիս:

Ինքնեցուածս յերկրորդ Օրհնաց (Գլ. ԺԵ. հէ. 10):

Քանգե երկիրն յոր մօտանելոց էք ժառանգել զնա՝ ոչ իբրև զերկիրն Լիպիլատացոյ է՝ ուստի ելէք դուք անտի, յորժամ սերմանեն սերմանս, և ուռգանեն ոտիւր իբրև զպարտեզ բանջարոց: Եւ երկիրն յոր դուք մօտանելոց էք ժառանգել՝ երկիր լեռնային և դաշտական

է. յանձրեց երկնից ըմպէ ջուր. երկիր՝ զոր Տէր Բատուծոյ քս դարմանէ զնա, հանապազ աչք Տեառն Բատուծոյ քո ի վերայ նորա, ի սկզբանէ տարւոյն մինչև ցկատարումն տարւոյն:

Լս. եթէ լսելով լուիցես ամենայն պատուիրանաց նորա՝ զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր, սիրել զՏէր Բատուծոյ քո և պաշտել զնա յամենայն սրտէ քումն, և յամենայն անձնէ քումն, տացէ անձրև երկրին ձերում ի ժամանակի իւրում զկանուխ և զանագան. և ժողովեցես զցորեան քո և զգլխի քո և զկուլ քո. և տացէ խոտ յանդս քո անասնոց քում. և կերիցես և յագեցես:

Հայեցարձք յանձինս ձեր, գուցէ յուրանայցն սիրտք ձեր՝ և յանցանիցէք և պաշտիցէք զԲատուծա օտարս, և երկիր պաշտանիցէք նոցա:

Լս. սրամտեալ բարկանայցէ Տէր ի վերայ ձեր, և արգելուցու զերկինս՝ և ոչ լինիցի անձրև, և երկիր ոչ տացէ զպտուղ իւր. և կորնչիցիք արագ արագ յերկրն բարութեան՝ զոր ետ ձեզ Տէր:

Լս. դի՛նք զբանս զայս ի սիրտս ձեր և յանձինս ձեր. և արկի՞ք զսոսա նշան ի ձեռս ձեր, և եղիցին անշարժ առաջի աչաց ձերոց:

Լս. ուսուցիք որդւոց ձերոց խօսել ըզսոսա ի նստել ի տան, և ի գնալ ի ճանապարհի, և ի ննջել և ի յառնել:

Լս. գրե՛նք զսոսա ի վերայ սեմոց տանց ձերոց և ի դրոշմս ձեր, զի բազմօրեայք լինիցիք, և աւուրք որդւոց ձերոց ի վերայ երկրին՝ զոր երդուաւ Տէր հարցն քոց տալ քեզ՝ լստ աւուրք երկնից ի վերայ երկրի:

Լս. եղիցի եթէ լսելով լուիցէք ամենայն պատուիրանացս այսոցիկ՝ զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր առնել, սիրել զՏէր Բատուծոյ քո, գնալ ի ճանապարհս նորա և յարել ի նա, մերժեցէ Տէր զամենայն ազգան զայնտիկ յերեսաց ձերոց, և ժառանգեալիք զազգս մեծամեծս և հօրապոյնս քան զձեզ:

Եւ մնայն տեղի ուր կոխիցն գնացք ուսից ձերոց՝ ձեզ լեցի, յանապատէ անտի մինչև ցաներն լիբանանու, և ի զե-

տոյն մեծէ՛ գետոյն Լիբրատայ մինչև ցր-
ծոյն արեւմտից եղիցին սահմանք ձեր:

Եւ ոչ որ դառնայցէ ընդդէմ ձեր, և
զահճ և զերկիւղ ձեր արկցէ Տէր Մատուած
ձեր ի վերայ երեսաց ամենայն երկրին՝ զոր
կոխիցէք, որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ Տէր:

Ընթերցուածս ի Կորնթայ
(ԳԼ. ԻԵ):

Լուարո՛ւք, լուարո՛ւք բանից իմոց: Լքա-
նի թէ մի լինէր ի ձէնջ այդ միսիթարու-
թիւն:

Վերեցէք ինձ և ես խօսեցայց, եթէ
ոչ այգանիցէք զբանիւք իմովք:

Խակ արդ չե՛ իմ կշտամբանքս ի մարդ-
կանէ ինչ իցեն. և կամ ընդէ՛ր ոչ բար-
կանայցեմ:

Հայեցեալ ընդ իս զարմանայք, եղեալ
ձեռն ի ծնօտի:

Եթէ յուշ լինիցի ինձ, տագնապեցայց.
զի ունին ցաւք զմարմինս իմ:

Ընդէ՛ր բնաւ ամպարիշտք կենդանի ի-
ցեն, հնացեալք և ի մեծութեան են:

Սերմանք նոցա ըստ միտս, և որդիք
նոցա առաջի աշաց:

Տունք նոցա յաջողեալք, և երկիւղ և
ոչ ուստեք, և տանձանք ի Տեառնէ: Հեն ի
վերայ նոցա:

Երջաւ նոցա ոչ սխալեաց ի ծննդենէ,
ապրեցաւ յոյն նոցա՝ և ոչ վրիպեցաւ, և
կան իբրեւ զխաշինս յաւիտենականս: Սան-
կունք նոցա խաղան առաջի՝ առեալ սաղ-
մոսարան և քնար, և ուրախ լինին ձայնիւ
երգոց:

Վատարեցին ի բարութեան զկեանս իւ-
րեանց, հանգստեամբ ննջեցին ի դժոխս:

Եւ ասէ ցՏէր. ի բնց կաց յինէն, ըզ-
ճանապարհս քո ճանաչել ոչ կամիմ:

Օրինչ շահ է՝ զի ծառայեսցուք նմա,
կամ զե՛նչ օգուտ՝ զի հանդիպեսցուք նմա:

Ի ձեռս նոցա էին բարութիւնք, և ի
գործս ամպարշտաց ոչ հայի:

Սակայն և ճրպ ամպարշտաց շեջի-
եկեցէ ի վերայ նոցա կործանումն, եր-
կունք կալցին զնոսա ի բարկութենէ:

Լշեցին իբրեւ զյարդ առաջի հոգմոյ,
կամ իբրեւ զփոշն՝ զոր տարաւ մրրիկ:

Սպառեցեն զորդիս ինչք նորա, հա-
տուցէ նմա և ճանուցէ:

Տեսցեն աչք նորա զապանումն իւր, և
ի Տեառնէ մի՛ ապրեսցի:

Օհ կամք նորա ի տան իւրում ընդ
իւր, և զթիւ ամսոց նորա բաժանեա-
ցեն:

Ոչ ապաքէն Տէր է որ ուսուցանէ ըզ-
հանճար և զգիտութիւն, զի ինքն քննէ
զեմաստունս:

Ենայիսն մեռցի ի սաստկութիւն ա-
նդգամութեան իւրում, ամենեկն բարեկե-
ցիկն և յաջողեալն:

Փոր նորա լի է ճարպով, ուղեղ նորա
շճեացէ:

Վա լախճանեսցի ի դառնութենէ ան-
ձին, ոչ ինչ կերեալ ի բարութենէ:

Եւ հատարակ ննջեցեն յերկրի. երբ ծած-
կեաց զնոսա:

Եւ արդ զիտեմ՝ զի յանդգնութեամբ
հասեալ էք ի վերայ իմ:

Երդ սափեք՝ թէ ո՛ր է տուն իշխա-
նին. և ո՛ր է յարկ ընակութեան ամպա-
րշտաց:

Հարցէք զանցաւորս ճանապարհի, և
զնմանս նոցա մի՛ օտարացուցանէք:

Օհ յոր կորստեան ստիպի չար, յոր
բարկութեան իւրոյ վարեցի:

Ո՞ պատմեցէ յանդիման նորա զճա-
նապարհս նորա, և զոր ինչ ինքն զործեաց՝
ո՞ հատուցէ նմա:

Եւ ինքն ի զերեզմանս զնաց, և ի տա-
պանի տընեցաւ, և քաղցրացան նմա
խիղճք հեղեղատի:

Եւ զՏես նորա ամենայն մարդ զնացէ,
և յառաջ քան զնա անթիւք:

Եւ զհա՛րդ միսիթարեցէք զեւ սնտեօք,
և ինձ ձեօք զազարիւն ոչ ինչ է:

Ընթերցուածս յԱսայեայ մարգարէէ:
(ԳԼ. ԽԶ. ԶԷ. 3):

Լուարո՛ւք ինձ, տունդ Կակովբայ, և ա-
մենայն մնացեալքդ Լարայելի. ընտրեալքդ
յորովայնէ՝ և խրատեալք ի մանկութե-
նէ մինչև ցծերութիւն, թէ ես եմ. և մին-
չև կարի իսկ ձերառջեք՝ սակայն ես եմ.
ես համբերեմ ձեզ, ես արարի, և ես ան-
սացից. ես ընկալայց և ապրեցուցից զձեզ:

Ամ նմանեցուցէք զիս տեսէք՝ հնարեցարուք, մոլորեալքդ, որ արկանէք ոսկի հանդանակ ի քսակէ, և կռէք զարծաթ ի կշիռս, և ի վարձու ունիք զոսկերիս գործել կուսս ձեռագործս, և խոնարհեալ երկիր պաղանէք նոցա:

Կարճեալ բերէք ի վերայ ուտոց, և եթէ դնիցէք ի գետնի՝ անդէն ի տեղում մնան, և ոչ շարժեսցին, և եթէ որ կարգացէ առ նա՝ ոչ լսէ, և ի շարեաց ոչ փրկեսցէ դնա:

Հիշեցէք զայս՝ և յողոց հանէք, ապաշուեսցէք, մոլորեալքդ, զարձարուք սրտիւք, և յիշեցէք զառաջին գործն յախտենից. զի ես եմ Բստուած, և չէք այլ որ բաց յինէն, որ պատմիցէ յառաջագոյն զվերջնան՝ մինչ չե եղեալ իցին, և միանգամայն կատարեսցին. և ասացի թէ՛ ամենայն խորհուրդք իմ հաստատեսցին, և զամենայն զոր կամիմ արարից:

Առէլ յարեկեց թաշուս, և յերկրէ հեռատանէ՝ վասն որոյ խորհեցայն, խօսեցայ և ամի, հաստատեցի և արարի. ամի զնա՝ և յաջողեցի զճանապարհս նորա:

Լուարուք ինձ, կորուսեալքդ սրտիւք՝ հեռացեալքդ յարդարութենէն. մերձեցուցի զարդարութիւն իմ և այլ ոչ հեռացի. և զճշմարտութիւն և զփրկութիւն իմ ոչ յամեցուցից. ետու ի Աիւն զփրկութիւն Խորայեկ ի փառաւորութիւն:

Իջ նիստ յերկրի, օրիորդ դուստր Բարեւոցոց. նիստ ի գետնի, զի չէք աթոռ. մոտ ի խաւար, դուստր Բաղդէացոց. և ոչ ես յաւելուցուս կռել զիրդ և փափուկ. առ երկան, աղս ալիւր, ընկեալ զքօղքո, բարեւա զալիս քո, բաց զսրունքո, անց ընդ դետ, յայտնեցի ամբիք քո, և երեսեցին նախատինք քո. զի բարձից ի քէն զերաւունք քո:

Այ ևս մատնեսցէ զքեզ մարդկան՝ որ փրկեացն զքեզ, Տէր Սարաւով՝ անուն է նորա՝ սուրբն Խորայեկ:

Այս է Սարգիս քուրմ, իւր սարգին. Առաւստու երգ՝ Տէր հանդ. Բարոյ՝ Գառնիւն: Սարգիս Առաւստու երգ խոսիչ: Միջ. զի Առաւստու հանդ, Բարոյ՝ վասն Խորայեկի, Այ. Սարգիս երգ. զիսկ աղովիցն՝ Սարգիս քուրմ:

Տէր հաներ ի զժողոց զանձն իմ, և փրկեսցէ զիս յայնչանէ, որք իջանեն ի գութ:

Ինքնեցումս յԱռաւստու:

(Իւսուս. ԶԼ. Ժ. հոգ 9):

Իմաստութիւն զողբելս իւր փրկեաց ի յաւոց:

Կա փախուցելոյ ի բարկութենէ եղբօրն՝ առաջնորդեաց արդարոյն ի շախղա ուղիղս. եղոյց նմա զարքայութիւն Բստուածոյ, և ետ զգիտութիւն սրբոց: Հաջողեաց նմա շահս ի վաստակոց իւրոց, և բազմացոյց զպտուղ նորա:

Հաղահալութեան բռնաւորաց նորա պաշտպանեաց նմա, և մեծացոյց զնա, և պահեաց ի թշնամեաց: Կա ի զարանակալաց նորա զգուշացաւ, և ի զօրաւոր պատերազմի արար զնա յաղթող: Զի զիստացէ՝ թէ քան զամենայն ինչ զօրաւոր է աստուածապաշտութիւն:

Կա զարդարն վաճառեալ՝ ոչ եթող ի ձեռանէ, այլ ի մեղաց փրկեաց զնա. ընդ նմա էլ ի գութ, և ի կապանս ոչ եթող զնա ի ձեռանէ, մինչև երեք նմա զառաջան թաղաւորութեան, և իշխանութիւն ի վերայ բռնաւորաց նորա: Սուտ եղոյց զբամբաստողս նորա, և ետ նմա զփառսն յախտենական:

Կա զժողովուրդն սուրբ և զզաւակն անարատ փրկեաց յողբէ նեղաց:

Բնուտ յոյի ծառայի տեսան, և ընդ դէմ՝ զարձառ թաղաւորաց ահաւորաց՝ արուեստիւք և նշանօք:

Հատոյց սրբոցն զվարձս վաստակոց նոցա, առաջնորդեաց նոցա ընդ ճանապարհ սրանելի, եղև նոցա հովանի ի տուէ՝ և բոց աստեղաց ի գլուխի:

Ընցոյց զնոսա ընդ Նոյն Կարմիր, և տարաւ զնոսա ընդ Ջուրս բազումս:

Զթշնամիս նոցա ընկզմեաց, և ի խորոց անդնդոց էած զնոսա ի վեր:

Վասն այնորիկ սողաբք կողպտեցին զամպարիշուս, և օրհնեցին, Տէր, զանունքս սուրբ:

Մտցին աղօթք իմ առաջ քո Տէր, խմորհեցեալ ունին քո ի խնդրումս իմ, և ձեռն տաս:

Զարթմ յիշատակ և Գաղարու յարմարան. Բարս սրբան աւել զհանդեսն Երբն. ի պաշտաման Եւտարման և զիսկ Առաւստու հանդ, նշանեալ և զիսկ Աղաւանդեցն ի պատարագին:

Պողոսի առաքելոյն ի խնամզննիկացոց Եւսաջնն
 ձեռնիցն է ընթերցուածս (ՀԷ. Գ. հէ. 12):

Այն կամիմ, եղբայրք, եթէ տգէտք իցէք
 վասն ննչեցելոցն. զի մի տրտմիցիք որպէս
 և այլքն՝ որոց ոչ գոյ յոյս:

Եթէ հաւատամք՝ եթէ Հիսուս մեռաւ
 և յարեաւ, նոյնպէս և Վատուած ըննչե-
 ցեալսն ի ձեռն Հիսուսի անցէ ընդ նմա:

Բայց զայս ասեմք Տեառն բանիւ, եթէ
 մեր՝ որ կենդանիքս եմք մնացեալք՝ ի
 զալստեանն Տեառն ոչ ժամանեմք ննչե-
 ցելոցն. զի ինքն Տէր հրամանաւ ի ձայն
 հրեշտակապետի և ի փող Վատուծոյ իջա-
 նէ յերկնց, և մեռեալք ի Վրիտտոս յա-
 րիցեն յառաջագոյն:

Վսպ և մեր՝ որք կենդանոյն մնացեալ
 իցեմք՝ նորք հանդերձ յափշտակեցուք ամ-
 պովք ընդ առաջ Տեառն յօդս, և այնպէս
 յամենայն ժամ ընդ Տեառն լինիցիմք:

Վստահեալ միտիմարեցէք զմիմեանս բա-
 նիւքս այսորիւք:

Եջե. եհան զիս ի զոյ տառապանց, ի հաւոյ և ի արեւոյ:

Արդ Վեհտարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ
 Հօհաննու. (ՀԷ. ԺԵ.)

Վասն փառաց Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիտտոսի

Եւ եր ոմն հիւանդ Վազարոս ի Ռե-
 թանիւ, ի զեղջէ Վարեմայ և Վար-
 թայի քեռ նորա:

Վս այն Վարթամ էր՝ որ էօծ զՏէրն
 իւզով, և ջնջեաց զոտոս նորա հերով իւրով.
 որոյ եղբայրն Վազարոս հիւանդ էր:

Վաքեցին առ նա քորքն նորա՝ և ա-
 սեն. Տէր, ահաւաստիկ զոր դուռն սիրելիք՝
 հիւանդացեալ է:

Իբրեւ լուա Հիսուս, ասէ. այն հիւան-
 դութիւն չէ՝ ի մահ, այլ վասն փառացն
 Վատուծոյ. զի փառաւոր լիցի որդի Վատու-
 ծոյ այնտիկ:

Եւ սիրէր Հիսուս զՎարթամ և զՎար-
 թա զբոյր նորա՝ և զՎազար:

Իբրեւ լուա թէ հիւանդացեալ է, ըզ-
 տեղի կալաւ անդէն ուր էրն՝ աւուրս եր-
 կուս:

Վսպ յետ այնորիկ ասէ ցնոսա. եկայք
 երթիցուք միւսանգամ ի Հրեաստան:

Վսն ցնա աշակերտքն. ուրբի, այժմ
 ևս խնդրէին զքեզ Հրեայքն քարկոծ առ-
 նել, և դարձեալ երթաս անդրէն:

Պատասխանի ետ Հիսուս. ոչ երկոտա-
 սան ժամ է յաւուր. եթէ որք գնայ ի տուն-
 ջեան՝ ոչ գայլեակզի, զի զլոյս աշխարհիս
 այսորիկ տեսանէ. ապա թէ որ գնայ զի-
 շերի՝ գայլեակզի, զի լոյս ոչ գոյ ընդ նմա:

Չայս իբրեւ ասաց, յետ այսորիկ ասէ
 ցնոսա. Վազարոս բարեկամ մեր ննջեաց,
 այլ երթամ զի զարթուցից զնա:

Վսն ցնա աշակերտքն. Տէր, եթէ նըն-
 ջեաց՝ ապա ապրի:

Վս Հիսուս վասն մահուն նորա ասէր.
 նոցա այսպէս թուեցաւ. թէ վասն ննջելոյ
 քնոյ ասէր:

Հայնժամ ասէ ցնոսա Հիսուս յայտնա-
 պէս. Վազարոս մեռաւ. և ես ուրախ եմ վա-
 սն ձեր, զի դուք հաւատաւիք ինձ, զի ես
 չեի անդ. բայց արդ եկայք երթիցուք առ նա:

Վս թովմաս՝ անուանեալն երկուորեակ՝
 ցաշակերտակիցն. ճա եկայք՝ և մեր զի
 ընդ նմա մեռցուք:

Եկն Հիսուս՝ եզիտ զնա չորեքօրեայ ի
 զերեզմանի:

Եւ եր Ռեթանիա մերձ յԱրուսաղէմ իր-
 րեւ ասպարիսօք հնդեռասան. բազումք ի
 Հրեից անտի եկեալ էին առ Վարթմա և
 Վարթիա, զի մտիթարեցեն զնոսա վասն
 եղբօրն:

Վարթա իբրեւ լուա թէ Հիսուս գայ,
 ընդառաջ գնաց նորա. բայց Վարթամ
 նստէր անդէն ի տան:

Վս Վարթա ցՀիսուս. Տէր, եթէ աստ
 լեալ էիր, եղբայրն իմ չէր մեռեալ. այլ
 և արդ գիտեմ, եթէ զոր ինչ խնդրեցես
 Վատուծոյ՝ տացէ քեզ Վատուած:

Վս ցնա Հիսուս. յարիցէ եղբայրն քո:

Վս ցնա Վարթա. գիտեմ զի յարի-
 ցէ ի յարութեան՝ յաւուրն յետմուծ:

Վս ցնա Հիսուս. ես իսկ եմ յարու-
 թիւն և կեանք. որ հաւատայ յիս, թէ-
 պէտ և մեռանի՝ կեցցէ. և ամենայն որ
 կենդանի է և հաւատայ յիս, մի մեռցի ի
 յախտեան. հաւատոսն այսմիկ:

Վս ցնա. այժ, Տէր, ես հաւատացի՝ և
 թէ դու ես Վրիտտոսն որդի Վատուծոյ,
 որ յաշխարհ գալոց էիր:

Լս. զայս իբրև ասաց, զնաց կռեաց զՄարիամ զբոց իւր լռելեայն՝ և ասէ. Վարդապետն եկեալ է՝ և կոչէ զքեզ:

Լս. իբրև լուաւ, յարեաւ վազվազակի, և եկն առ նա:

Զև ևս էր եկեալ Յիսուս ի գեօղն, այլ էր անդէն ի տեղւոջն՝ ուր ընդառաջ եղև նմա Մարթա:

Իսկ Հրեայքն՝ որ էին ընդ նմա ի տան անդ, և մխիթարէին զնա, իբրև տեսին զՄարիամ՝ թէ յարեաւ վազվազակի և զնաց, զնացին և նոքա զհետ նորա. համարէին թէ ի գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ:

Իսկ Մարիամ իբրև եկն ուր էին Յիսուս՝ և ետես զնա՝ անկաւ առ ոտս նորա և ասէ. Տէր, եթէ աստ էիր զիպեալ՝ ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ:

Յիսուս իբրև ետես զնա զի լայր, և որք ընդ նմայն էին Հրեայքն՝ լային, խռովեցաւ. յողի իւր իբրև զայրացեալ, և ասէ. ո՞ր եղիք զնա: Ըսեն զնա. Տէր, եկ և տես:

Լս. արտասուեաց Յիսուս: Ըսէին Հրեայքն. տեսէք, ո՞րափ սիրէր զնա:

Կէսքն ի նոցանէ ասէին. ոչ կարէր սա, որ երաց զաչս կուրին, առնէ զի և սա մի՛ մեռցի:

Յիսուս դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, զայ ի գերեզմանն. և էր այր մի, և վէմ մի եղեալ ի վերայ նորա:

Լս. ասէ Յիսուս. ի բաց արարէք զվէմդ: Բսէ զնա Մարթա քոյր մեռելոյն. Տէր, արդ հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ է:

Բսէ զնա Յիսուս. ոչ ասացի քեզ, եթէ հաւատացես՝ տեսցես զփառսն Ըստուծոյ:

Լս. իբրև ի վեր ասին զվէմն, Յիսուս ամբարձ զաչս իւր ի վեր, և ասէ. Հայր, գոհանամ զքէն զի լուար ինձ. և ևս զփտէի՝ զի յամենայն ժամ լսես ինձ. այլ վասն ժողովրդեանս որ չուրժ կան՝ առնեմ, զի հաւատացեն թէ դու ասարեցեր զես:

Չայս իբրև ասաց, ի ձայն մեծ աղաղակեաց և ասէ. Ղազարէ, արի եկ արտայր:

Լս. ել մեռեալն ոտիւք կապելովք, և ձեռքն երկզայնդօր, և երեսքն վարդամակապօր. և ասէ զնոսա Յիսուս. լուծէք զդա և թողէք երթալ:

Ղազարմք ի Հրէիցն՝ որ եկեալ էին առ Մարեմանս, իբրև տեսին զոր արարն՝ հաւատացին ի նա:

Լս. ոմանք ի նոցանէ զնացին առ փարսեցիս, և պատմեցին նոցա զոր արարն Յիսուս:

Ժողովեցան քահանայապետն և փարսեցիքն յատենս, և ասեն. զի՞նչ արասցուք. զի այրն այն բազում նշանս առնէ. եթէ թողումք զնա այնպէս, ամենեկին հաւատան ի նա. և զայցեն Հռոմք՝ և բառնայցեն զազգս մեր և զտեղի:

Մի ոմն ի նոցանէ, անուն Կայիափա, որ քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, ասէ զնոսա. դուք ոչ ինչ գիտէք, և ոչ բնաւ խորհել իսկ, թէ լաւ է մեզ՝ զի այր մի մեռանիցի ի վերայ ժողովրդեանս, և մի՛ ամենայն ազգս կորիցէ:

Չայս ոչ յանձնէ ինչ ասաց, այլ քանզի քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, մտրգարեացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր Յիսուս ի վերայ ազգին. և ոչ ի վերայ ազգին միայն, այլ զի և զորդիան Ըստուծոյ զքրուեալս ժողովեցէ ի մի:

Կաւ յայմ՝ օրէ խորհուրդ արարին՝ զի ազանցեն զնա:

Լս. Յիսուս այնուհետև ոչ եթէ համարձակ չընէր ի մէջ Հրէիցն, այլ զնաց անտի յերկիր մի՝ որ մերձ էր յանապատ, ի քաղաք մի՝ որում անուն էր Լափրայիմ, և անդ լինէր աշակերտօքն հանդերձ:

Զիմէ Հոգեւոր Զեմա. Յէրն յեւ արեւմտ. Բարոզ՝ Երեւելոցաւ. Կեզմ. Եղ. Փոստ արեւելոց և Երեւելի. Դաւալ ժամանակ. ԶԼուստաւ Զնիւտաւ. և Երեւել իմիւր. Երկն. Դոյ. Եւ ի Երեւելոց ի Թէ. Սղմ. Երեւ.

Տէր հաներ ի զժողոց զանձն իմ, և փրկեցեր զես յայնցան, որք իջանեն ի դուրս:

Ընթերցուածս յԱռակայ:
(Գ.Լ. Ժ.Գ. հէ. 27):

Հրաման Տեսնու աղբիւր կենաց, և առնէ խոտորել յորովայն թից մահու:

Ի բազում դօրս՝ փառք թաղաւորի, ի նուազել ժողովրդոց՝ ընկաւմն հօգրաց:

Եւր երկայնամիտ՝ բաղմապատիկ է խորհրդովք, իսկ կարճամիտն՝ յոյժ անմիտ է:

Եւր հեզ և երկայնամիտ՝ բժիշկ է սրբտի. ցեց ոսկերաց՝ սիրտ հոգած:

Ար զբարբառէ զսնանկն՝ բարկացուցանէ զԼաւրին նորա, և որ պատուէ զնա՝ ու զորմի աղքատի:

Չարեօք իւրովք մերժի ամաբարիւն, և որ յուսայ յանձին սրբութիւն՝ արդար է:

Ի սիրտ բարի չանդչի իմաստութիւն, և ի սիրտ անմտաց ոչ ծանիցի: Երգարութիւն զաղղ բարձրացուցանէ, նուազեցուցանեն զաղգս մեղք:

Ընդունելի է թագաւորի սպասաւոր իմաստուն, և իւրով շուտափութեամբ թօթափէ զանարգանս: Բարկութիւն կորուսանէ զիմաստունս:

Պօղոսի առաքելոյն ի թեապոնիկեցոց Եօաղնիս ինքնիցն է ընթերցուածս (ՀԼ. Գ. հէ. 12):

Ոչ կամիմ եղբայր, եթէ աղէտք իցէք վասն ննջեցելոցն. զե մի՛ տրտմիցիք որպէս և այլքն՝ որոց ոչ գոյ յոյս:

Եթէ հաւատամք՝ եթէ Հիսուս մեռաւ և յարեաւ, նոյնպէս և Լատուած ըզննջեցալսն ի ձեռն Հիսուսի ածցէ ընդ նմա:

Բայց զայս ասեմք Տեառն բանիւ եթէ մեք՝ որ կենդանիս եմք մնացեալ՝ ի դաւաթեանն Տեառն ոչ ժամանեմք ննջեցելոցն. զե ինքն Տէր հրամանաւ՝ ի ձայն հրշոտակապիտի և ի փող Լատուծոյ իջանէ յերկնից, և մեռեալք ի Վրիստոս յարիցեն յառաջագոյն:

Եպա և մեք՝ որք կենդանոյն մնացեալ իցեմք՝ նորք չանդերձ յափշտակեցուք ամաղովք ընդ առաջ Տեառն յօգս, և այնպէս յամենայն ժամ ընդ Տեառն լինիցիմք:

Եւսուհետե միտիմ արեցէք զվսմանս բանիւս պայքիւկ:

Եղէ. Եհան զիս ի զոյ տառապանաց ի կուռ և ի տղմոյ:

Արդ Եւեռարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ Ըստ Հօհաննու (ՀԼ. ԺԼ. հէ. 55):

Ի ժամանակն Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ եր մերձ Չատիկն Հրէից. և բազումք ելին յԱրուսաղէմ ի դաւաթէ անտի յառաջագոյն քան զՉատիկն, զե սրբեցեն զանձինս իւրեանց:

Ինդրէին զՀիսուս, և ասէին ընդ միմեանս՝ մինչ կային ի տաճարին. զեմարդ

թուի ձեզ, եթէ ոչ զայցէ ի տօն այսր: Պատուէր տուեալ էր քահանայապետիցն և փարիսեցոց, զե թէ քր զիտացէ թէ ուր է, զուշակեացէ զնմանէ, զե կալցին զնա:

Իսկ Հիսուս վեց աւուրքք յառաջ քան զՉատիկն՝ եկն ի Բեթանիա, ուր էր Վաղար մեռեալն, զոր յարոյցն ի մեռելոց:

Եւ արարին անդ նմա ընթերիս, և ի սպասու կայր Մարթա, և Վաղար մի էր ի բաղմեղոց ընդ նմա:

Իսկ Մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ նարդեան ագնուի մեծագնոյ, օծ զոտնն Հիսուսի, և Հերով իւրով մարքէր զոտս նորա, և տունն իւ կըն ի հոտոյ իւղոյն:

Եւսէ մի ոմն յաշակեւրտաց անտի՝ Հուգա Իսկարիփտացի, որ մատնեղոց էր ըզնա. ընդէր ոչ իւղղ այդ վաճառեցաւ երեք հարիւր զենարի, և տուաւ աղքատաց:

Չայս ասաց՝ ոչ զե զաղքատաց ինչ փոյթ էր նմա, այլ զե զոյղ էր, և զարկն ինքն ունէր, և տունն անկանէրն՝ նա կրէր:

Եւսէ Հիսուս. թող տուք զմա, զե յօրն պատանաց իմոց պահեցէ զայդ:

Չաղքատս յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիր, զիս ոչ հանապաղ ընդ ձեզ ունիր:

Իբրեւ զիտաց ժողովուրդ բազում ի Հրէիցն թէ անդ է՝ եկին, ոչ միայն վասն Հիսուսի, այլ զե և զՎաղար տեսցեն՝ զոր յարոյցն ի մեռելոց:

Խորհուրդ արարին քահանայապետն՝ զի և զՎաղար սպանեն. քանզի բազումք ի Հրէից երթային և հաւատային ի Հիսուս:

Սորոսացութիւնն՝ վառ յիշատ:

Իսկ յերկրոյն՝ Եւսեբիոս և Աղբիւս, Եւսեբիոս Զաքիւս. Մեհ. Փարսեան. Փարոյ՝ Աւագոս. Սարգիս Աւագոս՝ որ եկին և բազմիւս եւ գրեցցին միասին Փահանջքն՝ և երկն յատենն Եւսեբիոս և Եւեռարանու՝ իսկզբ և մեծիմբոյ. Համարակն ոչ. Ոչ Զիշուհն. և սխառնիքն բազցին զեւրոսան, Փարոյ՝ Եւսեբիոս. Աղբիւս. Սարգիս և Եւսեբիոս:

ՊԱՆՈՍ ԳԱՐՍԵԱՆ ԲԻՆՈՍԱՐ ԲԱՍԻՆՈՍ ԵՐԵՐԵՑ ԲԱՆԱՆԱԿԱՆԻ ԵՆԲԱՍԱՂԷՄ:

Ծաղկազարդ Պարսիկ. Ի զիշերին Տփլիսէ և զիցեն զբրտութիւնն ի վերայ սուրբ սեղանոյն. Հետեակ Ըրին, քի. Սարգիս Զիշուհն (զընտն ի միտին ասա):

Օրհնութիւն ոչ. Ոչ Զիշուհն. Եւսեբիոս ասա. Հարց քի. Ոչ Զիշուհն. Եւսեբիոս ասա. Զիշուհն միտին՝ որպէս ի

յանցեալ կիրակեան, և զիկի՝ Զ-ժնայն ասորս լինոց իւր, եւ ի Տէր երկնցի Շրթին, զիցցին փարան և եցին յառանձն՝ Խաչի և Աւետարանու, և ամենայն զարդար, ըստ ասու երջ՝ Այսի Զանն, Քարոյ՝ Առաջու, Առջի Առաջու՝ որ էկէ և քուց եւ, Շրթն, ոչ-Ուր Էրեւնէ Եւ զիկի Սաղմոս Դ.:

1. Երկրն ցնծացան ասաճի Տեառն՝ զի զայ, զի Տառնալ է Տէր ի զառնէ զերկրի:

Ընթերցուածս Ղազարոս Աբղղոյն Սողոմոնի:
(ԳԼ. Ի՝. հէ. 8):

Չայն եղբորորդւոյ իմոյ, ահաւասիկ աս են, վարչ առնու ի վերայ լերանց՝ խաղաղով ի վերայ բլրոց:

Դման է եղբորորդին իմ՝ այժեման կամ որթուց եղանց ի վերայ լերանց Բեթեղայ:

Երբ եկ մերձաւոր իմ, զեղեցիկ իմ, աղանի իմ: Վասն զի ահա ձմեռն էանց, անձրեք անցին, և զնացեալ մեկնեցան, ծաղիկը երևեցան յերկրի մերում, և ժամանակ էհաս յատանելոյ, ձայն տատարակի լսելի եղև յերկրի մերում: Ինչքան ընծիւղեաց զբողոջ իւր, այգիք մեր ծաղիկեցան և ետուն զհոտս իւրեանց:

Երբ, եկ մերձաւոր իմ, զեղեցիկ իմ, աղանի իմ, և եկ դու աղանեակ իմ բնոց հովանեալ վիմին՝ մերձ աս նախազարիսպն:

Յոց ինձ զգէմն քո, և լսելի՝ արա ինձ զբարբառ քոյ, վասն զի գէմք քո զեղեցիկ են, և բարբառ քո քաղցր: Կալարոք մեզ աղուեսունս փորունս՝ զապականիչս այգեաց, և այգիք մեր ծաղիկեցին:

Եղբորորդին իմ ինձ՝ և ես նմա, որ հովուէն ի մէջ շուշանաց: Ի՛նչ եղբորորդին իմ ի պարտեղ իւր, և կերիցէ զպտուղս ծառոց իւրոց:

Տեսին զնա զատերք՝ և երանցին նմա՝ թագուհիքն և հարճք զովեցին գնա:

Այլ է սա՝ որ երեսայս է իբրև զառաւօտ, զեղեցիկ իբրև զուսին, ընտիր իբրև զարեգակն, զարմանալի յօրինեալ: Ի պարճ տեղս բնկուղացն իճի հայել ի յարմոխ ուղիծը՝ անասնել թէ ծաղիկեալ իցէ որթիքն, ծաղիկեալ իցէ նշենին, և փթթեալ իցէ նոնենին. անոց տաց զատինս իմ՝ քեզ:

(Եւս ի յերջ երրոցն աստուտ և անգուտ և ժողովեալ):

Ընթերցուածս Ղազարոս մարգարէ:
(ԳԼ. ԿԻ՝. հէ. 11):

Մացէք զատեր Սիոնի, ահաւասիկ փրկիլ քո հասեալ զայ՝ և ունի զվարձս իւր ընդ իւր, և զործ իւր ասաճի երեսաց իւրոց, և կոչեցէ զնա ժողովուրդ սուրբ՝ փրկեալ ի Տեառնէ, և դու կոչեցիս ինդրեալ քաղաք՝ և ոչ Էրեւալ:

Պողոսի ասալելոյն Ղափեսացոց թղթոյն է
Ընթերցուածս (ԳԼ. Լ՝. հէ. 3):

Օրհնեալ է Մատուած և Հայր Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, որ օրհնեաց զմեզ ամենայն հոգեւոր օրհնութեամբ յերկնաւորս ի Վրիստոս. որպէս ընտրեաց բոլմեզ նովաւ յառաջ քան զլինելն աշխարհի, լինել մեզ սուրբս և անարատս ասաճի նորա՝ սիրով:

Յառաջադոյն սաճմանեաց զմեզ յորդեգրութիւն ի ձեռն Հիսուսի Վրիստոսի, ի նոյն. ըստ հաճութեան կամաց իւրոց, ի գովեստ փառաց շնորհաց իւրոց. որով զուարճացոյց զմեզ սիրելեան, որով ունիմք զփրկութիւն ի ձեռն արեան նորա, զթողութիւն մեզաց ըստ մեծութեան ջրնորհաց իւրոց, որ ասուելաւ ի մեզ ամենայն իմաստութեամբ և գիտութեամբ:

Եցոց մեզ զնորհուրդս կամաց իւրոց, ըստ հաճութեան իւրում, զոր յառաջագոյն եզ նովաւ, ի անտեսութիւն լրման ժամանակաց, բովանդակել զամենայն Վրիստոսի՝ որ ինչ յերկինս և որ ինչ յերկրի, ի նոյն:

Եւն. Օրհնեալ եկեալ արուամբ Տեառն, օրհնեալ որ քաղց ես:

Սրոց Եւտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի (ԳԼ. Ժ՝. հէ. 46):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ զան յարկելով. և ընդ ելանելն նորա յարկելովէ աշակերտոցն և բազում ժողովուրդով, որդի Տիմիթի Բարտիմէոս կոյր նստէր մուրացիկ յանցս ճանապարհի:

Իբրև լուա թէ Հիսուս Վազովեցի է, սկսաւ աղաղակել և ասել. որդի Վաւթի Հիսուս, ողորմեաց ինձ:

Եւ սաստիկն նմա բազումք՝ ղի լռեսցէ,
 և նա առաւել ևս աղաղակէր, որդի՛ Կա-
 թի, ողորմեաց ինձ:

Օտեղի էառ. Յիսուս, և Տրամայեաց
կոչել զնա. կոչնն զկոյրն՝ և ասնն ջնա.
քաջալերեաց, արի՛ կոչէ զքեզ:

Լսե՛նք առ Ընկեցեալ զճորձս իւր, յա-
րեաւ եկն առ Հիսուս:

Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ:
դիցնէ կամիս՝ թէ արարից քեզ:

Այ՛ն, ցնաւ կոյրն, աւրբունի, զի բացայց:

Եւ Յիսուս ասէ ցնաւ երթ, հասարդ
քո կեցողքն զքեզ: Եւ վաղվաղակի բա-
ցաւ, երթալք զհետ նորա ի ճանապարհին:

Լե. յորժամ մերձ եղին Այրուսաղէմ, ի Վկթբաղէ և ի Վկթանիա մօտ ի լեռնոցն Չիթնեայ, առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի, և ասէ ցնոսաւ. երթայք զուք ի զեղջ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. և նոցնմատնայ իբրեւ մօտանէք ի նա, զոտնիցէք յառնան մի կապեալ. յորոյ վերայ ոչ որ ի մարդկանէ նստաւ, լուծէք զնա և ամէք:

Եւ եթէ որ ասացէ՝ ձեզ՝ եթէ զն⁵
լուծանէք զյաւանակդ, ասասցէք՝ եթէ
տեառն իւրում պիտոյ է, և վազվազակի
առաքեսցէ զնա այսր:

Զողան և դռին զյաւանակն կապեալ
առ զօրս արտաբոյ ի փողոցի անդ, և
լուծին զնա:

Եւ ոմանք յորոց անդն կային, ասէն ցը-
նոսա, զի՞ գործէք՝ զի՞ լուծանէք զյաւա-
նակդ:

Եւ նոքա ասէն ցնոսա որպէս ասացն
Յիսուս. և թող էտուն նոցա:

Ընեն զյաւանտիկն առ Յիսուս, և արկանեն ի վերայ նորա հանդերձս, և նշատաւ ի վերայ նորա:

Լս բաղումք զճանդերնս ի բեանց տա-
րածանէին ի վերայ ճանապարհին, և այլք
ոստս ի ծառոց հատանէին՝ և արկանէին
զճանապարհան:

Եւ որ առաջին և զկէն երթալին՝ աղա-
ղակէին և ասէին. ովանոնայ Վարդերկոյն-
օրհնալ որ զասդ յանուն Տեառն. օրհ-
նեալ թագաւորութիւնդ եկեալ Տօր մերոյ
Վալթի, խաղաղութիւն յերկինս և փառք
ի բարձրոն:

Լսեմուն Յիսուս յայրուսդէմ¹ ի տա-
ճարն, և Հայեցաւ շորք զամենեկումբք. և
զե եր երեկոյացեալ ժամն, ել ի Կեթա-
նիա երկոտասանիւքն հանդերձ:

Աւ տետապոսցան զամբաստանն. զիկի Բարդուղ^յ Առգէ^ր Խեչիւն.
Աշ. Պապուհի. Աւ երկնային ի գիրքմանն. Ժամանակս՝ Արթու-
րիւն. Հրմն. Գլ. Առաւ Անշնի. Ետտաւ ամածնի և Խաչի. փառք.
Ազովն ձիք. ձիւրիւ. կըորդ:

Լեդիցին ականջք քո ի լսել զձայն աղօթից իմոց: Փոխ,
Ի խորոց կարգացի առ:

Սրբոյ Եւկարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ քան
Յօհաննու. (Էւ. ԺԵ):

Վասն փառաց Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Եւ էր ոմն Տիւանդ Ղազարոս ի Բե-
թանիա, իղեղջէ Մարեմայ և Մար-
թայի քեռ. նորա:

Այս պէս Մարիամ էր՝ որ օժ զՏէրն իւղով, և Զնճեաց զոտս նորա Տերով իւրով. որոյ եղբայրն Ղազարոս Տիւնացի էր:

Լուսեցին առ նա քորքն նորա և ա-
սեն. Տէր, ահաւասիկ՝ զոր դուն սիրէիր՝
Տիւանդացեալ է:

Իբրեւ լուաւ Յիսուս, ասէ. այն Տիւան-
դաթիւն չէ ի մահ, այլ վասն փառացն
Վստուծոյ զի փառաւոր լինի որդի Վստու-
ծոյ այնուիկ:

Լս սիրելի Յիսուս զՆարիամ և զՆարթա գրողը նորա և զՎազար:

Իբրև լուս. թէ Տիւանդաղեալ է, ըզ-
տեղի կալաւ անդէն ուր էրն՝ աւուրս եր-
կուս:

Լսվա յետ այնորիկ ասէ ցնոսա. եկայք
երթիցոք միւսանդամ ի Հրէաստան:

Ըսեն ցնա աշտկերտքն. Ուարրի, այժմ
ևս խնդրեին զքեզ Հրեայքն քարկոծ առ-
նել, և դարձեալ երթաս անդրէն:

Պատասխանի ետ Յիսուս. ո՞նչ երկրո-
ւան ժամէ յառաջ, իթէ որ դնայ ի տուն-
ջևան՝ ո՞չ գայթակղի, զի զոյց աշխարհի
այսորիկ տեսանէ. ապա թէ որ դնայ գի-
շերի՝ գայթակղի, զի լոյս ո՞չ զոյ ընդ նմա:

Օպա իբրեւ ասաց, յետ պատրիկ ասեցնուս։ Վաղարու բարեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ դե գարթուցից զնա։

Ասն ցնա աշակերտքն. Տէր, եթէ նըն-
ջեաց՝ ապա ապրի:

Եւ Յիսուս վասն մահուն նորա ասէր,
նոցա սյսպէս թուեցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ
քնոյ ասէ:

Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս յայանա-
պէս. Ղաղարոս մեռաւ. և ես ուրախ եմ
վասն ձեր, զի դուք Տաւատաալիք ինձ, զի
ես չէի անդ. բայց արդ եկայք երթիցուք
առ նա:

Լսե՛ք թուլմաս՝ անուանեալն երկուորեակ՝
ցալակերտակիցնս. ծն եկայք՝ և մեք զի
ընդ նմա մեռցուք:

Եկն Յիսուս՝ եզիտ զնա շորեքօրեայ ի
գերեզմանի:

Եւ եր Լեւթանիս մերճ յարուսաղէմ՝ իր-
րէ սասարիսօք հնգեւտասան. բազումք ի
Հրէից անտի եկեալ էին առ Սարթաւ և
Սարթամ, զի մխիթարեացեն զնոսա վասն
եղբօրն:

Մարթա իբրեւ լուսն՝ թէ՛ Հիսուս դայ,
 ընդառաջ՝ գնաց նորա, բայց Մարիամ
 նստէր անդէն ի տան:

Ըսէ Սարթւա ցՅխաւս. Տէր, եթէ աստ
լինաւ էիր, եղբայրն իմ չէր մեռեալ. այլ
է արդ զիտեմ, եթէ զոր ինչ ինդրեցես
Վատուծոյ՝ տաղէ քեզ Վատուծ :

Լսէ՛ցնա՛ր Յիսուս, յարիցէ՛ եղբայրն քո:

Այն ցնա Մարթա. գիտեմ զի յարի-
ցէ ի յարութեան՝ յառաջն յետնում:

Ես եմ Յիսուս, ևս իսկ եմ յարութիւն և կենանք, որ հաւատայ յիս, թէպէտ և մեռանի՝ կեցցէ: և ամենայն որ կենդանի է՝ և հաւատայ յիս, մի՛ մեռցի ի յարիւեան. հաւատանս այսմիկ:

Անէ ցնաւ այր, Տէր, եւ հաւատացի եւ-
թէ Դու եւ Վերիստոնն որդի Աստուծոյ,
որ յաշխարհ գալոց էիր:

Եւ զայս իրբն ասաց, զնաց կոշեաց ըզ-
Մարիամ զքոյր իւր լռեկայն և ասէ,
Սարգսպետն եկեալ է՝ և կոէ զքեզ:

Նա իբրեւ լուսւոյ, յարեաւ վաղվադակի,
և եկն առ նա:

Չե. ևս էր եկեալ Յիսուս ի դեօղն, այլ
էր անդէն ի տեղւոյն՝ ուր ընդառաջ եղև
նմա Սարթա:

Իսկ Հրեայքն՝ որ էին ընդ նմա ի տան
անդ՝ և միմիջարեին զնա, իբրև տեսին
զյարիւմս՝ թէ յարեաւ Վաղվաղակի և
զնաղ, զնազին և նոքա զհետ նորա. հա-

մարեին թէ ի գերեզմանն երթայ՝ ղի լաց-
ցէ անդ:

Իսկ Մարիամ իբրև եկն՝ ուր էրն Յիսուս՝ և ետևս զնա, անկաւ առ ոտս նորա և ասէ. Տէր, եթէ աստ էիր դիպեալ՝ ո՞չ էր մեռեալ եղբայրն իմ:

Յիսուս իբրեւ ետեա զնա զի լայր, և որ
ընդ նմա էին Հրեայքն՝ լայլին, խռովեցաւ
յովի իւր իբրեւ զայրացեալ, և ասէ. ո՞ր
եղիք զնա: Ըսեն ցնա. Տէր, եկ և տես:

Լս. արտասուեաց Յիսուս:

Ասէին շրեայքն, տեօէք, որչափ սիրէր
դնա :

Կէսքն ի նոցանէ ասէին. ո՞չ կարէր սա, որ երաց զպաշտ կռքին, առնել զի և սա մի մեռցի:

Յ) Խոռոհ դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, զայ ի գեղեզմանն. և էր այր մի, և վեմ մի եղեալ ի վերայ նորա:

Եւ ասէ՛ Յիսուս, ի բանց արարէ՛ք զվէ՛մդ:

Ասէ ցնա Սարգիս քոյր մեռելոյն. Տէր,
արդ հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ է:

Այժմ ցնա Յիսուս. ո՞չ ասացի քեզ, եթե
հաւատասցես՝ տեսցես զփառան Լստուծոյ:

Իսկ իբրեւ ի վեր առին զգէմն, Յիսուս
ամբարձ զաշ իւր ի վեր, և ասէ. շնորհ,
գոհանամ զքէն՝ զի լուար ինձ, և ես գի-
տեի՝ զի քառնեայն ժամ լսես ինձ, այլ
վասն ժողովոյնսն որ շուրջ կան առնեն՝
զի հաւատարեան թէ՛ Կուսարացիք զիս։

Չայս իրրե սասց, ի ձայն մեծ աղա-
ղակեաց և ասէ. Վաղարէ, արի՛ և՛ ար-
տաքս :

Եւ ել մեռեալն ոտիւք կապելովք, և ձեռքն երիզապնդօք, և երեսօքն վարչամակագատօք. և ասէ ցնոսա Յիսուս. լուծէք զդա և թողէք երթալ:

Իսաղուվը ի Հրեիցն որ եկեալ էին առ
Սարեմանս, իբրև տեսին զոր արարն՝
Հաստոացին ի Առ:

Եւ ոմանք ի նոցանէ: գնացին առ փա-
րիսեցիս, և պատմեցին նոցա զոր արարն
{խառս:

[illegible]

Լեւրինք ցնծացան առաջի Տեառն զեղայ, զե հասնալ է
Տէր ի գասեւ զերկիր: Փոխ, Օրհնեցէք զՏէր յօրհն:

Ընթերցուածս յԱբղղոց Երզնյն Սողոմոնի:
(Գւ. Ե):

Համբարեացէ զես ի համբարեց բերա-
նայ իւրոյ. վասն զե բարի են ստինք
քո քան զգինի, և հոտ իւղոց քոց քան
զամենայն խոնկա: Կալ անոյ թափեալ է
անուն քո, վասն պատրիկ օրիորդ քո սի-
րեցին զքեզ, և ձգեցին զքեզ: Օհետ հո-
տոյ իւղոց քոց ընթացուք մէջ: Կա տարաւ
զես արքայ ի սենեակ իւր: Հնծացուք և
ուրախ լիցուք ի քեզ, և սիրեսցուք զու-
տինս քո քան զգինի: Ուղղութիւն սի-
րեաց զքեզ:

Ահա եմ ես և գեղեցիկ, դստերք Երու-
սաղեմի, իբրեւ զվսանն Անդարու, և իբրեւ
զխորանն Սողոմոնի:

Այլ հոլուես, ո՞ր հանդուցանես ի մի-
ջօրեի: Վանդի գեղեցկացան ծնօտք քո
իբրեւ դստորակի, պարանոց քո իբրեւ ըղ-
մանեակա:

Վանութիւն ոսկւոյ արասցուք քեզ,
հանդերձ կիտուածովք արծաթոյ, մինչև
արքայ ի գիրկս իւր ընկալցի զքեզ: Կալ
թափեալ է անուն քո:

Կըջօրորդին իմ կարմիր է և սպիտակ-
իբրեւ խնձոր ի փայտս անուառի, այնպէս
է եղբորորդին իմ ի մէջ ուստերաց. ընդ
հովանեաւ նորա փափաքեցի՝ և նոտայ, և
պտուղ նորա քաղցր է ի կոկորդի իմում:

Ընթերցուածս ի Օտարեայ մարդարէ:
(Գւ. Թ. հէ. 9):

Ուրախ լեր յոյժ, դուստր Սիոնի. քա-
րողան, դուստր Երուսաղեմի. ահա թագա-
ւոր քո գայ առ քեզ, արդար և փրկիչ,
նոյն հեղ՝ և հեծեալ ի վերայ իւղ և յա-
ւանակի նորոյ. և սատակեացէ զկառս յԱփ-
րեմայ և զերիվար յԵրուսաղեմէ, և խոր-
տակեցի աղեղն պատերազմոյ, և բազմու-
թիւն և խաղաղութիւն յաղգաց. և տի-
րեացէ շուրջ ի ծով՝ մինչև ի ծով, և ի
գետոց մինչև ի ծագս երկրի:

Կա դու արեամբ ուխտի քոյ արձակե-
ցեր զկապեալս քո յանձնողի զբոյ, և նըստ-

ջիւք յամուս կապեալք ժողովրդեանդ.
և փոխանակ միոյ աւուր պանդխտութեան
քոյ կրկին հասուցից քեզ:

Օ ի լարեցի զքեզ ինձ, Հուդա, իբրեւ
զաղեղն, լցի և զԿիրեմ. և զարթուցից
զորդիս քո, Սիոն, ի վերայ որդւոցն Հու-
նաց, և շօշափեցից զքեզ իբրեւ զսուսեր
պողովատիկ պատերազմոյ:

Կա Տէր եղեցի վերակացու նոցա, և ել-
ցէ իբրեւ զփայլակն նեւ նորա. և Տէր՝ Տէր
ամենակալ փող չարցէ, և գնացէ շարժ-
մամբ սպառնալեաց իւրոց. Տէր ամենակալ
պաշտպանեցէ նոցա:

Պօղոսի առաքելոյն ի Փիլիպպիցւոց թղթոյն է
ընթերցուածս (Հւ. Գ. հէ. 2):

Ուրախ լերուք ի Տէր յամենայն ժամ.
զարձեալ ասեմ, ուրախ լերուք. հեղու-
թիւն ձեր յայտնի լիցի ամենայն մարդ-
կան. Տէր մերձ է:

Այլ ինչ հոգայք. այլ ամենայն աղօ-
թիւք և խնդրուածովք, գոհութեամբ խնդ-
րուածք ձեր յայտնի լիցին առ Եստուած.
և խաղաղութիւնն Եստուծոյ՝ որ ի վեր է
քան զամենայն միտս, պահեցէ զսիրտս
ձեր և զմիտս ի Վերիստոս Հիսուս:

Եղի Տէր Եստուած մեր երևեցաւ մեզ. արարէք ամս ուրախու-
թեան կանխաւ. մինչև յամենայն սեղանոր:

Աբրոյ Եւստատիոսի Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Մատթեոսի (Հւ. Լ. հէ. 29):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի:

Եւ յեկանել նոցա յԵրթթովէ՝ գնա-
ցին զհետ նորա ժողովուրդք բա-
զումք:

Կա ահա կոյրք երկու նստէին առ ճա-
նապարհան. իբրեւ լուան թէ Հիսուս ան-
ցանէ՝ աղաղակեցին և ասեն. ողորմեաց
մեզ, Հիսուս որդի Վաւթի:

Կա ամբիւն սաստեաց նոցա՝ զե լուս-
ցեն. և նորա ևս առաւել աղաղակէին և
ասէին. Տէր, ողորմեաց մեզ, որդի Վաւ-
թի:

Օտեղեւ էաւ Հիսուս, կուեաց զնոսա և
ասէ. զե՞նչ կամիք զե տրարից ձեզ:

Եսեն ցնա. Տէր, զե բացցին աչք մեր:

Եւ զթացեալ Հիսուս մերձեցաւ յաշտ նոցա, և վաղվաղակի տեսին և գնացին զհետ նորա:

Իբրեւ մօտ եղևն յԵրուսաղէմ, և եկին ի Բեթթարգէ մերձ ի լեռան Զիթէնեաց, յայնժամ Հիսուս արձակեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց, և ասէ ցնոսաւ երթայք ի դեօղ՝ որ առաջի ձեր է, և անդէն գտանիցէք զէշ կապեալ և յաւանակ ընդ նմին, լուծէք և ամէք ինձ:

Եւ եթէ որ ասիցէ ինչ ձեզ, ասա՛ղէք, եթէ տեսան իւրեանց պիտոյ են. և վաղվաղակի առաքեսցէ գնոսաւ:

Իայց այս ամենայն եղև, զե լոցի բան մարդարէին՝ որ ասէ. ասացէք դուսեր Սիովի. ահա լծագաւոր քո գայ քեզ հեզ և հեծեալ յէշ և ի յաւանակի իշոյ:

Գնացին աշակերտքն, և արարին որպէս հրամայեացն նոցա Հիսուս:

Եւ ամին զէշն և զյաւանակն, և արկին զնոքօր ձորձա, և նստաւ ի վերայ նոցա:

Եւ բաղում ժողովուրդք տարածեցին զհանդերձս իւրեանց ի ճանապարհին, և ալլք հատանէին ոսոս ի ծառոց և տարածանէին ի ճանապարհին:

Եւ ժողովուրդքն որ առաջին և զինի երթային՝ աղաղակէին և ասէին. օրհնութիւն որդւոյ Կաթի, օրհնեալ որ գայ յանուն հեռուն. օրհնութիւն ի բարձունս:

Եւ ի մօտանելն նորա յԵրուսաղէմ՝ զզօրդեցաւ քաղաքն ամենայն, և ասէ՝ ո՞վ իցէ սա:

Եւ ժողովուրդքն ասեն. սո՛ւ է մարգարէն Հիսուս՝ որ ի Կաղարկեթ Կաղիկեացոց:

Եւ եմուտ Հիսուս ի տաճարն, և եհան արտաքս զամենեւին, որ վաճառէինն և գնէին ի տաճարի անդ. և զսեղանս հատալճառացն կորձանեաց և զաթոռս աղանձկաճառացն:

Եւ ասէ ցնոսաւ. գրեալ է, տուն իմ տուն ալօթից կոչեցի. և դուք արարէք զդա այլս աւաղակաց:

Եւ մօտեան առ նա կոյրք և կաղք ի տաճարին, և բժշկեաց զնոսաւ:

Իբրեւ տեսին քահանայապետքն և զպիլք զպանդկեան զօր արար, և զմանկոսն՝ որ

աղաղակէին ի տաճարին և ասէին, օրհնութիւն որդւոյ Կաթի, բարկացան և ասեն ցնաւ լսեն զինչ ասեն զօրաւ: Ըսէ ցնոսաւ Հիսուս. այո՛ւ, չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ եթէ ի բերանոյ տղայոց և անդիկեցաց կատարեցեր զօրհնութիւն:

Եւ թողեալ գնոսաւ, ել արտաքոյ քաղաքին ի Բեթթանիա, և անդ ագաւ:

Արտաքսութիւն Հրեշտակէն և

Իսկ լինն ժաման՝ ժողովեցին ի գառն եկեղեցոյն. Ամբ. Գ. 1.

Եւ իբրեք ցնծացին առաջի հեռուն զի գայ. զի հասեալ է հէր ի գասեղ զերկիր:

Ընթերցումս յԱռախաց:

(Գ. Լ. Բ. 47. 22)

Տէր ստացաւ զիս ի սկիզբն ճանապարհաց իւրոց ի գործս իւր, յառաջ քան զյաւիտեանս հաստատեաց զիս:

Ի սկզբանէ յառաջ քան զերկիր առնել, և նախ քան զանդուճոս գործել, և նախ քան զդիտել ազերեաց ջուրց, յառաջ քան զլերինս հաստատել, և յառաջ քան զամենայն բոլոր ծնաւ զիս:

Տէր արար զէնս և զանշէնս, և զեղբրս բնակեալս ի ներքոյ երկնից:

Հորժամ պատրաստէր զերկինս՝ ընդ նմա էի, և մինչ զստացանէր զաթոռ իւր ի վերայ հողմնց, և յորժամ զօրաւոր առնէր զամպս վերինս, և յորժամ անսխալ դնէր զաղբիւրս ի ներքոյ երկնից:

Ի դնել ծովու զհաստատութիւն իւր, զի ջուրք մի՛ անցցեն բառ ավն նորա, ի ժամանակի՝ յորում հաստատուն դնէր զհիմունքս երկրի, ես էի առ նովու պտուղահեալ. ես էի՛ որով ուրախ լինէր Տէր հաւնապալ, և ցնծայի առաջի նորա յամենայն ժամ:

Հորժամ զուարճացեալ էր զտիկեղերս բովանդակել, և ուրախ լինէր յորդիս մարդկան:

Ընթերցումս յԱրեմիա մարգարէի:

(Իսայ. 44. Գ. Լ. Գ. 47. 36)

Հայեանց ընդ արեւելս, Երուսաղէմ, և տես զեկեալ ուրախութիւնն քեզ յԱստուծոյ, ահաւաղիկ զան որդիքն քո զօրս յաղարկեցեր, զան ժողովեալք յարեւելից մին-

էն ի մուսու արևու բանիւ սրբոյն, խնդա-
ցեալք փառքն Մատուծոյ:

Արկեակ, Լեռնապէտմ, զհանդերձ աղոյ և
ըկանաց քոյ, և զզեցիր զվայելութիւն
փառացն Մատուծոյ յախտանս. արկ զքե
զկրկնոցն արդարութեան յՄատուծոյ, զիր
խոյր ի գլուխ քո զփառաց յախտանականին:

Օ ի ցուցցէ Մատուած ի ներքոյ երկնից
զամենայն լուսաւորութիւնս քո, և կոչե-
ցի քեզ անուն յՄատուծոյ յախտանս՝
խաղաղութիւն, արդարութիւն և փառք
աստուած պաշտութեան:

Պէտքոսի առաքելոյն ի Արթուր գիկնաց Մատուծոյն ինդիւն
և ընթերցուածս (ՀԼ. Բ. 47. 3):

Օրհնեալ է Մատուած և Հայր Տեառն
մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, որ ըստ բազում
ողորմութեան իւրում ծնաւ զմեզ վերստին
ի յայն կենդանի, ի ձեռն յարութեանն
Հիսուսի Վրիստոսի ի մեռելոց, յանելո՞ծ
և յանարատ և յանթառամ ժառանգու-
թիւնն՝ որ պահեալ է յերկինս ի ձեզ:

Ար զօրութեամբն Մատուծոյ պահեալ
էիք հաւատովք ի պատրաստեալ փրկու-
թիւնն յայտնել ի յետին ժամանակս.
որով ուրախ լինիք, որք այժմ սակաւիկ
ինչ ըստ պատշաճի իրացդ տրտմեալ էք ի
պէտքս փորձութիւնս:

Օ ի հանգէս ձերոց հաւատոցն առաւել
քան զոսկի կորստական՝ պատուական է,
որ Տրով փորձեալ՝ գտաւ ի գովութիւն և
ի փառս և ի պատիւ ի յայնութեանն Հի-
սուսի Վրիստոսի:

Օ որ ոչն տեսէք՝ և սիրեցէք. ընդ որ
այժմ ոչ հայեցեալք, բայց հաւատացէք.
և ուրախ էք անձառ և փառաւորեալ խն-
դութեամբն. ընկաղեալ զկատարումն հա-
ւատոցն ձերոց՝ զողոցն փրկութիւն:

Եղև Տէր ի տաճար սուրբ իւրում. Տէր յերկինս յաճախ իւրում:

Արդոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու (ՀԼ. ԺԻԺ. 47. 29)

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ եղև իբրև մերձեցաւ ի Բեթլեհեմ
և ի Բեթանիա մօտ ի լեռանն՝ որ
կոչի Զիվնենաց, առաքեաց երկուս յա-
շակերտացն իւրոց, և ասէ. երթայք ի

զեօնն՝ որ հանդէպ մեր կայ. յոր իբրև
մօտանէք՝ գտանիցէք յաւանակ կապեալ,
յորում որ ի մարդկանն երբէք ոչ նստաւ.
լուծէք գնա և ածէք:

Եւ եթէ որ հարցանիցէ զձեզ՝ թէ ըն-
դէր լուծանէք, այսպէս ասա՛՛քցնա, յիս
թէ Տեառն իւրում պիտոյ է:

Իբրև չողան որք առաքեցանն, զտին
որպէս ասացն ցնոսա, կայր յաւանակն:

Եւ մինչեւ լուծանէին զյաւանակն,
ասնն տեալքն նոցա ցնոսա. զի՞ լուծանէք
զյաւանակք:

Եւ նոքա տանս տեսան իւրում պիտոյ է.
և ածին գնա առ Հիսուս, և արկին բնո-
վաւ հանդերձս, և հեծուցին զՀիսուս:

Եւ մինչեւ երթայր, զհանդերձս իւ-
րեանց տարածանէին զճանապարհս:

Եւ իբրև այն ինչ մերձ եղև ի դառ ի
վայր ըրկինն Զիվնենաց, սկսաւ ամենայն
բազմութիւն աշակերտացն ուրախութեամբ
օրհնել զՄատուած ի ձայն մեծ՝ վասն ա-
մենայն եղելոց զօրութեանցն զոր տեսին,
և ասէին. օրհնեալ որ զայ թապաւորդ
յանուն Տեառն. խաղաղութիւն յերկինս,
և փառք ի բարձունս:

Եւ ոմանք ի փարիսեցւոցն յամբոխէ
անտի՝ ասնն ցնա. վարդապետ, սաստեա՛
աշակերտացդ քոյ:

Պատասխանի ետ և ասէ. ասեմ ձեզ,
զի եթէ դոքա լուսեցնէ՛ք բարիքդ աղա-
ղակեցնէ:

Եւ իբրև մերձեցաւ, տեսեալ զքաղաքն՝
եղաց իվերայ նորա, և ասէ. եթէ զիտէիր դու
զոնն յաւուրս յայմիկ զխաղաղութիւնն
քո, բայց այժմ՝ ծածկեցաւ յերեսաց քոյ:

Օ ի եկեցնն աւուրք ի վերայ քո, և
պատեցնն զքե թշնամիք քո պատնէշ.
և պաշարեցնն զքեզ, և նեղեցնն զքեզ
յամենայն կողմանց. և յատակեցնն զքեզ,
և զօրդիս քո ի քեզ. և ոչ թողուցուն
քար ի քարի վերայ յամենայնի՝ ի քեզ.
փոխանակ զի ոչ ծանեալ զժամանակ այ-
ցելութեան քոյ:

Եւ մտեալ ի տաճարն՝ սկսաւ հանել դա-
ղանեվաճառան և զդնոցս, և զտեղանս
հատալաճառացն ցրուեաց. և ասէ ցնոսա.
գրեալ է, և եղեցի տուն իմ տուն աղօթից.
և դուք արարիք զգա այրս աւազակաց:

Լուսուցանելը գնոսա հանապազ ի տա-
ճարին, իսկ քահանայապետն և գալիք
և գլխաւորը ժողովրդեանն խնդրէին զնա
կորուսանել, և ոչ գտանէին թէ զնա ա-
րասցեն. զի ժողովուրդն ամենայն կախեալ
կային զմանէ ի լսել:

Եւ ելցն Խաչի և Եւեռտարանու և ամենքն քարոզը ի թա-
փար և անմեղքն Հրին. ոչ. Աբ Վրդէճէա և յաւարտելն Ուրշէա:

Որոյց Եւեռտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի (ՀԷ. ԻԲ.):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Իրբ մօտ եղն Աբրուսաղէմ, և ե-
կին ի Բեթրազէ մերձ ի լեառն Չի-
թենեաց, յայնժամ Հիսուս արձակեաց
երկուս յաշակերտացն իւրոց, և ասէ ջընո-
սա. երթայք ի գեօղը՝ որ առաջի ձեր է,
և անդէն գտանէք էշ կապեալ և յաւա-
նակ ընդ նոն, լուծէք ամէք ինձ:

Լու եթէ որ ասիցէ ինչ ձեզ, ասաաջեք,
եթէ տեսնու իւրեանց պիտոյ են. և վազ-
վազակի առաքեսցէ զնոսա:

Իայց այս ամենայն եղև, զի լցցի բան
մարդարէին՝ որ ասէ. ասացէք զստեր Սիով-
նի. ահա թագաւոր քո գայ քեզ Տեզ
և Տեմեալ յէշ և ի յաւանակի իշոյ:

Գնացին աշակերտքն, և արարին որպէս
հրամայեալն նոցա Հիսուս. և ամին զէշն
և զյաւանակն, և արկին զնորք ձորձս, և
նստաւ ի վերայ նոցա:

Լու բազում ժողովուրդք տարածեցին
զճանդերձս իւրեանց ի ճանապարհին, և
այլք հաւանէին ոստ ի ծառոց և տա-
րածանէին ի ճանապարհին:

Լու ժողովուրդքն որ առաջին և զկնի
երթային՝ աղաղակէին և ասէին. օրհնու-
թիւն որդւոյ Դաւթի, օրհնեալ որ գայ
յառնու Տեառն. օրհնութիւն ի բարձունս:

Հրին. ոչ. Յոգեւոր Ժող. զկնի Ուրշէա:

Որոյց Եւեռտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի (ՀԷ. ԺԵ.):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ յորժամ մերձ եղն Աբրուսաղէմ
ի Բեթրազէ և ի Բեթանիա մօտ
ի լեառն Չիթենեաց, առաքէ երկուս յա-
շակերտաց անտի, և ասէ զնոսա. երթայք

զուք ի գեօղը՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. և
նոյնժամայն իբրև մոսանէք ի նա գտանի-
ցէք յաւանակ մի կապեալ. յորոյ վերայ
ոչ ոք ի մարդկանէ նստաւ, լուծէք զնա
և ամէք:

Լու եթէ որ ասացէ ձեզ՝ եթէ զե-
լուծանէք զյաւանակդ, ասաաջեք՝ եթէ
տեսնու իւրում պիտոյ է. և վազվազակի
առաքեսցէ զնա այսր:

Չորսն և գտին զյաւանակն կապեալ
առ դուռս արտաքոյ ի փողոցի անդ, և
լուծին զնա:

Լու ոմանք յորոց անդն կային՝ ասն
ցնոսա. զե՞ գործէք, զե՞ լուծանէք զյա-
ւանակդ:

Լու նորա ասն ցնոսա՝ որպէս ասացն
Հիսուս. և թող խոռն նոցա:

Եթին զյաւանակն առ Հիսուս. և ար-
կանն ի վերայ նորա հանդերձս, և նրս-
տաւ ի վերայ նորա:

Լու բազումք զճանդերձս իւրեանց տա-
րածանէին ի վերայ ճանապարհին, և այլք
ոստ ի ծառոց հաւանէին՝ և արկանէին
զճանապարհան:

Լու որ առաջին և զկնի երթային՝ աղա-
ղակէին և ասէին. ոմոսնայ Կարձբերոյն.
օրհնեալ որ գաղ յառն Տեառն. օրհ-
նեալ թագաւորութիւնդ եկեալ Տօր մերոյ
Դաւթի, խաղաղութիւն յերկինս և փառք
ի բարձունս:

Հրին. ոչ. Յոգեւոր Ժող. զկնի Ուրշէա:

Որոյց Եւեռտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու (ՀԷ. ԺԲ. 31):

Լու Տեղն մեր Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ առեալ զերկոտասանսն առանձինն՝
ասէ զնոսա. ահա ասիկ երանելի
Աբրուսաղէմ, և կատարեսցին ամենայն
գրեալքն մարգարէիւք վասն որդւոյ մար-
դոյ. զի մատնեսցի հեթանոսաց և կա-
տակեսցի, և հարկանիցն և սպանանի-
ցն զնա, և յերկր աւուր յարիցէ:

Լու նորա ոչ ինչ իմացան յայնցանէ,
այլ էր բանն ծածկեալ ի նոցանէ, և ոչ
զիտէին զասացեալսն:

Լու եղև ի մօտին նորա Աբրեղով՝ կոյր
ոմն նստէր առ ճանապարհան մարտցիկ.

իրբե լուսւ զանցանկ ժողովրդեանն, հարցանէր՝ թէ զե՞նչ իցէ այն:

Եւ պատմեցին նմա՝ թէ Հիսուս Նազարեցի անցանէ:

Եւ զաղակեաց և ասէ. Հիսուս, որդի Դաւթի, ողորմեաց ինձ:

Եւ որ առաջին երթային՝ սատկին նմա զե լուեցէ, և նա ևս առաւել աղաղակէր, որդի Դաւթի, ողորմեաց ինձ:

Չափեղեալ Հիսուս, և հրամայեաց ածել զնա առ իւր. և իբրեւ մերձ եղև առ նա, և հարց զնա և ասէ. զե՞նչ կամիս զու՞ զե արարից քեզ: Եւ նա ասէ. Տէր, զե բացցին աչք իմ՝ և տեսից:

Եւ Հիսուս ասէ ցնա. հայեաց, հաւատք քո կեցուցին զքեզ:

Եւ առժամայն ետես, և երթայր զհետ նորա և փառաւոր առնէր զԵստուած. և ամենայն ժողովրդեանն տեսեալ՝ տայր օրհնութիւն Ըստուծոյ:

Եւ մտեալ շրջէր բնդ Լորիբով. և ահա այր մի անուն կոչեցեալ Օսկբէոս. և նա էր մաքսապետ, և ինքն մեծատուն. և խոբէր տեսանել՝ թէ ո՞վ իցէ Հիսուս, և ո՞չ կարէր ի բազմութենէն, զե կարճ էր հասակաւ:

Եւ ընթացեալ յառաջ՝ ել ի ժամատարձեցնին, զե տեսանիցէ զնա. քանզի բնդ այն իսկ անցանկեց էր:

Իբրեւ եկն ի տեղին, հայեցաւ ի վեր Հիսուս՝ և ասէ ցնա. Օսկբէ, փութա՛մ էջ՝ այտի, զե այսօր ի տան քում արժան է ինձ ապանել. փութացաւ և էջ՝ և ընկալաւ զնա ուրախութեամբ:

Իբրեւ տեսին ամենեքին, տրտնջէին և ասէին, թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել:

Եւն եկաց Օսկբէոս և ասէ ցՏէր. Տէր, ահա զկէս ընչից լոնց տաց աղքատաց. և եթէ զք զրկեցի, հատուցի շուրբիկն:

Եւ ասէ ցնա Հիսուս. այսօր եղև փրկութիւն տանս այսմիկ. քանզի և սա որդի Երբա՛համու է:

Չի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն:

Եւ մինչդեռ նորա զայն լսէին, յաւել առակ մի և ասէ, վասն մերձեանայոյ նորա

Ղարուաղէմ, և համարելոյ նոցա եթէ առժամայն յայտնեցէ և արքայութիւնն Ըստուծոյ. առ. այր ոմն ազնուական զնաց յաշխարհ հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութիւն, և դառնալ:

Եւ կոչեցեալ զճառայս իւր՝ ետ նոցա տան մնաս, և ասէ ցնոսա. յարգեցէք զայդ՝ մինչև եկից:

Եւ քաղաքացիքն նորա ատէին զնա, առարեցին հրեշտակս զինի նորա՝ և ասէն, թէ ո՞չ կամիմք թագաւորել զմա ի վերայ մեր:

Եւ եղև գառնալ նմա՝ առեալ զթագաւորութիւնն. և կուեալ զճառայսն՝ որոց առեալ էր զարծաթն, զե գիտասցէ թէ ո՞ր զինչ շահեցաւ, եկն առաջինն և ասէ. տէր, մնասն քո տանն մնաս արար:

Եւ ասէ ցնա. աղիւս ծառայ և բարի, զե ի փորուդ հաւատարիմ եղեր, լծկեր իշխանութիւն ունել ի վերայ տանն քաղաքի:

Եւն երկրորդն և ասէ. մնասն քո առար ճինգ մնաս:

Եւ ցնա. և դու լծկեր ի վերայ ճինգ քաղաքաց:

Եւն միւսն և ասէ. տէր, ահա մնասն քո՝ զոր ունէի, ծրարեալ ի փարշամակի, երկնէի ի քէն, զե այր ստամբակ եւրառնամ զոր ո՞չ եղեր, և հնձեա՛ զոր ո՞չ սերմանեցեր:

Եւ ասէ ցնա. ի բերանոյ քումմէ դատեցայց զքեզ, ծառայ անհաւատ. գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ, բառնամ զոր ո՞չ եղի, և հնձեմ ուր ո՞չ սերմանեցի, և ընդէր ո՞չ ետուր զարծաթն իմ ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տոկոսեք պահանջէի:

Եւ ասէ ցսպասաւորսն. առէք ի զմանէ զմնասն, և տարայք տուք այնմ՝ որ ունիցի զտանն մնասն:

Եւ ասէն ցնա. տէր, ունի տանն մնաս: Եւսմ՝ ձեզ, եթէ ամենայնի՝ որ ունիցի՝ տացի, և յայտնանէ որ ո՞չն ունիցի՝ և զոր ունիցին՝ բարձցի ի նմանէ:

Բայց զթշնամիսն իմ զայնտիկ, որ ոչն կամէին զեա թագաւորել ի վերայ նոցա, առէք այս և սպանէք առաջն իմ:

Եւ իբրեւ զայս ասաց, զնաց յառաջ՝ ելանել Ղարուաղէմ:

Արքայ Ընտարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Հօճաննու. (ՀԼ. ԺԻ. ՀԵ. 12):

Վասն դարսեան Տեսան՝ մըրդ Հիսուսի Վերիստոսի:

Ի վաղիս անդր ժողովուրդը բազում
որ եկեալ էր ի տօնն, իբրև լուսն
եթէ զայ Հիսուս յարուսդէմ, առին ոսոս
արմաւենեաց՝ և ելին ընդառաջ նորա.
ազադակէին և ասէին. ողբանայ, օրհնեալ
որ զազ յանուն Տեսան՝ թագաւորդ Խա-
րայիկ:

Եւ զտեալ Հիսուսի էշ մի, նստաւ ի
վերայ նորա. որպէս և զրեալ է. մի երկըն-
շեր, դուստր Սիոնի, ահաւասիկ թագա-
ւոր քո զայ նստեալ ի վերայ յաւանակի
իշոյ:

Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտն
նորա զառաջնն, այլ յորժամ փառասո-
րեցաւ Հիսուս, յայնժամ յիշեցին եթէ
այն էր՝ որ զեղան էր վասն նորա, և զայն
արարին նմա:

Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ընդ նմա,
եթէ զՎազար կոչեաց և եթէ զերեզմա-
նէն, և յարոյց զնա ի մեռելոց. և վասն
այնորիկ ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդն,
զի լուսն եթէ զայն նշանս արարեալ էր
նորա:

Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս.
տեսանէ՞ք՝ զի ոչ ինչ օգտիք, ահաւասիկ
աշխարհ ամենայն զկնի նորա գնաց:

Իշին անդ ոմանք և հեթանոսք յիշելոցն
անդր, զի երկիր պապանիցեն ի տօնին:

Երբ մատենան առ Փիլիպպոս՝ որ ի
Բեթանիայիցայ Վաղիկեացոցն էր, աղաչէին
զնա և ասէին. տէր, կամիմք զՀիսուս տե-
սանել:

Դայ Փիլիպպոս և ասէ ցՆնդրեաւ. Ընդ-
բեաւ և Փիլիպպոս ասն ցՀիսուս:

Եւ Հիսուս պատասխանի ետ նոցա և
ասէ. և հաս ժամ զի փառաւորեսցի որդի
մարդոյ:

Ըրթն. քն. ի ՍԵՐԵՆԻԱՆ. զԵՐԻՒՆԻՆՆԵՐՆԵՐ

*Առանցաւ. առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրա-
խաւ իմին որտից մըրդ, Փոխ. Ի կարգալ իմում լուար:

Արքայ Ընտարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Սաղմէտի. (ՀԼ. ԻԻ. ՀԵ. 27):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս ասէ:

Չի որպէս փայլակն՝ որ ելանէ յա-
րեւելից և երևի մինչև յարեմոստ,
այնպէս եղիցի զալուստն որդւոյ մարդոյ:

Չի ուր գէշն իցէ, անդր ժողովուրդն
արծուիք:

Վաղվաղակի յետ նեղութեան աւուրցն
այնոցիկ՝ արեգակն խաւարեսցի, և լուսն
ոչ տացէ զոյս իւր, և աստեղք անկցին
յիբկնից, և զօրութիւնք երկնից շարժեա-
ցին:

Եւ ապա երեւցի նշան որդւոյ մարդոյ
յիբկնիս, և յայնժամ կոծեսցին ամենայն
ազգք երկրի, և տեսցին զորդի մարդոյ
եկեալ ի վերայ ամպոց երկնից զօրութեամբ
և փառօք բազմօք:

Եւ առաքեսցէ զհրէշտակս իւր փողով
մեծաւ, և ժողովուրդն զընտրեալս նորա ի
շորից հողմոց՝ որ ծաղագ երկնից մինչև ի
ծագս նոցա:

Ի թղենոց անտի ուսարուք զառակն-
զի յորժամ նորա օտարն կազկացցին և
տերնն ցցուիցի, զիտէք թէ մերձ է ա-
մառն:

Նոյնպէս և զուք՝ յորժամ տեսանիցէք
զայս ամենայն, զիտասլէք թէ մերձ է ի
գուրս:

Եմէն ասեմ՝ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս
այս, մինչև այս ամենայն եղիցի:

Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ
մի՝ անցցեն:

Եւ Տեսաւորեսցին զանգուստն. Քարոյ՝ ՍԵՐԵՆԻԱՆ. Աճ-
զանգանէ: Եւ ապա երեւցին ի գալթն՝ փափաղ ունեով զգուռն
եկեղեցոյն. սկսանիցին զԵմարհեցոյ վնց վնց ասն, իսկ զԵմար-
ցոն մի մի Փոխ, որպէս եղեալ քո ին:

Խոնարհեցն Տէր: Պաշէնս զանձն իմ սուրբ:

Ողորմես ինձ Տէր: Չի զու Տէր քաղցր և:

Սանկնդիր Տէր: Հաւուր նեղութեան:

Ի ծանկ խոնարհեալ ասել, Ըարախան. ՍԵՐԵՆԻԱՆ:

Ոչ որ է նման քեզ, Օսմենայն ազգս զոր:

Սեծ ևս զու Տէր: Ընդնորդեա ինձ:

Խոստովան եղէք առ Սեծ եղև ի վերայ իմ:

ևս բացցնեց զգրուած և ժողովուրդքն ամենկեան մեջն յնկե-
ղիցն հայոց որ ուրախութեամբ և սխալմիջն շարին. Մարտ. 27.
2-րդ թիւն է 1872 թ. 1-ին Երկրի:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Հօսաննու. (Ժ. 1. Ժ. 1. 44):

Տերն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Եւ Հիսուս աղաղակէր և ասէր. որ
հաւատայ յիս, ոչ հաւատայ յիս,
այլ յՄ. յն՝ որ առաքեալն զիս. և որ տե-
սանէ զիս, զայն տեսանէ՝ որ առաքեալն
զիս:

Եւ յոյս յաշխարհ եկի, զի ամենայն
որ հաւատայ յիս, ի խաւարի մի՝ մնացէ:

Եւ եթէ որ լուիցէ բանից իմեց և ոչ
պահեացէ, եւ ոչ դատեմ զիս. քանզի ոչ
եկի թէ դատեցայ զաշխարհ, այլ զի վեր-
կեցից զաշխարհ:

Ար անարգէ զիս, և ոչ ընդունի զբանս
իմ, զոյ՝ որ դատէ զիս. բանն զոր ես
խօսեցայ՝ նա դատէ զիս յառաջն յետ-
նում:

Չի ես յանձնէ իմեմ ոչ խօսեցայ, այլ
որ առաքեալն զիս չայր՝ նա ետ ինձ պա-
տուէր՝ զինչ ասացի և զինչ խօսեցայ:

Եւ գիտեմ եթէ պատուէրն այն կեանք
են յաշխարհակամք. արդ զոր ես խօսիմ,
որպէս ասաց ինձ չայրն, այնպէս խօսիմ:

Ձայս Եւստարանիս ի թեմ կայրայ. (որ ի Տմացոյցն)՝ վերաբեր
ի տեղի արա այլ և եղեալ Եւստարանի. Բարդ. Կեդէ. Կեդէ.
Եղ. Թ. 1872 թ. 1-ին:

Եւստարանիս ի թեմ կայրայ. (որ ի Տմացոյցն)՝ վերաբեր
ի տեղի արա այլ և եղեալ Եւստարանի. Բարդ. Կեդէ. Կեդէ.
Եղ. Թ. 1872 թ. 1-ին:

Խոստովանութիւն և մեծ վայելչութիւն զգեցար, ար-
կեալ զայս որպէս զօրոյց. Զեղեցի զերկինս որպէս զիս-
րան, և արկեր ի վերայ ջուրց զվերայսրան նորա. Փոխ,
Օրհնան անձն իմ զՏեր: Զերկ երեւ Եւստարան. Արթիւ:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Մատթեոսի (Ժ. 1. Ժ. 1. 44):

Տերն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Եւ այդուցն իբրեւ դարձաւ անդրէն ի
քաղաքն՝ քաղեցաւ, և տեսալ թը-
ղենի մի ի վերայ ճանապարհին, եկն ի նա,
և ոչ ինչ եգիտ ի նմա՝ բայց միայն տերն:

Եւ ասէ ցնա. մի՛ այտոհեմ և ի քէն պտուղ
եղիցի յաշխարհ: Եւ առժամայն չորացաւ
թղենին:

Իբրեւ տեսին աշակերտքն՝ զարմացան և
ասեն, թէ զեւարդ վաղվաղակի ցամաքեցաւ
թղենին:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնո-
սա. ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ունիցիք հա-
ւատս և ոչ երկմտիցէք, ոչ միայն զթղեն-
ւոյդ առնիցէք, այլ թէ պէտ և լերինդ ա-
սիցէք՝ բարձիւր և անկիր ի ծով, եղիցի:

Եւ զամենայն ինչ՝ զոր և ինդրիցէք
յաղօթիս հաւատովք՝ առնուցուք:

Եւ իբրեւ եկն ի տաճարն, մատանս առ
նա՝ մինչդեռ ուսուցանէր՝ քահանայապետ-
քն և ծերեք ժողովրդեանն և ասեն. որով
իշխանութեամբ առնես զայդ, և ով ես
քեզ զիշխանութիւնդ զայդ:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնո-
սա. հարցից և ես զձեզ բան մի. զոր թէ
ստիցէք ինձ, և ես ձեզ ասացից՝ որով
իշխանութեամբ առնեմ զայս:

Աղրտութիւնն Հովհաննու ուստի էր,
յերկնից թէ ի մարդկանէ: Եւ նորա խոր-
հէին ընդ միմիսնս՝ և ասէին. եթէ ասեմք
յերկնից, ասէ ցնեզ. իսկ ընդէր ոչ հաւա-
տացէք նմա. և եթէ ասեմք ի մարդկանէ,
երկնից ի ժողովրդեանն. զի ամենքին
զՀովհաննէս իբրեւ զմարդարեւ ունէին:

Պատասխանի ետուն Հիսուսի և ասեն.
ոչ գիտեմք: Եւսէ ցնոսա և նա. և ոչ ես
ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ
զայս:

Իսկ զիսմարդ թուի ձեզ. առն միոյ էին
երկու որդիք, և մատուցեալ առ առաջինն՝
ասէ. որդեալ, եթէ այսօր գործես յայդ ոչ:

Եւ պատասխանի ետ և ասէ. եթէ ամ
տէր, և ոչ չորաս:

Մատեաւ և առ միսն, և ասէ նոյնպէս.
նա պատասխանի ետ և ասէ. ոչ կամիմ.
բայց յետոյ զղնացաւ՝ և չորաս յայդին:

Եւ ոչ յերկոցունց արար զկամս հօրն:
Եւսն. յետինն: Եւսէ ցնոսա Հիսուս. ամէն
ասեմ ձեզ, զի մաքսաւորք և պոռնիկք
յառաջեցեն քան զձեզ յարքայութիւնն
երկնից:

Չի եկն Հովհաննէս ճանապարհաւ ար-
դարութեան, և ոչ հաւատացէ նմա. և

Իսկզբանէ արար Վատուած զերկին և զերկիր:

Եւ երկիր էր աներեւոյթ և անպատրաստ, և խաւար ի վերայ անդնդոց, և Հոգի Վատուծոյ շրջէր ի վերայ ջրոց:

Եւ ասաց Վատուած. եղեցի լոյս: Եւ եղև լոյս. և ետես Վատուած զլոյսն զի բարի է. և մեկնեաց Վատուած ի մէջ լուսոյն և ի մէջ խաւարին. և կոչեաց Վատուած զլոյսն տիւ, և զխաւարն կոչեաց գիշեր, և եղև երեկոյ՝ և եղև վաղորդայն, որ մի:

Եւ ասաց Վատուած. եղեցի Տառատութիւն ի մէջ ջրոց, և եղեցի մեկնել ի մէջ ջրոց, և ջուր: Եւ եղև այնպէս:

Եւ արար Վատուած գնատատութիւնն, և անջնդետեաց Վատուած ի մէջ ջրոյն, որ ի ներքոյ Տառատութեան, և ի մէջ ջրոյն, որ ի վերոյ Տառատութեան. և կոչեաց Վատուած գնատատութիւնն երկին. և ետես Վատուած զի բարի է. և եղև երեկոյ՝ և եղև վաղորդայն, որ երկրորդ:

Եւ ասաց Վատուած. ժողովեցին ջուրքդ որ ի ներքոյ երկնից ի ժողով մի, և երեկեցի ցամաքն: Եւ եղև այնպէս. և ժողովեցան ջուրքն որ ի ներքոյ երկնից՝ ի ժողովս խրեանց, և երեկեաց ցամաքն:

Եւ կոչեաց Վատուած զցամաքն երկիր, և զժողովս ջուրքն կոչեաց ծովս. և ետես Վատուած զի բարի է:

Եւ ասաց Վատուած. բղետեցէ երկիր զբանջար խոտոյ, սերմանել սերմն ըստ ազգի և ըստ նմանութեան. և ծառ պտղաբեր՝ առնել պտուղ ըստ ազգի խրում, որոյ սերմն իւր ի նմին ըստ ազգի ի նմանութիւն ի վերայ երկրի: Եւ եղև այնպէս:

Եւ եհան երկիր բանջար խոտոյ, սերմանել սերմն ըստ ազգի և ըստ նմանութեան, որ է ի վերայ ամենայն երկրի. և փայտ պտղաբեր՝ առնել պտուղ, որոյ սերմն իւր ի նմին ըստ ազգի ի վերայ երկրի. և ետես Վատուած զի բարի է. և եղև երեկոյ, և եղև վաղորդայն, որ երրորդ:

Եւ ասաց Վատուած. եղեցին լուսաւորութիւն երկնից, ի լուսաւորու-

թիւն ի վերայ երկրի, և մեկնել ի մէջ տունջեան և ի մէջ գիշերոյ. և եղեցին ի նշան և ի ժամանակս և յաւուրս և ի տարիս. և եղեցին ի լուսաւորութիւն ի Տառատութեան երկնից ծագել յերկիր: Եւ եղև այնպէս:

Եւ արար Վատուած զերկուս լուսաւորսն զմեծամեծս. զլուսաւորսն մեծ յիշխանութիւն տունջեան, և զլուսաւորսն փոքր յիշխանութիւն գիշերոյ, և զաստեղս. և եղ զնոսա Վատուած ի Տառատութեան երկնից լուսատու լինել յերկիր, և իշխել տունջեան և գիշերոյ, և մեկնել ի մէջ լուսոյն և ի մէջ խաւարին. և ետես Վատուած զի բարի է. և եղև երեկոյ, և եղև վաղորդայն, որ չորրորդ:

Եւ ասաց Վատուած. Տանցին ջուրք զեռան շնոց կենդանեաց, և թռչունս թևաւորս ի վերայ երկրի ըստ Տառատութեան երկնից: Եւ եղև այնպէս:

Եւ արար Վատուած կէտս մեծամեծս, և զամենայն շունչ զեռնոց կենդանեաց՝ զոր Տանին ջուրք ըստ ազգի խրեանց, և զամենայն թռչունս թևաւորս ըստ ազգի. և ետես Վատուած զի բարի են:

Եւ օրհնեաց զնոսա Վատուած և սաշնաշնէր և բազմացաւորս, և լո՛ւք զժուրսրդ որ ի ծովս. և թռչունքդ բազմացին ի վերայ երկրի:

Եւ եղև երեկոյ, և եղև վաղորդայն, որ չինգերրորդ:

Եւ ասաց Վատուած. Տանցէ երկիր շունչ կենդանի ըստ ազգի չորրոտանի, և սողունս և զաղանս երկրի ըստ ազգի: Եւ եղև այնպէս:

Եւ արար Վատուած զզաղանս երկրի ըստ ազգի, և զանասունս ըստ ազգի, և զամենայն սողունս երկրի ըստ ազգի խրեանց. և ետես Վատուած զի բարի են:

Եւ ասաց Վատուած. արատցոր ժարդ ըստ պատկերի մերում՝ և ըստ նմանութեան, և իշխեացէ ձկանց ծովու և թռչնոց երկնից և անասնոց և ամենայն երկրի և ամենայն սողնոց՝ որ սողեն ի վերայ երկրի:

Եւ արար Վատուած զմարդն ի պատկեր իւր, ըստ պատկերի Վատուծոյ արար զնա, արու և էգ արար զնոսա:

Լս. օրհնեաց զնոսա Կստուած և ասէ. աճեցէք և բազմացարո՞ք և լցէ՛ք զերկիր, և տիրեցէ՛ք զմա, և իշխեցէ՛ք ձկանց ծովու և թռչնոց երկնից և ամենայն առնանոց և ամենայն երկրի և ամենայն սողնոց՝ որ սողնն ի վերայ երկրի:

Լս. ասաց Կստուած. ահա աղիկ ետու ձեզ զամենայն խոտ սերմանելի՝ սերմանել սերմն, որ է ի վերայ ամենայն երկրի. և զամենայն փայտ որ ունիցի յինքնան պտուղ սերման սերմանելոյ՝ ձեզ լիցի ի կերակուր, և ամենայն զազանաց երկրի, և ամենայն թռչնոց երկնից, և ամենայն սողնոց՝ որ սողնն ի վերայ երկրի՝ որ ունիցի շունչ կենդանի. և ամենայն խոտ զալար ի կերակուր: Լս. եղև այնպէս:

Լս. ետես Կստուած զամենայն զոր արար, և ահա բարի են յոյժ. և եղև երեկոյ, և եղև վաղորդայն, օր վեցերորդ:

Լս. կատարեցան երկինք և երկիր և ամենայն զարդ նոցա. և կատարեաց Կստուած յաւուրն վեցերորդի զգործս իւր՝ զոր արար:

Լս. հանդեա յաւուրն եօթներորդի յամենայն գործոց իւրոց՝ զոր արար. և օրհնեաց Կստուած զօրն եօթներորդ և սրբեաց զնա. զի ի նմա հանդեա յամենայն գործոց իւրոց՝ զոր սկսաւ առնել Կստուած:

Եյս է զիր արարածոց երկնի և երկրի, յաւուր յորում արար Կստուած զերկինս և զերկիր, և զամենայն բանջար փայրի մինչ չև լեալ էր ի վերայ երկրի, և զամենայն խոտ փայրի մինչ չև բուսեալ էր, զի չև ևս էր տեղացեալ Տեսուն Կստուծոյ ի վերայ երկրի. և մարդ չէր՝ որ գործէր զերկիր:

Բայց աղբիւր ելանէր յերկրի՝ և ոռոգանէր զամենայն երես երկրի:

Լս. ստեղծ Տէր Կստուած զմարդն հող յերկրէ. և փռեաց յերես նորա շունչ կենդանի, և եղև մարդն յօդի կենդանի:

Լս. անկեաց Կստուած զգրախոս յԱդամ՝ ընդ արեւելս, և եղ. անդ զմարդն զոր ստեղծ:

Լս. բուսոյց ևս Տէր Կստուած յերկրէ զամենայն ծառ զեղեցիկ ի տեսանել և բազր ի կերակուր, և զծառն կենաց ի մէջ գրախոսին, և զծառն զիտելոյ զգիտութիւն բարւոյ և չարի:

Լս. զետ ելանէր յԱդեմայ ոռոգանել զգրախոս. և անտի բաժանի ի չորս առաջս:

Ենուն միումն Քիտոֆն. նա է որ պատէ զամենայն երկիրն Լսիլատայ, անդ ուր ոսկին է, և ոսկի երկրին այնտիկ ագնիւ. և անդ է սուտակն և ակն զահանակ:

Լս. անուն գետոյն երկրորդի Գեհոնֆն. նա պատէ զամենայն երկիրն Աթուպացոց:

Լս. գետն երրորդ՝ Տիգրես, նա է որ երթայ յանդիման Կորեստանի: Լս. գետն չորրորդ Ափրատես:

Լս. էառ Տէր Կստուած զմարդն զոր արար, և եղ զնա ի դրախտին փափկութեան գործել զնա և պահել:

Լս. պատուիրեաց Տէր Կստուած Բզամայ՝ և ասէ. յամենայն ծառոց որ է ի գրախտիդ՝ ուտելով կերցես. բայց իծառոյն զիտութեան բարւոյ և չարի՝ մի ուտիցէք, զի յորում աւուր ուտիցէք ի նրմանե՝ մահոյ մեռանիցիք:

Լս. ասաց Տէր Կստուած, ո՛չ է բարւոր մարդոց միայն լինել, արացոցն զմա օգնականն ըստ դմա:

Լս. ստեղծ ևս Տէր Կստուած զամենայն զազանս փայրի և զամենայն թռչունն երկնից. և ամ զնոսա առ Բզամ՝ տեսանել զենչ կոչեաց զնոսա, և ամենայն շնոյ կենդանոյ զենչ և անուանեաց Բզամ, այն անուն է նորա:

Լս. կոչեաց Բզամ անուանա ամենայն անասնոց, և ամենայն թռչնոց երկնից, և ամենայն զազանաց փայրի. բայց Բզամայ ոչ գտաւ օգնական նման նմա:

Լս. էարկ Տէր Կստուած թմբութիւն ի վերայ Բզամայ, և ննջեաց. և էառ մի ի կողից նորա և ելից ընդ այնր մարմին. և շնեաց Տէր Կստուած զկողն զոր էառ յԲզամայ ի կին, և էած գնա առ Բզամ:

Լս. ասէ Բզամ. այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմոց և մարմին ի մարմնոյ իմոյ, սա կուտցի կին, զի յառնէ իւրով առաւ:

Ս. ասն այնտիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղեցին երկուքն ի մարմին մի: Լս. էին երկուքեան մերկ Բզամ և կին իւր, և ոչ ամաչէին:

Լու օձն էր իմաստնագոյն քան զամենայն զաղանա որ ի վերայ երկրի, զոր արար Տէր Եստուած: Լու ասէ օձն ցկինն, զի՞ է զի ասաց Եստուած, թէ յամենայն ծառոց որ իցեն ի ներքս ի գրախտի այգրի՞ մի ուտիցէք:

Լու ասէ կինն ցօձն. ի պտղոյ ծառոց գրախտիդ կերիցուք, բայց ի պտղոյ ծառոյն, որ է ի մէջ գրախտին, ասաց Եստուած, մի ուտիցէք իմանէ, և մի հուպ ըննիցիք՝ զի մի մեռանիցիք:

Լու ասէ օձն ցկինն. ոչ եթէ մահու մեռանիցիք, զի գիտէր Եստուած թէ յորում աւուր ուտիցէք իմանէ, բանայցեն աչք ձեր, և լինիցիք իբրեւ զաստուածս՝ ճանաչել զգարի և զար:

Լու ետես կինն զի բարի էր ծառն ի կերակուր և հաճոյ աչաց հայելոյ, և զեղեցիկ ի տեսանել. և էառ ի պտղոյ նորա, եկեր. և ետ առն իւրում ընդ իւր, և կերան. և բացան աչք երկոցունց, և գիտացին զի մերկ էին. և կարեցին տերես թղենոց, և արարին իւրեանց սիւսմանելս:

Լու լուան զձայն զհնարոյ Տեառն Եստուծոյ ի գրախտի անդ ընդ երեկս, և թաքեան Բզամ և կինն իւր յերեսաց Տեառն Եստուծոյ՝ ի մէջ ծառոց գրախտին:

Լու կուեաց Տէր Եստուած զԲզամ, և ասէ ցնա. ո՞ր ես:

Լու ասէ. լուայ զձայն քո ի գրախտի աստ՝ և երկայ. քանզի մերկ էի և թաքեայ:

Լու ասէ ցնա. ո՞ պատմեաց քեզ թէ մերկ ես, բայց եթէ ի ծառոյն՝ յորմէ պատուիրեցի քեզ՝ անտի և եթ չուտել, կերար արդեօք ի նմանէ:

Լու ասէ Բզամ. կինս զոր ետուր ընդ իս՝ սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ:

Լու ասէ Տէր Եստուած ցկինն. զի՞նչ զործեցեր զայդ: Լու ասէ կինն. օձն խաբեաց զիս, և կերայ:

Լու ասէ Տէր Եստուած ցօձն. փոխանակ զի արարեր դու զայն, անիծեալ լիջիր դու յամենայն անասնոց և յամենայն զաւանայց երկրի. ի վերայ լանջաց և որովայնի քո գնացես, և հոգ կերիցես զամենայն աւուրս կենաց քոց:

Լու եղից թշնամութիւն ի մէջ քոյ և ի մէջ կնոջդ, և ի մէջ զաւակի քո և ի մէջ զաւակի դորս. նա սպասեցէ քում զլեոյ, և դու սպասեցես նորա գարշապարի:

Լու ցկինն ասէ. բաղմնոցանկելով բաղմնոցից զտրամութիւնս քո և զհեծութիւնս. տրամութեամբ ծնցես որդիս, և առ այր քո դարձ քո, և նա տիրեցէ քեզ:

Լու ցԲզամ ասէ. փոխանակ զի լուար ձայնի կնոջդ քոյ, և կերար ի ծառոյ անտի, յորմէ պատուիրեցի քեզ անտի միայն չուտել, և կերար ի նմանէ, անիծեալ լիջիր երկիր ի գործս քո, տրամութեամբ կերիցես զնա զամենայն աւուրս կենաց քոյ. փուշ և տատակ բուսուցէ քեզ. և կերիցես զբանջար վայրի. բրտամբ երեսաց քոց կերիցես զհաց քո, մինչև զարձցիս յերկիր, ուտի առար. զի հոգ էիր և ի հոգ դարձցիս:

Լու կուեաց Բզամ զանուն կնոջ իւրոյ կեանս, զի նա է մայր ամենայն կենդանեաց:

Լու արար Տէր Եստուած Բզամայ և կնոջ նորա հանդերձս մաշկեղէս, և զղեցոյց զնոսս:

Լու ասէ Տէր Եստուած. ահա Բզամ եղև իբրեւ զմի ի մէնջ՝ գիտել զգարի և զշար. և արդ գուցէ ձգիցէ զձեռն և առնուցու ի ծառոյն կենաց, ուտիցէ և կեցցէ յախտան:

Լու եհան արձակեաց զնա Տէր Եստուած ի գրախտէ անտի փափկութեան՝ զործել զերկիր՝ ուտի առաւ. և եհան զԲզամ և բնակեցոյց յանդիման գրախտին փափկութեան. և հրամայեաց քրովելից և բոցեղէն որոյ՝ շուրջանակաւ պահել զճանապարհքս ծառոյն կենաց:

Բնիկեցուածս յԵրուսաղէմ:

(ՊԼ. Ե.)

Ճանաչել զիմաստութիւն և զկերատ, իմանալ զբանս հանճարոյ, ընդունել ըզգարձուածս բանից, ի միտ առնուլ զարդարութիւն համարիտ, և ուղղել զկրատնս:

Օ՛հ տացէ անմահաց զնորոգիտութիւն, մանկանց տղայոց զմիտս և զհանճար:

Արդ իբրեւ լուիցէ իմաստուն՝ իմաստնագոյն լիցի, իսկ որ չանճարեղն իցէ՝ զառաջնորդութիւն ստացի:

Ի միտ առցէ զառակս և զբանս խորինս, զճառս իմաստնոց և զառակս նոցա:

Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ Տեառն, չանճար բարի ամենեցուն՝ որ առնեն ըզնա. պաշտօն բարի առ Ըստուած՝ սկիզբն զգոնութեան. զիմաստութիւն և զերաստ՝ ամպարիւր անգոսնեն:

Ի ուր, որդեակի խրատու Տօր քոյ, և մի մերժեր զօրէնս մօր քո, զի պսակ շնորհաց ընկալցիս ի դուռն քո, և մանեակ ոսկի ի պարանոցի քում:

Ընթերցուածս Առաքեալ մարգարէի:
(Գլ. Խ):

Մխիթարեցէք, մխիթարեցէք զժողովուրդ իմ, ասէ Ըստուած. քահանայքդ խօսեցարուք ի սիրտ Արուսաղէմի՝ և մխիթարեցէք զգա, զի լի եղև տառապանօք: Թողեալ լիցին զմօս մեղք իւր, զի ընկալաւ ի ձեռանէ Տեառն կրկին զճառուցումն մեղաց իւրոց:

Չայն բարբառոյ յանապատի. պատրաստ արարէք զճանապարհս Տեառն, և ուղիւ արարէք զաւիդս Ըստուծոյ մերոյ:

Ըմենայն ձօրք լոցին, և ամենայն լերինք և բլուրք խոնարհեցան. և եղեցին ամենայն զժողովրդն ի զիւրինս, և առապարքն ի դաշտս:

Եւ երեսեցին փառքն Տեառն. և տեցէ ամենայն մարմին զփրկութիւն Ըստուծոյ, զի Տէր խօսեցաւ:

Չայն՝ որ ասէ. զօշեաւ. և ասեմ. զինչ զօշեցից. զօղջիր, ամենայն մարմին խոտ է, և ամենայն փառք մարդոյ իբրեւ զճաղկ խոտոյ:

Չամբեցաւ խոտն, և թօթափեցաւ ծաղիկ նորա, զի ողի Տեառն շնեաց ի նա. արդարեւ խոտ է ժողովուրդս այս. չամբեցաւ խոտն, և թօթափեցաւ ծաղիկն. և բան Տեառն մնայ յաւիտեան:

Եւ ապա զԱռաջնէ եղեմն տաս. Քրդ. Առաջնորդ. Սորք Առաջնորդ եղի եւ. Համարաբէ Բն. Որ յաւիտեան. Քրդ. Վառ խառնութեան. Այլ. Հայր բնութիւն. Սղմ. Կիւ. որդեանցն:

Ի ուր մեղ Ըստուած փրկիւ մեր, յոյս ամենայն ծաղց երկրի, և որ ի ծով հեռի փոփ, Վեղ վայելէ:

Արդ Ըստարանիս Հիսուսի Վերիտաւի՝ որ բոս
Մաթթէոսի (Հլ. Խ. հոգ. 17):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտաւս:

Իբրեւ երաներ Հիսուս Արուսաղէմ, էառ զերկոտասանն առանձինն, և ի ճանապարհն ասէ ցնտաւ. աշուսափէ եւ լանեմք Արուսաղէմ, և որդի մարդոյ մատնեցի քահանայապետին և զպրաց, և զառապարտեացն զնա իմա՜հ, և մատնեցն զնա Տեթմանոսայ՝ այգանել և հարկանել և ի խա՜հ հանել, և յերկր աւուր յարիցէ:

Հայնժամ մատաւ առ նա մայր որդւոցն Օւրեղեայ՝ որդւոքն իւրովք հանդերձ, երկիր պագաներ և ինդրեր ինչ ի նմանէ:

Եւ նա ասէ ցնաւ. զինչ կամիս: Ըսէ ցնաւ, ասա՜ զի նոցան սորա երկու որդիքս իմ՝ մի ընդ աջմէ քումմէ՝ և մի ընդ աջնկէ յարքայութեան քում:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. ոչ զիտէք զինչ ինդրէք. կարէք բմնել ըզբաժանն՝ զոր ես բմնելոց եմ, կամ ըզմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոցն եմ մկրտել: Ըսեն ցնաւ. կարող եմք:

Ըսէ ցնտաւ Հիսուս. զբաժան իմ բմնելիցէք, և զմկրտութիւնն զոր ես մկրտեմ՝ մկրտելք, բայց նստուցանել ընդ աջմէ և ընդ աջնկէ իմմէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ որոց տուեալ է ի Հօրէ իմմէ:

Եւ լուեալ տասանցն, բարկացան ի վերայ երկուցն եղբարց: Հիսուս կոչեաց ըզնոսա առ ինքն, և ասէ. զիտէք՝ զի իշխանք ազգաց տիրեն նոցա, և մեծամեծքն իշխեն նոցա:

Ոչ այնպէս իցէ և ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի ի ձեռն մեծ լինել՝ եղեցի ձեր պաշտօնեայ, և որ կամիցի ի ձեռն առաջին լինել՝ եղեցի ձեր ծառայ:

Արդէս որդի մարդոյ ոչ եկն պաշտօն առնուլ, այլ պաշտել. և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բաղմաց:

Քարդ. Երեմի. Եղ. Թաթար Խո.

Առաջ երկրորդութիւն. Այլ. Բնութեան խառնութիւն. իւր սարսքն. Առաջաւոր երկ. Տարեւել Բնութեան. Փօփ. Առաջն զնեմնութիւն. Այլ. Երկ. Փառնութեան. Սորք Առաջնորդ որ եղի եւ. զինչ Գրեմնայն Վառ խառնութեան. Այլ. Սորք եւ Տէր. զինչ Այլ. Երկ.

Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նորաւ, և զընկերս նորա տարցին նմա փոխ, Բղիկեաց սիրա իմ, որոշնայն:

Արդ Լւստարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ քառ
Մարկոսի († Լ. Ժ. Բ. հ. Է. 13):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիտտոսի:

Եւ առարեն առ նա զոմանս ի փարիսեցւոց սնտի և ի Հերովդիանոսաց, զի զնա որասացեն բանիս:

Լւս նորա եկեալ՝ Հարցանէին զնա նենգութեամբ և ասէին. Վարդապետ, զիտեմք զի ճշմարտա ես, և ոչ ինչ փոյթ է քեզ գումերէ. զի ոչ Հայիս յերեսա մարդկան, այլ ճշմարտութեամբ զճանապարհն Լստոսոց ուսուցանես. արդ ասս մեզ, արժան է Հարկ տալ կայսեր՝ եթէ ոչ, տացո՞ւր՝ եթէ ոչ տացուր:

Լւս Հիսուս զիտաց զկեղծաւորութիւն նոցա, ասէ ցնոսա. զի՞ փորձէք զիս, կեղծաւորք. բերէք ինձ դահեկան մի՞ զի տեսից:

Լւս նորա բերին. և ասէ ցնոսա. ո՞ր է պատկերս այս կամ՝ զիք: Լւս նորա ասեն ցնա. կայսեր:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնոսա. երթայք տուք զկայսեր՝ կայսեր, և զԼստոսոց Լստոսոց: Լւս զարմացան ընդ նա:

Ղան առ նա Սաղուկեցիքն որ ասեն՝ թէ չեք յարութիւն. Հարցանէին ցնա և ասէին. վարդապետ, Մովսէս զբեաց մեզ, եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի, և թողոցու կին և որդի ոչ թողոցու, զի ասցէ եղբայր նորա զկինն նորա, և յարուցէ զաւակ եղբոր իւրում:

Լւս եղբայրք եօթն էին առ մեզ. առաջինն էառ կին՝ և մեռաւ, և ոչ եթող զաւակ. և երկրորդն առ զնոյն, և մեռաւ, և ոչ նա եթող զաւակ. նոյնպէս և երրորդն էառ զնոյն, և եօթաներան իսկ, և ոչ թողին զաւակ. յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն:

Լւս ի յարութեանն յորժամ յառնիցեն, ո՞ր ի նոցանէ լինիցի կինն, զի եօթաներան կալան զնա կին:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա. ոչ վանս այդորիկ իսկ մարդեալ էք, զի ոչ զիտէք զգիրս և ոչ զգորութիւնն Լստոսոց:

Զի յորժամ ի մեռելոց յարիցեն, ոչ արք կանայս առնեն, և ոչ կանայք առնան լինին. այլ իբրեւ զՏրեւտակս իցեն՝ որ յերկինսն են:

Լւս վանս յարութեան մեռելոց զի յառնեն, ոչ իցէ ընթերցեալ ձեռ ի զիրսն Մովսէսի՝ ի մորենոջն որպէս ասաց ցնա Լստոսաւ. ես եմ, ասէ, Լստոսաւ Լւրաւ Համու, Լստոսաւ Խաշակայ, և Լստոսաւ Հակորայ. և ոչ է Լստոսաւ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց. և արդ զուր յոյժ մարդեալ էք:

Լւս մատուցեալ մի ոմն ի զպրացն՝ լսէր նոցա մինչ վեճէինն. իբրեւ տեսա թէ բարւոք ետ նոցա զպատասխանին, և հարց ցնա և ասէ. ո՞ր պատուիրան է առաջին:

Լւս Հիսուս ասէ ցնա. առաջին քան զամենայն, լուր Խարսիլ, Տէր Լստոսաւ մեր՝ Տէր մի է. և սիրեսցես զՏէր Լստոսաւ քո յամենայն սրտէ քումի, և յամենայն անձնէ քումի, և յամենայն մտաց քոց, և յամենայն զօրութենէ քումի. այս է առաջին պատուիրան:

Լւս երկրորդն նման սմին. սիրեսցես զենկեր քո իբրեւ զանձն քո. մեծ քան ըզստա այլ պատուիրան ոչ զոյ:

Լւս ասէ ցնա զպիրն. բարւոք է վարդապետ. ճշմարտութեամբ ասացեր՝ թէ մի է Լստոսաւ, և ոչ զոյ այլ բաց ինմանէ, և սիրելն զնա յամենայն սրտէ, և յամենայն զօրութենէ, և յամենայն մտաց, և սիրելն զընկերն իբրեւ զանձն, առաւել է քան զողջակեզս և զզոհս:

Լւս տեսեալ Հիսուսի թէ իմաստութեամբ ետ զպատասխանին՝ ասէ ցնա. չես հեռի յարքայութենէն Լստոսոց: Լւս ոչ ևս զք իշխէր ինչ Հարցանել ցնա:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ՝ մինչ ուսուցանէր ի տաճարին. զեմբոք ասեն զպիղքն, եթէ Վրիտտոսն որդի Կաւթի է. և ինքն Կաւթի չողուով սրբով ասէ. առաց Տէր ցՏէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմ՝ մինչև եկից զթշնամիս քո պատուանգան ոտից քոց:

Լւս եթէ ինքն իսկ Կաւթի զնա Տէր կուէ՝ զեմբոք իցէ որդի նորա: Լւս բարոմ ժողովուրդ լսէր նմա քաղցրութեամբ:

Լւս ասէր ուսուցանելով ի վարդապետութեան իւրում. զգոյշ լերուք ի զպրաց

անտի՝ որք կամին ի Հանդերձս երեկին
շփել, զնախողջոյս խնդրել ի Տրապարակ,
և զնախաժողոս ի Ժողովարդոց, և զգահա-
ղլուսն յենժրիս, որ ուսան զուսան պը-
րակց, պատճառանքս երկարել զաղօթմ,
զե ասել ևս զատաստանս ընկաղթին:

Այդը հիսուս ընդդէմ դանձանակին, տեսանէր զհարց ժողովորդն արկանէր պըղնճ ի դանձանակն. և բազում մեծատունք արկին բազում ինչ. եկն այրի մի՛ և էարկ երկուս լումայս, որ է նաքարակիտ մի:

Լուիզիեցեակ առ ինքն զաշակերտան իւր՝
ասէ ցնոսա, ամէն ասեմ ձեզ, զի այլքն
այն տառապեալ՝ շատ էարկ քան զամե-
նեսան որ արկին ի քանձանակն, քանզի
ամենեքին յաւելորդաց իւրանց արկին,
այլ նա ի չբաւորութենէ իւրմէ զամենայն
ինչ զոր ունէր՝ էարկ, գլոյն չափ զկեանս
իւր:

Այդպիսով զարգացումը, և Կենտրոնի ֆունկցիաները և հարմարվող
ֆունկցիաները, Իսկ յերեկոյին՝ անհանգիստ և ինքնուրույն Մեծեր:

Վաղդրուխեն արարեր ընդ ծառայի քում, Տէր, ըստ
բանի քում: Փոխ, Վաղդր էս դու Տէր:

[illegible]

Եւ այս են ճնտնդք 'Կոյի'. 'Կոյ' այլ արդար կատարեալ էր յազգի անդ իւրում։ և Հաճոյ եղև 'Կոյ' Լատոսծոյ. և ճնաւ 'Կոյ' երկի որդիս, զԱ՛ւեմ, Գ՛Լամ, Բզ-
ձարեմ։

Իսկ ապականեցաւ. երկիր առաջի Բատու-
ծոյ, և լցաւ երկիր անիրաւութեամբք. և
հռեաւ Տէր Բատուած գերկիր, և էր ապա-
կանեալ. զի ապականեաց ամենայն մարմին
գճանապարհ իւր ի վերայ երկրի:

Եւ ասէ Տէր Ըստուած ց'ւոյ. ժամանակ առնայն մարդոյ Հասնալ է առաջի իմ. զի լըաւ երկիր անիրաւութեամբ ի նոցանէ. և ահա ես ապականեցից զնոսս և զերկիր:

Արդ արա՞ դու քեզ տապան ի շրեք-
կուսի փայտից. խորչա խորչա գործեացես
զտապանն, և նա[թ]ի ծեփեացես զնա ներ-
քոյ և արտաքոյ:

Լուսապէս արասցես զտապանն. յերեքհարիւր կանգնոյ զերկայնութիւն տա-

պանին, և ի յիսուն կանգնող զայնու թիւնն, և յերեսուն կանգնող զբարձրու թիւնն. քաղելով զործեացես զտապանն, և ի մի կանգուն կատարեսցես զնա ի վերուստ. և զգլուցս տապանին իկողմնէ: արասցես. ներքնատունն և միջնատունն և վերնատունն զործեացես ի նմա:

Լս ահա ես ամից ջրհեղեղ ջրոյ ի վերայ
երկրի, ապականել զամենայն մարմին յո-
րում է շունչ կենդանի ի ներքոյ երկնից,
և ինչ որ իցէ ի վերայ երկրի՝ սատակեսցի:

Լսե՛ք եղից զուխտ իմ՝ ընդ քեզ, և միտ-
ցես ի տապանն դու և որդիք քո և կին
քո, և կանայք որդւոց քոց ընդ քեզ, և
յամևնայն անասնոց և յամևնայն զաղա-
նաց և յամևնայն մարմնոյ՝ երկու երկու
յամևնայնէ մուծցես ի տապանն բուժանել
ընդ քեզ, արու և էզ լինիցին:

Համնայն հառց թռչնոց բառ աղղի,
և յամնայն անասնոց բառ աղղի, և յա-
մնայն սողնոց երկրի բառ աղղի իւրանոց-
և երկու երկու յամնայնէ մոտմիջէն առ-
քեզ կերակրել ընդ քեզ՝ արու և էգ:

Եւ դու առնուցում քեզ յամենայն կե-
րակրոց զոր ուսուցէք, և ժողովեսցես դու
առ քեզ, և եղեցի քեզ և նոցա կերա-
կուք:

Լ. արար 'Եղ զամենայն զոր միանգամ պատուիրեսց նմա Տէր Վստուած . նոյնպէս և արար :

Ինչ ասե՛ք՝ ստուգա՞ծ չ'է՞յ, մուտ դու և ամենայն տուն ըր ի տապանդ, զե՛ դրե՞ս տեսի արդար առաջի իմ՝ յազգիդ յազգ-միկ, և յամենայն անասնոց սրբոց մոյ՛ճ ընդ ինչ և՛ իժմն եօթն արու և էզ, և յամե-նայն անասնոց որ ո՛չ են սուրբ, երկուս եր-կուս արու և էզ, և ի թ՛ւնոց երկրից՝ սրբ-բոց՝ եօթն իժմն արու և էզ, և ի թ՛ւն-նոց որ ո՛չ սուրբ են՝ երկու երկու արու և էզ, բու՛ժանել զաւա՛կ իվերայ ամենայն երկրի։

Եւ այլ եւ եօթն օր, եւ ամից եւ անձրե-
ի վերայ երկրի զքառասուն տիւ եւ զքա-
ռասուն զիւեր, եւ ջնջեցից զամենայն հա-
սակ զոր արարի՝ յերեսաց երկրի:

Եւ արար 'եղ զամենայն, զոր միանգամ՝
պատուիրեաց նմա Տէր Եստուած:

Նոյ էր ամաց վեց հարիւրոց, և ջրհեղեղ ջուրցն եղև ի վերայ երկրի. և եմուտ

‘Կոյ և որդիք իւր և կին նորա և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա ի տապանն վասն ջուրցն Տեղեղի:

Եւ ի թռչնոց սրբոց, և ի թռչնոց որ ոչ սուրբ էին, և յանասնոց սրբոց, և յանասնոց որ ոչ սուրբ են, և յամենայն սողնոց՝ որ սողնն ի վերայ երկրի, երկու երկու մտին առ ‘Կոյ ի տապանն անդր՝ արու և էգ, որպէս պատուիրեաց նմա Վատուած:

Եւ եղև յետ եօթն աւուր, և ջուր ջրբ-Տեղեղին եղև ի վերայ երկրի, յամին վեց-Տարիւրորդի կենացն ‘Կոյի, յերկրորդում ամենանն ի քսան և յեօթն ամսոյն: Եւ պատուեցան ամենայն աղբիւրք անդնոց բազմաց, և սահանք երկնից բացան, և եղև անձրև ի վերայ երկրի զքառասուն տիւ և զքառասուն գիշեր:

Հաւուր յայնմիկ եմուտ ‘Կոյ, Սեմ, Կամ, Հարեթ որդիք ‘Կոյի, և կին ‘Կոյի, և երեք կանայք որդւոց նորա ընդ նմա ի տապանն անդր. նորա և ամենայն զաղանք ըստ ազգի, և ամենայն անասուն ըստ ազգի իւրեանց, և ամենայն սողուն շարժուն ի վերայ երկրի ըստ ազգի իւրեանց, և ամենայն հաւ թռչուն ըստ ազգի իւրում, մտին առ ‘Կոյ ի տապանն անդր երկու երկու յամենայն մարմնոց յորում է շունչ կենդանի. և որ մտանէինն՝ արու և էգ յամենայն մարմնոց մտանէին, որպէս պատուիրեաց Վատուած ‘Կոյի:

Եւ փակեաց Տէր Վատուած արտաքոյ նորա զտապանն. և եղև ջրՏեղեղ ըզքառասուն տիւ և զքառասուն գիշեր ի վերայ երկրի. և բազմացաւ ջուրն և վերացոյց զտապանն և բարձրացաւ յերկրէ. և զօրանայր ջուրն և բազմանայր յոյժ ի վերայ երկրի, և շօջէր տապանն ի վերայ ջրոց:

Եւ սատկանայր ջուրն յոյժ յոյժ ի վերայ երկրի, և ծածկէր զամենայն լերինս բարձունս որ էին ի ներքոյ երկնից. հինգերորդան կանգուն բարձրացաւ ջուրն ի վեր, և ծածկեաց զամենայն լերինս:

Եւ մեռաւ ամենայն մարմին շարժուն ի վերայ երկրի, թռչնոց և անասնոց և զազանաց. և ամենայն սողուն զեռուն ի վերայ երկրի, և ամենայն մարդ. և ամենայն որ առէր շունչ կենդանի յոնգունս իւր, և

ամենայն որ ինչ էր ի վերայ ցամաքի՝ մեռաւ:

Եւ ջնջեաց զամենայն հասակ որ էր ի վերայ երեսաց երկրի, ի մարդոյ մինչև յանասուն և ի սողնոց մինչև ի թռչունս երկնից, և ջնջեցան յերկրէ. և մնաց միայն ‘Կոյ, և որ ընդ նմա էին ի տապանն անդ:

Եւ բարձրացաւ ջուրն ի վերայ երկրի աւուրս Տարիւր և յիսուն:

Եւ յիշեաց Վատուած ‘Կոյ և զամենայն զաղանս և զամենայն անասունս և զամենայն թռչունս որ էին ընդ նմա ի տապանն անդ. և էաւ Վատուած հոգմ ի վերայ երկրի, և զաղարեաց ջուրն. և խրցան աղբիւրք անդնոց և սահանք երկնից, և արգելաւ անձրև յերկնից. և զիջանէր տակաւ, երթայր ջուրն և թուլանայր յերկրէ, և նուազէր ջուրն յետ Տարիւր և յիսուն աւուր:

Եւ նստաւ տապանն յեօթներորդում ամենանն ի քսան և եօթն ամսոյն ի լերինս Բարաաայ. և ջուրն երթայր և նուազէր մինչև ի տապաներորդ ամսն. իսկ յամենան մետասաներորդի, որ օր առաջին էր ամսոյն՝ երևեցան զլուխք լերանց:

Եւ եղև յետ քառասուն աւուր երաց ‘Կոյ զպատուհան տապանին զոր արար, և արձակեաց զաղուան, և ել և անդրէն ոչ զարձաւ մինչև ցցամօքել ջրոյն յերկրէ:

Եւ արձակեաց զաղաւնին զհետ նորա՝ տեսանել թէ ցածուցեալ իցէ ջուրն յերեսաց երկրէ. և շօտեալ աղանոյն հանգիստ ոտից իւրոց՝ զարձաւ անդրէն առ նա ի տապանն անդր. զի ջուր դեռ ունէր զամենայն երեսս երկրի. և ձկնաց զձեռն և ընկալաւ զնա, և էաւ զնա անդրէն առ իւր ի տապանն անդր:

Եւ զաղարեաց ևս աւուրս եօթն, և զարձաւ արձակեաց զաղաւնին ի տապանն անտի. և զարձաւ առ նա աղաւնին ընդ երևիս, և ունէր տերև ձիթեանոց շիջ իւրեւրան իւրում. և զիտաց ‘Կոյ, թէ ցածուցեալ են ջուրքն յերկրէ:

Եւ զաղարեաց աւուրս եօթն ևս, և զարձեալ արձակեաց զաղաւնին. և ոչ ևս յաւել զառնալ առ նա:

Եւ եղև ի վեցՏարիւրորդի և ի միում ամի կենաց ‘Կոյի, յամենանն առաջնում որ օր

մի էր ամոնոյն, նուազեաց ջուրն յերեսաց երկրէ: Լա երայց 'Աոյ գձեղուն տապանին զոր արար. և ետես զե նուազեալ էր ջուրն յերեսաց երկրէ:

Իսկ յամենայն երկրորդի, որ օր քսան և եօթն էր ամոնոյն՝ ցամաքեցաւ երկիր:

Լա խօսեցաւ Տէր Մատուած ընդ 'Աոյի և ասէ. ել ի տապանէ այտի, դու և կին քո և որդիք քո, և կանայք որդւոց քոց ընդ քեզ, և ամենայն զազանք որ են ընդ քեզ, և ամենայն մարմին ի թռչնոց մինչև ցանաւունս. և զամենայն սողուն զեռուն երկրի հան ընդ քեզ, և զեռառնէն ի վերայ երկրի. և ամեցէք և բազմացարուք ի վերայ երկրի:

Լա ել 'Աոյ և կին նորա և որդիք նորա և կանայք որդւոց նորա ընդ նմա, և ամենայն զազանք և ամենայն սողուն շարժուն և ամենայն թռչուն յերկրէ բոտ ազգի իւրեանց ելին ի տապանէ անտի:

Լա շինեաց 'Աոյ սեղան Մատուծոյ, և եւառ յամենայն անասնոց սրբոց և յամենայն թռչնոց սրբոց, և եհան ողջակեղ ի վերայ սեղանոյն. և հոտոտեցաւ Տէր Մատուած ի հոտ անուշից: Լա ասէ Տէր Մատուած՝ աճեալ զմաւս. ոչ եւս յաւելից անիծանել զերկիր վասն գործոց մարդկան. զե միտք մարդկան հաստատեալ են ի ինտմա շարի ի մանկութենէ իւրմէ: Երբ ոչ եւս յաւելից հարկանել զամենայն մարմին կենդանի որպէս արարի. այսուհետեւ զամենայն աւուրս երկրի՝ սերմն և հունձք, ցորստ և տօթ, ամառն և զարուն, զտիւ և զգիշեր մի՛ դադարեցնեն:

Լա օրհնեաց Մատուած զ'Աոյ և զորդիս նորա, և ասէ ցնոսաւ. աճեցէք և բազմացարուք և լտէք զերկիր և տիրեցէք զմա. և ահ և երկիւղ ձեր եղեցի ի վերայ ամենայն զազանաց երկրի, և ի վերայ ամենայն թռչնոց երկնից, և ի վերայ ամենայն զեռնոց երկրի, և ի վերայ ամենայն ձկանց ծովու, զորս ընդ ձեռամբ ձերոյ խոտոյ խոտ ձեզ զամենայն:

Լա ամենայն զեռուն որ է կենդանի, ձեզ լիցի ի կերակուր. իրբեւ զբանջար խոտոյ խոտ ձեզ զամենայն:

Իսկ զմիս արեամբ շնոյ մի՛ ուտիցէք. քանզի և զձեր արիւն շնոյ խնդրեցից, ի ձեռաց յամենայն զազանաց խնդրեցից զնա

և ի ձեռաց մարդոյ. ի ձեռաց առն զշունչ եղբօր իւրոյ խնդրեցից:

Ար հեղու զարիւն մարդոյ, փոխանակ արեան նորա հեղցի արիւն նորա. զե ի պատկեր Մատուծոյ արարի եւս զմարդն. այլ զուր աճեցէք և բազմացարուք և լտէք զերկիր. և բազմացարուք ի վերայ գորա:

Լա խօսեցաւ Տէր Մատուած ընդ 'Աոյի և ընդ որդիս նորա որ ընդ նմա էին՝ և ասէ. և ահա առիկ եւս հաստատեմ զուխտ իմ ընդ ձեզ, և ընդ զաւակի ձերում՝ յետ ձեր. և ընդ ամենայն շնոյ կենդանւոյ որ ընդ ձեզ են, ի թռչնոց և յանասնոց և յամենայն զազանաց երկրի որ ընդ ձեզ, և յամենացունց որ ելին ի տապանէ անտի, և յամենայն անասնոց երկրի. և հաստատեցից զուխտ իմ ընդ ձեզ. և ոչ եւս մեռանիցի ամենայն մարմին ի ջրհեղեղէ, և ոչ եւս եղեցի ջրհեղեղ ջուրց ապականել զամենայն երկիր:

Լա ասէ Տէր Մատուած ց'Աոյ. այս է նշան ուխտիս զոր եւս տաց ընդ իս և ընդ ձեզ, և ի մէջ ամենայն շնոյ կենդանւոյ որ է ընդ ձեզ, յազգս յաւիտենից:

Չաղեղն իմ եղից յամագ, և եղեցի ի նշանակ յաւիտենական ուխտիս ընդ իս և ընդ ամենայն երկիր:

Լա եղեցի ի գումարել ինձ զամագ ի վերայ երկրի, երեւեցի աղեղն իմ յամագ. և յիշեցից զուխտ իմ որ ընդ իս և ընդ ձեզ, և ի մէջ ամենայն շնոյ կենդանւոյ յամենայն մարմին. և ոչ եւս եղեցի ջրհեղեղ ի սատակել զամենայն մարմին:

Լա եղեցի աղեղն իմ յամագ, և տեսից՝ յիշել զուխտս յաւիտենական ի մէջ իմ և ի մէջ ամենայն շնոյ կենդանւոյ յամենայն մարմին որ է ի վերայ երկրի:

Լա ասէ Մատուած ց'Աոյ. այս է նշան ուխտիս զոր ուխտեցի եւս ընդ իս և ընդ ձեզ, և ի մէջ ամենայն մարմնոց որ է ի վերայ երկրի:

Բնիկեցուածս Մատուած:

(Գ.Լ. Խ.):

Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն, և կանգնեաց սինս եօթն:

Իզնն զգնելիս իւր, և խառնեաց ի խառնարանս զգնի իւր, և պատրաստեաց ըզսեղան իւր:

Լսեալ առաքեաց զճառացս իւր, կոեւել բարձր բարոյութեամբ ի խառնելիս իւր՝ և ասէ. որ որ իցէ անզգամ, եկեացէ առ իս: Լսեցականամիտն ասէ. եկայք կերայք ի հացէ խմել, և արբէք զգլխի իմ զոր խառնելի ձեզ:

Թողէք զանզգամութիւն և կեցկեք, խնդրեցէք զիմաստութիւն զի ապրեալեք, և ուղիցէք զիտութեամբ զհանձար, և ուղիղ ճանապարհաւ իմացարուք զխրատ:

Ար խրատէ զարս՝ առցէ անձին իւրում անարգանս. և որ յանգիմանէ զամբարիւտրս՝ առեալ զանձն:

Ար յանգիմանք զարս, զի մի՛ առեացն զքեզ. յանգիմանեալ զիմաստունն, և սիրեացէ զքեզ. զանմիտն, և յաւելցէ առեւ զքեզ:

Տուր իմաստնոյն պատճառս, և իմաստնադոյն ևս լիցի՝ ծանո՞ արգարոյն՝ և յաւելցէ ընդունել:

Արկղն իմաստութեան՝ երկիւղ Տեառն, և խորհուրդ սրբոց՝ հանձար, իմանալ զօրէնս՝ մտաց առատաց է:

Եւ յառ օրինակաւ բազում ժամանակս կեցցես, և յաւելցին քեզ ամբ կենաց:

Արդեակ, եթէ իմաստուն լինիցիս, անձին քում իցես և ընկերաց, և եթէ անըզգամ իցես՝ միայն պիղեցես զարիս:

Ար հաստատի ի ստութիւն՝ այնպիսին զհոգմն արածէ, և նոյն հալածէ զթաշունս լեւաւորս: Վանդե եթող զճանապարհս այգւոյ իւրոյ, և ի շուղաց անդոյ իւրոյ մարտեալ է: Վնայ ընդ անձրգի՝ և ընդ անապաւան, և ընդ երկիր կարգեալ ի ծաբաւուտ, և ժողովէ ձեռօք իւրովք զանպտուլութիւն:

Ան անզգամ և յանդուգն՝ կարօտ լինի հացի, և որ ո՞չ գիտէ զամօթ:

Նստաւ առ դրոմս տան իւրոյ ամօտով յայտնապես ի հրապարակս. կոչէ զանցաւորս՝ որ գնացին ուղիղ զճանապարհս իւրեանց. որ որ իցէ ի ձեռն առաւել անմտադոյն՝ խոտորեցի առ իս. և պակասամաց զհրաման տամ, և ասեմ. հաց զագտնի միտադիւր կերի՛նք, և ջուր գորունի՛ ախորժեւով արբէ՛նք:

Լսե՛ ո՞չ գիտէ եթէ երկրածինք առ նմա կորնչին, և ի թափս զժողոց հասանն:

Եւ զու իբաց ոստիւր, և մի՛ յամեր ի տեղում նորա, և մի՛ հաստատեք զակն քօ ի նա: Վանդե այնպէս անցցես ընդ ջուրն օտար, և անցանիցես ընդ գետն օտարական. և ի ջրոյ օտարէ իբաց լինիցիս, և յօտար աղբերէ մի՛ բմելիցես: Օ՛հ բազում ժամանակս կեցցես, և յաւելցին քեզ ամբ կենաց:

Արդի իմաստուն՝ ուրախ առնէ զհայր, որդի անմիտ՝ արտմութիւն է մօր:

Ո՛չ օգնեցեն զանձր՝ անօրինաց, այլ արդարութիւն փրկէ ի մահուանէ:

Ո՛չ սովամահ առնէ Տէր զանձն արդաբոյ, բայց զկեանս ամբարշտաց կործանեացէ:

Եւ քատութիւն զայր խոնարհեցուցանէ, ձեռք ժրաց՝ մեծացուցանէ:

Արդի խրատեալ՝ իմաստուն եղիցի, և զանմիտն ի ծառայութեան վարեացէ: Վարեցաւ ի խորշակէ որդի իմաստուն, խորշակահար լինի յամարայնի որդի անօրէն:

Օրհնութիւն Տեառն ի գլուխս արդաբոյ, զերանս ամբարշտաց ծածկեացէ սուղ տարածամ:

Ընթերցուած Աշտարակ մարգարէէ,
(Գլ. Խ. հի. 9):

Լսե՛ ի փերայ լերինդ բարձու՝ աւետարանիչ Սիովնի. բարձրացո՞ գորութեամբ բարբառ քո՝ աւետարանիչ Արտաղեմի. բարձրացուցէք, մի՛ երկնչեք. ասա ցլքազաքսդ Յօդայ:

Վահագնիկ Մատթեոս ձեռք, ահագնակ Տէր, Տէր զայ գորութեամբ և բազում տէրութեամբ իւրով. ահագնակ վարձք իւր ընդ իւր, և գործք առաջի նորա:

Իբրեւ հովիւ մի հովուեաց զտաշինս իւր, և բազկաւ իւրով ժողովեաց զդառնս, և ի ծոց իւր կրեաց զնոսա, և մխիթար լիցի յիկաց:

Ո՞չ ափեաց ափով իւրով զճուրս, և զերկնս լծգաւ, և զերկիր ամենայն՝ բաւ. ո՞նկուեաց զերինս կշռով, և զգաշուս կշորգօք:

Ո՞չ գիտաց զմիտ Տեառն, և ո՞նկեւ նմա խորհրդակից՝ եթէ խելամուտ արացէ բզնա. կամ ընդ ո՞ւմ խորհեցաւ. և արար զնա խելամուտ, կամ ո՞նկեցոյ նմա զդատաս:

տան և դճանապարհ իմաստութեան, կամ
ն' ետ նմա ժողի յառաջագոյն և հաստ-
գանիցէ նմա:

Լեւի ամենայն հեթանոսք իրրև զկաթիլ մի ի գուլէ են, և իրրև զմէտ մի ի կշոռց համարեցան, և իրրև շիթք ի բերանոյ համարեցին:

Լեթ է Լիբանան չէ բաւական յայրումն,
և ամենայն չորքոտանիք չեն բաւական յող-
ջակէզս, և ամենայն հեթանոսք ոչ ինչ են,
և յոչ ինչ համարեցան նմա:

[illegible]

Սբրդյ Եւեթաբանիւ Տիկունի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Խաթաթէոսի (Ճ. Ի. Ի.):

Stylb mkr Ghuuu Vghuuuuu

Եւելեալ արտաքս Յիսուս ի տաճարէն՝ գնայր, և մատեան աշակերտքն յոցանիկ նմա դննուածս տաճարին:

Լ. Նա պատասխանի ետ և ասե: ցնոսա-
տեսանե՞ք զայդ ամենայն: ամէն ասեմ՝ ձեզ,
ո՛չ մնացել: այդք. քար ի քարի վերայ որ ո՛չ
քակտեսցի:

Եւ մինչդեռ նստեր իւրերին Ձիթ ենեաց,
մտտան առ նա աշակերտքն առանձինն
և ասեն. ասա՛ մեզ՝ ե՞րբ լինիցի այդ, և
կամ զե՞նչ նշան իցե. քոյոյ զաղստեանն և
յսխճանի աշխարհիս:

Պատահականի եւ Հիսուս եւ առէ ցնոսաւ,
դժոճ լեւուր՝ գուցէ քր զհնգ խաղիցէ: զի
բազումք գայցեն յանուն իմ, եւ ապիցեն
թէ ես եմ Վրքիստուն, եւ զբազում մուշ-
ուկոյցանիցեն:

1. սկիզբ է ք պատերազմունս և համբաւս
պատերազմաց, զգոյշ լեւոք՝ մի խռովես-
ջիք, զի պարտ է լինիլ այնմ ամենայնի,
այլ չե է կառարած :

Հարկե՞ց ազգ. յազգի վերայ, և թողա-
ւորութիւն ի թաղապետութեան. և եղիցին
սովք և սրածութիւնք և սասանութիւնք
ի տեղեւ տեղեւ, սակայն և այն առնեայն,
սկիզբն է երկանց:

Հայրսմամ մատնեցեն զձեզ ինեղոր-
թիւն, և սպանանիցեն զձեզ. և եղիկէր
ատեցեալք յամենայն ազգաց վասն անուան
իմոյ:

Եւ յայնժամ զայլժակեցին բազումք,
և զմիմանս մասնեցեն և առեցեն ըզ-
միմանս. և բազում սուտ մարդարեք յա-
րիցեն, և զբազում մոլորեցուցեն:

Լս. վասն բազմանալոյ անօրէնութեանն՝
շամարեացի սէր բազմաց. բայց որ համբ-
րեացն իսպառ, նա կեցցէ:

Լս. քարոզեցի անտարանս արքայու-
թեան ընդ ամենայն տիեզերս՝ ի վկայու-
թիւն ամենայն հեթանոսաց, և ապա ե-
կեցի կատարած :

Արդ յորժամ տեսանիցէք զպզկոթիւն աւերածոյն, որ ասացեալն է ի ձեռն Դանիէլի մարգարեի, զի կայցէ ի տեղոջն սրբոթեան, որ ընթեռնուն ի միա առջէ :

Հայրենամ որ ի Հրեաստանի իցեն՝ փա-
խիցեն ի լերինս, և որ ի տանին կայցե՝ մի-
իջե առնուլ ինչ իտանե իւրմէ, և որ
յանդի իցե, մի դարձցի յետս առնուլ
ձործս իւր:

Նայց վայ իցէ յդեաց և ստնդուաց յաւուրսն յայնոսիկ:

Հաղթւմ կայե՞ք՝ ղե մի՛ լինիցի փա-
խուսան ձեր ձմեռանի, և մի՛ իշարաթու-
Օ՛րի եղիցի յայնժամ՝ նեղութիւն մեծ,
որպիսի ո՛չ եղև իսկզբանէ արարածոց աշ-
խարհի մինչև ցայժմ, և ո՛չ այլ լիցի:

Լ. Լիժե ոչ կարճեին առաքն այնորիկ,
ոչ ապրիլ ամենայն մարմին. բայց վասն
ընտրելոյն կարճացին առաքն այնորիկ:

Հայնժամ թէ որ ասիցէ ձեզ՝ ահա-
ւասիկ աստ է Վրիստոնն կամ անդ, մի
հաւատարկը:

Չի յարկեցն սուտ քրիստոսք և սուտ մարդաբեք, և տացցեն նշանս մեծամեծս և արուեստս, մինչ մուրեկեցոցանել՝ թէ հրնաթ ինչ իցէ՝ և զընտրեալսն. ահա յառաժողոյն ասացի ձեզ:

Այս թե՛ ասիցեն ձեռք, ահաանիկ յա-
նապատի է, մի՛ ելանիցէք. և թէ՛ ահա
յոռեմարան է, մի՛ հաւատացէք:

Օ՛ր որպէս փայլակն՝ որ ելանէ, յարեւելից և երեւի մինչև յարեւմուտս, այնպէս եղեցի զպաւստն որդւոյ մարդոյ:

Օ՛ր ուր գէշն իցէ, անոր ժողովացին արժուիք:

Ա՛յ ազգապահի յետ նեղութեան աւուրցն այնպիսի՝ արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ո՛չ տացէ զլոյս իւր, և աստեղք անկցին յերկնից, և զօրութիւնք երկնից շարժեսցին:

Լս ապա երեսացի նշան որդւոյ մարդոյ յերկնս, և յայնժամ՝ հոծեսցին ամենայն ազգք երկրի, և տեսցնն զորդի մարդոյ եկեալ ի վերայ ամպոց երկնից զօրութեամբ և փառք բազմօք:

Լս առաքեսցէ զհրէշտակս իւր փողով մեծաւ, և ժողովացնն զբնտրեալս նորա ի չորից հոգմոց՝ ի ծագաց երկնից մինչև ի ծագս նոցա:

Ի թղնուոյ անտի ուսարո՛ք զառակն՝ զի յորժամ՝ նորա ոտքն կակղասցին և տերնն ցցուիցի, գիտե՛ք թէ մերձ է ամանն:

Վայնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն, գիտաձիք թէ մերձ է ի դուրս:

Եւ մէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ո՛չ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ամենայն եղեցի:

Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի՛ անցցեն:

Բայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամո՛ւ ոչ ոք գիտէ, ո՛չ հրէշտակք երկնից և ո՛չ որդի, բայց միայն Հայր:

ԱՅ որպէս աւուրքն՝ Վոյի, այնպէս և զեցի զպաշտօնն որդւոյ մարդոյ:

Օ՛ր որպէս էին յաւուրսն՝ որ յառաջ քան զճրճեղեղն, ուտէին և բմպէին, կանայս առնէին և արանց լինէին մինչև յօրն՝ յորում եմուտ Վոյ ի տապանն, և ո՛չ գիտացին՝ մինչև եկն ճրճեղեղն և երարձ գտնենալն, այնպէս եղեցի և զալուստն որդւոյ մարդոյ:

Հայնժամ թէ իցեն երկու յազարակի, մին առնուցու և միւսն թողուցու. և եթէ երկու աղայցեն ի մի երկանս, մին առնուցու և միւսն թողուցու:

Եւրթ ո՛ւն կացէք՝ զի ո՛չ գիտե՛ք յորում ժամու տերն ձեր զայ:

Օայն գիտաձիք, եթէ գիտեր տանուտէր՝ յորում պահու գող զայ, հսկէր՝ և ո՛չ տայր ական հասանել զտանն իւրոյ:

Ա՛յ անս պատրիկ և դուք եղբար՛ք պատրաստք, զի յորում ժամու ո՛չ ական ունիցիք՝ զայ որդի մարդոյ:

Իսկ ո՛վ իցէ հաւատարիմ՝ ծառայ և իմաստուն, զոր կացոյց տէր իւր ի վերայ ծառայից իւրոց՝ տալ նոցա կերակուր ի ժաման:

Երանի է ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտանիցէ արարեալ այնպէս. ամէն ասեմ ձեզ, զի ի վերայ ամենայն ընդիւրոց կացուցէ զնա:

Վսա թէ ասիցէ ծառայն չար ի սրտի իւրում, տէր իմ՝ յամէ զգալ, և սխանիցի հարկանել զծառայակիցս իւր, ուտիցէ և բմպիցէ բնդ արբեցօրս, զայցէ տէր ծառային այնորիկ՝ յաւուր յորում ո՛չ ական ունիցի, և ի ժամու յորում ո՛չ գիտիցէ, և կտրեսցէ զնա ընդ մէջ, և զբաժին նորա բնդ կեղծաւորս զիցէ. անդ եղեցի լալ և կրճել առամանց:

Հայնժամ՝ նմանեցի արբայութիւն երկնից տանն կուսանաց, որոց առեալ զապտերս իւրեանց՝ կլին ընդառաջ փեսային և հարսին. հինգն ինոցանէ յիմարք էին և հինգն իմաստունք:

Հիմարքն առին զապտերսն, և ձէթ ընդ իւրեանս ո՛չ բարձին:

Իսկ իմաստունքն առին ձէթ ամանօք բնդ լապտերս իւրեանց:

Լս ի յամել փեսային, նիրհեցին ամենեքեան և ի յուն մօրն:

Լս ի մէջ գիշերի եղև բարբառ. ահա փեսայ զայ՝ արիք ընդառաջ նորա:

Հայնժամ՝ յարեան ամենայն կուսանքն, և կազմեցին զապտերս իւրեանց:

Եսնն յիմարքն զիմաստունսն. առէք մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի ահա շինանին լապտերքս մեր:

Պատասխանի ետուն իմաստունքն և ասեն. դուցէ ո՛չ իցէ մեզ և ձեզ բաւական, այլ երթայք ի վաճառականս և զընեսէլք ձեզ:

Իբրև նորա զնայցին գնել՝ եկն փեսայն, և պարտաստքն մօրն ընդ նմա ի հարսանիսն, և փաղեցաւ դուռնն:

Հետոյ զան և այլ կուսանքն և ասեն. Տէր, Տէր՝ բաց մեզ:

Վս պատասխանի ետ և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ ո՛չ գիտեմ զձեզ:

Արթն ուն կացէք՝ զի ո՛չ գիտէք զօրն և ո՛չ զժամ:

Արպէս այր մի գնացեալ ի տար աշխարհ, կոշեաց զծառայս իւր՝ և ետ նոցա զինչս իւր:

Առեմն ետ Տինգ քանքար, և ումնն երկուս, և ումնն մի իւրաքանչիւր ըստ իրում կարի, և գնաց:

Չոգաւ վաղվաղակի՝ որ էառ զՏինգն, գործեաց նոքօք և շահեցաւ այլ ևս Տինգ:

Կոյնպէս և որ գերկուան՝ շահեցաւ այլ ևս երկուս:

Եւ որ զմին էառ, գնաց փորեաց գերկիւր և թաքոյց զարծաթ տեսան իւրոյ:

Յետ բազում ժամանակի զայ տէր ծառայիցն այնոցիկ, և առնէ համարս իմէջ նոցա:

Եւ մատուցեալ որ զՏինգ քանքարն էառ, մատուց այլ ևս Տինգ քանքար՝ և ասէ. տէր, Տինգ քանքար ետուր ցիս, արդ ահա առիկ Տինգ այլ ևս քանքար ի վերայ շահեցայ:

Եւէ ցնա տէրն իւր. ազնիւ, ծառայ բարի և հաւատարիմ, որովհետեւ ի սակաւուդ հաւատարիմ էս, ի վերայ բազմաց կացուցից զքեզ. մնւտ յուրախութիւն տեսանք:

Մատուցեալ և որոյ գերկուս քանքարնս առեալ էր, և ասէ. տէր, երկուս քանքարս ետուր ցիս, ահա առիկ երկուս ևս այլ քանքարս՝ զոր ի վերայ շահեցայ:

Եւէ ցնա տէրն իւր. ազնիւ, ծառայ բարի և հաւատարիմ. որովհետեւ ի սակաւուդ հաւատարիմ էս, ի վերայ բազմաց կացուցից զքեզ. մնւտ յուրախութիւն տեսանք:

Մատուցեալ և որոյ զմի քանքարն առեալ էր, և ասէ. տէր, գիտէի զի այր մի խիստ էս, հնձնս՝ զոր ո՛չ սերմանեցեր, և ժողովն՝ ուստի ո՛չ սփռեցեր. երկեայ՝ զքնացի և թաղուցի զքանքարս քօ յերկրի. արդ աւտարիկ բոլոր ցքեզ:

Պատասխանի ետ տէրն և ասէ ցնա. ծառայ չար և վատ, գիտէիր եթէ հնձնս՝ ուստի ո՛չ սերմանեցի, և ժողովն՝ ուստի ո՛չ սփռեցի. պարտ էր քեզ արկանել զարծաթը իմ իսեղանաւորս, և եկեալ ես տոկոսեօք պահանջէի զեմն:

Արդ առէք ի դմանէ զքանքարդ՝ և տուք այնմ որ ունիցի զտանս քանքարն:

Չի ամենայնի որ ունիցի՝ տացի և յաւելցի, և որ ոչն ունիցի՝ և զոր ունիցին՝ բարձցի ի նմանէ: Եւ զծառայդ անպիտան հանէք ի խաւարն արտաքին. անդ եղեցի լալ և կրճել ատամանց:

Եւ յորժամ եկեացէ որդի մարդոյ փառօք իւրովք՝ և ամենայն հրեշտակք ընդ նմա, յայնժամ նստցի յաթոռ փառաց իւրոց, և ժողովեցին ատաջն նորա ամենայն ազգք, և մեկնեցէ զնոսա ի միմեանց, որպէս հովիւ զի մեկնէ զօղիս յայծեաց. և կացուցէ զօղիսն ընդ աջմէ իւրմէ և զայծիսն ի ձախմէ:

Հայնժամ ասացէ թաղաւորն ցայնտիկ՝ որ ընդ աջմէն իցեն. եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ արքայութիւնն ի սկզբանէ աշխարհի:

Չի քաղցեայ՝ և ետուր ինձ ուտել, ծարաւեցի՝ և արբուցէք ինձ, օտար էի՝ և ժողովեցէք զես, մերկ և զգեցուցէք զես, հիւանդ էի՝ և տեսէք զես, իրանտի էի՝ և եկիք առ իս:

Հայնժամ պատասխանի տացեն նմա արդարքն և ասացեն. Տէր, երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ և կերակրեցաք, կամ ծարաւի՝ և արբուցաք, երբ տեսաք զքեզ օտար՝ և ժողովեցաք, կամ մերկ՝ և ըզգեցուցաք, երբ տեսաք զքեզ հիւանդ կամ իրանտի, և եկաք առ քեզ:

Պատասխանի տացէ թաղաւորն և ասացէ ցնոսա, ամէն ասեմ ձեզ, որովհետեւ արարէք միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրիկանց՝ ինձ արարէք:

Հայնժամ ասացէ և ցայնտիկ որ ընդ աշեկէն իցեն. երթայք յինէն, անիծեալք, ի հօրն յաւիտենական, որ պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց նորա:

Չի քաղցեայ՝ և ոչ ետուր ինձ ուտել, ծարաւեցի՝ և ոչ արբուցէք զես, օտար էի՝ և ոչ ժողովեցէք զես, մերկ էի՝ և ոչ ըզգեցուցէք զես, հիւանդ և իրանտի՝ և ոչ տեսէք զես:

Հայնժամ պատասխանի տացեն և նոքա՝ և ասացեն. Տէր, երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւի կամ օտար կամ

Լսեաւ. զարձակ եկից առ քեզ ի ժամանակի յայտնի իտոյն առաքս, և ունիցի որդի Սառա կին քո:

Լսե Սառա ունին զնէր առ զբան խորանին, քանզի յետոյ նորա կայր:

Լսե Վրբաճամ և Սառա ծերացեալք էին և անցեալ զաւուրբք, և պակասեալ էր ի Սառայէ լինել ի կանանց օրին:

Նշխարեցաւ Սառա ընդ միտս և ասէ. որ ինչ ցայժմ ոչ եղև ինձ, արդ լինիցի. և տէր իմ ծերացեալ է:

Լսե ասէ Տէր ցՎրբաճամ. զի՞ է զի ծիծաղեցաւ Սառա ընդ միտս իւր և ասէ. թէ արդարեւ ծանխիցիմ, զի ահա ես պառասեալ եմ:

Սիկմ տկարանայցէ՞ առ ի Վստոծոյ բան, ի ժամանակի յայտնի զարձայց առ քեզ իտոյն առաքս, և եղիցի Սառայի որդի:

Ժխտեաց Սառա և ասէ, թէ ոչ ծիծաղեցայ. քանզի երկեաւ: Լսե ասէ. ոչ այդպէս, այլ ծիծաղեցար:

Լսե յարուցեալ անտի արանցն հայեցան ընդ երես Սողոմնացոց և Վոմորացոց. և Վրբաճամ երթայր ընդ նոսա յուղարկել զնոսա:

Լսե ասէ Տէր. միթէ թագոնս ինչ իցէ Վրբաճամէ ծառայէ իմմէ զոր ինչ զոր ծեղցեմ. այլ Վրբաճամ լինելով լինիցի յազգ մեծ և իրազում, և օրհնեցին ինա ամենայն ազգք երկրի. քանզի զիտէի եթէ պատուիրեսցէ որդւոց իւրոց և տան իւրոց յետ իւր՝ պահել զճանապարհս Տեառն, և առնել զարդարութիւն և զերաւունս. և ասցէ Տէր Վստոծա՞ ի վերայ Վրբաճամու զամենայն զոր խօսեցաւ ընդ նմա:

Լսե ասէ Տէր. ազազակ Սողոմնացոց և Վոմորացոց յաճախեաց, և մեղք նոցա մեծացան յոյժ. և արդ իջեալ տեսից՝ եթէ բոս արդալակն նոցա որ յիսն հասանէ՞ վճարեցն. ապա թէ ոչ՝ զի գիտացից:

Լսե զարձակ անտի արանցն եկին ի Սոդոմ. և Վրբաճամ կայր առաջն Տեառն:

Լսե մատուցեալ Վրբաճամ ասէր. միթէ կորուսանիցեն զարդարն ընդ ամպարտին, և լինիցի արդարն իրրև զամպարիւն:

Լթէ իցեն յիսուն արդար ի քաղաքի, կորուսանիցեն զնոսա, և ոչ ներիցեն ամե-

նայն տեղեացն վասն յիսուն արդարոյն, եթէ իցեն ի նմա. քառ լիցի քեզ առնել զայն բան, ապանանել զարդարն ընդ ամպարտի, և լինիցի արդարն իրրև զամպարիւն. քառ լիցի քեզ՝ որ գառիս զամենայն երկիր, մի՛ արասցես զայն դատաստան:

Լսե ասէ Տէր. եթէ գտցի ի Սոդոմ յիսուն արդար ի քաղաքի անդ, թողացուցից ամենայն տեղեացն վասն նոցա:

Պատասխանի ետ Վրբաճամ և ասէ. այժմ սկսեց խօսել ընդ Տեառն, բայց ես հող եմ և մոխիր. եթէ պակասիցեն քան զյիսուն արդար՝ հնդիւ չափ, կորուսանիցեն վասն հնդիւցն զամենայն քաղաքն:

Լսե ասէ. ոչ կորուսից՝ եթէ գտցի անդ քառասուն և հինգ:

Լսե յաւել ես խօսել ընդ նմա և ասէ. իսկ եթէ գտցի անդ քառասուն: Լսե ասէ. ոչ կորուսից վասն քառասնիցն:

Լսե ասէ. միթէ իցէ՞ ինչ Տէր եթէ խօսիցիմ. իսկ եթէ գտցի՞ անդ երեսուն: Լսե ասէ. ոչ կորուսից՝ եթէ գտցի անդ երեսուն:

Լսե ասէ. որովհետեւ կալայ խօսել ընդ Տեառն. եթէ գտցի անդ քսան: Լսե ասէ. ոչ կորուսից վասն քսանիցն:

Լսե ասէ. միթէ իցէ՞ ինչ Տէր եթէ խօսեցայց ես միւս անգամ. եթէ գտանիցի անդ՝ տասն: Լսե ասէ, ոչ կորուսից վասն տասնիցն:

Լսե զնոց Տէր իրրև լռեաց ի խօսեցոյ անտի ընդ Վրբաճամու. և Վրբաճամ զարձաւ ի տեղի իւր:

Լսե եկին երկու հրեշտակքն ի Սոդոմ ընդ երեկս. և Ղովո նստէր առ զբան Սողոմնացոցն: Իրրև ետես Ղովո, յարեաւ ընդատա՞ն նոցա, և երկիր եպաղ ի վերայ երեսոց իւրոց յերկիր և ասէ. ահաւասիկ ես, տեսրք, եկայք ի տուն ծառայի ձերոց, հանգերուք, և լուացից զոտս ձեր. և կանխեալ ընդ առաւօտս երթ իջիք զճանապարհ ձեր:

Լսե ասեն. ոչ. այլ ի քաղաքամիջն աստ ազցուք:

Լսե բռնադատեաց զնոսա յոյժ, և խտորեցան առ նա և մահն իտուն նորա. և արար նոցա ընթրիս, և բաղարձ եփեաց նոցա՝ և կերան:

Մինչ չե ի բուն մտեալ էր նոցա, և արբ քաղաքին Սողոմոնացոց պատեցին ըզտունն յերկրասարդաց մինչև ցծերս, ամենայն ժողովուրդն ի միասին, և կոչէին արտաքս զՂովտ և ասէին ցնա. ո՞ր են արբն որ մտին առ քեզ զիշերի, ան զնոսա առ մեզ զի գիտացուք զնոսա:

Լու ել առ նոսա Ղովտ արտաքոյ զբրանն, և զդուռն ձգեաց զկնի իւր, և ասէ ցնոսա. բաւ լեցի ձեզ, երբարբ, մի՛ գործէք զայդ ոչ գիտեն, Տանից զնոսա առ ձեզ, և արարէք ընդ նոսա որպէս Տաճոյ իցէ ձեզ, բայց միայն արանցդ այդոցիկ մի՛ ինչ մեզ առնիցէք, որովհետեւ մտին ընդ յարկաւ գերանաց իմոց:

Լու ասեն. ի բաց կաց. մտեր բնակել պանդխտութեամբ, միթէ և դատաստան եւս դատել. այժմ՝ և զքեզ եւս չարչարեսցուք առաւել քան զնոսա:

Լու բռնադատեին զայրն զՂովտ յոյժ, և մերձ էին զդուռն խորտակել:

Լու ձգեալ արանցն զձեռս իւրեանց կորեցին յիւրեանա զՂովտ ի տուն անդր, և զդուռս տանն փակեցին. և զարնն որ առ դուռս տանն կային՝ Տարին կուրութեամբ ի փոքուէ մինչև ցմեճն, և լքան խնդրել զդուռն:

Լու ասեն արբն ցՂովտ. Է որ քո աստ փեսայ կամ որդի կամ գտներբ, կամ այլ իւր քո՞ իցէ՞ ի քաղաքի աստ. Տան զնոսա ի տեղուոյն յայտմանէ:

Չի կորուսանելոց եմբ մեր զքաղաքս զայս. զի բարձրացաւ աղաղակ սոցա առաջի Տեառն, և առաքեաց զմեզ Տէր սատակել զսա:

Լու Ղովտ և խօսեցաւ ընդ փեսայս իւր որ առնելոց էին զգտներս նորա, և ասէ. արբք և ելէք ի տեղուոյն աստի յայտմանէ, զի սատակէ Տէր զքաղաքս: Լու թուէր ծաղր առնել յաչս փեսայից իւրոց:

Լու իբրեւ եղև առաւօտ, փութացուցանէին Տրեշտակքն զՂովտ և ասէին. արբ առ զկին քո և զերկուս դատերս քո զոր ունիս, և ել աստի, զի մի՛ և զու կորնչեցիս ընդ անօրէնութիւնս քաղաքիդ:

Լու նորա խռովեցան. և կալան Տրեշտակքն զձեռանէ նորա և զձեռանէ կնոջ

նորա և զձեռանէ երկուց դատերաց նորա, զի ինայեաց Տէր ինա, և Տանին զնա և եղին արտաքոյ քաղաքին:

Լու եղև իբրեւ Տանին զնոսա արտաքս, ասեն. ապրեցո՞ զանձն քո, մի՛ դառնայցես յետս, և մի՛ կայցես յամենայն կողմանս աշխարհիդ. զերծիք ի լեառն, զուցէ ընդ նոսա բմբռնիցիս:

Լու ասէ Ղովտ ցնոսա. աղաչեմ, տէր. որովհետեւ եղիտ ծառայ քո ողորմութիւնս առաջի քո, և մեծ արարեր զարդարութիւն քո՝ զոր առնես յիս ապրել անձին իմոց. և արդ ես ոչ կարեմ զերծանիլ ի լեառն, զուցէ Տասանիցեն ինձ չարիքն և մեռանիցիմ. ահա քաղաքս այս մերձ է անկանիլ ինա, որ է փոքրիկ, անդ ապրեցայց. և չէ փոքր, և կեցցէ անձն իմ վասն քո:

Լու ասէ ցնա. ահա ստիկ արարի մեծաբանս երեսաց քոց և ի բանիդ յայդմիկ չկործանել զքաղաքն՝ վասն որոյ խօսեցար:

Լու արդ փութաւ զերծանել ինա, զի ոչ կարեմ առնել իրս ինչ մինչև անկանիցիս անդր: Վասն այնորիկ կոչեաց զանուն քաղաքին այնորիկ Սեզովր:

Արեգակն ծագեաց յերկիր, և Ղովտ եւ մուտ ի Սեզովր. և Տէր տեղաց ի Սողոմ և ի Ղովմոր ծծուոր և Տուր ի Տեառնէ յերկնից. և կործանեաց զքաղաքս զայնտիկ և զամենայն կողմանս և զամենայն բնակիչս քաղաքացն և զամենայն բոյս երկրին:

Լու զարձաւ կենն Ղովտայ յետս, և եղև արձան աղի:

Լու կանխեալ Աբրահամ ընդ առաւօտն ի տեղին ուր կայր առաջի Տեառն, և Տաւրեցաւ յերես Սողոմոնացոց և յամենայն երես երկրի գաւառին. և ետես՝ և ահա ելաներ բոց երկրին իբրեւ մրրիկ հնոցի:

Լու եղև ի սատակել Տեառն զամենայն զքաղաքսն շուրջ զբնակութեամբն յիշեաց Մատուած զԱբրահամ, և եհան արձակեաց զՂովտ ի միջոյ կործանմանն, ի կործանել Տեառն զքաղաքսն յորս բնակեալ էր ի նոսա Ղովտ:

Լու ել Ղովտ ի Սեզովրայ, և նստեր ի լերինն, և երկրորն գտներբ նորա ընդ նմա.

Մովսէսաւորն հաղարար եղեցի, և կրտսերն յաղգ մեծ. զի ես Տէր ընդ ժամանակս ժամանակս ժողովեցից զնոսա:

Ընթերցուածս յԱզգիկէ մարգարէէ:
(ԳԼ. Լ. Գ. հէ. 24):

Եւ յապէս ասէ Տէր. և առից զձեզ ի Տեղի անոսաց, և ժողովեցից զձեզ յամենայն ազգաց, և տարաց զձեզ յերկիրն ձեր:

Եւ ցանեցից ի վերայ ձեր ջուր սուրբ, և սրբեալիք յամենայն պղծութեանց ձերոց, և յամենայն կռոց ձերոց սրեցից զձեզ. և տաց ձեզ սիրտ նոր, և ողի նոր նորոգեցից ի ձեզ. և հանից զսրտն քարեղէն ի մարմնոց ձերոց, և տաց ձեզ սիրտ մարմնեղէն, և զողի իմ տաց ձեզ:

Եւ արարից՝ զի յարգարութիւնս իմ զնաաջիք, և զերաւունս իմ պահեցէք և առնիցէք զնոսա. և բնակիցէք յերկրին՝ զոր ետու հարցն ձերոց, և եղեջէք ինձ ի ժողովուրդ և ես եղեց ձեզ յԱստուած:

Եւ զերծուցից զձեզ յամենայն պղծութեանց ձերոց, և կռեցից զգորեան և բազմացուցից զնա, և ոչ ածից ի վերայ ձեր սով. և բազմացուցից զպտուղ ծառոց, և զարդիւնս անպոց, զի մի ևս ընդունիցիք զնախաախնս սովոյ ի մէջ ազգաց:

Եւ յիշեցէք զճանապարհան ձեր շարս և զչնայս ձեր զանրարիս, և տաղտկասջիք յերեսաց անօրէնութեանցն ձերոց:

Պօղոսի առաքելոյն Արարչիցեաց թղթոյն է
ընթերցուածս (ՀԼ. Ժ. հէ. 19):

Անիմք այսուհետեւ, եղբարք, համարձակութիւն իմուսս սրբութեանցն արեամբն Հիսուսի, զոր նորոգեաց մեզ ճանապարհ նորոգ և կենդանի ի ձեռն վարագորին, այս ինքն է՝ մարմնոյն խրոյ. և քահանայ մեծ ի վերայ տանն Աստուծոյ. մատիցուք ճշմարիտ սրաիւք, լրութեամբ հաւատոց, լուացեալ զսիրտս ի խղճէ շարեաց և մրկրեալ զմարմին ի ջուրն սրբութեան. պինդ կայուք զիստոութիւնութիւն անշարժ յոսոյն, զի հաւատարիմ է որ խոտոցան:

Եւ զգուշացուք միմեանց յորդորմամբ սիրոյ և գործոց բարեաց. և մի թողցուք զժողովս միմեանց, որպէս սովոր են ու-

մանք. այլ միմիմ արեացուք, և այնչափ ևս առաւել՝ որչափ տեսանիցէք զօրն մերձեալ:

Չի կամակար մտք եթէ յանցանիցեմք յետ ընդունելութեան զիստութեան ճշմարտութեանն՝ այնուհետեւ ոչ ևս պիտոյ է վասն մեզաց պատարագ, այլ ահա անկնկալութիւն դատաստանին, և նախանձ հրոյն որ ուտիցէ զհակառակորդան:

Եւ համարձեալ ուրուք զօրէնսն Մովսիսի, առանց ողորմութեանց՝ առ երկուք կամ երկուք վկայիւք մեռանէր. իսկ որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զորդին Աստուծոյ առ ոսն եհար, և զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ՝ որով սրեցան, և զչողին շնորհաց թշնամանեաց:

Եւ յիշեմք զայն որ ասացն. իմ են վերէ ժիւնդրութիւնք և ես հատուցից, ասէ Տէր. և դարձեալ՝ թէ դատի Տէր ըրժողովուրդ իւր:

Եւ մեծ է անկանել ի ձեռս Աստուծոյ կենդանեոյ:

Սաղմոս 111՝ լման ասա ողբածոյն:

Որդեա փառալի եղջերու յաղբերս ջուրց, այնպէս փառալի անձն իմ առ քեզ Աստուած:

Որբոյ Եւտարանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Պաւլոսի (ՀԼ. Լ. հէ. 36):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս:

Ազատէր զնա ոմն ի փարիսեցւոյն՝ զի կերիցէ ճաշ ընդ նմա. և մտեալ ի տուն փարիսեցւոյն՝ բազմեցաւ:

Եւ կին մի եր ի քաղաքին մեղաւոր իրեւ զիտաց եթէ բազմեալ է ի տան փարիսեցւոյն, բերեալ շին մի խղոյ ագնուի, կայր յետոյ առ ոտս նորա, լայր. և արտասուօքն սկսաւ թանալ զոտս նորա, և հերով զլիւղ խրոյ ջնջէր. և համբուրէր զոտս նորա, և օծանէր իւզովն:

Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կռեաց զնա, ասէր ընդ միտս իւր. առ թէ մարդարէ որ էր, ապա զիտէր թէ ով և որ պիտի ոք կին մերձեանայ իսա. զի մեղաւոր է:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա. Սիմօն, ունիմ ինչ ասել քեզ: Եւ նա ասէ.

ասան, վարդապետ: Այս ասե՛. երկու պարտապանք էին ուրումն փոխատուի. մին պարտ էր Տինգ հարիւր դաշեկան, և միւսն յիսուն. և իրբն ո՛չ գոյր նոցա հատուցանել, երկոցունց շնորհեաց. արդ ասան՝ ո՞վ առաւել սիրեցէ զնա:

Ըսէ Սիմօն. ինձ այսպէս թուի՝ եթէ որում զբաղումն շնորհեաց: Այս նա ասէ ջնա. ուղիւ դատեցար:

Այս դարձեալ ի կինն կողմն, ասէ ցՍիմօնին. տեսանեա զայս կին. մոի ի տուն քո՝ ջուր ոտից խնց ո՛չ ետուր, իսկ սա արտատուօք խրովք եթաց զտու իմ, և հնարով խրով ջնջեաց. համբոյր մի դու ո՛չ ետուր ինձ, սա աւասիկ յորմէ հետէ մտեալ եմ՝ ո՛չ դադարեաց ի համբուրելոյ զտու իմ. խղով զգլուխ իմ ո՛չ օծեք, սա խղով աւնուշիւ է օծ:

Վասն որոյ ասեմ՝ քեզ. թողեալ լիցին սմա մեղք իւր բազումք. զե յոյժ սիրեաց զնա. զե որում շատ թողուցու՝ շատ սիրէ. և որում՝ սակաւ՝ սակաւ:

Այս ասէ ջնա, թողեալ լիցին քեզ մեղք քո:

Այս սկսան որ բազմեալն էին ընդ նման՝ ասել ընդ միտս իրեանց. ո՞վ է սա՝ որ զմեզս թողու:

Այս նա ասէ ցկինն. հաւատք քո կեցուցին զքեզ, եթէ ի խաղաղութիւն:

Ա. Սարգիստեան քարոզեցեալ.

Լուիցի Տէր ձայնի տպագրանոց մեքոց. ամենակալ Տէր
Ըստուած մեր կեցի՛ր և ողորմես:

Այս ասա երեք անգամ՝ Տէր ողորմես: Այս տպա կարգա զտղջն զայս
սրբոյն Բարդի:

Տէր Ըստուած Հայր ամենակալ ուրարիչ երկնի և երկրի՝ որ յախարակել բարերար կամաց քոց՝ զոյացուցեք զամենայն արարածս՝ զերեւելիս և զաներեւոյթս, զերկնայինս և զերկրաւորս. և նախախնամութեամբ քով ստեղծեք զմարդն ի հողոյ. և ըստ պատկերի բարերարութեանորդ պատուեալ մեծարեցեք զնա, շնորհելով նմա զանմահութեան և զանապատկաւութեան զկենդանութիւն. և ինքնիշխան կամօք և փառօք պատկեցեք զնա, պարգեւելով նմա զվայելումն ուրախութեան զբախ-

տին փափկութեան զործել զնա և պահել, և հանապաղ մշտնջենաւորիլ յանձառ պարգեւն, և յառաջնալ օր ըստ օրէ ի զործս բարիս. և յաւելիք նմա զպատուիրանաւորութիւն կենսաբեր հրամանի բարերար կամաց քոց. զե յաւելումով պատուիրանին զրութեան՝ առաւել յաւելումով մեծի փառաց և պատուոյ զնա ճոխացուցանելիք. և ի ձեռն բարեյօժար կամաց հրանազանդութեան յես առաւել ի զերակատար կեանս զնա փոխելիք յիմանալի կանայսն բնակութեան վերինն Արտասուցեմի:

Իսկ նա ի ձեռն օժապատիր շարին խաբէութեան, զգործի կենացն և զպատճառ բարեացն՝ անձնիշխան յօժարութեամբ ի կողմն բանաբկութիւն զարձուցեալ, և ինքնանյօժար կամօքն զործակցեալ խաբէութեան շարին: Ի բաց շեղեցաւ ի բումմէ արարչագիր և կենսաբեր պատուիրանաւորութենէ. և ի ներքոյ անկեալ շարին հրանազանդութեան՝ նախամեծար առնելով ըզ վերիպական զբանս պատրօզ թէ շնամոյն քան զքո ատուածային օրէնադրութիւնն, կընտնջն լսելով խրատու, կորոյս զտիրական վեհ իմաստութիւնն՝ ոտիցն հնազանդեալ զլեռնայն առաջնորդական տէրութեամբն. անհանձարար և անխորհրդապէս ի բաց մերկացեալ զբողաճաճանչ և զուսեղէն զարգարանն, և հակառակարար հոյթայթութեամբ ջանայր ծածկել զամօթալիք զմերկութիւնն պատառառուն տերեւոյն անյուսացեալ ի զօրութիւն ամենակալիդ. կարծէր թէ պրէլ յամենատես գիտութենէ ատուածութեան քոյ պատճառելով զպատճառս մեղաց, եթէ կինս զոր ետուր ինձ, սա եղև պատճառ:

Վասն որոյ զցառոց և զանիծից ժառանգեաց զկեանս, ի ներքոյ անկեալ մահու և ապականութեան, ըստ անսուտ և ատուածային քում հրամանիդ, տեսլով եթէ՝ յորում աւուր ուտիցես՝ մահու մեռանիցիս. որով և թագաւորեալ տիրեաց ի վերայ մեր իշխանութիւն մահու, և զբնութիւնս մեր զբաւեալ ի նքնան հնազանդութեամբ պահալն կորստեան, և զամենատես ծառայս իւր արարեալ, վարեաց ի զործս խիստ ծառայութեան զժողոց:

Խաղ դու չ'այր բարերար և բազմազուժ՝
յառատ և յանբաւ մարդասիրութենէ
քումմէ յաղթեալ, ոչ հանդուրժեցեր զա-
նարատ ձեռին քոյ ստեղծուածս յայնպի-
սի վտանգաւոր աղէտս տարակուսանայ
տեսանել:

Այլ բարեգործեալ չայրախնամ՝ գթով
յաղգս մարդկան, և երեւ ի ինդիր կո-
րուսելոյն՝ առաքեցեր զՄիածին և զէակից
և զանբաւանելի Արդիդ քո. որ եկն և էառ
զկերպարանս ծառայի աղքատացեալ բը-
նութեանս մերոյ, ներմարդացեալ ի սուրբ
և յանարատ կուսէն Մարիամայ Մատու-
ճածնէն. և յանձն էառ զյանցանս սրխա-
լանայն Ղազմայ. և աստուածախնամ տես-
չութեամբ և սիրով իւրով տնօրինեալ զա-
մենայն կիրս մարդկային յանձն իւր էառ
բաց իմզոց, և եղեալ պտուղ մարդկութեա-
նքս հոյիւն երկնաւոր, որ եկն ինդրել զըշ-
խարն մարդեալ ի վերայ լերին բարձու. և
առեալ եղ զնա ի վերայ կենսաբեր ուսոյ իւ-
րոյ՝ դարձուցանել ի չայրենի բնակութիւնն՝
ուստի արտաբեցան տարադրութեամբ. և
զանիմիցն և զցառոց երցմ զդատապար-
տութիւն իւրով անպատժապարտ մահուամ-
բն. և զանկեայն ի ձեռս առազակայն՝ վե-
րբաւին ողջացոյց՝ պատկելով զվերս նորա,
արկանելով ի նա ձէթ և զինի, և աւան-
դելով ի պանդոկի ամենբնկալ մի՝ սուրբ՝
կաթնուղիէ Ալիզեցոյ քո. որ ժողովէ
զամենայն ցրուեալս, և միաւորէ յորդեգրու-
թիւն ժառանգութեան Հօրդ երկնաւորի.
և հաշտարար և մեղսաբախ իւրով պա-
տարապան՝ որ ի վերայ Խաչին, բոլորա-
պտուղ զինքն քեզ բնծայեաց ընդ մեր, և
վասն մեր պարտեաց զանձն իւր փոխա-
նակելով:

Այլ դարձեալ վերստին ստացաւ զմեզ
սուրբ արեամբ իւրով, և ազատեաց ի ծա-
ռայութենէ բանաբոկութիւն պատտելով ըզ-
մորհակ դատապարտութեան յանցանաց
մերոց. որ կայր մեզ հակառակ՝ երարձ
զայն ի միջոյ, և բեռեաց զնա ընդ խա-
շափայտին. մերկեաց զիշխանութիւնս և
զպետութիւնս մերենաւոր զօրութեան նո-
րա, յայտ յանդիման խայտառակեալ նը-
շտակեաց յանձին իւրում՝ զօրութեամբ
աստուածութեան իւրոյ:

Այլ իշխանական պետութեամբ իջեալ ի
ստորին աննպարամետս դժոխոց՝ աղարտե-
լով զզօրութիւն բռնութեան կարճեցեալ
իշխանին աշխարհի, որ բարձրացեալ և լեռ-
նացեալ ամբարտաւանութեամբ ունէր զը-
բաւեալ ընդ ինքեամբ զբնութիւնս մարդ-
կան, որով ժամանեալ եհաս թաղաւորն
ի բարձանց՝ հօրն ի պատերազմի, և ել ի
բարձունս հպարտացելոյն, և կապեաց ըզ-
հակայն, աւերելով զամուրս նորա, և յա-
փշտակեաց զգանձս նորա. և դարձեալ ե-
միցմ զարքունական պատկերն ի դրախտն,
ուստի և հան. զեօթնեկին Հորհս տալով:

Քանզի շինեաց իմաստութիւնն զհօրն
տուն՝ զնորանն Վաթի. զանկեայն և ըզ-
կորձանեալն վերստին նորոգեաց վասն լի-
նելոյ նորա ծաղիկ յարմատոյն Հէսեայ-
և հանգեաւ ի վերայ նորա Հօրին սուրբ՝ որ
ի մեզ խորհրդածի. հոգի իմաստութեան և
հանճարոյ. և լցեալ եղև հոգւով երկիւղի
սրբութեամբ:

Վասն զի ուր երկիւղ Տեառն է, անդ
պատուիրանաց պահպանութիւն. և ուր
պատուիրանաց պահպանութիւն, անդ և
ոչ յանցանք ինչ. քանզի զյանցանս մեր
էառ և զցառս մեր երարձ. և զքեզ միայն
ծանոցց մեզ հաւատեալս Մատուճ կեն-
դանեաց և մեռելոց, առնելով խաղաղու-
թիւն Խաչին իւրով յերկինս և յերկրի,
և հաշտեցոյց զկամս քաղցրութեան սիրոյ
քոյ առ արարածս. քանզի բարձաւ միջ-
նորմն, և լուծաւ կրճիմն, որ կայր խափան
և արգել մերոյ փրկութեան, և տեղի
տուեալ սերովելից շրջապատեալ բոցեղէն
սրոյն՝ որ պահէր զճանապարհս ծառոյն կե-
նաց. վասն զի ընդ մեզ եղաւ ճանա-
պարհս և ճշմարտութիւնն և կեանքն Վը-
րիտոս Հիւտու, որ առաջնորդեաց մեզ
ընդ երկնաշու ճանապարհս փրկաւեալ կե-
նացն, և անցոյց զերկրիւրոյ իշխանութեանց
և պետութեանց. և իրախոյս տուեալ հա-
ւատացելոց՝ ասէ. քաջախրացարժք՝ ես
յաղթեցի աշխարհի. և ետու իշխանութիւն
կիսել զօձս և զկարիճս և զամենայն զօ-
րութիւնս իշխանոյն, առ որս և ասել մեզ
համարձակապէս թէ, ո՞ր է մահ՝ յաղթու-
թիւն քո. ո՞ր է դժոխք՝ իայթնոյ քո.
քանզի եղաք փրկեալք և ազատեալք ա-

րեամբ Միածնի որդւոյ քոյ Հիսուսի Վեր-
բնութի Տեառն մերոյ, ընդ որում քեզ
Հօր և Հօգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշ-
խանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ:

Իսկողութիւն ամենշնչ:

Եւստիքիոս Երզնկացի:

Եւ արդ Տէր Լստուած մեր բարերար և
բազմագութ, որ այսպիսի անձառ փառաց
և անպատում բարեաց հաղորդ զազգս
մարդկան արարեր, որով մեծարեցեր զմեզ
ի ձեռն Միածնի քոյ տնօրէնութեան, որ
եկեալ կատարեաց զամենայն գրեայն օրի-
նաց և մարդարեւից, և քաղցրուտաց վար-
դապետութեամբ իւրով՝ ժողովեաց ըզ-
ցրուեալ զազգս մարդկան, և միաւորեաց
զամենեան միաբան սիրով՝ ի մի հաւատս
և ի մի յոյս կոչման, և արարչական խնա-
մոյ քո զԵմութեամբդ՝ հորդեաց ճանա-
պարհ փրկութեան ամենայն տիեզերաց,
պարզեւելով զառհասարակաց կենդանութիւն
Հօգւոյն սրբոյ՝ նոր ժողովոցոց նորածնեցոց
մանկանց առազատի, կազմելով զքեզ և
զսպեղանիս ապաշխարութեան՝ իւրով առ-
աւատ մարդասիրութեամբն՝ ասելով եմէ,
ո՛ր եկի կոչել զարդարս, այլ զմեղաորս
յաղաչխարութիւն, և դարձեալ թէ, ե-
կայք առ իս ամենայն աշխատեալք՝ և
ոյք ունիք բեռինս ծանոնս մեղաց, և ես
հանգուցից զձեզ, և յորդորական ձայնիւն
յորդորեալ քաջարեանց զամենեան ի
հնազանդութիւն աստուածահաճոյ լծոյն
ծառայութեան՝ ասելով, առէք զլուծ իմ
ի ձեզ, և ուսարուք յինէն, զի հեզ եմ և
խոնարհ սրտիւ, և զաջիւր հանգիստ անձանց
ձերոց, զի լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ
թեթեւ:

Եւ արդ մեր ծառայք քո և ժողովուրդ
և խաչն արօտի քոյ, զինք արեան Միած-
նի որդւոյ Վո, ժողովեալ ի գաւիթ սուրբ
Եկեղեցւոյ, խոնարհեալ աղաչեմք զբազմա-
զութ և զառաւտ մարդասիրութիւնդ, և
հայցեմք ի քաղցրութեանէ բուժմէ՝ զբաւու-
թիւն և զԵմողութիւն մեզաց մերոց:

Խոնարհեցի Տէր զունին քո յաղաչանս
ծառայից քոց, և զԵմութեամբ և ողորմու-
թեամբ բով թող մեզ զյանքսնս մեր՝ ըզ-

կամայ և զսկամայ, և արա՛ զմեզ որդիս
լուսոյ և որդիս տունջեան, զօրս գրեցեր ի
գիր որդեգրութեան ժառանգութեան սրբ-
բոցն ի յոյս, չարին պատրասեալ որասցեալ
եղաք կամօք մերովք՝ ի մեղսասէր և ի կա-
մակոր նորա կամեն, որոշելով ի հայրա-
խնամ սիրոյ արարչական զԵմոյ քոյ, տա-
րագիր առնելով զանձինս մեր յորդեգրու-
թեանէ ժառանգութեան Հօրդ երկնաւորի,
և ո՛ր պահեցաք զգուշութեամբ զըստա-
ցուածս և զգանձս հոգեւոր մեծութեանն,
զոր սուրբ առաքանաւ ստացաք զմարդու-
թիւն, և զանմեղութիւն, և զարդարու-
թիւն հոգեւոյ՝ փարթամութեանն, այլ առ-
նառակ վարուք մերովք ծախեցաք զհայրե-
նաւոր մեծութիւնն, մինչև ժամանեաց ի
վերայ մեր յեալին աղքատութիւնն, և սո-
վաման Հրաւորութեամբ նուազեցան ան-
ձինք մեր, և յոյս ակնկալութեան մերոյ
չեք որ բաց ի քէն, Տէր. զի զու ես Լս-
տուած մեր, և զանուն քո անուանեմք զօր-
հանապաշ:

Հայր երկնաւոր՝ զԵմ ի դարձումն ծա-
ռայից քոց, և ընկալ զզոյժումն խոտովա-
նութեան մերոյ, որպէս զանառակ որդւոյն
ընկալար զդարձումն, և դարձեալ զարդա-
րեցեր զնա արթիւղարդ և լուսեղէն ըզգե-
տին՝ առաջին պատմութեանն ծածկութիւն՝
զոր կամակոր և անառակ վարուքն մերկա-
ցաւ:

Վսան որոյ և մեր՝ նորին յօժարու-
թեամբ՝ զզնացեալ սրտիւ և բեկեալ ան-
ձամբ դառնամք առ քո բարեգլխութիւնդ
ասելով, Հայր՝ մեզաք յերկինս և առաջի
քո, ո՛ր ես եմք արժանի կոչել որդի սուրբ
անուանդ քո. արա՛ զմեզ իբրև գլխի ի վարձ-
կանաց քոց. հայեաց Տէր ողորմութեամբ
և քաղցրութեամբ կամօք բովք, և հայ-
րական զԵմով և սիրով բարերարութեան
քո՝ ել ընդառաջ մեր, և զգեցո՛ զառաջին
պատմութեանն զլուստախալ վերաբրին,
որ զգետաւորեալ զարդարեցաք առաքանին
լուսով: Մերկեալ ի մէջ՝ զհնացեալ պատ-
մութեան չարին ծածկութիւնդ՝ զոր ծուլու-
թեամբ և անառակ վարուք մերովք ըզգե-
ցաք, և օտարացաք ի հայրական խնամոց
քոց:

Տնօր մեզ Տէր Կառուած մեր գլխի զուրկական և զմարդասիրական զհամբոյրդ, տալով զկնիք սրբութեան յոգիս մեր, և զմատանին արդարութեան տպաւորեալ յաւքոյ ձեռքին մերում՝ միշտ ունեւոր մեզ նշան և դրօշ՝ ուխտին սրբութեան՝ զոր ուխտեցաք միջնորդութեամբ արեան որդւոյ քոյ սիրելւոյ։ Երբ մեզ զբաժանն ուրախարար զոր խառնեցեր ի խառնարան սրբութեան աստուածնեկալ սեղանոյ բառաթիւ Խաչին, յորում զենեք զզենումն ճշմարիտ պատարագին եղինն պարարակի։ և Տրախիքներ ի պատրաստեալ ճաշն Տարանեաց Միածնի որդւոյ քոյ սիրելւոյ՝ զպահասամբսն ի Տանճարոյ աստուածային երկիւղին և պատուիրանին զդուշութեան, և անզգամացն պատուիրեցեր թողուլ զանզգամութեան ճանապարհն։

Իւր արդ՝ տնօր մեզ, Տէր, տնօր զհացն անմահութեան մարմնոյ Միածնի քոյ, որով կեցցուք, և արբոյ զմզ գինեաւն անուշութեան ուրախութեամբ սուրբ բաժակին, զե արեւալ միշտ ուրախացուք յանսպառ ուրախութեանս, և վայելեացուք զանկապուտ ճոխութեանս՝ յերկնային օրմեանս շօրղ երկնասրբի։ զոր պատրաստեցեր ի սկզբանէ աշխարհի սրբոց քոց, և ընդ նոսին գոհունալով փառաւորեցուք զքեզ ընդ Արդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, սցծմ և միշտ և յաւիտեանս։

Զկնի աղբիւրն Սղմ. ձեռն Երեմ Բողոք Ել. Փոխ Խառնէն. մինչ ցոյն աղին յորում ասմ Բողոք Ել. Եւ մեղալ յիկեղեցին սրբապնէն Երեմ. Բլ. Մրառ Գաղատիական Էր Գաղատ. և ի յաւաքաւորն Սղմ. ԳԹ. Աղաւթիքն աւ Տէր (լոմն աստ) Զկնի Բրդ. Սողբ Երեմիական. Երդ. Ի Բլ Գաղատ. Եւ աստ ըմբռնուցու. Եւ յանդարտն կամ Եւստիքեան զաղթմա օրհնութեան ի վերայ աւաքաւորեցուց։

Օրհնեալ է ամենատուր Կրթորդութեան ի բարձունս՝ Հայր և Արդի և Հոգին սուրբ. մեծ գոհութիւն Կրկն անձնաւորութեանց և միոյ Կառուածութեանն անհեղեկեղ՝ անսփոփեցելոյ՝ անասնանեւոյ, ամենախարոյղ՝ ամենաանողին՝ ամենապարկեղեղ՝ ամենակեցուցանողին, անմահի՝ անբաւի՝ անճառի, պատիւ և երկրպագութեան և մշտնջենաւոր փառաբանութիւն յերկնաւորաց և յերկրաւորաց, ի Տրեղե-

նաց և ի Տրեղեկաց, ի սերովեկից և ի բերովեկից, ի Տրեղապաց և ի Տրեղապակեաց, Էակ Կրթորդութեանն և մի Կառուածութեանն. որ Ին յեւթեան յիսկութեան համադրական աստուածութեանն՝ Տարթ և հաւասար ի խորութիւն՝ ի բարձրութիւն՝ ի լայնութեան և յերկայնութեան։

Ար իւրով կանխադէտ զօրութեամբն՝ արար զերկինս և զերկրի՝ և զրիւսաւոր զօրս Տրեղապաց. ձեռնաց զերկինս առանց հիման, խորանարդ զմեթմաձե հաստատութեամբն. և արկ ի վերայ նորա զբազմութիւն ջուրցն. զնան Տրեղեկն ընդ ջուրսն, և ոչ շիճանին. զե նմա ամենայն ինչ կարելի է. սահմանեաց զծով աւազով. բուսոցն յերկրէ զծառս և զմաղիկս՝ հանդերձ ամենայն սերմանեօք. զարդարեաց զերկինս աստեղօք. ճառագայթեաց ի նմա զարեղակն և զուսին. պակեաց չորիք եղանակօք զոլոր շրջանակա տարւոյն, եղ զնոս ի հակառակ անշաշտելի և ի սէր անբակտելի. արար և աղղի աղղի զնոսն ի ծովու, բազում զպանս և անասունս և սողունս և թռչունս թեւաւորս ի վերայ երկրի։

Կալ՝ յիտ ամենեցուն արար զմարդն ձեռօք իւրով՝ բառ պատկերի իւրում. և փշեաց ի նա շունչ կենդանի, և եղև մարդն ի Տրեղի կենդանի. և զամենայն ինչ հնազանդ արար ի ներքոյ ոտից նորա, և կացոյց միջաստիճանն կենաց և մահու. և ետ նմա պատուէր՝ չճաւակել ի պողոյ ծառոյն գիտութեան. և ի պահիլ պատուիրանին՝ խոստացաւ նմա զվերնայարկ վերինն Կրթաւորմի։

Իսկ բանասիրուն զօրծի իւրոյ շարութեան զտեւր զօձն և նոխա խոնցաւ ընդ կնոյն ի պատճառ աստուածանալոյ՝ և պատրեաց զնա և ետ ուսել ի ծառոյն գիտութեան, և եթող ամթալեց և մերկ ի լուսեղէն փառացն։

Իսկ բարերարին քողցրածայնեալ ասէ. ո՞ր ես Եղամ. և զարտեամբս նորա ի դրախտն, նկարեցաւ զպրտսն Միածնի Իսկին իւրոյ յաշխարհս. և ձայն ոտից նորա զորովեաց զՅովհաննէս Մկրտիչն. իսկ Եղամայ անզգջութեամբ զիմալ ի մահ, զանպարտականն Կառուած՝ պատճառ իւրոյ կորստեանն համարեալ՝ ասէր թէ, կի-

նրա զոր ետուր ցիւս, սա՛ յանցոյց զիս, իսկ զատուորն արդարութեան անէ՛ծ զնոսա՛ն և զվնասակարս նոցա, և եհան զնոսա արտաքոյ զրախոքն, սակայն ոչ ժռժկալեալ ողորմութեամբն՝ ընկալա զպատարագն Մարիի, անմահացոյց ի զաւակէ նոցա զՆիովբ, պահաց զՆոյ ի տապանին՝ բազմահոյ կենդանեօք, և զամբարշտեան Ապլէն իւրովբ ծննդովքն սահանարաց անձրեօք ջննեաց:

Օրհնելով զտաններորդն զԼէրաշամ՝ խոտանալով նմա երգմամբ, եթէ բազմացոցից զգաւակն քո՝ արդէս զատեղս երկնից, բազում նշանօք և արուեստիւք խօսեցաւ առ հարսն մեր՝ որ արարին ազդի ազդի նշանս, և առաքեաց զհրեշտակս վերակացոս:

Իսկ իբրեւ եկն լուսն ժամանակի, խօսեցաւ ընդ մեզ արդւոյն՝ որ եկն և մարմնացաւ ի արբոյ Աուսէ՛ն և եմուտ ընդ օրինօք, զե զորս ընդ օրինօքն իցեն՝ ազատեցէ՛: Կատարեաց զօրէնս, ելից զտառս մարդարեկցն:

Լքար նշանս և արուեստս, լուսաւորեաց զկողմս՝ առողջացոյց զանդամարդծս, հալածեաց զգեւս:

Եպա ի կատարումն նշանացն՝ շնորհեաց զյարութիւն Վազարու՝ շրեքօրեայ կու՛մամբ ի թաղմանէ, նստաւ ի վերայ յաւանակի իւրոյ, որ է խորհուրդ կու՛ման շրեից և հեթանոսաց, վասն որոյ և մանկտին երգէին՝ ովսաննայ օրհնութիւն որդւոյ Վասութի:

Իսկ իսերկեան աւուրս՝ զայ կամաւորութեամբ ի չարարանս, յանձն առնու մատնիլ յանօրէն աշակերտէն:

Ճերեկոյ հասեալ ժամու առաւրտ, երկու տասանիցն զեռնարհութիւն ուսուցանելով, զհուգային յառաջ լուսնայր զոտս, որ աշխատեցաւ մինչեւ ցգաւթիժ քահանայապետին, որ և ի միտս իւր ասէր՝ թէ բիւր անգամ մեծարեա զիս, ոչ եմ մոռանալոց զերեսուն արծաթիւն:

Երբ ի յայտ ահաւոր և սքանչելազործ տօնիս՝ եղև ուրախութիւն հրեշտակաց և մարդկան:

Լ. յար բարձաւ ցանկ անիծիցն Մդամայ:

Լ. յար՝ ազատեցաք ի ծառայութենէ սատանայի:

Լ. յար՝ արարիչն արարածոց ի յերկրի երեւցաւ:

Լ. յար՝ Լառուածն սերովբէից՝ ծառայի զգեւու զկերպարանս:

Լ. յար՝ անտեսն քերովբէից՝ խոնարհի և լուսնայ զոտս աշակերտացն:

Լ. յար՝ արկաղն զոյս որպէս զօթոց՝ ըզգենու զգենջակ:

Լ. յար՝ աթոռակիցն շօր՝ ընդ հողեղէսս բազմի:

Լ. յար փառակիցն սուրբ շողոյն՝ յանձրն առնու մատնիլ ի զատուտան մահոյ:

Լ. յար՝ կենազործօղն ամենեցուն՝ ընդ մահուամբ սահմանի:

Լ. յար՝ վեմն սառնց ձեռին հատեալ՝ լեռնացեալ ելից զտիւղերս:

Լ. յար՝ բաշխէ զեմարմին և զարիւնն՝ և յայտնէ զանօրէն աշակերտին զխորհուրդն:

Լ. յար՝ կապեալ լինի արձակիչն կապելոյ՝ զոր երկինք ոչ բաւէին տանիլ:

Լ. յար՝ օրհնէ զառաքեալան ի զբարութիւն քահանայութեան:

Լ. յար՝ զտանի զբամն կորուսեալ՝ այսուկնքն թաղաւորական պատկերն:

Լ. յար՝ եղև ուրախութիւն հրեշտակաց վասն զիւտի մոլորեալ ոչխարին:

Լ. յար՝ ճամարտապէս հազորդեցաք՝ ի մարմնոյ և յարնէ հեռուն:

Լ. յար՝ օրհնեցան քահանայապետը՝ հանդերձ ամենայն քահանայիւր:

Լ. յար՝ լուսադարձեցան թաղաւոր՝ հանդերձ ամենայն զօրութեամբն իւրեանց և իշխանութեամբ՝ ընդ Վասութի և ընդ զասաղլուխս նորա:

Լ. յար՝ օրհնեցան ծերք և տղայք՝ երկու տասարդք և կուսանք, ի ձեռն կապողին և արձակողին:

Լ. յար՝ զբախտն բանի մարդկութեանս, և ամենայն արարածք ցնձան յանմահական կեանս:

Լ. յար ի չին արամութեանց փոխեցաք, և ամենեքեան նորողեցաք ի Վրիառոս:

Լ. յար՝ ետ իշխանութիւն կոխել զօձս և զկարիճս՝ և զամենայն զօրութիւնս թըշնամոյն:

Լյար՝ ի ձեռն աւազանին լուսազարդեալք մարբեցան հաւատացեալք յաղփոյ մեղաց:

Լըդ՝ եկեցէ միտիմարութիւնն Լըուսաղեմի ի վերայ ձեր՝ որ առէ, միտիմարեցէք միտիմարեցէք զժողովուրդ իմ՝ առէ Լստուած. քաջանայքդ խօսեցարձիք ի սիրտ Լըուսաղեմի. միտիմարեցէք զազգն, զի լի եղև տառապանօք. թողեալ լիցին նմա մեղք իւր:

Կարձեալ՝ եթէ, զճանտպարհս սրտի նորա տեսի և բժշկեցի, և ետու նմա մրխիթարութիւն. և փոխանակ մօխրոյն՝ օծումն ուրախութեան:

Լըդ՝ բարեգութն Լստուած ուրախացուցէ զձեզ զամենեւեան. և երկնաւոր պարգևացն արժանի արասցէ:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զՀայրապետս՝ ընդ սրբոյն Կրիզորի, և ընդ այլ սրբոց Հայրապետացն մասնակիցս արասցէ:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զքաջանայս՝ ընդ քաջանային Մեղքիսեղեկի, և դարդարեցէ՝ ընդ տեսեանն Մովսիսի՝ ի զարդանկողարուքի, ըստ պատմութեանն Լհարմնի. և հոգեազարդեցէ ըստ առաքելոցն խորանակցութեան. և արասցէ մշակս առանց ամօթոյ. զի յերեւել հօտապետին՝ ընդունիցիք զանթառամ փառաց պրտակն:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զկրօնաորսդ՝ ընդ սրբոյն Լղեայի և ընդ սրբոյն Լնտօնի, և ժառանգակիցս և մասնակիցս արասցէ նոցա:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զձերսդ՝ որպէս զձերնն Խարայեղեան բանակին, և որպէս զձերունն Միովն՝ որ զԼստուածորդին ի գիրկս իւր ընկարաւ. և հայցէր արձակել ի խաղաղութիւն:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զերիտասարդըս՝ որպէս զերանելին Հովսէփ, որ հաճոյ եղև Լստուծոյ՝ և օրհնեցաւ ի նմանէ:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զկանայս՝ որպէս զկանայս իւղարբս, որը եկին ի գերեզման փրկին՝ և լցան աւետօք սուրբ յարութեան Տեառն:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զտղայս ձեր՝ որպէս զտղայս Լըրայեցոց, որը առին ոստրս արմաւենեաց՝ և ելին ընդառաջ՝ նո-

րա, աղաղակէին և ասէին՝ ոխանայ օրհնեալ որ գաս յանուն Տեառն:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զամենեւեան՝ զժողովուրդս սուրբ եկեղեցոյս մերոյ՝ առհասարակ զարսդ և զկանայսդ, զձերսդ և զտղայսդ, զերիտասարդսդ և զկուսանադ, և փրկեցէ զձեզ յամենայն շարեաց. և ամրացուցէ ընդ հովանեաւ աշոյն իւրոյ՝ և երկնից արքայութեանն արժանիս արտացէ. և զանմառաշէն լոյս երես իւր երեւցուցէ ձեզ:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զտունս զայս և զբնակութիւնս՝ և զհիմունս եկեղեցոյս, ըստ այնմ՝ որ ասէ, այսօր եղև փրկութիւն տանս այսօրիկ՝ ըստ աւետեացն Լըրաջամու՝ հանդերձ ազգաւ և ժառանգակցօք իւրովք:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զսպասաւոր տանս այսօրիկ՝ զուսարբս, զգնարացս, և անթառամ պտակացն արժանիս արասցէ:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զվերակացու տանս՝ զմակս, զեղինս, զխաշինս, և ըզհօտս սորա:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զանդատանս մեր և բուսուցէ զամենայն լոյսս շահեկանութեան. ի բաց արասցէ զամենայն վնաս և զքիծ, զհրացեաց և զդպրեցեաց, զհարկուս, զմարխս, զձորեակ, զսառն և զեմնածին, և զամենայն ցուս և զխաշնամաճ՝ ի մերոյց և յանանոց, և հալածեցէ զէգէտնն ամենայն զօրօքն իւրովք յանդուսնս. և զհրշտակ խաղաղութեան առաքեցէ:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զժամակոչ քաղաքիս մերոյ. զի օրպէս ձայն հրեշտակապետի յաղթող է առ ի զարթուցանել զննջեղալս ի մահահանգիստ քնոյ, նոյնպէս և ձայն սորա՝ յաղթօղ է առ ի հալածել զէգէտնն ամենայն զօրօք իւրովք:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զբնակութիւն քաղաքիս մերոյ. և հալածեցէ զամենայն չար զօրութիւն՝ բռնացեալ թշնամոյն:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զվիարան ժողովուրդսդ, և թեթեւացուցէ զբեռինս մեղաց ձերոց:

Օրհնեցէ Տէր Լստուած զնոստովանողսդ և զապաշտարողսդ, և թողք ըզյանցանս ձեր՝ որպէս զպոռնկին և զմար-

սուորին՝ և արժանի արասցէ զձեզ լուացման սուրբ առաքելոցն ի վերնատանն:

Լսէ փոխանակ արապաշտութեան ձերոյ՝ զերկնային պարգևեացէ ձեզ կերակուր:

Լսէ փոխանակ ժուժկալութեան ծարաւակրութեան ձերոյ՝ յանմահական աղբւրէն տացէ ձեզ բմնել զճուր:

Լսէ փոխանակ գիշերային տքնութեան ձերոյ՝ ընդ Տրեշտակ գասեցէ զձեզ:

Լսէ փոխանակ լուակացութեան ձերոյ՝ անթաւամ պսակը զարդարեցէ զձեզ:

Լսէ փոխանակ ողորմութեան ձերոյ՝ որ առ աղքատս, յաջակողման դասն բազմեցուցէ:

Երդ՝ ո՞վ աստուածաւոր ժողովուրդք և Տաւատացեալք Վրիստոսի, պահեցէք բզպատուիրանս Տեառն՝ և զերաւոնս նորա, և մի՛ դադարէք և ձանձրանայք առնել ողորմութիւն, մինչդեռ ժամանակս ի ձեռս է, գործեցէք զբարիս. զի զփոխարէնն՝ ի Փրկէէ մերմէ Հիսուսէ Վրիստոսէ՝ զյախտնական կեանսն առնուցուր:

Երդ՝ Տաւուցօղն բարեաց ամենեցուն՝ տացէ եկեղեցեացս շնութիւն, քահանայիցս ուղղութիւն, թաղաւորաց և իշխանաց փայլելութիւն, ձերոց միւրթարութիւն, կրօնաւորաց ժուժկալութիւն, երիտասարդաց ողջախոհութիւն, մեղաց լուծումն, Տիւանդաց բժշկութիւն, դիւաց խորտակումն, ակառածեաց առողջութիւն, և փրկութիւն հոգւոց և մարմնոց:

Լսէ արդ՝ լսելով զայս, ի բաց ընկեցէք յանձանց ձերոց զարութիւն և զամենայն խարդախութիւն. լծողք իւրաքանչիւր եղբոր իւրում՝ զյանցանս, և զամենայն խելժ՝ զոր ունիք ընդ միմեանս, և զամենայն շարութիւն, գործք բարիք բոլորովմը ի կատարումն. սիրեցէք զՏէր յամենայն սրտէ, և զկամս նորա կատարեցէք. ընդ ամենայն մարդոց զկազաղութիւն ունիցիք. Տեղ լեզբէ և խնամքս, ունին գնելով ձայնին որ ասէ. ես յո բնակեցայց, եթէ ոչ ի Տեղս և ի խնամքս, և որք ողորմ ի բանից իմոց. խնդրեցէք զկազաղութիւն. և երթի՞նք զՏեա արդարութեան. յուսոյ ապրակցիք յախտանս յախտնից:

Լսէ Տէր Եստուած արարիւն ամենայնի՝ Տաւատակեցէ զձեզ. և տացէ առատաբոյս

բարիս՝ աստ և ի Տանդերձերումն, և արժանի արասցէ զձեզ դասիլ յաջակողմանս նրն. և ննջեցելոց՝ ծանօթից և անծանօթից՝ զերկնից արքայութիւնն պատրաստեցէ. որ է օրհնեալ և փառաւորեալ այժմ՝ և միշտ և յախտանս յախտնից. ամէն:

Զփնի Բրդ. Խճարչոյս. և. ասացէ երեսուն Տէր Եղբայրս. Եղ. Դաւ. Դան. Եղբ.

Ե. զիցն զուրբ Խաչն և զԵկատարան տառի բեմնն, և Տամբուրեցն, և տացն զՆորդարմանն՝ զոր կարգաց Մոսես Գև. տաց. րցն, և. արհեստ յաշնոյն զապաշխարարն, և արժակեցէ. Իսկ ի վեցերորդ ժաման՝ ժողովեցն ի յեկեղեցին, ծածկեցն զեկեղան, և ասացն զմեղեղալ Եղբայրսն. և. ապա սխալեցն երեսուն. և Եղբայր. Մեհեկ ին:

Լուացից արութեամբ զՏեա իմ. և շուրջ եղեց զսեղանով քով Տէր Փոխ, Տէր սիրեցի զփայլելութիւն:

Բնիկեցուածս ի Դանդոց:

(ԳԼ. ԻԲ):

Եւ եղև յետ բանիցս այսոցիկ՝ փորձեաց Եստուած զՎրբաճամ՝ և ասէ ցնա. Երբաճամ՝ Երբաճամ: Լսէ նա ասէ. աւստիկ եմ:

Լսէ ասէ ցնա. առ դու զորդիդ քո սիրելի՛ զոր սիրեցեր՝ զԿասաշակ, և գնա դու յերկիր Բարձր, և Տանցես զգա անդ յողջակեղ ի վերայ միայ լերանց յորոց ասացիք ինք:

Լսէ յարեալ Երբաճամ՝ ընդ առաւօտն, Տամեռեաց գէշ իւր, և էստ ընդ իւր երկուս ծառայս, և զԿասաշակ զորդի իւր. և պատասեաց փայտ յողջակեղ, և յարեալ գնաց. և եկն ի տեղին զոր ասաց նմա Եստուած. և յաւուրն երրորդի Տամբարձ Երբաճամ՝ գաւ իւր՝ և ետես զտեղին ի Տեաւատանէ:

Լսէ ասէ Երբաճամ՝ ցարտանիս իւր. նրատարնք դուք այդր Տանդերձ իշովդ, և ես և պատանեակդ երթիցուք մինչև ցանդր, և երկիրպագցուք և զարձցուք ստ ձեզ:

Լսէ էստ Երբաճամ՝ զփայտ ողջակիցն, և եղ ի վերայ Կասաշակայ որդւոյ իւրոյ. և էստ ի ձեռն զՏուրն և զսուրն. և գնացին երկուքեան ի միմեան:

Լսէ ասէ Կասաշակ զԵրբաճամ՝ Տայր իւր. Տայր: Լսէ նա ասէ. զի՞ Ե որդեակ: Լսէ նա ասէ. աճա Տուր, և աճա փայտ, ո՞ր է ոչ խար յողջակեղ:

Լւ. նա ասէ. Բստուած տեսցէ իւր ոչ-խար յողջակէզ, որդեակ: Գնացին երկուքսն ի միասին, և եկին ի տեղին՝ զոր ասաց նմա Բստուած: Ընդ շինեաց սեզան Երբաճամ, և եղ ի վերայ զփայտն, և կապեաց զյասահակ զորդի իւր, և եղ զնա ի սեզանն ի վերայ փայտին. և ձգեաց Երբաճամ զձեռն՝ առնուլ զսուրն և զենուլ զորդին իւր:

Լւ. կոչեաց զնա Տրեշտակ Տեառն յերկնից և ասէ. Երբաճամ Երբաճամ: Լւ. նա ասէ ցնա, առասիկ եմ:

Լւ. ասէ. մի՛ միտեր զձեռն քո ի պատանեակդ, և մի՛ ինչ առներ դմա. զի այժմ՝ զխտացի թէ երկիրաժ ես գու յԲստուծոյ, և ոչ խնայեցեր յորդիւ քո սիրելի վասն իմ:

Համարձ Երբաճամ՝ զաշ իւր և ետես, և աշա խոյ մի կախեալ կայր զճառոյն սարեկայ զեղջերաց. և զնաց Երբաճամ և էտա զետյն, և եհան զնա յողջակէզ փոխանակ Կասահայ որդւոյ իւրոյ:

Լւ. կոչեաց Երբաճամ զանուն տեղոյն այնորիկ Տէր ետես. զի ասիցեն ցայսօր ի լերինն յայնմիկ Տէր երեւցաւ:

Լւ. կոչեաց Տրեշտակ Տեառն զԵրբաճամ երկիցս անգամ՝ յերկնից և ասէ. յանձն իմ երգուայ, ասէ Տէր, փոխանակ զի արարեր գու զբանդ զայդ, և ոչ խնայեցեր յորդիւ քո սիրելի վասն իմ. այս օրհնելով օրհնեցից զքեզ, և բազմացոյցանելով բազմացոյցից զզաւակ քո իւրե. զաստեզս երկնից բազմութեամբ, և իւրե զաւազ առափն ծովու. և ժառանգեսցէ զաւակ քո զբազարս հակառակորդաց իւրոց. և օրհնեսցին ի զաւակի քում ամենայն ազգք երկրի. փոխանակ զի լուար ձայնի իմում:

Ընթերցուածս Դասիկայ մարգարէ:

(Գ. Լ. ԿԸ.)

Հօգի Տեառն ի վերայ իմ, վասն որոյ և էօժ իսկ զես. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զես, բժշկել զբեկեալս սրտիւք, քարոզել զերեաց զթողութիւն և կուրաց տեսանել, կոչել ամ Տեառն բնդունելի և օր հատուցման Բստուծոյ մերոյ, միտքարել զամենայն սգաւորս, սալ սգաւորաց սիրելի փառս. փոխանակ մոխրոյն՝ օծումն ուրա-

խութեան, և սգաւորացն հանդերձ փառաց՝ փոխանակ ողւոյն վհատութեան: Լւ. կոչեցին նորա ազգք արդարութեան՝ տունկ Տեառն ի փառս, և շինեսցեն զաւերակն յախտենից, և զյառաջագոյն աւերալոյն կանգնեսցեն. և նորոգեսցեն զբազարս աւերեալս յազգաց մինչև յազգս:

Լւ. եկեսցեն օտարածինք հովիւք խաշանց քոց, և այլազգիք մաճակալք և այգեգործք քո:

Եւսց զուրք՝ բահանայք Տեառն կոչեմք, պաշտօնեայք Բստուծոյ մերոյ անուանեսցէք, զգորութիւն ազգաց կերիճիք, և մեծութեամբ նոցա զբանկի լինիճիք:

Փոխանակ ամբթոյ ձերոյ՝ կրկին ուրախութիւն, և փոխանակ անարգանաց ձերոց՝ ցնծութիւն, և ապա զերկիրն յերկրորդում ժառանգեսցեն, և ուրախութիւն յախտենից ի վերայ զխոց նոցա:

Ընթերցուածս ի Գործոց Բարեբաղ:

(Գ. Լ. Կ. 15.)

Լւ. յաւուրն յայնտիկ յարուցեալ Պետրոս ի մէջ եղբարցն՝ ասէ. և էր անդ բազմութիւն անուանց իւրե հարիւր և բաւնից՝ արք եղբարք, պարտ էր կատարել զբրոյն, զօր յառաջագոյն ասաց Հոգին սուրբ ի բերանոյ 'Կաթի' վասն Հոգայի՝ որ եղև առաջնորդ ունեւոյն Հիսուսի. զի ի թիւս մեր էր բնդ մեզ, և հասեալ էր նմա վեճակ պաշտամանս այսորիկ:

Սա ստացաւ գեօղ ի վարձուց անիրաւութեան, և ուռցեալ հերձաւ բնդ մէջ և հեղաւ ամենայն փոր նորա. և յայտնի եղև ամենեցուն՝ որ բնակեալ են Դարուսագեմ՝ մինչև կոչել զեղջն այնմիկ բարբառօքն իւրեանց Լիկեղամայ, այս ինքն է՝ զեօղ արեան:

Օհ զրեալ է ի գիրս Սաղմոսաց. եղիցի բնակութիւն նորա աւերակ, և մի՛ օր իցէ այլ:

Եւրք պարտ է յարանցս յայցանել և կեղոս բնդ մեզ յամենայն ժամանակի, յորում եմուտ և ել առ մեզ Տէր Հիսուս, սկսեալ ի միլրութեան Հոգիանոս մինչև յօրն՝ յորում վերացաւ ի մէնջ, վկայ յաւրութեան նորա բնդ մեզ լինել միում ի սոցանէ:

Լու կացուցին երկուս, զՅովսէփ որում Բարսարայն կուէին, որ անուանեցաւն Հուսուտոս և զՄատաթիա՝ և կացեալ յաղօթս՝ ասեն. դու Տէր, որտադէտ ամենայնի, յոյստեան զմի որ զոր ընտրեցեր իսրայէնէ յերկրոցունց, ասեալ զվեճակ պաշտամանս պարտիկ՝ և զառարկութեան, յորմէ անկաւ Հուդաս գնալ ի տեղի իւր:

Լու ետուն վեճակս նոցա, և երանէր վեճակն Մատաթիայ. և համարեցաւ ընդ մետասան առաքեալսն:

Եւ ապա Սղո՝ ինչ՝ բառողոր ձայնիւ:

Կարագ Լին բանք նոցա քան զձեթ, և ինքանք որպէս սրբոյ փոխ, Ունին զիր Ըստուած ա:

Սրբոյ Ըստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի (Հւ. ԺՎ):

Պասն ընթերցաց Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ եր զատին և բազարձակեր յետ երկուց աւուրց. խնդրէին քահանայապետն և զպիւրք՝ եթէ զհանր գնա նենգաւ. կարեալ սպանանիցեն, բայց ասէին՝ թէ մի՛ ի տունի աստ, զի մի՛ խռովութիւն ընկիցի ի ժողովրդեանն:

Լու մինչ էր ի Վեթանիս ի տան Սիմովնի բորոտի բազմալ, եկն կին մի որ ունէր շնչ իւղոյ նարդեան ագնուի մեծագնոյ, և բեկեալ գշին՝ ձեզ ի վերայ գլխոյ նորա:

Լու աշակերտքն զարեին և ասէին. ընդէր եղև կորուստ իւղոյդ այդորիկ. մարթ եր զայդ իւղ վաճառել աւելի քան երեք հարիւր դահեկանի, և տալ աղքատաց: Լու զայրանային նմա յոյժ:

Լու Հիսուս ասէ ցնոսա. թող տուր դմա, զի՞ աշխատ առնէք, զի գործ մի բարի գործեաց դա յիս. յամենայն ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք, և յորժամ կամիք՝ կարող էք առնել նոցա բարիս. այլ զիս ոչ յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք:

Դա զոր ունէրդ՝ արար. յառաջադոյն խնկեաց զմարմին իմ՝ ինչան պատանաց:

Լուսն ասեմ ձեզ, ուր և քարոզեցի Ըստարանս այս ընդ ամենայն աշխարհ, և զոր արար դա՝ խօսեացի վասն յիշատակի դորին:

Լու Հուդա Խաբարիտացի մի յերկուսանից անտի՝ գնաց առ քահանայապետն՝ զի մատենացէ գնա նոցա:

Կրբա իրբե լուսն խնդացին, և խոտացան տալ նմա արծաթ. և խնդրէր՝ թէ զհանր պարսպով մատենացէ գնա:

Լու յառաջնում աւուր բազարձակեացին՝ յորժամ զգատիկ գնեալն, ասեն ցնա աշակերտքն. ուր կամիս՝ երթիցուք պատրաստեցուք, զի կերիցես զգատիկն:

Լու առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի՝ և ասէ ցնոսա. երթայք ի քաղաքն, և իւրև մտանիցէք ի քաղաքն՝ պատահեացէ ձեզ այր մի որ սափոր ջրոյ յուսն ունիցի, երթայք զհետ նորա. և յոր տուն մտանիցէ, ասասցիք ցտանուտէն. վարդապետ ասէ՝ ուր են ի՞նչ վանքն, ուր աշակերտքս ուտիցեմ զգատիկն. և նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ՝ զարդարեալ, անդ պատրաստեալք մեզ:

Լու գնացին պատրաստել աշակերտքն նորա. եկին ի քաղաքն, և գտին որպէս ասացն նոցա. և պատրաստեցին զգատիկն:

Լու իրբև երեկոյ եղև՝ զայ երկուսսանիւքն հանդերձ:

Լու իրբև բազմեցան՝ և գեա ուտէին, ասէ Հիսուս. ամէն ասեմ ձեզ՝ զի մի ոմն ի ձէնջ մատենիցէ է գիս, որ ուտէ իսկ ընդ իս:

Լու նոքա սկսան տրամել և ասել մի բառ միտջէ, միթէ նա իցեմ. և միւսն միթէ նա իցեմ:

Կա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. մի յերկուսսանից այտի, որ միտեաց ընդ իս իսկաւ առակդ:

Ըստ որդի մարդոյ երթայ՝ որպէս և զըրեալ է վասն նորա. բայց վայ իցէ մարդոյն այնմիկ՝ յոր ձեռս որդին մարդոյ մատենացի, լաւ էր նմա՝ եթէ էր իսկ ծնեալ մարդն այն:

Լու մինչդեռ ուտէին, առեալ Հիսուսի հաց՝ օրհնեաց և բերկ ետ նոցա և ասէ. առէք, այդ է մարմին իմ:

Լու առեալ բաժակ՝ զօհաջաւ ետ նոցա, և արբին ինմանէ ամենեքեան, և ասէ ցնոսա. այս է արին իմ՝ նորոյ ուխտի, որ փոխանակ բազմաց հեղու:

Լուսն ասեմ ձեզ, թէ ոչ ես յաւելից բնակ ի բերոյ որթոյ՝ մինչև ցօրն ցայն

յորժամ՝ արբից զնա նոր՝ յարքայութեան
Լճառուծոյ:

Լուս. գոհացեալ՝ ելին ի վառն Չիթենեաց:

Եւ մինչ ընթերցումն զսա, եղև զպատարադրելն ի սեղանն, և ըզ-
գնաստարգրելն. և քաղաքն ղեկադարձարն մինչ և շտապանն. որք
վարձեցօտն: Ստեղծ Քրիստոսն որ իկէն և քաղաքն, նախաբանն էր
նորա խաչմանն: Քաղաքն յառն խաչմանն, և զչոր զնախն, զիկն
Սքըն, իւր զպատարադրելն: Փոքր Տէր նախնայն, իցնն զպիկըն
զգնաստարգրադար, և կենացն առաւիկ սեղանայն, և ընթերցանն ըզ-
գրեալս:

Պաշտօնի առաքելության ի կոթնթացույց առաջին թղթոյն է
ընկերբոլուածս (Գ. Ժ. Կ. 23)։

Չի ես բնկալայ ի Տեառնէ, զոր և
ձեկն տանդեցի, եթէ Տէր Հիստու
իդիշերին յորում մասունք՝ էառ Տայ, գո-
հացաւ, երկի և աւ. այս է մարմին իմ
որ վասն ձեր բաշխի. զայս արարէք առ
խմյ յիշատակի: Կոյնպէս և զբաժակն յեռ
ընթերանցն էառ և աւ. այս բաժակն նոր
ուխի է իմով արեամբ. զայս արարէք քա-
նիցս անգամ՝ թէ ընկիցէք՝ առ իմյ յի-
շատակի:

Քանիցս անգամ թէ ուրիցէք դճացս
զայս և զբաժակս ըմպիցէք, զմահ՛ն Տեա-
սին պատմեցէք, մինչև եկեացէ նա:

Այսօր Տեառն որ ուտիցէ զճացս, կամ ըմպիցէ զրաժակս Տեառն անարժանութեամբ, պարտական եղիցի մարմնոյ և աբանն Տեառն, փորձեցէ մարդ զանձն իւր, և ապա իճացէ անտի կերիցէ, և իրաժակէն արբցէ, զի որ ուտէ և ըմպէ անարժանութեամբ, զատաստանս անձին իւրում ուտէ և ըմպէ, զի ոչ խորթ զմարմինն Տեառն:

Վասն այնորիկ իսկ են ի ձեզ բազում
հիւանդք և ախտածէտք, և շատք ևս այն
են՝ որ և ննջեցեալքն իսկ իղեն:

Օ՛ի եթէ զանճխա՝ քննէար, ապա ոչ
դատապարտէար. և եթէ դատովն՝ ի Տեառ-
նէ խրատովն, զի մի՛ ընդ աշխարհի դա-
տապարտեցուք:

Եկէ. Պատրաստ արարեր առաջի իմ՝ զսեղան՝ ահմէ յանդիման
Նեղլայ իմոց:

Սբբոյ Աւետարանիս Հիմունի Վերստոսի՝ որ ըստ
Սատթէզոսի (Հ. Ի. Օ. Հ. Բ. 17):

Պատն ընթերցաց Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերստանոսի

Եւ յառաջնում աւուր բազարձակե-
րացրն մատենան աշակերտքն առ Յի-
սուս և ասին. ո՞ր կամիս՝ զի պատրաս-
տեցուք քեզ ուտել զգառիկն:

Լսե՛նա՛ս առե՛լ ցնտա՛ս. երթա՛յք ի քաղաքն առ այս անուն, և ասացե՛ք ցնտավարդապետ առե՛լ, ժամանակ իմ՝ մերձեալ է, առ քեզ առնեմ զղատիկ աշակերտօքս Հանդերձ:

Եւ արարին աշակերտքն որպէս Տրամանայի նոցա Հիսուս, և պատրաստեցին ըզպատիկն:

Եւ իբրեւ երեկոյ եղև՝ կայր բազմեալ ընդ երկոտասան աշակերտսն:

Լսե՛ք մինչդեռ ուսուխն նորա, ասե՛ք ամէն
ասեմ՝ ձեզ, զի մի ամն ի ձէնջ մատնեկոյ է
զիս:

Եւ տրտմեցան յոյժ . սկսան ասել ցնա
խրաբանչիւր որ ինոցանէ . մի՞թէ ես իցեմ,
Տէր:

Նա պատասխանի ետ և ասէ. որ մի-
խտաց ընդ իա զձեռն իւր իսկաւտումն
նա մատնելոյ է զիս:

Որդի մարդոց երթայ՝ որպէս գրեալ է
վասն նորա. բայց վայ մարդոյն այնմիկ
յոյր ձեռն որդին մարդոց մասնեացի. լա-
ւեր նմա՝ թէ չէր ծնեալ մարդն այն :

Պատասխանի ետ Յուդա՝ որ մասնելոցն էր զնա՝ և ասէ. միթէ ես իցեմ, վարդապետ: Դսէ զնա. դու ասագեր:

Եւ մինչդեռ ուտէին նորա, էառ չխոստ
հաց՝ օրհնեաց և երեկ, և ետ աշակեր-
տացն՝ և ասէ. առէք կերայք, այս է մար-
մին իմ:

Եւ առեալ բաժակ գոհացաւ՝ ետ նոցա
և առէ, արբէք ի դմանէ ամենեքին. զի
այդ է արիւն իմ՝ նորոյ ուխտի, որ ի վերայ
բազմաց հեղու. ի թողութիւն մեղաց:

Իսկ այդ ատեմ՝ ձեզ, ոչ եւս արբից յայտմ
հետեւ ի բերրոյ որովոյ մինչեւ ցօրն ցայն՝ յոր-
ժամ՝ արբից զդա ընդ ձեզ նոր յարքայու-
թեանս և օր իմոյ:

Եւ որհրեցին, եւ ելին ի լեառն ձիթեանեաց:

Չպիտակաբանութիւնն ի սեղանն բնմեռնագոյն Բարբառային:

Եւսոյ բացցն զսեղանն, և ասացն զՆաւաստի:

Արարացն թիւն՝ Ոչ Բէշնաւի՝ Իսկ յորժամ պատարապէն չաւանդցն յայն սեղանն յորում առէ՝ Եւ ասոք ինչ ճանաչողայն, եղբ Եւսոյ եղբն ի բնմ՝ ունեղով ի ձեռն գիտան և զԵւստարանն, և կարկառեալ զեկեղանեղով ժողովոցեանն զբանն սրբոյն Բարբառի Իւր թամնեղուն նախ ահաջուցիւ բանին, և այսպէս յորդորանալ ճանաչար չաւանդը:

Լուարնք ինձ, որդեակք իմ սիրելիք, և ես զերկիւղ Տեառն ուսուցանեմ ձեզ աննախանձաբար, իբրեւ չարագատ որդւոց: քանզի չարիք ի վերայ կայ, և վայնք ինձ՝ եթէ ոչ աւետարանեմ ձեզ չաւանագործքն թերեւ կարացից ծանուցանել ձեզ, եթէ զինչ են կամին Լստուծոյ, բարին, և չաճոյն, և կատարեալն:

Ոչ ի մարդաբնէն Լիզեկիէլ չանապաղ զարհուրեցուցանէ զիս յասնին իւրում բանին Լստուծոյ ի վերայ քահանայից այսպէս:

Որդի մարդոց, զէս կացուցի զքեզ ի վերայ ժողովոցեանց այդորիկ, եթէ տեսնիցես զտունն եկեալ չառեալ, և ոչ ազգաւորիցես փողով, և նորա ոչ զգուշանայցն, և եկեալ սուրն գտանիցէ զոր անպատրաստ, նա յանօրէնութեան իւրում մեռցի, և զարին նորա ի ձեռաց քոց խնդրեցից:

Եւր՝ սուր՝ զեհեռնին սպառնալիքն են, և փող պատուիրանն Լստուծոյ զոր զեկեղանեմ ձեզ այսօր ի վերայ բնմա: Լսում եղբարք, մարդ եմ իբրեւ զձեզ, և առաւել եւս զաւանդեալ մեղօք: Բայց զի կարգեցայ ձեզ տեսուչ և խրատօղ, արտասուօք և բազում չառաւանօք սրտի՝ սիրով առաջի առնեմ ձեզ զՉաճոյն Լստուծոյ:

Ոչ եթէ նորաձայն ինչ՝ մտացածին բանիւք առնելով զձեզ փտարանդիս, քանզի ստուգապէս և ես չամարս տալոց եմ ընդ ձեր առաջն Լստուծոյ կենդանոց: Վասն որոց զվաղնուց զբողմալ կանոն սրբոց չարցն՝ զիրաւոր բանիւք ձեզ մատուցանեմ: Բայց նախ զպս գիտաւիք, զի ոչ ճրեշտակաց չառաւանգաւ քահանայութեան պատրին, զի անմեղք են, այլ մարդկանց զի որպէս մեր մեղանեմք, և յուսմք թողութեան ի Վրիստոս, նոյնպէս և ձեզ տացուր յոյս թողութեան և ապաշխարութեան:

Եւ արդ աղաչեմ զձեզ զամենեւեան երկայնամտութեամբ լսել ինձ:

Շա բանին երկինք՝ և Վրիստոս իջեալ բազմի ի վերայ սրբոց սեղանոյս, և ամենայն զօրք երկինք՝ յերկիր ծաւալեն աներևութապէս՝ ի սպաս որդւոյն Լստուծոյ, և շուրջ զսեղանոյն բոլորին, և սուրբ Լուգին առաւտապէս բաշխէ զՆորժն մերձեցեցոյն սրբութեամբ:

Եւր զուր եղբարք իմ, բազում բզգուշութեամբ և երկիւղիւ՝ զիք ի սիրտս ձեր, մի՛ գտեսնեցին և եթ՝ նկատել չաց և զիսի՝ այլ զմեծ խորհուրդն որ ծածկեալ է ի մարմնաւոր աշաց տեսութեան, որ միայն չարւոյ ակամբ տեսանի այնոցիկ, որ սրբութեամբ խնդրեն գնա, յորմէ ճաշակեալ ուրախանան ի ցնծութիւնն աստուածայինս: քանզի կարօղ է Լստուած ի միս չում և յարին զարձուցանել, որպէս եղև միում ի սրբոյն:

Բայց զի զգալիքս ոչ կարեն տանիլ զմիս չում և զարին, վասն այնորիկ չացի և զինում տալաւորեաց Լստուած: այլ մի իբրեւ զՉաց չայիք, և մի իբրեւ զգինի նկատէք: քանզի սա է Ճշմարիտ Մարմին և Վրին որդւոյն Լստուծոյ: մի՛ սովորական ընդելութեամբ արհամարհանօք որ մերձեցի իբրեւ ի զոյցն ինչ կերակուր զի չուր կիզող է այբիւ և սպառիւ մեղաւորաց: որով պարտ է նախ սրել ի մեղաց ի ձեռն ապաշխարութեան, զի մի՛ յորովութեամբ մեղացն կիզեցիք ի չուրն: զի սպառին ողիք այնոցիկ, որք ոչ նախ մեղինն ի մեղաց, այլ բեւեռեալ կան ի նոսա:

Եւ մի՛ զարձեալ սնդուարաբ որ չեռանայցէ, և զերկիւղ մտաք ի մէջ բերցէ: որ ոչ է այն երկիւղ՝ այլ արհամարհանք: զի սա է զուռն երկինք արքայութեան, և նոյն ինչն արքայութիւն, որ է Վրիստոս որդի Լստուծոյ և Լստուած մեր, և մերձեցեցոյն սրբութեամբ՝ զորդեղբութիւն անջինջ զրէ երկնաւորի Լուրն:

Եւ ի միտ առնուլ արժան է, զի ամենայն չարագատ որդի, զմեռնութիւն կերպարանաց չօրն բերէ յինքնան: և զու յորժամ ասես՝ Լայր մեր որ յերկինս, և զինդրուածս մատուցանես, արժան է զնրմանութիւն նորին ի քեզ բերել: զի լսելի

լինիցի, ասպա եթէ գնանաութիւն ո՞ւր ունիցիս երկնաւոր Զօրն բարեբարի և մարդասիրի, ո՞ւր լսէ նա քեզ, և ո՞ւր խոնարհի յաղաչանս քո: այլ նա լսէ քեզ, զորոյ զկերպարան գործոյն ունիս, որ ի ամն-դարամտան է:

Երգ՝ լսելով զայս, ի բաց փարատեցէք յանձանց ձերոց զշարութիւն և զամենայն խորդախութիւն. թողէք ի սրտէ իւրաքանչիւր որ զյանցանս եղբոր ձերոյ, և զամենայն խեղճ զոր ունիք առ միմեանս. զի և ձեր գտեալ թողութիւն յերկնաւոր Զօրէն, արժանի լինի՞ր զենմանս այսորիկ:

Ի բաց մերժեցէք ի ձէնձ ամենեքեան զանհաւատութիւն, և զխիղճ բժաւորութեան և զթերահաւատութիւն:

Արեւցէք ի ձէնձ հնախանձ, հնեղութիւն, զշարութիւն, զկեղծաւորութիւն, զհպարտութիւն, զամբարտաւանութիւն, զմարդահաճութիւն, զմարդահաճութիւն, զհակառակութիւն, զոխ, զվաշխ, ըզտուկութիւն, և զամենայն չարեաց արմատ՝ զարծաթսիրութիւնն, և զազահութիւն, այլ և զկանացի փայթելման, և զկախարդասար զեղատուութիւնս, և զամենայն չարախօսութիւն, և զթշնամութիւն, և զցտտ ցանկութեան, մանաւանդ զտղեղն և զտխեղճ հայհոյել բան ի բերանոյ ձերմէ, որով ըզմիմեանս նախատէք, և զանօրէն կռապաշտութիւն, և զանկարգ և զանառակ մոլորութիւնս. զորս ի յիշումն ածելն՝ ապականէ և զարշեցուցանէ զմիտս, նախ՝ զիւրն, և ապա՝ զսողացն. քանզի յաւորն դատաստանի՝ որդնալոց լնին զարեւի բերանք այնոցիկ որք ո՞ւր մեկնին ի նոցանէ. զի ասաց Տէր, որ ասէ ցեղբայրն իւր մորոս, պարտաւոր լնիցի զեջանս Տրոյն. արդ՝ պարտ է արմատախիղ առնել զայնախի չարիսն ի մէնձ, մի՞ որ շուն, մի՞ որ պուռնիկ, մի՞ արուաղէտ, մի՞ զոզ, մի՞ յախտակող, մի՞ դէճ, մի՞ որովայնամոլ, մի՞ արբեցող, մի՞ չարակամ, մի՞ չարացող, մի՞ սպանող, մի՞ խռովարար, մի՞ բարկացող, անողորմ, մի՞ բանաբկու, մի՞ սղիծ, մի՞ թշնամանող, մի՞ երդմանհար, մի՞ ուխտադրուժ, մի՞ անօրէն, մի՞ անիրաւ, մի՞ բամբասող, և մի՞ այլովք մեղօք. զի են մեղք որ մահու չափ են. զորս ո՞ւր իսկ արժանի համարիմ՝ յիշել ի տեղեոջս:

Եւ զայս ասելով պատուիրեմ, զի ամենեւին զՏէր մարդն ի բաց ընկեցէք ամենայն չար գործովք իւրովք:

Եւ զպատասցեալք զկեցարուք ամենեքեան վարս պարկեշտս, սուրբս, բարեխորհս, ձեզս, քաջո՞ւնս, անխակապ, խաղաղարարս, ողորմած ի վերայ Տիւանդաց և վշտացելոց, զթած ի վերայ տընանկաց, աղքատաց, և կարօտելոց, զարդարեալ ամենայն արդարութեամբ, սիրով, հաւատով, յուսով. ունել զտէր կատարեալ առ Եստուած և առ մարդիկ. քանզի լըրումն ամենայն արդարութեան սէր է, ի սուրբ սրտէ և յանկեղծաւոր հաւատոց:

Պատուեցէք զՏարս և զմարս ձեր. անք, սիրեցէք զկանայս ձեր իբրեւ զանձինս ձեր և դուք կանայք, հնազանդ լըրուք արանց ձերոց. միարան երկիրուք յԵստուծոյ, պատուեցէք զոր միաշարաթիւն:

Երիտասարդք և կուսանք՝ զարբութիւն սիրեցէք. զի ընդունելով զարբութիւնս զայս լուսաւորեալիք որպէս լուսափայլ հայկի, յորժամ՝ նշոյլք արեգականն ճառագայթեն ի նա. և աճեցեալք յառաքինութիւնս, կեցջիք արդարութեամբ, և ո՞ւր դատապարտեալիք բոտ առաքելոյն բանի. զի արդարեւ իսկ մահտարածամբ և յորով աշխատութիւնք անըմբերելի ցառոց, ուրկութիւնք, և այլն ամենայն, յանարժան հաղորդութենէ լնին:

Մի՛ կեղծաւորեալ որ ի ներքս մնացէ, կարծելով յարտաքս կացելոցն՝ եթէ ի հաղորդելոցն իցէ. վասն զի անարժան և երկմիան ունիւ առնու յԵստուծոյ. վասն զի Եստուած ո՞ւր փորձի. մի՛ զմարդկային ամօթս պատճառէք, զի ո՞ւր ինչ է այս իսկ ամօթ. այլ այն է մեծ ամօթ՝ որ ի տիեզերական հրապարակին է. զոր այժմ յինէն թարուցանես, և ո՞ւր խոստովանիս, և ո՞ւր աղաշխարհս անդ՝ առաջի մեծի դատաւորին հրապարակեալ բացայայտի. որ ո՞ւր ես կարես թարուցանել զգործս քո. քանզի հողիդ քո լնին քեզ դատախազ:

Երգ՝ ահա ասացի ձեզ զամենայն անխախտաւոր. յայժմ հնուէ անպարտ եմ. արիւն ձեր ի գլուխս ձեր. քաւեալ եմ ես յարեան ձերմէ. զի յիմ վերայ այս և եթկայք:

Իայց զիտեմ զե են ոմանք ի ձէնջ, որ արճամարջն զասացելովքս՝ վասն որոյ վրկայութիւն զնեմ ձեզ զբանս զայստիկ՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ այսօր ի վերայ բեմիս. յառաջն զատաստանի առաջի աշատոր բեմին Վրիստոսի՝ յանդիման կացուցանեմ զձեզ վկայութեամբ սուրբ Եւետարանիս. ապա յայնժամ ոչ ևս կարէ արճամարջել արճամարջօղն, այլ կշտամբեալ պատուհասակոծ լինի, և առաքի ի զեհնն ի Տուրն անշէջ:

Եւ յիժմ՝ բանիս աւարտումն արարից. զե զամենայն ինչ որ վասն խորհրդոյս էր՝ առացի ձեզ սակաւութ ըստ պատշաճի իրին: Եւ որք արժանապէս հաղորդին՝ զարգարեալք զործովք բարեաց, ընդ Պետրոսի և ընդ այլոց սրբոց առաքելոցն պատուեալ պատկին ի Վրիստոսէ Եւտուծոյ մերմէ. և որք ապատամբութեամբ հաղորդին, կրկին ի խաչ հանն զԱրդին Եստուծոյ. և որք լըբենի երեսօր և անարժանութեամբ հաղորդին, մասն և բաժին զՅուդայի մատնել և զեսաշահնուացն ընկալնուն: Օգոուտն ձեր՝ դուք զիտէք:

Եւ ձողին սուրբ՝ որ սրբոցն է բնակարան, և աղբիւր է ամենայն բարեաց, մարքեացէ զՏողիս և զմարմինս ձեր, և զհաղորդութիւն փրկական խորհրդոյս՝ ի թողութիւն մեզաց արացէ ձեզ:

Արում ընդ Հօր և ընդ Արդոյ Միածնի Հիսուսի Վրիստոսի Տեառն մերոյ փառք յախտեանս. ամէն:

Այս յատարմին՝ սկսանցին Հայ Բեդ Բործք Զայնիս Իսկ յորժամ՝ Գրեթա պատգամն զԶարկին, ասացին զպիղքն յորդորտական Զայնիս զառաք զորք:

Ի կողք մարդիկ էր ամենայն, մասօք առ Տէր սրբունիւնամբ. ծաշա կեցէք և՛ աննէ՛ք. զե՛ք զա՛յց զե՛ք Տէր բա՛րութեանս:

Հնցս այս մա՛րմին Վրիստոսի. բնժա՛կ ա՛րեանն նո՛ր ո՛րխի. ծա՛ծկեա՛լ խո՛րհուրդս ա՛յս յայնի՛ս. Եստուած՛ ի նմա է բե՛միս:

Որք ա՛նմա՛ք ու՛ր է՛ք հօգեա՛լ ի բա՛ց կացէ՛ք դո՛ւ. զպօ՛ւ. զե՛ք հո՛րք ի՛նչ է՛ք բոց ա՛յլ, զհօգե՛ն ա՛նմա՛ք. ծա՛ն մարմնա՛յլ:

Որք ա՛յլ թի՛ւր է՛ք ծննեա՛լ, սոսմա՛ր հոգեա՛յլ է՛ք մարմնա՛յլ. յառա՛ջ մասի՛ք. ծաշա՛կեա՛լ. զմարմին զա՛րկն Տեառն ո՛րխեա՛լ:

Ան է՛ որդի՛ն Եստուծո՛յ. որ բ՛նդ ա՛ծ ծնա՛լ նստի՛. և սառ մի՛շտ պատմարդի՛ս. բանայ՛ զմի՛շտ ա՛նշխարհի՛:

Եստուածածին սըրբունհի. Երկին՛ջ զէնո՛յ պանծա՛լի. մի՛ջնա՛րդ ի՛նչ Տեառն Հիսուսի՛ս, ի՛ ժամ սո՛ւրբ պատմարդի՛:

Ի՛րեա՛ս երեա՛լ ի հօգե՛ք. հնցե՛ք մը ի՛քն թաղա՛հի. մա՛տո՛ զաղբիւր մե՛ք բանի՛ս. որդեա՛լ յո՛յ Տեառն Հիսուսի՛:

Պա՛րուն է՛ մե՛զ հօգե՛ք. Ե կոյ՛ք մա՛րդի՛կք բա՛նառք. որդ՛ջն ի՛նչ կուսին՝ ծաշա՛ւա՛լք. երգեաց հրեշտակն և բնեա՛նք:

Այս ապա հաղորդեցին արժանաւորքն և արձակեցին:

Իսկ յերկեցին ժ. ժաման՝ ժողովեցին ի գալիք եկեղեցւոյն և կատարեցին զկարգ Առաւելա՛յն, զորպէստեղ սրբոյն Եփրեմի. և զթարգմանեաց մեծին Քրիստոսի Վերայտարի Հայոց Հարապետի. Բայց յատարեցին պատուաւ ունելով զապա խորհրդական լուսոցման, և զիցին զարարութիւնս ի վերայ սուրբ սեղանցն, և եկեղեցին յատանն զպատարկեացք. և սկսանցին որդանայն Սարգ. Ծ. Եւ ի՛նչ յի՛ս Թաթ. Եւ ի՛նչ ի՛նչ Եւստուած զի՛նչ Եւստուած ու՛ր. Այսօր խորհեցան. ևս յատարմին, Սարգիս առ զարդեցին:

Եւ ևս գտնութիւն և երկրպագութիւն մատուցուք Տեառն մերոյ և Քրիզին Հիսուսի Վրիստոսի, որ է ճառապայժ փառաց և ծագումն էութեան անսկզբնական ընութեան Հօր:

Ար նոյն ինքն այսօր՝ անբաժանելի զուրպ յեական լուսոյն, խոնարհեցոյց զեկն յաղբառ ընութիւնս մեր, առեալ զկերպարանս ծառայի, կատարեաց զոնորնական փրկագործութիւնն, լուսաց զոռս աշակերտացն յօրինակ մեզ:

Եղբայեացք և խնդրեցուք ի նմանէ, զե և այժմ՝ խոնարհեցի մարդասիրութեամբ իւրով ի ժողովարանս մեր, և լուսամամբ իրեկի ջրով, շնորհօք սրբեաց զաներեւոյթ հոգիս մեր ի մեղաց մերոյ. ամենակալ Տէր Եստուած մեր կեցուցէ և ոգորմեցի:

Այս ապա Ծ. Տէր առնին թիւ. և ի վարկին, կարգացէ Եպիսկոպոս կոսմ Բաճանայն զարմեա զորք:

Փառաւորեմք զբեդ Տէր Եստուած մեր և Քրիզն Հիսուս Վրիստոս միածին որդի է բան Հօր, Տէր և արարիչ հրեշտակաց և մարդկան, Եստուած հօր կիզելոյ. որ և հրեղէն զօրութիւնն զարհուրեալ սարսափին նայել ի պատիւ փառաց Եստուածութեանդ. քո, ուստի և

սերովրէքն թեւսըողեալ ծածկեն զգէմս իրենաց, անդադար փառարանութիւն մատուցանելով առաջի աթոռայ Տէրութեանդ քո:

Պա Տէր՝ և այժմ՝ ի լոման ժամանակի փրկութեանս մերոյ, հաճեցար լինել մարդ՝ ի սուրբ և յանարատ Առաջն Վարիամայ, և ընդ ամենայն անցանելով՝ բաց ի մեզաց, բարձր զսարսիս Վդամայ՝ յաստուածագործ մարմնեդ քո, զոր ի մերմէ լնութեանս ընկալար, և զամենայն կատարեցեր ըստ օրինացն՝ փրկելով զմեզ յանիճից օրինացն, եկիր ի վերնատունն՝ կատարելով զայն ևս զՍովսիապիր ստուեր օրնադրութիւնն, և որ սպասադրեալդ պաշտիս յանիւթական հրեղնաց, ըստ որում և կրկին քեզ ամենայն ծունր երկնաորաց, և երկրաորաց, և սանդաբամետականաց:

Այսօր՝ տնօրինական մարդասիրութեամբ խոնարհեցար ի ծունկս քոց սրբոց առաքելոցն, լուացեր զոտս հոգեղենս՝ զբարիքը և զգեղեցիկ կարգս աւանդելով մեզ:

Եւ արդ՝ Տէր բարերար և բազումդորմ, որպէս և յայնժամ՝ աղղ արարեալ զատիարակեցեր զմեզ՝ կերպարանակից լինել փրկագործ խոնարհութեան քում՝ շընորհնա և այժմ՝ մեղսոր ծառայիցս քոց, որը յերես անկեալ աղաչեմք զգութ մարդասէր հնորհաց քոց, պարգեւել զթողութիւն մեղաց մերոց, որպէս զի փոքր ջրովս այստիկ յորս լուանամք զոտս միմեանց, և տկար անձամբք մերովք զկենդանարար աւանդութիւնս քո կատարեմք, հեղցես ի մեզ զամենառատ և զամենագօր հնորհս քո, և մարբեցես զմեզ յամենայն ազտեղութեանց և ի շաղախմանց մեղաց մերոց:

Հեռացո՛ ի մէնջ զամենայն հպարտութիւն և զամբարտաւանութիւն, զոր էաճ բանարկուն ի վերայ տկար բնութեանս մերում՝ պատրանօք խրովք:

Արժանաւորես զմեզ՝ մոտց աչք լուսաւոր ճառագայթիւք նայել ի կենսաբեր իծումն հնորհաց քոց:

Չգեցո՞ մեզ Տէր՝ զճմարիտ խոնարհութիւն, և զհեղութիւն, և զքաղցրութիւն, և զսէր քո, որ է լուծմն օրինաց քոց՝ զոր կատարեցեր և ուսուցեր մարբափայլ ա-

շակերտաց քոց՝ որպէս զի և մեր կատարելով զիշատակ փրկաւետ շարարանաց քոց, ընդ գասս սրբոց առաքելոցն՝ արժանի լեցուք տօնել զուսափայլ յարութիւն քո, և ընդ նոսին խոստովանելով զքեզ՝ Վերիստոս Վատուած մեր, փառաւորել ընդ Հօր և սուրբ Հօգեղնս. այժմ՝ և միշտ և յախտեանս յախտենից:

Իսպառնիւն աշխարհ:
Մարտի 17 թիւ 17:

Պարճեալ երկիրպաղանեմք և փառաւորեմք զքեզ Վերիստոս Վատուած մեր՝ որ եսզ էակից Հօր և համագոյակից սուրբ Հօգեղնս. որ միշտ փառաւորեալ օրհնիս անդադար սրբասաց ձայնիս՝ ի հոգեղէն և ի հրեղէն զուարթնոցն անպատմելի և հրաշապարդ գեղապարտութեամբ:

Հաճեցար և ի հոգեղենացս ընդունել զօրհնարանութիւն, որը ի քոյոց սրբոց առաքելոցն ընկալեալք զաւանդութիւն, և ըստ կարի մերում՝ զվերնոցն բերելով զնմանութիւն, պար առեալ կամք առաջի Տէրութեանդ քո հանդերձ զգալի անուշահոտութեամբ:

Ընկալ, Տէր, զիտնկա զայս ի մէնջ ի մեղաւորացս՝ զոր մատուցանեմք քեզ ի ժամուս յայտնիկ, որ է յիշատակ խոնարհութեան քոյ՝ զոր վասն մեր կատարեցեր. և լցո զմեզ յանուշահոտութեանց մարմնատիպ Վատուածութեան քոյ՝ զոր վասն մեր զգեցար. և ի ձեռն լուացմանս այսօրիկ նիւթականի՝ լուսն և մարբես զհոգիս մեր ի թունից մահաւոր վիշապին. և արժանաւորես զմեզ՝ մաքուր տաճար և օթեանս լինել սրբոյ Արրորդութեանդ. այժմ՝ և միշտ և յախտեանս յախտենից. ամէն:

Եւ արդ՝ առեալ ջուր՝ արկել ի կոնքն խաւանման՝ սակով Սաղմ. Եւ:

Չայն Տեառն ի վերայ ջուրոյ՝ և Վատուած փառաց որոտաց, և Տէր ինքն ի վերայ ջուրոց բազմաց. փոխ, Մատուցէք Տեառն օրդիք:

Բնիքեցուածս Միջոյ:
(ՊԼ. 1. 47. 17.)

Խօսեցաւ Տէր ընդ Սովսիսի և աւսէ. արա աւազանս պղնձի, և բղխաբխս նորա պղնձի, առ ի լուանալոյ ի նմա. և զիցես զնա ընդ խորանն վկայութեան և ընդ սեղանն. և արկցես ի նա ջուր:

Լու լուսացին Լճաբօն և որդիք նորա ի նմանէ զձեռս և զոտս իւրեանց, յորժամ մտանիցին ի խորանն վկայութեան՝ լուսացին ջրով և մի՛ մեռանիցին. կամ յորժամ մերձենայցին ի սեղանն պաշտել, և հանել զողջակէզան հետն, լուսացին զձեռս և զոտս իւրեանց, զի մի՛ մեռանիցին: Լու եղիցի նոցա օրէն յախտեանկան, նմա և ազգաց նորա յետ նորա:

Ընթերցուածս յԱշորհոյ Թագաւորութեանց:
(ԳԼ. Լ. հէ. 38):

Լու արար տանն պուտնարդս պղնձիս. և ունէր պուտնարդ մի քառասուն սափոր. ի շորից կանգնոյ պուտնարդ մի չափով, և պուտնարդ մի ի վերայ միոյ մերենով լծայ՝ տանեցունց մերենով լծացն:

Լու ետ զմերենով լծան հինգ յուսոյ տանն յաջմէ, և զհինգն յուսոյ տանն ի ձախմէ. և ծովն յուսոյ տանն ընդաջմէ՝ ընդ արեւելս ի հարաւոյ կողմանէ:

Լու արար Վիրամ զսանն և զձեռոցիսն և զտաշտան, և կատարեաց Վիրամ առնել զամենայն զործն զոր արար արքայի Սողոմոնի ի տան հետն:

Ընթերցուածս յԱշորհոյ Սոնգորոց:
(ԳԼ. Գ. հէ. 2):

Լու արար Սողոմոն զծովն հալածոյ ի տան կանգնոյ զալին, բոլորակ շուրջանակի, և ի հինգ կանգնոյ զբարձրութիւն և շուրջանակի յերեսուն կանգնոյ:

Լու նմանութիւն եղանց ի ներքոյ նորա, որք շուրջ կային, ի տան կանգնոյ շուրջ պատեալք զնովս. և ձուլեցին զդուարակօրն ըստ ձուլածոյն իւրեանց, որպէս արարին զնոսա երկոտասան զուարակս. երեքն հայեին ի հիւսիսի, և երեքն յարեւմուտս, և երեքն հայեին ի հարաւ, և երեքն հայեին յարեւելս. և ծովն ի վերայ նոցա, և յետոյքն իւրեանց ի ներքոյ:

Լու լծանձրութիւն ծովուն լծգու, և շուրջն նորա իրբե զշուրջն բաժակի, բանդակեալ բոյս շուշանի, և տաներ երիս հազարս չափ, և կատարեաց զնա:

Լու արար աւազանս տանն, և եղ զհինգն յաջմէ, և զհինգն ի ձախմէ՝ լուսաւ ի նոսա զզործ ողջակիզացն և ողողել ի

նոսա. և ծովն առ ի լուսաւ ի նմա քահանայիցն զինքեանս:

Ընթերցուածս յԱռաքեալ մարգարէ,
(ԳԼ. ԽԳ. հէ. 2):

Մի երկնչիւր, ծառայ իմ հակօր և սիրեցեալդ իմ Խարայէլ, զոր ընտրեցի զեւ տաց ջուր ի ծարաւու՝ որոց գնան յանջօրդուջ. եղից զողի իմ ի վերայ զաւակիքս՝ և զօրհնութիւնս իմ ի վերայ որդւոցբոց:

Լու զուարճացին իրբե զետտ ջրարբի, և իրբե զուս ի մէջ ջուրց գնացից:

Մին ասացէ՛ Մատուծոյ եմ ես, և միւսն իրախոյս բարձցէ՛ յանուն Մատուծոյ հակօրեայ, և միւսն զիւր հանցէ՛ ձեռամբ իւրով լծէ Մատուծոյ եմ ես, և յանուն Խարայելի իրախոյս բարձցէ:

Եւ յապէս ասէ Մատուծ թագաւորն Խարայելի, որ փրկեացն զնա Մատուծ զօրութեանց:

Պօղոսի առաքելոյն ի Սղոմոնացւոց Բաճին Խղթոյն է
ընթերցուածս (ԳԼ. Ժ):

Ան կամիմ եմէ ազէտը Իցէք, եղբարք, զի հարքն մեր ամենեքին ընդ ամբողջն էին, և ամենեքին ընդ ծովն անցին, և ամենեքին ի Սոլսէս մկրտեցան յանդն և ի ծովն, ամենեքին զնոյն զհոգեւոր կերակուրն կերան, և ամենեքին զնոյն զհոգեւոր ըմպելին արբին. զի ըմպելին ի հոգեւոր վեմէն՝ որ երթայր զհետ նոցա, և վեմն էր ինքն Վրիստոս:

Հոհաննու Բաքիւրի ի Սղոմոնացեալ Բաճին Խղթոյն է
ընթերցուածս (ԳԼ. Գ. հէ. 7):

Սիրելիք, սիրեսցուք զմիմեանս, զի սէր յատուծոյ է. և ամենայն որ սիրէ՝ յատուծոյ է ծնեալ, և ճանաչէ զյատուծ. և որ ոչն սիրէ՝ ոչ ճանաչէ զյատուծ, զի յատուծ սէր է:

Լու զի յայսմ երեւցաւ սէրն Մատուծոյ ի մեզ, զի զորդին իւր միաձին առաքեաց յաշխարհ, զի եղիցուք նովս կենդանիք:

Հայսմ է սէրն. ոչ զի մեք սիրեցաք զյատուծ, այլ զի նա սիրեաց զմեզ, և առաքեաց զՍղոմոն իւր ի քաւութիւն մեզաց մերոց:

Արեւելք, եթէ Վատուած այսպէս սիրեաց զմեզ, ապա և մեր պարտիմք բզմիմենայ սիրել:

Չատուած ուրաք երբէք չեք տեսալ. եթէ սիրեսցուք զմիմեանս՝ Վատուած ի մեզ բնակէ, և սէր նորա ի մեզ կատարեալ է. այսուիկ զիտեմք եթէ մեր ի նա բնակեալ եմք և նա ի մեզ, զի ի Հոգւոյն իւրմէ ետ մեզ:

Եւ մեր տեսաք և վկայեմք, զի Հայր առաքեաց զՈրդի իւր Փրկիչ աշխարհի:

Որ զբ խոստովանեցի՝ եթէ Հիսուս է Որդի Վատուոյ, Վատուած ի նմա բնակէ՝ և նա յՎատուած. և մեր Հաւատացաք, և ծանեաք զսէրն Վատուոյ՝ զոր ունի առ մեզ: Վատուած սէր է, և որ կայ ի սէրն՝ բնակեալ է յՎատուած, և Վատուած ի նմա բնակէ:

Հայտնիկ է կատարեալ սէրն նորա ընդ մեզ, զի Համարձակութիւն ունիմք յաւուրն դատաւաւանի. զի որպէս և նայն է, նոյնպէս և մեր եմք յաշխարհի յայտնիկ:

Երկիւզ ոչ գոյ ի սէր, այլ սէրն կատարեալ ի բաց մերժէ զերկիւզն. զի երկիւզ ընդ տանջանօք է. իսկ որ երկնի, չէ կատարեալ ի սէրն:

Մեր սիրեսցուք զՎատուած, վասն զի նա նախ սիրեաց զմեզ:

Եթէ զբ ասիցէ՝ եթէ սիրեմ զՎատուած, և զեղբայր իւր ատիցէ, սուտ է. որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր՝ զոր տեսանէ, զՎատուած զոր ոչն ետես՝ զեմբող կարիցէ սիրել. և զայս պատուէր ունիմք առ ի նմանէ, զի որ սիրէ զՎատուած՝ սիրէ նա և զեղբայր իւր:

Իբրտ Նրանկոյն Յոհաննու Սարգսպետիմ՝ որ մահաւորս Պետղ ասի արարեալ բառ վասն սիրոյ:

Վատուած սէր է, ասէ որդին որոտման՝ սիրելի աշակերտն Վրիստոսի Հոհաննէս. և որ կայ ի սէրն, յՎատուած բնակէ՝ և Վատուած ի նմա:

Եւ արդ, եղբայրք, լուսաւոր և իմիտ առէք զճառ սիրոյ:

Չի ամենայն որ սիրէ զՎատուած՝ սիրէ նա և զեղբայր իւր:

Չի սէրն Վատուոյ՝ սիրով եղբօրն երեւի:

Չի թէ զեղբայրն զոր տեսանես՝ ոչ սիրես, զՎատուած զոր ոչն տեսանես՝ զեմբող կարիցես սիրել:

Եւ յսուիկ ծանալեմք՝ եթէ սիրեմք զՎատուած, եթէ սիրեմք զեղբայրն մեր բատ Հոգւոյն սիրոյ՝ և ոչ բատ մարմնոյ: Չի այլ է սէր Հոգւոյն և այլ է սէր մարմնոյն, զոր յառաջ գնացեալ ասացուք յիւրում տեղաջն:

Եւ այց արդ՝ ամենայն որ սիրէ, ծանալի յՎատուոյ, և ինքն ծանալէ զՎատուած. և ամենայն որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր ցաւակցարար, օտար է յՎատուոյ, և զնորսն Վատուածայն ոչ կարէ բնդունել:

Վմենայն՝ որ սիրէ զեղբայր իւր ի սուրբ սրտէ՝ բնակարան լինի Վատուոյ, և Վատուած ի նմա բնակէ:

Չի ինքն Տէրն սիրեաց զմեզ, և առաքեաց զՀոգին ճշմարտութեան բնակել ի մեզ:

Չի իմանալի Հոգիս մեր՝ ընդ անիմանայն Հոգւոյն Վատուոյ՝ սիրով կապակցի:

Եւ որպէս նա սիրեաց զմեզ, նոյնպէս և ի մենջ կամի սիրել զմիմեանս:

Տես թէ՛ որչափ Համարձակութիւն ունի սէրն առ Վատուած, որպէս թէ՛ նման Վատուոյ առնէ զմարդն. զի Վատուած սիրովն իւրով՝ նման մարդկան եղև:

Եւ եցոյց թէ՛ մարդիկ իւրեանց սիրովն՝ նման Վատուոյ լինելոց են:

Չի Վատուած այնչափ սիրեաց զաշխարհս՝ մինչև զորդին իւր միաժին առաքեաց ի փրկութիւն աշխարհի:

Եթէ մեր սիրեսցուք զմիմեանս՝ որպէս և Վատուած սիրեաց զմեզ, ոչնչ է չար՝ որ խափանէ զսէրն մեր. ամենայն որ սիրէ, յայտնի է առաջի մարդկան, և Համարձակ առաջի Վատուոյ:

Չի զերկիւզ ի մեզաց մահաւ ոչ ունի. այլ սիրովն Վատուոյ զինեալ կայ՝ և առաջ յամենայն երկիւզական վտանդից:

Որ սէր է, անդ երկիւզ ոչ է, որպէս Հոհաննէս ասէ՝ երկիւզ ոչ գոյ ի սէր. այլ սէր կատարեալ՝ ի բաց մերժէ զերկիւզ. զի երկիւզ ընդ տանջանօք է, և սէր ի Համարձակութիւն. և զի երկիւզ Հալաճի ի սիրոյ. և ուր սէր ոչ է, անդ

Չգեցե՛ր զվերնայնին և՛ բնից՝ ո՛րպէս խճրան ի վերայ ծո՛ւրց. մահուցեալ՝ Հաստատութեամբ ի բնականութիւն անպնդարելի՝ Եստուածութեանը քոյ՛. և չժամեանայ չհաշու կերտս ի գոնիսս անուանող քու՛մ սրբոյ՛. ապա՛:

Բարե՛ր քե՛զ սրբութեայ ընթերցման և զբերութեան. ըզ հոգեղէնս և ըզ հրեղէն աննշխական բնութեանս. ընդ նոսին և ի հոգեղենացս համըցար ընդու. նեշ փառարանիւ և երկրպագուս ամենազօր տէրու. ին անոր. ապա՛նք:

Եղբւր մա՛րդ ճշմարիտ՝ անձնակել ծագումն և ճառագայիտ անհասանել խօսեանս շօր. և եկիր՝ ի փրկութիւն մե՛զ մարդասէր. ապա՛նք:

Եղբւր լո՛ւսն օրնայ և մարգարէից և եկիր կամա՛. ի վերապահ խորհրդի. լուսե՛ր քո՛մ աշակերտաց անձնակել՝ խոնարհութեամբ. ապա՛նք:

Բնեղ Տէ՛ր և այժմ՝ զլուսացումն զայ՛ր զաւանդեցեր մեզ ի մեզից քուսութիւն. բարկասութեամբ՝ սրբուհւոյ մօր քոյ և մէշտ կոչսին Սարխմաւ. Եստուածանէ՛ր. ապա՛:

Բաւանտ ք երբանիկ և նախնիքաց Կարապետի քոյ Սի՛րային Հոգեւորական հանդիսի՛. հեղմարձ արեան սրբոյն Խոնիաննոսի նախատարկաւ գին քոյ և ստաճին վկային. մաղթանաք բնաբերց քոց առաքելոց և ամենայն մարգրեց անձնաց և մարտիրոսաց պատկանորոշն ի քէն. խնդրե՛մք:

Եւ ևս առաւել զարդարումն Զանձինքս մե՛ր և զքի մասնս. Կըրբակա՛յց մեզ Տէ՛ր Եստուած:

Գանձ՝ բոս խորհրդայ առաւ:

Եւս խորհուրդ լցաւ. անդ գուշակեցաւ. ստո կատարեցաւ:

Եստուած մարդացաւ, ընդ օրինոք մտաւ. քահանայացաւ:

Եւսօր վերացաւ. վերապահն նստաւ. և զառն կերտաւ. շին օրէնքն անցաւ. զի գիրն լցաւ. և նորս սկսաւ:

Տէրն որ մարդացաւ. ընդ մեր մասնեցաւ. և փաճառեցաւ:

Կոր խորհուրդ բացաւ. որ ի ծունկս անկաւ, զենջակ բաժնաճաւ:

Եւ լուսող կարգաւ, զօսան աւաղանաւ, մեզ օրինակաւ:

Հաճ տաքիճանաւ, զմարդիկ վերադառաւ, յերկնս ընկաղաւ:

Որ հպարտացաւ՝ նոյն կործանեցաւ, ալ ոչ կանգնեցաւ:

Տէր քոյին շնորհա՛ւ լուս զմեզ բազկաւ. արբո՛ւ բաժակաւ:

Եւս աղատես զմեզ ի մեղաց, անուամբ քո փառաց. ապա՛նք:

Որս իմ սասանի, սարսափ զես ունի՛, վասն Գուշայի:

Որ Տէրն ամենի՛ նմա առաջի՛, ի ծունկս անկանի՛. Կա ոչ առաջի՛ և ոչ զարհուրի՛, սիրօն արծաթի՛. Կոր սեղան զնի՛, և հայ բաղարջի՛, անապակի զինի՛. Փրկին բազմի՛, դասութն երջանկի, ի յերկրի՛:

Չհացն ի տիպ մարմնի՛, օրհնեալ ճաշակի՛, և ապա ամենի՛:

Չի հացն բարի՛, զօրծոց նմանի՛, բազմաց կարելի՛. Չգինին արեւի՛, նոր նշան ուխտի՛, ոչ ապա ամենի՛:

Չինին կերպ կուսի՛, տիպ մարտիրոսի, որ ի մահ ճիգնի՛:

Տէր իմ արժանի՛ արն զես հացի՛, քո սուրբ սեղանի՛:

Եւս աղատես զմեզ ի մեղաց:

Որ որ փափաքի՛ն, ուսեւ զայն մարմն՝ն, որով սրբեցի՛ն:

Խումարեւել պարտի՛ն, իւր յանցաւորի՛ն, ըստ օրնի Փրկի՛ն:

Խողուլ կամովն, զյանցանս ի սրտն, զեթմանանեկին:

Խակ որդ ստամբակին, եղեալ օրինին, որ Եստուածաւ յին:

Կես աւաղանին, ին խոտաղանին, կես ախոյից քաւին:

Կայց ին հաղորդին, ի հեղէն մկին՝ ինի թողու թիւն:

Կարձեալ որք խորհին, չար բայց ոչ զօրծին, կիրով տու ժին:

Եւ ին զօրծեցին, կամ յաճն ի նմին, միայն չորս պատժին:

Եւ զօրծողք չարին, և ին զգնացին, ի յետին չընչին:

Բաս անուտ առակին, ի հեղէն մկին, քաւութիւնք ինի՛ն:

Իւ մեղք մարդկային, ծանր ըստ յօրնին, այսպէս եղիցի՛ն:

Բայց հոգեկանի՛ն՝ որ նման ձիւթի՛ն, կես քաւեցի՛ն:

Եպաշխարողի՛ն, որ սիրով սրտի՛ն, բոլորն ջնջեցի՛ն:

Եւս խորհուրդ յայանի՛ն, եղեալ կանոնի՛ն, մարդկան սահմանի՛ն:

Իսկ Եստուածայինն, երբէք չսահմանի՛ն, մեր բաղմոցորովն:

Եւս աղատես զմեզ ի մեղաց:

Բամբ Բրիտանականն, քարոզ խրատականն, տամ ձեզ իւրակա՛ն:

Դասք արքունականն, քահանայականն, և աշխարհականն:

Տեր մեր Հիսուս Վրիստոս Մատուած
պանկելագործ՝ Տգոր և փառաւոր-
եալ, անՏասանելի, անխմանալի, վերացեալ,
բարձրացեալ քան զամենայն փառս. որ
նստիս ի քրոյրեական կառսդ. և մի ի
սրբոյ Երրորդութենէդ դաւանիս ի վերնա-
կան սրբասաց սերոյրեիցն. վասն որոյ և
զերեքսրեան փառատրութիւն ընդ շօր և
սուրբ շօղւոյն՝ Տրեղէն բերանօք իւրեանց՝
ստոկալի ձայնիւ՝ սարսափելով առաջի փա-
ռաց աթոռոյ աստուածութեանդ. քոյ մա-
տուցանեն քեզ, լի ասելով ամենայն երկիր
փառօք քո:

Պառ տէր՝ յաղթեալ ի մարդասիրու-
թենէդ բռնմէ՝ ոչ կարացեր անտես առ-
նել զարարածս քո՝ զ ի Տոյոյ ստեղծեալ քս.
այլ Տաճեցար և ի մերմէ բնութենէ փա-
ռաւորիլ, խառնելով զՏոյեղէն և ստորե
կացեալ բնութիւնս մեր՝ ընդ վերնական
Տոյեղէն և Տրեղէն աննիւթական բնու-
թիւնան. եկիր յաշխարհս կամաւ շօր և
սուրբ շօղւոյն, առեր զկերպարանս ծառայի
ի սուրբ և յանարատ կուսէն Մարիամայ,
և ճշմարիտ Բանդ շօր՝ մարմին եղեալ՝
անեղծ և անապական՝ նոր և անճառելի
խառնմամբ. և կատարելով զամենայն
ստուերական օրէնս, եղեր լրումն օրինաց
և մարգարեից, ճշմարիտ օրէնագիր, Մա-
տուած իմ Հիսուս Վրիստոս:

Եւ ի լրման ամենայնի եկիր ի վերնա-
տունն խորՏրոյ, կատարեցեր և զայն ևս՝
Մովսիսագիր, ստուերական, գառնաղէն
նորոյ փրկագործութեանս խորՏուրդ՝ որ
նախ յէգիպտոս նկարեցաւ. և արդ դու
ինքնին քաճանայապէտ սուրբ՝ կատարիչ
խորՏրոյ և գառն Մատուոյ՝ որ բառնաս
զմեզս աշխարհի, միանգամ պատարագաւ
Տատեր զմարմնդ քո սիրով, բաշխելով քո-
յոց ընտրեալ աշակերտացն. և Տրամայեցեր
նոցա զկամաւոր չարարանս քո՝ որ վասն
մեր, և զմահչ պատմել մինչև ի միւսան-
գամ քո յերկրորդ և ի փառաւոր գա-
լուսան:

Բայց նախ քան զայստիկ, անճառելի
խոնարհութեամբ՝ ի բաց եղեալ զՏանգեր-

ծրս, զգեցար զենջակ, որ զգեցեալ ևս
զլոյս որպէս զօրոյց. և տնօրինական ներ-
մարդութեամբ խոնարհեալ ի ծուռկս աշա-
կերտացն՝ առ ի լուսնալ զոտս Տոյեղէնս.
որում կրկնին քեզ ծուռն երկնաւորաց
և երկրաւորաց, և զխորՏուրդ սուրբ աւագա-
նին մասնաւորապէս նկարելով, զոտն մի-
այն լուսնալով ծանուցեր. իսկ զկատարեալ
խոնարհութիւնդ յայտնապէս ուսուցեր և
աւանդեցեր ասելով, թէ օրինակ մի ետու
ձեզ. զի որպէս ես ձեզ արարի, և դուք
միմեանց առնիչիք:

Եւ արդ՝ Տէր բարեբար՝ մեք մեղուցեալ
ծառայքս քո և խաչն արօտի քո՝ ժողո-
վեալքս ի գաւիթ սուրբ եկեղեցւոյ քո ըստ
աստուածային օրէնագրութեանդ, զոր ա-
ւանդեցեր մեզ ի ձեռն սրբոց առաքելոցն,
աղաչեմք զքեզ, առաքեալ զէակիցդ քո և
զփառակից ծնողիդ քո զՏոյիդ սուրբ ի
յարբուռական աթոռոյդ, որ եկեալ Տան-
գիցէ ի ժողովարանս մեր, և սրբեցէ զՆուրս
զայս՝ ի թեթեւութիւն մեղաց մերոց, և
յրնիմացս ամենայն բարեաց ճանապարհաց.
վասն զի սոքա զօրացուցեալ զգարչապարս
մեր՝ անկաւական ընթացցուք՝ խաչադեհա-
տեալք ի յախտնական ճանապարհս պա-
տուիրանաց քոց. և արժանի լիցուք Տասա-
նել մաքին ժառանգութեան սրբոցն իլոյս. և
զոճանալով փառաւորեսցուք զամենասուրբ
Երրորդութիւնդ, այժմ՝ և միշտ և յախ-
տեանս:

Խաղաղութիւն աշխարհս:

Եւ քո ձայն երկրաւորացս:

Պարճեալ երկրպագանեմք, և աղաչեմք
զամենազուրկ ողորմութիւնդ քո. քաւեա
զախտ և զանօրէնութիւն ողոյց մերոց՝ ի
ձեռն Տրոյս պատրիկ, որպէս յաւուրնս՝ Նո-
յի, զանօրէնութիւն ամենայն երկրի Տրով
Տեղեղին, և որպէս զօրոտութիւնն Վեկմա-
նայ Եսրբոյ Տրովն Հորդանանու, և որպէս
զգանազան ախտսն ի ձեռն յուզմանց Տրոյն
Սելովմայ, և որպէս զմեզս ամենայն աշ-
խարհի ի ձեռն սուրբ առաջնին վերստին
ծննդեան. և որպէս յայնժամ Տասաւորելով
զճշմարիտ մարդեղութիւնդ քո՝ տնօրինա-
բար խոնարհեցար. և լուսեցեր զոտս երա-
նելի առաքելոցն քոց, զօրացուցանելով

զգարնապարս նոցա՝ յընթացս աւետարանի քոյ ընդ ամենայն տիեզերս՝ այլ և կոխել զգործութիւնս թշնամոյն՝ աներկիւզ համարձակութեամբ՝ այսպէս և ի մեզ հրաշագործեալ՝ մարդասէր Տէր, աներկոյթ զարտեամբ քո առ մեզ՝ որպէս զի և մեր զօրացեալք ի շնորհաց քոց անխախտ ընթացողք ի շախիս պատուիրանաց քոց՝ որով և փրկութեան արժանացողք հասանել ընդ ամենայն սուրբս քո և գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգիդ՝ այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Եւ ապա զարթոյն ի վերայ խոյն մկրտութիւն

Գլուխ ամենեցուն Վրիստոս Մատուած մեր՝որ փան բազում ողորմութեան քո ընկալար զօծումն իւզոյ ի պոռնիկ կրնոջէն, և զյիշատակ նորա աւանդեցեր ընդ ամենայն տիեզերս՝ ի ձեռն սուրբ Լուստարանի քո քարոզութեան:

Ուստի և զնոյն իւզ օրհնութեան՝ ի տուութենէ Հոգւոյն սրբոյ՝ ընկալեալ առաքելոյն սրբոց, աւանդեցին ամենայն հաստացելոց քոց՝ որպէս զի քահանայական խորհրդածութեամբ պաշտօնի ի մէջ եկեցւոյ քոյ սրբոյ:

Եւ որ մեր բոս օրինակի իւզոյն այնորիկ՝ օրհնեմք զիւզս զայս ի յօծումն ոտից քոյոց հաստացելոց և խնդրեմք ի մարդասիրութենէ բումմէ, առաքեալ ի մեզ զնոյն Հոգի շնորհաց քոց՝ որ եկեալ բնակեսցէ ի մեզ, և բժշկեսցէ զվերս հոգւոց մերոց:

Որպէս զի միշտ և յամենայն ժամ՝ գոհանալով զամենաուստ զթութենէ բումմէ, կատարեսցուք զյիշատակ Մատուածային խոնարհութեան քոյ և փառաւորեսցուք զգործութիւնս սքանչելի տնօրէնութեանց քոց՝ ըստ որում փառաւորեալ ես յամենայն արարածոց՝ Տէր մեր և Գրիգի Յիսուս Վրիստոս՝ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյն, այժմ և միշտ և յաւիտեանս:

Եւ յարարեմք՝ տեսնալեցանք Խաչու և Եւտարամու զեղծ և զուրմ՝ սակով:

Օրհնեսցի՛ն և սրբեսցի՛ն իւզս և ջուրս՝ այս նշանաւ սուրբ Խաչիս՝ և սուրբ Եւտարամանաւ, և աւուրս շնորհիւ, յանուն Հօր և

Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ՝ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Ուրիշ Բրդ. Սուրբ Խաչու. Եւ. Գահալէ:

Եւ ապա զօրեցան զեղիսկարսն կամ զմի ի պատուաւոր քահանայից, որ առեալ զընթացի նստցի ի ձուռնի և լուսացէ զոտս ամենեցուն ի մեծաց մեծէն ցիրառեալ, և այգիս պար առեալ յարտիցս և յայնկորս՝ երկեսցեն զվերջոյնէ ելնէ՝ քաղցր ձորերի, և զԱռաջնաւուն, եւ լուսացեալքն հարմարեցան զԼուստարանն և զսուրբ Խաչու և զսբ քահանայիցն, եւ զմի լուսացմանն, Ուրիշ:

Սրբոյ Լուստարանին Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոս Յօհաննու. (Ժ. Ժ. Գ. Գ. 12):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Եւ յորժամ լուսաց զոտս նոցա, էառ զհանդերձն իւր՝ և զարձեալ բազմեցաւ, և ասէ ցնոսա՝ գիտե՛ք զինչ արարիդ ձեզ:

Գուք կուէք զիս Վարդապետ և Տէր, և բարեղք առնէք՝ քանզի եմ խել:

Խաչ արդ եթէ ես լուսացի զոտս ձեր՝ Տէրս և վարդապետս, և դուք պարտիք զմիմեանց ոտս լուանալ. զի օրինակ մի ես տու ձեզ, զի որպէս ես ձեզ արարի, և դուք առնի՛րէք:

Զմիկ Ստրկուայն քարոզէ:

Եւ ես միաբան ամենեկեան գոհացարուք զանհասանելի և զանհառելի մարդասիրութենէն Տեառն մերոյ և Յիսուսի Վրիստոսի. որ այսօր նորոգեաց զսահման պատուիրանի իւրոյ, տալով մեզ զսահասաշնայ պարգեւս թողութեան մեղաց՝ մաքրութեամբ սրբոյ աւազանին:

Մաշկեսցուք և խնդրեսցուք ի նմանէ, զի արժանաւորեսցէ զմեզ արթնութեամբ կեալ և զգաստութեամբ հաղորդս լինել չարաբանաց նորա, առ ի հանդիպումն լուսոյ փառաւոր յարութեան իւրոյ ընդ սուրբս ամենայն. ամենակալ Տէր Լուստուած մեր կեցուցէ և ողորմեսցի:

Եւ Գահանայն ընթերցի զաղօթս զայս:

Տէր Լուստուած մեր՝ որ բոս բազում սքանչելագործ մարդասիրութեանոց քոյ՝ ոչ անարժան համարեցար լուանալ զոտս աշակերտաց քոց, զի խոնարհութեամբ

ընն, թէ որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խաբէութիւնս:

Հայսմ հետէ իսկ ասեմ ձեզ մինչ չե եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջէք թէ ես եմ:

Վա՛ն ամէն ասեմ ձեզ, որ ընդունի զոր որ ես առաքեցից՝ զես ընդունի, և որ զես ընդունի՝ ընդունի զայն որ առաքեալսն զես:

Չայս իրբե ասաց Հիսուս, խռովեցաւ յողի իւր, վկայեաց և ասէ. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոմն ի ձէնջ մասնեաց է զես:

Հայէին ընդ միմեանս աշակերտքն տաբակուսալ թէ զուժմէ՞ ասիցէ:

Եւ էր մի ոմն յաշակերտացն բազմեալ առ Հիսուսիւ, զոր սիրէին Հիսուս. ակնարկէ նմա Սիմոն Պետրոս՝ հարցանել՝ ո՞ իցէ փան որդի ասէն:

Եւ նա անկեալ զանջօքն Հիսուսի, ասէ ցնա՝ Տէր, ո՞վ է: Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. այն է՝ որում ես թացից զգատառն և տաց:

Եւ թացեալ զգատառն՝ տայ Յուդայի Խակորիովտացւոյ. և յետ պատառոյն՝ ասլա եմուտ ի նա սատանայ: Եւ ասէ ցնա Հիսուս, արդ որ զինչ առնեաց ես՝ արա վաղվադակի:

Եւ զայս ոչ որ իմացաւ ի բազմականաց անտի՝ թէ առ Բնչ ասաց ցնա, զի ոմանք համարէին թէ՛ զի զարկին ունէր Հուդա, ասաց նմա Հիսուս, զնեա ինչ՝ որ պիտոյ իցէ մեզ ի տօնիս, և կամ՝ զի աղքատաց ինչ տացէ:

Իսկ նորա առեալ զգատառն՝ ել արտաքս վաղվադակի, և էր զիշեր:

Եւ իրբե ել, ասէ Հիսուս. այժմ փառաւորեցաւ որդի մարդոց, և Մատուած փառաւորեցաւ ի նմա:

Օ՛ի եթէ Մատուած փառաւորեցաւ ի նմա, և Մատուած փառաւորեցէ զնա յանձն իւր, և վարկադակի փառաւորեցէ զնա:

Արդեակք իմ, փորք ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ. ինչդրեցէք զես, և որպէս ասացի ց՜րեայսն, թէ ուր են երթամ՝ զուր ոչ կարէք գալ, և արդ ձեզ ասեմ:

Պատուիրան նոր տամ ձեզ, զի սիրիցէք զմիմեանս. որպէս սիրեցի ես զձեզ, զի և զուր սիրեալէք զմիմեանս:

Հայսմ զիտասցեն ամենեքեան՝ եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ սիրեցէք զմիմեանս:

Մտէ ցնա Սիմոն Պետրոս՝ Տէր, յով երթաւ: Պատասխանի ետ Հիսուս. ուր են երթամ՝ զու ոչ կարես այժմ՝ զալ զինի իմ, բայց ասլա եկեացես զինի իմ:

Մտէ ցնա Պետրոս՝ Տէր, ընդէր ոչ կարիցեմ զալ այժմ զինի քո՝ արդէն զանձնս իմ իսկ եղից ի վերայ քո:

Պատասխանի ետ Հիսուս. զանձն քո զիցես ի վերայ իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ, չե իցէ հաւու խօսեալ, մինչ զու երիցս ուրացիս զես:

Սի խռովեցին սիրտք ձեր, այլ՝ հաւատացէք յՄատուած, և յիս հաւատացէք: Ի տան Հօր իմոյ յթեանք բազում են, ասլա թէ ոչ՝ տասցեալ էր իմ ձեզ, թէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի:

Եւ եթէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի, զարձեալ զամ և առնում զձեզ առ իս. զի ուր են իցեմ, և զուր անդ իցէք:

Եւ ուր երթամն՝ զիտիցէք, և զճանապարհն զիտիցէք:

Մտէ ցնա թռվման. Տէր, ոչ զիտեմք յով երթաւ, և զեանդ զճանապարհն կարասցուք զիտել:

Մտէ ցնա Հիսուս. Ես եմ ճանապարհն և ճշմարտութիւն և կեանք. ոչ որ զայս առ Հայր՝ եթէ ոչ իմն:

Եթէ զիս զիտելք, ասլա և զՀայր իմ զիտելք, և այսուհետեւ զիտասջէք զնա, և տեսէք զնա:

Մտէ ցնա Փիլիպպոս. Տէր, ցոյց մեզ բղՀայր՝ և շատ է մեզ:

Մտէ ցնա Հիսուս. այսպիսի ժամանակս ընդ ձեզ եմ, և ոչ ծանեար զես, Փիլիպպէ, որ ետես զես՝ ետես զՀայրն. և զու զեանդ ասես՝ եթէ ցոյց մեզ զՀայր:

Այ՛ հաւատաս եթէ ես ի Հայր և Հայր յիս է. բանն զոր ես խօսիմ՝ ընդ ձեզ, ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ Հայրն որ յիս բնակեալ է՝ նա զորձէ զգործն:

Հաւատայք ինձ՝ եթէ ես ի Հայր և Հայր յիս. ասլա թէ ոչ՝ գոնէ վասն զործոցն հաւատացէք ինձ:

Վա՛ն ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւատայս յիս, զգործս՝ զոր ես զորձեմ, և

նա գործեսցէ, և մեծամեծս ևս քան զնոյնըս գործեսցէ. զի ես առ Հայր երթամ:

Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ, առարկից դայն. զի փառաւորեսցի Հայր յորդի:

Եթէ սիրէք զիս՝ զգատուիրանս իմ պահեմընք, և ես աղաչեցից զՀայր, և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ ի յաւիտեանս. զՀոգին ճմարտութեան, զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել, զի ոչ տեսանէ զնա և ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնակեսցէ, և ընդ ձեզ եղեցի:

Ոչ թողից զձեզ որքս, զամ առ ձեզ. փորք միս ևս, և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս. բայց դուք տեսանիցէք զիս. ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինելոց էք:

Յայնմ աուր զիտաճիք դուք, զի ես ի Հօր իմում, և դուք յիս, և ես ի ձեզ. որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ զնոսա, նա է՝ որ սիրէ զիս. և որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի ի Հօրէ իմմէ. և ես սիրեցից զնա, և երեսցուցից նմա զիս:

Եւ ցնա Յուդա՝ ոչ Կակարիովտացին. Տէր, զե՛կ եղև՝ զի մեզ յայտնեաց ես ըզքեզ՝ և ոչ աշխարհի:

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա, եթէ որ սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահեսցէ, և Հայր իմ սիրեսցէ զնա. և առ նա երեսցուք, և օթեանս առ նմա արասցուք: Եւ որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանն իմ ոչ պահէ, և բանն իմ զօր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ Հօրն՝ որ առաքեացն զիս:

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզս եմ. իսկ մխիթարին Հոգին սուրբ՝ զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ, նա ուսուցէ ձեզ զամենայն, և յիշցուցէ ձեզ զամենայն որ ինչ ասացի ձեզ:

Խաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռովեցին սիրտք ձեր, և մի զանդիտեսցին: Եւ այլ զի ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ և դամ առ ձեզ՝ եթէ սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ եթէ ես առ Հայր երթամ, զի Հայր իմ մեծ է քան զիս:

Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչ չե եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատաւորեցէ:

Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. զայ իշխան աշխարհիս պատրիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ. այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ զՀայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայրն՝ այնպէս առնեմ. օն արիւր զնասցուք աստի:

Եւ եմ որթմ ճմարիտ, և Հայր իմ մըշակ է. ամենայն ուռ որ յիս է և ոչ բերէ պտուղ, կտրէ զնա. և ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առաւել ևս պտղաբեր լիցի:

Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ:

Կացէք յիս՝ և ես ի ձեզ. որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ չիցէ հաստատեալ յորթմ, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ իցէք:

Եւ եմ որթմ՝ և դուք ուռ. որ հաստատեալ է յիս՝ և ես ի նա, նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչ ինչ կարէք առնել:

Եթէ որ ոչ է հաստատեալ յիս, ել նա արտաքս իրրե դուռն, և ցամաքեալ. և ժողովն զնա, և ի հօր արկանն և այլր:

Եթէ կայցէք յիս, և բանքն իմ ի ձեզ կայցեն. զոր ինչ կամիցիք խնդրեսցէք՝ և լինիցի ձեզ:

Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք, և եղե՛նք իմ առաւելաբար:

Որպէս սիրեաց զիս Հայրն իմ, և ես սիրեցի զձեզ. հաստատուն կացէք ի սէր իմ. եթէ պահիցէք զպատուիրանս իմ, կացէք ի սէր իմ. որպէս ես զպատուիրանս Հօր իմից պահեցի, և կամ ի սէր նորա:

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնս իմ ի ձեզ իցէ, և ձեր ուրախութիւնս լցեալ եղեցի:

Եւս է պատուէր իմ, զի սիրեա՛նք ըզմիմեանս, որպէս և ես սիրեցի զձեզ:

Մեծ ևս քան զայս սէր՝ ոչ որ ունի, եթէ զանձն իւր զիցէ ի վերայ բարեկամաց իւրոց:

Դուք բարեկամք էք իմ, եթէ առնիցէք զոր եմս պատուիրեմ ձեզ. ոչ ևս կու՛նեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ զիտէ զինչ գործէ տէրն նորա. այլ զձեզ կու՛նցի:

բարեկամն, զի դամնայն զոր լուսյ ի Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ:

Այլ եթէ դուք ընտրեցէք զիս, այլ ես ընտրեցի զձեզ. և եզի զձեզ՝ զի դուք երթայցէք և պաղարեւը լինիցիք, և պտուղն ձեր կացցէ: Եւ զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ՝ յանուն իմ, տացէ ձեզ:

Չայս պատուիրեմ, զի սիրեալիք բոլորմանս:

Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ, զիտասձիք զի նախ զիս ատեայ:

Եթէ յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զերն սիրէր արեւօք. բայց զի չեք յաշխարհէ, այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ:

Յիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, եթէ ոչ է ծառայ մեծ. քան զտէր իւր. եթէ զիս հալածեցին, ապա և զձեզ հալածեցին. եթէ զբանն իմ պաշեցին, ապա և զձեռն պաշեցին:

Եւ զնոյնս արասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ, զի ոչ գիտեն զայն՝ որ առաքելացն զիս:

Իմ եթէ չէր եկեալ և խօսեցեալ ընդ նոսա, մեզ ինչ ոչ զոյր նոցա. բայց արդ չէր ինչ պատճառ վասն մեզաց իւրեանց:

Այլ զիս ատեայ, և զՀայրն իմ ատեայ:

Եթէ զգործսն չէր գործեալ ի նոսա՝ զոր ոչ այլ որ գործեաց, մեզ ինչ ոչ զոյր նոցա, բայց արդ տեսին՝ և ատեցին և զիս և զՀայր իմ. այլ զի լոցի բանն, որ յօրէնս նոցա զբեալ է, թէ ատեցին զիս ասրապարտուց:

Բայց յորժամ եկեցէ միսիծարին, զոր ես առաքելացի ձեզ ի Հօրէ, զՀօգին ճշմարտութեան որ ի Հօրէ ելանէ, նա վկայեցէ վասն իմ. և դուք վկայէք, զի ի սկզբանէ ընդ իս էք:

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ զայր թակղեալիք. ի ժողովոցոց իւրեանց հանիցեն զձեզ: Եւ եկեցէ ժամանակի, զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ՝ համարիցի պաշտօն մատուցանել Բատուծոյ:

Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ, քանզի ոչ ծանեան զՀայր և ոչ զիս:

Եւ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ եկեցէ ժամանակի յիշեցէք թէ ես ասացի ձեզ:

Չայս ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քան զի ընդ ձեզ էի: Բայց արդ երթամ ես առ առաքելն իմ, և ոչ ոք ի ձեռն հարցանէ ցիս՝ թէ յո՞վ երթաս. այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, տրտմութիւն ելից բղձախորտս ձեր:

Եւ ես զճանարիսն ասեմ ձեզ. լաւ է ձեզ եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ երթայց՝ միսիծարին ոչ եկեցէ առ ձեզ. ապա եթէ երթամ, առաքելացի զիս առ ձեզ:

Եւ նա եկեալ յանդիմանեցէ զաշխարհ վասն մեզաց, և վասն արդարութեան, և վասն դատաստանի:

Վասն մեզաց, զի ոչ հաւատան յիս. վասն արդարութեան, զի առ Հայր իմ երթամ, և ոչ ես տեսնէք զիս. վասն դատաստանի, զի իշխան աշխարհիս այնորիկ դատապարտեալ է:

Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ, այլ ոչ կարէք հանդարտել այժմիկ. յորժամ եկեցէ նա Հօգին ճշմարտութեան, առաջնորդեցէ ձեզ ամենայն ճշմարտութեամբ. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսեցի, այլ զոր լսիցէ՝ խօսեցի, և զգալոցն պատմեցէ ձեզ:

Եւ զիս փառաւորեցէ, զի յիմմէ անտի առնուցու և պատմեցէ ձեզ:

Չամենայն ինչ զոր ունի՝ Հայր իմ է. վասն այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմմէ անտի առնու և պատմէ ձեզ:

Փոքր մի՛ և ոչ ես տեսանիցէք զիս, և ապա սակաւիկ մի՛ և տեսանիցէք զիս. և ես երթամ առ Հայր:

Եւ երբ ընդառնալ յաշխարհու առնուցն անտի ցրմիսեանս, զի՞նչ է այս՝ զոր ասէս ցմեզ, թէ փոքր մի՛ և ոչ տեսանէք զիս, և զարձեալ սակաւիկ մի՛ և տեսանիցէք զիս. և եթէ ես առ Հայր իմ երթամ:

Եւ ասէին. զի՞նչ իցէ այն փոքր միս եսն, չգիտեմք զի՞նչ խօսի:

Գիտաց Յիսուս եթէ կամին ցնա հարցանել, և ասէ ցնոսա. վասն այնորիկ իւրնդրէք ընդ միսեանս զի ասացի՝ թէ փոքր մի՛ և ոչ տեսանէք զիս, և զարձեալ սակաւիկ միս ես՝ և տեսանիցէք զիս:

Եւ մեն ամեն ասեմ ձեզ, զի լացձիք և ողբասձիք դուք, և աշխարհ խնդացէ. դուք

տրտմանը, այլ տրտմութիւն ձեր յորախութիւն եղեցի:

Այն յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա, զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ ևս յիշէ ըզնեղութիւնն վասն խնդութեանն, զի ծնաւ մարդ յաշխարհ:

Եւ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք, այլ գարձեալ տեսից զձեզ, և ուրախ լիցին սիրտք ձեր, և զուրախութիւնն ձեր ոչ ոք հանիցէ ի ձեռն:

Եւ յայնմ աւուր զես ինչ ոչ հարցանիցէք: Ըմեն ամեն ասեմ ձեզ, զի զոր ինչ խնդրիցէք ի ձօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ:

Մինչև ցայժմ ոչ ինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդրեցէք, և առնուցուք. զի ուրախութիւնն ձեր լցեալ եղեցի:

Չայս առակգը խօսեցայ ընդ ձեզ, և կեսցէ ժամանակ, յորժամ ոչ ևս առակգը խօսեցայ ընդ ձեզ. այլ յայտնապէս զձօրէ պատմեցից ձեզ:

Հայնմ աւուր խնդրեալիք յանուն իմ. և ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ևս աղաչեցից զւայր վասն ձեր. զի ինքն իսկ չայր սիրէ զձեզ, զի դուք զես սիրեցէք, և հաւատացէք, թէ ևս յատուծոյ ելի:

Այն ի ձօրէ՝ և եկի յաշխարհ. դարձեալ թողում զաշխարհ, և երթամ առ չայր:

Ասն ցնա աշակերտքն. ահա արդ յայտնութեամբ խօսիս, և առակ և ոչ մի ինչ ասես. այժմիկ գիտեմք՝ եթէ գիտես զամենայն. և ոչ ինչ պիտոյ է՝ եթէ որ հարցանիցէ զքեզ. յայժմիկ հաւատամք՝ եթէ յատուծոյ ելեք:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ. այժմ հաւատայք. ահա եկեցէ ժամ, և եկեալ իսկ է, զի ցրուեալք յերաքանչիւր տեղիս, և զես միայն թողուցուք. և չեմ միայն, զի չայր ընդ իս է:

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի ընդ իս խաղաղութիւն ունիցիք. յաշխարհի աստ զնեղութիւն ունիցիք, այլ քաջալերացաւուք զի ևս յաղթեցի աշխարհի:

Չայս իբրեւ խօսեցաւ. Հիսուս, համբարձ դաշտ իւր յերկնս և ասէ. չայր՝ հասեալ է ժամ, փառաւորեալ զՈրդի քո, զի և որդի քո փառաւորեացէ զքեզ. որպէս ետուր նմա

իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ, զի ամենայնի զոր ետուր նմա, տացէ զկեանսն յաւիտենականս:

Եւս են յաւիտենական կեանք, զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ Կոտուած, և զոր առաքեցեք զՀիսուս Վրիստոս:

Եւս զքեզ փառաւորեցի յերկրի, զգործն կատարեցի՝ զոր ետուր ցիս զի արարից. և այժմ փառաւորեալ զես, չայր, առ ի քէն փառքն զոր ունէի յառաջ քան զլինին աշխարհի առ ի քէն:

Հայտնեցի զանուն քո մարդկան, զորս ետուր ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ ետուր զնոսա, և զբանն քո պահեցին:

Ըրդ գիտացին՝ եթէ զամենայն ինչ զոր ետուր ինձ, ետու նոցա. և նորա բնկալան, և ծանեան ճշմարտութեամբ՝ թէ առ ի քէն ելի. և հաւատացին՝ եթէ դու առաքեցիք զես:

Ըրդ ևս վասն նոցա աղաչեմ, և ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ, այլ վասն նոցա զորս ետուրն ինձ, զի քո են. և որ ինչ իմ է, ամենայն քո է. և որ ինչ քո է, այն իմ է, և փառաւորեալ եմ ի նոսա:

Եւ ևս ոչ ևս եմ յաշխարհի, և նորա յաշխարհի են, և ևս առ քեզ դամ. չայր սուրբ, պահեալ զնոսա յանուն քո, որով ետուրն ինձ. զի եղիցին մի՛ որպէս և մեք մի եմք:

Մինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ևս պահէի զնոսա յանուն քո՝ որով ետուրն ինձ. և պահեցի. և ոչ ոք ի նոցանէ կորեալ, բաց որդին կորստեան, զի գիրն լցցի:

Իսցց արդ առ քեզ դամ. և զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրախութիւնն իմ լիով յանձնս իւրեանց:

Եւ ետու նոցա զբանն քո, և աշխարհս ատեաց զնոսա. զի չեն յաշխարհէ, որպէս և ևս չեմ յաշխարհէ:

Ոչ զայս աղաչեմ զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ, այլ զի պահեցես զնոսա իշարէ:

Հաշխարհէ աստի չեն, որպէս և ևս չեմ յաշխարհէ:

Սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով, զի քո բանդ ճշմարտութիւն է:

Որպէս զիս առաքեցիք յաշխարհ, և ևս առաքեցի զնոսա յաշխարհ. և ի վերայ նո-

ցա եւ սուրբ առնեմ զանձն իմ՝ զի եղիցին եւ նորա սրբեայք ճշմարտութեամբ։

Այլ ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ եւ վասն ամենայն հաւատացեալոց բանին նոցա յիս. զի ամենեքին մի իցեն, որպէս դու Հայր յիս՝ եւ ես ի քեզ, զի եւ նորա ի մեզ իցեն. զի եւ աշխարհ հաւատացեալ թէ դու առաքեցեր զիս։

Իւ ես գիտան զոր ետուր ինձ՝ ետու նոցա, զի իցեն մի՝ որպէս եւ մեր մի եմք. ես ի նոսա, եւ դու յիս, զի եղիցին կատարեալք ի մի։ Իւ գիտացեալ աշխարհ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս, եւ սիրեցի զնոսա որպէս դու զիս սիրեցեր։

Հայր, զորս ետուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եմ եմ, եւ նորա իցին ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառան զիմ, զոր ետուրն ցիս. զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զինքն աշխարհի։

Հայր արդար, եւ աշխարհ զքեզ ոչ ծանաւ. այլ ես զքեզ ծանայ, եւ նորա ծանաւն՝ եթէ դու առաքեցեր զիս։

Իւ ծանուցի նոցա զանուն քո եւ ծանուցից, զի սէրն զոր սիրեցեր զիս՝ ի նոսա իցէ, եւ ես ի նոսա։

Օայս իբրեւ ասաց Յիսուս, եւ աշակերտքն հանգերն յայնկայս ձորոյն Կիզորմիւ՝ ուր էր պարտեզ, յոր եմուտ ինքն եւ աշակերտքն իւր։

Երբ թի՛ հանգերն ձուր զմեզ զձեր աղաչեացք, (Գ. աղագամ) եւ ի ժամոյն ամեն մի հաւատարմի, շխտեցին զերկուս ամուգնես, զմին յաղմ՝ եւ զմին յաշխի՛ յերկրաւոր ամուգնեացն՝ ի յիսնայն ակեալ մինչեւ ցառալին։

Երկրորդ աղագամ՝ Խ. Երանի որ խորհի զաղ. Աղագ փափաքի եղիցու. Դան արա ինձ Ետուտան. կցողք՝ ձայնի։

Իսն անորեկնութեան Ե զիս ի վերայ իմ, Տէր Տէր՝ մի թողա՛ր զիս (Գ. աղագամ)։

Հրիւ. Եւ զ շրմա՛ Մ-Էլի. զիս Որմիս։

Որոյ Եւ ետարանիս Յիսուսի Վրիտտոսի՝ որ բոս Պուկաւո. (Հ. Ի. Ի.)

Վասն ընթերցեաց Տեսան մերոյ Յիսուսի Վրիտտոսի։

Մ

երձեցաւ տնոն բազարձակերացն՝ որ կուէր պարաւ։

Իւ խնդրեին քահանայապետքն եւ զպիրք՝ թէ որպէս սպանանիցեն զիս, բայց երկնէին ի ժողովրդենէ անտի։

Ապա եմուտ սատանայ ի Յուդայ ի կուշեցեան խակարիովտացի, որ էր ի թուոյ երկուսասանիցն։

Չորաւ եղ բանս ընդ քահանայապետն եւ ընդ զպիրս եւ ընդ իշխանս ժողովրդեանն, զի մատնեցէ զիս նոցա։

Իւ խնդացին, եւ խոտաացան տալ նմա արծաթ. եւ յանձն էաւ, եւ խնդրէր պարազ մատնել զիս նոցա՝ մեկուսի յամբոսէն։

Ինչն օր բազարձակերացն, յորում՝ օրէն էր զնուլ զպատեքն. եւ առաքեալ զՊետրոս եւ զՅովհաննէս եւ ասէ. երթայք պատեքս եւ զպատեքն զի կերցուր։

Իւ նորա ասեն. ո՛ր կամիս զի պատրաստեցուր։

Իւ ասէ ցնոսա. ահա իբրեւ մտանիցէք ի քաղաքն, պատահեցի ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ. երթի՛ձ իւր զճեւո նորա ի տունն յոր մտանիցէ, եւ ասա՛ձ իւր ցրտանուտէր տանն. Վարդապետ ասէ քեզ, ո՛ր են վանքն իմ՝ յորում զպատեքն տախիցեմ աշակերտօրս հանդերձ. եւ նա ցուցէ ձեզ վերստուտն մի մեծ զարդարեալ, եւ անդ պատրաստեալէք։

Իւ գնացեալ զափն որպէս եւ ասացն նոցա եւ պատրաստեցին զպատեքն։

Իւ իբրեւ ժամ եղև, բազմեցաւ, եւ երկուսասան առաքեալքն ընդ նմա։

Իւ ասէ ցնոսա. ցանկանալով ցանկացայ զայս պատեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչև չարչարեալ իցեմ։

Բայց ասեմ ձեզ, թէ ոչ ես կերայց ի սմանէ, մինչև լցցի յարքայութեանն Լատուծոյ։

Իւ բնկաղեալ բաժակ՝ գոհացաւ եւ ասէ. առէք զայդ եւ բաժանեցէք ի ձեզ։

Եսեմ ձեզ, թէ յայմ հետէ ոչ արբից ի բերոյ որթոյ, մինչև եկեսցէ արքայութիւն Լատուծոյ։

Իւ առեալ հաց՝ գոհացաւ, երկ եւ ետ նոցա եւ ասէ. այսէ մարմին իմ, որ վասն բազմաց տուեալ. զայս արասնէք առ իմոյ յիշատակի։

Կոյնպէս եւ զբաժակն յետ ընթերցան էաւ. եւ ասէ. այս բաժակ է նոր ուխտ իմով արեամբ վասն ձեր հեղոյ։

Բայց աւարիկ ձեռն մատնէ իմոյ ընդ իս ի սեղանս. եւ որդի մարդոյ ըստ սահման

նեղյն երթայ, բայց վայ մարդոյն այնմիկ յոր ձեռն մասնիցի:

Եւ նորա սկսան խնդրել ընդ միմեանս, թէ ո՞վ է ինոցանէ որ զայն զործեցող իցէ: Եւ եղև հակառակութիւն ի մէջ նոցա, թէ ո՞վ ինոցանէ համարիցի մեծ:

Եւ նա ասէ ցնոսա. թաղաւորք ազգաց տիրեն նոցա, և որ իշխենն նոցա՝ բարերարք կոչեն. այլ դուք ո՞չ այնպէս. այլ որ մեծն է ի ձեզ՝ եղեցի իբրև բղկրոսերն, և առաջնորդն իբրև զսպասաւորն:

Ո՞վ է մեծ, բազմեանն եթէ սպասաւորն. ո՞չ ապաքէն բազմեան. բայց ես եմ ի միջի ձերում իբրև զսպասաւոր:

Եւ դուք է.ք՝ որք ցանկ կայիք ընդ իս ի փորձութիւնս իմ. և ես ուխտեմ ձեզ՝ որպէս և Հայր իմ՝ ուխտեաց ինձ զարքայութիւն. զի ուտիցէք և ըմպիցէք իսեղան իմ՝ յարքայութեանն իմում, և նստիցիք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգ իւրայիցի:

Եւ ասէ Տէր. Սիմոն՝ Սիմոն, ահա սատանայ խնդրեաց զձեզ խարբալել իբրև բզջորևան. այլ ես ազաչեցի վասն քո՝ զի մի՛ պակասեցեն հաւատք.ք. և դու երբեմն զարձցիս և հաստատեցես զեղբարս.ք:

Եւ նա ասէ ցնա. Տէր, ընդ քեզ պատրաստ եմ ի իւանտ և ի մահ երթալ:

Եւ նա ասէ ցնա. ասեմ քեզ, Պետրէ, չեցէ այսօր հաւա խօսեալ, մինչ երիցս ուրացիս զես չգիտել:

Եւ ասէ ցնոսա. յորժամ առաքեցի բզձեզ առանց քսակի և մանաղի և կոշկաց, միթէ կարօտացայք իմիր:

Եւ նորա ասեն. և ո՞չ իմիր: Եպա ասէ. այլ այժմ որ ունիցի զքեզ՝ բարձցէ, նոյնպէս և մնալող. և որ ոչն ունիցի, վաճառեացէ զծորձս իւր և զնեցէ իւր սուսեր:

Բայց ասեմ ձեզ. զի այս ևս որ գրեալ է՝ պարտ է զի կատարեցի յիս, թէ ընդ անտրեկն համարեցաւ. զի որ վասն իմ ինչ է՝ վճարեալ է:

Եւ նորա ասեն. Տէր, ահաւասիկ են աստ երկու սուրբ: Եւ նա ասէ ցնոսա. բաւական են:

Եւ եկալ գնաց ըստ սովորութեանն ի լեառն ձիթենեաց, գնացին զՆեո նորա և աշակերտքն:

Իբրև եհաա ի տեղեն՝ ասէ ցնոսա. յազօթս կացէք չմոսնել ի փորձութիւն:

Եւ ինքն մեկնեցաւ ինոցանէ իբրև քար ընկէջ մի, եզ ծունդ՝ կայր յազօթս և ասէր, Հայր, եթէ կամիս՝ անցն զբաժակս զայս յինչն. բայց ո՞չ իմ կամք՝ այլ քոյդ լիցին:

Եւ երևեցաւ նմա հրեշտակ յերկնից՝ և զօրացուցանէր զնա. և էր ի տաղնապի, և մտադիւրութեամբ ևս կայր յազօթս. և հոսէին ի նմանէ. քրտունք իբրև զկայակա արեան՝ որուն որուն հեղեալ յերկիր:

Եւ յարուցեալ յազօթիցն, ևկն առ աշակերտսն՝ եզիտ գնոսա ի քուն ի տրտմութեանն. և ասէ ցնոսա. զե՞նչն էք, արիք կացէք յազօթս՝ զի մի՛ մոսնիցէք ի փորձութիւն:

Եւ մինչդեռ խօսէր, ահաւասիկ ամբոխ և որ կոչէին Հուդա՝ մի յերկոտասանիցն առաջնորդէր նոցա: Իբրև մերձեցաւ առ Հիսուս՝ համբուրեաց գնա. քանզի զայն նշան տուեալ էր նոցա, թէ ընդ որում ես համբուրեցիք՝ նա է, զնա ունիցիք:

Եւսէ ցնա Հիսուս. Հոգա, համբուրելով մատնես զորդի մարդոյ:

Իբրև տեսին որք զնախն էին՝ որ ինչ եղեն, ասեն ցնա. Տէր, հարցուք զնոսա սրով:

Եւ եհար մի ոմն ինոցանէ զբաշանայապետին ծառայ, և ի բաց եհան զաղոյ ունին նորա:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. թոյլ տուր մինչև ցայդ վայր: Եւ մատուցեալ յունկին՝ բժշկեաց զնա:

Եւ ասէ ցեկեալսն ի վերայ նորա ցքահանայապետսն, և ցիշխանս տաճարին և ցրծերսն. իբրև ի վերայ աւազակի՝ ելէք սուսերօք և բրբ. հանապաղ ընդ ձեզ էի ի տաճարին, և ո՞չ ձեցեցէք ձեռս յիս. այլ այս է ձեր ժամ և իշխանութիւն խաւարի:

Եւ կաղեալ զնա ածին և մոծին ի տուն քահանայապետին. և Պետրոս երթայր զինի նորա հեռաղոյն:

Իբրև լուցին կրակ իմէջ զուլթին և նրստան շուրջ, նստաւ և Պետրոս ի մէջ նոցա:

Եւտն զնա աղախին ոմն զի նստէր առ լոյսն, հայեցաւ ընդ նա և ասէ. և սա ընդ նոսա էր՝ որ ընդ նմայն էին:

Իսկ Պետրոս ուրացաւ և ասէ՝ ո՞չ զիտեմ զնա, կին դու:

Եւ յետ սակաւ միոյ՝ այլ ոմն ետես զնա և ասէ՝ և դու ինոցանէ ես: Եւ Պետրոս ասէ՝ այր դու, չեմ ինոցանէ:

Եւ իբրեւ ժամ մի էանց ի վերայ, այլ ոմն վիճէր և ասէր. ստոյգ և սա ընդ նմա էր, քանզի Վալիլեացի է:

Եւ Պետրոս այր դու, չգիտեմ զե՞նչ խօսիսդ: Եւ առժամայն մինչ զեռ նա զայն ասէր, խօսեցաւ հաւ:

Դարձաւ Տէր և Հայեցաւ ի Պետրոս, և յիշեաց Պետրոս զբանն Տեառն՝ զոր ասաց զնա, մինչ չե հաւու խօսեալ իցէ, երկցս ուրացիս՝ չգիտեղ զեռ. և կեալ արտաքս՝ երաց դառնապէս:

Եւ արքն, որ պահէին զնա, այսն առնէին զնովաւ և հարկանէին, ծածկէին զերեսորս նորս և տանձէին, և հարցանէին զնա և ասէին. մարդարեայ՝ ո՞վ է որ եհարն ըզքեզ:

Եւ այլ բազում ինչ հայհոյութեամբ խօսէին ինա:

Եղբօք հանգեք ծառք զեղեղ զՏէր աղաւանդուր: (Գ. անգամ)

Սրբորդ Աղբ. Եղբ. Փրկեալ զեռ ի թշնամաց, Ետեառս մերկեցիր, Լոր Ետեառս աղբից խնդ, Կցող՝ անշին:

Փրկեալ զեռ ի թշնամաց ի մեջ անուամբ Իմ, և ի հնչանէաց իմեց ապից ցո զեռ: (Գ. անգամ)

Շքին, Եւսէ Աղբն, զին՝ Սրբին:

Սրբոյ Եւտարանին Ախուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ Մարկոսի (ՉԷ. ԺԴ. հէ. 27):

Վասն մասնութեան Տեառն մերոյ Ախուսի Վրիտտոսի:

Եւ ասէ զնոսա Ախուս. ամենեքան զայլժակղեղոց էք յինէն յայտմ զիշերի՝ զի զրեալ է, թէ հարից զհովին և ոչխարն ցրուեցին:

Եւ յետ յարութեան իմեց՝ յառաջագոյն երթայց քան զձեզ ի Վալիլեա:

Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ զնա. թէպէտ և ամենեքին զայլժակղեցին, այլ ես ոչ:

Եւ ասէ զնա Ախուս. ամէն ասեմքեզ, թէ դու իսկ յայտմ գիշերի՝ մինչ չե հաւու խօսեալ իցէ՝ երկցս ուրացես զեռ:

Իսկ Պետրոս առաւել ևս պնդէր և ասէր. եթէ մեռանել ևս հասանիցէ ընդ քեզ՝ զքեզ ոչ ուրացայց: Կոյնպէս և ամենեքեան ասէին:

Վասն ի զեօզն՝ որում անուն էր Վեթմանի. և ասէ ցաղակերտան. նստարոր աստ՝ մինչև ես յաղթմ կացից:

Եւ առնու ընդ իւր զՊետրոս և ըղհաւեօրոս և զհօրհաննէս, և սկսաւ տխրել և հոգալ:

Հայնժամ՝ ասէ զնոսա, տրտում է անձրն իմ մինչև ի մահ, մնացէք աստ և արթուն կացէք:

Եւ մատուցեալ սակաւիկ մի յառաջ, անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր. և կայր յաղթմ, զի եթէ հնար ինչ է՝ անցցէ ինմանէ ժամն. և ասէ. արբա, հայր, ամենայն ինչ քեզ հնարաւոր է, անցո՞ ըզբաժակա զայս յինէն. բայց ոչ որպէս ես կամիմ՝ այլ որպէս դու կամիս:

Եւ զայ դասնէ զնոսա զի ննջէին, և ասէ ցՊետրոս. Միմզին, ննջեա՛ զեք կարացեր ժամ մի արթուն կալ:

Արթուն կացէք և յաղթմ կացէք, զի մի մաջիք ի իրործութիւն. ողիս յօժար է՝ բայց մարմինս տկար:

Եւ դարձեալ չորաւ եկաց յաղթմ, և զնոյն բռնա ասաց:

Դարձաւ միւսանգամ անդրէն՝ և եզիտ զնոսա ի բռն. քանզի էին աչք նոցա ծանրացեալ՝ և ոչ զիտէին թէ զե՞նչ պատասխանի տայցեն նմա:

Վայ երրորդ անգամ, և ասէ զնոսա. ննջեցէք այսուհետեւ և հանդերոք, զի հասեալ է վախճան. եկն ժամ, և ահա մատնի որդի մարդոյ ի ձեռս մեղաւորաց. ցնարիք պնացուք, զի ահաւասիկ մերձեցաւ որ մատնեղոցն է զեռ:

Եւ մինչ զեռ նա զայն խօսէր, զայ հուրա իսկարիտացի՝ մի յերկոտասանից անտի, և ընդ նմա ամբոխ սուերօք և բրօք՝ ի քահանայապետիցն և ի զպրաց և ի ծերոց:

Տուեալ էր նշան մատնէին՝ և ասէր. ընդ որում ես համբուրեցից՝ նա է, կալձիք զնա և տարձիք զզուլութեամբ:

Եւ մատուցեալ վազվազակի ասէ զնա. ուարի, ուարի. և համբուրեաց զնա:

Լա նորա արկին ինա ձեռս՝ և կարան
զնա:

Լա մի ոմն յայնցանէ որ զնովան կա-
մին՝ ձգեաց սուր, և եհար զծառայ քա-
հանայապետին, և իրաց եհան զունին նորա:

Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցը-
նոսա. իբրեւ ի վերայ աւաղակի՝ եկէք սուսե-
րօք և բրօք՝ ունել զիս. հանապազ առ ձեզ
էի՝ և ուսուցանէի ի տաճարին, և ոչ կալա-
րուք զիս. այլ զի լոցին գիրք մարդարեւիցն:

Հայնժամ թողին զնա աշակերտքն ա-
մենեքին և փախան:

Լա ոմն երկասարդ զհետ ելթայր նո-
րա՝ արկեալ զերեւ կտաւ մի ի մարկուց-
ունէին զնա երկուսասարդքն, և նորա թո-
ղեալ զկտան՝ փախեաւ մերկ ինոցանէ:

Լա տարան զհիսուս առ քահանայա-
պետն Կայիափա. և կային ընդ նմա ամե-
նայն քահանայապետքն և զպիբք և ձերք:

Լա Պետրոս ելթայր ի հեռաստանէ բզ-
հետ նորա՝ մինչև ի ներքս իսկ ի գաւթի
քահանայապետին, և նստէր ընդ սպասա-
ւորն և ջնոնոյր առ լուսոյն:

Իսկ քահանայապետքն և ամենայն ա-
տեանն խնդրէին հակառակ Յիսուսի վը-
կայութիւն ինչ, զի սպանանիցն զնա, և
ոչ զտանէին. զի բազում սուտ վկայու-
թիւն վկայէին զմանէ, և նման միմանց
ոչ էին վկայութիւնքն:

Եւ մէք յարուցեալ վկայէին սուտ զմա-
նէ և ասէին, թէ մեք լուսք ի զմանէ զի
ստէր. ևս քակեցից զտաճարդ զայդ ձեռա-
գործ, և զերիս աւուրս շինեցից այլ՝ ա-
ռանց ձեռագործի:

Սակայն և այնպէս չէր նման վկայու-
թիւնն նոցա:

Եւս յարուցեալ քահանայապետն ի
մէջ՝ հարցանէր զհիսուս և ասէր. ոչ ինչ
տաւ պատասխանի, զինչ զորա գրէն վը-
կայն:

Լա նա լուռ և եթ կայր և չուար ինչ
պատասխանի: Գարձեալ քահանայապետն
հարցանէր զնա կրկին անգամ և ասէր. դու
ևս Քրիստոս որդի Լատուծոյ օրհնելոյն:

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա.
դու տապքի թէ ևս եմ. բաց տեսնի-
ցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդամէ՝ դո-
րութեանն, և եկեալ ընդ ամպս երկնից:

Լա քահանայապետն պատառեաց վաղ-
վաղակի զպատմութեանս իւր և ասէ. զինչ
ևս պիտոյ են մեզ վկայք, ահա լուսք ա-
մենեքեան զհայնջոյթիւնն ի բերանոյ դո-
րա. զեանդ թուի ձեզ: Լա ամենեքեան
դատապարտեցին զնա՝ թէ մահապարտ է:

Լա ոմանք սկսան թքանել ընդ երեսս
նորա, ձորձ զգլխով արկանել՝ կռիել և
ասել. մարդարեւաց մեզ, Քրիստոսդ, ո՞վ է
այն որ եհարն զքեզ: Լա սպասաւորքն ապ-
տակա հանէին նմա:

Լա Պետրոս մինչ զեռ էր ի խոնարհ ի
գաւթին՝ կայ աղախին մի քահանայապե-
տին, և տեսանէ զնա զի ջնոնոյր. հայե-
ցաւ ընդ նա և ասէ. և դու ընդ հիսու-
սի Նազովիեցոյ էիր:

Եւս ուրացաւ և ասէ. ոչ հանաչեմ, և
ոչ գիտեմ զինչ դուդ ասես. և իբրեւ ել
յարտաքին գաւթին, և հաւ խօսեցաւ:

Գարձեալ ետն զնա աղախինն, և բոկ-
սաւ ասել ցայնտիկ որ չուրջն կային,
թէ և սա ինոցանէ է. և նա դարձեալ
ուրացաւ: Լա յետ սակաւ միոյ՝ դարձեալ
որ չուրջն կային ասէն ցՊետրոս, արդարեւ
և դու ինոցանէ ես, քանզի Վալիկեացի
ես, և խօսքդ իսկ քո նման են:

Լա սկսաւ նդովել՝ երզնուլ և ասել, թէ
ոչ գիտեմ զայնք զորմէ դուքդ ասէք. և
նոյն ժամայն կրկին հաւ խօսեցաւ: Լա յի-
շեաց Պետրոս զբանն զոր ասաց ցնա հի-
սուս, թէ չե իցէ հաւու երիցս խօսեալ զի
դու երիցս ուրացես զիս, և սկսաւ լալ:

Չարորդ Սղմ. ԼԸ. Լատուս՝ մօրն Հեթանոսը. Որ հոգեւոր,
Յեծացէք առ Լատուս, հցորդ՝ ձորին:

Նոքա ի՛ ձեռննէ՛ քուսմէ՛ մըթեցան, մէք ժողմ.
վաւրքք և խնդն արժեքն (Գ. անգամ.)

Շրթն. ձեռննէ՛ զնի՛ Որթն:

Որոյր Եւստորմիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Ստաթիկոսի (Է. Բ. Գ. 31)

Ստան մատուցանել հեռաւ մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Յայնժամ ասէ ցնոսա հիսուս. ամե-
նեքին դուք կայմակդեցոյ էք յի-
նէն յայամ գիշերի. զի գրեալ է՝ թէ հա-
րից զՏովին՝ և ցրուեցին ոչխարք հոռին:

Լա յետ յառնելոյն իմոյ յառաջեցից քան զձեզ ի Վաղիկա:

Պատասխանի ետ Վեարոս և ասէ ցնա. թէ Կէտ և ամենեքեան զայլ ժակղեացիս ի քէն, սակայն ես ոչ զայլ ժակղեացայ:

Լսէ ցնա Յիսուս. ամէն ասեմ քեզ, զի յայմ՝ զիւերի՝ մինչ չե հաւու խօսեալ իցէ, երիցս ուրացիս զես:

Լսէ ցնա Վեարոս. թէ և մեռանիլ հասանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց: Կոյնալէս և ամենայն աշակերտքն ասէին:

Հայնժամ՝ զայ Յիսուս ընդ նոսա ի գիւղ մի՝ որում՝ անուն էր Վեթսէմանի, և ասէ ցնոսա. նստարոք այդր՝ մինչև երթայց կացից յաղօթս:

Լա առեալ ընդ իւր զՎեարոս և զերկուս որդիսն Ջերեղեայ, սկսաւ տրտմել և հոգալ:

Հայնժամ՝ ասէ ցնոսա. տրտում է ոգի իմ մինչև իմահ, կացէք աստ՝ և հսկեցէք ընդ իս:

Լա մատուցեալ յառաջ սակաւիկ մի՝ անկա ի վերայ երեսաց իւրոց, եկաց յաղօթս՝ և ասէ. Հայր իմ, եթէ հնար է՝ անցցէ բաժակս այս յինէն. բայց ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս դու:

Գայ առ աշակերտսն, և գտանէ զնոսա ի քուն, և ասէ ցՎեարոս. այդպէս ոչ կաւրացէք մի ժամ արթուն կալ ընդ իս. արթուն կացէք և աղօթս արարէք՝ զի մի՝ անկանիցիք ի փորձութիւն. ոգիս յօժար է, բայց մարմինս տկար:

Գարձեալ երկրորդ անգամ՝ չորաւ եկաց յաղօթս Յիսուս՝ և ասէ. Հայր իմ, եթէ հնար իցէ անցանել յինէն բաժակիս այսմիկ, ապա թէ ոչ՝ արբից զսա, եղիցին կամք քո:

Լա եկեալ միսսնդամ եղիտ զնոսա ի քուն, զի էին աչք իւրեանց ծանրացեալք:

Եթող զնոսա՝ և գնաց եկաց յաղօթս երրորդ անգամ, և զարձեալ զնոյն բան ասաց:

Հայնժամ՝ զայ առ աշակերտսն և ասէ ցնոսա. ննջեցէք այսուհետեւ և հանգերոք. զի ահա հասեալ է ժամ, և որդի մարդոց մասնի ի ձեռս մեղաւորաց. արիւր երթիցուք ատօս, զի ահաւատիկ եհաս որ մատնելոց է զես:

Լա մինչև ես նա զայն խօսէր, ահա Յուդա՝ մի յերկրտասանիցն եկն, և ընդ նմա ամբոխ բազում՝ արօք և բրօք՝ ի քահանայապետիցն և ի ծերոց ժողովրդեանն:

Լա որ մասնելոցն էր զնա՝ ետ նոցա նշան և ասէ. Ընդ որում ես համբուրեցիք՝ նա է, գնա ունիցիք:

Լա վաղվաղակի մատուցեալ առ Յիսուս ասէ. ողջ էր Վարդապետ. և համբուրեաց ընդ նմա:

Լա Յիսուս ասէ ցնա. ընկեր, վասն որոյ եկիրդ:

Հայնժամ՝ մատուցեալ արկին ձեռս ի Յիսուս և կալան զնա:

Լա ահա մի ոմն յայնցանէ՝ որ էին ընդ Յիսուսի, ձգեաց զձեռն և եհան զտուր իւր՝ և եհար զծառայ քահանայապետին, և ի բաց եհան զունկն նորա:

Հայնժամ՝ ասէ ցնա Յիսուս. դարձն զտուր քո ի տեղի իւր, զի ամենեքեան՝ որ սուր առնուցուն՝ սրով անկանիցին:

Թէ համարեցին՝ թէ ոչ կարիցեմ աղաչել զՀայր իմ, և հասուցանիցէ ինձ այժմ՝ այսր՝ առեղի քան զերկրտասան գոնդս հրեշտակաց:

Եւ զեանդ ընուցուն գիրք՝ եթէ այսպէս պարտ է ընել:

Հայնժամ՝ ասաց Յիսուս ցամբոխսն. իւրեւ ի վերայ առաջակի ելէք սուսերօք և բրօք՝ ունել զես. հանապազ առ ձեզ ի տաճարին նստի ի ուսուցանելի, և ոչ կալայք զես:

Եւ այս ամենայն եղև՝ զի լոցին գիրք մարդարեիցն: Հայնժամ՝ աշակերտքն ամենեկին թողին զնա և փախան:

Հիմերորդ Սղմ. ձԸ. Աստուած որհուրեան իմոյ. Սաց Տեր ցՏեր իմ, Խոստովան եղեց քեզ Տեր բողոքով. կցորդ չեցին:

Խօսեցան զինէն ի զուռն ննջում որս, և զբանիւ մտելութեան զես պաշարեցին: (Կ. անգամ)

Հրթի. 2-րդ Լուսնայ. զիմի՝ Սղմի:

Արդ Մեծաարարին Յիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ Մատթէոսի (ՀԼ. Ի. Գ. 47. 57):

Վասն չարչարանաց Տեառն մերց Յիսուսի Վերհաստի:

Իսկ նոցա կալեալ զՅիսուս՝ ամին առ Աղլիափա քահանայապետ՝ ուր դպիրքն և ձեք ժողովեալ էին:

Լսե՛ Պետրոս զհետ նորա երթայր բացա-
զոյն մինչև ի սրահ քահանայապետին. և
մտեալ ի ներքս նստէր ընդ սպասաւորսն
տեսանել ղկատարածն:

Իսկ քահանայապետին և ամենայն ա-
ռանան խնդրէին սուտ վկայութիւն ըզհի-
սուտէ, զի սպանանիցեն զնա. և ոչ գտա-
նէին ի բազմաց սուտ վկայիցն մատուցելոց:
Հետոյ մատուցեալ երկու սուտ վկայք՝ ասե-
ին, թէ սա ասէր՝ կարող եմ բախել ըզառ-
ճարն Լստուծոյ, և զերիս աւուրս շինել:

Լսե՛ յարուցեալ քահանայապետն ասէ
ցնա. շտա՛մ ինչ պատասխանի, զինչ զորս
ամբաստանեն զքէն:

Լսե՛ Հիսուս լուս կայր: Պատասխանի
ետ քահանայապետն և ասէ ցնա. երդմե-
ցուցանեմ զբեղ յԼստուած կենդանի, զի
ասացես մեզ՝ թէ զո՞ւ ես Վրիստոսն որ-
դի Լստուծոյ:

Լսէ ցնա Հիսուս. դու ասացիր. բայց
ասեմ ձեզ, յայցմ հետէ տեսանիցէք զոր-
դի մարդոյ նստեալ ընդամէ զօրութեա-
նրն՝ և եկեալ ընդ ամպս երկնից:

Հայնժամ քահանայապետն պատառեաց
զհանդերձ իւր, և ասէ. հայցոյեաց. զո՞
ւ ես պիտոյ են մեզ վկայք, ահա արդ լը-
ւայք զհայցոյութիւն զորս. զինչ հաճոյ է
ձեզ: Կորս պատասխանի ետուն և ասեն.
մահապարտ է:

Հայնժամ թքին ընդ երեսս նորա, և
կռփեցին զնա. և ոմանք սպտակեցին, և
ասեն. մարդարեւաց մեզ, Վրիստոսդ, ո՞վ է՝
որ եհարն զքեզ:

Իսկ Պետրոս նստէր արտաքոյ ի դաւթին.
մատեաւ առ նա աղախին մի և ասէ. և
դու ընդ Հիսուսի Վաղիւնացոյ էիր:

Կա ուրացաւ առաջի ամենեցուն և ա-
սէ, թէ ոչ զիտեմ զենչ խօսիսդ:

Լսե՛ իբրեւ ել նա արտաքս քան զդուռն՝
ետես զնա այլ կին մի, և ասէ ցայնո-
սիկ որ անդն կային. և սա ընդ Հիսուսի
Վաղիւնացոյ էր:

Լսե՛ զարձեալ ուրացաւ երդմամբ, թէ
ոչ զիտեմ զայրն:

Լսե՛ յետ սակաւ միոյ մատուցեալ որք
կային անդ՝ ասեն ջՊետրոս. արդարեւ և
դու ինոցանէ ես, քանզի և խօսք քո յայտ
առնեն զքեզ:

Հայնժամ սկսաւ նզովել և երդնուլ,
թէ ոչ զիտեմ զայրն. և խիոյն հա խօ-
սեցաւ:

Լսե՛ յիշեաց Պետրոս զրանն Հիսուսի զոր
ասաց, թէ մինչև եւ հաւու խօսեալ իցէ՝
երիցս ուրացիս զիս. և եկեալ արտաքս՝
կաց դառնապէս:

Վեցերորդ Սրբ. Հոգեւորդ Եղբոր ձեռն զի Բա. մինչև
ցայն տեղին թէ Բաշէ ԲՆ շրջանաւ, կորդ՝ Զայնիս:

Խոստովանելով ըմբ. Տեսնողն զի Բաշէ, զի Եր. Եր. Եր.
անան է զորում թիւն նորան (Բ. անգամ):

Երբ. Տարեւել. զի Բ. Սրբ. Սրբ.
(Զայն Եւստորանս Ի ընթ կարգա):

Սրբ. Եւստորանս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ Լստ
Հոսանու (Է. Բ. Է. Է. 2):

Վասն մատնութեան Տեսնող մեղոյ Հիսուսի Վրիստոսի

Գիտէր և Յուդա՝ որ զնայն մատնե-
լոց էր՝ զտեղին. զի բազում ան-
դամ ժողովեալ էր անդր Հիսուսի աշա-
կերտօքն հանդերձ:

Լսե՛ Յուդայի առեալ ընդ իւր զզունդն,
և ի քահանայապետիցն և ի փարիսեցուց
սպասաւորս, զայ անդր ջահիք և լսալե-
րօք և զենուք:

Իսկ Հիսուս իբրեւ ետես զայն ամենայն
եկեալ ի վերայ նորա, ել և ասէ ցնոսա.
զո՞ խնդրէք:

Պատասխանի ետուն նմա. զՀիսուս Կա-
ղովեցի:

Լսէ ցնոսա Հիսուս. ես եմ:

Կայր ընդ նոսա և Յուդա՝ որ մատնէրն
զնա:

Իբրեւ ասաց՝ թէ ես եմ, յետս յետս
շողան և զարկան զեւտին:

Դարձեալ եհարց զնոսա. զո՞ խնդրէք:

Լսե՛ նորա ասեն. զՀիսուս Կաղովեցի:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս. ասացի
ձեզ թէ ես եմ. արդ եթէ զեւ խնդրէք,

թոյլ տուք զոցս երթալ:

Օհ լոցի բանն՝ զոր ասաց, թէ զորս

ետուն ցիս, ոչ կորուսի ինոցանէ և ոչ
զոր:

Իսկ Սիմօն Պետրոս քանզի ունէր սուր,
ձգեաց զնա և եհար զքահանայապետին
ճառայ, և ի բաց էառ զունկն նորա զաջոյ.
և էր անուն ճառային Սաղքոս:

Այլ շար է փառ, զի՞նչ էր երեսուն արծաթն՝ որ ըզ-
քից յառիակնից կորստեան մասնեցեր՝ մասնելով ըզ-
Վ արդարեան քո և Վստուած, թէ կարոտ էիր սակաւ
արծաթից, պարտ էր ասել. քանզի և նա զի որոմած
էր, ընդդ զիարտութիւն քո՝ ոսկով և մարգարտով .
այլ զի շար էիր և ազա՛հ, փասն այն մասնեցեր :

Այլ թշուառական՝ զժառանգ մի՛ որ ո՞րնչ զիտե, հա-
րիւր դահեկանից փաճառեն. և դու զվարդարեան և դա-
րարին երկնի և երկրի՝ երեսուն արծաթի, ապա՛
զարդեալ էիր, և ո՛չ էր քո, փասն այն թաքուն և զի-
րազին փաճառես . ահա լաւ էր թէ քնաւ իսկ չէիր ծնեալ-
արդես և Տերն ինքն սասց :

Եւ յորժամ՝ երթեալ փաճառէր զՏերն, նա նստեալ
ի պարզադէն, ուսուցանէր դաշակերսուն . և մկնեցաւ ի
նոցանէ սակաւ մի, և սկսաւ խորհիլ փասն մահուն . և
հասեր ի նմանէ քրտունը արեան :

Երբ՝ եթէ ի խորհիւն այնչափ երկիւղ կրէր, ո՞րչափ ևս
ստաւել՝ յորժամ՝ կրէր զարարանս :

Հայրժամ՝ եհաս Յուդա բազմութեամբ Հրեիցի :

Եւ ասէ Հիսուս, զի՛ խնդրէր . և ասեն, զՀիսուս
Վարդուցի՛ք և ասէ, եւ եմ . և ամենեքեան անկան ի
զիրայ երեսաց իւրեանց :

Վուս տես, որ կարէր փրկել զինքն ի նոցանէ :

Հայրժամ՝ ասէր Հուդա, ո՞րք լը՛ր Վարդապետ . և
հարուրեանց զնա :

Եւ ասէր Հիսուս, ընկի՛ք՝ հարուրեղով մասնես զՈր-
դի մարդոյ :

Այլ խորամանկ Հուդա՛ նշանաւ սիրոյ մասնես զՈր-
դին Վստուծոյ :

Հայրժամ՝ Հրեայքն կայան զՀիսուս . իսկ Պետրոս քե-
մըն սիրով հանեալ զսուրն, և եհաս զականց ծառային :

Բսէ Հիսուս, դարձն զսուրը . զի եթէ կամիմ փրկել
զնա, աւելի քան զերկրաստան բուրս հրեշտակաց իջու-
ցանեմ, այլ կամեմ մեռանիմ :

Օր թէ ո՛չ մեռանիմ, աշխարհս ո՛չ փրկի . կամ՝ զիւ
մարդարեղիցն ո՛չ լցուի . յայրժամ՝ զականջ ծառային ող-
ջացոյց :

Եզաւ կապեցին զնա . և աշխարհքն փախեան : Եւ
տարան զնա բազում նախատանը առ քահանայն :

Իսկ Վրիստոս քաղցրութեամբ խօսէր և սայր պա-
տաստանի :

Եւ ծառայն՝ որոյ զունին ողջացոյց, եհար ապաւակ
փոխանակ պարզեին :

Վու մի՛ զարմանալ փասն նորա . զի եթէ զերեսուն և
ու թամակայ անդամայոյժն՝ որոյ զորոյր մարմինն ողջացոյց,
և ի տաճարն սասց՝ երթ, այլ մի՛ ևս մեղաւելի՛ զի մի՛
շար ևս մի՛ լինիցի քեզ . առաջին ապաւանն նա եհար .
որուճ զարմանայ Լէկիցիք ընդ նե ռոգութիւնն Վրիստո-
սի . ապա չէ զարմանը՝ թէ զերկրորդն նա եհար՝ որ զմա-
սին ինչ բռնեաց :

Եւ թէ տրաւ զայս արարին, զի՞նչ համարն զանձա-
նօթ զնաւորա՛ն եթէ զա՞րս ո՛չ զործեցին :

Եւ յորժամ՝ զայն այն սկսաւ խոճանել զՎասն Վո-
ստուծոյ, ապա սկսան՝ այլքն փողոտել . ոմանք հարին ըզ-
բերանն օրհնեալ . այլք ապաւակէին զերեսն :

Վլլք, պիղծ բերանով թքանէին յերեսն . այլք՝ հար-
կանէին զըրեսն . այլք ցտեկն զերեսն :

Եւ այլք ոմանք ձեցաւ յերկիր, ոսիւք և ձեռք հար-
կանէին :

Այլ սեղծող որդի Վստուծոյ, ո՞վ Որդի Մարիա-
մաւ սրբոյ Պուսին . յորպիսի ինչ հասեր փասն մեղաց
մեքոց :

Եւ այսպէս դառն տանջանք և նախատանք տարան
զՎրիստոս նախ ի յապարանն Ըննայի, որ էր աներ Աս-
իւպիայի :

Եւ ի հարցանել քահանայապետն փասն վարդապե-
տութեանն և պատասխանելն Հիսուսի, մի ոմն ի ապա-
տաւորացն՝ աճ ապաւակ Հիսուսի, և ասէ . սոյպէն պա-
տասխանի տաա քահանայապետի :

Եւ ապաւեայ Ըննա զՀիսուս կապեալ առ Սոյաբա
փեսայն իւր՝ որ էր քահանայապետ :

Եւ զայնն ընդ նմա ամենայն քահանայապետ և զք-
պիրք և ծեբք, որդես ասէ Մարիոս :

Ետ խնդրելն վկայ հակառակ Հիսուսի՝ և ո՛չ զտանե-
ին . և բազում սուտ վկայութիւն վկայէին, և ո՛չ էին
նման միմեանց վկայութիւնք :

Եզաւ յարուցեալ քահանայապետն հարցանէր զՀի-
սուս՝ զո՞ւ ևս Վրիստոս որդի Օրհնելոյն :

Իսկ յառնել Հիսուսի, տեսանիցէր զարդի մարդոյ նոր-
տեալ ընդ աջն զբառութեան, և եկեալ ընդ ամպս երկ-
նից, պատասխայ քահանայապետն զպատմութեան իւր,
և ասաց. զի՛նչ պիտոյ են մեզ վկայք . ահա լուայք ամե-
նեքեան զհայհոյութիւնն զորա :

Եւ ապա ասաց, զիմոյ թառի ձեզ զառաստան նորա .
և ամենեքեան սասցին՝ մահապարաւ է :

Հայրժամ՝ սկսան թշուանել ընդ երեսուն նորա . և ձորձ
ի վերայ զիեղն ձգեալ՝ կոփին և ասէին . մարդարեանց
մեզ Վրիստոսը՝ ո՞վ է այն՝ որ եհարն զքեզ . և սպա-
տաւորք սկսան ապաւակել :

Եւ այսու ո՛չ շատացան՝ այլ կապեցին զնա ի քարե-
ղէն սին կարծ . և յամենայն կողմանց հարին զնա ուժ-
գին, մինչև ամենայն մարմինն եղև արեան :

Եւ ի ժամանել առաւօտուն՝ խորհուրդ արարին քա-
հանայապետն և ամենայն ասեանն . կապեցին զՀիսուս
և տարան մասնեցին Պիղատոսի :

Իսկ Պիղատոս եհար զՀիսուս և ասէ . զո՞ւ ևս թա-
ղաւորն Հրեիցի Պատասխանի՛ք ևս Հիսուս՝ և ասաց .
զու ասացեր :

Եսաց Պիղատոս զքահանայապետն, չգտանեմ ինչ
գիտա յուսն յայտնի :

Վարդ պիղդին և ասէին՝ խառն զմարդուրդս մեք .
ուսուցանէ զամենայն Հրեաստան, սկսեալ ի Վաղիլէ
մինչև ցարդ . իբրև ստուգեայ Պիղատոս թէ Վաղիլեացի
է, եւ ասանք առ Հերովդէս՝ զի և նա յԵրուսաղէմէր :

Իբրև եհարց Հերովդէս բազում բանիւք, Վրիստոս
նչ ինչ ևս նմա պատասխանի . որպէս ասէ Հիսուսնէն :

Առ քահանայապետքն և դպիրքն պնդողքն չարափօսէին զնմանէ :

Բարձրագոյնաց զնա և Հերոգէն իւրովք զօրականք , և որքն արարեալ՝ արի զնովա՝ հանդերձս սպիտակս , և ետ տանել զարձեալ առ Պիղատոս : և եղև բարեկամք միմանց յաւուր յայնմիկ , քանզի յառաջ թընտմիք էին :

Որքն զեք՝ զի հակառակ են միմանց , և իկորուստ մարդկան միարանին :

Առեալ զարձեալ Պիղատոս զքահանայապետն , և առն անիք առ իս զայս զայս , և ետ ահաւանի առաջի ձեր զատկեցոյ՝ և վնաս ինչ ոչ զար ի սմա՝ արժանի լինել մահու , որպէս և ոչ Հերոգէն :

Պատասխանի ետուն Հրեայքն , և ասեն . միք օրէնս ձեռնիք՝ և ըստ օրինաց մերջ պարտի մեռանիլ . զի զանունն Որդի Ետու՝ ծոյ արարի :

Առ յորժամ լուսա զայս Պիղատոս , առաւել ետ երկեալ :

Ամուտ զարձեալ յապարանն և ստաց զՅիսուս , ուստի՝ ետ զու : և բանին այսմիկ՝ Հիսուս ոչ ետ պատասխանի :

Այս զփութարացաւ Պիղատոս և ստաց , ընդ իս ոչ խօսիս . ոչ զիտես՝ թէ ինչանու թիւն ունիմ հանել զքեզ ի խաչ՝ և ինչանու թիւն ունիմ արձակել զքեզ :

Եսաց՝ ոչ ունիիր ինչանու թիւն ի վերայ իմ , եթէ ոչ էր առեալ ի վերուստ : և որ մասնեացն զիս քեզ՝ նրմա մեծ մեղք եւ . ի բանես յայսմանէ կամեցաւ արձակել Պիղատոս :

Առ Հրեայքն ազգապէսցին և ստացին , եթէ զիս արձակելու՝ չես բարեկամ կայտեր . առնայն որ թագաւոր կու չէ զանն իւր , հակառակ է կայտեր :

Եւն զնոսա Պիղատոս՝ ետ զթագաւորն ձեր ի խաչ՝ հանիցեմ :

Պատասխանի ետուն Հրեայքն , չէք մեր թագաւոր՝ բաց ի կայտեր :

Իսկ Պիղատոս քանզի զիտեր՝ թէ առ նախանշու մատնեցին , հարկեր յամենայն կողմանց՝ զի ազատեցին Հիսուս :

Եւն զնոսա , սովորութիւն է ձեր՝ յամենայն տօնի արձակել զիսպեալ մի :

Առ էր ամի՝ որում անունն էր Բարաբրաս՝ կապեալ ընդ խառնիւն . որոց ի խառնիւն , այլ մի սպանեալ էր , որպէս ասէ Մատթէոս :

Եւն Պիղատոս , զո՞րք կամիք յերկուց աստի՝ զի արձակեցիք ձեզ , զՀիսուս . Բարաբրաս , եթէ զՀիսուս զանաւանալն Վրդատոս . իսկ քահանայապետքն և ձերքն հաւանեցուցին զԲարաբրաս , զի ինդրեացն զԲարաբրաս , և զՀիսուս կորուսցին :

Առ միւրեւա . յայս էին , առաքեաց կրին Պիղատոսի ետն , չկայ ինչ քո , և արգարոյն այնորիկ՝ զի բազում անգք անցին ընդ իս այսօր . յանուրն վասն նորա :

Եւն Պիղատոս , զո՞րք կամիք զի արձակեցիք ձեզ յերկուց աստի . և նորա ասեն զԲարաբրաս : Եւն զնոսա Պիղատոս , իսկ զի՞նչ արարից զՀիսուս զանուանեալն Վրդատոս՝ զարքայն Հրեայքն : Եւն անմեքեան՝ իս-

րիստոս՝ զարքայն Հրեայքն : Եւն անմեքեան՝ իս-լեացի :

Եւն զնոսա , զի՞նչ էար արար . և նորա առաւել ևս ազգապէսցին և ասէին՝ խաչեցի : Եւն էր ետես Պիղատոս՝ թէ ոչ ինչ օգնէ , այլ տաւել խառնութիւն ինի , սպա առեալ ջուր՝ լուաց զնա առաջի ժողովրդեանն , և ասէ . քաւեալ եմ ետ յարենէ արգարոյ՝ զուք զիս տալիք : Պատասխանի ետուն , արին զորս իմերայ միք , և ի վերայ որդուց մերոց : Եւն զնոսա Պիղատոս , առեք զիս զուք , և ըստ ձերոց օրինացն զատկեցարուք : Եւն զնա Հրեայքն , մեզ ոչ է արժան սպանել զքո : Եւն սպա Պիղատոս՝ կամեցաւ հանել զփոս առնեցուն , և կատարեալ զհայցուածս նոցա՝ առնակեաց նոցա զԿարարոյն , և զՀիսուս զան հարեալ՝ ետ ինչուս նոցա՝ զի ի խաչ երանիցէ :

Առ անս ասա՝ զի յերկեցին յորժանեցին զՎրդատոս և մինչև ցերբորք ժամ աւաւրն՝ ոչ ետուն նմա հանգիստ քթթելէ մի սկան . այլ պնդան չարապանք զգիշերն ըստ շրջեցուցին , մինչ զի զվճիւր ևս ետուն հասանել՝ զի խաչեցի :

Առ յորժամ եղև հրաման խաչելոյն , մուծին զիստորքն ինկերքս ի դուրիմն՝ ուր հրապարակն էր :

Առ կրին միտգամայն զամենայն դուռն . զընցուցանեն նմա քղամիկ կարմիր և ծիրանի :

Առ եղին ի զուրա նորա պսակ ի փռոյ՝ և եղէզն՝ առջ ձեռնին նորա . ի ծուր իջեալ առաջի նորա կատակէին և ասէին . ողջ լիք թագաւոր Հրեայքն :

Առ թեքեալ ինս անունին զիդդն , և ծնծկին զղլու ի նորա . և իրրե հանին արտաքս՝ ունէր պսակ ի փռոյ՝ և հանդերձ ծիրանի :

Առ իրրե ձալեցին զնա , մերկացուցին ինմանէ զքղաւթն . և ազուցին նմա զիւր հարեալն , և տարան ընդ նա ի խաչ՝ հանել :

Եւրդ՝ այսր ամենայնի ոչ էր տեղեկ Մարիամ , այլ ազգեթէր ի տան :

Առ պարտ է զնալ և պատմել նմա , բայց ոչ երթիցէ Սիլ Վարրիէլ՝ զուք օր ծանօթէ ևս Առաքիւն զնա և պատմաւ նմա :

Պատասխանէ Վարրիէլ՝ քաւ լիցի , թէ ետ ասիցեմ զայդ . գուցէ լուսալ մեռանիցի . զի ետ ետու նմա առաքիւն ուրախութեան , այտմ ոչ կարեմ տալ զոյժ արտաքութեան . ևս ետու նմա առաքիւն անփախան թագաւորութեան , այտմ ոչ կարեմ տալ բոթ մահուան . ետ ետու նմա առաքիւն վասն ժողովրդեան փրկութեան , այտմ ոչ կարեմ տալ զոյժ խաչելութեան :

Սիլ Հողի սուրբ՝ զուք օր ուրախութեան զիս արտաքեցիլ , և միեթարիւն խղաւորաց՝ դու երթ միեթարեալ զնա :

Իսկ նա պատասխանէ . ոչ է օրս միեթարութեան և ուրախութեան . թէպէտ ուրախութիւն ասա՝ ոչ առնու ի յանձն . զի միսմն իւր մասնեալ ի ձեռն անօրինաց , և բարձեալ ինքնին ինչպեպեայն՝ երան խաչել ի Վարդատոս :

Օտոյս ասելով՝ զիբիս արկաններ խաղին : յոյւոց հաշիւը : ք խորաց արեւ հասաւ : զիբիս ան զիբայ փայտին ինտալը : անյոգարար հասաւ ընդ : իկիծայն մարմններ, որդին արեւման զիբայն ինկեր : և մայրն արտասուեցն առաջը : Հայրն՝ հոգեօրն անխորհրդ : և մայրն՝ մարմնայն ինտալիկը : Հայրն և չառարանս Աշակցին զիբեր : և մայրն՝ ք մահ հորին փայտներ :

Այս և երգել կզիբեցս ասեր : զի սեւաններ զորդին տղայուն նալ ք զիբայ խաղին, որպէս ասէ Աստի :

Տեսաք միք զիս՝ և ոչ զայր նորս անսել : և ոչ զե-
զեցիտ ինկին : այլ տեսել նորս՝ անտաք նուազեալ քան
զամենայն որդիս մարդկան :

Իւս ասեր աս Հրեայն : սպանէք զիս ընդ որդւոյս
ինոյ : զի մեռաներն քաղցր է ինձ՝ քան ինչ իցիմ յետ
սորս կենդանի : զի առանց սորս՝ կեանք իմ մահ է :
աւրախտ ինկին իմ՝ սուգ : հանգիստն իմ՝ չառարանք :
Իւսն իմ՝ խուար : արջալու ինկին իմ՝ դժոխք : Իւս
որպէս իստիք սղայր զԼիւթաղով անկով : որդեակ՝
նի՛ տայր ինձ զմահ՝ քո : այսպէս և սուր Կոյն ասեր :
նի՛ որդեակ՝ այլոց որդեակ և մեռանիս, ինձ ընդէր ոչ
սղայրս՝ զի ընդ քեզ մեռանկոյն :

Օտաւազն միկնտին ասելով : այսօր ընդ իս իցեա
ք զբարեակն, զիս ընդէր ինոյս : ք միջ քանտար զայլոց :

Օհայրս ի գժոխայն կամիս աղաւթ : զիս ընդէր ինո-
յուս ք զիբու ինկին Հրեայն :

Այսն խառահանուացն աղբիւն : և զմայր քո ընդէր
ոչ անխորհրդ :

Իսկ Ահաւս՝ հանապաղ անկնարեկ աչքք ի մայրն հա-
շիւը : և սկսաւ ասել զմայր իւր : մի լար մայր իմ, զի ցու-
ք առաւել է քան զյուս իմ, արտասուք քո գժուար է
ինձ, քան զհերոսն արեւան ինոյ : բաղունն կընոց քոց՝
ծանր է ինձ, քան զհարուսն քեկոսաց ինոյ : կսկիմ պոսի
քո՝ առաւել կսկիմ զիս : քան զարացուն կոյց ինոյ,
մերկացուն զիկոյ քո՝ յոյ՛ խոցոտէ զիս : քան զփուշս
պատկազ զիկոյ ինոյ : մի լար մայր իմ՝ մի լար, և մի յա-
ւելու ի քոս : Բիւսնի քո :

Եւ զիս ի յաղիս քո՝ որ առանց անքան յոգար, և
կուսու ինկանք ծնար, սեւանք զիկոյսցեր, և կոխմար
կերակրեցեր :

Բառուածարաւ բաղիօք բարձեր, և զորովայն զիմով
անուցեր, մի լար քաղցրիկ մայր իմ՝ մի լար, զի յոյ՛
նուազեալ եմ : ք մեծի տաղանայի եմ : զի քաղցին ողբը
իմ, և սղաւի շունն իմ : և կոխմով աւանդել ի ձեռս
Հօր՝ զհոգի իմ : ահա տամ քեզ՝ փոխանակ ինձ ըզ
էջովհանուն, ք միկնտարու ինկին քեզ : զու կզիցիս զմա-
յրս, և զա կզիցի քեզ որդի :

Բաւ սուր Կոյն ցաւաղին սրտիս : մի ասեր զայդ
Բիւսնին իմ՝ աղաւթ զքեզ, քանիք ոչ առնում յան-
շն : զի ոչ կարեմ փոխանակել զԱստուածդ՝ ընդ մար-
դոյ : զԼարսիդ՝ ընդ արարածոյ : զՏերդ ընդ ծառայի :
զՎարդապետդ՝ ընդ աշակերտի : զճաղաւարդ ընդ ձրի-
նարի : զայդ ծնունդն՝ ընդ ծնունդդ որովայնի ինոյ :

Իւս եր ժամ երրորդ, յորժամ ի խաւ հանին : և ի
Քեցերբորդ ժամուս՝ խաւար կալաւ զերկիր՝ մինչև յին-

ներորդ ժամն : և սկսաւ ասել առ Հայր : կիկ, կի լուսա-
ստափաթեմնի : և ի ձայն բարձր աղաղակաց, և արձաւ
կեանք զորդին :

Եհս՝ զու անս. զիստարած մարն : զի յորժամ աւան-
դեաց Ահաւս զհոգին, մերձ կար առ խաւի պատասան
զանկն՝ Եւովհաննոս : հանգերձ, յայնժամ սկսաւ և զայ-
պիսի ողբս հասաւել :

Տեր իմ և որդեակ իմ Ահաւս, զի ըստ աւետեանց
Պարբիւրի, և ըստ աղբիւրն Սիմեոնի, զքեզ անձն
կարծիք և յայս իսկ ծնայ զքեզ : արդ՝ տեսնեմ, որ
ոչ կրես զմահ հասարակաց, այլ զմահ մահապարտաց և
անտրեմաց :

Ո՛վ քաղցրիկ Տեր իմ և Բառուած, հեղ և խոնարհ
որդեակ, փոխանակ մեռելոցն : զորս յարուցեր, և կու-
րայն՝ որոց լոյս պարզեցեր, զանձն քո ի մահ մատնե-
ցեր : և այսպիսի մահաւոր խփեցեր զհրաշխորդս և
զբաղձալի աւերակ :

Ար զիկոսս համբոյ տրձակեցեր, այժմ լուսայ կստ
առանց խոնկոյ և բարբառելոյ : Ար զիկոսս զոստեղնայն
ստեղծացուցեր, արդ՝ բարունակն քաղցու քո բեկ-
սեցան ի խաւափայտի : Ար անդամաւորձին զիկոյն պար-
զեցեր, այժմ կոպեալ տեսնեմ զգորշապարս :
Ար խոտանայր բաղձաց տայ զժուրն կենդանի, այսօր
ծարաւու պարփայտ մուար : Օտայս պաղատեալ աղիկով
կսկիմար, և ինանայր զգորշապարսն Ահաւսի՝ յորդ
արտասուցք, և ասեր : քաղցր որդեակ, ողբումս որ-
դեակ, հանգարտ որդեակ : մօրս միայն որդեակ : Բիւս-
նին իմ որդեակ :

Այս իմ արդանդին՝ որ զքեզ ծնայ : փայ իմ ասան-
ցա՝ որ զիկոյսցեր : փայ իմ աւացս՝ որ զքեզ տեսի : փայ
սկանձացս՝ որ զայնդ լուցի : փայ բերանայս՝ որ համբու-
րեցի : փայ իմ շրթանցս՝ որ աղբիւրեցի : փայ իմ լիզուսն՝
որ խաւակեցայ : փայ իմ բաղիւս՝ որ զքեզ բարձի :

Երդ՝ զու այլ և ոչ որդս մօրս յերեւան : և այլ ոչ
ասն մայր իմ Բարեւ, այլ ոչ աւետեմ ինչ որդին
քո եկն : փայ և կոպեկ զիկոյ մօր քոյ :

Եհս՝ ինոյ քո մայրք այսօր մեռանի : ահա ինոյ
ծածկնն զիս խորք խաւարի : ահա՛ ինոյ գնում ի խորս
անդնոց : ահա՛ ինոյ խաւար անիւ աւացս : ահա՛ ինոյ
միկնայն ինձ յայն արեւան :

Իստինն ի լուսնի լուսոյն սպառի : ասանդէն յերի-
նոց այսօր ինոյ անիւն : երկնին լոյս : երկնին աւաղ :

Ար զքոյր տեսի այսօր զիստարած : ի փայտ մահու
բեկեւած : և յամեն տեսողոցս նախատած :

Ահաւս որդի՛ մօրս միայն, աւացս լոյս՝ Բառուած
ահաւոր : այ՛ զեղապարզ՝ աւեր ծոփայն, այսօր շեծար ի
տեսանկոյ : այ՛ զերազոյն՝ զուսի գանգաւհեր, խոնարհե-
ցար իր զմեռելոյ : այ՛ սակեմէն՝ մարուս փարագոյն,
զու ներկեցար՝ արեւան կարմրեցար : այ՛ հրաշալոյ՛
քաղցր բերկրայի, լուցեցր այսօր զու ի խաւայ : Եհս
սքանկէն՝ քաղցու բարձրելոյ, զաւարեցար ինկործնելոյ :
այ՛ զիկեցի՛ զարշապար յուսոյ, խափանեցար ի գաղոյ
զմայր : այ՛ զուարձանդ՝ տեսել կուսման, զու ինար-
շառեցար՝ ըստ պապեալ վարդին :

Վասն որոյ խոնարհեցան փառք նոցա, և ամօթ երեսաց նոցա ծածկեաց զնոսա, և զմեզս իրենաց իրբն զՊողոթմացւոցն պատմեցին՝ և յայտ արարին: Վայ անձանց նոցա՝ զի խորհեցան խորհուրդ չար առանձինն՝ և ասնն՝ կապեցուք զարդարն՝ զի զժպչի եղև մեզ: Եւ յառհաս կարգիւնս գործոց իրենաց կերեցին:

Վայ անօրինին, չարիք քստ գործոց ձեռաց իւրոց անցցեն բնդ նա:

Ժողովուրդ իմ, հարկահանք ձեր ճաշքաղ առնեն զձեզ, և պահանջողք տիրեն ձեզ, ժողովուրդ իմ, որ երանենդ ձեզ՝ խարեն զձեզ, և զաւրիւս ոտից ձերոց խռովեցուցանեն:

Եւ արդ հասցէ Տէր ի դատաստան, և կացուցէ յատենի զժողովուրդ իւր՝ ինքնին Տէր ի դատ եկեաց բնդ ձերս ժողովողեան իւրոյ և բնդ իշխանս նոցա: Կուք զի՞ չըրկէզ արարէք զայդի իմ, և յափշտակութիւն տնանկին է ի տունս ձեր. դուք զի՞ զրկէք զժողովուրդ իմ, և զերեսս տնանկաց լի առնէք ամօթով, ասէ Տէր՝ Տէր զօրութեանց:

Պօղոսի առաքելոյն ի Փիլիպպեաց թղթոյն է
ընթերցողական (ԳԼ. Ի. հէ. 5):

Չայն խորհեցի իւրաքանչիւր որ ի ձենջ, որ և ի Վերիստոս Յիսուս, որ ի կերպարանս Եստուծոյ էր ոչ ինչ յափշտակութիւն համարեցաւ զինքն յառասար Եստուծոյ. այլ զանձն ունայնացոյց՝ զկերպարանս ծառայի առեալ, ի նմանութիւն մարդկան եղեալ, և կերպարանօք դուեալ իրբն զմարդ. խոնարհեցոյց զանձն, լեալ հնազանդ մահու չափ և մահու խաչի:

Վասն որոյ և Եստուած զնա առաւել բարձրացոյց, և շնորհեաց նմա անուն՝ որ ի վեր է քան զամենայն անուն. զի յանուն Յիսուսի Վերիստոսի ամենայն ծունր կրբկնեացի, երկնաւորաց և երկրաւորաց և սննդարամետականաց. և ամենայն լեզու խոստովան լեցի, թէ Տէր է Յիսուս Վերիստոս ի փառս Եստուծոյ ւր:

Ստաներ տեսանել զնանքս թիւն, խաւեր ի սրտի իւրում. և ժողովէր զանօրէնութիւն յանձն իւր. փոխ. Կշրանի որ խորհի զաղքատն:

Ընթերցողական յայտարար մարզարկէ
(ԳԼ. Կ. հէ. 4):

Տէր, Տէր տայ ինձ լեզու խրատու, զի գիտացից խօսել ի ժամու դրանս. պատրաստեաց զիս բնդ առաւտաւ: Յաւել ինձ ունին ի խել, և խրատ Տեսուն բանայ զախանջս իմ, և ես ոչ խտտանամ և ոչ բնդդէմ՝ դառնամ:

Չթիկունս իմ ետու ի հարուածս, և զճնտոս իմ յապտակս, և զերեսս իմ ոչ գարձուցի յամօթոյ բնդ երեսս թքանելոյ:

Եւ Տէր, Տէր եղև իմ օգնական. վասն այնորիկ ոչ ամաչեցի, այլ արարի զգէմն իմ իրբն. զվէմ հաստատուն: Եւ գիտացի թէ ոչ ամաչեցից. զի մերձ է որ արդարացուցանէ զիս. ո՞վ է ոսոխն իմ, եկեացէ և կացցէ իմէջ, և ո՞վ է որ դատին զիս, մերձեցի առ իս. զի աշաւաթիկ Տէր, Տէր օգնական է ինձ, ո՞վ է որ չարաբիցէն զիս:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռովմայեաց թղթոյն է
ընթերցողական (ԳԼ. Կ. հէ. 6):

Չի մինչ զեռ տկարքն էաք, Վերիստոս վասն մեր ի ժամանակի ի վերայ ամբարշտաց մեռաւ. զի վասն արդարոյ հազիւ որ մեռանիցի, այլ վասն բարոյ թերեւս համարձակիցի որ մեռանել:

Հայտնեաց Եստուած զսէրն իւր ի մեզ. զի մինչ զեռ մեղաւորքն էաք, Վերիստոս վասն մեր մեռաւ. որչափ ևս առաւել յարդարանայս մերում այժմիկ արեամբն նորա՝ ապրեացուք նովա ի բարկութենէ անտի:

Չի եթէ մինչ թշնամիքն էաք, հաշտեցաք բնդ Եստուծոյ մահաւամբ որդւոյ նորա, որչափ ևս առաւել ի հաշտեալ մերում ապրեացուք կենօքն նորա:

Եւ ոչ այդափ միայն, այլ և պարծիմք ևս Եստուած ի ձեռն Տեսուն մերոյ Յիսուսի Վերիստոսի, որով և զհաշտութիւն իսկ բնկալաք:

Աղբիւն հանդիմանող զինքն ունի
Չորրորդ՝ Աղբիւն, ԻՌ. բնան առաւ:

Ընթերցողներն իմ ի մէջ խորանց, և ի վերայ
պատմութեան իմոյ վիճակն արեւմտեան, Գործ, Ընթերցող
Ընթերցող իմ նայեաց առ իմ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
(ԳԼ. Բ. Գ. 9):

Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, առ Տէր
Տէր, մոցէ արեւակն ի միջօրեի, և
խառնեցի յերկրի լոյս ի տուէ, և դար-
ձուցի ի սուգ զտուն ձեր, և զամենայն
երգս ձեր յողբս, և ամից ի վերայ ամենայն
հասակաց քուրձ, և ի վերայ ամենայն զխոց
կնիւթիւն. և արարից նման իրեն սուգ
սրբելոյ, և որոց ընդ նման իրեն իրեն օր
ցառոց:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Պատմութեան ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:
Ընթերցողներն ընթերցող մարդերէ:

նորա տեսիլ և ոչ փառք, տեսաք մեր ըզնա, և ոչ գոյր նորա տեսիլ և ոչ զեղեցկութիւն: այլ տեսիլ նորա անարգ՝ նուազեալ քան զամենայն որդւոց մարդկան: Այր մի ի հարուածս, և զիտէ համբերել ցառոց, զի դարձուցեալ զերեսս իւր՝ անարդեցաւ և ոչ ինչ համարեցաւ:

Այս զմեզս մեր բառնայ և վասն մեր շարչարի, և մեր համարեցաք զնա ի ցառս և ի հարուածս և ի շարչարանս իրրեւ յԱստուծոյ:

Ի այց նա վերադրեցաւ վասն մեզաց մեռոց, և պատժեցաւ վասն մեռոց անօրէնութեանց. խրատ խաղաղութեան մեռոց ի նմա, և նորա վիրաբն բժշկեցաք:

Վնենքեան իրրեւ ոչնաբբ մոլորեալք. այր ի ճանապարհի իւրում՝ մոլորեցաւ, և Տէր մատնեաց զնա առ մեզս մեր, և նա առ վշտին ոչ բանայ զերբանս իւր: Իրրեւ ոչնաբ ի տպանդ վարեցաւ, և իրրեւ որոջ առաջի կորչի անմեռնչ կայ, այնպէս ոչ բանայ զերբանս իւր:

Առ խոնարհութեան նորա դատաստան նորա բարձաւ, և զազգատոջմն նորա ո՞ պատմեցէ. զի բառնան յերկրէ կեանք նորա, յանօրէնութեանց ժողովրդեան իմոյ ի մահ վարեցաւ:

Առ տաց զչարս փոխանակ զերեզմանի նորա, և զմեծամեծս փոխանակ մահու նորա. զի անօրէնութիւն ոչ գործեաց, և ոչ գտաւ նենդութիւն ի բերան նորա. և Տէր կամի սրբել զնա ի վիրաց անտի: Այլ թէ տալեր ըզվասն մեղացն, անձինք ձեր տեսցեն զաւակ երկայնակեաց. և կամի Տէր ի ձեռն նորա բառնալ ի ցառոց անձին նորա, ցոցանել նմա լոյս և ստեղծուլ իմաստութեամբ, արդարացուցանել զարգարն՝ որ մտադիւրն ծառայեաց բազմաց, և զմեզս նոցա նա վերացուցէ:

Վասն այնորիկ նա ժառանդեցէ ըզբազումն, և զաւար չջորաց բաշխեցէ. փոխանակ զի ի մահ մատնեցաւ անձն նորա, և ընդ անօրէնս համարեցաւ. և նա զմեզս բազմաց վերացոյց և վասն անօրէնութեանց նոցա մատնեցաւ:

Պօղոսի առաքելոյն յԱրքայեացոց թղթոյն է ընկերցուածս (ՀԷ. Բ. հէ. 11):

Չի որ սրբէն և որ սրբին, ի միովէ էին ամենեքեան. վասն որոյ ոչ ամբթ համարի եղբարս անուանել զնոսա, և ասել. պատմեցից զանուն քո եղբարց իմոց, ի մէջ եկեղեցոյ օրհնեցից զքեզ. և դարձեալ թէ ես եղեց յուսացեալ ի նա. և դարձեալ՝ ահաւասիկ ես և մանկունք իմ, զոր ետ ինձ Մատուած:

Արդ որովհետեւ մանկունք հաղորդեցին արեան և մարմնոյ, և ինքն իսկ մերձաւորութեամբ կցորդ եղև նոցունց. զի մահուն իւրով խափանեցել զայն որ զիշխանութիւն մահուն ունէր, այս ինքն է՝ զստատանայ. և ապրեցուցէ զայնսով որ մահուն երկիւղեւ հանապաղ կէին վտարանդեալք ի ծառայութիւն:

Վանդի ոչ երբէք զհրէշտակաց բռան հարկանէ, այլ զղաւակէն Վրբահամո բուռն հարկանէ. ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ եղբարց նմանել. զի ողորմած լինիցի, և հաւատարիմ՝ քահանայապետ յԱստուածակոյս կողմանէ անտի, առ ի քաւելոյ զմեզս ժողովրդեանն:

Չի որով ինքն շարչարեցաւ՝ զփորձ առեալ, կարող է և փորձանաւորացն օգնական լինել:

Առ ապա սխառեցին երգ հարբեւ զիշխեցոյ. զինի Ուրթի:

Սրբոյ Վահագնանիս Հիսուսի Վարկատուի՝ որ ըստ Ստաթիկոսի (ՀԷ. ԻԷ):

Վասն շարչարանաց և խաւելութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վարկատուի:

Իրրեւ այդ եղև, խորհուրդ արարին ամենայն քահանայապետքն և ձեռք ժողովրդեանն վասն Հիսուսի՝ սպանանել զնա:

Ապաւեցին զնա, և առին զնացին, և ետուն ի ձեռս Պոնտացոյ Պիղատոսի դատարի:

Հայնժամ տեսեալ Հուդայի՝ որ մատնեացն զնա, թէ պարտաւորեցաւ, զըզջացաւ. և դարձոյց զարծաթն առ քահանայապետն և ձերս ժողովրդեանն՝ և ա-

սէ՛. մեզայ զե՛ մատնեցի՛ զարին՝ արդար ։
Լա՛ նորա ասեն՝ մեզ չե՛ փոյթ՝, դու գիտես ։

Լա՛ ընկէջ զարծաթն իտաճարին՝ և գնաց,
և չորաւ խեղդեցաւ ։

Իսկ քահանայապետիցն առեալ զարծա-
թն՝ ասեն՝ ո՛ր է արժան ընդունել զայդ ի
կորուսնս, քանզի զինք արեան են ։

Խորհուրդ արարեալ՝ գնեցին այնու զա-
գարակն բրտի ի գերեզման օտարաց ։

Վասն այնորիկ կուեցաւ ագարակն այն՝
ազարակ արեան՝ մինչև ցայսօր ։

Հայնժամ՝ լցաւ՝ որ ասացան ի ձեռն
Լերմայի մարգարէի՝ և առին գերեսուն
արծաթին զգինս վաճառելոյն, զոր արկին
յորդուցն Խարայելի, և ետուն զնա յագա-
րակն բրտի, որպէս հրամայեաց ինձ Տէր ։

Լա՛ Հիսուս եկաց առաջի դատաւորին .
եհարց ցնա դատաւորն և ասէ՝ դո՞ւ ես
Թագաւորն Հրէից ։

Լա՛ Հիսուս ասէ՝ դու ասես ։

Լա՛ ի չարախօսելն նորա ի քահանայա-
պետիցն և ի ծերոց, ո՛ր ինչ ետ պատասխա-
նի ։

Հայնժամ՝ ասէ ցնա Պիղատոս . ո՞չ լսես՝
որչափ զոքա հակառակ քո վկայեն ։

Լա՛ ո՛ր ետ նմա պատասխանի՝ և ո՛ր բան
մի, մինչև զարմանալ դատաւորին յոյժ ։

Իսկ ըստ տօնի սովոր էր դատաւորն
արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի՝ զոր
կամէին ։

Ունէին յայնժամ՝ կապեալ մի նշանա-
ւոր, որում անուն էր Հեսու Բարաբրա ։

Իբրեւ ժողովեցան, ասէ ցնոսա Պիղա-
տոս . զո՞ կամիք յերկուց աստի՝ զի արձա-
կեցից ձեզ, զՀեսու՞ Բարաբրա՞ եթէ՛ ըզ-
Հիսուս զանուանեալն Վրիստոս ։

Վանգի գիտեր՝ թէ առ նախանձու մատ-
նեցին զնա ։

Լա՛ մինչ նստէր յատենին, առաքեաց
առ նա կինն իւր՝ և ասէ՝ չկայ ինչ քո և
արդարոյն այնորիկ, զի բազում անցք ան-
ցին ընդ իս այսօր յանուրջս վասն նորա ։

Իսկ քահանայապետն և ծերք հաւա-
նեցուցին զժողովուրդն, զի ինքրեացն ըզ-
Բարաբրայն՝ և զՀիսուս կորուցեն ։

Պատասխանի ետ դատաւորն և ասէ
ցնոսա . զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ յեր-
կուց աստի ։ Լա՛ նորա ասեն՝ զԲարաբրա ։

Լա՛ ցնոսա Պիղատոս, իսկ զե՞ արարից
զՀիսուս զանուանեալն Վրիստոս ։

Լսին ամենեքեան . խաչեցի ։ Լա՛ նա ա-
սէ՝ զե՞նչ չար արար ։ Լա՛ նորա առաւել ևս
ազազակէին և ասէին . խաչեցի ։

Լա՛ տեսեալ Պիղատոսի՝ թէ ո՛ր ինչ օգնէ,
այլ առաւել խռովութիւն լինի, առեալ
ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի ժողովրդեանն՝
և ասէ՝ քառեալ եմ ես յարենէ՛ արդա-
ւոյդ այդորիկ, դուք գիտաս՞իք ։

Պատասխանի ետ ամենայն ժողովուրդն
և ասէ՝ արին՝ զորա ի վերայ մեր և ի
վերայ որդւոց մերոց ։

Հայնժամ՝ արձակեաց նոցա զԲարաբրայն,
և զՀիսուս զան հարեալ ետ ի ձեռս՝ զի
խաչեցի ։

Հայնժամ՝ զենուորք դատաւորին առին
զՀիսուս յապարանս, և ժողովեցին ի վե-
րայ նորա զամենայն զգունդն . մերկացին
զնա, և արկին զնովա քղամիդ կարմիր .
և բոլորեալ պսակ ի փշոց՝ եղին ի գլուխ
նորա, և եղեպն յաշու ձեռին նորա . ի ծունր
իջեալ առաջի նորա՝ կատակէին և ասէին .
ողջ եր, Թագաւոր Հրէից ։

Լա՛ թքեալ ի նա՝ առնուին զեղեգն և
ձեծէին զգլուխ նորա ։

Լա՛ յորժամ ձաղեցին զնա, մերկացու-
ցին ի նմանէ զքղամիդն՝ և աղուցին նմա
զիւր հանդերձն, և տարան զնա իխաչ հա-
նել ։

Լա՛ երեալ արտաքս՝ գտին այր մի Վի-
րենացի՝ անուն Սիմօն, զնա կալան պա-
հակ՝ զի բարձցէ զխաչն նորա ։

Լա՛ եկեալ ի տեղին անուանեալ Վոզգո-
թա, որ է տեղի կառափելոյ, ետուն նմա
ըմպել զինի ընդ լեզի խառնեալ . և իբրեւ
ձաշակեաց, ո՛ր կամէր ըմպել ։

Լա՛ հանեալ զնա ի խաչ, բաժանեցին
զհանդերձան նորա վիճակաւ . զի լցցի բանն՝
որ ասացաւ ի մարգարէէն . բաժանեցին ըզ-
հանդերձս իմ՝ յիւրեանս, և ի վերայ պատ-
մուճանի իմոյ վիճակս արկանէին ։

Լա՛ նստեալ պահէին զնա ։ Լա՛ եղին ի
վերայ զվտոյ նորա գրեալ զքնա նորա, թէ
այս է Հիսուս Թագաւորն Հրէից ։

Հայնժամ՝ հանին ընդ նմա ի խաչ երկուս
աւազակս, մի յաջմէ՝ նորա, և մի յա-
հակէ ։

Լա որ անցանէին՝ հայհոյէին զնա • շարժէին զզլուխ իւրեանց, և ասէին • վահ, որ քակէիր զտաճարն և զերիս ատուրս շինէիր զնա • ապրեցի զքեզ, թէ որդի ես Լստուծոյ՝ Էջ ի խաշէզ:

Ղոյնայ և քահանայապետն ձաղէին հանդերձ զպրօք և ծերօք և ասէին • զայլս ապրեցոյց, զենքն ոչ կարէ ապրեցուցանել • եթէ թագաւորէ Խորայեի՝ իջցէ այժմ ի խաշէզ՝ և հաւատասցուք զմա • եթէ յուսացաւ Դստուած, փրկեացէ այժմ զզա՝ եթէ կամի զզա • քանիս ասաց, եթէ Լստուծոյ որդի եմ:

Չնոյն և աւազակքն՝ որ խաշէալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա:

Լա ի վեց ժամէ ատուրս խաւար եղև ի վերայ ամենայն երկրի մինչև ցինն ժամն:

Լա զինն ժաման զոչեաց Յիսուս ի ձայն մեծ և ասէ • էլի, էլի, լամ սաբաթթմանի • այս ինքն է, Լստուած իմ, Լստուած իմ, ընդէր թողեր զնա:

Ոմանք յայնցանէ որ անդն կային, իրբե լուսն՝ ասէին • զչգիտ կարգայ դա:

Լա վազվազակի ընթացաւ մի ոմն ի նոցանէ, էառ սպունգ լի քացախով, և հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա:

Լա կէսն ասէին • թող տեսցուք եթէ զայ Եղեմ փրկել զզա:

Լա Յիսուս դարձեալ ազաղակեաց ի ձայն մեծ, և արձակեաց զոգին:

Լա ահա վարագոյր տաճարին ցեղաւ յերկուս, ի վերուստ մինչև ի վայր, և երկիր շարժեցաւ, և վէմք պատառեցան, և զերեզմանք բացան, և բազում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան, և ելեալ ի գերեզմանաց յետ յարութեանն նորա՝ մտին ի քաղաքն սուրբ, և երևեցան բազմաց:

Իսկ հարիւրապետն և որ ընդ նմա պահէին զՅիսուս՝ իրբե տեսին զշարժումն և զերեզման, երկեան յոյժ և ասն • արդարեւ Լստուծոյ որդի էր սա:

Ինն անդ կանայք բազումք, կային ի հեռաստանէ և հայէին, որք եկին զինի Յիսուսի ի Վալիլէէ պաշտել զնա • յորս էր Սարիամ մազդաղենացի, և Սարիամ Հակոբայ և Հովսեպ մայր, և մայր որդւոցն Օհրեղեայ:

Աւետիք Սաղմու ԿԸ. բնա ասա:

Լստուն ի կերակուր ինձ լնդի, և ի ծարաւ իմ արբուցին ինձ քացախ: Փոխ, Կեց զիս Լստուած, զի հասին ջուրք:

(Եւս զիբա և Աւետարան Աւագորիցա դատու է)

Ընթերցուածս Դստայեղ մարգարէի,
(ՎԼ, ԿԳ):

Իսկ այս անի է որ զիմեալ զայ Դստայեղ, կարմութիւն ձործոց իւրոց իրոտորայ, զեղեցիկ պատմութեանաւ և բուռն զօրութեամբ: Լա խօսիմ զարդարութիւն և իրաւունս փրկութեան:

Վասն էր կարմիր են ձործք քո, և հանգերծք իրբե հնձանահարի, լիոյ հնձանի կոխելոյ:

Հնձան հարի միայն, և ի հեթանոսաց ոչ որ էր ընդ իս • կոխելի գնոսա սրտմտութեամբ և ճիշեցի գնոսա բարկութեամբ և իջուցի յերկիր, և զամենայն հանգերծս իմ թաթառեցի • զի հասեալ էր ի վերայ նոցա որ հատուցման և ամ փրկութեան եկեալ հասեալ:

Հայեցայ՝ և ոչ որ էր որ օգնէր, զմտաւածի՝ և ոչ որ էր որ ի թիկունս հասանէր • փրկեաց գնոսա բազուկ իմ, և սրտմտութիւն իմ միայն զգէմ կալաւ • կոխելի գնոսա բարկութեամբ իմով, և զենի գնոսա սրտմտութեամբ իմով, և իջուցի գնոսա յերկիր:

Պօղոսի առաքելոյն Դարբայեցոց ի զիմոյն է
ընթերցուածս. (ՀԼ, ԹԻ, ԿԷ, 11):

Լա Վարիստոս եկեալ քահանայապետ հանդերձելոցն բարեաց, մեծան և կատարելովն և անձեռագործ խորանան, այս ինքն է՝ որ ոչ յայց արարածոց, և ոչ արեամբն նոխազաց և զուարակաց, այլ իւրով արեամբն եմուտ մի անգամ ի սրբութիւնսն, յախտենականս գտեալ զփրկութիւն:

Օ ի թէ արիւն ցլոցն և նոխազաց և մոխիր երնձոցն ցանեալ՝ զպղծեալսն սրբեր առ ի մարմնոց սրբութեանէ, յըշտի ևս առաւել արիւնս Վարիստոսի, որ ի ձեռն հոգւոյն յախտենականի մատոց զանձն աւարատ պատարազ Լստուծոյ, սրբեաց ըրդ իրզ մտաց ձերոց ի մեռելոտի զործոց անտի՝ պաշտել զԼստուած կենդանի:

Լա վասն այնորիկ նորոյ ուխտիս է միջ-
նորդ. զի յորժամ մահ լինիցի՝ ի փրկու-
թիւն վասն առաջին ուխտիս յանցանաց,
զաւտիս տոցն Տրախելալքն ի ժառան-
գութիւնն յախտենից:

Քանզի ուր կտակ է՝ հարկ է զմահ ի մեջ
բերել զկտակագրին. զի կտակ՝ յետ մահու
հաստատուն է. ապա թէ ոչ՝ զեաջող իցէ
հաստատուն մինչ կտակագրին կենդանի է.
ուստի և ոչ առաջինն առանց տրեան նո-
րողէր:

Քանզի իբրեւ պատմեցան ամենայն պա-
տուիրանք օրինացն ի Մովսիսէ ժողովրդ-
դեանն, առեալ զարիւն ցլոցն և նոխա-
դացն՝ ջրով և ըրգով կարմրով և զոպա-
յիւ, զկտակարանօքն իսկ և զամենայն ժո-
ղովոցեամբն սրսկեաց, և ասէ. այս է ա-
րիւն կտակին՝ զոր պատուիրեաց ձեզ Մա-
տուած:

Լա զերանաւն, և զամենայն կահիւ սպա-
սուն նոյնպէս սրսկեաց զարիւնն. և զրեթէ
ամենայն ինչ արեամբն սրբէր ըստ օրինացն,
և առանց հեղման արեան շինէր թոգու-
թիւն:

Ապա հարկ էր օրինաւորացն՝ այնպիսեօքն
սրբել, և բուն իսկ երկնաւորացն՝ առաւել
ևս պատարագօք քան զնոյնս. զի ոչ եթէ
ի ձեռագործ սրբութիւնն եմուտ Վրիտտոս՝
յորինակս ճշմարտութեանն, այլ ի բուն իսկ
յերկինս՝ յանդիման լինել երեսացն Մատու-
ծոյ վասն մեր:

Այլ զի բազում անգամ մատուցանիցէ
զանձն պատարագ՝ որպէս քահանայապե-
տին որ մտանէր ի սրբութիւն սրբութեան-
ցին ամի ամի արեամբ օտարաւ. սպա
թէ ոչ՝ պարտ էր նմա բազում անգամ
չարարել ի սկզբանէ աշխարհի. բայց արդ
աւասիկ միանգամ ի կատարած յախ-
տեանց յանարգութիւն մեղաց իւրով պա-
տարագաւն յայտնեալ է:

Լա զոր օրինակ կայ մնայ մարդկան մի
անգամ մեռանել, և յետ այնորիկ դա-
տաստան, նոյնպէս և Վրիտտոս մի անգամ
մատուցեալ պատարագ առ ի բաճալոյ բզ-
մեղս բազմաց. իսկ յերկրորդումն առանց
մեղաց յայտնեցի այնոցիկ՝ որ ակն ունի-
ցին նմա հաւատովք իփրկութիւն:

Երգ Լիւսիւս շնորհ զիմի Որթիւ:

Սրբոյ Մատարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի (ԺԼ. ԺԿ):

Վասն չարարանաց և խաղալութեան Տեառն մեղոյ
Վիտուսի Վրիտտոսի:

Եւ ժողովադակի ընդ առաւօտն խոր-
հօրդ արարեալ քահանայապետիցն
հանդերձ ծերօքն և դպրօք՝ և ամենայն ա-
տեանն՝ կապեցին զՀիսուս և տարան մատ-
նեցին Վիղատոսի:

Լա հարց զնա Վիղատոս և ասէ. զո՞ւ ես
թագաւորն Հրէից: Ղա պատասխանի ետ
նմա և ասէ. դու ասես:

Լա չարախօսէին զմանն, յոյժ քահա-
նայապետքն, և նա ոչ ինչ տայր պատաս-
խանի:

Իսկ Վիղատոս զարձեալ հարցանէր զնա.
ոչ ինչ տաս պատասխանի, տես քանի՛ ամ-
բաստանեն զբէն:

Լա Հիսուս այնուհետեւ ոչ ինչ ետ պա-
տասխանի, մինչև զարմանալ յոյժ Վիղա-
տոսի:

Բայց ըստ տօնի արձակէր նոցա զմի դք
զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին:

Լա էր՝ որում՝ անուն էր Վարաբբա՝
կապեալ ընդ խռովչան, որոց ի խռովին՝
այր մի սպանեալ էր:

Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել ամբօնն՝
և խնդրել որպէս սոփօր էր, զի արձակեա-
ցէ նոցա զՎարաբբայն:

Պատասխանի ետ Վիղատոս և ասէ ցնո-
սա. կամի՞ր զի արձակեցից ձեզ զարբայն
Հրէից:

Քանզի զիտէր՝ թէ առ նախանձու մատ-
նեցին զնա քահանայապետքն, որք և զամ-
բօնն հաւանեցուցին՝ զի արձակեցէ նոցա
զՎարաբբայն:

Վարձեալ պատասխանի ետ Վիղատոս
և ասէ ցնոսա. իսկ զե՞նչ կամիք թէ արա-
րից զարբայն Հրէից:

Լա նոցա զարձեալ աղաղակէին՝ յու-
զեալք ի քահանայապետիցն. ի խաչ հան
զդա:

Մեկ ցնոսա Վիղատոս. զե՞նչ ինչ չար
արարեալ իցէ զորա: Լա նորա առաւել ևս
աղաղակէին և ասէին. ի խաչ հան զդա:

Իսկ Պիղատոս իրրե զմիտս կամեցաւ հաճել զամբոխին, արձակեաց նոցա զԿարարբայն, և զՅիսուս զան հարեալ՝ ետ ի ձեռս զի ի խաչ երանիցէ:

Եւ զհետուորքն տարան զնա ի ներքս ի պալիթն՝ ուր հրապարակն էր. և կոչեն միանդամայն զամենայն զգուհոն. և ըզգեցուցանեն նմա քղամիդ կարմիր և ծիրանիս, և եղին ի գլուխ նորա պսակ արարեալ ի փշոց. և սկսան ողջոյն տալ նմա և ասել. ողջ եր, արբայդ Հրէից:

Եւ ձեռէին զգլուխն եղեգամբ, և թքանին ընդ երեսս, և ի ծունր իջեալ երկիր պազանէին նմա:

Եւ իրրե կատակեցին զնա, մերկացուցին զքղամիդն և զծիրանիս, և զգեցուցին նմա զերի հանդերձն. և ածին արտաքս զի ի խաչ հանցեն զնա:

Եւ ունէին պահակ զԱլմոնիւ Ախրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր եկեալ յաղարակէ, զհայրն Լիզբասնդորի և Սուփայ, զի բարձրէ զեաշախայսն նորա:

Եւ ածեն զնա ի Կողգոթմա՝ տեղի մի, որ թարգմանի՝ տեղի կառափելոյ:

Եւ տային նմա զինի զմոսեալ, և նա ոչ կառ. և հանին զնա ի խաչ:

Եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա, արկեալ վիճակս ի վերայ՝ թէ ո՞ զինչ առնուցու:

Եւր ժամ երրորդ, և հանին զնա ի խաչ:

Եւ էր զիր վնասուս նորա զրեալ, թէ թագաւոր է Հրէից:

Եւ ընդ նմա հանին ի խաչ երկուս աւագակո, մի ընդ աջմէ՝ և մի ընդ աջեկէ՝ նորա:

Եւ լցաւ զիրն որ ասէ, թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ:

Եւ որք անցանէինն՝ հայհոյէին զնա՝ շարժեալ զգլուխս իւրեանց, և ասէին. վահ, որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս շենէիր. ապրեցո՞ զանձն քո և էջ ի խաչէդ:

Դիցնպէս և քահանայապետին այսն աւարեալ ընդ միմեանս հանդերձ դպրոքն՝ ասէին. զայլս ապրեցոց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել. Բրիտոսդ արբայդ Խորայելի, իջէ այժմ՝ ի խաչէ այտի, զի տեսցուք և հաւատաացուք զմա: Եւ որ ընդ նմա ի խաչն երկալ էին՝ նախատէին զնա:

Եւ իրրե վեց ժամ եղև՝ խաւար կայաւ զամենայն երկիր մինչև ցինն ժամ:

Եւ յիններորդ ժամուն աղաղակեաց Յիսուս ի ձայն մեծ և ասէ. էլի, էլի, լամա տարաթմանի. որ թարգմանի, Լստուած իմ, Լստուած իմ, ընդէր թողեր զես:

Եւ ոմանք ի նոցանէ որ շուրջն կային զնովա՝ իրրե լուան, ասէին՝ թէ զԼիզբաս կարդայ:

Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելեց սպունդ մի քացախով, և հարեալ յեղեգան՝ տայր ընպէլ նմա, և ասէ. թ՛ոյլ տուր, տեսցուք՝ զայ՝ Լիզբաս իջուցանել զդա:

Եւ Յիսուս արձակեաց ձայն մեծ՝ և եհան զողի:

Եւ վարազոյր տաճարին պատառեցաւ յերկուս՝ ի վերուստ մինչև ի խոնարհ:

Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և եհան զողի, ասէ. արդարեւ այրս այս որդի Լստուծոյ էր:

Իսն և կանայք որ հայէին ի հեռաստանէ. յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի, և Մարիամ Յակովբոս փորրկան և Յովսեայ մայրն, և Սողովմէ, որք յորժամ էին ի Գալիլեա՝ զհետ չըջէին նորա, և պաշտէին զնա. և այլք բազում կանայք՝ որք ընդ նմա իսկ երեալ էին յերուսաղէմ:

Եւ զմեկոց Սաղմա՝ ձկն լման տաս:

Եղև ես որդէս բու. յաւերակն, արնեցայ՝ և եղև ես որդէս ծննդուկ միայն ի տանիս Գիոն, Տէր լուր աղօթից՝ խնց. աղաղակ:

Ընթերցուածս յԱշխարհ մարգարէի
(ՊԵՆ, ԺԵ. ԿԶ. 18):

Տէր ծանո՞ ինձ և ծանեացց, յայնժամ տեսի զգործս նոցա:

Եւ իրրե զգառն անմեղ վարեալ ի սպանդ, ոչ գիտացի թէ զինէն խորհեցան խորհուրդ շար և ասեն. եկայք արկցուք փայտ ի հաց նորա, և ջնջեսցուք զնա յերկրէն կենդանեաց, և անուն նորա մի ես յիշեցի:

Տէր զօրութեանց, որ ընտրես զերաւուսնրս, և քննես զերկամունս և զսիրտս, տեսից առ ի քէն զվրէժխնդրութիւն առ ի նոսա, զի քեզ յայտնեցի զերաւունս իմ:

Այսին պնդողիկ այսպէս ասէ Տէր ի վերայ արանցն Լնաթովթայ՝ որ խնդրեն զանձն քո, և ասեն՝ մի մարդարեանար վասն մեր, ապա թէ ո՛չ մեռանիս ի ձեռաց մերոց:

Այսին պնդողիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. ահաասիկ ես այց արարից ի վերայ նոցա. երիտասարդք նոցա սրով մեռցին, և ուստերք և դատերք նոցա սովով վախճանեցին:

Լս մնացորդք ո՛չ եղեցին նոցա. զի անից չարիս ի վերայ բնակացն Լնաթովթայ յամի այցելութեան նոցա:

Լրդար ես դու, Տէր, և մատուցից առաջի քո աղերս. բայց խօսեցայց զերաւունս. զե՛կ է, զի ճանապարհք ամբարշտաց յաջողեալ են, և երջանկացան ամենեքեան որ արհամարհէն զարհամարհանս:

Տնկեցեր զնոսա և արմատացան, ծնան որդիս՝ և արարին պտուղ. մերձ ես դու, Տէր, ի բերանս նոցա, և հեռի յերկիւմանց նոցա:

Լս դու, Տէր, զիտես զեհ, տեսեր զեհ՝ և փորձեցեր զսիրտ իմ՝ առաջի քո. ժողովեան զնոսա իրբե. զոչեար ի սպանումն, և նուիրեան զնոսա յառուր սպանման նոցա:

Մինչև յերբ սուգ ունիցի երկիր, և խոտ ամենայն վայրի ցամաքեցի. ի չարեաց բերնակցաց երկրին ապականեցան անասուն և թռչուն. զի ասացին թէ ո՛չ տեսցէ Լսառուած զճանապարհս մեր:

Ոտք քո ընթանան՝ և Լբուցեն զքեզ. զեարդ կազմեցին երկարութեամբ. իսկ արդ յերկրդ խաղաղութեան յուսացեալ ես. զե՞ զորձեցես ի վերանալ Հորդանան գետոյ:

Վանդի և եղբարքն քո և տուն և օր քո, և նոքա դասեցին քեզ, և նոքին աղակակեցին զկնի քո, կուտեցան ի վերայ քո. մի հաւատար նոցա զի խօսեցին բզբէն չարութիւն:

Լքի դուռն իմ, թողի զժառանգութիւն իմ, ետու զսիրելին անձին իմոյ ի ձեռս թշամեաց իւրոց. եղև ժառանգութիւն իմ ինձ իրբե առիւծ յանապատի. ետ ի վերայ իմ զբարբառ իւր, վասն այնորիկ ատեցի զնա:

Պարոն ասաքելոյն յԱբրայեցեաց թղթոյնէ
ընթերցուածս (Հէ Ժ. 57, 19):

Ոչինքն այսուհետև, եղբարք, համարձակութիւն ի մուտս սրբութեանցն արեամբն Հիսուսի, զոր նորոգեաց մեզ ճանապարհ նորոգ և կենդանի ի ձեռն վարագորին, այս ինքն է՝ մարմնոյն իւրոյ. և քահանայ մեծ ի վերայ տանն Լստուծոյ. մատիցոր ճշմարիտ սրտիւք լրութեամբ հաւատոց, լուսեցեալ զսիրտս ի խղճէ չարեաց և մկրտեալ զմարմնս ի ջուրն սրբութեան. պնդ կաշցուք զխոստովանութիւն անշարժ յուսոյն, զի հաւատարիմ է որ խոստացան:

Լս զգուշացուք միմեանց յորդորմամբ սիրոյ և զործոց բարեաց. և մի՛ թողցուք զժողովս միմեանց, որպէս սովոր են ոմանք. այլ մխիթարեսցուք, և այնչափ ևս առաւել՝ որչափ տեսանիցէք զօրն մերձեալ:

Չի կամակար մտօք եթէ յանցանիցեմք յետ ընդունելութեան զիտութեան ճշմարտութեանն՝ այսուհետև ո՛չ ևս պիտոյ է վասն մեզաց պատարագ, այլ ահա միմեանց լրութիւն զատաստանին, և նախանձ հոյն որ ուտիցէ զհակառակորդսն:

Արհամարհեալ ուրուք զօրէնսն Մովսիսի, առանց ողորմութեանց՝ առ երկուք կամ երկրք վկայիք մեռանէր. իսկ որչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ զորդին Լստուծոյ առ ոտն եհար, և զարին նորոյ ուտին խառնակ համարեցաւ՝ որով սրբեցան, և զչոզին շնորհաց թրշնամանեաց:

Լս զիտեմք զայն՝ որ ասացն. իմ են վրէժինդբութիւնք և ևս հատուցից, ասէ Տէր. և դարձեալ՝ թէ դատի Տէր բզժողովորդ իւր:

Ե՛ս մեծ է անկանել ի ձեռս Լստուծոյ կենդանոյ:

Երբ Բաբելոնէ. զինի թղթիւ:

Սրբոյ Լստարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (Հէ ԻԿ. 57, 66):

Սլան չարարանաց և խաղելութեան Տեսան մարդ
Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ իրբե այգ եղև, ժողովեցաւ ձեռակոյտ ժողովողեանն՝ քահանայապետն և զպիղք, և հանին անձին զնա յա-

տեանն իրենանց՝ և ասն. եթէ դու ես Վրիպտոսն, սաս մեզ :

Լսէ ցնոսա . թէ ասացից ձեզ, սակայն ո՞չ հաւատայք . և եթէ հարցից ինչ զձեզ՝ չտայք ինձ պատասխանի, կամ արձակիցէք :

Լայց յայտնէտէ նստցի որդի մարդոյ ընդ աշխէ՝ զորութեանն Լստուծոյ :

Լսէ ասնն ամենեքան . ուրմն դու ես որդին Լստուծոյ : Լսէ նա ասէ ցնոսա . դուք ասէք թէ ես եմ :

Լսէ նորա ասնն . զե՞նչ ևս պիտոյ է մեզ վկայութիւն, զի մեզնէ իսկ լուար ի բերանոյ դորա :

Լսէ յորոցեալ ամենայն բազմութիւնն նոցա՝ ածին զնա առ Պիղատոս :

Լսէ սկսան շարախօս լինել զմաննէ և ասել . դտաք զսա զի թիւրէր զազգս մեր, և արցելոյր իտալոյ հարկս կայսեր, և ասէր զանձնէ՝ թէ Վրիպտոսն իցէ լծազաւոր :

Իսկ Պիղատոս եհարց զնա և ասէ . զո՞ւ ես լծազաւորն Հրէից : Կապտասխանի ետ նմա և ասէ . դու ասացեր :

Լսէ Պիղատոս ցբահանայապետն և ցժողովուրդսն . չգտանեմ ինչ փաստ յառնրս յայսմիկ :

Լսէ նորա պնդէին, և ասէին, եթէ խռովէ զժողովուրդս, ուսուցանէ ընդ ամենայն Հրէաստան սկսեալ ի Վալիլէէ մինչև ցայսր :

Իսկ Պիղատոս իրրե լուաւ զՎալիլէէ, եհարց եթէ Վալիլեացի՞ իցէ այրն . և իբրև գիտաց եթէ յիշխանութենէ Հերովդի է, ետ տանել զնա առ Հերովդէս . քանզի և նա յերուսաղէմ՝ էր յաւուրսն յայնոսիկ :

Լսէ Հերովդէս իրրե ետես զՀիսուս, ուրախ եղև . յոյժ . զի ցանկալր ի բազում ժամանակաց տեսանել զնա . քանզի լսէր բազում անգամ զմաննէ, և ակն ունէր նշան ինչ լեալ տեսանել ի նմանն :

Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք, և նա ոչ ինչ ետ նմա պատասխանի :

Կային քահանայապետքն և զպիլրք՝ և պնդապոյնս շարախօսէին զմաննէ :

Երհամարհաց զնա և Հերովդէս հանդերձ իւրովք զորականօքն, և այսպն արաբեալ՝ էարկ զնովա հանդերձս սպիտակս, և ետ տանել անդրէն առ Պիղատոս :

Լսէ եղևն բարեկամք Պիղատոս և Հերովդէս յաւուր յայնմիկ . քանզի յառաջ թշնամիք էին միմեանց :

Առևաջ Պիղատոս զբահանայապետն և զիշխանս և զժողովուրդն, և ասէ ցնոսա . ածէք մատուցէք ինձ զայցա զայս իրրե զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն, և ահա սիկ առաջի ձեր դատեցայ, և փնաս ինչ ո՞չ դտի յառնս յայսմիկ՝ զորոց դուք շարախօսէք զդմաննէ :

Լսէ և ո՞չ Հերովդէս, քանզի ետու տանել զդա առ նա . և արդ ոչ ինչ մահու արժանի է զորձեալ դորա . խրատեցից զդա, և արձակեցից :

Օրի հարկ էր մի մի ըստ տօնի արձակել նոցա :

Լսէ նորա աղաղակէին ամենայն բազմութեամբն և ասէին . բարձ զդա, և արձակեալ մեզ զՎարաբբա, որ էր վասն խռովութեան իրիք եղևոյ ի քաղաքին և սպանութեան մտեալ ի բանտ :

Վարձեալ Պիղատոս սկսաւ խօսել, քանզի կամէր արձակել զՀիսուս :

Լսէ նորա անդրէն աղաղակէին և ասէին . ի խաչ հան զդա :

Լսէ նա երկոյս ասէ ցնոսա . զե՞նչ շարար սա . ոչ ինչ փաստ մահու դտի ի սմա . խրատեցից զսա և արձակեցից :

Լսէ նորա ստիպէին մեծաձայն՝ և խնդրէին զնա ի խաչ հանել . և զորանային բարաւքն նոցա և քահանայապետիցն :

Լսէ Պիղատոս հաւանեցաւ առնել ըզհայցուածս նոցա :

Երձակեաց նոցա զՎարաբբայն՝ զոր վասն խռովութեան և սպանութեան արկեալ էր ի բանտ, զոր և խնդրէինն իսկ, և ըզՀիսուս մատնեաց կամացն նոցա :

Իրրե առին զնացին զնա, ըմբռնեցին զոմն Սիմոն Սիւրենացի՝ որ զայր յանդէ, եղին ի վերայ նորա զխաչն՝ բերել զկնի Հիսուսի :

Լսէ երթայր զհետ նորա բազմութիւն ժողովրդեանն, և կանանց՝ որ կօծէին և աշխարհէին զնա :

Վարձաւ Հիսուս և ասէ ցնոսա . դրստեք Լորուսաղեմի, մի լայք ի վերայ իմ, այլ լացէք ի վերայ անձանց և ի վերայ որդւոց ձերոց . զի եկեցեցն աւուրք յորս տաի-

ցեն, թէ երանի ամբողջ և որովայնից՝ որ ոչ ծնան, և ստեանց՝ որ ոչ զիեցուցին:

Հայնժամ սկսանիցին ասել լերանց՝ թէ անկերուք ի վերայ մեր, և բլրոց՝ թէ ծածկեցէք զմեզ:

Չի եթէ ընդ փայտ դալար զայս առնեն, ընդ շորն զե՞նչ լինիցի:

Լճին և այլ երկուս չարագործս՝ ըսպանանել ընդ նմա:

Իբրեւ չոգան ի տեղին կոչեցեալ զազաթըն, անդ հանին զնա ի խաշ, և ըզարագործան՝ զոմն ընդ աջմէ և զոմն ընդ ձախմէ խաշեցին:

Լա Հիսուս ասէ. Հայր, թող գոցա՛ն զի ոչ գիտեն զենչ գործեն: Լա ի բաժանել զհանդերձս նորա, արկին վիճակս. և կայր ժողովուրդն հայեցեալ: Ընդոսնէին զնա իշխանքն հանդերձ նորօք՝ և ասէին. զայլս ապրեցոյց, ապրեցուցէ և զանձն՝ եթէ դա է Վրիստոս որդի Լստուծոյ ընտրեալն:

Եայն առնէին զնա և զնոտորքն, և կեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա քաջախ, և ասէին. եթէ դու ես թազաւորն Հըրէից՝ փրկես զանձն քո:

Լա էր զիր զրեալ ի վերայ նորա, Հուսարէն և Վաղմատրէն և Արքայեցեղեն զրով, թէ սա է արքայն Հըրէից:

Իսկ մի ոմն ի կախելոց չարագործացն հայցնէր զնա՝ և ասէր. ոչ՝ դու ես Վրիստոս, փրկես զանձն քո և զմեզ:

Պատասխանի եւ ընկերն աստեղով նըմա՝ և ասէ. չերկնէն դու յԼստուծոյ՝ զի ինմին պատժի կաս. և մեք յիրաւի, զի արժանի որոց գործեցաքն՝ առնումք բոհատուցումն, և սա ապիրատ ինչ ոչ գործեաց:

Լա ասէ ցՀիսուս. յիշև՛ զկս, Տէր, յորժամ զայցես արքայութեամբ քով:

Լա ասէ ցնա Հիսուս. ամէն ասեմ քեզ, այսօր ընդ իս իցես ի գրախտին:

Լա էր իբրեւ վեցերորդ ժամ. և խաւար եղև ի վերայ ամենայն երկրի մինչև ցիննեւրորդ ժամ. խաւարեցաւ արեգակն:

Լա հերձաւ վարագոյր տաճարին ընդ մէջ:

Լա կարգաց ցՀիսուս ի ծայն մեծ՝ և ասէ. Հայր, իճեաւ քո աւանդեմ զհոգի իմ: Չայս իբրեւ ասաց՝ եհան զոգի:

Լա տեսեալ հարիւրապետին զոր ինչ եղևն, փառաւոր արար զԼստուած և ասէ. արդարեւ այս այս արդար էր:

Լա ամենայն ժողովուրդն որ եկեալ էին, և տեսանէին զտեսին զայն և ըզգործ, բաղնէին զկործա՝ և զաւանային:

Վայն և ամենայն ծանօթքն նորա ի հեռատունէ, և կանայք որ եկեալ էին ըզհեռ նորա ի Վալիէէ՝ և տեսանէին զայն:

Ութերորդ Մարգնս՝ ձեռն ասա:

Ընձն իմ որդէս երկիր ծարաւ ի է առ քեզ. վաղկացակի ընդ ինձ Տէր, զի նա աղեցաւ յինէն հոգի իմ: Փոխ, Տէր ըւր ապօթից լոնց:

Ընթերցուածս ի Չարախ մարգարէէ:

(Պաւ. Ժ. Գ. Գ. 5):

Եւ եկեցէ հասցէ Տէր Լստուած իմ և ամենայն սուրբք ընդ նմա. և եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ոչ եղիցի լոյս. և ցուրտ և պարզ՝ եղիցի օր մի. և օրն այն յայտնի հեռան, ոչ տիւ իցէ՝ և ոչ զիշեր, և ընդ երեկս եղիցի լոյս:

Հաւուր յայնմիկ եղիցիցի ծուր կենդանի Աշրուսաղէմ, կէս նորա ի ծոփն առաջին, և կէս նորա ի ծոփն որ յետոյ. զամառն և զգարուն նոյնպէս եղիցի. և եղիցի Տէր թազաւոր ի վերայ ամենայն երկրի:

Հաւուր յայնմիկ եղիցի Տէր մի. և առնուն նորա մի, պատել զամենայն երկիր, զանապատն ի Վարայ մինչև ցԱնմոն ընդ կողմն հարաւոյ Աշրուսաղէմի. և Հոամ ի տեղով իւրում կացցէ. ի դրանէն Բենիաւմինի մինչև ի տեղի դրանն առաջնոյ. մինչև ի դուռն անկեանցն, մինչև ցարաւարկն Լսամայիլի, մինչև ի հանձանս թազաւորին. և բնակեցեն ի նմա, և նոովք ոչ եւ լինցին. և բնակեցէ Աշրուսաղէմ՝ յուսով:

Պօղոսի առաքելոյն ի հիմնադրոյն Լաւնի թղթիցն է ընթերցուածս. (Հ. Գ. Գ. 13):

Պատուիրեմ քեզ առաջի Լստուծոյ՝ որ կենդանի առնէ զամենայն, և Հիսուսի Վըրիստոսի՝ որ վկայեաց առաջի Պննոտացոյ Պիղատոսի զբարոյք դաւանութիւնն, պահէ քեզ զպատուիրանն, անբիծ՝ անարատ, մինչև ի յայնտեմ ին հեռան մերոյ Հիւ-

սուսի Վրիտտոսի՝ զոր յիւր ժամանակա-
ցուցցէ երանելին, և միայն հօրը, թագա-
ւոր թագաւորաց, և Տէր Տերանց:

Ար միայն ունի դամաճառութիւն՝ բնականա-
յի լոյս անմտոյց, զոր ոչ ոք ետես ի մարդ-
կանէ, և ոչ տեսանել կարող է՝ որում պա-
տիւ և զօրութիւն յախտեանս՝ ամեն:

Երբ. Ա. Բ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ի. Լ.

Արդոյ Աւետարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ
Հօհաննուս. (Ժ. Ժ. Ի. Է. Ը. Թ. Ժ. Ի. Լ.):

Վ. Զան խաչեալ բնես Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիտտոսի:

Եւ նորա առեալ տանէին զնա. և բար-
ձեալ էր ինքնին զտաշախայտն, և
կրակէր ի տեղին՝ որ անուանէր Վազաթան,
և կռէր Լորդեցեալէն Վազգոթմա. ուր և ի
խաչն իսկ հանին զնա, և ընդ նմա երկուս
ևս այլա աստի և անտի, և ի միջն բզէի-
սուս:

Վրեաց և տոխտակ մի Պիղատոս, և եղ
իսկերոյ խաչին. և էր գրեալ. Հիսուս Վա-
զգոթեցի թագաւոր Հրէից:

Չայն տախտակ ընթերցան բազումք ի
Հրէից, զի մօտ էր ի քաղաք անդր տեղին՝
ուր խաչեցան Հիսուս. և էր գրեալ Եբ-
րայեցեալէն՝ Վազմաւորէն՝ և Հռոմարէն:

Ման ցՊիղատոս քահանայապետն Հը-
րէից. մի՛ գրեր թագաւոր Հրէից, այլ թէ
նա ասաց՝ թագաւոր եմ Հրէից:

Պատասխանի ետ Պիղատոս. զոր ինչ
գրեցի՝ գրեցի:

Իսկ զհնուորքն իբրեւ հանին ի խաչ զՀի-
սուս, առին զհանդերձս նորա և արարին
չորս մասունս, իւրաքանչիւր զհնուորի մա-
սն. իսկ զպատմութեանն քանզի էր առանց
կարանի ի վերուստ փորանկեալ ամենին,
ասեն ցմիմանս. մի՛ պատառեցուր զայդ,
այլ արկցուր վեճակս ի վերայ զօրս՝ ում և
կըցէ:

Չի լըցի գիրն որ ասէ. բաժանեցին բզ-
հանդերձս իմ՝ յիւրեանս, և ի վերայ պատ-
մութեանի իմոյ վեճակ արկին: Չինուորքն՝
զայս ինչ գործեցին:

Իւ կային առ խաչն Հիսուսի մայրն
նորա, և քոյր մօր նորա Սարիամ՝ Սղէով-
պայ, և Սարիամ՝ Սաղգաղենացի:

Հիսուս իբրեւ ետես զմայրն և զաշակեր-
տն զոր սիրէր՝ զի կայր մօտ, ասէ ցմայրն.
կին դու, ահա որդի քո:

Մայր ասէ ցաշակերտն. ահա մայր քո:
Իւ յայնմ ժամանակէ էառ աշակերտն
զնա առ իւր:

Հետ այսորիկ իբրեւ գիտաց Հիսուս, եթէ
ահա ամենայն ինչ կատարեալ է, զի կա-
տարեցի գիրն՝ ասէ, ծարաւի եմ:

Իւ անդ կայր աման ինչ լի քացախով.
և նոցա սպունգ լցեալ քացախով ընդ
ընդոյ՝ շուրջ եղեալ զմշտեալ զոպայի, մա-
տուցին ի բերան նորա:

Իբրեւ էառ Հիսուս զքացախն հանդերձ
ընդունէ՝ ասէ. ամենայն ինչ կատարեալ է:
Իւ խոնարհեցուցեալ զլուխ՝ աւանդեաց
զողին:

Իսկ Հրեայքն՝ քանզի ուրաթ էր, զի
մի՛ անդէն ի խաչն աղանիցին մարմնն
մինչև ցարաթն, զի էր օր մեծ շարա-
թուն այնորիկ, աղաչեցին զՊիղատոս, զի
խորտակեցն զբարձս նոցա, և բարձցին:

Իկին զհնուորքն, և զառաջնոյն խոր-
տակեցին զբարձս, նոյնպէս և զմիւսոյն
որ ընդ նմա ի խաչն իւրեալ էր:

Իայց իբրեւ եկին առ Հիսուս, և տեսն
զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին
զբարձս նորա. այլ մի ոմն ի զհնուորացն
տիգաւ խոցեաց զկողս նորա, և վաղվազա-
կի ել արին և ջուր:

Իւ որ ետեսն վկայեաց, և ճմարիտ է
վկայութիւն նորա. և նա գիտէ՝ եթէ ճը-
մարիտ ասէ, զի և գուր հաւատասցիք:

Իյս եղև, զի լըցի գիրն, եթէ ոսկր
նորա մի՛ փշեցի՝ և դարձեալ միւս գիր
ասէ, եթէ հայեցին ի նա՝ յոր խոցեցին:

Առ ապա Երմի. Ի. Եւ իւր քաղաքս, ըստ վերայ կանանի, բաց
աստ, զառքն զառքն զառքն զառքն, և զառքն իւր իւրեալսն իւր
փառսն, և ոչն ըստ կարգին. նոյնպէս փառսն զառքն եւ իւր
ալ, զառքն զառքն, ալ իւր իւրեալսն, ալ իւր իւրեալսն ի վերն ե-
րաս. Ապա Երմի. Ի. Եւ իւր քաղաքս, զերն փարցոյ Սառքն իւր
Սառքն զառքն, և զառքն զառքն, զառքն իւր և զիւրեալսն
և արձակեցին:

Իսկ ի տառերորդ ժաման ժողովոյ յեկեղեցին, կատարեցին
զկարգ թաղման Գրիգորի Ստեփանոս, Բայր Նախ Եւսեբիոս և Սա-
րգիս. Եւ զառքն՝ զառքն. Եւսեբիոս:

Եւսեբիոս ի կերակուր ինչ լի զի. և ի ծարաւ իմ՝ արքունիկն
ինչ քացախս փոխ, Եւ զիցին սեղանք նոցա:

Տէր ծանօն ինձ և ծանեայց. յայն-
ժամ՝ տեսի զգործս նոցա:

Լս իրրե զդառն անմեղ վարեալ ի սպանդ,
ոչ զիտացի թէ զինէն խորհեցան խոր-
հուրդ չար և ասեն. եկայք արկցուք
փայտ ի հաց նորա, և ջնկեցուք զնա յերկ-
րէն կենդանեաց, և անուն նորա մի՛ ևս
յիշեցի:

Տէր զօրութեանց, որ ընտրես զերաւու-
նքս, և քննես զերկիւմունս և զսիրտս, տե-
սից առ ի քէն զվեժժանդրութիւն առ ի
նոսս. զի քեզ յայտնեցի զերաւունս իմ:

Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր ի վե-
րայ արանցն Լնաթովմայ՝ որ խնդրեն
զանձն քո, և ասեն՝ մի՛ մարդարեւնար
վասն մեր, ապա թէ ոչ՝ մեռանիս ի ձե-
ռաց մերոց:

Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր զօ-
րութեանց. ահաապիկ ես այց արարից ի
վերայ նոցա. երկուսասորդ նոցա սրով մեռ-
ցին, և ուստեք և զստեք նոցա սովով
վախճանեցին:

Լս մնացորդը ոչ եղեցին նոցա. զի ածից
չարիս ի վերայ բնակչացն Լնաթովմայ յա-
մի այցելութեան նոցա:

Ըրգար ես դու, Տէր, և մատուցից ա-
ռաջի քո աղերս. բայց խօսեցայց զերաւունս.
զե՞ և զի ճանապարհը ամբարշտաց յաջո-
ղեալ են, և երջանկացան ամենեքեան որ
արհամարհեն զարհամարհանս:

Տնկեցեր զնոսս և արմատացան, ծնան
որդիս՝ և արարին պտուղ. մերձ ես դու,
Տէր, ի բերանս նոցա, և հեռի յերկա-
մանց նոցա:

Լս դու, Տէր, զիտես զիս, տեսեր զիս՝ և
փորձեցեր զսիրտ իմ՝ առաջի քո. ժողո-
վան զնոսս իրրե զոչխար ի սպանումն, և
նուիրես զնոսս յաւուր սպանման նոցա:

Մինչև յերբ սուգ ունիցի երկիր, և խոտ
ամենայն վայրի ցամաքեացի. ի շարեաց բը-
նակեաց երկրին ապականեցան անասուն և
թռուռն. զի ասացին թէ ոչ տեսցէ Լս-
տուած զճանապարհս մեր:

Ոտք քո բնթանան՝ և լքուցեն զքեզ.
զեւորդ կողմիցիս երկվարօք. իսկ արդ յեր-

կիրդ խաղաղութեան յուսացեալ ես. զե՞
գործիցես ի վերանայ Հորդանան գետոյ:

Վանդի և եղբարքն քո և տուն հօր
քո, և նորա դուստրն քեզ, և նորին ա-
ղաղակեցին զկնի քո, կուտեցան ի վերայ
քո. մի՛ հաւատար նոցա զի խօսեցին ըզ-
քէն չարութիւն:

Լքի զտուն իմ, թողի զժառանգութիւն
իմ, ետու զսիրելին անձին իմից ի ձեռս
թշնամեաց իւրոց. եղև ժառանգութիւն
իմ ինձ իրրե. առիւծ յանապատի. ետ ի
վերայ իմ՝ զբարբառ իւր, վասն այնորիկ ա-
տեցի զնա:

Ահաաղիկ ի միտ առցէ մանուկ իմ.
վերացի և բարձրացի և փառաւո-
րեցի յոյժ:

Չոր օրինակ զարմացին բազումք ի վե-
րայ քո, այնպէս անշքեացի տեսիլ քո ի
մարդկանէ, և փառք քո յորդուց մարդկա-
նէ:

Լսնպէս զարմացին ազգք բազումք ի վե-
րայ քո, և կարկեցին թաղաւորք զերանս
իւրեանց. զի որոց ոչ պատմեցաւ վասն նո-
րա՝ տեսցին, և որոց ոչ իցէ լուեալ՝ ի միտ
առցեն:

Տէր, ո՞ հաւատաց լոյս մերում, և բազուկ
Տեառն ում՝ յայտնեցաւ:

Պատմեցաք առաջի նորա իրրե զմանուկ,
իրրե զարմատ ի ծարաւուտ երկրէ. ոչ գոյր
նորա տեսիլ և ոչ փառք. տեսաք մեք ըզ-
նա, և ոչ գոյր նորա տեսիլ և ոչ զեղեց-
կութիւն. այլ տեսիլ նորա անարգ՝ նուա-
ղեալ քան զամենայն որդուց մարդկան:
Լսր մի ի հարուածս, և զիտէ համբերել
ցառոց. զի զարձուցեալ զերեսս իւր՝ ա-
նարդեցաւ և ոչ ինչ համարեցաւ:

Կա զմեզս մեր բառնայ և վասն մեր
չարչարի, և մեք համարեցաք զնա ի ցաւս և
ի հարուածս և ի չարչարանս իրրե յՄատու-
ծոյ:

Եւ այց նա վերադարեցաւ վասն մեզաց մե-
րոց, և պատժեցաւ վասն մերոց անօրէնու-
թեանց. խրատ խաղաղութեան մերոյ ինձմ,
և նորա վերջն բժշկեցաք:

Լաւ ասաց Մատուած. բղետեցէ՛ երկիր զբանջար խոտոյ, սերմանել սերմն ըստ ազգի՝ և ըստ նմանութեանս. և ծառ պտղաբեր՝ առնել պտուղ ըստ ազգի իւրում, որոյ սերմն իւր ի նմին ըստ ազգի ի նմանութիւն ի վերայ երկրի: Լաւ եղև այնպէս:

Լաւ համ երկիր բանջար խոտոյ, սերմանել սերմն որ է ի վերայ ամենայն երկրի. և փայտ պտղաբեր՝ առնել պտուղ, որոյ սերմն իւր ի նմին ըստ ազգի ի վերայ երկրի. և ետես Մատուած զի բարի է. և եղև եւրեկոյ, և եղև վաղորդայն, որ երբորդ:

Լաւ ասաց Մատուած. եղեցին լուսաւորք ի հաստատութեան երկնից, ի լուսաւորութիւն ի վերայ երկրի, և մեկնել ի մէջ տունջեան և ի մէջ գիշերոյ. և եղեցին ի նշանս և ի ժամանակս և յաւուրս և ի տարիս. և եղեցին ի լուսաւորութիւն ի հաստատութեան երկնից ծագել յերկիր: Լաւ եղև այնպէս:

Լաւ արար Մատուած զերկուս լուսաւորան զմեծամեծս. զլուսաւորն մեծ՝ յիշխանութիւն տունջեան, և զլուսաւորն փոքր յիշխանութիւն գիշերոյ, և զաստեղս. և եղ զնոսա Մատուած ի հաստատութեան երկնից լուսաւոր լինել յերկիր, և իշխել տունջեան և գիշերոյ, և մեկնել ի մէջ լուսայն և ի մէջ խաւարին. և ետես Մատուած զի բարի է. և եղև երեկոյ, և եղև վաղորդայն, որ շորորդ:

Լաւ ասաց Մատուած. հանցեն ջուրք զեռուն շնոց կենդանեաց, և թռչունս թեւաւորս ի վերայ երկրի ըստ հաստատութեան երկնից: Լաւ եղև այնպէս:

Լաւ արար Մատուած կէտս մեծամեծս, և զամենայն շունջ զեռնոց կենդանեաց՝ զոր հանին ջուրք ըստ ազգի իւրեանց, և զամենայն թռչունս թեւաւորս ըստ ազգի. և ետես Մատուած զի բարի են:

Լաւ օրհնեաց զնոսա Մատուած և ասէ. աճեցէ՛ք և բազմացարո՛ք, և լցէ՛ք զճուրղ որ ի ծովս. և թռչունքդ բազմացին ի վերայ երկրի:

Լաւ եղև երեկոյ, և եղև վաղորդայն, որ հինգերորդ:

Լաւ ասաց Մատուած. հանցէ՛ երկիր շունջ կենդանի ըստ ազգի շորբոսանի, և սողու-

նրս և զազանս երկրի ըստ ազգի: Լաւ եղև այնպէս:

Լաւ արար Մատուած զգազանս երկրի ըստ ազգի, և զանասունս ըստ ազգի, և զամենայն սողունս երկրի ըստ ազգի իւրեանց. և ետես Մատուած զի բարի են:

Լաւ ասաց Մատուած. արտօցո՛ւք մարդ ըստ պատկերի մերում՝ և ըստ նմանութեան, և իշխեցէ՛ ձկանց ծովու և թռչունոց երկնից և անասնոց և ամենայն երկրի և ամենայն սողնոց՝ որ սողեն ի վերայ երկրի:

Լաւ արար Մատուած զմարդն ի պատկեր իւր, ըստ պատկերի Մատուոյ արար զնա, արու և էգ արար զնոսա:

Լաւ օրհնեաց զնոսա Մատուած և ասէ. աճեցէ՛ք և բազմացարո՛ք և լցէ՛ք զերկիր, և տիրեցէ՛ք զմա, և իշխեցէ՛ք ձկանց ծովու և թռչնոց երկնից և ամենայն անասնոց և ամենայն երկրի և ամենայն սողնոց՝ որ սողեն ի վերայ երկրի:

Լաւ ասաց Մատուած. ահա ազգիկ ետու ձեզ զամենայն խոտ սերմանելի՝ սերմանել սերմն, որ է ի վերայ ամենայն երկրի, և զամենայն փայտ որ ունիցի յինքեան պտուղ սերման սերմանելոյ. ձեզ լցի ի կերակուր, և ամենայն զազանաց երկրի, և ամենայն թռչնոց երկնից, և ամենայն սողնոց՝ որ սողեն ի վերայ երկրի՝ որ ունիցի շունջ կենդանի. և ամենայն խոտ զապար ի կենակուր: Լաւ եղև այնպէս:

Լաւ ետես Մատուած զամենայն զոր արար, և ահա բարի են յոյժ. և եղև երեկոյ, և եղև վաղորդայն, որ վեցերորդ:

Լաւ կատարեցան երկինք և երկիր և ամենայն զարդ նոցա:

Լաւ կատարեաց Մատուած յաւուրն վեցերորդի զգործս իւր՝ զոր արար. և հանգեաւ յաւուրն եօթներորդի յամենայն գործոց իւրոց՝ զոր արար. և օրհնեաց Մատուած զօրն եօթներորդ, և սրբեաց զնա. զի ի նմա հանգեաւ յամենայն գործոց իւրոց՝ զոր սկսաւ առնել Մատուած:

Լաւ է զիւր արարածոց երկնի և երկրի, յաւուր յորում արար Մատուած զերկինս և զերկիր, և ամենայն բանջար վայրի՝ մինչ չև լեւլ էր ի վերայ երկրի, և զամենայն խոտ վայրի մինչ չև բուսեալ էր, զի չև ես էր տե-

դադեալ Տեառն Լստուծոյ ի վերայ երկրի. և մարդ չէր՝ որ գործէր զերկիր:

Եւ այց աղբիւր ելանէր յերկրէ և ոռոգանէր զամենայն երեսս երկրի:

Եւ ստեղծ Տէր Լստուած զմարդն հող յերկրէ. և փշեաց յերեսս նորա շունչ կենդանի, և եղև մարդն յողի կենդանի:

Եւ անկեաց Լստուած զգրախտն յԵդեմ ընդ արեւելս, և եղ անդ զմարդն զոր ըստեղծ:

Եւ բուսոց ևս Տէր Լստուած յերկրէ զամենայն ծառ գեղեցիկ ի տեսանել և քաղցր ի կերակուր, և զծառն կենաց ի մէջ զբրախտին, և զծառն գիտելոյ զգիտութիւն բարոյ և չարի:

Եւ գետ ելանէր յԵդեմայ ոռոգանել ըզգրախտն. և անտի բաժանի ի չորս առաջս:

Եւ նուն միոյն փիտոյն. նա է որ պատէ զամենայն երկիրն Լստուայ, անդ ուր ոսկին է, և ոսկի երկրին այնորիկ աղնիւ. և անդ է սուտակն և դահանակ:

Եւ անուն գետոյն երկրորդի Գեհոն. նա պատէ զամենայն երկիրն Եթովպացոց:

Եւ գետն երրորդ՝ Տիգրիս, նա է որ երթայ յանդիման Լստրեստանի: Եւ գետն չորրորդ Լսփրատէս:

Եւ էառ Տէր Լստուած զմարդն զոր արար, և եղ գնա ի գրախտին փափկութեան գործել զնա և պահել:

Եւ պատուիրեաց Տէր Լստուած Լդամայ և ասէ. յամենայն ծառոց որ է ի գրախտիդ՝ ուտելով կերիցես:

Եւ այց ի ծառոյն գիտութեան բարոյ և չարի՝ մի՛ ուտիցէք, զի յորում աւուր ուտիցէք ի նմանէ՝ մահու մեռանիցիք:

Եւ ասաց Տէր Լստուած. ո՛ր է բարոք մարդոյդ միայն լինել, արտոցուք զմա օգնականն բոս զմա:

Եւ ստեղծ ևս Տէր Լստուած զամենայն գաղանս վայրի և զամենայն թռչունս երկնից. և էա՞ծ գնոսա առ Լդամ՝ տեսանել զենչ կոչեացէ գնոսա. և ամենայն շնչոյ կենդանոյ զենչ և. անուանեաց Լդամ, այն անուն է նորա:

Եւ կոչեաց Լդամ՝ անուանս ամենայն առնանոց, և ամենայն թռչնոց երկնից, և ամենայն գաղանաց վայրի. բայց Լդամայ ո՛չ պտա օգնական նման նմա:

Եւ էարկ Տէր Լստուած թմոթթիւն ի վերայ Լդամայ, և ննջեաց. և էառ մի ի կողեց նորա՝ և եկեց ընդ այնր մարմին. և շնեաց Տէր Լստուած զկողն զոր էառ Լդամայ ի կին, և էա՞ծ գնա առ Լդամ:

Եւ ասէ Լդամ. այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին ի մարմնոյ իմոյ. առ կոչեացի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ:

Վ անն այնորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղեցին երկուքն ի մարմին մի:

Եւ էին երկոքեան մերկ՝ Լդամ և կինն իւր, և ո՛չ ամաչէին:

Եւ օձն էր իմաստնաղոյն քան զամենայն գաղանս որ ի վերայ երկրի զոր արար Տէր Լստուած: Եւ ասէ օձն ցկինն. զե՞ք է զի ասաց Լստուած, թէ յամենայն ծառոց որ իցեն ի ներքս ի գրախտի այդր՝ մի՛ ուտիցէք:

Եւ ասէ կինն ցօձն. ի պողոյ ծառոց զբրախտիդ կերիցուք, բայց ի պողոյ ծառոյն՝ որ է իմէջ գրախտին, ասաց Լստուած, մի՛ ուտիցէք ի նմանէ, և մի՛ հուպ լինիցիք՝ զի մի՛ մեռանիցիք:

Եւ ասէ օձն ցկինն. ո՛ր եթէ մահու մեռանիցիք. զի գիտէր Լստուած թէ յորում աւուր ուտիցէք ի նմանէ, բանայցն աչք ձեր, և լինիցիք իւրեւ զաստուածս՝ ճանաչել ըզբարի և դար:

Եւ ետա կինն զի բարի էր ծառն ի կերակուր և հաճոյ աչաց հայելոյ, և գեղեցիկ ի տեսանել. և էառ ի պողոյ նորա, եկեր. և ետ առն իւրում ընդ իւր, և կերան. և բացան աչք երկոցոնց, և գիտացին զի մերկ էին. և կարեցին տեսնա թոյնոյ, և արարին իւրեանց արածանիկս:

Եւ լուան զհայն զգնալոյ Տեառն Լստուծոյ ի գրախտի անդ ընդ երեկս, և թաքեան Լդամ և կինն իւր յերեսաց Տեառն Լստուծոյ՝ ի մէջ ծառոց գրախտին:

Եւ կոչեաց Տէր Լստուած զԼդամ, և ասէ ցնա. ո՞ր ես:

Եւ ասէ. լուայ զհայն քո ի գրախտի աստ՝ և երկեայ. քանզի մերկ էի և թաքեայ:

Եւ ասէ ցնա. ո՞պառմեաց քեզ թէ մերկ ես. բայց եթէ ի ծառոյն յորմէ պատուիրեցի քեզ՝ անտի և եթէ չուտել, կերամք արդեօք ի նմանէ:

և ո՛ր խնայեցեր յորդիգ քո սիրելի վասն իմ:

Համբարձ Վրբաճամ զաւ իւր և ետես, և ահա խոյ մի կախեալ կայր զճառոյն սարեկայ զեղնեաց. և զնաց Վրբաճամ և էառ զխոյն, և եհան զնա յողջակեղ փոխանակ Խաճակայ որդւոյ իւրոյ:

Եւ կոչեաց Վրբաճամ զանուն տեղւոյն այնորիկ Տէր ետես. զի ասիցեն ցայսօր ի լերինս յայմիկ Տէր երեւցաւ:

Եւ կոչեաց Տրեւտակ Տեառն զՎրբաճամ երկիցս անգամ յերկնից և ասէ. յանձն իմ երդուայ, ասէ Տէր, փոխանակ զի արարեր դու զբանդ զայդ, և ո՛ր խնայեցեր յորդիգ քո սիրելի վասն իմ. այն օրհնելով օրհնեցից զքեզ, և բազմացուցանելով բազմացուցից զդասակ քո իրբեւ զաստեղս երկնից բազմութեամբ, և իրբեւ զաւազ առ ամին ծովու. և ժառանգեցէ զաւակ քո զքաղաքս Տակառակորդաց իւրոց. և օրհնեացին ի զաւակի բում ամենայն ազգք երկրի. փոխանակ զի լուար ձայնի իմում:

Այլ: Զանդիկ ձեռնդ իմ: ԶՏէր ասէ:

Ընթերցուածս յԱշխի:
(ԳԼ. ԺԴ):

Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ընդ Մարտի յերկրին Ազիպտացոց, և ասէ. ամիսս այս եղեցի ձեզ սկիզբն ամաց, առաջին եղեցի ձեզ յամիսս տարւոյ:

Խօսեաց ընդ ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Խաբայելի և ասացես. ի տաներորդում ամենանս այսորիկ առցեն իւրեանց իւրաքանչիւր ոչխար ըստ տունս ազգացն իւրեանց, ոչխար ըստ երդ:

Եւ եթէ ասկաւ իցեն ի տանն որպէս թէ չիցեն բաւական լինել ոչխարին, առցէ ընդ իւր զղրացի իւր և զենկեր իւր ըստ մարդաթաւի. իւրաքանչիւր ըստ բաւականի իւրում համարեցի յոչխարն:

Առխար կատարեալ արու, տարեոր, անարատ լիցի ձեզ, յօղեաց և յայծեաց առնուցուք. և եղեցի ձեզ պահեստ մինչև ի չորս և ի տասն աւուր ամնոյս այսորիկ, և զենցեն զնա ամենայն բազմութիւն ժողովրդեանն որդւոցն Խաբայելի ընդ երեկս. և առցեն յարենէ անտի և զիցեն ի վերայ երկուց սե-

մոցն և բարաւորին տանցն յորս ուտիցեն զնա ի նստս:

Եւ կերիցեն զմիսն ի գիշերիս յայմիկ խորովեալ հրով. և բազարջ ընդ եղեգի կերիցեն. և ո՛ր ուտիցէք ի նոցանէ հում, և ո՛ր պախ եփեալ ջրով, այլ խորովեալ հրով. զզուխն ոտիւքն հանգեծ, և զփորտախն առաւ:

Եւ ո՛ր թողուցուք ի նմանէ յայդ, և ոտիւք մի բեկանիցէք ի նմանէ. և որ ինչ մնացէ ի նմանէ յայդ՝ հրով այրեսցիք:

Եւ այսպէս ուտիցէք. զօտիք ձեր ընդ մէջս, և կոչեցէ ձեր յոտս, և ցուպք ձեր ի ձեռին. փութանակի ուտիցէք, զի զատիկ Տեառն է:

Եւ անցից ընդ ամենայն երկրից Ազիպտացոց ի գիշերիս յայմիկ, և հարից զամենայն անդրանիկ երկրից Ազիպտացոց ի մարդոց մինչև յանասուն. և յամենայն գիսն Ազիպտացոց արարից մեծ ժնդրութիւն, զի ես եմ Տէր:

Եւ եղեցի ձեզ արինդ նշանակեալ ի վերայ տանց՝ յորս ուտիցէք դուք անդ, և տեսից զարինդ և ապրեցուցից զձեզ. և ո՛ր լինիցին ի ձեզ հարուածք ի սատակել՝ յորժամ հարկանիցեմ յերկրից Ազիպտացոց:

Եւ եղեցի ձեզ արինդ այդ ի յիշատակ, և տօնեցէք զդա՝ տօն Տեառն յազգս ձեր. օրէն յաւիտեական տօնեցէք զդա:

Չեթմն օր բազարջ ուտիցէք, յառաջ նրմէ իսկ օրէ անտի՝ անհետ առնիջիւր զիմոր ի տանց ձերոց. ամենայն որ ուտիցէ խմորեալ՝ սատակեցի անձն այն յԽաբայել:

Հառաջնիւ օրէն մինչև յօրն եօթներորդ. և օրն առաջին կոչեցի սուրբ, և օրն եօթներորդ նուիրեալ եղեցի ձեզ սուրբ, զամենայն դօրձ սպասու մի գործիցէք ի նմն, բայց միայն որ գործիցի ամենայն անձին այն միայն գործեցի ձեզ:

Եւ պահեսցիք զպատուիրանս իմ զայս, զի յաւուր յայմիկ հանից զգործութիւն ձեր յերկրէս Ազիպտացոց. և առնիցէք զօրս զայս յազգս ձեր օրէն յաւիտեական:

Ի սկսանել չորեքտասներորդի աւուր ամսոյն առաջնոյ՝ յերկրորեայ բազարջ ուտիցէք մինչև ց. քսան և մի օր ամնոյն ցերեկոյ. զեթմն օր մի գտցի խմոր ի տունս ձեր. ա-

մնայն որ ուտիցէ խմորեալ՝ սատակեցի անձն այն ի ժողովբոցնէ Իսրայելի։ յեկաց և ի բնակաց երկրին խմորեալ մի՛ ուտիցեն։ յամնայն բնակութեան ձերում՝ ուտիցէք բազարը։

Եւ կոչեաց Մովսէս զամնայն ծերակոյտ որդւոցն Իսրայելի, և ասէ ցնոսաւ երթայք առէք ձեզ ոչխար ըստ ազգս ձեր, և զենձիք ի դատիկ։

Եւ առնուցուք մշտիկ զոպայի թաթաւեալ յարեան որ առ դրօքն իցէ, և սրբակեանք զբարաւորան և զերկորումը սեմօքն յարենէ անտի որ առ դրօքն։ Բայց դուք մի ելանիցէք իւրաքանչիւր ըստ դուռն տան իւրոյ մինչև ցառաւտաւ։

Եւ անցէ Տէր հարկանել զնգիպտացիսրդ։ և տեսանիցէ զարիւնն որ ի վերայ բարաւորին և ի վերայ երկուց սեմոց, և զանց անիցէ Տէր զդրօքն։ և ոչ տայցէ թոյլ սատակին մտանել ի տունս ձեր և հարկանել։

Եւ պահանջէր զբանս զայս՝ օրէն բեղ և որդւոց քոց մինչև ցյալիտեան։

Այսին հոգեւոր ծերութեամբ Տէր ասէ։

Բնութեցուածս ի Յօնանու մարգարէկ։
(ԳԼ. Ե.)

Եւ եղև բան Տեառն առ Յօնան Մանթեայ՝ և ասէ։

Երբ և գնաս ի Նիւոէ բազար մեծ, և քարոզեսձիւր անդ, զի ել ազադակ չարութեան նորա առ իս։

Եւ յարեաւ Յօնան փախել ի Թարսիս յերեսաց Տեառն։ Էջ ի Յոպպէ և եզիտ նա՝ որ երթայր ի Թարսիս, ետ գինս՝ և եմուտ ի նա՝ նաւել բնդ նոսա ի Թարսիս յերեսաց Տեառն։

Եւ Տէր յարոց հօղմ ի ծովուն՝ և եղև մերիկ մեծ ի ծովուն, և նաւն ի վտանգի կայր ի խորտակել։

Եւ երկեան նաւավազն երկիւղ մեծ, և ազադակէին առ իւրաքանչիւր սատուածս իւր։ և ընկեցին զկարասին որ էր ի նաւին ի ծով անդր՝ զի թեթեացուցեն յինքեանց։

Եւ Յօնան իջեալ ի խորշ մի նաւին՝ ննջէր և խորդայր՝ մատեաւ առ նա նաւապետն և ասէ։ զի՛նչ է այդ՝ զի խոր-

դասդ, արբ կարդա՞ զՏէր Մատուած քո։ Թերեւս ապրեցուցէ զմեզ Մատուած, և մի՛ կորիցուք։

Եւ ասն իւրաքանչիւր ցրնկեր իւր։ և կայր արկցուք վեճակս՝ և զիտացուք, վասն ոյր են չարիքս այս ի վերայ մեր արկին վեճակս, և ել վեճակն Հոփնանու։

Եւ ասն ցնաւ պատմեալ մեզ, վասն էր են չարիքս այս մեծ։ զի՛նչ արուեստ է քո, ուստի՞ գաս կամ յո՞ երթաս, յորմէ՞ աշխարհէ ես՝ կամ յորմէ՞ ժողովբոցնէ։

Եւ ցնոսաւ ծառայ Տեառն եմ ես, և զՏէր Մատուած երկնից պաշտեմ, որ աբար զծով և զցամաք։

Եւ երկեան արբն երկիւղ մեծ, և ասն ցնաւ զի՛նչ զործեցեր զայդ։ Եւ զիտացին թէ յերեսաց Տեառն փախուցեալ էր, քանզի պատմեալ նոցա։

Եւ ասն ցնաւ զի՛նչ արացուք բեղ՝ և դադարեցէ ծովս ի մէջը։ Եւ ի ծովն առաւել ևս խռովեալ էր՝ և յարուցանէր մերիկ ի վերայ նոցա։

Եւ ասէ ցնոսաւ Հոփնան. առէք բնկեցէք զիս ի ծովդ, և դադարեցէ ի ձեռն ծովօր։ զի զիտեմ ես եթէ վասն իմէ մերթիկոս այս մեծ ի վերայ ձեր։

Եւ Նանային արբն դարձուցանել զնաւն ի ցամաք, և ոչ կարէին, զի ծովն ևս քան զիս խռովէր և սաստկանայր ի վերայ նոցա։

Դադարեցին առ տէր և ասն. բան լիցի, Տէր, մի՛ կորիցուք վասն անձին առ նրա այտորիկ, և մի՛ ածեր ի վերայ մեր աբիւն արդար, զի դու, Տէր, որպէս կամեսցար՝ և արարեր։

Եւ առին զՀոփնան և ընկեցին ի ծովն, և դադարեաց ծովն ի խռովութենէ իւրմէ։ և երկեան արբն երկիւղ մեծ ի Տեառնէ, զենին զոչս Տեառն և ուխտեցին ուխտաւ։

Եւ հրամանս ետ Տէր կիտին մեծի կլանել զՀոփնան, և էր Յօնան ի փոր կիտին զերիս տիւս և զերիս զիշերս։

Եւ եկաց Հոփնան յաղթես առ Տէր Մատուած ի փորոյ կիտին, և ասէ ի նեղութեան իմում ազադակեցի առ Տէր Մատուած իմ, և լուա ինձ յորովայնէ դրժուտ ազադակի իմում։ Ընդ, Տէր, ձայնի իմում։ Ընկեցեր զիս ի խորս արտից ծովու, և զեղոր պաշարեցին զիս։ Եւ մնայն զբօսանք

քո և արեք քո անցին ի վերայ իմ. և ասացի՝ թէ մերժեցայ յաշաց քոց, արդ իցե՞ թէ յաւելեց չայել ի տաճար սուրբ քո։

Հեղան զինն ջուրք մինչև յոգիս, անդուռիք անհասարկիք պաշարեցին զես։

Դմուտ գլուխ իմ՝ ընդ փապարս լերանց, իջե յերկիր՝ որոյ նիզք իւր աղեր յախտենից, ելցեն յապականութենէ կեանք իմ։

Եւ քեզ, Տէր Եստուած իմ, ի նուազել հոգւոյ իմոյ կարգացի, զՏէր յիշեցի, և եկեացն աղօթք իմ ի տաճար սուրբ քո։

Ար պահէին զունայնութիւն և ըզտուութիւն զողորմութիւնս իւրեանց թողին, այլ ես ի ծայն օրհնութեան և խոստովանութեան մատուցից քեզ պատարազ զոր ուխտեցի, և հատուցից փրկութեան հեռան։

Եւ հրամայեցաւ ի հեռանէ վեշապ ձրկանին՝ և եթուք զնա ի ցամաք։

Եւ եղև բան հեռուն առ չոփանս երկրորդ անգամ՝ և ասէ. արի զնա ի Նինուէ քաղաք մեծ, և քարոզեալի ի նմա բոտ առաջին քարոզութեանն զոր խօսեցայ առ քեզ։

Հարեաւ չոփանս և զնաց ի Նինուէ, որպէս խօսեցաւ ընդ նմա Տէր. և Նինուէ եր քաղաք մեծ Եստուծոյ, իբրև գնաց եւրց առուր ճանապարհի։

Եւ սկսաւ չոփանս մտանել ի քաղաքն իբրև առուր միտլ գնաց ճանապարհի, քարոզեաց և ասէ, այլ ևս երեք առուրք՝ և Նինուէ կործանեցի։

Եւ հաւատացին արբ Նինուէացիք յԵստուած, և քարոզեցին պահս և քուրճ ըզդեցան ի մեծամեծաց մինչև ցփորունս իւրեանց։

Եւ հաս բանն առ թաղաւորն Նինուէացւոց, յարեաւ յաթոռոյ իւրմէ և մերկացաւ զպատմեման իւր, զգեցաւ քուրճ և նստաւ ի վերայ մեկնոյ։

Եւ քարոզեցաւ և պատմեցաւ ի Նինուէ՝ ի թաղաւորէն և ի մեծամեծաց իւրոց, թէ մարդ և անասուն՝ խաշն և արջառ՝ մի ինչ ճաշակեցեն և մի՛ ճարակեցեն՝ և մի՛ ջուր արբցեն։

Եւ զգեցան քուրճ մարդ և անասուն, և ազաղակեցին առ Եստուած սրտի մտօք, և դարձան յիւրաքանչիւր ճանապարհաց իւրեանց չարաց՝ և յանիրաւութենէ՝ որ ի

ձեռս իւրեանց, և ասեն. ո՞ գիտէ ապաշուեցէ Եստուած և դարձցի ի բարկութենէ սրտմտութեան իւրոյ, և մի՛ կորցուք։

Եւ ետես Եստուած զգործս նոցա՝ զի դարձան իւրաքանչիւր ի ճանապարհաց իւրեանց չարաց, և զգնացաւ Եստուած ի վերայ չարեանց՝ զոր խօսեցաւ ասնել նոցա, և ոչ արար։

Եւ տրտմեցաւ չոփանս տրտմութիւն մեծ և խռովեցաւ, և եկաց յաղօթմա առ Տէր Եստուած, և ասէ. ո՞վ Տէր, ո՞չ այս այն բանք են իմ մինչ էի անգէն յերկիրն իմում. վասն այնորիկ աճապարեցի փախել ի թարսիս, զի գիտէի թէ ողորմած ես դու և զթած, երկայնամիտ և բազումօղորմ, և զղմանաս ի վերայ չարեաց. և արդ, Տէր Տէր, առ զոգի իմ յինէն, զի լաւ է ինձ մեռանել՝ քան թէ իցեմ կենդանի։

Եւ ասէ Տէր ցչոփանս, թէ արգարև յոյժ տրտմեալ իցես։

Եւ ել չոփանս ի քաղաքէ անտի, և նրստաւ յանդիման քաղաքին, և արար իւր հովանի, և նստաւ ընդ հովանեան, մինչև տեսանիցէ թէ զինչ լինիցի քաղաքին։

Եւ հրաման ետ Եստուած զգմենոյն, և ել ի վերայ գլխոյն չոփանս՝ լինել նմա հովանի ի վերայ գլխոյ նորա, զովացուցանել զնա ի տառապանաց իւրոց, և ուրախ եղև չոփանս ի վերայ զգմենոյն ուրախութիւն մեծ։

Եւ հրաման ետ Եստուած որդանն՝ առաւօտուն ի փաղել անդր, և հար զգրգմենին՝ և ցամաքեցաւ. և եղև ի ծագել առեւուն հրամայեաց Եստուած հոգմոյ խորշակի տապախաւնի, և անկաւ արևն ըզգլխովն չոփանսու. և կայր ի տարախաւսի և քաղէին ողիք նորա. և ասէր, լաւ էր ինձ մեռանել քան զայս կեանս իմ։

Եւ ասէ Տէր Եստուած ցչոփանս. թէ արգարև յոյժ տրտմեալ իցես ի վերայ զգմենոյն։ Եւ ասէ. յոյժ տրտմեալ եմ մինչև ցմահ։

Եւ ասէ Տէր. դու խնայեցեր ի զգմենին՝ յոր ոչ եղեր ինչ աշխատ, և ոչ սնուցեր զնա. որ գիշերի ել, և միւս գիշերի կորեաւ։

Եւ ոչ խնայեցից ի Նինուէ քաղաք մեծ, յորում բնակեալ են աւելի քան զերկոտա-

սան բեր մարդիկ՝ որ ո՛ր ծանեան զաջ և զահեակ իւրեանց, և անասուն բազում:

Ընթերցուածս յշնից
(Գ.Լ. Ժ.Գ. հէ. 21):

Լսեղև յառաւօտին պահուն՝ հայեցաւ Տէր ի բանակն Ազիպտացոց սեամբ հրոյն և ամպոյ, և խռովեաց զբանական Ազիպտացոցն. և կապեաց զանիւս կռուաց նոցա, և վարէր զնոսա բռնութեամբ:

Լսեն Ազիպտացիքն. փախիցուք յերեսաց Իսրայել, զի Տէր պատերազմի վասն նոցա ընդ Ազիպտացիս:

Լսաւ Տէր ցՈւփսէս. ձգեալ զձեռն քո ի վերայ ծովուդ, և կարկատեցի անդրէն ջուրդ, և ծածկեաց զԱզիպտացիսդ, ըզկառս զոցա և զհեծեալս իւրեանց:

Լսե ձգեաց Ուփսէս զձեռն իւր ի վերայ ծովուն, և դարձաւ ջուրն ընդ առաւօտն ի տեղի իւր. և Ազիպտացիքն փախեան յերեսաց ջրոյն, և թօթափեաց Տէր զԱզիպտացիսն ի մէջ ծովուն, և դարձուցեալ ըզջուրսն՝ ծածկեաց զկառս և զհեծեալս և զամենայն զորութիւն փարաւոնի, որ մտեալ էին զհետ նոցա ի ծով անդր. և ո՛ր մնաց ի նոցանէ և ո՛ր մի:

Լսե որդիքն Իսրայելի գնացին ընդ ցամաք ի մէջ ծովուն, և ջուրն պարիսպ էր ընդ աջմէ նոցա և ընդ ահեկէ իւրեանց:

Լսե ապրեցոյց Տէր զԻսրայել յառու յայնմիկ ի ձեռաց Ազիպտացոցն:

Լսե ետես Իսրայել զԱզիպտացիսն մեռեալս առ ափն ծովուն. և ետես Իսրայել զձեռն մեծ զոր արար Տէր ընդ Ազիպտացիսն. և երկեաւ ժողովուրդն ի Տեառնէ, և հաւատացին յԱստուած և ի Ուփսէս ծառայ նորա:

Հայնժամ՝ երդեաց Ուփսէս և որդիքն Իսրայելի զօրհանութիւնս զայս Աստուծոյ, և ասեն. օրհնեսցուք զՏէր՝ զի փառք է փառաւորեալ. զերիվարս և զհեծեալս նոցա ընկեց ի ծով. օղնական ընդունելի իմ Տէր, և եղև ինձ ի փրկութիւն: Այս է իմ Աստուած և փառաւոր արարից զսա. Աստուած հօր իմոյ, և բարձր արարից զսա:

Տէր խորտակէ զպատերազմնս, Տէր անուն նորա:

Օկառս փարաւոնի զգորութիւնս նորա ընկեց ի ծով, զբնախոս հեծելոց և զբաւառաղէնս. ընկզմեցան ի ծով Արամիս:

Խորք ծածկեցին զնոսա, ընկեան յանդունդս իբրև զվէմ:

Ըջ քո Տէր փառաւորեալ է զորութեամբ, աջ քո Տէր խորտակեաց զվէմնամբն:

Լսե բազմութեամբ փառաց քոց մանրեցեր զհակառակորդս, առաքեցեր զբարկութիւն քո և եկեր զնոսա իբրև զեղեգն:

Լսե հողմով սրամտութեամբ քով պատուեցան ջուրք, պաղեցան իբրև զպարիսպ ջուրք. պաղեցան ալիք ի մէջ ծովուն:

Լսաց թէմնամբն. հալածեցից և հափց, բաժանեցից զաւարն, և լրացից ի նոցանէ զանձն իմ. սատակեցից սրով իմով, տիրեցեղ նոցա ձեռն իմ:

Առաքեցեր զհօգն քո, և ծածկեաց ըզնոսա ծով. ընկզմեցան իբրև զկապար ի ջուրս սասափիս:

Ո՛վ իցէ նման քեզ յաստուածս Տէր, և կամ ո՛վ նմանիցէ քեզ՝ փառաւորեալդ ի սուրբս, սրանելի փառք՝ որ առնես զնշանս. ձգեցեր զաջ քո՝ և եկուլ զնոսա երկիր:

Առաջնորդեցեր արդարութեամբ ժողովորդեան քում այսմ զօր փրկեցեր. մրիսիւթարեցեր զօրութեամբ քով ի բանակեալ սրբութեան քո:

Լուսն աղգք և բարեպան. և երկունք կարան զբնակիւս Վանանացոց:

Հայնժամ՝ տազնապեցան դատաւորք Լսե զովմայ և իշխանք Ուփարացոց: Ապաւ զնոսա զողովմն, հալեցան ամենայն բնակիւք Վանանացոց:

Ընկցի ի վերայ նոցա ա՛հ և երկիւղ, մեծութեամբ բազկի քո քարացին: Մինչև անցցէ ժողովուրդ քո, Տէր, մինչև անցցէ ժողովուրդ քո այս՝ զօր ստացար:

Տարեալ տնկեցես զնոսա ի խառն ժառանգութեան քո, ի պատրաստութիւն բնակութեան քո, զորարարեր Տէր սրբութիւն, Տէր՝ զօր պատրաստեցին ձեռք քո. Տէր թաղաւոր յախտեան և յախտեան և ես:

Օհ մտին երիվարք փարաւոնի կառօք և հեծելովք նորա ի ծով, և եւծ ի վերայ նոցա Տէր զջուրս ծովուն, և որդիքն Իսրայելի գնացին ընդ ցամաք ի մէջ ծովուն:

Լու էառ Մարիամ մարգարէ քոյրն Ե-
հարանի զԹմուկն ի ձեռն իւր, և եկն ա-
մենայն կանայք զհետ նորա թմբիօք և
պարուք. և յառաջէր Մարիամ և ասէր.
օրհնեսցուք զՏէր, զի փառօք է փառա-
ւորեալ. զերիվարս և զհեծեալս բնկէց ի ծով:

Եւ ապա լուցին ջաջս և կտնթիւք, և ասցին մեծղէնս ի ձեռս
ամենեցուն. և եկեալ միարան յառեանն՝ արածիցին Շարին քէ Լու-
սանայն և Երանայն զիկն և զնոյն ձեռքով ձեռքով զնոյն ասէր.

Ելցե Պատարարկն յզգեստարկէ:

Բնթի երցուածս յԵրանայն մարգարէէ:
(Գ.Լ. Կ.)

Լուսաւորեաց լուսաւորեաց, Երուսաղէմ,
զի հասեալ է լոյս քո, և փառք Տեառն ի
վերայ քո ծագեացն:

Օյի ահա խաւար ծածկեաց զերկիր, և
մառախուղ զհեթանոսս. բայց ի քեզ Տէր
յայտնեցի, և փառք նորա ի քեզ երեսե-
ցին, և գնացին թագաւորք ի լոյս քո, և
հեթանոսք ի ծագել լուսոյ քո:

Համբարձ շուրջ զքեզ զաշս քո, և տես
ժողովեալ առ քեզ զամենայն մանկունս
քո. զի եկին հասին ի հեռաստանէ որ-
դիք քո, և դստերք քո ի վերայ ուսոց նո-
ցա բարձեալ բերիցին:

Հայնժամ տեսես և խնդացես, եր-
կիցես և զարհուրեցես ի սրտի քում. զի
փոխեցի ի քեզ մեծութիւն ծովու և աղ-
զաց և ժողովրդոց:

Եկեացն ի քեզ երամակք ուղտուց, և
ծածկեացն զքեզ ուղտերամակքն Մարիա-
մու և Վեփայ. ամենեքեան ի Սարայ եկե-
ցն, բերել ոսկի և կնդրուկ և ականս պա-
տուականս, և զփրկութեան Տեառն առ-
ցին զաւետիս:

Լու ամենայն խաչներն Վեդարու ժողո-
վեցին առ քեզ, և խոյքն Վարէովթայ ամ-
ցին և մատուցին, ընդունելի պատարագ ի
վերայ սեղանոյ իմոյ և տուն աղօթից իմոց
փառաւորեցի:

Ող ին սղբա որ իրրե զամպ թըռու-
ցեալ են, և իրրե զաղաւնիս ձագախառն
երամովն գան առ իս:

Ինձ ակն ունին կողքեր և նաւք Թարսի,
յառաջագոյն ածել զբողիս քո ի հեռաստա-
նէ. զարծարծն և զոսկի ընդ իւրեանս, վա-

սն անուան Տեառն սրբոյն, և վասն սրբոյն
Խորայելի փառաւորելոյ:

Լու շենեացն որդիք այլազգեաց զպարիս-
պրս քո, և թագաւորք նոցա բնծայեցին
քեզ. զի վասն բարկութեան իմոյ հարի
զքեզ, և վասն ողորմութեան իմոյ սիրեցի
զքեզ:

Լու բացցին դրոնք քո հանապազորդ ի
տուէ և ի դիւերի, և մի փակեցին, կրել
ի քեզ զզօրութիւն աղզաց. և զթագաւո-
րս իւրեանց ամիցեն առ քեզ. զի աղգք և
թագաւորք որ քեզ ոչ ծառայիցեն կորի-
ցեն, և աղգքն աւերելով աւերեցին:

Լու փառքն Լիւրանանու առ քեզ եկե-
ցն, սարգիւն և սօսիւ և նոճով և մայ-
րիւ՝ առհասարակ փառաւոր առնել զտե-
ղիսրութեան իմոյ, և զտեղի ոտից իմոց
փառաւորեցից:

Եւ զնոյն ձեռքով ձեռքով զնոյն ասէր.

Բնթի երցուածս ի Յորայ:
(Գ.Լ. Լ.Բ.)

Ող է դա՛ որ թագուցանէ յինէն ըզ-
խորհուրդս, ժողովեալ զբանս ի սրտի, և
համարի յինէն թաքուցանել:

Պնդեա իրրե այր զմէջ քո, հարցից ըզ-
քեզ՝ և տուր ինձ պատասխանի:

Որ էիր մինչ ես հիմունս արկանելի
երկրի. պատման ինձ եթէ խելամուտ իցես
հանձարոյ:

Ող եզ զափ դորա թէ զիտիցես, կամ
ո՞ղ արկ ի վերայ դորա լար:

Յէր վերայ հաստատեցան աղեր դորա,
ո՞ղ է որ արկ զվէմն անկեան ի զմա:

Հորժամ եղեն աստեղք ծեօք, ամենայն
հրէշտակք աստեղաց օրհնեցին զիս մեծա-
նայն, և ամենայն հրէշտակք իմ գովեցին:

Փակեցի զծով դրամբք, յորժամ ծնաւ
յորովայնէ մօր իւրոյ ելանել:

Եզի նմա զմէջ ի հանդերձ, և զմառա-
խուղ նմա ի խանձարութ:

Եզի նմա զասմանս՝ եղեալ փականս և
դրունս. ասացի, ցայդ վայր եկեացես՝ և
այլ մի անցանիցես, այլ այդրէն ի քեզ
խորտակեցին աղեր քո:

Եթէ առ քեւ կարգեցի զլոյսն առաօ-
տին: Երուսեակն տես զվարդ իւր հասա-

նել ի վերայ թեւոց երկրի, թօթափել զամպարիտս ի նմանէ:

Կամ թէ քո առեալ զՏոն կա՝ քստեղծեր կենդանի, և խօսուն եզիր զնա յերկրի:

Եւ մերժեցնի զլոյսն յամպարտաց, ըզրազուկս ամբարտաւանից խորտակեցնի:

Հասնայ իցես յակն ծովու, և ընդ հետս անդնդոց շրջեցա՛ր:

Բանայցեն քեզ ահիւ դրունք մահու, բարապանաց զժոխոց ի տեսանել զքեզ՝ ոտքսիցեն:

Խեղամուտ իցես լայնութեան առ ի ներքոյ երկնիցս, աղէ պատմեա ինձ՝ որչափ իրցէ:

Օհ՛նչ երկիր իցէ յորում լոյսն ազանիցի, կամ զե՛նչ տեղի խաւարի:

Տանիցին դիս ի սահմանս նոցա, եթէ խելամուտ իցես շաւղաց նոցա:

Իսերես զիտիցեն և ընդ այն ժամանակս իակ ծնեալ իցես, և թիւ աւուրց քոց լազու՛մ իցէ:

Երթեալ իցես ի շտեմարանս ձեան, և ըզգանձս կարկտի տեսնայ իցես:

Համբարեալ կայցէ քեզ ի ժամանակս թշամակաց, յոր մարտի և պատերազմի:

Ուտո՞ք երանիցէ եղեամբ, կամ տիւիցի հարաւ ի ներքոյ երկնից:

Ո՞ պատրաստեաց զհոսանս սաստիկս անձրեաց, և զճանապարհս ամպրոպաց տեղեալ յերկիր, ուր ո՛չ զոյ մարդ յանապատ յանձարդի, յազեցուցանել զանկոխն և զանշենն, և բղետեցուցանել զոյս զալարոյր:

Ո՞ է հայր անձրեի, և ո՞վ է որ ծնաւ զշագս ցօղոյ:

Յօ՞ր արդանդէ ելանէ սառն, և զեղեամբն ո՞ ծնաւ յերկինս:

Ընթիւ երցուածս ի Յետեայ որդւոյ՝ Կաւեայ. (Է. Ե.):

Եւ եղև յետ վախճանելոյն Մովսիսի ծառայի Տեառն, խօսեցաւ Տէր ընդ Հետեայ որդւոյ Կաւեայ պաշտօնէի Մովսիսի և ստէ. Մովսէս ծառայ իմ՝ վախճանեցաւ արդ յարուցեալ անցցես ընդ այդ Հորդանան դու և ամենայն ժողովուրդ քո՝ յերկիրն զոր ես տաց որդւոցն Իսրայելի:

Յամենայն տեղիս յոր հասնեցին զքո նացք ոտից ձերոց՝ ձեզ տաց զնա, որպէս

խօսեցայ ընդ Մովսիսի. զանապատն, և ըզԼիբանաներն, մինչև ցզեան մեծ՝ ցզեան Լիբատ, զամենայն երկիրն Բևտացոց. մինչև ցծոյն վերջն, ի մոիցն արևու՝ ձեզ լեցին սահմանքն:

Եւ ո՛չ դք կայցէ ընդ դէմ ձեր զամենայն աւուրս կենաց քոց: Եւ որպէս էի ընդ Մովսիսի, նոյնպէս եղեց և ընդ քեզ. և ո՛չ թոռդեց զքեզ և ո՛չ անտես արարից զքեզ: Օտրացիր, և քաջ լեր. զի դու բաժանեցես ժողովրդեանդ այդմիկ զերկիրն՝ զոր երդուայ հարցն քոց տալ դոցա:

Եւ որ զօրացիր և քաջ լեր յոյժ, պահել և առնել ըստ ամենայն օրինացն որպէս պատուիրեաց քեզ Մովսէս ծառայ իմ. և մի խտորիցիս ի նոցանէ յաջ կամ յաշահակ, զի խելամուտ լեցիս ամենայնի զինչ և զորձեսցես:

Եւ մի մերժիցես զգիր օրինացս այսոցիկ ի բերանոյ քումմէ, և խոկացես ի դա ի տուէ և ի զիշերի, զի լինացիս առնել զամենայն զրեպտդ ի դմա. և ապա յաջողեցիս և ուղղեսցես զճանապարհս քո, և ապա խելամուտ լինիցիս:

Եւ ապա տուիրեմ քեզ, զօրացիր և քաջ լեր. մի՛ զանգիտիցես և մի՛ երկնեցիս, զի ընդ քեզ է Տէր Եստուած քո յամենայն տեղիս ուր և երթայցես:

Աղբիւ հոգեդէ ճորտութիւն զնէ ուտ

Ընթեցուածս ի Չորրորդ ինազաւորութեանց (Գլ. Ի):

Եւ եղև ի վերացուցանել Տեառն զԼիւան շարժմամբ յերկինս, և գնացին Լիւան և Լիլիսէէ ի Վաղդազաւ. և ստէ Լիւան ցԼիլիսէէ, նիստ դու աստ, զի Տէր առաքեաց զես ի Բեթէլ:

Եւ ստէ Լիլիսէէ. կենդանի է Տէր և կենդանի է անձն քո՝ եթէ թօթից զքեզ:

Եւ եկին ի Բեթէլ. և ելին որդիք մարգարէիցն որ ի Բեթէլ՝ առ Լիլիսէէ, և ասեն ցնա. թէ գիտիցեն զի այսօր առնու Տէր զտէրդ ի գլխոյ քումմէ: Եւ ստէ. դիտեմ և ես, լուռ լերուք:

Եւ ստէ Լիլիսէ ցԼիլիսէէ. նիստ դու աստ, զի Տէր առաքեաց զես յԵրիբով: Եւ ստէ. կենդանի է Տէր, և կենդանի է ան-

ձրն քո՝ եթէ թողից զքեզ: Եւ եկին յԱրիւրով:

Եւ մատնան որդիք մարգարէիցն որ յԱրիւրով՝ առ Լիզիսէ, և ասն ցնաւ. եթէ զիտիցն զի այսօր առնու Տէր զտէրբդ ի զվոյ քումի: Եւ ասէ. զիտեմ և ես, լուս լիւրս:

Եւ ասէ ցնա Լիզիս. նիստ դու աստ, զի Տէր առաքեաց զիս ի Յորդանան: Եւ ասէ Լիզիսէ. կենդանի է Տէր և կենդանի է անձն քո՝ եթէ թողից զքեզ: Եւ զնացին երկոքեան, և յիսուն այր յորդոց մարգարէիցն, և կացին ի Տանդիպոլ ի բացեայ, և երկոքեան կացին յերևն Յորդանանու:

Եւ էառ Լիզիս զմաշկեակն իւր, ծալեաց և եհար զձուրն, և բաժանեցաւ ջուրն յայսկոյս և յայնկոյս, և անցին երկոքեան ընդ ցամաք:

Եւ եղև ընդ անցաննն նոցա, ասէ Լիզիս ցԼիզիսէ. խնդրեալ զինչ արարից քեզ, մինչ չև վերացեալ իցեմ ի քէն: Եւ ասէ Լիզիսէ. կղեցի կրկին ողիւ քո ի վերայ իմ:

Եւ ասէ Լիզիս. դժուարին խնդրեցեր, բայց եթէ տեսցես զիս յամբառնալն իմում ի քէն՝ կղեցի այնպէս, ապա թէ ոչ՝ մի եղևի:

Եւ եղև մինչ զեռ զնային նորա, խօսին և երթային, և ահա կառք Տրեղէնք և երկվաքը Տրեղէնք, և անջուրեանցին ի մէջ երկոցունց. և վերացաւ Լիզիս շարժմամբ յերկին:

Եւ Լիզիսէ հայեր և աղաղակեր. հայր, հայր, կառքդ Խարայելի և Տեճեալքդ նորա:

Եւ այլ ոչ ես ետես զնա. և բուռն եհար զՏանդերծից իւրոց, և պատառեաց յերկուս ծուէնս, և էառ Լիզիսէ զմաշկեակն Լիզիսի զոր ընկէց ի վերայ նորա: Եւ զարձաւ Լիզիսէ, և եկաց առ եղերն Յորդանանու. և էառ զմաշկեակն Լիզիսի զոր ընկէց ի վերայ նորա, և եհար զձուրն և ասէ. ո՞ր ես Տէր Աստուած Լիզիսի ափիով: Եւ եհար զձուրն, և բաժանեցան յայսկոյս և յայնկոյս, և էանց Լիզիսէ:

Իբրև տեսին որդիք մարգարէիցն, որ յԱրիւրով ի Տանդիպոլս, և ասն. հանգեաւ ողին Լիզիսի ի վերայ Լիզիսէի. և եկին ընդ առաջ՝ նորա, և երկիր պաղին նմա ի վերայ երկրի:

Եւ ասն ցնա. ահա առիկ են ընդ ծառայս քո որդիք զօրովեան արք յիսուն. երթիցեն և խնդրեցեն զտէրն քո, գուցէ էառ զնա հողի Տեառն, և ընկէց զնա առ Յորդանանու, կամ ի վերայ միոյ ուրուք լերանց, կամ ի վերայ միոյ ուրուք բլրոց: Եւ ասէ Լիզիսէ. մի առաքէք:

Եւ բռնադատեցին զնա մինչև ամառք. և ասէ. առաքեցէք: Եւ առաքեցին յիսուն այր, և խնդրեցին զերիս աւուրս, և ոչ զրտին զնա. և զարձան առ նա, և նա նրստէր յԱրիւրով. և ասէ ցնոսա Լիզիսէ. ոչ ասացի ձեզ թէ մի երթայք:

Եւ ասն արք քաղաքին ցԼիզիսէ. ահա առիկ բնակով ինչ քաղաքիս բարիս, որպէս և տէրդ իսկ տեսանէ, և ջուրքս շար և երկիրս անգաւակ:

Եւ ասէ Լիզիսէ. առէք առ իս կուժ մի նոր, և զիք այդր: Եւ բերին առ նա. և ել Լիզիսէ յախանա ջուրցն, և էարկ անդ աղ և ասէ. այսպէս ասէ Տէր. բժշկեմ զուրսըդ զայդոսիկ, և մի՛ ես լիցի այդ ի մահ և յանգաւակով ինչ:

Եւ բժշկեցան ջուրն մինչև ցայսօր բստ բանին Լիզիսէի զոր խօսեցաւ:

Այլ հարկել զնորդութիւնք զնա:

Ընթերցուածս յԱրիւրով մարգարէի
(ԳԼ. ԼԵ. հէ. 31):

Ահա առիկ աուրք զան, ասէ Տէր, և ուխտեցից տանդ Խարայելի և տանդ Յուդայ ուխտ նոր:

Այլ բստ ուխտին զոր ուխտեցի ընդ հարս նոցա՝ յաւուր յորում առի զձեռանէ նոցա հանել զնոսա յերկրէն Լիզիստացւոց. զի նորա ոչ կացին յուխտին իմում, և ես անիոյթ արարի զնոցանէ, ասէ Տէր:

Այլ այս է ուխտն զոր ուխտեցից տանդ Խարայելի. յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր, տաց զօրէնս իմ ի միտս նոցա, և ի սիրտս նոցա զրեցից զնոսա. և եղէց նոցա Աստուած, և նորա եղեցին ինձ ի ժողովուրդ:

Եւ մի՛ ես ուսուցանիցին իւրաքանչիւր զընկեր իւր, և իւրաքանչիւր զեղբայր իւր ասել՝ թէ ծանիր զՏէր. զի ամենեկին ծանիցեն զիս ի փոքրիկանց նոցա մինչև ի

մեծամեծս, ասէ Տէր՝ զե քառիւ եղէց անի-
բաւութեանց նոցա, և զմեզս նոցա ոչ ևս
յիշեցից:

Այլն, հաւորել շնորհաբանս Տէր ոչ:

Ընթերցուածս յԱղիակէն մարգարէէ,
(Գւ. 1, 2):

Լւ եղև ի վերայ իմ ձեռն Տեառն, և ե-
հան զես հողումն Տեառն, և եղ զես ի մէջ
դաշտին, և այն լի էր ոսկերօք մարդկան.
և շրջցոյց զես շուրջ զոսկերօքն, և ահա
բազում յոյժ էին ի վերայ երեսաց դաշտին,
և ցամաքեալք յոյժ:

Լւ ասէ ցիս. որդի մարդոյ, իցէ թէ
կենդանի լինիցին ոսկերքդ այդօրիկ: Լւ
ասեմ. Տէր Տէր, դու գիտես զայդ:

Լւ ասէ ցիս. որդի մարդոյ, մարգարէաց
ի վերայ ոսկերացդ այդօրիկ և ասացես
ցոտս. ոսկերք ցամաքեալք՝ լուարձք քզ-
պատկան Տեառն. այսպէս ասէ Տէր Տէր
ցոսկերքդ ցայդօրիկ. ահա ասիկ ես ամից
ի վերայ ձեր շունչ կենդանի. և տաց ի
ձեզ ջիւս, և ամից ի վերայ ձեր մարմնս,
և ձգեցից ի վերայ ձեր մարմ. և տաց զո-
գի իմ ի ձեզ, և լինի՞նք կենդանի, և
ծանի՞նք թէ ես եմ Տէր:

Լւ մարգարէացայ որպէս և հրաման ետ
ինձ Տէր: Լւ եղև բարբառ ի մարգարէա-
նայն իմում, և ահա շարժումն. և մերձե-
ցաւ ոսկր առ ոսկր առ իւրաքանչիւր յօդս.
և տեսի և ահա ջիւք և մարմինք պա-
տէին, և ձգէր ի վերայ նոցա մարմ, և
շունչ ոչ գոյր ի նոսա:

Լւ ասէ ցիս. մարգարէաց, որդի մարդոյ,
մարգարէաց ի վերայ շնչոյն, և ասացես
ցոտն. այսպէս ասէ Տէր Տէր. եկ, շունչ,
ի շորից հողմոց, և փչեա ի մեռեալս յայ-
տարիկ և կեցցեն:

Լւ մարգարէացայ որպէս և հրաման ետ
ինձ Տէր. և եմուտ ի նոսա շունչն, և եղեն
կենդանի. և կանգնեցան կացին ի վերայ
ոտից իւրեանց, ժողովուրդ բազում յոյժ
յոյժ:

Լւ խօսեցաւ ընդ իս Տէր և ասէ. որ-
դի մարդոյ, ոսկերքդ այդօրիկ՝ ամենայն
տունդ Իսրայելի է. և զորս ասեն, չորա-
ցան ոսկերք մեր, հատաւ յոյս մեր և մե-
ռաք:

Վ ամն այդօրիկ մարգարէաց և ասա-
ցես ցոտս. այսպէս ասէ Տէր Տէր. ահա-
ւաղիկ ես բացից զգերեզմանս ձեր, և հա-
նից զձեզ ի գերեզմանաց ձերոց, ժողովուրդ
իմ, և տարայց զձեզ յերկիրն Իսրայելի:

Լւ ծանի՞նք եթէ ես եմ Տէր, ի բա-
նալ ինձ զգերեզմանս ձեր և հանել զձեզ
ի գերեզմանաց ձերոց, ժողովուրդ իմ. և
տաց զօգի իմ ի ձեզ, և լինի՞նք կենդա-
նի. և եղից զձեզ յերկիրն ձերում, և
ծանի՞նք թէ ես եմ Տէր. և խօսեցայ և
արարից, ասէ Տէր Տէր:

Այլն, հաւորել շնորհաբանս Տէր ոչ:

Լւ ասաւ եղև մին ի թմն, և ի վերայ թմնն ընթերցոյց զգերայ:

Ընթերցուածս ի Վանիկէն մարգարէէ,
(Գւ. Գ):

Համին ութուտասաներորդի Վարուգո-
զոնոսորայ արքայի՝ արար պատկեր ոսկի.
բարձրութիւն նորա վաթմսուն կանգուն,
և լայնութիւն նորա կանգուն վեց. և կանգ-
նեաց զնա ի դաշտին Վեհրայ յաշխարհին
Խաբեւացոյց:

Լւ արձակեաց ժողովել զգորավարս և
զգորավարս և զկուսակալս, զպետս և
զբռնաւորս և զգործակալս և զամենայն
իշխանս աշխարհաց վայ ինաւակատիս պատ-
կերին զոր կանգնեաց արքայն Վարուգո-
զոնոսոր:

Լւ ժողովեցան կուսակալք, զգորավարք
և զգորավարս, պետք և բռնաւորք, մե-
ծամեծք, գործակալք և ամենայն իշխանք
աշխարհաց, զալ ինաւակատիս պատկերին
զոր կանգնեաց արքայն Վարուգոզոնոսոր.
և կային առաջի պատկերին զոր կանգնեաց
արքայն Վարուգոզոնոսոր:

Լւ քարոզ կարգայր զօրութեամբ և ա-
սէր. ձեզ ասի, աղղք և ազնւր և լեզուք.
յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ՝ սրնգի՝ թմ-
բիկի՝ և քնարի՝ և տաւի և զերգոց միա-
բանութեան, և զամենայն ազգաց արուես-
տականաց, անկանի՞նք և երկիր պազա-
նի՞նք պատկերին զոր կանգնեաց Վարու-
գոզոնոսոր արքայ:

Լւ որ ոչ անկեալ երկիր պազանիցէ՝ ի
նմին ժամն ընկեսցի ի հնոցն հոյն բորո-
քելոյ:

Լսեալէ իրեն լուան ազգքն զձայն փողոյն՝ զարնդին՝ զտաւղի եւ զնուադարանաց, եւ զամենայն ազգաց արուեստականաց, անկանէին ամենայն ազգք եւ աղներ եւ լեզուք, եւ երկիր պազանէին պատկերին ոսկւոյ, զոր կանգնեաց արքայն Վարուդողոսնոսոր:

Հայնժամ՝ մատան արք Վաղդէտցիք՝ եւ եղեն չարախօսք զԷրեից առ Վարուդողոսնոսորայ, եւ ասեն. արքայ, յախտեան կաց. դու հրաման ետուր ամենայն մարդոյ՝ որ լսիցէ զձայն փողոյ՝ զարնդի՝ եւ բզքնարի եւ զտաւղի եւ զնուադարանաց, եւ զամենայն ազգաց արուեստականաց, եւ որ ոչն անկեալ երկիր պազանիցէ պատկերին ոսկւոյ՝ անկցի ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ:

Երգ են աստ արք Զրեայք՝ զորս կացուցեր ի վերայ զործոց աշխարհիս Վարելայոց, Սեղրաք, Միսաք եւ Երեզնագով, որ ոչ հնազանդեցան հրամանի քում, արքայ, եւ զգիս քո ոչ պաշտեն, եւ պատկերիդ ոսկւոյ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ պազանեն:

Հայնժամ՝ Վարուդողոսնոսոր սրտմտութեամբ եւ բարկութեամբ հրամայեաց ածել զՍեղրաք՝ զՄիսաք եւ զԵրեզնագով. եւ ածին առաջի թաղաւորին:

Պատասխանի ետ Վարուդողոսնոսոր եւ ասէ ցնոսա. թէ արգարեւ, Սեղրաք, Միսաք, եւ Երեզնագով, զգիս իմ ոչ պաշտիցէք, եւ պատկերին ոսկւոյ զոր կանգնեցի՝ երկիր ոչ պազանիցէք:

Իսցց արգ եթէ պատրաստք լինիցիք, զի յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ՝ սրնդի եւ թմկի եւ քնարի, եւ զմիարանութիւն ամենայն ազգաց արուեստականաց, անկանիցիք եւ երկիր պազանիցէք պատկերին՝ զոր արարի. ապա թէ ոչ պազանիցէք երկիր, ինմին ժամու անկանիցիք ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ. եւ ո՛վ է աստուած՝ որ փրկէ զձեզ ի ձեռաց խնց:

Պատասխանի ետուն Սեղրաք, Միսաք եւ Երեզնագով, եւ ասեն ցարքայ Վարուդողոսնոսոր. ոչ ինչ է պիտոյ վասն բանիդ այդորիկ տալ քեզ պատասխանս. զի եւ մեր Լստուած յերկինս՝ զոր մեքն պաշտեմք, կարօղ է փրկել զմեզ ի հնոցէ հրոյդ բորբոքելոյ, եւ ի ձեռաց քոց, արքայ,

ապրեցուցանել զմեզ. ապա թէ ոչ այս ինչ յայտնի լինի քեզ, արքայ, զի զգիս քո մեր ոչ պաշտեմք, եւ պատկերիդ ոսկւոյ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ պազանենք:

Հայնժամ՝ Վարուդողոսնոսոր լի եղև սրտմտութեամբ, եւ գոյն երեսաց նորա շրջեցաւ ի վերայ Սեղրաքայ, Միսաքայ եւ Երեզնագովի, եւ ասէ. ջեռուցէք զհնոցն եւ թրնպատիկ, զի մինչև ի վախճան այրեսցին:

Լսեալք հինգ՝ զօրաւորք զօրութեամբ՝ կապեցեն զՍեղրաք՝ զՄիսաք եւ զԵրեզնագով՝ արկանել ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ:

Հայնժամ՝ արքն այնորիկ կապեցան պատմուհանօք եւ վարտօք, արտախուրակօք եւ զանկապանօք իւրեանց, եւ ընկեցան ի մէջ հնոցի հրոյն բորբոքելոյ. զի հրաման թագաւորին սատկանայր, եւ հնոցն բորբոքէր եօթնպատիկ առաւել յոյժ:

Լսեալք երեքեան նորա՝ Սեղրաք, Միսաք եւ Երեզնագով, անկան ի մէջ հնոցին կապեալք. եւ գնային ի մէջ հրոյն, օրհնէին եւ գովէին զՏէր Եստուած:

Հարեաւ Եղարիս, եւ եկաց յաղօթս այսպէս. երաց զերան իւր ի մէջ հրոյն եւ ասէ. օրհնեալ ես Տէր Եստուած հարցն մերոց, գովեալ եւ փառաւորեալ է անուն քո յախտեանս. զի արդար ես յամենայնի զոր ածեր ի վերայ մեր, եւ ամենայն զործք քո ճշմարիտ են. եւ ուղիղ են ճանապարհք քո, եւ ամենայն դատաստանք քո ճշմարտութիւն, եւ իրաւունս ճշմարտութեան արարեր ըստ ամենայնի՝ զոր արարեր մեզ եւ քաղաքին սրբոյ հարցն մերոց Երուսաղեմի:

Օ, ի ճշմարտութեամբ եւ յիրաւի ածեր զայս ամենայն վասն մեզաց մերոց. զի մեղաք եւ անօրինեցաք յապտումք լինեն ի քէն, եւ առաւել մեղաք յամենայնի, եւ պատուիրանաց քոց ոչ անսացաք: Ոչ պահեցաք եւ ոչ արարաք որպէս պատուիրեցեր մեզ՝ զի բարի լինիցի մեզ. եւ զամենայն զոր ածեր ի վերայ մեր եւ զամենայն զոր արարեր մեզ՝ արգար դատաստանաւ արարեր:

Լսեալք ամենեցեր զմեզ ի ձեռս թշնամեաց մերոց՝ անօրինաց խտաց եւ ապտամբողաց,

և թագաւորի անիրաւի և չարի քան զամենայն երկիր:

Լւ. արդ ո՞չ զոյ մեզ բանալ զերանս մեր, զի ամօթ և նախատինք եղաք ծառայից քոց պաշտօնեից:

Լւ. մի՞ մատներ զմեզ խալառ վասն անուն քոյ, և մի՞ ցրեր զուխտ քո, և մի՞ ի բացէ առնէր զողորմութիւնս քո ի մէնջ: Ս' ասն Երրահամու սիրելոյ քո և վասն Խահակայ ծառայի քոյ և վասն Խարայելի սրբոյ քո, որոց խօսեցար բազմացուցանել զգաւակ նոցա իբրեւ զատուզս երկնից, և իբրեւ զաւազ առ ափն ծովու:

Լւ. արդ, Տէր, նուազեցար քան զամենայն ազգս, և եմք տառապեալք յամենայն երկրի այսօր վասն մեղաց մերոց. և ո՞չ զոյ ի ժամանակի յայտնի իշխան՝ մարգարէ և առաջնորդ, ո՞չ ողջակէզք և ո՞չ զոճք և ո՞չ պատարագք և ո՞չ խօսնէք, և ո՞չ տեղեւ տալոյ երախայրիս առաջի քո, և զտանել զողորմութիւն:

Լւ. անձամբք բեկեղովք և հօգւովք տառապանաց ընդունելն լիցուք՝ իբրեւ զողջակէզս խոյոց և զուարակաց և իբրեւ զբերաւորս վառանց պարարտաց, այնպէս և զիցի պատարագս մեր այսօր առաջի քո՝ լինել կատարեալ զինի քո, զի չեք ամօթ յուսացելոցս ի քեզ:

Լւ. արդ զամբ զհետ քո ամենայն սրբօրէք մերովք, և երկնչեմք մեք ի քէն, և խնդրեմք զերեսս քո, մի՞ յամօթ առնէր զմեզ, այլ արսն ընդ մեզ ըստ հեղութեան քում՝ և ըստ բազում ողորմութեան քում՝ և փրկեալ զմեզ վասն պանծելեաց քոց, և տուր փառս անուան քում, Տէր:

Լւ. յամօթ լիցին ամենեքեան ոյք ցուցանեն չարիս ծառայից քոց, և ամաչեցնեն յամենայն բռնութեան խրեանց, և զօրութիւն նոցա խորտակեցի. և ծանիցնեմ զի դու ես Տէր Եստուած միայն, և փառաւորեալ ի վերայ ամենայն տիեզերաց:

Լւ. ո՞չ զազարեին որք արկին զնոսս սպասաւորք թագաւորին՝ զհնոցն բորբոքելոյ նաւթիւ և ձիթով և վիով և որթով. և ելանէր զիգանայր բոցն ի վերոյ քան զհնոցն ի քառասուն և յինն կանգուն. և չե՞լէր պատէր չուրջ զհնոցան, այրէր զորս զտանէր ի Վաղդէացւոց անտի:

Լւ. հրեշտակ Եստուծոյ եջ եկաց ընդ Եղարեանս ի հնոցի անդ, և թօթափեաց զբոց հրոյն ի հնոցէ անտի, և արար ի մէջ հնոցին իբրեւ զհողմն որ ցօղազին շնեցէ. և ո՞չ մերձնայր ամենեւին հոլոն ի նոսա, ո՞չ տրտմեցուցանէր և ո՞չ նեղէր զնոսա: Հայնժամ՝ երեքեան իբրեւ ի միոջէ բերանոյ օրհնէին և գովէին և փառաւոր առնէին զԵստուած ի մէջ հնոցին՝ և ասէին. օրհնեալ ես Տէր Եստուած հարցն մերոց, գովեալ և առաւել բարձրացեալ յախտեանս:

Լւ. օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց, գովեալ և առաւել բարձրացեալ յախտեան:

Օրհնեալ ես ի տաճարի փառաց սրբութեան քոյ, գովեալ և առաւել բարձրացեալ յախտեան:

Օրհնեալ ես ի վերայ ամբողջ արքայութեան քոյ, գովեալ և առաւել:

Օրհնեալ ես որ հայիս յանդունդս, և նստիս ի բերօրեւս, գովեալ և առաւել:

Օրհնեալ ես որ նստիս ի հաստատութեան երկնից, գովեալ և առաւել:

Լւ. յորժամ՝ եկեցէ յոյն առնն յորժամ՝ ասէ՛ թշնամքս ասէ՛ զհոգիս ձեր, որք աստիկցին զպիղքն երգել քաջոյ մարտի:

(Օրհնեցէք գովեցէք և բարձր արարէք զնա յախտեանս):

✠ Օրհնեցէք ամենայն գործք Տեառն բզՏէր, օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յախտեան:

Օրհնեցէք երկիրք զՏէր, օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յախտի:

Օրհնեցէք հրեշտակք Տեառն զՏէր, օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա:

Օրհնեցէք Զուրք ամենայն որ խլերոյ քան զերկնսս զՏէր, օրհնեցէք և:

Օրհնեցէք ամենայն զօրութիւնք Տեառն զՏէր, օրհնեցէք և բարձր արաւ:

Օրհնեցէք արեգակն և լուսին զՏէր, օրհնեցէք և բարձր արաւ:

Օրհնեցէք ամենայն աստեղք երկնից զՏէր, օրհնեցէք և բարձր արաւ:

Օրհնեցէք ամենայն անձրեւ և ցօղք զՏէր, օրհնեցէք և բարձր:

Օրհնեցէ՛ք ամենայն հոգմբ զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր:

Օրհնեցէ՛ք հօր և տապ զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք ցուրտ և սառն զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք եղեման և ձիւն զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք տիւր և գիշերք զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք լոյս և խաւար զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք ամպ և փայտափուռք ըզՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք երկիր զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արասցէ զնա յա:

Օրհնեցէ՛ք լերնք և բարձունք զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք ամենայն բոյք երկրի զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք աղբիւրք զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք ծով և գետք զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք կէտք և ամենայն կայտառք որ ի ջուրս զՏէր, օրհնեցէ՛ք:

Օրհնեցէ՛ք թռչունք երկնից զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք ամենայն գազանք և անասունք զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք որդիք մարդկան զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք խորայեւ զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արասցէ:

Օրհնեցէ՛ք քահանայք զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք ծառայք Տեառն զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք հոգիք և շունչք արդարոց զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք սուրբք և խոնարհք սրտիւր զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արա:

Օրհնեցէ՛ք Մաննիա՝ Աղարիս և Սիւսայեւ զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արարէք զնա յախտեան:

Չի փրկեաց զմեզ ի դժոխոց, և ի ձեռաց մահու ապրեցոյց զմեզ, և փրկեաց ըզ-

մեզ ի հնոցես, և ի միջոյ բորբոքեալ բոցոյս, և ի միջոյ հրոյս փրկեաց զմեզ:

Պահապարուք զՏեառնէ, զի քաղցր է, զի յախտեան է ողորմութիւն նորա:

Օրհնեցէ՛ք ամենայն պաշտօնեայք Տեառն զԱստուածն աստուծոց, օրհնեցէ՛ք և գոհացարուք, զի յախտեան է ողորմութիւն նորա:

Ապա բացցին զեղանն, և Սարգիսանք քարոզեցեալ բարձր ձայնիւ, Ո՛հնեցէ՛ք Տէ՛ր, և՛ ժամարարն՝ Որհնեալ Բաբայա-Յիշմէ՛ք և Որք, Ընչու. Ժամանա՛ւ՝ Գիշերոս յաբա-Նիւս, Փոխի. Գալիս-Նիւսս-Ուրմէ՛ք Վեր, Ըրնի, ոչ-Յարեա-Վերեա-Նիւս Բարեւոյ. ԶԲնի Սարգիսանք ձայնեցեալ, զա-Վերեա-Նիւս, և՛ սխտկեցին տանք զաւաղ Սարգիս-Նիւսս-Ուրմէ՛ք որ յաբա-Նիւս Բարեւոյ. Սը՛. կցորդ:

Վեց փայլել օրհնութիւն Աստուած ի սիօն, և քեզ տացին ազօքք յԱրուստաղէմ:

Պողոսի առաքելոյն ի Պոնթֆացոց Առաքին Ինդիոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Ժ. Ե):

Յուցանեմ ձեզ, եղբարք, զԱւետարանն իմ՝ զոր աւետարանեցի ձեզ, զոր և ընկալարուք, յոր և հաստատեալ էք, որով ապրեցէք. որով բանիւ աւետարանեցի թէ ունիցիք. բայց եթէ ի զուր ինչ հաւատացէք:

Չի ես ձեզ զայն նախ աւանդեցի, զոր և եսն ընկալայ, թէ և Վրիստոս մեռաւ վաւեր մեղաց մերոց ըստ զրոյց, և զի թաղեցաւ, թէ և յարեաւ յաւուր երրորդի ըստ զրոյց, և թէ երեւցաւ. իկեալի է ապա երկոտասանիցն, ապա երեւցաւ աւելի ևս քան զհինգ հարիւր եղբարք միանգամայն, յորոց բազումք կան մինչև ցայժմ, և ոմանք ննջեցին. և ապա երեւցաւ Հաւկովբայ, ապա առաքելոցն ամենեցուն:

Հուսկ յետոյ քան զամենեւին՝ իբրեւ նարդի միոջ՝ երեւցաւ և ինձ. զի ես իսկ եմ տրուալն առաքելոց, որ Հիմ իսկ արժանի թէ կոչեցայց առաքեալ, զի հալածեցի զեկեղեցին Աստուծոյ. այլ Հորհրդէն Աստուծոյ եմ զինչ և իցեմ, և Հորհրդէն նորա որ յիս ընդունայն ինչ ոչ եղեն, այլ առաւել քան զնոսա ամենեւին վաստակեցի. և ոչ եթէ ես՝ այլ Հորհրդէն Աստուծոյ որ ընդ իսարդ եթէ ես, և եթէ նորա՝ այսպէս քարոզեցաք, և դուք այսպէս հաւատացէք:

Եւէ. Եսրեա Աստուած և ցուցան ամենք թշնամիք նորա. փոխեան տանիք նորա յերեսաց նորա:

Արքայ Աստուծոյն Հիսուսի Վերստոյի որ ըստ
Մատթէոսի. (ՀԷ. ԻԷ.)

Ս. ան յարախեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերստոյի:

Եւ յերկրի շարժումն՝ յորում լուսանայր միաշարժին, եկն Մարիամ Մագդաղենացի և միւս Մարիամն տեսանել զգերեզմանն:

Եւ ահա շարժումն մեծ եղև, զի Տրեշտակ Տեառն ինկալ յերկնից՝ մատուցեալ ի բաց թաղակցոյց զվէմն ի զրանց անտի, և նրստեր ի վերայ նորա. և էր տիտի նորա իրրև զփալլակն, և հանգերձ նորա սպիտակ իրրև զձիւն:

Եւ յահէ անտի նորա խոռվեցան պահպանքն, և եղևն իրրև զմեռեալս:

Պատասխանի ետ Տրեշտակն և ասէ ցրկանայսն. մի երկնէք դուք, զիտեմ զի ըզՀիսուս շխաշկեալն խնդրէք. չէ աստ, քանզի յարեալ՝ որպէս ասացն, եկայք և տեսէք զտեղն ուր կայր:

Եւ վաղվաղակի երթայր ասացէք աշակերտացն նորա թէ յարեալ. և ահա յառաջանայ քան զձեզ ի Վալիեա, անդ տեսանիցէք զնա. ահա ասացի ձեզ:

Եւ եկեալ վաղվաղակի ի գերեզմանէ անտի աշիւ և խնդուլ թաղման՝ ընթանային պատմել աշակերտացն:

Եւ ահա պատահեաց նոցա Հիսուս և ասէ. ողջ էք: Եւ նոքա մատուցեալ կալան զոտս նորա, և երկիր պաղին նմա:

Հայնժամ ասէ ցնոսա Հիսուս. մի երկնէք, երթայք ասացէք եղբարցն խնց՝ զի երթիցն ի Վալիեա և անդ տեսցն զնա:

Իրրև նոքա գնացին, ահա ոմանք ի զօրականացն եկին ի քաղաքն, և պատմեցին քահանայապետիցն զամենայն որ ինչ եղևն:

Եւ նոքա ժողովեալ հանգերձ ծերովքն, խորհուրդ առեալ արձալ յոյժ ետուն զօրականացն և ասեն. ասա՞նք եթէ աշակերտքն նորա եկեալ զիւրի գողացան զնա մինչ մեք ի քուն էաք. և եթէ լուր լիցի այդ առ դատարոն, մեք հաճեցուք զնա, և զձեզ անհոգ արասցուք:

Եւ նոցա առեալ զարձալ թն, արարին որպէս ուսանն. և ել համբաւս այս ի Հրէից մինչև ցայսօր:

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին ի Վալիեա ի լեռանն՝ ուր ժամայիր եղև նոցա Հիսուս. իրրև տեսին զնա՝ երկիր պաղին նմա, և ոմանք երկուացան:

Եւ մատուցեալ Հիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. տուա ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկնս և յերկրի. որպէս առաքեաց զնա Հայր, և ես առաքեմ զձեզ:

Գնացէք այսուհետեւ՝ աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս, մկրտեցէք զնոսա յանուն Հոր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Ուսուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ: Եւ ահա ասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն առաքել մինչև ի կատարած աշխարհի:

Ս. արքայ Աստուծոյն Հիսուսի Վերստոյի Ս. Է. Եւ զիւրիցն երկնէք:

Ս. զիւրիցն երկնէք կամեցաւ զուրիցն իւրեցեալն զիւրիցն զՍրբապետութիւնն կամեցեալ ասացան, և յարապալել Սրբապետն ձայնեցէ Ս. Է. յերկնէք: Եւ զիւրիցն երկնէքն Ս. Է. Եւ զիւրիցն երկնէքն:

Ս. երկնէքն Քահանայքն և Սրբապետքն իւրիցն և մամուլեք և քաղաքք: Եւ զիւրիցն զիւրեցեալսն յարեալ մատուցան, և իւրեցեալն ի մէջ երկնէքն: Եւ երկնէքն ի խորանն, և շաղ զարդ ըզտուր Սեղանիցն, վարարեմ զիւրեցեալք ի սեղանն առաքել:

Ս. Սրբապետն յատալ ընթանայ և քաղաք ձայնի գալ:

Հիսուս և հայր ըզերտն իւր, և ի նոյն ուրպէս փեայ զի լանկ յասպակստէ իւրմէք:

Ս. զիւրիցն երկնէք:

Եւ զիւրիցն երկնէք նա՝ ուրպէս հայր ըզնանայ զմենապարհս իւր:

Ս. Սրբապետքն զուր առեալ երկնէքն քաղաք ձայնի:

Ս. Եւ զիւրիցն երկնէք զիւրիցն զիւրիցն:

Ս. զիւրիցն երկնէքն:

Ս. զիւրիցն երկնէքն:

Ս. Սրբապետքն զուր առեալ երկնէքն:

Ս. անապարհս անապարհս, անապարհս անապարհս, անապարհս անապարհս:

Ս. զիւրիցն երկնէքն:

Ս. Եւ զիւրիցն երկնէքն զիւրիցն զիւրիցն:

Ս. զիւրիցն երկնէքն:

Ս. Սրբապետքն զուր առեալ երկնէքն:

34

Լսե՛ հայեցեալ տեսին՝ զի թաւաղեցուցեալ էր վէմն ի գերեզմանէն՝ քանզի էր մեծ յոյժ:

Լսե՛ մտեալ ի ներքս ի գերեզմանն, տեսին երրօտասարգ մի՝ զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմունճան սպիտակ, և զարհուրեցան:

Լսե՛ նա առէ ցնոտա՝ մի՝ երկնէք՝ բղձիտուս խնդրէք զՎաղովրցի զեաշեկեան, յարեալ՝ չէ աստ՝ աշտապիկ տեղին ուր եղին զնա:

ԸՄ երթայք ասացէք ցաշակերտս նորա և ցՊետրոս, եթէ աշտա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ ի Վալիկա, անդ տեսանիցէք զնա՝ որպէս ասացն ձեզ:

Լսե՛ իբրե լուսն՝ եկին և փախեան ի գերեզմանէն, քանզի զաշի չարեալ էին՝ և ոչ ումք ինչ ասացին, զի երկնէին:

Լս. ապա ասացան Երբմ. և ընթեանուցան զշարին Բ. հատարան, որն զեղ ի շրտ կողմունս աջմարջի, ետաշին Երբմ. ոչ Եղբ. լուսն: զեղ յարեկա. Ողջ:

Որոյ Բ. հատարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հոսաննաս. (ՀԼ. ձ. Ի. 57. 38):

Վ. ասն թագման և յարսիկան՝ Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Յետ այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս Հովսէփի որ յՆքիմաթեայ էր, աշտակերտ Հիսուսի ի ծածուկ վասն աշին շրէից, զի բարձցէ զմարմինն Հիսուսի. և չրամայեաց Պիղատոս. եկին և բարձին ըզնա:

Լսին և Վիկոզեմոս՝ որ եկեան էր առ Հիսուս՝ ի գիշերի զառաջինն, և եբեր զմուռ խառն ընդ հարուէս՝ իբրե լտերս հարիւր:

Ըսին զմարմինն Հիսուսի, և պատեցին կառաւովք խնկովքն հանդերձ, որպէս օրէն էր շրէից պատել:

Լսե՛ էր ի տեղուն յորում խաշեցալ՝ պարտեղ, և ի պարտիղն անդ գերեզմանն նոր, յորում ոչ որ երբէք էր եղեալ:

Ընդ վասն ուրբաթուն շրէից, զի մօտ էր գերեզմանն, եղին զՀիսուս:

Վ. Եղ ի յարեկան կողմն աւելով Երբմ. ոչ Ուսուցեաց է Լուսն:

Որոյ Բ. հատարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Պ. Կոստոս. (ՀԼ. Լ. Գ. 57. 50):

Վ. ասն թագման և յարսիկան՝ Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ աշտայր մի, անուն Հովսէփի, որ էր նախարար՝ այր բարեգործ և արգար, սա՛ չէր միարանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ գործս նոցա, յՆքիմաթեայ քաղաքէ շրէից, որ և ինքն իսկ ակն ունէր աղբարս յովան Լստուծոյ. սա մատուցեալ առ Պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմինն Հիսուսի. և իջուցեալ զնա պատեաց պատառակալաւ, և եղ ի կռածոյ գերեզմանին, ուր չէր զոր բնաւ եղեալ:

Լսե՛ օրն էր ուրբաթ, և շաբաթ լուսաւնայր, և երթային զՏիտ նորա կանայք՝ որ եկեալ էին ընդ նմա ի Վալիկէ, տեսին զգերեզմանն, և որպէս եղաւ մարմինն նորա: Վարձան, և պատրաստեցին խունկս և խղս, և ի շաբաթուն հանդարտեցին վասն պատուիրանին:

Վ. Եղ ի հարաւոյն կողմն աւելով Երբմ. 57. Ի թեքեմն և:

Որոյ Բ. հատարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Ուրիսի. (ՀԼ. ձ. Լ. 57. 42):

Վ. ասն թագման և յարսիկան՝ Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ իբրե երկոյ եղև, քանզի ուրբաթ էր՝ որ ի շաբաթն մտանէր, եկեալ Հովսէփի որ յՆքիմաթեայն էր, այր պարկեշտ, նախարար, որ և ինքն իսկ ակն ունէր արքայութեանն Լստուծոյ, համարձակեցաւ եմուտ առ Պիղատոս, և խնդրեաց զմարմինն Հիսուսի:

Լսե՛ Պիղատոս զարմացաւ, թէ այնչափ վաղ մեռաւ. և կոշեցեալ առ ինքն զհարիւրապետն, և հարց զնա և առէ, թէ արգարե այնչափ վաղ մեռաւ:

Լսե՛ իբրե ստուգեաց ի հարիւրապետ անտի, շնորհեաց զմարմինն Հովսէփայ:

Լսե՛ Հովսէփի զնեաց կտաւ, և իջուցեալ զնա՝ պատեաց կառաւովն, և եղ ի գերեզմանին՝ զոր էր փորեալ ի վիմէ, և թաւաղեցոյց վէմ ի դուռն գերեզմանին:

Իսկ Մարիամ Մազդազնեացի և Մարիամ Հակովբայ և Հովսեփայ տեախն ըզտեղին՝ ուր եղաւ:

Եւ իբրեւ էանց շարաթմն, Մարիամ Մազդազնեացի և Մարիամ Հակովբայ և Սողոմէ՝ չողան պատրաստեցին խոնկս, զի եկեցեցն օծցեն զնա:

Եւ զեղի ի հիւսիսեցն կողմն ասելով. Ըրբն, Է՛լ Գընդառ յորեւո:

Արքայ Եւստարմինս Հիսուսի Վրիտաոսի՝ որ ըստ Մատթեւոսի. (ՀԼ. ԻԷ. ԿԶ. 57):

Սլանն թաղման Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիտաոսի:

Եւ իբրեւ երեկոյ եղև, եկն այր մի մեծատուն յԱրիմաթեայ, որում առնուն էր Հովսեփի, որ աշակերտեցաւ իսկ Հիսուսի. սա մատուցեալ առ Պիղատոս ինդրեաց զմարմինն Հիսուսի. յայնժամ Պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն:

Եւ առեալ զմարմինն Հովսեփի՝ պատեաց սուրբ կտառովք, և եղ ինոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց ի վիմի. և թաալեցուցեալ կափարիչ զրան գերեզմանին վէմ մի մեծ՝ զնաց:

Ընդ էր Մարիամ Մազդազնեացի, և միւս Մարիամն, նստեին հանդէպ գերեզմանին:

Եւ ի վաղիւ անդր՝ որ է յետ ուրբաթուն, ժողովեցան քահանայապետն և փարիսեցիքն առ Պիղատոս, և ասին. Տէր, յիշեցաք զի մոլորեցուցին այն ասէր մինչ կենդանին էր, թէ յետ երկոց աւուրց յառնեմ:

Ըրդ հրամայեալ զդուշանալ գերեզմանին մինչև ցերիս աւուրս, դուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի՝ զողանայցեն զնա, և ասիցեն ժողովողանն, թէ յարեալ ի մեռելոց, և լինիցի յետին մոլորութիւնն շար քան զառաջինն:

Եւ ցնտա Պիղատոս. ունիք զգորականքն, երթայք զդուշացարուք որպէս և գիտէք:

Եւ նորա երթեալ զդուշացան գերեզմանին, և կնքեցին զվէմն հանդերձ զորականօրն:

Եւ ապա եկեցան յառեանն՝ ասելով Ըրբն. այ. որ անդառ քաղաքն գիշի Արմ. Դ:

Նշանեցաւ առ մեզ յոյս երեսաց քոց, և ետուր ուրախութիւնս սրտից մերոյ: Փոխ, Ի կարգալ իմոս մ յուր ինձ:

Արքայ Եւստարմինս Հիսուսի Վրիտաոսի՝ որ ըստ Հոսաննոս. (ՀԼ. ԺԻ. ԿԶ. 16):

Սլանն թաղման Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիտաոսի:

Յայնժամ ետ զնա ի ձեռս նոցա, զի ի խաչ ելանիցէ:

Եւ նորա առեալ տանէին զնա. և բարձեալ էր ինքնին զեռափայտն, և երանէր ի տեղին՝ որ անուանէր զազաթման, և կոչէր Երայեցեբէն զողովթա. ուր և ի խաչն իսկ հանին զնա, և ընդ նմա երկուս ևս այլս աստի և անտի, և իմիջի զՀիսուս:

Վրեաց և տախտակ մի Պիղատոս, և եղ ի վերայ խաչին. և էր գրեալ. Հիսուս Կազովրեցի թագաւոր Հրէից:

Չայն տախտակ ընթերցան բազումք ի Հրէից, զի մօտ էր ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւ Հիսուս. և էր գրեալ Երայեցեբէն՝ Կազմատեբէն և Հիւնաբէն:

Եւսն ցՊիղատոս քահանայապետն Հրէից. մի գրեւ թագաւոր Հրէից, այլ թէ նա ասաց՝ թագաւոր եմ Հրէից:

Պատասխանի ետ Պիղատոս. զոր ինչ գրեցի՝ գրեցի:

Քարոյ.

Եւ ևս թագաւոր թեան զՏէր ազաւեցո՞ւք:

Տէր՝ ո՞ր ո՞ղորմեա՞ւ:

Սլանն ի վերո՞ւմն թագաւոր թեան և փրկութեան անձանց մերոյ զՏէր ա:

Տէր՝ ո՞ր ո՞ղորմեա՞ւ:

Աղորմեաց մեղ Տէր Եստո՞ւլամ մեր, ըս՞ցա մեծի:

Տէր ողորմեա՞ւ, Տէր՝ ողորմեա՞ւ, Տէր՝ ողորմեա՞ւ:

Եւ որչենն զլորս կողմն աշխարհիս ասելով:

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Արդւոյ և Հօգւոյն սրբոյ: Եւ յժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտեանից: Եմն:

Մէլ ըսէ իմ. աղէկ իմ. աղէկ իմ:

Օրհնեցի՝ Ի՞նչ և պահպանեցի և նախախնամեալ պահեցի արեւելեան կողմն աշխարհիս և շայտապետութիւն չայոց: Եւ յո նշանաւ սուր խաչին՝ և սուրբ Եւստարմանս՝ և աւուրս շնորհիւ, յանուն Հօր և Արդւոյ և Հօգւոյն սրբոյ. այժմ ևս: (Եւ աղէ ի կողմն):

Քարոյ՝ Ուրբէ իւրեւն. Եւ. Գընդալի: Եւ ապա սխալեցին ժամանակս:

Վանդի յարեալ ի մեռելոց՝ Վրիտտոս Եստուած յաւիտենից, արարել է և յարութիւն ազգի մարդկան, զոր որհնեն անդադար զնուորութիւնք հրեշտակաց և ամենայն զաւարժունք երկնից, ընդ որս զոչելով ասեմք, փառք հրաշափառ յարութեան քոյ՝ Տէր:

Հրին, քի՛ մէտառ զմեզն: Աստուածածնի և խաչի՝ փառք: Սըմ. 15Թ.

Եղեցին ականջք քո ի լսել զձայն ազօրից իմոց, Թոն, Ի խորոց կարգացի առ:

Արդ Մատարանիս Հիսուսի Վրիտտոս՝ որ ըստ Հօհաննու. (Հ. Ժ. Ե):

Ղ. ան փառաց Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիտտոս:

Եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս ի Խեթանիա, ի գեղջէ՛ր Կարեմայ և Կարթայի քեռ նորա:

Եյս այն Կարթամ էր՝ որ էօծ զՏէրն իւզով, և ջնջեաց զուտ նորա հերով խրով. որոյ եղբայրն Ղազարոս հիւանդ էր:

Եւարեցին առ նա քորքն նորա և ասեն. Տէր, ահաւասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւանդացեալ է:

Իբրեւ լուաւ Հիսուս, ասէ. այն հիւանդութիւն չէ ի մահ, այլ վասն փառացն Եստուծոյ. զի փառաւոր լիցի որդի Եստուծոյ այնուիկ:

Եւ սիրէր Հիսուս զՎարթամ և զՎարթա զքոյր նորա և զՂազար:

Իբրեւ լուաւ թէ հիւանդացեալ է, ըզտեղի կալաւ անդէն ուր էրն՝ աւուրս երկուս:

Եւս այն յետ այնորիկ ասէ ցնոսաւ. եկայք երթիցուք միասնդամ ի Հրեատան:

Եսեն ցնա աշակերտքն. ուրբի, այժմ՝ ևս խնդրէին զքեզ Հրեայքն քարկոծ առնել, և զարձհալ երթաւ անդրէն:

Պատասխանի ետ Հիսուս. ո՛չ երկոտասան ժամ է յաւուր, եթէ որ գնայ ի տունն ջեան՝ ո՛չ զայլժակդի, զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ տեսանէ. ապա թէ որ գնայ գիշերի՝ զայլժակդի, զի լոյս ո՛չ ոյր ընդ նմա:

Չայս իբրեւ ասաց, յետ այսորիկ ասէ ցնոսաւ. Ղազարոս բարեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ զի զարթոցից ցնա:

Եսեն ցնա աշակերտքն, Տէր, եթէ նրնջեաց՝ ապա ապրի:

Եւ Հիսուս վասն մահուն նորա ասէր. նոցա այսպեւ թուեցաւ. թէ վասն ննջելոյ քնոյ ասէ:

Հայնժամ ասէ ցնոսաւ Հիսուս յայտնապէս. Ղազարոս մեռաւ. և ես ուրայն եմ վասն ձեր, զի դուք հաւատաաջիք ինձ, զի ես չէի անդ. բայց արդ եկայք երթիցուք առ նա:

Եւ թալմաս՝ անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակերտակիցան. օն եկայք՝ և մեք զի ընդ նմա մեռցուք:

Եկն Հիսուս՝ եզիտ զնա չորեքօրեայ ի գերեզմանի:

Եւ էր Խեթանիա մերձ յերուսաղէմ՝ իբրեւ անսարիսօք հնգեւտասան. բազումք ի Հրեից անտի եկեալ էին առ Վարթա և Վարթամ, զի միսիթարեացն ցնոսա վասն եղօրն:

Վարթա իբրեւ լուաւ թէ Հիսուս գայ, ընդ առաջ գնաց նորա. բայց Վարթամ նստէր անդէն ի տան:

Եւ Վարթա ցՀիսուս. Տէր, եթէ աստ լեալ էիր, եղբայրն իմ չէր մեռեալ. այլ և արդ զիտեմ, եթէ զոր ինչ խնդրեցես յԱստուծոյ՝ տացէ քեզ Եստուած:

Եւ զնա Հիսուս. յարիցէ եղբայրն քո:

Եւ զնա Վարթա. զիտեմ զի յարիցէ ի յարութեան՝ յաւուրն յետեւմ:

Եւ զնա Հիսուս. ես իսկ եմ յարութիւն և կեանք. որ հաւատայ յիս, թէպէտ և մեռանի՝ կեցցէ. և ամենայն որ կենդանի է և հաւատայ յիս, մի՛ մեռցի ի յախտեան. հաւատան այսմիկ:

Եւ զնա. այո՛, Տէր, ես հաւատացի՝ եւ թէ դու ես Վրիտտոս որդի Եստուծոյ, որ յաշխարհ գալոց էիր:

Եւ զայս իբրեւ ասաց, գնաց կողեաց ըզՎարթամ զքոյր իւր լուեայն և ասէ. Վարդապետն եկեալ է՝ և կու՛զ գրեղ:

Եւ իբրեւ լուաւ, յարեաւ վաղվաղակի, և եկն առ նա:

Եւ ես էր եկեալ Հիսուս ի գեօն, այլ էր անդէն ի տեղոյն՝ ուր ընդ առաջ եղեւ նմա Վարթա:

Իսկ Հրեայքն որ էին ընդ նմա ի տան անդ և միսիթարէն ցնա, իբրեւ տեսին զՎարթամ՝ թէ յարեաւ վաղվաղակի և գնաց, գնացին և նորա գհետ նորա. հա-

յայտնեալ զմի որ զոր ընտրեցեր ի սոցանէ յերկրոցուն, առնուլ զվիճակ պաշտամանս այսորիկ և զառաքելութեան, յորմէ սնկաւ Հռոդաս գնալ ի տեղի իւր:

Եւ ետուն վիճակս նոցա, և ելանէր վիճակն Մատաթեայ. և համարեցաւ ընդ մետառն առաքելան:

Սղո՛. ձեկ ձայնիւ. (բան ասա):

Ելէ՛ Քոթեա Երուսաղէմ՝ զՏէր:

Սրբոյ Եւեռարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Ուրեկոսի. (Հ. Ժ. Գ. հիշ. 2):

Ասան թագման և յարութեան Տեսան մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի:

Եւ ընդ առաւօտս միաշարաթուն զան ի գերեզմանն ընդ արեւադարն, և ասէին ցմիմանս. ո՞վ թաւաղեցուցէ մեզ զվէմն ի դրանց գերեզմանին:

Եւ հայեցեալ տեսին՝ զի թաւաղեցուցեալ էր վէմն ի գերեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ:

Եւ մտեալ ի ներքս ի գերեզմանն՝ տեսին զերիստաարդ մի՝ զի նստէր ընդ աճմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, և զարհուրեցան:

Եւ նա ասէ ցնոսա. մի երկնէք. ըզՀիսուս խնդրէք զՎաղդիթիցի զեաւելեալն, յարեաւ. չէ աստ. ահաւաղիկ տեղին՝ ուր եղին զնա:

Եւ երթայք ասացէք ցաշակերտս նորա և ցՊետրոս, թէ՛ ահա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ ի Վալիկեա, անդ տեսանիցէք զնա՝ որպէս ասացն ձեզ:

Եւ իբրեւ լուան՝ ելին և փախեան ի գերեզմանէն, քանզի զահի հարեալ էին. և ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնէին:

Սրբապետութիւն՝ ԱՄ Է ԲՈՒՄ ՏԵՐ. (Եւս յիշածցա Սրբապետութիւնն այս և):

Իսկ եթէ աստ կամայիս վերադարձուլ ասնէլ, զուրբ Խորհուրդն յայլում՝ սեղանի զկու. եւ յորժամ քահանայն ասէ՝ Տէր Աստուծո՛ւ յիշեալէ յիշեալէ. զու զյիշեալն ասնէն և զուրբ Սրբապետութիւնն նախապէս ասա յորդոր. նայեալս և զԻ՛՛ Է յիշեալէ. և զԻ՛՛ Է յիշեալէ. և Եւս ցաշակեալ ասա այն սեղանն ուր սուրբ Խորհուրդն է և Եւս Երուսաղէմն գրեացն յարեալ ձայնիւ:

Սրբապետութիւնն յիշեալէ իւր. Քոթիլան երկնցն՝ և Զնայ և Բոյն և Բոյն. Եւս արեւապայտն պարտեալէ՝ երկնցն քաղցր ձայնիւ՝ զԻ՛՛ Է յիշեալէ. և այլն բառ կարգին, որպէս յիշեալն ասացաւ:

Իսկ ի տասներորդ ժաման ժողովեալ ի յեկեղեցին, սխառեցին Սղո՛. ԿԳ:

Վեզ վայելե՛ որհնութիւն Եստուած ի սինս. և քեզ ասցին աղօթք յԱրուսաղէմ:

Ընթերցուածս ի Վարձոց Եւս արեւոյ. (Հ. Ե):

Քանն առաջին զոր արարի՝ վասն ամենայնի, ո՞ թէ տիրիէ, զոր սկսաւ Հիսուս առնել և ուսուցանել, մինչև յորն պատուիրելոյ առաքելոցն ի ձեռն Հռոդոյն սրբոյ՝ զորս բնտրեացն, և վերացաւ:

Որոց յանդիման կացոյց զինքն կենդանի յետ շարաքանացն իւրոց, ի բազում արուեստս, յաւուրս քառասուն երեւել նոցա և ասէլ վասն արքայութեանն Եստուծոյ:

Եւ ի հազարդել ընդ նոսա հացիւ՝ պատուէր տայր նոցա յԱրուսաղէմէ մի մեկնել, այլ սպասել աւետեացն հօր՝ զոր լուարուքն յինէն:

Օր ի Հովհաննէս մկրտեաց ի Վուր, այլ դուք մկրտիցիք ի Հողին սուրբ, ոչ յետ բազում ինչ աւուրցս այսոցիկ:

Եւ նորա մատուցեալ հարցանէին զնա և ասէին. Տէր, եթէ ի ժամանակի՞ աստ յայտնիկ հասուցանեցոյ իցեա զարքայութիւնն Խորայեկի:

Եւ ցնոսա. ոչ է ձեզ գիտել զժամն և զժամանակս, զոր Հայր եղ յիւրում իշխանութեան. այլ առջիք զօրութիւն ի հասանել Հռոդոյն սրբոյ ի վերայ ձեր, և եղե՞իք ինձ վկայք յԱրուսաղէմ և յամենայն Հրէաստանի և ի Սամարիա, և մինչև ի ծագս երկրի:

Ելէ՛ Քու յարուցեալ զմատուցիս ի վերայ սինի. ժամանակ զմաւոյ նորա հասեալ է ժամ:

Սրբոյ Եւեռարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու. (Հ. Ե. Գ. հիշ. 13):

Ի յարութեան Տեսան մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի:

Եւ ահա երկուք ի նոցանէ երթային ի նմին աւուր ի գեօղ մի, որ հնդ էր յերուսաղէմէ հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ, և էր անուն նորա՝ Լամբատոս. և նորա խօսէին ընդ միմեանս վասն ամենայն անցիցն անցիցոյ:

Եւ եղև ընդ խօսելն նոցա և ընդ վեճել՝ և ինքն իսկ Հիսուս մերձեցաւ. և երթայր ընդ նոսա. և նոցա աչք կախալ էին առ ի Հանաւելոյ զնա:

Լա ասէ ցնոսա՝ զի՞նչ են բանքդ՝ վասն որոյ վիճիքդ ընդ միմեանս մինչդեռ գնայքըդ, և տրտմեալ էք։

Պատասխանի ետ մի ոմն ի նոցանէ՝ որում անունն էր Ալէովկաս, և ասէ ցնա՝ զու միայն կաս յարուսաղէմ, որ ոչ գիտացեր զինչ զորոնցս ի նմա յառաջ յայստակ։

Լա ասէ ցնոսա՝ զի՞նչ։ Լա նորա ասին՝ զՅիսուսէ՝ Աստղիբեցւոյ, որ եղև այր մարգարէ, հօր արդեամբք և բանիւք առաջի Եստուծոյ և ամենայն ժողովողեանն՝ որպէս մատնեցին զնա քահանայապետքն և իշխանքն մեր ի դատաստան մահու, և հասին զնա ի խաչ։

Անք ակն ունեաք թէ նա է՝ որ փրկելոցն է զԱստղիբւ ալ և հանգերձացաւ ամենայնիւ, այս երրորդ որ է յորմէ հետէ այն զորոնցս։

Լա և կանայք ոմանք ի մէջ զարմացուցին զմեզ, որք կանխեալ ընդ առաւօտըս շողան ի գերեզմանն, և ոչ գտին զմարմինն նորա։ Եկին և ասեն, թէ և տեսիլ ևս հեշտակաց տեսին, որք ասէին զմանէ թէ կենդանի է։

Լա զնացին ոմանք ի մէջ ի գերեզմանն, և գտին նոյնպէս՝ որպէս կանայքն աւացին, բայց զնա ոչ տեսին։

Լա նա ասէ ցնոսա՝ ով անմիտք և հեղգապիրտք ի հաւատալ յամենայն՝ զոր խօսեցան մարգարէքն։ Ոչ զնոյնս պարտ էր չարչարել Վրիտտոսի, և մոռանել ի փառս իւր։

Լա սկսեալ ի Վովսիսէ և յամենայն մարգարէիցն՝ մեկնէր նոցա որ ինչ յամենայն զիրս գրեալ է գնմանէ։

Իբրև մերձեցան ի գետն յոր երթային, և նա պատճառէր հեռագոյն ևս ուրեք երթալ։

Լա բռնադատեցին զնա և ասեն՝ առ մեզ ազիր, զի ընդ երեկս է, և տարածամալ է օրս։ Լա եմուտ ազանել անդ ընդ նոսա։

Լա եղև ի բազմին նորա ընդ նոսա, առեալ զհացն՝ օրհնեաց, երեկ և ետ նոցա՝ և նոցա բացան աչք և ծանեան զնա, և նա եղև ի նոցանէ աներևոյթ։

Լա ասին ցմիմեանս՝ ոչ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին ի մեզ, մինչ խօսէին ընդ մեզ զճանապարհայն, և որպէս բանայր մեզ ըզգիրս։

Լա յարուցեալ նոյն ժամայն դարձան յարուսաղէմ, և գտին ժողովեալ զմեռասանն և զորս ընդ նոսայն էին, և ասին՝ թէ արդարեւ յարեաւ Տէր և երևեցաւ Սիմոնի։

Լա նորա պատմէին զայն որ ըզճանապարհայն, և թէ զիւրոյ ևս ծանօթս նոցա ի բեկանել հացին։

Աս կցին Նաշիւ և Եստարածա՝ ինկող և մամղիւնք և ամենայն զարգոյք ի թափար, ասեալով Շքին ոչ։ Այսիչ ևս չէին գրի Սրբի։

Արդ Մաւարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ Հօհաննու. (ԺԷ. Ի)։

Վասն թաղման և յարութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիտտոսի։

Եւ ի միաշարաթոյն Մարիամ՝ Մագդալայն ի գերեզման անգր, և տեսանէ ըզվէմն բարձեալ ի դրանց գերեզմանին։

Եպա ընթանայ և զայ առ Սիմոն Պետրոս և առ միւս աշակերտն զոր սիրէր Հիսուս, և ասէ ցնոսա՝ բարձին զՏէր ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գիտեմք ուր եղին ըզնա։

Եւ Պետրոս և միւս աշակերտն՝ և զային ի գերեզմանն. ընթանային երկաթին ի միասին։ Լա միւս աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղազոյն քան զՊետրոս՝ և եկին նախ ի գերեզմանն. և խնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ կտաւքն, բայց ի ներքս ոչ եմուտ։

Եկն և Սիմոն Պետրոս՝ որ զայրն զինի նորա, և եմուտ ի գերեզմանն. և տեսանէ զկտաւսն զի կային անդ. և վարամալն որ էր ի գլուխ նորա՝ ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ուրոյն ծալեալ ի մի կողմն։

Հայնժամ՝ եմուտ և միւս աշակերտն, որ եկեալ էր յառաջագոյն ի գերեզմանն, և տես և հաւատաց. զի չև ևս գիտէին ըզգիրս՝ թէ պարտ է նմա ի մեռելոց յառնել։

Չոգան զարձեալ առ միմեանս աշակերտքն։

Իսկայց Մարիամ կայր արտաբայ գերեզմանին և լայր. և մինչ գեա լայր՝ խոնարհեցաւ ի գերեզմանն, և տեսանէ երկուս չըրեշտակս իսպիտակս, զի նստէին մի խնարից և մի յանտոից՝ ուր կայր մարմինն Հիսուսի:

Իւ նոքա ասնն ցնա. կին դու, զի՞ լսա: Ըսէ ցնոսա. զի բարձին զՏէրն իմ ի գերեզմանն աստի՜ և ոչ գիտեմ ուր եղին գնա:

Չայս իբրեւ ասաց, դարձաւ ի թիկունս կոյս, և տեսանէ զՀիսուս զի կայր, և ոչ գիտեր թէ Հիսուս իցէ:

Ըսէ ցնա Հիսուս. կին դու, զի՞ լսա, զի՞ խնդրես: Դմա սյապելս թուեցաւ. թէ պարտիզպանն իցէ. ասէ ցնա. Տէր, եթէ դու բարձեր գնա, ասա ինձ ո՞ւր եղիր գնա, զի ես ասից ցնա:

Ըսէ ցնա Հիսուս. Մարիամ: Իւ նա դարձաւ և ասէ ցնա Երայիցեբերէն. բարբո՜նի. որ թարգմանի՜ վարդապետ:

Ըսէ ցնա Հիսուս. մի՛ մերձենար յիս, զի չեւ ևս եկեալ իմ առ չայր իմ. այլ երթ դու առ եղբարսն իմ, և ասա ցնոսա. ելանենմ ես առ չայրն իմ և առ չայր ձեր, և Բստուածն իմ և Բստուած ձեր:

Գայց Մարիամ Մաղդաղէնացի՜ և պատմէ աշակերտացն եթէ ետես նա զՏէր, և զայս ինչ ասաց ցնա:

Եւ սխալիցեն Երկն. հասկանան աչ. Ոչ անեա անք. զկիս Սղո՛ ձայնիս՝ ձեմ:

Ի խորոց կարգացի առ քեզ Տէր, Տէր, լուր ձայնի իմում:

Արքայ Եւտարանին Հիսուսի Վերհաստի՜ որ ըստ Հօհմանու. (Գլ. Ե. հէ. 24):

Տէրն միւր Հիսուս Վերհաստ առ:

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի որ զբանն իմ լսէ, և հաւատայ այնմ որ առաքեացն զիս, ընդունի զկեանսն յախտեականս. և ի դատաստանն ոչ մոանէ, այլ փոխեցաւ ի մահուանէ ի կեանս:

Ըմէն ամէն ասեմ ձեզ. զի զայ ժամանակ՝ և արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի որդոյն Բստուծոյ, և որք լսիցեն՝ կեցցեն:

Չի որպէս չայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս ես և որդոյն ունել կեանքս յանձին իւրում:

Իւ իշխանութիւն ես նմա դատաստանն առնել. և զի որդի մարդոց է, ընդ այն զի՞ զարմանայք. զի եկեցե՞ ժամանակ՝ յորում ամենեքին որ ի գերեզմանս կայցին, լուիցեն ձայնի նորա, և եկեցեն արտաքս. որոց բարիս զործեալ իցէ՜ ի յարութիւն կենաց, և որոց զարարաբեալ՝ ի յարութիւն դատաստանաց:

Ոչ կարեմ ևս յանձնէ առնել և ոչ ինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ, և դատաստանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ ըզկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս:

Երկն. աչ. Ուրեք եւմէ բնութեւն Սղո՛ Գ:

Դշխանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց, և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց: Քրիստոս, Ի կարգալ իմում լուսար ինձ:

Արքայ Եւտարանին Հիսուսի Վերհաստի՜ որ ըստ Հօհմանու. (Գլ. Գ. հէ. 31):

Ոչ անս խաչերութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերհաստի:

Իսկ շրեայքն՝ քանզի ուրբաթ էր, զի մի՛ անդէն ի խաչն ազանիցին մարմինն մինչև զարաթն, զի էր որ մեծ շարաթուն այնորիկ, ազաչեցին զՍիղատոս զի խորտակեցն զբարձս նոցա, և բարձցին:

Եկին զենուորքն, և զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս, նոյնպէս և զմիւսոյն որ ընդ նմա ի խաչն եկալ էր:

Իսկայ իբրեւ եկին առ Հիսուս, և տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նորա. այլ մի ամն ի զենուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նորա, և վարդապալիս ևլ արին և ջուր:

Իւ որ ետեսն վկայեաց, և ճմարիտ է վկայութիւն նորա. և նա զիտէ՜ թէ ճըմարիտ ասէ, զի և դուք հաւատասցիք:

Եյս եղև, զի լոցի զերն, եթէ ոսկր նորա մի՛ փշուցցի. և դարձեալ միւս զիր ասէ, եթէ հայեցին ի նա՜ յոր խոցեցինն:

Եւ տեսանալոցն զանդատանն. Բրք. Ուրեք իւմեա. Աղ. զանդա՛նի. Զկիս քարոցեղ Սարգիսայի՜ ևս եւ իւր. Սղմաբնութեւն ևս, ևս ապա եւմարձեա և Եւդեյո. Մեռ. Տէր խորա. Տեառն է երկն. Զայն. աչ. Ընդ լուսանալ. Արմախանն Սղո՛ մեկն. Զայնիս:

Գովհեմ Արուստիկ զՏէր:

Սրբոյ Եւեռարանին Նիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Յօհաննու, (Գ. Լ. Ի. հ. 19):

Ի յարութեան Տեառն մերոյ Նիսուսի Վրիստոսի

Եւ եր երկոյ ի միաշարաթմով աւուրն,
և զորք փակելովք՝ ուր էին աշա-
կերտքն ժողովեալ վասն աշին շրէից, եկն
Նիսուս և եկաց ի միջի նոցա, և ասէ ցը-
նոսա՝ ողջոյն ընդ ձեզ:

Իբրև զայս ասաց, եցոյց նոցա զձեռս
և զկողմն իւր. և խնդացին աշակերտքն
իբրև տեսին զՏէր:

Եսէ ցնոսա զարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ.
որպէս առաքեաց զիս շայր իմ, և ես ա-
ռարեմ՝ զձեզ:

Եւ զայս իբրև ասաց, փեաց ի նոսա և
ասէ. առէք շողի սուրբ. եթէ ումք
թողուցուր զմեզս, թողեալ լիցի նոցա.
եթէ զուրուր ունիցիք, կարեալ լիցի:

Իսկ թովմաս մի յերկոտասանիցն՝ ա-
նուանեալն երկուորեակ, ո՛չ էր ընդ նոսա
յորժամ եկն Նիսուս:

Եսէին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ տե-
սաք զՏէր. և նա ասէ ցնոսա. եթէ ո՛չ
տեսից ի ձեռս նորա զնշան բեւեռացն, և
արկից զմատուռս իմ՝ ի տեղիս բեւեռացն,
և միտցից զձեռս իմ՝ ի կողս նորա, ո՛չ հա-
ւատամ:

Քարոյ՝ Խորհրդոյ. Կէջ. Եղ. Թաթար խաչադրեալ:

Երկու շարժ օրն մնալոց և Յայս շարժիս Օրհնութիւնն՝
զՅարութեան տէր Երմիշն աստ ի ձայնն, զմի ձողոյ զայտեանն,
և այլն ըստ կարգին, ԵՏ. Ե. Առեւշտ. Է շոր. ձողոյ ձայնեանն՝
ա՛յ. Օրհնիւ ևս քառ. Բիւստու իւր սարքն, և այլն ամենայն Յարու-
թեան և Քարոյ՝ Առեւշտ. Եւստատ. Սղմ. Կէջ:

Վեզ վայելէ որհնութիւն Եւստատ. Ի Սիսն. և քեզ
տացին աղօթք յԱրուստիկ:

Սրբոյ Եւեռարանին Նիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Դուկասու, (Զ. Լ. Ի. Կ. 1):

Ղ. ան թաղման և յարութեան Տեառն մերոյ Նիսուսի
Վրիստոսի:

Բայց ի միաշարաթմուն վաղ քաջ ընդ
առաւօտն՝ եկին ի գերեզմանն, բն-
րին զխունկն զոր պատրաստցին, և այլ
կանայք ընդ նոսա:

Եւ զտին զվէմն թաւալեցուցեալ ի գե-
րեզմանէ անտի, և մտեալ ի ներքս՝ ո՛չ զը-
տին զմարմինն Տեառն Նիսուսի:

Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա վասն այ-
նորիկ, և ահա արք երկու հասին առ նո-
սա ի հանդերձս լուսաւորս:

Եւ իբրև զաշի հարան՝ և խոնարհեցու-
ցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասնն ցրնո-
սա. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեա-
լս, Է՛ս աստ, այլ յարեալ. Նիշեցէք որ-
պէս խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ի Վալե-
րեա, և ասէք՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդ-
ւոյ մատնել ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և
ի խաչ ելանել, և յերբորդ աւուր յառնել:

Եւ յիշեցին զրանն նորա:

Եւ զարձանս պատմեցին զայս ամենայն
մտաւասնիցն, և այլոցն ամենեցուն:

Եւ էին Սարիամ՝ Սարգաղեանցի և
Յովհաննա և Սարիամ՝ Յակովբայ և
այլք ընդ նոսա՝ որ պատմեցին զայս ա-
ռաքելոցն. և երևեցան առաջն նոցա շաղ-
փազիւթիւն բանքն նոցա՝ և չհաւատային
նոցա:

Բայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ
ի գերեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ զկտաւ-
սըն լոկ՝ զի կային. և զնաց ընդ միտս
զարմացեալ, թէ զի՛նչ եղև:

Կարգիւ. Կէջ. Եղ. Թաթար խաչադրեալ: Յայս
յիմանց՝ յատաւատն և յերկրին՝ Կէջ աստ. բոլոր զկարգու-
թեան երկն մի՛ տեսի, այլ զՆորոսեւշտն աստ ի Սիսեւթիւն
Ճաշու. Սղմ. Կէջ:

Ի կարգալ իմում լուար ինչ Եւստատ. ըստ արդարու-
թեան. ի նեղութեան ինչ անորոր արարեր, որորմեան ինչ
և լուր աղօթից իմոց: Բանից իմոց ուն: Տէր մի՛ սրտը-
տաթեամբ քով:

Բնթեւեցուածս ի Վարդոյ Եւստեկոյ:
(Գ. Լ. Ի. հ. 22):

Արք Խորայեացիք, լուարուք զրանս
զայստիկ. զՆիսուս Վաղովբայի՝
զայր ցուցեալ յԱստուծոյ ի ձեզ զօրու-
թեամբ և նշանօք և արուեստիւք, զորս
արար նովա Եւստուած ի միջի ձերում, որ-
պէս և դուք իսկ զիտէք, զնա՝ նկատեալ
խորհրդով և կանխագիտութեամբն Եւ-
ստուծոյ՝ մատնեալ ի ձեռաց անօրինաց բն-
ւեռեալ ի փայտի սպանէք. զոր Եւստուած

յարոյց լուծեալ զերկունս մահու, քանզի ոչ էր հնար ըմբռնել նմա ի նմանէ:

Վառիթ իսկ ասէ զնմանէ. յառաջագոյն տեսանէի զՏէր առաջի իմ յամենայն ժամ, զի է ընդ աջմէ իմմէ, զի մի սասանեցայց. վասն այսորիկ ուրախ ելե սիրտ իմ, և ցնծացաւ լեզու իմ. ևս և մարմին իմ բնակեցէ յուսով:

Չի ոչ թողցես զանձն իմ ի դժոխս, և ոչ տացես սրբոյ քում տեսանել զսպականութիւնս:

Ծանուցեր ինձ զճանապարհս կենաց, լցուցեր զիս ուրախութեամբ երեսաց քոց:

Լըբ եղբարք, պարտ է համարձակութեամբ ասել ձեզ վասն նահապետին Վառիթի, զի և մեռաւ և թաղեցաւ, և զերեզման նորա կայ ի միջի մերում մինչև ցայսօր:

Չի մարգարէ էր և զիտէր, եթէ երդմամբ երդուաւ նմա Վատուած՝ ի պողոյ ուրովայնի նորա նստուցանել յաթոռ նորա. յառաջագոյն ծանուցեալ խօսեցաւ վասն յարութեանն Վրիստոսի. զի ոչ թողաւ հոգի նորա ի դժոխս, և ոչ մարմին նորա ետես զսպականութիւնս:

Չայս Յիսուս յարոյց Վատուած, որում ամենեքին մեք վկայեմք:

Ընդն Վատուծոյ բարձրացեալ, զաւետիս չողոյն սրբոյ ընկալեալ ի շօրէ, սիւեակաց զայս՝ զոր դուք իսկ տեսանէք և լսէք:

Չի ոչ եթէ Վառիթ ել յերկինս. ասէ իսկ ինքն. ասաց Տէր ցՏէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչև եզից զլծնամիս քո պատուանդան օտից քոց:

Լըզ ճմարտիւ զիտացէ ամենայն տունըդ Իսրայելի, զի և Տէր զնա և օծեալ Վատուած արար, զայն Յիսուս՝ զոր դուքն խաւեցէք:

Լս լուեալ զայս՝ զղճացան ի սիրտս իւրեանց, և ասեն ցՊետրոս և ցայլ առաքեալսն, զի՞նչ գործեցուք, արք եզրարք:

Լսէ ցնոսա Պետրոս. ապաշաւեցէք, և մկրտեցի իւրաքանչիւր որ ի ձէնձ յանուն Տեառն Յիսուսի Վրիստոսի ի թողութիւն մեղաց, և ընկալիք զաւետիս չողոյն սրբոյ, զի ձեզ են աւետիքս և որդւոց ձերոց, և ամենայն հեռաւորաց զորս կուեցէ Տէր Վատուած մեր:

Լս այլովք բանիւք բազմօք վկայութիւն դնէր, և միսիթարէր զնոսա և ասէր. ապրեցարօք յազգէ աստի խոտորեղոյ յայսմանէ:

Ոմանք յօժարութեամբ ընկալեալ զբան նորա՝ մկրտեցան, և յաւեան յաւուր յայնմիկ հոգիք իրեւ երեք հազարք:

Աղբ. ձեռն. Լըբ. Գովեա երեսուցեմ զՏէր.

Արդոյ Լսեաւորանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոս Վ. ու. կատու. (Հ. Լ. Կ. Կ.):

Վ. ասն ինչպիսի և յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի:

Բայց ի միաշարժութուն վազ քաջ ընդ առաւօտն՝ եկին ի գերեզմանն, բերին զտունկան զոր պատրաստեցին, և այլ կանայք ընդ նոսա:

Լս գտին զվէմն թաւալեցուցեալ ի գերեզմանէ անտի, և մտեալ ի ներքս՝ ոչ գրտին զմարմինն Տեառն Յիսուսի:

Լս եղև ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ, և աշա արք երկու հասին առ նոսա ի հանդերձս լուսաւորս:

Լս իրբև զահի հարան և խոնարհեցուցին զերեսա իւրեանց յերկիր, ասեն ցնոսա. զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս, չէ աստ, այլ յարեաւ: Կիւեցէք որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ի Վալիլեա, և ասէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնել ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և ի խաչ ելանել, և յերբորդ աուր յառնել:

Լս յիշեցին զբանն նորա:

Լս դարձան պատմեցին զայս ամենայն մեռատանիցն, և այլոցն ամենեցուն:

Լս էին Մարիամ Մագդաղենացի և Յովհաննա և Մարիամ Հակովբայ և այլք ընդ նոսա՝ որ պատմեցին զայս առաքելոցն. և երևեցան առաջի նոցա շաղփաղիւթիւն բանքն նոցա՝ և չհաւատաւին նոցա:

Բայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ ի գերեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ զկուտան լոկ՝ զի կային. և գնաց ընդ միտս զարմացեալ, թէ զի՞նչ եղև:

Յերեցին առ աղին Աղբ. ԿԳ.

Քեզ վայրեն որհուրժին Լստուած ի Սին, և քեզ
ասցին աղօթք յԱրուսաղէմ:

Որոյ Լստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Սարկոսի. (ՔԼ. Ժ.Ղ. 2):

Վասն թաղման և յարութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի
Վրիստոսի:

Եւ ընդ առաւօտս միաշարաթուն
դան ի գերեզմանն ընդ արեազալն,
և ասէին ցմիմեանս. ո՞վ թաւալեցուցէ
մեզ զվէմն ի դրանց գերեզմանին:

Լս Տայեցեալ տեսին՝ զի թաւալեցու-
ցեալ էր վէմն ի գերեզմանէն. քանզի էր
մեծ յոյժ:

Լս մտեալ ի ներքս ի գերեզմանն՝ տեսին
երիտասարդ մի՝ զի նստէր ընդ աճմէ կող-
մանն՝ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, և
զարհուրեցան:

Լս նա ասէ ցնոսա. մի՛ երկնէք. ըղձի-
սուս ինչդէք. դ՛ւազովեցի գեաւելեալն,
չէ աստ՝ յարեաւ. ահաւաղիկ տեղին՝ ուր
եղին զնա:

Լս իրթայք ասացէք ցաշակերտս նո-
րա և ցՊետրոս, թէ ահա յառաջագոյն
երթայ քան զձեզ ի Վալիւրա, անդ տե-
սանիցէք զնա՝ որպէս ասացն ձեզ:

Լս իրբ լուսն՝ ելին և փախեան ի գերեզ-
մանէն. քանզի զաճի հարեալ էին. և ոչ
ուսմբ ինչ ասացին, զի երկնէին:

Սեա Սլեա և Սառա. ի գիտեց. յիշէ ի՛նչ անի ո՞վ Սառա. ի
Հիշէ. Երեմիան Սղմ. ձեռն:

Վոզմեա Աշրուսաղէմ զՏէր:

Որոյ Լստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Վուկասու. (ՔԼ. Ի.Ղ. 1):

Վասն թաղման և յարութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի
Վրիստոսի:

Բայց ի միաշարաթուն վաղ քաջ ընդ
առաւօտս՝ եկին ի գերեզմանն, բե-
րին գիտնական զոր պատրաստեցին, և այլ
կանայք ընդ նոսա:

Լս գտին զվէմն թաւալեցուցեալ ի գե-
րեզմանէ անտի, և մտեալ ի ներքս՝ ոչ գը-
տին զմարմինն Տեառն Հիսուսի:

Լս եղև ընդ հիմալն նոցա վասն այ-
նորիկ, և ահա աղբ երկու Տասին առ նո-
սա ի հանդերձս լուսաւորս:

Լս իրբ զաճի հարան՝ և խոնարհեցու-
ցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասեն ցնոսա.
զի՞ ինչդէք զկենդանին ընդ մեռեալս. չէ
աստ, այլ յարեաւ: Հիշեցէք որպէս խո-
սեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ի Վալիւրա, և
ասէր՝ թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատ-
նել ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, և ի խաչ
երանել, և յերրորդ աւուր յառնել:

Լս յիշեցին զբանս նորա:

Լս դարձան պատմեցին զայս ամենայն
մեռասանիցն, և այլոցն ամենեցուն:

Լս էին Վարիամ՝ Վաղդաղեւացի և
Հովհաննա և Վարիամ Հակովբայ և այլք
ընդ նոսա՝ որ պատմեցին զայս առաքելոցն.
և երեւցան առաջի նոցա շաղկապիւ-
թիւն բանքն նոցա՝ և հաւատային նոցա:

Բայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ ի
գերեզմանն, և Տայեցեալ տեսանէ զիտաւսն
լոկ՝ զի կային. և դնաց ընդ միտս զարմա-
ցեալ, թէ զի՞նչ եղև:

Երեքշաբթի Ս.Տ. Ի իշխանս և. Զայց ոչ զայն. և. Լուս-
ւոստ Սղմ. և:

Տէր, որպէս զնու. հաճութեամբ քով պատկեցի զնոսա
Փոխ. Բանից իմոց ունին (բնա ասա):

Որոյ Լստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Վուկասու. (ՔԼ. Ի.Ղ. 13):

Ի յարութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ ահա երկուք ի նոցանէ երթային
ի նմին աւուր ի գեօղ մի, որ հեռի
էր յԱրուսաղէմ. հարիւր և վաթսուսն աս-
պարիսաւ, և էր անուն նորա՝ Լամբուս.
և նոքա խօսէին ընդ միմեանս վասն ամե-
նայն անցիցն անցելոց:

Լս եղև ընդ խօսին նոցա և ընդ վիճել՝
և ինքն իսկ Հիսուս մերձեցաւ. և երթայր
ընդ նոսա. և նոցա աչք կալեալ էին առ ի
չճանաչելոյ զնա:

Լս ասէ ցնոսա. զի՞նչ են բանքդ՝ վասն
որոյ վիճիք ընդ միմեանս մինչդեռ զնայ-
քըդ, և տրտմեալ էք:

Պատասխանի ետ մի ոմն ի նոցանէ՝ ո-
րում անուն էր Վղէմիլպաս, և ասէ ցնա.
դու միայն կաս յԱրուսաղէմ, որ ոչ գի-

տացեր զինչ գործեցաւ ի նմա յաւուրս յայտասիկ:

Լաւ ասէ ցնտա՝ զեհն: Լաւ նորա ասեն՝ զՀիսուսէ՝ Վաղովքեցւոյ, որ եղև այր մարգարէ, հօր արդեամբք և բանիւք առաջի Եսաուծոյ և ամենայն ժողովողեանն, որպէս մասնեցին զնա քահանայապետքն և իշխանքն մեր ի գաղտաստան մահու, և հանին զնա ի խաչ:

Ահր ակն ունեաց թէ նա է՝ որ փրկելոցն է զՎորայէլ՝ այլ և հանդերձ այսու ամենայնիւ, այս երբորդ օր է յորմէ հետէ այն գործեցաւ:

Լաւ և կանայք ոմանք ի մէնջ զարմացոցին զմեզ, որք կանխեալ ընդ առաւօտրս չողան ի գերեզմանն, և ո՞չ գտին զմարմինն նորա՝ եկին և ասեն, թէ և տեսիլ ևս հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմանէ թէ կենդանի է:

Լաւ զնացին ոմանք ի մէնջ ի գերեզմանն, և գտին նոյնպէս՝ որպէս կանայքն առացին, բայց զնա ո՞չ տեսին:

Լաւ նա ասէ ցնտա՝ ով անմիտք և հեղգափրտք ի հաւատալ յամենայնի՝ զոր խօսեցան մարգարէքն՝ ո՞չ զնոյնս պարտ էր չարարել Վրիստոսի, և մտանել ի փառս իւր:

Լաւ սկսեալ ի Սովսիսէ և յամենայն մարգարէիցն՝ մեկնէր նոցա որ ինչ յամենայն գիրս գրեալ է զնմանէ:

Իբրև մերձեցան ի գեօղն յոր երթային, և նա պատճառէր հեռագոյն ևս ուրիշ երթալ:

Լաւ բռնադատեցին զնա և ասեն՝ առ մեզ ագիր, զի ընդ երեկս է, և տարածա՞մեալ է օրս: Լաւ եմուտ աղանել անդ ընդ նոսա:

Լաւ եղև ի բազմին նորա ընդ նոսա, առեալ զհացն՝ օրհնեաց, երեկ և ետ նոցա, և նոցա բացան աչք և ծանեան զնա, և նա եղև ի նոցանէ աներեւոյթ:

Լաւ ասեն ցմիմանս՝ ո՞չ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին ի մեզ, մինչ խօսէրն ընդ մեզ զճանապարհայն, և որպէս բանայր մեզ ըզգիրս:

Լաւ յարուցեալ նոյն ժամայն դարձան յԱրուսաղէմ, և գտին ժողովեալ զմտաւանան և զորս ընդ նոսայն էին, և ասեն՝

Թէ արդարև յարեալ Տէր և երևեցաւ Սիմօնի:

Լաւ նորա պատմէին զայն որ ըզճանապարհայն, և թէ զեհարդ ետ ծանօթս նոցա ի բեկանել հացին:

Ճաշաւ Սղմ. Լ:

Տէր Եսաուած իմ ի քեզ յառաջայ, փրկեալ զնա, և յամենայն հարաճուց իմոց աղրեցո զնա: Տէր Տէր մեր, զի Վահագայց զքէն:

Ընթերցուածս ի Վարձոց Եւսեբիոց:
(Պ.Լ. Բ. հէ. 42):

Եւէին հանապազորդեալք փարդապետութեան առաքելոցն, և հաղորդուածեան և բեկանելոյ հացին և աղօթից:

Լաւ լինէր ամենայն անձին ահ և երկիւղ, և բազում նշանք և արուեստք ի ձեռս առաքելոցն գործէին:

Ամենայն հաւատացեալքն էին իմիասին, և ունէին զամենայն ինչ հասարակաց, և զըստացուածս և զինչս վաճառէին, և բաշխէին զայն ամենեցուն ում՝ զեհարդ պիտոյ ինչ լինէր:

Հանապազօր կանխեալ միաբանութեամբ ի տաճարն, և առ տնին բեկանէին զհացն, և առնուն կերակուր ուրախութեամբ, և միաժողովութեամբ սրտի օրհնէին զԵսաուած. և ունէին շնորհս առ ամենայն ժողովուրդն. և Տէր յաւելոյր ի փրկեալսն հանապազօր ի նոյն:

Պետրոս և Հովհաննէս ելանէին ի տաճար անդր յիններորդ ժամու աղօթիցն:

Լաւ էր այր մի կաղ յորովայնէ մօր խրոյ, զոր բարձեալ զնէին հանապազօր առ զբան տաճարին, որ կոչէր զեղեցիկ, խնդրել ուղորմութիւն յայնցանէ որ մտանէին ի տաճարն:

Որոյ տեսեալ զՊետրոս և զՀովհաննէս զի մտանէին ի տաճարն, ազալէր ողորմութիւն առնուլ:

Հայեցաւ ի նա Պետրոս Հովհաննէս հանդերձ, և ասէ. հայեաց ի մեզ:

Եւ զարձաւ ի նոսա, և ակն ունէր առնուլ ինչ ի նոցանէ:

Լաւ ասէ Պետրոս. արձաթ և ոսկի ո՞չ ունիմ, բայց զոր ունիմս զայս տաց քեզ:

յանունն Յիսուսի Վերիստոսի՝ Աստուծոցւոյ՝
արիւն և գնա։

Եւ կալեալ զանոյ ձեռանէ նորա յարոյց
գնաւ և անդէն Հաստատեցան բարձր նորա
և սրունք ի վեր վաղեաց՝ և սկսաւ գնալ,
և եմուտ ընդ նոսա ի տաճարն, գնայր և
վաղվազէր և օրհնէր զՄատուած։

Եւ ետես ամենայն ժողովուրդն գնա, զի
գնայր և օրհնէր զՄատուած և զիտէին
գնա զի սա էր՝ որ նստէր վասն ժողովմու-
թեան առ զեղեցիկ զբան տաճարին և լը-
ցան զարմանալոց ի վերայ նշանին որ ե-
ղեւ։

Եւ մինչ նա ունէր զՊետրոս և զՀով-
հաննէս, ընթացաւ ամենայն ժողովուրդն
առ նոսա ի սրաջն՝ որ կուէր Աստուծոյն
զարմացեալք։

Իբրեւ ետես Պետրոս՝ պատասխանի ետ
ժողովողեան. աքք Իսրայէլացիք՝ զի՞ զար-
մացեալ էք ի վերայ պետրիկ, կամ ընդ մեզ
զե՞ էք պաշտեալք, իբրեւ թէ անձին զօ-
րութեամբ ինչ կամ քաջութեամբ արարեալ
իցէ զգնալը զմա։

Մատուած Լերբաճմու, և Մատուած Սա-
հակայ, և Մատուած Հակովբայ՝ Մատուած
Հարցն մերոց փառաւորեաց զորդի իւր ըզ-
Հիսուս, զոր զուրն մատնեցէք և ուրացա-
րուք առաջն Պիղատոսի՝ ի դատենն նորա
արձակել։

Եւ դուք զսուրբն և զարդարն ուրացա-
րուք, և խնդրեցէք այր մի մահապարտ
շնորհել ձեզ. և զառաջնորդ կենացն ըս-
պանէք, զոր Մատուած յարոյց ի մեռե-
լոց, որում մեք խի վկայ եմք։

Եւ հաւատովք անուան նորա՝ զսա զոր
տեսանէքս և զիտէք, Հաստատեաց անուն
նորա, և հաւատքն որ նովա՝ ետուն զմա
զառադյութիւնս զայս յանդիման ձեր ա-
մենեցուն։

Եւ արք, եղբարք, զիտեմ զի անգիտու-
թեամբ արարէք՝ որպէս և իշխանքն ձեր-
այլ Մատուած՝ որպէս յառաջագոյն պատ-
մեաց ի բերանոյ ամենայն մարդաբեկից ըզ-
շարչարենն Վերիստոսի իւրոյ, նոյնպէս և
կատարեաց։

Լըդ ապաշաւեցէք և դարձարուք ի ջն-
ջել զմեզ ձեր, որպէս զի եկեղեցին ժամա-
նակք հանգստեան յերեսաց Տեառն, և ա-

ռաբեցէ զյառաջագոյն նկատեալն ձեզ՝ ըզ-
Հիսուս Վերիստոս։

Չոր պարտ է երկնից ընդունել՝ մինչև
ի ժամանակս ամենեցուն Հաստատելոյ. զո-
րոց խօսեցաւ Լատուած ի բերանոյ սրբոց
իւրոց մարգարեից։

Սաղմոս Խ.

Յգլ. 84. Ի զորում եմա՞ որսի եղիցի թագաւորն, ի փր-
կութեան քո՞ւ՞ ցնծացէ յոյժ. (լման տա)։

Սրբոյ Լ. ետարանիս Յիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (Գլ. ԻՂ. հէք. 13)։

Ի յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Վերիստոսի։

Եւ ահա երկուք ի նոցանէ երթային ի
նմին աւուր ի գեօղ մի, որ հեռի էր
Ղերուսաղեմէ հարիւր և վաթսուն ասպա-
րիսաւ, և էր անուն նորա՝ Լամաւուս, և
նորա խօսէին ընդ միմեանս վասն ամենայն
անցիցն անցեցոց։

Եւ եղև ընդ խօսենն նոցա և ընդ վիճել
և ինքն խիկ Յիսուս մերձեցաւ և երթայր
ընդ նոսա. և նոցա աչք կալեալ էին առ ի
շնանաչելոյ գնա։

Եւ ասէ ցնոսա. զե՞նչ են բանքդ՝ վասն
որոյ վիճիք ընդ միմեանս մինչդեռ գնայ-
քըդ, և տրտմեալ էք։

Պատասխանի ետ մի ոմն ի նոցանէ՝ ո-
րում անունն էր Վղէտովբայ, և ասէ ցնա-
ղու միայն կաս Ղերուսաղեմ, որ ոչ գի-
տացեր զինչ գործեցաւ ի նմա յաւուրս յայ-
տոսիկ։

Եւ ասէ ցնոսա. զե՞նչ։ Եւ նորա ասին-
զՀիսուսէ՝ Աստուծոցւոյ, որ եղև այր մար-
գարէ, հօր արդեամբ և բանիւք առաջն
Մատուծոյ և ամենայն ժողովողեանս. որ-
պէս մատնեցին գնա քահանայապետն և
իշխանքն մեր ի դատաստան մահու, և հա-
նին գնա ի խաչ։

Սեք ակն ունէաք թէ նա է որ փրկե-
լոցն է զԻսրայէլ. այլ հանդերձ այսու ամե-
նայնիւ, այս երբորդ օր է յորմէ հետէ այն
գործեցաւ։

Եւ և կանայք ոմանք ի մէջ զարմա-
ցուցին զմեզ, որք կանխեալ ընդ առաւօ-
տըս չոգան ի զերեղմանն, և ոչ գտին զմար-

մեր, և ասէ ցլբրահամ. ի զաւակի բում օրհնեցին ամենայն ազգք երկրի:

Չեզ նախ յարոյց Աստուած զորդին իւր, և առաքեաց զնա օրհնել զձեզ, ի դառնալ ձեզ իւրաքանչիւր իշարեաց ձերոց:

Եւ մինչդեռ խօսէին նոքա ընդ ժողովողեանն, չասին ի վերայնոցա քահանայապետք և իշխանք տաճարին և սագուկեցիքն, զայրազնեալք վասն ուսուցանելոյ նոցա զժողովուրդն և պատմելոյ Հիսուսի զյարութիւն մեռելոց:

Սխեցին ի նոսա զձեռս իւրեանց, և եղին զնոսա ի բանտի մինչև ի վաղեւն, զի էր ընդ երեկս:

Իսկ բազումք ի խողաց բանին հաւատացին, և եղև թիւ մարդկան իրրև հազարաց հնգից:

Եւ եղև ի վաղեւ անդր ժողովել նոցա զիշխանն և զերիցունն և զգլխիս յերուսաղէմ, և զԼննա քահանայապետ և զՍայիափա, և զՀովհաննէս և զԴիէքսանդրոս, և որք միանգամ էին յազգէ քահանայութեանն. և կացուցեալ զնոսա իմէջ՝ հարցանէին. որով զօրութեամբ կամ որով անուամբ արարէք դուք զայս:

Հայնժամ Պետրոս լոյալ Հոգւով սրբով՝ ասէ ցնոսա. իշխանք ժողովողեան և երիցունք Իսրայելի, թէ արժան ինչ իցէ դատել զմեզ այսօր վասն երախտեաց առն միոյ տկարի, որով սա բժշկեցաւ:

Հայտնի լիցի ամենեցուն ձեզ, և ամենայն ժողովողեանդ Իսրայելի, զի յանուն Հիսուսի Քրիստոսի՝ Նազովրեցոյ՝ զոր դուքն խաչեցէք՝ զոր Աստուած յարոյց ի մեռելոց, նովա սա կայ աւասիկ առաջի ձեր ողջացեալ:

Եւ ասէ վէմն անարգեալ իձէնջ շինողաց, որ եղև գլուխ անկեանս. և չիք այլով իշխի փրկութիւն, զի և ոչ անուն այլ գոյ ի ներքոյ երկնից տուեալ ի մարդիկ՝ որով արժան իցէ կեալ մեզ:

(Այսմ վայրէ՝ սխանիցն ընթեռնուլ և զԻնքսօղիւնս)

Հասիրա առաքելոյն ի Վաթմուդիկայց թղթոյն և ընթերցուածս. (Գլ. Ե):

Հակովթոս Աստուծոյ և Տեառն Հիսուսի Քրիստոսի ծառայ. երկրորդաւն ազգացդ որ ի ալիւսիւք էք՝ ողջոյն:

Եւ մնացն ուրախութեան արժանի համարիչք, եղբարք, յորժամ ի պէսպէս փորձութեանց ի մէջ անկանիցիք. զիտասլիք զի հանդէս ձերոց հաւատոցն յօրինեալ գործէ զհամբերութիւն:

Իսկ համբերութիւնն գործ կատարեալ ունիցի. զի իցէք ողջանգամք և կատարեալք, և ոչ ինչ իւր նուազեալք:

Ապա թէ որ ի ձէնջ իցէ նուազեալ յիմաստութեանէ, ինդրեացէ յԱստուծոյ՝ որ տան ամենայնի առատապէս և ոչ նախաւէ, և տացի նմա:

Իայց ինդրեացէ հաւատովք՝ և մի՛ երկմրուցէ. զի որ երկվամն է՝ նման է հողմախօծեալ և տատանեալ պեաց ծովու. մի՛ ակնկալցի մարդն այն առնուլ ինչ յԱստուծոյ. զի այր երկվիտ՝ առանց հաստատութեան է յամենայն ճանապարհս իւր:

Պարճեցի եղբայր խոնարհ ի բարձրութիւն իւր, և որ մեծատունն իցէ ի խոնարհութիւն իւր. քանզի իրրև զճաղիկ խոտոյ անցցէ:

Օ՛ ի ծագեաց արև հանդերձ խորշակաւ և ցամաքեցոյց զետան, և թօթալիցաւ ծաղիկն նորա, և կորուս վայելչութիւն երեսաց նորա. նոյնպէս և մեծատունն հանդերձ շահիւք իւրովք թարաւմեցի:

Երանեալ է այր որ համբերիցէ փորձանաց. զի եթէ ընտիր ևս գտանիցի, առցէ զպսակն կենաց՝ զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց:

Եւ Բեզ վայրէ՝ օրհնութիւն Աստուծոյ ի Սին, և քեզ տացին աղօթք յերաւոյն:

Որոյց Եւստարանին Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու. (Գլ. Ի. Կ. 36):

Հիւս յորութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Քրիստոսի:

Մինչդեռ զայն խօսէին, ինքն խակ Հիսուս եկաց ի մէջ նոցա՝ և ասէ ցնոսա. խաղաղութիւն ընդ ձեզ. ես եմ՝ մի՛ երկնիչք. և զահի հարեալ երկնէին, և համարէին ողի ինչ տեսանել:

Եւ ասէ ցնոսա. զի՞ խռովեալ էք, և ընդէր խորհուրդք ելանն ի սիրտս ձեր. տեսէք զձեռս իմ և զոտս, զի ես նոյն եմ. շուրհեցէք զիս և տեսէք. զի ողի մարմին և ոսկերս ոչ ունի, որպէս զեստ տեսանէք զի ունիմ:

Լ. զայս ասացեալ եցոյց նոցա զձեռնսն
և զոտս :

Յերեմիայն առաջին ՅԷԺ. ԶԵԼ. Գաղա Ներսազէ՞մ ՏԼԳ.

Արքայ Ե. ետարանիս Յիսուսի Վերիտաւորի՝ որ ըստ
Պ. ուկասու. (Հ. Ի. Կ. ԶԷ. 13):

Ի յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Վերիտաւորի :

Եւ ահա երկուք ի նոցանէ երթային ի
նմին առուր ի գեօղ մի, որ հեռի էր
յերուսաղէմէ հարիւր և վաթսուոն ասպա-
րիսաւ, և էր անուն նորա՝ Լամաուս. և
նորա խօսէին ընդ միմեանս վասն ամենայն
անցիկն անցելոց :

Լ. և զէւ ընդ խօսելն նոցա և ընդ վիճել՝
և ինքն իսկ Յիսուս մերձեցաւ և երթայր
ընդ նոսա. և նոցա աչք կալեալ էին առ ի
չճանաչելոյ զնա :

Լ. առ զնոսա. զե՞նչ են բանքդ՝ վասն
որոյ վիճիլդ ընդ միմեանս մինչդեռ զնայ-
քըդ, և արտմեալ էք :

Պատասխանի ետ մի ոմն ի նոցանէ՝ ու-
րում անունն էր Ալէոփպաս, և առ զնա-
զու միայն կաս յերուսաղէմ, որ ոչ զի-
տացեր զինչ զործեցաւ ի նմա յառուր յայ-
տսիկ :

Լ. առ զնոսա. զե՞նչ : Լ. նորա ասեն.
զՅիսուսէ՝ Վաղդիքացւոյ, որ եղև այր մար-
գարէ, հօր արդեամբք և բանիւք առաջի
Ըստուոյ և ամենայն ժողովրդեանն. որ-
պէս մատնեցին զնա քահանայապետքն և
իշխանքն մեր ի զպատաստան մահու, և հա-
նին զնա ի խաչ :

Մէք ակն ունէաք թէ նա է որ փրկե-
լոցն է զԽորայել. այլ հանդերձ այսու ամե-
նայնիւ, այս երրորդ օր է յորմէ հետէ այն
զործեցաւ :

Լ. և և կանայք ոմանք ի մէնջ զարմա-
ցուցին զմեզ, որք կանխեալ ընդ առաւօ-
տըս չողան ի գերեզմանն, և ոչ զտփն զմար-
մինն նորա. եկին և ասեն, թէ և տեսիլ ևս
հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զմաննէ
թէ կենդանի է :

Լ. զնացին ոմանք ի մէնջ ի գերեզմանն,
և գտին նոյնպէս՝ որպէս կանայքն ա-
սացին, բայց զնա ոչ տեսին :

Լ. նա առ զնոսա. ո՞վ անմիտք և հեղ-
զաւիրտք ի հաւատալ յամենայնի՝ զոր խօ-

սեցան մարգարէքն. ոչ զնոյնս պարտ էր չար-
շարիւ Վերիտաւորի, և մտանել իխառս իւր :

Լ. սկսեալ ի Վովիտէ և յամենայն մար-
գարէիցն՝ մեկնէր նոցա որ ինչ յամենայն
գիրս գրեալ է զմաննէ :

Իբրև մերձեցան ի գեօղն յոր երթային,
և նա պատճառէր հետագոյն ևս ուրիշ եր-
թալ :

Լ. բռնազատեցին զնա և ասեն. առ մեզ
աղիւր, զի ընդ երեկս է, և տարածամեալ է
օրս : Լ. եմուտ ագանակ ընդ ընդ նոսա :

Լ. եղև ի բազմելն նորա ընդ նոսա, ա-
ռեալ զհացն՝ օրհնեաց, երեկ և ետ նոցա.
և նոցա բացան աչք և ծանեան զնա, և
նա և զէւ ի նոցանէ անեղեղով :

Լ. ասեն ցմիմեանս. ոչ իսկ և սիրտք մեր
ճմլէին իմեզ, մինչ խօսէին ընդ մեզ ըզճա-
նապարհայն, և որպէս բանայր մեզ զգիրս :

Լ. յարուցեալ նոյնժամայն դարձան յը-
րուսաղէմ, և զտփն ժողովեալ զմեռա-
սանն և զորս ընդ նոսայն էին, և ասեն՝
թէ արդարև յարեաւ Տէր և երևեցաւ Աի-
մովնի :

Լ. նորա պատմէին զայն որ ըզճանա-
պարհայնն, և թէ զհարդ ետ ծանօթս
նոցա ի բեկանել հացին :

Մեռ. Երեմիայն Տեառն. Մօթ և ասու. Համբարձի ԶԷ. Գ. յորդանան
ԵԷԺ. Երմիայնն ՍԳԺ. ԿԳ.

Գեղ վայել օրհնութիւն Եստուած ի Մեռն, և քեզ տացին աղբը
յերուսաղէմ :

Արքայ Ե. ետարանիս Յիսուսի Վերիտաւորի՝ որ ըստ
Պ. ուկասու. (Հ. Ի. Կ. ԶԷ. 36):

Եկտ յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Վերիտաւորի :

Մինչդեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ Յի-
սուս եկաց ի մէջ նոցա՝ և ասէ ցընո-
սա. խաղաղութիւն ընդ ձեզ. ես եմ՝ մի
երկնէիք. և զահի հարեալ երկնէին, և հա-
մարէին ողի ինչ տեսանել :

Լ. առ զնոսա. զե՞ խռովեալ էք, և ըն-
դէր խորհուրդք ելանն ի սիրտս ձեր. տե-
սէք զձեռս իմ՝ և զոտս, զի ես նոյն եմ.
չօշափեցէք զիս և տեսէք. զի ողի մարմին
և ոսկրս ոչ ունի, որպէս զիս տեսանէք
զի ունիմ :

Լ. զայս ասացեալ՝ եցոյց նոցա զձեռսն
և զոտս :

Հինգշաբթի Ու. Բէ. Իւսէֆէշ և Կարոյ Է. Լեւոն Բեշ-
Է. Լեւոն Կարոյ Է. Լեւոն Կարոյ Է. Լեւոն Կարոյ Է.

Իսթանբուլի զՏէր Լատուած մեր, երկիրագէտ պա-
տուանդանի ռաից նորա, զի սուրբ է փոխ. Տէր Բեշ-
Է. Կարոյ Է. Լեւոն Կարոյ Է.

Արդ Լատուած Վիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Ժ. Լ. 12.)

Տէրն մեր Վիսուս Վրիտտոս:

Եւ տեսաւ զժողովուրդսն՝ ել ի լեա-
սին. և իրեւ նստաւ անդ՝ մատնան
առ նա աշակերտքն նորա:

Եւ բացեալ զերանս իւր՝ ուսուցանէր ըզ-
նոսա, և աւեր. երանի աղքատաց հոգւով,
զի նոցա է արքայութիւն երկնից:

Երանի սպաւորաց, զի նոքա միսկմարե-
ցին:

Երանի հեղաց, զի նոքա ժառանգեցին
զերկիր:

Երանի որ քաղցեալ և ծարաւի իցին
արգարութեան, զի նոքա յապեցին:

Երանի ողորմածաց, զի նոքա ողորմա-
ծիւն գտցին:

Երանի այնոցիկ՝ որ սուրբ են սրտիւք, զի
նոքա զԼատուած տեսցին:

Երանի խաղաղարարաց, զի նոքա որդէր
Լատուծոյ կոչեցին:

Երանի որ հալածեալ իցին վասն արդա-
րութեան, զի նոցա է արքայութիւն երկ-
նից:

Երանի է ձեզ՝ յորժամ՝ նախատիցին ըզ-
ձեզ և հալածեցին, և ասիցին զամենայն
բան շար զձէն՝ սուտ՝ վասն իմ. ցնծացէք
և ուրախ լիւրուք, զի վարձք ձեր բազում են
յերկինս. զի այսպէս հալածեցին զմար-
գարէսն որ յառաջ քան զձեզ էին:

Ճաշու. Սղմ. ԺԳ.

Ետաց անգղամն ի սրտի իւրում, թէ ոչ զոյ Լատուած,
Տէր՝ ոչ կացցի Պատհանդիս:

Ինթերցումս ի Վործոց Լատուած:

(Պ. Լ. Գ. Էջ. 13):

Նպեցեալ ի համարձակութիւնն Պետ-
րոսի և Հովհաննու, և ի վերայ հա-
սեալք թէ արբ տղէտք և առանց դպրու-
թեան են, զարմանային. զի ճանաչէին ըզ-

նոսա թէ ընդ Հիսուսի էին. և զայրն ևս
տեսանէին զԺՀկեալն՝ զի կայր ընդ նոսա,
և ոչ ինչ կարէին տալ պատասխանի:

Եւ հրամայեալ նոցա արտաքս քան զա-
տեանն ելանել, խորհեցան ընդ միմեանս, և
ասին. զի ոչ արասցուք արանցս այսոցիկ-
զի երեւիլ նշան եղև ի ձեռս նոցա. ամե-
նայն իսկ բնակչաց Երուսաղէմի յայտ է, և
ոչ կարեմք ուրանալ, այլ զի մի առաւել
ճարակեցի ի ժողովուրդն, սպառնացուք
նոցա մի՛ ևս խօսել յանունն յայն՝ մի ու-
մեք ի մարդկանէ:

Եւ կոչեցեալ զնոսա՝ պատուիրեցին ա-
մենեւին մի խօսել, և մի ուսուցանել յա-
նուն Հիսուսի:

Իսկ Պետրոս և Հովհաննէս պատասխանի
ետուն և ասին ցնոսա. եթէ արժան իցէ
առաջի Լատուծոյ՝ ձեզ լսել առաւել քան
Լատուծոյ, ընտրեցէք. այլ մեք ոչ կարեմք
զոր տեսաքն և լուսը՝ շօտել:

Նորա սպառնացեալ արձակեցին զնոսա,
և ոչ ինչ գտեալ թէ որպէս պատուհանե-
ցին զնոսա՝ վասն ժողովուրդեանն. զի ամե-
նեքեան իստաւոր առնէին զԼատուած վասն
իրացն եղիլոց. զի ամաց էր այրն աւելի
քան զքառասուն, յորոյ վերայ եղև նշանս
այս թշկուութեան:

Եւ անտի արձակեալ եկին առ իւրեանց-
սին, և պատմեցին՝ որպէս ինչ ասացին ցը-
նոսա քաջանայապետքն և երկցունքն:

Եւ նոցա լուեալ, ամբարձին զձայնս իւ-
րեանց առ Լատուած՝ և ասին. դու Տէր
Լատուած՝ որ արարեր զերկինս և զեր-
կիր և զծով և զամենայն որ ի նոսա, որ ի
երեսնոյ հօր մերոյ Վաթիկ ծառայի քո
ի ձեռն Հողոյն սրբոյ ասացիր, զմե՛ խո-
վեցան հեթանոսք՝ և ժողովուրդք խորհե-
ցան խնոտիս. յանդիման եղին թագաւորք
երկրի, և իշխանք ժողովեցան ի միասին
վասն Տեառն և վասն օծելոյ նորա:

Ժողովեցան արդարեւ ի քաղաքիս յայս-
միկ ի վերայ սրբոյ որդւոյ քո Հիսուսի՝ զոր
օծեցին, Հերովդէս և Պոնտոս Պիլատոս՝ ազ-
գօք և ժողովողք Խարայիւի, առնել որչափ
ձեռն քո և կամք յառաջագոյն սահմանե-
ցին լինել:

Եւ արդ, Տէր, հայեաց ի սպառնալիս նո-
ցա, և տուր ծառայից քոց ամենայն հա-

մարձակութեամբ իտեղ զբանն քո՝ ի ձգել զձեռն քո ի բժշկութիւն և նշանս և արուեստս՝ լինել անուամբն սրբոյ որդւոյ քո Յիսուսի:

Եւ մինչ կային նորա յաղօթս՝ շարժեցաւ տեղին՝ յորում էին ժողովեալ, և լցան ամենեկին Հոգւով սրբով, և խօսէին զբանն Նստածոյ Տոմարձակութեամբ:

Սղմ. ԳԸ.

Բարձր արարէք զՏէր Նստած մեր, երկիր պաղէք պատու անդամի ոտից նորա, զի սուրբ է:

Հետեւ առաջնայն ի Աթմ ուղեկեաց թղթոյն է ընթացումս. (Հէ. Լ. հէ. 13):

Սի՛ որ որ ի փորձութեան իցէ, ասիցէ՝ թէ Նստածոյ փորձիմ. զի Նստած անփորձ է շարեաց, փորձէ նա՝ և ոչ զոք. իւրաքանչիւր որ փորձի առ յիւրոցն ցանկութեանց ձգեալ և պատրեալ. ապա այնուհետեւ ցանկութիւն յղացեալ զմեզ ծնանի, և մեղքն կատարեալ զմա՝ ծնանին:

Սի՛ խաբէր, եղբարք իմ սիրելիք, զի ամենայն տուրք բարիք և ամենայն պարգևք կատարելաք՝ ի վերաւուստ են իջեալք առ ի Հօրէն լուսոյ, յորում չիք փոփոխումս և կամ չընկոյ ստուեր:

Կամեցեալ ծնաւ զմեզ բանին ճմարտութեան՝ լինել մեզ պտուղ ինչ բտացումոց նորա, գիտասէլք եղբարք իմ սիրելիք:

Լզիցի ամենայն մարդ արագ առ ի լսել և ծանր առ ի խօսել, և ծանր առ ի բարկանալ, զի բարկութիւն մարդոյ զարգարութիւն Նստածոյ ոչ գործէ:

Որով ի բաց թօթախեալ զամենայն աղտեղութիւն և զյաւելումս շարեաց, հեղութեամբ ընդունիլէք զբանն ընդարդոյս, որ կարողն է կեցուցանել զողիս ձեր. լինիլէք առնելէք բանին, և մի լսելէք միայն համարեալէք զանձնս:

Օյ ի թէ որ լսելի միայն իցէ բանին՝ և ոչ առնելի, նման է նա մարդոյ՝ որ պլուցեալ հայիցի ընդ երեսս իւր՝ որ ծնանիցին ի հայիւթջ. զի հայեցեալ ետես զինքն, և զանց արար, և անդէն մոռացաւ թէ որպիսի որ էր:

Իսկ որ յառեալ ի կատարեալ օրէնս անստութեանն հայիցի, և ի նմին կացցէ, ոչ

եղև նա լսող մոռացութեան, այլ առնելի գործոյն. նա յառնելն իւրում լիցի երանելի:

Լթէ որ կամիցի կրօնաւոր լինել, և ոչ սանձաշարեցէ զեզու իւր, այլ զբաղեցուցանիցէ զսիրտն իւր, այնպիսոյն վայրապարէ կրօնաւորութիւնն:

Կրօնաւորութիւն սուրբ և անարատ առ ի Նստածոյ և ի Հօրէ այս է, այցելութիւն որրոց և այրեաց ի նեղութեան իւրանց, անարատ պահել զանձն յաշխարհ:

Սյե. Տէր ո՞վ կացցէ ի խորանի քում, կամ ո՞վ բնակցի ի թառն սուրբ և խաբիւ քո:

Որոյ Նստարանիս Հիսուսի Վերստոսի՝ որ բտա
Մատթէոսի. (Հէ. 12):

Տէր մեր Հիսուս Վերստոս:

Եւ տեսեալ զժողովուրդան՝ ել ի լեռքն, և իբրև նստաւ անդ՝ մատենաւ առ նա աշակերտքն նորա:

Եւ բացեալ զերան իւր՝ ուսուցանէր զնոսս, և ասէր. երանի աղքատաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից:

Լըանի սպաւորաց, զի նոքա մխիթարեցին:

Լըանի հեղոց, զի նոքա ժառանգեցին զերկիր:

Լըանի որ քաղցեալ և ծարսի իցեն արդարութեան, զի նոքա յաղեսցին:

Լըանի ողորմածաց, զի նոքա ողորմութիւն գացին:

Լըանի այնոցիկ՝ որ սուրբ են սրտիւք, զի նոքա զՆստած տեսցին:

Լըանի խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Նստածոյ կուսցին:

Լըանի որ հալածեալ իցեն վասն արդարութեան, զի նոցա է արքայութիւն երկնից:

Լըանի է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ և հալածեցեն, և ասիցեն զամենայն բան շար զձէն՝ ստա՛ւ վասն իմ. ցնծացէք և ուրախ լիւրէք, զի վարձք ձեր բաղում են յերկինս. զի այսպէս հալածեցին զմարդարէան որ յառաջ բան զձեզ էին:

Յերկնայն առաջն Սղմ. ԳԸ.

այլ իբրեւ երկերիւր կանգնաւ, քարէին ըզ-
գործին հանգերձ ձկամբն:

Իբրեւ ելին ի ցամայ, տեսանեն կրակեռող
կայծակեաց, և ձուկն մի ի վերայ, և հաց:

Եւ Եփեսոս Էփեսոս, բերէք ի ձկանց այ-
տի՝ զոր զուրգ կայարուք այժմիկ:

Եւսուտ Սիմոն Պետրոս, և ձգէր ըզգոր-
ծին ի ցամայ՝ լին մեծամեծ ձկամբք, հարկիւր
յիսուս և երիւք, և այնչափ ինչ կայր, և
ոչ պատահեցաւ գործին:

Եւ ցնոսաւ Էփեսոս, եկայք ճարեցէք:
Լա ոչ որ յաշակերտացն իշխեր հարցանել՝
թէ դու ո՞վ ես, զի գիտէին թէ Տէրն է:

Գայ Էփեսոս և առնու զհացն՝ և տայ
նոցա, նայեալէս և զձուկն:

Զայս երիցս անգամ երեւցաւ Էփեսոս
աշակերտացն՝ յարուցեալ ի մեռելոց:

Ճառ. Սղմ. ԺԶ:

Եւսր՝ Տէր արդարութեան, և նային ի խնդրածս իմ.
նանկն զիւր այօթից խնդ, զի ոչ շրթամբք ննդաւորքս
Արեւելից զգեց, Լեւիկնք պատմեն:

Ընթերցուածս ի Գործոց Եւաքելոց
(Գլ. Գ. հէ. 32):

Եւ բազմութեան հաւատացելոցն էր
սիրտ և անձն մի, և ոչ որ ինոցա-
նէ ասէր զընչից իւրոց թէ իւր իցէ, այլ
էր նոցա ամենայն ինչ հասարակաց, և զօ-
րութեամբ բազմու տային վկայութիւն ա-
ռաքեալքն զյարութեանն Տեառն Էփեսոսի
Վերիտոսի:

Եւ շնորհք մեծամեծք էին ի վերայ ամե-
նեցուն նոցա. և ոչ որ կարօտէր ինոսա.
զի որ միանգամ տեսաք էին զիւղից կամ
ապարանից՝ վաճառէին, և բերէին զգինս
վաճառելոցն՝ զնկին առ ոստ առաքելոցն.
և բաշխին իւրաքանչիւր՝ որպէս ումիւր
պիտոյ ինչ լինէր:

Յովսէփ՝ որ կոչեցան Վառնարա յա-
ռաքելոց անտի, որ թարգմանի որդի մը-
խիթարութեան, Վառնար, յաղգէ Արա-
բացի, էր նորա զեօղ՝ վաճառեաց և ե-
րբ զգինան՝ և եղ առ ոստ առաքելոցն:

Իսկ այր ոմն Եփեսոս անուն, հանգերձ
կնաւ իւրով Սափիւրաւ, վաճառեաց աղա-
րակ, և խորեաց ի գնոց անտի՝ գիտելով

և կնոջն. և երբ մասն ինչ՝ եղ առ ոստ
առաքելոցն:

Եւ Էփեսոս. Եփեսոս, բնդէր եկեց սա-
տանայ զսիրտ քո՝ ստեղ թեզ Զողոթն սրբ-
ւոյ, և խորել ի գնոց զեղջն, ոչ ապաքեն
մինչ կայրն քո էր, և ի վաճառելն՝ բնդ
քո իշխանութեամբ էր. զի՞ է՝ զի եղիւր
ի սրտի քում զիրս զայս. ոչ ստեղեր մարդ-
կան՝ այլ Եստուծոյ:

Լա լուեալ Եփեսոս զրանս զայտոսիկ,
անկաւ և եհան զողի. և եղև ահ մեծ ի
վերայ ամենեցուն որ լուան զայն:

Յոսն կացին երիտասարդքն՝ և ամիտ-
փեցին զնա, և տարեալ թաղեցին:

Եւ եղև իբրեւ ժամք երեք անցին, և
կին նորա ոչ գիտէր զինչ եղեալն էր, եմուտ
ի ներքս:

Պատասխանի ետ նմա Պետրոս և ասէ
ցնա. ասա դու ինձ՝ թէ այնչափ գնոց ըզ-
ղեօղն վաճառեցէք: Լա նա ասէ. այո, այն-
չափ:

Եւ ասէ ցնա Պետրոս. զի՞ է՝ զի միա-
բանեցէք զուր փորձել զՀոգին Տեառն.
ահա ոտքն՝ որ թաղեցին զայրն քո ի դը-
րան, հանցեն և զքեզ:

Եւ անկաւ անդէն առ ոստ նորա և ե-
հան զողի. մոկն երիտասարդքն՝ գտին ըզ-
նա մեռել, և հանին թաղեցին առ ա-
ռքն իւրում:

Լա եղև երկիւղ մեծ ի վերայ ամենայն
եկեղեցւոյն, և ի վերայ ամենեցուն որ
լուանս զայն:

Սղմ. ԴԶ:

Տեսին ամենայն ծաղք երկրի զփրկութիւն Եստուծոյ
միւրոյ:

Յակօրու առ որեւոյն ի Վաթուղիկեայ թղթոյն է
ընթերցուածս (Գլ. Դ. 32):

Եւ զարք իմ, մի՛ ահառութեամբ ունի-
ցիք զհաւատան Տեառն մերոյ Էփեսոսի Վը-
րիտոսի, որ Տէրն է փառաց:

Եթէ մոցէ ի ժողովուրդ ձեր այր՝ որ
ունիցի մատանի ոսկի և հանգերձս պայ-
ծառս, մտանիցէ անդր և աղքատ որ ի
հանգերձս աղտոկես, հայեցիք ընդ այն՝ որ
ունիցի զհանգերձան պայծառս, և ափեցէք
եթէ դու նիստ աստ պատուով, և ցաղ-

քառան ասիցէք՝ եթէ յոմն կաց այտի, կամ թէ եկ նիստ առ պատուանդանիս խմով: ոչ խղճիցէք յանձնս, և լինիցիք դատաւորը շարացն խորհրդոց:

Դուարեք ինձ, եղբարք իմ սիրելիք. ոչ ապարէն Լստուած ընտրեաց զազքատու աշխարհիս, որ են մեծատունը հաւատովք և ժառանգաւորք արքայութեանն՝ զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց. և դուք անարգէք զազքատուս:

Այ՛ մեծատունը յաղթահարեն զձեզ՝ և նորա քարէն զձեզ ի դատաստան. ոչ նորա հայհոյեն զբարւոք անունն՝ որ կոչեցեալ է ի վերայ ձեր:

Լսա թէ զօրէնսն կատարիցէք զարքունական բառ զրոց, եթէ սիրեցես զնկեր քո իբրեւ զանձն քո, բարւոք առնէք. իսկ եթէ աշտիցէք, մեզս գործէք՝ յանդիմանեալք յօրինացն իբրեւ օրինաւորացք:

Ար որ զամենայն օրէնսն պահիցէ, և միով իւրից ինչ զթիցէ, եղև ամենայն օրինացն պարտապան:

Չի որ ասացն՝ թէ մի՛ սպանանիցես, ասաց թէ՛ և մի՛ նայցես, զի եթէ ըսպանանիցես ոչ՝ բայց նայցես, եղև յանցաւոր օրինացն:

Լսապէս խօսեցարուք և այնպէս արարէք, որպէս զի աղատութեան օրինոցն իցէք դատելոց. զի անողորմ՝ դատաստան լինելոց է այնմ, որ ոչ առնիցէ զողորմութիւն. քանզի բարձրիկուիս պարծի ողորմութիւն առ դատաստանաւուն:

Սաղմոս ԳԲ.

Տէր թաղաւորեաց՝ վայելչութիւն զգեցաւ, զգեցաւ:

Տէր զօրութիւն՝ բնոյ մէջ իւր եւած:

Արքայ Լստաւանիս Հիսուսի Բրիտանիոյ որ ըստ

Հոգնանու. (Հէ. Ի. Ե.)

Հիսուս յարութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Բրիտանիոյ

Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն իւր Հիսուս աշակերտացն իւրոց՝ առ ծովեզերն Տիրեբեայ, և յայտնեաց այսպէս:

Ինչ ի միապէս Ամոնիս Պետրոս, և թովմաս՝ անուանեալն երկուորեակ, և Նաթան

նայել որ ի Աննայ Վաղիլեացոց, և որդիքն Օւրեղեայ, և այլք յաշակերտաց անտի երկու:

Լսէ ցնտաւ Ամոնիս Պետրոս. երթամ՝ ձուկն որսալ: Լսեն ցնաւ դամբ և մեր ընդ քեզ: Վնայցն և մօտն ի նաւ, և յայնմ՝ գիշերի կարան և ոչ ինչ:

Իբրեւ այդ եղև՝ կայր Հիսուս յեզր ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշակերտքն թէ Հիսուս իցէ:

Լսէ ցնտաւ Հիսուս. մանկունք, միթէ ունիք ինչ ուտելոյ: Պատասխանի ետուն և ասեն ցնաւ. ոչ:

Լսէ ցնտաւ արկէք յաշակողմն նախն զուռկանդ, և դատանիցէք: Երկին՝ և ոչ կարէին ձգել ի բազմութենէ անտի ձկանցն:

Լսէ աշակերտն այն զոր սիրէին Հիսուս՝ ցՊետրոս. Տէր է այն: Ամոնիս Պետրոս իբրեւ լուաւ թէ Տէր է, արկաւ զերեւ զսիւսանիցէն՝ քանզի մերկ էր, և ընկէց զնոցն ի ծովն. և այլ աշակերտքն նաւաւն իսկ դային. քանզի չէին հեռի ի ցամաքէն, այլ իբրեւ երկերիւր կանգնաւ, քարէին ըզգործին հանդերձ ձկամբն:

Իբրեւ ելին ի ցամաք, տեսանեն կրակեալը կայծականց, և ձուկն մի ի վերայ, և հաց:

Լսէ ցնտաւ Հիսուս. բերէք ի ձկանց այտի՛ զոր դուրդ կարարուք այժմիկ:

Լսնուս Ամոնիս Պետրոս, և ձգէր ըզգործին ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք, հարկուր յիսուն և երկուք. և այնչափ ինչ կայր, և ոչ պատառեցաւ գործին:

Լսէ ցնտաւ Հիսուս. եկայք ճաշեցէք: Եւ ոչ ոք յաշակերտացն իշխէր հարցանել թէ դու ով ես, զի գիտէին թէ Տէրն է:

Կայ Հիսուս և առնու զհացն՝ և տայ նոցա, նոյնպէս և զձուկն:

Չայք երկոս անգամ երեւեցաւ Հիսուս աշակերտացն՝ յարուցեալ ի մեռելոց:

Յերկայն ատալին Սղմ. ԳԵ.

Տեսն ամենայն ծագք երկրի զիբրութիւն Լստու. ծոյ մերոյ:

Բնթերցուածս յԱսակաց
(ԳԼ. Բ. հէ. 4):

Չ ձեզ աղաչեմ, ո՞վ մարդիկ, և բաշխեմ զբարբառ իմ որդւոց մարդկան: Լմացարուք, անմեղք, զեղբարդիտութիւն. և անխրատք, զիբ ի սիրտս ձեր. լուարուք ինձ, զի զպարկեշտս բարբառ իմ, և բղնեմ ի շրթանց իմոց զուղղութիւնս:

Ջ ի զճշմարտութիւն խոկասցէ կոկորդ իմ, և պիղծ են առաջի իմ շրթունք սուտք:

Բողարութեամբ են ամենայն պատգամք բերանոց իմոց, և ո՞չ ինչ գոյ ի նոսա ծըռութիւն և ո՞չ թխրութիւն:

Մանայն ինչ ուղիղ է իմաստնոց, և յարմարեալ այնոցիկ ոյք զտաննն բզդիտութիւն:

Բնկարարուք զերստ՝ և մի՛ զարծաթ, և զգիտութիւն առաւել քան զոսկի ընտիր:

Լաւ է իմաստութիւն քան զականս պատուականս, և ամենայն ինչ պատուական չարժէ գնա:

Բնթերցուածս յԱսակաց մարգարէ:
(ԳԼ. Խ. հէ. 3):

Չայն բարբառոյ յանապատի. պատրաստ արարէք զճանապարհս Տեառն, և ուղիղ արարէք զաւիղս Բստուծոյ մերոյ:

Մանայն ձորք լցցին, և ամենայն լերինք և բլուրք խոնարհեցին. և եղեցին ամենայն դժուարինք ի գիրիւնս, և առապարքրն ի դաշտս:

Եւ երեւեցին փառքն Տեառն. և տեսցէ ամենայն մարմին զփրկութիւն Բստուծոյ. զի Տէր խօսեցաւ:

Չայն որ ասէ. գոչեա՛. և ասեմ. զե՞նչ գոչեցից. գողջիր, ամենայն մարմին խոտ է, և ամենայն փառք մարդոց իբրեւ զճաղիկ խոտոյ:

Յամաքեցաւ խոտն, և թօթափեցաւ ծաղիկ նորա, զի ոգի Տեառն շնչաց ի նա. արդարեւ խոտ է ժողովուրդս այս. ցամաքեցաւ խոտն, և թօթափեցաւ ծաղիկն. և բան Տեառն մնայ յաւիտեան:

Բնթերցուածս ի Մողորկոց մարգարէ:
(ԳԼ. Դ. հէ. 4):

Եւ յայդէս ասէ Տէր. և ահա ես առաքեմ առ ձեզ զլիզիս թեղաբացի, մինչ չե

եկեալ իցէ որ Տեառն մեծ և երեւիլ. որ պատրաստեցէ զօրոտ Տօր առ արդի, և բզսիրտս առն առ ընկեր իւր, զուցէ եկեալ չարկանիցեմ զերկիր միանգամայն:

Յիշեցէք զօրէնսն Մովսիսի ծառայի իմոյ, որպէս պատուիրեցի նմա ի Վարէր, զամենայն զհրամանս և զերաւունս:

Բնթերցուածս ի Վարժոց Բարեկոց:
(ԳԼ. ԺԿ. հէ. 25):

Եւ իբրեւ ընդր Յովնանէս զնթագանս, ասէր. զո՞ր եր կարծէք զինէն թէ իցեմ. չեմ ես այն. այլ ահա զայ զինի իմ, որում չեմ արժանի զհօշիկս ոտիցն լուծանել:

Բարեկոց, որդիք Բարաճամանս տոհմին, և որ ի ձեզ երկիւղածք իցեն յԱստուծոյ, ձեզ բանս այս փրկութեան առաքեցաւ:

Բայց որ բնակեալ են յԱրուսաղէմ, և իշխանք նոցա՝ անձանթօք եղեն ի նմանէ, և ըստ բարբառոյ մարգարէիցն՝ որ զամենայն չարաթմն ընթեռնուին՝ դատեալ կատարեցին. և ո՞չ մի ինչ պատճառս մահու գտեալ՝ խնդրեցին ի Պիղատոսէ սպանանել զնա:

Եւ իբրեւ կատարեցին զամենայն որ վաւրն նորա գրեալ էր, իջուցեալ ի փայտէն եղին ի զերեկմանի:

Եւ Բստուած յարոյց գնա ի մեռելոց, որ երեւեցաւ աւուրք բազմօր այնոցիկ, որ ելեալ էին ընդ նմա ի Վալիլէէ Երուսաղէմ, որք և արդ խիկ վկայք են նորա առ ժողովուրդն:

Եւ մեք ձեզ աւետարանեմք զխոստումն որ առ հարսն եղեալ էր. զի գնոյն Բստուած կատարեաց առ մեզ որդիս նոցա՝ յարուցեալ զՀիսուս:

Ելե. Դու մանուկ՝ մարգար բարձրեցն կոկորդ. զնացեալ առաջի Տեառն պատրասեալ զճանապարհս նորա:

Սրբոյ Եւտարանի Յիսուսի Վերհատոյ՝ որ ըստ Մարկոսի. (ՀԼ. Գ. հէ. 14):

Պատն զԵսայիսն Մկրտիչ Տեառն մերոյ Յիսուսի Վերհատոյ:

Եւ լուեալ արքայ Հերովդէս, քանզի յայտնի եղեւ անուն նորա. և ասէր, թէ Յովնանէս Մկրտիչ յարեալ ի մեռելոց,

Իբրեւ լուան զբանս զայս իշխանք տա-
ճարին և քաջանայապետքն, չիանային վա-
սին նոցա, թէ զե՛նչ արդեօք լինիցի այն:

Լա եկն ոմն պատմեաց նոցա, թէ ա՛հա
արքն զորս եղիք ի բանախ՝ կան ի տաճա-
րին և ուսուցանեն զժողովուրդն:

Հայնժամ երթեալ իշխանքն սպասաւո-
րօքն չանդերձ՝ ածին զնոսա ոչ բռնութեամբ,
քանզի երկնէին ի ժողովուրդենէն՝ զի մի
քարոժեցեցին:

Լա ածեալ զնոսա՝ կացուցին յառննի-
եհարց զնոսա քաջանայապետն, և ասէ.
ոչ պատուիրելով պատուիրեցար ձեզ՝ մի՛
ուսուցանել յանունն յայն. և արդ ահա-
ւասիկ լցէք զլէրուաղէմ՝ ուսմամբդ ձերով,
և կամիր ածել ի վերայ մեր զարին առն
այնորիկ:

Պատասխանի ետ Պետրոս և առա-
քեալքն և ասեն. հնազանդել պարտ է
Վատուոյ առաւել քան զմարդկան:

Վատուած հարցն մերոց յարոյց զՀիսուս՝
զոր դուքն սպանէք կախեալ զիպտե. զնա
Վատուած առաջնորդ և փրկիչ բարձրա-
ցոյց աջովն իւրով՝ տալ ապաշխարութիւն
խորայելի և թողութիւն մեզաց, և մեր
եմք նորա վկայք բանիցս այսոցիկ, և Հո-
զին սուրբ՝ զոր ետ Վատուած հնազան-
դեցոյ իւրոց:

Լա նորա իբրեւ լուան, առաւանային և
խորհէին սպանանել զնոսա:

Աղբ. 42:

Վատուած ողորմեն մեզ և օրհնեն զմեզ՝ երեւցոյ զերեսս
քո ի մեզ՝ և ողորմեն մեզ:

Հոկորտ տաքերդն ի Պաթուգիկայց թղթոյն է
ընթերցուածս. (Հէ. Բ. 47. 14):

Չի՛նչ օգուտ իցէ, եղբարք իմ, եթէ
ասիցէ որ հաւատոս ունել՝ և զործս ոչ ու-
նիցի. միթէ կարիցն հաւատքն ապրեցու-
ցանիլ զնա:

Լթէ եղբայր որ կամ քոյր՝ իցեն մեր-
կրք կամ կարօտեալք աւուրն կերակրոյ,
ասիցէ որ ի ձե՛նք ցնոսա. գնացէք խաղա-
ղութեամբ, ջնաւորք և յագեցարուք, և
տայցէք ոչ նոցա զպէտս մարմնոյն, զե՛նչ
օգուտ իցէ. սոյնպէս և հաւաքը՝ եթէ զոր-
ծքս ոչ ունիցին, մեռեալ են առանձինն:

Լա թերեւ ասիցէ որ. եթէ դու հա-
ւատս ունիս՝ և ես զործս ունիմ. ցոյց ինձ
զհաւատն քո առանց զործոց, և ես ցու-
ցից քեզ ի զործոց իմոց զհաւատս:

Դու հաւատաս՝ զի մի է Վատուած,
բարեք առնես, և զեք հաւատան և սար-
սեն:

Պաթնն գիտել՝ ո՛վ մարդ սնտոի, զի հա-
ւատք առանց զործոց մեռեալ են:

Աղբ. 2:

Ելէ Յննայէք առ Վատուած, օրհնան և մի. աղաղակեցէք առ
Վատուած Եսայիքոյ. (Լինն տալ):

Արոյց Եւստորանին Հիսուսի Վերադարձի որ ըստ
Հօհաննու. (Հէ. Բ. 47. 15):

Հետ յարութեան Տեառն մերոց Հիսուսի Վերադարձի:

Եւ իբրեւ ճաշեցին, ասէ ցլխմնն Պետ-
րոս Հիսուս. Ախմնն Հոմնանու,
սիրեն զես առաւել քան զդոսս: Ըսէ ցը-
նա. այո՛, Տէր, և դու գիտես զի սիրեմ
զքեզ: Ըսէ ցնա. արածեալ զգառիս իմ:

Դարձեալ ասէ ցնա. Ախմնն Հոմնանու,
սիրեն զես: Ըսէ ցնա. այո՛, Տէր, և դու
գիտես զի սիրեմ զքեզ: Ըսէ ցնա. արա-
ծեալ զղշխարս իմ:

Ըսէ ցնա երկուս անգամ. Ախմնն Հոմնա-
նու, սիրեն զես: Տրամեցաւ Պետրոս՝ զի ա-
սացն ցնա երկուս թէ սիրեն զես. և ասէ
ցնա. Տէր, դու զամենայն գիտես, և դու
իսկ զամենայն ճանաչես, և եթէ սիրեմ
զքեզ: Ըսէ ցնա Հիսուս. արածեալ զղշ-
խարս իմ:

Ըսէ ամեն ասեմ քեզ. զի մինչ մա-
նուկն էիր՝ անձամբ անձին դօտի ածէիր,
և երթայիր յո՛ւ և կամէիր. և յորժամ
ծերացիս, ձեռս ի վեր կայցես՝ և այլք
աճցեն քեզ դօտի, և տարցին ուր ոչ կա-
միցիս:

Չայս ասաց՝ նշանակեալ թէ որով մա-
հու փառաւոր առնիցէ զՎատուած. և
զայս իբրեւ ասաց՝ ասէ ցնա. եկ զկնի իմ:

Դարձաւ Պետրոս՝ և տեսանէ զաշակեր-
տնն զոր սիրէր Հիսուս՝ զի երթայր ըզ-
կնի. որ և անկաւ զյանձօքն նորա և ասէ.
Տէր, ո՞վ է որ մատնեցնէ զքեզ:

Չնա տեսեալ Պետրոսի, ասէ ցլխմնն
Տէր, իսկ սա զե՛:

Բնիվերցուածս յԱստուծոյ մարգարէն
(Գլ. Բ. հէք. 7):

Լայպէս ասէ Տէր. իրբն զի զեղեցիկ են ի վերայ լերանց ողորակտաբանն չամբադն խաղաղութեան, իրբն աւետարանն լարութեանց. զի լսելի արարից զվրկութիւն քո, ասել ցլիտն թէ թագաւորեսցէ քեզ Լստուած:

Օհ ձայն պահապանաց քոց բարձրացաւ, և ի նոյն բարբառ առ հասարակ ցրծացան. զի զէմ յանդիման տեսցեն ըզժամանակ յորում ողորմացի Տէր սիովնի:

Լերինք կռեացեն աւերակոքն հանդերձ Երուսաղէմի զցնծութիւն, զի ողորմեցաւ նմա Տէր, և վրեկաց զԵրուսաղէմ:

Լս յայտնի արացէ Տէր զբազուկ իւր սուրբ առաջն ամենայն ազգաց, և տեսցեն ամենայն ծագք երկրի զվրկութիւն Լստուծոյ մերոյ:

Բնիվերցուածս ի Զաքարիայ մարգարէն
(Գլ. Բ. հէք. 10):

Ինդա՛ւ և ուրախ լեր, դուստր Սինի. զի ահա ևս եկից և բնակեցայց ի միջն քում, ասէ Տէր. և ապաւնեցան ազգք բազումք ի Տէր յաւուր յայնմիկ, և եղեցին նմա ժողովորդք, և բնակեցին ի միջն քում. և ծանկեցն թէ Տէր Լստուած ամենակալ առաքեաց զիս առ քեզ:

Լս ժառանգեաց Տէր զհօգայ զբաժին իւր յերկրին սրբութեան, և հաճեցի միւսանդամ ընդ Երուսաղէմ:

Լս երկիցէ ամենայն մարմին յերեսաց Տեառն, զի զարթուցեալ է յամբոց սրբոց իւրոց:

Բնիվերցուածս ի Մաղարիայ մարգարէն
(Գլ. Գ. հէք. 1):

Լայպէս ասէ Տէր. ահա ևս առաքեմ զհրեշտակ իմ, և տեսցէ զճանապարհս իմ առաջն իմ. և յանկարծակի եկեացէ ի տաճար իւր Տէր. զոր դուքն խնդրէք, և հըրեշտակն ուխտի զոր դուք կամիր:

Լհաւասիկ զայ, ասէ Տէր ամենաւալ. և ո՞վ ժողովալեաց աւուր մտի նորա, և կամ ո՞վ հանդարտեաց յայտնութեան նորա:

Պազուսի առաքելոյն ի Արմիճայոց Կրկրորդ Խնդրոյն է
բնիվերցուածս. (Հլ. Զ. հէք. 16):

Լպաքէն դուք տաճար Լստուծոյ կենդանւոյ էք, որպէս ասաց Լստուած, թէ բնակեցայց ի նոսա, և զնացից ի նոսա, և եղէց նոցա Լստուած, և նոքա եղեցին իմ ժողովորդք:

Վասն որոյ ելէք ի միջոյ նոցա և մեկնեցարուք, ասէ Տէր, և ի պիղծս մի մերձեանայք. և ևս ընկալայց զձեզ, և ևս եղէց ձեզ ի հայր, և դուք եղիջէք ինձ յուստերս և ի դստերս, ասէ Տէր ամենակալ:

Իսկ որովհետեւ զայս աւետիս ունիմք, սիրելիք, սրբեցուք զանձինս մեր յամենայն պղծութեանէ մարմնոյ և հոգւոյ, կատարեացուք զսրբութիւն ահիւն Լստուծոյ:

Եւհ. հայրն սուրբ եկեաց ի քեզ. և զորութիւն բարձրոյն հոգմացի ի վերայ քա:

Որոյ Լստաւարանի Հիւսուսի Վրիտաւոյ՝ որ ըստ
Պաւլոսու. (Հլ. Ե. հէք. 26):

Ի Հօր Լամակոյն:

Եւ յամենան վեցերորդի առաքեցաւ Վարրիէլ հրեշտակ յԼստուծոյ ի քաղաք մի Վալերեսուոյ՝ որում անուն էր Վաղարէթ, առ կոյս խօսեցեալ առն՝ որում անուն էր Հիովսէփ իտանէ Վալթի, և անուն կուսին Մարիամ:

Լս եկեալ առ նա ասէ՝ ուրախ լեր, բերկրեալ, Տէր ընդ քեզ:

Լս նա ընդ բանսն խաղեցաւ, և խորհէր ընդ միտս՝ թէ որպիսի ինչ իցէ ողջոյս այս:

Լս ասէ ցնա հրեշտակն. մի երկնչիւր, Մարիամ, զի գտեր Հնորհս յԼստուծոյ. և ահա յղաջիր և ծնցես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա Հիսուս:

Վաս եղեցի մեծ, և որդի Վարձրելոյ կոչեսցի. և տացէ նմա Տէր Լստուած զաթուն Վալթի հօրն նորա, և թագաւորեացէ ի վերայ տանն Հակովբայ ի յաւիտեանս, և թագաւորութեան նորա վախճան մի լեցի:

Լս ասէ Մարիամ ցհրեշտակն. զհանր լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր ո՞չ գիտեմ:

Պատասխանի եւ հրեշտակն և ասէ ցնա. Հօղի սուրբ եկեաց ի քեզ, և զորութիւն

Բայց զի զու մարդկան ոչ ոք կարէ հնազանդել, զշարն և զանկարդն և զի թունոք մահաբերին:

Նովա. օրհնեմք զՏէրն և զՀայր, և նովա անիծանեմք զմարդիկ որ ըստ նմանութեան Մատուոյ արարան, ի նմին բերանոց ելանն օրհնութիւնք և անէծք, ոչ է պարտ, եղբարք իմ, այսմ այսպէս լինել:

Սիթէ աղբուր անգստին ի միոյ ահանէ բղխեցէ՞ քաղցր և դառն, միթէ մնրթ ինչ իցէ, եղբարք իմ, թ զենոյ ձէթ բերել, կամ որթոյ թուզ, և ոչ աղաղտին տեղոյ ջուր քաղցր առնել:

Սբ. ձեռ:

Եղև. Գովա Երուսաղէմ զՏէր:

Արքայ Եւտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հոգաննու. (Հէ. Ե. 15):

Ի Հօրէ Լուսոյ:

Ի սկզբանէ էր բանն, և բանն էր առ Մատուած, և Մատուած էր բանն. նա էր ի սկզբանէ առ Մատուած:

Մանայն ինչ նովա. եղև, և առանց նորա եղև և ոչ ինչ՝ որ ինչ եղևն:

Նովա կեանք էր, և կեանքն էր լոյս մարդկան, և լոյսն ի խաւարի անդ լուսաւոր է, և խաւար նմա ոչ եղև հասու:

Լոյս այր մի առաքեալ Մատուոյ, առնուն նմա Հովհաննէս. սա եկն ի վկայութիւն՝ զի վկայեցէ վասն լուսոյն, զի ամենեքին հաւատացնն նովա. ոչ էր նա լոյսսն, այլ զի վկայեցէ վասն լուսոյն:

Լոյս լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ՝ որ զաղց է յաշխարհ:

Հաշխարհի էր, և աշխարհ նովա. եղև, և աշխարհ գնա ոչ ծանեա:

Հիւրսն եկն, և իւրքն գնա ոչ ընկալան. իսկ որք ընկալան գնա՝ ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Մատուոյ լինել, որոց հաւատացնն յանուն նորա. ոյք ոչ յարենէ և ոչ ի կամոց մարմնոց, և ոչ ի կամաց առն, այլ Մատուոյ ճնան:

Լուսան մարմնն եղև, և ընտեկաց ի մեղ, և տեսաք զխառն նորա, զխառն իւրն. զմիասնի առ ի Հօրէ, լի շնորհք և ճշմարտութեամբ:

Հովհաննէս վկայեաց վասն նորա, աղաղակեաց և ասէ. սա է՝ զորմէ ասէի, որ զկնի իմ՝ զաղցն էր, առաջի իմ եղև, զի նախ քան զիս էր:

Ոչ ի լուծենէ անտի նորա մէք ամենեքին առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց:

Ոչ ի օրէնքն ի ձեռն Սովսիսի տուան, շնորհքն և ճշմարտութիւնն ի ձեռն Հիսուսի Վրիստոսի եղև:

Յերեկոյն (մինչ ի համարձակ առաջն Սաղման պա է) ձեռ:

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւնն ի նոր. օրհնութիւնն նմա յեկեղեցիս արքայ:

Արքայ Եւտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հոգաննու. (Հէ. Ե. 15):

Հեա յարութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ իբրև ճաշեցին, ասէ ցլխմնիս Պետրոս Հիսուս. Սխմնիս Հովնանու, սիրեն զիս առաւել քան զդոսա: Ըսէ ցնա. այո, Տէր, և դու գիտես զի սիրեմ զքեզ: Ըսէ ցնա. արածես զգառնա իմ:

Գարձեալ ասէ ցնա. Սխմնիս Հովնանու, սիրեն զիս: Ըսէ ցնա. այո, Տէր, և դու գիտես զի սիրեմ զքեզ: Ըսէ ցնա. արածես զդիտարս իմ:

Ըսէ ցնա երկոյս անգամ. Սխմնիս Հովնանու, սիրեն զիս: Տրամեցաւ Պետրոս՝ զի ասացն ցնա երկոյս՝ թէ սիրեն զիս, և ասէ ցնա. Տէր, դու զամենայն գիտես, և դու իսկ զամենայն ճանաչես, և եթէ սիրեմ զքեզ: Ըսէ ցնա Հիսուս. արածես զդիտարս իմ:

Ըսէն ամէն ասեմ՝ քեզ, զի մինչ մահունէն էիր՝ անձամբ անձին գօտի ամէիր, և երթայիր յո՛ւ և կամէիր. և յորժամ ծերացիս, ձեռս ի վեր կապես՝ և այլք ամցեն քեզ գօտի, և տարցին ուր ոչ կամիցիս:

Չայս ասաց՝ նշանակեալ թէ որով մահաւ փառաւոր առնիցէ զՄատուած. և զայս իբրև ասաց՝ ասէ ցնա. եկ զկնի իմ:

Գարձաւ Պետրոս՝ և տեսանէ զաշակերտոն զոր սիրէր Հիսուս՝ զի երթայր ըզկրնի. որ և անկաւ զանձօքն նորա և ասէ. Տէր, ո՞վ է որ մատնեղցն է քեզ:

Այսպէս ընդհանուր օրէնքներով իրենց հարկերը կ'ապահովեն իրենց հարկերը:

Այսպէս իրենց հարկերը կ'ապահովեն իրենց հարկերը:

Տեքնիկական հարկեր:

Եւ ինչ որ կ'ապահովուի ի քաղաքներ
ի շարքին:

Եւ զարմանալիս ընդ վարդապետութիւն
ներս նորա, զի իշխանութեամբ էր բանն
նորա:

Եւ էր ի ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր
այս գիւղի պղծոյ, և աղաղակեաց ի
ճայն մեծ և ասէ. թուլացո՞ղ, զե՞ կայ մեր
և քո, Յիսուս՝ Կաղովրդեցի, եկիր կորուսա-
նել զմեզ. գիտեմք զքեզ ո՞վ ես, սուրբդ
Լստուծոյ:

Աստեղաց ի նա Յիսուս՝ և ասէ. պա-
պանեաց և ել ի դմանէ: Զգեանեաց զնա
զեւս ի միջի անդ, և ել ի նմանէ, և ոչ ինչ
վնասեաց նմա:

Եւ եղև զարմանալիք ի վերայ ամենե-
ցուն. խօսէին ընդ միմեանս և ասէին.
զի՞նչ է բանս այս, զի իշխանութեամբ և
զօրութեամբ սաստեց այսոց պղծոյ և երա-
նեն:

Եւ երթայր հռչակ զնմանէ ընդ ամա-
նայն տեղիս շուրջ զգաւառան:

Եւ յարուցեալ ի ժողովրդենէ անտի,
եմուտ ի տուն Ամոնի. զորանչ Ամոնի
տաղանթէր վերամբ մեծաւ. և աղաղեցին
զնա վանն նորա. եկաց առ նմա, սաստեաց
վերամբն, և եթող զնա. և վաղվաղակի յա-
րեաւ և պաշտէր զնոսա:

Եւ ընդ արևուն մտանել՝ ամենեքեան
որոց էին հիւանդ. ի պէս պէս ցաւս, բե-
րէին զնոսա առ նա:

Եւ նա իւրաքանչիւր ումբ ի նոցանէ
զնէր զձեռս, և բժշկէր զնոսա:

Եւ անէին և զեք ի բազմաց աղաղակին
և ասէին, եթէ զուս ես որդի Լստուծոյ, և
նա սաստէր և ոչ տայր նոցա թող խօսել,
զի զիտէին զնա թէ Վրիտառն է:

Ճարտ. Արմ. Ի. Ե.

Դասարանին հէք՝ զի ես յամենեւնի իմում զնա-
ցի ի հէք յաւայոյ՝ զի մի եղեց հիւանդ: Տեքնիկական
Եւ քեզ հէք:

Եւ ի ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր
(Գլ. Գ. Ե. 8):

Ստեփաննոս՝ այր լի նորհօք և զօրու-
թեամբ, առնէր արուեստս և նշա-
նքս մեծամեծս ի ժողովրդեանն:

Յարեան ոմանք ի ժողովրդենէն, որ կո-
չէր Լիբեացոց և Կիւրենացոց և Եգիպ-
տանդացոց՝ և որ ի Կիւրենացոց և յԱ-
սիա, վիճել ընդ Ստեփաննոսի:

Եւ ոչ կարէին զգէմ ունել զիմաստու-
թեանն և զհոգոյն՝ որով խօսէր:

Յայնժամ՝ հրապարկեցին արս ոմանս ա-
սել զնմանէ, թէ լուսք զգորտ խօսել բա-
նքս հայոցոյցոց՝ և որ ի Կիւրենացոց և յԱ-
սիա:

Եւ խօսիցցին զժողովուրդն և զերկցուն-
սն և զգալիսն, և հասեալ ի վերայ յա-
փառակցին զնա և ամեն յատեանն:

Եւ կացուցին վկայս սուսս որ ասէին.
այս այս ոչ դադարէ խօսել բանս հայոց-
ոյցոց զտեղոյն սրբոյ և զօրէնացն.
լուսք ի դմանէ զի ասէր, թէ Յիսուս՝ Կա-
ղովրդեցի՝ նա քակեաց զտեղոյն զայս, և
փոխեաց զօրէնսս զոր ետ մեզ Մովսէս:

Եւ հայեցեալ ի նա ամենեցուն որ նրա-
տէին յատենին, տեսին զերեսնորա իրեւ
զերեսս հրեշտակի:

Եւ զքահանայապետն՝ եթէ արդարեւ
այդ այդպէս իցէ:

Եւ նա ասէ. արք եղբարք և հարք, լը-
ւարուք ինձ: Լստուած փառաց երեւցաւ
հօր մերում Երրահմու, մինչդեռ ի Միջա-
գետս էր, մինչ չեւ բնակեցուցեալ էր զնա
ի Խառան, և ասէ ցնա. ել յերկրէ բուսմէ
և յաղղէ բուսմէ, և եկ յերկիր՝ զոր ցու-
ցից քեզ:

Յայնժամ՝ եկաւ յերկրէն Վաղդեացոց
բնակեցաւ ի Խառան. և անտի յետ մե-
ռանալոյ հօր նորա, փոխեաց և պանդխտե-
ցոց զնա յերկրիս յայսմիկ, յորում դուքս
այժմ բնակեալ էք:

Եւ ոչ ետ նմա ժառանգութիւն ի սմա,
և ոչ քայլ մի տօին. և խոստացաւ տալ
նմա զոս ի բնակութիւն, և զառակի նորա
յետ նորա. և մինչ ոչ զոյր նորա որդի,

խօսեցաւ Լստուած այսպէս, թէ եղեցի զաւակ նորա պանդուխտ յօտար երկրի. և ծառայեցուցնեմ զնա՝ և շարքարեցնեմ ամեն շորեր չարիւր. և զազգն որում ծառայեցնեմ՝ դատեցայց ես, ասէ Լստուած. և յետ այսորիկ ելցեն՝ և պաշտեցնեմ զես ի տեղումս յայսմիկ:

Եւ ետ նմա ուխտ թրիատութեան. և ապա ծնաւ զԽաւհակ, և թրիատեաց զնա յաւուր ութերորդի. և Խաւհակ զՀակովբ, և Հակովբ զերկոտասան նահապետան:

Եւ նահապետն նախանձեալ ընդ Հովսեփայ՝ վաճառեցին յԱզիպտոս. և ետ Լստուած ընդ նմա, և փրկեաց զնա յամենայն նեղութեանց նորա, և ետ նմա շորչս և իմաստութիւն առաջի փարաոնի արքային Ազիպտացոյ, և կացոյց զնա իշխան Ազիպտացոյն՝ և ամենայն տան նորա:

Եւ եկն սով յամենայն երկիրն Ազիպտոսի և ի Քանան՝ նեղութիւն մեծ, և ոչ գտանէին կերակուրս չարքն մեր:

Եւ լուեալ Հակովբոյ թէ գտանի կերակուր յԱզիպտոս, առարեաց զՉարսն մեր յառաջագոյն. և յերկրորդումն ետ ծանօթ թրս Հովսեփ եղբարց իւրոց, և յայտնի եղև փարաոնի ազգ նորա:

Լստարեաց Հովսեփի և կոչեաց զՀակովբ զՉարս իւր և զամենայն ազգատոհմն՝ ոգիս եօթանասուն և չինդ:

Եւ եջ Հակովբ յԱզիպտոս, և վախճանեցաւ ինքն և չարքն մեր. և փոխեցան ի Սիւրէմ, և եղան յայրին զոր ստացաւ Լստաճամ՝ զնոց արծաթոյ յորդոցն Լամբոյ ի Սիւրէմ:

Իւրեկ մերձեցաւ ժամանակ աւետեացն՝ զոր խոտացաւ Լստուած Լստաճամու, առնեաց ժողովուրդն՝ և բազմացաւ յԱզիպտոս, մինչև յարեաւ այլ թագաւոր յԱզիպտոս, որ ոչ ծանաւէր զՀովսեփ:

Եւս հնարեցաւ ազգին մերում և շարքարեաց զՉարսն մեր, առնել ընկեցիկ ըզմանկունա նոցա զի մի՛ ապրեցին:

Հորում ժամանակի ծնաւ Սոփսէս, և էր կայտառ առաջի Լստուծոյ. որ և սնաւ ի տան Չոր իւրոյ ամիսա երես. և ընկեցիկն առնել զնա՝ երարձ զնա զուստքն փարաւոնի, և սնոյց զնա իւր յորդեգիրս:

Եւ վարժեցաւ Սոփսէս ամենայն իմաստութեամբ Ազիպտացոյն. և էր զօրաւոր բանիւր և զօրծովբ իւրովբ:

Իւրեկ լցաւ նորա քառանասանայ ժամանակ, անկաւ ի սիրտ նորա շրջել զեղբարրք իւրովբ՝ զօրդւովբն Խարայիկ:

Եւ տեսալ զամեն զրկեալ՝ զշարեցաւ, և ինդրեաց զվրժ զրկելոյն՝ սպանեալ զԱզիպտացին:

Օմոտս ածէր թէ իմացին եղբարք նորա, զի Լստուած ի ձեռն նորա տարոց էր զփրկութիւն նոցա, և նոքա ոչ իմացան:

Եւ ի վաղու անդր երեւեցաւ նոցա մինչդեռ մարտնչինն, և վարեաց զնոսա ի խաղաղութիւն. ասէ՛ արք, եղբարք էք, ընդէր զրկէք զմիմանա:

Իսկ որ զրկէր զընկերն՝ մերժեաց զնա, և ասէ՛ ո՞՞ կացոյց զքեզ իշխան և դատաւոր ի վերայ մեր. մի՛թէ սպանանել կամեցիս զես, զոր օրինակ սպաներ երեկ զԱզիպտացին:

Եւ փախեաւ Սոփսէս ի բանիցս յայսցանէ, և եղև պանդուխտ յերկիրն Սաղիմու. ուր ծնան երկուս որդիս:

Սղմ. Էջորդ.

Վեղ վայել օրհնութիւն Լստուած ի Սիւն, և քեզ տացին աղօթք Աշուտաղէմ:

Հակօրու առարկոյն ի Սոփսէս զիկեայց ի զեմոյն է ընկերցուածս. (Հլ. Գ. հէ. 13):

Այլ իցէ իմաստուն և հանճարեղ ի ձեզ, ցուցցէ իւրաւոր զնացից զգօրծս իւր հեղութեամբ իմաստութեան:

Եւս եթէ նախանձ և դառնութիւն և հակառակութիւն ունիցի ի սիրտս ձեր, մի՛ պարժիք սուտ առնել զճշմարտութիւն:

Այլ է իմաստութիւնս այս իջեալ ի վերուստ, այլ երկրասօր՝ շնչաւոր և զիւսկան. զի ուր հեռ և նախանձ, անդ է անկարգութիւն և ամենայն իւր չարք:

Իսկ վերին իմաստութիւնն, նախ՝ զի սուրբ է, և ապա խաղաղարար, հեղ, զիւրահաւան, լի՛ ողորմութեամբ և պողովբ բարեաց, անխիղճ, առանց կեղծաւորութեան, պտուղ արգարութեան խաղաղութեամբ սերմանի այնոցիկ՝ որ առնեն ըզխաղաղութիւն:

Աստի՞ պատերազմօնք և ուստի՞ կռիւք ի ձեզ. ո՞չ յայդպիսի ցանկութեանց ձերոց՝ որ զօրացեալ են յանդամն ձեր:

Հանկայք, և ո՞չ ունիք. սպանանէք և նախանձիք, և ո՞չ կարէք հասանել. պատերազմիք կռուիք՝ և ո՞չ ունիք, վասն զի ո՞չ խնդրէք. խնդրէք՝ և ո՞չ առնուք, վասն զի չարաչար խնդրէք. զի անգէն ի ցանկութիւնս ձեր մաշեալիք:

Հնացողք, ո՞չ գիտէք՝ զի սեր աշխարհս սոյսորիկ թշնամութիւն է առ Վստուած. զի որ որ կամիցի սիրել զաշխարհ, թշնամի առնէ զանձն Վստուծոյ:

Կամ թէ վայրապար համարիցիք՝ զոր ասէ զիրն առ նախանձ ինչ, որում փափագէ հոգի՝ որ բնակեաց ի մեզ, տալ զառաւել շնորհսն. վասն որոյ ասէ. Տէր ամբարտաւանից հակառակ կայ, տայ շնորհս խոնարհաց:

Յղժ. ձեռն:

Ելէ. Գովնա Երուսաղէմ գճեր:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հոգւոյնս. (Հէ. Ե. հէ. 18):

Օւայրն Լուսոյ:

Ք Վստուած ո՞չ որ ետես երբէք, բայց միաձինն որդի՝ որ է ի ծոց Հոր, նա պատմեաց:

Եւ այս է վկայութիւնն Հովհաննու, յորժամ առաքեցին առ նա Հրեայքն յերուսաղեմէ քահանայս և Վ. և տացիս, զի հարցցին ցնա՝ թէ դու ո՞նք ես:

Եւ խոստովան եղև և ո՞չ ուրացաւ. խոստովան եղև, եթէ ես ո՞չ եմ Վրիստոսն:

Եւ հարցին զնա. իսկ նիլ ես դու, Եղևն ևս: Եւ ասէ. ո՞չ եմ:

Իսկ մարդարէն ես դու: Պատասխանի ետ, թէ ո՞չ:

Իսկ ասա՛ մեզ, դու ո՞նք ես, զի պատասխանի տարցուք որոց առաքեցինն զմեզ. զի՞ ասես վասն թո:

Եւ. ես ձայն բարբառոյ յանապատի, ուղիղ արարէք զհանապարհն Տեառն, որպէս սացա Նապի մարգարէ:

Եւ որք առաքեցանն ի փարիսեցոց անտի էին. հարցին ցնա՝ և ասեն. իսկ զի՞

մկրտեա՞ եթէ դու չես Վրիստոսն, և ո՞չ Եղևա, և ո՞չ մարգարէն:

Պատասխանի ետ նոցա Հովհաննէս և ասէ. ես մկրտեմ զձեզ ջրով. ի միջի ձերում կայ զոր դուքն ո՞չ գիտէք, որ զիրն իմ զայցն է, որում չեմ արժանի՝ եթէ լուծից զերացս կօշկաց նորա:

Եւս ի Վեթաբա եղև յայնկոյս Հորդանանս, ուր էրն Հովհաննէս և մկրտէր:

Եւսոր զջորս զուր Եւստարանն կարգաւ սկիզբ արա լընթեռնուլ, զԼուկասն՝ յառաւորուն, և զԾոհանն՝ իմաւորն, զՄատթէոսն՝ յերկրին առաքին, և զՄարկոսն՝ յարձակման: Ար մինչև ի Հոգեբարձաւն՝ վերջացուցեալ զպրիքն աւետարանն, մինչև ի չորս չորանոց ծառն, Երեկոյնն առաքին Եւստարան:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հէ. Գ. հէ. 12):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Եւ իբրև լուսա Հիսուս՝ եթէ Հովհաննէս մատնեցաւ, մեկնեցաւ զնաց ի Վալիլեա. և թողեալ զԵրազարէթ, եկն և բնակեցաւ ի Կափառնայում՝ ի ծովեզերին, ի սահման Օւարուղաֆի և Կեփթաղիմայ. զի լցցի բանն՝ որ սացաւ ի ձեռն Լսայեայ մարգարէի. երկիր Օւարուղաֆի և երկիր Կեփթաղիմայ՝ ճանապարհ ծովու՝ յայնկոյս Հորդանանս, Վալիլեա հեթանոսաց. ժողովուրդ որ նստէր ի խաւարի՝ ետես զոյս մեծ. և որոց նստէին յաշխարհին և ի ըստուերս մահու՝ լոյս ծագեցաւ նոցա:

Հայնմհետէ սկսաւ քարոզել Հիսուս՝ և ասել, ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն երկնից:

Մինչդեռ զոնայր Հիսուս բնդ եզր ծովուն Վալիլեացոց, ետես երկուս եղբարս զՍիմոն զկոնեցեալն Պետրոս և զԵղիշէաս եղբայր նորա՝ արկեալ զուռկան ի ծով. քանզի ձկնորսք էին:

Եւ ասէ ցնոսա. եկայք զիրն իմ, և արարից զձեզ որսորդս մարդկան:

Եւ նոցա թողեալ վաղմաղակի զգործիսն՝ գնացին զՏեո նորա:

Եւ մատուցեալ անտի յառաջ՝ ետես այլ երկուս եղբարս, զԵսայիուս և Օւերեդեայ և զՀովհաննէս զեղբայր նորա ի նաւի՝ Օւերեդեա հանդերձ հարբն իւրեանց, մինչ կազմէին զուռկանս իւրեանց. և կոշկաց ընդոսա:

Վրաց թողեալ վաղվաղակի զնաւն և ըզ-
հայր իւրեանց, զնացին զհետ նորա:

Եւ շնորհէր Հիսուս ընդ ամենայն կողմն
Վաղեկացոց. ուսուցանէր ի ժողովուրդս
նոցա և քարոզէր զՎեհապարանն արքայու-
թեան, և բժշկէր զամենայն հիւանդութիւ-
նս և զամենայն ախտս ի ժողովուրդեանս:

Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն երկիրն
Լսորոց, և մատուցին առ նա զամենայն
հիւանդս՝ որ նեղեալ ի պէտպէս ցաւս և ի
տանջանս, և զգիւհաւորս և զլուծնոտս և
զանդամայոյծս. և բժշկեաց զնոսա:

Եւ երթային զհետ նորա ժողովուրդք
բազումք ի Վաղիէէ և ի Վեհապարեկայ և
Պարտաղեմէ և ի Հրէաստանէ, և յայն-
կոյս Հորդանանու, և բժշկեաց զնոսա:

Մեծն Տէր Իսահակ, Տեառն է եւր. Համարքն ոչ. Փռաւ յորդանան,
Երմանման Վեհապարեկ:

Արքայ Վեհապարեկին Հիսուսի Վերիտառն՝ որ ըստ
Մարկոսի. (ՃԼ. Ը. 57, 14):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտառս:

Եւ յետ մատնելոյն Հովհաննու, եկն
Հիսուս ի Վաղեկա. քարոզէր զաւե-
տարանն Լստուծոյ՝ և ասէր, թէ կատա-
րեալ է ժամանակ, և հասեալ է արքայու-
թիւնն Լստուծոյ. ապաշխարեցէ՛ք՝ և հա-
ւատացէ՛ք յաւետարանն:

Իբրեւ անցանէր առ ծովեղերն Վաղե-
կացոց, ետես զՍիմոն և զՆիզորէաս եղ-
բայր Սիմոնի, զի արկեալ էր նոցա ուռ-
կանս ի ծով. քանզի ձկնորսք էին:

Եւ ասէ ցնոսա Հիսուս. եկայք զինի իմ,
և արարից զձեզ լինել որսորդս մարդկան:

Եւ վաղվաղակի թողեալ զուռկանսն, զը-
նացին զհետ նորա:

Եւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յա-
ռաջ, ետես զՀակովբոս Օւրեղեայ և ըզ-
Հովհաննէս զեղբայր նորա և զնոսա ի նա-
ւին մինչ կազմէին զուռկանս, և կռեաց
զնոսա:

Եւ վաղվաղակի թողեալ զհայրն իւրեանց
Օւրեղեոս ի նաւին վարձկանսն հանդերձ,
զնացին զհետ նորա:

Սրկեպարեմ՝ Ը. 57. 14. երկնէն յետն. Լստու. 14. Որ Ը. 57. 14. 14.

Արքայ Վեհապարեկին Հիսուսի Վերիտառն՝ որ ըստ
Վ. Ե. Կատ. (ՃԼ. Ը. 57, 14):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտառս:

Եւ իբրեւ տիւ հղե՛ ել և զնաց յա-
նապատ տեղի, և ժողովուրդքն խնդ-
րէին զնա. եկին մինչև առ նա՝ և արդե-
լուին զնա, զի մի զնացէ ի նոցանէ:

Եւ նա ասէ ցնոսա, և այլոց քաղաքաց
պարտ է ինձ աւետարանել զարքայութիւնն
Լստուծոյ, զի յայն իսկ առաքեցայ:

Եւ քարոզէր ի ժողովուրդսն Վաղեկաց-
ոց:

Եւ եղև ի խոնել զնովա ժողովուրդեանն և
լսել զբանն Լստուծոյ, և ինքն կայր առ
ծովակին Վեննեսարեթայ. և ետես երկուս
նաւս զի կային առ ծովակին, և ձկնորսքն
եկեալ ի նոցանէ՝ լուսնային զգործիսն:

Այն նա ի մի նաւուցն՝ որ էր Սիմոնի, և
աղաչեաց զնա՝ սակաւիկ մի տանել ի ներքս
ի ցամաքէն. նստաւ և ուսուցանէր ի նաւէ
անտի զժողովուրդսն:

Եւ իբրեւ լռեաց ի խօսիցն, ասէ ցՍիմո-
ն. խաղացո՞ր ի խորն, և արկէ՛ք զգործիս
ձեր յորս:

Պատասխանի ետ Սիմոն և ասէ ցնա.
վարդապետ, զամենայն զիչերս աշտատ ե-
ղեալ, և ոչ ինչ կայաք. բայց վասն քորս-
նիդ՝ արկցուք զգործիսս:

Չայս իբրեւ արարին՝ փակեցին ի ներքս
բազմութիւն ձկանց յոյժ, մինչև պարպա-
տէին ուռկանք նոցա. և ակնարկէին որ-
սակցացն ի միւս նաւն՝ զալ օգնել նոցա. և
եկին, և լցան երկզբին նաւքն՝ մինչև մերձ
յրնկղմել նոցա:

Իբրեւ ետես Սիմոն Պետրոս՝ անկաւ առ
ծուռկան Հիսուսի և ասէ. ի բաց զնա յի-
նէն, Տէր, զի այր մեղաւոր եմ ես:

Վրանդի ահ պատեաց զնա, և զամենե-
սին՝ որ ընդ նմայն էին, վասն որոց ձը-
կանցն՝ զորս բմբռնեցին՝ նոյնպէս և զՀա-
կովբոս և զՀովհաննէս՝ զորդիսն Օւրե-
ղեայ, որ էին որսակիցք Սիմոնի: Եւ ասէ
ցՍիմոն Հիսուս. մի՛ երկնէր, յայսմ հետէ
զմարդիկ որսայցես ի կեանս:

Լւ Տանեալ զնաւն ի ցամաք՝ թողին զամենայն, և զնացին զՏէա նորա:

Տառա. Աղմ. ԻԲ:

Մատուցէք Տեառն՝ որդիք Լատուծոյ, մատուցէք Տեառն զորդիս խոյոյ: Բարձր տանեմ: Ի քեզ Տէր յաւարտայ:

Ընթերցուած ի Պարծոյ Լատուծոյ
(ՊԼ. Լ. հէ. 30):

Ե ի կատարել ամացն քառանից՝ երեւցաւ նմա յանապատին լերինն Սինայ Տրեշտակ Տեառն ի բոց հոյ մօրենւոյն:

Լւ Մովսիսի տեսալ՝ զարմացաւ ընդ տեսիլն. և ի մատչելն նորա նշմարել՝ եղև ձայն Տեառն. ևս եմ՝ Լատուած հարց բոց, Լատուած Երբաճամու և Սաճակայ և Հաւկովայ. և զաճի հարեալ Մովսէս՝ ոչ իշխէր հայել:

Լւ ասէ ցնա Տէր. լոյճ զվռչեկա ոտից բոց, զի տեղեղ յորում դուգ կացեր՝ երկիր սուրբ է. տեսանելով տեսի զարեւրանս ժողովրդեան իմոյ որ յազիպտոս, և լուայ Տեճովեան նոցա, և իջև փրկել զնոսա. և արգ եկ առաքեցից զքեզ յազիպտոս:

Օայն Մովսէս՝ զոր ուրացան և ասէին, ո՞ կացոյց զքեզ իշխան և դատաւոր ի վերայ մեր, ցնա Լատուած իշխան և փրկել առաքեաց ի ձեռն հրեշտակին, որ երեւցաւ նմա ի մօրենւոյն:

Լւ և Տան զնոսա՝ արարեալ նշանս և արուստոս յերկրին յազիպտացոց և ի Վարմիր ծովուն և յանապատի՝ ամն քառասուն:

Լւս Մովսէս է՝ որ ասաց ցորդին Խալայելի մարգարէ ձեզ յարուցէ Տէր Լատուած յեղբարց ձերոց՝ իբրև զիս, նմա լուիջիք:

Սա է որ եղև յեկեղեցւոյն յանապատին ընդ հրեշտակին, որ խօսեցաւ ընդ նմա ի լերինն Սինայ՝ և ընդ հարսն մեր, որ ընկալաւ զպատգամն կենդանիս տալ մեզ:

Արում ո՞չ կամեցան հնաղանդել հարցն մեր, այլ մերժեցին և զարձան սրախք իւրեանց յազիպտոս. և ասեն ցԼ՝ հարոն. ա-

րա՛ մեզ աստուածս որ երթոյցեն առաջի մեր. զի Մովսէսն այն որ Տան զմեզ յերկրէն յազիպտացոց՝ ո՞չ զիտեմք զի եղև նմա:

Լւ արարին յաւուրսն յայնսիկ որմ, և մատուցին զաճ կոցոյ, և ուրախ լինէին ի գործս ձեռաց իւրեանց:

Պարծոյ Լատուած՝ և մանեաց զնոսա ի պաշտօն գորովեան երկնից. որպէս և զրեալ է ի զիրս մարգարէից. միթէ զԾՏ և պատարագս մատուցէք ինձ դամն քառասուն յանապատին, տունդ Կարայելի. և ասէք զլերսն Մողբոյ, և զաստղն աստուածոյն Հռեմիայ, զպատկերսն՝ զոր արարէք երկիր պազանել նոցա. և փոխեցից զձեզ յայն կողմն Բարեւացոց:

Խորանն վկայութեան էր ընդ հարսն մեր յանապատին, որպէս հրաման ետ որ խօսեին ընդ Մովսիսի՝ առնել զայն ըստ օրինակին զոր ետես:

Օոր և ընկալեալ բերէին հարցն մեր հանդերձ Հեւտա ի վեճակ ազգացն՝ զորս մերժեաց Լատուած յերեսաց հարցն մերոց, մինչև յաւուրս Բաւթի, որ եղիտ շնորհս առաջի Լատուծոյ, և ինդրեաց գտանել զյարիս Լատուծոյ Հաւովայ:

Լւ և Սողոմոն շինեաց նմա տուն. այլ ո՞չ եթէ Բարձրեայն ի ձեռագործ տաճարս բնակէ: Լւ որպէս մարգարէն ասէ. երկինք արժոտ իմ են, և երկիր պատուանդան ոտից իմոց. որպիսի տուն շինեցէք ինձ, ասէ Տէր, կամ զի՞նչ տեղի հանգըստեան իմոյ. ո՞չ ձեռն իմ արար զայս առնայն:

Խստապարանոցք և անթլիատը սրտիք և ականջօք, դուք հանապաղ Հողւոյն սրբոյ հախաւակ կայք, որպէս հարցն ձեր, և դուք:

Օ ո՞ր ի մարգարէիցն ո՞չ հաւածեցին հարքըն ձեր, և սպանին զայնսիկ որ յառաջագոյն պատմեցին վամն զպատեան արդարոյն, որոյ դուք այժմ մատնիւք և սպանողք եղերուք. ոյք ասէք զօրէնս ի հրամանս հրեշտակայ, և ո՞չ պահեցէք:

Լւ լուեալ զայս զայրանային ի սիրտս իւրեանց, և կրճտէին զատամունս ի վերայ նորա:

Լու նա էր լին Լուդով սրբով. հայեցաւ յերկինս՝ և ետես զփառս Լստուծոյ, և զՅիսուս զե կայր ընդ աջմէ Լստուծոյ. և ասէ. ահա տեսանեմ զերկինս բացեալ՝ և զորդի մարդոյ զի կայ ընդ աջմէ Լստուծոյ:

Ղաղակեալ ի ձայն մեծ՝ խցին զականջս իւրեանց, և զիմեցին առհասարակ ի վերայ նորա. և հանեալ արտաքոյ քաղաքին՝ քարկոծէին, և վկայքն դնէին զձորձա իւրեանց առ ոտս երկրասարդի միտջ՝ որ կուէր Սաւուդ:

Լու քարկոծ առնէին զՍտեփաննոս, որ կարդայր և ասէր. Տէր Կիսուս, բնկալ զոգի իմ:

Լու ծուներ և աղաղակեաց ի ձայն բարձր. Տէր, մի համարիր դոցա զայս մեղս: Լու զայս իբրեւ ասաց ննջեաց. և Սաւուս էր կամակից սպանման նորա:

Լու եղև յաւուր յայնմիկ հալածումն մեծ ի վերայ եկեղեցոյն յԵրուսաղէմ, և ամենեքեանց ցրուեցան ի գեղոյս Լուստանի և ի Սամարիա բաց յառաքելոցն:

Լու բարձին զՍտեփաննոս արք երկիւղածք, և արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա:

Աղմ. Ե.

Տէր որդէս զնոս. հաճութեամբ քով պատկեցեր զնոսս և զոխ. Բանից իմաց ունին:

Հատորու առաքելոյն ի Սաբուղեկեայ թղթնէն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Ի. հ. 7):

Հնազանդեցարուք այսուհետեւ Լստուծոյ, և կացէք հակառակ չարախօսին, և լիցի փախստական առ ի ձեռն. մերձեցարուք առ Լստուած, և մերձեցի առ ձեզ:

Արեցէք զձեռս մեղաւորք, և ուղիւ աւարէք զսիրտս, երկմտք. տառապեցարուք, սպառարուք, և լացէք. ծաղր ձեր ի սուղ դարձցի, և ուրախութիւն ձեր ի տրամուլիւն. խոնարհեցարուք առաջի Տեառն՝ և բարձրացուցէ զձեզ:

Այն բամբասէք զմիմեանս, եղբայրք. որ բամբասէ եղբայր իւր, կամ դատէ եղբայր իւր, զօրէնսն բամբասէ և զօրէնսն դատէ. իսկ եթէ զօրէնսն դատեցան, ոչ առնելի օրինացն եւ՝ այլ դատաւոր:

Այն է օրէնսդիր և դատաւոր, որ կարողն է փրկել և կորուսանել. դու ո՞նչ եւ՝ որ դատես զնոսկերն:

Լստաւիկ են՝ որ ասեն. այսօր և վաղիւ երթիցուք յայս անուն քաղաք, եղեցուք անդ տարի մի, վաճառեցուք և շահեցուք. որք ոչ գիտէք զվաղիւն, ո՞րպիսի ինչ իցեն կեանք ձեր. զի իբրեւ զմերթիլ էք, որ առ սակաւ մի երեւեալ և ազա ապականեալ. փոխանակ զի ասէիք. եթէ Տէր կամեցի, կեցցուք և արասցուք զայս ինչ կամ զայն. և արդ պարծիք յամբարտաւանութեան ձերում. ամենայն ինչ այնպիսի պարծանք չաբութեան են:

Ար որ գիտիցէ զբարին՝ և ոչ առնիցէ, մեղք են նմա:

Աղմ. Ի.

Ելէ. Տէր ի զօրութեան քում ուրախ եղից թագաւորն. ի փրկութեան քում ցնծացէ յոյժ:

Արդոյ Լուստարանիս Կիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Հոսաննու. (ՀԼ. Լ. հ. 29):

Սկիտիչ Տեառն մերոյ Կիսուսի Վերստոսի:

Իվաղիւ անդր տեսանէ զՅիսուս զի կայր առ նա, և ասէ. ահա տեսիկ զառն Լստուծոյ՝ որ բառնայ զմեզս աշխարհի:

Աս է՝ վասն որոյ ենա ասէի, զկնի իմ զայ այր, որ առաջի իմ՝ եղև, զի յառաջ իսկ էր քան զես:

Լու ես ոչ գիտէի զնա, այլ զի յայնմ լինիցի Իսրայելի՝ վասն այնորիկ եկի ես ջրով մկրտել:

Այ կայեաց Հովհաննէս և ասէ, թէ տեսանէի զՀովնի՝ զի իջանէր իբրեւ զաղանի յերկնից, և հանդէր ի վերայ նորա:

Լու ես ոչ գիտէի զնա, այլ որ առաքեացն զես մկրտել ջրով, նա ասաց ցիս, յոյր վերայ տեսանեցես զՀովնի, զի իջանիցէ և հանդէցի ի վերայ նորա, նա է որ մկրտէ Լուդովն սրբով:

Լու ես տեսի, և վկայեցի եթէ տեսէ որդին Լստուծոյ:

Յերկնոյն առաջին Լուստարան:

Եւ տեսեալ զԺողովորդսն՝ ել ի լեա-
ւըն. և իրբն նստաւ անդ՝ մատենան
առ նա աշակերտքն նորա:

Եւ բացեալ զերան իւր ուսուցանէր
զնոսա, և ասէր. երանի աղքատաց հոգւով,
զի նոցա է արքայութիւն երկնից:

Արանի սղաւորաց, զի նոքա մխիթա-
րեցցին: Արանի հեղաց, զի նոքա ժառան-
գեացցին զերկիր:

Արանի որ քաղցեալ և ծարաւի իցեն
արդարութեան, զի նոքա յաղեցցին:

Արանի ողորմածաց, զի նոքա ողորմու-
թիւն գացցին:

Արանի այնոցիկ՝ որ սուրբ են սրտիւք,
զի նոքա զՆստուած տեսցին:

Արանի խաղաղարարաց, զի նոքա որ-
դիք Նստուծոյ կուեցցին:

Արանի որ հալածեալ իցեն վասն ար-
դարութեան, զի նոցա է արքայութիւն
երկնից:

Արանի է ձեզ՝ յորժամ՝ նախատիցեն
զձեզ և հալածեսցեն, և ասիցեն զամենայն
բան շար զձէն՝ սուտ՝ վասն իմ. ցնծացէք
և ուրախ լըրուք, զի վարձք ձեր բազում
են յերկինս. զի այսպէս հալածեցին զմար-
դարէսն որ յառաջ քան զձեզ էին:

Գուք էք աղ երկրի. ապա թէ ազն
անհամի՝ իւր յաղեցի. ոչ իմիք աղիցէ
այնուհետեւ, բայց եթէ բնկենուլ արտաքս՝
և կոխան լինել ի մարդկանէ:

Գուք էք լոյս աշխարհի. ոչ կարէ քա-
ղաք թաքնել՝ որ ի վերայ լըրին կայցէ. և
ոչ լուցանեն ճրագ՝ և դնեն ընդ դրուանաւ,
այլ ի վերայ աշտանակի. և լոյս տայ ամե-
նեցուն՝ որ ի տանն իցեն. այնպէս լուսաւո-
րեցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան, որպէս
զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս, և փառա-
ւորեսցեն զւայր ձեր՝ որ յերկինս է:

Մատթ. Անուան Վերհատոյն. Հ. Լ. 12: Արձախան
Աւետարան:

Եւ մտանն ի Կաթիառնաում, և իսկ
և իսկ ի շարաթիւն մտեալ ի ժողո-
վորդն, ուսուցանէր զնոսա:

Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւն
նորա, զի ուսուցանէր զնոսա իրբն իշխա-
նութեամբ՝ և ոչ որպէս զպիբքն:

Եւ էր ի ժողովողեանն նոցա այր մի,
յորում այս պիղծ գոյր ի նմա. որ աղա-
ղակեաց և ասէ. թող սուր, զե՞ կայ մեր
և քո, Անուան Վարդապետի, եկիր կորու-
սանել զմեզ. զիտեմք զքեզ ով ես, սուրբն
Նստուծոյ:

Սատեալ ի նա Անուան և ասէ. կար-
կեաց և ել ի զմանէ:

Եւ զարկոյց զնա այսն պիղծ, և աղա-
ղակեաց ի ձայն մեծ, և ել ի նմանէ:

Եւ զարմացան ամենքին, մինչև հօծել
ընդ միմեանս և ասել. զե՞նչ է այս նոր
վարդապետութիւնս, զի իշխանութեամբ
և այսոց պղծոց սաստէ, և հնազանդին
ամա:

Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն կողմն
Գալիլեացոց:

Եւ վաղվաղակի ելեալ ի ժողովողեանն,
եկն ի տուն Սիմոնի և Բարթոլայ՝ Յակորաւ
և Յովհաննու հանդերձ:

Եւ զըբանչ Սիմոնի դէնք ջերմացեալ.
և վաղվաղակի ասն ցնա վասն նորա:

Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ ըզ-
ձեռանէ նորա. և եթող զնա տնոյն, և
պաշտէր զնոսա:

Եւ իրբն երեկոյ եղև՝ խմանել արեգա-
կանն բերէին առ նա զամենայն հիւանդս
և զգլխահարս, և էր ամենայն քաղաքն
ժողովալ առ դուրսն:

Եւ բժշկեաց բազում հիւանդս ի պէս-
պէս ակտից, և զէս բազումն եհան. և
ոչ տայր խօսել զիւացն, զի գիտէին զնա՝
թէ Վերհատուն է:

Չորեքշաբթի ԱՅ. ԲՆ Սրբնեցոսէ զՏէր. Հարց ԹԻ ԱՅԻՒՄՆ ԲՈՒՆԻ
Եւստատի Էւտարան:

Սրբոյ Էւտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Պաւկասու. (ԳԼ. Բ. հմբ. 12):

Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ եղև ի հասանելն նորա ի մի քա-
ղաքացն, ահա այր մի լն բորոտու-
թեամբ՝ իբրև ետես զՀիսուս, անկեալ ի
վերայ երեսաց աղաչեաց զնա և ասէ. Տէր,
կի՞ծ կամիմ, կարող ես զիս սրբիչ:

Չգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց ի նա և ասէ.
կամիմ, սրբեաց: Լա վաղվաղակի զնաց ի
նմանէ բորոտութիւնն:

Լա նա պատուիրեաց նմա՝ մի՛ ումեր ա-
նկ, այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քա-
հանային, և մատո՞ պատարազ վասն սրբ-
րութեան քոյ, որպէս և հրամայեաց Սով-
սէս ի վկայութիւն նոցա:

Լա յորդէր առաւել բանն զնմանէ, և
ժողովէին ժողովուրդք բազումք լսել և
բժշկել ի հիւանդութենէ իւրեանց:

Լա նա խոյս տայր յանապատ տեղիս,
և կայր յաղթմա:

Տեառ. Սղմ. 1Ա.

Եւրանի ում թողութիւն եղև մեզաց. և ծածկեցան
ամենայն յանցանք նորա: Հիմաղէք: Օրհնեցիցի:

Ընթերցուածս ի Պործոց Էւսաբելաց:
(ՊԼ. Բ. հմբ. 3):

Բայց Սաղոս մնասալար էր եկեղեց-
ւոյն. իտունս տունս մասներ, բար-
շեալ զարս և զկանայս՝ մասներ ի բանտ:

Լա տիեալքն շրջէին և աւետարանէին
զբանն:

Իսկ փիլիպոս իջեալ ի քաղաքն Սամա-
րացոց՝ բարոզէր նոցա Գրիստոս Հի-
սուս:

Ունին զնէին ժողովուրդքն բանիցն փի-
լիպոսի միարան, ի լսել նոցա և իտեսանել
զնշանն զոր առնէր:

Վանդե ըրադումք որ ունէին զայսս պիղ-
ծլս՝ աղաղակէին ի ձայն մեծ, և երանէին,
և ըրադում անգամալոյծք և կաղք բժշկէին:

և եղև ուրախութիւն մեծ ի քաղաքին յայն-
միկ: Եւրոսն Սիմոն անուն, յառաջագոյն
էր ի քաղաքին. մոզէր և ապշեցուցանէր
զազգն Սամարացոց, ասել զանձն թէ իցէ
մեծ ոմն:

Յոր հայէին ամենեքին ի փոքուէ մինչև
ի մեծամեծս և ասին. սա է զօրութիւն
Էստուծոյ՝ որ կուի մեծ:

Հայէին ի նա վասն բազում ժամանա-
կաց մոլութեամբն ապշեցուցանելոյ ըզ-
նոսա:

Բայց յորժամ հաւատացին փիլիպոսի,
որ աւետարանէր վասն արքայութեանն Էս-
տուծոյ և անուանն Հիսուսի Վրիստոսի,
մկրտէին ամենեքեան արք և կանայք:

Եւ ի ինքն Սիմոն հաւատաց, և մի-
կրտեալ կանխէր առ փիլիպոս. տեսալ
զնշանն և զմեծամեծ զօրութիւնն որ լի-
նէին՝ զարմանայր:

Հակօրու առաքելոյն ի Վաթուղիկեայ թղթին է
ընթերցուածս. (ՊԼ. Բ. 1):

Եւրոյ այսուհետև, մեծատունք, լացէք և
ողբացէք ի վերայ թշուառութեանցն, որ
զալոց են ի վերայ ձեր:

Օ ի մեծութիւնդ ձեր ոչ ինչ է, և հան-
դերձ ձեր կերակուր ցեցոյ, և արծաթ ձեր
և ոսկի՝ ժանդահար, և ժանդն նոցա լիցի
ձեզ ի վկայութիւն, և կերիցէ զմարմնս
ձեր. իբրև զհուր զանձեցէք աւուրցն յիս-
նոց:

Եհաւասիկ վարձք մշակաց՝ որ զօրծեն
զանդս ձեր՝ առ ձեզ են. զոկեայն ի ձեռն
աղաղակէ, և բողբ հնձողացն եհաս յա-
կանջս Տեսան զօրութեանց:

Փափկացայք ի վերայ երկրի և զօսայք.
անուցէք զսիրտ ձեր՝ իբրև աւուր սպան-
ման. զքկեցէք սպանէք զարդարն, որ ոչ
կայր ձեզ հակառակ:

Երկայնամիտ լերուք, եղբարք իմ, մինչև
ի գալուստն Տեսան. ահա մշակ երկայնա-
միտեալ սպասէ պատուական պտղոյն երկ-
րի, մինչև առցէ զկանուխ և զանազան:

Երկայնամտեցէք և դուք, հաստատեցէք
զսիրտ ձեր. զի գալուստ Տեսան մերձեալ է:

Սի տրամեցուցանէք զմիմեանս, եղբարք,
զի մի՛ դատիցիք. ահաւասիկ դատաւորն
առ դուքս կայ:

Օրինակ առէք, եղբարք, Հարչարանաց
և երկայնստութեան զմարդարէան՝ որ խո-
սեցան յանուն Տեառն:

Եւ հաւատիկ երանեմք համբերողաց՝ զհամ-
բերութիւնն Հովսեփ լուարուք՝ և զկատա-
րումն Տեառն տեսէք՝ զի բազմագութ է
Տէր և ողորմած:

Սգմ. ԿԳ.

Եւ ի հեղ. վայելէ որ հնութիւնն Եստուած ի Սիւն, և զիւր տալլան
ազգայնք յարտաշէմ:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Հօօհ անու. (ՀԷ. Բ. հէք. 35):

Ահրարի Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերհաստի:

Ի վաղիւ անդր կայր Հովհաննէս, և յա-
շակերտաց անտի նորա երկու. և
նայեցեալ ընդ Հիսուսի՝ զի զգնայր, ասէ.
աշտասիկ Վերհաստս զառն Եստուծոյ:

Լուսն ի նմանէ երկու աշակերտքն՝ զի
խօսէր, և զնայլն զհետ Հիսուսի:

Իբրեւ զարձաւ Հիսուս, և ետես զնոսա՝
զի երթայլն զհետ նորա, ասէ ցնոսա. զի նշ
իւնդրէք:

Կորստան ցնա. Ուրբի, որ թարգմա-
նեալ կոչն՝ վարդապետ, ուր են օթեկանք քո:

Եսէ ցնոսա. եկայք և տեսէք: Կէկն և
տեսին՝ ուր էին օթեկանք նորա. և առ
նմա ազան այն օր, զի ժամ էր իբրեւ տաս-
ներորդ:

Իշր Ընդրէաս՝ եղբայր Ամոնի վեմի՝ մի
յերկուց անտի, որք լուսնն ի Հովհաննէ և
զնայլն զկնի նորա:

Ղառանէ սա նախ զեղբայր իւր զԱմոնի,
և ասէ ցնա. դուք զմտաւոր՝ որ թարգմա-
նի Վերհաստս. սա էա՞ծ զնա առ Հիսուս:
Հայեցեալ ընդ նա Հիսուսի՝ ասէ. դու ես
Ամոնի որդի Հոմիանու. դու կոչեսցին Կե-
փաս, որ թարգմանի Պետրոս:

Յերկուցն առաջին Եւստարան:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (ՀԷ. Բ. հէք. 17):

Տէրն մեր Հիսուս Վերհաստս ասէ:

Մի համարիք եթէ եկի լուծանել զօ-
րէնս կամ զմարդարէս. ոչ եկի լու-
ծանել՝ այլ ընուէ:

Եւ մէն ամէն ասեմ ձեզ՝ մինչև անցեն
երկինք և երկիր, յոխ մի՛ որ նշանախեց
մի է, ոչ անցէ յօրինացն և ի մարդարէից՝
մինչև ամենայն եղեցի:

Ար որ լուծցէ մի ինչ ի պատուիրանաց
յայացանէ ի փոքունց, և ուսուցէ այնպէս
զմարդիկ, փոքր կոչեսցի յարքայութեան
երկինց:

Իսկ որ արացէ և ուսուցէ, նա մեծ
կոչեսցի յարքայութեան երկինց:

Եւ այց ասեմ ձեզ, զի եթէ ոչ առաւե-
լուցու արգարութիւն ձեր աւելի քան ըզ-
դարացն և զփարիսեցոց, ոչ մտանիցէք
յարքայութիւն երկինց:

Լուարոք զի ասացաւ առաջնոցն, թէ
մի ոպանաներ. զի որ սպանանիցէ՝ պար-
տական լիցի դատաստանի:

Եւ ես ասեմ ձեզ, եթէ ամենայն որ
բարկանայ եղբօր իւրում տարապարտոց՝
պարտաւոր լիցի դատաստանի. և որ ա-
սիցէ ցեղբայր իւր յիմար, պարտաւոր լիցի
ատենէ. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր մորս,
պարտաւոր լիցի ի գեհնն հրդեհ:

Եթէ մատուցանիցես զպատարագ քո ի
վերայ սեղանոյ, և անդ յիշեսցես եթէ եղ-
բայր քո ունիցի ինչ խէթ դքէն, թող ըզ-
պատարագն քո առաջի սեղանոյն, և երթ
նախ հաշտեաց ընդ եղբօր քում, և ապա
եկեալ մատուսջիւր զպատարագն քո:

Եւ իրաւախօհ ընդ ոսոխի քում վա-
ղազոյն, մինչ զեւո իցես ընդ նմա ի ճանա-
պարհի. գոցէ մատնիցէ զքեզ ոսոխն դա-
տաւորի, և դատաւորն զահճի. և արկա-
նիցիս ի բանտ:

Եւ մէն ասեմ քեզ, ոչ եկանիցես անտի՝
մինչև հատուցանիցես զյետին նաքարակի-
տըն:

Լուարոք զի ասացաւ՝ մի շնար. բայց
ես ասեմ ձեզ, թէ ամենայն որ հայի ի կին
մարդ առ ի ցանկանալոյ նմա, անդէն շը-
նացաւ ընդ նմա ի սրտի իւրում:

Եթէ ակն քո աջ զայլ թակղեցուցանէ
զքեզ, խլեալ զնա և ընկեալ ի քէն. զի լաւ
է քեզ՝ եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ,
և մի՛ ամենայն մարմինդ քո անկանիցի ի
գեհնն:

Եւ եթէ աջ ձեան քո զայլ թակղեցուցա-
նէ զքեզ, հատ զնա և ընկեալ ի քէն. զի

լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ, և մի՛ ամենայն մարմինդ քո անկանիցի ի գեշնէ:

Ապրէն ասացաւ, թէ որ արձակիցէ զկին իւր՝ ասցէ նմա զարձակմանն:

Բայց ես ասեմ՝ ձեզ, եթէ ամենայն որ արձակէ զկին իւր առանց բանի պոռնկութեան, նա տայ նմա շնայ, և որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ:

Գարձեալ լուարո՞ւք զի ասացաւ առաջնոցն, մի՛ երգնուցուս սուտ, բայց հատուցես Տեառն զերգմունս քո:

Այլ ես ասեմ՝ ձեզ՝ ամենեկին մի՛ երգնու, մի՛ յերկինս՝ զի աթոռ է Աստուծոյ, և մի՛ յերկիր՝ զի պատուանդան է ոտից նորա, և մի՛ յարտազէմ՝ զի քաղաք է մեծի արքայի, և մի՛ ի գլուխ քո երգնուցուս, զի ոչ կարես մնալ մի սպիտակ առնել կամ թուխ:

Այլ եղիցի ձեր բան, այոն՝ այո, և ոչ ոչ՝ զի աւելին քան զայն ի չարէն է:

Լուարո՞ւք զի ասացաւ, ահն ընդ ահան, և առամն ընդ առաման:

Այլ ես ասեմ՝ ձեզ, մի՛ կալ հաւատակ չարի: Այլ եթէ որ անիցէ ապտակ յաջ ծոտ քո՝ դարձո՞ նմա և զմիւսն:

Այլ որ կամիցի որ դատել և առնուլ լղջապիկս քո, թող ի նա և զրաձկնս քո:

Այլ որ տարապարհակ վարիցէ զքեզ մըզոն մի, երթ ընդ նմա և երկուս:

Որում խնդրէ ի քէն՝ տուր, և որ կամի փոխ առնուլ ի քէն՝ մի՛ դարձուցաներ զերեսս:

Լուարո՞ւք ապաքէն զի ասացաւ, սիրեսցես զքնեկեր քո, և առեսցես զթշնամին քո:

Այլ ես ասեմ՝ ձեզ, սիրեցէք զթշնամին ձեր, օրհնեցէք զանիծիւս ձեր, բարի արարէք առեկաց ձերոց, և աղօթս ի վերայ այնոցիկ՝ որ ըկեն զձեզ և հալածեն. զի եղե՛կեր որդիք չօր ձերոյ որ յերկինսն է. զի զարեգակն իւր ծագէ ի վերայ շարաց և բարեաց, և ամէ անձրև ի վերայ արդարոց և մեղաւորաց:

Օ՛հ եթէ սիրիցէք զայնոսիկ որ սիրենն զձեզ՝ զե՛նչ վարձք իցեն. ոչ ապաքէն և մաքսաւորք զնոյն գործեն:

Այլ եթէ տայցէք միայն ողջոյն բարեկամաց ձերոց՝ զե՛նչ աւելի առնէք. ոչ ապա-

քէն մաքսաւորք և մեղաւորք զնոյն գործեն:

Այդ եղերո՞ւք դուք կատարեալք, որպէս և չայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է:

Մեծից. Տէր Բաբայան, իշխեցան. Հմբ. Զ. Եթէ ի իշխեցան. Երձակման Եւտարան:

Սրբոյ Աւետարանիս Հիսուսի Վերհաստի՛ որ լոտ Մարկոսի. (Հ. Լ. Հէ. 35):

Տէրն մեր Հիսուս Վերհաստ:

Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ ել և գնաց յանապատ տեղի, և անդ կայր յաղօթս. և գնաց զհետ նորա Սիմօն՝ և որ ընդ նմայն էին. և իբրեւ գափն գնա՝ ասեն ցնա, թէ ամենեկին խնդրեն զքեզ:

Այս ասէ ցնոսաւ. եկայք երթիցուր և յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքսն, զի և անդ քարոզեցից. զի յայս իսկ եկեալ եմ:

Այլ քարոզէր ի ժողովուրդս նոցա ընդ ամենայն Վալիկացիս, և զէս հանէր:

Գայ առ նա բորոտ մի, աղաչէր ի ծուներ իջանէր և ստէր. Տէր, եթէ կամիս, կարօղ ես զիս սրբի:

Իսկ Հիսուս զթացեալ՝ ձգեաց զձեռն, մերձեցաւ ի նա՝ և ասէ ցնա. կամի՞ս սրբեաց:

Այլ իբրեւ ասացն ցնա, վաղվաղակի գնաց ի նմանէ բորոտութիւնն, և սրբեցաւ:

Այլ սաստեալ նմա՝ եհան զնա արտաքս վաղվաղակի, և ասէ ցնա. զգոյշ լիւր, մի՛ ումեք ինչ ասիցես. այլ երթ ցոյց զքեզ քահանային, և մատն վանն սրբութեան քո պատարագ՝ զոր հրամայեաց Սովետս ի վեկայութիւն նոցա:

Այլ նա եկալ սկսաւ քարոզել յոյժ և հաշակ հարկանել զրանն. մինչ ոչ ևս կարող լինել նմա յայտնապէս ի քաղաք միտանել, այլ արտաքոյ յանապատ տեղիս էր. և զայլն առ նա յամենայն կողմանց:

Հինգշաբթի Եջ. քի քառանգ. Հարց 11. Որ յառաջ խոսուի.
Եւստակ. Եւստակոս:

Որոյ Եւստակոսին Յիսուսի Վերստանի՝ որ բառ
Վաւկասու. (ՀԼ. Եւ. հէ. 17):

Տէրն մեր Յիսուս Վերստան:

Եւ եղև ի միում՝ աւուրց՝ և ինքն ուսուցանէր, և փարիսեցիքն և օրինացն վարդապետը նստէին. որք ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց Վալիկացաց և Հրէաստանի և Երուսաղեմի. և զօրութիւն Տեառն էր իրժշկել զնոսա:

Եւ ահա արք բերէին մահճօք զայլը մի՝ որ էր անդամալոյժ, և խնդրէին զնա մեծանել ի ներքս, և դնել առաջի նորա. և իբրև ոչ գտանէին թէ ընդ որ մեծանիցնն զնա ի ներքս՝ վասն ամբօխին, ելին ի տանիս, և իցուցն կախեցին զնա, և ի ջուցին մահճօքն հանդերձ ի մէջ առաջի Յիսուսի:

Եւ տեսեալ զհաւատն նոցա՝ ասէ ցնա. այր դու, թողեալ լիցին քեզ մեղք քո:

Ալասն խորհել զպիքն և փարիսեցիք և ասեն. ո՞վ է սա՝ որ խօսի զհայհոյութիւնս. ո՞վ կարէ թողուլ զմեզս, բայց միայն Եստուած:

Իբրև գիտաց Յիսուս զխորհուրդն նոցա, պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. զի՞ խորհիք ի սիրտս ձեր. զի՞նչ գիւրգոյն է, ասել թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել արի և զնա:

Եւ զի գիտաջիւր՝ թէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեզս, ասէ ցանդամալոյժն, քեզ ասեմ՝ արի առ զմահիւն քո, և երթ ի տուն քո:

Եւ առժամայն յարուցեալ առաջի ամենեցուն, էսա զերև. յորոյ վերայ անկեալն գնէր, գնաց ի տուն իւր, և փառաւոր առնէր զԵստուած:

Չարմանք կարան զամենեւան, և փառաւոր առնէին զԵստուած. ի եղնն աշիւ և ասն, եթէ տեսար այսօր նոր նշան:

Ճաշու. Սքմ. ԼԳ:

Վաստան Տէր զայնոսիկ՝ յի գտանն զիս. մարտիր ընդ այնոսիկ, որք մարտնչին ընդ իս: Եսէ անօրէն: Սի նա խանձիր:

Ընթերցուածս ի Վորժոց Եւստակոսի
(ՎԼ. Եւ. հէ. 14):

Իբրև լուան որ յԵրուսաղէմ առաքեալքն էին, թէ և ի Սամարիա ընկալան զբանն Եստուծոյ, առաքեցին առ նոսա զՎիտորոս և զՀովհաննէս. որք իջեալ կացին յաղօթս ի վերայ նոցա, որպէս զի առցն զՀողի սուրբ. զի ցայնժամ չե ևս էր և ոչ ի վերայ միոյ նոցա հասեալ, բայց միայն մկրտեալք էին յանուն Տեառն Յիսուսի:

Հայնժամ եղին զձեռս ի վերայ նոցա՝ և առնուին Հողի սուրբ:

Տեսեալ Սիմոնի՝ թէ ձեռն ի վերայ գրեւելով առաքելոցն՝ տուեալ լինի Հողի սուրբ, մատոյց նոցա զնոս և ասէ. տո՛ք և ինձ զիշխանութիւնս զայս, զի յոյր վերայ գնիցեմ զձեռս՝ առցէ Հողի սուրբ:

Եւ Վիտորոս ասէ ցնա. արձաթ քո ընդ քեզ լիցի ի կորուստ, զի զպարգևան Եստուծոյ համարեցար ընդիւք ստանալ. ոչ զոյ քեզ մասն և վիճակ ի բանիդ յայդմիկ. քանզի սիրտ քո ոչ է ուղեղ առաջի Եստուծոյ:

Եպաշաւեան դու ի շարեացդ. բոց յայդցանէ, և աղաւա՛ս զՏէր, թերեւ թողու թիւն լիցի քեզ ի մեղմիւն խորհրդոց սրտի քո. քանզի ի դառնութիւն մողձի, և ի ինչ՝ ձիւն անիրաւութեան տեսանեմ զքեզ:

Պատասխանի ետ Սիմոն և ասէ. աղաւեցէք դուք վասն իմ զՏէր, զի մի ինչ եկեցեք ի վերայ իմ՝ յորոց դուքդ ասացէք:

Եւ նոցա եղեալ Վիկայութիւն՝ խօսեցան զբանն Եստուծոյ, և դարձան յԵրուսաղէմ. և ի բաղում գեօղս Սամարացոյն աւետաւրանէին:

Սքմ. ԼԳ:

Ինքն արարեք զՏէր Եստուած մեր. երկիր պաղէք պատուանդանի օտից նորա՝ զի սուրբ է:

Հակօրու առաքելոյն ի Վաթուգիկեաց թղթն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Եւ. հէ. 12):

Հառաջ քան զամենայն ինչ, եղբարք իմ, մի՛ երդնուցուք, մի՛ յերկինս, մի՛ յերկիր, մի՛ յայլ ինչ երդումն, այլ եղեցի ձեր այն՝

այո, և ո՛ն՝ ո՛ն՝ զի մի՛ ի կեղծաւորութիւն ինչ անկանխելիք:

Աշտանայցէ՛ որ ի ձէնձ, յաղօթս կացցէ՛, բերկրիցի՛ որ, սաղմոս ասասցէ՛. հիւանդանայցէ՛ որ ի ձէնձ, կռնացն զերիցունս եկեղեցւոյն, և արասցն ի վերայ նորա աղօթս, օճցն իւզով յանուն Տեառն. և աղօթքն հաւատովք՝ փրկեցցէ զաշտատեալն, և յարուցէ զնա Տէր. և եթէ մեզս ինչ իցէ գործեալ՝ լծողքն նմա:

Խոստովան եղբուք միմեանց զմեզս, և աղօթս արարէք ի վերայ միմեանց, որպէս զի բժշկեալնք. քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք արդարոյ յօգնականութիւն:

Եղիս մարդ էր իբրեւ զմեզ չարաբերի. և յաղօթս եկաց, և ո՛ն տեղեաց յերկիր զերիս ամս և զվեց ամիս. և դարձեալ եկաց յաղօթս, և ետուն երկինք զանձրեւ՝ և բուսոյց երկիր զշատուղ իւր:

Եղբաւք իմ, եթէ որ ի ձէնձ մոլորեցի ի ճանապարհէ ճշմարտութեան, և դարձուցէ որ զնա, գիտասցէ՛ զի որ դարձուցէ զմեզաւորն ի մոլորութեան ճանապարհէն իւրմէ, փրկեցէ զողի իւր ճամբանէ, և ծածկեցէ զբազմութիւն մեզաց:

Աղմ. ԺԳ.

Եկէ. Տէր ո՛վ կացցէ ի խորան լոսմ, կամ ո՛վ բնակեցի ի լեռն որն սուրբ քո:

Արքայ Աւետարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Յօհաննու. (Հէ. Ա. 44. 45):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Իվաղիւ անդր կամեցաւ ելանել ի Վալեիւ. գտանէ զփիլիպպոս, և ասէ ցնա Հիսուս. եկ զինի իմ:

Եւ էր փիլիպպոս ի լեւիմայիդայ, ի քաղաքէ Բեղրեսայ և Պետրոսի:

Վասնէ փիլիպպոս զՎալմանայել, և ասէ ցնա. զորմէ զրեաց Սուլէս յօրէնսն և մարդարէքն՝ գտաք զՀիսուս զորդի Հովսեփայ ի Վաղարէթէ:

Եսէ ցնա Վալմանայել. իսկ ի Վաղարէթէ մարթ ինչ իցէ բարոյ իմիք լինել: Եսէ ցնա փիլիպպոս. եկ և տես:

Իբրեւ ետես Հիսուս զՎալմանայել զի գայր առ նա, ասէ վասն նորա. ահա ար-

դարեւ Խաբայէլացի, յորում նենգութիւն ո՛չ գոյ:

Եսէ ցնա Վալմանայել. ուստի՞ ճանաչես զիս:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա. մինչ չե էր փիլիպպոսի կռնեցեալ զքեզ՝ զի էիր ի ներքոյ լծեալոյն, տեսի զքեզ:

Պատասխանի ետ նմա Վալմանայել և ասէ. Ուրբի, դու ես որդի Եստուծոյ, դու ես լծադաւորն Խաբայի:

Պատասխանի ետ նմա Հիսուս և ասէ. փոխանակ զի ասացի քեզ՝ լծէ տեսի ի ներքոյ լծեալոյն՝ հաւատաս, մեծամեծս ես քան զայս տեսցես:

Եւ ասէ ցնոսա. ամէն ամէն ստեմ ձեզ, տեսանիցէք զերկինս բացեալ, և զհրեշտակքս Եստուծոյ՝ զի ելանիցն և իջանիցն ի վերայ որդւոյ մարդոյ:

Յերեկոյն ասալին Աւետարան:

Արքայ Աւետարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Սաղմէոսի. (Հէ. Գ.):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս ասէ:

Զգոյն լերուք ողորմութեան ձերում՝ մի՛ առնել առաջի մարդկանս, որպէս լծէ ի ցոյց ինչ նոցա. գուցէ և վարձս ո՛չ բնդունիցիք ի Հօրէն ձերմէ՝ որ յերկինս է:

Եւ յորժամ առնիցես ողորմութիւն, մի՛ հարկաներ փող առաջի քո, որպէս կեղծաւորքն առնեն ի ժողովուրդս և ի հրապարակս, որպէս զի փառաւորեցնին իմարդկանէ: Եւ մէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա:

Եւ յորժամ ողորմութիւն առնիցես, մի՛ գիտասցէ ձախ քո՝ զինչ գործէ աջ քո. որպէս զի եղիցի ողորմութիւնն քո ի ծածուկ, և Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հաւտուցէ քեզ յայտնապէս:

Եւ յորժամ յաղօթս կայցես, մի՛ լինիցիս որպէս կեղծաւորքն. զի սիրեն ի ժողովուրդս և յանկիւնս հրապարակաց կալ յաղօթս, որպէս զի երևեցին մարդկան:

Եւ մէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա:

Եւ յորժամ կայցես յաղօթս, մոռտ ի սննեակ քո՝ և փակեալ զուրս քո,

ասէ՛ ցնա՛. եկ զկնի իմ: Լա թողեալ զամե-
նայն՝ յարեաւ և գնաց զկնի նորա:

Լա արար ընդունելութիւն մեծ նմա
Վեի ի տան իւրում. և էր ժողովուրդ
բազում մաքսաւորաց, և այլոց՝ որ էին
բազմեալ ընդ նոսա:

Լա տրանջէին փարիսեցիքն և դպիրքն
նոցա զնմանէ առ աշակերտն նորա՝ և ա-
սէին. ընդէր ընդ մաքսաւորս և ընդ մե-
ղաւորս ուտէք և բմպէք:

Պատասխանի ետ էջիտուս և ասէ ցը-
նոսա. ոչ ինչ են պիտոյ բժիշկը ողջոց,
այլ Տիւանդաց. ոչ եկի կոշկը զարդարս,
այլ զմիղատորս յապաշխարութիւն:

Լա նորա ասեն ցնա՛. ընդէր աշակերտքն
էջովճաննու պաշեն ստէպ և ինդրուածս
առնեն, նոյնպէս և փարիսեցւոցն, և քոյ-
քրդ ուտեն և բմպէն:

Լա նա ասէ ցնոսա. մի՛թէ կարօղ էք
մանկանց առադաստի, մինչ փեսայն ընդ
նոսա իցէ, Տրաման տալ պաշկ. եկեացեն
առաջ՝ յորժամ՝ բարձցի ի նոցանէ փե-
սայն, ապա պաշեացեն յաւուրն յայնտակ:

Մաց և առակ մի առ նոսա, թէ ոչ
դք արկանէ ի նոր Տանդերձէ ի վերայ Տը-
նացեալ ձորձոյ. ապա թէ ոչ՝ և զնորն
պատատէ, և ընդ Տնոյն շմարանի կա-
պերտն որ ի նորոյն:

Լա ոչ դք արկանէ զկնի նոր ի տիկա
Տինս. ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ զկնին
նոր զտիկան Տինս. ինքն Տեղու, և տիկքն
կորնչին. այլ զկնի նոր ի տիկա նորս ար-
կանելի է, և երկոքին պաշին:

Լա ոչ դք բմպէ զՏինն՝ և կամիցի բզ-
նորն. քանզի ասէ՝ թէ Տինն քաղցրա-
զոյն է:

Ճաշու Սըր՝ ԼԼ:

Տէր մի սրմտութեամբ քով յանդիմաներ զեւ. և մի՛
բարկութեամբ քով խրատեր զեւ: Մացի թէ պաշեցից,
շաքրերիով:

Բնթեցուածս ի Վարձոց Բոսթրոյ:

(Վ. Բ. հ. 26):

Քեշտակ Տեառն խօսեցաւ առ Փիլիպ-
պոս և ասէ. արի՛ և զնա դու իկող-
մին Տարաւոյ՝ ընդ ճանապարհ որ իջանէ
յԱլլուսաղեմէ ի Վաղա, զի այս է անապատ:

Լա յարեաւ զնաց: Լա աճառասիկ այր
մի Աթովպացի ներքինի՝ Տոր Ասնդակայ
տիկնոջ Աթովպացւոց, որ էր ի վերայ ամե-
նայն զանձուց նորա. որ եկեալ էր երկիր
պապանել յԱլլուսաղէմ. և անդրէն զար-
ձեալ և նստեալ ի կառս իւրում՝ ընթեռ-
նոյր զմարդարէն զյեսայի:

Մէ Զողին ցփիլիպպոս. մատիր և յա-
րեաց ի կառս յայդոսիկ:

Լա ընթացեալ Փիլիպպոս՝ լսէր զի ըն-
թեռնոյր զյեսայի մարդարէ. և ասէ. գի-
տիցեն արդեօք զոր ընթեռնուցուց:

Լա նա ասէ. զեմրդ կարեցեմ, թէ ոչ
որ առաջնորդեացէ ինձ: Լա աղաչեաց բղ-
փիլիպպոս՝ ելանել նստել ընդ նմա:

Լա զլուխ դրոցն զոր ընթեռնոյր՝ էր
այս. իբրեւ դռնեալ ի սպանդ վարեցաւ, և
իբրեւ զորոջ առաջի կտրէ իւրոյ անմեռուչ,
այնպէս ոչ բանայ զըրբան իւր. ի խոնար-
հութեան նորա զառաստան նորա բարձաւ,
և զաղպատոջմն նորա ո՞ պատմեցէ. զի
բառնան յերկրէ կեանք նորա:

Պատասխանի ետ ներքինին Փիլիպպոսի
և ասէ. աղաչեմ՝ զքեզ, վասն ո՞յր ասէ
մարդարէն զայս. վասն ինր եթէ վասն այ-
լոյ ուրուք:

Լըաց Փիլիպպոս զըրբան իւր, և բսկը-
սեալ ի դրոցս յայացանէ աւետարանեաց
նմա զէջիտուս Վրիտտոս:

Իբրեւ երթային զճանապարհայնն, եկին
իջուր ինչ. և ասէ ներքինին. աճառասիկ
ջուր, զե՞նչ արդելու զեւ ի մկրտելոյ:

Լա ասէ ցնա՛. եթէ Տաւառաս բոլորով
սրտիւ քով՝ մարթ է: Պատասխանի ետ
և ասէ. Տաւառամ՝ եթէ է էջիտուս Վը-
րիտտոս որդի Մատուոյ:

Լա Տրամայեաց կացուցանել զկառան. և
իջին երկոքեան իջուրն՝ Փիլիպպոս և ներ-
քինին, և մկրտեաց զնա:

Լա իբրեւ եկին իջոյ անտի, Զողին
սուրբ եկն ի վերայ ներքինոյն. և Տրեշտակ
Տեառն յափշտակեաց զՓիլիպպոս, և ոչ
ևս ետես զնա ներքինին. և զնայր զճանա-
պարհ իւր ուրախութեամբ:

Դայց Փիլիպպոս գտաւ յԱղովտոս, և
շրջեալ աւետարանէր ամենայն քաղաքացն
մինչև ի վալ նորա ի Վեսարիս:

Տեսնեմք մենայն ծագք երկրի գիրկում լինելն Եստուծոյ մե-

բոյ :

Պէտքով առարկելն ի Վաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է
ընթերցուածս. (ԳԼ. Ը) :

Պէտքոս առարկեալ Հիսուսի Վրիստոսի,
ընտրելոց նժգեհից որ ի սիրուս Պոն-
տացոց, Կադատացոց և Կապադովկեցոց
և Կիսիացոց և Կիլիկիացոց, ըստ կա-
նոնս գիտութեանն Եստուծոյ Զօր, սրբու-
թեամբ Զողոյն, ի Տնազանդութիւն և ի-
հեղուամն արեանն Հիսուսի Վրիստոսի: Ըր-
նորժք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն բազմաս-
ցի :

Օրհնեալ է Եստուած և Զայր Տեառն
մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, որ ըստ բազում
ողորմութեան խրում ծնաւ զմեզ վերստին
ի յոյսն կենդանի, ի ձեռն յարութեանն
Հիսուսի Վրիստոսի ի մեռելոց, յանեղծ և
յանարատ և յանթաւամ ժառանգութիւ-
նն՝ որ պահեալ է յերկինս ձեզ, որով զօ-
րութեամբն Եստուծոյ պահեալ էիք հաւա-
տովք ի պատրաստեալ փրկութիւնն յայտ-
նել ի յետին ժամանակս, որով ուրախ լե-
նիջեք, որք այժմ սակաւիկ ինչ ըստ պատ-
շաճի իրացդ տրամեալ էք իպէսպէս փոր-
ձութիւնս :

Օ ի հանդէս ձերոց հաւատոցն առաւել
քան զոսկի կորստական՝ պատուական է,
որ հրով փորձեալ՝ գտաւ ի գովութիւն և
ի փառս և ի պատիւ ի յայտնութեանն
Հիսուսի Վրիստոսի :

Օ որ ոչն տեսէք և սիրեցէք, ընդ որ
այժմ ոչ հայեցեալք, բայց հաւատացէք,
և ուրախ էք անձառ և փառաւորեալ խն-
դութեամբն. ընկալեալ զկատարումն հա-
ւատոցն ձերոց՝ զողոցն փրկութիւն :

Ս անն որոյ փրկութեան խնդրեցին և
քննեցին մարդարեւն, որք վասն որոյ իձեզ
լինելոց էին խորժքն՝ մարդարեւանային.
քննէին յորում և յորպիսի ժամանակի
գուշակէր ի նոսա Զողին Վրիստոսի. որ
նախ՝ շարարանացն Վրիստոսի վկայէր, և
յետ այնորիկ՝ զփառացն :

Արց և յայտնեցաւ իսկ զի ոչ լի է ան-
ձանց, այլ մեզ մասակարարք լինէին, նո-
ցին՝ որք այժմ՝ պատմեցան, այնորիք՝ որք

առնարանեցինն ձեզ Զողոյն սրբով որ
առաքէրն յերկինց, զոր ցանկային տեսա-
նել զոնեա ընդ ազօտ հրեշտակք :

ՍԶԴ. ԳԼ.

Ելէ. Տեք թաղարիւց՝ փաղաւթին զգեցաւ. զգեցաւ. Տեք զ-
բութիւն՝ ընդ մեզ իւր կած :

Արքայ Եւեռարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Յօհաննու. (ԳԼ. Ը) :

Սեղին նշանաց Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի

Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ի
կանա Վալիեկացոց, և անդ էր մայ-
րն Հիսուսի. կոչեցաւ և Հիսուս և աշա-
կերտն նորա ի հարսանիւն :

Լս ի պակասել զինոյն՝ առէ մայրն ցը-
Հիսուս. զինի ոչ ոնին :

Լս առէ ցնա Հիսուս. զի՞ կայ իմ և քո,
կին դու. չե է հասեալ ժամանակ իմ :

Եսէ մայրն նորա ցապասաւորսն. որ զինչ
ասիցէ ձեզ՝ արաջեք :

Ենդ էին թակոյկք կճեայք վեց՝ ըստ
սրբութեանն Զրէից. տանէին մի մի ի նո-
ցանէ մարտ երկուս կամ երես :

Եսէ ցնոսա Հիսուս. լրէք զթակոյկսդ
ջրով : Լս լրին ցնոսա մինչև ի վեր :

Լս առէ ցնոսա. արդ առէք և բերէք
տաճարապետիդ : Լս նորա բերին :

Լս իբրեւ ճաշակեաց տաճարապետն ըզ-
ջուրն զինի եղեալ, և ոչ զիտէր ուստի ի-
ցէ, բայց սպասաւորքն գիտէին որք ար-
կին զջուրն, խօսի ընդ փեսային տաճարա-
պետն և առէ, ամենայն մարդ զանոյշ գի-
նի յառաջագոյն պաշտէ, և յորժամ ար-
բնան՝ յայնժամ դռնին. դու պահեցեր
զանոյշ զինիդ մինչ ցայժմ : Օ այս արար
սկիզբն նշանաց Հիսուս ի կանա Վալիեկաց-
ոց, և յայտնեաց զփառս իւր. և հաւա-
տացին ի նա աշակերտքն նորա :

Յերկոյն. առաջին Եւեռարան :

Արքայ Եւեռարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (ԳԼ. Թ. եէք. 22) :

Տէրն մը Հիսուս Վրիստոս առէ :

Որոգ մարմնոյ ակն է. եթէ ակն քո ա-
ռատ է, ամենայն մարմնիդ լուսաւոր
եղիցի. ապա եթէ ակն քո չար է, ամենայն

Արքայ Եւհտարանիս Հիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (Հւ. Բ. հէ. 13):

Տէրն մեր Հիսուս Վերստոս:

մարմինդ խաւարին եղեցի: Իսկ արդ՝ եթէ լոյսդ որ ի քեզ է՝ խաւար է, խաւարն որչափ ևս:

Այլ որ կարէ երկուց տերանց ծառայել. կամ զմին ատիցէ և զմիւսն սիրիցէ, կամ զմին մեծարիցէ և զմիւսն արհամարհիցէ, ոչ կարէք Լստուծոյ ծառայել և մամննաւի:

Վասն այդորիկ ասեմ՝ ձեզ. մի՛ հոգայք վասն ողւոյց ձերոց՝ զե՞նչ ուտիցէք կամ զե՞նչ ըմպիցէք, և մի՛ վասն մարմնոց ձերոց՝ եթէ զե՞նչ ազանիցիք. ոչ ապաքէն ողի առաւել է քան զկերակուր՝ և մարմին քան զհոգեկրծ:

Հայեցարո՞ք ի թռչունն երկնից՝ զի ոչ վարեն և ոչ հնձեն, և ոչ ժողովն ի շտեմարանս, և Հայրն ձեր երկնաւոր կերակրէ զնոսա. ոչ ապաքէն դուք առաւել էք քան զնոսա:

Իսկ արդ ո՞ ի ձէնձ առ հոգալ իւրում՝ յաւելուլ կարիցէ իհասակ իւր կանգուն մի:

Եւ վասն հանդերձի զե՞ հոգայք. հայեցարո՞ք ի շուշանն վայրենի՝ որպէս աճէ. ոչ ջանայ և ոչ նիւթէ. ասեմ՝ ձեզ՝ զի և ոչ Սողոմոնյ ամենայն ի փառան իւրում՝ ըզգեցաւ իրբէ զմի ի նոցանէ:

Իսկ եթէ զնոսն ի վայրի, որ այսօր է և վաղեւ ի հնոց արկանի, Լստուած այնպէս զգեցուցանէ, որչափ ևս առաւել զձեզ, թերահաւատք:

Մի՛ այսուհետեւ հոգայցէք և ասիցէք. զե՞նչ կերիցուք կամ զե՞նչ արբցուք կամ զե՞նչ զգեցցուք. զի զայդ ամենայն հեթանոսք խնդրեն. քանզի զիտէ Հայրն ձեր երկնաւոր թէ պիտոյ է ձեզ այդ ամենայն:

Ինչդեցէք նախ զարքայութիւն Լստուծոյ և զարգարութիւն նորա, և այդ ամենայն յաւիցի ձեզ:

Մի՛ այսուհետեւ հոգայցէք վասն վաղուի, զի վաղեւն վասն իւր հոգասցի. շատ է աւուրն չար իւր:

Մեռեւ Նիյոն և Կիւ Ստոյան. միջ ողորմ. հմի. Բ. Այսօր յարգուի թիւս Գրիգորի. Արքեպիսկոպոս Եւհտարան:

Եւ ել դարձեալ ի ծովուզն, և ամենայն ժողովուրդն գայր առ նա, և ուսուցանէր զնոսա:

Եւ մինչդեռ անցանէր, ետես զՂ. և ի Լէփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան, և ասէ ցնա. եկ զինի իմ: Եւ յարուցեալ զքնաց զինի նորա:

Եւ եղև ի բազմելն նորա ի տան նորա, և բազում մաքսաւորք և մեղաւորք բազմեալ էին ընդ Հիսուսի և ընդ աշակերտսն նորա. քանզի էին բազումք՝ որք երթային զհետ նորա:

Իսկ զպիրքն և փարիսեցիք իրբէ տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս, ասեն ցաշակերտան նորա. զե՞ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք:

Իբրեւ լուաւ Հիսուս՝ ասէ ցնոսա. ոչ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողւոյց, այլ հիւանդաց. և ոչ եկի կողել զարգարս՝ այլ զմեղաւորս:

Եւ էին աշակերտքն Հովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս. զան և ասեն ցնա. ընդէր աշակերտքն Հովհաննու և փարիսեցիքն պահեն, և քո աշակերտքդ ոչ պահեն:

Եւ ասէ ցնոսա Հիսուս. միթէ մաքթ ինչ իցէ որդւոց առագաստի՝ մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն պահել. ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն, ոչ է մարթ պահել. այլ եկեացեն աւուրք՝ յորժամ վերապի ի նոցանէ փեսայն, և ապա պահեցեն յաւուրն յայնմիկ:

Այլ որք կապերտ նոր անթափ արկանէ ի վերայ հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ ոչ՝ առնու լրութեամբն իւրով նորն ի հնոյ անտի, և չար ևս պատառումն լինի:

Եւ ոչ որք արկանէ զինի նոր ի տիկա հիւնրս. ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ զինին զտիկան, զինին հեղու, և տիկքն կորնչեն. այլ զինի նոր ի տիկս նորս արկանել է:

Հարաւմ. Եւ. 24 Երբեք. Տեառն. Շարք. 25 Ար 1 յերկն Երբեք.
Եւստատ. Եւստատիոս

Արքայ Եւստատիոս Հիսուսի Վերադարձի՝ որ ըստ
Պ. Եւստատիոս. (2. 9.)

Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերադարձի

Եւ եղև ի շարաթու երկրորդում ա-
ռաջնոյն՝ անցանել նմա ընդ ար-
տորայան, և աշակերտքն նորա կորդէին
հասկ շփէին ընդ ափ և ուտէին:

Եւ ոմանք ի փարիսեցոցն ասնն ցնտա-
ղիւն՝ գործէք՝ զոր չէ օրէն ի շարաթու:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ.
չեցէ՞ ընծ երցեալ ձեր զոր արարն Վաւիթ,
յորժամ՝ քաղցեաւն ինքն և որ ընդ նմայն
էին՝ զեմրդ եմուտ նա ի տունն Ըստուծոյ,
և զհայն զառաջաւորութեան եկեր՝ և ետ
այնոցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր ոչ էր
օրէն ումեք ուտել, բայց միայն քահանա-
յապետիցն:

Եւ ասէ ցնտա. Տէր է որդի մարդոյ և
շարաթու:

Եւ եղև ի միւսում շարաթուն մտանել
նմա ի ժողովուրդն և ուսուցանել. և էր
անդ այր մի, և ձեռն իւր աջ զօսացեալ էր:

Եւ սպասէին նմա զպիղքն և փարիսե-
ցիք՝ թէ ի շարաթուն բժշկիցէ, զի գոտ-
նիցն շարաթուութիւն զմանէ:

Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նոցա. ասէ
ցայն՝ որոյ ձեռնն զօսացեալ էր. արիւնց
ի մէջ: Եւ նա յարուցեալ եկաց:

Եւ ցնտա Հիսուս. հարցից ինչ զձեզ.
զիւնչ արժան է ի շարաթու, բարի՞ ինչ
առնել՝ եթէ չար գործել, ողբ՞ մի սպրե-
ցուցանել՝ եթէ կորուսանել:

Եւ հայեցեալ շարժ զամենեւորմբ զայ-
րային, ասէ ցնա. ձգեալ զձեռն քո: Եւ նա
ձգեաց, և հաստատեցաւ ձեռն նորա իրրե
զմիւսն:

Վերա լցան յիմարութեամբ, և խօսէին
ընդ միմեանս, թէ զիւնչ առնիցեն Հի-
սուսի:

Տեառն. Արք. 10

Արանի որ խորհի զաղքատն և զանանկն. յաւուր չարի
փրկի զնա Տէր. Արդեա փափագիս Դաստ արա:

Ընծ երցուածս ի Վարձոց Ըստերոյ:
(Պ. Եւ. 10.)

Իսկ Սաղոս տակաւն լցեալ քաղա-
նալեք և սպանմամբ աշակերտացն
Տեառն, մատուցեալ առ քահանայապետն՝
խնդրեաց ի նոցանէ թուղթս ի Վամաս-
կոս առ ժողովուրդն. որպէս թէ զոր
զտցէ զայնր ճանապարհաւ՝ արս կամ կա-
նայս, կապեալս անցէ յԵրուսաղէմ:

Եւ ընդ երթանն նորա՝ եղև մերձեալ
ի Վամասկոս. յանկարծակի շարժ զնովա-
փաղաւտակեաց լոյս յերկնից, և անկեալ
յերկիր՝ լուսա բարձաւ որ ստեր ցնա. Սա-
ւուղ Սաւուղ, զի՞ հարածես զիս: Եւ ասէ.
ո՞վ ես Տէր:

Եւ նա ասէ. ես եմ Հիսուս զոր դուն հա-
րածես. այլ յոտն կաց և մուտ ի քաղաք,
և պատմեսցի քեզ՝ զինչ քեզ պարտ իցէ
առնել: Իսկ արքն որ ընդ նմայն երթային,
կային անշունջ. զձայնն միայն լսէին, բայց
տեսանէին և ոչ ինչ:

Հարեալ Սաղոս յերկրէ անտի, և ա-
չօք բացօք ոչ զոր տեսանէր. զձեռանէ ա-
ռեալ նորա մուծին ի Վամասկոս. և էր անդ
աւուրս երես, և ոչ տեսանէր. և ոչ եկեր
և ոչ էալք:

Եւ էր ոմն աշակերտ ի Վամասկոս՝ Ե-
նանիա անուն. ասէ ցնա Տէր ի տեսչեան.
Ընանիա: Եւ նա ասէ. ահա ասիկ եմ
Տէր:

Եւ ասէ ցնա Տէր. յոտն կաց և գնա
ընդ փողոցն՝ որ կոչն ուղեղ, և խնդրեսցես
յապարանս Յուդայ՝ Սաղոս անուն բղձար-
տոնացի. զի կայ դեռ յաղօթս:

Եւ ետես ի տեսչեան այր մի Ընանիա ա-
նուն, մտեալ և եղեալ ի վերայ նորա բղ-
ձեռն, որպէս զի տեսցէ:

Պատասխանի ետ Ընանիա. Տէր, լուսայ
ի բաղմանց վասն առնն այնորիկ՝ որպիսի ա-
րար շարիս սրբոց քոց յԵրուսաղէմ. և
աստ ունի ի խնամութիւն ի քահանայա-
պետիցն՝ կապել զամենեւեան որ կարդան
զանուն քո:

Եւ ցնա Տէր. երթ դու, զի անօթ
ընտրութեան է ինձ նա, կրել զանուն իմ՝
առաջի չեթանոսաց և թաղաւորաց և
որդոցն Իսրայէլի. քանզի ես իսկ ցուցից

նմա՝ որչափ պարտ իցէ նմա չարարել վասն անուան իմոյ:

Եւ զնաց Լնանիա և եմուտ յապարանսն, և եղևալ ի վերայ նորա ձեռս, և ասէ. Սառուղ եղբայր, իվեր հայեաց. Տէրաւարեաց զիս, Հիսուս՝ որ երեւցաւն քեզ ի ճանապարհին՝ յորում զայլին, որպէս զի տեսցես և լցցիս Հօգուտ սրբով:

Եւ վարդապետի անկան յաչաց նորա իրբև կեղևանք, կտես, և յարեաւ մկրտեցաւ. և առեալ կերակուր զօրացաւ: Եւ եղև ի Վաճառիս ընդ աշակերտն աւուրս ինչ, և վարդապետի ի ժողովուրդն քարոզեաց զՀիսուս, թէ աս է որդին Եստուծոյ:

Չարմացեալ էին ամենեքեան որ բռնին, և ասէին. ո՞չ աս էր որ աւարն հարկանէր յԱրուսազէմ՝ զայնոսիկ որ կարդային զանունն Հիսուսի, և այսր նմին իրի եկեալ էր, զի կապեալս զոտս աարցէ առ քահանայապետն:

Եւ Սաղոս առաւել ևս զօրանայր՝ և յաղթաճարէր զՀրեայն, որ բնակեալ էին ի Վաճառիս. և խելամոռեցուցանէր թէ աս է Վրիտան:

Պետրոսի առաքելոյն ի Վաթմա զիկեաց Եսաֆին խղճոյն և ընկերցուածս. (ՀԼ. Բ. հէք. 13):

Որով պնդեալ զմէջս մտաց ձերոց՝ զուարթացեալք, բովանդակ սպասեցէք հասելոց ձեզ շնորհացն ի յայտնութեանն Հիսուսի Վրիտանի, իրբև զօրդիս հնազանդութեան. մի՛ կերպարանեալք առաջին ձերովք անդիտութեանն ցանկութեամբք:

Եւ ըստ սրբոյն՝ որ կոչեաց զձեզ, և դուք սուրբ յամենայն գնացս ձեր լինիջեր. վասն որոց գրեալ է, եթէ եղբուք սուրբք՝ զի ևս սուրբ եմ:

Եւ եթէ հայր կոչեցէք զայն, որ առանց ակնաւորութեանն դատի ըստ խորքանշխար զօրծոց, ապա երկիւղեւ զձերոց պանդրիստութեան ժամանակդ գնաձիք:

Վիտաւջիք, զի ոչ ապականացու արձաթեղինօք՝ և օսկեղինօք փրկեցարուք ի ձերոց ունայնութեան հայրենատուր գնացիցն, այլ պատուական արեամբն Վրիտանի. իրբև անբիժ և անարատ դատին, որ յառաջ ծանօթն էր նախ քան զեկեղա-

նէ աշխարհի, և երեւցաւ ի վախճան ժամանակաց վասն ձեր, որք նովա հաւատացէք յԱստուած, որ յարդց զիս խնուելոց, և ետ նմա փառս. զի հաւատն ձեր և յոյս իցեն յԱստուած:

Չանձինս ձեր սրբել հնազանդութեամբ ճշմարտութեան, յեղբայրսրութեան առանց կեղծաւորութեան, իստոր սրտէ սիրել սերտիւ զիմեանս:

Նշեալք իվերստին՝ ոչ յապականութեան սերմանէն, այլ յանապականացունէն, կենդանի և մշտնջենական բանին Եստուծոյ:

Քանզի ամենայն մարմին իրբև զիտու է, և ամենայն փառք մարդոց իրբև բղձադիկ խոտոյ. խոտն ցամաքեցաւ և ծաղիկն թօթափեցաւ, և բան հիւսն մնայ յաւիտեան, այս ինքն է՝ բանն որ ի ձեզ աւատարանեցաւ:

Սղմ. 2.

Եղև Յնձայէր առ Եստուած, պիտեմ և մեր ազգայնիցէք առ Եստուած Յակոբոց:

Սրբոց Եւտարանիս Հիսուսի Վրիտանի՝ որ ըստ Հիսուսնու. (ՀԼ. Բ. հէք. 12):

Տերն մեր Հիսուս Վրիտան:

Յետ այսօրիկ էջ Հիսուս ի Վախճանում, ինքն և մայր իւր և եղբարք իւր, և անդ լինէր ոչ բազում ինչ աւուրս:

Եւ էր մերձ դատին Հրեից, և ել Հիսուս յԱրուսազէմ:

Եւ եղիս ի տաճարին՝ զի վաճառէին զարջառս և զօխարս և զաղանիս. և ըրդմնցափոխն որ նստէին:

Եւ արար խորազան չուանայ, և եհան զամենեկն ի տաճարէն, զօխարսն և զարջառս, և զաղինձս հատափաճառացն ցրուեաց, և զսեղանն կործանեաց. և որ զաղանիսն վաճառէին՝ ասէ ցնոսաւ առէք զայդ աստի, և մի՛ առնէք գտուն Հօր իմոյ՝ առն զվաճառի:

Եպա յիւղցին աշակերտն նորա՝ թէ գրեալ է, նախանձ տան քո կերիցէ զիս:

Պատասխանի ետուն Հրեայքն և ասին ցնա. զի ոչ նշան ցոյցանես դու մեզ՝ զի զայդ առնես:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցրնոսա՝ քահիցէք դտաճարդ զայդ, և զերիս աւուրս կանգնեցից զդա:

Ըսեն ցնա շրայքն՝ զքառասուն և ըզփեց ամ շինեցաւ տաճարս այս, և դու զերիս աւուրս կանգնեն զաս:

Բայց նա ասէր վասն տաճարի մարմնոյ իւրոյ:

Իսկ յորժամ յարեան ի մեռելոց, յիշեցին աշակերտքն նորա, թէ այս է զոր ասացն. և հաւատացին զրոյն և բանին զոր ասաց Հիսուս:

Յերկայն առաջն ևս նախարար:

Որոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի որ բառ
Մատթէոսի. (Էւ. 1):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Մի գատիք՝ զի մի գատիցիք՝ զի որով դատաստանաւ դատիք՝ դատելոց էք, և որով շարիով շարիէք՝ շարիացի ձեզ:

Չի տեսանես զիդ յական եղբոր քո, և ի քում ական զգերանդ ոչ տեսանես, կամ զեմրդ ասես յեղբայր քո, թող հանից զիդ յականէ քումմէ, և ահաւադիկ ի քում ականդ գերան կայ:

Անդաւոր, հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ, և ապա հայեցես հանել զիդն յականէ եղբոր քո:

Մի տայք զարուծիւն՝ շանց, և մի արկանէք զմարդարիտ ձեր առաջն խողաց, զի մի առ ոտն կոխիցեն զնոսա, և դարձեալ երգիծուցանիցեն զձեզ:

Խնդրեցէք և տացի ձեզ, հայցեցէք և գաջիք, բաղեցէք և բացցի ձեզ. զի ամենայն որ խնդրէ՝ առնու, և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ բաղէ՝ բացցի նմա:

Ո՞րցէ ի ձէնջ մարդ՝ ցոր խնդրիցէ որդի իւր հաց, միթէ քար տայցէ նմա. և կամ խնդրիցէ ձուկն, միթէ օճ տայցէ նմա:

Երդ եթէ դուք որ չարք էք՝ զիտէք պարզեա բարիս տալ որդւոց ձերոց, որչափ ևս առաւել չայն ձեր որ յերկինս է՝ տացէ բարիս այնոցիկ՝ որ խնդրեն զնա:

Չամենայն զոր մարդիկ՝ այնպէս և դուք արարէք նոցա. զի այս իսկ են օրէնքն և մարդարէք:

Մտէք ընդ նեղ դուռն. քանի՞ ընդարձակ է դուռն և համարձակ ճանապարհն՝ որ տանի ի կորուստ, և բաղովք են որ մտանեն ընդ նա. քանի՞ անձուկ է դուռնըն և նեղ ճանապարհն՝ որ տանի ի կեանքս, և ասկաւք են որ դուռնեն զնա:

Չգոյշ լերուք իսուտ մարդարէիցն՝ որ դան առ ձեզ հանդերձիւք ոչխարաց, և ի ներքոյ են դայլք յափշտակողք. ի պողոյ նոցա ծանիջիք զնոսա: Միթէ քաղցեցն ի փոյց խաղող՝ կամ ի տառասակէ թուզ:

Եսպէս ամենայն ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ, և ծառ չար՝ պտուղ չար առնէ:

Ոչ կարէ ծառ բարի պտուղ չար առնել, և ոչ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել:

Ըմենայն ծառ՝ որ ոչ առնէ պտուղ բարի, հատանի և ի հուր արկանի:

Եպա ի պողոյ նոցա ծանիջիք զնոսա:

Ոչ ամենայն որ ասէ ցիս՝ Տէր Տէր, մոցէ յարքայութիւն երկնից. այլ որ առնէ զկամս շօր իմոյ՝ որ յերկնսն է:

Իսպառմէ ասիցեն ցիս յաւուրս յայնմիկ Տէր Տէր՝ ոչ յանուն քո մարդարեացաք, և յանուն քո դեւ հանաք, և յանուն քո զօրութիւնս բաղումս արարաք. և յայնժամ ասացից ցնոսա՝ եթէ ոչ երբէք դիտէի զձեզ, իրաց կացէք յինէն ամենեքեանս ոյք զործէիք զանօրէնութիւն:

Ըմենայն որ լսէ զբանս իմ զայստիկ և առնէ զտոսա, նմանեցէ առն իմաստնոյ՝ որ շինեաց դուռն իւր ի վերայ վիմի. իջնն անձրեք՝ և խաղացին զետք, շնչեցին հողմք՝ և բաղեցցին դուռնն և ոչ կործանեցաւ, քանզի ի վերայ վիմի հաստատեալ էր:

Եւ ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայստիկ և ոչ առնէ զտոսա, նմանեցէ առն յիմարի, որ շինեաց դուռն իւր ի վերայ աւաղոյ. իջնն անձրեք, յարեան գետք, շնչեցին հողմք՝ հարին դուռնն և անկաւ, և էր կործանումն նորա մեծ յոյժ:

Եւ եղև իբրև կատարեաց Հիսուս դամենայն զբանս զայստիկ, զարմանային ժողովուրդքն ընդ վարդապետութիւն նորա. զի իբրև իշխանութեամբ ուսուցանէր, և ոչ որպէս զպիլրքն: Եւ իբրև էջ ի լիւնէ անտի, գնացին զինի նորա ժողովուրդք բաղումք:

Լուսնա մատուցեալ բորոտ մի, երկիր պաղանէր նմա, և ասէր. Տէր, եթէ կամիս կարող ես զես սրել:

Զգեաց զձեռն իւր և հասոյց ի նա Յիսուս և ասէ, կամիմ սրեաց: Լու վաղ-վաղակի սրեցաւ ի նմանէ բորոտութիւնն:

Լու ասէ ցնա Յիսուս. զգո՛ւ լիւ՝ մի ումիւր ասիցես. այլ երթ ցոյց զանձն քո քահանային, և մատո՛ զպատարագն զոր հրամայեաց Սոփես ի վկայութիւն նոցա:

Լու մոտեալ ի Ասիառնաում, մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի, աղաչէր զնա և ասէր. Տէր, մանուկ իմ անկեալ կայ ի տան անդամայոյ՞ չարաշար տանջեալ:

Լսէ ցնա Յիսուս. ևս եկից և բժշկեցից զնա:

Պատասխանի ետ հարիւրապետն և ասէ. Տէր, չեմ բաւական եթէ ընդ հարկաւ իմոյ մոցես. այլ աստ բանիւ, և բժշկեսցի մանուկն իմ. քանզի և ես այր մի եմ ընդ իշխանութեամբ, ունիմ ընդ ինե զինուորս. ասեմ ամա երթ՝ և երթայ, և այլում թէ եկ՝ և գայ, և ծառայի իմում թէ արտ զայս՝ և առնէ:

Իբրեւ լուսն Յիսուս՝ զարմացաւ, և ասէ ցայնոսիկ՝ որ զհետն երթային, ամէն ասեմ ձեզ՝ և ո՛չ յարապետն այսպիսի հաւատս գտի երբէք:

Իայց ասեմ ձեզ, զի բազումք յարեւելից և յարեմոնից եկեացեն՝ և բազմեցին ընդ Երբաշամու և ընդ Սաշակայ և ընդ Յակովբու. յարբայութեան երկնից, և որդիքն արբայութեան ելցեն ի խաւարն արտաբին. անդ եղիցի լալ և կրճել առամանց:

Լու ասէ Յիսուս ցհարիւրապետն. երթ՝ և որպէս հաւատացերդ եղիցի քեզ: Լու ողջացաւ մանուկն նորա յաւուր յայնմիկ:

Լու եկեալ Յիսուս ի տուն Պիարոսի, ետես զի զորանն նորա անկեալ զնէր տապաղեալ. կարաւ զձեռանն նորա՝ և եթող զնա ջերման. յոտն եկաց և պաշտէր զնոսա:

Իբրեւ եղև երեկոյ՝ մատուցին առ նա դիւահարս բազում, և եհան զայսն բանիւ, և զամենայն հիւանդան բժշկեաց:

Ու ի լոցի բանն՝ որ ասացաւ ի ձեռն Լուսնայ մարգարէի. նա՛ զհիւանդութիւնս մեր վերացոյց, և զցաւս մեր եբարձ:

Մեծից. զԳնչու եկից Տէր Աստուծոյ Տէր. Համբարձի ոյ. Թագաւոր Իսրայէլ. (Ղարո Շարկան ևս ասաւ). Երմիայի Աւետարան:

Սրբոյ Լուսնարանի Յիսուսի Վերիտոսի՝ որ ըստ Մարկոսի. (ԺԼ. Ի. հէք. 23):

Տէրն մեր Յիսուս Վերիտոս:

Եւ եղև նմա իշարաթու անցանել ընդ արտորայս, և աշակերտքն ի զնայն իւրեանց սկսան հասկ կորզել և ուտել:

Լու փարիսեցիքն ասեն ցնա. տես զինչ զորձեն աշակերտքն քո ի շարաթուս՝ զոր չէ՛ արժան:

Լու ասէ ցնոսա Յիսուս. ո՞չ երբէք իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն Վաւիթ, յորժամ պիտոյն եղև, և քաղցեաւ նա՝ և որ ընդ նմայն էին. զինորդ եմուտ խոռնն Լուսնուծոյ առ Երիւթարաւ քահանայապետիւ, և զհացսն զառաջաւորութեան եկեր՝ և ետ և այնոցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր ո՛չ էր օրէն ուտել, բայց միայն քահանայիցն:

Լու ասէ ցնոսա. շարաթ վասն մարդոյ եղև, և ո՛չ եթէ մարդ վասն շարաթու. ապա ուրեմն տէր է որդի մարդոյ և շարաթու:

Լու եմուտ միւսանդամ ի ժողովուրդն. և էր անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր զօսացեալ էր:

Լու սպասէին նմա՝ եթէ բժշկեսցէ զնա իշարաթուն, զի չարախօսեացն զնմանէ:

Լու ասէ ցայլն՝ որոյ ձեռնն զօսացեալ էր. արի՛ անց ի մէջ:

Լու ասէ ցնոսա. զի՞նչ արժան է ի շարաթու, բարի՞ ինչ զորձել՝ եթէ շար առնել, ոգի՞ մի ապրեցուցանել եթէ կորուսանել: Լու նորա լուցին:

Լու հայեցեալ Յիսուսի զնորք լի ցասմամբ, տրտմեալ վասն կուրութեան սրտից նոցա, ասէ ցայլն. ձգեա՛ զձեռն քո: Լու նա ձգեաց, և ողջացաւ ձեռն նորա:

Արքայի Ահրաբէ՛ որ ասի Բշխարհամարտն: ԲՆ. Ե՛: Սէնեհա-
նէն: Զայց թէ՛ եղևդդէն: Իսր արքան: Իսկ զքիմ Խաչի Խաչ-
նին՝ Եղևն Խաչի: և Բախարամու: Ի թափոր ասկով Երբն: Է՛:
Լաւաւիս Խաչն: Զքիմ Խաչ: Ե՛:

Հիկիցիցիս օրհնեցէք զՄատուած, և զՏէր յարկերացն
Խորայի Փոխ: Եւրպիս Եւտուած:

Բնիկերցուածս յԱռաւելաց:
(Գ. Լ. Գ. Զէ. 9):

Պատուեալ զՏէր ի բոց արդար վա-
տակոց, և չան նմա պտուղ ի բոց
արդարութեան արմուկաց: զի լցցին ըշտե-
մարանք քո լիութեամբ ցորենոյ, և զինեա-
հանք քո առաւել ևս բոխեցցեն:

Արդեալ մի՛ լքանիր ի խրատու Տեառն,
և մի՛ լուծանիր յանդիմանեալ ի նմանէ:

Չի դոր սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զա-
մենայն որդի դոր ընդունի:

Երանեալ է այլ որ եղիտ զիմաստու-
թիւն, և մահկանացու՝ որ ետես բոցան-
ճար:

Չի լաւ է զվաճառն զայն գտանել՝ քան
զգտնծա սկիւղ և արծաթոյ:

Պատուականագոյն է քան զականա պա-
տուական, և ոչ ինչ է շար որ հակառակ
կայցէ նմա: Հայտնի է ամենեցուն որ մեր-
ձին ի նա, և ամենայն ինչ որ պատուա-
կան է՝ չարժէ զնա:

Չի երկայն աւուրք և ամբ կենաց յաջ-
մէ իսրմէ, և յահեկէ իսրմէ փառք և մե-
ծութիւն: Ի բերանոց նորա բոխէ արդա-
րութիւն, զօրէնս և զօգորմութիւն ի ին-
գուի իսրում կրէ:

Ճանապարհք նորա ճանապարհք բա-
րեաց, և ամենայն չափքք նորա խաղա-
ղութեամբ:

Բնիկերցուածս յԱռաւելաց մարդարէկ:
(Գ. Լ. Գ. Զէ. 12):

Չի այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ ես
գարծուցանեմ ի դոսա իբրեւ զգետ ըզ-
խաղաղութիւն, և իբրեւ զհեղեղատ յոր-
դեալ՝ զփառս հեթանոսաց. զմանկունս
զոցս ի վերայ ուսոց իսրեանց բարձեալ բե-
րիցին, և ի վերայ ծնագաց իսրեանց զգուի-
ցին, որպէս մայր զմանուկ իսր զգուիցէ:

այնպէս զգուցից զձեզ, և յերուսաղէմ
միսիթարեալք, և տեալք և խնդացեն
սիրտք ձեր, և սակերք ձեր իբրեւ զգալարի
զուարճացին. և ծանիցի ձեռն Տեառն եր-
կիւղածաց իւրոց, և սպառնացի անհա-
ւատիցն:

Չի ահաւասիկ Տէր իբրեւ զհար եկեա-
ցէ, և կառք նորա իբրեւ զմրիկ՝ հատուցա-
նել սրտմտութեամբ զհատուցումն իւր, և
բոցով չոյր զարճամարհանս իւր:

Չի ի հար Տեառն դատեցի երկիր ա-
մենայն, և ի սար նորա ամենայն մարմին:

Պողոթի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Եւաջին Թագոյն Ե
Բնիկերցուածս. (Գ. Լ. Գ. Զէ. 13):

Չոյս զրեմ՝ առ քեզ, զի ակն ունիմ
ի մտոյ զալ. ապա թէ՛ յամեցից, զի զի-
տացես՝ թէ՛ որպէս պարտ իցէ քեզ ի-
տան Եւտուծոյ չընել, որ է եկեղեցի Եւ-
տուծոյ կենդանոյ, սին և հաստատութիւն
ճշմարտութեան:

Լա յայտնի իսկ մեծ է խորհուրդն Եւ-
տուածպաշտութեան, որ երեւցաւ մարմ-
նով, արդարացաւ հոգով, յայտնեաւ
հրեշտակաց, քարոզեցաւ ի հեթանոսս, հա-
ւատարիմ եղև յաշխարհի, և վերացաւ
փառք:

Աղմ. 22:

Եղև. Հիմա՞նք նորա ի խառն սարք նորա, սիրէ Տէր զգործն Արա-
նի՝ առաւել քան զամենայն յարեմ Եւրպոյ:

Արքայ Եւտարանիս Հիսուսի Վերիտաւոր՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Գ. Լ. Գ. Զէ. 13):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտաւոր:

Եւ երեալ Հիսուս ի կողմանս Փիլիպ-
պեայ Կեսարայն՝ հարցանէր ցաշա-
կերտան և ասէր. զո՞ր որ ասն զինն մար-
դիկն՝ թէ՛ իցէ որդի մարդոյ:

Եւ նորա ասն. ոմն զՀովհաննէս Աբ-
կրտիչ, և այլք զԱղեա, և կէսք զԱրեմիա,
կամ զմի որ ի մարդարէիցն:

Եւէ ցնտաւ. իսկ դուք զո՞ր որ ասէք զի-
նն թէ՛ իցնմ:

Պատասխանի ետ Արմինէ Պետրոս և
ասէ. դու ես Վերիտաւորն որդի Եւտուծոյ
կենդանոց:

Պատասխանի ետ էջիտու և տե՛ ցնա՝ երանի քեզ Սիմոն՝ որդի էջոմանու, զե մարմին և արիւն ո՛չ յայտնեաց քեզ, այլ Հայր իմ որ յերկինս է։

Եւ ես քեզ ասեմ, զե դու ես վեմ, և ի վերայ այդր վեմի շնեցեցի զեկեղեցի իմ, և զրուշը զժոխոց զնա մի՛ յաղթաշարեացն։

Եւ տաց քեզ զիականս արքայութեան երկնից՝ և զոր միանգամ կապեացես յերկրի՝ եղեցի կապեալ յերկինս, և զոր արձակեացես յերկրի՝ եղեցի արձակեալ յերկինս։

Եւ Տնտնադրեցեն զանաստանն՝ Քրդ. Սոքոթ Եւրոպ. Եւր. Գաւառի Եւրասիայի Եւրասիայի Եւրասիայի։

Որոց Եւրասիայի էջիտուի Վերականգնող՝ որ ըստ Վերականգնող. (Գլ. Գ. Զ. Է. 12)։

Տե՛րն մեր էջիտուի Վերականգնող։

Եւ եղև ընդ աւուրան ընդ այնոսիկ ել ի լեռան կալ յաղթում, և Հաներ զգիշերն ի գլուխ յաղթումն Մատուցոյ։

Եւ իբրեւ այդ եղև՝ կողեաց զաշակերտան իւր, և ընտրեաց ի նոցանէ երկոտասանս, զորս և առարկաց անուանեաց. զՍիմոն՝ զոր և Պետրոսն անուանեաց, և զՆիկոլէաս եղբայր նորին, և զՀակովբոս և զՀովհաննիս, և զՍաթմաթ և զԹովմաս, և զՀակովբոս Եւրեայ, և զՍիմոն՝ զկողեցեալն նախանձայցող, և զՀուդա Հակովբայ, և զՀուդա Սկարիփոսացի՝ որ եղև իսկ մասնիւ։

Եւ իջեալ նորոք Հանգերձ ի տեղի մի տափարակ, և ժողով աշակերտացն նորա, և բազմութիւն յոյժ ժողովողեանն յամենայն Հրեաստանէ և յԱրուսաղեմէ, և յայնմ կողմանէ, և ի ծովեղեղէն Տիրոսի և Սիդոնի, որ եկին լսել ինձանէ, և բրժշկել ի հիւանդութենէ իւրեանց. և նեղեալքն յայտոց պղծոց բժշկեին։

Եւ ամենայն ժողովարդն խնդրէր մերձենալ ի նա, զե զօրութիւն բազում ելանէր ինձանէ և բժշկել զամենեւին։

Եւ նա ամբարձ զաշս իւր յաշակերտան իւր և տե՛ երանի աղքատացդ հողով, զե ձեր է արքայութիւն Մատուցոյ։

Երանի որ քաղցեալ են այժմ, զե յաշակեցին։ Երանի որ ըսն այժմ, զե ծիծաղեցին։

Երանի է ձեզ՝ յորժամ ատիցեն զձեզ մարդիկ, և յորժամ որոշեցեն զձեզ և նախատիցեն, և հանիցեն անուն չար զձեռն վասն որդւոյ մարդոյ։

Ուրախ լինէր յաւուր յայնմիկ և ցրն՝ ծառից, զե աշտ վարձը ձեր բազում են յերկինս, բոտ դմին օրինակի առնէին մարդարեւիցն հարբ իւրեանց։

Եւ այց վայ ձեզ մեծատանցող, զե ընկալայք զմիմիմարութիւն ձեր։

Վայ ձեզ որ յաղեալք էք այժմ, զե քաղցեցէք. վայ ձեզ որ ծիծաղեք այժմ, զե սպայցէք և լայցէք։

Վայ ձեզ՝ յորժամ բարի ատիցեն զձեռն ամենայն մարդիկ, զե այդպէս առնէին սուտ մարդարեւիցն հարբ նոցա։

Եւ ձեզ ասեմ որ լսէք. սիրեցէք զմէնամիս ձեր, բարի արարէք ատեւեաց ձերոց. օրհնեցէք զանիծիւս ձեր, աղօթումս արարէք ի վերայ նեղաց ձերոց։

Ու հարկանէ զճոտ քո՝ մատո՛ նմա և զմիսն, և որ հանէ ի քէն զբաժիւն քո՝ մի արդելուր ինձանէ և զշապիկս. ամենայնի որ ինդրէ ի քէն՝ սուր, և զոր ինչ հանէ որ ի քէն՝ մի պահանջեր։

Եւ որպէս կամիք թէ արացեն ձեզ մարդիկ, այնպէս արասցէք և դուք նոցա։

Եւ եթէ սիրէք դուք զսիրելիս ձեր, զե նշ շնորհ է ձեր. զե և մեղաւորք սիրելի սիրելիս իւրեանց. և եթէ բարի առնէք բարեբարաց ձերոց, ո՛ր շնորհ է ձեր. զե և մեղաւորք զնոյն գործեն։

Եւ եթէ տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց ակն ունիք առնուլ, ո՛ր շնորհ է ձեր. քանզի և մեղաւորք մեղաւորաց փոխ տան, զե ատցեն անդրէն զկշեմն։

Եւ այց սիրեցէք զմէնամիս ձեր, և բարի արարէք ատեւեաց ձերոց, և տուք փոխ ուստի ո՛չ ակն ունիցիք առնուլ. և եղիցին վարձը ձեր բազում, և եղիցէր որդիք խաճառեալ. զե նա քաղցր է ի վերայ չարաց և ապաշնորհաց։

Երբեք զմեծք՝ որպէս և Հայրն ձեր զթաճ է։

Ան դատիք՝ և ոչ դատիցիք, մի պատ-
ժէք՝ և ոչ պատժիցիք, արձակեցէք՝ և
արձակիցիք. տո՛ք՝ և տացի ձեզ, չափ բար-
ւոյ՝ թաթաղուն՝ շարժուն՝ զեղուն՝ տացին
ի գողս ձեր. նովին չափով որով չափէք՝
չափեցի ձեզ:

Եւ տաց և առակ մի առ նոսա, մի թէ
կարիցէ՞ կոյր կուրի առաջնորդել, ո՞չ ապա-
քէն երկրորդն ի խորխորատ անկանիցին:

Ա՛յ է աշակերտ լաւ քան զվարդապետ
իւր, ամենայն կատարեալն եղիցի իրբն
զվարդապետ իւր:

Օ՛ր տեսանես զեւզ յական եղբոր քո,
և ի քում ական զգերանդ ո՞չ նշմարես:

Կամ զնարդ կարես ասել ցեղաւոր քո.
եղբայր, թո՛ղ հանից զեւզդ յականէ քում-
մէ, և դու ի քում ական զգերանդ ո՞չ
տեսանես: Անշուտ, հան նախ զգերանդ
յականէ քումմէ, և ապա հայեալիւ հա-
նել զեւզ յականէ եղբոր քո:

Օ՛ր ո՛չ է ծառ բարի՝ որ առնէ պտուղ
չար, և ո՛չ դարձեալ ծառ չար՝ որ առնէ
պտուղ բարի. զի իւրաքանչիւր ծառ ի
պտղոյ իւրմէ ճանաչի: Օ՛ր ո՛չ եթէ ի փը-
շոց քաղեն թուղ, և ո՛չ ի մորենոյ կթեն
խաղող:

Մարդ բարի՝ ի բարի դանձուց սրտի իւ-
րոյ բղետ զբարի, և մարդ չար՝ ի չարէն
բղետ զչար. քանզի ի յաւելուածոյ սրտին
խօսի բերան նորա:

Օ՛ր կուէք զեւ Տէր՝ Տէր, և զոր ասե-
մին ո՞չ առնէք:

Ըմենայն որ գայ առ իս և լսէ զբանս
իմ և առնէ զնոսա, ցուցից ձեզ ում՝ նը-
ման է:

Կման է առն, որ շինիցէ տուն. որ փո-
րեաց և խորեաց, և եզ հիմն ի վերայ վի-
մի. ի յառնել հեղեղաց՝ բաղնեաց գետ բզ-
տունն, և ոչ կարաց շարժել զնա. զի հաս-
տատեալ էր հիմնն ի վերայ վիմի:

Իսկ որ լսէ զբանս իմ և ոչ առնէ, նը-
ման է առն՝ որ շինիցէ տուն ի վերայ հո-
ղոյ առանց հիման. զոր բաղնեաց գետ, և
փաղաղակի անկաւ, և եւզ կործանումն
տանն այնորիկ մեծ:

Արդ՝ հրատարակեալ Բրդ. Եղբայրս. Անգ. Աղ. Գոմ. Գոմ.
Կապ. Կապ. Արմ. Կապ. Կապ.

Եւտուած՝ ականջոյ մարդք լուս. զոր հարբն մեր պատ-
մցին մեզ: Բզեկեաց սիրտ իմ: Եւտուած մեր ապաւն:

Ընթերցուած ի Գործոց Ընթերցոյ:
(Գլ. Խ. հ. 23):

Իրբե կատարէին աւուրբ բաղումբ,
խորհեցան շրեայքն սպանանել զնա:

Հայտնեցաւ Սաղոսի նենդուն ի իւնն նո-
ցա. քանզի պահէին զգրունսն ի տուէ և
ի գիւերի՝ որպէս զի սպանցեն զնա:

Եւ առեալ զնա աշակերտացն ի գիւերի՝
ընդ պարիսպն կախեալ իջուցին վանդա-
կաւ:

Իրբե եկն Սաղոս Արուսաղէմ, ընդե-
լանէր յարել յաշակերտան. և ամենեքեան
երկնէին ի նմանէ, չհաստային թէ իցէ
աշակերտ:

Իայց Բառնարայ առեալ զնա էած առ
առաքեալսն, և պատմեաց նոցա՝ որպէս ի-
ճանապարհին ետես զՏէր, և զի խօսեցաւ
ընդ նմա. և զի ի Կամաղոս համարձակե-
ցաւ յանուն Հիսուսի:

Եւ էր ընդ նոսա մտանել և ելանել Այ-
րուսաղէմ, համարձակեալ յանուն Տեառն.
խօսէր և վիճէր ընդ Հիւսիս, և նորա խո-
կային սպանանել զնա:

Եւ իմացեալ եղբայր՝ իջուցին զնա ի
Անսարիա, և առաքեցին զնա ի Տարսուս:

Իայց եկեղեցին ընդ ամենայն շրեա-
տան՝ և ի Սամարիա և ի Կապիւեա ունէր
խաղաղութիւն, շինեալ և երթեալ զհետ
երկիւզի Տեառն, և մխիթարութեամբ շոգ-
ւոյն սրբոյ բազմանայր:

Արմ. Կապ.

Բզեղ վայելէ օրհնութիւն Եւտուած ի Սիւն, և քեզ
տացին աղօթք Արուսաղէմ:

Աղաքուն առաքելոյն ի Սաղաթիւսիայց Եւսաղին
Թիմոթէն է ընթերցուած. (Գլ. Բ):

Ի բաց թօթափել այսուհետեւ զամենայն
չարութիւն և զամենայն նենդութիւն, և
զիկեղծաւորութիւն և զնախանձ, և զա-
մենայն չարախօսութիւն. իրբե զարդի ծը-
նեալ մանկունս՝ խօսուն և անխաղախ
կաթինն փափաղիցէք. զի նովա աճիցէք
ի փրկութիւն, եթէ ճաշակեցէք՝ զի քաղ-
ցըր է Տէր:

Մ. որ մատուցեալ է,ք իվէմն կենդանի,
որ թէպէտ ի մարդկանէ անարգեալ, այլ
առ ի Մատուցոյ ընտրեալ և պատուական
է: դուք իբրև զվէմն կենդանիս շինիք
տաճար հոգեւոր՝ յանարատ քահանայու-
թիւն, մատուցանել զհոգեւորն պատարա-
ղեա՝ հաճոյս Մատուցոյ ի ձեռն Հիսուսի
Վրիստոսի:

Քանզի կայ իսկ ի գրի, եթէ ահաւսիկ
դնեմ ի սին վէմ՝ ընտիր, գլուխ անկեան
պատուական, և որ ի նա հաւատացէ՝ մի՛
ամաշեցէ:

Չեղ պատահեալ հաւատացեալոց՝ վէմ
պատուական, իսկ անհաւատիցն՝ վէմն զոր
անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ ան-
կեան, և վէմ՝ գլորման և վէմ՝ զայթակ-
ղութեան, որ զայթակղին ապատամբեալք
ի բանէն՝ յոր և եղան:

Մ. դուք աղգ էք ընտիր, թաղաու-
րութիւն, քահանայութիւն. աղգ սուրբ,
ժողովուրդ սեպհական. որպէս զի զձեր
առաքինութիւնն նուիրիցէք այնմ, որ ըզ-
ձեղ ի խաւարէն կոշեաց յիւր սրանշիկ
ընն:

Որք երբեմն չժողովուրդ, բայց արդ ժո-
ղովուրդ Մատուցոյ. որք չողորմեալք, այժմ
ողորմութիւն գտէք:

Սղմ. ձեկ:

Գովնա Արտապէմ զՏէր:

Որոյ Մատարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հեռանու. (Հ. Բ. Կ. 23):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Ե իբրև էր յարուսդէմ ի զատկին
ի տնի, բազումք հաւատացին յա-
նուն նորա, զի տեսանէին զնշանն զոր
առնէր:

Բայց ինքն Հիսուս ոչ հաւատայր զան-
ձրն նոցա, քանզի ինքն գիտէր զամենայն-
և զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ որ վկայեցէ վա-
սն մարդոյ, զի ինքն իսկ գիտէր զինչ կը-
րէր ի մարդն:

Եւ էր այր մի ի խաբիսեցոց անտի՝ Նի-
կողեմոս անուն նորա, իշխան Հրէից. սա
եկն առ նա գիշերի և ասէ ցնա. ուսրի,
գիտեմք եթէ յՄատուցոյ եկեալ ես վար-

դապետ. զի ոչ որ կարէ զայդ նշանս առ-
նել՝ զոր դուք առնես, եթէ ոչ Մատուց
իցէ ընդ նմա:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա.
ամէն ամէն ասեմ՝ քեզ, եթէ ոչ որ ծնցի
վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքայու-
թիւն Մատուցոյ:

Մ. ցնա Նիկողեմոս. զեմբող կարէ մարդ
ծնանել՝ որ ձերն իցէ. միթէ մարթ իցէ
անգրէն յորովայն մօր խրոյ կրկին մոա-
նել և ծնանել:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. ամէն
ամէն ասեմ՝ քեզ, եթէ ոչ որ ծնցի ի ջը-
րոյ և ի Հողոյ, ոչ կարէ մոանել յարքա-
յութիւն Մատուցոյ:

Օ. ծնեալն ի մարմնոյ՝ մարմին է, և
ծնեալն ի Հողոյ՝ հողի է:

Վ. մի՛ զարմանար, թէ ասացի քեզ՝
պարտ է ձեզ ծնանել վերստին. զի հոյ՞մ
ուր կամի շնէ, և զձայն նորա լսես, այլ
ոչ գիտես ուստի՞ զայ կամ յո՞ երթայ.
սոյնպէս և ամենայն ծնեալն ի Հողոյն:

Պատասխանի ետ Նիկողեմոս և ասէ
ցնա. զեմբող մարթ ի այժմ լինել:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա.
դու ես վարդապետ Վարայիլ՝ և զայդ ոչ
գիտես:

Մ. ամէն ամէն ասեմ՝ քեզ, զի զոր ինչ
գիտեմք՝ խօսիմք, և զոր տեսաք՝ վկայեմք,
և զվկայութիւնն մեր ոչ ընդունիր:

Իսկ արդ եթէ զերկրաւորս ասացի ձեզ՝
և ոչ հաւատայք, զեմբող եթէ զերկրաւոր-
սն ասացիք՝ հաւատայցէք:

Երբեքն առաջին Եւեոպոս:

Որոյ Մատարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթեոսի. (Հ. Բ. Կ. 18):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Տ ետալ Հիսուսի ժողովուրդս բազու-
մն զերև, հրամայեաց երթալ յայն-
կոյս:

Եւ մատուցեալ զպիւր մի ասէ ցնա. վար-
դապետ, եկից և ես զինի քո յոր վայր և
երթիցես:

Մ. ցնա Հիսուս. աղուեսուց որքք զոն,
և թռչոց երկնից բոյնք. այլ որդւոյ մար-
դոյ ոչ զոյ՝ ուր գիցէ զգոխ իւր:

Լա մի ոմն յաշակերտաց նորա ասէ ցընա՝ Տէր, տո՛ւր ինձ հրաման՝ զի երթայց նախ թաղեցից զՏայր իմ:

Լաէ ցնա Հիսուս. եկ զկնի իմ, և թող տուր մեռելոցն թաղել զմեռեալս իւրեանց:

Լա իրբն եմուս ի նաւն, գնացին զկնի նորա աշակերտոցն նորա. և ահա շարժումն մեծ եղև ի ծովուն՝ մինչ նաւին ծածկել յաղաց անտի, և ինքն ննջէր:

Լա մատուցեալ աշակերտոցն յարուցին զնա և ասն. Տէր, փրկեան զմեզ՝ զի կորնչեմք:

Լա ասէ ցնոսա. ընդէր վատասիրտք էք, սովաւահաւաք: Հայնժամ՝ յարուցեալ սաստեաց հոգմոցն և ծովուն, և եղև խաղաղութիւն մեծ:

Լա մարդիկն զարմացան և ասին. որպիսի որ իցէ տա, զի և հոգմք և ծով հընադանդին ամա:

Լա իրբն անցին յայնկոյս յերկիրն Գերզեսացոց, պատահեցին նմա զիւհաբք երկու՝ եկեալք ի զերեզմանացն՝ շարաւարք յոյժ. որպէս զի շէր անցանել ումք ընդ այն ճանապարհ. և ահա աղաղակեցին և ասն. զի՞ կայ մեր և քո, Հիսուս որդի Լատուծոյ, եկիր տարածամ՝ տանջել զմեզ:

Լա էր հեռազոյն ի նոցանէ երամակ մի խողեց արօտական:

Լա զեքն աղաւելին զնա և ասէին. եթէ հանես զմեզ աստի, հրաման տուր մեզ երթալ յերամակ խողեցն:

Լա ասէ ցնոսա. երթայք: Լա նորա ելեալ գնացին յերամակն խողեց. և զիմեաց ամենայն երամակն ի զարէ անտի ի ծով, և մեռան ի ջուրն: Լա խողարածքն փախեան, և երթեալ ի քաղաքն պատմեցին զամենայն, և զերս զիւհաբարացն:

Լա ահա ամենայն քաղաքն ել ընդ առաջ Հիսուսի. իրբն տեսին զնա՝ աղաւելցին զի գնացել ի սահմանաց նոցա:

Լա մտեալ ի նաւ էանց յայնկոյս, և եկն ի քաղաք իւր:

Լա ահա մատուցին առ նա անդամաւորք մի՝ որ զնէր իմահիծա: Լա տեսեալ Հիսուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամաւորքն. թողեալ լիցին քեզ մեզք քո:

Լա ահա ոմանք ի զպրացն ասնն ընդ միտս. հայհոյէ դա:

Լա ծանուցեալ Հիսուսի զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա. ընդէր խորհիք դուք շարիս ի սիրտս ձեր. զի՞նչ զիւրին է. ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեզք քո, թէ ասել՝ արի և շրջեաց:

Լա զի զիտաւջիւր՝ եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոց յերկրի թողուլ զմեզս, յայնժամ՝ ասէ ցանդամաւորքն, արի՛ առ զմահիծա քո՝ և երթ ի տուն քո:

Լա յարուցեալ գնաց ի տուն իւր:

Իրբն տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. և փառասոր ասնէին զԼատուած զտուիչն այնպիսի իշխանութեան՝ մարդկան:

Մեծագ. Եւ. Լէյ. Եհ. 400. Որ հաւեւեալս, Համբարձի քչ. 4000-իւս
Նալլան, և Կանաչն. Երմայեան Եւ. Եսայի:

Սրբոյ Լատարանիս Հիսուսի Գրիստոսի՝ որ քառ
Մարկոսի. (Հէ. Գ. 54. 6):

Ընդ Տեսան մերոյ Հիսուսի Գրիստոսի:

Ե եկեալ արտաքս վաղվաղակի փառիսեցիլն Ներովդ խանութն հանդերձ, խորհուրդ առնէին վասն նորա՝ թէ զեարդ կորուսցն զնա:

Իսկ Հիսուս աշակերտոցն իւրովք գնաց ի ծովազն: Լա բազում ժողովուրդ ի Կալիկացոց երթային զՏնտ նորա, և ի շէրքէստանէ և յերուսաղեմէ, և յայնկոյս Հորդանանու, և որք ի Տիրոսէ և ի Սիդոնէ. բազում ժողովուրդ իրբն լսէին որչափ ինչ առնէր, զային առ նա:

Լա ասէ ցաշակերտուն իւր, զի նաւակ մի պատրաստական կայցէ նմա վասն ամբոխին՝ զի մի՛ նեղեացն զնա. քանզի զբազումս բժշկեաց. մինչ զալ խոնել գնովաւ՝ զի մերձեցցին առ նա որք ունէին ախտս ինչ:

Լա այսք պիղծք յորժամ տեսանէին ըզնա, անկանէին առաջի նորա, աղաղակէին և ասէին, թէ դու ես որդի Լատուծոյ. և նա յոյժ սատուէր նոցա, զի մի՛ յայտնի առնիցն զնա:

Պետրոսի առաքելոյն ի Վաթնու գիկեղոյց Եռաջնին խղիճոյն է ընկեցուածս. (Հէ. Ի. հէ. 11):

Արեւելք, աղաւթմ, իրրե զպանդուխտս և գնժ գեհս ի բաց մարժեկ ի մարմնաւոր ցանկութեանցն, որ զինուորին ընդդէմ ողւոց. զվարս ձեր ի մէջ Տեմանոսաց պարկեւտս ցուցանել. զի որով բաժնաւորացն ըզձեզ իրրե զշարագործս, ի բարւոք գործոցն ձերոց զխտեալ՝ փառաւոր առնիցեն զՎաւուած յաւուրն այցելութեան:

Հնազանդ լերուք ամենայն մարդկեղեն տեղծուածոց վասն Տեանն. եթէ թագաւորի իրրե առաւել ումբ, եթէ դատաւորաց իրրե ի նմանէ առաքելոց ի վրէժինդւրութիւն շարագործացն, և ի զոլութիւն բարեգործացն:

Չի այսպէս են կամբ Եստուծոյ, բարեգործացն պապանձեցուցանել զանդամ մարդոց զանգիտութիւն:

Իրրե զազատս լինել, և մի իրրե պատրուակ շարութեան ունել զազատութիւնն, այլ իրրե Եստուծոյ ծառայք. զամենեւեան պատուեցէք, զեղբայրսրութիւն սիրեցէք, յԵստուծոյ երկերուք, զթագաւորս պատուեցէք:

Ազմ. ձեկ:

Ելէ. Գովա Նրուազեմ զՏէր:

Սրբոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Յոհաննու. (Հէ. Գ. հէ. 13):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Եւ ոչ որ յերկինս ել, եթէ ոչ որ էջն յերկնից որդին մարդոյ՝ որ էն յերկինս:

Եւ որպէս Մովսէս բարձրացոյց զօձն յանապատին, նոյնպէս բարձրանալ պարտ է որդւոյ մարդոյ. զի ամենայն որ Հաւատայ ինա՝ ընկալցի զկեանսն յախտենականս:

Չի այնպէս սիրեաց Եստուած զաշխարհ, մինչև զորդին իւր միաձին ևտ. զի ամենայն որ Հաւատայ ինա՝ մի՛ կորիցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յախտենականս:

Չի ոչ առաքեաց Եստուած զորդի իւր յաշխարհ՝ եթէ դատեցի զաշխարհ, այլ զի վրկեցի աշխարհ նովաւ:

Որ Հաւատայ ինա՝ ոչ դատապարտեցի, և որ ոչ Հաւատայ ինա՝ արդէն իսկ դատապարտեալ է, զի ոչ Հաւատաց յանուն միաձնի որդւոյն Եստուծոյ:

Եւ այս իսկ է դատաստան, զի լոյս եկն յաշխարհ, և սիրեցին մարդիկ զաւարտաւել քան զլոյս, զի էին գործք իւրեանց չարութեան:

Չի ամենայն որ զաք գործէ՝ տոնայ զլոյս, և ոչ զայ առ լոյսն՝ զի մի՛ յանդիմանեցին գործք նորա. իսկ որ առնէ ըզճնարտութիւն՝ զայ առ լոյսն, զի յայսնի լեցին գործք նորա՝ թէ Եստուծով գործեցան:

Յերկնոյն առաջն Եւստարան:

Սրբոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հէ. Թ. հէ. 9):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս

Եւ անցեալ ընդ այն Հիսուսի՝ ետես զայլ մի՛ զի նստէր ի մարսաւորութեան, Մատթէոս անուն. և ասէ ցնա. եկ զինի իմ: Եւ յարուցեալ գնաց զինի նորա:

Եւ եղև իրրե բազմալ էր նա ի տանն, և ահա բազում մարսաւորք և մեղաւորք եկեալ և բազմալ էին ընդ Հիսուսի և ընդ աշակերտս նորա:

Իրրե տեսին փարիսեցիքն՝ ասեն ցաշակերտս նորա. ընդէր ընդ մարսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէ փարգապետն ձեր:

Իսկ Հիսուս իրրե լուաւ՝ ասէ ցնոսա. ոչ պիտոյ է բժիշկ կարողաց՝ այլ Տեանագաց:

Երբ այց օւսարսէք՝ զինչ է՝ զողորմութիւն կամիմ, և ոչ զգոհ. զի ոչ եկի կռիւ զարդարս՝ այլ զմեղաւորս:

Հայնժամ՝ մատենան առ նա աշակերտքն Հովհաննու և ասեն, ընդէր մեր և փարիսեցիքն պահմբ յաճախ, և քո աշակերտք ոչ պահն:

Եւ ցնոսա Հիսուս. միթէ մանթ ինչ իցէ մանկանց առագաստի սուգ տունով մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ. այլ եկեցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի ի նոցանէ փեսայն, և ապա պահեցեն:

Այլ որ արկանէ կապերա անժաի ի վերայ չ'նայեալ ձորձոյ, զի առնու ելանէ ըզլութիւնն նորա ի չանգերձէն, և ևս չար պատառումն լինի:

Եւ ոչ արկանն զինի նոր ի տիկա Տինս ապա թէ ոչ տիկին պատառն, և զինն Տեղու և տիկին կորնչին, այլ արկանն զինի նոր ի տիկա նորա, և երկրքն պա՛Տին:

Մեկը, Աստուծոյ աստուծոյ, Սէլէն արկանի, Համարքի զի
Էջ զիւրաւ, Ելանման Եւեարան:

Սրոյ Եւեարանի Զնուսի Վերնասոյ՝ որ ըստ
Սարկոյն, (Գլ. Գ. հէ. 13):

Տէրն մը Զնուսի Վերնասոյ:

Ելանէ ի լեռն՝ և կոչէ առ ինքն զորս ինքն կամեալ, և չորան առնա:

Եւ արար երկուստանս՝ զի իցն ընդո՛վս, և զի առարեցէ զնոսա քարոցել, և ունել իշխանութիւն բժշկելոյ զցաւս և չանելոյ զղևա:

Եւ եղ անուն Սիմօնի՝ Պետրոս, և Զաւթուր Զերեղեայ և Զովհաննու եղբորն Զակովայ՝ եղ նոցա անուանս Դաներեղէս, որ է՝ որդիք որոտման, և զՆիգրէաս և ըզփիլիպպոս, և զՎարթուղիմէոս և զՍատթէոս զմաքսաւորն, և զԹովմաս և ըզՅաւթուրս Միքայ, և զԹադէոս և զՍիմօն Կանանացի, և զՅուդայ Սկարիտացի, որ և մատնեացն զնա:

Երկրարար՝ Մ. Գլ. Ելանման, Հարց. Ել. Սէլէն արկանի, Համարքի
Եւեարան, Եւեարան:

Սրոյ Եւեարանի Զնուսի Վերնասոյ՝ որ ըստ
Ղուկասու, (Գլ. Է. հէ. 11):

Տէրն մը Զնուսի Վերնասոյ:

Եւ եղև ի վաղին երթայր ի քաղաք մի, որում անուն էր Վային, երթային ընդ նմա և աշակերտքն նորա, և ժողովորդք բազումք:

Իբրև մերձ եղև ի դուռն քաղաքին, և ահա ելանէր մեռեալ մի, որդի միամոր մօր իւրոյ, և նա էր այրի, և ժողովորդք բաւ զում քաղաքին էր ընդ նմա:

Իբրև ետես զնա Տէր, զմացաւ ի նա և ասէ. մի՛ լար:

Եւ մատուցեալ մերձեցաւ ի դադաղն, և որ բարձեալն տանէին՝ զտեղի առին, և ասէ. պատանի դու, քեզ ասեմ, արի:

Կանգնեցաւ և նստաւ մեռեալն, և սկսաւ խօսել: Եւ ետ զնա ցմայր իւր, և աջ կալաւ զամենեոյն, և փառաւոր առնէին զՆստած և ասէին, թէ մարդարէ ոմն մեծ յարուցեալ է ի միջի մերում, և թէ այց արար Մատուած ժողովորդեան իւրում ի բարութիւն:

Եւ ել զըցոյս այս ընդ ամենայն Հրէաստան վասն նորա, և ընդ ամենայն կողմանս աշխարհին:

Եւ պատմեցին Զովհաննու աշակերտքն իւր վասն ամենայնի այսորիկ:

Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ոմանս յաշակերտաց իւրոց Զովհաննէս, առաքեաց առ Տէր և ասէ. դու ես որ գալոցն ես, եթէ այլում ակն կայցուր:

Եւ եկեալ առ նա արքն՝ ասին. Զովհաննէս Սկարիշ առաքեաց զմեզ առ քեզ և ասէ. դու ես որ գալոցն ես, եթէ այլում ակն կայցուր:

Եւ ի նմին ժամու բժշկեաց զբաղումս ի չիանդութեանց և ի չարածոց և յայտոց չարաց, և կուրաց բազմաց շնորհեաց տեսանել:

Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. երթայր պատմեցէք Զովհաննու՝ զոր տեսէք և լուայք. զի կոյրք տեսանեն և կաղք գնան, բորոտք սրբին, խուլք լսեն, մեռեալք յառնեն, աղքատք աւետարանին, և երանի իցէ՝ որ ոչ գայթակղեցէ յիս:

Եւ իբրև գնացին Տրէշտակէն Զովհաննու, սկսաւ խօսել ընդ ժողովորդան վասն Զովհաննու. զի՞նչ ելէք յանապատն տեսանել. եղէկն շարժուն ի չողմոյ:

Եւ զի՞նչ ելէք տեսանել. այր ի չանդերձս փափկութեան զարդարեալ, ահաանիկ՝ որ ի չանդերձս երեւելիս և ի փափկութեան ես՝ յարեւնիս ես:

Եւ զի՞նչ ելէք տեսանել. մարգարէ՛ այր, ասեմ՝ ձեզ՝ առաւել ես քան զմարգարէ. զի սա է՝ վասն որոյ զրեալն է, թէ ահա առաքեմ զՏրէշտակ իմ՝ առաջի քո՝ որ յարդարեցէ զճանապարհ քո առաջի քո:

Ամէն առեմ՝ ձեզ, մեծ ի ծնունդս կանանց մարդարեւ քան զՅովնանէս ոչ որ է, բայց փոքրիկն յարքայութեան Աստուծոյ՝ մեծ է քան գնա:

Եւ ամենայն ժողովուրդն իբրեւ լուսա՝ և մարտադրն, արդարացուցին զԱստուած, զի մկրտեցան ի մկրտութիւնն Հովնանոս:

Իսկ փարիսեցիքն և օրինականքն ըղիւորհորդն Աստուծոյ անարեւելցին յանձինս իւրեանց, զի ոչ մկրտեցան ի նմանէ:

Արդ՝ ո՞ւմ նմանեցուցից զմարդիկ ազգիս այսորիկ, և ո՞ւմ իցեն նմանողք. նման են մանկուոյ՝ որ իհրապարակս նստիցին, կարգայցեն զվիմանս և ասիցեն. փոքս հարաք ձեզ՝ և ոչ կարաւեցէք, ողբացաք՝ և ոչ լացէք:

Այն Հովնանէս Մկրտիչ՝ ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր, և ասէիք՝ զե գոյ ի նմա:

Այն որդի մարդոյ՝ ուտէ և ըմպէ, և ասէք. ահա այր կերող և արբեցող, բարեկամ մարտադրաց և մեղաւորաց:

Եւ արդարացաւ իմաստութիւն յորդւոց իւրոց:

Ճաշու Սղմ. Եթ.:

Աստուած աստուծոց Տէր խօսեցաւ, և կռեաց զերկիր յարեւելից մինչեւ իմուտս արեւու: Աղբամաս ՉԼ՝ պարծի:

Անթիքեցուածս ի Վարձոց Առաքելոց
(ԳԼ. Ժ):

Այր մի էր իկեսարիա՝ անուն Կուռնելիոս, հարիւրապետ՝ ի գնդէ որ կուէր Իսապիացի, բարեպաշտօն և երկիւղած ՂԱստուծոյ ամենայն տամբ իւրով. առնէր ողորմութիւնս բազումս ի ժողովրդեանն, և յազօթս կայր առ Աստուած յամենայն ժամ:

Ատես ի տեւեան յայտնապէս զեններորդ ժամն աւուրն՝ զհրեշտակ Աստուծոյ՝ զի մտանէր առ նա և ասէր ցնա. Կուռնելիէ:

Եւ նա հայեցեալ ընդ նա՝ զարհուրեցաւ, և ասէ. զե՞ է Տէր: Եւ ասէ ցնա. ազօթք քո և ողորմութիւնք քո ելին յիշատակս առաջի Աստուծոյ. և արդ յղեաւ արս ի Հոգիակէ՝ և կռեաւ զՍիմոն զոմն որ կուէր Վեստոս. նա մտեալ է առ Սիմոն ումենն խաղախորդի, որոյ է առնն մերձ ի ծով:

Եւ իբրեւ գնաց հրեշտակն որ խօսէր ընդ նմա, կռեաց երկուս ի ծառայիցն, և զենուոր մի բարեպաշտօն ի սպասաւորացն իւրոց, և պատմեալ նոցա զամենայն՝ առաքեաց գնտա ի Հոգիակէ:

Եւ ի վաղիւ անդր ի ճանապարհ՝ անկանել նոցա և մօտ ի քաղաքն լինել, ել Վեստոս ի տանիսն կալ յազօթս զվեցերորդ ժաման. քաղցեաւ, և կամէր ճաշակել:

Եւ ի պատրաստելն նոցա՝ եղև ի վերայ նորա զարմացումն. և տեսանէր զերկինս բացեալ, և զօրեցունց տոնոց կախեալ առնօթ ինչ իբրեւ կտաւոյ մեծի՝ իջեալ նստեալ ի վերայ երկրի. յորում էին ամենայն չորքոտանիք և սղուռք երկրի և լծուռք երկնից. և եղև ձայն առ նա. արի, Վեստոս, զեն և կեր:

Եւ Վեստոս ասէ. քսւ լիցի, Տէր, զի ոչ երբէք կերայ խառնակ ինչ և անտուր:

Չայն եղև կրկին անգամ առ նա. զոր Աստուած սրբեաց՝ դու մի՛ պղծեր:

Այս եղև երեցս. և վերացաւ անօթն յերկինս:

Եւ մինչդեռ զարմացեալ էր ընդ միտս Վեստոս՝ եթէ զեն իցէ տեսիլն՝ զոր ետես, ահա արքն առաքեալք ի Կուռնելիայ՝ հարցին զապարանիցն Սիմոնի, կացին առ զբրանն, կռեցին և հարցանէին, եթէ Սիմոնն որ կուէր Վեստոս՝ ասա մտեալ իցէ:

Եւ մինչդեռ Վեստոս զմտաւ ածէր վասն տեսլանն, ասէ. Հոգին ցնա. ահա առաքել արբ ոմանք խնդրեն զքեզ. այլ արի էջ՝ և երթ ընդ նոսա առանց իրիք խղճելոյ, զի ես առաքելի գնտա:

Եւ իբրեւ էջ Վեստոս առ նոսա, ասէ. ահա առաքել ես եմ՝ զոր խնդրէքն. զենչ իբրեն՝ վասն որոյ եկիք:

Եւ նոցա ասեն. Կուռնելիոս հարիւրապետ՝ այր արդար և երկիւղած ՂԱստուծոյ, վկայեալ յամենայն ազգէն Հրեից, հրաման էառ ի հրեշտակէ սրբոյ՝ կուէր զքեզ իտուն իւր՝ և լսել բանս ի քէն:

Կռեաց գնտա ի ներքս և առ իւր ազգոց: Եւ ի վաղիւ անդր յարուցեալ Վեստոս գնաց ընդ նոսա. և ոմանք յեղբարց անտի որ ի Հոգիակէ էին՝ եկին ընդ նմա:

Սղմ. Ե.

Տէր որպէս զհետ հաճութեամբ քով պահեցեր զնոսա :

Պետրոսի առաքելոյն ի կաթողիկէ այց Մատթէն խղիւղին
է ընթերցուածս . (ՀԼ. Գ. հէ. 18) :

Ծառայք, հնազանդ լինել յամենայնի
երկիրդ տերանց, ոչ միայն բարերարացն
և հեզոցն, այլ և կամակորացն . զի այս շը-
նորհք յԱստուծոյ են, եթէ բարոք ինչ մը-
տօք տանիցի որ վտայ անիրաւի :

Քանզի զհնչ երախտիք իցեն, եթէ յոր-
ժամ մեզանչիցէք՝ տանչիցէք և համերի-
ցէք . այլ եթէ զբարիս գործիցէք՝ չարարի-
ցիք և համերիցէք, այն շնորհք յԱստուծոյ
են . քանզի ի գոյն իսկ կոչեցարուք : Օհ
և Վրիտտո վասն ձեր մեռաւ, և ձեզ ե-
թող զօրինակ՝ զի զհետ երթայցէք հետոց
նորա :

Ար ոչն արար մեզս, և ոչ գտա նենգու-
թիւն ի բերան նորա . որ բամբասեալ և ոչ
փոխարէն բամբասեր, չարարեալ և ոչ պա-
հէր սպառնալիս . բայց իրաւամբ մասնէր
դատաւորին . որ զմեր մեզան իւրով մարմ-
նով վերացոյց ի խաչափայտն . զի լիցուք
զերծեալք ի մեզայ անտի, և իցեմք արդա-
րութեանն կենակիցք . որոյ վերօքն բժշկե-
ցայք :

Քանզի էիք իրբ զընտրա միւրերալս,
այլ այժմ՝ դարձարուք առ հովին և տեսուչ
ողոց ձերոց :

Սղմ. Ի.

Մէ. Տէր ի զգործեան քում ուրախ եղին ի թաղարն, ի փրկ-
կութեան քում ցնծացէ յորժ :

Արոյ Մահաւարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ

Հօհաննու . (ՀԼ. Գ. հէ. 22) :

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտտոս :

Յետ այսորիկ եկն Հիսուս և աշակերտք
նորա յերկիրն Հրէաստանի, և անդ
շրջէր նորօք հանդերձ և մկրտէր :

Մկրտէր և Հովհաննէս ի Հայնեսովն, մերձ
առ Սաղեմ, զի ջուրք բազումք էին անդ,
և դայցին և մկրտէին : Օհ ի լե ևս էր ար-
կեալ զՀովհաննէս ի բնատ :

Եւ եղև խնդիր յաշակերտացն Հովհան-
նու ընդ Հրէից՝ վասն սրբութեանն . եկին
առ Հովհաննէս և ասեն ջնա . ուսրբի, որ

էրն ընդ քեզ յայնկոյս Յորդանանու, ո-
րում դուն վկայեցեր, ահաւանիկ նա մը-
կրտէ՝ և ամենեքին զան առ նա :

Պատասխանի ետ Հովհաննէս և ասէ .
ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ և ոչ ինչ,
եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից ի վե-
րուստ :

Դուք ձեզէն վկայէք ինձ, զի ասացի
ձեզ՝ թէ Հիմ՝ ես Վրիտտոսն, այլ թէ ա-
ռաքեալ եմ առաջի նորա :

Ար ունի հարսն՝ նա է փեսայ, իսկ բա-
րեկամ փեսային՝ որ կայ և լե նմա, ու-
րախութեամբ ուրախ լինի վասն ձայնի փե-
սային . արդ այս ուրախութիւն որ իմն է՝
լցեալ է :

Դմա պարտէ աճել, և ինձ մեղմանալ :

Ար ի վերուստն զայ՝ ի վերոյ է քան զա-
մենայն, որ յերկրէ աստի է՝ յերկրէ է
և յերկրէ խօսի : Ար յերկնիցն զայ, զոր
ինչ ետես և զոր լուսն՝ վկայէ, և ըզվիւ-
յութիւն նորա ոչ որ ընդունի :

Ար ընդունի զվկայութիւն նորա՝ կըն-
քեսց, թէ Լստուած ճշմարիտ է . զի զոր
Լստուածն առաքեալ՝ զբան Լստուծոյ
խօսի, զի ոչ եթէ չափով տայ Լստուած
զՀոգին :

Հայր սիրէ զորդի, և զամենայն ինչ ետ
ի ձեռս նորա :

Ար հաւատայ յորդի՝ ընդունի զկենանն
յաւիտենականս, և որ ոչ հնազանդի որդ-
ւոյ՝ ոչ տեսցէ զկենանս, այլ բարկութիւն
Լստուծոյ մնայ ի վերայ նորա :

Յերկնիցն առաջին Լեւոսարան :

Արոյ Մահաւարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ

Սաղեմէոսի . (ՀԼ. ԻԹ. հէ. 18) :

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտտոս :

Մինչդեռ նա զայս խօսէր ընդ նոսա,
ահա իշխան մի մատուցեալ երկիր
պաղաներ նմա և ասէր . դուստր իմ՝ արդ
ևս վախճանեցաւ . այլ եկեալ զիցես ըզ-
ձեռն քո ի վերայ նորա՝ և կեցցէ :

Հարեալ Հիսուս և գնաց զինի նորա
աշակերտօքն հանդերձ :

Եւ ահա կին մի՝ տեսաւ երկրա-
սանամայ, մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի-

գրօշակ հանդերձի նորա. քանզի ասէր ի մօտ խրում, թէ միայն մերձենամ ի հանգերձս նորա՝ փրկիմ:

Իսկ Յիսուս իբրեւ դարձաւ և ետես զնա, ասէ. քաջալերեաց, դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ: Լա փրկեցաւ. կինն ի ժամէն յայնմանէ:

Իբրեւ եկն Յիսուս ի տուն իշխանին, և ետես զփողահարսն և զամբօխ յոյժ, ասէ ցնտա. ի բաց գնացէք. զե ո՛չ եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ ննջէ:

Լա ծաղր առնէին զնա: Լա իբրեւ ել ամբօխն ի բաց, եմուտ՝ կալաւ զձեռանէ նորա, և յարեաւ աղջիկն:

Լա ել համբաւս այս ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն:

Մեծ. Տեղ իբրեւ. Տեառն է եղիլ. Հմբ. ոչ. Ըրդ խնայո իւրաւ. Արմախան Եւստարան:

Արդ Մ. Եւստարանին Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի. (Հ. Գ. հ. 20):

Ընդ Տեառն մերդ Յիսուսի Վրիստոսի:

Գրան իտուն, և զայ միւսանգամ ընդ նոսա ժողովուրդն, մինչ զի և հաց ևս ո՛չ ժամանել ուտել նոցա:

Լա իբրեւ լուսն որ իւրն էին եկն ունել զնա, զի համարէին թէ մոեղնեալ իցէ:

Լա զպիլըն՝ որ յարուսաղեմէ իջեալ էին, ասէին թէ բեկզգեբուզ զոյ ի դմա, և իշխանաւ զիւացն հանել զա զդէս:

Լա կոչեցեալ զնոսա առ իւրն, առաւելք խօսէր ընդ նոսա. զհարդ կարէ սատանայ զսատանայ հանել. և արդ եթէ թաղաւորութիւն յանձն իւր բաժանեցի, ո՛չ կարէ կալ թաղաւորութիւնն այն. և եթէ տուն յանձն իւր բաժանեցի, ո՛չ կարէ կալ տունն. և եթէ սատանայ ի վերայ սնծին իւրոյ յարեաւ և բաժանեալ իցէ, ո՛չ կարէ կալ. այլ վախճանեալ է:

Այլ ոչ որ կարէ զկարասի հօգրի մօտալ ի տուն նորա աւար հարկանել, եթէ ո՛չ նախ զհօգրն կապիցէ, և ապա զտուն նորա աւար հարկանիցէ:

Ամէն ասեմ ձեզ, զի ամենայն թողցի որդւոց մարդկան մեզք և հայհոյութիւնք որւափ և հայհոյեցեն, բայց որ հայհոյեցէ:

զէողին սուրբ, ոչ ունիցի թողութիւն յաւիտեան, այլ պարտապան լիցի յաւիտենիցն մեղաց:

Օհ ասէին թէ այս պիղծ գոյ ի նմա:

Զորհրդարմ Մհ. Գ. Երէնքն Տեառն. Հարց. Ե. Այսքն Եւստարան:

Արդ Մ. Եւստարանին Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Վրիստոսի. (Հ. Գ. հ. 36):

Տեղն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Աղաւեր զնա ոմն ի փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ ճաշ ընդ նմա. և մօտալ ի տուն փարիսեցւոցն՝ բազմեցաւ:

Լա կին մի էր ի քաղաքին մեղաւոր. իբրեւ գիտաց եթէ բազմալ է ի տան փարիսեցւոցն, բերեալ շեշ մի ի զոյ աղնուի, կայր յետոյ առ ոտս նորա, լայր. և արտասուօքն սկսաւ թանալ զոտս նորա, և հերով զլեոյ իւրոյ ջնջէր. և համբուրէր զոտս նորա, և օժանէր իւղովն:

Լա տեսեալ փարիսեցւոցն որ կոչեաց զնա, ասէր ընդ միտս իւր. սա թէ մարգարէ որ էր, ապա զիտէր թէ ո՛վ և որ պիտի որ կին մերձենայ ի սա. զի մեղաւոր է:

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. Սիմնիս, ունիմ ինչ ասել քեզ: Լա նա ասէ. ասա, վարդապետ:

Լա ասէ. երկու պարտապանք էին ուրումն փոխառուի. մին պարտ էր հինգ հարիւր դահեկան, և միւսն յիսուն. և իբրեւ ոչ գոյր նոցա հատուցանել, երկոցունց շնորհեաց. արդ ասա՝ ո՛վ առաւել սիրեցէ զնա:

Ասէ Սիմնիս. ինձ այսպէս թուի՝ եթէ որում՝ զբազումն շնորհեաց: Լա նա ասէ ցնա. ուղիղ դատեցար:

Լա դարձեալ ի կինն կողմն, ասէ ցրիմնիս. տեսանես զայս կին. մօտ իտուն քո՝ ջուր ոտից իմց ոչ ետուր, իսկ սա արտասուօք իւրովք եթաց զոտս իմ, և հերով իւրով ջնջեաց. համբոյ մի զու ոչ ետուր ինձ, սա առաւել յորմէ հետէ մօտալ եմ՝ ոչ դադարեաց ի համբուրելոյ զոտս իմ. իւղով զլլուի իմ ոչ օժեր, սա իւղով առնուի եօժ:

Վ ասն որոյ ասեմ քեզ թողեալ լեցին ամա մեզք իւր բազումք: զի յոյժ սիրեաց զնա զի որում շատ թողուցու՝ շատ սիրէ, և որում սակաւ՝ սակաւ:

Լ և ասէ ցնա, թողեալ լեցին քեզ մեզք քո:

Լ և սկսան որ բազմեայն էին ընդ նմա՝ ասել ընդ միտս իւրեանց. ո՞վ է սա՝ որ զմեզս թողու:

Լ և նա ասէ ցկինն. հաւատք քո կեցուցին զքեզ, երթ ի խաղաղութիւն:

Ճաշու Սղմ. Երկ.

Բայց անգղամն ի սրտի իւրում թէ ոչ զոչ Բատուած, ազակունեցան և սղծեցան յանրկնութեան իւրեանց, և ոչ որ է, որ առնէ զբաղցրութիւն Բատուած յանուան քում: Աւելնողիւր Բատուած:

Ընթերցուածս ի Վործոյ Բաբելոց:
(Պ. Ժ. Կ. Ե. 24):

Ե ի վաղև անդր մտին ի Աեսաբիա և Վուսնէլիոս մնայր նոցա. կոչեցեալ զազգաստոյնն իւր և զկարեւոր բարեկամն:

Լ և զի և մտանելն Պետրոսի, ընդ առաջ եղև Վուսնէլիոս, անկեալ առ ոտան նորա երկիր պազանէր:

Լ և Պետրոս կանգնեաց զնա և ասէ. յոտն կաց, և ես ինքն մարդ եմ:

Լ և խօսելով ընդ նմա եմուտ ի ներքս, և գտանէր անդ ժողովեալ զբաղումս:

Լ և ասէ ցնոսա, դուք ինքնին զիտէք՝ որպէս անմարթ է առն շրէի հպել կամ մերձեանալ առ այլազգի. և ինձ Բատուած եցոյց՝ մի զոք խառնակ կամ անսուրբ ասել ի մարդկանէ:

Վ ասն այսորիկ և առանց ընդ բանս ինչ ասելոյ եկի կոչեցեալ. բայց արդ հարցանեմ, յի՞նչ պէտս կոչեցէր զնա:

Լ և Վուսնէլիոս ասէ. յառաջ քան ըզջորս աւուրս մինչ ցայս ժամ՝ կայի յաղօթքս յինն ժամն ի ասան իմում՝ և ահա այր մի եկն և եկաց առաջին իմ ի հանդերձս սպիտակա, և ասէ. Վուսնէլիէ, լսել եղևն աղօթք քո, և ողորմութիւնք քո յիշեցան առաջին Բատուածոյ:

Լ և արդ յղեալ արս ի հօղովէ, և կոչեալ զՍիմոնն՝ որ կոչեցեալն է Պետրոս. սա մը-

տեալ է ի տուն Սիմոնի ուրումն խաղախորդի մերձ ի ծով. որ եկեացէ և խօսեացի ընդ քեզ:

Լ և ես իսկ և իսկ յղեցի առ քեզ. դու բարոյք արարեր զի եկիր. արդ ամենեքեան մեր առաջին Բատուածոյ կամք, լսել զամենայն որ հրամայեալ է քեզ ի հետննէ:

Լ քաց Պետրոս զերանս իւր, և ասէ. ճշմարտութեամբ հասեալ եմ, զի ոչ զոյակ նառութիւն առաջին Բատուածոյ. այլ յամենայն ազգս՝ որ երկնէն ինձանէ և գործնն զարդարութիւն ընդունելի է նմա:

Չ բանն առաքեաց որոյոցն Վարայելի՝ աւետարանել զխաղաղութիւն ի ձեռն Հիսուսի Վրիստոսի. սա է ամենայնի Տէր:

Վուր ինքնին զիտէք զբանն, որ եղև ընդ ամենայն շրէաստան սկսեալ ի Վալիլէէ, յետ մկրտութեան՝ զոր քարոզեաց Հովհաննէս, զՀիսուս որ ի Վաղարկէթէ, զոր էօծն Բատուած շողով սրբով և զօրութեամբ. որ շրջեցաւ բարի առնել՝ և բոլորէկ զամենայն ըմբռնեալն ի սատանաւ յէ, զի Բատուած էր ընդ նմա:

Լ և մեր վկայեմք ամենայնի զոր արար յերկրին շրէաստանի և յԱրուսաղէմ. զոր և սպանին կախեալ զիայտէ. զնա Բատուած յարոյց յերրորդ աւուրս, և ետ նմա յայանի լինել, ոչ ամենայն ժողովողեանն, այլ մեզ վկայեցա՝ յառաջագոյն ընտրելոցս յԲատուածոյ, որք և կերպք և արբաք ընդ նմա յետ յարութեան նորա ի մեռելոց:

Լ և պատուիրեաց մեզ քարոզել ժողովրդեանն և վկայութիւն զնել թէ նա է սահմանեալն յԲատուածոյ զատուոր կենդանեաց և մեռելոց. նմա ամենայն մարգարէքն վկայեն, թողութիւն մեզաց առնուլ անուամբ նորա ամենայն հաւատացելոց ի նա:

Լ և մինչդեռ խօսէր Պետրոս զբանս զայս, հանգեաւ շողին սուրբ իվերայ ամենեցուն՝ որ լսէին զբանն:

Չ արմաղանն՝ որք ի թմբախաղութեն անտի հաւատացեալք եկեալ էին ընդ Պետրոսի, զի և ի հիմնոսս պարզէր շողոյն սրբոյ զեղովն. քանզի լսէին ի նոցանէ խօսել լեզուս և մեծացուցանել զԲատուած:

Հայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս. միթէ զժուրն որ արդելով կարէ առ ի չը-

մկրտելոյ զտառ, որք և զՀոգին սուրբ ընկալան՝ որպէս և մեք:

Եւ հրամայեաց նոցա մկրտել յանուն Տեառն Հիսուսի Վրիստոսի. յայնժամ աշակեցին զնա լինել անդ աւուրս ինչ:

Աղմ. ձեռն:

Վազեա Արտաստեղծ՝ զՏէր:

Պետրոսի աստեղծոյն ի Ալեքս. գիկեայ Բ. առջին ինդիմոյն և ընթերցուածս. (ՀԷ. Գ.):

Այնպէս և կանայք հնազանդ լինել տրանց իւրեանց, զի եթէ իցեն նորա ապրտամբք ի բանէ անտի, յաղագս կանանց զնացից և առանց բանին իսկ շահեցին, զի տեղ երկուգիւ զձեր պարկեշտ գնացաւ:

Արց լինիցի ոչ արտաբուստ հիսուս և ոսկէհու ծամակալօք կամ պաճուճեալ ըզգեստուք զարդ. այլ ծածուկ արտին մարդն, անեղծութեամբ հեղօթեան և հանգարտութեան Հոգւոյն, որ է առաջի Բատուծոյ բազմապատիկ:

Քանզի արպէս երբեմն կանայք՝ որք յուսացեալ էին յԱստուած, զարդարէին զանձինս հնազանդել իւրեանց արանց:

Արպէս և Սարգս՝ զի հնազանդ էր Բերաճառու, և տէր իւր կոչէր զնա. որոյ եղբորսն դուք որդիք. բարեգործք էին, և ոչ կասկածէին՝ և ոչ իմիռջէ ինչ երկուղէ:

Այնպէս և արք իմաստութեամբ բնակեցին ընդ նոսա. իրբե տկար անօթոյ առնիցեն պատիւ կանանց՝ և իրբե ժառանգակցաց շնորհացն կենաց. զի մի՛ խափան լինիցին աղօթ իցն ձերոց:

Եւ զլուխ ամենայնի, զի համամարք իցէր, համակարիք, եղբայրամեքք, աղնուադութք, խոնարհք:

Այլ չար փոխանակ չարի հատուցանել, կամ բամբասան ընդ բամբասանաց, այլ զնորին հակառակն՝ օրհնել. զի յայս իսկ կուեցարուք՝ զի զօրհնութիւն ժառանգիցէք:

Աղմ. ԿԳ.

Սիւն. Բեղ վայելէ որհնութիւն Աստուած իսկոն և քեզ տացին տղերք Արտաստեղծ:

Արքայ Բ. Եստրանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հոգւանուս. (ՀԷ. Գ.):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Իրբե գիտաց Հիսուս՝ եթէ լուսն փարեցիցին, եթէ Հիսուս բաղում աշակերտս առնէ, և մկրտէ քան զՀովհաննէս. քանզի ոչ եթէ Հիսուս ինքնին մեկրրտէր, այլ աշակերտքն նորա, եթոյ զՀրէաստան երկիր, և եկն միւսանգամ ի Վաղիկեա:

Եւ էր նմա անցանել ընդ Սամարիա:

Վայ նա ի քաղաք մի Սամարացոց՝ որում անունն էր Սիւբար մերձ ի գեօզն, զոր ետ Հակովբ որդւոյ իւրում Հովսէփաց. և անդ էր աղբիւր մի Հակովբայ: Աւ Հիսուս վաստակեալ ի ճանապարհէն՝ նրատէր ի վերայ աղբերն, և էր ժամ իրբե վեցերորդ:

Վայ կին մի ի Սամարեայ հանել ջուր. առէ ցնա Հիսուս. տուր ինձ բմբղ:

Օհ աշակերտքն նորա երթեալ էին ի քաղաք անդ՝ զի կերակուրս գնեցեն:

Ետէ ցնա կինն Սամարացի. դու որ Հրբեայդ ես, զեանդ յինէն բմբղ ինդրեա ի կոտէ Սամարացոյ: Օհ ոչ երբեք խառնակին Հրբայք ընդ Սամարացիս:

Պատասխանի ետ նմա Հիսուս և ասէ. եթէ գիտէիր դու զգարդեան Բատուծոյ, և ոյլ է՝ որ ասեղ ցբեղ՝ թէ տուր ինձ բմբղ, դու արդեօք ինդրէիր ի նմանէ, և տայր քեզ ջուր կենդանի:

Ետէ ցնա կինն. Տէր, դու քանզի և զոյլ իսկ ոչ ունիս, և ջրհորս խոր է, իսկ արդուստի՞ ունիցիս զջուր կենդանի: Այլ եթէ դու մեծ ինչ որ իցես քան զհայրն մեր Հակովբ՝ որ զայս ջրհոր ետ մեզ, և ինքն աստի էարք՝ և որդիք նորա ես խաշկնք նորա:

Պատասխանի ետ նմա Հիսուս և ասէ. ամենայն որ բմբղ ի ջրոյ յայդմանէ, միւսանգամ ծարաւէ. բայց որ բմբղ ի ջրոյն՝ զոր ես տաց նմա, մի՛ ծարաւեցէ յառիտեան. այլ ջուրն զոր ես տաց նմա, եղիցի ի նմա աղբիւր ջրոյ լոկեկոյ ի կեանս յառիտեալկանս:

Ետէ ցնա կինն. Տէր, տուր ինձ ոչուրն զայն, զի մի՛ ծարաւեցից՝ և մի՛ եկից այսր հանել ջուր:

զանքանիս իւր. և ի սերմանէն իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանապարհս և եղև կոխան, և թռչունք երկնից կերան գնա:

Եւ այլն անկաւ յապտամի, և ընդ բուսանէն՝ չորացաւ առ իշղոյէ՝ հիւծոյ:

Եւ այլն անկաւ ի մէջ փշոց, և ընդ նրմին բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին գնա:

Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի և պարարտ, և բուսեալ արար պտուղ հարկութեամբ: Գայս իրբև խօտեցաւ, ասէ. որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:

Հարցանէին գնա աշակերտն՝ թէ զի նշ իցէ առական:

Եւ նա ասէ. ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեան Բաղդադ, բայց այլոցն առակօք, զի տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն, և լուիցեն՝ և մի՛ իմացցին:

Բայց առական այս ինչ է. սերմն՝ բանն Բաղդադ է. և որք առ ճանապարհսն, այնորիկ են՝ որ լսեն, և ապա գայ ստատանայ՝ և հանէ զբանն ի սրտից նոցա, զի մի հաւատացին և ապրեցին:

Եւ որք յապտամին, որք յորժամ լըսիցեն՝ խնդութեամբ ընդունին զբանն, և արմատս ոչ ունիցին. որք առ ժամանակ մի հաւատան, և ի ժամանակի վերժութեան հեռանան:

Իսկ որ ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նորա են, որ իրբև լսեն զբանն՝ և ի հողս և ի մեծութիւն և ի ցանկութիւն աշխարհիս ըզբաղեալ՝ հեղձնուն և անպտուղ լինին:

Իսկ որ յերկիրն պարարտ, որոց բարձր և զուարթակն սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդունին, և տան պտուղ համբերութեամբ:

Ո՛ր որ լուցանէ ճրագ և թագուցանէ ընդ կարասեաւ, կամ դնէ ընդ մահճօք. այլ ի վերայ աշտանակի դնէ, զի որ մտանեն՝ զլոյս տեսցեն:

Չիք ինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտ լեցի, և ոչ գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի և եկեացէ ի յայտ:

Տեսէք այսոհետև զեարդ լսէք. զի որք գուցէ՝ տացի նմա, և յոր ոչն գուցէ՝ և զոր կարծէն թէ ունիցի՝ բարձցի ի նրմանէ:

Եկին առ նա մայրն և եղբայր իւր, և ոչ կարէին հասանել ի նա վասն բազմութեանն:

Եղբ. եղև նմա և ասեն. մայր քո և եղբայրք քո կան արտաքոյ՝ և կամին ըզքեղ տեսանել:

Եւ ասէ ցնտաւ մայր իմ՝ և եղբայրք իմ սորա են, որ զբանն Բաղդադ լսեն՝ և առնեն:

Հայտ. Սղմ. Եւ:

Աղբրման ինձ Բաղդադ, զի կոխեաց զիս մարդ. զորհանապաղ պատեալովմբն նեղեցին զիս: Աղբրմաւ, իսկ որդարեւ:

Բնիկ երցուածս ի Վարձոյ Բաբելոնի
(Վ. Ժ. Բ.):

Լուան առարեալքն և եղբայրն՝ որք էին ի կողմանս Հրեատանի, զի և ի հեթմանոս ընկալան զբանն Բաղդադ:

Բայց յորժամ ել Պետրոս յառաւելմ, խղճէին ի նմանէ որ ի թրխատութենէ անտի հաւատացեալքն, և ասէին, եթէ եմուտ առ արս անթրիստս՝ և եկեր ընդ նոսա:

Եւ սկսաւ Պետրոս պատմել նոցա կարգաւ՝ և ասէ. ես էի ի բաղարին Յովսէփ յաղթս, և տեսի զարմացման տեսիլ, իձանել անօթ ինչ իրբև կտաւոյ մեծի, զշորեցունց տունոց կախեալ յերկնից՝ և հասա մինչև առ իս. յոր պշտեալ հայէի, և տեսի զշորեցունսն երկրի և զգազանս և զսողունս և զթռչունս երկնից. և լուայ բարբառ, որ ասէր ցիս. արի, Պետրոս, զեն և կեր. և ասեմ. քաւ լեցի, Տէր, զի խառնակ ինչ և անսուրբ ոչ երբէք եմուտ ի բերան իմ:

Պատասխանի ետ ինձ երկիցս անգամ բարբառն յերկնից, զոր Բաղդադ սրբեաց՝ դու մի՛ խառնակ համարիր. այս եղև երկցիս, և վերացաւ դարձեալ ամենայն անօթ յերկնս:

Եւ ահա անդրէն երեք արք եկին կացին առ ապարանիցն՝ ուր ենն էի, առաքեալք ի Վեսարեայ առ իս. և ասէ ցիս հողին՝ երթալ ընդ նոսա, և մի՛ ինչ խղճել. եկին ընդ իս և սորա վեցերկն եղբայրքս, և մտաք ի տուն առնն այնորիկ:

Եւ պատմեաց մեզ՝ որպէս ետես զճրեշտովն ի տան իւրում, զի կայր և ասէր

ցնաւ, առաքեալն ի Հայաստան, և կոչեալ զՍիմոն-
վոն զկոնեցեալն Պետրոս, որ խօսեցեց ըստ
նրա ընդ քեզ, որով կեցցես զու և ամե-
նայն տուն քո:

Եւ իբրեւ սկսայ խօսել՝ եկն Հոգին սուրբ
ի վերայ նոցա՝ որպէս ի վերայ մեր ի ըս-
կըբանն:

Յիւնացի զբանն Տեառն զոր ասերն. Յով-
հաննէս մկրտեաց ի Նուր, բայց զուր մը-
կրտիցիք ի Հոգին սուրբ:

Իսկ եթէ զհասարակաց պարզեն ետ Մա-
տուած նոցա որպէս և մեզ՝ ի հաւատալն
ի Տէր Յիսուս Քրիստոս, եւ զե՛նչ կարող
էի արդելու զՄատուած:

Եւ լուեալ զայս՝ լուեցին, և փառաւոր
առնեկին զՄատուած և ասեկն. ուրմն և
ի հեթանոսն ետ Մատուած զապաշխարու-
թիւն կենաց:

Եւ ցրուեալքն ի նկզովմենէն որ եղե ի
վերայ Առեփանոսի՝ հասին մինչեւ ի Փիւնի-
կէ և ի Ախպրոս և յԱնտիոքիա՝ ոչ ումեք
խօսեցն զբանն՝ բայց միայն Հրէից:

Եւ էին ոմանք ի նոցանէ արք Ախպրա-
ցիք և Ախրենացիք, որք մտեալ յԱնտիոք՝
խօսեկն ընդ Հոգին, աւետարանեալ Տէր
զՅիսուս:

Եւ էր ձեռն Տեառն ընդ նոսա, և բազ-
մով ինն հաւատացեցող դարձաւ ի Տէր:

Եւ եղև բանն այս յափանջս եկեղեց-
ւոյն որ էր յԱրուստղէս՝ վասն նոցա. և
առաքեցին զՆառնարոս մինչեւ յԱնտիոք:

Ար իբրեւ եկն ետեւ զնորհան Մատու-
ածոյ՝ ուրախ եղև, և մխիթարէր զամենեանն՝
յոժարութեամբ արտի կալ նոցա ի Տէր. զի
էր այր զուարթամիտ և լի Հոգով սրբով
և հաւատովք. և յաւելաւ ժողովուրդ բա-
զում Տեառն:

Եւ ել ի Տարսն ինդրել զՍաւղոս, և զԲ-
տեալ քնաւ էաձ յԱնտիոք:

Եւ եղև նոցա զամն ողջոյն ժողովել յե-
կեղեցին, և ուսուցանել ժողովուրդ բա-
զում, և անուանել նախ յԱնտիոք զաշա-
կերտեալն քրիստոնեայս:

Ս. Գ. Բ.

Բարձր արարէք զՏէր Մատուած մեր. երկիր պաղէք ի
թառն սուրբ նոցա. զի սուրբ է Տէր Մատուած մեր:

Պետրոսի առաքելոյն ի Վաթն գիկեայց Մատուածն ինդիկոյն
է ընթերցուածս. (Հ. Գ. Զ. 10):

Օ. ի որ կամի զկեանս սիրել, և տե-
սանել զուրա իւր ի բարութեան, լուե-
ցուցէ զեզու իւր ի շարութեանէ, և ըզը-
թունս իւր ի խօսեցող զննգութիւն. խո-
տորեցի ի շարէ և արասցէ զբարի, խընդ-
րեցէ զնազաղութիւն և երթիցէ զհնա
նորա. զի աշք Տեառն ի վերայ արդարոց,
և ափանջք նորա յաղթան նոցա. երեսը
Տեառն ի վերայ շարագործաց:

Եւ սկիցէ որ շարարիցէ զձեզ, եթէ
զուր բարոյն նախանձաւորք լինիցիք:

Եւ եթէ և շարարիցիք եւս յաղապս ար-
դարութեան, երանելի էք. բայց յերկիւ-
ղէ նոցա մի՛ երկնիցիք, և մի՛ խառնաճեր.
այլ զՏէր քնոյն զՔրիստոս սուրբ առնիճիք
ի սիրտս ձեր:

Պատրաստք իցէք տալ պատասխանի
ամենայնի՝ որ խնդրիցէ զբանն՝ որ է վա-
սըն յուսոյն ձերոյ. այլ հեղութեամբ և եր-
կիւղել ունիցիք բարս քաղցունս. զի որով
շարախօսիցեն զձե՛նչ՝ յամօթ լիցին, որք
բամբասան զձեր բարոք քնացս ի Քրիս-
տոս:

Օ. ի լաւ է բարեգործաց, եթէ կամիցն
լստ Մատուածոյ կամացն շարարել՝ քան
շարագործացն. զի եւ Քրիստոս մի անդամ
վասն մեզաց ի վերայ մեր մեռաւ, արդարն
ի վերայ անարդարոց. զի զմեզ մերձեցու-
ցէ առ Մատուած. զի թէպէտ և մեռաւ
մարմնով, այլ կենդանի է հոգով:

Արով և ողւոյն որ էին ի բանտին, եր-
թեալ քարոզեաց, երբեմն ապստամբելոյն,
յորժամ ներէր նոցա Մատուածոյ երկայնմը-
տով ինն յաւուրս Նոյի՝ յորս տապանն
կազմէր. յորս նաւազունք, այս ինքն՝ ողիք
իրեւ ութ ապրեցան ի ջրոյն:

Ար և զձեզ լստ նմին օրինակի կեցու-
ցէ մկրտութիւնն. ոչ զմարմնոյ ազուն ի
բաց ընկնելով, այլ զբարոք մտացն հան-
դէս առ Մատուած, ի ձեռն յարութեանն
Յիսուսի Քրիստոսի. որ է ընդ աջմէ Մա-
տուածոյ երթեալ յերկինս, ի հնազանդել
նմա հրէշտակաց և իշխանութեանց և զօ-
րութեանց:

Ս. Գ. Բ.

Երև. Տէր ԲՆՀ կայսրն ի խորանի լուսն. կամ ԲՆՀ ընակեցի ի լուսն
սուրբ քո:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոս
Հոսանիս. (ԶԼ. Դ. ԶԷ. 24):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Հողի է Բառուած, և երկրպագուացն
Նորա՝ հոգւով և ճմարտութեամբ
պարտ է երկիր պազանել:

Եսէ ցնա կինն. գիտեմք զի մեփա զայ՝
անուանեալն Վրիստոս, յորժամ եկեցէ,
նա պատմեցէ մեզ զամենայն:

Եսէ ցնա Հիսուս. ես եմ, որ խօսիմն
ընդ թեզ:

Եւ յայն բան եկին աշակերտքն Նորա,
և զարմանային զի ընդ կնոջն խօսէր. բայց
ոչ որ ասաց ի նոցանէ թէ զի՞նչ խնդրես,
կամ զի՞նչ խօսիս ընդ զմա:

Եթող կինն զսփոքն իւր և չորաւ ի
քաղաքն, և ասէ ցմարդիկն. եկայք տե-
սէք զայր մի՝ որ ասաց ինձ զամենայն՝ որ
ինչ իմ գործեալ է. մի՞թէ նա իցէ Վրիս-
տոսն:

Ելին ի քաղաքն և զայն առ նա: Եւ
մինչ չե եկեալ էին Նորա, աղաչին զնա
աշակերտքն և ասէին. ոսրբի, հաց կեր:

Նա ասէ ցնոսա. ես կերակուր ունիմ
ուտել, զոր դուքն ոչ գիտէք:

Եսէին աշակերտքն ընդ միմանս. մի՞թէ
երբ ինչ որ զմա ուտել:

Եսէ ցնոսա Հիսուս. իմ կերակուր այն
է՝ զի արարից զկամն այնորիկ՝ որ առա-
քեացն զես, և կատարեցից զգործն Նորա:

Ոչ դուք ասէք՝ եթէ այլ ևս չորք ա-
միսք են՝ և հունձք զան. ահաասիկ ես
ասեմ ձեզ. համբարձէք զաշս ձեր և տե-
սէք զարտոյայն, զի սպիտակացեալ են և
ի հունձս հասեալ:

Եւ որ հ'նձէն՝ վարձս առնու, և ժողո-
վէ զպրտոյ ի կեանսն յախտենականս. զի
որ սերմանէն և որ հ'նձէ, հասարակ ցըն-
ծացեն:

Հայամ իսկ է բանն ճմարիտ, զի այլ
է որ սերմանէ, և այլ է որ հ'նձէ:

Ես առաքեցի զձեզ հ'նձել՝ զոր ոչ դուք
սերմանեցէք. այլք վաստակեցին, և դուք
ի վաստակս նոցա մտէք:

Եւ ի քաղաքն յայնմանէ Սամարացոց
բազումք հաւատացին ի նա՝ վասն բանի
կնոջն վկայեցոյ՝ եթէ ասաց ինձ զամենայն
որ ինչ իմ գործեալ էր:

Իսկ իրրե եկին առ նա Սամարացիքն,
աղաչէին զնա լինել առ նոսա. և եղև անդ
աուրս երկուս:

Եւ ես բազումք հաւատացին ի նա վասն
բանին Նորա, և ասէին ցլկինն թէ ոչ այ-
սուհետս վասն քո խօսեցդ հաւատամք, զի
մեզէն իսկ լուար ի զմանէ, և գիտեմք ե-
թէ զա է ճմարտիւ փրկիչ աշխտարաց:

Յերեկոյն առաջն Եւստարան:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոս
Սասթէայի. (ԶԼ. Թ. ԶԷ. 35):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ չորէր Հիսուս ընդ ամենայն քա-
ղաքս և ընդ գետս, ուսուցանէր
ի ժողովուրդս նոցա, և քարոզէր զաւետա-
բանն արքայութեան, և բժշկէր զամե-
նայն ակոսս և զամենայն հիւանդութիւնս
ի ժողովուրդեանն:

Եւ տեսալ զժողովուրդսն զթացաւ ի
նոսա, զի էին աշխատեալք և ցրուեալք
իրրե գոլխարս՝ որոց ոչ իցէ Տօլի:

Հայնժամ ասէ ցաշակերտս իւր. հունձք
բազում են՝ և մշակք սակաւ. արդ աղա-
չեցէք զՏէր հ'նձոց՝ զի հանցէ մշակս ի հուն-
ձրս իւր:

Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասան ա-
շակերտսն իւր, ետ նոցա իշխանութիւն
այսոց պղծոց հանել զնոսա, և բժշկել զա-
մենայն ակոսս և զամենայն հիւանդու-
թիւնս:

Եւ առաքելոցն երկոտասանից էին ա-
նուանք այսորիկ. առաջին, Սիմոն՝ անուա-
նեալն Պետրոս, և Նիղդէաս եղբայր Նորա,
Հակովբոս Ծերեղեայ և Հովհաննէս եղ-
բայր Նորա, Փիլիպպոս և Բարդուղիմէոս,
Թովմաս և Սասթէաս մարգար, Հա-
կովբոս Նիքիայ և Ղերէոս՝ որ անուանեցան
Թադէոս, Սիմոն Սանանցի, և Հուդա
Սկարիօտացի՝ որ և մասնայն զնա:

Չնոսա երկոտասանսին առաքեաց Հի-
սուս, պատուիրեաց նոցա և ասէ. ի ձա-

Քանզիկ հրաման տայր այսոյն պղծոյ՝ Եւրանել ի մարդոյ անտիւ. քանզի բազում ժամանակս յափշտակեալ էր զնա, և կտրէր ի շղթայս և պահէր յերկաթս, և խզէր զկապանսն, և վարէր ի զիւէն յանապատ:

Լսարց ցնա Հիսուս և ասէ. զի՞նչ անուն է քեզ: Լս նա ասէ. լեզէոփն: Օ. ի զեք բազումք մտեալ էին ի նա, և աղաչէին զնա՝ զի մի հրաման տացէ նոցա երթալ յանդուռս:

Լս էր անդ երամակ մի խոցից բազմաց արօտական ի լերինս. և աղաչեցին զնա՝ զի հրաման տացէ նոցա մտանել ի նոսա. և հրամայեաց նոցա:

Լս ելեալ զեքն յառնէն՝ մօտն ի խողանն, և զիմաց երամակն ի զահէ անտի ի ծովակն՝ և հեղձաւ:

Իբրեւ տեսին խողարածքն զերսն որ և զէն՝ փախեան, և պատմեցին ի քաղաքին և յաղարակին:

Լս իբրեւ ելին տեսանել զգործն, և ևկին առ Հիսուս և զտին զայրն ուստի զեքն ելեալ էին, զգեցեալ և զպատասցեալ նոստեր առ ոտսն Հիսուսի, և երկեան:

Պատմեցին նոցա որոյ տեսալն էր՝ թէ զմարդ փրկեցաւ զիւրաջարն:

Լս աղաչէր զնա ամենայն բազմութիւնն շուրջ զկողմմիւրն Վերդեասացոց՝ զնալ ի սահմանացն նոցա, քանզի ահիւ մեծաւ տաղնապէին. և նա մտեալ ի նաւ, դարձաւ անդրէն:

Դաշէր զնա այրն ուստի զեքն ելեալ էին՝ շրջել ընդ նմա. արձակեաց զնա և ասէ. դարձ ի տուն քո, և պատմեա՛ զոր միանգամ արար քեզ Լստուած: Վնաց ի քաղաքն՝ և քարոզէր զոր ինչ արար նրմա Հիսուս:

Լս իբրեւ դարձաւ անդրէն Հիսուս, ընկալաւ զնա ժողովուրդն. քանզի ամենեքեան ակն ունէին նմա:

Լս ահա եկն այր մի՝ որում անուն էր Հայրոս, և նա էր իշխան ժողովրդեանն. անկեալ առ ոտսն Հիսուսի, աղաչէր զնա մտանել ի տուն նորա. զի դուստր միամօր էր նորա, ամաց իբրեւ երկրասասնից, և էր մերձ ի մահ: և ընդ երթալն նորա՝ ժողովուրդքն նեղէին զնա:

Լս կին մի էր ի տեսառեսութեան արեան յամաց երկրասասնից, որում ոչ էր լեալ հնար յումրէ բժշկել:

Մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի քանձրս հանդերձի նորա, և նոյնժամայն եկաց ըղետմն արեան նորա:

Լս ասէ Հիսուս. ո՞վ է՝ որ մերձեցաւն յիս: Իբրեւ ամենեքեան ուրանային, ասէ Պետրոս և որ ընդ նմա էին. վարդապետ, ժողովուրդդ պնդեն և նեղեն դքեզ:

Լս ասէ Հիսուս. ոմն մերձեցաւ յիս, քանզի գիտացի՝ եթէ զօրութիւն ել յինէն:

Իբրեւ ետես կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ ի նմանէ, եկն զոգալով՝ և անկաւ առաջի նորա, թէ վասն որոյ իրաց մերձեցաւ ի նա՝ պատմեաց առաջի ամենայն ժողովրդեանն, և թէ որպէս բժշկեցաւ առ ժամայն:

Լս ասէ. քաջայերևաց, դուստր, հաւատք քո կեցուցին դքեզ, երթ իխաղաղութիւն:

Լս մինչդեռ նա խօսէր, զայնմ ի տանէ ժողովրդապետին և ասէ ցնա. մեռաւ դուստրն քո, մի ինչ աշխատառներ զդա:

Խակ Հիսուս իբրեւ լուաւ, պատասխանի ետ նմա և ասէ. մի երկնէր, միայն հաւատած և կեցցէ:

Լս մտեալ ի տունն, ոչ զոր եթող մըտանել, բայց միայն զՊետրոս և զՀակովբոս և զՀովհաննէս, և զՏայր մանկանն և զմայր նորա:

Լային ամենեքեան և կոծէին զնա, և ասէ. մի լայք՝ զի չէ մեռեալ, այլ ննջէ:

Լս նորա ծաղր առնէին զնա, զի գիտէին թէ մեռաւ: Լս նորա հանեալ զամենեկն արտաքս, կալաւ զձեռանէ նորա, բարբառեցաւ և ասէ. արի՛ կաց, մանուկ դու:

Լս դարձաւ հոգի նորա, և կանգնեցաւ վաղվաղակի. և հրամայեաց տալ նմա ուտել:

Լս դարմացան ծնողքն նորա. և նա պատուիրէր մի ումըր ասել որ ինչ եղեն:

Ճաշու Սգմ. ԵԼ:

Փրկեա զիս ի թշնամաց իմոց Լստուած. յայնցանէ զք
յարուցեալ են ի վերայ իմ, աղրեցն զիս Լստուած մեր
մե: Լսիք Լստուած:

Ընդ աւուրան ընդ այնտիկ իջին յաւ-
րուսադեմէ մարգարէք Ռ'նտիոք:
Հարուցեալ մի ոմն ի նոցանէ՝ անուն Վ-
գարոս՝ նշանակեաց հոգւոյն՝ սով մեծ լի-
նել ընդ ամենայն աշխարհ, որ եղև առ
կղարդեալ:

Ի այց յաշակերտաց անտի՝ որպէս զեարդ
կարող որ էր, իւրաքանչիւր որ ի նոցանէ
որոշեցին առաքել ի պէտս կորարցն՝ որ բը-
նակեալ էին ի Հրէաստանի. զոր և արարին
իսկ՝ առաքեալ առ երիցունսն ի ձեռն Իսա-
նարայ և Սաղոսի:

Ի նոյ ժամանակն ընդ այնտիկ էարկ
Հերովդէս արբայ ձեռն՝ շարշարել զոմանս
յիկեղեցւոյն. և սպաս զՀակովբոս զեղբայր
Հովհաննու սրով:

Ի տես եթէ հաճոյ է Հրէիցն, յաւել ևս
ունել զՊետրոս. և էին աւուրք բաղարջա-
կերաց. զոր իրբն կալաւ՝ եղ ի բանտի, և
մատնեաց շորից շորորդաց զնետորաց պա-
հել զնա. և կամեր յետ զատկին ածել
զնա ժողովրդեանն:

Իս Պետրոս ի պահետի էր ի բանտին,
և աղօթք ստեալ լինէին յիկեղեցւոյն վասն
նորա առ Բատուս:

Իրբն կամեցաւ զնա ածել Հերովդէս,
ի զիւրին յայնմիկ էր Պետրոս ի բուն ի-
մէջ երկուց զնետորաց՝ կապեալ կրկին
շղթայիւր, և պահապանքն առաջն զբանն
պահէին զբանտն:

Իս ահա հրեշտակ Տեառն եկն եկաց ի-
վերայ, և լոյս ծագեաց ի տանն և խը-
թեաց զկողմն Պետրոսի, յարայց զնա և
ասէ. արի վաղվադակի: Իս անկան շղթայ-
քն ի ձեռաց նորա:

Իս ասէ ցնա հրեշտակն. ած զգօտի քո,
և արկ զհողաթափս յոտս քո: Իս արար
այնպէս: Իս ասէ ցնա. արկ զձործս քո,
և եկ զկնի իմ:

Իս ելեալ երթայր զՏեառ, և ոչ գիտէր՝
եթէ ճշմարիտ իցէ որ ինչ եղևն ի հրեշ-
տակէն. զի համարէր երազ տեսանել:

Իս իրբն անցին նորա ըստ մի պահ՝ և
բառ երկուս, եկին մինչև ի գուռնն երկա-
թի՝ որ հանէր ի քաղաքն, որ ինքնին բա-

ցաւ նոցա, և մոեալ անցին ընդ փողոց
մի, և վաղվադակի ի բաց եկաց ի նմանէ
հրեշտակն:

Իս Պետրոս իրբն ի միտս եղև, ասէ.
արդ գիտեմ ճշմարիտ եթէ առաքեաց Տէր
զհրեշտակ իւր, և փրկեաց զնա ի ձեռաց
Հերովդի, և յամենայն ակնկալութենէ
ժողովրդեանն Հրէից:

Իս լեալ ի միտս՝ եկն ի տուն Սարեմու
մոր Հովհաննու, որ կոչեցաւն Սարկոս,
ուր էին բազումք ժողովեալ և աղօթս
առնէին:

Իս բաղխեալ զդուրս տանն՝ մտտեաւ
աղախին մի ունկն զնել, որում անուն էր
Հուդիէ. և ծանուցեալ զճայնն Պետրոսի, ի
խնդալոյն ոչ եբաց զգուռն, ի ներքս ըն-
թացեալ պատմեաց, եթէ Պետրոս առ
զբանն կայ: Երբս ասն ցնա. մոլեա: Իս
նա ևս պնդէր՝ թէ պղպտէ: և նորա
ասէին. հրեշտակ նորա իցէ:

Իս Պետրոս ստեալ բաղխէր. իրբն բա-
ցին՝ տեսին զնա և զարմացան:

Իս նա ձեռամբ ցուցանէր նոցա լուել. և
պատմեաց որպէս և Տէր եհան զնա իրան-
տէն, և ասէ. պատմեցէք Հակովբայ և եղ-
բարց զայս: Իս ելեալ զնաց յայլ տեղի:

Իս իրբն եղև այդ, էր խռովութիւն մեծ
ի մէջ զնետորայն. զե՞ արդեօք Պետրոսն
եղև:

Իսկ Հերովդէս իրբն խնդրեաց զնա՝ և
ոչ եղիտ, հարցեալ զպահապանն՝ հրա-
մայեաց սպանանել, և իջեալ ի Հրէաս-
տանէ ի Պետրիա՝ և անդ լինէր:

Իս էր Հերովդէս ցասմամբ ընդ Տիբուցիս
և ընդ Սիդոնացիս. և նորա առհասարակ
եկին առ նա, և իրանի արարեալ ըզլիշա-
տոս սնեկապետ արբային խնդրէին բզ-
խաղաղութիւն վասն կերակրից իրկրին
նոցա յարբառնուտ:

Հաւուր միում յերեւելօ՝ Հերովդէս
զգեցեալ էր զհանգերձ թագաւորութեան
և նստէր յատենի, և խօսէր ընդ նոսա
հրապարակաւ. և ամբոխն աղաղակէր, թէ
Բատուսը բարբառ է, և ոչ մարդայ:

Իս անդէն եհար զնա հրեշտակ Տեառն,
փոխանակ զի ոչ ետ փառս Բատուսի. և
եղեալ որչափեց՝ աստակեցաւ:

Իս բանն Բատուսի աճէր և բաղմանայր:

Տեփն ամենայն ծագը երկրի գիրկով իմն Բստուծոյ մե-
րոյ:

Պետրոսի առաքելոյն ի Վաթնու գիկեայց Բառքին ինքնոյն
է ընթերցուածս. (Հէ. Դ.):

Վերիտոսի շարչարեն մարմնով վասն
մեր, և դուք ինոյն միտս վառեցարուք.
զի որ շարչարի մարմնով՝ դադարէ ի մե-
ղաց. զի մի ևս ըստ մարդկան ցանկու-
թեանց՝ այլ ըստ կամացն Բստուծոյ կեցցէ
զայլ ևս ժամանակն:

Վանգի բառական է անցեալ ժամանակն
լինելոյ կամացն հեթանոսաց, որք գնացին
գիրկով թեամբք, ցանկով թեամբք, գինեհա-
րութեամբք, անառակութեամբք, արբե-
ցութեամբք, անօրէն կռապաշտութեամբք.
որով օտարացեալք՝ ոչ ընդ ձեզ վարին
ի նոյն անկարգութեան գեղեցութիւն, և
հայցոյն. որ տացն պատասխանի այնմ որ
խաղտրաստին ունի գատել գինեղանիս և
զմեռեալս:

Չի ի տոյն իսկ և մեռելոց խոստացեալ
է, զի գատեցին ըստ մարդկան մարմնով,
և կենդանի լիցին ըստ Բստուծոյ հոգ-
ւով:

Վանեցուն վախճան մերձեալ է. զգաս-
տացարուք այսուհետեւ՝ և լիւրք գուար-
թուիք յաշօթս:

Կայն քան զամենայն սէր սերտ ու-
նել ընդ միմեանս. զի սէր ծածկէ զբազ-
մութիւն մեղաց:

Օտարասէրք լինել ընդ միմեանս ա-
ռանց տրտնջելոյ. իւրաքանչիւր որ որպէս
և ընկալու շնորհս ինչ՝ ի միմեանս գնոյն
մատակարարել, իրրե զբարոք հազարապե-
տիս պէսպէս շնորհացն Բստուծոյ:

Եթէ որ խօսիցի՝ իրրե զԲստուծոյ պատ-
գամս. եթէ որ մատակարարիցէ՝ իրրե ի-
զօրութենէ զոր շնորհէ Բստուած. զի
յամենայնի փառաւորեցի Բստուած ի ձե-
ռին Հիսուսի Վերիտոսի, որում փառք և
զօրութիւն յախտանս. ամէն:

Սոց. Դե.

Երև. Տէր թագաւորեաց՝ վայելութիւն զբնացս. պղծեալ Տէր զու-
րութիւն՝ ընդ մէջ իւր կած:

Սրբոյ Բառարանիս Հիսուսի Վերիտոսի՝ որ ըստ
Հոգեւոր. (Հէ. Դ. Եդ. 43):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտոս:

Ե յետ երկուց աւուրց ել անտի և
գնաց ի Վալիկեա:

Չի ինքն իսկ Հիսուս վկայեաց, եթէ
մարգարէ յիւրում գաւառի պատիւ ոչ
ունի:

Եւ յորժամ եկն նա ի Վալիկեա, ըն-
կալան գնա Վալիկեացիքն. զի տեսեալ ևս
էր զամենայն նշանն զոր արար յԱրու-
սաղէմ՝ իտօնին. քանզի և նոքա եկեալ էին
ի տօնն:

Եւ զարձեալ ի Կանա Վալիկեացոց՝ ուր
արար զճուրն զինի. և անդ էր թագաւո-
րազն մի, որոյ որդի նորա հիւանդ կայր ի-
կախաւնաւ:

Կա իրրե լուա, եթէ Հիսուս եկեալ է
ի Հրեաստանէ ի Վալիկեա, եկն առ նա և
աղաչէր՝ զի իջցէ և բժշկեցէ զորդի նո-
րա. քանզի մերձ էր ի մեռանել:

Եւ երբ Հիսուս. եթէ ոչ նշանս ինչ և
արուեստս տեսանէք, ոչ հաւատայք:

Եւ երբ թագաւորազն. Տէր, էջ մինչ
չե մեռեալ իցէ մանուկն իմ:

Եւ երբ Հիսուս. եթէ, որդին քո կեն-
դանի է: Եւ հաւատաց այրն բանին զոր
ասաց նմա Հիսուս, և գնաց:

Եւ մինչդեռ իջանէր, ընդ առաջ եղին
նմա ծառայքն նորա, աւետիս ետուն և
ասեն, թէ մանուկն նորա կենդանի է:

Հարցանէր ցնոսա վասն ժամուն՝ յորում
ապաքինեաց. և ասեն ցնա. երեկ յեօթ-
ներորդ ժամն եթող զնա ջերմն:

Կիտաց հայրն նորա եթէ յայնմ ժա-
մու, յորում ասացն ցնա Հիսուս՝ թէ որ-
դին քո կենդանի է. և հաւատաց ինքն և
ամենայն տուն իւր:

Չայս զարձեալ երկրորդ նշան արար
Հիսուս՝ եկեալ ի Հրեաստանէ ի Վալիկեա:

Յերեկոյն առաջն Բառարան:

Արքայ Աւետարանիս Ախուսի Վարխտոսի՝ որ ըստ
Մարտիրոսի (ԷԼ. Ժ. 57. 16) :

Տերն մեր Ախուս Վարխտոս ասէ :

Ահաւսիկ եւ առաքեմ՝ զձեզ իբրեւ
զոշնարս իմէջ՝ դայոցդ, եղբարք, այ-
սուհետեւ խորագէտք իբրեւ զօձս, և միա-
միտք իբրեւ զաղանիս :

Չգոյշ լինիջէք ի մարդկանէ. զի մատ-
նեացն զձեզ յատենաս, և ի ժողովուրդս
իւրեանց տաննեացն զձեզ, և առաջիկա-
տաւորաց և թագաւորաց տանիցն զձեզ
վասն իմ, ի վկայութիւն նոցա և Տեմա-
նոսաց :

Եւ յորժամ մատնիցն զձեզ, մի հո-
գայցէք թէ որդէս կամ զե՛նչ խօսիցիք.
զի տացի ձեզ ի ժամուն յայնմիկ զենչ խօ-
սիցիք. զի ոչ եթէ դուք իցէք որ խօսի-
ցիքն, այլ ռօղին շօր ձերոյ՝ որ խօսիցի ի-
ձեզ :

Մատնեցէ եղբայր զեղբայր ի մահ, և
հայր՝ զորդի. և յառնիցեն որդիք ի վերայ
հայր և սպանանիցեն զնոսա, և եղիջէր
տունեցեալք յամենեցունց վասն անուան ի-
մոյ. իսկ որ համբերեցէ իսպառ՝ նա կեց-
ցէ :

Եւ յորժամ հալածիցն զձեզ ի քաղա-
քէս յայտնանէ՝ փախիջէր յայլ, և եթէ
յայտնանէ հալածիցն զձեզ՝ փախիջէր ի-
միւսն. ամէն ասեմ ձեզ, ոչ սպառեալէք
զքաղաքս խարայիլի՝ մինչև եկեացէ որդի
մարդոյ :

Այն է աշակերտ առաւել քան զվարդա-
պետ, և ոչ ծառայ քան զտէր իւր. շատ
իցէ աշակերտին՝ եթէ եղիցի իբրեւ բզկար-
դապետ իւր, և ծառային՝ իբրեւ զտէր իւր :

Եթէ զտանուտէրն բէեզգերուզ կոչեցին,
որչափ և սառաւ զքնտանիս նորա :

Մի այսուհետեւ երկնիցիք ի նոցանէ. զի
ոչ ինչ է ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեցի, և
զազանի՝ որ ոչ ծանիցի :

Չոր ասեմ ձեզ ի խաւարի՝ ասացէք ի-
ւրոյս, և զոր լսէք յունկանէ՝ քարոզեցէք
ի վերայ տանեաց :

Եւ մի երկնիցի յայնցանէ՝ որ սպանա-
նեն զմարմին, և զողի ոչ կարեն սպանա-
նել : Եւ երկերուք դուք առաւել յայնմա-

նէ՝ որ կարողն է զողի և զմարմին կորուսա-
նել ի զեհննի :

Այն ապաքէն երկու ճնճուկք զանկի
միոջ վաճառին, և մի ի նոցանէ յերկիր ոչ
անկցի առանց շօր ձերոյ :

Եւ ձեր և ամենայն իսկ հեր զիւրոյ
թուեալ է. և արդ մի՞ երկնիցիք՝ զի լսա-
ւէք քան զբաղում ճնճուկս :

Եւ մենայն որ խոստովանեցի յիս առաջի
մարդկան, խոստովանեցից և ես զմանէ
առաջի շօր իմոյ որ յերկինսն է :

Եւ որ ուրաքի զիս առաջի մարդկան,
ուրացայց և ես զնա առաջի շօր իմոյ՝ որ
յերկինսն է :

Մի համարիք եթէ եկի արկանել խա-
ղաղութիւն յերկիր. ոչ եկի արկանել խա-
ղաղութիւն, այլ սուր : Վասնզի եկի քակել
զայր ի հօրէ իւրմէ, և զգուստր ի մօրէ իւր-
մէ, և զհարսն ի սկեարէ իւրմէ, և թշնա-
միք առն՝ ընտանիք իւր :

Ար սիրէ զհայր կամ զմայր առաւել քան
զիս, ոչ է ինձ արժանի : Եւ որ սիրէ զուստր
կամ զղուստր առաւել քան զիս, չէ ինձ
արժանի :

Եւ որ ոչ առնու զիսա՝ իւր և զայ բզ-
կնի իմ, չէ ինձ արժանի :

Ար զտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և
որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա :

Ար ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ
զիս ընդունի՝ ընդունի զառարիշն իմ :

Մեկեց. Աշիշէլ : Մեհ : Համբարմի ԸԷ. Առաւելուն Երեմ ԷԷ.
Երմանիս Աւետարան :

Արքայ Աւետարանիս Ախուսի Վարխտոսի՝ որ ըստ
Մարտիրոսի (ԷԼ. Գ. 57. 10) :

Եւ Տերն մեր Ախուս Վարխտոս :

Եւ իբրեւ եղև առանձինն, հարցին ցնա
որ զնախնէ էին աշակերտոյն հան-
դերձ՝ զառաւկան :

Եւ ասէ ցնոսա. ձեզ տուեալ է զիտել
զխորհուրդս արքայութեան Վաստուոյ. բայց
նոցա որք արտաբերին են՝ ամենայն ինչ ա-
ռաւիք լինի. զի տեսանելով տեսցեն՝ և մի
տեսցեն, և լսելով լսիցեն՝ և մի իմաս-
ցին, զի մի երբէք դարձցին՝ և թողցի նո-
ցա :

Լա ասէ ցնտա՝ ո՛չ գիտէք դառակս զոցս
և զինորդ դամնայն առական գիտիցէք:

Որ սերմանէն՝ զբանն սերմանէ:

Լա նորա են որ առ ճանապարհան,
ուր բանն սերմանի, և յորժամ լսեն զնա,
զայ աստանայ՝ և հանէ զբանն սերմանեալ
ի սիրտս նոցա:

Լա նորա են որ յապառաժին սերմանեցան,
որք յորժամ լսիցեն զբանն, վաղ-
վաղակի խնդովեամբ ընդունին. և զի ո՛չ
ունին արմատս յանձինս, այլ առ ժամանակ
ամ մի են, ապա ի հատանել նեղովեան
կամ հալածման վասն բանին՝ վաղվաղակի
զայլժակղեն:

Իսկ որ ի մէջ փռոցն սերմանեցան, նորա
են՝ որ իրեն զբանն լսեն, և հոգք աշխարհ-
հա և պատրանք մեծովեան մատնեն և
հեղձուցանեն զբանն՝ և անպատու լինի:

Լա նորա են որ յերկիրն բարւոյք սերմանեցան,
որք լսեն զբանն և ընդունին, և
տան պտուղ, ընդ միոյ երեսուն, և ընդ միոյ
վաթիսուն, և ընդ միոյ հարիւր:

Հարով՝ ԱՅ՝ ԲՆ՝ ՈԲՆ՝ Լարց ԲԷ՝ Ո՛ր յերկրին զնն՝ Լա աս-
տա՝ Լա աստան:

Որոյց Լա աստանին Ախուսի Քրիստոսի՝ որ բառ
Ղուկասու. (Ժ. Լ. Խ.):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս:

Եւ Կոչեցեալ զերկոտասան առաքեալսն՝
և առ նոցա զօրովին և իշխանու-
թիւն ի վերայ ամենայն զիւաց, և բժշկել
զհիւանդութիւնս:

Լա առաքեաց զնոսա քարոզել զարքա-
յութիւնն Լստուծոյ, և բժշկել զախտա-
ժէտս:

Լա ասէ ցնտա՝ մի՛ ինչ բառնայք ի ճա-
նապարհ, մի՛ գառազան և մի՛ մախաղ, մի՛
հաց և մի՛ արծաթ, և մի՛ երկուս հան-
դերձս ունիցիք:

Լա յոր տուն մտանիցէք՝ անդ ազնիւք,
և անտի գնացէք:

Լա որք ո՛չ ընդունիցին զձեզ, յորժամ
եղանիցէք ի քաղաքէն յայմանէ, զփոշն ու-
տից ձերոց թօթափեալիք ի վկայութիւն
նոցա:

Լա երեւոյ շրջէին ընդ քաղաքս և ընդ
զեօղս, աւետարանէին և բժշկէին ընդ ա-
մենայն տեղիս:

Լա Լեւոյդէս շորորդապետ զգործ-
արն ամենայն, և զարմանայր վասն ասելոյն
յոմանց, եթէ հօլհանէս յարեալ ի մե-
ռելոց, և յոմանց՝ թէ Լիզիս յայտնեցաւ,
և յայլոց՝ եթէ մարգարէ ոմն յառաջնոցն
յարեալ:

Լսէ Լեւոյդէս. զհօլհանէս ևս զվտա-
տեցի. իսկ սա ո՛վ իցէ զորմէ զայսպիսի
իրս լսեմ: Լա խնդրէր տեսանել զնա:

Պարձան առաքեալքն, և պատմեցին
նմա զամենայն զոր արարին: Լա առեալ
զնոսա՝ խուսեաց առանձինն ի տեղի անա-
պատ քաղաքի միոյ, որում անուն էր Բեթ-
սայիդա:

Լա ժողովուրդքն իրեն զիտացին, զը-
նացին զհետ նորա. և ընկալեալ զնոսա
խօսէր ընդ նոսա վասն արքայութեան Լս-
տուծոյ, և որոց պէտք էին բժշկութեան
բժշկեր:

Լա օրն սկսաւ տարածամել մատնան
երկոտասանք և ասն ցնա. արձակեալ ըզ-
ժողովուրդս, զի երթեալ շուրջ ի զեօղսն
և յաղարակս հանդիցեն, և զտցեն կերա-
կուր. զի աստ յանապատի տեղւոյ կմբ:

Լսէ ցնտա. դուք տուք զոցա ուտել:
Լա նորա ասեն. ո՛չ զոյ մեր աւելի քան
զհինգ նկանով և զերկուս ձկունս. բայց
եթէ երթիցուք զնեցուք բաւական ժո-
ղովրդեանդ կերակուր:

Քանզի եին արք իրեն հինգ հազար:
Լսէ ցաշակերտսն. բազմեցուցէք զզոսա
զասա զասա, յիսուն յիսուն:

Լա արարին այնպէս, և բազմեցուցին
զամենեանս:

Լա առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս
ձկունսն, հայեցաւ յերկինս՝ օրհնեաց, և
երեկ և տայր ցաշակերտսն արկանել ժո-
ղովրդեանն:

Արան և յաղեցան ամենեքեան, և բար-
ձին զնշխարս կոտորոցն երկոտասան սու-
կառի:

Տառու Սղմ. ԿԷ:

Բայց միայն Լստուծոյ հնազանդ լըր անձն իմ. զի ի նը-
մանէ է ինձ փրկութիւնս Լստուած Լստուած: Լա ր
Լստուած:

Արոյ Լատարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Յօհաննու. (Հ. 12):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Յետ այսորիկ տուն էր Հրէից, և ել
Հիսուս յերուսաղէմ:

Եւ էր յերուսաղէմ ի Պրովզատիկէ ա-
ւազանին՝ որ կոչէր Երբայեցեքէն բեթճեզ-
գայ՝ Տինգ սրահ. յորս անկեալ զնէր բազ-
մութիւն յոյժ Տիւանդաց, կուրաց, կաղաց,
գօսացեցող, որ ակն ունէին ջրոցն յուզելոյ:

Եւ Տրեշտակ Տեառն բոտ ժամանակի
իջանէր յաւազանն՝ և յուզէր զճուրան,
և որ նախ ի շարժումն ջուրցն իջանէր՝ բը-
ժչկէր, ոչ ունելով նշան Տիւանդութեան:

Եւ անդ էր այր մի՝ որոյ երեսուն և
ութ ամ էր ի Տիւանդութեան իւրում. ըզ-
նա իբրեւ ետես Հիսուս՝ զի անկեալ զնէր,
և գիտաց եթէ բաղում ժամանակք են
այնուհետեւ, ասէ ցնա. կամի՞ն ողջ լինել:

Պատասխանի ետ նմա Տիւանդն. Տէր,
ոչ զոր ունիմ, թէ յորժամ ջուրն յու-
զեցին՝ արկեց զիս յաւազանն. և մինչ ես
զանդաղեմ, այլ որ քան զիս յառաջա-
գոյն իջանէ:

Եւ ցնա Հիսուս. արի՛ առ զմահիւն քո՝
և գնա:

Եւ ողջացաւ այրն. և յարեաւ, էառ
զմահիւն իւր և շրջէր. և էր շարաթ յա-
ւուրն յայնմիկ:

Եւ ան Հրեայքն ցրժչեալն. շարաթ է,
և ոչ էր արժան առնուլ քեզ զմահիւն քո:

Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. որ բը-
ժչեալցն զիս, նա ասաց ցիս՝ առ ըզմահի-
ւոյն քո և գնա:

Հարցին ցնա և ասեն. ո՞վ է այրն որ
ասացն ցրեզ՝ առ զմահիւն քո և շրջեաց:

Եւ բժչեալն ոչ գիտէր թէ ո՞վ իցէ.
քանզի Հիսուս խոյս ետ վասն ամբոխին ի-
տեղումէ անտի:

Հետ այսորիկ գտանէ զնա Հիսուս ի-
տաճարին, և ասէ ցնա. ահա աղիկ ողջա-
ցար, մի՛ ես մեղանէր, զի մի՛ չար ես ինչ
լինիցի քեզ:

Չնաց այրն և պատմեաց Հրէիցն, եթէ
Հիսուս էր՝ որ բժչեալցն զիս:

Եւ վասն այնորիկ Տալածէին զՀիսուս
Հրեայք, զի զայն առնէր ի շարաթ ու:

Եւ Հիսուս պատասխանի ետ նոցա.
Հայր իմ մինչե ցայժմ՝ գործէ, և ես գոր-
ծեմ:

Վասն այնորիկ առաւել խնդրէին Հը-
րեայքն սպանանել զնա, զի ոչ միայն լու-
ծանէր զշարաթս, այլ և հայր իւր կոչէր
զԼատուած, և հաւասար առնէր զանձն
Լատուծոյ:

Յերկոյնն առաջն Լատարան:

Արոյ Լատարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Սաթմէտի. (Հ. 12):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Եւ եղև իբրեւ կատարեաց Հիսուս բզ-
պատուէր երկոտասանից աշակերտա-
ցն իւրոց, զնաց անտի քարոզել և ուսու-
ցանել ի քաղաքս նոցա:

Իսկ Հովհաննէս իբրեւ լուս ի բանտին
զգործան Վերիստոսի, առաքեաց ի ձեռն ա-
շակերտաց իւրոց, և ասէ ցնա. դժե՛ ես
որ զաղցն ես, եթէ այլում ակն կալցուր:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցրնո-
սա. դնացէք և պատմեցէք Հովհաննու՝ զոր
լուայք և տեսէք. կոյրք տեսանեն, կաղք
զնան, բորոսք որբին՝ և խուլք լսեն, և
մեռեալք յառնեն, և աղքատք տեստարա-
նին. և երանեալ է՝ որ ոչ գայթակղեցի
յիս:

Եւ իբրեւ նոցա գնացին, սկսաւ Հիսուս
ասել ցժողովուրդսն զՀովհաննէ. զի՛նչ ե-
լէք տեսանել յանապատին, եղէ՞քն շարժուն
ի հողմոյ. այլ զի՛նչ ելէք տեսանել, մանր
իհանդերձս փափկութեան զարդարեալ: Եւ
հաւանիկ որ գիտաբուն զգեցեալ են՝ ի-
տուն թողաւորաց են:

Եւ զի՛նչ ելէք տեսանել. մարդարէ՛.
այո՛՛ տեսմ ձեզ, և առաւել եւս քան ըզմար-
դարէ:

Չի՛ նա է վասն որոյ զրեալն է. ահա
եւ առաքելոց զՏրեշտակ իմ՝ առաջի երե-
սաց քոց, որ պատրաստեցէ զճանապար-
հքս քո առաջի քո:

Օր որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ կեցուցէ զնա:

Օրն ապա եւ մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ շահեցի, և զանձն իւր կորուսցէ կամեռութեցի:

Օր որ ամօթ համարեցի զես և զբանս իմ, զնա և որդի մարդոյ յամօթ արացէ՝ յորժամ դայցէ փառք իւրովք և օր և հրէշտակաց սրբոց:

Բայց արգարես ասեմ ձեզ, եթէ են ոմանք ի դոցանէ որք այդր կան, որք մի՛ ճաշակեցեն զմահ, մինչև տեսցեն զարքայութիւն Մատուծոյ:

Եւ եղև յետ այսց բանից իբրև առաքում, առեալ զՊետրոս և զՀովովբոս և զՀովհաննէս՝ եւ ի իրեան կալ յազօթս:

Եւ ի կալն նմա յազօթս՝ եղև տեսիլ եւրեաց նորա այլակերպ, և փոխեցաւ հանդերձ նորա և եղև սպիտակ փայլուն. և ահա արք երկու խօտէին ընդ նմա, որ էին Սոփսէս և Լզիւս, երևեալ փառք. և առեին զընդն նորա զոր կատարելոց էր յԱրուստղէմ:

Իսկ Պետրոս և որ ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք ի քնոյ, զարթեան տեսին ըզփառան նորա և զերկուս արն՝ որ կային առ նմա:

Եւ եղև ի մեկնելն նոցա ի նմանէ, ասէ Պետրոս ցՀիսուս. վերդապետ, բարոք է մեզ աստ լինել, և արացոյք երիս տաղաւարս, մի քեզ, և մի Սոփսէսի, և մի Լզիւսի: Եւ ոչ գիտէր զինչ խօսէր:

Եւ իբրև զայս ասաց, եկն ամպ և հովանի եղև ի վերայ նոցա. և երկեան ի մըտանելն նոցա ընդ ամպոյն:

Հայն եղև յամպոյն և ասէ. դա է որդի իմ բնորեալ, դմա լուարոք:

Եւ ընդ լինել բարբառոյն՝ դատաւ Հիսուս միայն, և ինքեանք լռեցին, և ոչ ումէք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչ ինչ յորոց տեսին:

Յաղ. Սղմ. ԿԳ

Վերջ վայելէ օրհնութիւն Մատուծ ի Սիսի, և քեզ ասցին ազօթք յԱրուստղէմ: Եղազակեցէր Մատուծ ազօթ:

Բնթեւցուածս ի Ղարծնց Մատեւրցի
(ՂԼ. ԺԳ. 47. 16):

Յոսն եկաց Պաւղոս՝ շարժեաց զձեռն, և ասէ. արք Խորայեցեացիք, և ոյք երկնէք Մատուծոյ, լուարոք. Մատուծ ժողովդեանս այսորիկ Խորայեցիք՝ ընտրեաց զհարսն մեր, և զժողովուրդն բարձրացոյց ի պանդխտութեան յերկրին Լզիւսեացոց, և ի բազուկ բարձր եհան զնոսա անտի:

Եւ իբրև քառասնամեայ ժամանակ կերակրեաց զնոսա յանապատի, և քակեալ ազգս եօթն յերկրին Վանանու՝ ժառանգեցոյց նոցա զերկիր նոցա իբրև ամն չորեք հարիւր և յիսուն:

Եւ յետ այսորիկ ետ նոցա դատաւորս մինչև ի Սամուէլ մարգարէ, և անտի յառաջ՝ ինդրեցին թագաւոր, և ետ նոցա Մատուծ զՍաւուղ որդի Կիսեայ, այր յազդէ Բնիթամինի, ամն քառասուն:

Եւ իբրև փոխեաց զնա, յարցոյց նոցա զՎաւիթ թագաւոր, որում և ասաց վըկայութեամբ. դաի զՎաւիթ որդի Հնեսայ՝ այր բատ սրտի իմում, որ արացէ զամենայն զկամն իմ:

Ի սորա զաւակէ Մատուծ բատ աւետեացն յարոց Խորայեցի զերկրին Հիսուս, բատ յառաջադոյն քարոզութեանն Հովհաննու առաջի երեսաց մօտ նորա՝ մկրտութիւն տալաշարութեան ամենայն ժողովդեանն Խորայեցիք:

Եւ իբրև ընդ Հովհաննէս զընթացսն, ասէր. զո՞րք կարձէք զենէն թէ իցեմ. չեմ ես այն. այլ ահա զայ զկին իմ՝ որում չեմ արժանի զվօշիկս ոտիցն լուծանել:

Եւք եղբարք, որդիք Եբրահիմեան տոհմին, և որ ի ձեզ երկրաշաք իցեն յԱմատուծոյ, ձեզ բանս այս վերկութեան առաքեցաւ:

Բայց որ բնակեալ են յԱրուստղէմ, և ի լսանք նոցա՝ անձնաթիւք եղեն ի նմանէ, և բատ բարբառոյ մարգարէիցն՝ որ զամենայն շարժման ընթեւեռնին՝ դատեալ կատարեցին. և ոչ մի ինչ պատճառս մահու գտեալ ինդրեցին ի Պիղատոսէ սպանանել զնա: Եւ իբրև կատարեցին զամենայն՝ որ վասն նորա զրեալ էր, ի ծուցեալ ի փայտէն՝ եղին ի գերեզմանի:

Պէտք ունի առարկային իրականացնելու իրականացնելու
ընկերացումն (էջ 12):

Եւ Մատուած յարոյց զնա ի մեռելոց,
որ երեւցաւ աւուրբ բազմոք անոցիկ, որ
եկեալ էին ընդ նմա ի Վալիէէ յԱրուսա-
ղէմ, որք և արդ իսկ վկայք են նորա առ-
ժողովորդն:

Եւ մէք ձեզ աւետարանեմք զխոստումն
որ առ Տարսն եղեալ էր. զի զնոյն Մատուած
կատարեաց առ մեզ որդիս նոցա՝ յարու-
ցեալ զՀիսուս. որպէս ի Սաղմոսին գրեալ
է՝ յերկրորդում. որդի իմ ես գու՛ ես այ-
սօր ծնայ դքեզ:

Եւ զի յարոյց զնա ի մեռելոց, և ո՛ր ևս
դառնալոց է յապականութիւն, այսպէս
ասէ, եթէ տաց ձեզ զարթութիւնսն Վալ-
իէի գհաւատարին. բանցի և իմիստումն ա-
սէ. ո՛ր տացես սրբոյ քում տեսանել զա-
պականութիւն:

Եւ Մատուած յարոյցի անդ իւրում պաշ-
տեաց, և ի կամս Մատուոյ նմեցեաց և յա-
ւելաւ առ Տարս իւր, և ետես զապակա-
նութիւն. բայց զոր Մատուած յարոյց՝ ո՛ր
ետես զապականութիւն:

Յայտնի լիցի ձեզ, արք եղբարք, զի սո-
վա ձեզ թողութիւն մեզաց աւետարանի,
և յամենայն՝ յորմէ ո՛ր կարացքք օրի-
նօքն Սոխիս արդարանալ, սովաւ ամենայն
որ հաւատայ՝ արդարանայ:

Օգոյ՜ կացէք, գուցէ եկեցէ ի վերայ
ձեր որ ասացեալն է ի մարգարէս. տեսէք,
արհամարհոք, և զարմացարոք և եղծա-
րոք. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր,
գործ՝ որում ո՛ր հաւատացէք՝ եթէ դք
պատմեցէ ձեզ:

Եւ իբրեւ ելին անտի, աղաչէին ի միւ-
սում շարժութե խօսել նոցա զնոյն բանս:

Եւ իբրեւ արձակեցաւ ժողովորդն, ըզ-
հետ երթային բազումք իւրեից անտի և ի-
պաշտօնեիցն եկամտից՝ զՊաւղոսի և զՍաու-
նարայ, որք խօսէին ընդ նոսա և հաւա-
նեցուցանէին զնոսա կալ մնալ ի շնորհսն
Մատուոյ:

Սրբ. ԿԳ.

Վեղ վայելէ օրհնութիւն Մատուած ի սօն, և քեզ տա-
ցին ազգիք յԱրուսաղէմ:

Օրհնեալն այսուհետեւ աղաչեմ իբրեւ
զերիցակից և վկայ շարարանացն Վրիստո-
սի, որ և հանդերձեալ փառացն յայտնելոյ
հաղորդ, արածեցէք որ ի ձեզ հօտք է Մա-
տուոյ. վերականգնու լինել՝ մի իբրեւ ակա-
մայ, այլ կամաւ բաւ Մատուոյ. մի՛ գոչաբա-
ղութեամբ, այլ յօժարութեամբ, մի՛ իբրեւ
տիրելով վիճակացն, այլ լինել օրինակ հօ-
տին. զի յերեկ հովուապետին՝ ընդունիլիք
զանժառամ փառաց պատկն:

Սոցնայէս և երիտասարդք հնազանդք
լերուք ձերոց, ամենեկին ընդ միմեանս
զխոնարհութիւն ունիցիք. զի Մատուած ամ-
բարտաւանից հախաւակ կայ, տայ շնորհս
խոնարհաց:

Խոնարհեցարոք ընդ հօր ձեռամբն Մա-
տուոյ, զի զձեզ բարձրացուցէ ի ժամա-
նակի. զամենայն հօգս ձեր ընկեցէք ի նա,
զի նա է որ հոգայ վասն ձեր:

Երթուն լերուք և հսկեցէք, զի ոսօխն
ձեր սատանայ իբրեւ զառիւժ գոչէ, շրջի և
խնդրէ՝ թէ զով կրանիցէ, որում ի դիմի
հարկանիցիք հաստատեալք հաւատովք.
գիտաւիցիք զնոյն անցս շարարանաց՝ եղբայ-
րութեան ձերոյ յաշխարհի յանձնին կա-
տարեալ:

Եւ Մատուած ամենայն շնորհաց՝ որ կո-
չեաց զձեզ յիւր ի յախտեանկան փառսն
Հիսուսի Վրիստոսի, որում փոքր մի ե-
ղբուք շարարակիցք, նա կազդուրեցուցէ,
կարողացուցէ, հաստահան արասցէ, նմա
իշխանութիւն և փառք յախտեանս:

Իձեռն Սիդուանոսի հաւատարիմ եղբոր,
որպէս կարծեմ՝ փոքր ի շատէ գրեցի ձեզ,
միտիմարել և ի վերայ արքին վկայել. զի և
այս ճշմարիտ շնորհք Մատուոյ են՝ յոր
հաստատեալ կայցէք:

Սոցնայ տայ ձեզ որ ի Ռաբելոն ընտ-
րելակիցն եկեղեցի է, և Սարկիս որդի իմ:

Սոցնայ տալիք միմեանց ի համարյոր սրբու-
թեանս. ի ազաղութիւն ընդ ձեզ ամենեւին
որ էք ի Վրիստոս Հիսուս. ամեն:

Եւ Քալիստոս Երուսաղէմ զՏէր:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցը-
նոսս. ամէն ամէն ասեմ՝ ձեզ, ոչ
կարէ որդի մարդոյ առնել յանձնէ և ոչ ինչ,
եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն զի առնէ. զի
զոր նայն առնէ, զնոյն և որդին նմին նման
գործէ։

Զի Հայր սիրէ զորդի, և զամենայն ինչ
ցուցանէ նմա՝ զոր ինքն առնէ. և միծա-
մեծս ևս քան զայնս ցուցանէ նմա ըզգոր-
ծըս, ընդ որ դուքդ զարմանայք։

Զի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս
և կենդանի առնէ, նոյնպէս և որդի՝ զորս
կամի կենդանի առնէ։

Լս. ոչ եթէ Հայր դատի զզք, այլ զամե-
նայն զատաստանն ետ որդւոյ իւրոյ. զի ա-
մենեքեան պատուեսցին զորդի, որպէս պա-
տուէն զՀայրն, որ ոչ պատուէ զորդին, ոչ
պատուէ զՀայր զառաքինն նորա։

Լմէն ամէն ասեմ՝ ձեզ, զի որ զրանն
իմ լսէ, և հաւատայ այնմ՝ որ առաքեացն
զիս, ընդունի զկեանսն յախտնականս. և
ի զատաստանն ոչ մտնուի, այլ փոխեցաւ ի-
մասնաւնէ ի կեանս։

Լմէն ամէն ասեմ՝ ձեզ, զի զայ ժամա-
նակ՝ և արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք
լսիցեն ձայնի որդւոյն Լստուծոյ, և որք լը-
սիցենն՝ կեցցեն։

Զի որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւ-
րում, նոյնպէս ետ և որդւոյ ունել կեանս
յանձին իւրում։

Լս. իշխանութիւն ետ նմա զատաստան
առնել. և զի որդի մարդոյ է, ընդ այն զի՞
զարմանայք. զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում
ամենեքին որ ի գերեզմանս կայցեն՝ լուիցեն
ձայնի նորա, և եկեսցեն արտաքս, որոց բա-
րիս գործեալ իցէ՝ ի յարութիւն կենաց, և
որոց զարք առարեալ է ի յարութիւն դա-
տաստանաց։

Ան կարեմ ես յանձնէ առնել և ոչ ինչ,
այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ, և զատաստանն
իմ արդար է. զի ոչ ինչգրեմ զկամս իմ,
այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ
Հիսուս և ասէ. զոհանամ զքէն,
Հայր, տէր երկնի և երկրի. զի ծածկեցեր
զայս յիմաստնոց և ի զիտնոց, և յայանե-
ցիւ տղայոց, այս, Հայր, զի այսպէս հաճոյ
եղև առաջի քս։

Լմենայն ինչ տուա ինձ ի Հօրէ իմմէ։
Լս. ոչ որ ճանաչէ զորդի՝ եթէ ոչ Հայր,
և ոչ զՀայր որ ճանաչէ՝ եթէ ոչ որդի, և
ում որդին կամիցի յայտնել։

Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք
և բնեաւորք, և ես հանդուցից զձեզ.
առէք դուժ իմ ի ձեզ, և ուսարուք յինէն՝
զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիս, և զաջիւր
հանդիսս անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր
է, և բռն իմ փողբողի։

Եւ եցին Խաչի և Եւեաւարանս. և ամենայն զորդւոք ի թա-
փոր, ասեալով. Երբն, Խաչի ի ձայնն՝ Է. Լ. Կ. 25, 25. Աղմ. Գ.

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսոց քոց. և ետուր ուրա-
խութիւնս արտից մերոց. Գրիգ. Ի կարգալ իմում լուար
ինձ։

Ածին և այլ երկուս շարագործս՝ ըս-
պանանել ընդ նմա։

Իբրեւ չողան ի տեղին կոչեցեալ զազա-
թըն, անդ հանին զնա ի խաչ. և ըզարա-
գործան՝ զոմն ընդ ալմէ և զոմն ընդ ձախ-
մէ խաչեցին։

Լս. Հիսուս ասէ. Հայր, թող զողա՝ զի
ոչ զիտեն զինչ գործեն։

Լս. ի բաժանել զհանդերձս նորա, արկին
զիճակս. և կայր ժողովուրդն հայեցեալ։
Եւ զոմնէին զնա իշխանքն հանդերձ նորոք՝
և ասէին. զայլս ապրեցոյց, ապրեցուցէ և
զանձն՝ եթէ դա է Վրիստոս որդի Ես-
տուծոյ ընտրեալն։

Եւ յայն առնէին զնա և զնուորքն, ե-
կեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա քացախ,

Լա նորա ո՛չ գիտէին զբանն, և էր ծածկեալ ի նոցանէ՝ զի մի՞ գիտասցեն. և էր կընէին հարցանել ցոս վասն բանին այնորիկ:

Լմուտ խորհուրդ ի նոսա. թէ ո՞ արդեօք մեծ իցէ ի նոցանէ: Հիսուս իբրեւ ծանեալ զխորհուրդս սրտից նոցա, էաւ բղմանով մի և կացոյց ի մէջ նոցա առ խր, և ասէ. ցնոսա. որ որ ընկալի զմանուկս զայս յանուն իմ՝ զիս ընդունի. և որ զիս ընդունիցի՝ ընդունի զառաքիլն իմ. զի որ փոքրիկն է յամենեան ի ձեզ՝ նա եղիցի մեծ:

Պատասխանի ետ Հովհաննէս և ասէ. վարդապետ, տեսաք զումն զի յանուն քո զիս հանէք և արդելաք զնա, զի ո՛չ շքի ընդ մեզ:

Եւէ ցնոսա Հիսուս. մի՞ արգելուք զնա, զի որ ո՛չն է ձեր թշնամի՝ ի ձեր կողմն է:

Ճաշու. Սղմ. ԿԵ:

Հարիւրէ Եստուած՝ և ցրուեցին ամենայն թշնամիք նորա, փախիցեն ասելիք նորա յերեսաց նորա Կեցո՛ զիս: Եստուած յոգնէ:

Ընթերցուածս ի Գործոց Եռաքելոց:
(ԳԼ. ԺԳ. հէ. 43):

Եւ ի գալ միտոյ շարաթուն՝ զրեթէ ամենայն քաղաքն ժողովեցաւ լսել զբանն Եստուծոյ:

Իբրեւ տեսին Հրեայքն զամբոխն, լրան նախանձու. և ընդ դէմ՝ զարձեալ ասացելոցն ի Պաղոսէ՝ հայհոյեին:

Համարձակեալ Պաղոսի և Բառնարայ՝ ասէին. առ ձեզ նախ պարտ էր խօսել զբանն Եստուծոյ. և քանզի դուք մերժէք զնա, և ո՛չ արժանիս համարիք զձեզ կենացն յաւիտեանականաց, աշաւասիկ դառնամք ի հեթանոսս:

Օ՛ի այսպէս պատուիրեաց մեզ Տէր. եղի զբեզ ի յոյս հեթանոսաց, լինել քեզ ի փրկութիւն մինչ և ի ծագս երկրի:

Օ այս լուեալ հեթանոսացն՝ ուրախ լինէին, և փառաւոր առնէին զբանն Տեառն. և հաւատացին որք էին կարգեալ ի կենանս յաւիտեականս. և շքէք բանն Եստուծոյ ընդ ամենայն գաւառն:

Իսայց Հրեայքն զրդուցին զպաշտօնեայ կանայս զգաստս, և զգլխաւորս քաղաքին, և յարուցեալ հալածանս ի վերաց Պաղոսի և Բառնարայ, հանին զնոսա ի սահմանացն իւրեանց:

Լա նոցա թօթափեալ զփոշի յոտից ի վերայ նոցա, եկին յԱփոնիոն. և աշակերտքն լուրին խնդութեամբ և Հոգւով սրբութիւն:

Լա եղև յԱփոնիոն ի միասին մտանել նոցա ի ժողովուրդ Հրէիցն և խօսել նոյնպէս, մինչև հաւատալ Հրէից և Հոռնաց բազմաց յոյժ. բայց անհասան Հրեայքն յարուցին և շարացուցին զանձինս հեթանոսացն ի վերայ եղբարց:

Իսպառա՛ ժամանակս շքէին՝ համարձակեալք Տեառն վկայութեամբ, բանիւ շընորհաց իւրոց, և տալ նշանս և արուեստս լինելոյ ի ձեռս նոցա:

Լա եղին հերձուածք ի բազմութեան քաղաքին. ոմանք էին ի Հրեայսն, և ոմանք յառաքեալսն:

Իբրեւ եղև զիմել հեթանոսացն և Հրէից ի խանութն իւրեանց՝ ի թշնամանել և ի քարկոծել զնոսա, ազդ եղեալ նոցա՝ փախեան ի քաղաքսն Իկայոնացոց, ի Խիստըա և ի Կիւրբէ, և շուրջ զգաւառան, և անդ աւետարանէին:

Սղմ. ԿԶ:

Վեզ վայելէ որ հնութիւն Եստուած ի Սիւն. և քեզ ասցին ազգիք յերաւսողէմ:

Պաղոսի առաքելոյն ի Վաթուղիկեայ Երկրորդ Թղթոյն է ընթերցուածս. (ԳԼ. Բ):

Սիմոն Պետրոս ծառայ և առաքեալ Հիսուսի Վրիստոսի, որոց հանդիսապատիւ մեզ հասէքդ հաւատոց յարգարութիւն Եստուծոյ մերոյ և փրկէն Հիսուսի Վրիստոսի:

Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն բազմացի, գիտութեամբն Եստուծոյ և Հիսուսի Վրիստոսի Տեառն մերոյ:

Արդէս ամենայն ինչ մեզ իւրոյ աստուածեղէն զօրութեանն առ ի կենսոս և յատուածաբարութիւն շնորհեալ, ի ձեռն գիտութեան այնորիկ՝ որ կոչեացն զմեզ յիւր ի փառսն և ի վայելութիւն. որովք

մեծամեծքն և անտուական աւետիք պարգեւեալ են մեզ, զի՝ նորիմը աստուածեղէն բնութեանն հաւատոյն լինիցիք հաղորդակիցը, փախուցեալք ի ցանկութեանց աշխարհիս և յապականութեանց:

Եւ սմին այսմիկ զամենայն փոյթ ի մէջ առեալ՝ ձերոյքն հաւատովք մատակարարիչիք զառաքինութիւնն, և առաքինութեամբն զգիտութիւն, և գիտութեամբն զժուժկալութիւն, և ժուժկալութեամբն զհամբերութիւն, և համբերութեամբն զաստուածաշնորհութիւն, և աստուածաշնորհութեամբն զեղբայրսրութիւն, և եղբայրսրութեամբն զսէր:

Օպայտիկ ձեր յանձին կարեալ և խոյն յաճարեալ, ո՞չ դատարկա և անպտուղս հաստատեցն զձեզ ի Տեառն մերոյ Հիսուսի՝ Բրիտանի գիտութիւնն:

Իսկ յոր ոչն իցնն սոքա մերձ՝ կոյր է և զաշացու, ի մոռացոնս դարձուցեալ ըզսրութիւն առաջնոց իւրոցն յանձանաց:

Վասն որոյ, եղբարք, առաւել փութասջեք՝ զի բարեացն զօրծովք հաստատուն զձեր կոյտմեն և զընտրութիւն պահիցէք:

Օպայ արարեալ՝ ոչ երբէք յանցանիցէք, զի այսպէս առատապէս շնորհեցի ձեզ մուտ ի յաւիտենական արքայութիւն Տեառն մերոյ և Փրկչին Հիսուսի՝ Բրիտանի:

Ազգ՝ ձեկ:

Եւ. Գողմա Նրաւազեմ զՏէր:

Սրբոյ Եւեռարանիս Հիսուսի՝ Բրիտանի՝ որ ըստ Հոգեհոգեւոր. (Հ. Ե. 31):

Տէրն մեր Հիսուս՝ Բրիտանի ասէ:

Եթէ ևս վկայեմ վասն իմ, վկայութիւն իմ չէ ճշմարիտ, այլ է որ վկայէ վասն իմ. և դուք գիտէք եթէ ճշմարիտ է վկայութիւնն՝ զոր վկայեաց վասն իմ:

Դուք առաքեցէք առ Հովհաննէս, և վկայեաց ճշմարտութեանն, այլ ևս ոչ եթէ ի մարդկանէ առնում վկայութիւն, այլ ըսյս ասեմ զի դուք ապրեալիք:

Իսկ եր ճրագն՝ որ լուցեալ էր և ծագէր, և դուք կամեցարուք ցնծալ առ ժամանակ մի ի լոյս նորա:

Եւ ևս ունիմ վկայութիւն մեծ ևս քան զՀովհաննէս, զգործնս՝ զոր ետ ցիս Հայր, զի կատարեցից զնոսա, նորին իսկ զօրծքն զոր զօրծեմ՝ վկայեն վասն իմ, եթէ Հայր առաքեաց զիս. և որ առաքեացն զիս Հայր, նա վկայեաց վասն իմ:

Դուք ոչ զձայն նորա երբէք լուարուք, և ոչ զտեսիլ նորա տեսէք:

Եւ ոչ զբան նորա ունիք ի ձեզ բնակեալ, զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմա ոչ հաւատայք:

Բնեցէք զգիրս. զի դուք համարիք նորք ունիլ զիեանսն յաւիտենականս, և նորին իսկ են որ վկայեն վասն իմ, որովք համարիքն ունիլ կեանս. և դուք ոչ կամիք դալ առ իս, զի զիեանսն ունիցիք:

Ես փառս ի մարդկանէ ոչ առնում, այլ գիտեմ զձեզ՝ զի զսէրն Եստուծոյ ոչ տեսիք յանձինս:

Ես եկի յանուն Հօր իմոյ, և ոչ բնագետնիք զիս. եթէ այլ որ եկեաց յիւր անուն, զիս բնագետնիցիք:

Չիմրդ կարէք դուք հաւատալ, զի փառս ի միմեանց առնուք, և զփառս զտա ի միոյն Եստուծոյ ոչ խնդրէք:

Մի համարիք եթէ ևս չարախօս ինչ իցեմ զձեռն առ Հօր, զոյ որ չարախօս կայ զձեռն, Մովսէս՝ յոր դուքն յուսեցեալ էք, զի եթէ հաւատայիք դուք Մովսէսի, հաւատայիք արդեօք և ինձ. զի նա վասն իմ իսկ գրեաց:

Չի եթէ նորա գրոցն ոչ հաւատայք, զիմրդ իմոց բանիցս հաւատայցէք:

Յերեկոյն ասաքն Եւեռարան:

Սրբոյ Եւեռարանիս Հիսուսի՝ Բրիտանի՝ որ ըստ

Մատթէոսի. (Հ. ԺԴ):

Տէրն մեր Հիսուս՝ Բրիտանի:

Յայնժամ զնաց Հիսուս ընդ արտուրայն նոցա ի չարախօս. և աշակերտքն նորա քաղցեան, և սկսան հասկ կորզել և ուսել. փարիսեցիքն իբրև տեսն ասեն ցնա. ահաւանիկ աշակերտքն քո զօրծեն, զոր ոչ է արժան զօրծել ի չարախօս:

Եւ նա ասէ ցնոսա, ոչ իցէ բնութեցեալ ձեր՝ զոր արար Դսիթ, յորժամ քաղ-

Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի՛ առաքեսցէ
զնոսա արտաքս քան զաշխարհն:

Եւ անդ էր առ լերամբն երամակ մի
խողից՝ արօտակեն մեծ :

Աղաւթիկն զնա ամենայն զեքն և ասն,
առաքեալ զմեզ ի խողան, զի մացութ ի նո-
սաւ:

Լս. Տրամայեաց նոցա: Լս. իբրեւ ելին այս-
քին պիղծք՝ մօտն ի խոզսն, և դիմեաց ե-
րամանկն ի դարէ: անտի ի ծովն: Էին իբրեւ
երկու հազարք, և հեղձնուին ի ծովուն:

Լս. խոզարածքն փախսան, և պատմեցին ի քաղաքին և յազարակս, և ելին տեսանել զհին, իցէ որ գործեցաւն:

Գան առ Հիսուս, և տեսանեն զգիտ-
հարն զի նստեր զգեցեալ և զգաստացեալ
որ ունէր զլեզւունն, և զահի հարան:

Լ. պատմեցին նոցա որոց տեսեալն էր
[ժէ զինչ եղև այսա՛ւարին, և զինչ վասն
խողիցն:

Լու սկսան արդաշել զնա՝ զնալ ի տաճմանաց նորդա:

Իշէ Խրրէ եմուտ նա ի նաւն, ազաշէր ըզ-
նա զԻւսաբան՝ զի ընդ նմա իցէ: և Յիսուս
ոչ եւս նմա թողլ, այլ ասէ ցնա. երթ ի-
տուն քո առ բնտանիս քո, և պատմես
նոցա զոր ինչ միանգլաւ՝ Տէր արար քեզ
և ողորմեցաւ քեզ:

Եւ չորաւ և սկսաւ քարոզել ի Ղեկապոլին, զոր ինչ արար նմա Հիսուս, և ամենեքին զարմանային:

Իբրև տեսն աշակերտքն Յակովլովս և
Յովհաննէս՝ տան։ Տէր, կամի՞ս զի ասա-
ցուք, և ի՞նչ հոբ յերկնից և սաստկե-
ցէ ցնոսա։

Ղարձաւ սաստեալ ի նոսա և ասէ. ո՛ր
գիտէ՞ք՝ որոյ հօգույ էք դուք, զե որդի մար-
դոյ ո՛ր և կնի զհօգիս մարդկան կորուսանել
ալլ կեցողանել: Լս գնացին յալլ զեօզ:

Եւ մինչդեռ երթալին նորա ի ճանապարհի՝ ասէ ոմն ցնաւ. եկից զկնի քո՝ յոր վայր և երթ իցես:

Այս ցնա Յիսուս, աղուխուց որջք դոն
և թռչնոց երկնից դադարք, և որդւոյ մար-
դոյ ո՛ր գոյ՝ ուր գիցէ զգլուխ:

Ատէ ցմիւս ետ. եկ զինի իմ: Եւ նա ա-
տէ. Տէր, հրամանս տուր ինձ երթալ նախ
թաղիկ զհայր իմ:

Դեհ, ցնա Յիսուս. թող զմեռեալսն թա-
ղել զմեռեալս իւրեանց, և դու երթ ե-
սասամեա՞ դաբարայթ իւն Կառուծոյ:

Ասէ և այլ ոմն. եկից զկնի քո, Տէր, բայց
նախ հրաման տուր ինձ հրաժարել ի տա-
նէ իմիկ:

Ըսէ ցնա Յիսուս. ոչ զք արկանէ ձեռն
զմաճով և հայիցի յետս, եթէ յաջողեալ
իցէ արքայութեան Վատուծոյ:

Копия. Удф. 2.

Ի քնն Տէր յուսացայ, մի ամենչիցից յաւիտեան. յար-
դարութեան քում փրկեաւ և ապրեցո զիս Մատուած
զիրաւ Իրբն զի:

Ընթերցումն է Վարձոց Ընաթիկոց,
(ՊԼ. ԺԴ. 57. 7):

Եւ. այր ոմն Ախտարացի տկար յոտից
նստեք՝ կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ,
որոյ երբեք չէր գնացելաւ՝ սա լուսա զխօս-
ւնն Պաղտօսի, որոյ հայեցեալ ի նա և տե-
սեալ՝ թէ ունի հաւատա փրկութեան, ասե-
մեծածայնի. քեզ ասեմ յանուն Տեառն մե-
րոյ Յիսուի Վրբախտի, յոռն կազ ի վերայ
որոյ քոզ տղիդ:

Լ՛ա՛ վաղվաղէ՛ր և գնայր:

Իւ ժողովրդոցն տեսեալ զոր արարն Պաւ-
ղոս, բարձին զձայնս իւրեանց Լիկայոնա-
բէն, և ասեն. աստուածք նմանեալ մարդ-
կան իջին առ մեզ:

[illegible]

Որոշոյ Եւեթափանիս Յիսուսի Վերհաստի՝ որ Ըստ
 Դ. ուկաւու. ($\frac{4}{5}$ Է. Թ. 47. 51):

Տեառն մերոյ Հիսուսի Քրիստոսի

Եւ եղև ի կատարել աւարց վերանալայ նորա՝ և ինքն զերես հաստատեաղ երթալ յԱրուսաղէմ:

Եւ առաքեաց Տրեշտակս առաջի երեսաց
խորց. և իբրեւ չորան, մտին ի գեոզ մի Սա-
մարացոց պատրաստել ինչ նման. և ուր ըն-
կալան զնա, զեւ գեւմ՝ եղեալ էր նորա եր-
թալ Ռշրոտադէմ:

Լսէ կողէին զՆառնարաս՝ Վիտս, և ըզՊատ-
դոս՝ Լերմէս, քանզի նա էր առաջնորդ բա-
նին:

Իսկ քուրմն Վիայ՝ որ կայր առաջի քա-
ղաքին, ցուս և պատկա Տասուցեալ ի դու-
ռն Տանգերձ բաղմութեամբն՝ կամէր զու-
նել:

Լս լուեալ առաքելոցն Նառնարայ և Պա-
դոսի, պատառեալ զՏանգերձս իւրեանց՝ ար-
տաքս վաղեցին յամբոխէն, աղաղակէին և
ասէին. արբ, զի՞նչ գործէք զայդ. մեր ձեզ
նմանօք կարեօք մարդիկ եմք, աւետարա-
նել ձեզ յայդ պիտի ունայնութեանց դառ-
նալ յՄատուած կենդանի, որ արար զեր-
կինս և զերկիր և զծով՝ և զամենայն որ
ի նոսա. որ յանցեալ ազգն թող ետ ամե-
նայն Տեթանոսաց զնալ ի ճանապարհս իւ-
րեանց. և սակայն ոչ եթէ առանց վկայու-
թեան զինքն եթող, բարեբարութեամբն
տալ յերկնից ձեզ անձրեւս, և ժամանակս
պտղաբերս, ընդ կերակրովք և ուրախու-
թեամբ զսիրտս ձեր:

Լս զայս ասացեալ՝ հազեւ լուեցուցանէին
զժողովուրդն ի իշխանից նոցա, այլ գնալ
յիւրաքանչիւր տեղիս:

Պետրոսի առաքելոյն ի Վաթ ուղեկցաց Ներկորդ թղթոյն
և ընթերցուածս. (Հլ. Բ. հէ. 12):

Որով պատրաստ իցեմ միշտ ձեզ յիշ-
ցուցանել վասն սոցին, առաւել ևս դիտա-
կացն և հաստատելոցն եկեալ հասեալ ճըւ-
մարտութեանն:

Վանդի իրաւունս համարիմ մինչդեռ եմ
խմարմնի աստ՝ զարթուցանել զձեզ յիշա-
տակօք:

Վիտեմ թէ վաղվաղակի է լինելոց մեր-
կանալ յինէն մարմնոյս, որպէս և Տէր մեր
Յիսուս Վրիստոս եցոյց ինձ, և փութամ
ձեպիմ միշտ զձեզ յորդորել, զի և յետ
իմոյ երանելոյ յաշխարհէս՝ առնիցէք ըզՎի-
շտակս այսոցիկ:

Վանդի ոչ եթէ պաճուճեալ ինչ առաս-
պիւրաց զհետ երթեալ ցուցաք ձեզ զՏեառն
մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի զգործութիւն և
զղալուսան, այլ մեզէն եղեալ ականատեսք
նորա մեծութեանն:

Վանդի առեալ Մատուծոյ Զօրէ զվատս
և զդատիւ՝ յեկեալ այնպիսի բարբառոյ ի-

մեծ՝ վայելութեան փառաց անտի, եթէ դա
է որդի իմ՝ սիրելի՝ ընդ որ հաճեցայ:

Լս զայս բարբառ մեր իսկ լուար եկեալ
յերկնից՝ որ ընդ նմա իսկ էաք ի ստոր
լերինն:

Լս ունիմք հաստատացոյն զբանն մար-
գարեական, որում եթէ անայցէք՝ բար-
ւոք առնէք. իբրեւ ծրագի՝ որ տայցէ
լոյս ի խաւարչութիւն տեղւոյ, մինչև տխն լու-
սաւորեցէ և արուսեակն ծագեցէ ի սիր-
տոս ձեր:

Պատ. Ի.

Ելէ Տէր ի զորութեան քում ուրախ եղիցէ թագաւորն ի փր-
կութեան քում ցնծացէ յոյժ:

Որոյց Եւեւարանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ լոսս
Հոսանու. (Հլ. Բ. 9):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Յետ այսորիկ զնաց Յիսուս յայնկոյս
ծովուն Վաղեկացոց Տիրերեայ, և
զհետ երթայր նորա ժողովուրդ բազում.
զի տեսանէին զնշանն՝ զոր առնէր ի վի-
րայ հիւանդաց:

Եւ ի լեառն Յիսուս, և անդ նստէր ա-
շակերտօցն հանդերձ: Լս էր մերձ զատիկ
տունն Լերից:

Իարձ ի վեր զաշա իւր Յիսուս, և ե-
տես զի ժողովուրդ բազում զայր առ նա.
ասէ ցփրկիպպոս. ուստի՞ գնեսցուք հաց՝ զի
կերիցեն դորա:

Չայս ասէր փորձելով զնա. այլ ինքն
զիտէր զինչ առնելոց էր:

Պատասխանի ետ նմա փրկիպպոս. եր-
կերիւր զահեկանի հաց՝ չէ՞ զոցս բաւական,
թէպէտ և իւրաքանչիւր որ սակաւ ինչ առ-
նուցու:

Եւէ ցնա մի յաշակերտացն նորա, Մնդ-
րէաս՝ եղբայր Սիմոնի վնմի. է աստ պա-
տանեակ մի՞ որ ունի հինգ նկանակ գա-
րեղէն և երկուս ձկունս, այլ այն զի՞նչ է
առ այդչափ մարդիկդ:

Եւէ Յիսուս. բազմեցուցէք զմարդիկդ:
Լս էր խոտ յոյժ ի տեղւոյն. և բազմեցան
մարդիկն թուով իբրեւ հինգ հազար:

Եւ էառ զհացն Յիսուս, և զոհացաւ, և
բաշխեաց բազմականացն. նոյնպէս և ի ձը-
կանցն որչափ և կամեցան:

Լսւ իբրեւ յաղեցան, ասէ ցաշակերտան. ժողովեցէ՛ք զնշխարեալ կոտորող, զի մի՛ ինչ կորիցէ:

Ժողովեցին և լինն երկոտասան սակառի գկոտորոցն՝ ի հինգ զարեղէն նկանակէ անտի, որ յաւելաւ ի կերողացն:

Իսկ մարդիկն իբրեւ ասին զնշանան զոր արար՝ ասէին, թէ սա է Ճշմարիտ մարգարէն՝ որ զայլոց էր յաշխարհ:

Յերկրայն առաջին Աւետարան:

Արդոյ Աւետարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (ԳԼ. ԺԴ. հէք. 22):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Յայնժամ մատուցաւ առ նա զիւսհար մի կոյր և համր, և բժշկեաց զնա. որպէս զի համրն և կոյրն խօսիցի և տեսանիցէ:

Չարմացան ամենայն ժողովուրդքն և ասէին. մի՛թէ սա իցէ Վերիստոս որդի Դաւիթի:

Իայց փարիսեցիքն իբրեւ լուսն՝ ասեն. ոչ իւրք հանէ զա զդեւ՝ եթէ ոչ բէկզկերուղաւ իշխանաւն զիւաց:

Իբրեւ գիտաց Հիսուս զերջուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսաւ ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի, և ամենայն քաղաք կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ ոչ կացցէ. և եթէ սատանայ զսատանայ հանէ, յանձն իւր բաժանեցաւ. արդ զիւարդ կացցէ թագաւորութիւն նորա:

Լսւ եթէ ես բէկզկերուղաւ հանեմ ըզդեւս՝ որդիքն ձեր ին հանիցեն. վասն այնորիկ նոքա եղեցին ձեր զատարորք:

Եպա եթէ Հոգւով Եստուծոյ հանեմ ես զդեւս, ուրեմն հասեալ է ի վերայ ձեր արքայութիւն Եստուծոյ:

Կամ զիւարդ կարէ որ մտանել ի տուն հօգորի և զգործիսն նորա յափշտակել, եթէ ոչ նախ կապիցէ զհօգորն, և ապա զտունն նորա յափշտակիցէ:

Ար ոչ ընդ իս է՝ հակառակ իմ է, և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ:

Վասն այգորիկ ասեմ ձեզ. ամենայն մեղք և հայհոյութիւնք թողցին մարդկան, բայց զՀոգւոյն հայհոյութիւն մի՛ թողցի:

Լսւ որ որ ասիցէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմա, բայց որ զՀոգւոյն սրբոյ ասիցէ՝ մի՛ թողցի նմա, մի՛ յայտմ աշխարհի և մի՛ ի հանդերձեւումն:

Կամ արարէք զծառն բարի՝ և զպտուղ նորա բարի, կամ արարէք զծառն չար՝ և զպտուղ նորա չար. բանդի իպողոյ անտի ծառն ճանաչի:

Ճանաչք իժից, զիւարդ կարիցէք բարիս խօսել՝ որ չարքդ էք. բանդի ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան:

Մարդ բարի՝ ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զբարիս, և մարդ չար՝ ի չար գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս:

Իայց ասեմ ձեզ, թէ ընդ ամենայն դատարկ բանի՝ զոր խօսիցին մարդիկ՝ տացեն համար յաւուրն դատաստանի:

Ու ի բանից քոց արգարասցիս, և ի բանից քոց պարտաւորեցիս:

Մեծ Ուսումն արգարսի. Յէլէն արի. Համարմի զի. Հիւրս արգարսի. Երեմիան Աւետարան:

Արդոյ Աւետարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի. (ԳԼ. Լ. հէք. 21):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Եւ իբրեւ էանց Հիսուս միւսանգամ յայն կողմն՝ ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, և էր առ ծովեզերքն:

Լսւ ահա մի ի ժողովրդապետացն գայր, որում անուն էր Հայրոս. իբրեւ ետես ըզնա՝ անկաւ առ ոտս նորա, աղաւէր զնա յոյժ և ասէր, թէ դուստր նորա մերձ է ի մահ, զի եկեալ զնիցէ նմա ձեռն, որպէս զի ապրեացի և կեցցէ:

Լսւ գնաց ընդ նմա. երթայր և ժողովուրդ բազում զհետ նորա, և նեղէին ըզնա:

Լսւ կին մի էր ի տեւատեսութեան արեան զերկոտասան ամ, և յոյժ վշտացեալ ի բազում բժշկաց, և ծախեալ զինչս իր զամենայն, և չէր ինչ օգտեալ, այլ ևս առաւել զայրացեալ:

Իբրեւ լուաւ զՀիսուսէ, եկն ի մէջ ամբոխին յետոյ՝ և լուսն եհար զհանդերձէ նորա. բանդի խորհէր ի մտի, թէ միայն մերձեցայց ի հանդերձս նորա՝ փրկեցայց:

Լս. վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր ան-
րեան նորա, և գիտաց ի մարմին իւր՝ թէ
բժշկեցաւ ի տանձանացն:

Լս. անդէն վաղվաղակի գիտաց Յիսուս
յանձն իւր զգորութիւնն՝ որ ել ի նմանէ,
դարձաւ յամբոխն և ասէ. ո՞վ մերձեցաւ
ի հանդերձս իմ:

Լս. ասեն ցնա աշակերտքն. տեսնես՝
զի ամբոխդ նեղէ գլբեզ, և ասես թէ՛ ո՞վ
մերձեցաւ ի հանդերձս իմ:

Լս. շուրջ հայեր տեսանել՝ թէ ո՞ր զայն
արար:

Լս. կինն զարհուրեալ և դողացեալ վա-
սին որոյ զաղտն արար, քանզի գիտէր
զինչ եղև նմա, եկն անկաւ առաջի նորա,
և ասաց զամենայն իրան ստուգութեամբ:

Լս. Յիսուս ասէ ցնա. դուստր, հաւատք
քո կեցուցին գլբեզ. երթ ի խաղաղութիւն,
և եղեջիւր ողջ ի տանձանաց քոց:

Չորեքշաբթի Եջ. օր. Եղեցեալ. Հարց Բէկ Կոտորութեամբ.
Առաւուս. Աւետարան:

Արդ Լսեաւարանի Յիսուսի Վերստառի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (Է. Ժ. Ժ.):

Տէրն մեր Յիսուս Վերստառ:

Յետ այսորիկ երեւցոյց Տէր և այլ ևս
եօթանասուն և երկուս, և առա-
քեաց զնոսա երկուս երկուս առաջի իւր
յամենայն քաղաքս և ի տեղիս՝ ուր ինքն
երթալոց էր:

Լս. ասէ ցնոսա. հոնձք բազում են և
մշակք սակաւ. արդ աղաչեցէք զտէր հըն-
ձոց, զի հանցէ մշակս ի հոնձս իւր:

Երթայք, ահա առաքեմ զձեզ իբրեւ
զդաւիտս ի մէջ զայլոց:

Արի բառնայք քսակ, մի՛ մախազ, մի՛
կոշիկս. և ի ճանապարհի՛ն ու մեր ողջոյն մի՛
տայցէք:

Յոր տուն մտանիցէք, նախ ասասցիւր
թէ ողջոյն տանս այսմիկ. եթէ իցէ անդ
որդի ողջունի՝ հանգիցէ ի վերայ նորա ող-
ջոյն ձեր, ապա թէ ոչ՝ ի ձեզ դարձցի:

Լս. ի նմին տան ագանիջիւր, ուտիջիւր և
բմպիջիւր ի նոցանէ. զի արժանի է մը-
շակն վարձու իւրոյ. մի՛ փոխիցիք ի տանէ
ի տուն:

Յոր քաղաք մտանիցէք և ընդունիցին
զձեզ, ուտիջիւր զինչ առաջի գնիցեն ձեր,
և բժշկեալիք որ ի նմա հիւանդք իցեն.
և ասասցիւր նոցա, մերձեալ է ի վերայ ձեր
արքայութիւն Լստուծոյ:

Իսկ յոր քաղաք մտանիցէք՝ և ոչ ըն-
դունիցին զձեզ, իբրեւ երանիցէք ի հրապա-
րակս նորա՝ ասասցիւր. և դիողնս որ կը-
ռուեալ է ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝
թօթափեսցուք ի ձեզ. բայց զայս գիտա-
ւեցէ՛ զի մերձեալ է արքայութիւն Լստու-
ծոյ:

Եւսմ ձեզ, զի Սողոմանցոց ընդարձա-
կագոյն լիցի յաւուրն յայնմիկ՝ քան քա-
ղաքին այնմիկ:

Այ քեզ, Վորաղն, վայ քեզ, Լեթ-
սայիդա. զի եթէ ի Տիբուս և ի Սիդոնի
եղեալ էին զօրութիւնք՝ որք եղևն ի ձեզ,
վաղուց ևս արդեօք իխորդ և իմիտիր նըս-
տեալ ապաշխարեալ էր:

Բայց Տիբուսի և Սիդոնի ընդարձակա-
գոյն լիցի ի դատաստանի՝ քան ձեզ:

Լս. դու, Կափառնաւում, որ մինչև յեր-
կինս բարձրացեալ ես, մինչև ի դժոխս իջ-
ցես:

Ար ձեզ լսէ, ինձ լսէ. և որ զձեզ ա-
նարգէ, զիս անարգէ. և որ զիս անարգէ,
զառաքիւն իմ՝ անարգէ. և որ ինձ լսէ, լսէ
այնմիկ որ զիս առաքեաց:

Դարձան եօթանասուն և երկուքն խըն-
դութեամբ և ասեն. Տէր, և զեք հնազան-
դին մեզ յանուն քո:

Լս. ասէ ցնոսա. տեսանէի զսատանայ
անկեալ յերկնից իբրեւ զփայլակն:

Եհա ետու ձեզ ի իշխանութիւն կոխել
զօճս և զկարիճս, և զամենայն զօրութիւն
թշնամոյն, և ձեզ ոչ ինչ մեղանդիցեն:

Բայց ընդ այն մի՛ ինդայք՝ թէ այսք
հնազանդին ձեզ. այլ ինդացէք՝ զի ա-
նուանք ձեր զրեալ են յերկինս:

Ի նմին ժամու ցնացաւ Յիսուս հոգ-
ւոքն սրբով և ասէ. գոհանամ զքէն, Հայր,
Տէր երկնից և երկրի, զի ծածկեցիք զայս
յիմաստեց և ի գիտեց, և յայտնեցիք
զայս աղայոց. այո՛, Հայր, զի այսպէս հա-
ճոյ եղև առաջի քո:

Եմենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ.
և ոչ որ զխտէ՛ թէ ո՞վ է որդի՛. եթէ ոչ

Հայր, և ո՞ր է Հայր՝ եթէ ոչ որդի, և ում կամիցի որդին յայտնել:

Եւ դարձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ. երանի աչաց՝ որք տեսանիցեն զոր տեսանէքդ. ասեմ ձեզ, զի բազում մարդարեք և թագաւորք կամեցան տեսանել զոր դուքդ տեսանէք՝ և ոչ տեսին, և լսել զոր լսէքդ՝ և ոչ լուսն:

Ճշու. Սղմ. 49:

Ընդէր մերձեցեր Եստուած խաղա. բարկացաւ, սրտմբ. տու թիւն քո ի վերայ խաչին արտօն քոս Խոստովանս չեցայմի ի:

Ընթերցուածս ի Վարձոց Եստուծոց:
(Վ. Ժ. Գ. 47. 18):

Եւ ի շրջին նոցա և յուսեցանել՝ եկին Հասին յԱխորթէ և յԱկոնիոնէ Հրեայք: Եւ ի վիճին նոցա Համարձակութեամբ, պատրեցին զժողովուրդսն ի բաց կալ ի նոցանէ, և ասէին թէ ոչ ինչ ճշմարտութիւն ասն, այլ զամենայն ստեն. և քարկոծեալ զՊաւղոս քարեցին արտաքս քան զքաղաքն, և Համարէին զնա մեռեալ:

Եւ ի պատել զնովա աշակերտացն՝ յարեաւ եմուտ ի քաղաքն, և ի վաղիւ անդր ել Բառնարաւ Հանդերձ ի Կերբէ:

Եւ տարանեալ ի քաղաքին յայնմիկ և աշակերտեալ զբազումս, և դարձան ի խտտրա և յԱկոնիոն և յԱնտիոքիս, Հաստատել զանձինս աշակերտելոցն և մխիթարել, կալ Հաստատուն ի Հաւատսն, և թէ բազում նեղութեամբ պարտ է մեզ մտանել յաղբայութիւն Եստուծոյ:

Չառնադրեցին նոցա ըստ եկեղեցեաց երեցունս. ազօթս արարեալ Հանդերձ պահովք, յանձն արարին զնոսա Տեառն՝ յոր Հաւատացեալ էին:

Եւ շրջեալ ընդ Պիսիդեայ՝ եկին ի Պամփիլիա. և խօսեցեալ ի Պերգէ զբանն Տեառն, ի ինն յԱտալիա. և անտի նաւարկեալ զնացին յԱնտիոք, ուստի էին յանձն արարեալ շնորհացն Եստուծոյ՝ ի գործն զոր կատարեցին:

Եկեալ ժողովեալ զեկեղեցին՝ պատմեցին որչափ արար Եստուած ընդ նոսա, և զի երաց Տեթմնոսաց զուռն Հաւատոց.

շրջէին ժամանակս ոչ սակաւս ընդ աշակերտսն:

Սղմ. 49:

Վարձան Եստուծոյ զՏէր:

Պատրոսի առաքելոյն ի Վաթուղեկայց Երկրորդ Երկրորդ
է ընթերցուածս. (Հ. Ե. 47. 20):

Եւ այց նախ այսմ գիտակ լինի՞նք, զի ամենայն մարդարեւութիւն իւրոց գրոց լուծումն ոչ ունի. քանզի ոչ եթէ ըստ կամաց մարդկան տուաւ մարդարեւութիւն երբէք, այլ ի Հոգւոյն սրբոյ կրեալք՝ խօսեցան մարդիկ յԵստուծոյ:

Ինէին և սուտ մարդարեւք ի ժողովրդեանն, որպէս և այժմ ի ձեզ լինիցին սուտ վարդապետք, որք սպրդեալք մոծանիցեն Տերձուածս կորստեանս. և զոր Տէր զնեաց՝ զնոսա ուրացեալ՝ ամեն ի վերայ անձանց զարագահասն կորուստ:

Եւ բազումք անկեալ երթիցեն զՏեա նոցա անառակութեանցն. վասն որոյ ճշմարտութեանն ճանապարհ չայցայիցի. և ազահտութեամբ մտաջածին բանիւր անիցեն զձեզ վտարանդիս, որոց դատաստանն ի բնէ ոչ դատարկանայ, և կորուստ նոցա ոչ նիրճէ:

Օր ի եթէ ի Տերնական յանցուցեալ Եստուած ոչ խնայեաց, այլ խաւարին կապանօք արկեալ ի տարտարուն՝ ետ պահել ի դատաստան:

Եւ ոչ ի սկզբանն աշխարհիս ինայեաց. բայց զութեւրորդն զՆոյ՝ զարդարութեանն քարոզ, պահեաց ի ջրհեղեղէ աշխարհի՝ ամպարտելոցն ամեալ. և ըզքազաքս Սողոմոնոցն և Վոմիրացոց զարձուցեալ յաճին՝ զատեցաւ, օրինակ առ յապայ ամպարտելոցն կացուցանէր:

Եւ զարդարն զՆոյսմ ճանճարեալ յանկարդ զիճութեան զնացից՝ փրկեաց. քանզի ականատես և ականջալուր արդարն բռնակեալ ի մէջ նոցա, օր ըստ օրէ զեւր սուրբ ոգին՝ նոցա անօրէն զնացիւքն տանջէր:

Սղմ. 49:

Եւ Բեզ վայել օրժանութիւն Եստուած ի փնէ և քեզ տացին ազգիք յԵստուծոյ:

Սրբոյ Լուստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (Հէ. Գ. հէ. 15):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս սուէ:

Յիսուս իբրեւ գիտաց եթէ գարոց են
յափշտակել զնա, զի արասցեն զնա
թագաւոր, զնաց դարձեալ ի իւստուն միայն:

Լս իբրեւ երեկոյ եղև, իջին աշակերտքն
նորա ի ծովերն:

Լս մտեալ ի նաւ՝ զային յայնկոյս ծո-
վուն ի Սափառնաւմ. և իբրեւ նսեմացաւ,
և չև ևս եկեալ էր առ նոսա Հիսուս, և
ծովն ի սաստիկ հողմոյ շնեկոյ յուղէր:

Լս վարեալ իբրեւ ասպարեզս քսան և
հինգ կամ երեսուն, տեսանէին զՀիսուս՝
զի գայր ի վերայ ծովուն և մերձ էր ի նա-
ւին, և զարհուրեցան յոյժ. և նա ասէ ցը-
նոսա. ես եմ, մի՛ երկնէիք:

Լս կամէին ընդունել զնա ի նաւն, և
վաղվարակի եհաա նաւն յերկիրն յոր եր-
թային:

Յերեկոյն առաջն Լուստարան:

Սրբոյ Լուստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Հէ. ԺԳ. հէ. 38):

Լս Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Յայնժամ պատասխանի ետուն նմա
ունմը ի գպրացն և ի փարիսեցոց՝
և ասեն. վարդապետ, կամիմք նշան ինչ
տեսանել ի քէն:

Կա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա.
ազգ չար և շնացող՝ նշան ինչդէ, և նշան
մի՛ տացի նմա, բայց նշանն Հովնանու մար-
դարէի:

Չի որպէս էր Հովնան ի փոր կիտին
զերիս տիւս և զերիս գիշերս, նոյնպէս և-
զեցի և որդի մարդոյ ի սիրտ երկրի զերիս
տիւս և զերիս գիշերս:

Եբբ Նինուէացիք յարիցեն ի դատա-
տանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դատա-
պարտեցեն զսա, զի զղջացան ի քարոզու-
թեանն Հովնանու: Լս արդ աւասիկ մեծ
քան զՀովնան է աստ:

Կշնոյն հարաւոյ յարիցէ իդատաստանի
ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտես-

ցէ զսա. զի եկն ի ծագաց երկրի լսել զի-
մաստութիւնն Սողոմոնի: Լս ահա մեծ
քան զՍողոմոն է աստ:

Եւ յորժամ այսն պիղծ երանիցէ ի-
մարդոյ՝ ընդ ընդ անջրդին տեղես, խընդ-
րէ հանգիստ՝ և ոչ դտանէ. յայնժամ ա-
սէ. դարձայց ի տուն իմ՝ ուստի եկի. և ե-
կեալ գտանէ պարապորդ մաքրեալ և յոր-
դարեալ:

Հայնժամ երթայ և առնու ընդ իւր
եօթն այլ այսա չարագոյնս քան զինքն, և
մտեալ բնակէ անդ. և լինի յետինս մար-
դոյն այնորիկ չար քան զառաջինս: Եյն-
պէս եղեցի և ազգիս այսմիկ չարի:

Մինչդեռ նա ընդ ժողովուրդսն խօսէր,
ահա մայր նորա և եղբարք նորա կային
արտաքոյ՝ և խնդրէին խօսել ընդ նմա:

Լս ասէ ոմն ցնա. ահա մայր քո և
եղբարք քո կան արտաքոյ, և խնդրեն խօ-
սել ընդ քեզ:

Կա պատասխանի ետ այնմիկ որ ասա-
ցին ցնա, և ասէ. ոմ է իմ մայր, կամ ոմ
են իմ եղբարք:

Լս ձգեալ զձեռն իւր յաշակերտսն ա-
սէ. ահաւասիկ մայր իմ և եղբարք իմ. զի
որ առնիցէ զկամս Հօր խնդ որ յերկինսն
է, նա է իմ եղբայր և քոյր և մայր:

Եւ Տէր խոսէ. Տե՛ռն է երկիւ, հմբ. ոչ Որ ահա է առնիցի.
Երմախան Լուստարան:

Սրբոյ Լուստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (Հէ. Լ. հէ. 35):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Մինչդեռ նա զայն խօսէր, գան ո-
մանք ի տանէ ժողովուրդապետին և
ասեն, թէ դուստրն քո մեռաւ, զի՞ ևս
աշխատ առնես զվարդապետոյ:

Իսկ Հիսուս իբրեւ լուսա զբանն ասա-
ցեալ, ասէ ցժողովուրդապետն. մի՛ երկնէիք,
բայց միայն հաւատո:

Լս ոչ զոր եթող ընդ իւր երթալ, բայց
միայն զՎերոս և զՀակովբոս և զՀով-
հանէս զեղբայրն Հակովբայ:

Կայ ի տուն ժողովուրդապետին, և տե-
սանէ ամբոս յոյժ և լալականս և աղա-
ղակ յոյժ. և մտեալ ի ներքս՝ ասէ ցնոսա.

զե՞ Խոովեալ էք և լայք, մանուկն ո՛չ է մեռեալ, այլ ննջէ:

Լուծազոր առնելին զնա. և նորա հա-
նեալ արտաքս զամենեսեան, առնու ըն-
դիւր զհայր մանկանն և զմայր, և զնոսա
որ ընդ նմայն էին, և մոտանէ ուր զնէր
մանուկն. և կարեալ զգնտանն մանկանն
ասէ ցնա. Տալիթա՛ կումի. որ լծարզմանի,
աղջկն դու՛ լեզ առեմ՝ արի:

Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջկէն, և զընայր. քանզի էր ամաց իրբն երկոտասանից, և զարմացան մեծաւ զարմանալեզբ:

Լուսաւորուէր տայր նոցա յոյժ, զի մի
որ զիտասցէ զայն, և տասց՝ տալ նմա ու-
տել:

[illegible]

Սրբոյ Եւկատարանի Յիսուսի Վերիստոսի՝ որ Ըստ
Ղևկասու. (4. Ժ. 4. 25):

Stylis dleř Gfauel a Pofauou

Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փորձեր զնա և առէր. վարդապետ, զի^{պէ}ս գործեցից՝ զի զկեանսն յախտեցականս ժառանգեցից:

Լուսա ասէ ցնա՝ յօրէնս զի՞նչ գրեալ է, ռճալէս ընթեռնուս:

Նրա պատասխանին ետ՝ և ասէ. սիրեացեալ զՏէր Մատաւճ քո յամենայն սրտէ բռնմիլ, և յամենայն անձնէ բռնմիլ, և յամենայն զօրութենէ բռնմիլ, և յամենայն մտաց քոց, և զընկեր քո իբրև զանձն քո:

Լս ասէ ցնա. ուղիղ ետուր զպատաս-
խանիդ, զայդ արա՛ն և կեցցես:

Նա իբրեւ կամեցաւ զանձն արդարա-
ցուցանել՝ ասէ ցՅիսուս. և ո՞վ է իմ ըն-
կեր:

Պատասխանի ետ էջիտուս և ասե. այր մի իջանէր յերուսաղեմէ յերկրով, և անկաւ ի ձեռս աւաղակաց, որք մերկացին զնա, և վերս ի վերայ եղին, թողնն կիսամահ է. զնացին:

Վէպ եղև քահանայի միտջ իջանել ընդ նոյն ճանապարհ, և տեսնալ զնա՝ զանց

արար, նոյնպէս և Վետացի մի եկեալ ընդ
նոյն տեղի, ետեւ և զանց արար:

Մամարացի ոմն ճանապարհորդեալ՝ եկե-
նդ նոյն առ նովա, և տեսեալ զնա՝ զը-
թացաւ. և մատուցեալ պատեաց զվեր-
նորա՝ արկեալ ի վերայ ձէթ և զխնի, և
եղեալ ի վերայ զբասառ իւրոյ՝ խած զնա
ի պանդոկ մի, և զարմանեաց զնա:

Իս. ի վաղիւն անդր իրրեւ կ'անէր անտի,
Հանեալ ետ ցականդոպետն երկուս դա-
հեկանս և ասէ. դարման տար դմա, և
զոր ինչ ծախեսցես ի գա՝ ի միտանգամ
դպպտեան իմում հատուցից քեզ:

Արդ ո՞ր յերեցունց ի նոցանէ: Թուի քեզ մերձաւոր լեալ անկեղծն ի ձեռս աւաղակացն:

Եւ նա ասէ. որ արար զողորմութիւնն
իկերայ նորա: Եւ ցնա Յիսուս. երբ և
դու արա՛ նոյնպէս:

Եւ եղև ի գալն 'նոցա' և ինքն եմուտ
ի գեղ մի, և կին ոմն անունն Մարթա,
ընկալաւ զնա ի տան իւրում:

Եւ նորա էր քոյր մի, որում անունն էր Մարիամ, որ և եկն նստաւ առ ոտանն Տեառն, և լսէր զբանս նորա:

Լւս Ուրբիժա զբաղեալ էր ի բազում բոս-
պասու. եկն եկաց առ նմա՝ և ասէ. Տէր,
ոչ ինչ վոյթ է քեզ, զի բոյրդ իմ միայն
եկի՞ող զեա իսպասու. արդ ասան զմա՝ զի
օգնեցէ ինձ:

Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. Սար-
թամ Սարթա, դու հոգաս՝ ե զբաղում ի-
ւեր զբաղել ես. բայց աստ սակաւ ինչ
պիտոյ է. Սարիամ մման բարի ընտրեաց,
որ ոչ բարձցի ի սմանէ:

 $\Sigma \omega_{2m} \cup \eta f^*, \leq 2,$

Չայնիւ իմով ես առ Տէր կարգացի. ձայնիւ իմով առ
Ըստուած, և նայեցաւ առ իս: Եւ այնչարս ք: Ըստուած,
մօխն:

Ընթերցումն է Վործոց Ընթերցումը
(ԳԼ. ԺԵ.):

Եւ ոմանք իջեալ ի Հրէաստանէ ուսուցանէին զղեղարս, եթէ ոչ թրշիփասիք ըստ օրինացն Ա՛ռիսիսի՝ ոչ կարեք ապրել:

Լսել ի վնեկ ոչ սակաւ հակառակութեան և խնդրոյ՝ Պօղոսի և Բառնարայ ընդ նոսա, եղին երանել Պօղոսի և Բառնարայ և ոմանց ի նոցանէ՝ առ առաքեալսն և երիցունս Երուսաղէմ վասն խնդրոյն այնորիկ:

Դորս յուղարկեալք յեկեղեցոյն՝ շքեցան ընդ փրշիկէ և ընդ Սամարիա, պատմեցին զգարձն հեթանոսաց, և առնէին ուրախութիւն մեծ ամենայն եղբարց:

Լսեալք Երուսաղէմ, ընկալեալք յեկեղեցոյն և յառաքելոցն և յերիցանց, պատմեցին որչափ ինչ արար ընդ նոսա Եստուած:

Հարեան ոմանք ի հերժուածոյն փարսեցոց հաւատացեալք, և ասէին թէ պարտ է թշխատել զգոսա, և պատուիրել պահել զօրէնսն Մովսիսի:

Լսե ժողովեցան առաքեալքն և երիցունք անասնել վասն բանիս այսորիկ: Լսելու բազում խնդիր լինելոյ, յոտն եկաց Պետրոս և ասէ ցնոսա. արք եղբարք, զուք ինքնին գիտէք, զի յաւորոյն առաջնոց ի միջի ձերում ընտրեաց Եստուած բերանով իմով լսել հեթանոսաց բանին աւետարանի և հաւատալ. և սրտադէտն Եստուած վկայեաց նոցա, տալով նոցա զՀօգին սուրբ՝ օրպէս և մեզ. և ոչ ինչ ընտրութիւն արար ի մէջ նոցա և մեր, հաւատովք սրբեալ բզսիրտս նոցա:

Երբ ընդէք փորձէք զԵստուած, գնել լուծ ի վերայ պարանոցի աշտկերտացն, զոր ոչ հարըն մեր և ոչ մէք կարացար բառնալ. այլ շնորհօքն Տեառն Հիսուսի Վրիստոսի՝ հաւատովք ապրել, զոր օրինակ և նոցա:

Լսեաց ամենայն ժողովուրդն, և լսէին Բառնարայ և Պօղոսի պատմելոյն՝ որչափ արար Եստուած նշանս և արուեստս ի հեթանոսս ի ձեռն նոցա:

Լսելու լուելոյն նոցա, պատասխանի ետ Հակովբոս և ասէ. արք եղբարք, լուարուք ինձ. Շմառն պատմեաց օրպէս յառաջագոյն Եստուած այց արար առնուլ բզժողովուրդ ի հեթանոսաց՝ անուան իւրոյ. և այնմ միաբանին բանք մարդարեւիցն. օրպէս և զրեալ է. յետ այսորիկ զարձայց և շենեցից զյարկն Կաթի՝ զանկեալն, և

զկործանեալսն նորա վերստին շենեցից, և կանգնեցից զնա. օրպէս զի խնդրեացն մընացորդք մարդկան զՏէր, և ամենայն հեթանոսք՝ յորոց վերայ կոչեցալ է անուն իմ, ասէ Տէր. որ ասնէ զայս ամենայն, յայտնի է յաւիտեանցն:

Ասան որոյ և ես իրաւունս համարիմ, մի՛ նեղել զայնսոիկ՝ ոյք ի հեթանոսացն դառնան առ Եստուած. այլ տալ թուղթս առ նոսա, խօրչել ի կերակրոց կուոց, և ի պոռնկութենէ, և ի մեռելութեոյ, և յարենէ:

Օր Մովսէս յազգացն առաջնոց բստ քաղաքաց զքարոզեան ունի ի ժողովսն, բստ ամենայն շարաթուոց բնիկերցեալ:

Հայնժամ հաճոյ թուեցաւ առաքելոցն և երիցանցն ամենայն եկեղեցեան՝ արս ընտրեալս ի նոցանէ առաքել յՆիսիոք ընդ Պօղոսի և ընդ Բառնարայ. զՀօգալ կոչեցեալն Կարսարա՝ և զՀիղա, արս զրելաւորս. զրեալ առ եղբարս ի ձեռն նոցա զայս ինչ. առաքեալք և երիցունք և եղբարք յՆիսիոք և ի Սիւրիա և ի Ալիւիկիա, եղբարցդ որ ի հեթանոսաց էք, ողջոյն:

Բանդի լուաք՝ եթէ ոմանք իբրեւ ի մէջ խռովեցուցին զձեզ բանիւք՝ խախտել զանձինս ձեր. ասնն թշխատել և պահել զօրէնսն, որոց ոչ հրամայեցաք:

Հաճոյ թուեցաւ մեզ միաբան ժողովելոցս՝ արս ընտրեալս յղել առ ձեզ, ընդ սիրելիս մեր՝ ընդ Բառնարայ և ընդ Պօղոսի. արք՝ որք մատնեցին զանձինս իւրեանց վասն անուան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Երբ առաքեցաք զՀօգալ և զՀիղա, և նոցա ի բանից զնոյն պատմել:

Օր հաճոյ թուեցաւ Հոգւոյն սրբոյ և մեզ, մի՛ ինչ աւելի բեռն գնել ձեզ. բայց միայն ի կարեւորացս յայտցիկ. ի բաց կալ ի զօհելոյ կուոց, և յարենէ, և ի հեղձուցելոյ, և ի պոռնկութենէ. յորոց պահեալ զանձիննս՝ բարեք զործիցէք. ողջ լերուք:

Սղո՛. ԳԸ.

Բարձր արարէք զՏէր Եստուած մեր. երկիր պագէք պատուանդանի օտից նորա զի սուրբ է:

Պետրոսի առաքելոյն ի Պաթմոսի զիկեպց Ներկորդ ինգիլոյն
է ընթիկեցուածս. (ՀԼ. Բ. ԶԷ. 9):

Պիտէ Տէր զատուած ապաշտօս փրկել ի-
փորձութենէ, և զանիրաւս պահել ի տան-
ջանս յաւուրն դատաստանի. մանաւանդ
որք զհետ մարմնոյ պղծակից ցանկութեանց
իցեն երթեալ. արհամարհողք տէրութեանն,
ժպիրհք, յանդգուք, չզանգիտեն զփառան
հայհոյել. ուր հրեշտակք զօրութեամբ և կա-
րողութեամբ քան զնոսա մեծամեծք՝ չածեն
զնոքօք ի Տեառնէ զհայհոյութեանն դատա-
տան:

Այս սորա իբրեւ զանխօս անասունս բոտ
ընածին բարոցն յեղծումն և յապակա-
նութիւն, որոց չենն գիտակ, հայհոյեն յա-
պականութեան իւրեանց, և ապականեցին՝
տանջեալք ի վարձուցն անիրաւութեան. որ
ցանկութիւն զաւուրն փափկութիւն հա-
մարին. բժկանք, արատաւորք, փափկա-
ցեալք ի պատիրս իւրեանց, լեալ ձեզ խը-
րախճանակիցք. աչ ունին հանգոյնս պո-
ռնկաց՝ անգագարս ի մեղաց, պատրեն
զանձինս յողորդաց. որ ունին սիրտ
հարեալ զազահոյութեան, մանկունք անի-
ծից:

Թողեալ զուղորդ ճանապարհն՝ մոլորե-
ցան. զհետ երթեալ ճանապարհին (Կաղա-
մայ Բեռլիայ, զվարձս անիրաւութեան սի-
րեցին. որ կշտամբանս իւրոյ անօրէնութեա-
նքն ստացաւ. զէն զանխօսուն. մարդկեղէն
բարբառովն բարբառեալ՝ արգել զմարդա-
բէին զանօրէնութիւնն:

Այսպիսիքն են աղբիւրք անջրգիւք, և մե-
զրք վարեալք ի մրկէ. որոց աղճամուղք
խաւարին յախտեանս պահեալ կան:

Մեծարանս սնտեաց բարբառեալ պատ-
րեն զիջութեամբ ցանկութեամբ մարմնոյ՝
զայնսիկ որք ստոյգն փախչեցին յայնցանէ՝
որ ի մոլորութեանն չըջեցին. նոցա ազա-
տութիւն խոտանան, և ինքեանք ապա-
կանութեանն ծառայք են. զի որով ի իւր
և յաղթիցի որ, նորին և ծառայէ:

Օհ ի թէ փախուցեալք ի պղծութեանց
աշխարհի՝ գիտութեամբ Տեառն մերոյ և
Փրկչին Հիսուսի Վրիստոսի, և գաղձեալ
ընդ նոյն շողեալք պատիցին, եղև նոցա
փախճանն չար քան զառաջինն:

Օհ լաւ էր նոցա՝ եթէ ընաւ չէր իսկ
ճանուցեալ զարդարութեանն ճանապարհ,
քան թէ ճանեան և յետս կացին ի սուրբ
պատուիրանէն՝ որ նոցա աւանդեալ:

Իկեալ ի դէպ նոցա ճամբիւրս առաւն
զգօնութեան, եթէ շուն դառնայ անդրէն
ի փխած իւր, և խող լուացեալ ընդ տիղմ
թաւալեալ:

Սղմ. ԺԳ.

Եկ. Տէր ձգ կացցէ ի խորանի քուժ. կամ ձգ ընտկեցի ի լիտան
սուրբ քու:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ լսաւ

(Եօհաննու. (ՀԼ. Բ. ԶԷ. 22):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Ի վաղեւ անդր ժողովուրդն որ կայր
յայնկոյս ծովուն, տեսանէր թէ այլ
նաւ ոչ գոյր անդ բաց միայն ի միոյն՝ յոր
մօին աշակերտոյն Հիսուսի. և զի չէր մը-
տեալ Հիսուս ընդ աշակերտսն իւր ինան,
բայց միայն աշակերտքն նորա գնացին. իւ-
րեւ այլ նաւք զային ի Տիրերեայ մօտ յայն
տեղի՝ ուր զհացն կերան:

Իսկ իբրեւ ետես ժողովուրդն՝ եթէ Հի-
սուս ոչ է անդ՝ և ոչ աշակերտքն նորա,
առին նորա գնաւան, և եկին ի Վափառնա-
ում խնդրել զՀիսուս:

Եւ իբրեւ գտին գնա յայնկոյս ծովուն,
ասեն ցնա. Վարբի, երբ եկիր այսր:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ.
ամէն ամէն ասում ձեզ. խնդրէք գուր զիս,
իրեւ ոչ եթէ զի նշանս ինչ տեսէք, այլ
զի կերայք ի հացէ անտի և յաղեցարուք:

Երթայք գործեցէք՝ մի՛ զկորստական
կերակուրն, այլ զկերակուրն որ մնայ ի-
կեանսն յախտեանականս, զոր որդին մար-
դոյ տալէ ձեզ. քանզի գնա հայր կիրեաց
Լստուած:

Եսեն ցնա. զի՞նչ առնիցեմք՝ զի զգործ-
սին Լստուծոյ գործեցուորք:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցը-
նոսա. այս է գործն Լստուծոյ, զի հաւա-
տաճիք յայն՝ զոր առաքեալն նա:

Եսեն ցնա. զի՞նչ նշան առնիցես, զի
տեսցուք և հաւատաւորուք, զի՞նչ գործի-
ցես:

Հարբն մեր կերան զմանանայն յանապատի անդ, որպէս և զրեւէ: Հաց յերկնից ետ նոցա ուտել:

Ըսէ ցնոսա Յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ Մովսէս ետ ձեզ զհացն յերկնից, այլ Հայրն իմ տացէ ձեզ զհացն յերկնից զհամարիս:

Օհ հաց յՄատուծոյ է, որ իջանէն յերկնից և կեանս տայ աշխարհի:

Ըսեն ցնա. Տէր, յամենայն ժամ տուր մեզ զհացն զայն:

Ըսէ ցնոսա Յիսուս. ես եմ հացն կենաց. որ զայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ, և որ հաւատայ իս՝ ոչ երբեք ծարաւացի:

Ըսլ ասացի ձեզ՝ եթէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք:

Օ ամենայն զոր տայ ինձ Հայր՝ առ իս եկեցէ, և որ զայ առ իս՝ ոչ հանից արտաքս:

Օհ ի՞նչ ես յերկնից՝ ոչ զի զկամն իմ արարից, այլ զկամն այնորիկ՝ որ առաքեալսն զիս:

Յերկնցն առաջին Ընտարան:

Արքայ Ընտարանին Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Ժ. Ժ. Գ.):

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս:

Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յիսուս ի տանէն՝ նստէր առ ծովեզերն. և ժողովեցան առ նա ժողովուրդք բազումք, մինչև մտանել նմա ի նստն և նստել. և ամենայն ժողովուրդն կայր առ ծովեզերն:

Ըս խօսէր ընդ նոսա բազումս առակօր և ստէր. ահա ել սերմանահան սերմանել, և ի սերմանելն իւրում՝ էր որ անկառ առ ճանապարհաւ, և եկն թռչուն երկնից՝ և եկեր զնա:

Ըս այն անկառ յապառաժի, ուր ոչ զոյր հող բազում, և վազվազակի բուսաւ. առ իւզոյէ հիւթոյ երկրին՝ ի ծաղիկ արեւուն տապացաւ, և զի ոչ զոյն արմատք՝ չորացաւ:

Ըս այն անկառ ի մէջ փշոց, և ելին փուշքրն և հեղձուցին զնա:

Ըս այն անկառ յերկիր բարի, և տայր պտուղ. էր որ հարիւրաւոր, և էր որ վաթսւնաւոր, և էր որ երեսնաւոր:

Ար ունիցի ախանձս լսելոյ՝ լուիցէ:

Ըս մատուցեալ աշակերտքն ասեն ցնա. ընդէր առակօր խօսես ընդ նոսա:

Ըս պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. քանզի ձեզ տուեալ է գիտել զնորհուրդս արքայութեանն երկնից, և նոցա չէ տուեալ:

Օհ որ գուցէ՝ տացի նմա և յաւելցի. և որ ոչն գուցէ՝ և զոր ունիցին բարձցի ի նմանէ:

Ս ասն այնորիկ առակօր խօսիմ ընդ նոսա. զի տեսանեն՝ և ոչ տեսանեն, և լսեն՝ և ոչ լսեն, և ոչ առնուն ի միտ:

Ըս կատարի առ նոսա մարգարէութիւնն Եսայիայ՝ որ ասէ. լսելով լուի՜լք՝ և մի իմասձիք, և տեսանելով տեսձիք՝ և մի տեսձիք. զի թմաճրացաւ սիրտ ժողովրդիս, և ականջօք իւրեանց ծառունս լուսն. և զաչս իւրեանց կախուցին, զի մի՛ երբեք տեսցեն աչօք՝ և ականջօք լուիցեն՝ և սրտիւք իմացցին, և դարձցին՝ և բժկեցից զնոսա:

Ըսց ձեր երանի է աչացդ՝ զի տեսանեն, և ականջաց ձերոց՝ զի լսեն:

Ըսլն ասեմ ձեզ, զի բազում մարգարէք և արդարք ցանկացան տեսանել զոր տեսանէքդ՝ և ոչ տեսին, և լսել զոր լսէքդ՝ և ոչ լուսն:

Ըս արդ լուարուք դուք զառակ սերմանացանին. յամենայնէ՝ որ լսէ զբանն արքայութեան և ոչ առնու ի միտ, զայ շարն և յախշտակէ զսերմանեալն ի սիրտ նորա. այն է որ առ ճանապարհան սերմանեցաւ:

Ըս որ յապառաժին սերմանեցաւ՝ այն է, որ իրրե լսէ զբանն, և վազվազակի ինդութեամբ ընդունի զնա. բայց քանզի ոչ ունի արմատս յերկան, այլ առ ժամանակ մի է, ի լինել նեղութեան և հալածանաց վասն բանին՝ վազվազակի զայլ թակղի:

Ըսի որ իմէջ փշոցն սերմանեցաւ, այն է՝ որ իրրե լսէ զբանն, և հողք աշխարհիս և պատրանք մեծութեան հեղձուցանեն զբանն, և լինի անպտուղ: Ըսի որ յերկրն բարի սերմանեցաւ, այն է՝ որ իրրե լսէ զբանն և ի միտ առնու, և տայ ըզպտուղ, է որ հարիւր, և է որ վաթսւն, և է որ երեսուն:

Մեծ. Ահա քաղաքացի. ինչպէս. չմը. մի. չհասնէ. չհասնէ
Երանան Եւտարան:

Արդոյ Եւտարանին չհասնէ Վերստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (4. 1. 10):

Տե՛րն մեր չհասնէ Վերստոսի:

Եւ եւ անտի, եկն ի դաւառ իւր, և
երթային զհետ նորա աշակերտքն
իւր:

Եւ եղև իշարաթոն՝ սկսաւ ուսուցա-
նել ի ժողովողեանն. և բազումք իրրև
լսէին՝ զարմանային ընդ վարդապետութիւն
նորա, և ասէին. ուստի՞ է սմա այս, կամ
զե՛նչ իցէ իմաստութիւնս՝ որ տուեալ է սը-
մա, զի զօրութիւնք այսպիսիք ի ձեռաց
սորա լինիցին:

Այ՛ սա է մանուկ հիւսանն, և որդին
Մարեմայ, եղբայր Յակովբայ և Յովսեփ
և Յուդայի և Սիմոնի. և շեցնէ քորքն
զորաւ աստ առ մեզ: Եւ գայթակղէին ի-
նա:

Եւ ասէ ցնոսա. ո՛չ է մարդարէ անարգ,
բայց եթէ ի դաւառի իւրում, և յազգա-
սոհմի և ի տան իւրում:

Եւ ո՛չ կարէր անդ և ո՛չ մի ինչ զօրու-
թիւն առնել, բայց սակաւ հիւանդաց ձեռն
եղեալ բժշկէր զնոսա:

Եւ զարմանայր վաճառականութեան
նոցա:

Արթութ՝ Ահ. քաղաքացի. չմը. մի. չհասնէ. չհասնէ
Եւտարան. Եւտարան:

Արդոյ Եւտարանին չհասնէ Վերստոսի՝ որ ըստ
Վալաստու. (4. 1. 10):

Տե՛րն մեր չհասնէ Վերստոսի:

Եւ եղև իտեղով ուրեք կալ յաղո-
թըս, և իրրև դադարեաց, ասէ
ցնա ոմն յաշակերտացն իւրոց. Տե՛ր, ուստ
մեզ յաղթիմ կալ որպէս Յովհաննէս ու-
սոց աշակերտացն իւրոց:

Եւսէ ցնոսա. յորժամ կայէք յաղթիմ,
ասասցիք. Հայր մեր, տուր եղբիւ անուն
քո. եկեացէ արքայութիւն քո. զհաց մեր
հանապազօրդ տուր մեզ զօրաստօրէն:

Եւ թող մեզ զմեզս մեր, զի և մեք
թողումք ամենայնի՝ որ պարտիցի մեզ. և
մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն:

Եւ ասէ ցնոսա. ո՛վ է ի ձէնչ՝ որոյ իցէ
բարեկամ, և երթայցէ առ նա ի մէջ զի-
շերի, և ասիցէ ցնա. բարեկամ, տուր ինձ
փոխ երիս նկանսկս. զի բարեկամ իմ եկն
առ իս յուզոյ, և ո՛չ ինչ ունիմ՝ զնեղ
առաջի նորա:

Եւ նա ի ներքուստ տայցէ պատասխանի
և ասիցէ. մի՛ աշխատ առնէր զիս, զի
զուրբդ փակեալ են, և մանկութքս ընդ
ինե կան յանկողնի. ո՛չ կարեմ յառնել
և տալ քեզ:

Եթէ նա ստիպեացէ բաղնիկով, ասեմ
ձեզ. եթէ ո՛չ յարուցեալ տայցէ նմա վա-
սն բարեկամութեանն, սակայն վասն ժը-
տութեանն յարուցեալ տայցէ նմա՝ զե՛նչ
և պիտոյ իցէ:

Եւ ես ասեմ ձեզ. ինչդեցէք՝ և տացի
ձեզ. հայցեցէք. և զտջէք, բաղնիցէք՝ և
բացցի ձեզ. զի ամենայն որ ինչդէ՝ առ-
նու, և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ բաղնէ՝
բացցի նմա:

Յո՛ որ ի ձե՛նչ հայր՝ ինչդիցէ որդի իւր
ձուկն, մի՛թէ փոխանակ ձկանն ծծ տայցէ
նմա. և կամ ինչդիցէ ձու, մի՛թէ կարիճ
տայցէ նմա:

Իսկ եթէ դուք որ չարքդ էք՝ զիտէք
պարգևս բարիս տալ որդւոց ձերոց, որչափ
ևս առաւել Հայր ձեր յերկնից տացէ բա-
րիս այնոցիկ՝ որք ինչդենն ի նմանէ:

Ճաշու Սղմ. 20:

Ար հոգեւոր Իսրայէի՝ նայեաց, որ առաջնորդես որպէս
խաշին Յովսեփու. չնձացէք Վաստած եկաց:

Ընթերցուածս ի Վարձոց Վասրկոյ:
(Վ. 1. 1. 30):

Եւ նորա արձակեալք իջին յՆտիօր,
և ժողովեալ զժողովորդսն՝ ետուն
զթուղթն. և լնթերցեալ՝ ուրախ եղին ի-
վերայ մխիթարութեանն:

Յուդա և Եփրայ, զի և նորա մարդա-
րէք էին, բանիւք բազմօր մխիթարեցին
զեղբարս և հաստատեցին:

Լու եղեալ անդ ժամանակս՝ արձակեցան յեղբարց խաղաղութեամբ առ առաքեալսն՝ և հաճոյ թոռեցաւ Դիպայի մնալ անդէն:

Բայց Պօղոս և Բառնաբաս շրջէին յԱնտիոք, ուսուցանել և աւետարանել և այլ լոյք բազմոք՝ զբանն Տեառն:

Իսկ յետ աւուրց ինչ ատէ Պօղոս ցըրաւնարաս. դարձցուք և շրջեցուք զեղբարբք, բոտ ամենայն քաղաքաց՝ յորս քաղոցկացք զբանն Տեառն, թէ որպէս ունիցին:

Բառնաբաս կամեր առնուլ և զՀիովհաննէս զկոչեցեալն Սարկոս. բայց Պօղոս ազաւէր՝ թէ զմկնեալն ի նոցանէ ի Պամփիլեայ, և զեկեալն ընդ նոսա ի գործն, մի առնուլ ընդ ինքեանս:

Լու եղև զժտութիւն ի մէջ նոցա՝ մինչև մկնիել ի միմեանց, Բառնաբայ առնուլ ըզՍարկոս՝ նաւել ի Կիպրոս:

Լու Պօղոսի ընտրեալ զԴիպայ՝ ել յանձնն արաբեալ շնորհացն Եստուծոյ յեղբարց անտի:

Լու շրջէր ի կողմանս Եստուց և Կիլիկիացոց, և հաստատէր զեկեղեցիսն:

Լու եկն Եհաս ի Կերքէ և ի Լիստրա. և ահա աշակերտ ոմն էր անդ՝ անուն Տիմոթէոս, որդի կնոջ Հրէի հաստացելոյ՝ և հօր հեթանոսի, որ վկայեալ էր ի Լիստրացոց և Լիկոնացոց եղբարց:

Օսա կամեցաւ Պօղոս ընդ իւր տանել, և առեալ թիբատեաց զնա վասն Հրէիցն՝ որ էին ի տեղեան յայնտիկ. քանզի գիտէին ամենեքին զհայր նորա՝ թէ հեթանոս էր:

Իբրև անցանէին ընդ քաղաքսն, աւանդեցին նոցա պահել զհրամանսն պատուիրեալս յառաքելոցն և յերիցանցն՝ որք յաբուսադէմ:

Լու եկեղեցիքն հաստատէին ի հաւատս, և յաւելուին ի թիւն հանապազօր:

Սղծ. Գ. Է.

Տեառն ամենայն ծայր երկրի զգրկու թիւն Եստուծոյ մերոյ:

Պետրոսի առաքելոյն ի Կոթմուղիկեայց Երկրորդ Կնդիծոյն
է ընթերցուածս. (Հ. Գ. Գ. 1):

Օայս ձեզ, սիրելիք, երկրորդ թուղթ գրեմ, որով զարթուցից ի յիշատակ ըզհաստատուն միտս ձեր, յիշել զյառաջագոյն ասացեալ պատգամն ի որոց մարդարեից, և յառաքելոցն ձերոց՝ զպատուէրս Տեառն և իրկէին:

Բայց զայս նախ գիտաւիք, զի յաւուրս յետին եկեղեցն արհամարհօղք, այսանօղք, որ բոտ իւրեանց ցանկութեանցն գնացեն. և ասիցեն՝ ո՞ր են աւտիք զայստեան նորա. զի յորմէ հետէ հարբն ննջեցին՝ ամենայն ինչ նոյնպէս կայ մնաց իսկզբանէ աբարածոց:

Լու զայն մոռացեալ իցէ նոցա՝ որք զայսն կամին, եթէ երկինք եղեն իսկզբանէ, և երկիր ի ջրոց, և ջուրք հաստատեալ կան բանին Եստուծոյ. վասն որոյ երբեմն աշխարհ ջրհեղեղաւ ապականեալ կորեալ:

Լու այժմ՝ երկինք և երկիր նոյվին բանիւ գանձեալ են, հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի, և կորստեան ամբարիշտ մարդկան:

Լու այս ևս մի՛ լիցի ի ձեռն ծածկեալ, սիրելիք, զի մի օր Տեառն իբրև զհազար ամէ, և հազար ամ՝ իբրև զմի օր:

Այժմ յամենայն Տէր զաւետին՝ որպէս ոմանք յամբ համարին, այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ. քանզի ոչ կամի եթէ որ կորիցէ, այլ զամենեցուն հասանել յապաշխարութիւն:

Սղծ. Գ. Բ.

Ելէ Տէր թագաւորաց՝ զոյկու թիւն զգեցաւ, զգեցաւ Տէր զարուսթիւն ընդ մէջ իւր եամ:

Որոյ Եւտարանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (Հ. Գ. Գ. 39):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս ասէ:

Այս են կամք Հօր իմոյ որ առաքեալսն գես, զի զամենայն զոր ետ ցիս Հայր՝ ոչ կորուսից ի նմանէ, այլ յարուցից զնա յաւուրս յետմում:

Եւս են կամք Հօր իմոյ, զի ամենայն որ տեսանիցէ զՈրդի և հաւատայցէ ի նա, ընկալցի զկեանսն յախոնեալանս, և ես յարուցից զնա յաւուրս յետմում:

Տրանձէին զնմանէ Հրեայքն, զի ասաց թէ ես եմ Հացն իջեալ յերկից, և ասին, ո՞չ առ է որդին Հիսուսի, զորոյ մէք զիտեմք զՀայրն և զմայր. իսկ արդ զեմբող ասէ՝ եթէ ես յերկից իջի:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցլնուսա. մի՛ քրթմնէք ընդ միմեանս. ոչ որ կարէ զալ առ իս, եթէ ոչ Հայրն՝ որ զես առաքեաց՝ ձգեցէ զնա. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետեւում:

Գրեալ է ի մարգարես. և եղեցին ամենեքեան ուսեալք Ոստոծոյ. ամենայն որ լսէ ի Հօրէ և ուսանի՝ զայ առ իս. իբրեւ ոչ եթէ զՀայր՝ ուրուք տեսալ իցէ, եթէ ոչ որ էն Ոստոծոյ՝ նա ետես զՀայր:

Եւ ամեն ասեմ ձեզ, զի որ Հաւատայ՝ ընդունի զկեանսն յաւիտեանակիսն:

Ես եմ Հացն կենաց:

Հարքն ձեր կերան զմանանայն յանապատին՝ և մեռան:

Եւս է Հացն՝ որ յերկիցն իջեալ է, զի որ ուտիցէ որ ի սմանէ՝ մի՛ մեռանիցի. ես եմ Հացն կենդանի, որ յերկից իջեալ, եթէ որ ուտիցէ ի Հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ ի յաւիտեան. և Հացն զոր ես տաց՝ մարմին իմէ, զոր ես տաց վասն կենաց աշխարհի:

Մարտնէին ընդ միմեանս Հրեայքն և ասէին. զեմբող կարէ սա տալ մեզ ըզմարմին իւր ուտել:

Եւս ցնոսա Հիսուս. ամեն ամեն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ, և արբջիք զարիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յանձնա:

Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, ունի զկեանս յաւիտեանակիսն, և ես յարուցից զնա յաւուրն յետեւում:

Չի մարմին իմ՝ ճշմարիտ բնակիչ է, և արիւն իմ՝ ճշմարիտ բնակիչ է:

Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնակեցցէ և ես ի նմա:

Որպէս առաքեաց զես կենդանին Հայր, և ես կենդանի եմ վասն Հօր. և որ ուտէն զես և նա կեցցէ վասն իմ:

Եւս է Հացն՝ որ յերկից իջեալ. ոչ որդէս կերան Հարքն ձեր զմանանայն և մեռան. որ ուտէ զՀացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան:

Չայս ասաց ի ժողովոցեանն յուսացանէն ի Վափառնաում:

Եւ բազումք յաշակերտացն իբրեւ լուսն ասին. խիստ է բանդ այդ, ո՞վ կարէ լսել զմա:

Իբրեւ զիտաց Հիսուս յանձն իւր՝ եթէ տրանձեն վասն այնորիկ աշակերտն նորա, ասէ ցնոսա. այդ զայթակղեցուցանէ՞ ձեզ:

Իսկ արդ եթէ տեսնիցէք զորդի մարդոյ՝ զի ելանիցէ ուր էր դառաջնին:

Հողին է կենդանարար, մարմին ինչ ոչ օղնէ. զբանն զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ Հողի է և կեանք. այլ ես ոմանք ի ձէնջ՝ որ ոչ Հաւատան:

Վանդի զիտէր Հիսուս իսկզբանէ՝ ո՞վ եւն այնորիկ՝ որք ոչն Հաւատան, և ո՞վ այն է՝ որ մատենիցն է զնա:

Եւ ասէր. վասն այնորիկ ասացի ձեզ թէ ոչ որ կարէ զալ առ իս, եթէ ոչ իցէ տեսալ ի Հօրէ իմմէ:

Հայսմանէ բազումք յաշակերտացն նորա շողան յետս, և ոչ ես շրջէին ընդ նմա:

Եւս Հիսուս ցերկոտասան աշակերտան մի՞թէ և զուր կամք երթալ:

Պատասխանի ետ նմա Սիմոն Պետրոս. Տէր, առ ո՞վ երթ իցուք. բանս կենաց յաւիտեանակեանց ունիս. և մեք Հաւատացաք և ծանեաք՝ եթէ դու ես Վրիստոս որդի Լատուծոյ:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս. ո՞չ ես զձեզ զերկոտասանեք ընտրեցի, և մինդ ի ձէնջ սատանայ է:

Եւ ասէր զՍիմոնին Հուդայէ Բակաբիմասցոյ. զի նա իսկ մատենից էր զնա, և մի էր յերկոտասանիցն:

Յերկիցն առաջն Եւստորան:

Արդոյ Եւստորանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոս Սատթէոսի. (Հ. Ժ. Գ. Է. 24):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Այս առակ էարկ առ նոսա և ասէ. նմանեցաւ արքայութիւնն երկից առն՝ որ սերմնիցէ սերմն բարի յազարակի իւրում. և ի քուն լինել մարդկան եկն թշնամի նորա, և ցանեաց իվերայ զորումն ի մէջ ցորենոյն և զնաց:

Լա իրրե բուսաւ խոտն և արար պտուղ,
ապա երեւցաւ և որոմնն:

Սատուցեալ ծառայք տանտեառնն ա-
սենցնա. տէր, ոչ սերմն բարի սերմանե-
ցեր յազարակին քում, արդ ուստի ունի-
ցի զորոմնն:

Լա նա ասէ ցնոսա. այր թշնամի արար
զայն: Ըսենցնա ծառայքն. կամին զե եր-
թիցուք քաղեցուք զայն ի բաց:

Լա նա ասէ ցնոսա մի. գուցէ մինչ քա-
ղեցէք զորոմնն, և զգորեանն ընդ նմին ի-
բաց խլեցէք. թոյլ տուր երկոցունց ածել
ի միասին մինչև ի հունձս, և ի ժամանակի
հնձոց ասացից ցհնձողն. քաղեցէք նախ
զորոմնդ, և կապեցէք զայդ խրձունս առ
ի յայրել, և զգորեանն ժողովեցէք ի շտե-
մարանս իմ:

Լա առակ էարկ առ նոսա և ասէ. նը-
ման է արքայութիւն երկնից հատոյ մանան-
խոյ, զոր առեալ մարդոյ սերմանեաց յա-
զարակի իւրում. որ փոքր է քան զամե-
նայն սերմանիս, և յորժամ ածիցէ, մեծ
է քան զամենայն բանջարս, և լինի ծառ.
մինչև զալ թռչնոց երկնից և հանդէլ
յոստս նորա:

Լա առակ խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ.
նման է արքայութիւն երկնից խմբոյ, զոր
առեալ կնոջ թարոյց ի գրիւս երիս պեր՝
մինչև ամենայն խմբեցաւ:

Չայս ամենայն խօսեցաւ Հիսուս առա-
կօք ընդ ժողովուրդսն, և առանց առակի
ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա. զե լցցի ասա-
ցեայն ի մարդարէէն. բացից առակօք ըզբե-
րան իմ, բղնեցից զծածկեալսն իսկզբանէ
աշխարհի:

Ման. Տէր Բաթաթեթոյ. Երեւոյն, Հմբ. Բլ. Այոյր զարժանոյ.
և Սառիկէ խմբոյն. և Կաթիկէ, Արձակման Առնարան:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ

Մարկոսի. (Ժ. Գ. Կէ. 7):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ շրջէր շուրջ զգաւառօքն, և ուսու-
ցանէր:

Լա կռեաց առ ինքն զերկոտասանն, և
սկստ առաքել զնոսա երկուս երկուս. և
տայր նոցա իշխանութիւն ի վերայ այսոց
պղծոց:

Լա պատուիրեաց նոցա՝ զե մի ինչ բարձ-
ցեն ի ճանապարհի, բայց միայն գաւաղան.
մի պարկ, մի հաց, մի պղինձ ի գոտիս.
այլ ազանել հողաթափս, և մի զգնեու-
ցուք, ասէ, երկուս պարեգոսս: Լա ասէր
ցնոսա. յոր տուն մտանիցէք, անդէն օթե-
ւանս կալիք՝ մինչև երանիցէք անտի:

Լա որ ոչ ընկալցին զձեղ, և ոչ լուի-
ցեն ձեղ, յորժամ երանիցէք անտի՝ թօ-
թափանջեր զբոռն ոտից ձեռոց ի վկայու-
թիւն նոցա:

Լա եկաւ քարոզէին՝ զե աղաշնարեա-
ցեն. և զէս բաղումս հանէին, և օծանէին
իւզով զազում հիւանդս, և բժշկէին ըզ-
նոսա:

Ըարթմ՝ Ա. Զ. Բլ. Փարսի. Հարց. Բլ. Այ յաթիւնիս իս. Եսա-
ւասու Առնարան:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղալմատ. (Ժ. Գ. Կէ. 14):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոսի:

Եւ հանէր զե մի համբ. և եղև յե-
լանիկ դիւին՝ խօսեցաւ համբն, և զար-
մացան ամենայն ժողովուրդքն:

Լա ոմանք ի նոցանէ ասեն. բեկզբեու-
ղա իշխանաւն զիւաց հանէ դա զղէս:

Լա այլք փորձէին՝ և նշան յերկնից
խնդրէին ի նմանէ:

Իսկ նորա զիտացեալ զխորհուրդս նո-
ցա, ասէ ցնոսա. ամենայն թաղաւորու-
թիւն բաժանեալ յանձն՝ աւերի, և տուն
բաժանեալ յանձն՝ կործանի:

Լա և եթէ և սատանայ բաժանեցաւ
յանձնէ, զեմրդ կայցէ թաղաւորութիւն
նորա. զե ասէք զինէն թէ բեկզբեուղաւ
իշխանաւն զիւաց հանէ դա զղէս:

Լա եւ բեկզբեուղաւ հանեմ զղէս,
որդիքն ձեր ինչ հանիցեն. վասն այդորիկ
նորին եղեցին ձեր դատաւորք:

Իսկ եթէ մատամբ Եստուծոյ հանեմ ըզ-
ղէս, ապա հասեալ է ի վերայ ձեր արքա-
յութիւն Եստուծոյ:

Հորժամ հզօր վառեալ պահիցէ զտուն
իւր, ի խաղաղութեան են ինչք նորա:

Բայց եթէ հզօրազոյն քան զնա ի վե-
րայ եկեալ յաղթեցէ նմա, զապառաղե-

նութիւն նորա հանէ՝ յոր յուսացեալ էր, և դասար նորա բաշխեցէ:

Ար ոչ է ընդ իս՝ հակառակ իմ է, և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ:

Յորժամ այսն պիղծ ելանիցէ ի մարդոյ, չըջն ընդ անջրդին տեղես, խնդրէ հանդիստ, և իրրե ոչ գտանէ, ասէ՝ դարձայց անդրէն ի տուն իմ ուստի ելի. զայ դտանէ մարբեալ և յարդարեալ:

Հայնժամ երթայ և առնու եօթն այլ այս շար և ս. քան զինքն, և մտեալ բնակէ անդ, և լինի յետինն մարդոյն այնորիկ շար քան զառաջինն:

Լւ եղև մինչդեռ խօսէր զայս, ծայն եւ բարձ կին մի ի ժողովողնէ անտի և ասէ. երանի է որովայնին՝ որ կրեացն զքեզ, և ստեանցն՝ որը զիկեցուցին զքեզ:

Լւ նա ասէ. նա՝ երանի այնոցիկ է, որը լսեն զբանն Մատուծոյ և պաշխեցն:

Լւ ի զիզանել ի վերայ նորա ժողովողոցն՝ սկսաւ ասել. ազգս այս՝ ազգ շար է. նշան խնդրէ, և նշան յերկնից ոչ տացի սմա՝ բայց նշանն Հոյնանու:

Օ ի որպէս եղև Հոյնան նշան՝ Նինուէացւոց, նոյնպէս եղեցի և որդի մարդոյ ազգիս այսմիկ:

Գլխոյն հարաւոյ յարիցէ ի դատաստանի ընդ արս ազգիս այսորիկ, և դատապարտեցէ զսա. զի եկն ի ծագաց երկրի լսել զինաստութիւնն Սողոմոնի. և ահա առաւել քան զՍողոմոն է աստ:

Եբբ Նինուէացիք յարիցեն ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ, և դատապարտեցեն զսա, զի ապաշխարեցին ի քարոզութեանն Հոյնանու. և ահա առաւել քան զՀոյնան է աստ:

Ճաշու Սղմ. 2. Բ.

Մատուած ո՞քեզ նմանիցի. մի՛ լուր և մի՛ դադարիր Մատուած: Որպէս սիրելի: Լաճեցար:

Բնիկեցուածս ի Պարծոյ Մաքեղոց:

(Գլ. Ժ. Գ. 4. 6):

Եւ չըջեցան ընդ փոխգիտ և ընդ կողմանս Վաղատացւոց, արգելեալք ի Հոգւոյն սրբոյ խօսել զբանն յՄիսիա. բայց եկեալ առ Սիւսեան՝ թեախիտէին երթալ

ի Սիւթանիա, և ոչ համարձակեաց նոցա Հոգին Հիսուսի:

Լւ անցեալ ընդ Սիւսիա՝ իջն ի Տրուփա. և տեսիլ երեւցաւ ի զիշերի Պօղոսի. այր ոմն Մակեդոնացի կայր աղաչէր զնա և ասէր. անցեալ ի Մակեդոնիա՝ օգնեսցես մեզ:

Լւ իրրե զտեսիլն ետես, վաղվազակի խնդրեցաք ելանել ի Մակեդոնիա, տեղեկացեալ թէ հրաւիրեաց զմեզ Տէր աւետարանել նոցա:

Լւ եկալ ի Տրուփա՝ զէպ ուղիզ գրնացաք ի Սամոթրակի. և ի վաղու անդր իՆոր քաղաք, և անտի ի ֆիլիպպոս, որ է առաջին վեճակ Մակեդոնացւոց՝ քաղաք Սոլոմոնի:

Լւ անդ ի քաղաքին դադարեալ մեր աւուրս ինչ, յաւուր շարաթու եւաք արտաբոյ քաղաքին առ զեւտափնն՝ ուր համարէին աղօթս մատուցանել, և նստեալ խօսեալ ընդ ժողովեալ կանայսն: Լւ կին ոմն անուն Լիդիա ծիրանեկաճառ՝ ի թիււատիր քաղաքէ, երկիւղած յՄատուծոյ, լուսւ. զորոյ Տէր իսկ երաց զսիրտն անալ խօսիցն Պօղոսի:

Լւ իրրե մկրտեցաւ ինքն և տուն իւր, աղաչէր և ասէր. եթէ համարիք զիս հաւատացեալ Տեառն, մտեալ ի տուն իմ՝ ազերուք: Լւ բռնադատեաց տարաւ զմեզ:

Լւ եղև մինչ երթայաք մեր յաղօթս, պատահեաց մեզ աղախին ոմն՝ զոր ունէր այս հարցուկ. որ շահս բազումս տայր տեսնեց իւրոց մուլելոյն:

Եւ զհետ եղեալ Պօղոսի և մեր՝ աղաղակէր և ասէր. արքս այս ծառայք Մատուծոյ բարձրելոյ են, որ պատմեն ձեզ ըզճանապարհս փրկութեան: Լւ զայս առնէր ի բազում աւուրս:

Չայրացեալ Պօղոս՝ դարձաւ և ասէ ցայսն. պատուիրեմ՝ քեզ յանուն Հիսուսի Վրիստոսի ելանել ի զմանէ. և ել ի նմին ժամու:

Իբրե տեսին տեսարք նորա՝ եթէ հառաւ յոյս շահի նոցա, առեալ զՊօղոս և զԷփրա՝ ձգեցին ի հրապարակն առ իշխանս. և ածեալ զնոսա առ զորադուխան՝ ասեն. արքս այս խռովեցուցանեն զքաղաքս մեր. ինքեանք Հրեայք են, և պատմեն մեզ ո-

րեն, զոր է՛ արժան մեզ ընդունել և ո՛չ առնել, զի Հռովմայեցիք եմք:

Եւ կուտեցաւ ամբոխն ի վերայ նոցա: Եւ զօրագլուխքն պատառեցին զճանդերձս իրանց, և ճրամայեցին զան չարկանել և բազում վէրս եղեալ ի վերայ նոցա՝ արկին ի բանտ, պատուիրեցին բանտապետին՝ զգուշութեամբ պահել գնտա:

Արդ առեալ զայսպիսի պատուէր, էարկ զնոսա ի ներքին բանտն, և զոսո նոցա սնդեաց ի կոճեղ:

Եւ ի մէջ գիշերոյն Պօղոս և Շիղա կային յաղօթս՝ և օրհնէին զՄատուած. ունկրն գնէին նոցա կարանաւորքն:

Եւ եղև յանկարծակի շարժումն մեծ, մինչև շարժել Տիմոնց բանտին, և բազան անդէն զորոնքն ամենայն, և ամենեցուն կապանքն լուծան:

Իբրև զարթեալ բանտապետն՝ և ետես բացեալ զբոլոս բանտին, ձգեաց զսուսեր՝ և կամէր երթալ զիւրովն. կարծէր փախուցեալ զկապեալսն:

Եւ գոչեաց ի ձայն մեծ Պօղոս և ասէ. մի ինչ զործեր ընդ անձն քո շար, քանզի ամենեքին աստ եմք:

Խնդրեաց լոյս՝ և զիմեաց ի ներքս, և զայն չարեալ՝ անկաւ առաջին Պօղոսի և Շիղայի, և ածեալ զնոսա արտաքս՝ ասէ. տեսրք, զե՛նչ պարտ է ինձ առնել՝ զի ապրեցայ:

Եւ նորա ասն. Տաւատս ի Տէր Յիսուս Քրիստոս, և ապրեցիս դու և ամենայն տուն քո:

Եւ խօսեցան նմա զբանն Տեառն, և ամենեցուն որ էին ի տան նորա:

Եւ առեալ զնոսա ի նմին ժամու գիշերոյն՝ լուաց ի վերայ անտի, և մկրտեցաւ ինքն և իւրքն ամենեքեան անդէն վաղվադակի, և ածեալ զնոսա ի տուն իւր, և դառաջին նոցա սեղան, և ուրախ եղև ամենայն տամբն Տաւատացեալ յՄատուած:

Եւ իբրև այդ եղև, առաքեցին զօրագլուխքն զնուիրական, և ասն. արձակես զարագ զայդոսիկ:

Եւ պատմեաց բանտապետն զբանն Պօղոսի, եթէ առաքեցին զօրագլուխքն զի արձակիցիք, արդ ելէ՛ք և երթայք խաղաղութեամբ:

Իսկ Պօղոս ասէ ցնոսա. զան չարեալ զմեզ ճրապարակաւ՝ արս անմեղս Հռովմայեցիս արկին ի բանտ, և արդ լուեկանն չանեն զմեզ. ո՛չ այդպէս. այլ եկեացեն ինքեանք իսկ չանցեն զմեզ:

Եւ պատմեցին զօրագլուխքն նուիրակքն զբանն. զայն չարան իբրև լուան թէ Հռովմայեցիք են, և եկեալ աղաչեցին ընդոսա. և իբրև չանին, աղաչեցին դնալ ի քաղաքէն:

Եւ եկալ ի բանտէն՝ մտին առ Լիզիա, և տեսեալ զեղբարս՝ մտիթարեցին զնոսա, և գնացին:

Ամբ. 121

Մատուած որդիման մեզ և օրհնէալ զմեզ, երեւցո զերեսքս քո ի մեզ՝ և որդիման մեզ:

Պատրոսի առաքելոյն ի Վաթուղիկայց Դեկտորդ Թիմոնց և ընթերցուածս (Հռ. Գ. հիշ. 10):

Եւ եկեաց օր Տեառն իբրև զգող. յորում երկինք տալնապաւ անցցեն, և բոլորն ինքն ճրով կիզեալ լուծցին, և երկիր՝ և որ միանգամ ի նմա զործք գտանիցին:

Եւ ի լուծանել այսպէս այսր ամենայնի, որպիսի ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել, այլ սուրբ և աստուածապաշտ կարգաւ ակն ունել, և փութալ Տաւատն զաղտեան աւուրն Տեառն. յորում երկինք չրայրեացք լուծանիցին, և բոլոր ինքն չրդեցեալք Տալեցին:

Նորոյ երկնից և նորոյ երկրի բոլոր աւետեացն չայեցեալ սպասեմք, յորս արդարութիւնն ընտելէ:

Վասն որոյ, սիրելիք, այսոցիկ սպասեալ՝ փոյթ անձին ունի՛նք՝ ամբի՛ք և անսարսռք գտանել նմա ի խաղաղութիւն, և զՏեառն երկայնամուրթիւնն՝ փրկութիւն Տաւատեալք:

Չոր օրինակ և սիրելի եղբայրն մեր Պօղոս, բոլոր շնորհելոյ նմա իմաստութեանն յՄատուածոյ՝ զրեաց ձեզ. որպէս և յամենայն իսկ թուղթսն խօսի վասն այսոցիկ, յորս գտանին ինչ ինչ դժուարիմացք, զոր անուամուրքն և յողորմութիւն կամակորեն, որպէս և զամենայն իսկ զիրս առ իրեանց անձանցն կորուստ:

Պար պատհանե, սիրելիք, իբրև զկանխադէտս զգուշաձիւք, զի մի' անառակ մարտիմ կամբն զգածեալք՝ անկանխիկ յատեալ հաստատութեանն:

Եւ երբ շորհք և գիտութեամբն Տեառն մերոյ և Վրկին Հիսուսի Վրիստոսի: Դմա վառք՝ և այժմ և յորն յախտեից, ամէն:

Սղ. 2.

Եղև: Յնայէք քառ Լատուսի: արեւմտ և մի: արեւելեցէք առ Լատուսի: Յարմարայ:

Սրբոյ Լուսարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ քառ
Հոհաննու: (Հ. Լ. 1.):

Տերն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Յետ այսորիկ շրէր Հիսուս ի Վալիւնա, քանզի ոչ կամր ի Հրէաստանի շրջի, զի խնդրէին զնա Հրեայքն սպանանի:

Եւ եր մերձ տօնն Հրէից տաղաւարահարաց:

Լսեն ցնա եղբարքն նորա. գնա աստի և երթ ի Հրէաստան, զի և աշակերտքն քո տեսցեն զգործսդ քո՝ զոր գործես. զի ոչ որ է որ ի ծածուկ ինչ գործէ, և խնդրէ ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ գործես, յայտնես զանձն քո աշխարհի:

Վանդի և եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ ի նա:

Լսէ ցնոսա Հիսուս. ժամանակ իմ՝ չե է հասեալ. բայց ձեր ժամանակ յամենայն ժամու պատրաստ է:

Ոչ կարէ աշխարհ տակ զձեզ, բայց զիս ատեալ. զի ես վկայեմ վասն նորա՝ եթէ գործքն իւր շարութեանն են:

Պար երթայք ի տօնն յայն, ես ոչ երթամ ի տօնն յայն. զի իմ ժամանակ չե է լցեալ:

Օպա իբրև ասաց, ինքն մնաց անդէս ի Վալիւնա. իբրև ելին եղբարքն նորա, ապա և ինքն ել ի տօնն՝ ոչ յայտնի, այլ իբրև ի ծածուկ:

Եւ Հրեայքն խնդրէին զնա ի տօնի անդ և ասէին. ո՞ր իցէ նա:

Եւ քրթմնիւն էր զնանսէ ի ժողովուրդսն. կէսքն ասէին թէ բարորդ է, այլք

ասէին՝ ոչ, այլ մարդեցուցանէ զժողովուրդն:

Եւ ոչ որ համարձակ խօսեր զնմանէ վասն երկիւղին Հրէից:

Յերկրցին ասալին Լատարան:

Սրբոյ Լուսարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ քառ
Մատթէոսի: (Հ. Լ. Ժ. Գ. 44. 36):

Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Յայնժամ թողեալ Հիսուսի զժողովուրդսն՝ եկն ի տուն. մատան առ նա աշակերտքն և ասեն. մեկնես մեզ զառակ որոմանցն ազարակի:

Եւ պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. որ սերմանէ զսերմն բարի՝ է որդի մարդոյ, և ազարակն աշխարհս է. սերմն բարի նոքա են, որք որդիքն արքայութեանն են. իսկ որոմնն որդիք չարին են. և թ շնամին որ վարեաց զայն՝ աստանայ է, և հունձին կատարած աշխարհիս է, հնձողքն՝ հրեշտակք են:

Արդես ժողովն որոմնն և ի հուր այլի, այնպէս եղիցի ի կատարածի աշխարհիս. առաքեացէ որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր, և ժողովեցեն յարքայութենէ նորա զամենայն զայլթակրութիւնս՝ և զայնոսիկ ոյք գործեն զանորէնութիւն, և արկցեն զնոսա ի հնոց հրոյ. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց:

Հայնժամ արդարքն ծագեցեն իբրև զարեգակն յարքայութեան երկնից. որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:

Պարձեալ նման է արքայութիւն երկնից զանձի ծածկելոյ յազարակի, զոր գտեալ մարդոյ թարցոյ. և ի խնդրութենէ անտի երթայ վաճառէ զամենայն ինչ զոր ունի, և գնէ զազարակն զայն:

Պարձեալ նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառականի, որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս:

Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր, և զնեաց զայն մարգարիտ:

Պարձեալ նման է արքայութիւն երկնից ուսկանի արկելոյ ի ծով՝ և յամենայն ազգաց ժողովելոյ. զոր իբրև լցա՝ հանեալ

ի ցամաք, և նստեալ ժողովեցին զբարի բա-
րին յամանս, և զխոտանն ի բաց ընկեցին:

Այնպէս եղեցի ի կատարածի աշխարհիս-
եղցին հրեշտակք՝ և մեկնեցին դարս ի-
միջոյ արդարաց, և արկցին զնոսա ի հնոց
հրոյն. անդ եղեցի լալ և կրճել ատամանց:

Ասէ ցնոսա Վիտուս. իմացարո՞ք զայս
ամենայն: Ասին ցնա. այո՛ Տէր:

Այն ատէ ցնոսա. վասն այսորիկ ա-
մենայն դպիր աշակերտեալ արքայութեան
երկնից, նման է առն տանուտեառն՝ որ հա-
նէ ի զանձէ խրմէ զնոր և զհին:

Մեկն. Որքե՞նք էիք ալ Տէր Աստուծոյ Տէր. և մի. էլ թագաւոր էի:
Երանեմն Եւտարան:

Արքայ Եւտարանիս Վիտուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Սարկոսի. (Հէ. Օ. հէ. 35):

Վասն զկատարման Մկրտչի Տեսնն մերոյ Վիտուսի
Քրիստոսի:

Եւ լուս աբբայ Հերովդէս, քանդի
յայտնի եղև անուն նորա. և ասէր,
թէ Յովնանէս Մկրտիչ յարեալ ի մեռե-
լոց, և վասն այնորիկ զօրութիւնք լինին
նովա:

Այլք ասին՝ թէ Լզիս է, իսկ այլքն՝
թէ մարգարէ է, կամ թէ իբրև զմի ի-
մարգարէից:

Իբրև լուս Հերովդէս, ասէ. զօրոյ ես
զգլուն հատի զհօլմաննու՝ սա է, նա յա-
րեալ ի մեռելոց:

Օ՛ի ինքն Հերովդէս առաքեաց կալա-
զհօլմաննէս, և կապեաց զնա և եղ ի բան-
տի, վասն Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի
եղբօր նորա, զի նա՝ կին արար զնա:

Քանդի ասէր Յովնանէս ցՀերովդէս՝
թէ ո՞չ է օրէն քեզ ունել զկին եղբօր քո:

Այլ Հերովդիա ռնացեալ էր ընդ նմա՝
և կամեր սպանանել զնա, և ո՞չ կարէր:

Օ՛ի Հերովդէս երկնէր ի Յովնանէս.
քանզի զիտէր զնա այբ արգար և սուրբ,
և սպասէր նմա. և լուեալ ի նմանէ բա-
ղում ինչ՝ առնէր, և քաղցրութեամբ լսէր
նմա:

Իբրև օր մի լինէր պարագայ, յորժամ
ընթերիս տայր Հերովդէս՝ յաւուր ծննդոց
խրոց՝ նախարարաց իւրոց և հազարապե-
տաց և մեծամեծաց Վաղիկացոց, և իմր-

տանել դատերն Հերովդիայ և ի կաբաւել,
հաճոյ եղև Հերովդի և բազմակամացն: Ասէ
թագաւորն ցաղճիկն. խնդրեալ յինէն զոր
ինչ կամիս, և տաց քեզ:

Այլ երգուաւ նմա բազում անգամ, թէ
զոր ինչ և խնդրեցես դու յինէն, տաց
քեզ՝ մինչև ցիկս թագաւորութեան իմոյ:

Աս եկեալ ասէ ցմայր իւր. զե՛նչ խնդ-
րեցից: Այն ատէ. զգլունն Յովնանու
Մկրտչի:

Այլ մեկեալ անդրէն փութանակի առ
թագաւորն՝ ասէ. կամի՞մ զի այժմ տա-
ցես ինձ վաղվաղակի ի վերայ սկսեղ ըզ-
գլունն Յովնանու Մկրտչի:

Այլ տրտեցաւ յոյժ թագաւորն, այլ
վասն երգմանցն և կոշտակեացն՝ ո՛չ կա-
մեցաւ անարգել զնա, և առաքեաց վաղ-
վաղակի թագաւորն՝ դահիճ, և հրամա-
յեաց բերել զգլունն նորա:

Այլ չողաւ զկատեաց զնա ի բանտին, և
երբ զգլունն նորա սկսեղր՝ և ետ ցաղճե-
կն, և աղճիկն տարաւ և ետ մօր իւրում:

Իբրև լուս աշակերտքն նորա, եկին
բարձին զմարմինն և եղին ի զերեւմանի:

Հինգերորդ Կիւրիկ. ամն և Սրեման սրբոյ Խաչին ԲՏ. Հի.
Որքե՞նք էիք այլ Սրբ. Զոր Եւր. Մեծացուցէր էլ. Մայր Եւրոյ,
և մի. իւր արքայն Եւտարան. երբ Ստեղծ եղևիս Ստեղծ Աստուծոյ որ
Խաչ. Իսկ զմի Ստեղծ Աստուծոյն՝ եղին Խաչի և Եւտարանու
ի թագաւոր, ասկով Հիւրի. էլ. Չըբ. Զիւր. Եւր. Սղմ. ՂԶ:

Պատմեցին երկինք զարդարութիւն նորա. և տեսցին
ամենայն ժողովուրդք զիտուս նորա. Փոխ, Տէր թագա-
ւորեաց:

Թուրքի Կիւրիկ. Ապիսկոպոսի Աշուսացեալն, առ Կոս-
տանդնուս թագաւորն, վասն երեկոյ Նշանի սրբոյ Խա-
չին յերկնից:

Թագաւորի աստուածաբիրի և բա-
րեպաշտի՝ օգոստոս Կոստանդեայ,
Կիւրոս՝ որ յԱշուսաղէմ՝ եպիսկոպոս, ի-
Տէր խնդալ:

Առաջին զայս յԱշուսաղէմ, աստուա-
ծասէր թագաւորութեանդ քում՝ առա-
քեմ թղթոց նախնիս. քեզ վայելուչ ըն-
դունել, և ինձ տալ:

Ոչ բանիւք ողորանդ առ լոռալս, այլ երկ-
նաւորաց աղղական աստուածատեսութիւն:

Լսե՛ք ո՛ր եթէ գեղեցիկադիր յարմարումն բանից ինչ՝ ճարտարասանն հասնութեան ունի յինքնան, այլ սրբոց աւետարանաց յառաջարանութեամբ ի ձեռն իրացն եղևոց՝ որ վկայն զճմարտութիւնն:

Վանդի ոմանք՝ որոյ ստացեալ ունին, զպատուականդ քո բազում անգամ պրսակն զգլուխ, ոսկեհոնն պսակ փայլուն և պայծառ քարամբ զանաղանալոս բերեալ մատուցանեն:

Իսկ մեք՝ ո՛ւր յերկրէ զքեզ պսակմբ, զի յերկրէ ընծայեալքս՝ վախճան ունին զերկիր, այլ երկնաւոր իրաց աստուածական զօրութիւն՝ ի ժամանակս աստուածասէր քոյոյ թագաւորութեանդ յերոսասդէմ՝ կոտարեալ, փութով քում բարեպաշտութեանդ ածեմք ի զխտութիւն:

Ո՛չ զի այժմ՝ յանդիտութեանէ եկեցես յաստուածգիտութիւն, այլ զի ժամանակացն և զայլս ուսուցանել՝ որով բարեպաշտիս, և զորս դիտելիք, յայնս և հաստատեցին:

Լսե՛ք զթագաւորութեանդ զնախնական բնկալեալ վիճակ, մեծ և երկնաւոր աստուածուստ պսակդ պատուեալ լցին:

Չի ուսեալ յՄատուցոյ ամենաթագաւորէն, արդ զվայելականն հատուցես զօհոթութիւն:

Լսե՛ք մեծա յաղթութեամբ թշնամացն՝ քաշալերութեամբ լցցես արդեամբք զքո թագաւորութիւնդ սիրեալ յՄատուցոյ, վասն որոյ և առ քե հրաշակերտ հասեալ:

Վանդի առ աստուածասիրուն և առ երջանիկն յիշատակաւ Սրտանդեառ հարբլն քով՝ փրկական փայտ Խաչին՝ յերոսասդէմ՝ գտեալ յաստուածայնոցն շնորհաց, այնմ՝ որ զգեղեցիկն խնդրեաց զարեպաշտութիւն, զձածկելոցն սուրբ տեղեքս մատուցին զգիւտ:

Իսկ առ քե, ամենարարեպաշտ թագաւոր, նախնական բարեպաշտութիւնն մեծ և առ յՄատուած երկիւղեւ յաղթեալ, ո՛ւր այսուհետեւ յերկրէ, այլ յերկնից են զարմանազորութիւնք Տեառն և Փրկիչն Հիսուսի Վրիստոսի միածնի որդւոյն Մատուցոյ, որ ընդ դէմ մահուն է նան յաղթութեան՝ գերանկնն ասեմ զԽաչն՝ որ լուսոյ ճառապայթիւք յերոսասդէմ տեսանիւք:

Չի յաւուրս յայտնիկ խտրք Պենտեկոստէին՝ ի գլուխ Մենեանն յերկր ժամու, ամենայաղթ Խաչն ի լուսոյ կազմեալ՝ յերկնից գեր ի վերոյ սրբոյն Վոզգոթմայ՝ և մինչև ի սուրբ լիառն Հիմենեաց ցոլացեալ երեւիւր, ո՛ւր միում և երկուց միայն երեւեալ, այլ ամենայն բազմութեան քաղաքիս յայտնադոյնս ցուցեալ:

Ո՛չ այնպէս՝ որպէս կարծիցէ զք վաղ՝ վաղակի իմն առ ալօք ինչ տեսիլ հարեանցի, այլ ի բազում ժամն ի վեր քան զերկիր ակներե տեսանիւք:

Լսե՛ք բոցաճաճանչ փայլմամբ՝ արեգակնայինցն յաղթէր ճառապայթից: Եղաթէ՛ տչ, ի նոցանէ յաղթահարեալ ծածկեալ լիւնէր:

Լսե՛ք զի այնքան առաւել հզորադոյն քան զարեգակն տեսողացն մատուցանէր ըզճառապայթմս, մինչև ամենեցուն միանգամայն առհասարակ ի սուրբ եկեղեցին ընթանալ բազմութեան քաղաքիս՝ աստուածատեսութեանն երկիւղեւ և ուրախութեամբ բմբրունեալք՝ մանկանց միանգամայն և ձերոց, արանց և կանանց, և ամենայն շափու հասակի՝ մինչև ի նոցունց իսկ ի տնարդել աղջկանց, բնակաց և օտարաց, քրիստոնէից ասեմ, և որ այլուստեք յեկաց ազգաց, միահամուռ ամենեցուն իբրեւ ի միօջէ բերանոյ՝ զՀիսուս Վրիստոս զՏէր մեր զմիածին որդին Մատուցոյ՝ ըջլերագործն օրհնել:

Որ արդեամբք և փորձիւ ցուցաւ, թէ քրիստոնէից կրօնն ամենարարեպաշտիկ՝ ո՛ւր հաւանութեան իմաստութեամբ բանից, այլ յայտնութեամբ Հոգւոյն՝ և զօրութեամբ, ո՛ւր ի մարդկանէ միայն պատմեալ, այլ յերկնից աստուածուստ է վկայեալ:

Երգ վասն զի մեք՝ որ յերոսասդէմ բնակեալ եմք, զՔաշիցն՝ որ արտաքս քան զկարծիս՝ մերովք իսկ զիմք բնկալեալ, Մատուցոյ ամենաթագաւորի և միածնի որդւոյ նորա՝ զվայելականն երկրպագութիւն զօհոթութեամբ հանդերձ հատուցաք և հատուցաք:

Եղօթմս ձիգս և յաւէս և վասն քո աստուածասիրի թագաւորութեանդ՝ ի սուրբ տեղիս արարաք և արասցաք:

Լսե՛ք զի արժան էր զերկնաւորս զայս աստուածատեւութիւն մի՛ տալ լուծեան, այլ աւետարանել ժու՛մ բարեպաշտութեանը՝ վասն այսորիկ փութացայ վասն զընոյս, զի ի վերայ Տաստաւորն և բարի Տիման ի բեղ յառաջագոյն հաւատոց, զայն՝ որ աստուածուստ ցուցաւ գիտութիւն, շինեալ հաստատագոյն զառ ի Տէր մեր Հիսուս Վրիստոս, բնկայցիս գոյսն քաջաբերեալ:

Լսե՛ք ամենայն սովորութեամբ լցեալ՝ իբրեւ զնոյն ինքն զՄատուած ունելով զօրավիզն, զԿաշին նշան յաղթութեան, պատրաստագոյնս մատուցանիցես պարծանս պարծանաց, զերեւելի նշանն ընդ բեղ կրելով, զօրոյ զձեն ցուցեալ մարդկան՝ երկին մեծապէս պանծացաւ:

Իայց Տրաշաղործութիւնս այս, ո՞վ աստուածատէր թագաւոր, մարդաբեկց վկայութեամբ, և Վրիստոսի սրբովք ձայնիւք՝ որ յաւետարանս կան, կարդաւ կատարեցաւ առ այժմ, և զարձեղ մեծապէս կատարեսցի:

Օ՛ր ի Մատթէոսեան աւետարանին ըզհանդերձելոց իրացն զգիտութիւն՝ փրկչին իւրոց երջանիկ առաքելոցն պարգեւելով, և նորօք՝ որ ընդ նմայն էին՝ խօսելով յայտնագոյնս յառաջաձայնեալ ասէր. և յայնժամ՝ երեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յիբրկինս:

Օ՛րոյ աւետարանին զաստուածական զգիտն՝ ի ձեռն սովորականի առեալ՝ որ վասն այսր իսկ անդ կան յառաջապատում վկայութիւնք զրով՝ գտցես:

Ընդ որ մանասանդ, ո՞վ տէր, յաճախագոյն Հոգւոյն կրթութեամբ հայել յօժարեցուցանեմ՝ վասն այլոց ևս անդ զրեւոց կարդաց ի փրկչին մերմէ յառաջաձայնեալ, որոց բազում՝ երկիւղածութեամբ զգուշութիւն պարտ է ունել, առ յո՛չ մի ինչ իհակառակաց զօրութենէ անտի կրել զվեհասս:

Օ՛այս բեղ զմերոց բանիցս, աստուածատէր թագաւոր, մատուցանեմ նախնիս յերուսաղէմէ, յառաջ բարբառեմ ձայնս բեղ մօտրիմն իբրեւ հարազատի և բարեպաշտի, ընդ մեզ Վրիստոսի երկրպագուի, միաձնի որդւոյն Մատուծոյ և փրկչին մե-

րոյ՝ որ զմատակարարականն ըստ աստուածային գրոց՝ յերուսաղէմ՝ կատարեաց ըզփրկութիւն:

Ար կոխեաց աստ զմահ՝ և իւրով պատուական արեամբն զմարդկան մեղս ի բաց ջնջեաց, և կեանս և անսպականութիւն և հոգեւոր շնորհս ետ ամենեցուն՝ որ հաւատան ի նա թէ՛ Մատուած է, զօրութեամբ և շնորհք զբեղ պահպանեալ պոյծաւացուցէ, և մեծամեծ բարեպաշտութեամբ՝ վայելուչ ուղղութեամբ և հարազատ զարմնք արքայականօք զարդացուցէ:

Ըմենալ թագաւորն Մատուած՝ որ ամենայն բարութեանց է տուիչ, բազում ամաց շրջապայց խաղաղականաց պարծանս քրիստոնէից և աշխարհի ամենայնի պահնցէ ամենայն տամբդ զբեղ ամբողջ: Լսե՛ք ամենայնիւ զարդարեալ, և սովորութեամբ ընդելութեան սրբոց եկեղեցեաց, և Հռովմայեցոցդ իշխանութեամբ զմարդասիրութիւն ցուցանելով, և մեծաւ բարեպաշտութեամբ և յաղթութեամբ յղկացեալ, բազում խաղաղական պարագայց ամբք ամենեցուն Մատուած շնորհնցէ մեզ ամենայն տամբ՝ օգոստէ թագաւոր աստուածատէր:

Պօղոսի առաքելոյն ի Վաղարատոց թղթոյն և ընթերցուածս. (Հլ. Բ. Էդ. 14):

Լսե՛ք ինձ քան լիցի պարծել, բայց միայն ի խաշն Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, որով ինձ աշխարհ ի խաշ ելեալ է, և ես աշխարհի:

Օ՛ր ի ո՛չ թղխատութիւն ինչ է, և ո՛չ անթղխատութիւն. այլ նոր արարածս. և որ միանգամ այսմ՝ կանոնի միաբան լինին, խաղաղութիւն ի վերայ նոցա և ողորմութիւն, և ի վերայ Իսրայելին Մատուծոյ:

Լսուհետեւ աշխատ որ զիս մի՛ արասցէ, զի ես զարշարանս Վրիստոսի ի մարմնի իմում կրեմ:

Հնորձք Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի ընդ ողւոյդ ձերում, եղբարք. ամէն:

Յղժ:

Սլէ. Նշանեցաւ առ մեզ յոյս երեսոց քոց, և ետուր ուրախութիւն որոց մերոց:

Որոյց Եւեռտարանին Հիմունի Վերիտաւոր՝ որ ըստ
Պատմէոսի . (Հէ. ԻՊ. Զէք. 30) :
Տէրն մեր Հիմուն Վերիտաւոր առէ :

Եւ ապա երեւացի նշան որդւոյ մարդոյ
յերկինս, և յայնժամ՝ կոծեացին ա-
մենայն ազգք երկրի, և տեսցին զորդի մար-
դոյ եկեալ ի վերայ ամպոց երկնից՝ զօրու-
թեամբ և փառօք բազմոք :

Եւ առաքեացէ զՏրեշտակս իւր փողով
մեծաւ, և ժողովեացին զընտրեալսս նորա ի-
շորից՝ Տողմոց՝ ի ծագաց երկնից մինչև ի-
ծագս նոցա :

Ի թղենոյ անտի ուսարուք զստակն . զի
յորժամ՝ նորա ոստը կակղացին և տե-
րեն ցցուիցի, զիտէր թէ և մերձ է ամառն :
Դշնայեւս և դուք՝ յորժամ՝ տեսանիցէք
զայս ամենայն, զիտաճիւր թէ մերձ է ի-
դուքս :

Եւ մեն ասեմ՝ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս
այս, մինչև այս ամենայն եղիցի :

Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ
մի՛ անցցեն :

Իայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամու՝
ու գր զիտէ, ոչ Տրեշտակք երկնից՝ և ոչ
որդի, բայց միայն Հայր :

Եւ տեսանալեցին զանդաւանս . Քրդ . Սոքէ Իւլիս . Լոյ,
զուլիս : Եւ ոչք տեմեցն Սարգիսն և Եսաուս . Եւ հայրան :

Որոյց Եւեռտարանին Հիմունի Վերիտաւոր՝ որ ըստ
Պատմէոսի . (Հէ. ԻՊ. Զէք. 33) :
Տէրն մեր Հիմուն Վերիտաւոր առէ :

Ոչ ուրուք լուցեալ ճրագ՝ դնէ ի թա-
ղատանս, այլ ի վերայ աշտանակի,
զի որ մտանեն՝ լոյս տեսանիցեն :

Ճրագ մարմնոյ ակն է . յորժամ՝ ակնն
առատ է, ամենայն մարմինն լուսաւոր եղի-
ցի . և երբ ակն չար է, և մարմինն խա-
ւարին եղիցի . արդ զիոյշ լեր, գուցէ լոյսդ
որ ի քեզ է՝ խաւար իցէ :

Եթէ մարմնիդ քո ամենայն լուսաւոր է,
և չդուցէ մասն ինչ խաւարին, եղիցի լու-
սաւոր ամենայն . որպէս յորժամ՝ ճրագն
նշուիւք լուսաւորիցէ դքեզ :

Եւ մինչդեռ խօսէր զայս, աղաչէր զնա
ոմն փարիսեցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա :
Եւ նա մտեալ բազմեցաւ :

Իբրեւ ետես փարիսեցին՝ զարմացաւ զի
նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան զճաշ :

Եւէն ցնա Տէր . այժմ՝ դուք փարիսեցիք
զարտաքին բաժակին և զանակին սրբէք,
և ներքինն ձեր լի է յափշտակութեամբ և
չարութեամբ . անմաղք, ոչ ապաքէն որ զար-
տաքինն արար՝ և զնեքքինն նոյն արար :

Իայց աղէ զարժանն իակ տուք ողոր-
մութիւն, և աշա ամենայն սուրբ է ձեր :

Եւ վայ ձեզ փարիսեցոց, զի տատա-
նորդէք զանանուխ և զփեղանայ և զամե-
նայն բանջար, և անցանէք զերտամբք և
զսիրտին Լստուծոյ . զայս արժան էր առ-
նել՝ և զայնու ոչ անցանէլ :

Վայ ձեզ փարիսեցոց, զի սիրէք ըզ-
բարձրագահս ի ժողովուրդս, և զնախողոյ-
նս ի Տրապարակս :

Վայ ձեզ, զի էք դուք իբրեւ զգերեզ-
մանս անցայտս, և մարդիկ գնան ի վերայ
և ոչ զիտեն :

Պատասխանի ետ ոմն յորինականացն և
ասէ ցնա, փարիսայեւս, զայդ բանս ասելով
և զմեզ թշնամանես :

Եւ նա ասէ . և ձեզ վայ օրինականա-
ցըք, զի բաճնայք մարդկան բեռնիս զը-
ժուարակիրս, և դուք մատամբ միով ի բե-
ռինսն ոչ մերձենայք :

Վայ ձեզ, զի շնէք զերիմն մարգա-
րէիցն, և Տարբն ձեր սպանին զնոսա . ապա
ուրեմն վիայէք, եթէ կամակիցք էք զոր-
ծոց Տարցն ձերոց, զի նոքա կոտորեցին
զնոսա, և դուք զգերեզմանս նոցա շնէք :

Վասն այնորիկ խմատութիւնն Լստու-
ծոյ ասաց . առաքեցից զնոսա մարդարէս
և առաքեալս, և ինոցանէ սպանանիցեն
և Տալաճիցեն . զի խնդրեացի արինս ամե-
նայն մարդարէից՝ Տեղեալ ի սկզբանէ աշ-
խարհի՝ յազգէ յազգմանէ, յարեմն Երեկ
մինչև յարինն Քաղաքիայ կորուսելոյ ընդ
սեղանն և ընդ տաճարն . այդ ասեմ՝ ձեզ,
խնդրեցի յազգէ յազգմանէ :

Վայ ձեզ օրինականացդ, զի թաքուցա-
նէք զփականս զիտութեանն . դուք ոչ մը-
տանէք, և որ մտանկոյն են՝ արգելուք :

Եւ ի խօսելն զայս ամենայն առ նոսա
առաջի ամենայն ժողովրդեանն՝ զամեմի
Տարկանէին : Եւ սկսան զպիղքն և փարի-
սեցիքն զարեւ և զրդուել ընդ նմա վասն

բաղում իրաց, և սպասել որսալ ինչ բանորս ի բերանոյ նորա, զի չարախօսեցեն զնմանէ:

Արովք ի կուտել բիրաւորաց ժողովուրդեանն՝ մինչև կոխել զմիմեանս, սկսաւ տակ ցարակերտան իւր, նախ զգոյշ լերուք անձանց ի խմորոյ Սաղուկեցոցն, որ է կեղծաւորութիւն:

Օ ի ոչ ինչ է ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեցի, և զաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի:

Վ անս զի զոր ինչ ասիցէք ի խաւարի՝ լսելի լիցի ի լոյս, և զոր յունկանէն խօսեցարուք ի խոհմարանս՝ քարոզեցի ի վերայ տանեաց:

Բայց ձեզ ասեմ սիրելեաց իմոց՝ մի՛ զարհուրիցիք յայնցանէ որ սպանանեն բզմարմին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ ոչ ունիցին առնել:

Եւ յուրցից ձեզ յումմէ երկնիցիք՝ երկերուք յայնմանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել ի զեհնէ. այո տեսմ ձեզ, յայնմանէ երկերուք:

Այս ասարէն հինգ ձագ երկուց զանգաց փաճառի, և մի ի նոցանէ ոչ է մոռացեալ առաջին Մատուծոյ:

Եւ ձեք և ամենայն իսկ հեր զլիւոյ թուեալ է. մի՛ երկնիք, զի քան զբաղում ձագս լաւ էք դուք:

Եսեմ ձեզ, զի ամենայն որ խոստովանեցի յիս առաջին մարդկան, և որդի մարդոյ խոստովանեցի զնմանէ առաջին հրեշտակաց Մատուծոյ:

Եւ որ ուրացի զիս առաջին մարդկան, ուրացեալ լիցի առաջին հրեշտակաց Մատուծոյ:

Եւ ամենայն որ ասէ բան զորդւոյ մարդոյ թողցի նմա, բայց որ զհոգին սուրբ հայհոյիցէ՝ մի՛ թողցի նմա:

Եւ յորժամ տանիցին զձեզ ի ժողովուրդս և ի պետութիւնս և յիշխանութիւնս, մի՛ հողացէք՝ որպէս թէ զինչ պատասխանի տայցէք կամ զինչ ասիցէք. ի հողին սուրբ ուսուցէ ձեզ ի նմին ժամու՝ զինչ պարտ իցէ խօսել:

Ճաշու. Սղմ. 21.

Խանարհեցո՛ Տէր զունկն քո՝ և բուր ինձ. զի ազատ և անակ կճ եյո շխմեւք նորա Տէր Մատուած վերաւ ի կեանս:

Բնթեցումս ի Պարծոյ Մարեբոց (Պ. Լ. Ժ. Լ.):

Եւ շրջեալ ընդ Բմբիկալոյն և ընդ Բպողոնիս, եկին ի թեմապոնիկէ, ուր էր ժողովուրդ շրջիցն:

Եւ բառ սովորութեանն Պօղոս եմուտ առ նոսա, և ի շարաթս երիս խօսեցաւ ընդ նոսա ի գրոց. բանայր և զնէր առաջին, եթէ պարտ էր Վրիստոսի չարաբել և յառնել ի մեռելոց. և թէ նա է Վրիստոսն Հիսուս՝ զոր ևս պատմեմ ձեզ:

Եւ ոմանք ի նոցանէ հաւանեցան, և վիճակեցան Պօղոսի և Շիղայի. բայց պաշտօնիցն հեթանոսաց էր բազմութիւն յոյժ, և ի կանանց զխաւորաց ոչ սակաւք:

Եւ նախանձկեան շրջայքն, և առեալ արս ոմանս զուհիկս անտրէնս, ամբոխ աւարեալ խռովեցին զքաղաքն. և կուտալ առ ասպարանսն Հաստիւնի, խնդրէին զնոսա ածել ի հրապարակ:

Եւ իբրեւ ոչ գտին զնոսա, քարէին զՀաստիւն և զոմանս եղբարս առ քաղաքապետն, բողբ բարձեալ՝ եթէ որք զաշխարհս խռովեցուցին՝ սորա և այսր հասին, զորս բնկալեալ է Հաստիւնի. և սորա ամենեքեան հակառակ հրամանայն կայսեր զորձեն, թաղաւոր զոմն ասն զՀիսուս:

Եւ խռովեցուցին զժողովն և զքաղաքապետն, որ լսէին զայս. և առեալ եւրաշխաւորութիւն առ ի Հաստիւնայ և յայլոցն՝ արձակեցին զնոսա:

Բայց եղբարք վաղվաղակի գիշերայն յուղարկեցին զՊօղոս և զՇիղա ի Վերիա. որք իբրեւ հասին անդր, ի ժողովուրդն շրջիցն գնացին. զի սորա էին ազնուազոյնք՝ քան որ ի թեմապոնիկէն էին. որք բնկալան զբանն ամենայն յաժարութեամբ, հանապազ քննէին զգիրս՝ եթէ իցէ՞ այս այսպէս:

Եւ բազումք իսկ ի նոցանէ հաւատացին, և ի հոռաց կանանց զղատից և յարանց ոչ սակաւք:

Բայց իբրեւ գիտացին՝ որք ի թեմապոնիկէ շրջայքն էին, եթէ և ի Վերիա պատ-

մեցաւ ի Պօղոսէ բանն Լստուծոյ, եկին և անդր՝ շարժել և խռովեցուցանել զժողովն։
 Հայնժամ՝ զՊօղոս վազվազակի առաքեցին եղբարք զնալ մինչև ի ծովեզր, և մնացին Եփեսոս և Տիմոթէոս անդէն։

Եւ որք տանէին զՊօղոս, ածին զնա մինչև յԵփեսոս, և առեալ պատուէր առ Եփեսոս և Տիմոթէոս, զի վաղվազակի եկեացն առ նա, և գնացին։

Աղմ. 44.

Վեց վայելէ օրհնութիւն Լստուած ի Սիմոն, և քեզ տացին աղօթք յԱրարացէմ։

Հօհաննու առաքելոյն ի Սաթուղիկայ Լստուած ի Սիմոն և ընթերցուածս. (ՀԼ. Ե. 47. 13)։

Արեւն իսկզբանէ, զօրմէ լուսքն, որում ականատեսն իսկ եղեալ, ընդ որ հայեցաքն, և ձեռք մեր շօշափեցին ի վերայ բանին կենաց։

Եւ կենքն յայտնեցան, և տեսաք և վկայեմք, և պատմեմք ձեզ զյախտնական կենացն, որ էրն առ Հօր և երեւցաւ մեզ։

Չոր տեսաքն և լուսք պատմեմք և ձեզ, զի և դուք հաղորդութիւն ունեցիք ընդ մեզ, և մեր հաղորդութիւնն իցէ ընդ Հօր և ընդ որդւոյ իւրում Հիսուսի Վրիստոսի։

Եւ զայս զրեմք ձեզ, զի ձեր ուրախութիւնն կատարեալ իցէ։

Եւ այս են աւետիքն՝ զոր լուսք առ ի նմանէ և պատմեմք ձեզ, զի Լստուած լոյս է, և խաւար ի նմա չիք և ոչ մի։

Եթէ ասիցեմք՝ եթէ հաղորդութիւն ունիմք ընդ նմա, և ի խաւարի չընկեմք, ստեմք՝ և ոչ առնեմք զճմարտութիւնն։

Իսկ եթէ ընդ լոյս գնացեմք՝ որպէս նա ի լոյս է, հաղորդութիւն ունիմք ընդ միմեանս. և արիւնն Հիսուսի որդւոյ նորա սրբէ զմեզ յամենայն մեղաց։

Եթէ ասիցեմք՝ եթէ մեզս ինչ մեր ոչ ունիմք, զանձինս խաբեմք. և ճմարտութիւն ի մեզ ոչ գոյ։

Եպա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեզս մեր, հաւատարիմ է նա և արդար՝ առ ի թողուլ մեզ զմեզս մեր, և սրբել զմեզ յամենայն անխաւարտէնէ։

Եւ եթէ ասիցեմք՝ եթէ ոչ ինչ մեղաք, սուտ առնեմք զնա, և բանն նորա ոչ է ի մեզ բնակեալ։

Աղմ. 45.

Եղև Գալիսա Երուսաղէմ զՏէր։

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բառ Հօհաննու. (ՀԼ. Ե. 47. 13)։

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս։

Իրբե տօնն ընդմիջեցաւ, եւ Հիսուս ի տաճարն և ուսուցանէր։

Չարմանային Հրեայքն և ասէին. զի՞ւրդ զգիրս գիտէ սա, զի ուսեալ բնաւ չիք։

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ. իմ՝ վարդապետութիւնս չէ իմ, այլ այնորիկ՝ որ առաքեացն զես։

Եթէ որ կամի զկամն նորա առնել, գիտացէ՛ վասն վարդապետութեանս, յԼստուծոյ իցէ արդեօք՝ եթէ ես ինչ յանձնէ իմմէ խօսիմ։

Ար յանձնէ իւրմէ խօսի, փառս անձին իւրում խնդրէ. իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ՝ որ առաքեացն զնա՝ նա ճշմարտ է, և անխաւարտութիւն ոչ գոյ ի նմա։

Այլ Սոփսէս ետ ձեզ զօրէնսն, և ոչ որ ի ձեռք առնէ զօրէնսն. զի՞ խնդրէք զես սպանանել։

Պատասխանի ետ ժողովուրդն և ասէ. զե զոյ ի քեզ. ո՞ր խնդրէ զքեզ սպանանել։

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ. գործ մի գործեցի, և ամենեքին զարմացեալ էք. վասն այնորիկ Սոփսէս ետ ձեզ թշխատութիւն. զի ոչ եթէ ի Սոփսիսէ էր, այլ ի հարց անտի. և ի շարաթու թշխատէք զմարդ։

Իսկ արդ եթէ թշխատութիւն առնու մարդ ի շարաթու, զի մի՞ օրէնքն Սոփսիս լուծցին, ընդ իս ցատուցեալ էք՝ զի ողջոյն իսկ մարդ բժշկեցի ի շարաթու։

Յերեկոյն առաջին Եւստարան։

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բառ Սաթիկոսի. (ՀԼ. Ժ. 9. 47. 53)։

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս։

Եւ եղև իրբե կատարեաց Հիսուս զառակս զայստաիկ՝ փոխեցաւ անտի։

Եւ եկեալ ի գաւառ իւր՝ ուսուցանէր ըրնոսա ի ժողովուրդանն նոցա, մինչև զար-

մանալ նոցա և ասել: ամա ուստի՞ իցէ այս խմատով ինչ և զօրով ինչ:

Այ՛ սա է հիւսանն որդի. ո՞չ մայր սորա կոչի Սարիամ, և եղբարք սորա հակով-րոս և հովսէս և Սիմնիլ և հուդա. և քորք սորա ո՞չ ամենեքեան առ մեզ են. և արդ ուստի՞ է ամա այս ամենայն:

Լա դայթակդէին ի նա: Լա հիսուս ասէ ցնոսա. չիք մարդարէ անարդ՝ եթէ ոչ յիւրում գտառի և յիւրում տան:

Լա ո՞չ արար անդ զօրով ինչս բազումս վասն անհատուով ինչս նոցա:

Առ ապա եցին Խաչի և Սահարանաւ ի խափոր՝ տակով Ըրմի. Խաչի ի մայրեն՝ քէ, Գոյս քէ, Գրիկ Սգմ. Գի:

Նշանեցաւ առ մեզ ըստ երեսաց քոց, և ետուք ուրախով ինչս սրտից մերոց: Փոխ, Ի կարգալ խմում լուար ինչ:

Արքայ Եւստարանիս հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ հիւսաննու. (Հէ. ԺԻ. Կէ. 25):

Սլ ամա խաչերով ինչս Տեառն մերոց հիսուսի Վերիստոսի:

Եւ կային առ խաչին հիսուսի մայրն նորա, և քոյր մօր նորա Սարիամ՝ կղէովկայ, և Սարիամ՝ Սաղգաղեանցի:

Հիսուս իբրեւ ետես զմայրն և զաշակերտն զոր սիրէր՝ զի կայր մօտ, ասէ ցրմայրքն. կին դու, ահա որդի քո:

Եպա ասէ ցաշակերտն՝ ահա մայր քո: Լա յայնմ ժամանակէ էառ աշակերտն ըզնա առ իւր:

Հետ այսորիկ իբրեւ զիտաց հիսուս, և թէ ահա ամենայն ինչ կատարեալ է, զի կատարեցի զիրն՝ ասէ, ծարաւի եմ:

Լա անդ կայր աման ինչ լի քացախով. և նոցա սպունդ լցեալ քացախով ընդ լեղւոյ՝ շուրջ եղեալ զմշտկաւ զոգայի, մատուցին ի բերան նորա:

Իբրեւ էառ հիսուս զքացախն հանդերձ լեղւոյն՝ ասէ. ամենայն ինչ կատարեալ է: Լա խոնարհեցուցեալ զգլուխ՝ աւանդեաց զոգին:

Առ տետնադեղեցին զտեղատանն Բոց. Սաղգի Խաչի Եւ. զԿաղնիլ. Առ ի գաղնիլ՝ Եւստիւնէս և Սաղնիլ. Մեհ. Սիւրբ և Գրիկ. Սաղնիլ Բոց Գոյս. Զմիւ. քէ. Գաղնիլ Խաչի և ի յոյն Կաղնիլ. Եւստիւնէս Եւստարան:

Արքայ Եւստարանիս հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի. (Հէ. Գ. Կէ. 30):

Եւ Տերն մեր հիսուս Վերիստոս:

Ժողովեցան առաքեալքն առ հիսուս, և պատմեցին նմա զամենայն ինչ զոր արարին և զոր ուսուցին:

Լա ասէ ցնոսա հիսուս. եկայք դուք առանձինն յանապատ տեղի, և հանգիջիք սակաւ մի. զի էին բազումք՝ որ երթաւին և դային, և հաց անգամ՝ չժամանէին ուտել:

Լա զնացին նառ. յանապատ տեղի առանձինն:

Լա տեաին ցնոսա զի երթային, և ըզդացին բազումք. և հետի յամենայն քաղաքաց խուռն ընթանային անդր, և մերձենային առ նոսա:

Լա երեալ ետես ամբոխ բազում, և զըթացաւ ի նոսա, զի էին իբրեւ ոչնաբք՝ որոց ոչ իցէ հովիւ. և սկսաւ ուսուցանել ցնոսա յոյժ:

Լա իբրեւ բազում ժամ եղև, մատուցեալ աշակերտքն ասէին. տեղիս անապատ է, մինչդեռ օր կայ, արձակեալ զժողովորդադ, զի երթեալ շուրջ յազարակս և ի գեղօք՝ գնեսցեն իւրեանց զինչ ուտեցին, զի աստ ինչ ուտել ոչ ունին:

Կա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. զո՛րք տուք զոցա ուտել: Ետն ցնա. երթիցուք գնեսցուք երկերիւր դահեկանի հաց, և տացուք զոցա ուտել:

Ետ ցնոսա. քանի՞ նկանակ ունիք, երթայք և տեսէք: Իբրեւ գիտացին, ասին ցնա. հինգ և երկուս ձկունս:

Լա հրամայեաց նոցա բազմել երախանս երախանս ի վերայ դալար խոտոյ. և բազմեցան դասք դասք, ուր հարիւր և ուր յիսուն:

Լա առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ յերկինս՝ օրհնեաց, մանրեաց զնկանակսն, և ետ ցաշակերտսն զի արկեցն նոցա, և զերկուս ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն: Աբտն և յագեցան. և բարձին զնշխարն երկրորտասն սակաւի լի, և ի ձկանց անտի:

Լա էին որք կերանն՝ իբրեւ արք հինգ հազար:

և անհետ զգալաւամունս ձեր, դո՛ւք բազին մի՛, յորում գրեալ էր, անձանթովի աստուծոյ, զոր դուք յանձանթովս պաշտէք՝ ևս զնոյն պատմեմ ձեզ:

Եստուած՝ որ արար զաշխարհս և դամենայն որ ի նմա, նա երկնից և երկրի է Տէր. ոչ ի ձեռագործ տաճարս բնակէ, և ոչ ի ձեռաց մարդկան պաշտի իբրև կարօտ խմբ. նա տայ ամենայնի կեանս և շունչ և զամենայն ինչ:

Ընդ որ ի միոյն յարեմէ զամենայն ազգս մարդկան բնակել ի վերայ երեսաց տմենայն երկրի. հաստատեաց կարգեալ ժամանակս և սահմանադրով ի նա բնակութեան նոցա՝ ինդրել զԵստուած, զի թերևս զննիցեն զնա և դտանիցեն. նա՛ և ոչ հեռի իսկ է յիւրաքանչիւր ումիքէ ի մէնջ:

Օ, ի նովաւ կեամք՝ և շարժիմք՝ և եմք, որպէս ոմանք ի ձերոց ճարտարաց ասացին, թէ նորա և աղղ իսկ եմք: Լա՛ արդ՝ որով ձեռն աղղ եմք Եստուծոյ, ոչ պարտիմք համարել ոսկւոյ կամ արծաթոյ կամ քարի, որ ի ճարտարութենէ և իմտաց մարդկան քանդակեալ իցէ, զաստուածական լինել նմանօր:

Ի այց զժամանակս անգիտութեանն անտես արարեալ Եստուծոյ՝ արդ զայս պատուիրէ մարդկան, ամենայն ումիք ապաշխարել:

Վանդի հաստատեաց օր, յորում պարտ է դատել զաշխարհս արդարութեամբ ի ձեռն առնն, որով սահմանեաց տալ հաւատս ամենեցուն՝ յարուցեալ զնա ի մուռելոց:

Իբրև լուան գյարութիւն մեռելոց, ոմանք ծաղր առնէին. կէսքն ասէին՝ լուրջութիւնք ի քէն վասն այդորիկ միասնագամ:

Եւ ապա Պօղոս ել և գնաց ի միջոյ նոցա. և ոմանք արք անկեալք ի նա հաւատացին, ընդ որս էր և Դիոնէսիոս Երիտապագիի, և կին մի անուն Դամարիս, և այլք ընդ նոսա:

Սղմ. ԿԳ.

Վեղ վայելէ օրհնութիւն Եստուած ի սխմ. և քեզ տացին աղօթք յԱրուստղէմ:

Յօհաննու, առ արևելոյն ի Վաթու գիկեայց Եստուծոյ ի ղիմոյն և ընթիւ բցուածս. (ՀԼ. Ի՛):

Որդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի մեղիցէք. և եթէ մեղիցէ որ, ունիմք բարեխօս առ Եստուած զՀիսուս Վրիստոս՝ զարդարն և զանարատ. և նա է քաւութիւն մեղաց մեռոց, և ոչ եթէ մեռոցն միայն՝ այլ ամենայն աշխարհի:

Եւ յայտնիկ գիտեմք՝ եթէ ծանեաց ըզնա, եթէ զպատուիրանս նորա պահիցեմք: Որ ասիցէ՝ եթէ ծանեայ զնա, և ըզպատուիրանս նորա ոչ պահիցէ, սուտ է, և ճշմարտութիւն ի նմա ոչ գոյ:

Իսկ որ պահէ զբան նորա, արդարե ի նմա է կատարեալ սէրն Եստուծոյ. այսուիկ ճանաչեմք՝ եթէ ի նմա եմք:

Որ ասիցէ ի նմա բնակել, այնպէս պարտի գնալ՝ որպէս և նայն գնաց:

Եղ. Գողնա երուսաղէմ զՏէր.

Սերոյ Եւստարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Յօհաննու. (ՀԼ. ԿԳ. 24):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Մի ըստ աշխատիք, այլ ուղիղ դատաստան արարէք:

Եւսին ոմանք յԱրուստղէմացոց անտի. ոչ նա է սա՝ զոր խնդրէինն սղանանել. և աւտակ յայտնապէս խօսի, և շատն ինչ ընդ դմա. գուցէ արդեօք և իշխանքն գիտացին՝ թէ սա իցէ Վրիստոսն:

Եւ զսա գիտեմք ուստի է, իսկ Վրիստոսն յորժամ զայցէ, ոչ որ գիտէ ուստի է:

Ըզաղակեաց Հիսուս ի տաճարին, ուսուցանէր և ասէր. և զիս գիտէք, և ուստի եմք գիտէք. և յանձնէ իմեմ ոչ եմ եկեալ, այլ է ճշմարիտ որ առարեացն զիս. զոր գուցէ ոչ գիտէք. ևս գիտեմ զնա, զի ի նմանէ իսկ եմ, և նա առարեաց զիս:

Խնդրէին զնա ունել, և ել ի ձեռաց նոցա. և ոչ ոք էարկ ի նա ձեռն, զի չե էր հասեալ ժամ նորա:

Եւ բազումք ի ժողովողներն հաւատացին ի նա, և ասէին. Վրիստոսն յորժամ զայցէ՝ միթէ աւելի՞ ինչ նշանս առնիցէ քան զոր սայս առնէ:

նէին զախտածէտս, և աղաչէին զնա՝ զի
զօնէ ի բղանցս հանդերձից նորա մերձնայ-
ցնս, և որք միանգամ մերձեցանն՝ փրկե-
ցան:

Երկրորդով՝ ԱՅ. Գ. ԹԵՆԵՅՈՒՄԻ ԼՈՐԵՆՏԻ, Լե-
ուսաւոր, Եւկարիստի:

Արքայ Եւկարիստի (Յիսուսի Վերստոսի) որ ըստ
Ղուկասու: (ԺԼ. ԺԻ. հէ. 32):

Տէրն մեր Յիսուս Վերստոս ասէ:

Մի երկնէք հօտ փորրիկ, զի հաճե-
ցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքա-
յութիւն:

Աճառեցէք զենչս ձեր, և տուք զո-
ղորմութիւն. և սրարէք ձեզ քաակս ա-
ռանց հնանալոյ, զանձ անպակաս յերկի-
նրս. ուր ոչ զօղ մերձնայ, և ոչ ցեց ա-
պականէ:

Չի ուր զանձն ձեր է, անդ և սիրտք
ձեր եղիցին:

Եղեցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս,
և ճրագունք լուծեալք և զուք նմանողք
մարդկան՝ որ ակն ունիցին տեսան իւրեանց՝
թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեաց, զի յոր-
ժամ գայցէ և բաղկեցէ, վաղվաղակի բա-
նայցեն նմա:

Լըանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս ե-
կեալ տէրն գտցէ արթունս. ամէն ասեմ
ձեզ, զի գօտի ընդ մէջ աճցէ, և բազմե-
ցուցէ զնոսա, և անցեալ պաշտօնիցէ ըզ-
նոսա:

Լը եթէ յերկրորդ՝ կամ յերրորդ պա-
հու եկեացէ և գտցէ այնպէս, երանելի են
ծառայքն այնորիկ:

Բայց զայն գիտանջեք, եթէ գիտէր տա-
նուտէրն յորում ժամու գող գայ, չտայր
թողլ ական հատանել ի տան իւրում:

Լը զուք եղերուք պատրաստք, զի յո-
րում ժամու ոչ կարծիցէք՝ գայ որդի մար-
դոյ:

Եւ Գետրոս. Տէր, առ մէջ ասացեր
զառակդ զայդ՝ թէ առ ամենեւեմ:

Լը ասէ Տէր. ո՞ր իցէ հաւատարիմ տըն-
տես և իմաստուն, զոր կացոյց Տէր իւր ի-
վերայ գերդաստանի իւրոյ տալ ի ժամու
զկերակուրս:

Լըանի իցէ ծառային այնոիկ՝ զոր եկեալ
տէր իւր գտանիցէ արարեալ այնպէս:

Լըդարեւ ասեմ ձեզ, զի ի վերայ ամե-
նայն ընդից իւրոց կացուցէ զնա:

Լըս եթէ ասիցէ ծառայն այն ի սրտի
իւրում, յամէ տէր իմ ի գալ, և բսկա-
նիցի հարկանել զծառայսն և զաղախնայսն,
ուտել և ըմպել և արբենալ, եկեացէ տէր
ծառային այնորիկ յաւուր յորում ակն ոչ
ունիցի, և ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ,
ընդ մէջ կտրեցէ զնա, և զմանն նորա ընդ
անհաւատս դիցէ:

Լը ծառայ որ գիտիցէ զկամս տեսան
իւրոյ, և ոչ պատրաստիցէ ըստ կամաց նո-
րա, արբցէ զան բազում:

Լը որ ոչն գիտիցէ՝ և արժանի զանի ինչ
գործիցէ, արբցէ զան սակաւ. ամենայնի ո-
րում շատ տուաւ՝ շատ խնդրեցի ի նմա-
նէ, և որում բազում աւանդեցաւ՝ առա-
ւել ևս պահանջեցան ի նմանէ:

Ճաշու Սղմ. ՂԱ.

Բարի է խոստովան լինել Տեսան, և սաղմս ասել տ-
նուան քում բարձրալ: Տէր թաղաւորեցաւ: Ըստուած
փրկէ:

Ընթերցուածս ի Պարոնց Եւսեբիոսի:

(ՂԼ. ԺԻ.):

Յետ այսորիկ մեկնեալ Պօղոսի Ո՛-
թնացուց անտի, և էին ի Վորնիթոս.
և եգիտ զոմն Հրեայ՝ անուն Բիւրղաս՝
յազգէ Պնտացի, այն ինչ եկեալ յԿաթա-
լիայ, և զՊրիսկիլա կին նորա, վասն հը-
րամանին Վրովիլայ՝ որուն զամենայն Հը-
րեայս ի Հռովմայ. և յարեցաւ ի նոսա:

Լը վասն զի համարուեստ էր, եղև առ
նոսա՝ և դորձէր. քանզի էին խորանա-
կարք արուեստիւ:

Լը խօսէր ի ժողովրդեանն ըստ ամենայն
շարաթուոց, և հաւանեցուցանէր զՀրեայս
և զՀնթանոսա:

Իւրեւ ի ինչն ի Մակեդոնիա՝ Ըլիդա և
Տիմոթէոս, ստիպէր հոգւոյն Պօղոս զնել
վկայութիւն Հրեիցն՝ թէ Յիսուս է Վը-
րիստոսն:

Լը յննդէմ դառնալ նոցա և ի հայ-
նոցել, թօթափեալ զճորձս՝ և ասէ ցնոսա.

արին ձեր ի գլուխ ձեր, քառալ եմ ես. յայսմ հետէ ի հեթանոսս երթամ:

Եւ գնացալ անտի եմուտ ի տուն ուրում, որոյ անուն էր Տիտոս Էռատոս՝ պաշտօնեայ Բատուծոյ, որոյ ապարանքն էին մերձ ի Ժողովարդն:

Արիարս Ժողովարդայեա Տաւառաց ի-Տէր ամենայն տամբ իւրով, և բազմաց ի-Վորնիթացոցն լուեալ՝ Տաւառացին և մը-կրտեցան:

Եւ ասէ Տէր ի գիշերին տեսեամբ ցը-Պօղոս. մի երկնէի, այլ խօսեաց՝ և մի լուեր. քանզի ես ընդ քեզ եմ, և ոչ որ ընդդէմ դարձցի քո ի շարչաբել զքեզ. քանզի Ժողովուրդ է իմ բազում ի քա-ղաքիս յայսմիկ:

Եւ նստաւ անդ տարի մի և ամիսս վեց՝ ուսուցանել նոցա զբանն Բատուծոյ:

Աղմ. Ե.

Տէր որպէս զնու. հասնի ի սամբ քով պակեցեր զնստաւ:

Յօհաննու առարկոյն ի Աթմուղեկայց Ըսաջին ինչիցն է ընթերցուածս. (Հէ. Բ. հէք. 7):

Արեւելք, ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ ձեզ, այլ զՏին պատուիրանն՝ զոր ի սկզբանէ ունէիք. և Տին պատուիրանն՝ բանն է զոր լուարուք:

Վարձեալ նոր պատուիրան գրեմ ձեզ՝ որ է ճշմարտիս ի նմա և ի ձեզ. զի խաւարն անցանէ, և լոյսն ճշմարտաւ արդէն իսկ երևի:

Ար ասէ եթէ ի լոյսն իցէ՝ և զեզրայր իւր ատիցէ, սուտ է՝ և ի խաւարի է տա-կաւին:

Ար սիրէ զեզրայր իւր՝ ի լոյս բնակէ, և գալթակղով ինն ի նմա չիք:

Իսկ որ ատեայ զեզրայր իւր՝ ի խաւարի է, և ընդ խաւար չըջի. և ոչ գիտէ յո երթայ, զի խաւարն կուրացոյց զայս նորա:

Վրեմ ձեզ, որդեակք, զի լծողեալ են ձեզ մեղքն ձեր՝ վասն անուան նորա:

Վրեմ ձեզ, հարբ, զի ծանեայք դուք զայն՝ որ իսկզբանէն է: Վրեմ ձեզ, երիտա-սարդք, զի յաղծեցէք դուք շարին:

Վրեցի ձեզ, մանկուք, զի ծանեայք դուք զՏայրն: Վրեցի ձեզ, հարբ, զի ծանեայք

դուք զայն՝ որ ի սկզբանէն է: Վրեցի ձեզ, երիտասարդք, զի էք դուք հօրացեալք, և բանն Բատուծոյ ի ձեզ բնակէ, և յաղ-ծեցէք դուք շարին:

Այն սիրէք զաշխարհս, և մի՛ որ ինչ յաշ-խարհի է. եթէ որ սիրէ զաշխարհս, ոչ է ի նմա սէր Հօր: Եւ ամենայն որ ինչ յաշ-խարհի է՝ ցանկութիւն է մարմնոյ, և ցան-կութիւն է աշաց, և ամբարտաւանութիւն աստի կենացս. որ չէ առ ի Հօրէ՝ այլ յաշ-խարհէ աստի է. և աշխարհս անցանէ՝ և ցանկութիւնն, իսկ որ ասնէ զկամս Բա-տուծոյ՝ մնայ ի յաւիտեան:

Աղմ. Բ.

Եւ Տէր ի գորովեան քամ ուրախ եղցի թաղարն. ի փրկու-թեան քամ ցնեացէ լոյս:

Արոյ Ըստարանիս Էփեսոսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Էփեսոսու. (Հէ. Ե. հէք. 37):

Տէրն մեր Էփեսոս Վրիստոս:

Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր Էփեսոս աղաղակէր և ասէր. եթէ որ ծարաւի իցէ, եկեացէ առ իս և արբ-ցէ: Ար Տաւառայ յիս՝ որպէս և ասն գիլք, զետր յորովայնէ նորա բղետեցն չոց կենդանութեան:

Չայս ասէր վասն Հօգոյն՝ զոր ընդու-նելոց էին որ Տաւառային ի նա, զի չև էր Հօգի, քանզի Էփեսոս չև էր վառաւո-րեալ:

Ամանք ի Ժողովողենէն իրրե լսէին բզ-բանս զայս՝ ասէին. սա է ճշմարիտ մար-գարէն. այլքն ասէին, սա է Վրիստոսն: Իսկ կէսքն ասէին. միթէ ի Վալիլէ՞ դարոց իցէ Վրիստոս. ոչ զիրք ասնն՝ եթէ ի զա-ւակէ Վալիլի, և ի Վեթիլէ՞մ զեղջէ՞ ուր Վալիլին էր, դարոց է Վրիստոս:

Եւ եղև հերձուած ի միջ Ժողովողեանն վասն նորա:

Եւ ոմանք ի նոցանէ կամեցան ունել զնա, այլ ոչ որ միտեայ ի նա ձեռն:

Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ քա-հանայապետսն և փարսեցիս, և ասն սո-քա ցնտաւ, ընդէր ոչ ածէք զնա այսր:

Պատասխանի ետուն սպասաւորքն և ասն. ոչ երբէք այնպէս խօսեցաւ մարդ, որպէս այրն այն:

Պատասխանի ետուն փարիսեցիքն և ասեն. միթէ և դո՞ւք մոլորեցարուք. միթէ որ յիշտանացն հաւատաց ի նա, կամ ի փարիսեցւոցն. այլ այն խաժամուժ ամբոխ՝ որ ոչ գիտէ զօրէնս, և նոյովեալք են:

Եւ ի փկողեմոս ցնոսա՝ որ եկեալն էր առ նա ի գիշերին յառաջագոյն՝ և մի էր ի նոցանէ. միթէ օրէնքն մեր դատի՞ն զմարդ՝ եթէ ոչ լսեն ինչ նախ ի նմանէ, կամ գիտեն զօրձէ:

Պատասխանի ետուն նմա և ասեն. միթէ և դո՞ւ ևս ի Վալիլէ իցես. քննես և տես, զի մարգարէ ի Վալիլէ ոչ յառնէ:

Եւ գնացին իւրաքանչիւր որ ի տեղի իւր:

Իսկ Յիսուս գնաց ի բառն Չիթենեաց. և ընդ առաւօտոսն դարձեալ եկն ի տաճարն, և զայր առ նա ամենայն ժողովուրդն, և ուսուցանէր զնոսա:

Եւ ինչ քահայայաւորն և փարիսեցիք կին մի բմբռնեալ ի շուրթեան, և կացուցեալ զնա առաջի՝ ասեն. կինս այս բմբռնեալ ինքն յայտնապէս շնացեալ է:

Եւ յօրէնս Սոփոս մեղ պատուիրեաց զայսպիսիս քարկոծել, արդ դու զե՞նչ ասես վասն զորա:

Չայս ասէին փորձելով զնա, զի ունիցին ամբաստանութիւն զնմանէ. իսկ Յիսուս ի խոնարհ չայելով՝ զրէր մատամբն յերկրի:

Իսկ իբրեւ ստիպեցին հարցանելով ցնա, չայեցեալ ի վեր՝ ասէ ցնոսա. անմեղն ի՞նչն ձեռնս նա ընկեացէ քար ի վերայ դուրա:

Եւ դարձեալ ի խոնարհ չայելով՝ զրէր յերկրի:

Եւ լուեալ՝ երանէին մի բոտ միտջէ՝ ըսկեալ յառաջնոցն մինչև ի վերջինսն. և մնաց միայն Յիսուս, և կինն կայր առաջի նորա:

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. կին դու, ո՞ր են, ոչ որ զքեզ դատապարտեաց:

Եւ ասէ. ոչ, Տէր: Եւ ասէ Յիսուս. և ոչ քա դատապարտեմ զքեզ. երթ, յայսմ հետ մի մեղանչեր:

Յերկրին առաջին Եւսեպարան:

Սրբոյ Եւսեպարանի Յիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հւ. ԺԳ. ԿԶ. 13):

Տէրն մեր Յիսուս Վերստոս:

Եւ իբրեւ լուա Յիսուս, գնաց անտի նաւու յանապատ տեղի առանձինն: Իբրեւ լուան ժողովուրդքն՝ գնացին զհետ նորա հետ ի քաղաքաց անտի:

Եւ իբրեւ ել՝ ետես ժողովուրդ բազում, զիմացաւ ի նոսա, և բժշկեաց զհիւանդս նոցա:

Իբրեւ ընդ երեկս եղև, մատենա առ նա աշակերտքն՝ և ասեն. տեղիս անապատ է, և օրս տարածամեալ, արձակեն բզժողովուրդդ՝ զի երթիցեն շուրջ ի շէնսն, զընեացեն իւրեանց կերակուրս:

Եւ ասէ Յիսուս. ոչ ինչ պիտոյ է դոցա երթալ. դուք տուք դոցա ուտել:

Եւ նորա ասեն ցնա. ոչ ինչ ունիմք աստ, բայց հինգ նկանակ և երկուս ձկունս:

Եւ ասէ ցնոսա. բերէք այսր զայն:

Եւ հրամայեաց բազմեցուցանել բզժողովուրդն ի վերայ խոոյ: Եւ առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց. և երեկ և ետ ցաշակերտսն զնկանակսն, և աշակերտքն ժողովրդոցն:

Կերան ամենեքեան և յաղեցան, և բարձին զնշխարս կոտորոցն երկուսասան սակառի լի:

Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրեւ հինգ հազար, լծող զկանայս և զմանկոի:

Մեծ. Եւ ինչ յիշն. Սր Հաւանաբաւ Համարմի Եւսեպարանի. Եւսեպարանի և Եւսեպարանի Եւսեպարանի:

Սրբոյ Եւսեպարանի Յիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հւ. ԼԶ):

Տէրն մեր Յիսուս Վերստոս:

Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն և ոմանք ի գաղացն, որ եկեալ էին յերուսաղեմ:

Եւ տեսեալ զոմանս յաշակերտացն անտի՝ զի խառնակ ձեռք, այս ինքն է՝ անլուայ ուտէին հաց, բամբասեցին:

Չի փարիսեցիքն և ամենայն Հրեայք՝ եթէ ոչ բռնալիք լուսնան զձեռս, հաց ոչ

ուտեն. քանզի ունին զաւանդութիւն ծերոցն. և իհրապարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ նախ մկրտիցին, ոչ ուտել. և այլ ինչ բազում է՝ զոր ընկալան ունել, մկրտութիւնս բաժակաց և ստոմանաց և պղնձաց և մահճաց:

Ապա Տարցանեն զնա փարիսեցիքն և զբալիքը, եթէ ընդէր աշակերտքն քո ոչ զբնան ըստ աւանդութեան ծերոցն, այլ խառնակ ձեռքք հաց ուտեն:

Այս պատասխանի ետ և ասէ ցնոսաթէ բարդը մարդարեացաւ Ասայի վասն ձեր կեղծաւորաց, որպէս ասաց, ժողովուրդս այս շրթամբք մեծարէ զիս, և սիրտը նոցա հեռացեալ ի բացայ են յինէն, զոր պաշտեն զիս. ուսուցանեն վարդապետութիւնս՝ զմարդկան պատուիրակս:

Թողեալ զպատուիրանն Աստուծոյ, ունիք զմարդկան աւանդութիւն: Այս ասէ ցնոսաբարդը խոտէք զպատուիրանն Աստուծոյ, զի զձեր աւանդութիւնն հաստատիցէք:

Չի Մովսէս ասէ. պատուեալ զհայր քո և զմայր. և որ չարախօսեսցէ զհօրէ կամ զմօրէ, մահու վախճանեսցի:

Այս դուք ասէք, եթէ ասիցէ որ ցհայր կամ ցմայր՝ կորբան, որ է պատարագ, զոր յինէն օգտեսցիս. և ոչ ևս տայք թող Նբմա շառնել ինչ հօրն կամ մօր. և անարգէք զբանն Աստուծոյ ձերով աւանդութեամբն՝ զոր աւանդեցէք. և բազում ինչ այլ՝ որ այսմ նման է՝ առնէք:

Այս կոչեալ առ ինքն զամենայն ժողովուրդն՝ ասէ ցնոսա. լուարուք ինձ ամենքեան և ի միտ առէք. ոչ ինչ արտաբուստ ի մարդ մտեալ՝ եթէ կարիցէ պղծել զնա, այլ որ ելանէ ի նմանէ՝ այն է որ պղծէ ըզմարդն. որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:

Համարիք եթէ խաղաղութիւնս եկի տալ յերկիր. ոչ, ասեմ ձեզ, այլ բաժինս:

Չի եղեցին յայսմ հետէ հինգ խօսանիում՝ բաժանեալք, երկքն յերկուց, և երկուքն յերկից:

Բաժանեցի հայր յորդոյ, և որդի ի հօրէ, մայր ի դատերէ, և դուստր ի մօրէ, սկեսուր ի հարսնէ, և հարսն ի սկեսրէ իւրմէ:

Ասաց և ցժողովուրդն, յորժամ տեսանիցէք ամալ ծագեալ յարեմօցից՝ իսկոյն ասէք թէ անձրե զայ, և լինի այնպէս. և յորժամ հարաւ շնեալ, ասէք թէ խորշակ լինի, և լինի այնպէս:

Անդաւորք, զերեսս երկնի և երկրի գիտէք փորձել, իսկ զժամանակս զայս զեւորդ ոչ փորձէք:

Ընդէր և յանձանց իսկ ոչ ընտրէք զարժանն:

Հորժամ երթայցես ընդ ոտխի քում առ իշխան, ի ճանապարհի տօր զհաշին՝ զերծանել ի նմանէ. զի զուցէ քարշիցէ զքեզ առ դատաւորն, և դատաւորն մատնիցէ զահճի, և զահճին արկանիցէ իւրանտ:

Ասեմ քեզ, ոչ ելանիցես անտի՝ մինչև հատուցանիցես զյետին ընիոնն:

Այլին ոմանք ի նմին ժամանակի, և պատմեցին նմա վասն Վալիկեացոյն, որոց զաբիւնս Վիդատոս խառնեաց ընդ զոհս նոցա:

Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. համարիք եթէ այն Վալիկեացիք եղեն մեղաւորք քան զամենայն Վալիկեացիս, զի զայնս պիտի անցս կրեցին. ոչ, ասեմ ձեզ, այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք՝ ամենեքին նոյնպէս կորնելիք:

Այսմ նոքա ութուտասանքն, յորոց վերայ աշտարակն անկաւ ի Սելուամ, և սպան ըջնոսա, համարիք թէ նոքա պարտապանք եղեն քան զամենայն մարդիկ՝ որ ընակեալ են յերուսաղէմ. ոչ, ասեմ ձեզ, այլ թէ ոչ ապաշխարիցէք, ամենեքեան նոյնպէս կորնելիք:

Ասաց և զառակս զայս. թղենի մի էք ուրումն անկեալ յայգւոյ իւրում, և եկն ինդրել զպտուղ ի նմանէ՝ և ոչ եպիտ:

Չորեքշաբթի՝ ԱՅ. ԳԼ ԹԵՂԵ-ԻՆԻ. Հարց ԺԺ ԱՅԺԻՆԻ, ԸՄԿԱՆԸ ԵՎԵՆԱՐԱՆԻ

Որոյն Աւետարանիս Ախուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու. (ՀԼ. ԺԻ. ԿԷ. 49):

Տէրն մեր Ախուս Վերստոս ասէ:

Ուր եկի արկանել յերկիր. և զինչ կամիմ՝ թէ արդէն իսկ բորբոքէք. և մկրտութիւն մի ունիմ՝ մկրտել, և զեւորդ փութամ մինչև կատարեսցի:

Լսէ՛ցայդեզործն՝ ահա երեք ամբ են՝
յորմէ՛ ճնտէ՛ դամ՝ խնդրել զպտուղ ի թը-
ղենոյդ՝ և ո՛չ գտանեմ՝ արդ կտրեա՛ ըզ-
դա, ընդէ՛ր և զերկիրդ խափանէ՛:

Կա պատասխանի՛ն ետ և ասէ՛. տէ՛ր,
թող՝ զդա այս ամ՝ ևս՝ մինչև շուրջ ըզ-
դովա՛: բրեցից և արկից ազր, թերև ա-
րացե՛ պտուղ՝ ապա թէ՛ ոչ՝ յամէ ևս՝
հատցնա զդա՛:

Ճաշու. Սղմ. ԳԳ:

Եկայք ցնծացուք ի Տէր. աղագոհեցուք առ Ըստուած
փրկիչ մեր. Օրհնեցէք զՏէր. Տէր թաղարեակց:

Բշխմեցուածս ի Վարձոց Ընթերցող:

(Պ.Լ. Ժ.Բ. հ. 12):

Առ Վաղեօնաւ փոխանակաւ բղեշխին
Ըբայեցոց՝ յարեան միաբան Հը-
րայքն ի վերայ Պօղոսի, և ամին զնա յա-
տանս, և ասէին, եթէ արտաքոյ օրինաց
պատրէ՛ սա զմարդիկ՝ պաշտել զԸստուած:

Լս. իբրև մերձ էր Պօղոս բանալ զերան
իւր, ասէ Վաղեօն ցՀրայսն. եթէ էր ինչ
անիրաւութիւն կամ խարդախութիւն շա-
րեաց, ո՛ր Հրայք, ի դէպ էր ինձ անալ
ձեզ. ապա եթէ խնդիրք ինչ են վասն բանի
և անուանց և օրինաց ձերոց, տեսէք ձե-
զէս՝ քանզի եղատաւոր այգպիսի իրաց չը-
կամիմ լինել:

Լս. մերժեաց զնոսա յատենէ՛ անտի:

Լս. առեալ ամենեցուն Հունացն ըզՍա-
թենէս ժողովրդապետն՝ հարկանէին առա-
ջի առնին, և ոչ ինչ զայնմանէ՛ Վաղեօնի
փոյթ լինել:

Բայց Պօղոսի տակաւին մնացեալ առու-
րաւ բազումս, յեղբարցն հրաժարեալ՝ նա-
ւեր յԸստրիս. և ընդ նմա Պրիսկիլա և Լե-
կիւդաս փորքել զզուլս ի Վենքրեա, քանզի
ուխտագիր էր:

Լս. հասեալ յԱփեսոս՝ զնոսա եթող անդ,
և ինքն մտեալ ի ժողովուրդն՝ խօսէր ընդ
Հրայսն:

Լս. աղաղցին զնա՝ բազում ժամանակս
լինել անդ. և ոչ էառ յանձն, այլ հրաժա-
րեաց. ի նոցանէն և ասէ. զարձակ շրջե-
ցայց Ըստուծոյ կամօքն առ ձեզ: Ըմբար-
ձառ յԱփեսեայ, և ի յձեռ ի Վեսարիա՝ ել և
ետ ողջոյն եկեղեցոյն:

Լս. յԱնտիոք, և եղեալ անդ ժամանակ
ինչ, ել շրջել կարգաւ ընդ Վաղատացւոց
աշխարհն և ընդ փռիւղիս, հաստատել
զամենայն աշակերտական:

Հրայ ոմն Ըպեղէս անուն՝ Ըղէքսանդ-
րացի յազգէ, այր ճարտարաբան, եկն և-
հաս յԱփեսոս. զօրաւոր էր զրովք:

Սա էր տեղեկացեալ ճանապարհին Տես-
սըն, և եռայր հօգւով. խօսէր և ուսու-
ցանէր ճշմարտութեամբ վասն Հիսուսի.
գիտէր միայն զմկրտութիւնն Հովհաննու,
սա սկսաւ համարձակել ի ժողովրդեանն:

Լս. լուեալ ի նմանէ Միլիդայ և Պրիսկի-
լայ՝ առին զնա առ իւրեանս, և ճշմար-
տազոյն պատմեցին նմա զճանապարհն Ըս-
տուծոյ. իբրև կամեցաւ նա զնալ յԸբայիս,
յոժարեալ եղբարք՝ զբրեցին առ աշակերտ-
սն ընդունել զնա:

Որ իբրև եհաս անդր՝ բազում նպաստ
լինէր հաւատացելոցն ի ձեռն Հնորհացն.
քանզի այնպազոյն զՀրայսն յանդիմանէր
հրապարակաւ, ցուցանել զրովք՝ եթէ Վը-
րիստոն է Հիսուս:

Սղմ. ճեկ:

Վոգմա՛ Երուսաղէմ՝ զՏէր:

Հոհաննու առաքելոյն ի Սաթուղիկեայց Ըստրիս Թողմոյն
է ընթերցուածս. (Հ.Լ. Բ. հ. 18):

Որդեակք, յետին ժամանակ է, և որ-
պէս լուարուք՝ եթէ նեռն զայոց է, և ար-
դէն իսկ նեռնիք բազումք եկեալ են, որով
մարթեմբ իմանալ՝ եթէ յետին ժամանակ է:

Լս. ի մէնջ ելին, այլ ոչ էին ի մէնջ. զի
եթէ է մէնջ էին, ապա առ մեզ մնային.
այլ զի յայտնի լինիցին՝ եթէ ոչ էին ա-
մենեքեան նոքա ի մէնջ:

Լս. զուրք օծութիւն ունիք առ իսրբոյն,
և գիտէք ամենեքին:

Ոչ զբրեցի ձեզ՝ եթէ ոչ գիտէք ըզճշմար-
տութիւնն, այլ թէ գիտէք զնա, և թէ
զի ամենայն ստութիւն ոչ է ի ճշմարտու-
թենէ՛ անտի:

Իսկ ո՞ իցէ սուտ, եթէ ոչ՝ որ ուրանայ
թէ Հիսուս չէ Վրիստոն. նա իսկ է նե-
սըն, որ ուրանայ զՀայր և զՈրդի:

Ըմենայն որ ուրանայ զՈրդի, և ոչ ըզ-
Հայր ընդունի. իսկ որ խոտտովանի զՈրդի,
նա և զՀայր ընդունի:

ՅԺԴ. ԿԳ

Եբ. Քեզ վրայից որհնումին Եստուած ի Սին, և քիչ առջին
աղբիք յԱրուսաղէմ:

Որոյց Լուստարանիս Ախուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Յոհանու. (ՀԼ. Բ. հ. 12):

Տէրն մեր Ախուս Վրիստոս:

Դարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսա Ախուս և ասէ. ես եմ՝ ըստ աշխարհի. որ դայ զինի իմ՝ ընդ խաւար մի՝ գրնացէ, այլ ընկալքի զըյսն կենաց:

Լսեն ցնա փարիսեցիքն. դու վասն անձին քո վկայես, և վկայութիւն քո չէ՝ ճշմարիտ:

Պատասխանի ետ Ախուս և ասէ ցրնոսա. թէպէտ և ես վկայեմ վասն անձին իմոյ՝ վկայութիւն իմ՝ ճշմարիտ է. զե գիտեմ՝ ուստի եկի և յո՛ երթամ. բայց դուք ոչ գիտէք ուստի դամ կամ՝ յո՛ երթամ:

Գուք ըստ մարմնոյ դատիք, ես ոչ դատիմ և ոչ զոր. թէպէտ և դատիմ ևս զոր՝ դատաստանն իմ՝ ճշմարիտ է. զե չեմ միայն, այլ ես՝ և որ առաքեալն զես շայր:

Լու յորէնսն իսկ ձեր գրեալ է, թէ երկուց մարդոց վկայութիւն ճշմարիտ է. ես եմ որ վկայեմ վասն իմ, և վկայէ վասն իմ որ առաքեալն զես շայր:

Լսին ցնա. ո՛ր է շայր քո:

Պատասխանի ետ Ախուս և ասէ ցրնոսա. ոչ զես գիտէք և ոչ զշայրն իմ. եթէ զես գիտէիք՝ և զշայրն իմ թերեւս գիտէիք:

Օայս բանս խօսեցաւ Ախուս ի տան զանձին, յորժամ ուսուցանէր ի տաճարի անդ. և ոչ որ կալաւ զնա, զե չե ևս հասեալ էր ժամ նորա:

Յերեցին առջին Աւետարան:

Որոյց Լուստարանիս Ախուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (ՀԼ. ԺԿ. հ. 22):

Տէրն մեր Ախուս Վրիստոս:

Եւ տօկեաց վաղվաղակի զաշակերտսն մտանել ի նաւ և յառաջել յայնկոյս, մինչ ինքն զժողովուրդսն արձակեցէ:

Լու իբրեւ արձակեաց զժողովուրդսն՝ ել ի լիւսն առանձինն կալ յաղօթս: Լու իբրեւ ընդ երեկս եղև, անդ էր միայն:

Լու նաւն մեկնեալ էր ի ցամայքն բազում ասպարիսօր՝ ծփեալ յայեացն. քանզի ընդդէմ էր հողմն:

Լու ի շորթորդում պահու գիշերոյն եկն առ նոսա Ախուս գնալով ի վերայ ծովուն:

Իբրեւ տեսին զնա աշակերտքն՝ զե զընայր ի վերայ ծովուն՝ խռովեցան, և ասեն՝ թէ առ աշը ինչ իցէ. և առ աշին աղաղակեցին:

Լու վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա Ախուս և ասէ. քաջաբեքեցարուք, ես եմ՝ մի՛ երկնիք:

Պատասխանի ետ նմա Պետրոս և ասէ. Տէր, եթէ դու ես, հրամայես ինձ՝ դալ առ քեզ ի վերայ ջրոցս: Լու նա ասէ. եկ: Լու իջեալ ի նաւէն Պետրոս գնաց ի վերայ ջուրքն, և եկն առ Ախուս:

Լու տեսեալ զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ. և իբրեւ սկսաւ ընկղմել՝ աղաղակեաց և ասէ. Տէր, փրկեա զես:

Լու վաղվաղակի Ախուս ձգեաց զձեռն իւր կալաւ զնա և ասէ. թերահաւատ, ընդէր երկմտեցիք. և իբրեւ եկին ի նաւն՝ հանդարտեաց հողմն:

Լու որ ի նաւին էին՝ մատեան և երկիր պաղին նմա և ասեն. արդարեւ որդի Լուստոծոյ ես դու:

Լու անցեալ եկին իցամաք ի Վեննեսարէթ. և իբրեւ ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ, առաքեցին ընդ ամենայն գաւառն՝ և ամին առ նա զամենայն հիւանդս:

Լու աղաւէին զնա, զե զոնէ միայն իքլանցս հանդերձի նորա մերձեցցին. և որ միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան:

Միակ Աստուծո՛ւ մօ. Սեղէն, Հմբ. ԳԴ. Գոս. յորհրդան, Սոբորիս Ե Տէրն, Գոս. Գրիգորի, և Իսա. Եր. Արմատան Աւետարան:

Որոյց Լուստարանիս Ախուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (ՀԼ. Լ. հ. 17):

Տէրն մեր Ախուս Վրիստոս:

Եւ իբրեւ եմուտ ի տուն յամբոխէ անտի, հարցանէին զնա աշակերտքն վասն առակին:

Վերջապահ ցնաւ. այլ և ոչ եթէ Հողի սուրբ գույշէ՝ լուեալ է մեր:

Եւ ասէ՝ իսկ յի՛նչ մկրտեցարուք: Նորա ասին՝ ի Հովհաննու մկրտութիւնն:

Եւ ասէ Պօղոս. Հովհաննէս քարոզեաց մկրտութիւն ապաշխարութեան ամենայն ժողովրդեանն. և ասէր. զի որ դալոցն է յեա նորա՝ ի նա հաւատացեն, այս ինքն է՝ ի Հիսուս Վրիստոս:

Եւ իրբն լուան, մկրտեցան յանուն Տեառնն Հիսուսի:

Եւ ի դնել իվերայ նոցա Պօղոսի զձեռն, եկն Հողին սուրբ ի վերայ նոցա. խօսէին լեզուս և մարդարեւանային, և էին ամենեքեան արբ իրբն երկուսասան:

Եւ մտեալ ի ժողովուրդն՝ համարձակէր ամիսս երկս, խօսէր և հաւանեցուցանէր վասն արքայութեանն Մատուցոյ:

Իրբն ոմանք խօստանային և ընդդէմ դառնային՝ բամբասել զճանապարհն առաջն բազմութեանն, մեկնեալ ի նոցանէ ուրոշեաց դաշակերտան. հանապազօր խօսէր ի գիւնին Տիրանեայ ուրումն:

Եւ այս եղև զերկեամ մի, մինչև ամենայն բնակեացն Միսացոց լսել զբանն Տեառն, Հրէից և Տելթանոսաց:

Եւ զորութիւնս ոչ սակաւս առնէր Մատուած ի ձեռն Պօղոսի, մինչև ի հիւանդս տանել՝ ի բրտանէ նորա թաշկինակս կամ վարամակս, և մերթիւ ի նոցանէ ակտիցն, և այսոց չարաց ելանել:

Հանդգնեցան ոմանք և ի շրջօղ Հրէիցն՝ որ երդմնեցուցիւքն էին, անուանել ի վերայ այնոցիկ՝ որք ունէին այսս չարս՝ զանունն Տեառնն Հիսուսի, և ասէին. երդմնեցուցանեմ զձեզ ի Հիսուս՝ զոր Պօղոսն քարոզէ:

Իշին ուրումն Սիւեայ Հրէի քահանայապետի եօթն որդի՝ որք զայս առնէին:

Պատասխանի ետ այսն չար և ասէ ջրնոսա. զՀիսուս գիտեմ, և զՊօղոս ճանաչեմ, բայց դուք ո՞վ էք:

Եւ վաղեաց այրն յորում էր այսն չար, ըմբռնեալ զերկոսեան՝ յաղթահարեաց ըզնոսա, մինչև մերկս և վերաւորս փախել ի տանէ անտի:

Եւ այս յայտնի եղև ամենայն Հրէից և Տելթանոսաց՝ որ բնակեալ էին յիսկն-

սոս. և անկաւ երկիւզ յամենեան ի նոսա, և մեծանայր անուն Տեառնն Հիսուսի:

Եւ բազումք ի հաւատացելոցն գային և խոտտոլան լինէին, և պատմէին զգործս իւրեանց:

Եւ բազումք ի կախարդասարացն բերին զգիրսն, այրէին առաջի ամենեցուն. և հաւասարեցան զիկնս նոցա՝ և գտանէին արծաթից բերս հինգ:

Եւ այսպէս բանն Մատուցոյ աճէր և զօրանայր:

Սքմ. ԴԸ.

Բարձր արարէք զՏէր Մատուած մեր. երկիր պաղէք ի լեառն սուրբ նորա. զի ուրք է Տէր Մատուած մեր:

Հօհաննու առարկելոցն ի Վաթու գիկեայց Մատուցն ի լեզուսն և ընթերցուածս. (ՀԼ. Բ. հէ. 24):

Ղուր զոր լուարութն ի սկզբանէ՝ ի ձեզ բնակեացէ. զի եթէ ի ձեզ բնակեացէ զոր ի սկզբանէն լուարուք, և դուք յԱրդի և ի Հայր բնակեալք:

Եւ այս են աւետիքն՝ զոր աւետարանեաց նա մեզ՝ զիկնանս յախտեւեականս:

Սքմ. ԳԳ.

Եղև Տէր ո՞վ կացցէ ի խորանի քում. կամ ո՞վ բնակեցի ի լեառն սուրբ քում:

Սրբոց Մեկտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ լստ Հօհաննու. (ՀԼ. Բ. հէ. 21):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Սոք դարձեալ ցնոսա Հիսուս. ես երթամ, և խնդրիցէք զիս. և ի մեզս ձեր մեռանիջէք. զի ուր են երթամ, դուք ոչ կարէք գալ:

Եւսին Հրեայքն. միթէ զիւրպիւն երթայցէ, զի ասէ՝ թէ ուր են երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ:

Եւ ասէ ցնոսա. դուք ի ներքուստ աստի էք, և ես ի վերուստ անտի եմ. դուք յաշխարհէ աստի էք, ես չեմ յայսմ աշխարհէ:

Բայց ասացի ձեզ՝ թէ ի մեզս ձեր մեռանիցէք. զի եթէ ոչ հաւատացէք թէ ես եմ, մեռանիցիք ի մեզս ձեր:

Լ'ան ցնա. դու ո՞վ ես: Լ'ան ցնոսա էջի-
սուս. նախ՝ զի և խօսիմն իսկ ընդ ձեզ.
բազում ինչ ունիմ՝ վասն ձեր խօսել և
դատել, այլ որ առաքեացն զիս՝ ճշմարիտ
է. և ես զոր լուայն ի նմանէ՝ զայն խօսիմ
յաշխարհի:

Լ'ս ոչ գիտացին՝ թէ զչորէ ասէր ցը-
նոսա:

Լ'սէ ցնոսա էջիսուս. յորժամ բարձրա-
ցուցանիցէք զորդի մարդոյ, յայնժամ գի-
տասցիք՝ թէ ես եմ. և յանձնէ իմիլ ինչ
ոչ առնեմ, այլ որպէս ուսոյց զիս չայրն
իմ, զայն խօսիմ. և որ առաքեացն զիս՝
ընդ իս է. ոչ եթող զիս միայն, զի ես
զհաճոյս նորա առնեմ հանապազ:

Իբրեւ զայս խօսեցաւ, բազումք հաւատա-
ցին ի նա:

Յերկնայն առաքին Աւետարան:

Արքայ Աւետարանին էջիսուսի Վերխառնի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Ժ. Ժ. 12):

Տէրն մեր էջիսուս Վերխառն:

Յայնժամ մատենն առ էջիսուս՝ որ
Արտապղեմէ փաբիսեցիքն և զը-
պիլք՝ և ասեն. ընդէր աշակերտքն քո ան-
ցանկն զաւանդութեամբ ծերոցն, զի ոչ
լուանն զձեռս յորժամ հաց ուտեն:

Կա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա.
իսկ զուր ընդէր անցանէք զպատուիրա-
նան Լստուծոյ վասն ձերոյ աւանդու-
թեանն:

Չի Լստուած ասաց. պատուեալ զհայր
քո և զմայր, և որ բամբասէ զհայր կամ
զմայր՝ մահու վախճանեցի. և զուր ասէք.
որ ասիցէ ցհայր իւր կամ ցմայր իւր, թէ
պատարագ է՝ զոր յինէն օգտիցիս, և ոչ
պատուիցէ զհայր իւր և զմայր իւր. և խո-
տէր զբանն Լստուծոյ վասն ձերոյ աւան-
դութեանն:

Անգձաւորք, բարւոք մարդարեացաւ ի-
վերայ ձեր Լսացի և ասէ. ժողովուրդս այս
չթմալք պատուէ զիս, և սիրտք իւրեանց
հեռացեալ մեկուսի է յինէն, զուր պաշտեն
զիս. ուսուցանեն վարդապետութիւնս՝ ըզ-
մարդկան պատու իրեայ:

Եւ կոնցեալ առ ինքն զժողովուրդսն ա-
սէ ցնոսա. լուարուք և ի միտ առէք:

Այլ որ ինչ մտանէ ընդ բերան՝ պղծէ
զմարդ, այլ որ ինչ ելանէ ի բերանոյ՝ այն
պղծէ զմարդ:

Յայնժամ մատուցեալ աշակերտացն նո-
րա՝ ասեն ցնա. գիտեն՝ զի փաբիսեցիքն
իրբն լուան զբանն՝ զայլթակեցին:

Կա պատասխանի ետ նոցա և ասէ.
ամենայն տունի՝ զոր ոչ տնկեաց չայր իմ
երկնաւոր, խլեցի:

Թոյլ տուք ցնոսա. կոյրք են՝ կուրաց
առաջնորդք. կոյր կուրի յորժամ առաջ-
նորդէ՝ սխալէ, և երկրորդն ի խորհրդատ
անկանին:

Պատասխանի ետ նմա Պետրոս և ասէ.
մեկնայն մեզ զառակս զայս:

Լ'սէ էջիսուս. տակաւին և զուր ան-
միտք էք, և ոչ իմանայք՝ եթէ ամենայն
որ մտանէ ի բերան, յորովայն երթայ և
արտաքս ելանէ. իսկ որ ելանէ ի բերանոյ՝
իստե անտի զայ, և այն պղծէ զմարդ:

Չի իստե ելանեն խորհուրդք շարք, ըս-
պանութիւնք, հնութիւնք, պոռնկութիւնք,
զողութիւնք, սուտ վկայութիւնք, հայհո-
յութիւնք. այս ամենայն է՝ որ պղծէ ըզ-
մարդ, այլ անկուայ ձեռք ուտել ոչ պղղ-
ծէ զմարդ:

Մեռն. Տէր Իսղու. Տեառն է երկնայն. ձեռք ոչ Ստեփանոսի և
Փարիսէոսի. Բարձրան Աւետարան:

Արքայ Աւետարանին էջիսուսի Վերխառնի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (Ժ. Լ. 31):

Տէրն մեր էջիսուս Վերխառն:

Եւ երեալ միւսանգամ ի սահմանացն
Տիւրոսի և Սիդոնի, և եկն ի ծո-
վեզնն Վաղիլեացոց ի մէջ սահմանացն ի-
Վեկապոլիս:

Եւ բերին առաջն նորա խուլ մի և հա-
մբր, և աղաչեցին՝ զի ձեռն գիցէ ի վերայ
նորա:

Եւ առեալ զնա մեկուսի յամբոսէ ան-
տի՝ էարկ զմատուռս իւր ընդ ախնջս նո-
րա՝ և եթուք անդր. և կալաւ զեզուէ
նորա, հայեցաւ յերկնս՝ յողւոց եհան և
ասէ. երկաթա, որ է՝ բացիր:

Լա նոյնժամայն բացան լսելք նորա, և լուծան կապանք լեզուի նորա, և խօսէր ուղիղ, և պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ումեր ասիցեն: Լա որափ նա պատուիրէր նոցա, նոքա ևս առաւել քարոզէին, և ևս քան զէս զարմանային և ասէին. զամենայն ինչ բարեղբ դորձեաց սա, զի խղից լսել տայ, և համեքց խօսել:

Արքայի՛ն ԲՆ. Երէնքի՛ն Տեառն, Հորց ի՛ն. Այոջ զձեռն, Ըստ Գ. Եւստորան:

Արքայ Եւստորանիս (Յիսուսի Վերադարձի)՝ որ ըստ Ղուկասու. (Ժ. Ժ. Գ. ԶԳ. 22):

Տէրն մեր Հիսուս Վերադարձու:

Եւ չըէր ընդ քաղաքս և ընդ գեղոս, ուսուցանէր, և ճանապարհ արարեալ յԱրուսաղէմ, ասէ ոմն ցնա. Տէր, եթէ սակաւք իցեն՝ որք ապրեցց իցեն: Լա նա ասէ ցնոսա. ջանացարօք մտանել ընդ դուռն նեղ, ասեմ ձեզ, զի բազումք խնդրեցեն մտանել և ոչ կարացեն:

Հորմէ հետէ մացէ տանուտէրն, և փակեցէ զդուռն. և սկսանիցիք կալ արտաբոյ՝ և բաղեալ զդուռն, և ասել. Տէր, Տէր, բաց մեզ. և պատասխանի տուեալ ասիցէ ձեզ. ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք:

Հայնժամ սկսանիջիք ասել. կերտք առաջի քոյ և արբաք, և ի հրապարակս մեր ուսուցեր:

Լա ասիցէ. ասեմ ձեզ, ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք. իբաց կացէք յինէն ամենայն մշակբդ անիրաւութեան:

Եւ զեղիք լալ և կրճել տառամաց, յորժամ տեսանիցէք զԱրքայամ և զԿոստանակ և զՀակովբ և զամենայն մարդարէս յարքայութեան Բստուծոյ, և զձեզ հանեալ արտաք:

Լա եկեցեն յարևելից և յարեմոսից, և ի հիստիոյ և ի հարաւոյ, և բազմեցին յարքայութեան Բստուծոյ:

Լա ահա իցեն յետինք՝ որ եղիցին առաջինք, և իցեն առաջինք՝ որ լինիցին յետինք:

Ինմին աուր մատեան ոմանք փարսեցիք և ասեն ցնա. ել և գնաւ աստի. զի Հերովդէս կամի սպանանել զքեզ:

Լա ասէ ցնոսա. երթայք ասացէք ազուեսուն այնմիկ. ահաւսիկ հանեմ զէս, և բժշկութիւնս կատարեմ այսօր և վաղիւ, և յերիւր աուր կատարիմ:

Բայց պարտ է այսօր և վաղիւ. և իմիսում աուր գնալ. զի ոչ է մարթ մարգարէի կորնել արտաբոյ քան զԱրուսաղէմ:

Արուսաղէմ՝ Արուսաղէմ, որ կոտորէիր զմարդարէս, և քարկոծ առնէիր զառաքեալն առ քեզ. քանիցս անգամ կամեցայ ժողովել զորդիս քո՝ որպէս հաւ ըզազրա իւր ընդ լծեովք, և ոչ կամեցարուք, ահա ժողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր:

Բայց ասեմ ձեզ, եթէ ոչ ևս տեսնիցէք զիս, մինչև ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յանուն Տեառն:

Տեառն Աղբ. Ժ.

Հորդմութիւն և յիւսուսն օրհնեցիք զբնդ Տէր, սաղմոս ասացից, և ի միտ ասից. Տէր լաւք աղօթից. Օրհնեալ անձն իմ:

Ընթերցուածս ի Վարձոց Բստուծոյ (Գ. Լ. Ժ. Գ. ԶԳ. 21):

Եւ իբրեւ կատարեցաւ այս, եղ Պօղոս ի միմի շրջել ընդ Մակեդոնիս և ընդ Բքայիս՝ և զալ յԱրուսաղէմ. ասէր, եթէ յետ երթալոյն իմ անգր, պարտ է ինձ և զՀակովմ տեսանել:

Բարեաց ի Մակեդոնիս երկուս ի պաշտօնէիցն իւրոց՝ զՏիմոթէոս և զԿրատասոս, և ինքն մնաց ժամանակս ինչ յԱսիս:

Լա եղև ի ժամանակին յայնմիկ խոփութիւն ոչ սակաւ վասն ճանապարհին:

Իսկ Դեմետրիոս ոմն անուն՝ արծաթագործ, գործէր մեհեանս արծաթիս Բրոսմիս գից, և տայր ճարտարացն լինել ոչ սակաւ շահ. որ ժողովեաց իսկ և ըզձեռագէտս արուեստին, և ասէ. աբբ, դուք ձեռէն իսկ գիտէք զի յայմ գործոյ է շահ մեզ, և տեսանէք և լսէք. եթէ ոչ միայն զԿիսացւոց, այլ զբնիւթ զամենայն իսկ Բսիացւոց՝ Պօղոսս այս հաւանեցուցեալ շրջեաց բազում ժողովս, ասել լծէ ոչ ևս պատուածք ձեռագործք:

Լսե՛ ո՛չ միայն այս ճգնէ՛ դմեր կողմս՝
զալ ի յանդիմանութիւն, այլ և զմեծին
ատուծոյ Երտեմեայ զմեհեան յոչնէ՛ հա-
մարել, նա՛ և քակելոց ևս իցէ՛ ըզմեծու-
թիւն նորա՛՝ զոր ամենայն Եսիա և տիե-
զերք պաշտեն։

Լսե՛ զայս իբրեւ լուսն, լի եղեն բարիու-
թեամբ, աղաղակէին և ասէին. մեծ է
Երտեմիս Կփեսացոց։

Լսե՛ լցաւ քաղաքն խոռովութեամբ. և
զիմեցին առհասարակ ի թէւատրոնն, յա-
փրտակեցին զՎայիոս և զԵրիստարքոս
Սահակոսեացի՝ զուղեկիցսն Պօղոսի։

Իայց Պօղոս իբրեւ կամեցաւ մտանել
յամբոխն, ոչ թողն զնա աշակերտքն. ու-
մանք և յասիապետացն՝ որք էին նորա բա-
րեկամք, յղէին առ նա և աղաչէին՝ մի՛
տալ զանճն ի թէւատրոնն։

Եւ իբր զայլ իմն աղաղակէին, զի էր ժո-
ղովն նոցա խռովալ. և բազումք ի նոցանէ
ոչ զիտէին եթէ վասն զոր ժողովալ իցեն։

Լսե՛ յամբոխէն բազմութենէ յառաջ կա-
լան զՎղէքսանդրոս. և իբրեւ ամին զնա
յառաջ Հրեայքն, Բղէքսանդրոս շարժեաց
զձեռն՝ և կամէր պատասխանի առնել ամ-
բօխին։

Իբրեւ գիտացին եթէ այրն Հրեայ է,
միաբարբառ եղեալ յամենեցունց՝ իբրեւ ժա-
միս երկուս աղաղակել, եթէ մեծ է Եր-
տեմիս Կփեսացոց։

Ի ռեցոյց զպրապետն զամբոխն՝ և ասէ,
աբբ Կփեսացիք, իսկ իմ է ի մարդկանէ՝
որ ոչ գիտէ զԿփեսացոց քաղաքս՝ մեհե-
նադարդ մեծին Երտեմեայ դիցն և Վիո-
սպետայ. և զի այդ այդպէս է անշուշտ,
պարտ է ձեզ հանդարտել, և մի ինչ յան-
դրդնութեամբ գործել. ամէք զարտդ զայ-
դոսիկ այսր, ոչ մեհենակապուտս և ոչ հայ-
հոյիս ատուծոյն մերոյ։

Չի եթէ՛ Վեմտորիոս և որ բնդ նմա
ճարտարք՝ ունիցին ինչ բնդ ումեք բանս,
յատեան երթ իցեն, և դատաւորք գնն, և
ամբաստան լիցին զմիմեանց. ապա եթէ
վասն այլոյ իրիք ինդիւր իցէ, յօրինաւոր
ժողովն վճարեացեն։

Վանդի և մեղ միշտ փառնգի է բնդ կրո-
ւոյս այսր աւար՝ առանց իրիք յանցանաց
լինելոյ, զորմէ ոչ կարասցուք պատասխանի

տալ վասն ժողովոյս այսորիկ։ Լսե՛ զայս ա-
սացեալ՝ արձակեաց զժողովն։

Աղմ. ԴԷ։

Տեպն ամենայն ծաղք երկրի զփրկութիւն Եստուծոյ
մերոյ։

Յօհաննու առաքելոյն ի Պաթուղիկայց Եւաջին Խըղ-
թոյն է ընթերցուածս. (Հէ. Բ. հէ. 26)։

Չայս գրեցի ձեզ, զի մի՛ որ զձեզ մո-
լորեցուցանիցէ. և դուք օծութիւնն զոր
ընկալաւորք ի նմանէ, բնակեացէ ի ձեզ. և չէ-
ինչ պիտոյ՝ եթէ որ զձեզ ուսուցէ, այլ
որպէս զի նորա օծութիւնն ուսուցանիցէ
զձեզ վասն ամենայնի. և ճշմարիտ է՝ և չէ
սուտ. և որպէս ուսոյցն զձեզ, կայք ի նմա։

Լսե՛ այժմ, որդեակք, կացէք ի նմին։

Եւ Տէր Թագաւորեցի՝ փոխլուծին զղեցաւ, զղեցաւ. Տէր զո-
րութիւնն՝ ընդ մէջ իւր եւծաւ։

Արքայ Եւստորանիս Յիսուսի Վրդիստով՝ որ ըստ
Յօհաննու. (Հէ. Բ. հէ. 31)։

Եւ Տէրն մեր Յիսուս Վրդիստով։

Եւ ասէր Յիսուս առ Հրեայն հաւա-
տացեալս, եթէ դուք կացընք ի բա-
նին իմում, ճշմարիտ աշակերտք իմ էք. և
ձանիջիք զճշմարտութիւնն, և ճշմարտու-
թիւնն աղատեսցէ զձեզ։

Պատասխանի ետուն նմա և ասեն. զա-
ւակ Երբաշամու եմք, և ոչ ումեք երբէք
ծառայեցաք. զեմդք ասես եթէ ազատք լի-
նիջիք։

Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. ամէն
ամէն ասեմ՝ ձեզ, եթէ ամենայն որ առ-
նէ դմեղս՝ ծառայ է մեղաց։

Լսե՛ ծառայն ոչ յախտան կայ ի տան,
իսկ որդին ի յախտան կայ. իսկ արդ ե-
թէ որդին զձեզ աղատեցուցէ, ճշմարիտ
ազատք լինիջիք։

Վիտեմ զի զաւակ Երբաշամու էք, այլ
ինդրէք սպանանել զեւս, զի բանին իմոյ չէք
տեղի ի ձեզ։

Լսա՛ զոր տեսի առ Հօր իմում՝ խօսիմ,
և դուք զոր լուարուք ի Հօրէն ձերմէ՝ առ-
նէք։

Պատասխանի ետուն նմա և ասեն. հայր
մեր Երբաշամ է։ Եւ Տէրն Յիսուս. և-

Թէ որդիք Վերահամու էիք՝ զգործսն Վերահամու գործէիք. այլ այժմիկ խնդրէք սպանանել զես, զայր մի՝ որ ձեզ ըզճմարտութիւնն խօսեցայ՝ զոր լուայ ի Հօրէ իմմէ. զայդ Վերահամ՝ ոչ արար. գուք առնէք զգործս Տօրն ձերոյ:

Վսնն ցնա, մեք ի պոռնկութենէ շնեալ. մի է Հայր մեր, Մատուած:

Վսէ ցնոսա Յիսուս. եթէ Մատուած էր Հայր ձեր, սիրէիք արդեօք զես, զի ես յՆստուծոյ երեւելիս եւ եկի. եւ ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի, այլ նա առարկաց զես:

Վնգէր զիսոս իմ՝ ոչ զիտէք դուք, վասն զի ոչ կարէք լսել զբանն իմ:

Գուք իՏօրէ իսատանայէ էք, եւ ըզցանկութիւնս Տօրն ձերոյ կամիք առնել. զի նա մարդասպան էր իսկզբանէ, եւ իճմարտութեանն ոչ եկաց. զի ոչ զոյ ճմարտութիւնն ինմա. յորժամ խօսիցի սուտ՝ յիւրոց անտի խօսի. զի սուտ է եւ Հայր նորա:

Իսկ ես զի զճմարտութիւնն խօսիմ, ոչ հաւատայք ինձ:

Ո՞ր ձէնչ յանդիմանէ զիս վասն մեղաց. եթէ զճմարտութեանն, ըսդէր ոչ հաւատայք ինձ:

Որ էն յՄատուծոյ, զբանս Մատուծոյ լսէ. եւ դուք վասն այնորիկ ոչ լսէք, զի չէք յՄատուծոյ:

Պատասխանի ետուն Հրեայքն եւ ասեն ցնա, ոչ բարեք ասեմք մեք՝ եթէ Սամարացի ես դու, եւ զի զոյ ի քեզ:

Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. յիս զի ոչ զոյ, այլ պատուեմ զհայր իմ, եւ դուք անարդէք զես. ես ոչ խնդրեմ ըզփառս իմ, է որ խնդրեն եւ դատի:

Վմէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ զքեզանն իմ պահեցէ, զմահ մի տեսցէ ի յաւիտեան:

Վսնն ցնա Հրեայքն. արդ զիտացաք եթէ զի զոյ ի քեզ. Վերահամ մեռաւ եւ մարդարէքն, եւ դու ասես՝ եթէ զքեզանն իմ պահեցէ, մի ճաշակեցէ զմահ ի յաւիտեան:

Սթիթէ դու մեծ ինչ զքեզ քան ըզհայրն մեր Վերահամ որ մեռաւ, եւ մարդարէքն մեռան. արդ դու զո՞վ առնես ըզքեզ:

Պատասխանի ետ Յիսուս. եթէ ես փառաւորեմ զանձն իմ, փառքն իմ ոչ ինչ են. է հայր՝ որ փառաւորէ զես, զորմէ դուքն ասէք՝ Թէ Մատուած մեր է, եւ ոչ ճանաչէք զնա: Գայց ես զիտեմ զնա, եւ Թէ ասեմ, Թէ ոչ զիտեմ զնա, ձեզ նըման սուտ լինիմ. այլ զիտեմ զնա, եւ զբան նորա պահեմ:

Վերահամ հայր ձեր ցանկացաւ տեսանել զոր իմ, ետես եւ ուրախ եղև:

Վսնն ցնա Հրեայքն. յիսուն ամ չեւս է քո, եւ զՎերահամ տեսեր:

Վսէ ցնոսա Յիսուս, ամէն ամէն ասեմ ձեզ, յառաջ քան զիննէն Վերահամու եմ ես:

Վէմն առին, զի արկցեն ի վերայ նորա, եւ Յիսուս խոյս ետ եւ ել գնաց ի տաճարէ անտի:

Յերկոթքն առաջն Վեհարան:

Որոյ Վեհարանիս Յիսուսի Վերատուի՝ որ ըստ

Ստեփանոսի, (Հ. Ժ. Ժ. 21):

Տեսն մերոյ Յիսուսի Վերատուի:

Եւ երևալ անտի Յիսուսի զնաց ի կողմանս Տիւրոսի եւ Սիդոնի:

Եւ ահա կին մի Վանանացի ի սահմանաց անտի նոցա՝ երևալ, աղաղակէր եւ ասէր. ողորմեաց ինձ, Տէր, որդի Վաթի, դուստր իմ՝ շարաշար այսահարի:

Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխանի: Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաղկին զնա եւ ասէին. արձակեա զնա՝ զի աղաղակէ ըզհետ մեր:

Եւ պատասխանի ետ եւ ասէ. ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս կորուսեալս տանն Կարայելի:

Եւ նա մատուցեալ երկիր պաղանթներ մաւ եւ ասէր. Տէր, օգնեալ ինձ:

Պատասխանի ետ նմա եւ ասէ. ոչ է բարեք առնուլ զհաց մանկանց եւ արկանել շանց:

Եւ նա ասէ. այդ, Տէր, քանզի եւ շունր կերակրին ի փշանաց անկկնոց ի սեղանոց տեառն իւրեանց:

Հայնեմ պատասխանի ետ նմա Յիսուս, եւ ասէ. ո՞վ կին դու, մեծ են հա-

ւատք քո, եղիցի քեզ որպէս և կամիս:
Լա բժշկեցաւ դուստր նորա ի նմին ժա-
մու:

Մեռն. Որքան աս թղեւորքն և արքայն և իւր
ինչն, Երմիայի և Եսայի:

Սրբոյ Աւետարանի Արքիմատիքի որ ըստ
Մարկոսի. (Ժ. Բ. Գ.):

Ընդ Տեառն մերոյ Արքիմատիքի:

Յաւուրն յայնոսիկ դարձեալ ժողո-
վորդ բազում էր, և ինչ ոչ ունէին
ուտել. կոչեաց զաշակերտսն իւր և ասէ
ցնոսա: Վթամ՝ ևս ի վերայ ժողովրդեանդ.
զի արդ երեք աւուրք են՝ մինչ առ իս են, և
ոչ ունին զինչ ուտիցեն. և եթէ արձակեմ
զդոսս նոթիս ի տունս իւրեանց, նքթիցեն
ի ճանապարհի. զի ոմանք ի զոցանէ ի Տե-
առտունէ եկեալ են:

Պատասխանի ետուն նմա աշակերտքն
նորա. ուստի կարես յաղեցուցանել ըզդո-
սս հացիս յանապատի աստ:

Լա հարցանէր զնոսա. քանի՞ նկանակ
հաց ունիք: Լա նորա ասեն. եօթն:

Լա հրամայեաց ժողովրդեանն բազմել ի-
վերայ երկրի. և առեալ զեօթն նկանակն՝
զոհացաւ՝ երեկ, և տայր ցաշակերտսն զի
արկցեն, և արկին առաջի ժողովրդեանն.
և ձկունս սակաւ ունէին. և զայն ևս օրհ-
նաց, և հրամայեաց արկանել:

Կերան և յաղեցան, և բարձին զնխարս
կոտորոցն եօթն զամբիղ:

Լա էին օրք կերանն՝ իբրեւ չորք հազարք,
և արձակեաց զնոսա:

Եւրաթմ ԵՏ. Զ. Որքան աս թղեւորքն և արքայն և իւր
ինչն, Երմիայի և Եսայի:

Սրբոյ Աւետարանի Արքիմատիքի որ ըստ
Մարկոսի. (Ժ. Բ. Գ.):

Տեառն մերոյ Արքիմատիքի:

Եւ եղև ի մտանէն նորա ի տուն ու-
րումն ի իւրանացն փարիսեցոց ի շա-
րաթմ ուտել հաց, և նորա սպասէին
նմա:

Լա ահա այր ոմն էր անդ չորդոքեալ ա-
ռաջի նորա:

Պատասխանի ետ Ախուս և ասէ ցո-
րիսաւորսն և ցփարիսեցիսն. եթէ արժան
իցէ ի շարաթմ բժշկել:

Լա նորա լուս եղեն. և բուռն հարեալ
զմանէ՝ բժշկեաց զնա և արձակեաց:

Լա ասէ ցնոսա. ոյր ուրուք ի ձէնջ էշ
կամ եղն անկանիցի ի ջջօր, և ոչ վաղ-
վաղակի: Տանիցէ զնա յաւուր շարաթմ:

Լա ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի
առ այն:

Եւ աս իշականսն առակ մի,
հայեցեալ թէ զեանդ բարձրաբար լինէին.
ասէ ցնոսա. յորժամ կոչիցէ որ զքեզ ի-
հարանիս կամ ի կոչունս, մի՛ բաղմիցիս
յառաջին բարձին. գուցէ պատուականա-
զոյն ևս քան զքեզ իցէ կոչեցեալ ի նմա-
նէ. և եկեալ՝ որ զքեզն և զնա կոչեաց,
ասիցէ ցքեզ՝ տուր սմա տեղի, և ապա
սկանիցիս ամբօթով զյետին տեղին ունել:

Եւ յորժամ կոչիցիս, երթի՛ր բաղ-
մի՛ր ի յետին տեղ ոչ. զի յորժամ գայ-
ցէ որ կոչեացն զքեզ, ասիցէ ցքեզ. բա-
րեկամ, ի վեր մատիր. յայնժամ եղիցին
քեզ փառք առաջի բարձակցացն քոց:

Չի ամենայն որ բարձրացուցանէ զան-
ձըն՝ խոնարհեցի, և որ խոնարհեցուցանէ
զանձն՝ բարձրացի:

Եւ և ցփուսաւորսն. յորժամ առնի-
ցիս ճաշ կամ ընթրիս, մի՛ կուր բղբարե-
կամ քո, և մի՛ զեղբարս քո, և մի՛ զաղ-
գականս քո, և մի՛ զղբացիս քո, և մի՛
զմեծամեծս. զի մի՛ և նորա փոխարէն կո-
չեցեն զքեզ, և լինիցի քեզ հատուցումն:

Եւ յորժամ առնիցես ընդունելութիւն,
կոչեա՛ զաղբատս և զեղբս, զկաղս և զկոյրս,
և երանելի լինիցիս. զի ոչ ունին փոխա-
րէն հատուցանելոյ քեզ, և հատուցի քեզ
փոխարէն ի յարութեան արդարոց:

Իբրեւ լուս զայս ոմն ի բաղմանկանացն՝
ասէ ցնա. երանի որ կերիցէ ճաշ յարբա-
յութեան Լատուոյ:

Լա նա ասէ. այր ոմն զորձեաց ընթ-
րիս, և հրախեաց զբաղումն: Լա առա-
քեաց զճառայ իւր ի ժամու ընթրեացն
կոչել զհրախիւարսն, թէ եկայք, զի ահա-
ւասիկ պատրաստ է ամենայն ինչ:

Լա սկսան մի ըստ միովն ամենքեան
հրախարել: Եւ առաջինն ասէ. ազարակ զը-

նեցի, և հարկ է ելանել և տեսանել զնա, աղաչեմ՝ զքեզ՝ կայ զես հրաժարեալ:

Լա միւսն ասէ. լուծա հինգ եղանց զնեցի, և երթամ՝ փորձել զնոսա, աղաչեմ՝ զքեզ՝ կայ զես հրաժարեալ:

Լա միւսն ասէ. կին ամի, և վասն այնոքիկ ոչ կարնի դալ:

Լա եկեալ ծառայն պատմեաց զայն տեսաւ իւրում: Հայնժամ բարկացեալ տանուտէրն՝ առէ ցծառայն իւր. ել վաղվաղակի ի հրապարակս և ի փողոցս քաղաքիդ, և զաղբաստ և զեռզա և զկաղս և զկոյրս մոյծ այսր:

Լա ասէ ծառայն. տէր, եղև զոր հրամայեցիրն, և կայ ևս տեղի:

Լա ասէ տէր ցծառայն. ել ի ճանապարհս և ի ցանգս, և արա այսր մտանել, զի լցցի տունս իմ:

Ըսեմ ձեզ, զի ոչ որ յայնց կոչեցելոց ճաշակեաց: Երեթեաց իմոց:

ՃԷ. ՍԶԺ. ԸԴ:

Օրհնեանն իմ զՏէր. Տէր Ըստուած իմ մեծ եղեր յոյժս Խոտափան եղբուքս Խոտափան:

Ընթերցուածս ի Վարձոյ Ըստարոյ:

(ՎԼ. Ի):

Եւ յետ դադարելոյ ամբոխին՝ կոչեաց Պօղոս զաշակերտսն և միտիթարեաց. ողջոյն ետ, և ել զնաց ի Սաղեդոնիս:

Լա շքեալ ընդ կողմանսն ընդ այնոսիկ, և միտիթարեալ զնոսա բանիւք բազմոք, եկն յԱլլադա:

Իբրև արար անգ ամիսս երիս, եղև նմա դաւ ի Հրէիցն, մինչդեռ կամէր ելանել յԱսորիս. խորհուրդ կալաւ դառնալ ընդ Սաղեդոնիս. և երթայր ընդ նմա մինչև յԱրիս Սոսիլատրոս Պիսեայ Բերիացի, և ի Թևսաղոնիկեցոց՝ Երեստաբոս և Սեկունդոս, և Վալիոս Գերբացի, և Տիմոթէոս, և Եսթացիք՝ Տիւքիկոս և Տրոփիմոս:

Սքա յառաջ երթեալ մնային մեզ ի Տրովադա:

Լա մեք նաւեցաք յետ աւուրցն բազարջակերաց ի Փիլիպպայ, և եկաք առ նոսա ի Տրովադա մինչև յաւուրս հինգ. անգ դադարեցաք աւուրս եօթն:

Լա յաւուրն շարաթուց՝ մինչդեռ ժողովեալ էաք բեկանել զհացն, Պօղոս խօսէր ընդ նոսա, զի զնալոց էր ի վաղիւ անդր. և երկայնեաց զրանն մինչև ի մէջ զիշերին. և էին լսպտեղք բազումք իւրենատանն ուր էաք ժողովեալ:

Լա նստէր ոմն երիտասարդ՝ անուն Լաւիքոս՝ ի վերայ պատուհանին, նիւճէր իւրուն թանձրութեան, և ի խօսելն Պօղոսի յաճախ, ընկղմեալ ի քնոյ՝ անկաւ յերրորդ դատիկոնէն ի վայր, և բարձաւ մեռեալ:

Լա իջեալ Պօղոս՝ անկանէր գնովաւ, և առնոյր զնա ընդ գիրկս՝ և ասէր. մի խոռվեք, քանզի ոգի սորա ի սմին է:

Լա ել երեկ զհացն՝ և ճաշակեաց. և բազում ևս խօսեցաւ մինչև յառաւօտն, և ապա ել զնաց:

Լա ամին զպատանին կենդանի, և միտիթարեցան ոչ ասիաւ:

Լա մեք մտեալ ի նաւն՝ ամբարձաք յԱստն. անտի ակն ունեալք միւսանգամ առնուլ զՊօղոս, զի այնպէս պատուիրեալ էր՝ մինչ ինքն զցամաքան երթալոց էր:

Լա իբրև գիպեցաւ մեզ ի յԱստն, առեալ զնա եկաք ի Սիտիքինէ. և անտի նաեալ՝ ի վաղիւ անդր հասար ճանդէպ Քիայ, և ի միւս օրն հասար ի Սամոս, և ի վաղիւ անդր եկաք ի Սիլիւսն:

Չի ի մոի եղեալ էր Պօղոսի նաեւ առ Լափեսեաւ, որպէս զի մի լեցի նմա ժամանակ ինչ յամել յԱսիա. քանզի փութայր, եթէ հնար ինչ իցէ նմա, զօրն Պենտէկոստէից երթալ յԱրուսաղէմ:

ՍԶԺ. ԵԶ.

Ըստուած ողորմես մեզ և օրհնես զմեզ. երևեցո զերեսս քո ի մեզ և ողորմես մեզ:

Հօհաննուս առաքելոյն ի Սաթուղիկեայց Ըստօլն ինքն ի ընթերցուածս. (ՀԼ. Բ. ԷԶ. 28):

Չի եթէ յայտնեցի, ունիցիմք համարձակութիւն, և մի ամաչեսցուք ի նմանէ իւզալստեան նորա:

Չի եթէ գիտիցէք՝ եթէ արդար է նա, իմաստեք եթէ ամենայն որ առնէ զարդարութիւն՝ առ ի նմանէ է ծնեալ:

Տեսէք որպիսի սէր Հորհեաց մեզ Հայր, զի որդիք Ըստուծոյ կոչեսցուք մեք. վասն

այսորիկ աշխարհ ոչ ճանաչէ զմեզ, քանզի ոչ ծանեալ զնա:

Արեւելք, այժմ որդիք Մատուծոյ եմք, և չեւ եւս է յայտ՝ եթէ զինչ լինելոց իցեմք, գիտեմք՝ զի յորժամ նա յայտնեցի՝ նման նմա լինելոց եմք, զի տեսանելոց եմք զնա՝ որպէս և էն:

Լաւ մանայն, որ ունի զայս յոյս յանձին՝ սրբէ զանձն իւր, որպէս և նայն սուրբ է:

Մանայն որ զմեզս գործէ, նա՝ և զոսորէնութիւն առնէ, և ինքն իսկ մեղքն անօրէնութիւն է. և գիտեմք՝ զի նա յայն սակա յայտնեցաւ՝ զի զմեզս բարձցէ, և ի նմա մեղք ոչ էն:

Մանայն որ ի նա է հաստատեալ, ոչ մեղանէ. և մանայն որ մեղանէ, ոչ ետես զնա՝ և ոչ ծանեալ զնա:

(Առթալ զիկոպոս՝ ըստ առաջին աւելորդ տպագրութեան, որչ. դր. զատուծին երեք տունն միայն կտրուած) Սղմ. 2.

Եղև. Տե՛նացէք առ Աստուած, արեւմտեւ է միւր, արեւելեցէք առ Աստուած Թաթարոյ:

Արքայ Եւստատիոս Ախուսի Վերհատոսի՝ որ ըստ
Յօհաննու. (7, 1, 18):

Տե՛նք մեր Ախուս Վերհատոս:

Եւ մինչդեռ անցանք, ետես այր մի կոյր ի ծնէ. և հարցին ցնա աշակերտքն նորա և ասեն. ուրբի, ոյր փեսաս է, սորա՞ թէ հօր և մօր իւրոյ, զի կոյր ծնցի:

Պատասխանի ետ Ախուս. ոչ գորա վընաս է և ոչ հօր և մօր իւրոյ, այլ զի յայտնի լեցին գործքն Մատուծոյ ի գմա:

Լաւ ինձ պարտ է գործել զգործս այնորիկ՝ որ առաքեալն զիս, մինչ որ կայ. դայ զիւր՝ յորժամ ոչ որ կարէ գործել. մինչդեռ յաշխարհի եմ, լոյս եմ՝ աշխարհի:

Չայս իրբեւ ասաց՝ եթուք ի գետին՝ և արար կաւ ի թրոյն, և ծնիկեաց զկաւն ի վերայ աշաց կուրին, և ասէ ցնա. երթ լուս յառաջանին Արեւմտայ, որ թարգմանի առաքեալ. չորաւ լուացաւ, եկն և տեսանէր:

Իսկ զրացիքն՝ և որոց տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ եթէ մութացիկ էր, ասէին. թէ սա էր որ նստէրն և մութանայր:

Այլքն ասէին, նա է. այլքն ասէին, ոչ այլ նման է նմա. և ինքն ասէր, թէ ես եմ:

Մտն ցնա. իսկ զինորդ բացան աշք. քոս. Կա ետ պատասխանի. այր մի՝ որում Ախուսն ասեն, կաւ արար և ծնիկեաց զաշս իմ, և ասէ ցիս. երթ ի Արեւմտայ, և լուս. չորայ՝ լուացայ և տեսանեմ:

Մտն ցնա. ոչ է նա: Մտն ցնաս. ոչ գիտեմ:

Մէն առ փարիսեցիսն զնա, որ երբեմն կոյրն էր. և էր շարաթ՝ յորժամ զկաւն արար Ախուս և երաց զաշս կուրին:

Գարձեալ հարցանէին զնա և փարիսեցիքն, թէ զինորդ տեսանեա: Լաւ նա ասէ ցնաս. կաւ եղ ի վերայ աշաց իմոց, և լուացայ և տեսանեմ:

Մտն ոմանք ի փարիսեցոցն. ոչ է այլն այն յԱստուծոյ, զի զշարաթս ոչ պահէ: Այլքն ասէին. իսկ զինորդ կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել: Լաւ էին հերձուածք ի մէջ նոցա:

Մտն գարձեալ ցկոյրն. դու զի՞ տեսն վասն նորա՞ զի երաց զաշս. քոս: Լաւ նա ասէ՝ թէ մարգարէ է:

Լաւ ոչ հաւատային շրեայքն զնմանէ՝ եթէ կոյր էր և բացաւ. մինչև կուցին ըզ՝ ծնօղս բացելոյն, հարցին ցնոսս և ասեն. սա՞ է որդին ձեր, զորմէ դուքն ասէիք եթէ կոյր ծնաւ. արդ զինորդ տեսանէ:

Պատասխանի ետուն ծնօղքն նորա և ասեն. գիտեմք՝ զի սա է որդին մեր, և զի կոյր ծնաւ. բացց զեարդ այժմիդ տեսանէ, ոչ գիտեմք. կամ թէ ո՞վ երաց զաշս դուրա, մեք ոչ գիտեմք. ցղա իսկ հարցէք, ինքնին ի չափ հասեալ է, ինքն իսկ խոսեալք վասն իւր:

Չայս ասացին ծնօղքն նորա, զի երկրնէին ի շրեիցն. քանզի ուխտ եղեալ էր շրեից, եթէ որ խոստովանեցէ զնա Վերհատոս՝ ի բաց կացցէ ի ժողովողներն. վասն այնորիկ ասացին ծնօղքն նորա, եթէ ինքնին ի չափ հասեալ է՝ ցնա իսկ հարցէր:

Գարձեալ կրկին անգամ կուցին զայրն՝ որ կոյրն էր, և ասեն ցնա. տուր փառս Մատուծոյ, մեք գիտեմք՝ զի այլն այն մեղաւոր է:

Լը նա ասէ՝ թէ մեղաւոր իցէ՝ ես ոչ գիտեմ։ Բայց զայս գիտեմ, զի կոյր էի՝ և արդ տեսանեմ։

Վարձեալ ասեն ցնա. զի՞նչ արար քեզ, զեւորդ երաց զաշա քո։

Պատասխանի ետ նոցա. այժմ ասացի ձեզ՝ և ոչ լուարուք, զի՞ կամիր միւս անգամ լսել. մի թէ և դո՞ւք կամիր աշակերտել նմա։

Նորա հայհոյէին զնա և ասէին. դու լիճիւր նորա աշակերտ. մեք Մովսիսի աշակերտ եմք։

Ա՛րք գիտեմք՝ զի ընդ Մովսիսի խօսեցաւ Մատուած, զառ ոչ գիտեմք ուստի է։

Պատասխանի ետ այլն և ասէ ցնոսա. այդ իսկ են սրանելիք, զի դուք ոչ գիտեք ուստի իցէ, և զիմ զաշա երաց։

Գիտեմք՝ զի Մատուած մեղաւորաց ոչ լսէ, բայց թիժէ աստուածապաշտ որ իցէ, և զկամն նորա առնիցէ, նմա լսէ։

Ի յաւիտենից որ ոչ լուսւ՝ եթէ երաց որ զաշա կուրի ի ծնէ կոյր ծնելոյ. եթէ ոչ յԱստուծոյ էր այլն այն, ոչ կարէր առնել ինչ։

Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. իմնդս իսկ ծնեալ ես ամենին, և դու վարդապետ լինիս մեր։ Լը հանին զնա արտաքրս։

Լուսու Հիսուս եթէ հանին զնա արտաքրս, և իրրե եզիր զնա՝ ասէ ցնա. դու հաւատաւս յԱրդի Մատուծոյ։

Կա պատասխանի ետ և ասէ. Տէր, ո՞վ է՝ զի հաւատացից ինա։

Լսէ ցնա Հիսուս. և տեսեր զնա, և որ խօսի ընդ քեզ՝ նա է։

Լը նա ասէ. հաւատաւմ Տէր։ Լը երկիր եպարզ նմա։

Յերկոյցն առաջին Աւետարան։

Որոյց Աւետարանիս Հիսուսի՝ Վերիստոսի՝ որ բոս Մատթէոսի. (Հ. Ժ. Ե. հ. 29)։

Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի։

Եզնացեալ անտի Հիսուսի, եկն իւծովեղն Վալիւնացոց, և եկեալ իւրեան՝ նստէր անդ։

Մատենան առ նա ժողովուրդք բազումք՝ որ ունէին ընդ իւրեանս կաղս, կոյրս,

համերս, միակողմանիս, և այլս բազումս, և ընկեցին զնոսա առ ոստ նորա՝ և բլւ ժըլկեաց զնոսա։

Աինչև զարմանալ ժողովուրդն՝ որ տեսանէին, զի համերքն խօսէին, կաղք զընային, միակողմանիք բժշկէին, կոյրք տեսանէին և փառաւոր առնէին զՄատուած խորայլի։

Լը կռեցեալ առ ինքն Հիսուսի զաշակերտսն՝ ասէ. զիմ քի ժողովուրդք, զի արդ երեք աւուրք են՝ զի կան առ իս, և ոչ ունին զի՞նչ ուտիցեն. և արձակել ըզդոսա նօթիս շկամիմ, գուցէ նրթ իցին զճանապարհայն։

Ըսեն ցնա աշակերտքն. իսկ արդ մեզ յանապատի աստ ուստի իցէ այնչափ հաց՝ մինչև յաղեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ։

Լը ասէ ցնոսա Հիսուս. քանի՞ նկանակ ունիք։ Լը նորա ասեն. եօթն, և սակաւ ձկունս։

Լը հրամայեաց ժողովուրեանն բազմել իւրերայ գետնոյ. և առեալ զեօթն նկանակն և զձկունսն՝ զոհացաւ և երեկ, և ետ ցաշակերտսն, և նորա ժողովուրեանն։

Կերան ամենեքեան և յաղեցան. և բարձին զնշխարս կոտորոցն՝ եօթն զարիկ լի։

Լը որք կերանն՝ էին իրրե արք չորք հաղաքք, թող զկանայս և զմանկոսիս։

Իրրե արձակեաց զժողովուրդսն՝ էլ ինս և եկն իսահմանս Մաղդաղեայ։

Լը մատուցեալ փարիսեցիքն և սաղուկեցիք փորձելով խնդրէին ինմանէ՝ նշան յերկնից ցուցանել նոցա։

Կա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. աղգ չար և շնացող՝ նշան խնդրէ, և նշան մի՞ տացի նմա, բայց նշանն Հովնանու մարգարէի։ Լը եթող զնոսա և զնաց։

Գնացին և աշակերտքն յայնկոյս, և մնաացան առնուլ հաց։

Լսէ ցնոսա Հիսուս. տեսէք և զգոյշ լընուք ի խմորոյ սաղուկեցոցն և փարիսեցւոց։

Նորա խորհէին ընդ միմեանս և ասէին՝ թէ հաց ոչ բարձար։

Գիտաց Հիսուս և ասէ. զի՞ խորհէք իմիտս ձեր, թերահաւատք, եթէ հաց ոչ ունիք. տակաւին չիմանայք և ոչ յիշէք զշինդ նկանակն ի հինգ հաղարսն, և քանի տա-

Երդ այսպէս ամենայն որ ի ձէնձ, որ ոչ հրաժարեցէ յամենայն ընչեց իւրոց, ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել:

Բարեւոք է ազ. ապա թէ ազն անհատ մնացի, ինչ համեմատեալ ոչ յերկիր և ոչ յաղբէ պիտանացու, այլ ընկենուզ զնա արտաքս: Ար ունիցի սկանչս լսելոյ՝ լուիցէ:

Եւ էին մերձ առ նա ամենայն մարտաւորք և մեղաւորք լսել ի նմանէ:

Տրանձին փարսեցիքն և դպիրք և աւելին. ընդէր սա զմեղաւորս ընդունի և աւել ընդ նոսա:

Եսաց առ նոսա զառակս զայս. ո՞վ որ իցէ ի ձէնձ մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր ունեւոր, և կորուսանիցէ մի ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու զինսուսն և զինն յանապատի, և երթիցէ զհետ կորուսելոյն՝ մինչև գտանիցէ զնա:

Եւ իբրև գտանէ՝ զնէ զնա ի վերայ ուսոց իւրոց խնդարով, և երթայ ի տուն. կոչէ ըզբարեկամս և զգրացիս և ասէ ցնոսա. ուրախ եղբարք ընդ իս, զի գտի զոչխարս իմ՝ զկորուսեալ:

Եսեմ ձեզ, զի այսպէս է ուրախութիւն յերկինս վասն միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ, քան վասն ինսուսն և ինն արդարոյ՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշխարութիւն:

Կամ ո՞վ իցէ կին, որոյ իցեն զբամբ տասն, և եթէ կորուսանիցէ զբամ մի, ոչ լուծանիցէ ճրագ, և ամիցէ աւել ի տան, և խնդրիցէ ստեալ մինչև գտանիցէ:

Եւ իբրև գտանէ, կոչէ զբարեկամս և ըզգրացիս և ասէ. ուրախ լիւրսք ընդ իս, զի գտի զգրամն իմ՝ զոր կորուսի:

Եւնպէս, ասեմ ձեզ, ուրախութիւն և զիցի առաջի հրեշտակաց Եստուծոյ ի վերայ միոյ մեղաւորի՝ որ ապաշխարիցէ:

Եւ ասէ. առն միտլ էին երկու որդիք. ասէ կրտսերն ի նոցանէ ցհայրն. հայր, տուր ինձ բաժին որ անկանի յընչեցզ. և նա բաժանեաց նոցա զկենանս:

Եւ յետ ոչ բազում աւուրց ժողովեալ զամենայն կրտսեր որդւոյն՝ զնաց յաշխարհ Տեաի, և անդ վատնեաց զենս իւր, զի կեայր անառակութեամբ:

Եւ իբրև սպառեաց զամենայն, եղև սով սաստիկ յաշխարհն յայնմիկ, և սկսաւ ինքն շբաւորել:

Եւ զնացեալ յարեցաւ ի մի ոմն քաղաքացւոց աշխարհն այնորիկ. և յրեոյ լընա յազարակ իւր՝ արածել զխոզս, և ցանկայր ընու զորովայն իւր յեղնրէն՝ զոր խողբն ուտէին, և ոչ որ տայր նմա:

Եւ եկեալ ի միտս իւր՝ ասէ. քանի վարձկանք իցեն ի տան հօր իմոյ հացալեցք, և ես աստ սովամահ կորնչիմ:

Հարուցեալ զնացից առ հայր իմ, և ասացից ցնա. հայր, մեղայ յերկինս և առաջի քո, և ոչ ես եմ արժանի կոչել որդի քո. արա զես իբրև զմի ի վարձկանաց քոց:

Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր: Եւ մինչդեռ հնապոյն էր, ետես զնա հայրն և զվճացաւ. յարեաւ և ընվճացաւ ընդ առաջ, անկաւ զպարանոցան նորա, և համբուրեաց զնա:

Եւ ասէ ցնա որդին. հայր, մեղայ յերկինս և առաջի քոյ, և ոչ ես եմ արժանի կոչել որդի քո:

Եւսէ հայրն ցծառայն իւր. վաղվաղակի հանէք զպատմութեանս առաջին, և ազուցէք նմա, և տուք զմատանին ի ձեռն նորա, և կոչեկս յոսա նորա. և ամէք զեն պարարակ, զենէք, կերիցուք և ուրախ լիցուք. զի այս որդին իմ մեռեալ էր՝ և եկեաց, կորուսեալ էր՝ և գտաւ. և սկսան ուրախ լինել:

Եւ էր երեց որդի նորա յազարակի. և մինչդեռ պայր և մերձ եղև խոռնն, լուսազծայն երգոց և զպարուց. և կոչեցեալ առ ինքն զմի իծառայիցն՝ հարցանէր թէ զե՞նչ իցէ այն:

Եւ նա ասէ ցնա. զի եղբայր քո եկեալ է, և եղեն հայր քո զեն պարարակ, զի ողջամբ ընկալաւ զնա:

Բարկացաւ՝ և ոչ կամեր մտանել. և հայրն եկեալ արտաքս՝ աղաչէր զնա:

Պատասխանի ետ և ասէ ցհայրն. այս քանի ամբ են՝ զի ծառայեմ քեզ, և երբէք զպատուիրանա քով ոչ անցի. ուլ մի երբէք ոչ ետուր ինձ՝ զի ուրախ եղեց ընդ բարեկամս իմ. յորժամ եկն որդիդ քո այդ, որ եկեր զկենան քո ընդ պոռնիկս, զենք զմա զեն պարարակ:

Եւ ասէ ցնա. որդեակ, դու հանապաղ ընդ իս ես, և ամենայն որ ինչ իմ է՝ քո

է՛ այլ ուրախ լինել և խնդալ պարտ էր, զի եղբայր քո այս մեռեալ էր՝ և եկեաց, կորուսեալ՝ և գտաւ:

Ճաշու Սղմ՝ 22:

Խոստովան եղերուք Տեառն՝ զի քաղցր է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա: Պատարասաւ է: Ըստուած օրհնուս թեան:

Բնթերցուածս ի Ղարծոց Ըստբերց: (ՂԼ. Ի. հէ. 17):

Եւ ի Միլետեայ յղեալ յԱփետոս, կոչեաց զերիցունս եկեղեցւոյն:

Եւ իբրեւ եկին առ նա, առէ ցնոսադուք ձեզէն գիտէք յօրէ յառաջնմէ՝ յորմէ եկի յԱփա, որպէս ընդ ձեզ զամենայն ժամանակսն եղէ, ծառայել Տեառն ամենայն խնամարժեքեամբ և բազում արտասուօք և փորձութեամբ՝ որք զիպեցան ինձ ի նենդութեանց Հրէից:

Որպէս ոչ ինչ զանդիտեցի յօգտակարացն չպատմել ձեզ, և ուսուցանել ձեզ հրապարակաւ և առանին, տալ վկայութիւն Հրէից և հեթանոսաց զապաշխարութեանն՝ որ առ Ըստուած, և բոցաւտոցն՝ որ ի Տէր մեր Հիսուս Քրիստոս:

Եւ արդ ահաւասիկ ես կապեալ հօգուփլն՝ երթամ յԱլբուսաղէմ՝ և որ ինչ անդ ընդ իս անցանկոց է՝ չգիտեմ:

Իսցց զի Հոգին սուրբ ըստ քաղաքաց վկայէ ինձ և առէ, եթէ կապանք և նեղութիւնք մնան քեզ:

Եւ և ոչ իսիք համարիմ զանձն իմ պատուական, որպէս զկատարել զենթացքս իմ ուրախութեամբ՝ և զպաշտօնն զոր տուի ի Տեառնէ Հիսուսէ Քրիստոսէ, վկայ լինել աւետարանի շնորհացն Ըստուծոյ:

Եւ արդ ահաւասիկ գիտեմ ես, եթէ ոչ ես տեսանէք զերեսս իմ դուք ամենեքեան, յորս չընկացաւ քարոզել զարքայութիւնն Ըստուծոյ:

Վասն որոյ և վկայութիւն դնեմ ձեզ յաւուր յայսմիկ, զի սուրբ եմ յարեմէ ամենեցուն. քանզի ոչ խորհեցայ ի պատմելոյ ձեզ զամենայն կամեն Ըստուծոյ:

Զգոյշ կացէք անձանց և ամենայն հօտիդ, յորում եղ զձեզ Հոգին սուրբ տես-

տուս՝ հովուել զժողովուրդ Տեառն, զոր ապրեցոյց արեամբ իւրով:

Վանդի գիտեմ ես, եթէ յետ իմոյ մեկնելոյ՝ դայցեն դայք յափշտակօղք ի ձեզ, որ ոչ խնայեացեն հօտիդ, և ի ձէն՝ յարիցեն արք՝ որ խօսկցին թիւքս, ձգել զաշակերտան զինի իւրեանց:

Վասն այսորիկ արթուն կացէք, և յիշեցէք՝ զի գերկեամ մի զցայտ և զքերեկ՝ ոչ զազարեցի արտասուօք խրատել զմի մի իւրաքանչիւր:

Եւ արդ յանձն առնեմ զձեզ Ըստուծոյ և բանի շնորհաց նորա, որ կարօղն է շինել և տալ ձեզ ժառանգութիւն ընդ սուրբան ամենեանս:

Երծաթոյ կամ ոսկոյ կամ հանդերձից՝ ոչ ուրուք ի ձէն՝ ցանկացայ, դուք ինքնին գիտէք՝ զի զպէսան իմ և որոց ընդ իսն էին՝ պաշտեցին ձեռքս այս:

Եւ զամենայն ինչ ցուցի ձեզ, զի այսպէս պարտ է վաստակել, և զարմանել զհիւանդս, և յիշել զբանն Տեառն Հիսուսի, զոր ինքն իսկ ասաց. երանելի է մահնաւոր տալն քան առնուլն:

Եւ զայս իբրեւ ասաց, եղեալ ծունր ամենեւումբ՝ եկաց յաղօթս:

Իազում լալեն եղև ամենեցուն, և անկեալ զպարանոցան Պողոսի՝ համբուրէին զնա. ժորձաբէին մանաւանդ ի վերայ բանին զոր աթեր, թէ ոչ ես տեսանկոց են զերեսսս նորա. և յուզարկեցին զնա ի նաւանդր:

Սղմ. ԿԳ:

Վեզ վայել օրհնութիւն Ըստուած ի Սիւն, և քեզ տացին աղօթք յԱլբուսաղէմ:

Հօհաննու առաքելոյն ի Սաթուղիկեայ Ըստբերցն ի բնթերցուածս. (ՀԼ. ՂԼ. հէ. 2):

Սիրելիք, այժմ որդիք Ըստուծոյ եմք, և չեւ ես է յայտ՝ եթէ զինչ լինելոց իցեմք. գիտեմք՝ զի յորժամ նա յայտնեսցի՝ նման նմա լինելոց եմք, զի տեսանկոց եմք զնա՝ որպէս և էն:

Եւ ամենայն, որ ունի զայս յոյս յանձին սրբէ զանձն իւր, որպէս և նայն սուրբ է:

Ըմենայն որ զմեզս զործէ, նա՝ և զանորէնութիւն առնէ, և ինքն իսկ մեղքն

անօրէնութիւն է, և դիտեմք՝ զի նա յայն սակա յայտնեցաւ՝ զի զմեզս բարձցէ, և ի նմա մեղք ոչ կն:

Ամենայն որ ի նա է հաստատեալ, ոչ մեղանէ. և ամենայն որ մեղանէ, ոչ ետես զնա՝ և ոչ ծանեալ զնա:

Սղծ. ձեկ:

Ելէ, Բագեա Սրտաղէմ՝ զՏէր:

Սրբոյ Աւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հօհաննու, (Հ. Խ. հէք. 39):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ ասէ Հիսուս. ի դատաստանս եկի յաշխարհս յայս, զի որ ոչն տեսանէն տեսցեն, և որք տեսանէն՝ կուրացին: Լուան ոմանք ի փարիսեցոցն՝ որք ընդ նմա էին, և ասեն ցնա. միթէ և մեք կոյրք իցեմք:

Ասէ ցնոսա Հիսուս. եթէ կոյրք էիք՝ ոչ էր ձեր մեղ, բայց արդ ասէք՝ թէ տեսանեմք, և մեղքն ձեր ի ձեզ հաստատեալ են:

Ամէն ամէն ասեմ՝ ձեզ. որ ոչ մտանէ ընդ դուռն ի գաւիթ ոչխարացն, այլ ընդ այլ երանէ, նա զող է և աւազակ:

Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն, հովիւ է ոչխարաց. նմա դռնապանն բանայ, և ոչխարն ձայնի նորա լսեն. և զիւր ոչխարն կոչէ յանուանէ, և հանէ գնոսա:

Եւ յորժամ զիւրն զամենայն հանիցէ, առաջի նոցա երթայ, և ոչխարն զհետ նորա երթան, զի ճանաչեն զձայն նորա. զօտարի զհետ ոչ երթիցեն, այլ փախիցեն ի նմանէ, զի ոչ ճանաչեն զձայն օտարաց:

Չայս առակ ասաց նոցա Հիսուս, և նորա ոչ իտեկին՝ թէ զե՛նչ էր որ խօսէրն ընդ նոսա:

Վարձեալ ասէ ցնոսա Հիսուս. ամէն ամէն ասեմ՝ ձեզ, զի ես եմ դուռն ոչխարաց:

Ամենեքեան որ յառաջ քան զես եկին՝ գողք էին և աւազակք, այլ ոչ լուան նոցա ոչխարն:

Ես եմ դուռն, ընդ իս եթէ որ մըտանիցէ, կեցցէ. մտցէ և ելցէ, և ճարակ գտցէ:

Վող ոչ գայ՝ եթէ ոչ զի գողացի և սպանցէ և կորուսցէ. ես եկի զի զկանս ունիցին, և առաւել ես ունիցին:

Յերեկոյն առաջին Աւետարան:

Սրբոյ Աւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթեոսի, (Հ. Ժ. Գ. հէք. 13):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ ելեալ Հիսուս ի կողմանս Փիլիպպեայ Անարեայն՝ հարցանէր ցաւակերտն և ասէր. զո՞ր որ ասեն զենէն մարդիկն՝ թէ իցէ որդի մարդոյ:

Եւ նորա ասեն, ոմն զՀովհաննէս Արկարիւ, և այլք զյոզեա, և կէսք զյորեմիա, կամ զմի որ ի մարդարեիցն:

Ասէ ցնոսա Հիսուս. իսկ դուք զո՞ր որ ասէք զենէն թէ իցեմ:

Պատասխանի ետ Աիմոնիս Պետրոս և ասէ. դու ես Վրիստոսն որդի Աստուծոյ՝ կենդանոյ:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա. երանի քեզ Աիմոնի՝ որդի Հովնանու, զի մարմին և արիւն ոչ յայտնեաց քեզ, այլ Հայր իմ որ յերկինս է:

Եւ ես քեզ ասեմ, զի դու ես վեմ, և ի վերայ այդք վեմի շինեցիք զեկեղեցի իմ, և զրուրք դժոխոց զնա մի՝ յաղթահարեցեն:

Եւ տաց քեզ զփականս արքայութեան երկնից. և զոր միանգամ կապեցես յերկրի՝ եղեցի կապեալ յերկինս, և զոր արձակեցես յերկրի՝ եղեցի արձակեալ յերկինս:

Հայնժամ սաստեաց աշակերտացն, զի մի ումեք տասցեն՝ թէ նա է Վրիստոսն: Հայնժ հետէ սկսու Հիսուս ցուցանել աշակերտացն, թէ պարտ է նմա երթալ յԱրուսաղէմ, և բազում չարարանս չարել և անարդել ի քահանայապետիցն և ի զպրաց և ի ձերոց ժողովրդեանն, և ըսպանանել, և յերկր աւուր յառնել:

Եւ առեալ զնա մեկուսի Պետրոսի, բակսաւ կազել ընդ նմա և ստել. քաւ լիցի քեզ, Տէր, մի՛ եղեցի քեզ այդ:

Եւ նա դարձեալ ի Պետրոս՝ ասէ. երթ յետս իմ, սատանայ, զայթակղութիւն իմ:

ես. զի ոչ խորհիս գու զՆառուծոյան, այլ զմարդկան:

Հայնժամ Հիսուս ասէ ցաշակերտան իւր. եթէ որ կամի զինի իմ՝ գալ՝ ուրասցի զանձն, և առցէ զեսաշ իւր և եկեացէ զինի իմ:

Չի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա:

Չի՞նչ օգտիցի մարդ՝ թէ զաշխարհս ամենայն շահեցի, և զանձն իւր տուժեացէ. կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրում:

Չի զալաց է որդի մարդոյ փառքը Հօր իւրոյ՝ Տանդերձ Տրեշտակօք իւրովք, և յայնժամ Տառուսցէ իւրաքանչիւր բառ զործս իւր:

Լին ասեմ՝ ձեզ, զի իցեն ոմանք ի սոցանէ որ աստս կան, որք ոչ ճաշակեցեն զմահ՝ մինչև տեսանիցեն զորդի մարդոյ եկեալ արքայութեամբ իւրով:

Լա յետ վեց առօր առնու Հիսուս ըզՊետրոս և զՀակովբոս և զՀովհաննէս զեղբայր նորա, և հանէ զնոսա ի լեառն մի բարձր առանձինն:

Լա այլակերպեցաւ առաջի նոցա, և լուսաւորեցան երեսը նորա իբրև զարեգակն, և հանդերձը նորա եղեն սպիտակ իբրև ըզլոյս:

Լա ահա երևեցան նոցա Մովսէս և Լազղնա՝ որք խօսէին ընդ նմա:

Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցըհիսուս. Տէր, բարեք է մեզ աստ լինել. և եթէ կամիս՝ արացուք երիս տաղաւարս. մի՛ քեզ, և մի՛ Մովսիսի, և մի՛ Լազղայի:

Լա մինչդեռ նա խօսէր, ահա ամպ լուսաւոր հովանի եղև ի վերայ նոցա. ձայն եղև յամպոյն և ասէ. դա է որդի իմ՝ սիրելի ընդ որ հաճեցայ, զմա լուարուք:

Իբրև լուսան աշակերտքն, անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց և երկնան յոյժ:

Լա մատուցեալ Հիսուս՝ բուռն եհար զնոցանէ և ասէ. յոսն կացէք և մի՛ երկրէկք:

Լմբարձին զաշ իւրեանց, և ոչ զոր տեսին՝ բայց միայն զՀիսուս:

Լա մինչդեռ իլանէին ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նոցա Հիսուս և ասէ. մի՛

ուժեք ստիցէք զտեսիլդ, մինչև որդի մարդոյ ի մեռելոց յարեցէ:

Հարցին ցնա աշակերտքն և ասեն. զեմբդ զպիղքն ասեն, թէ Լազղայի նախ պարտ է գալ:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցընտա. Լազղա դայ, և հաստատեացէ զամենայն:

Լա ասեմ՝ ձեզ՝ զի Լազղա եկեալ իսկ է. և ոչ ծանեան զնա, այլ արարին ընդ նա զոր ինչ կամեցան. նոյնպէս և որդի մարդոյ չարարելոց է ի նոցանէ:

Հայնժամ իմիտ առին աշակերտքն, թէ վասն Հովհաննու Մկրտչի ասաց ցնոսա:

Եւ եցան Խալիս և Եւստարանուս ի թափօր տեղով Հօրի. Բի. Եւս. Խալիս, Զիլի. Միւ. Դ:

Նշանեցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն որովց մերոյ. փոխ ի կարգալ իմում լուար ինձ:

Սրբոյ Եւստարանի Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (ԺԷ. ԻԷ. հէք. 35):

Չան չարարանաց և խաչելութեան Տեսան մերոյ Հիսուսի Վերհաստի:

Եւ հանեալ զնա ի խաշ, բաժանեցին զհանդերձն նորա վիճակաւ. զի ըզցի բանն՝ որ ասացաւ ի մարգարէն. բաժանեցին զհանդերձս իմ՝ յիւրեանս, և ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին:

Լա նստեալ պահէին զնա: Լա եդին ի վերայ զլեոյ նորա զրեալ զվնաս նորա, թէ այս է Հիսուս թագաւորն Հրէից:

Հայնժամ հանին ընդ նմա ի խաշ երկուս առագակս, մի յաջմէ նորա և մի յաջնկէ:

Լա որ անցանէին՝ հայհոյէին զնա, շարժէին զզլուխ իւրեանց, և ասէին. վահ, որ քակէիր զտաճարն և զերիս աւուրս շենէիր զնա. ապրեցո՞ գըքդ, թէ որդի ես Լստուծոյ՝ էջ ի խաշդ:

Երայեւ և Վասնայապետքն ձաղէին հանդերձ զպօրն և ծերովք և ասէին. դայ լըս ապրեցոյց, զինքն ոչ կարէ ապրեցուցանել. եթէ թագաւոր է Խորայելի՝ իջցէ այժմ ի խաշդ՝ և հաւատացուք զմա. եթէ յուսացաւ յԼստուած, զիրկեցէ այժմ

զգա՝ եթէ կամի զդա՝ քանզի ասաց՝ եթէ
Լստուծոյ որդի եմ:

Չ'այն և աւազակքն՝ որ խաչեալ էին
ընդ նմա, նախատէին զնա:

Եւ ի վեց ժամէ աւուրն խաւար եղև ի-
վերայ ամենայն երկրի մինչև ցինն ժամ:

Եւ զինն ժաման գոչեաց Յիսուս ի ձայն
մեծ և ասէ. Լէի, Լէի, լամա սարաբլժանի.
այս ինքն է, Լստուած իմ, Լստուած իմ,
ընդէր թողեր զես:

Ոմանք յայնցանէ որ անդն կային, իբրև
լուան՝ ասէին. զԼէի կարգայ դա:

Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մի ոմն ի նո-
ցանէ, էառ սպունդ լի քացախով, հարեալ
յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա:

Եւ Լէիքն ասէին. թո՛ղ տեսցուք եթէ
գայ կիտա փրկել զդա:

Եւ Յիսուս դարձեալ աղաղակեաց ի ձայն
մեծ, և արձակեաց զողին:

Եւ տեսողեացն զանգատանն. Քրդ. Սոքէ Խոչէ. Լէ. զան-
գանի. Լս. ապա Խոչաշէն. և Սոքէ. Մեռ. Երէնչի. Մեռ. Համ.
բարձի Է. Կանիշի. Զարաշի. և Զանիշի. Եւ Երանան Լեւ-
տաբան:

Որոյ Լեւտաբանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (Գլ. Բ. հր. 27):

Տերն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Եւ ել Յիսուս աշակերտքն հանդերձ
ի շէնս Աեսարեայ փրկապեայ, և ի-
ճանապարհին հարցաներ ցաշակերտն և
ասէր. զո՞ ուստեք ասն զինէն մարդիկն՝ թէ
իցեմ:

Վորա ետուն պատասխանի և ասն.
զՅովհաննէս Մկրտիչ, և այլք զԼէի, և
այլք՝ զմի որ ի մարգարէից անտի:

Եսէ ցնտա. իսկ զուր զո՞ ուստեք ասէք
զինէն թէ իցեմ:

Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա.
դու ես Վրիստոս:

Եւ սաստեաց ի նոսա՝ զի մի ումք ա-
սիցն զմանն:

Եւ սկսաւ ուսուցանել զնոսա, թէ պարտ
է որդոյ մարդոյ բազում՝ շարաբանս ըն-
դունել, և անարգել յերիցանց և ի քահա-
նայապետից և ի դարաց, և մեռանել և
յերբիւ աւուր յառնել. և համարձակ զբանն
խօսեցաւ:

Եւ առեալ զնա մեկուսի Պետրոսի՝ սկսաւ
սաստել նմա:

Եւ նա դարձաւ և ետես զաշակերտն,
սաստեաց Պետրոսի և ասէ. երթ յեսա իմ,
սատանայ, զի ոչ խորհիս դու զԼստուծոյ-
սըն, այլ զմարդկանս:

Եւ կոչեցեալ առ ինքն զԹողութորդն աշա-
կերտքն հանդերձ՝ ասէ ցնտա. եթէ որ
կամի գալ զինի իմ, ուրասցի զանձն իւր,
և բարձցէ զեսա իւր և եկեացէ զինի իմ:

Չի որ կամիցի ապրեցուցանել զանձն
իւր, կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ զան-
ձն իւր վասն աւետարանին, ապրեցուցէ
զնա:

Չի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ
ամենայն շահեցի, և զանձն իւր տուժեցի.
քանզի զի՞նչ տացէ մարդ փոխանակ ան-
ձին իւրոյ:

Չի որ որ յամօթ համարեցի զես և
զբանս իմ ի նացող և ի մեղաւոր ազգիս
յայսմիկ, և որդի մարդոյ յամօթ արասցէ
զնա՝ յորժամ եկեացէ փառք Հօր իւրոյ և
հրեշտակաց սրբոյ:

Եւ ասէ ցնտա. ամէն ասեմ ձեզ, զի
են ոմանք ի սոցանէ որ աստ կան, որք մի
ճաշակեցն զմահ՝ մինչև տեսցն զարքա-
յութիւն Լստուծոյ եկեալ զօրութեամբ:

Եւ յետ վեց աւուր ասնաւ ընդ իւր Յի-
սուս զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհան-
նէս, և հանէ զնոսա ի լեւան մի բարձր ա-
ռանձինն. և յայլակերպս եղև առաջի նո-
ցա. և ձորձք նորա եղև փայլուն սպիտակ
յոյժ, որպէս թափիչք երկրի ոչ կարեն
այնպէս սպիտակացուցանել:

Եւ երեցաւ նոցա Լէիա Մովսիսի հան-
դերձ, և խօսէին ընդ Յիսուսի:

Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցր-
Յիսուս. Ռարբի, բարւոք է մեզ աստ լի-
նել. և արտացոք երկս տաղաւարս, մի՞
քեզ, և մի՞ Մովսիսի, և մի՞ Լէիայի:

Վանդի ոչ զիտեր զինչ խօսէր, զի զար-
հուրեալ էին:

Եւ եղև ամպ մի հովանի ի վերայ նոցա,
ձայն եղև յամպ անտի՝ և ասէ. զա՛ է որ-
դի իմ սիրելի՝ զմա լուարուք:

Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր,
ոչ ևս զոր ուրեք տեսին, բայց միայն ըզՅի-
սուս ընդ իւրեանս:

Լա մինչդեռ իջանէին ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նոցա զի մի՛ ումեք պատմեացն զոր տեսնեն, բայց յորժամ որդի մարդոյ ի մեռելոց յարիցէ:

Լա նոցա զբանն ի մտի ունէին. և խրնդբէին ընդ միմեանս՝ թէ զի՞նչ իցէ ի մեռելոցն յառնել:

Պարցին ցնա և ասեն. զի՞նչ է այն զոր գպիրքն ասեն, թէ նախ խղիայի պարտ է զալ:

Կա պատասխանի ետ նոցա և ասէ. Լա զիս նախ եկեալ յարդարեացէ զամենայն: Իսկ զհարկ զրեալ է զորդւոյ մարդոյ, զի բաղում ինչ շարարեացի և անդոսնացի:

Լա ևս ասեմ ձեզ, եթէ խղիս եկն, և արարին ընդ նա զինչ և կամեցան, որպէս և գրեալ է վասն նորա:

Ներկայարթ՝ ԱՏ. ք. 08-10, Հարց ք. 02 է 1000, Առաւ. 1000, Առաւ. 1000:

Արդ Եւստորանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (4. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Տե՛րն մեր Յիսուս Քրիստոս:

Եւ ասէ առ աշակերտսն. այր մի էր մեծատուն, որոյ էր տնտես. և եղև զնմանէ ամբաստանութիւն, որպէս թէ վատնիցէ զինչա նորա:

Կռեաց և ասէ ցնա. զի՞նչ է այս զոր լեւմն զբէն. տուր զճամբ տնտեսութեան քո, զի ոչ ևս կարես լինել տնտես:

Եսէ ընդ միտս իւր տնտեսն. զի՞նչ զործեցից, զի տէր իմ ճանէ զտնտեսութիւնս, զործել ոչ կարեմ, մտնանալ ամաչեմ. դիտեմ զինչ արարից, զի յորժամ ի բաց լինիցիմ ի տնտեսութեանս, ընկալցին զիս ի տունս իւրեանց:

Լա կռեցեալ առ ինքն մի ըստ միովէ ի պարտապանաց տնտես իւրոյ, ասէ ցնա. զինչն. քանի՞ ինչ պարտիս տնտես իմում:

Լա նա ասէ. Տարիւր մար ձիթոյ. ասէ ցնա. կա զգիր քո՝ և նիստ գրեալ վաղվա զակի յիսուն:

Վարձեալ ասէ ցնիւն. դու քանի՞ ինչ պարտիս. և նա ասէ. Տարիւր քոռ ցորեհոյ. և ասէ ցնա. կա զգիր քո՝ և նիստ գրեալ ութսուն:

Լա գովեաց տէրն զտնտեսն անիրաւութեան, զի իմաստութեամբ արար. զի որդիք աշխարհիս այսորիկ իմաստադրիք ևն քան զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց:

Լա ևս ձեզ ասեմ, արարէք ձեզ բարեկամս ի մամնայէ անիրաւութեանս. զի յորժամ պակասիցէ այն, ընկալցին զձեզ ի յարկսն յաւիտենականս:

Ար ի փորոսն Տաւաթարիմ է, և ի բաղմն Տաւաթարիմ է. և որ ի փորոսն անիրաւ է, և ի բաղմն անիրաւ է:

Իսկ արդ եթէ յանիրաւ մամնային չեղէք Տաւաթարիմք, զճամբարտն ձեզ ո՞ Տաւաթարիմք:

Լա եթէ յօտարին չիղէք Տաւաթարիմք, զձերն ո՞ տացէ ձեզ:

Այ՛ զոր ծառայ կարէ երկուց տերանց ծառայել, զի եթէ զմին ատիցէ, զմիւսն սիրէ, կամ զմին մեծարիցէ, և զմիւսն արճամարհիցէ, ոչ կարէք Վստուծոյ ծառայել և մամնային:

Իբրև լսէին զայս ամենայն՝ փափակեցին. քնն, քանզի արճամատեւր էին, անգոսնէին զնա:

Լա ասէ ցնոսա. դուք էք որ արդարացուցանէք զանձինս առաջի մարդկան, սակայն Վստուած դիտէ զսիրտս ձեր. զի որ առաջի մարդկան բարձր է, պիղծ է առաջի Վստուծոյ:

Օրէնքն և մարդարէք մինչև ցէյովճաննէս. յայնմ ճիտէ արքայութիւն Վստուծոյ առեալարսնի, և ամենայն որ զնա բռնարարէ:

Վիւրին իցէ երկնից և երկրի անցանել, քան յօրինացն միոյ նշանակեցի անկանել:

Վմենայն որ արձակէ զկին իւր և առնէ այլ՝ չայլ, և որ զարձակեալն առնէ՝ չայլ:

Վայր ոմն էր մեծատուն, և ազանէր բնճեզս և ծիրանիս, և ուրախ լինէր ճանապաղ առատապէս:

Լա աղբաւտ ոմն անուն Ղադարոս, անկեալ զնէր առ զբան նորա վերաորեալ. և ցանկայր ըսու զորովայն իւր ի իշխանացն՝ որ անկանէին իսկզմանոյ մեծատանն. այլ և շունք ևս զային և լեզուին զվերս նորա:

Լա ևս մեռանել աղբաւտին, և տանել ճրբիւտակացն զնա ի զողն Ղարաճամու. մե-

աւաւ և մեծատունն՝ և թաղեցաւ. և իղը-
ժոխսն՝ ամբարձ զաւա իւր մինչ ի տան-
ջանսն էր, ետես զԼբրաշամ ի Տեառաստա-
նէ, և զՎազարոս ի գող նորա հանդու-
ցեալ:

Լւ նա աղաղակեաց և ասէ. հայր Լբ-
րաշամ, ողորմեաց ինձ, և առաքեալ ըղձա-
զարոս, զի թացցէ զձեզ մատին իւրոյ ի-
ջուր, և զովացուցէ զեզու իմ, զի պա-
պակիմ ի տապոյ աստի:

Լւ ասէ ցնա Լբրաշամ. որդեակ, յի-
շնա զի ընկալար անդէն զբարիս քո ի-
կեանսն քում, և Վազարոս նոյնպէս ըղ-
չարչարանս. արդ սա աստ մխիթարի, և
զու այդք պապակիս. և ի վերայ այսր ա-
մենայնի՝ վիճ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ.
եթէ կամեցին աստի առ ձեզ անցանել,
ոչ կարեն, և ոչ այտի որ առ մեզ անցա-
նել:

Լւ ասէ. արդ աղաչեմ զբեզ, հայր,
զի արձակեցես զդա ի տուն հօր իմոյ. են
իմ անդ եղբայր չինդ, որպէս զի տայցէ
նոցա վկայութիւն, զի մի և նոքա զայցեն
յայտ տեղի տանջանաց:

Լւ ասէ Լբրաշամ. ունին զՄովսէս և
զմարգարէսն, նոցա լուիցեն:

Լւ նա ասէ. ոչ, հայր Լբրաշամ, բայց
եթէ ի մեռելոց որ երթիցէ առ նոսա, և
ապաղխարիցեն:

Լւ ասէ ցնա. եթէ Մովսէսի և մար-
գարէիցն ոչ լան, և ոչ եթէ ի մեռելոց որ
յառնիցէ՝ հաւանեցին:

Ճաշու Սղմ. չն.

Ըսող Տէր ցտեր իմ, նիստ ընդ աջմ իմն, մինչ և զից
զիշնամիս քո պատուանդան ոտից: Խոստովան: Աբրա-
նեալ է:

Ընթերցուածս ի Վործոց Առաքելոց:
(Գլ. ԻԱ.):

Եւ իբրեւ եղև ելանել մեզ և մեկնել
ի նոցանէ, հանդէպ գնացեալ եկաք
ի Վով, և ի վաղիւ անդր ի Հռոդոն, և ան-
տի ի Պատարա:

Լւ գտեալ գնաւ մի, զի երթայր ի Փիւ-
նիկէ, ելեալ ի նա՝ գնացաք:

Լւ յայտ եղեալ Վկարեայ, թողաք ըզ-
նա ի ձախակողմն, նաւեցաք յԱսորիս, և

իջաք ի Տիրոս. քանզի անդ էր նաւն թա-
փելոց զբեռխնան:

Լւ գտեալ զաւաղերտսն, կացաք անդ ա-
ւուրս եօթն, որք ասէին ցՊօղոս ի ձեռն
Հռոդոն, մի՛ ելանել յԱրուսաղէմ:

Լւ իբրեւ եղև մեզ կատարել զաւուրսն՝
եկեալ գնացաք, յուղարկեալ զմեզ ամենե-
ցուն՝ հանդերձ կանամբք և որդւովք՝ մինչև
արտաքոյ քաղաքին:

Լւ եգեալ ծունր առ ծովեղերին՝ կացաք
յաղօթս, և հրաժարեցաք ի միմեանց և
եկաք ի նաւ. և նոքա դարձան յիւրեանց
տեղիս:

Լւ մեր գնան ատիթեալ ի Տիրոսէ՝
հասաք ի Պտողէմայիդա. և որչոյն տուեալ
եղբարց, եղեաք որ մի առ նոսա:

Լւ ի վաղիւ անդր եկեալ անտի՝ եկաք ի-
վեսարիա, և մտեալ յապարանսն Փիլիպ-
պոսի աւետարանչի, որ էր յեօթանց ան-
տի, ազաք առ նմա. նորա էին զստերք
չորք կոյսք՝ մարդարէք:

Լւ ի լինելն մեր անդ աւուրս բազումս,
էջ ոմն ի Հրեաստանէ՝ մարգարէ՝ անուն Լ-
գարոս, և եկեալ առ մեզ՝ առեալ զգօտին
Պօղոսի՝ կապեաց զոտս և զձեռս իւր, և
ասէ. այսպէս ասէ Հռոդոն սուրբ, զայրն ո-
րոյ գօտիս այս է՝ այսպէս կապեցեն յա-
րուսաղէմ Հրեայք, և մասնեցեն զնա ի-
ձեռս հեթանոսաց: Լւ իբրեւ լուաք զայն,
աղաչեցաք մեք և որք ի տեղւոյն էին՝ շե-
լանել նմա յԱրուսաղէմ:

Հայնժամ պատասխանի ետ Պօղոս և
ասէ. զի՛նչ գործէք՝ զի լայքդ և ճմլեցու-
ցանէք զսիրտ իմ. քանզի ես՝ ոչ միայն
կապելոյ, այլ և մեռանելոյ յԱրուսաղէմ
պատրաստ եմ վստն անուանն Տեառն Հի-
սուսի Քրիստոսի:

Լւ ի շանսայն նորա՝ լռեցաք, և ասեմք,
Տեառն կամք լեցին:

Սղմ. ԿԳ.

Վեզ վաղիկ օրհնութիւն Մատուած ի սիւն. և քեզ տա-
ցին աղօթք յԱրուսաղէմ:

Հօհաննու առաքելոյն ի Վաթուղիկեայց Մատուածս ի զիշնոյն
է ընթերցուածս. (Գլ. Գ. 47. 7):

Մանկունք, մի՛ որ զձեզ խաբեսցէ. որ
առնէ զարդարութիւն, արդար է՝ որպէս
և նայն արդար է:

Լս որ առնէ զմեզս՝ ի սատանայէ է, զի իսկզբանէ սատանայ մեղանէ: Վասն այսորիկ յայտնեցաւ Որդին Լսողո՞ծոյ՝ զի լուծցէ զգործս սատանայի:

Լմնայն որ յԼսողո՞ծոյ է ծնեալ՝ մեզս ոչ առնէ, զի սերմն նորա ի նմա մնայ. և ոչ կարէ մեղանել, զի յԼսողո՞ծոյ է ծընեալ. այսորիկ յայտնի են ի միմեանց որդիք Լսողո՞ծոյ՝ և որդիք սատանայի:

Աղմ. ձեռն:

Եղէ. Գովնա Նրուսացեմ զՏէր:

Արքայ Լսեաբարանի Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հօհաննու. (Հէ. Ժ. 1):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս առնէ:

Ես եմ հովնա քաջ. հովնա քաջ զանձրն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց:

Իսկ վարձկանն, որ ոչ է հովնա, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն, իրբե տեսանէ զգայլն զի գայ, թողու զոչխարսն և փախչի. և գայլն յափշտակէ զնոսա և ցրուէ: Վանգի վարձկան է, և չէ փոյթ նմա վասն ոչխարացն:

Լս եմ հովնա քաջ. և ճանաչեմ զիմսրն, և ճանաչեմ յիմոցն:

Արպէս զիտէ զիս Հայր, զիտեմ և ես զՀայրն. և զանձն իմ՝ դնեմ ի վերայ ոչխարաց:

Դս և այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ. և զայնս ևս պարտ է ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն, և եղեցին մի հօտ և մի հովնա:

Վասն այնորիկ սիրէ զիս Հայր իմ, զի ես դնեմ զանձն իմ, զի միւսանգամ աւից դնա:

Ոչ որ հանէ զնա յինէն, այլ ես դնեմ ըզնա անձամբ իմով. իշխանութիւն ունիմ դրնել զնա, և իշխանութիւն ունիմ միւս անգամ առնուլ զնա. զայս պատուէր առի ի Հօրէ իմմէ:

Գարձեալ հերձուած լինէր ի մէջ Հրէիցն վասն բանիցս այսոցիկ:

Լս առեին բազումք ի նոցանէ. զև զոյ ի նմա և մոլեգնի, զի՞րն աւ լսէք նմա:

Այդքն առեին. այսպիսի բանք ոչ են զիւսահարի. միթէ զև կարէ՞ զաւս կուրի բանալ:

Յերեկոցն առաջն Լսեաբարան:

Արքայ Լսեաբարանի Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մարտիէոսի. (Հէ. Ժ. 1. հէ. 14):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Ե իրբե եկն ի ժողովուրդն, մատեաւ այր մի՝ ի ծոռն իջանէր և ասէր. Տէր, ողորմեաց որդւոյ իմում, զի լուսնոտի և չարաշար հիւանդանայ. բազում անգամ անկանի ի հօր, և երբէք ի հօր. և մատուցի զնա աշակերտացն քոց, և ոչ կարացին բժշկել:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. ո՞վ ազգ անհաւատ և թիւր, մինչև ցերբ իցեմ ընդ ձեզ, մինչև յերբ անայցեմ ձեզ. անձ զնա առ իս:

Լս սատանաց ի նա Հիսուս, և ել ի նրմանէ զեն, և բժշկեցաւ մանուկն ի ժամէն յայնմանէ:

Հայնժամ մատեան աշակերտքն առանձին և ասեն ցՀիսուս. մեք ընդէր ոչ կարացաք հանել զնա:

Լս նա ասէ ցնոսա. վասն թերահաւատութեան ձերոյ. ամէն ասեմ, եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատն մանանխոյ, ասաջեք ըրինս այսմիկ՝ փոխեաց աստիանս դրր, և փոխեցի. և ոչ ինչ անհաւարին լինիցի ձեզ:

Ի այց այս ազգ ոչ իւր ելանէ, եթէ ոչ աղօթիւք և պահովք:

Մեծ. եկէ. և Սարգիս Բր. Կարմարի Է. Էրմուի և Տոմ. Էրմուի, Երմարման Լսեաբարան:

Արքայ Լսեաբարանի Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մարտիէոսի. (Հէ. Թ. հէ. 13):

Ընդ Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Ե եկեալ առ աշակերտսն՝ տեսին ամբոխ շուրջ զնորօք, և զգպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսա:

Լս վաղվազակի ամենայն ժողովուրդն իրբե տեսին զնա՝ զարմացան, և ընդ առաջ ընթացեալ ողջոյն տայլն նմա:

Լս եհարց ցնոսա, թէ զի՞նչ վիճէիք ընդ նոսա:

Պատասխանի ետ մի ոմն ի ժողովուրդն. նէն և ասէ. վարդապետ, ամի զօրդի իմ

Լա. ասէ ցնա. արի գնա, զի հաւատք քո
կեցուցին զքեզ:

Ճաշու. Սղմ. ճծի.

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր. և օրհնեցէք զանուն Տեա-
սըն Հիւանկն: Ախրեցի:

Ընթերցուածս ի Վարձոց Առաքելոց:

(Վ. Լ. Ի. Գ. 15):

Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ՝ հանդեր-
ձեալ երանէաք յՆշուածդէմ. եկին
ընդ մեզ և յաշակերտաց անտի Վեսարաց-
ւոց, և տանէին զմեզ առ որում փանս ու-
նեցոց էաք՝ Վնասոյնի ումնն Վիւարացոյ
առաջին աշակերտի:

Լա. ի մտաննն մեր յՆշուածդէմ, խըն-
դուծեամբ ընկալան զմեզ եղբարք:

Ի փաղիւ անդր եմուտ Պօղոս ընդ մեզ առ
Հակոբոս. և եկին ամենայն երիցունքն. և
ողջոյն տեսալ նոցա՝ պատմէր մի բառ միտ-
ջէ զոր արար Մատուած ի հեթանոսս ի ձեռն
պաշտաման նորա:

Լա. նոցա լուեալ՝ փառաւոր առնէին
զՄատուած. և ասեն ցնա. տեսանեն, եղ-
բայր, քանի ըլիքք են հաւատացելոցն Հը-
րեից, և ամենեքեան նախանձաւոր օրի-
նացն են:

Ի այց իրազեկ եղեն փանս քո՝ թէ ապրա-
տամբութիւն ուսուցանես ի Վոլսիսէ՝ որոց
ի հեթանոսս ամենայն Հըբայք են, ասես՝
մի թլփատել նոցա զորդիս, և մի բառ
կրօնից օրինացն դնալ:

Արդ զի՞նչ լինիցի. ապաքէն լսեն թէ
եկեալ ես:

Արդ զայս արա զոր ասեմք քեզ. են ի-
մեզ արք շորք ուխտադիրք յանձինս իւ-
րեանց, զնոսա առեալ սրբեցիս ընդ նո-
սա. և ծախսա ինչ ի նոսա՝ զի գերծցեն
զգլուխս իւրեանց. և գիտացեն ամենե-
քին, թէ զորոց իրազեկն եղեն զքէն՝ ոչ
ինչ է, այլ միաբանիս և գու պահել զօ-
րէնսն:

Ի այց փանս հաւատացելոցն հեթանոսաց՝
մեր առաքեցաք՝ որպէս ընտրեցաք, մի ինչ
այնպիսի պահել նոցա. բայց միայն բղղու-
շանալ նոցա ի կողոց զօհնոյ և յարենէ,
և ի հեղձուցելոյ և ի պոռնկութենէ:

Հայնժամ Պօղոսի առեալ զարն՝ ի վա-
զիւ անդր ընդ նոսա սրբեալ եմուտ ի տա-
ճարն, յայտ առնել զկատարումն աւուրցն
սրբութեան, մինչև մատեալ ի վերայ իւրա-
քանիս ուրուք ի նոցանէ պատարագ:

Սղմ. ե:

Տէր որպէս զնու համութեամբ քով պսակեցեր զնոսա:

Հօհաննու առաքելոյն ի կաթուղիկայց Մատթին խըղ-
թոյն է ընթերցուածս. (Հ. Գ. 10):

Ամենայն որ ոչ առնէ զարդարութիւն՝
չէ նա յՄատուոց, և որ ոչ սիրէ զեղբայր
իւր. զի այս է պատուիրանն զոր լուարուք
խակեանէ, զի սիրեսցուք զմիմեանս:

Աչ որպէս կայէնն ի չարէ անտի էր՝ և ըս-
պան զեղբայրն իւր. և յոր սակս սպան ըղ-
նա. զի իւր զործքն չար էին, և եղբօրն
բարի:

Լա. մի ինչ զարմանայք, եղբարք, եթէ
աշխարհ զձեզ առեալ:

Մէք զիտեմք՝ զի փոխեցաք ի մահուանէ
ի կեանս, քանզի սիրեմք զեղբարս. իսկ որ
ոչն սիրէ, անդէն ի մահու մնայ:

Ամենայն որ առեալ զեղբայր իւր՝ մար-
դասպան է. և զիտեմք՝ զի ամենայն մար-
դասպան ոչ ունի զկեանս յախտեանակա-
նքս յանձին հաստատեալ:

Մատուոց զիտեցաք զսէրն, զի նա զան-
ձին իւր եզ փանս մեր, և մեր փանս եղբարց
մերոց պարտիմք դնել զանձինս:

Ար ունիցի զկեանս ինչ զաշխարհիս, և
տեսանիցէ զեղբայր իւր կարօտեալ իւր, և
փակիցէ զգուծ իւր առ ի նմանէ, զեմբդ
սէրն Մատուոց ինմա իցէ բնակեալ:

Արգեակք, մի բանիս, և լեզուօք սիրե-
ցուք, այլ արգեամբք և ճամբարութեամբ.
և այսուիկ լեցուք ծանուցեալք՝ եթէ ի-
ճամբարութեանէ անտի իցեմք, և առաջի
նորա արասցուք հանդէս սրտից մերոց:

Եթէ ստղատնիցեն զմեզ սիրող մեր, այլ
Մատուած մեծ է. քան զսիրտս մեր և զի-
տէ զամենայն:

Եւ. Տէր ի զորութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն. ի փրկու-
թեան քում ցնծաւոյ յոյժ:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վերիտոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (Հէ. Ժ. Կէ. 22) :

Ի ժամանակի Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիտոսի :

Եղեն յայնժամ՝ նաւակաւքն յերեւելիս, և ձմեռն էր. և չորէն Հիսուս ի տաճարին՝ ի սրահին Սաղովմոնի :

Հորջ եղեն զնովսաւ Հրեայքն և ասեն. մինչև յերբ թափես զողիս մեր, եթէ դու ես Վերիտոսն՝ ասս մեզ Համարձակ :

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ. ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք ինձ. ըզգործան զոր ես գործեմ՝ յանուն Հօր իմոյ՝ նոքն վկայեն վասն իմ :

Եւ զուր ոչ հաւատայք, զի չէք յուսարաց անտի իմոյ :

Ախարբ իմ ձայնի իմում լսեն, և ես ճանաչեմ զնոսա, և զիկի իմ՝ զան. և ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտեականս, և մի կորիցեն ի յաւիտեան, և մի՛ որ յաւիտեականցէ զնոսա ի ձեռաց իմոյ :

Հայրն իմ՝ որ ետ ինձ զնոսա՝ մեծ է քան զամենայն, և ոչ որ կարէ յափշտակել ի ձեռաց Հօր իմոյ. ես և Հայր իմ՝ մի եմք :

Վէմն առին Հրեայքն՝ զի քարկոծ աւարացն զնա :

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս. բազում գործս բարիս ցուցի ձեզ ի Հօրէ իմմէ, վասն որոյ գործոյ ի նոցանէ քարկոծ առնէք զնա :

Պատասխանի ետուն նմա Հրեայքն. վասն ընդ ընդ զորոնց ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ, այլ վասն հայհոյութեան. և զի դու մարդ ես, և զանձն քո Նստուած առնես :

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս. ոչ յօրէնսն ձեր զրեալ է. ես ասացի թէ աստուածք իցէք. իսկ եթէ զնոսա աստուածս ասէ՝ առ որս բանն Նստուծոյ եղև, և չէ մարթ եղծանել զորոն, իսկ զոր հայր սրբեաց և առաքեաց յաշխարհ, դուք ասէք թէ հայհոյես, զի ասացի թէ որդի Նստուծոյ եմ :

Եթէ ոչ գործեմ զգործս Հօր իմոյ, մի հաւատայք ինձ. ապա թէ գործեմ, թէ և ինձ ոչ հաւատայք, սակայն գործոցն հաւատացէք. զի զիտասկեք և ծանիկեք եւ թէ Հայր յիս և ես ի Հայր :

Դարձեալ խնդրէին զնա ունել, և ել ի ձեռաց նոցա :

Եւ զնաց միւսանգամ յայնկոյս Հորդանանու՝ ի տեղին՝ ուր էր Հովհաննէս զաւազինն և մկրտէր, և անդ լինէր :

Եկին բազումք առ նա և ասեն. զի Հովհաննէս նշան ինչ ոչ արար. բայց զամենայն զոր ասաց Հովհաննէս վասն նորա՝ ճշմարիտ էր. և բազումք հաւատացին ի նա անդ :

Յերեկոյն առաջին Եւստարանի :

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վերիտոսի՝ որ ըստ
Սաղմեոսի. (Հէ. Ժ. Կէ. 21) :

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիտոսի :

Եւ մինչդեռ չորէն նորա ի Վարիկեա, ասէ ցնոսա Հիսուս. մատնեկոյ է որդի մարդոյ ի ձեռս մարդկան, և բոլորնցն զնա, և յերբ առուր յարիցէ : Եւ տրտմեցան յոյժ :

Իբրեւ եկին նոքա ի Վարիտեաում, մատնան՝ որք զերկրամասնսն պահանջէին առ Պետրոս, և ասեն. վարդապետն ձեր ոչ տայ զերկրամասնսն : Եւ ասէ. այո :

Եւ իբրեւ եմուն իտուն՝ յառաջեաց քան զնա Հիսուս և ասէ. զհանգ թուի քեզ, Սիմոն. թաղաւորք ազգաց յումմօ առնուն զհարկս կամ զհասն, յորդոց իւրեանց՝ թէ յօտարաց :

Եւ իբրեւ ասաց թէ յօտարաց, ասէ ցնա Հիսուս. ապա ուրեմն աղատ են որդիքն :

Իայց զի մի՛ դայթակղեցուցուր զնոսա, երթ ի ծով՝ և ընկես կարթ, և զառաջին ձուկնն որ ելանիցէ՝ առ, և բաց զքերան նորա, և դտանիցես սատեր. և զայն առեալ տացես ընդ իմ և ընդ քո :

Հայնմ՝ առուր մատնան աշակերտքն առ Հիսուս և ասեն. ո՞վ իցէ իմնն մեծ յորքայութեան երկնից :

Եւ կուեաց առ ինքն Հիսուս մանուկ մի, կացոյց զնա ի մէջ նոցա, և ասէ. ամենաւեմ՝ ձեզ, եթէ ոչ դարձնէք և լինիկեք իբրեւ զմանկոտի, ոչ մօտանիցէք յաբբայութիւն երկնից :

Արդ որ խոնարհեցուցանէ զանձն իբրեւ զմանուկս զայս, նա է մեծ յաբբայութեան երկնից :

Ձերքը շարժվե՛լ Ե՛կ յո՛ւն. Որ՛նչե՛րդ տո՛ւն. Հարց յո՛ւն. Ո՛րն է՛ն յո՛ւն. Բնառ-
ւումս. Եւ հետաքրքիր:

Որքո՛յ Բնառարկես Յիսուսի Վերստանի՝ որ ըստ
Վ. Լուկասու. (Ժ. Ժ. Ե. 20):

Տե՛րն մեր Յիսուս Վերստան:

Իբրեւ հարցաւ ի փարիսեցւոցն՝ թէ
երբ դայցէ արքայութիւնն Բատու-
ծոյ. պատասխանի ետ նոցա և ասէ. ո՛չ
դայ արքայութիւն Բատուծոյ խորանօք. և
Հասիցեն թէ ահաւասիկ աստ է կամ անդ,
դե ահա արքայութիւն Բատուծոյ ի ներքս
ի ձեզ է:

Բայց և առ աշակերտսն. եկեցեն ա-
ռուրք ցանկանալոյ ձեզ մի յաւուրն որդ-
ւոյ մարդոյ տեսանել, և ո՛չ տեսանիցէք:

Եւ եթէ ասիցեն ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ
է կամ անդ, մի՛ երթայցէք գէնտ:

Չի որպէս փայլակն փայլատակեալ ի-
նքնբոյ երկնից՝ ընդ երկնիւր ծաղիցէ, նոյն-
պէս և որդի մարդոյ յաւուրն խրում:

Բայց նախ պարտ է նմա բազում չար-
շարել՝ և խոտել յազգէս յայսմանէ:

Եւ որպէս եղև յաւուրսն Վոյի, նոյնպէս
եղեցի և յաւուրս որդւոյ մարդոյ ուտէին՝
ըմպէին՝ կանայս առնէին և արանց լինէին,
մինչև յորն յորում հմուտ Վոյ ի տապա-
նին, և եկն ջբջեղեն և կորոյս զամենեկին:

Վոյնպէս՝ և որպէս յաւուրսն Վոլոտայ
եղև, ուտէին ըմպէին, զնէին վաճառէին,
տնկէին շինէին. և յորում ասուր ել Վոլոտ
ի Սողոմոնայ, տեղաց հուր և ծծումբ յերկ-
նից՝ և կորոյս զամենեկին. ըստ նմին օրի-
նակի եղեցի և յաւուրն՝ յորում որդի մար-
դոյ յայտնեալոց է:

Հայնմ՝ ասուր որ կայցէ ի տանիս՝ և կա-
րասի իւր ի տան, մի՛ իժցէ առնել զայն.
և որ յանդի իցէ, նոյնպէս մի՛ դարձցի յե-
տրս:

Հիշեցէ՛ք զկրինն Վոլոտայ:

Որ խնդրիցէ զանձն իւր ապրեցուցանել,
կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ, ապրեցու-
ցէ զնա:

Բանմ ձեզ. յայնմ՝ գիշերի՝ թէ եղեցին
երկու ի մի մահիճս, մին առցի և միւսն
թողցի. և եթէ եղեցին երկու՝ աղալ ի-

միասին, մին առցի և միւսն թողցի. և
եթէ իցեն երկու յանդի, մին առցի և
միւսն թողցի:

Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. յո՞,
Տէր:

Եւ նա ասէ ցնոսա. ուր մարմին է, ան-
գրք և արծուիք ժողովեցին:

Ճաշու Ողմ. ձգել:

Հաւատացի զոր և խոսեցայ, և ես խնարհ եղէ յորդ:
Օրհնեցէք. Խոստովան:

Բնթեցումս ի Վարձոց Բարեկոյ:
(Վ. Լ. Ի. Ե. 27):

Եւ իբրեւ մերձ էին եօթն առուրն ի-
կատարել, տեսեալ զնա խաճարին
Բարեկոյ Հրէիցն՝ զեղուին զնովա. զամե-
նայն ամբօխն, և արկեալ ի նա ձեռս՝ աղա-
ղակէին. արք Խարպեալցիք, օգնեցէք. այս
այս է՝ որ հակառակ ժողովուրդեանն և օ-
րինացն և տեղւոյս պարօրի՝ ամենեցուն
ամենայն ուրեք ուսուցանէ, մինչև հեթա-
նոսս ևս եմոյճ ի տաճարն և պղծեաց ըզ-
տուր տեղին:

Վանդի էր յառաջագոյն տեսեալ ըզհր-
փմոս զԼփեսացի ի քաղաքին ընդ նմա,
զոր կարծէին եթէ ի տաճար անդր եմոյճ
Պօղոս:

Հարժեցաւ քաղաքն ամենայն, և կու-
տեցաւ ժողովուրդն. և առեալ զՊօղոս ձը-
գէին արտաքոյ տաճարին. և վաղվաղակի
փակեցան դուռնն, և խնդրէին զնա ըստ
նանել:

Եւ հաս զըրոյց ի հաղարապետ զնդին, եթէ
խռովեալ է ամենայն Երուսաղէմ. որոյ ան-
դէն առեալ զօրականս և հարիւրապետս՝
զիմեաց ի վերայ նոցա: Եւ նոցա տեսեալ
զհաղարապետն և զզօրականսն, զաղարե-
ցին ի հարկանելոյ զՊօղոս:

Հայնմամ՝ մատուցեալ հաղարապետն
կալաւ զնա, և հրամայեաց կապել կրկին
շղթայիւր, և հարցանէր՝ թէ ո՞վ իցէ, և
զինչ իցէ արարեալ:

Եւ ըբ այլ իմն աղաղակէին զնմանէ յառ-
բօխն. իբրեւ ո՛չ կարաց զիտել զստոյոյն
վասն ամբօխն, հրամայեաց ածել զնա ի-
բանակն:

Լա իրրե եհաս յաստիճանն, դէպ եղե
բառնալ և բերել զնա ի զօրականացն՝ վա-
սին բռնութեան ամբոխին. քանզի զհետ
երթայր բազմութիւն ժողովրդեանն, և
ասինն՝ բարձ զդա:

ՍԷ՛. ձեկ:

Գովիւն Երուսաղէմ՝ զՏէր:

Հոհաննու առաքելոյն ի Սաթու. զիկեայց Լաւջին Խըզ-
թոյն է ընթիկըցուածս. (ՀԼ. Գ. հէ. 21):

Արեւելք, եթէ սիրտը մեր զմեզ ոչ ըս-
տրդտանիցեն, զհամարձակութիւն ունիմք
առ Լստուած. և զոր ինչ հայցեմք՝ առ-
նումք ի նմանէ. զի զպատուիրանս նորա
պահեմք, և զհաճոյս առաջի նորա առ-
նեմք:

Լա այս է պատուիրանն նորա, զի հաւա-
տացուք յանուն որդւոյ նորա Հիսուսի
Վրիստոսի, և սիրեսցուք զմիմեանս, որպէս
և ետ մեզ պատուէր:

Լա որ պահէ զպատուիրանս նորա՝ ի-
նմա է հաստատեալ և նա ի մեմ. և յայս-
մանէ զիտեմք՝ եթէ բնակէ ի մեզ ի Հոգւոյ
անտի, զոր ետ մեզ:

Արեւելք, մի ամենայն հոգւոյ հաւատայք,
այլ ընտրեցէք զհոգին՝ եթէ յՄատուծոյ
իցեն. զի բազում առտ մարդարէք երեւ
են յաշխարհ. և մեք այստիկ ճանաչեմք
զհոգին Լստուծոյ:

Լանայն հոգի, որ խոստովանի զՀիսուս
Վրիստոս մարմնով եկեալ, յՄատուծոյ է
նա. և ամենայն հոգի, որ ոչ խոստովանի
զՀիսուս Վրիստոս մարմնով եկեալ, չէ նա
յՄատուծոյ. և այս նեռինն է, զորմէ լուա-
րուքն եթէ գայոց է, և արդէն իսկ յաշ-
խարհի է:

Գուք յՄատուծոյ էք, որդեակէք, և յազ-
թեցէք նոցա. զի մեծ է որ ի ձեզդ է, քան
զայն որ յաշխարհիս է:

Կրթա յաշխարհէ են, վասն այնորիկ
յաշխարհէ խօսին, և աշխարհ լսէ նոցա:

Սէք յՄատուծոյ եմք, որ զՄատուած ճա-
նաչէ՝ լսէ մեզ, և որ չէ յՄատուծոյ՝ ոչ լը-
սէ մեզ. այստիկ ճանաչեմք զհոգին ճշը-
մարտութեան և զհոգին խաբէութեան:

Ելե. Գեղ վարկէ որհոգութիւն Լստուած ի Սիւն. և քիչ տալին
աղբէք յԵրուսաղէմ:

Մերոյ Լստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հոհաննու. (ՀԼ. Ժ. Լ.):

Սասն փառաց Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս ի Լե-
թանիայ, ի գեղջէ Սարեմայ և
Սարթայի քեռ նորա:

Եյս այն Սարթամ էր՝ որ էօծ զՏէրն
իւզով, և ջնջեաց զոտս նորա հերով իւրով.
որոյ եղբայրն Ղազարոս հիւանդ էր:

Լուսեցին առ նա քորքն նորա և ա-
սեն. Տէր, հաճատիկ զոր դուռն սիրելի՝
հիւանդացեալ է:

Իբրե լուա Հիսուս, ասէ. այն հիւան-
դութիւն չէ իմաս, այլ վասն փառացն Լս-
տուծոյ՝ զի փառաւոր լիցի որդի Լստու-
ծոյ այնտիկ:

Եւ սիրել Հիսուս զՍարթամ և զՍար-
թամ զբոյր նորա և զՂազար:

Իբրե լուա թէ հիւանդացեալ է, ըզ-
տեղի կալաւ անդէն ուր էրն՝ առուրս եր-
կուս: Կգա յետ այնորիկ ասէ ցնտա. Ե-
կայք, երթիցուք միասնեամբ ի շէնաստան:

Լսեն ցնա աշակերտքն. Ռաբբի, այժմ
ևս խնդրէին զքեզ Հրապքն քարկոծ առ-
նել, և դարձեալ երթաս անդրէն:

Պատասխանի ետ Հիսուս. ո՞չ երկոտա-
սան ժամ է առուր. եթէ դք գնայ ի տուրն-
ջեան՝ ո՞չ գայթակղի, զի զլոյս աշխարհիս
այսորիկ տեսանէ. ապա թէ դք գնայ զի-
շերի՝ գայթակղի, զի լոյս ո՞չ գոյ ընդ նմա:

Չայս իրրե ասաց, յետ այսորիկ ասէ
ցնտա. Ղազարոս բարեկամ մեր ջնջեաց,
այլ երթամ, զի զարթուցից գնա:

Լսեն ցնա աշակերտքն. Տէր, եթէ նըն-
ջեաց՝ ապա ապրի:

Եւ Հիսուս վասն մահուն նորա ասէր.
նոցա այսպէս թուեցաւ. թէ վասն ննջելոյ
քնոյ ասէ:

Հայնժամ ասէ ցնտա Հիսուս յայտնա-
պէս. Ղազարոս մեռաւ. և ես ուրախ եմ
վասն ձեր, զի դուք հաւատասջիք ինձ, զի
ևս չէի անդ. բայց արդ եկայք երթիցուք
առ նա:

Լսէ թաղմաս՝ անուանեալն երկուորեակ՝
ցաղակերտակիցան. օն եկայք և մեք զի
ընդ նմա մեռցուք:

Լէին Յիսուս՝ եղիտ զնա չորեքօրեայ ի-
զերեզմանի:

Լէ էր Ինթանիա մերձ Ղարուսաղէմ իր-
բն ասպարիսոք հնգեռասան. բաղումք ի-
նքից անտի եկեալ էին առ Մարթա և
Մարիամ, զի մխիթարեսցեն զնոսա վասն
եղբօրն:

Մարթա իրբն լուա՝ թէ Յիսուս գայ,
ընդ առաջ՝ զնաց նորա, բայց Մարիամ
նստէր անդէն ի տան:

Լսէ Մարթա ցՅիսուս. Տէր, եթէ աստ
լեալ էիր, եղբայրն իմ՝ չէր մեռեալ. այլ և
արդ գիտեմ, եթէ զոր ինչ խնդրեսցես յԱս-
տուծոյ՝ տացէ քեզ Լստուած:

Լսէ ցնա Յիսուս. յարիցէ եղբայրն քո:

Լսէ ցնա մարթա. գիտեմ զի յարիցէ
ի յարութեան՝ յառբն յետեւում:

Լսէ ցնա Յիսուս. ևս իսկ եմ՝ յարու-
թիւն և կեանք. որ հաւատայ յիս, թէ-
պէտ և մեռանի՝ կեցցէ. և ամենայն որ
կենդանի է՝ և հաւատայ յիս, մի՛ մեռցի
ի յաւիտեան. հաւատան արամիկ:

Լսէ ցնա, այո, Տէր, ևս հաւատացի՝ ե-
թէ դու ևս Վերստանն Արդի Լստուծոյ,
որ յաշխարհ՝ գալոց էիր:

Լէ զայս իրբն ասաց, զնաց կոչեաց բզ-
Մարիամ զբոլոր իւր լուեկայն՝ և ասէ. վար-
դապետն եկեալ է՝ և կոչէ զքեզ:

Կա իրբն լուա, յարեալ վաղվաղակի,
և կին առ նա:

Չև ևս էր եկեալ Յիսուս ի գեօղն, այլ
էր անդէն ի տեղւոջն՝ որ ընդ առաջ եղև
նմա Մարթա:

Իսկ Հրեայքն՝ որք էին ընդ նմա ի տան
անդ և մխիթարէին ցնա, իրբն տեսին
զՄարիամ՝ թէ յարեալ վաղվաղակի և
զնաց, զնացին և նոքա զհետ նորա. հա-
մարէին թէ ի գերեզմանն երթայ՝ զի լաց-
ցէ անդ:

Իսկ Մարիամ իրբն եկն՝ ուր էրն Յի-
սուս, և ետես զնա, անկառ առ ոտս նո-
րա և ասէ. Տէր, եթէ աստ էիր զպալալ՝
ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ:

Յիսուս իրբն ետես ցնա զի լայր, և որք
ընդ նմա էին Հրեայքն՝ լային, խաղկեցաւ
յոզի իւր իրբն զայրացեալ, և ասէ. ո՞ր
եղիք զնա:

Լսեն ցնա. Տէր, եկ և տես:

Լէ արտասուեաց Յիսուս:

Լսէին Հրեայքն. տեսէք, որչափ սիրէր
զնա:

Սէպն ինոցանէ ասէին. ոչ կարէր սա,
որ երաց զաշտ կուրին, առնել զի և սա մի
մեռցի:

Յիսուս դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս
իւր, գայ ի գերեզմանն. և էր այր մի, և
վէմ մի եղեալ ի վերայ նորա:

Լէ ասէ Յիսուս. ի բաց արարէք զվէմդ:

Լսէ ցնա Մարթա քոյր մեռելոյն. Տէր,
արդ հոռեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ է:

Լսէ ցնա Յիսուս. ոչ ասացի քեզ, եթէ
հաւատացես՝ տեսցես զփառսն Լստուծոյ:

Լէ իրբն ի վեր առին զվէմն, Յիսուս
ամբարձ զաշտ իւր ի վեր, և ասէ. Հայր,
զոհանամ զքէն զի լուար ինձ. և ես գի-
տեի՝ զի յամենայն ժամ լսեա ինձ, այլ
վասն ժողովրդեանս՝ որ չուրջ կան՝ առ-
նեմ, զի հաւատացեն թէ դու առաքեցեր
զիս:

Չայս իրբն ասաց, ի ձայն մեծ աղա-
ղակեաց և ասէ. Վաղարէ՛, արի՛ եկ ար-
տարս:

Լէ ել մեռեալն ոտիւր կապելովք, և ձե-
ռօքն երկդամեղօք, և երեսօքն վարչամա-
կապառօք. և ասէ ցնոսա Յիսուս. լուծէք
զդա և թողէք երթալ:

Իսպումք ի Հրէիցն՝ որք եկեալ էին առ
Մարեմանս, իրբն տեսին զոր արարն հա-
ւատացին ի նա:

Լէ ոմանք ինոցանէ զնացին առ փարի-
սեցիս, և պատմեցին նոցա զոր արարն
Յիսուս:

Եկեղեցին տալին Լեւոնաբան:

Արքայ Լեւոնաբանին Յիսուսի Վերստանի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (ՀԼ. ԺԲ. ԿԷ. 10):

Տէրն մեր Յիսուս Վերստան ասէ:

Չգոյշ լերուք՝ մի արհամարհիցէք զմի
ի փոքրկանցս յայցանէ. ասեմ՝ ձեզ,
զի հրեշտակք նոցա յերկինս՝ հանապաղ տե-
սանեն զերեսս Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է:

Չի եկն որդի մարդոյ կեցուցանել ըզկո-
րուսեալն:

Չիսրդ թուի ձեզ, եթէ լինիցի մար-
դոյ հարիւր ոչխար, և մոլորիցի մի ի նո-

ցանկ, ո՞չ թողուցու գիննաուն և գինն ու-
խարսն ի լերինա, և երթայցե խնդրիցե բզ-
մորդերան՝ և եկէ լինիցի գտանել զնա, ա-
մէն առեմ ձեզ, զի ուրախ լինի ի վերայ նո-
րա առաւել քան ի վերայ քննաուն և ի-
նունցն, որք չեցեն մորդերաւ:

Այսպէս ոչ են կամք առաջի Հօր իմոյ
որ յերկինս է, թէ է կորիցէ մի ի փոքրկան-
ցրս յայսցանէ :

Եթէ մեզիցէ քեզ եղբայր քո, երթ յան-
դիմաննեա՛ զնա՛, յորժամ գու. և նա միայն
իցէ՛ք. եթէ լուիցէ քեզ, շահեցար զեղբայրն
քո:

Այս թէ ոչ լուիցէ քեզ, առ ընդ քեզ
մի ևս կամ երկուս. զի ի բերանոյ երկուց
և երկից վկայից հաստատուեցի ամենայն բան:

Իսկ ի՞նչ է և նոցա ո՞չ լուիցէ, ասած իր
յիկեղեցւոյ: Ապա թէ և եկեղեցւոյն ո՞չ լուի-
ցէ, եղիցի քեզ իբրեւ զհեթանոսն և ըզմաք-
սաւոր:

Եւ իման ասեմ ձեզ. զոր կապիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս, և զոր արձակցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս:

Դարձեալ ասեմ՝ ձեզ. եթէ երկու ի-
ձեանք միաբանիցեն յերկրի վասն ամենայն
իրաց, զինչ և ինդրեացեն՝ եղիցի նոցա ի-
նօրէ իմմէ՝ որ յերկինսն է :

Ոչ ուր իցեն կրկու կամ երեք ժողովեալ յանուն իմ, անդ եմ ես ի մէջ նոցա:

Հայնժամ մատուա առ նա Պետրոս և
ասէ, Տէր, քանիցս անգամ եթէ մեզիցե-
կնձ եղբայր իմ, և թողից նմա, մինչև եօ-
թըն անգամ:

Լսե՛ք, ցնա՛ Յիսուս, ո՛չ տեսե՛մ քեզ՝ թե՛
մինչև եօթն անգամ, այլ մինչև եօթ անաս-
նեկին եօթն։

Վ) ամեն պատրիկ նմանեցաւ արքայութիւն
երկնից առն թագաւորի, որ կամեցաւ հա-
մար առնել ի մէջ ծառայից իւրոց:

Եւ իբրեւ սկսաւ առնուլ, մատուցաւ առ նա պարտապան մի բիւր քանքարոյ:

Իբրև ոչ աշխարհային հաստատության համայնաց լիաճառել զնա տե՛րն նորա՝ և զկին նորա՝ և զորդիս՝ և զամենայն որ զինչ և ունիցի՝ և հաստոցանել:

Եւ անկեալ ծառայն երկիր պագաներնը՝
մա և ասեր, երկայնամիտ լեր առ իս, և
զամենայն հատուցից քեզ:

ՊԹացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ ար-
ձակեաց զնա, և զվիսն և թող նմա:

Եւ ելեալ ծառայն այն՝ եկիտ զմի ի ծառայակցաց իւրոց, որ պարտէր նմա հարիւր դահեկանն, և կաշեալ զնա՝ խնդդէր և ասէր. հատո՛ ինձ զոր պարտիս:

Այդ անկեալ ծառայակցին առ ոտս նս-
րա՝ աղաչէր զնա և ասէր. երկայնամիտ
լեր առ իս՝ և հառուցից քեզ:

Եւ նա ո՛չ կամէր, այլ չորսու էարկ զնա
ի բանս՝ մինչև հասնուցէ զպարտան:

Իբրեւ տեսին ծառայակիցքն նորա որ
ինչ եղևն՝ արտմեցան յոյժ, և եկեալ ցու-
ցին տեսան իւրեանց զամենայն որ ինչ ե-
ղևն:

Հայտնամ կռեաց զնա տէրն իւր և ա-
տէ, ծառայ չար, զամենայն զպարտոն թո-
ղի քեզ՝ վասն զի ազաւեցեր զես. իսկ արդ՝
ոչ էր պարտ և քեզ ողորմուլ ծառայակցին
քում, որպէս և ես քեզ ողորմեցայ:

Եւ բարկացեալ տէրն նորա՝ մատնեաց զնա
դաճճաց՝ մինչև հատուցէ զամենայն ըղ-
պարտոն:

Իշխանական և Հայր Իմ որ յերկինս է՝ ա-
րասցէ ձեզ, եթէ ո՛չ թողոցուք իւրաքան-
չիւր եղբօր իւրում ի սրտից ձերոց ըզյան-
ցանս նոցա:

[illegible]

Արքայ Է. Էտարանիւ Յիսուսի Վերհաստի՝ որ Ըստ
Մարկոսի . (ԺԷ . Ժ .) :

Stylus and the Human Voice

Եւ անտի յարուցեալ զայ ի սահմանս
Հրեատոանի, յայնկոյս Հորդանա-
նու, և երթայր զարձեալ խռնեալ ժողո-
վուրդն առ նա, և որպէս սովոր էր՝ միւ-
սանգամ՝ օւսուցանէր զնոսա:

Իսկ փարիսեյներն մատուցեալ փորձելով
Հարցանելին զնա և ասելին, եթէ արժան
իցէ առն զկին իւր արձակել:

Կա պատասխանի ետ նոցա և ասէ,
զի՞նչ պատուիրեաց ձեզ Առնիս:

Եւ նորա ասէն. Մովսէս Տրաման ետ՝
զիր մեկնելոյ զրել և արձակել:

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցընոստ. յիսն խտասարտութեան ձերոյ զրեաց

Լա նա երթեալ պատմեաց այնոցիկ՝ որ ընդ նմայն էին, մինչդեռ լայն և սղային:

Նոքա իբրև լուսն թէ կենդանի է, և երևեցաւ նմա, ո՛չ հաւատացին:

Յետոյ երևեցաւ այլով կերպարանաւ՝ որք երթային յանդատան:

Նոքա շքան պատմեցին այլոց, և ո՛չ նոքա հաւատացին:

Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին մետասանքն, երևեցաւ նոցա, և թշնամանեաց զանհաւատութիւն նոցա և զետատարութիւն զի որ երևեցաւ նոցա յարուցեալ ի մեռելոց, և նոքա ո՛չ հաւատացին:

Լա ասէ ցնոսա՝ երթայք յաշխարհ ամենայն, և քարոզեցէք զաւետարանն ամենայն արարածոց:

Որ հաւատայ և մկրտիցի՝ կեցցէ, և որ ոչն հաւատայ՝ դատապարտեսցի:

Ղանք՝ այնոցիկ որք հաւատանն՝ երթիցեն զհնոս պարթիկ. յանուն իմ՝ զես հանցեն, լեզուս խօսեսցին, իձեռս իւրեանց օծս բարձցեն, և եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն՝ նոցա ինչ ո՛չ փասեացէ, ի վերայ հիւանդաց ձեռս գիցեն՝ և բժշկեսցեն:

Լա ինքն Տէր Յիսուս յետ խօսելոյն ընդ նոսա համբարձաւ յերկինս, և նստաւ ընդ աջմէ Հօր:

Լա նոքա եկալ քարոզէին ընդ ամենայն երկիր Տեառն գործակցութեամբ, և զբանն հաստատէին ամենայն նշանօք՝ որ երթայր զհնոս նոցա:

Եւ տեսնացեսցեն զանգատանն: Բրդ. Սոբ. Խաչ. Եղ. զանգալէ: Եւ ապա սաղմո՝ ձայնի՝ Ի Գ:

Համբարձէք իշխանք զդուռն ձեր ի վեր. համբարձցին զրուր յաւիտենից, և մտցէ թագուոր փառաց:

Սբոյ Լաւարանիս Յիսուսի Վրիտտով՝ որ ըստ Վախաւու. (Հ. Ժ. Բ.):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիտտու:

Ասաց և առաւ մի նոցա, առ այն թէ պարտ է յամենայն ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի՛ ձանձրանալ. ասէ. դատաւոր մի էր ի քաղաքի ուրեմն, յԱտուռնոյ ո՛չ երկնէր և ի մարդկանէ ո՛չ ամաչէր:

Լա այլի մի էր ի նմին քաղաքի, զայր առ նա և ասէր. դատ արա ինձ յօտիս իմմէ:

Լա ո՛չ կամէր ի բազում ժամանակս. յետ այնորիկ ասէ ի մահ իւրում. թէ և յԱտուռն ո՛չ երկնէիմ, և ի մարդկանէ ո՛չ ամաչեմ, գոնէ վասն աշխատ առնելոյ զես այրոյն՝ արարից նմա դատ, զի մի՛ խաղաղ եկեալ թախանձիցէ զես:

Լա ասէ Տէր. լուարուք զինչ դատաւորն անիրաւութեան ասէր. իսկ Մատաւ ո՛չ առնիցէ վրէժ խնդրութիւն ծառայից իւրոց, որ աղաղակն առ նա ի տուէ և ի գիշերի, և երկայնամիտ միայն լինիցի առ նոսա:

Լ. յո՛ւ ասեմ ձեզ, զի արտացէ վրէժ խնդրութիւն նոցա վաղվազակի. իսկ որդի մարդոյ եկեալ՝ դտանիցէ՝ արդեօք հաւատս յերկրի:

Լսաց և առ ոմանս պանծացեալս յանձինս՝ թէ արդարք իցեն՝ և խտիցեն ըզբազումն, զառակս զայս. արք երկու եկին ի տաճարն կալ յաղօթս, մին փարիսեցի և միւսն մաքսաւոր:

Փարիսեցին կայր մեկուսի, և զայս առանձինն աղօթս մատուցանէր. Մատաւ իմ՝ գոհանամ զքէն. զի ո՛չ եմ իբրև զայլս ի մարդկանէ, զյափշտակողս և զանիրաւս և զշուռն, կամ իբրև զայս մաքսաւոր. այլ պահեմ երկիցս ի շարքութու, և տամ տաանորդս յամենայն ստացածոց իմոց:

Լա մաքսաւորն կայր մեկուսի, և ո՛չ կամէր և ո՛չ զաշն ընդ երկինս ամբառնալ. այլ կոծէր զկուրծս իւր և ասէր. Մատաւ, քաւս զիս զմեղաւորս:

Եւսեմ ձեզ. էջ սա արդարացեալ ի տուն իւր քան զնա: Օ ի ամենայն որ բարձրացուցանէ զանձն իւր՝ խոնարհեսցի. և որ խոնարհեսցանէ զանձն՝ բարձրացի:

Բրդ. Խնդրեցաւ. Կեց. Եղ. Բաւ. աղաւթ. ձայն. ժամանակ. Հիշեցաւ Երեմիայն. Որ յաղաւորս. Փոխի Գեղ. Ընթերցան. Որ Եւրոպայ. Որ Եւրոպայ. Որ Եւրոպայ:

Երանեալ են ամրիճ ի ձանապարհի, և ոչք զնան յօրէնն Տեառն: Բաւիս իմ. Երարի. Կնդրութեան. Համբարձի:

Ընթերցուածս ի Վարձոց Երարելոց:
(Գ. Ե. Ե.):

Ձրանն առաջին զոր արարի՝ վասն ամենայնի, ո՛ր թէ՛ ուրիշի, զոր սկսաւ Յիսուս առնել և ուսուցանել, մինչև յօրն պատուիրելոյ առաքելոցն ի ձեռն Հոգւոյն սրբոյ՝ զորս ընտրեանցն, և վերացաւ:

Արոց յանդիման կացոյց զինքն կենդանի յետ շարժարանացն իւրոց, ի բազում արուեստս, յաւուրս քառասուն երեւել նոցա և ասել վասն արքայութեանն Լստուծոյ:

Եւ ի հաղորդել ընդ նոսա հացիւ՝ պատուէր տայր նոցա յերուսաղեմ մի՝ մեկնել, այլ սպասել աւետեացն շօր՝ զոր լուարուքն յինէն:

Չի չովհանէս մկրտեաց ի ջուր, այլ զուր մկրտիցիք ի շողին սուրբ, ոչ յետ բազում ինչ աւուրցս այտոցիկ:

Եւ նորա մատուցեալ հարցանէին զնա և ասէին. Տէր, եթէ ի ժամանակի՞ն աստ յայսմիկ հասուցանեց իցես զարքայութիւնն Խորայելի:

Եւէ ցնոսա. ոչ է ձեզ գիտել զժամն և զժամանակս, զոր շայր եզ յիւրում իշխանութեան. այլ առջիւ զորութիւնն ի հասանել շողոյն սրբոյ ի վերայ ձեր, և եղի՞նք ինձ վկայք յերուսաղեմ՝ և յամենայն շրջապատանի և ի Սամարիա, և մինչև ի ծագրս երկրի:

Եւ զայս իբրեւ ասաց՝ մինչդեռ հայէին նորա՝ վերացաւ, և ամպն կայաւ զնա յաւաջ նոցա:

Եւ մինչդեռ պաշտեալ հայէին ընդ երկինս երթալոյ նորա, և ահաւասիկ արք երկու երեւցան նոցա ի հանդերձս սպիտակս, որք և ասացինն, արք Վալիւեացիք, զե՞ կայք հայեցեալ ընդ երկինս. այս Հիսուս՝ որ վերացան ի ձէն՞ յերկինս, սոյնպէս եկեացէ՞ զոր օրինակ տեսէք զնա երթեալ յերկինս:

Եպա դարձան յերուսաղեմ՝ յանուանեալ լուսնէն Չիթենեաց, որ է մերձ յերուսաղեմ քաղաքումն ճանապարհի:

Եւ իբրեւ մտին, ելին ի վերնատունն՝ ուր վանքն իսկ էին, Պետրոս և Հակոբոս և չովհանէս և Լնդրէաս, Գիլիսպոս և Թոմմաս, Իսարթուղիմէոս և Սատթէոս, Հակոբոս Լւիսեան և Ըմաւոֆն նախանձայոյդ, և Հուդա Հակոբեան:

Սորա ամենեքեան էին հանապազորդեալ միաբան յաղօթս հանդերձ կանամբք և Սաբեմա մարքն Հիսուսի և եղբարքք նորա:

Սղմ. ԻԳ.

Եւ չափարանք իշխանք զորոնս ձեր ի վեր, համարնին զորոնք յայտնից, և մեզ թագաւոր փառաց:

Արոց Եւստարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ քստ
Սատթէոսի. (ՀԼ. ԻԳ. հէ. 16):

Վասն յարութեան Տեառն մեր չիսուսի Վերիստոսի:

Իսկ մետասան աշակերտքն զնացին ի Վալիւեա ի լեռանն՝ ուր ժամագիրք եղև նոցա Հիսուս. իբրեւ տեսին զնա՝ երկիր պագին նմա, և ոմանք յերկուացան:

Եւ մատուցեալ Հիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. տուա ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի. որպէս առաքեաց զիս շայր, և ես առաքեմ զձեզ:

Գնացէք այսուհետեւ՝ աշակերտեցէ՛ք զամենայն հիւծանոսս, մկրտեցէ՛ք զնոսա յանուն շօր և Արդոյ և շողոյն սրբոյ:

Աւսուցէ՛ք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ: Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ՝ զամենայն աւուրս՝ մինչև ի կատարած աշխարհի:

Արտասցութիւն՝ Ո՛ր է ողբ:

Երեկոյն, եցին Սաւիւ և Եւստարանս և ամենոյն զարդար ի թափօր, ասելով. Երբն. յիշ. շաբաթն. հէք զի. Գիլիսպոս. Սղմ. Թիւ, շաբաթն. Աստուծոյ. Եւ իշխանացն զառաւանան զիբր և զաւստարանս, և տեսնալեցին զանգատանս. Բրդ. Սողոմոն. Եւ. զանգոյն. Եւ. ապա ձորիկս ասցան եւ. Սիւ. շաբաթն. Աստուծոյ. Եւ:

Արոց Եւստարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ քստ
Սատթէոսի. (ՀԼ. ԺԻ. 1):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Եւ եղև իբրեւ կատարեաց Հիսուս ըզրանս զայստիկ, փոխեցաւ ի Վալիւէէ՝ և եկն ի սահմանս Հերաստանի յայնկոյս Հորդանանու:

Եւ զնացին զհետ նորա Ժողովուրդք բազումք, և բռնեաց զնոսա անդ:

Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, փորձէին զնա և ասէին. եթէ արժան իցէ ումք արձակել զկին իւր՝ քստ ամենայն վրնասու:

Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. չեցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ հաստատեացն ի սկզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա, և ասէ. վասն այսորիկ թողք այր զշայր և զմայր՝ և երթ իցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղեցին երկորեան ի մարմին մի:

Լ'պա ուրեմն ո՛չ են երկու՝ այլ մի մար-
մին: Երբ զսր Լ'սառւած զուգեաց՝ մարդ
մի՛ մեկնեացէ:

Ասեմ ցնա՝ իսկ Սոփեսէս ընդէր պատուիրեաց մեզ տալ թողլով մեկնելոյ՝ և արձակել:

Լսե՛ցնուսա՝ Ո՛րովես ս վասն խստասրտու-
թեանս ձերոյ Տրամայեաց ձեզ արձակել բզ-
կանայս ձեր, այլ խկզբանէ ո՛չ եղև այնպէս:

Բայց ասեմ ձեզ, զի ամենայն՝ որ ար-
ձակե՛ղ զկին իւր՝ և ո՛չ վասն պոռնկութեան,
և առնիցէ՛ այլ՝ շնայ, և որ զարձակեալն
առնէ՛ շնայ:

Ասենց նա աշակերտքն իւր. եթէ այդպէս ինչ փնաս իցէ ընդ այր և ընդ կին, լաւ է: Համուսնանալ:

Լէ նա ասէ ցնոսա. ոչ ամենեքին բա-
ւական են այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է:

Օւ ի նսեպինիք՝ որ յորովայնէ մօր իւրանց ծնան այնպէս, և են ներքինիք՝ որ խմորդկանէ եղեն ներքինիք, և են ներքինիք՝ որ զանձկան իւրանց արարին ներքին կանս արքայով ի ման երկնից. որ կարողն է տանիլ տարցի:

Հայնժամ մատուցան առ նա մանկութի,
դե ձևն դիցե ի վերայ նոցա և աղօթս ա-
րասցե, և աշակերտն նորա սատեխն նո-
ցա:

Անէ Բիսուս. թոյլ տուք մանկուոյդ՝ և մի՛ արգելուք զղոսա դալ առ իս, զի այդպիսեանցդ է արքայութիւնն երկնից:

Եւ եղեալ ձեռս ի վերայ նոցա՝ զնոց ան-
տի:

[illegible]

Սրբոյ Եւտարանիս Յիսուսի Վարկաստի՝ որ Ըստ
Սարկոսի. (Գլ. Ժ. ԿԶ. 13) :

Ua. Slep's *dkp* *Ghomon* *Phyomann* :

Եւ մատուցանելին առ նա մանկտի
ղի ձևոն զիցէ՝ նոցա՝ իսկ աշակերտ-
քնն սաստելին այնոցիկ՝ որք մատուցա-
նելինն:

Իբրև Լուսն Յիսուս, բարկացնալ սաս-
տեաց նոցա և ասէ: Թոյլ տուք մանկըտ-

Եղի՛ր գալ առ իս, և մի՛ արդեւելո՛ք ըզդոսս: զե այդպիսեացդ է արքայութիւն Մատթայ:

Լճին ասեմ՝ ձեզ, որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն Եստուծոյ իրբն զմանուկ, ոչ մոցի ի նաւ:

Եւ առեալ զնոսա ի դիրկս՝ ձեռն եղ ի վերայ և օրհնեաց զնոսա:

Լսե՛ք, ընդ երանելի նորոս անտի իճանապարհ,
ահա ապիկ ո՞նե մեծատուն ընթացեալ ի-
ծոնը իճաներ, հարցաներ ցնա և ստեր-
վարդապետ բարի, զե՛նչ արարից՝ զե ըզ-
կանանս յախտնականս ժառանգեցից:

Լս Յիսուս ասէ ջնա, զի⁶ ասնն զիս բա-
րի, չեք ռբ բարի՝ բայց մի Աստուած:

Օգտատուի բանա զիտես, մի՛ շնար, մի՛ սպանաներ, մի՛ դողանար, մի՛ սուտ վրկա- յեր, պատուեան զճայր քո և զմայր:

Նա պատուախանի ետ և ասէ, ցնաւ. վարդապետ, զայդ ամենայն արարի ի մանկութենէ իմմէ, արդ զի՞նչ ևս պակաս իցիմ:

Իսկ Նիսուս հայրեցալ ի նա՝ սիրեաց բզ-
նա և ասէ ցնա, մի ինչ պակաս է ի քէն-
եթէ կամոյս կատարեալ լինել, երբ՝ զոր
ինչ ունից վաճառեալ, և տուր աղքատաց,
և ունիցիս զանձն յերկիրս, և առ զեանն
և եկ զկէր իմ:

Լսե՛նա խոժոռեալ ընդ բանն՝ գնաց տրր-
տում,՝ զի ունէր խնչս բազումս:

Լսե՛հայեցեալ յայսկոյս՝ յայնկոյս Էփեսոս,
ասէ ցալակերտսն. զեմքդ զժուարին է՝ որ
զինչադ ունին, մտանել յարքայութիւն Լս-
տուծոյ:

ԼՂՀ աշակերտները զարմանցալ էին ի վերայ բանիցն նորա. իսկ Հիսուսս զարժեալ պատասխանի էտ նոցա և ասէ. որդեակք, որդեակք զժողովրդն է յուսացելոց յինչս՝ միտանել յաբբայութիւն Մատուծոյ. զիբրին է մեղիոց ընդ ձակ ասղան անցանել, քան ձեռնասան յաբբայութիւն Մատուծոյ միտանել:

Լ. Նոբա առաւել ևս դարմանային՝ և
ասէին ընդ միմեանս. իսկ ո՞վ կարացէ:
ապրել:

Հայեցեալ ընդ նոսա Հիսուս՝ ասէ. առ
ի մարդկանէ այդ անհնարին է, այլ ոչ առ
ի Մատուծոյ:

յայտնիկ առ ռոս Գամաղիէի, խրատեալ ըստ ճմարտութեան հայրենի օրինացն, նախանշայող էի Լսառուծոյ, որպէս ամենեքեան դուք պարտ:

Որ զսոյն ճանապարհ վարեցի մինչև իմաս, կապել և մասնել իրանոս՝ արս և կանայս, որպէս և քահանայապետով վկայէ ինձ՝ և ամենայն ծերակոյտով. յորոց և թուղթս առեալ առ եղբարս ի Գամասկոս երթայի, ածել և անտի կապեալս յերուսաղէմ, զի պատժեսցին:

Լս եղև ինձ ի գնալն և իմերձնալ ի Գամասկոս, զմիջառութեան յանկարծակի յերկնից փաղատակալ լոյս աստուիկ զննել, և անկայ յերկիր. և լուայ բարբառ՝ որ ասէր ցիս. Սառուղ՝ Սառուղ, զե՞ հալածեա զես:

Լս ես ետու պատասխանի, թէ ո՞վ ես, Տէր: Լս ասէ ցիս. ես եմ Յիսուս Կաղովեցի՝ զոր դու հալածես:

Կայց որ ընդ ինն էին՝ զլոյսն տեսին, այլ զձայնն ոչ լսէին՝ որ խօսէր ընդ իս:

Լս ասեմ. զե՞նչ արարից, Տէր: Լս ասէ ցիս Տէր. յարուցեալ երթիցես ի Գամասկոս, և անդ պատմեսցի քեզ վասն ամենայնի՝ որ հրաման է քեզ առնել:

Իրբև ոչ տեսանէի իմառաց լուսոյն այնորիկ, զձեռանէ ձգեալ ի նոցանէ՝ որ ընդ ինն էին, մտի ի Գամասկոս:

Լսանիա ոմն այր երկուգած ըստ օրինացն, վկայեալ յամենայն բնակչաց՝ որք ի Գամասկոս Հրեայքն էին, եկն եկաց առ իս և ասէ. Սառուղ եղբայր, իվեր հայեաց:

Լս ես նոյնժամայն ի վեր հայեցայ ի նա. և նա ասէ ցիս. Լստուած հարցն մերոց յառաջագոյն ընտրեաց զքեզ ճանաչել զկամն նորա, և տեսանել զարգարն, և լսել բարբառ ի բերանոյ նորա. զի եղիցիս վկայ նորա առ ամենայն մարդիկ, որոց տեսերն և լուար:

Լս արդ՝ զե՞ հեղգաս, արի մկրտեսց, և լուս զմեզ քո ի կարգալ զանուն նորա:

Լս եղև ինձ ի դառնայն յերուսաղէմ՝ և կալ յաղօթս ի տաճարին՝ լննել ի զարմացման, և տեսանել զնա՝ զի ասէր ցիս, փութա ել յերուսաղէմէ փաղապարհի, քանզի շնն բնդունելոց զքո վկայութիւնդ վասն իմ:

Լս ես ասեմ. Տէր, ինքեանք իսկ զիտեմ՝ զի ես էի՝ որ ի բանսն տայի, և զան հարկանէի ըստ ժողովոցոցն զհաւատացեալն ի քեզ. և յորժամ հեղոյր արիւնն Ստեփանոսի վկայի քոյ, ես ինքն էի որ ի վերայ կայի, և կամակից լննելի սպանման նորա, և պահէի զհամոզեթս սպանողացն նորա:

Լս ասէ ցիս. գնա, զի ես ի հեթանոսս հեռաւորս առաքեցից զքեզ:

Լս ունին զնէին նմա մինչև ցայս բան. ապա բարձին զձայնս իւրեանց և ասեն. բարձ յերկրէ զպղպխիւրդ, զի չէ պարտ պղպխուրդ կեալ:

Լս յաղաքակէն նոցա և ընկենուլ ըզհանդերձս և զփոշն ցանել յօղան, հրամայեաց հաղարապետն մուծանել զնա ի բանակն. ասէր՝ զանիւ հարցանել զնա, զի զիտացից վասն որոյ յանցման այնպէս ազաղակէին զնմանէ:

Լս իրբև պրկեցին զնա փոփոք, ասէ Պողոս ցհարիւրապետն որ ի վերայ կայր, եթէ զայր Հռովմայեցի և անարատ պարտ իցէ ձեզ զան հարկանել:

Իրբև լուս հարիւրապետն, մատուցեալ առ հաղարապետն պատմաց և ասէ. զե՞նչ կամիս առնել, քանզի այրս այս Հռովմայեցի է:

Լս մատուցեալ հաղարապետն, ասէ ցնա. ասա դու ցիս Հռովմայեցի՞ ես: Լս նա ասէ. այո:

Պատասխանի ետ հաղարապետն. ես բազում զլնոց զգննութեամբ ինն զայս ըստացայ: Ըսէ Պողոս, ես ծնեալ իսկ ի դմին եմ:

Լս վաղվազակի ի բաց կացին ի նմանէ՝ որք հարկանելոցն էին զնա: Լս հաղարապետն իսկ երկեալ, իրբև զիտաց թէ Հռովմայեցի իցէ. և զի կապեալն ես էր զնա:

Սղմ. 121

Համբարձաւ Լստուած օրհնութեամբ, և Տէր մեր Հայնի փողոյ:

Յաջաննու առաքելոյն ի Սաղմուղիկեաց Լսաջնն թողթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Գ. 27. 7):

Սիրելիք, սիրեցուք զմիմանս, զի սէր յԼստուծոյ է. և ամենայն օր սիրէ՝ յԼստուծոյ է ծնեալ, և ճանաչէ զԼստուած. և որ ոչն սիրէ՝ ոչ ճանաչէ զԼստուած, զի Լստուած սէր է:

Լս զե յայսմ երեւցաւ սէրն Վատուծոյ ի մեզ, զե զորդին իւր միաձին առաքեաց Վատուած յաշխարհ, զե եղեցուք նովաւ կենդանիք:

Հայսմ է սէրն. ոչ զե մեր սիրեցաք զՎատուած, այլ զե նա սիրեաց զմեզ, և առաքեաց զՈրդին իւր ի քառովին մեզաց մերոց:

Սիրելիք, եթէ Վատուած այսպէս սիրեաց զմեզ, ապա և մեր պարտինք բոլոր մեանս սիրել:

ՉՎատուած ուրուք երբեք չեք տեսաւ. եթէ սիրեցուք զմիմեանս՝ Վատուած ի մեզ բնակէ, և սէր նորա ի մեզ կատարեալ է. այսուիկ գիտեմք եթէ մեր ի նա բնակեալ եմք և նա ի մեզ, զի ի Հոգւոյն խրմէ ետ մեզ:

Լս մեր տեսաք և վկայեմք, զե Հայր առաքեաց զՈրդի իւր փրկիչ աշխարհի:

Որ դք խոստովանեցի՝ եթէ Հիսուս է Որդի Վատուծոյ, Վատուած ի նմա բնակէ՝ և նա Վատուած. և մեր հաւատացաք, և ծանեաք զսէրն Վատուծոյ՝ զոր ունի առ մեզ: Վատուած սէր է, և որ կայ ի սէրն՝ բնակեալ է Վատուած, և Վատուած ի նմա բնակէ:

Հայսմիկ է կատարեալ սէրն նորա ընդ մեզ, զի համարձակութիւն ունիմք յաւուրն դատաստանի. զի որպէս և նայն է, նոյնպէս և մեր եմք յաշխարհի յայսմիկ:

Երկիւղ ոչ զոյ ի սէր, այլ սէրն կատարեալ ի բաց մերժէ զերկիւղն. զե երկիւղ ընդ տանջանք է. իսկ որ երկնչեն, չէ կատարեալ ի սէրն:

Մեր սիրեցուք զՎատուած, վասն զի նա նախ սիրեաց զմեզ:

Եթէ դք ասիցէ՝ եթէ սիրեմ զՎատուած, և զեղբայր իւր ասիցէ, ահա է. որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր՝ զոր տեսանէ, զՎատուած զոր ոչն ետես՝ զեմք կարիցէ սիրել. և զայս պատուէր ունիմք առ ի նմանէ, զի որ սիրէ զՎատուած՝ սիրէ նա և զեղբայր իւր:

Ելի. Համարեմք իշխանք զորոնս մեր ի վեր. համարեմք զորոնք յաւանից և մեզ թաղուոր փառաց:

Որոյն Լսեալարանին Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ բնաւ Հոգւանու. (ՀԼ. ԺԿ. հէ. 37):

Վասն Տեսան մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի:

Ժողովեցին քահանայապետն և փարիսեցիքն առեան, և ասեն. զե՞նչ արասցուք. զի այրն այն բազում նշանս առնէ. եթէ թողումք զնա այնպէս, ամենեկին հաւատան ի նա. և զայցեն Հռոմք. և բառնայցեն զազգս մեր և զտեղի:

Մի ոմն ի նոցանէ, անուն Այսիսաիա, որ քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, ասէ ցնտաւ. դուք ոչ ինչ գիտէք, և ոչ բնաւ խորհչի իսկ, թէ լաւ է մեզ՝ զի այր մի ամենայնից ի վերայ ժողովեղեանս, և մի ամենայն ազգս կորիցէ:

Չայս ոչ յանձնէ ինչ ասաց, այլ քանզի քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, մարդարեացաւ՝ եթէ մեռանկոյց որ Հիսուս ի վերայ ազգին. և ոչ ի վերայ ազգին միայն, այլ զի և զորդիսն Վատուծոյ զցրուեալսն ժողովեացէ ի մի:

Ապա յայսմ օրէ խորհուրդ արարին՝ զի սպանցեն զնա:

Լս Հիսուս այնուհետեւ ոչ եթէ համարձակ չըջէր ի մէջ Հրէիցն, այլ զնաց անտի յերկիր մի՝ որ մերձ էր յանապատ, ի քաղաք մի՝ որում անուն էր Ափրայիմ, և անդ լինէր աշակերտքն հանդերձ:

Յերկիւղն առաջին Սղմ. ԵԶ. Հոգւոյն Վատուծոյ:

Որոյն Լսեալարանին Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ բնաւ Մատթէոսի. (ՀԼ. ԺԿ. հէ. 16):

Լս Տերն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ նա ասէ. վարդապետ բարի, զե՞նչ բարի գործեցից՝ զի ընդունիցիմ զկեանսն յաւանականս:

Լս նա ասէ ցնա. զե՞ հարցանես զնա բղբարույ, մի է բարի. եթէ կամիս ի կեանսն յաւանականս մտանել, պահանս բղպատուիրանն:

Լսէ ցնա. զորոս: Լսէ ցնա Հիսուս. զմի սպանաներն, և մի՛ Հնար, և մի՛ գողանար, և մի՛ սուտ վկայեր, պատուեալ զհայր քո:

եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ՝
յայսմ ժամանակի տունս, և եղբարս, և
քորս, և մարս, և որդիս, և ազարակս
հալածանօր հանդերձ, և յաշխարհին որ
զայոց է՝ զկեանսն յաւիտեանականս:

Չի բազումք եղեցին առաջինք՝ յետինք,
և յետինք՝ առաջինք:

Եւ էին ի ճանապարհի մինչդեռ երանէին
յարուսաղէմ. և երթայր Յիսուս առաջի
քան զնոսա, և զարմացաւ էին որ ըզ-
հետն երթային, և երկնէին:

Հարած ԱՅ. Բ. եղեցի ի իսկումս. և արց ընդ փոքրէսցիս, և
առաջսն Աւետարանս:

Արդոյ Աւետարանին Հիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ
Ղաւկաստ. (Է. Ժ. Ժ. 35):

Տեսան մերոյ Հիսուսի Վերստոսի:

Եւ եղև ի մօտեն Նորա յերթում՝ կոյր
ոմն նստէր առ ճանապարհաւն մու-
րացիկ. իբրև լուս զանցանել ժողովոցեա-
նրն, հարցանէր թէ զի՞նչ իցէ այն:

Եւ պատմեցին նմա՝ թէ Հիսուս Վա-
ղովքեցի անցանէ:

Եղազակեաց և ասէ. Հիսուս, որդի Վա-
թի, ողորմեաց ինձ:

Եւ որ առաջին երթային՝ սաստէին նմա
զի լուսեցէ. և նա ևս առաւել աղաղակէր.
որդի Վաթի, ողորմեաց ինձ:

Չտեղի էառ Հիսուս, և հրամայեաց
ածել զնա առ իւր. և իբրև մերձ եղև առ
նա, և հարց զնա և ասէ. զի՞նչ կամիս զու՞
զի արարից քեզ: Եւ նա ասէ. Տէր, զի
բացցին աչք իմ և տեսից:

Եւ Հիսուս ասէ ցնա. հայեանց, հաւատը
քո կեցուցին զքեզ:

Եւ առժամայն ետես, և երթայր զհետ
նորա և փառաւոր առնէր զՆստուած. և
ամենայն ժողովոցեանն տեսնալ՝ տայր օրհ-
նութիւն Նստուծոյ:

Եւ մօտեալ շրջէր ընդ Ներքում. և ահա
այր մի անուն կոչեցեալ Օւակբէոս. և նա
էր մարտապետ, և ինքն մեծատուն. և
խնդրէր տեսանել թէ ո՞ր իցէ Հիսուս, և
ոչ կարէր ի բազմութենէն, զի կարճ էր
հասակաւ:

Եւ ընթացեալ յառաջս՝ եւ ի ժանտա-
թ զինին զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ
այն իսկ անցանիցոյ էր:

Իբրև եկն ի տեղին, հայեցաւ ի վեր Հի-
սուս՝ և ասէ ցնա. Օւակբէ, փութա՛ւ՝ էջ
այտի, զի այսօր ի տան քում արժան է
ինձ ագանել. փութացաւ և էջ՝ և ընկա-
լաւ զնա ուրախութեամբ:

Իբրև տեսին ամենեքին, տրանջէին և
ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լու-
ծանել:

Եկն եկաց Օւակբէոս և ասէ ցՏէր.
Տէր, ահա զկես ընչեց իմոց տաց աղքա-
տաց. և եթէ զըզ զրկեցի, հատուցից շու-
րեքկին:

Եւ տէ ցնա Հիսուս. այսօր եղև փր-
կութիւն տանս այսմիկ. քանզի և սա որդի
Լէրահամու է:

Չի եկն որդի մարդոյ խնդրել և կեցու-
ցանել զկորուստաւն:

Եւ մինչդեռ նորա զայն լուին, յաւել
առակ մի և ասէ, վասն մերձենալոյ նորա
յարուսաղէմ, և համարելոյ նոցա թէ առ-
ժամայն յայտնելոց է արքայութիւն Նս-
տուծոյ. ասէ. այր ոմն աղետական զնաց
յաշխարհ հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորու-
թիւն, և դառնալ:

Եւ կոչեցաւ զճառայս իւր՝ ետ նոցա
տասն մնաս, և ասէ ցնոսա. յարեցէք
զայդ՝ մինչև եկից:

Եւ քաղաքացիքն նորա ատէին զնա, ա-
ռաքեցին հրեշտակս զինի նորա՝ և ասեն,
թէ ոչ կամիմք թագաւորել զմա ի վերայ
մեր:

Եւ եղև դառնալ նմա՝ առեալ ըզթագա-
ւորութիւնն. և կոչեալ զճառայսն՝ որոց
տուեալ էր զարձաթն, զի գիտացէ թէ
ո՞ զինչ շահեցաւ, եկն առաջինն և ասէ.
տէր, մնասն քո տամն մնաս արար:

Եւ ասէ ցնա. աջնիւ ծառայ և բարի,
զի ի փորձեց հաւատարիմ եղեր, լիջիւր իշ-
խանութիւն ունել ի վերայ տասն քաղաքի:

Եկն երկրորդն և ասէ. մնասն քո ա-
րար ճիշդ մնաս:

Ատէ ցնա. և դու լիջիւր ի վերայ ճիշդ
քաղաքաց:

Եկն միւսն և ասէ. տէր, ահա մնասն
քո զոր ունելի, ծրարեալ ի վարչամակի,

երկնէի ի քէն, զի այր ստամբակ ես, բառնաս՝ զոր ոչ եղեր, և հնձնս՝ զոր ոչ սերմանեցեր:

Եւ ասէ ցնա՝ ի բերանոյ քու մէջ՝ դատեցաց զքեզ, ծառայ անհաւատ՝ զիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ, բառնամ՝ զոր ոչ եղի, և հնձնս՝ ուր ոչ սերմանեցի, և ընդէր ոչ ետուր զարծաթն ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տոկոսեօք պահանջէի:

Եւ ասէ ցապառաւորսն՝ առէք ի զմանէ զմասն, և տարայք տուր այնմ՝ որ ունիցի զտասն մասն:

Եւ ասն ցնա՝ տէր, ունի տասն մասն: Եւսմ ձեզ, եթէ ամենայնի որ ունիցի՝ տացի, և յայնմանէ որ ոչն ունիցի՝ և զոր ունիցին՝ բարձցի ի նմանէ:

Բայց զի շնամիտ իմ զայնոսիկ, որ ոչն կամէին զիս թողաւորն իմերայ նոցա, առէք այսր և սպանէք առաջի իմ:

Եւ իբրեւ զայս ասաց, գնաց յառաջ՝ երանել յերուսաղէմ:

Հաւատ Ըրբն քի. Եղեանս-Նիւն, Սղմ. 21-րդ:

Ո յուսայ ի Տէր, որպէս լինան Սիւն, մի՛ սասանեցի յառիտեան՝ որ բնակեալն է յերուսաղէմ: Ի զարձուցանել: Եթէ ոչ Տէր շինէ:

Ընթերցուածն ի Պարոյ Բագրեղոյ:
(Պ.Լ. Խ.Բ. հէ. 30):

Եւ ի վաղիւ անդր կամեր զիտել ըզձմարիան, թէ զի՞նչ շարախօսութիւն իցէ Հրէիցն՝ արձակեաց զնա, և հրամայեաց կռել զքահանայապետսն և զամենայն ատենան, և իջուցեալ զՊողոս՝ կացոյց իմէջ նոցա:

Եւ հայեցեալ Պողոսի յատենան՝ ասէ՝ արբ եղբարք, ես ամենայն ուղիւ մօտք զընացեալ եմ առաջի Լատուծոյ մինչև ցայսօր:

Եւ քահանայապետն Լնանիա հրամայեաց սպասաւորացն հարկանել զերբան նորա:

Հայնժամ Պողոս ասէ ցնա՝ հարկանելոց է զքեզ Լատուած, որմ բռնայ, և զուստիս դատել զիս բառ օրինաց, և առանց օրինաց հրամայես զիս հարկանել:

Եւ որ շուրջն կային՝ ասնս՝ զքահանայապետ Լատուծոյ հայհոյեն:

Եւ ասէ Պողոս՝ ո՞չ զիտէի, եղբարք, եթէ իցէ քահանայապետ՝ զրեալ իսկ է՝ զիշխան ժողովրդեան քոյ ոչ հայհոյեցես:

Իբրեւ զիտաց Պողոս՝ եթէ մի կողմն Սադուկեաց է՝ և միւսն փարիսեաց, աղաղակէր ի մէջ ատենին, արբ եղբարք, ես փարիսեցի եմ, որդի փարիսեացոյ՝ վասն յուսոյ և յարութեան մեռելոց ես աւասիկ դատիմ:

Եւ զայս իբրեւ ասաց՝ եղևն հերձուածք փարիսեցոցն և սադուկեացոց, և պատահեցաւ բազմութիւնն:

Քանզի սադուկեցիքն ասնն, չէր յարութիւն, և ոչ հրշտակ և ոչ հոգի՝ բայց փարիսեցիքն խոտտմանին զեկոսեան:

Եւ եղև աղաղակ մեծ. յոսն կացին ումանք ի զպրաց անտի իկողմանէ փարիսեաց, հակառակէին և ատին. ոչ ինչ շարութիւն գտանեմք յառնս յայսմիկ, բայց եթէ հոգի խօսեցաւ ի զմա՝ կամ հրշտակ:

Եւ ի բազմանալ ամբոյսին, երկուցեալ հազարապետն՝ թէ զուցէ ձեզքիցի Պողոս ի նոցանէ, հրամայեաց զօրակսնին իջանել յափշտակել զնա իմիջոյ նոցա, և ամել ի բանակն:

Եւ ի վաղուեան զիշերին՝ եկաց առ նա Տէր, և ասէ՝ քաջաբերեաց Պառզէ՝ զի որպէս վկայեցեր վասն իմ՝ յերուսաղէմ, սոյնպէս պարտ է քեզ և ի Հռովմ վկայել:

Սղմ. 16:

Համբարձաւ Լատուած օրհնութեամբ, և Տէր մեր Հայնիւ փոքոյ:

Յօհաննու առաքելոյն ի Սաթուղիկեաց Բագրին Եղբորն է ընթերցուածս. (Ք.Լ. Ե):

Լմենայն որ հաւատայ՝ եթէ Հիսուս է Քրիստոսն, յատուծոյ է ծնեալ. և ամենայն որ սիրէ զծնօղն, սիրէ և զծնեալն ի նմանէ:

Լսուիկ ճանաչեմք՝ եթէ սիրեմք զորդին Լատուծոյ, յորժամ զԼատուած սիրեսցուք՝ և զպատուիրանն նորա արացցուք:

Քանզի այս է սէրն Լատուծոյ, եթէ զպատուիրանն նորա պահեսցուք. և պատուիրանքն նորա չեն ինչ ծանուցի:

Օ ի ամենայն որ յատուծոյ ծնեալ է, յաղթէ աշխարհի: Եւ այս է յաղթութիւնն որ յաղթէ աշխարհի, հաւատքն մեր:

Լսե՛ ա՛ իցէ որ յաղթ իցէ աշխարհի՝ եթէ ոչ՝ որ հաւատայցէ եթէ Հիսուս է որդի Լստուծոյ:

Աս է՝ որ եկն ջրով և Հողով և արեամբ, Հիսուս Քրիստոս. ո՛չ ջրով միայն, այլ և արեամբ և ջրով և Հողին է՝ որ վկայէ, զի հողին իսկ է ճշմարտութիւն:

Աղբա երկրին են որ վկայեն. հողին, և ջրին, և արինն և երկրին մի են:

Եթէ զմարդկան ինչ վկայութիւն ունիցիմք, ապաքէն Լստուծոյ վկայութիւնն մեծ իցէ. այս է վկայութիւնն Լստուծոյ, որ վեկայեաց ի վերայ որդւոյն իւրոյ:

Ար հաւատայ յորդին Լստուծոյ, ունի յանձին գլկայութիւնն զայս. որ ոչ հաւատայ որդւոյ Լստուծոյ, սուտ առնէ զնա. քանզի ոչ հաւատայ վկայութեանն՝ զոր վկայեաց Լստուած ի վերայ որդւոյն իւրոյ:

Լս այս իսկ է վկայութիւնն, զի զկեանս յախտեանականս ետ մեզ Լստուած. և այս են կեանքն, որ յորդին նորա են:

Ար ընդունի զորդին, ընդունի և զկեանսն. և որ ոչ ընդունի զորդին Լստուծոյ, և ոչ զկեանսն ընդունի:

Յեւ. Համարէք իշխանը զդուռն ձեր ի վեր. համարեցին դուռն յախտեանից և մեղէ թաղար փռուաց:

Արքայ Եւեռարմին Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Հիօհաննու. (Հէ. ԺԵ. հէ. 55):

Ի ժամանակի Տեառն մերոյ Հիսուսի Քրիստոսի:

Եւ էր մերձ դատին Հրէից. և բազումք ելին յերուսաղէմ ի գաւառէ անտի յառաջագոյն քան զդատին, զի արեւոյն զանձինս իւրեանց:

Խնդրէին զՀիսուս, և ասէին ընդ միմեանս՝ մինչ կային ի տաճարին. զհարդ թոի ձեզ, եթէ ոչ գայցէ ի տուն այս: Պատուէր տուեալ էր քահանայապետիցն և փարիսեցոց, զի թէ որ զիտացէ թէ ո՛ր է, գուշակեցէ զմանէ, զի կայցին զնա:

Իսկ Հիսուս վեց աւուրք յառաջ քան զդատին՝ եկն ի Բեթանիա, ուր էր Ղազար մեռեալն, զոր յարցոյն ի մեռելոց:

Լս արարին անդ նմա ընթերս, և ի ըսպատու կայր Սարթա, և Ղազար մի էր ի բազմելոց ընդ նմա:

Իսկ Սարթանայ առեալ լիար մի իւղոյ նարգեան աղնուի մեծաղնոյ, օծ զտունն Հիսուսի, և հերով իւրով մարբեր զոտս նորա. և տունն լի եղև ի հոտոյ իւղոյն:

Լսէ մի ոմն յաշակերտաց անտի՝ Հուդա Իսկարիօտացի, որ մասնելոց էր ըզնա. ընդէր ոչ իւղոյ այդ վաճառեցաւ երկը հարկուր զենարի, և տուաւ աղքատաց:

Չայս ասաց՝ ոչ զի զաղքատաց ինչ փոյթ էր նմա, այլ զի զօղ էր, և զարկն ինքն ունէր, և որ ինչ անկանէրն՝ նա կրէր:

Լսէ Հիսուս. թո՛ղ տուք զմա, զի յօրն պատանաց խնց պահեցէ զայդ:

Չաղքատս յամենայն ժամ՝ ընդ ձեզ ունիք, զիս ոչ հանապաղ ընդ ձեզ ունիք:

Իբրև զիտաց ժողովուրդ բազում ի Հրէիցն թէ անդ է՝ եկին, ոչ միայն վասն Հիսուսի, այլ զի և զՂազար տեսնէն՝ զոր յարցոյն ի մեռելոց:

Խորհուրդ արարին քահանայապետն՝ զի և զՂազար սպանցեն. քանզի բազումք ի Հրէից երթային և հաւատային ի Հիսուս:

Երկուցին ասացին Եւեռարմ:

Արքայ Եւեռարմին Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Սաղմեակի. (Հէ. Ի. հէ. 17):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս:

Իբրև ելանէր Հիսուս յերուսաղէմ, էառ զերկտասանն առանձինն, և ի ճանապարհին ասէ ցնոսա. ահա ասիկ ելանեմք յերուսաղէմ, և որդի մարդոյ մատնեցի քահանայապետիցն և զպրաց, և զատապարտեցն զնա ի մահ, և մատնեցն զնա հեթանոսաց՝ այգանել և հարկանել և ի խաչ հանել, և յերիւ աւուր յարիցէ:

Հայնժամ մատեաւ առ նա մայր որդւոցն Օւերեղեայ որդւովն իւրովք հանդերձ, երկիր պաղանկ և խնդրէր ինչ ի նմանէ:

Լս աս ասէ ցնա. զե՛նչ կամիս: Լսէ ցընա. նա՛ս՝ զի նստցին սղբա երկու որդիքս իմ՝ մի ընդ աջմէ, բու՛մմէ՝ և մի ընդ աջեկէ յարքայութեան բու՛մ:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. ոչ զիտէք զինչ խնդրէք. կարէք բմպել ըզբաժակն՝ զոր ես բմպելոց եմ, կամ ըզմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտել: Լսեն ցնա. կարող եմք:

Լսա եղբորորդւոյ խնայ՝ և եղբորորդին իմ ինձ, որ հովուէն ի մէջ շուշանաց՝ մինչև տիւն լուսաւորեսցի, և ստուերն ծագեսցին:

Չայն եղբորորդւոյ խնայ բաղիւժ գդուռն: Բաց ինձ՝ քոյր իմ, մերձաւոր իմ, աղանի իմ, կատարեալ իմ՝ վասն զի գլուխ իմ լցաւ ցօղով, և վարսք իմ տարափով զիշերոյ:

Դիր զես իբրեւ զկնիք ի վերայ սրտի քոյ, և իբրեւ զմատանի ի վերայ բազկի քոյ:

Ման զի հօր ի իբրեւ զմահ սէր:

Լսա պարիսպ՝ և ստիճք իմ՝ իբրեւ զաշտարակ. ես յաշն նորա իբրեւ գտեալ խաղաղութիւն:

Լսա ի եղև Սողոմոնի ի Ռեկեմուսն. ետ զպղկի իւր ցաղհասպանն, զի բերցէ այր իւրաբանիւր ի պտղոյ իւրմէ հաղարս արծաթոյ:

Լսա իմ ինձ առաջի իմ. հաղաբք Սողոմոնի, և երկերիւք՝ որոց պահեն զպտուղ նորա: Որ նստիւի ի պարտէզս՝ այլք անսան քեզ, զձայն քո լսելի արա ինձ:

Բնիկ երցուածս յԱսայեայ մարգարէէ:
(Գլ. ԿԳ.)

Իսկ այս ո՞վ է որ զիմեալ զայ յԱղովմայ, կարմրութիւն ձորձոց իւրոց ի բոսորայ, զեղեցիկ պատմունձանաւ. և բուռն զօրութեամբ: Ես խօսիմ զարդարութիւն և ի բուռն փրկութեան:

Ման էր կարմիր են ձորձք քո, և հանդերձք իբրեւ հնձանահարի, լիցի հնձանի կոխելոյ:

Հնձան հարի միայն, և ի հեթանոսաց ոչ որ էր ընդ իս. կոխեցի գնոսա սրտմտութեամբ և ձմեցի գնոսա բարկութեամբ և իջուցի յերկիր, և զամենայն հանդերձս իմ թաթաւեցի. զի հասեալ էր ի վերայ նոցա օր հատուցման, և ամ փրկութեան եկեալ հասեալ:

Հայեցայ՝ և ոչ որ էր որ օգնէր, զմոտաւածի՝ և ոչ որ էր որ ի թիկունս հասանէր. փրկեաց գնոսա բազուկ իմ, և սրտմտութիւն իմ միայն զգէմ կարաւ. կոխեցի գնոսա բարկութեամբ իմով, և զենի գնոսա սրտմտութեամբ իմով, և իջուցի գնոսա յերկիր:

Պօղոսի առաքելոյն յԱղբայեայ թղթոյն է
Բնիկ երցուածս. (Գլ. ԽԲ. հէ. 24):

Օհ ո՛չ եթէ ի ձեռագործ սրբութիւնն եմուտ Վրիստոս՝ յօրինակս ճշմարտութեանն, այլ ի բուն իսկ յերկինս՝ յանդիման լինել երեսացն Մատուծոյ վասն մեր:

Ո՛չ զի բազում անգամ մատուցանիցէ զանձն պատարագ՝ որպէս քահանայապետն, որ մտանէր ի սրբութիւն սրբութեանցն՝ ամի ամի արեամբն օտարաւ. ապա թէ ոչ՝ պարտ էր նմա բազում անգամ շարշարել ի սկզբանէ աշխարհի. բայց արդ աւաստիկ միանգամ ի կատարած յաւանանց՝ յանարգութիւն մեղաց իւրով պատարագան յայտնեցաւ:

Եւ զոր օրինակ կայ մնայ մարդկան մի անգամ մեռանել, և յետ այնորիկ գատաստան, նշնպէս և Վրիստոս մի անգամ մատուցեալ պատարագ առ ի բառնալոյ ըզմեղս բազմաց. իսկ յերկրորդումն առանց մեղաց յայտնեցի այնոցիկ՝ որք ակն ունիցին նմա հաւատովք խիրկութիւն:

Երկ. Օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն. օրհնեալ որ զորոց ետ

Որոց Եւտարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Պ. ա. կառու. (Գլ. ԺԺ. հէ. 29):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ եղև իբրեւ մերձեցաւ ի Ռեկեաղէ և ի Ռեկեանիա մօտ ի լեռանն, որ կոչի Զիթենեաց, առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց և ասէ. երթայք դուք ի գեօղն՝ որ հանդէպ մեր կայ. յոր իբրեւ մտանէք՝ գտանիցէք յաւանակ կապեալ, յորում որ իմարդկանէ երբեք ոչ նստաւ. լուծէք զնա և ածէք:

Եւ եթէ որ հարցանիցէ զձեզ՝ թէ ընդէր լուծանէք, այսպէս ասա՛՛նք ցնա, թէ տեսան իւրում պիտոյ է:

Իբրեւ չօգան որք առաքեցանն, գտին որպէս ասացն ցնոսա, կայր յաւանակն:

Եւ մինչդեռ լուծանէին զյաւանակն, ասէն տեսաքն նորա ցնոսա. զե՞ լուծանէք զյաւանակդ:

Եւ նորա ասն. տեսան իւրում պիտոյ է. և ածին զնա առ Հիսուս, և արկին գնովա հանդերձս, և հնձուցին զՀիսուս:

ւորս երկերիւր, յերեց ժամու գիշերոյն. և գրաստս պատրաստական, որպէս զե իւրացեալ զՊօղոս ապրեցուցեն, և առ Փեղեբա դատաւոր գրեալ թուղթ, որ ունէր օրինակ զայս. կրօղիտս Լիւսիա՝ առ քաջ դատաւոր Փեղեբա, ողջոյն:

Չայրս զայս կապեալ իւրեկց՝ և մերձ իսպանանել ի նոցանէ, հասեալ ի վերայ զօրականօր ապրեցուցի, իմացեալ թէ և ուր մայիցի է:

Կամեցայ գիտել զվնասն՝ վասն որոյ ամբաստանելին զգմանէ, ինչոցի զգա յատեն նոցա, զոր գտի ամբաստանեալ վասն խընդրոյ իրիւր օրինաց իւրեանց, և ոչ ինչ արժանի մահու կամ կապանաց ունէր զվնաս:

Իբրեւ աղբ եղև ինձ նենդութեան յայրոյ լինելոյ ինոցանէ՝ յոցի առ քեզ, հրամանս տուեալ և շարախօսացն խօսել ըզգմանէ առաջի քո՝ ողջ լիւր:

Եւ զօրականացն ըստ հրամանի նորա՝ առեալ զՊօղոս՝ ածին գիշերայն առ Լիւսիապտորիս. և ի վաղիւ անդր արձակեալ ըզհնձեալան՝ ընդ նմա երթալ, զարձան ի բանակն:

Կորս մտին ի Կեսարիա, և տուեալ ցրդատաւորն զթուղթն, առաջի կացուցին նորա և զՊօղոս:

Իբրեւ ընթերցաւ, և հարց թէ՛ յորմէ նաջանդէ իցէ. և ստուգեալ եթէ ի Ալիւկեայէ. և լուայց քեզ, ասէ, յորժամ և շարախօսքն քո եկեացին: Եւ հրամայեաց յապարանսն և երոզիկ պահել զնա:

Սղմ. 12.

Համարձաւ Լատուած օրհնութեամբ, և Տէր մեր ձայնիս փողոյ:

Յօհաննու առաքելոյն իկաթուղիկայց Լատուածն ինդիոյն է ընթերցուածս. (Հլ. 12. հէ. 13):

Չայս գրեցի ձեզ, զե գիտաջեք եթէ կենան յախտնականս ունիցիք, և զե հաւատայցէք յանուն որդւոյն Լատուծոյ:

Եւ այս է համարձակութիւնն՝ զոր ունիմք մեր առ նա, զե զոր ինչ հայցեցուք ըստ կամաց նորա, լէ մեզ:

Չի եթէ գիտեցեմք՝ եթէ լէ հայցուածոյն մերոց, ապա գիտեմք՝ եթէ առնումք զհայցուածսն՝ զոր հայցեմք առ ի նմանէ:

Եթէ որ տեսցէ զեղբայր իւր մեղուցեալ մեղս՝ որ ոչ առ ի մահ, խնդրեցէ՝ և տացէ նմա կենան մեղուցելոյն ոչ առ ի մահ:

Եւ մեղք՝ որք մահու չափ են, ոչ վասն այնորիկ ասեմ՝ եթէ խնդրեցես. ամենայն անիրաւութիւն՝ մեղք են. և են մեղք՝ որք մահու չափ են:

Գիտեմք եթէ ամենայն՝ որ յԼատուծոյ է ծնեալ՝ ոչ մեղանչէ. այլ որ յԼատուծոյն ծնեալ՝ պահէ զանձն, և շարն առ նա ոչ մերձեաց:

Գիտեմք եթէ յԼատուծոյ եմք, և աշխարհ ամենայն ի չափ կայ. և գիտեմք՝ որդի Լատուծոյ եկն, և ետ մեզ միտս, զե ծանկոյտք զճշմարտոս. և եմք ի ճշմարտին որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիստոսի. զի նա է ճշմարիտ Լատուած և կենան յախտնականք:

Որդեակք, պահեցէք զանձնս ի կռապաշտութենէ:

Ելէ. Համարձեք իշխանք զգրուած ձեր ի վեր. համարձեցն զորք յախտնից, և մեզ իմպատոր փառաց:

Որոյ Լատուածն Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Յօհաննու. (Հլ. ԺԿ. հէ. 12):

Վասն զպատեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ եկեալ էր ի տուն, իբրեւ լուան եթէ զայ Յիսուս յերուսաղէմ, առին ոստս արմաւենեաց՝ և եկն ընդառաջ նորա. աղաղակէին և ասէին. ովսանայ, օրհնեալ որ գասդ յանուն Տեառն՝ թագաւորդ Իսրայելի:

Եւ գտեալ Յիսուսի էշ մի, նստաւ ի վերայ նորա. որպէս և գրեալ է. մի երկրնչիւր, զուսար Ուրիւնի, ահաւարիկ թագաւոր քո զայ նստեալ ի վերայ յաւանակի իշոյ:

Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն նորա զառաջինն, այլ յորժամ փառաորեցաւ Յիսուս, յայնժամ յիշեցին եթէ այն էր՝ որ գրեալն էր վասն նորա, և զայն արարին նմա:

Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ընդ նմա, եթէ զՎաղար կոչեաց և թի ի գերեզմանէն, և յարցց զնա ի մեռելոց. և վասն այնորիկ ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդն,

զի լուսն եթէ զայն նշանն արարեալ էր նորա:

Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս. տեսանէ՞ք՝ զի ոչ ինչ օգտիր, ահաւասիկ աշխարհ ամենայն զկին նորա զնայց:

Ի՞նչ անդ ամսեր և Տեթմնոսը յերկացն անդր, զի երկիր պապանիցեն ի տօնին:

Նորա մատնան առ փրկագոս՝ որ ի Ռեթմայիդայ Վալիւրացոցն էր, աղաչէին զնա և ասէին. տէր, կամփը զՅիսուս տեսանիլ:

Գայ փրկագոս և ասէ ցՆնդրէաս. Ընդրէաս և փրկագոս ասեն ցՅիսուս:

Եւ Յիսուս պատասխանի ետնոցա և ասէ. եհտա ժամ զի փառաւորեցի որդի մարդոյ:

Յերկոյն աստին Եւստարան:

Սրբոյ Եւստարանի Յիսուսի Վրիստափի՝ որ ըստ Ստոյթ Եստի. (Հ. Ի. Զ. 29):

Ընդ Տեսան մերոյ Յիսուսի Վրիստափի:

Եւ յերանին նոցա յերկրովէ՝ զնայցին զհետ նորա ժողովուրդը բազումը:

Եւ ահա կոյրը երկու նստէին առ ճանապարհուն. իրրե լուսն թէ Յիսուս անցանէ՝ աղաղակեցին և ասեն. ողորմեաց մեզ, Յիսուս որդի Վաթի:

Եւ ամբոյն սաստեաց նոցա՝ զի լուսնն. և նորա եւս առնել աղաղակէին և ասէին. Տէր, ողորմեաց մեզ, որդի Վաթի:

Չտեղի ետ Յիսուս, կոչեաց զնոսա և ասէ. զի՞նչ կամիր զի արարից ձեզ:

Ըսեն ցնա. Տէր, զի բացցին աչք մեր:

Եւ զթացեալ Յիսուս մերձեցաւ յաչս նոցա, և վաղվաղակի տեսին և զնայցին զհետ նորա:

Իրրե մօտ եղեն յառուսաղէմ, և եկին ի Ռեթմաղէ մերձ ի լեառն Չիթնեաց, յայնժամ Յիսուս արձակեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց, և ասէ ցնոսա. երթայք ի զեօղդ՝ որ առաջի ձեր է, և անդէն զբտանիցէք էշ կապեալ և յառնակ ընդ նմին, լուծէք և ածէք ինձ:

Եւ եթէ որ ասիցէ ինչ ձեզ, ասաջիք, եթէ տեսան իւրեանց պիտոյ են. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնոսա:

Իայց այս ամենայն եղև, զի լցցի լուսն մարգարէին՝ որ ասէ. ասացէք զստեր Սիոնի. ահա թագաւոր քո գայ քեզ հեղ և հեծեալ յէշ և ի յառնակի իշոյ:

Գնացին աշակերտքն, և արարին որպէս հրամայեացն նոցա Յիսուս. և ածին զէշն և զյառնակն, և արկին զնորոք ձորձս, և նստաւ ի վերայ նոցա:

Եւ բազում ժողովուրդք տարածեցին զհանդերձս իւրեանց ի ճանապարհին, և այլք հատանէին ոտս ի ճառոց և տարածանէին ի ճանապարհին:

Եւ ժողովուրդքն որ առաջին և զկնի երթային՝ աղաղակէին և ասէին. օրհնու թիւն որդոյ Վաթի, օրհնու որ գայ յանուն հեռուն. օրհնու թիւն ի բարձունս:

Եւ ի մտանէն նորա յառուսաղէմ՝ զբզբզեցաւ քաղաքն ամենայն, և ասէ ոմ իցէ սա:

Եւ ժողովուրդքն ասեն. սո՛ւ է մարգարէն Յիսուս՝ որ ի Վաղարեթէ Վաղիւրացոց:

Եւ եմօտ Յիսուս ի տաճարն, և եհան արտաքս զամենակն, որ վաճառէին և զնէին ի տաճարի անդ. և զսեղանս հատավաճառացն կործանեաց և զամբոս աղանձավաճառացն:

Եւ ասէ ցնոսա. զրեալ է, տուն իմ տուն աղօթից կոչեցի. և դուք արարէք զգա այրս առաղակաց:

Եւ մատնան առ նա կոյրը և կաղք ի տաճարին, և բծչեաց զնոսա:

Իրրե տեսին քահանայապետքն և զպիւրը զքանդիւնս զոր արար, և զմանկալին՝ որ աղաղակէին ի տաճարին և ասէին՝ օրհնու թիւն որդոյ Վաթի, բարկացան և ասեն ցնա. լսն զինչ ասեն դուք:

Եւ ցնոսա Յիսուս. այո՛ւ չեցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ եթէ ի բերանոյ տալոց և լսանդիւրեաց կատարեցեր զօրհնութիւն:

Եւ թողեալ զնոսա, ել արտաքոյ քաղաքին ի Ռեթմանիա, և անդ ագաւ:

Եւ իցին ի աշխ և Եւստարանս ի թափոյ տակը Երբն. Զ. Ս. Զ. 29:

Նշանեցաւ, առ մեզ լոյս երևաց քոց, և ետաւ ուրախութիւն որովք մերոց: Քիսի, ի կարգալ իմում:

Արքայ Եւեռարանին Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի (ՀԼ. Ժ. 12. հէ. 20) :

Ղան չարչարանաց և խաչելութեան Տեառն մերոյ
Հիսուսի Վերիստոսի :

Եւածին արտաքս զե ի խաչ Հանիցեն
զնա :

Եւ ունէին պաշակ զՍիմոն Աբերնացի
որ ընդ այն անցանէր եկեալ յազարակէ,
դճայրն Եղէքանդորի և Ռուխայ, զե բարձ-
ցէ զխաչավայրոն նորա :

Եւ ածին զնա ի Վոդդոմա՝ տեղե մի,
որ թարգմանի՝ տեղե կառավելոյ :

Եւ տային նմա զինի զմուսակ, և նա ոչ
էառ, և Հանին զնա ի խաչ :

Եւ բաժանեցին զՏանդերձս նորա, ար-
կեալ վիճակս ի վերայ թէ ո՞ր զենչ առնու-
ցու :

Եւր ժամ երրորդ, և Հանին զնա ի խաչ :

Եւ էր գիր քնատու նորա զրեալ, թէ
թագաւոր է Հրէից :

Եւ ընդ նմա Հանին ի խաչ երկուս ա-
ւաղակս, մի ընդ աջմէ և մի ընդ աջնիկէ
նորա :

Եւ լցաւ զիրն որ ասէ, թէ ընդ անո-
րէնս Համարեցաւ :

Եւ որք անցանէինն՝ Հայցոյէին զնա՝ շար-
ժեալ զգլուխս իւրեանց, և ասէին. վա՛հ,
որ քակէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս
շննիր, ապրեցո՞ր զանձն քո և էջ ի խա-
չէդ :

Վոյնպէս և քահանայապետիցն այսն
արարեալ ընդ միմեանս Հանդերձ դպրօքն՝
ասէին. զայս ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ
ապրեցուցանել. Վրիստոսդ արքայդ Վարա-
յելն, իջցէ այժմ՝ ի խաչէ այտի, զե տես-
ցուք և Հաւատացուք դմա : Եւ որ ընդ
նմա ի խաչն եկեալ էին՝ նախատէին զնա :

Եւ իրրե վեց ժամ եղև խաւար կալաւ
զամենայն երկիր մինչև ցինս ժամ :

Եւ յիններորդ ժամուս աղաղակեաց Հի-
սուս ի ձայն մեծ և ասէ. Ելի, Ելի, ըմա
սարարթանի. որ թարգմանի, Բարուած
իմ, Բարուած իմ, բնդէր թողեր զես :

Եւ ոմանք ի նոցանէ որ շուրջն կային
զտովա՝ իրրե լուան, ասէին թէ զՂեա
կարգայ :

Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ ելեց սպունդ մի
քացախով, և Հարեալ յեղեզան տայր ըմ-
պել նմա, և ասէ. թո՛ղ տուր, տեսցո՛ք
զայ՝ Եղեա իջուցանել զգա. և Հիսուս ար-
ձակեաց ձայն մեծ՝ և եհան զողի :

Եւ տեսանորեցեն զանգատան. Բրդ. Սուրբ Խաչ. Եղ.
զԱշտիկ Եւ տայր Խաչիկ. և Ողբից. Մեա. ճեշ Բոգոսորի-
ց, Ելեկեան, Հմբ. Ել. Ողբ. Ել. Եւ շարժու- ճեշ Ել. Ել. Եւ
ձակման Եւ տարան :

Արքայ Եւեռարանին Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի (ՀԼ. Ժ. 12. հէ. 20) :

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի :

Եւ զան յԱրիբով. և ընդ երանելն
նորա յԱրիբովէ աշակերտօքն և բա-
զում ժողովրդովք, որդի Տիմէի Վարդի-
մէոս կողմ նստէր մուրացիկ յանցս ճանա-
պարհի :

Իբրե լուաւ թէ Հիսուս Նաղդոնցի է,
սկսաւ աղաղակել և ասել. որդի Վաւթի
Հիսուս, ողորմեաց ինձ :

Եւ սաստեին նմա բաղումք՝ զե լուսցէ.
և նա առաւել ևս աղաղակէր. որդի Վաւ-
թի, ողորմեաց ինձ :

Չտեղի էառ Հիսուս, և հրամայեաց
կոչել զնա. կոչեն զկոյրն՝ և ասեն ցնա.
քաջակերանց, արի՛ կոչէ զքեզ :

Եւ նորա ընկեցեալ զժորձս իւր, յարեաւ
եկն առ Հիսուս :

Պատասխանի ետ նմա Հիսուս և ասէ.
զե՛նչ կամիս՝ թէ արարից քեզ :

Եւ ցնա կոյրն. ուրբունի, զե բացայց :

Եւ Հիսուս ասէ ցնա. երթ, հաւատք
քո կեցուցին զքեզ : Եւ վաղվաղակի բա-
ցաւ, երթայր զՀիսո նորա ի ճանապարհին :

Եւ յորժամ մերձ եղին յԱրուսաղէմ,
ի Վեթրազէ և ի Վեթանիա մօտ ի լեառն
Հիթենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտաց
անտի, և ասէ ցնոսա. երթայք դուք ի-
զեղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. և նոյնժամայն
իրրե մտանք ի նա, գտանիցէք յաւանակ
մի կապեալ. յորոյ վերայ ոչ որ ի մարդ-
կանէ նստաւ, լուծէք զնա և անէք :

Եւ թէ որ ասացէ ձեզ՝ եթէ զե՛ լու-
ծանէք զյաւանակդ, ասա՛սիցէ թէ տեսն
իւրում պիտոյ է, և վաղվաղակի առաքեա-
ցէ զնա այսր :

Չորան և զտին զյաւանակն կապեալ առ դուրս արտաքոյ խիողոցի անդ, և լուծին զնա:

Եւ ոմանք յորոց անդն կային, ասեն ցնոսա. զե՞ գործէք՝ զե՞ լուծանէք ըզյաւանակը:

Եւ նորա ասեն ցնոսա որպէս ասացն Յիսուս. և թոյլ ետուն նոցա:

Եւ ծեն զյաւանակն առ Յիսուս, և արկանեն ի վերայ նորա հանդերձս, և նստաւ ի վերայ նորա:

Եւ բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին ի վերայ ճանապարհին, և այլք ոտս ի ծառոց հատանէին՝ և արկանէին զճանապարհան:

Եւ որ առաջն և զկնի երթային՝ աղաղակէին և ասէին. ովաննայ խորճեւոյն, օրհնեալ որ դասդ յանուն Տեսնոն. օրհնեալ թագաւորութիւնդ եկեալ հօր մերոյ Դաւիթի, խաղաղութիւն յերկինս և փառք ի բարձունս:

Եւ եմուտ Յիսուս յերեսանդմ՝ ի տաճարն, և հայեցաւ շուրջ զամենեւումը. և զի էր երեկոյացեալ ժամն, ել ի Վեթա նիս երկրտասանիքն հանդերձ:

Ներսիսյան Ս. Յ. քարտէս. Հարց. Գ. Որ զմեզ, Առաւելաւ. Առաւելաւ:

Սրբոյ Աւետարանի Ախտակի Վերիտոսի՝ որ ըստ Ղուկասոս. (Գ. Ե. Ի):

Տէրն մեր Յիսուս Վերիտոս:

Եւ եղև ի միում՝ աւուրցն յայնցանէ, մինչդեռ ուսուցանէր զժողովուրդն ի տաճարի անդ և աւետարանէր, հասին ի վերայ քահանայապետքն և զպիբք ծերութքն հանդերձ, և ասեն ցնա. ասա մեզ՝ որով իշխանութեամբ զործես դու զայդ, կամ ո՞վ է՝ որ ես քեզ զայդ իշխանութիւն:

Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. հարցից և ես զձեզ բան մի, և ասացէք ինձ. մկրտութիւնն Հովհաննու յերկնից էր՝ թէ ի մարդկանէ:

Եւ նորա խորհցան ի միտս իւրեանց և ասեն. եթէ ասեմք յերկնից, ասէ՛ իսկ ընդ էր ո՞չ հաւատացէք նմա. և եթէ ասեմք

ի մարդկանէ, ամենայն ժողովուրդն քարկոծ առնեն զմեզ. զի հաստատեալ է ի միտս զՀովհաննէ՝ թէ մարգարէ է:

Եւ պատասխանի ետուն, չդիտել թէ ուստի՝ իցէ:

Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա. և ո՞չ ես ասեմ ձեզ, որով իշխանութեամբ առնեմ զայս:

Ճաշու. Երբ. Ե. Որ հարց. Գ. Ս. Ս. Ս. Ս.

Տէր ու բարձրացաւ սիրտ իմ, և ու զքոսան աչք իմ:

Հիշեալ Տէրն Օր. բարի:

Բնութեանս ի Վարձոց Առաքելոց (Գ. Ե. Ի. Ի):

Եւ յետ հինգ աւուր էլ քահանայապետն Մանիս հանդերձ ծերովք ումամբ, և ճարտարախօսաւ Տերտիդատ ումամբ, որը և զղացուցին դատաւորին վասն Պօղոսի:

Եւ ի կոչին զնա, սկսաւ Տերտիդոսն ամբաստան լինել և ասել. բազում խաղաղութիւն գտեալ ի քէն, և իրաց ուղղութիւն ազգիս պարիկ բով խնամով, ամենայնիւ և ամենայն ուրեք շնորհակալ եմք, բաժն. փեւրեք, ամենայն զօհմութեամբ:

Իսկ զի մի՛ աւելի ես աշխատ արարից գրեզ, աղաչեմ՝ լսել մեզ կարճ ի կարճոյ՝ բոյին հեղութեամբ:

Բանգի գտաք զայս դայս ապականիլ և խռովիլ ամենայն Հրէից՝ որք են ընդ տիեզերս, և առաջնորդ՝ Կաղովրացոց հերձուածոյն. որ և զտաճարն իսկ կամեցաւ սղծել, զոր և կապք, և բառ մերոց օրինացն դատել կամեցաք:

Եկեալ Վիսիտա հաղարպետ՝ մեծաբանութեամբ ի ձեռաց մերոց եհան. հրամայեաց և շարախօսացն նորա դալ առ քեզ, յորմէ դու իսկ բաւական լինիցիս ի վերադին դատեալ, ամենայնի հաստ լինել՝ զորոց մեք ամբաստանս եմք զգմանէ:

Միարանցան և Հրէայքն, և ասեն. այդպէս է:

Պատասխանի ետ Պօղոս, յակնարկին նմա դատաւորին խօսել. ի բազում ամաց լինել քեզ դատաւոր ազգիս պարիկ դիտեմ, յոժարութեամբ վասն իմոց իրաց պա-

Արքայ Բաժնարանին Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (ՀԼ. ԺԵ. հէ. 12):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերհաստի:

Եւ ի վաղիւ անդր մինչդեռ երանէին
ի Իսթանիա՝ քաղցեաւ. և ետես
թղենի մի իրացուստ տերեւոյց, և եկն
թէ գտանիցէ ինչ ինմա. և իբրեւ եկն ի-
նա, ոչ ինչ եզիտ՝ բայց միայն տերեւ. զի
ոչ իսկ էր ժամանակ թողոյ:

Պատասխանի ետ և ասէ ցնա. մի ևս
որ յաւիտեան ի բէն պտուղ կերիցէ: Լւ
բէին աշակերտքն նորա:

Վասն յերուսաղէմ. և մտեալ ի տաճա-
րն՝ սկսաւ հանել զվաճառականսն և ըզ-
կնօղս՝ որք էին ի տաճարին. և զտեղանս
հատափաճառացն ցրուեաց, և զաթոռս ա-
ղանձափաճառացն կործանեաց. և ոչ թո-
ղոյր՝ ի թէ զք անօթ ինչ անցուցանիցէ ընդ
տաճարն:

Աւագանքեր զնոսա և ասէր. զրեալ է,
թէ տունդ իմ՝ տուն աղօթից կոչեցի ա-
մենայն հեթանոսաց, և դուք արարէք զգա
այլոս աւագակաց:

Լուան քահանայապետն և զպիբը, և
ինդրէին թէ որպէս կորուսցեն զնա, բայց
երկնէին ի նմանէ. զի ամենայն ժողովուր-
դն զարմացեալ էր ընդ ուսումն նորա:

Լւ իբրեւ երեկոյ ընէր՝ արտաբոյ քան
զքաղաքն երանէին:

Լւ մինչդեռ այգուցն առ նովա անցա-
նէին, տեսին զթղենին ցամաքեալ յարմա-
տոց. յիշեաց Պետրոս՝ և ասէ ցնա. ուսրբի,
ահա աստիկ թղենին՝ զոր անիծեմք՝ ցամա-
քեցաւ:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցրնո-
սա. եթէ ունիցիք զհաւատսն լստուծոյ,
ամեն ասեմ ձեզ, որ որ ասիցէ լերինս այս-
միկ՝ բարձիր և անկիր ի ծով, և ոչ երկ-
մոյցէ ի սրտի իւրում, այլ հաւատացէ՝
թէ զոր ասեն լերնի, եղիցի նմա զոր ինչ և
ասիցէ:

Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ. ամենայն
ինչ վասն որոյ աղօթիս արարեալ խնդրիցէք
և հաւատացէք թէ առնուցուք, և զիցի ձեզ:

Լւ յոթամի յաղօթս կայցէր, թողու-
ցուք՝ եթէ ունիցիք ինչ զումբէ. զի և

Հայրն ձեր որ յերկինս է, թողցէ ձեզ
զանցանս ձեր:

Երկրորդ թ. Ա. 2. 6. Թեոֆան. Հայց. 7. 11. Եւսթ. 2. 1. Լուս-
ւաստ. Աւետարան:

Արքայ Բաժնարանին Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Պ. Լուկասու. (ՀԼ. Ի. հէ. 9):

Տերն մեր Հիսուս Վերհաստ:

Սկսու տակ առ ժողովուրդն զա-
ռակս զայս. այլ ոմն անկեաց զայ-
գի, և ետ զնա մշակաց. և ինքն զնաց ի-
ճանապարհ ժամանակս բազումս:

Լւ ի ժամու առաքեաց առ մշակն ծա-
ռայ, զի ի պտղոյ այգւոյն տացեն նմա.
և մշակն զան հարին զնա՝ և արձակե-
ցին ունայն:

Լւ յաւել միւս ևս ծառայ յղէ. նոքա
և զնա ևս զան հարին, անարգեցին և
առաքեցին ունայն:

Լւ յաւել զերրորդն առաքել. նոքա և
զնա վերաւորեցին, և հանին արտաքս:

Լւ տէր այգւոյն. զի նոքա արարից, առա-
քեցից զորդի իմ սիրելի, թերեւս ի ամանէ
պատկառեցեն:

Իբրեւ տեսին զնա մշակն, խորհեցան
ընդ միմեանս և ասեն. սա է ժառանգն.
սպանցուք զառ, զի մեր լինիցի ժառան-
գութիւնն. և հանին զնա արտաքս քան
զայգին, և սպանին:

Լւ զի զի նոքա արասցէ ընդ նոսա տէր այգ-
ւոյն. ոչ ապաքեն զայցէ և կորուսանիցէ
զմշակն զայնսոյիկ, և տայցէ զայգին՝ այլոց:
Իբրեւ լուան՝ ասեն. քաւ, մի լիցի:

Լւ նա հայեցեալ ընդ նոսա ասէ. իսկ
զի նոքա իցէ այն որ զրեալն է, եթէ վէմն
զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև զլուս
անկեան:

Լւ ամենայն որ ընդհարցի ընդ վէմն ընդ
այս՝ խորտակեցի, և յորոյ վերայ անկցի՝
հոսեցէ զնա:

Լւ ինդրէին զպիբըն և քահանայապետ
արկանել ի նա ձեռս ի նմին ժամու, և եր-
կեան ի ժողովուրդենն. զի զիտացին՝ թէ առ
նոսա ասաց զառակն զայն:

Քաւ. Ըրթ. Թ. 1. 1. Եւսթ. 2. 1. Լուս-
ւաստ. Աւետարան:

Եստ օրհնեցէք ամենայն ծառայք Տեառն զՏէր. ո՛ր կայք
ի առն Տեառն, իզաւրիմս Եստուծոյ մերոյ: Օրհնեցէք:
Խոստովան:

Բնթեցուածս ի Վարձոց Եստեցոց:
(ՊԼ. ԻՊ. հէ. 27):

Եւ ի կատարել երկուց ամաց՝ եկն
փոխանակ փելիքսի՝ փեստոս Պոր-
կիոս: Իբրե կամեցաւ շնորհս առնել շը-
րէիցն փելիքս, եթող զՊողոս կապեալ:

Փեստոս իբրեւ հնաս յիշխանութիւնն,
յետ երեց աւուրց եւ յերուսաղէմ՝ ի Կե-
սարեայ:

Եւ զգացուցին նմա քահանայապետին
և զխաւորք շրէիցն զՊողոսէ, և աղա-
ւելին՝ ինդրեալ շնորհս ինմանէ, զի կոչեցէ
զնա յերուսաղէմ: զարան գործեալ ըսպա-
նանել զնա ի ճանապարհին:

Իսկ փեստոս արար պատասխանի՝ պո-
հել զնա ի Կեսարիա, թէ ինքն իսկ ընդ
հուպ անդր երթալոց էր. և որք ի ձէնը
կարող իցեն՝ ասէ, ընդ իս իջցեն, և եթէ
իցէ ինչ յառնն փնաս՝ ամբաստան լեցին
զնմանէ:

Եւ լեալ անդ աւուրս ոչ աւելի քան
գում զկամ՝ զտանն, եկն էջ ի Կեսարիա.
և ի վաղիւ անդր նստեալ յատենի, հրա-
մայեաց ամել զՊողոս:

Եւ իբրեւ եկն, կացին շուրջ զնովաւ՝ որ
յերուսաղէմէ իջեալ էին շրէայքն, բա-
ղում և ծանր փնաս զնէին, զորս ոչ կա-
րէին ցուցանել:

Բանդի առնէր պատասխանի Պողոս,
եթէ ոչ յօրէնս շրէից, և ոչ ի տաճարն,
և ոչ ի կայսր ինչ փնասակար եմ:

Իայց փեստոս կամեցեալ շրէիցն շնոր-
հքս առնել՝ պատասխանի ետ Պողոսի և
ասէ. կամի՞ն յերուսաղէմ ելանել, և անդ
վասն զոցին իրաց դատել առաջի իմ:

Եւ ասէ Պողոս. յատենի կայսեր հա-
սեալ կամ, ուր պարտ է ինձ դատել. շը-
րէից ինչ չեմ փնասակար, որպէս և դու
իսկ քաջ գիտես. ապա թէ փնասակար եմ՝
և արժանի ինչ մահու գործեցի, ոչ զան-
գիտեմ ի մեռանելոյ. իսկ եթէ ոչ ինչ է՝
զորոց սորա ամբաստան լինին զնէն, ոչ
որ կարէ զնա դոցա շնորհել: Իկայսր բողո-
քեմ:

Հայնժամ՝ փեստոսի խօսեցեալ ընդ խոր-
հրդակցին՝ արար պատասխանի. ի կայսր
բողոքեցեալ՝ առ կայսր երթ իջիր:

Սղմ. ԽԶ.

Համարձաւ Եստուած օրհնութեամբ. և Տէր մեր Լոյ-
նիս փողոյ:

Էջոհանու առաւելոյն ի Սաթուղիկեայ Երբորդ Թեղթոյն
է ընթեցուածս. (ԳԼ. Ը):

Հերիցուէ առ Վայիտ սերելի, զոր ետ
սիրեմ՝ ճշմարտութեամբ:

Սերելի, վասն ամենայն իրաց քոց յա-
ջողութեան և առողջութեան՝ աղօթս առ-
նեմ. որպէս է իսկ յաջողութիւն անձինդ
քո:

Հոյժ ուրախ եղէ ի գալ եղբարց, և լի-
նել վկայ քոյոյ ճշմարտութեանդ, որպէս
զնադդ դու ճշմարտութեամբ:

Սեմ ևս ինչ ուրախութիւն քան զայս
ոչ ունիմ, զի յսեմ թէ իմ որդեակք
ճշմարտութեամբ գնան:

Սերելի, հաւատարիմ գործես զայդ, զոր
թէ առնիցես առ եղբարս՝ զոցն և առ
օտարս. որք վկայեցին քոյոյ սիրող առաջի
եկեղեցւոյ. որոց բարիս արարեալ յուրա-
կես արժանիս Եստուծոյ. զի վասն անուանն
ելին, և ոչ ինչ յուժեքէ առնուն ըզնթա-
նոսականացն:

Սեք այսուհետեւ պարտիմք ընդունել
զայնպիսին, զի գործակիցք լեցուք ծըշ-
մարտութեանն:

Վրեցի ինչ եկեղեցւոյն. այլ որ յառա-
ջադէմն ինոցանէ է՝ Վիտորէփէս, ոչ ըն-
դունի զմեզ:

Վասն այսորիկ եթէ եկից՝ յիշեցուցից
զգործս նորա զոր առնէ, բանիւք շարեք
շատիստութեան աշխատ առնէ զմեզ. և
ոչ այսորիւք շատացեալ, ոչ ինքն ընդունի
զեղբարս, և զայնոսիկ որ ընդունին՝ ար-
գելու. նա և յեկեղեցւոյ ևս հանէ:

Սերելի, մի լեցիս նմանօղ շարի՝ այլ
բարոյ. զի որ զբարին առնէ՝ յՄատուց
է. և որ զբարիս գործէ՝ նա ոչ ետես եր-
բէք զՄատուած:

Օ՛րհնեմարեայ վկայեալ է յամենեցունց,
և յեկեղեցւոյն և ի ճշմարտութեանէն, և
մեք վկայեմք. և դու գիտես՝ զի ճշմարիտ
է մեր վկայութիւնն:

Բազում ինչ ունէի գրել քեզ. այլ ոչ կամում քարտիսիւ եւ զեզով գրել. զի անոն ունիմ ի մտոյ իսկ տեսանել զքեզ, եւ բնական ի բերան խօսել:

Խաղաղութիւն ընդ քեզ: Աղջնի տան քեզ սիրելիք: Աղջնի տաջնի սիրելիաց մեկոյ իւրաքանչիւր յանուանէ:

Ելէ Համարակը իշխանը գրուած ձեր ի վեր. համարային գրուած յախանկէ եւ մեզ թագաւոր փառաց:

Արքայ Եւստորանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ ՅօՏանու. . (Է. Ժ. Ժ. 27):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս ասէ:

Բայց այժմ անձն իմ խռովակ է. եւ զի՞նչ ասացիք՝ եթէ Հայր արքեպիսկոպոս ի ժամանակէ աստի յայսմանէ. այլ վասն այնորիկ եկի ի ժամն յայս:

Հայր, փառաւորն զանուն քո: Եկն բարբառ յերկնից. եւ փառաւոր արարի, եւ զարձեալ փառաւոր արարից:

Եւ ժողովուրդն որ կայր եւ լսէր, ասէին՝ որոտումն լինել. կէսն ասէին, հրեշտակ խօսեցաւ ընդ նմա:

Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ. ո՛չ վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր:

Եւ ժամիկ դատատանն է աշխարհիս այնորիկ, այժմիկ իշխան աշխարհիս այնորիկ ընկեացի արտօքս. եւ ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ, զամենեւին ձգեցից առ իս: Չայս ասէր, նշանակեալ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ:

Պատասխանի ետ նմա ժողովուրդն, մեր լուսք յորինաց՝ եթէ Վրիստոսն յախտեան կայ. եւ դու զեմքդ ասես՝ եթէ պարտ է բարձրանալ որդւոյ մարդոյ. ով է այն որդին մարդոյ:

Եւ ցնտա Յիսուս. փոքր միւս եւս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է. զնացէք մինչդեռ զլոյսն ունիք, զի մի՛ խաւար ձեզ հասցէ. զի որ զնայ ի խաւարի, ո՛չ գիտէ յո՛ւ երթայ. մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք, հաւատացէք ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ եղեցիք:

Չայս խօսեցաւ Յիսուս, եւ չգրաւ թաքեալ ի նոցանէ:

Եւ այնպիսի նշանս արարեալ էր առաջն նոցա, եւ նոքա ո՛չ հաւատային ի նա. զի

լոյցի բանն Լսացեաց մարդարեւ՝ զոր ասացին. Տէր, ո՞ հաւատաց ի լուր մեր, եւ բազում Տեսան ո՛ւմ յայտնեցաւ:

Վասն այնորիկ ո՛չ կարէին հաւատալ, զի միւս անգամ ասէ Լսայի, թէ կուրացոյց զաշխարհ, եւ ապշեցոյց զսիրտս նոցա. զի մի՛ տեսցին աչքը, եւ մի՛ իմասցին սրտիւք, եւ դարձցին եւ բժշկեցից զնոսա:

Չայս ասաց Լսայի, զի ետես զփառան նորա, եւ խօսեցաւ վասն նորա:

Բայց սակայն եւ յիշխանաց անտի բազումք հաւատացին ի նա. այլ վասն փարիսեցւոցն ո՛չ յայտնէին, զի մի՛ ի ժողովրդէնէն կանխցին:

Վանդի սիրելցին զփառս մարդկան՝ առաւել քան զփառան Եստուծոյ:

Յերկնային աստիւն Եւստորան:

Արքայ Եւստորանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Խաղաղութի. . (Է. Ժ. Ժ. 33):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Այլ առակ լուարնք. այլ մի էր տանուէր՝ որ տնկեաց այգի, եւ ցանդով պատեաց զնա, եւ փորեաց ի նմա հընձան, եւ շինեաց աշտարակ. եւ ետ զնա ցմէակ, եւ զնայ ի տար աշխարհ:

Իրեւ մերձեցաւ. ժամանակ պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր առ մշական՝ առնուլ զպտուղս նորա. եւ կայեալ մշակացն զծառայս նորա, զոմն տանջեցին, զոմն սպանին, զոմն քարկոծեցին:

Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազումն քան զառաջնան, եւ արարին նոցա նոյնպէս: Եւ տոյց առաքեաց առ նոսա զորդի իւր, եւ ասէ. թէ երես ամաշխարհն յորդւոյ աստի իմնէ:

Իսկ մշակն իրեւ տեսն զորդին, ասն ընդ միտս. սա է ժառանգն. եկայք սպանցուք զսա, եւ կայցուք զծառանգութիւն սորա:

Եւ առեալ հանին զնա արտաքոյ քան զայգին, եւ սպանին:

Եւր յորժամ՝ եկեաց տեր այգւոյն, զի՞նչ արացէ մշակացն այնոցիկ:

Եւն զնա. զարսն չարաւ կորուսցէ, եւ զայգին տացէ այլոց մշակաց, որք տայցեն նմա զպտուղս ի ժամու իրեանց:

և զմի միայն զեղևանն՝ և զՏէր մեր Հիսուս Վրիստոս ուրացեալք։

Հիշեցուցանել ձեզ այսուհետեւ կամ է ինձ՝ որք զիտէրդ զամենայն, զի Կառուած մի անգամ փրկեաց զԺողովուրդն Ղազիպատոսէ՝ երկրորդ անգամ՝ զանհաւատսն կոորդս։

Եւ զՏրեշտակս որք ոչ պահեցին զեւրեանց իշխանութիւնն, այլ թողն զեւրեանց բնակութիւնն, ի դատաստանս մեծի աւուրն՝ մշտնջենաւոր կապանօք պահեաց ի խաւարի։

Որպէս Սողոմն և Գոմոր, և որք շուրջ գնդօք քաղաքքն, որք ըստ նմին օրինակի պոռնկեցան զհետ բնկերացն մարմնոց, կան առաջի օրինակ՝ զյաւիտենական Տրոյն բնկալեալ զդատաստան։

Եւ, Համարմէք իշխանք զգրուած մեր ի վեր. համարեցն զրուք յաւիտենից և մեզ թագաւոր փառաց։

Սրբոյ Եւեռարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հօհմանու. (ԺԷ. ԺԴ. 57. 44)։

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս։

Եւ Հիսուս աղաղակէր և առէր. որ հաւատայ յիս, ոչ հաւատայ յիս, այլ ՂԱՅՆ՝ որ առաքեացն զիս. և որ տեսանէ զիս, զայն տեսանէ՝ որ առաքեացն զիս։

Եւ լոյս յաշխարհ եկի, զի ամենայն որ հաւատայ յիս՝ ի խաւարի մի՛ մնացէ։

Եւ եթէ որ լուիցէ բանից իմաց և ոչ պահեցէ, եւ ոչ դատիմ զնա. քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ։

Որ ամարգէ զիս, և ոչ բնգունի զբանս իմ, գոյ՝ որ դատի. բանն զոր եւ խօսեցայ՝ նա դատի զնա յաւուրն յետնում. զի եւ յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ, այլ որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա եւ ինձ պատուէր՝ զենչ ասացից և զինչ խօսեցայց։

Եւ պիտեմ եթէ պատուէրն այն կեանքն յաւիտենականք. արդ զոր ենն խօսիմ, որպէս ասաց ինձ Հայրն, այնպէս խօսիմ։

Յերեկոյն առաջն Եւեռարան։

Սրբոյ Եւեռարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (ԺԷ. ԻԴ)։

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս։

Պարձեալ պատասխանի ետ Հիսուս, և ասէ ցնոսա առակօք։

Վմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն թագաւորի, որ արար հարսանիս որդւոյ իւրում։

Եւ առաքեաց զժառայս իւր կոչել ըզհարսիրեալսն ի հարսանիս, և ոչ կամեցան զալ։

Վարձեալ առաքեաց այլ ծառայս՝ և ասէ. ասացէք հրաւիրելոյն, ահա առիկ զճաշ իմ՝ պատրաստեցի. զուարակք իմ և պարարակք զենեալ են, և ամենայն ինչ պատրաստ է. եկայք ի հարսանիս։

Եւ նորա յուրացեալ՝ գնացին ոմն յազարակ իւր, և ոմն ի վաճառ իւր, և այլք կալսն զժառայս նորա՝ թշնամանեցին և սպանին։

Իսկ թագաւորն իրրեւ լուա՝ բարկացաւ, և առաքեաց զզօրս իւր, և սատակեաց զսպանօղմն զայնոսիկ, և զքաղաքն նոցա այրեաց։

Հայնժամ ասէ ցնառայս իւր. հարսանիս պատրաստ են, և հրաւիրեալքն չկն արժանի։

Եւ որ երթայք յանցս ճանապարհաց, և զորս միանգամ գտանիցէք՝ կոչեցէք ի հարսանիս։

Եւ ելեալ ծառայքն ի ճանապարհս, ժողովեցին զամենեւեան զոր և գտին՝ ըզաւրրս և զբարիս, և լցան հարսանիքն բաղմանով։

Եւ մտեալ թագաւորն հայել զբաղմակահագրն՝ ետես անդ այր մի՝ որ ոչ էր ըզգեցեալ հանդերձ հարսանեաց. և ասէ ցնաւնիք, զինորդ մտեր այսր, զի ոչ ունէիք հանդերձ հարսանեաց. և նա պատանձեցաւ։

Հայնժամ ասէ թագաւորն ցոպատաւորսն. կապեցէք զզօրս զոտս և զձեռս՝ և հանէք զղա ի խաւարն արտաքին, անդ եղեցի լալ և կրճել առամանց։

Օ՛ի բազումք են կոչեցեալք՝ և սակաւք ընտրեալք։

Եւ զի յառնեն մեռեալք, և Վարձոյ
գորակեաց ի մօրենսն, որպէս ասէ ըզ-
Տեառնէ Բարեկարգ Բարեկարգ, և զԲար-
եկարգ իստեալեաց, և զԲարեկարգ չափոյ-
լայ:

Եւ Բարեկարգ չէ մեռելոց՝ այլ կենդա-
նեաց, զի ամենեւին նմա կենդանի են:

Պատասխանի ետուն նմա ոմանք ի դրպ-
րայն՝ և ասեն, վարդապետ, բարեկարգ ասա-
ցիր:

Եւ ոչ ևս զի իշխեր հարցանել զնա և
ոչ ինչ:

Եւ ևս աս նոսա, զեւրոյ ասեն զԲարե-
կարգ ի թէ որդի է Գարթի. զի ինչն Գա-
րթի ասէ ի զկրտստեանց. ասաց Տէր զը-
Տէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մինչև և-
զից զԹ չամիս քո պատուանդան ոտից
քոց:

Իսկ արդ՝ եթէ Գարթի զնա Տէր կուէ,
զեւրոյ որդի նորա իցէ:

Եւ լու ի լու ամենայն ժողովրդեանն ա-
սէ ցառակերտան. զգոյշ լերուք ի դպրացն,
որ կամին պատմուհանք շրջել, և սիրեն
ողջոյն ի հրապարակս, և զնախաժողոս
ի-
ժողովուրդս, և զբարձրեցս յընթրիս: Որք
ուսեն դատնս այրեաց, և պատճառանք
յերկարեն զաղօթս. նորա ընկալցին աւելի
զատաստանս:

Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունն որք
արկանէին դուռս իւրեանց ի գանձանակն:

Ետես և զկին ոմն այրի աղքատ, որ էարկ
անդր երկուս լոմացս:

Եւ ասէ, արդարեւ ասեմ ձեզ, զի այրին
այն աղքատ աւելի էարկ քան զամենեւին:

Եւ ամենեւին նորա ի միմեկից իւրեանց ար-
կին յընձայն Բարեկարգ, բայց նա ի կա-
րօտութենէ իւրմէ զամենայն զկեանս իւր
զոր ունէր՝ էարկ:

Ճաշու Երբն. Եւ Որ Եւրոպայն. Յրմ. ԸԼԻԻ:

Եզրեցոյ զնա Տէր ի մարդոյ չարէ, և յառնէ անիրաւի
փրկեալ զնա Տէր կարգացի: Չայնի:

Եւ ի վաղեւ անդր իբրեւ եկն Եզրեկա-
պաս և Բարեկարգ՝ բազում երեսերի
սպասուք, և մօրն յառնան հանդերձ հա-
զարապետօրն և արամբ պատուաւորօր
քաղաքին, և հրամայեալ փետուրի՝ ածին
զՊօղոս:

Եւ ասէ փետուր. արքայ Եզրեկապաս, և
ամենայն արք որք ընդ ձեզ էք, տեսանէք
զսա. վասն սորա ամենայն ժողովք Հրեից
ամբաստան եղեն ինձ յառաջագէմ, և աստ
աղաղակէին թէ չէ պարտ դմա կեալ. բայց
ես ի վերայ հասի, թէ ոչ ինչ է դորա ար-
ժանի մահու գործեալ, և դորա ինքնին բո-
ղոր կալեալ առ քաջ արանցն, խորհեցայ
յղի:

Վասն որոյ ստուգութեամբ ինչ գրել
տեսան իմում ոչ ունիմ. վասն այնորիկ ա-
ծի զգա առաջի ձեր, և մանաւանդ առա-
ջի քո, արքայ Եզրեկապաս, որպէս զի վե-
րբարին քննեալ մարմացից ինչ գրել:

Վասն զի անպատեհ իմն թուի ինձ՝ տալ
տանել կապեալ մի, և ոչ ինչ վնաս գնը-
մանէ նշանակել:

Եւ Եզրեկապաս ասէ զՊօղոս, հրամայեալ
է քեզ վասն քո խօսել:

Հայնժամ Պօղոսի ձգեալ զձեռն՝ առնէր
պատասխանի. վասն ամենայն ամբաստա-
նութեան Հրեից զկենն, արքայ Եզրեկա-
պաս, համարիմ զանձն երանելի, զի քո ա-
ռաջի այսօր տալոց եմ պատասխանի. մա-
նանդ՝ զի գիտակ իսկ ես ամենայն կրօ-
նից և ինդրոց Հրեից, վասն որոյ աղաչեմ
երկայնամութեամբ լսել ինձ:

Վասն զի կենաց իմոց՝ որ ի մանկութենէ
ի սկզբանէ լեալ յազգի անդ իմում յա-
րուստագէմ, տեղեակ են ամենայն Հրեայք,
յառաջագոյն գիտեն ի յաղաւթ հետէ, եթէ
կամիցին վկայել, զի բոտ ճանարտագոյն կը-
րօնից օրինացն մերոց կեցեալ եմ փարի-
սելի:

Եւ արդ վասն յուսոյն առ հարսն եղե-
լոյ աւետեանց յԲարեկարգ՝ դատեալ կամ
յառնեն, յոր երկոտասան աղաւտօժին
մերոյ անպակաս զոսայց և զցերեկ պաշտեալ՝
սկն ունին հասանել. վասն որոյ յուսոյ ամ-

բատանիմ, արքայ, ի Հրէիցդ. զի՞նչ անհատութիւն ձեզ, եթէ Աստուած ըզմեռեալս յարուցանէ:

Եւ իսկ ինքնին պատշաճ համարէի, բզբաղում ինչ հակառակ անուանն Նիսուսի՝ Կազովիցոյ գործել. զոր և արարի իսկ յԱրուսաղէմ. և զբաղումն իւրորցն եւ բանտարկել առնէի, ի քահանայապետիցն առեալ զիշխանութիւն, և զսպանելոցն նոցա բերէի համար:

Եւ ըստ ամենայն ժողովրդոցն բաղում անգամ պատժեալ զնոսա, բռնադատէի հայոցն, առաւել ևս մոլորեալ ի վերայ նոցա, հալածէի մինչև յարտաբին քաղաքն:

Որովք գնացեալ ի՝ Կամանսոս՝ իշխանութեամբ և Տրամնոք քահանայապետիցն, զմիջաւորն ի ծանապարհի տեսի, արքայ, յերկնից առաւել քան զուստարութիւն արեգակն՝ ծագեալ զինեւ լոյս, և զնորք՝ որ ընդ իսն երթային. և յամենեցուն մեր անկանն յերկիր՝ լուս ձայն, որ ասեր ցիս Հերբայեցոց բարբառողն. Սաուդ՝ Սաուդ, զի՞ չաբաժես զես. խիտ է քեզ ընդդէմ խմանի արացել:

Եւ ես ասեմ. ո՞ ես Տէր: Եւ Տէր ասէ. ես եմ Նիսուս զոր դուն հալածես. այլ արի՛ և կաց ի վերայ սոից քոց. զի վասն այսորիկ երեւցայ քեզ՝ առնուլ զքեզ ի ձեռն պաշտօնեայ և վկայ որոց տեսերդ զիս, և որոց երեւցայց քեզ. փրկել զքեզ ի ժողովրդնէդ. և ի Տնթանտաց՝ յորս ես առաքելցից զքեզ. բանալ զայս նոցա, դարձուցանել ի խաւարէ ի լոյս, և իշխանութենէ սատանայի յԱստուած. առնուլ նոցա ըզլծողութիւն մեզաց և վիճակ ընդ սուրբն հաւատովքն՝ որ յիս:

Աւստի, արքայ Եգրիպպա, ոչ եղէ անհաւան երկնաւոր տեսնան. այլ նախ որոց ի՝ Կամանսոս և յԱրուսաղէմ էին՝ և ընդ ամենայն դաւառն Հրէաստանի և ի Տնթանտաց պատմեցի զղջանալ և դառնալ յԱստուած կենդանի. արժանի ապաշխարութեան գործս գործել:

Վասն այսորիկ Հրէից կալեալ զիս ի տաճարին, կամէին սպանանել. օգնութիւն հասեալ առ ի յԱստուծոյ, մինչև ցայսօր կացի վկայեալ փորձ և մեծի ոչ ինչ արտաքոյ ասել քան զոր մարգարէքն և Սով-

սէս խօսեցան զհանդերձելոցն լինելոյ. եթէ չարարելոց է Վրիստոն, եթէ առաջին իսարութենէ մեռելոց՝ լոյս պատմելոց է ժողովրդեանն և Տնթանտաց:

Եւ նորա զայս պատասխանի տուեալ, փեստոս ի ձայն մեծ ասէ. մոլիտ, Պօղէ. բաղում դպրութիւնք զքեզ ի մոլորութիւն դարձուցանեն:

Իսկ Պօղոս ասէ. ոչ մոլիմ, քաջդ փեստոս, այլ զցածութեան և զճշմարտութեան բանս բարբառեմ. գիտակ իսկ է այսոցիկ արքայ, ընդ որում համարձակեալդ խօսիմ. քանզի ծածկել ի քէն իմիք ի սոցանէ՝ չառնում յանձն. զի ոչ եթէ յանկեան ուրիշ գործեալ իցէ այս:

Հաւատաս, արքայ Եգրիպպա, մարգարէից. գիտեմ զի հաւատաս:

Եւ ասէ Եգրիպպա ցՊօղոս. փորձ իմն հաւանեցուցանես զիս լինել բրիստոնեայ:

Եւ Պօղոս ասէ. ինդրէի յԱստուծոյ՝ և փորձ և մեծաւ, ոչ միայն զքեզ՝ այլ զամենեանն ոյք լսեն ինձ այսօր՝ լինել այսպիսի՝ որպէս ես եմ, բաց ի կապանաց աստի:

Հոսն եկաց արքայն և դատաւորն և խերինիկէ, և որք ընդ նոսայն նստէին:

Եւ իբրեւ գնացին, խօսէին ընդ միմեանս և ասէին, թէ ոչ ինչ արժանի մահու կամ կապանաց գործէ այրս այս:

Իսկ Եգրիպպա ցՓեստոս ասէ. արձակել մարթ էր զայրս զայս՝ եթէ ոչ էր բողոքեալ ի կայսր:

Յուզայի առաքելոյն ի Պաթմոզիկեայց Առաքին Յովնոյն և ընթերցուածս. (Հէ. Բ. հէ. 8):

Ըստ նմին օրինակի և սորա իբրեւ քրնոլ զանդաշեալք՝ զմարմին պղծեն, ըզտէրութիւնս քամանչն, դիտուսն հայհոյեն:

Ուր Միքայէլ հրեշտակապետն՝ յորժամ բանասրկուն սատանայի վիճեալ տայր պատասխանի վասն Սովիստան մարմնոյ, ոչ ժպրհեցաւ. հայհոյութեանն դատաստանի հանդուրժել, այլ ասէ՝ սաստեցէ ի քեզ Տէր:

Իսկ սորա զոր ինչ ոչն իմանան՝ հայհոյեն. և զայլն եւս զոր բնութեամբ իբրեւ զանխօս անասուն գիտեն, ի նոսին սպաւանեցին:

Վայ է նոցա, զի ըստ ճանապարհին Վայենի գնացին, և ըստ մոլորութեանն Վաղամայ գեղեցեան գնեա վարձուց, և ըստ հաւառակութեանն Վորսայ կորեան:

Սորա են առեցեալք, շողմոզք, երթեալ գնեա ցանկութեանց իւրեանց: Ի սերս իւրեանց՝ խարդախութեամբ, լինին ընդ ձեզ ուրախակիցք, աներկիւղ զանձինս ճարակն:

Վմպք անջրգիք, հողմակոծեալք. ծառք պողակորոյք, անպտուղք, կրկնամուք, խլեալք արմատաքի. անաստ ալիք ծովու, որք միշտ փրփրեն զիւրեանց անձանցն դամբ. աստղք մուրք, որոց վիճ խաւարին յախտեանց պահալ է:

Սարգարէացաւ վասն նոցա և եօթնեւորդն Ղազմայ Կնոթք՝ և ասէ. ահաւասիկ եկն Տէր բխրովք սրբովք հրեշտակք, առնել դատաստան ըստ ամենայնի, և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն զործոց իւրեանց՝ զոր ամբարշտեցին, և վասն ամենայն խիստ բանից, զոր խօսեցան ըզնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք:

Եւէ. համարէք իշխարք զգրուս ձեր ի վեր. համարեցին զրուք յախտեանց և մացե թագաւոր փառաց:

Սրբոյ Եւեռարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հօհաննու. (ՀԼ. ԺԳ.):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Յառաջագոյն քան զսոնն զատկի գիտաց Հիսուս՝ թէ հասեալ է ժամ նորա՝ զի փոխեսցի յաշխարհէ աստի առ Հայր. սիրեաց զիւրան՝ որ յաշխարհի աստ են, իսպառ սիրեաց զնոսա:

Լա ի լինել ընթրեացն՝ սատանայի իսկ արկեալ էր ի սիրտ՝ զի մատնեսցէ զնա՝ Հուդա Սիմոնի Իսկարիօտացւոյ:

Պիտաց Հիսուս՝ զի ամենայն ինչ ետ Հայր ի ձեռս նորա, և թէ Ղաւտուծոյ ել՝ և առ Ըստուած երթայ. յառնէ յընթրեաց անտի և զնէ զհանգրծան, և առեալ զենջակ մի՝ սփածաւ. և ապա առեալ ջուր՝ եարկ ի կոնք, և սկսաւ լուանալ զոտ աշակերտացն, և սրբեր զենջակաւն՝ զոր ըսփածեալ էր:

Պայ առ Սիմոն Պետրոս. և նա ասէ ցնա. Տէր, դու զիմ զոտս լուանաս: Պա-

տասխանի ետ նմա Հիսուս և ասէ. զոր ինչ եսա զործեմ, դու այժմ ոչ գիտես, բայց ապա գիտասցիք:

Մտէ ցնա Պետրոս, ոչ լուացես զոտս իմ յախտեան: Պատասխանի ետ Հիսուս. եթէ ոչ լուացից զքեզ, ոչ ունիս ընդ իսման:

Մտէ ցնա Սիմոն Պետրոս. Տէր, մի միայն զոտս իմ, այլ և զձեռս և զգլուխ:

Մտէ ցնա Հիսուս. լուացելոյն չէ ինչ պիտոյ, բայց զի զոտն լուանայցէ. քանզի ամենեկն սուրբ է. և դուք սուրբ էք, այլ ոչ ամենեկին:

Զի գիտէր զայն՝ որ մատնեւոյն էր ըզնա, վասն այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեկին սուրբ էք:

Լա յորժամ լուաց զոտս նոցա, էառ զհանգրծան իւր՝ և դարձեալ բազմեցաւ, և ասէ ցնոսա. գիտէք զինչ արարից ձեզ:

Պաք կոչէր զիս Վարդապետ և Տէր, և բարոք առնէք. քանզի եմ իսկ:

Իսկ արդ եթէ ես լուացի զոտս ձեր՝ Տէրս և վարդապետս, և դուք պարտիք ըզմիմանց ոտս լուանալ. զի օրինակ մի ետու ձեզ, զի որպէս ես ձեզ արարի, և դուք առնի՞նք:

Յերեկոյն առաջին Եւեռարան:

Սրբոյ Եւեռարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Ստաճեոսի. (ՀԼ. ԻԴ. հէ. 15):

Վասն Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Յայնժամ զնացեալ փարիսեցիքն՝ առնին խորհուրդ զմաննէ, թէ որպէս զնիցեն նմա զորոգայթ բանիւք:

Լա առաքեն առ նա զաշակերտան իւրեանց հերովդիանոսօքն հանդերձ՝ և ասն. վարդապետ, գիտեմք զի ճմարիտ ես, և զճանապարհն Ըստուծոյ ճմարտութեամբ ուսուցանես, և ոչ է քեզ փոյթ զումբէ, և ոչ հայիս յերես մարդոյ, արդ ասսմեզ, զեանդ թուի քեզ, պարտ է հարկս տալ կայսեր թէ ոչ:

Պիտաց Հիսուս զխորամանկութիւնն նոցա, և ասէ. զի՞ փորձէք զիս, կեղծաւորք ցուցէք ինձ զդասէկան հարկին:

Լա նորա մատուցին նմա դահեկան մի և ասէ ցնոսաւ. ո՞ր է պատկերս այս կամ գիր:

Լսեն. կայսեր: Հայնժամ ասէ ցնոսաւ. երթայք՝ տոբ զկայսերն՝ կայսեր, և զԼստուծոյն՝ Լստուծոյ:

Իբրե լուան՝ զարմացան, և թողին ըզնա և գնացին:

Հայնժամ աւուր մատենան առ նա Սաղուկեցիքն, որք ասէին՝ թէ չիք յարութիւն. հարցին ցնա և ասեն. վարդապետ, Մովսէս ասաց. եթէ դք մեռցի անորդի, արասցէ զկին նորա եղբայր իւր, և յարուսցէ զաւակ եղբոր իւրում:

Լին առ մեզ եղբարք եօթն. առաջինն արար կին՝ և մեռաւ. և զի ոչ ունէր զաւակ, եթող զկինն իւր՝ եղբոր իւրում:

Վոյնակս և երկրորդն և երրորդն, մինչև յեօթներորդն. յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն:

Ըրդ ի յարութեանն՝ ո՞ր յեօթանցն և զեցի նա կին. զի ամենեքին կալան զնա կին:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ. մտորեալք, ոչ գիտէք զգիրս և ոչ ըզգործիս Լստուծոյ:

Չի ի յարութեանն ոչ կանայս առնեն և ոչ արանց լինին, այլ են իբրե զհրէշտակս յերկնս:

Իայց վասն յարութեան մեռելոց չիցէ՞ ընթերցեալ զասացեալսն ձեզ յԼստուծոյ. ես եմ Լստուած Բրաճամու, Լստուած Խաճակայ և Լստուած Հակովբայ. և չէ Լստուած՝ Լստուած մեռելոց, այլ կենդանեաց: Իբրե լուան ժողովուրդքն, զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա:

Իսկ փարիսեցիքն իբրե լուան եթէ պապանձեցոյց զսաղուկեցիսն, ժողովեցան ի միասին:

Լա եհարց մի ոմն ի նոցանէ զնա՝ փորձելով, և ասէ. վարդապետ, ո՞ր պատուիրան մեծ է յօրէնս:

Լա Հիսուս ասէ ցնա. սիրեցես զՏէր Լստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, և յամենայն անձնէ քումմէ, և յամենայն մտաց քոց. այս է մեծն և առաջին պատուիրանս. և երկրորդն՝ նման ամին, սիրեսցես զընկեր քո իբրե զանձն քո:

Հայս երկուս պատուիրանս ամենայն օրէնք և մարդարէք կախեալ կան:

Լա ի ժողովել փարիսեցոցն, եհարց ցընոսաւ Հիսուս և ասէ. զեանդ թոսի ձեզ վասն Վրիստոսի, ո՞ր որդի է: Լսեն ցնա. Վաւթի:

Լսէ ցնոսաւ Հիսուս. իսկ զեանդ Վաւթի՞ ճողովոյն կոչէ զնա Տէր, և ասէ. ասաց Տէր ցՏէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մինչև եղից զԹ շնամիս քո պատուանդանս ոտից քոց. իսկ եթէ Վաւթի՞ զնա Տէր կոչէ, զեանդ որդի նորա իցէ:

Լա ոչ որ կարէր տալ նմա պատասխանի բան մի, և ոչ իշխէր որ յայնժամ օրէ հարցանել զնա և ոչ ինչ:

Մեռեալսն իբրե զնա Տէր, և ասէ. ասաց Տէր ցՏէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մինչև եղից զԹ շնամիս քո պատուանդանս ոտից քոց:

Որոց Լստուարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի. (Մարկոսի. 3: 34, 35):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. մինչ ուսուցանէր ի տաճարին. զեանդ ասին զպիլքն, եթէ Վրիստոսն որդի Վաւթի է:

Լա ինքն Վաւթի՞ ճողովոյն սրբով ասէ. ասաց Տէր ցՏէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մինչև եղից զԹ շնամիս քո պատուանդանս ոտից քոց:

Ըրդ եթէ ինքն իսկ Վաւթի՞ զնա Տէր կոչէ՞ զեանդ իցէ որդի նորա: Լա բազում ժողովուրդ լսէր նմա քաղցրութեամբ:

Լա ասէր ուսուցանելով ի վարդապետութեան իւրում. զգոյշ լերուք ի զպրաց անտի՝ որք կամին ի հանդերձս երեւելի չըլել, զնախողջոյն խնդրել ի հրապարակս, և ըզնախաթոս ի ժողովուրդս, և զգահապալու իւրս յընթերս:

Որք ուսուն զուսնս այրեաց, պատճառանք յերկարեալ զաղօթս, զի աւելի ես զատաաւանսն ընկալցին:

Այլ Հիսուս ընդգէմ՝ զանձանակին, տեսանէր զեանդ ժողովուրդն արկանէր պրզինձ ի գանձանակն. և բազում մեծատունք արկին բազում ինչ:

Լին այլի մի՝ և ետրկ երկուս լումայս, որ է նաբարակիւս մի:

Երկիրք և երկիր անցցեն, և բանք իմ
ոչ անցանիցեն:

Չգոյշ լիութեան անձանց, գուցէ ծանրա-
նայցեն սիրտը ձեր շուայտութեամբ և ար-
բեցութեամբ և հոգովք աշխարհականօք. և
յանկարծակի հասանիցէ ի վերայ ձեր օրն
այն. զի իբրեւ զորոգայթ հասանիցէ ի վե-
րայ ամենեցուն որ բնակեալ են բնդ ամե-
նայն երեսս երկրի:

Երթան կացէք այտուհետեւ, յամենայն
ժամ աղօթաւ արարէք, զի արժանի լինի-
ջեք զերծանել յայնժամ ամենայնէ որ լինելոց
է, և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ:

Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր, և
զգիշերս երեալ աղաներ ի լերինն՝ որ կո-
չէր Զիթենեաց:

Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր բնդ
առաւօտս առ նա ի տաճարն՝ լսել ի նը-
մանէ:

Ճաշու Երկն. Որ արդարեւ թիւ 11, ձեռն 11

Տէր՝ լուր աղօթից իմաց, ունին զիբ խնդրուածաց իմաց
ճշմարտութեամբ քով և Օրհնեալ Տէր: Բարձր առնեմ:

Բնիկեցուածա ի Վարդանց Եւսեբիոց 1
(ՊԵՆ. ԻԶ):

Իբրեւ հրամայեցաւ մեզ նաեւ յԱտա-
լեա, տային զՊօղոս և զայլս ոմանս
կապեալս ի հարիւրապետ մի, որում անուն
էր Հուլիոս, Սերաստեան գնդին:

Եւ ելեալ ի նաւ մի Եղորմիւնտացի, որ
երթալոց էր ի կողմանս Բախացոց՝ գնա-
ցաք, էր բնդ մեզ Երիտաւրբոս Մակեդոն
Թեսալոնիկեցի:

Եւ ի վաղեւ անդր իջաք ի Սիդոն. և
մարդասիրութիւն ցուցեալ Հուլիոս առ Պօ-
ղոս, հրամայեաց առ բարեկամն երթալ՝
և զդարման գտանել:

Եւ անտի ելեալ՝ խոնարհապէս նաեւ ցար
ի Սիպրոս վասն հոգմոցն բնդդէմ լինելոց:

Հայնժամ բնդ մէջ ծովուն Սիւրիոյ և
Պամփիլիոյ նաեւալ՝ իջաք ի Սիւրա Լի-
կիացոց:

Եւ անդ գտեալ հարիւրապետն նաւ մի
Եղեքսանդրացի՝ որ երթալոց յԱտալեա, ե-
մոյճ զմեզ անդր:

Եւ ի բազում աւուրս ծանրանաւեալք՝
հաղիւ հասար առ Վնիդաւ. և ի չթողա-

ցուցանել զմեզ հոգմոցն, նաեւ ցար խոնար-
հապէս ի Սիւրա և Սաղմոնեա:

Նազիւ անցեալ առ նովա՝ եկաք ի տե-
զի ինչ՝ որ կոչէր զեղեցիկ նաւահանգիստ,
յոր հուպ էր քաղաքն Լասիայ:

Եւ իբրեւ բազում ժամանակք անցա-
նէին, և սխալ և սխալ նաւելոյն, և վա-
սն այն ինչ և սպառնցն անցանելոյ, տայր
խրատ Պօղոս, և ասէր ցնոսաւ. արք, տե-
սանեմ զի թշնամանօք և բազում վնասու
ոչ միայն բեռնիդ և նաւիդ, այլ և անձանց
մերոց լինելոց է նաւարկութիւնս:

Լսիկ հարիւրապետն նաւապետին և նա-
ւապետին առաւել անսայր, քան բանիցն
Պօղոսի:

Իբրեւ դժպտոնէ իմն թուր նաւահան-
գիստն առ ի ձմերիկ, բազումք խորհեցան գը-
նալ անտի. թերեւ կարացն հասանել ի-
փիւնիկէ, ձմերիկ ի նաւահանգստին Սիւ-
րացոց, որ հայեր բնդ հարաւակողմ և բնդ
աշխարհէն:

Եւ ի շնչել հարաւոյն՝ համարեցան ուր
գիմեալ էին հասանել, և եկեալ՝ մօտ ան-
ցանէին առ Սիւրա. և ոչ յետ բազում
ժամոց՝ անկաւ. զնովա հոգմն ուսուցիկ՝ որ
կոչի եւրակիկոն:

Բնդ յափշտակել նաւին և ի չհանդուր-
ժել բնդդէմ հոգմոցն, թոյլ տուեալ երթա-
յաք և գայաք. ի կղզի ինչ գիմեալ՝ որ կո-
չէր Սիւրա, հազիւ կարացաք բմբնել լղ-
մակոյն, զոր առեալ՝ յօգնականութիւն
կապէին բնդ նաւն: Երկուցեալք եթէ գո-
ցէ ի յորձանոսն անկանիցին, իջուցեալ
զառապատն՝ այնպէս երթային և գո-
ւին:

Եւ ի սաստկագոյն վտանալոյն մերոյ՝ ի-
վաղեւ անդր զկարասին բնկեցիկ առնէին,
և յերիւր աւուր բնդ իւրեանց ձեռն զգործին
նաւին բնկեցին:

Իբրեւ ոչ արեւ և ոչ աստղք երեւին ի-
բազում աւուրս, և ձմեռն ոչ սակաւ կայր
ի վերայ, ապա բառնայր ամենայն յոյս փրկ-
կութեան մերոյ:

Եւ զի բազում աւուրս նոթի էին, յայն-
ժամ Պօղոս կացեալ ի մէջ նոցա՝ ասէ.
պարտ էր ձեզ, ով արք, անսալ ինձ, և ոչ
եւանել ի Սիւրա. և շահել զփիւտս զայս և
զմեա:

Լա արդ խրատեմ՝ զձեզ քաջարեւել, զի փնտս անձին և ոչ միում ի ձէնձ լինիցի, բայց ի նաւէդ:

Վիանդի երեւցաւ ինձ յայտմ՝ զիշերի Տըբեշուակ Լստուծոյ՝ որոյ ևսն եմ և պաշտեմ զնա. և ասէ, մի երկնէր, Պօղէ, կայսեր ևս պարտ է քեզ յանդիման լինել, և ահա շնորհեալ է քեզ յԼստուծոյ զամենեւեան, որ են ընդ քեզ ի նաւիդ:

Վ ասն այտորիկ քաջալիւրացարուք, արք, զի հաւատամ յԼստուած՝ թէ այսպէս լինի՝ զոր օրինակ խօսեցաւ ընդ իս, բայց ի կղզի ինչ հասանէ մեզ անկանել:

Իբրեւ չորեքտասաներորդ զիշեր լինէր՝ մինչդեռ ծփեալք ի հանդրին անդունդս, ի մէջ զիշերին կարծէին նաւաւալքն եթէ հասեալ իցեն յաշխարհ ուրեք. և ընկեցեալ զգունտան՝ գտին զիրկա քսան. և սակաւ ինչ զաղարեալ՝ դարձեալ ընկեցին՝ և գտին զիրկա հնչեւտասան:

Օւշի հարեալ թէ գուցէ ի իսխտ ինչ տեղին անկանիցին, յետուստ կողմանէ ընկեցին խարխաւս չորս. ըզձանային այդուն լինելոյ:

Բայց նաւաւալքն խնդրէին փախել ի նաւէ անտի, և ինուցեալ զկուրն ի ծով անդրը՝ պատճառանօք՝ որպէս թէ յառաջոյ կողմանէ խարխաւս ձգելոյ իցեն, ասէ Պօղոս ցհարիւրապետն և ցգօրականն. եթէ ոչ զորս մնան ի նաւիս՝ դուք ապրել ոչ կարէք:

Հայնժամ՝ զօրականքն հատին զարս կրքն, և ի բաց ընկեցին:

Լա մինչդեռ այդն կամէր լինել, աղաչէր Պօղոս զամենեւեան՝ առնուլ կերակուր, առէ՛ այս չորեքտասաներորդ օր է՝ որում աւելն ունիր նօթիս կատարել, և չէ ինչ ճաշակեալ. վասն որոյ աղաչեմ զձեզ՝ ճաշակել կերակուր, զի այն իսկ վասն ձերոյ փրկութեան է. զի ոչ ուրուք ի ձէնձ մեզ մի ի գլխոյ կորեցէ:

Լա իբրեւ ասաց զայս, առեալ հաց՝ դոհացաւ զԼստուծոյ առաջն ամենեցուն, և բեկ և սկսաւ ուտել:

Լա քաջալիւրեցան ամենեքին, և նորս առին կերակուր:

Լա էար ամենայն հօգիք ի նաւին՝ երկերիւր եօթանասուն և վեց:

Իբրեւ յաղեցան կերակրովն, թեթեւացին զնաւն, թափեալ զգորեանն ի ծով:

Լա իբրեւ այդ եղև՝ զերկիրն ոչ ճանաչէին, բայց զգոյ մի նշմարէին, թէ ափն ծովուն իցէ, յոր խորհէին եթէ հնար ինչ իցէ՝ զերծուցանել զնաւն:

Լա զխարխաւսն հատեալ ընկեցին ի ծովն, թալացուցին զետանելիս թեոցն, և ի բաց առին զառագաստն, և ետուն հողմն յափն կոյս ծովուն:

Լսեալ ի տեղի մի երկծով՝ թիւրեցին զնաւն, և առաջն կողմն նաւին խրեալ անշարժ մնայր, և յետին կողմն քափէր ի բռնութենէն:

Լա զօրականացն խորհուրդ արարեալ՝ զի զկապեալսն սպանցեն, և զի մի որ լուղեցէ և փախիցէ:

Լա հարիւրապետն քանդի կամեցաւ ապրեցուցանել զՊօղոս, արդէլ գնոսա ի խորհրդոյն. հրամայեաց զի որք կարօղն իցեն լուղել՝ անկանիցին նախ և ի ցամաքն երանիցեն. և զայլսն՝ զորս խախտաւս և զորս յայլ ինչ կա՛հ ի նաւէ անտի. և այսպէս եղև ամենեցուն փրձանել յերկիր:

Լա ապրեալք՝ յայնժամ զիտացար եթէ՝ Մելիտինէ էր անուն կղզոյն: Բայց բարբառոսքն շնորհեցին ոչ սակաւ մարդաբուրութիւն մեզ. քանզի լուցին խարոյկ՝ և ընկալան զամենեւեան զմեզ, վասն անձրեւին որ ստիպէր և վասն ցրտոյն:

Լա ի ժողովել Պօղոսի խախ ինչ բազում՝ և ի գնել ի վերայ խարուկին, իժ մի ի ջերմութենէն ելեալ՝ կալաւ զձեռանէ նոսրա:

Լա իբրեւ տեսին բարբառոսքն կախեալ զգաղանն զձեռանէ նորա, ասէին ցրմիտանրս, ուրեմն սպանօղ է այրս այս, որ թէպէտ ապրեցաւ ի ծովէն, իրաւունքն ոչ ետուն կեալ:

Լա նորա թօթափեալ զգաղանն ի հուրն, եղև նմա չար և ոչ ինչ:

Լա նորա ակն ունէին նմա այնպոյ, կամ անկանելոյ և յանկարծակի մտանելոյ. իբրեւ շատ ակն կարեալ՝ և տեսանէին թէ ոչ ինչ փնտս եղև նմա, գարձեալ զարձուցին զբանս և ասէին, թէ աստուած ոմն է:

Լա շուրջ զտեղեւան զայնուիկ էին զիւզք զլիւսաւորի կղզոյն՝ որում անուն էր Պոպ-

ղեռս, որ էառ զմեզ յերաշխի գերիս աւուրս՝ և սիրով ընկալաւ:

Եւ եղև Տօրն Պոսղեայ ի ջերմն և յախտ թանչից Տիւնդամաւ դնել, առ որ մտեալ Պօղոս՝ և կացեալ յաղթմս՝ եղ ծուր և բժշկեաց զնա:

Իբրև այս եղև, այլ Տիւնդք որբ էին ի կղզւոյն՝ դային և բժշկէին. որբ և բազում պատուով պատուեցին զմեզ, և իբրև զնացաք, և տուն որ ինչ պէտք էին:

Եւ յետ երկց ամսոց ելաք ի նաւ մի Եղէքսանդրացի՝ որ ձմերեալ էր ի կղզւոյն, նշանաւորաւ Վիտակոբացոց:

Եւ իջեալ ի Սիրակուսաս՝ եղեաք անդ աւուրս երկուս. ուստի զնացեալ Տասաք ի Հռէգիօն:

Եւ յետ աւուր միոյ ի շնչել Տարաւոյն՝ երկօրեայք եկաք ի Պատիողուս, ուր և դասք եղարս, աղաչեցեալք ի նոցանէ լինել աւուրս եօթմն:

Եւ ապա ելաք ի Հռովմ. և անտի լուեալ եղբարց զմէնջ, ելին ընդ առաջ մեր մինչև յորդոստայն Եպիփեայ և երկին կրպակաց. զորս տեսեալ Պօղոսի՝ գոհացաւ զՄատուոյ և քաջալերեցաւ:

Եւ իբրև մտաք ի Հռովմ, Տրամպեցաւ Պօղոսի լինել առանձինն Տանդերձ զնոսոսրան՝ պահապանաւ իւրով:

Հուլայի առաքելոյն ի Վաթուղիկէայց թղթն է ընթերցուածս. (Հէ. Բ. հէ. 16):

Սորա են տրանջողք և շողմողք, երթեալք ըստ իւրանց անձանց ցանկութեանց, և բերանք նոցա զամբարտաւանս բարբառին. առնուն ակն երեսաց վասն օգտի:

Երև. Համարնէք իշխանք զգրուած ձեր ի վեր. համարնցն զրուշք յախտնից և մացե թագաւոր փառաց:

Սրոց Եւեռարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Հօհաննու. (Հէ. Ժ. Գ. հէ. 16):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս ասէ:

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ոչ է ծառայ մեծ քան զուր իւր, և ոչ առաքեալ մեծ քան զայն՝ որ առաքեացն զնա:

Եթէ զայս գիտէք, երանելի ևս էք ի թէ առնիցէք զայս:

Այլ վասն ամենեցուն ձեր ասեմ. զի ես գիտեմ զորս ընտրեցիք. այլ զի լցցի գիրն, թէ որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խաբէութիւն:

Հայրսմ Տեռէ իսկ ասեմ ձեզ մինչ ձև եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասցնեք թէ ես եմ:

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ընդունի զոր որ ես առաքեցից՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունի՝ ընդունի զայն որ առաքեացն զիս:

Չայս իբրև ասաց Հիսուս, խռովեցաւ յողի իւր, վկայեաց և ասէ. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոմն ի ձէնջ մատնեղոց է զիս:

Հայէին ընդ միմեանս աշակերտքն տաբակտեալք թէ զումն ապիցէ:

Եւ էր մի ոմն յաշակերտացն բազմեալ առ Հիսուսի, զոր սիրէրն Հիսուս. ակնարկէ նմա Սիմօն Պետրոս՝ հարցանել՝ ո՞ր իցէ վասն որոյ ասէն:

Եւ նա անկեալ զանջօքն Հիսուսի, ասէ ցնա. Տէր, ո՞վ է Պատասխանի ես Հիսուս և ասէ. այն է՝ որում ես թացից զպատառն և տաց:

Եւ թացեալ զպատառն՝ տայ Հուլայի Խակարիփոսացոյ, և յետ պատառոյն՝ ապա եմուտ ի նա սատանայ: Եւ ասէ ցնա Հիսուս. արդ որ զինչ առնելոցն ես՝ արա՛ վաղվադակի:

Եւ զայս ոչ որ իմացաւ ի բաղմականաց անտի՝ թէ առ ի՞նչ ասաց ցնա. զի ոմանք համարէին թէ՝ զի զարկին ունէր Հուդա, ասաց նմա Հիսուս, զնեան ինչ որ պիտոյ իցէ մեզ ի տոնիս, և կամ՝ զի աղքատաց ինչ տաց:

Իսկ նորա առեալ զպատառն՝ ել արտաքլս վաղվադակի, և էր գիշեր:

Երեկոյն առջին Եւեռարան:

Սրոց Եւեռարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հէ. Ի. Գ. 1):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Յայնժամ խոսեցաւ Հիսուս ընդ ժողովորդսն և ընդ աշակերտսն իւր և ասէ. յաթոռն Մովսիսի նստան զպիլքն և փարիսեցիք. զամենայն ինչ՝ զոր ասիցեն

ձեզ՝ արարէք և պահեցէք, բայց ըստ գործոցն նոցա մի՛ առնէք, զի ասէն և ո՛չ առնեն:

Ապա քննեալ ծանոնես և դժուարակիրս, և զնոն ի վերայ ուսոց մարդկան, և մատախ ի բրանց ո՛չ կամին շարժել ըզնոնս:

Եւ զամենայն գործս ի բրանց առնեն իւրոցս մարդկան. լայնեն զգրապանակս իւրեանց, և երկայնեն զըզանցս հանդերձից իւրեանց. սիրեն զյառաջագահս յրնթրիս և զնախաթոռս ի ժողովուրդս և զողջոյնս ի հրապարակս, և կօշիլ իմարդկանէ՝ ուրբի ուրբի:

Եւ զուր մի՛ զոր կօշէք վարդապետ, զի մի է ձեր ուսուցիչ, և ամենեքեան զուր եղբարք էք:

Եւ հայր մի՛ կօշէք ձեզ յերկրի, զի ձեր մի է Հայր՝ որ յերկինսն է:

Եւ մի՛ կօշեցիք ուսուցիչէք, զի ուսուցիչ ձեր՝ Բարիստոս է:

Եւ մեծն ի ձեռն՝ եղիցի ձեր սպասաւոր: Որ բարձրացուցանէ զանձն՝ խոնարհեացի, և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրացի:

Այն ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի փակէք զարքայութիւն երկնից առաջի մարդկան, զուր ո՛չ մտանէք, և որոց մտանեն՝ չտայք թող մտանէ:

Այն ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի ուտէք զտունս պրեաց, պատճառանօք երկարեալ զաղօթս, վասն զի աւելի դատաստան ընդունիցիք:

Այն ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի յաժիք ընդ ծով և ընդ ցամաք՝ առնել եկամուտ մի, և յորժամ լինիցի, առնէք զնա որդի զեհնի՝ կրկին ևս քան զձեզ:

Այն ձեզ, առաջնորդք կոյրք, զի ասէք՝ որ երդնու իտաճարն՝ չէ ինչ, բայց որ երդնու յոսկին որ իտաճարին է՝ արժան է:

Որոք և կոյրք, զեհն ձեռն է, ոսկին՝ եթէ տաճարն որ սրբէ գոսկին:

Եւ որ երդնու իսեղանն՝ չէ ինչ, բայց որ երդնու ի պատարագն որ ի վերայ նորա է՝ արժան է: Հիմարք և կոյրք, զեհն ձեռն է, պատարագն, եթէ սեղանն՝ որ սրբէ զպատարագն:

Իսկ արդ որ երդուաւ իսեղանն, երդնու ինա և յամենայն որ ի վերայ նորա է. և որ երդուաւ իտաճարն, երդնու ինա և իննակին նորա. և որ երդուաւ յերկինս, երդնու յաթոռն Եսաուծոյ և յայն որ նստին ի վերայ նորա:

Այն ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի տասանորդէք զանանուխ և զսամիթ և զհաման. և թողէք զձանր ծանր օրինացն՝ զդատաստան և զողորմութիւն և զհաւատս. զայս արժան էր առնել և զայն չթողու:

Առաջնորդք կոյրք, որ զմժղուկս քամէք և զուրտս կանէք:

Այն ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի սրբէք զարտաքին ըզբաժակին և զսկաւառակի, և ի ներքոյ լինն յափշտակութեամբ և անխառնութեամբ:

Փարիսեցի կոյր, սրբեալ նախ զներքին բաժակին և զսկաւառակին, զի լինիցի և արտաքինն նոցա սուրբ:

Այն ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի նման էք զերեզմանաց բրբրեց, որ արտաքոյ երկինս գեղեցիկք, և ի ներքոյ լինն ոսկեբօք մեռելոց և ամենայն պղծութեամբ:

Եղնապէս և զուր արտաքոյ երկիր մարդկան արգարք, և ներքոյ լին էք կեղծաւորութեամբ և անօրէնութեամբ:

Այն ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց, զի շինէք զչերիմս մարգարեից, և զարդարէք զգերեզմանս արգարոց, և ասէք, եթէ էաք յաւուրս հարցն մերոյ՝ ո՛չ հաղորդեալ արեան մարգարեիցն. ապա ուրեմն վկայէք զանձանց՝ եթէ որդիք էք այնոցիկ՝ որք կոտորէին զմարգարէսն. և զուր լցէք զամի հարցն ձերոց:

Օճք՝ ծնունդք ի ժից, զհանր փախնուցուք ի դատաստանէ զեհնին:

Ասն այգորիկ՝ ահաւասիկ ևս առաքեմ՝ առ ձեզ մարգարէս և իմաստունս և զպիլոս, և ի նոցանէ սպաննիցէք, և ի խաչ հանիցէք, և ի նոցանէ տանջիցէք ի ժողովուրդս ձեր, և հալածիցէք ի քաղաքէ ի քաղաք:

Արպէս զի եկեցէ ի վերայ ձեր ամենայն արիւն արդար հեղեալ յերկրի, յարեանէն Երեւի արդարոյ մինչև ցարինն Օգարա-

կայ որդւոյ (Գարաբեայ՝ զոր սպանէ՞ք ընդ մէջ տաճարին և սեղանոյ. ամէն ասեմ՝ ձեզ, եկեացէ այն ամենայն ի վերայ ազգիս այսորիկ:

Լըուսաղէմ, Լըուսաղէմ, որ կոտորէր զմարդարէս և քարկոծ առնէր զառաքնայն առ նա: Վանիցս անգամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր օրինակ ժողովէ հաւ դձագս իւր ընդ թեւովք, և ոչ կամեցարուք:

Եհա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ:

Բայց ասեմ ձեզ, թէ ոչ ես տեսնիցէք զիս յայսմ հետէ, մինչև ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յանուն Տեառն:

Մեծ. Աստուծոյ և Եկեղեցւոյ, Հարկարձի քո, Որդւոյ և Հօգեւոր
յոս. Տեղի Գր. Գրչեան, Արմատման Եկեալարան:

Արքայ Եկեալարանի (Յիսուսի Վրիստոսի) որ ըստ
Սարկոսի. (Հէ. Ժ. Գ.):

Ընդ Տեառն մերոյ (Յիսուսի Վրիստոսի)

Եւ յերանկէն նորա ի տաճարէ անտի, ասէ ցնա մի յաշակերտաց նորա. վարդապետ, տես որպիսի են քարերնքս, և որպիսի շինուածք:

Պատասխանի ետ նմա (Յիսուս և ասէ. տեսանես զայդ ամենայն շինուածս, ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ թողցի այդք քար ի քարի վերայ՝ որ ոչ քաւեցնցի:

Եւ մինչ նստեր նա ի լերինն Չիթենեաց յանդիման տաճարին, հարցանէին ցնա առաւմանն՝ Պետրոս և (Յակոբոս և (Յովհաննէս և Լւղրէաս. ասա մեզ՝ երբ լինիցի այդ, և զի՞նչ նշան է՝ յորժամ կատարելոց իցէ այդ ամենայն:

Պատասխանի ետ (Յիսուս և ասէ ցնոսա. զոչչէ կացէք, մի՛ դը զձեզ խորեցէ. զի բազումք եկեացեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ թէ ես եմ Վրիստոսն, և զբազումս մոլորեցուցեն:

Եւ յորժամ լսիցէք պատերազմունս, և համբաւս պատերազմաց՝ մի՛ խռովիցիք, զի պարտ է լինել. բայց չե՛ և կատարած:

Չի յարիցէ ազդ յազդի վերայ, և թագաւորութիւն ի թագաւորութեան վերայ. և եղիցին շարժմանք ի տեղիս տեղիս, սովք

և սրածութիւնք և խռովութիւնք. այլ այն ամենայն սկիզբն է երկանց:

Եւ զձեզ իսկ մատնեցեն յատենս, և ի ժողովուրդս տանջիցիք, և առաջի դատաւորաց և թագաւորաց կայցէք վասն իմ, ի վկայութիւն նոցա և ամենայն հեթանոսաց. բայց նախ պարտ է աւետարանիս քարոզել:

Եւ յորժամ տանիցին զձեզ մատնել, մի՛ յառաջագոյն հողայցէք, և մի՛ զմտաւածիցէք թէ զի՞նչ խօսիցիք. այլ որ ինչ տացի ձեզ ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք. զի ոչ դուք էք որ խօսիցիքն՝ այլ Հոգին սուրբ:

Մատնեցէ եղբայր զեղբայր ի մահ, և հայր՝ զորդի. և յարիցեն որդիք ի վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա:

Եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ. այլ որ համբերեցէն իսպառ՝ նա կեցցէ:

Եւ յորժամ տեսանիցէք զազմութիւն աւերածին՝ զի կայցէ ի տեղոյ՝ ուր շինէ արժան. որ ընթեռնուն ի միտ առցէ: Հայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ի լերինս. և որ ի վերայ տանեացն իցէ՝ մի՛ իջցէ ի տուն, և մի՛ մնացէ բառնալ ինչ ի տանէ իւրմէ:

Եւ որ յազարակին իցէ՝ մի՛ դարձցի յետուս առնուլ զձորձս իւր:

Բայց վայ իցէ յղեաց և ստնտուաց յաւուրս յայնոսիկ:

Հաղօթս կացէք՝ զի մի՛ ձմերանի լինիցի այն:

Եղիցին աւուրն այնորիկ նեղութեանց, որպիսի ոչ եղեն երբէք այնպիսիք ի սկըզբանէ արարածոց մինչև ցայժմ, և մի՛ այլ լիցին:

Եւ եթէ ոչ էր կարճեալ Եստուծոյ զաւուրս զայնոսիկ՝ վասն բնութիւն իւրոց, ոչ ապրէր ամենայն մարմին. այլ վասն բնութիւնցն՝ զորս բնութեաց՝ կարճեաց զաւուրս զայնոսիկ:

Հայնժամ եթէ որ ասիցէ ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ է Վրիստոսն կամ աւանիկ, մի՛ հաւատացէք:

Չի յարիցեն սուտ քրիստոսը և սուտ մարդարեք, և տացեն նշանս և արուեստս՝ առ ի մոլորեցուցանելոյ եթէ հնար ինչ ի-

ցէ՝ և զընտրեալսն: Բայց դուք զգոյշ եղե-
րուք, ահա ասիկ յառաջագոյն ասացի ձեզ
զամենայն:

Եւ յայնժամ յայնտիկ յետ նեղու-
թեանն այնորիկ՝ արեգակն խաւարեացի, և
լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր. և աստեղք երկ-
նից թօթափեցին, և զօրութիւնք յերկի-
նս շարժեցին:

Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ ե-
կեալ ամպովք, և զօրութեամբ և փառօք
բազմօք:

Եւ յայնժամ առաքեացէ գհրեշտակս իւր,
և ժողովեաց զընտրեալս իւր ի շորից հող-
մոց՝ ի ծաղից երկրի մինչև ի ծագս երկնից:

Բայց դուք ի թժեմոյ անտի ուսջեք զա-
ռակն. յորժամ տակաւ ոստըն նորա կակ-
զանայցեն, և տերև արձակիցի ի նմա, զի-
տեք թէ մերձ է ամառն. նոյնպէս և դուք
յորժամ տեսնիցէք զայս ամենայն եղեալ,
գիտասջիք՝ թէ մերձ է առ դուքս:

Եւ մէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ անցցէ ազգս
այս, մինչև այս ամենայն եղեցի:

Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ
ոչ անցանիցեն:

Եւ վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ
դք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկնս և ոչ
Որդի, բայց միայն Հայր:

Չզոյշ եղերուք, հսկեցէք և կացէք յա-
ղօթմ. զի ոչ գիտէք երբ ժամանակն իցէ:
Արպէս այր մի գնացեալ ի տար աշխարհ,
թողուցու զտուն իւր, և տացէ ծառայից
իւրոց իշխանութիւն, և իւրաքանչիւր քղ-
զործս իւր. և զոնսպանին պատուէր տալ-
ցէ՝ զի արթուն լինիցի:

Երբ արթուն կացէք, զի ոչ գիտէք երբ
տէր տանն զայցէ, յերեկորեայ, եթէ ի-
մեջ գիշերի, եթէ ի հաւաթօսի, եթէ ընդ
առաօտս. դուք եկեալ յանկարծակի՝ զը-
տանիցէ զձեզ ի քուն:

Բայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ՝
արթուն կացէք:

Արքայ Եւստորանիս Հիսուսի՝ Քրիստոսի՝ որ քստ
Ղազարուս. (Հ. Լ. Ի. Կ.):

Վասն ընթերցաց Տեառն մերոյ Հիսուսի՝ Քրիստոսի:

Մերձեցաւ տն բաղարջակերացն՝ որ
կոչէր պապա:

Եւ խնդրէին քահանայապետն և զպիլրք՝
թէ որպէս սպանանիցեն զնա, բայց երկնէին
ի ժողովրդենէ անտի:

Եպա եմուտ սատանայ ի Հուդա ի կո-
չեցեալն Իսկարիօթացի, որ էր ի թուոյ
երկոտասանիցն:

Չողաւ եղ բանս ընդ քահանայապետն
և ընդ զպիւրս և ընդ իշխանս ժողովրդեա-
նն, զի մասնեացէ զնա նոցա:

Եւ խնդացին, և խոտացան տալ նմա
արծաթ. և յանձն էառ, և խնդրէր պա-
րապ մասնել զնա նոցա՝ մեկուսի յամբօխն:

Եկն որ բաղարջակերացն, յորում օրէն
էր զենուղ զպատկն. և առաքեաց զՊետ-
րոս և զՀովհաննէս և ասէ. երթայք պատ-
րաստեցէք մեզ զզպատկն՝ զի կերիցուք:

Եւ նորա ասեն. ո՞ր կամիս զի պատրաս-
տեցուք:

Եւ ասէ ցնոսա. ահա իբրև մտանիցէք
ի քաղաքն, պատահեացէ ձեզ այր մի բար-
ձեալ սափոր ջրոյ. երթի՛՛ք զհետ նորա ի-
տունն յոր մտանիցէ, և ասասջիք ցրտա-
նուտէր տանն. Վարդապետ ասէ քեզ,
ո՞ր են վանքն իմ՝ յորում զպատկն ու-
տիցեմ՝ աշակերտօքս հանդերձ. և նա ցուց-
ցէ ձեզ վերնատուն մի անծ զարդարեալ,
և անդ պատրաստեալիք:

Եւ գնացեալ զտին որպէս և ասացն նո-
ցա, և պատրաստեցին զպատկն:

Եւ իբրև ժամ եղև՝ բազմեցաւ, և եր-
կոտասան առաքեալքն ընդ նմա:

Եւ ասէ ցնոսա. ցանկանալով ցանկա-
ցայ զայս պատեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչ չև
շարժարեալ իցեմ: Բայց ասեմ ձեզ, թէ
ոչ ևս կերպց իմանէ, մինչև լցցի յաբբա-
յութեան Կատուոյ:

Եւ ընկալեալ բաժակ՝ զոհացաւ և ասէ.
առէք զայդ և բաժանեցէք ի ձեզ:

Եւսմ ձեզ, թէ յայսմ հետէ ոչ արբից
ի բերոյ որթոյ, մինչև եկեացէ արքայութիւն
Կատուոյ:

Հարթթ՝ յուռն և կարգի անօրինականացն, յորութեան և Եւ-
ստորանացն Ե. Տ. Ե. Նիքիոսոս: Հայրք Գ. Բ. Որ յանկարծակի: Եւս-
տոս Եւստորան:

Լա առեալ Տաց՝ գոհացաւ, երեկ և ետ նոցա և ասէ. այս է մարմին իմ, որ վասն բազմաց տուեալ. դայս արաջիք առ իմոյ յիշատակի:

Կոյնալէս և զբաժանն յետ ընթրեացն էառ. և ասէ. այս բաժակ է նոր ուխտ իմով արեամբ վասն ձեր Տեղեկոյ:

Բայց աւատիկ ձեռն մատնել իմոյ ընդ իս ի սեղանս. և որդի մարդոյ բոտ սահմանելոյն երթայ, բայց վայ մարդոյն այնմիկ յոյր ձեռն մատնիցի:

Լա նորա սկսան խնդրել ընդ միմեանս, թէ ո՞վ է ի նոցանէ որ զայն գործելոց իցէ: Եւ եղև հակառակութիւն ի մէջ նոցա, թէ ո՞վ ի նոցանէ համարիցի մեծ:

Լա նա ասէ ցնտաւ. թաղաւորք աղագայ տիրեն նոցա, և որ իշխենն նոցա՝ բարերարք կոչին. այլ դուք ո՞չ այնպէս. այլ որ մեծն է ի ձեզ՝ եղեցի իբրև դերասերն, և առաջնորդն իբրև զապասաւորն:

Ո՞վ է մեծ, բաղմանք՝ եթէ սպասաւորն. ո՞չ ապաքէն բաղմանք. բայց ես եմ ի միջն ձերում իբրև զապասաւոր:

Լա դուք էք՝ որք ցանկ կայիք ընդ իս ի փորձութիւնս իմ. և ես ուխտեմ ձեզ՝ որպէս և Հայր իմ ուխտեաց ինձ զարբաւթութիւն. զե ուրիցէք և ըմպիցէք իսեղանս իմ՝ յարքայութեանն իմում, և նստիցիք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգ իւրայիկ:

Առաջ Ըրին. Գլ. Ինչո՞ւն է Սղո՞ւ, ձեռն:

Օրհնես անձն իմ զՏէր. օրհնեցից զՏէր ի կեանս իմ. առգնտ ասացից Բատուճոյ իմոյ՝ մինչև եմ ես: Օրհնես ցէք զՏէր: Վաղնս Արուստղեմ:

Ընթերցուածս ի Վարձոց Բարեկոյ:

(Վ. Լ. Ի. Գ. Գ. 17):

Եւ եղև յետ երկից աւուրց կոչել նմա զՀրեիցն գլխաւորս: Լա իբրև եկին, ասէ ցնտաւ. ես, արք եղբարք, ոչ ինչ հակառակ գործեալ ժողովողեան կամ կրօնիցն հայրենեաց, կապեալ Արուստղեմէ՝ մատնեցայ ի ձեռս Հռովմայեցոց:

Որք իբրև դատեցին զիս, կամեցան արձակել, վասն և ո՞չ մի ինչ քնաս մահու գտանելոյ յիս. իհակառակել Հրեիցն՝ հարկ

եղև բողոքել ի կայսր. իբր ո՞չ եթէ զազգէն իմնէ ունէի ինչ շարախօսել:

Վասն այսր պատճառանաց աղաչեցի զձեզ՝ տեսնել և խօսել. բանդի վասն յուսոյն Խաւարելի կամ ի շղթայս յայտարիկ:

Լա նորա ասն ցնաւ. մեք ո՞չ թուղթս ինչ վասն քո ընկալաք ի Հրեաստանէ, և ո՞չ եկեալ որ յեղբարց պատմեաց կամ խօսեցաւ ինչ վասն քո շարութիւն:

Բայց աղաչեմք ի քէն լսել թէ զե՞նչ խորհիցիս. զե վասն Տերձուածոյդ. այդորիկ յայտ խկ է մեզ, զե ամենայն ուրեք հակառակութիւն կրէ:

Դամ եղեալ նմա օր մի, եկին ի վանսն առ նա բազումք. որոց պատմէր վկայութեամբ զարքայութիւն Բատուճոյ, և հաւանեցուցանէր զնոսա վասն Հիսուսի՝ յօրինացն Մովսիսի և իմարդարեկից, յայդուէ մինչև ցերեկոց:

Լա ոմանք հաւանէին բանիցն, և կէսք Հատապային. և անմիաբանք լեալ միմեանց՝ արձակէին, յասնն Պողոսի բան մի, թէ բարոք խօսեցաւ. Հոգին սուրբ ի ձեռն Աստուծոյ մարդարեկի առ հարսն մեր, և ասէ. երթ առ ժողովուրդն և ասացես. լսելով լուիճիք՝ և մի իմանձիք, և տեսանելով տեսձիք՝ և մի տեսձիք:

Չի թանձրացաւ սիրտ ժողովողեանն այնորիկ, և ականջօք իւրեանց ծանր լուան, և զայս իւրեանց կախօցին, զե մի՝ երբէք տեսցն աչօք, և ականջօք լուիցեն, և սրբտիւք իմացին, և դարձցին և բժշկեցից զնոսա:

Լա արդ յայտնի լիցի ձեզ, զե հեթանոսաց առաքեցաւ. փրկութիւնս Բատուճոյ. նորին և լուիցեն:

Լա եղև զերկեամ մի բովանդակ իւրով վարձու. և ընդունէր զամենեանս որ մըտանէին առ նա. քարոզէր զարքայութիւնսն Բատուճոյ, և ուսուցանէր վասն Տեսարն Հիսուսի՝ Վրիստոսի անխախտ ամենայն համարձակութեամբ:

Սղո՞ւ Եղև:

Համարձաւ Բատուճոյ օրհնութեամբ, և Տէր մեր Հայրն փողոյ:

Յուդայի առաքելոյն ի Պաթուղիկայց թղթոյն է
ընթերցուածս. (41. Ը. 47. 17):

Իայց զուր, սիրելիք, յիշեցէք ըզկան-
խտաց բանս զառաքելոցն Տեառն մերոյ
Յիսուսի Վրիստոսի. զի ամէին ձեզ, եթէ
ի յետին ժամանակս եղիցին մարդք արհա-
մարհօղք, երթեալք բոս իւրեանց ամբա-
բըշտութեանցն ցանկութեանց. սորա են
նշաւակեալք շնչաւորք, որք զողին ոչ ու-
նիցին:

Ըստ մեք, սիրելիք, եղեցուք շննդ զան-
ձինս սրբութեամբն հաւատոց ի ռոյնս սուրբ-
կացցուք յաղօթս, պահել զանձինս սիրովն
Ըստուծոյ, ակն ունել ողորմութեան Տեա-
ռն մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի ի կեանսն
յախտեալանս:

Իւ ոմանց զատապարտելոց լինի՞նք կըշ-
տամբիւք, և զոմանս ապրեցուցանի՞նք յա-
փըշտակեալ ի հրոյ. և ոմանց ողորմանի՞նք
երկիրդե. զատել և զպատմուհանն որ ի-
մարմնոյն իցէ աղտեղեալ:

Իւ այժմ որ կարողն իցէ պահել զձեզ
անարատս և անբիծս, հաստատեալ առա-
ջն իւրոց փառաց աներկեանսն ցնծութեամբ,
միոյն Ըստուծոյ և փրկչին մերոյ Յիսուսի
Վրիստոսի Տեառն մերոյ՝ փառք, մեծու-
թիւն, զօրութիւն և իշխանութիւն՝ յա-
ռաջ քան զամենայն յախտեանս, և այժմ
և յամենայն յախտեանս. ամէն:

Եւ. Համբարձք իշխանք զբոնա ձեր ի վեր. համբարձցին զբոնք
յախտելոց, և մոցէ թապաւոր փառաց:

Որոյց Ըստապարտին Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Յօհաննու. (41. Ժ. 4. 31):

Ստանիշ Տեառն մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի

Եւ իրբե ել, ասէ Յիսուս. այժմ փա-
ռաւորեցաւ որդի մարդոյ, և Ըս-
տուած փառաւորեցաւ ի նմա:

Զի եթէ Ըստուած փառաւորեցաւ ի-
նմա, և Ըստուած փառաւորեցէ զնա յան-
ձին իւր. և վաղվադակի փառաւորեցէ
զնա:

Ողբեակք իմ, փոքր ինչ ժամանակ ընդ
ձեզ եմ. ինդրեցէք զնա. և որպէս ասա-
ցի ցշրեայնս, թէ ուր են երթամ՝ զուր
ոչ կարէք զալ, և արդ ձեզ ասեմ:

Պատուիրանն նոր տամ ձեզ, զի սիրի-
ցէք զմիմեանս. որպէս սիրեցի ես զձեզ,
զի և զուր սիրեալիք զմիմեանս:

Յայսմ զխտացեն ամենեքեան՝ եթէ իմ
աշակերտք էք, եթէ սիրեցէք զմիմեանս:

Ըսէ ցնա Սիմոն Պետրոս. Տէր, յով
երթաս: Պատասխանի ետ Յիսուս. ուր
են երթամ՝ զու ոչ կարեն այժմ զալ
զկնի իմ, բայց ապա եկեացես զկնի իմ:

Ըսէ ցնա Պետրոս. Տէր, ընդէր ոչ կա-
րեցեմ զալ այժմ զկնի քո. արդեն զան-
ձին իմ իսկ եղից ի վերայ քո:

Պատասխանի ետ Յիսուս. զանձն քո
զիցես ի վերայ իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ.
չե իցէ հաւու խօսեալ, մինչ զու երկցս
ուրացիս զնա:

Սի խոսեցցին սիրտք ձեր, այլ հաւա-
տացէք յԸստուած, և յիս հաւատացէք:
Իտան չօր իմոյ օթեանք բաղում են.
ասա թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, թէ
երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի:

Իւ եթէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ
տեղի, զարձեալ դամ և առնում զձեզ
առ իս. զի ուր են իցեմ, և զուր անդ
իցէք. և ուր երթամն՝ զիտիցէք, և ըզճա-
նապարհս զիտիցէք:

Ըսէ ցնա Թովմաս. Տէր, ոչ գիտեմք
յով երթաս, և զհանր զճանապարհս կա-
րացուք գիտիլ:

Ըսէ ցնա Յիսուս. Իս եմ ճանապարհն
և ճշմարտութիւն և կենք. ոչ որ զայ
առ չայր՝ եթէ ոչ ինե:

Եթէ զնա գիտիք, ապա և զչայր իմ
գիտեիք, և այսուհետե գիտաւի՞նք զնա, և
տեսէք զնա:

Ըսէ ցնա Փիլիպպոս. Տէր, ցոյց մեզ
զչայր՝ և շատ է մեզ:

Ըսէ ցնա Յիսուս. այստի ժամանակս
ընդ ձեզ եմ, և ոչ ծանեար զնա, Փիլիպ-
պէ. որ ետես զնա՝ ետես զչայրն. և զու
զիտիք ասեմ՝ եթէ ցոյց մեզ զչայր:

Ոչ հաւատաս եթէ ես ի չայր և չայր
յիս է. բանն զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ,
ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ չայրն
որ յիս բնակեալ է՝ նա զործէ զգործսն:

Հաւատայր ինձ՝ եթէ ես ի չայր և
չայր յիս. ապա թէ ոչ՝ գոնէ վասն զոր-
ծոցն հաւատացէք ինձ:

Լաւն ամէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւատայն յիս, զգործս զոր ես գործեմ, և նա գործեացէ, և մեծամեծս ես քան զնոյնս գործեացէ. զի ես առ Հայր երթամ:

Լա զոր ինչ խնդրիցեք յանուն իմ, աբարից զայն. զի փառաւորեացի Հայր յորդի:

Յեկեղիշն առ աշխ. Եւ տարան:

Արքայ Եւ տարան իս Յիսուսի Վրիտաւսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (21. ԻԿ):

Տէրն մեր Ալիսուս Վրիտաւս:

Եւ եկեալ արտաքս Յիսուս ի տաճարէն՝ զնայր, և մատան աշակերտքն յուցանել նմա զ:ինուածս տաճարին:

Լա նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսաւ տեսանէք զայդ ամենայն. ամէն ասեմ ձեզ, ոչ մնացէ այդր քար ի քարի վերայ որ ոչ բախտեցի:

Լա մինչդեռ նստեր ի լերինն Չիթենեաց, մատան առ նա աշակերտքն առանձինն և ասեն. ասս մեզ՝ երբ լինիցի այդ, և կամ զի՞նչ նշան իցէ քոյոյ զաւստեանն և վախճանի աշխարհիս:

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսաւ. զգնչ լերուք՝ դուցէ որ զձեզ խորիցէ. զի բազումք գայցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ թէ ես եմ Վրիտաւոսն, և զբազումս մոլորեցուցանիցեն:

Լսելոց էք պատերազմունս և համբաւս պատերազմաց. զգնչ լերուք՝ մի՛ խռովես՝ ջեք, զի պարտ է լինել այնմ ամենայնի, այլ չեւ է կատարած:

Յարիցէ ազդ յազդի վերայ, և թագաւորութիւն ի թագաւորութեան. և եղեցին սովք և սրածութիւնք և սասանութիւնք ի տեղիս տեղեւ. սակայն և այն ամենայն ըսկիցն է երկանց:

Յայնժամ մատնեցեն զձեզ ի նեղութիւն, և սպանանիցեն զձեզ. և եղիջէք ատեցեալք յամենայն ազգաց վասն անուան իմոյ:

Լա յայնժամ գայթակղեցեն բազումք, և զմիմեանս մատնեցեն և ստեցեն ըզմիմեանս. և բազում սուտ մարգարէք յաբիցեն, և զբազումս մոլորեցուցեն:

Լա վասն բազմանալոյ անօրէնութեանն՝ ցամաքեացի սէր բազմաց. բայց որ համբերեալն խալաւ, նա կեցցէ:

Լա քարղեացի աւետարանս արբայութեան ընդ ամենայն տիեզերս՝ ի վկայութիւն ամենայն չեթանոսաց, և ապա եկեցէ կատարած:

Լադ յորժամ տեսանիցէք զազմութիւն աւերածոյն, որ ասացեալն է ի ձեռն Աստիկի մարգարէի, զի կայցէ ի տեղոյն սրբութեան, որ ընթեռնուն՝ ի միտ առցէ:

Յայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ի լերինս, և որ ի տանիս կայցէ՝ մի՛ լիջցէ առնուլ ինչ տանէ իւրմէ. և որ յանդի իցէ՝ մի՛ դարձցի յետ առնուլ ըզձորձս իւր:

Բայց վնայ իցէ յղեաց և ստնտուաց յաւուրսն յայնտիկ:

Յաղթութւն կացէք՝ զի մի՛ լինիցի փախտան ձեք ձմերանի, և մի՛ ի շարաթութու: Չի եղեցի յայնժամ՝ նեղութիւն մեծ, որպիսի ոչ եղև իսկզբանէ արարածոց աշխարհի մինչև ցայժմ, և ոչ այլ լիցի:

Լա եթէ ոչ կարճէին աւուրքն այնորիկ, ոչ ապրէր ամենայն մարմին. բայց վասն բնորկոցն կարճեցին աւուրքն այնորիկ:

Յայնժամ թէ՛ք որ ասիցէ ձեզ՝ ահաւսիկ աստ է Վրիտաւոսն կամ անդ, մի՛ հաւատայցէք:

Չի յարիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ մարգարէք, և տայցեն նշանս մեծամեծս և արուեստս, մինչ մոլորեցուցանել՝ թէ Տրնար ինչ իցէ՝ և զընտրեալսն. ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ:

Եպա թէ ասիցեն ձեզ, ահաւսնիկ յանապատի է, մի՛ ելանիցէք. և եթէ ահա յշտեմարանս է, մի՛ հաւատայցէք:

Չի որպէս փայլալն՝ որ ելանէ յարեւելք և երեւի մինչև յարեւմուտս, այնպէս և ղեցի զալուստն որդւոյ մարդոյ:

Չի ուր գէշն իցէ, անգր ժողովեցին արծուք: Աղալաղակի յետ նեղութեան աւուրքն այնորիկ՝ արեգակն խաւարեացի, և լուսին ոչ տացէ զոյս իւր, և աստեղք անկցին յերկնից, և զբոլթիւնք երկնից շարժեցին:

Լա ապա երեւեցի նշան որդւոյ մարդոյ յերկնս, և յայնժամ կոծեցին ամենայն

ազդը երկրի և տեսնեն զորդի մարդոց և կեալ ի վերայ ամպոց երկնից զօրութեամբ և փառօք բազմօք:

Եւ առարկեցէ զՏրեւտակս իւր փողով մեծաւ, և ժողովեացն զընտրեալս նորա ի շորից հողմոց՝ ի ծագաց երկնից մինչև ի ծագս նոցա:

Ի թզենոյ անտի ուսարո՛ք դառակն. զի յորժամ նորա ոստըն կակդացցին և տերևն ցցուիցի, զիտէք թէ մերձ է ամառն:

Վոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք դայս ամենայն, գիտասձիք թէ մերձ է ի դուրս:

Եւ մէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ամենայն եղիցի:

Երկիրն և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի անցցեն:

Բացք փան աւուրն այնորիկ և ժամու՝ ոչ զը գիտէ, ոչ Տրեւտակը երկնից և ոչ որդի, բայց միայն Հայր:

Եւ որպէս աւուրքն Վոյի, այնպէս և զեցի գալուստն որդւոյ մարդոց:

Չի որպէս էին յաւուրան՝ որ յառաջ քան զԲՆՀԵԼՈՒՆ, ուտէին և ըմպէին, կանայս առնէին և արանց լինէին մինչև յօրըն՝ յորում եմուտ Վոյ ի տապանն, և ոչ գիտացին մինչև եկն Տրեւտակը և երարձ դամնեակին, այնպէս եղիցի և գալուստն որդւոյ մարդոց:

Հայնժամ թէ իցէ երկու յազարակի, մին առնուցու և միսն թողուցու. և եթէ երկու աղացցեն ի մի երկանս, մին առնուցու և միսն թողուցու:

Երթուն կացէք՝ զի ոչ գիտէք յորում ժամու Տէրն ձեր գայ:

Չայն գիտասձիք, եթէ գիտէր տանուտէր՝ յորում պահու զոգ գայ, հսկեր՝ և ոչ տայր ական հատանել զտանն իւրոյ:

Վասն այսորիկ և դուք եղերո՛ք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ ական ունիցեք՝ գայ որդի մարդոց:

Իսկ ո՛վ իցէ հաւատարիմ՝ ծառայ և ի մաստուն, զոր կացոյց տէր իւր ի վերայ ծառայից իւրոց՝ տալ նոցա կերակուր ի ժամու:

Երանի է ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտանիցէ արարեալ այնպէս. ամէն ասեմ ձեզ, զի ի վերայ ամենայն ընէց իւրոց կացուցէ գնա:

Եւս թէ ասիցէ ծառայն Հար ի սրտի իւրում, տէր իմ յամէ գգալ, և բախանիցի հարկանել զծառայակիցս իւր, և ուտիցէ և ըմպիցէ ընդ արբեցոյս, գայցէ տէր ծառային այնորիկ՝ յաւուր յորում ոչ ական ունիցի, և ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ, և կտրեցէ գնա ընդ մէջ, և զրաժին նորա ընդ կեղծաւորս գիցէ. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց:

Հայնժամ նմանեցի արքայութիւն երկնից տանն կուսանաց, որոց առեալ ըզպալտերս իւրեանց՝ եկն ընդառաջ փեսային և հարսին. հինգն ի նոցանէ յիմարք էին և հինգն իմաստունք:

Հիմարքն առին զպալտերսն, և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին:

Իսկ իմաստունքն առին ձէթ ամանօք ընդ լապտերս իւրեանց:

Եւ ի յամել փեսային, նիրհեցին ամենեքեան և ի քուն մտին:

Եւ ի մէջ գիշերի եղև բարբառ. ահա փեսայ գայ՝ արիք ընդառաջ նորա:

Հայնժամ յարեան ամենայն կուսանքն, և կազմեցին զպալտերս իւրեանց:

Եսն յիմարքն ցիմաստունսն. տուք մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի ահա շեջանին լապտերքս մեր:

Պատասխանի ետուն իմաստունքն և ասն. զուցէ ոչ իցէ մեզ և ձեզ բառական, այլ երթայք ի վաճառականս և գնեաձիք ձեզ:

Իրեւ նորա գնացին գնել՝ եկն փեսայն, և պատրաստքն մտին ընդ նմա ի հարսանիսն, և փակեցաւ դուռն:

Հետոյ գան և այլ կուսանքն և ասն, տէր, տէր՝ բաց մեզ:

Վա պատասխանի ետ և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ գիտեմ զձեզ:

Երթուն կացէք՝ զի ոչ գիտէք զօրն և ոչ զժամ:

Որպէս այր մի գնացեալ ի տար աշխարհ, կոչեաց զծառայս իւր՝ և ետ նոցա զինչս իւր:

Ումեմն ետ հինգ քանդար, և ումեմն երկուս, և ումեմն մի. իւրաքանչիւր ըստ իւրում կարի, և գնաց:

Չողաւ վաղվաղակի՝ որ էառ զհինգն, զորձեաց նոքօք և շահեցաւ այլ ևս հինգ:

Վրոյնպէս և որ զերկուսն՝ շահեցաւ այլ ևս երկուս:

Լսւ որ զմին էառ, զնաց փորեաց զերկիր և թարոյց զարծաթ տեսան իւրոյ:

Հետ բազում ժամանակի զայ տէր ծառայիցն այտցիկ, և առնէ համարս ի մէջ նոցա:

Լս մատուցեալ որ զհինգ քանքարն էառ, մատոյց այլ ևս հինգ քանքար՝ և ասէ. տէր, հինգ քանքար ետուր ցիս, արդ ահաւասիկ հինգ այլ ևս քանքար ի վերայ շահեցայ:

Ըսէ ցնա տէրն իւր. աշխու, ծառայ բարի և հաւատարիմ, որովհետեւ ի սակաւուդ հաւատարիմ ես, ի վերայ բազմաց կացուցից զքեզ. մուտ յորախոտիժիւն տեսունք:

Մատուցեալ և որոյ զերկուս քանքարն տեսալ էր, և ասէ. տէր, երկուս քանքարս ետուր ցիս, ահաւասիկ երկուս ևս այլ քանքարս՝ զոր ի վերայ շահեցայ:

Ըսէ ցնա տէրն իւր. աշխու, ծառայ բարի և հաւատարիմ, որովհետեւ ի սակաւուդ հաւատարիմ ես, ի վերայ բազմաց կացուցից զքեզ. մուտ յորախոտիժիւն տեսունք:

Մատուցեալ և որոյ զմի քանքարն տեսալ էր, և ասէ. տէր, զիտէի զի այր մի խիտ ես, հնձեա՝ զոր ոչ սերմանեցեր, և ժողովեա՝ ուստի ոչ ափուցեր, երկեայ՝ զբնացի և թաղուցի զքանքարս քո յերկրի. արդ աւասիկ քոյդ ցքեզ:

Պատասխանի ետ տէրն և ասէ ցնա. ծառայ շար և վատ, զիտէիր իմէ հնձեա՝ ուստի ոչ սերմանեցի, և ժողովեա՝ ուստի ոչ ափուցի. պարտ էր քեզ արկանել զարծաթը իմ ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տուտեօք պահանջէի զինն:

Ըրդ ասէք ի դմանէ զքանքարդ՝ և տուք այն՝ որ ունիցի զտասն քանքարն:

Չի ամենայնի՝ որ ունիցի՝ տացի և յաւելցի, և որ ոչն ունիցի՝ և զոր ունիցին՝ բարձցի ի նմանէ: Լս զծառայդ անպիտան հանեք ի խաւարն արտաքին. անդ եղեցի լալ և կրճել ատամանց:

Լս յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ փառք իւրովք՝ և ամենայն հրեշտակք ընդ նմա, յայնժամ նոցի յաթոռ փառաց իւրոց. և ժողովեցին առաջի նորա ամենայն

ազգք, և մեկնեցցէ զնոսա ի միմեանց, որպէս հովիւ զի մեկնէ զօգիս յայժեաց. և կացուցէ զօգիան ընդ աջմէ իւրմէ և զայժիսն ի ձախմէ:

Հայնժամ ասացէ թաղաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն իցեն. եկայք օրհնեալք շօր իմոյ, ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ արքայութիւնն ի սկզբանէ աշխարհի:

Չի քաղցեալ՝ և ետուք ինձ ուտել, ծառաւցի՝ և արբուցէք ինձ, օտար էի՝ և ժողովեցէք զես, մերկ և զգեցուցէք զես, հիւանդ էի՝ և տեսէք զես, ի բանտի էի՝ և եկիք առ իս:

Հայնժամ պատասխանի տացեն նմա արդաբքն և ասացեն. Տէր, երբ տեսաք ըզքեզ քաղցեալ և կերակրեցաք, կամ ծառաւցի՝ և արբուցաք, երբ տեսաք զքեզ օտար և ժողովեցաք, կամ մերկ և ըզգեցուցաք, երբ տեսաք զքեզ հիւանդ կամ ի բանտի, և եկաք առ քեզ:

Պատասխանի տացէ թաղաւորն և ասացէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ, որովհետեւ արարէք միում յեղբարցս այտցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարէք:

Հայնժամ ասացէ և ցայնոսիկ՝ որ ընդ աշկէն իցեն. երթայք յինէն, անիծեալք, ի հորն յախտնական, որ պատրաստեալ է աստանայի և հրեշտակաց նորա:

Չի քաղցեալ՝ և ոչ ետուք ինձ ուտել, ծառաւցի՝ և ոչ արբուցէք զես, օտար էի՝ և ոչ ժողովեցէք զես, մերկ էի՝ և ոչ ըզգեցուցէք զես, հիւանդ և ի բանտի՝ և ոչ տեսէք զես:

Հայնժամ պատասխանի տացեն և նօքա՝ և ասացեն. Տէր, երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ կամ ծառաւի կամ օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ ի բանտի, և ոչ պաշտեցաք զքեզ:

Հայնժամ պատասխանի տացէ նոցա և ասացէ. ամէն ասեմ ձեզ, որովհետեւ ոչ արարէք միում ի փոքրկանցս յայտցանէ, և ոչ ինձ արարէք:

Լս երթիցեն նորա ի տանջանսն յախտնական, և արդաբքն ի կեանսն յախտնականսն:

Լս եղև իբրև կատարեաց Հիսուս զամենայն զբանս զայսոսիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր, զիտէք, զի յետ երկուց աւուրց զա-

Ոչ թողից զձեզ որբս, դամ աս ձեզ,
փորր միւս ևս, և աշխարհս ոչ ևս տեսա-

ցին և որ եկբ Հռովմայեցիք, Հրեայք և եկբ նոցուն, Արեւացիք և Արարացիք, լսեմք խօսից նոցա իմեր լեզուս զմեծամեծս Աստուծոյ:

Աբանդանային ամենքեան զարմացեալք և ասէին ցովմեանս. զի ոչ կամիցի այս լինել:

Իւ կիսոցն ընդ խաղ արկեալ ասէին, եթէ քաղցուալից իցեն:

Հարուցեալ Պետրոս Հանգերձ մետասանիւքն, ամբարձ զձայն իւր և խօսեցաւ ընդ նոսա. արք Հրեաստանեայք, և որ բնակեալ էք Արքուստղէմ ամենքին, այս ձեզ յայտնի լիցի՝ և ունին զէք բանից իմոց. ոչ որպէս դուք կարծէք՝ թէ սորա արբեալ իցեն. զի զեռ երեք ժամք են աւուրաւ:

Այս է՝ որ ասացաւ ի ձեռն մարգարէին Հովկեայ. և եղիցի յետ այսորիկ յաւուրս յետինս, ասէ Աստուած, Հեղից յոգւոյ իմմէ իվերայ ամենայն մարմնոյ, և մարգարեացին ուսուրք ձեր և դստերք ձեր, և երիտասարդք ձեր տեսիլս տեսցեն, և ձերք ձեր երազովք յերազեցին. և իվերայ ծառայից իմոց և իվերայ աղանանց իմոց՝ յաւուրս յայնոսիկ Հեղից յոգւոյ իմմէ, և մարգարեացին:

Իւ տաց նշանս յերկինս իվեր, և նշանս յերկիր իխոնարճ, արիւն և հուր և մրբիկ ծխոյ. արեգակն զարձիցի իխաւար և լուսին յարիւն, մինչ չն եկեալ իցէ օր Տեառն մեծ և երեւելի:

Իւ եղիցին ամենայն որ կարդացէ զանուն Տեառն՝ կեցցէ:

ԱՂԵՐՄ ԵԻԹԱՂԱԸՅ,

Ամենայն իրիք յամենայն ուրիշ ժամանակ է. աճէ՝ զայ՝ հասանի յաստիս, և զարձեալ միասնեամբ անդրէն զաւարի:

Իայց յաղթեցն կարեաց միայն ամենայն յաղթէ, մի լինիւր անբարտաւան՝ յորժամ ի ցանկայի փառաւորութիւնս իցեն, և մի՛ գծուծ՝ յորժամ ի թշուառութիւն հասանիցիս. զի եթէ այսպէս զիշխան ունիցիս, արդար կշռի կենաց աշխարհին լինիցիս. քանզի ոչ ի պարզ, և ոչ ի յօգուածոյս՝ ի վնասակարութիւնս անկար, այլ ի բազումս և յանհաւերիս. և ի պէսպէս զանուութիւնս, և չիք օր՝ որ այնց մեծիմար լինիցի մեզ:

Ամենայն կարծեաց բարութեանց միանգամայն զիւրիցեաց յաշխարհի՝ և ի կենաց, և ի մեծութենէ, և միայն օգնական չարեաց՝ զանմոռութիւն զառ:

Իւ արդ՝ քանզի բազում վշտօք պատկեցար ով անձն՝ մի վշտաբեր յաշխատութիւնս, այլ համբեր յաշխատութիւնս՝ իրեն զառ ինչ անեալ զմառ. եթէ ոչ զոր կամի որ և խորհի՝ զայն ասնէ, այլ զոր ուն ինդրէ որ և փախչի՝ զայն կրէ. այլ աստուածն զէն սահմանն՝ ամենայն յաղթել խոսկայ:

Իայց ոմն, ասոց մեղ այսպէս. Պառետիկոս զլուի մի՛ եթէ յոյգ առ կենդանեօք, անյոյգ մեռանին. թէ այնպէս իցէ, պարտ է համբերել վշտաց. և ասնել աւագիտ նութեամբ կարեաց. զի ոչ որ և ինչ. և չէ ինչ ի կեանս երկրածնաց. և ուրիշ ի նմին հաստատութեան յիրաց մարդկան կայ. այլ իրեն զանել շրջի ամենայն և ընթառնայ. և արդ՝ ես թախծեալ մտօք ընդ այսր ամենայնի՝ զրեւմ անձամբ անձին իմում, և առ սնուծք հօր իմոյ զաւրում թշուառութիւնս իմ:

Այլ է ինձ յորժամ աճեմ զմառ. զիտփոխմունս. զամենայն ինչ մարդկոն՝ իրեն զմարդկան տեսանեմ. և մի միայն հաստատութիւնս յոյս թողի ինձ, զ՝ստուծոյ և եթէ մարգարեութիւնս:

Եթէ Աղբարութեամբ Տեառն լի՝ եղև երկիր. և բանիս Տեառն երկրք հաստատեցան. և հորում բերանոյ նորա ամենայն զորութիւնք արգար:

Արդ իւ հաւարանիս Հիսուսի՝ Վրիստոսի՝ որ ըստ Հոհմանու. (Հ. Ժ. Կ. 25),

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Քայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզս եմ. իսկ միսիթարինն Հողին սուրբ՝ զոր առարեացէ Հայր յանուն իմ, նա ուսուցէ ձեզ զամենայն, և յիշցուցէ ձեզ զամենայն որ ինչ ասացի ձեզ:

Խաղաղութիւն թողում ձեզ, բոխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խաղաղեցին սիրոր ձեր, և մի զանգիտեցնին:

Ի ուսյք զի ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ և զամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ եթէ ես առ Հայր երթամ, զի Հայր իմ մեծ է քան զիս:

Իւ այժմ ասացի ձեզ մինչ չն եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատաստեմք:

Այլ ես այլ շատ խօսեցայ ընդ ձեզ. զայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ. այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ զՀայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայրն՝ այնպէս առնեմ. օն արիք գնասցուք աստի:

Արարացեայ ինքն լեւիտէական է. Իսկ յորժամ պատարագեմ հասանի յայն տեղին յորում ասէ՝ Առե՛ք ինքե՛ս և Անքե՛ք ի մեռե՛լ:

Վերիտոսի, և աղաչեմք զքեզ բոլորով սրբաբնի, նայեաց ի մեզ քաղցրութեամբ, և յիշեալ գիտութեամբ և ողորմութեամբ զապախնեալքս ի քեզ, զտառապեալքս և ըզզատապարտեալքս, և դարձօ՝ զգերութիւն ողոյց մերոց բմբռնելոց ի բանաբերութեն, և կանգնեալ զանկեալքս և զկործանեալքս:

Եղալեմք զքեզ, մարդասէր Տէր, զեթեպետ և մեղաք, սակայն ի քեզ անկաք յարգանդէ աւագանին, և դու ես Մատուած մեր, մի թողուր զմեզ ի ձեռաց քոց, զեպակասեցան յունայնութեան աւուրք մեր, և եղեաք նախատինք թշնամաց, և ծագր և այսին ատելեաց մերոց:

Եւ յուսալով յողորմութիւն քո՝ որ յաւուրս յայսմիկ եղև, հայցեմք ի քէն, բաց մեզ զդուռն ողորմութեան քո, և սրբեալ զմեզ ի զաղտնեաց մեղաց մերոց:

Տես զխոնարհութիւն ծառայից քոց, և թող մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ, զգիտութեան և զանգիտութեան:

Հնորհեալ զբաւութիւն ժողովրդեան քո, և մարբեալ զամենեան զօրութեամբ Հոգւոյդ սրբոյ:

Փրկեալ զմեզ ի բռնութենէ թշնամոյն, և ամբացո՞ զկեանս մեր ի չարահասր հաղթից բանաբերութիւն:

Հրեշտակի խաղաղութեան յանձն արա՞լ զմեզ, որ յառաջ քան զհայցելն՝ զպէտս մեր պատրաստես:

Երժանացո՞ զմեզ նախ քան զվախճանն մեր՝ դառնալ առ քեզ խոտոտվանութեամբ և ապաշխարութեամբ:

Տաճարացո՞ զամենեան յրեզունելութիւն Հոգւոյդ սրբոյ, ընդ սրբոց առաքելոցն, և ընդ նոսին զբեալ զանաւանս մեր ի զպարութիւն կենաց:

Դողովեալ զամենեան զմեզ յարքայութեան բում ի վերինդ սինոն, յերկնային և ի բարձրագոյն վերնատանդ: Եւ ի քո է ողորմութիւն, և քեզ փառս վերառաքեսցուք և միաձնի քո Որդւոյ և սուրբ Հոգւոյդ. այժմ՝ և միշտ և յախտեանս յախտենից. ամեն:

Եւ այս Եղբայրս, և Սփռնի՛ տէ՛ր, զպի՛րք՝ եւ ընդ Հոգւոյդ սրբոյ, Սրբոյ, Սուրբոյ եղբայր, զպի՛րք՝ Սփռնի՛ տէ՛ր, Երբն, Բիւսայր եղբայրս, Եւ այս Եղբայրս, Եւ այս Եղբայրս (որպէս ի վերջոյ):

Տէր մեր Հիսուս Վերիտոս՝ որ ըզքո խաղաղութիւնդ Հնորհեցեր սրբոց քոց առաքելոցն՝ փշմամբ քո խնոսա, և ըզՀոգիդ սուրբ յայտնապէս այսօր պարգեւեցեր նոցա: Ար եկեալ ի Հօրէ բնակեցաւ ի նոսա, և զօրամութիւն նոցա փարատեաց, և հրեղէն լեղուք՝ ի լեզուս նոցա հանգուցեալ, երաց զբերանս նոցա խօսել յամենայն լեզուս:

Եւ զամենայն մարդիկ՝ որ յաշտարակէն բաժանեալ էին ի բազմաստուած մոլորութիւնս, միաւորեաց ի մի աստուածգիտութիւն ճշմարիտ երեքանձնական զօրութեանը. յամենայն լեզուս զմի Մատուած փառաւորել ուսոյց աւետարանին քարոզութեամբ ընդ ամենայն տիեզերս, և նմին միայնոյ Մատուած զժու՛նր խոնարհեցուցանել, որպէս երբե հաղաքեն նորաձնեալք յայսմ աւուր մկրտութեամբ:

Ընդ որս և մեր նովին Հոգւով լուսաւորեալք՝ հաւատով զժու՛նր խոնարհեցուցանեմք ամենասուրբ Երրորդութեանդ, և աղաչեմք միաբան ժողովեալքս:

Եւ յիս յիս յանարժանս, որ զաղօթս ժողովրդեանս՝ քեզ մատուցանեմ առաջի սրբոյ սեղանոյ քո:

Եւ այ, Տէր, զեմ մեղաւորիս շրթունս, որպէս զերանելի առաքելոյն, և լցո՞ զմեզ հոգւովդ քո սրբով՝ հաղորդել ամենայն Հնորհաց ի քէն տուելոց՝ ընտրելոց քոց: Եւ մի վասն բազում մեղաց իմոց արգելցես զողորմութիւն քո ի մէնձ, որ յուսով կամք առաջի քո, և հայցեմք յանրաւ գիտութեանէդ:

Երժանի արա՞ զծառայքս քո աստուածային պարգեւացդ, իմաստութեան և հանձարոյ, խորհրդոյ և զօրութեան, գիտութեան և աստուածապաշտութեան, և հոգւով երկիւղե քո լցո՞ զմիտս մեր, և սիրտ սուրբ՝ և հոգի ուղիղ՝ և միտս մաքուրս նորոգեալ ի մեզ, մարդասէր:

Ար նաեւ իցո՞ նաւահանգիտս եւ, ուղղեալ զդնացս մեր Հոգւովդ քո սրբով՝ ի ճանապարհս ամբիձս, խորհել միշտ յօրէնս քո, և պահել զպատուիրանս քո, և առնել ըզհրամանս քո, և քարոզել զբանս քո: Արա՞

տարեալ ի բարի զաղօթս և զինդրուածս մեր:

Ար զախտացեալ բնութիւնս մեր՝ յանախտ աստուածութիւնդ քո միացուցեր, և նովին կարեաց մերոց կցորդեցար, և զախտս մեր բժշկեցեր:

Լուր մեզ, Լստուած փրկիչ մեր, և խոնարհեցի՛ր զունկն քո յերկրպարութիւն ժողովեցոյ ի սուրբ եկեղեցի՝ քո՛ ըստ նմանութեան բնորեցոյ քոց ի սուրբ վերնատանն:

Արեան զմեզ յամենայն պղծութենէ մեզաց՝ և առաքեալ զՀոգիդ սուրբ ի միաբան հաստացեալքս, զի բնակեցի ի մեզ՝ և լուսաւորեցե՛ղ զմիտս մեր լուսով աստուած-գիտութեան, և առաջնորդեցե՛ղ մեզ ամենայն ճշմարտութեամբ ի պահպանութիւն պատուիրանաց քոց, և օրէնսդէտ արասցէ՛ աստուածային կտակարանացն, զոր խօսեցան մարդարեք և առաքեալք և վարդապետք՝ ի ձեռն Հոգւոյն սրբոյ, զոր ուսուցէ՛ մեզ և զօրացուցէ՛ առնել զամենայն:

Վղաւմ՝ զքեզ, և պաղատիմ՝ առ քեզ, զի հայեցես հաշտութեամբ ի ժողովուրդս քո՛ ի զիսն սուրբ արեան քո՛ մի՛ վասն բազում յանցանացն իմոց՝ անտես առնել զհայեցուածս սոցա, զի քո են փրկեալք, և առ քեզ զձեռս ամբառնան, և խնդրեն զհաշտութիւն:

Վրդ բնկալ զծնրադրութիւն մաղթանաց սոցա՝ որպէս գնոր լուսաւորելոցն, և զհամբարձումն ձեռաց սոցա՝ որպէս ըզպատարագ երեկոյի, և զաղօթս սոցա՝ որպէս զետունկ անոյշ՝ առաջն բարերար Տէրութեան քո, և ընդ հովանեալ թեւոց քոց ծածկեալ զսոսա՝ պահելով յերեւելի և յաներեւոյթ թշնամաց:

Արպէս զի անարատ բրիստոնեութեամբ կեցեալ յայսմ աշխարհիս, արժանի լիցուք երկնային կենացդ ընդ ամենայն սուրբս քո՛ և զոհանալով փառաւորեցուք զքեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ՝ այլ ժբմ՝ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտեանից ամեն:

Ապա Որդի Աստուծոյ, Յաւարտանն՝ Երկրի, Որ Է Մէջը Բնութեան
Ձերնի՛ Ամեն, հաճե՛ք ձեռք (որպէս ի վերայ):

Որ ետդ Տէր զօրութեանց Լստուած ճշմարիտ, աղբիւր լուսոյ և կենաց՝ բղինեալ անբննարար ի Հօրէ, հրաշագործ սուրբ Հոգիդ, զոր խոստացու սրբոց առաքելոցն՝ Վրիստոս Լստուած մեր՝ որ մահուամբ զկապանս մահու ելոյ՛ծ, և զսկիզբն մեզաց փակեաց ի հուրն անշէջ և ի խառնարն արտաքին՝ անոյժ կապանօք, անդ ամրափակեալ զպիղծ վիշապն իւրոյ ապստամբ զօրութեամբն, և զարգեկեալսն ի նմա՝ զորդիսն որ յՎղամայ՝ զնշխեցեալսն վերածեաց ի գժոխոց իւրով առլութեամբ:

Լս վերացեալ առ Հայր՝ հանդերձ մերով բնութեամբս, և ի լուսն ամենայն բարեաց և ի կատարումն ամենայն խորհրդոց՝ զքեզ նորոգող և կենդանարար սուրբ Հօգիդ՝ առաքեաց միսիթարիչ տրտմեցեցոյն:

Ար խոնարհեցար Լստուած յԼստուծոյ Հօրէ, և եկիր ի վերնատունն՝ անտանելից երկնից, և լցեր անձառելի խնդութեամբ և շնորհօք դքո բնորեալսն՝ զորս առաքելցեր քարոզ բանին կենաց ընդ ամենայն երկիր:

Աքք լցին զտիեզերս ամենայն զիտութեամբ քո, Տէր, և ծանուցին զմի Լստուածութիւնդ ամենայն աշխարհի, բառնալով զկեռց անտի պաշտամունս:

Ծնան սուրբ առաքանան զհեթանոսս յորդեգրութիւն Հօրդ երկնաւորի, և արարին զամենեանս երկրպագուս ամենասուրբ Արորդութեանդ:

Համենայն տեղեւ կղին հիմունս սրբոյ եկեղեցւոյ, և ուղղեցին տեղան փառաց քոց, յորմէ կերակրեցին անմահական խորհրդումն զամենայն հաստացեալս ի քեզ:

Օ երկիրա՛ երկին արարեալ, երկնայնոցն զերկրայինս դասակցեցին:

Լս արդ, Տէր Լստուած մեր ողորմած և մարդասէր, բնկալ զպաղատանս մեր զոր հայեցմբ ի քէն, և հանդո գնդին ննջեցեաց մերոց՝ որք և լուսաւորեալք հոգեոր ծննդեամբ՝ բրիստոնեայ անուան արժանաւորեցան, և աստուածային մարմնոյ և արեանն հաղորդեալք՝ հաւատով և ուղիւ զաւանդութեամբ փոխեցան յաշխարհս՝ զորոց և զյիշատակն կատարեցար այսօր

յուսով փրկական պատարագիս՝ իմեծի աւուր երևանս քո:

Տէր ամենակալ, Մատուած մահկանացուաց և անմահից՝ արարիչ ամենայնի, և Տէր կենաց և մահու, և խնամիչ մարմնոյ, և ի հանդերձելումն յոյս ամենայն ծագաց երկրի, որ ի վերջնում աւուր տօնին մեծի պնտեկոստէիս զուարճացուցեր փառաւոր զալստեամբ քո ի վերնատունն զժողովեալսն յանուն քո, լուր և այժմ՝ ձայնի աղաչանաց մերոց, և յիշեալ գառաջագոյն նրն-նցեալսն՝ զհարս մեր և զեղբարս, և հանգստի տեղով լուսոյ ի խորանս սրբոց քոց:

{Իշեալ զաղօթս և զպաղատանս նոցա, և զխոստովանութիւնն որ ի կեանս և ի վախճանին, և թողութիւն շնորհեալ ամենայն յանցանաց նոցա. և արժանացո՞ղ զամենեանս սպասել հատուցման հանգերձեալ բարեացն և փառաց, զոր պատրաստեցեր սիրելեաց քոց, և ընդ նոսին օրհնել զամենասուրբ զկրօնորդութիւնդ:

Լու մեզ ժողովեցոց յանուն քո ի տաճար սուրբ քո՝ երկրպագուացս և տօնողացս զօր ամենակեցոց զալստեան քո, շնորհեալ զերկնային զխաղաղութիւնդ՝ և զնորոգումն հոգւոց և մարմնոց ի հնութեանն մեզաց, ծնանել վերստին ապաշխարութեամբ՝ և արտասուօք. և զօրացո՞ղ զամենեանս զգաստութեամբ և արդարութեամբ ընդ սրբոց առաքելոցն՝ ի բնակութիւն քեզ, զի մի լեցի ի մեզ տեղի և մուտ չարի:

Արեւա զլեթունս և զլեզուս ծառայից քոց՝ լեզուօքն հրեղինօք, զի հոգեւոր օրհնութեամբ արժանի լեցուք ընդ հոգեղէնսն երդել և սաղմոս ասել, և աղօթել յամենայն ժամ, սուրբ սրբու և խոնարհ հոգւով՝ զբանաւոր պաշտօնս քեզ մատուցանել, և ի խորոց սրտե արտասուալից պաղատանօք՝ խնդրել ի քէն զքաւութիւն:

Լու զամենայն զկեանս մեր ամրացո՞ղ և պարսպեալ պահես երկիւղեւ քո ի չար խորհրդոց, ի բանից և ի գործոց:

Լու արժանի արա զմեզ կեալ ի հաճոյս քո, և ըստ կամաց քոց կատարել զբնութեացս մեր ճշմարիտ խոստովանութեամբ, և ջերմեանդ զղմամբ, փրկական խորհրդոյն հաղորդութեամբ, քահանայական յուզարկմամբ, նուիրօք և պատարագօք յիշա-

տակել առաջի սրբոյ սեղանոյ քոյ հանապազ:

Լու առաջի քո անկեալ աղաչեմք, մարդասէր սուրբ Հոգիդ, զի և զհոգւոց մերոց գնացս ի մարմնական կենցաղս պահեսցես աներկիւղ անցանել, և փրկիլ յօղային և ի պիղծ այտոցն, և առաջնորդեսցես յերկիր ուղիղ ի կեանս երանաւետս և ի կայանս արդարոց, ուր հոգիք սրբոցն ուրախութեամբ օրհնեն զքեզ, և իմիւսանգամ նորոգմանն՝ ի զալստեան Գրիշի եակցիդ քո՝ զարթոյցանել զամենեանս ի ձայն փողոյ հրեւտեալեալսն և ի բարբառ Մատուոյ:

Իսկ զու Մատուած մեր և Տէր, սուրբ Հոգիդ, յորժամ ստանաս յարութեամբ զամենայն մարդիկ, և նորօգես իւրաքանչիւր հոգւով, ի սպառնալեաց զհնչեմն՝ և յաններկիւ տանջանացն զերծուցես, և խառնեսցես իւրանակս սրբոց քոց՝ ընդ սիրելիս անուան քո, լինել ժառանգորդ երկնից արքայութեանդ:

Լու մեր բանաւոր հօտս քո և հաւատացեալքս ի քեզ, օրհնեսցուք և փառաւորեսցուք զամենասուրբ Արքորդութիւնդ. այժմ և միշտ և յախտեանս յախտեանից. ամեն:

Լու ի վճարի՞ն՝ Հոգի՛ն Առաջնոյ. և աղն ըստ կարգին. Իսկ՝ յերկրոյն տանկերոց ժաման, ժողովեցին յերկրեցին, Սղմ. ձեմ:

Հոգի քո սուրբ և բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղիղ:

Ընթերցուածս ի Գործոց Մատուոյ (ԳԼ Բ):

Եւ ի կատարել աւուրցն պնտեկոստիկից՝ էին ամենեքեան միարանս ի միասին:

Լու եղև յանկարծակի հնչեալ յերկնից՝ եկեալ իբրև սաստիկ հոգմոյ, և էլից զամենայն տունն յորում նստէին. և երևեցան նոցա բաժանեալ լեզուք իբրև ի հրոյ, և նստաւ իւրաքանչիւր ի վերայ նոցա:

Լու լցան ամենեքեան Հոգւով սրբով, և սկսան խօսել յայլ լեզուս՝ որպէս և Հոգին տայ արբարուել նոցա:

Լու էին յարուստեմ բնակեալ Հրեայք՝ արք երկիւղածք, յամենայն աղգաց որ ի ներքոյ երկնից:

Տերն մեր Եկեղեցի-Վարժարան ասէ:

Եւ իբրեւ եղև բարբառս այս, եկն միա-
բան բազմութիւնն և խոնկեցաւ՝ զի լսէին
յիւրաքանչիւր լեզուս խօսել նոցա:

Սքանչանային ամենեւեան և դարմա-
նային՝ և ասէին ընդ միմեանս. ո՞չ առաիկ
ամենեւեան տրա որք խօսինա՞ Վաղիկացիք
են, և զհաւրդ լսեմք միք յիւրաքանչիւր
բարբառս մեր՝ յորում ծնեալ եմք. Պար-
թեաք և Սարք և Կամացիք, և որք բնա-
կեալ են ի Միջագետս, ի Հրէաստանի և ի
Վամիրս, ի Պոնտոս և յԱսիա, ի Բաբելոն
և ի Պամփիլիս, յԱղիպտոս և ի կողմանս
Լիւբանոց, որ ընդ Վիրկնացիս և որ եկք
Հառփնայցիք, Հրեայք և եկք նոցուն, Սք-
րեաացիք և Երարացիք, լսեմք խօսից նոցա
իմեր լեզուս զմեծամեծս Մատթոյ:

Սքանչանային ամենեւեան դարմացեալք
և ասէին ցմիմեանս. զե՞նչ կամիցի այս
լինել:

Եւ կիսոցն ընդ խաղ արկեալ ասէին,
եթէ քաղցուալից իցեն:

Հարուցեալ Պետրոս Հանդերձ մատասա-
նիւրն, ամբարձ զձայն իւր և խօսեցաւ ընդ
նոսա. արք Հրէաստանեայք, և որ բնա-
կեալ էք յԱշրուսաղէմ ամենեւեան, այս ձեզ
յայտնի լիցի՝ և ունին զիք բանից իմոց.
ոչ որպէս դուք կարծէք՝ թէ տրա ար-
բեալ իցեն. զի զեռ երեք ժամք են աւուրս:

Եւ այս է՝ որ ասացաւ ի ձեռն մարդա-
րէին Հովնայ. և եղեցի յետ այսորիկ յա-
ւուրս յետինս, ասէ Մատթաւ, Տեղեց յոգ-
ւոյ իմմէ ի վերայ ամենայն մարմնոյ, և մար-
գարեացին ուստերք ձեր և դատերք ձեր.
և երիտասարդք ձեր տեսիլս տեսցեն, և
ծերք ձեր երազողք յերազեսցին, և ի վերայ
ծառայից իմոց և ի վերայ ազախանաց իմոց՝
յաւուրսն յայնոսիկ Տեղեց յոգւոյ իմմէ, և
մարդարեացին:

Եւ տայ նշանս յերկինս ի վեր, և նշա-
նքս յերկիր ի խոնարհ, արիւն և հուր և
մրրիկ ծխոյ. արեգակն դարձցի ի կաւար և
լուսին յարիւն, մինչ չեւ եկեալ իցէ որ
Տեառն մեծ և երևի:

Եւ եղեցի ամենայն որ կարդացէ զա-
նուն Տեառն՝ կեցցէ:

Բայց յորժամ՝ եկեսցէ միտիմարին,
զոր եւ առաքելցից ձեզ ի Հօրէ, ըզ-
Հոգին ճշմարտութեան որ ի Հօրէ կլանէ,
նա վկայեցէ վասն իմ:

Եւ դուք վկայէք՝ զի իսկզբանէ ընդ իս
էք:

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ դայ-
թակղեսնք. ի ժողովոցոց իւրեանց հանի-
ցեն զձեզ:

Եւ եկեսցէ ժամանակ, զի ամենայն որ
սպանանիցէ զձեզ՝ համարիցի պաշտօն մա-
տուցանել Մատթոյ:

Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ, քանզի ոչ
ծանեան զձայր և ոչ զիս:

Եւ եւ զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յոր-
ժամ՝ եկեսցէ ժամանակ՝ յիշեցէք՝ թէ ես
ասացի ձեզ:

Չայս իսկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քան-
զի ընդ ձեզ էի: Բայց արդ երթամ ես առ
առաքիւն իմ, և ոչ որ ի ձեռն հարցանե
ցիս՝ թէ յո՞ երթամ:

Եւ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, տրու-
մութիւն կից զսիրտս ձեր:

Եւ ես զճշմարտոն ասեմ՝ ձեզ. լաւ է
ձեզ եթէ ես երթամ, զի եթէ ես ոչ եր-
թայց՝ միտիմարին ոչ եկեսցէ առ ձեզ.
ապա եթէ երթամ, առաքելցից զնա առ
ձեզ:

Եւ նա եկեալ յանդիմանեցէ զաշխարհ
վասն մեզաց, և վասն արդարութեան, և
վասն դատաստանի:

Վասն մեղաց՝ զի ոչ հաւատան յիս:

Վասն արդարութեան՝ զի առ Հայր իմ
երթամ, և ոչ ես տեսնէք զիս:

Վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխար-
հիս այսորիկ դատապարտեալ է:

Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ, այլ
ոչ կարէք հանգարտել այժմիկ:

Հորժամ՝ եկեսցէ նա Հոգին ճշմարտու-
թեան, առաջորդեցէ ձեզ ամենայն ճշ-
մարտութեամբ. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ
խօսիցի, այլ զոր լիցցէ՝ խօսեսցի, և ըզգա-
ւոցն պատմեցէ ձեզ:

Կա զես փառաւորեացէ, զի յիմմէ անտի առնուցու և պատմեացէ ձեզ:

Եւ եղեն Խաչի և Եւստարանու, և ամենքն զարդար ի թափոր՝ ասորով Երկն, քն Ոստիւն ուղանայ, ԶԲԻՆ Որթիւ:

Որոյն Եւստարանիս Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ Հօհաննու. (ՀԼ. Ժ.Չ. հէ. 16):

Տերն մեր Հիսուս Վերհաստու ասէ:

Փորր մի՛ և ո՛չ ևս տեսանիցէք զես, և ասպ սակաւիկ մի՛ և տեսանիցէք զես. և ես երթամ առ Հայր:

Եսէին ոմանք յաշակերտաց անտի ցըմիմանս. զի՛նչ է այս՝ զոր ասէս ցմեզ, թէ փորր մի՛ և ո՛չ տեսանէք զես, և դարձեալ սակաւիկ մի՛ և տեսանիցէք զես. և եթէ ես առ Հայր իմ երթամ:

Եւ ասէին. զի՛նչ իցէ այն փորր միւս ևսն, չգիտեմք զի՛նչ խօսի:

Գիտաց Հիսուս եթէ կամին ցնա հարցանել, և ասէ ցնոսա. փասն այդորիկ խրնդրէք ընդ միմանս զի ասացի՝ թէ փորր մի՛ և ո՛չ տեսանէք զես, և դարձեալ սակաւիկ միւս ևս՝ և տեսանիցէք զես:

Եւ մէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լացջիք և ողբասջիք դուք, և աշխարհ խնդացէք. դուք տրտմեալք, այլ տրտմութիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի:

Այն յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա, զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ո՛չ ևս յիշէ ըզնեղութիւնն փասն խնդութեանն, զի ծնաւ մարդ յաշխարհ:

Եւ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք, այլ դարձեալ տեսից զձեզ, և ուրախ լիցին սիրտք ձեր, և զուրախութիւնն ձեր ոչ որ հանիցէ ի ձէնջ:

Եւ յայնմ աւուր զես ինչ ո՛չ հարցանիցէք: Եւ մէն ամէն ասեմ ձեզ, զի զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ:

Սինչ ցայժմ ո՛չ ինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդրեցէք՝ և առնուցուք. զի ուրախութիւնն ձեր լցեալ եղիցի:

Չայս առաւոր խօսեցայ ընդ ձեզ. և կեսցէ ժամանակ յորժամ ո՛չ ևս առաւոր խօսեցայք ընդ ձեզ, այլ յայտնապէս զՀօրէ պատմեցից ձեզ:

Հայնմ աւուր խնդրեալք յանուն իմ. և ո՛չ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից զՀայր փասն ձեր. զի ինքն իսկ Հայր սիրէ զձեզ, զի դուք զես սիրեցէք, և հաւատացէք եթէ ես յՄատուծոյ ելի:

Եւ ի Հօրէ՝ և եկի յաշխարհ, դարձեալ թողում զաշխարհ, և երթամ առ Հայր:

Եսէն ցնա աշակերտքն. ահա արդ յայտնութեամբ խօսիս, և առակ և ո՛չ մի ինչ ասես. այժմիկ գիտեմք՝ եթէ գիտես դամենայն, և ո՛չ ինչ պիտոյ է՝ եթէ որ հարցանիցէ զքեզ. յայսմիկ հաւատամք՝ եթէ յՄատուծոյ ելիք:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ. այժմ հաւատացիք. ահա եկեացէ ժամ, և եկեալ իսկ է, զի ցրուեալք յուրաքանչիւր տեղես, և զես միայն թողուցուք. և չեմ միայն, զի Հայր ընդ իս է:

Երկն. հէ. Կնքարտուց Ոստիւն, ԶԲԻՆ Որթիւ:

Որոյն Եւստարանիս Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ Հօհաննու. (ՀԼ. Ժ.Չ. հէ. 33):

Տերն մեր Հիսուս Վերհաստու ասէ:

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի ընդ իս խաղաղութիւն ունիցիք. յաշխարհի աստ գնեղութիւն ունիցիք, այլ քաջալերեցարուք զի ես յաղթեցի աշխարհի:

Չայս իբրեւ խօսեցաւ Հիսուս, ամբարձ գաւս իւր յերկինս և ասէ. Հայր, հասեալ է ժամ, փառաւորեան զՈրդի քո, զի և որդի քո փառաւորեացէ զքեզ. որպէս եւ տուր նմա իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ, զի ամենայնի զոր ետուր նմա, տացէ զկեանսն յաւիտեանականս:

Եւս եւս յաւիտեանական կեանք, զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ Լսուած, և զոր առաքեցիք զՀիսուս Վերհաստ:

Եւ զքեզ փառաւորեցի յերկրի, ըզգործքն կատարեցի՝ զոր ետուր ցիս զի արարից. և այժմ փառաւորեան զես, Հայր, առ ի քէն փառօքն զոր ունէի յառաջ քան զիսեկն աշխարհի առ ի քէն:

Հայանեցի զանուն քո մարդկան, զորս ետուր ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ եւ տուր գնոսա, և զրանն քո պահեցին:

Եւրդ գիտացին՝ եթէ զամենայն ինչ զոր ետուր ինձ, ետուր նոցա. և նորա ընկալան,

Պատասխանի ետ չիտուս և ասէ ցնա-
նիթէ որ սիրէ զին՝ զբանս իմ պահեսցէ,
և Հայր իմ սիրեսցէ զնա. և առ նա եկեա-
ցուք, և օթեանս առ նմա արասցուք: Եւ
որ ոչն սիրէ զին՝ զբանս իմ ոչ պահէ, և
բանն իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ Հօրն՝
որ առաքեացն զին:

Յիսի Երթն. Ժ. Եւ Հոգի Եւրոպ.

Երանելոցն Ներսիսի Լամբրոնացոց ասացեալ Ներքոց ի գոյուստ
ամենատարբ Հոգիոցն Եւստուծոյ:

Ստիպիմ ի սիրոյ սրտիս բազմանաց
նուիրել զբանս աղբատ մտաց իմոց՝
առուրս մեծի. հանգանակեցէք տկարու-
թեան իմոյ զպարզեւս աղօթից՝ հանգիստա-
ցեալ ժողովուրդք:

Տօք ինձ դուռեայն այսօր շնորհս աշ-
խարհի, որպէս զի անվեհեր արկից զանձն
իմ ի խորս իմաստից գիտութեանն Եւստու-
ծոյ, և սեղանաւորեցից զանապականն կե-
րակուր հոգւոց պարարիչ:

Չիր առատ հեղեղ այսօր յերկրի մաղ-
թեցուք նշուլից նորա ծառապայթել ի հայե-
ցուածս մտաց մերոց, և առաջնորդել ընդ
շաւիղս աստուածայնոցն բանից հետեւել:

Այլ սքանչելեացս՝ զոր ցանկային ընդ
ազօտ ակնարկութեամբ նկատել հիշտա-
կըք, այսօր շնորհք իջեալ խտորինս դա-
ւառ՝ սիրեցաւ:

Եւ ո՞վ որ ոչ յուսացի ի պարզեւս նորա
վայելել:

Հոգին սուրբ՝ որում բերանաբաց կալով
ի փափաքման զպար սերովբէից և քերով-
բէից, զօրքանութիւն նորա ոչ կարացին
նկատել, յայտմ առուր իսկապէս իջեալ
յաղեցոյց զմարդիկ ի գիտութիւն անձառ
խորհրդոց իւրոց:

Ինչ որս և ես պատուորեմ՝ յառա-
տութենէ նորա կաթիլս իմաստից ընդու-
նել:

Արդարեւ ձգեաց ի փայտն կենաց մարդն
զձեռս իւր՝ որ յառաջն ի բաց առաքեցաւ
ինմանէ, առ՝ եկեր, և զյաւիտեանականն
անձին սեփականեաց զկենդանութիւն:

Եւ ո՞վ այսօր շնորհի միջնորդ և մատակա-
րար՝ ո՞վ այլ որ՝ բաց եթէ Տէր մեր Յի-
սուս Վրիստոս, կեանքն, լոյսն, ճանա-

պարհն, դուռն, հովին, քահանայապե-
տն, միջնորդն, բարեխօսն, յոյսն, կարա-
պետն. որ անց ընդ երկինս երկնից՝ ինքն-
իշխան զօրութեամբ, և եմուտ հրաշապե-
սինքնին կողմն վարապետին անձառեւ
հիացմամբ, և եղ յանդիմանն Եւստուծոյ
Հօր՝ զառհասաւորեայն որ իմարդկանէ, բա-
րեխօս վանս մեր:

Առտի առեալ փոխարէն զձիր առատ՝
տարածեաց յերկիր, յորմէ զմայլեալ ար-
բեցար, և զերկունս տրոմութեան նախա-
մօրն Լույսի յաւետ մուսացար:

Եւ յօր՝ խաւարաւ պատրանաց աշխարհի
ընկլուղեալքս՝ ընկալաց զլոյսն իմանալի
պայծառացուցիչ հոգւոյ՝ և առաջնորդ յեր-
կիրն կենդանեաց:

Եւ յօր՝ զզգեստ թախծութեան՝ զոր ըն-
կալար ի հօրէն մերմէ Եղամայ, մերկացար.
քանզի նորն Եղամ զարդարեաց զմեզ յոս-
կէհուռն պաճուճեալ և պսակեալ:

Եւ յօր՝ հուրն սքանչելի՝ երկնաւոր բո-
ցածաճանչ նշողիւք արտափայլեալ ի յեր-
կիր՝ արծարծեալ կիղեաց ի մարդկանէ ըզ-
փուշ, և սաստիկ պատիժս մեղացն անիծից:

Եւ յօր՝ լեզուաց հրեղինաց վիճակի զը-
տեալ արժանի՝ ազդ, որ հաւասար էր ա-
նանոց անմոխից, զարձեալ ստացաւ վերբա-
տին զշնորհս բանի՝ պատկերակից զտեալ
արարչին իւրոյ:

Եւ յօր՝ հնչեւն սաստիկ քաղցր ցօղոյ
Հօգւոյն որոտաց ի յերկիր, և զբարբառ ա-
նիծիցն որ շարժեցաւ ի վերայ սորա վանս
Եղամայ՝ փոխանակեաց յօրհնութիւն:

Եւ յօր՝ հոռ բուրման անուշահոտ կնդրկի
անապականութեան ծաւալեալ, զմուր մա-
հու մառախլապատ թանձրութեան յեղա-
շարժեալ յանմահութիւն հաստատեաց:

Եւ յօր՝ զգալի պատարագի՝ զոր առա-
քեաց աշխարհս զգալի ի գաւառն իմանա-
լի, ընկալաւ առհասարակ փոխարինի ըզ-
Հօգւոյն իմանալի, որ նորոգեաց զտարր տրին
զգալի՝ ինչ պատկերի աննիւթն քաղաքի:

Այլ մեծի տուրեառութեան շահի երկ-
նայնոցն և երկրայնոցս:

Օվ սքեա ետուն մարմին, և ի նոցանէ
առին զՀօգին. տունս Եղամայ բնայեաց
զՎրիստոս, և տունն Եւստուծոյ հատոյց սմա
փոխարէն՝ զմիսիթարիւ սուրբ Հօգին:

Մարդիկ ետուն զմարդն՝ Բստուծոյ, և Բստուած ետ զԲստուած՝ մարդկութեանս:

Եւս է տուրեառութիւն՝ Բստուծոյ արդարութեանն քարոզ:

Եւս ի ծառայիցս պատարագ Տնազանդութեան, և ապա ի Տեառնէն պարգեք խաղաղութեան:

Եւս ի մէնջ խաղաղութիւնն Վրիստոս՝ որ քակեալ զմիջնորմն ցանկոյն արար զերկոտեանն մի, և ապա Բստուծոյ աւետեաց Տնուամն՝ որ աւետարանեաց խաղաղութիւն Տեառորաց և մերձաւորաց:

Տնառազպոյն Որդւոյ նուաճեալ բնութիւնս՝ զկամս Հօրն ի քաղցրութիւն զբրդեաց, և ապա եկեալ Հօգին զերկրաւորքս ի Տանդէս երկնայնոցն խառնեաց:

Եւս ի Վրիստոս մահու խաչի Տնազանդեալ՝ զմշտամութիւն յանձն իւր նաճանջեաց, և ապա Հօգին տկարութեանս մեր Տասեալ իմիկուսս՝ առ Տայր բարեխօսեաց:

Խորհուրդ լայն և ընդարձակ առաւելութիւն գիտութեանն Բստուծոյ տեսանի, եղբարք. զի իւրիւր են արդարութիւն նորա, և իրաւունքն խորք բազումք, որպէս վեկայեաց մարգարէն:

Պօղոս մաղթէ զայս իմաստից Տոգի աշակերտացն ընդունել. որ Տիագոցանէ ըզքննօզս, և յաճախէ զեղծս փափազանաց որ առ Բստուած:

Եւ ի՞նչ մարմնանալն որդւոյ, և վասն էր ընդ մարմնանալն ո՞չ եղև փրկութիւն աշխարհի: Ո՞ր ազգաւ անպարտականին խաչն նախատանաց, և ընդէր ո՞չ յետ այնորիկ մարդիկ կատարեալք:

Վասն էր ընդ որդւոյ շրջեալ և բնակեալ աշակերտացն՝ և անիմաստ մնացեալ, և վասն ո՞ր պատճառի միայն յիջանել Տոգւոյն այնքան շնորհիւ զարդարեալ պըսակեցան:

Եւ ի՞նչ Վրիստոսի այնքան մեծամեծ նշանօրն՝ ո՞չ զոր Տաւանեցուցեալ, և Պետրոսի յայսմ աւուր միով բարբառով՝ ըզթիւ երկց Տաղարացն աշակերտեալ, զոր քննել արժան է, և զգանձս իմաստութեանն Բստուծոյ ի շտեմարունս սրտից ամփոփել, առ ի կարող լինել՝ նախ սրտիւ Տաւառալ յարդարութիւն, և ապա բերանով խոստովանել զփրկութիւն:

Վանդե փրկագործութեանս եղանակ՝ ո՞չ է զօրութեամբ, այլ իրաւամբ և արդարութեամբ:

Որպէս զի ընդ ամենակարող զօրութեանն Բստուծոյ՝ և ամենարաւական ողորմութիւնն յերկինս և յերկրի Տաստատեցի:

Վանդե այն՝ որ արար զմարդն ի պատկեր իւրոյ բարեբարութեան բարի, և ետես զնա ի նախանձուէ բանասրկոյն դաւաճանեալ և մեռեալ, ըստ արդարութեան իրաւանցն՝ ո՞չ կամեցաւ զպատրանօք ըմբռնեալն թողուլ ի ձեռս որսողին:

Եւս առ բանն Տամադոյական. էջ Տաղորդեաց ընդ բնութեանն՝ զոր ստեղծար ի բարի. մի արդեօք բնաւորապէս ըլիտ ըզծուի չարութեանն՝ որ առաջի իմ բարդի:

Տանիւր զի թէ ըստ բնական կրիցն արկարանայ առ օրէնս իմ, անմեղազրկել է ի պատուՏասէն, զոր նա սաճմանաւս ածէ ի վերայ նորին:

Իսկ եթէ օտար ի բնութենէ՝ և եկամուտ ունի զայն արկածք, զպատրույն յանգիմանեալ դատապարտեալ, և զնա ողորմութեամբ և զթութեամբ նորոգեալ:

Օ այս պատուէր առեալ ի Հօրէ բանն Տաղորդեցաւ ընդ մարմնս, և մարմնս խառնեցաւ ընդ Բստուծոյ:

Խառնումն անճառ՝ և յատկութիւն էութեանցն՝ անշփոթ:

Որպէս զի զսպառ ընթաց մարմնոյն՝ անձամբ անձին փորձեալ ծանիցէ:

Իկաց նովա զամս երեսուն՝ և ո՞չ Տաղորդեցաւ օտար ի բնութենէն ի ներգործութիւն:

Իկն ի Յորդանան և նուիրեալ զամենակատար մաքրութիւնն Հօր, դաւանեցաւ ի նմանէ Տաւառաբապտիւ որդի սիրելի:

Վարեցաւ ի Հօգւոյն առ բանասրկութեանն ի մարտ Տանդիսի, և ծանեաւ զմեքենայս նեւոյց օձին թունաւորի. որ պատրէր զսոսա ըստ բնութեանն օրինի՝ ի խոտորումն մեղացն վըճի:

Պահեաց ի կերակրոց՝ Տաւառար դասուց արդարոցն գնդի, և թոյլ ետ մարմնոյն շարժիլ՝ ըստ Տարկաւորն իւր ըզձի:

Իսկ թշնամին առնթիւր կացեալ ըսպասէր. և որչափ նա անձնիշխան կամօք՝ ի փափագ կերակրոցն ո՞չ ձկտէր, և ո՞չ ըզ-

մեքենայան ձգել ինպատակն՝ ուժեղ ժպր-
Տէր:

Եւ յորժամ շարժեցաւ, զնոսս նրեպո
ի պատկան դարանէն ձգել ի Տէրն՝ յուսա-
ցաւ:

Հաց՝ առն՝ արն գրարինսդ դորութեամբ
քո՝ որ զայդչափ ժուժկալութիւն պահոց
տոկացեր, և լեր արարիչ՝ հակառակ Լս-
տուծոյ:

Եւ լուեալ՝ եթէ քանիս Լստուծոյ կեց
ամենայն մարդ՝ առաւել քան հացիւ՝ է գը-
րեալ, դրովք զնա հնարեր գողանալ:

Հայնժամ ծանեալ զհաղբն, խայտա-
ռակեաց զմեքենայան, պատառեաց զպա-
րուրեալ թակալթմն, որով որայր ըզմար-
դիկ:

Անկեսաց առաջն Զօրն իւրոյ և հրեշ-
տակաց, և ինքնիշխանութեամբ ի բաց վա-
րեաց զպատրօշն՝ պատրած բնութեանս օ-
րինօր:

Անուկն Դանիէլ՝ արգար դատեցաւ
դատաստան. յամեն շարք զծերան շար՝
զըպարօիչ մարդկութեանս, որ զմեզս իւ-
րեանց՝ սմա համբաւէին:

Եւ հնացեալ, առն, աւուրբը շարու-
թեանս, այժմ՝ եկին հասին մեզք քո զոր
զործէիր յառաջագոյն. զե դատէիր ըզդա-
տաստան անիրաւութեան, և զանմեզ ըը-
նութիւն մարդկան քեզ կցորդս դատա-
պարտէիր:

Դախանձ քո շար պատրեաց զքեզ, և
ախտ մարդատեցութեան չըջեաց զսիրտ քո:

Եւ յգպէս խաբէիք զորդիս մարդկան, և
նորա առ երկիւղե հաւասարէին կամաց ձե-
րոց. բայց ոչ և որդի երկնաւոր Զօրն կա-
լաւ յանձին զանօրէնութիւնս ձեր:

Օսոյս ասելով՝ և առ ոսն կոխելով զօ-
ձրն ձերացեալ, յայտ արար զառաջինն
յաղթութիւն և զանմեղութիւն բնութեա-
նքս՝ առաջն Զօրն իւրոյ և հրեշտակաց:

Հայնժամ մատեան հրեշտակք՝ և պաշ-
տեցին զնա հարկաւորօքն, յորժամ յաղ-
թեաց շարին բնաւորականօքն. և արդարա-
ցեալ բնութեամբս՝ տիրեաց ի վերայ բնու-
թեան զիւրացն հակառակորդաց զօրաւորն
բաղկօք:

Երդ՝ քանզի նա և միայն՝ դատա անփորձ
ի չարէն, և հաճոյ Լստուծոյ, վասն այնո-

րիկ սկսաւ կռիւլ զմարդիկ յապաշխարու-
թիւն կենաց՝ արքայութեան յուսով:

Իսկ նորա խաւարեալք ի պատրանացն՝
դժուարէին հետեւել կռողին, և ծանրա-
նայր սահացելոցն յերկիր՝ նայել ընդ եր-
կինս. և պատրեալքն ի ցանկութիւն աշ-
խարհիս՝ ոչ տնորժէին զփառս վերին. և
բռնութեամբ ձգել անմարթ էր անձնիշ-
խան զնոսս ստեղծողին, և նշանօքն և
վարդապետութեամբ՝ սակաւք եկին ի հա-
ւանութիւն:

Եպա զե՛նչ առնէր: Այլ զբանկեացս
քանզի պատժոց պարտական էին մարդիկ,
և պարտ էր զպալօթն հատուցանել, և
ապա յարդարութենէն Լստուծոյ՝ ողոր-
մութեան արժանի դասնել:

Նա՛ որ անպարտականս գտաւ առաջն
Զօր իւրոյ՝ ի զործ արկեալ զբազմապատիկ
խմաստութիւնն, մեռաւ պարտականացս
ամենեցուն փոխանակ, և Զնձեալ պատա-
ռեաց զձեռագիր մերոց յանցանաց: Այլ ի-
դժօխս՝ որում ոչ էր հնար ըմբռնել ի-
մահուանէ, և արձակեաց զմեռաւորն:

Եկն առ կենդանիս նոյն ինքն, և հաս-
տատեաց զնոսս, և զորս՝ յանցանօքն Ե-
դամայ ի ներքոյ էին դատապարտութեան
մահու, շնորհօք անմեղութեան իւրոյ վե-
րածեաց յարդարութիւն կենաց, և յեր-
կիրն կենդանեաց:

Քանզի այսպէս իմանամք ի Պօղոսէ յայտ-
նեալ զմեծ խորհարդն՝ աստուածաշարու-
թեանս. որ երեւցաւ մարմնով, արդարա-
ցաւ հոգեով, յայտնեցաւ հրեշտակաց, քա-
րողեցաւ ի հեթանոսս, հաւատարիմ՝ եղև
աշխարհի, և համբարձաւ փառք:

Եւ մտեալ ի ներքին կողմն վարագորին՝
ընծայեաց պատարադ հօր՝ քահանայն մեծ,
զպատուականն իւր արինս՝ ծանոց և ըզ-
դաւաճանողին պատրանս, և բարեխօսէր
առնել զխաղաղութիւն ընդ մարդկան:

Իսկ հայրն բարի՝ հաճեալ ընդ զործ քս-
քանչելի որդւոյն սիրելոյ, և լուծեալ զինիք
դատապարտութեան հօրն նախնոյ, ետ
ի նա զհօգին՝ տիպէ ի վերայ արեամբ զը-
նեալ իւր հօտին, և լուսաւորել զհայեցուա-
ծքս մտաց՝ ի յոյս վերին:

Հայնժամ առեալ միածինն ըզմտիթա-
րին ցօրեալ ի Սաղեմ, և ձիւնացոյց ի նմա

զգումանկեալ թաղաւորսն ըստ նախագու-
շակ երգողնէ:

Որ եկն և բնակեաց իսիրտս մեր, և
լուսաւոր արար զայնութիւն և զերկայնու-
թիւն առաւելութեան սիրոյն Վրիստոսի:

Լսե զե շնորհէր ձեր՝ փոխանակ մահան
Վրիստոսի, յազագս այնորիկ՝ հաւատարա-
պէս յարժանաւորս և յանարժանս տա-
րածանի:

Ուստի և ի միոյ բարբառոյն Պետրոսի՝
անձնը երբե հազարը այսօր աշակերտի:

Եւս յիրաւի վկայեաց բանն պանչելի
զոյ զշնորհ աւուրս մեծի:

Օր որպէս քան զսերմանելն՝ ժողովն
է անորժելի, այնպէս ամենայն սերմանց
խորհրդոյն Վրիստոսի՝ պտուղն ի յայսմ՝
աւուր կլծի:

Եւս է շողին սուրբ՝ որում ինքն վերա-
յեաց ուսուցանել մեզ, և յիշեցուցանել
զամենայն առ յինքննէ ասացեալսն:

Եւս ցոյ Քաղցրութեան զուարթացոյց
զըջաս բանիցն Վրիստոսի, և օրհնեալ
պսակեաց զամ տնօրինականն իւր զորոց,
վասն որոյ աղաղակէ եկեղեցի, ձմեռն էանց,
այդիք մեր ծաղկեցան՝ և ետուն զհոռ:

Հայսմ՝ առաւօտու հայեցաւ շայրն երկ-
նաւոր յերկիր, արեւոյց զսա յորդառատ
զետով սուրբ շողոյն, և փթ թեալ ծաղ-
կեցոյց զզանազան բոյսս առաքինութեան
ի բազմապատիկ անկոց արմատոց՝ որպէս
ասէ մարգարէն:

Եւս ձիւր՝ որ ոչ չափի, և պարզե՝ որոյ
ոչ կշեռ զօրծոց զուգակցի:

Եւս սուրբ՝ որոյ իսկութիւն բնութեան
ոչ պարփակի, և շնորհ՝ որոյ ոչ զեղումն
զերազանց մտաց սահմանի:

Եւս ողորմութիւն առատ՝ որ ամենայն
թաղաւորութիւն աշխարհիս հաւատարեալ՝
փոքր գտանի, և միթ իբարութիւն՝ որոյ ոչ
օւրախութիւն մարմնաւոր զբաղմանց լըծոր-
դի:

Վանդե ո՞ր կարաց ընդ տիրեն աշ-
խարհի՝ և զանապականութիւն ստանալ-
կամ որո՞ւմ թաղաւորի եղև ձեռնարկելի
զմահ իկեանս փոխել, կամ որ երանութիւն
մարմնաւոր կարաց զկեանսն յաւիտեանա-
կանս ընդգրկել: Իսկ աս՝ յիշանելն այսօր
ի վերայ դասուց առաքելոցն, զօրացոյց

զրադուկս նոցա՝ զայստիկ հանուրց տիեզե-
րաց բաշխել:

Վանդե սովաւ՝ առցեալ նոցա, բառե-
րաւ՝ դշխանսս բժշկեցին. թաշկինակաւ՝
զցասս փարատեցին, ձեռք՝ զմեռեալս յա-
րուցին, զկաղս գնացուցին, զկոյրս լուսա-
ւորեցին առաւել զհօգւոց աչս՝ քան թէ
զմարմնոց, յերկինս հրաւիրեցին, անվախ-
ճան վառացն ժառանգորդս զմարդիկ ա-
րարին:

Եւս՝ ապտ յայտ եղև, թէ ոչ ինչ յերկ-
րաւորացս՝ երկնայնոյն տրեց գտաւ զու-
գահաւասար, որ ոչ միայն բանականաց ազ-
գըս եղև սմա ներկնդոճեակ, այլ և ան-
շունչ տարերք՝ զեր իվերոյ մարդկան գտան
սովաւ զօրացեալք:

Որ և նոյն ինքն յիշանելն՝ նախ զտուն
եկեց պանչելապէս, և ապա հանդեաւ յորս
նստելն ի նմս սիրողապէս:

Վանդի ասէ, և ի կատարել աւուրցն
սկնտեկոստեկոց՝ էին ամենեքեան միարան
ի միասին, և և զե յանկարծակի հնչին
յերկնից՝ եկեալ իրեւ սաստիկ հոգմոյ, և
եկեց զամենայն զտունս յորում նստելին:
Լսե երեւցան նոցա բաժանեալք իւրուք իւ-
րեւ ի հրոյ, և նստաւ իւրաքանչիւր ի վե-
րայ նոցա, և լցան ամենեքին շողով սրբ-
բով, և սկան խօսել յայլ և այլ լեզուս՝
որպէս և շողին տայր բարբառել նոցա:

Միարան էին ի միասին, ասէ՝ որպէս զե
ցուցցէ՝ եթէ ոչ երկոտասանն միայն, այլ
և Եստուածածին կոյնս ընդ նոսս հանդերձ
կանամբն՝ որը պաշտելն զհօգւոս իՎալե-
լեա, և տեսողք եղեն յարութեանս, ընդ
որս և եօթմանասնիցն զունդ՝ հանդերձ ամե-
նայն ծանօթ իւր:

Երդ՝ եկն ի վերայ նոցա շողին սուրբ
ըստ նախ խոստմանն Վրիստոսի՝ որ ասաց-
ա՛հա ես առաքեմ զաւետիս շօր իմոյ ի ձեզ,
և դուք նստարժեք ի քաղաքիդ Կրուսա-
ղէմ, մինչև զգնեացուք զօրութիւն իրար-
ձանց:

Լսե հնչին որոտման հոգմոյ եհար, որով
ցուցանէր զառաւելութիւն հեղմանն: Վար-
ձեալ՝ զե և նոյն շողի էր՝ որ իսկզբանն
շրջէր ի վերայ հուրն, եկեց զտունս ընդ
խմանալի զօրութեան, և զպալե տեսակ հրոյ՝
ի սքանչացումն տղայաբարոյիցն:

Լս. ապա բաժանեցաւ ի Տրոյն յայնմանէ լեզուք, և Տանդեաւ ի վերայ իւրաքանչիւր ումք ի նոցանէ: որով նշանակէր զպարզեւս շնորհի այլատարազ լեզուախօսութեանն:

Ուստի և ընդ Տանդէին ի վերայ նոցա զգալի մարմնոյն զգայարանաց՝ տեսանելի լեզուքն Տրեղէնք, միտք նոցա իմանալի զօրութեամբն իմաստնացեալք՝ սկսաւ յայլատարազ խօսս զեզուս նոցա շարժել. ըստ որում ասէ, խօսէին յայլ և այլ լեզուս, որպէս և Հոգին տայր նոցա բարբառել:

Այլ եթէ վասն զի լեզուացն շնորհ նախամեծար էր, այլ քանզի առնութեւր ոչ գոյր այլ նշանակ զշնորհն՝ որով զօրացանն Տրատարակել:

Իսկ այլատարազս խօսելով, զբովանդակ ամբոյս քաղաքին էաժ ի վերայ նոցա հիացեալ:

Իստ որում ասէ, եկն միարան բազմութիւնն և խանեցաւ, և սքանչանային ամենեքեան զարմացեալք, և այլք վասն բաքանելի այլափոխմանն ընդ խաղ արկեալ ասէին, թէ արբեալք իցին:

Արդ վասն ամենեցուն այսպէս գիտել լինելոյ շնորհիս, ոչ ներգործեաց ի նոսա Հոգին ընդ իջանելն զխօստունս Վրիստոսի, այլ զեզուան:

Չի նա ոչ ասաց, եթէ ի լեզուս խօսիք Հոգւոյն, այլ թէ՛ ուսուցէ ձեզ, և յիշեցուցէ ձեզ զամենայն՝ զոր ինչ ասացի ձեզ:

Արք եթէ զայս առեալ էին ի սկզբանն, ոչ այնպէս ամբոյսեալ էին, և զբազմութիւնն ի նշուակ տեսութեան՝ իւրեանց այլատարազ խօսիւք ձգեալ:

Վասն որոյ ամենիմաստն՝ նախ՝ որպէս զմանկունս ի խնճոյս խաղուց, զարմանալի փոփոխմամբ շրթեաց զնոսա:

Չի որք երէկ և այսօր՝ արք Վալիւեացիք գոնէիկք և շինականք, ահա ասեն, իրրե զեմաստուն Տելլենացիս ճարտարաբանն, և այլք ի պարթեական տարաշնորհի բարբառս նոցա պատասխանեն:

Պետրոս՝ որ ի Վափառնայումն ծնեալ՝ լսեմք, զի ընդ Հռոմայեցի լեզուն խրոխտալով արշաւէ: Լս. Ֆիլիպպոս՝ որ ի Վեդսայիկայ Վալիւեացոց, Երաբացոց բարբառոյն զխօսս իւր յօդէ:

Հօհաննէս՝ որ ի Կաղարէթ անեալ, զեմրդ Վիլկիկեցոց ձայնին ցմեղ հարցանէ:

Լս. Թովմաստ սորա լսեն, որ յԵթովպացոց լեզուն՝ զմարգարէին բանս յիշեցուցանէ:

Թադէոն այն տիմար՝ տեսէք, որքան վայելուէ մեծաց Հայոց բառիւք զբանս իւր ասէ:

Լս. Բարդուղիմէոս մանուկ իւր թէ ի Սարս ծնեալ, զնոցին խօսս հնչեցուցանէ:

Ո՛վ սքանչելեացս. ի զանազան գաւառս ծնաք, և աշխատութեամբ զբարբառս նոցին վարժեցաք, և ահա սորա՝ որք ոչ տեսին զայն քաղաքս, անաշխատ գնոցին ձայնս հնչեն:

Սնծ է, ասեն, արուեստ սքանչելեացս. և թէ առ ինչ ունի աւարտել, ոչ կարեմք նկատել:

Հայնժամ՝ յարուցեալ Պետրոս Տանդերձ մատասանիւքն՝ ամբարձ զձայն իւր, և լակսաւ տարախօսանացն լուծումն շնորհել:

Արք Հրէաստանայք և որ բնակեալ էք յԵրուսաղէմ ամենեքին՝ այս ձեզ յայտնի լեցի, և ունին զիք բանից իմոց:

Այլ է արեքցութիւնս այս զինոյ՝ յերեք ժամու աւուրս՝ որպէս դուք կարծէք, այլ բաժակ է բերկրութեան և առհաւատեաց անսպականութեան. մարդարեւ իւրն նախադուշակեալ, և յայտմ աւուր խորհուրդն ի լուծմ աւարտեալ:

Ո՛վ օրէնստացք և մարգարէիցն աշակերտք, այս այն է՝ ի Հոլիկեայ ասացեալն, զոր միշտ ընթեռնուք, կատարեցաւ:

Վանդի ահա յաւուրս յետինս եհեզ Եստուած յողոյ իւրմէ ի վերայ զանազան հասակաց մարմնաւորաց, և մարգարեանսմբ:

Եյն Յիսուս Կաղարեցի՝ որ առ ձեզ երեւցաւ նշանօք և արուեստիւք և տարապարտ խաշեցաւ, ել յերկինս, և նստաւ ընդ աճմէ Եստուծոյ, և զայս պարզեւս հոգւոյն սրբոյ ընկալեալ ի հօրէ, ի վերայ մեր սփռեաց: Կա՛ յորժամ համբառնայր յերկինս փառօք՝ մեզ ուխտեաց, և մտեալ յերկինս՝ Հօր և Հօգւոյն հաւատար նստեալ, զայս ասաց:

Լս զգործն՝ զոր ինձ հաւատացիք, կատարեցի յերկրի, զանուն Հօրք իմոյ վա-

աւորեցի առ մարդիկ՝ զեղծեալն ի մախանաց չարին՝ զպատկերակիցն մեր, ընդ բնութիւն Մատուածութեանս խառնեալ՝ սրեցի սքանչեալսկսն:

Չմահ իմ՝ փոխանակ ողորմելի և տառաջեալ ազգի մարդկանս տուեալ, զերծուցի զնոսա յանիծիցն:

Լս այժմ՝ նովին մարմնով եկեալ՝ առնում զերկրպագութիւն յերկնաւորացս:

Եստուհետե քեզ եհաս ժամանակ դործոյ, ով փառակից իմ հոգի, պարտիս և զքոյդ մարդասիրութիւն ցուցանել յերկրի յայսմ հետե քեզ ապաստան առնեմ զանուն Մատուածութեանս մեր՝ յարդել առ մարդիկ: Հայր իմ ներեաց և եթող բոց պարտն, որով դու խափանեցար ի հեղուց առ նոսա, մարմնոյ իմոյ պատարագաւ:

Սա առ զես ի նոցանէ առհաւատեաց, և տայ նոցա զքեզ խաղաղութիւն:

Եջ այժմիկ, սիրոյ աղբիւր, սիրով առ նոսա, և մխիթարեալ զորս ի պանդխտութեան վայրն նմիւս՝ և անցաւոր կենօր տառապին:

Պարձոն զսիրտս նոցա ի նանրութեանցն, զոր ի դուր խռովեցուցանէ թշնամին՝ նախել յայս բաղմապատիկ օթեանն՝ զոր պատրասեցար նոցա:

Եւ ինչեան նոցա զեմատութիւն առատ, զի մի՛ եղեռնագործն մոլորեցուցէ զնոսա:

Հաղորդեցայ կարեաց նոցա՝ և ծանեաց փորձիւ, զի տկար և դիւրակործան բընութեան են վիճակեալ:

Սան այնորիկ աղաչեմ, անմկնելի ընդ ի նոցանէ, և զօրացոն զնոսա ընդ դէմ ամենայն փորձանաց: Եւ հաշանջեալ զկամս մարմնոց, և զօրացոն զկամս մտացն:

Քեզ տամ զնոսա, քեզ յանձն առնեմ զնոսա՝ զքեզ խոտաղացայ նոցա, և այժմ ի քեզ ամբախակեմ զամենեանս. որպէս զի մի՛ լիցի ի նանիր հեղուսն արեան իմոյ՝ որ վանս նոցա:

Եւ առացոն ի նոսա, ով համագոյակից իմ հոգի, զշնորհս բժշկութեան, զմարդաբէութեան, զխորհելն զվերինս, զատեն զներքինն:

Ես թէպէտ եւ բազում անգամ խօսելի ընդ նոսա զճառս արքայութեան երկնից՝ ոչ մատուցանելին զունին սիրով առ ի լսել:

Եւ յորժամ բժշկութիւնս մարմնոց կատարելի, մեռեալս յարուցանելի, կողս զնացուցանելի, կողս լուսաւորելի, ամենեցուն սէրն առ իս ածեալ առատանայր:

Չհաց հոգւոյ՝ զբանս իմաստութեան տայի, և ոչ որ զգաստանայր:

Իսկ յորժամ զհաց մարմնոցն առատապէս ետու՝ ի յագումն նոցա, այնչափ յորդեցան ի սէր իմ, մինչ զի կամէին յափշտակել՝ և թագաւոր զես կացուցանել:

Եւս է ճանապարհ մտաց ազգի մարդկան՝ զոր փորձեցի. անկարացեալ են զայս նոցա խոտացեալ վերին բարեացս խորհել:

Ոչ են ծանօթ երկնային փառաբութեանս, այլ միշտ ընդ երկիր յաճին՝ կարծեօք ունին զայս ճամբարութիւն, և այն է համարեալ առ նոսա կեանք վայելու:

Սան որոյ դու զողայամտութիւն նոցա՝ նախ նշանօք և սքանչելեօք զարմացո՛ւ, և զկարծիս նոցա ի հաւատոս հաւանութեան՝ բժշկութեան շնորհին ուղղեալ:

Սի արգելուր զառատութեան քո շնորհքս՝ ի փառս և ի գովեստ Մատուածութեանս մեր՝ բաշխել:

Սե՛ծ է՝ զի որպէս երկինս, նոյնպէս լոյցի և երկիր՝ փառօք Մատուածութեանս մեր, և որպէս զհրէշտակս, նոյնպէս ըլլամարդիկ ստացուք՝ անուանս մեր օրհնաբանս:

Ոչ է զարմանք՝ եթէ զմեր արարածն մոլորեալ՝ մերով բաղմապատիկ զօրութեամբ ըրս առ մեզ նուաճեացուք:

Երդ էջ, աղաչեմ, էջ, զի պաշարեալ է տարակոյսն զնոսա:

Փոքր ինչ ի տնօրէնութեան մահուն մկնեցայ ի նոցանէ, և երկունք որպէս ծննդականի պաշարեաց զիմ աշակերտսն, մինչ երազեալ զյարութիւնն, մխիթարեցի զնոսա:

Սինն ի մեռատանիցն ոչ էր անդ, և տասանցն վկայելոյ ոչ հաւատայր վասն յարութեանն, մինչև զարձեալ յայտնեցայ, և զխոցուած կողիցս՝ հաւատ նմին մտացն՝ և տու շօշափել:

Լս այժմ իմ ճանապարհ արարեալ ընդ երկինս, մի՛ կարճամտութիւն նոցա զայլմակղեացի ի մխիթարութեան քո յուսոյ:

Վ) ամեն որոյ երազեա միտիմարել զորդեական իմ և զաշակերտսն:

Վնա՝ հանգիր ի նոսա, որպէս խոստացայ, և վարդապետեալ յիշեցո՛ւ նոցա դամենայն առ յինէն տաացեալսն:

Հայնժամ՝ սրացեալ ամենական զորութիւն, փրկականն առատութիւն, հեղութեան աղբիւրն, բարութեան հողին, մարդասէր շնորհն, հեղումն առատութեանն Մտածոյ, կենդանարար բղետմն, Մտածոյ պարգեն, Ճմարիտ խաղաղութիւնն, քարոզեալն խմարդարեւոյն, միտիմարիչ սուրբ Հոգին. անցանէր անհղ որոտմամբ ընդ դասակարգութիւնս անմարմնականացն պարուց, և սքանչացեալ պահան հիացմամբ նաշապետութիւնք երկնայնոցն զորաց:

Վ) ամեն զի՛ զոր ցանկային ընդ աղօտ տեսանել, նայեցան իտիական էութեամբն զիմեալ և ի վերայ իտի մարդկան սիւեալ:

Վնանք և չ բողբոջին անձնաւորութիւն Հոգւոյն այսօր ի դասս առաքելոցն զնոյն, որպէս և միաձինն յարդանդ սրբոյ կուսին:

Եւ որ եկն, այլ ոչ մեկնեցաւ, այլ մնաց, յեկեղեցի Վրիտտոսի, ըստ անտու խոստման իւրն փեսայի, որ ասաց ընդ ձեզ բռնակեացէ, և ընդ ձեզ եղեցի յաւիտեան:

Որ և զորացոյց այսօր զառաքեալսն, և նոցին մատակարարութեամբն զընդհանուր տիեզերս:

Օ) և սմա առաւել քաղցրացաւ ճաշակ փրկութեան մարդկան, ընդ որս եկաց, և բնակեցաւ ի նոսա:

Ուստի և Պետրոս կրելով յինքեան զՀոգին, դատելն Բնանիայ ոչ մարդկան տայր՝ այլ Մտածոյ. ընդէր, ասէ, եղիք ի մօտ փորձել զհոգին Մտածոյ. զիս կամելով պատրել ոչ մարդկան ստեղիք, այլ Մտածոյ:

Սորա շնորհն՝ ի զնել զձեռս առաքելոցն, հանդեա ի վերայ Ստեփաննոսի. որ և անդէն զորացաւ առնել նշանս և արուեստս մեծամեծս:

Սա արդարեւ որպէս թագաւոր եկեղեցւոյ, որովէր զՊօղոս և զՎառնարաւ ի գործ բռնին իւրոյ սպասաւորութեան:

Սա զոմանս ընտրեաց յառաքելութիւն, զոմանս ի մարդարեւութիւն, զայլս ի հովիւութիւն և ի վարդապետութիւն, որպէս

Մատաթեայ՝ զառաքելութիւնս վիճակեալ, և Բարեալայ և Տիմոթեայ զմարդարեւութիւնս, և երկցանցն Ափեսոսի եկեղեցւոյն՝ զհովիւութիւն և զվարդապետութիւն:

Օգոյշ լերուք, ասէ, հօտիզ, որում եղ զձեզ հոգին սուրբ՝ տեսուչս և վարդապետս:

Սա արձակեալ համարձակեցոյց զեզու նիւթեղէն, կոշիկ հայր՝ զՄտուած՝ որ նրստի ի կառս հրեղէնս և թեւաքոզեալ պաշտի ի հրեղէն անմարմնական բանականցն:

Օ) և ասաք զհոգին որդեկրութեան, որով աղաղակեմք, արբայ, հայր:

Եւ այն ինքն հոգին վկայէ հոգւոյս մերոյ, եթէ եմք որդիք Մտածոյ:

Սա ումեմ տայ բան իմաստութեան, այլում՝ բան զիտութեան, միասումն հաւատք զերկնս փոփոխելոյ, և այլում՝ զորութիւն սքանչելի գործս կատարելոյ:

Սա օձանէ զմիտս մեր ըստ Հօհաննու, և առնէ քրիստոնեայս և Վրիտտոսիկայս. և յայտմ օձութեանէս զօրանամք զիտել զամենայն:

Սա լուսաւոր առնէ զաշտ սրտից մերոց զիտել զոյոս կոչման մերոյ, և զմեծութիւն փառաց ժառանգութեանն, և զայնութիւն և զերկայնութիւն սիրոյն Վրիտտոսի. վասն որոյ արժամարհեցաք զերեւելիս, և փափագիմք յաներեւոյնս:

Եւ հոգւովս՝ Վրիտտոս ի մեզ բնակեալ, մեռոյց զզոյայարանս մարմնոյ հեշտութեան մեղաց, և կենդանացոյց զբանական հոգիս՝ արդարութեան խորհրդոցն յուսով:

Որով զօրացեալ կոխեցին մարդիկ բզնեղութիւն և զանձկութիւն, զհալածանս, զսով, զմեղութիւն, զսուր, զօրկանս և զհանդերձեալսն, պայծառացեալ հոգւովս ի գիտութիւն սիրոյն Վրիտտոսի:

Սա՛ որ քննէ զնորս Մտածոյ, քննէ և զսիրտս մարդկան, և տեսեալ զտկարութիւն բնութեանս, ի թիկունս հասանէ տկարութեան մերում, և բարեխօս լինի ի հեծեղութիւնս անմեռուչս վասն եկեղեցւոյ սրբոյ առ Մտուած:

Եւ ինքն՝ սիրողացն զՄտուած՝ յամենայն բարիս զորձակից լինի հանապաղ:

Օ) ամենեցուն կամի զփրկութիւն, ամենեցուն սպասէ հաւատոց. որպէս զի նրբ-

սիրեն զհաւատան՝ սերմանեցէ ի նոսա ըզ-
նորս՝ և զօրութիւնս հոգեարս:

Ասմին գիտել զշափ սիրոյ սորա առ-
մարդիկ, յարեաց ի կառս ներքինւոյն, որ-
պէս երբեմն Փիլիպպոս, և տես, թէ ո՞ր-
պէս միով հաւատով հարցմանն՝ տուաւ հո-
գին փոխանակ:

Տէր, ասէ, աղաւթ՝ զքեզ՝ վասն ո՞ր ա-
սաց զայս մարդարէն, վասն ի՞նչ՝ թէ վասն
սյլոյ ուրուք:

Գլուռն եղև ուղիղ հարցումն մօից հոգ-
ւոյն՝ յանձն ներքինւոյն, և պատրաստեաց
տեղի բանիցն Փիլիպպոսի, մինչև եկաց
ջրոյն առ բնիւն, և իջեալ հոգին ուսու-
ցիւ ներքինւոյն, և երբորք համարեցաւ այլ
աշխատ առնել զփիլիպպոս:

Այսպէս է Հոգւոյն սրբոյ պաշտպանին
աշխարհի, այսքան է նորա միսիթարեն ըզ-
մարդիկ:

Ոչ զվժժովպացին խորէ, ոչ ըզՏեմա-
նոս անարգէ, ոչ զՏերայն յարգէ. ամե-
նեցուն հաւատար զծիրն բնձնէ. միայն
զհաւատ յօժարութեան սրտի՝ նիւթ չը-
նորհին իւրոյ ի մէնջ տալ փափաքէ, և ի-
նոյն փայլատակեալ ջահս զանազան շնոր-
հի, գեկեղեցւոյ մանկունս ճառագայլիւ. և
զրդեալ զնոսա շնորհօքն, առ սէր երկ-
նաւոր Տօրն ձգէ ի հեշտութենէ զբազմանց
աշխարհիս:

Օհ տղայոց խաղալիկ նշանքն և լեզուա-
խօսութիւն ի հոգւոյն տուեալ, և կաթն
մանկանց շնորհք բժշկութեան, և յաջո-
ղութիւնք զօրութեանց:

Իսկ կատարելոցն մատակարարէ հաս-
տատուն կերակուր՝ որ է սէրն Աստուծոյ,
որպէս աղաղակէ որ ճաշակեանցն, եթէ
ունիցիմ՝ զամենայն գիտութիւն և ըզհաւա-
տրս՝ մինչև զերկնս փոփոխելոյ, և սէր ոչ
ունիցիմ, ոչ ինչ օգտիմ:

Օտքն և աշակերտացն ըզձանայ յա-
սնին, աղօթիս առնեմ՝ և ծունր դնեմ, առ-
նուլ ձեզ՝ ոչ հոգի նշանագործութեան,
այլ զհոգին իմաստութեան, որ լուսաւորէ
զաշս սրտից՝ ի գիտութիւն լայնութեան,
բարձրութեան և խորութեան սիրոյն Վր-
բիստոսի:

Վասն այսորիկ՝ և նշանաց և լեզուաց
ազգումն ի հոգւոյն՝ իրբև զանօգուտ պա-

կասեաց ի միջոյ. իսկ հոգին իմաստութեան
և հանճարոյ՝ միշտ ներգործէ ի մէջ եկե-
ղեցւոյ, և զսէրն Վրբիստոսի պայծառա-
ցուցանէ յորդւոց սորա հոգիս:

Սի՛ որ կարծեսցէ Տէր անուանել զՎր-
ստոս, եթէ ոչ ի նմանէ նախ զազգումն
բնկայցի. Ապա թէ որ մտաշէ յառաջ՝
առանց կոման սորին հրամանի, իրբև ըզ-
կախարդն Սիմոն՝ փորձող սուրբ Հոգւոյն՝
ի դաւթայ տաճարէս Տէրքեցի:

Անիք է ամար ի վերայ խրաբանչիւր ան-
զամոց եկեղեցւոյ սրբոյ Վրբիստոսի, որք
պարսպեալ պահին սոխաւ՝ յիւրաբանչիւր
պատիւս շնորհի:

Քանզե որ հաստատեացն զմեզ՝ ձեօք
հանդերձ ի Վրբիստոս, Աստուած է՝ որ և
կնքեացն զմեզ, և ետ զառհաւատեաց հոգ-
ւոյն ի սիրտս մեր:

Վարդապետ է ուսուցանել և յիշեցու-
ցանել զառ ի Վրբիստոսէ տաացեալսն, որ-
պէս խոստացաւ, թէ յորժամ եկեսցէ նա
Հոգին ճշմարտութեան, առաջնորդեցէ
ձեզ ամենայն ճշմարտութեամբ:

Ճարտարապետ է իմաստուն՝ որ շինէ զօ-
տարս և զպանդուխտս ի վերայ հիման առ-
աբերոց և մարգարէից՝ առ ի ինուլ զափ
հասակի կատարմանն Վրբիստոսի:

Գետ է յորդառատ՝ առողանող մտաց
մարդկան. որ արուցանէ զախօսս իմաս-
տից մերոց, և զուարթացուցանէ զօգովն իւ-
րով զգանազան բոյսս առաքինութեան ծաղ-
կանց, որպէս ասաց Վրբիստոս, գետք յո-
րովայնէ հաւատացելոց իւրոց ըզեկել ի հոգ-
ւոյն, բոտ որում նախաճառեաց մարդարէն:

Վերակացու է արթուն՝ հրահանգիլ կար-
գաց Նիկեղեցւոյ, և որչօղ խրաբանչիւր աս-
տիճանաց և պատուոյ. որ եղ նախ՝ զառա-
քեալս, երկրորդ՝ զմարգարէս, երրորդ՝ ըզ-
վարդապետս, ընդ որս զզօրութիւնս, և
զնորհս բժշկութեան, զազգս լեզուաց և ըզ-
թարգմանութիւնս լեզուաց:

Հոգիս ներգործութեան՝ յօրինէ ըզդա-
սակարգութիւնս աստիճանաց տաճարիս,
ի համանմանութիւն երկնաւորացն պարուց՝
հոգեորեքով միշտ Աստուծոյ խօսակցելով:

Հոգիս այս ծնանի զմանկունս եկեղեց-
ւոյ Վրբիստոսի յորդեղորութիւն Հօրն երկ-
նաւորի՝ յարգանդէ սրբարար աւաղանին:

ի հացէ իմմէ, և արբէք զգինի իմ զոր
խառնեցի ձեզ:

Թողէք զանգագամութիւն և կեցջիւք,
ինզորեցէք զեմաստութիւն զի ապրեանջիւք.
և ուղղեցէք գիտութեամբ զհանճար:

Ընթերցուածս ի Վարձոց Ընթերցող:
(Վ. Լ. Ժ. Էջ. 44):

Եւ մինչդեռ խօսէր Պետրոս զբանս զայս,
հանդեաւ Հոգին սուրբ ի վերայ ամենեցուն՝
որ լսէին զբանն:

Չարմաջան՝ որք ի թմբատութենէ անտի
հաւատացեալք եկեալ էին ընդ Պետրոսի,
զի և ի Տեթմանոս պարզեք Հոգւոյն սրբոյ
զեղուին. քանզի լսէին ի նոցանէ խօսել
լեզուս և մեծացուցանել զՄատուած:

Հայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս.
միմէ զմտն որ արդեւնլ կարէ առ ի չը-
մկրտելոյ զստա, որք և զՀոգին սուրբ ըն-
կալան՝ որդէս և մեք:

Եւ հրամայեաց նոցա մկրտել յանուն
Տեառն Հիսուսի Վրիստոսի:

Ելէ. 2այն Տեառն ի վերայ չորոց. և Եստուած փառաց որոաց.
և Տեր ինչն ի վերայ չորոց բազմաց:

Արդ Մատուածսն Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Հ. Լ. Վ. Էջ. 16):

Վասն մկրտութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ իբրեւ մկրտեցաւ Հիսուս, ել վաղ-
վաղակի ի չընդ անտի. և ահա բա-
ջան նմա երկինք, և ետես զՀոգին Մատու-
ծոյ՝ զի իջանէր իբրեւ զաղանի՝ և զայր
ի վերայ նորա:

Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր. զա-
ն որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ հաճեցայ:

Հայնժամ վարեցաւ Հիսուս յանապատ
ի Հոգւոյն՝ փորձել ի սատանայէ:

Եւ պահնալ զքառասուն տիւ և ըղբա-
սասուն զինք՝ ապա քաղցեաւ:

Երգ. Աղբալի. Բող. Երգի. Ել. Բաժ. Բաժնոց. Բաժնոց.
Ժամանակ. Այսք ի հրեշտ. Փոխ. Տեղ. Բաժնոց. Երկն. Ել. Երգ.
Եւ Եւ. Երգ. զերկուսն ի միասին ասա՝ Ազմ. Երգի.

Երբայութիւն քո արբայութիւն ամենայն յաւիտեանից,
և անբութիւն քո ազգէ մինչև յազգա Փոխ. Հաւատա-
րիմ է Տեր յամեն:

Պարոյն առարկելոյն ի Հոգւոյն ի չընդ ի
ընթերցուածս. (Հ. Լ. Ե):

Պօքոս ծառայ Հիսուսի Վրիստոսի,
կոչեցեալ առաքեալ, որդեալ յա-
ւատարման Մատուծոյ, որ յառաջ խոստա-
ցաւ ի ձեռն մարգարեից իւրոց զբովք սրբ-
բովք, վասն որդւոյ իւրոյ՝ եղելոյ ի դաւա-
կէ Վաթի ըստ մարմնոյ. սահմանելոյ որդ-
ւոյն Մատուծոյ զօրութեամբ ըստ հոգւոյն
սրբութեան, ի յարութենէ մեռելոց Հիսու-
սի Վրիստոսի Տեառն մերոյ:

Արով ընկալաք Հորհս և առաքելութիւն
իհնազանդութիւն հաւատոց յամենայն Տե-
թմանոս վասն անտան նորա, յորս և զու-
էք կոչեցեալ Հիսուսի Վրիստոսի. ամենե-
ցուն՝ որոց էք ի Հոգւով՝ սիրելեաց Մատու-
ծոյ՝ կոչեցելոց սրբոց:

Հորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն
Մատուծոյ Հորէ մերմէ, և ի Տեառնէ Հի-
սուսէ Վրիստոսէ:

Վասն զոհանամ զՄատուծոյ իմոյ ի ձեռն
Հիսուսի Վրիստոսի վասն ձեր ամենեցուն,
զի հաւատք ձեր պատմեալ են ընդ ամե-
նայն աշխարհ:

Վկայ է ինձ Մատուած, զոր պաշտեն
հոգւով իմով յաւատարման նորա, թէ որ-
պէս զյիշատակս ձեր տանեմ. յամենայն
ժամ յաղօթս իմ աղաւելով, զի թիւրս
երբէք յաջողեցի ինձ կամօքն Մատուծոյ
զալ առ ձեզ:

Քանզի անձկացեալ եմ տեսանել զձեզ,
զի փոխեցի ի ձեզ Հորհս ինչ հոգեորս՝
առ ի հաւատաւ զձեզ, այս ինչն է՝ միս-
թարսիկից լինել ձեզ վասն ընդ միմեանց
իմոյ և ձերք հաւատոց:

Ոչ կամիմ եթէ տղէտք իցէք, եղբարք,
զի բազում անգամ յօժարեցայ զալ առ
ձեզ, և արդեալ մինչև ցայժմ. զի և ի ձեզ
գտից պտուղ ինչ՝ որպէս և յայլ Տեթմա-
նոս:

Քանզի Հոռնաց և բարբարոսաց, իմաստ-
նոց և անմտից պարտապան եմ, այնպէս
որչաք իմովսանս յօժարութեամբ՝ և ձեզ
որ ի Հոգւով էք՝ աւատարման:

Չի ոչ եթէ ամօթ ինչ համարիմ զտես-
տարանս. քանզի զօրութիւն Մատուծոյ է
ի փրկութիւն ամենայն հաւատացելոց. նախ

Հրէի և ապա Տեթանոսի. զի արդարութիւն
Ըստուծոյ նովա. յայտնի Տաւատոց ի Տա-
ւատս. որպէս և զընալ է, թէ արդարն ի-
Տաւատոց կեցցէ:

Եւ. Երեւ. ցնծացոյք ի Տէր, աղաղակեցոյք առ Ըստուած
փրկիչ մեր:

Սրբոյ Եւետարանիս Հիսուսի Վերիտասի՝ որ ըստ
Ստաթիկոսի. (Հէ. Լ. հէ. 28):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտաս առէ:

Եւ եղև իբրև կատարեաց Հիսուս զա-
մենայն զրանս զայստիկ, զարմանա-
յին ժողովուրդքն ընդ վարդապետութիւն
նորա. զի իբրև իշխանութեամբ ուսուցա-
նէր, և ոչ որպէս զպիլըն: Եւ իբրև էջ
ի լեռնէ անտի, զնացին զինի նորա ժողո-
վուրդը բազումը:

Եւ ահա մատուցեալ բորոտ մի, երկիր
պաղաներ նմա, և ասէր. Տէր, եթէ կամիս
կարող ես զես սրել:

Չգեաց զձեռն իւր և Տաւոց ի նա Հի-
սուս և ասէ. կամիմ՝ սրեաց: Եւ վաղ-
վաղակի սրեցաւ ի նմանէ բորոտութիւնն:

Եւ ասէ ցնա Հիսուս. զգոյշ լը՝ մի՛ ու-
մըր ասիցես. այլ երթ ցոյց գանձն քո
քահանային, և մատո՞ զպատարագն զոր չը-
բամայեաց Սովսէս՝ ի վկայութիւն նոցա:

Յերեկոյն ասացին Սըմ. 29:

Եստեան զողի քո՝ և ստանաս զնոսա. և նորոգես զերե-
սըս երկրի. Փոխ. Օրհնեա անձն:

Սրբոյ Եւետարանիս Հիսուսի Վերիտասի՝ որ ըստ
Հոհնանու. (Հէ. Ժ. Գ. հէ. 15):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտաս առէ:

Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ
պահեալիք. և ես աղաչեցից զչայր,
և այլ միսիթարիչ տացէ ձեզ, զի ընդ ձեզ
ընակեաց ի յաւիտեան. զչողին ճմարտու-
թեան, զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել,
զի ոչ տեսնէ զնա և ոչ ճանաչէ զնա.
բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնա-
կեացէ, և ընդ ձեզ եղեցի:

Այլ թողեց զձեզ որքս, զամ՝ առ ձեզ.
փոքր միւս ես, և աշխարհս ոչ ես տեսա-
նէ զես. բայց դուք տեսանիցէք զես. զի

ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինեցոյ
էք:

Հայնմ աւուր զիտապիք զուր, զի ես
ի Հոր իմում, և դուք յիս, և ես ի ձեզ.
որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ ըզնո-
սա, նա է՝ որ սիրէ զես. և որ սիրէն զես՝
սիրեցի ի Հորէ իմմէ. և ես սիրեցից զնա,
և երեցուցից նմա զես:

Եւ ցնա Հուդա՝ ոչ Խսկարիւմտացին.
Տէր, զի՞ եղև՝ զի մեզ յայտնեցոյ ես ըզ-
բեղ՝ և ոչ աշխարհի:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա.
եթէ որ սիրէ զես՝ զրանն իմ՝ պահեցէ, և
չայր իմ սիրեցէ զնա. և առ նա եկեցուք,
և օթեանս առ նմա արացուք: Եւ որ ոչն
սիրէ զես՝ զրանս իմ՝ ոչ պահէ. և բանն
իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ Հորն՝ որ առա-
քեացն զես:

Եւս. Տէր Եւագրոս, Երեւոյն, Հմբ. 24. Այսի երեւոյնն. Եր-
նախան Սըմ. 10:

Չայն Տեառն ի վերայ ջուրց՝ և Ըստուած փառաց ո-
րտաց. և Տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց. Փոխ. Մա-
տուցեք Տեառն:

Սրբոյ Եւետարանիս Հիսուսի Վերիտասի՝ որ ըստ
Ստաթիկոսի. (Հէ. Գ. հէ. 16):

Ղան մկրտութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիտասի

Եւ իբրև մկրտեցաւ Հիսուս, եւ վաղ-
վաղակի ի ջրայ անտի. և ահա բա-
ցան նմա երկինք, և ետես զչողին Ըստու-
ծոյ՝ զի իջանէր իբրև զաղանի և զայր ի-
վերայ նորա:

Եւ ահա ձայն յերկնից որ ասէր. Դաս է
Որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ հաճեցայ:

Հայնմամ վարեցաւ Հիսուս յանապատ
ի Հողոյն՝ փորձել ի սատանայէ:

Եւ պահեալ զբառաւորն տիւ և ըզբա-
ռասուն զիշեր՝ ապա քաղցեաւ:

Քրդ. Գոհմ կից. Եր. Խաղաղութեամբ:

Սրբոյնութիւն՝ Ահ. 24. Այսի երեւոյնն. իւր սարգն. Սըմ. Սըմ.
24. Գոհ 17-18. և 24-25 ի՞. Փոխ. Սոյնսն իմ քո և 25-26
ի՞. Ըստուած. Սըմ. 10:

Որդութեան Տեառն լի եղև երկիր, և բանիւ Տեառն
երկինք Տաւատեցան. և Հողոյն ընդանոյ նորա ամենայն
զօրութիւնք նոցա. Փոխ. Հնծացէք:

Ընթերցուածս ի Նոնիզոյ
(ՊԼ. Ը. հէ. 6):

Եւ եղև յետ քառասուն աւուր երայ
Նոյ դպատուհան տապանին զոր ա-
բար. և արձակեաց զադուան, և ել և
անդրէն ոչ դարձաւ մինչև ջցամաքել ջրոյն
յերկրէ:

Եւ արձակեաց զադուանին զհետ նորա՝ տե-
սանել թէ ցածուցեալ իցէ ջուրն յերեսաց
երկրէ. և չգտեալ ադուանոյն հանդիստ ո-
տից իւրոց՝ դարձաւ անդրէն առ նա ի-
տապան անդր. զի ջուր դեռ ունէր զամե-
նայն երեսս երկրի. և ձգեաց զձեռն և ըն-
կայաւ գնա, և էառ գնա անդրէն առ իւր
ի տապան անդր:

Եւ զադարեաց ևս աւուրս եօթն, և
դարձաւ արձակեաց զադուանին ի տապանէ
անտի. և դարձաւ առ նա ադուանին ընդ
երկես, և ունէր տերև ձիթենույ շիջ ի-
րերան իւրում:

Ընթերցուածս յԱռակաց:
(Խտար. Գ. Ը. հէ. 5):

Չի սուրբ հոգին իմաստութեան փա-
խիցէ ի նենգութենէ, և հեռացի ի խոր-
հորդոց անմտաց, և յանդիմանեցէ ի հա-
սանել ի վերայ անիրաւութեանց:

Չի մարդասէր շողին իմաստութեան՝
ոչ արդարացուցանէ զհայհոյին ի չրթանց
իւրոց. զի երկիւսմանց նորա է վկայ Ըս-
տուած, և սրտի նորա ոտիկան ճշմարիտ,
և լիզուի նորա ունկնդիր:

Չի հոգի հետն ելից զտիեզերս:

Ընթերցուածս ի Վործոց Ընթերցող:
(ՊԼ. Ժ. Վ. 1):

Ի ին ոմանք յԱնտիոք ըստ եկեղեցւոյն
մարգարէք և վարդապետք, Բառնարաս
և Էմսուղն կողեցեալն Նիգէր, և Վու-
կիտս Սիւրենացի, և Մանայն դայակորդի
շերովի չորրորդապետի, և Սոզոս:

Մինչդեռ ի պաշտաման հետն կային
և պահէին, ասէ շողին սուրբ. որոշեցէք
ինձ զԲառնարաս և զՍոզոս ի գործ՝ յոր
կողեցեալ է իմ զդոսս:

Հայնժամ պահեալ՝ և աղօթաւ արարեալ,
եղին ձեռն ի վերայ նոցա՝ և արձակեցին:

Եւ նորա առաքեալք ի շողոյն սրբոյ՝
իջին ի Սեբեկիս, և անտի նաւեցին ի Սիւ-
րուս:

Եւ հասեալ ի Սաղամոնա՝ պատմէին ըզ-
րանն:

Սբ. ձեռն:

Գովա երեսաղեմ զՏէր:

Սրբոյ Ընտարանի Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (Գ. Ը. հէ. 29):

Սիրտիւ հետն մերոյ Հիսուսի Վերհաստի:

Ի վաղիւ անդր տեսանէ զՀիսուս՝ զի
գալոր առ նա, և ասէ. ահաւասիկ
Վառն Ըստուծոյ՝ որ բառնաց զմեզս աշ-
խարհի:

Սա է՝ վասն որոյ ենս ասէի, զինի իմ
գայ այր՝ որ առաջի իմ եղև, զի յառաջ
իսկ էր քան զես:

Եւ ես ոչ գիտէի գնա, այլ զի յայտնի
լինիցի Խարսիլիս՝ վասն այնորիկ եկի ես
ջրով մկրտել:

Վ կայեաց Հովհաննէս և ասէ, թէ տե-
սանէի զշողին՝ զի իջանէր իրբն զադուանի
յերկնից, և հանդէս ի վերայ նորա:

Եւ ես ոչ գիտէի գնա, այլ որ առա-
քեացն զես մկրտել ջրով, նա ասաց ցիս.
յոյր վերայ տեսանիցես զշողին, զի իջանի-
ցէ և հանդէսիցի ի վերայ նորա, նա է՝ որ
մկրտէ շողոյն սրբով:

Եւ ես տեսի, և վկայեցի՝ եթէ սա է
որդին Ըստուծոյ:

Ճաշու ժամանակ՝ զառ ուր և հէ. Երբն. Բի. Ս. Եւ յայտնի ինչ:

Երկիր պաղից ի տաճար սուրբ քո՝ երկիւղիւ քո. Գով. Ս.
Պարծեսցին:

Պագոսի առաքելոյն ի շողոյն սրբոյ ի յիշմոյն է
ընթերցուածս. (Գ. Ը. հէ. 18):

Քանզի յայտնեց է բարկութիւն
Ըստուծոյ յերկնից ի վերայ ամե-
նայն ամբարշտութեան և անիրաւութեան
մարդկան. որք զճշմարտութիւնն անիրա-
ւութեամբ ունին. վասն զի գիտութիւնն
Ըստուծոյ յայտնի է ի նոսա. քանզի Ըս-
տուած իսկ յայտնեաց նոցա:

Չի աներեւոյթը նորա իսկզբանէ աշխարհի՝ արարածովքս իմացեալ տեսանին. այս ինքն է՝ մշանջնաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա. զի ոչ գտանիցեն ամենեկն տալ պատասխանի:

Չի ծանեան զՄտուած, և ոչ իրրե զՄտուած փառաորեցին կամ զօհացան. այլ նանրացան ի խորհուրդս իրեանց, և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա. զանձինս առ իմաստունս ունէին՝ յիմարեցան. և փոխեցին զփառս անեղծին Մտուածոյ՝ իմանելն տալ պատկերի եղծանելի մարդոյ, և թռչնոց, և չորքոտանեաց, և սողնոց:

Վասն որոյ մասնեաց զնոսա Մտուած ի ցանկութիւն սրտից նոցա ի պղծութիւն, անարդէլ զմարմինս իրեանց յանձինս իրեանց. որք փոխանակեցին զճշմարտութիւնն Մտուածոյ ընդ ստութեան, հնազանդեցան և պաշտեցին զարարածս՝ և ոչ զարարիչն, որ է օրհնեալ յախտեանս. ամէն:

Ելէ. երբեցէք Տեառն եղ Նոր. ծառայեցէք Տեառն ուրախութեամբ:

Որոյն Եւեռարանիս Հիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հէ. Բ. հէ. 5):

Տէրն մեր Հիսուս Վերստոս ասէ:

Եւ մտեալ ի Սափառնաւում, մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի, աղաչէր զնա և ասէր. Տէր, մանուկ իմ անկեալ կայ ի տան անգամաւոյ՝ չարաչար տանջեալ:

Եւ ցնա Հիսուս. ես եկից և բժշկեցից զնա:

Պատասխանի ետ հարիւրապետն և ասէ. Տէր, Հիմա բաւական եթէ ընդ հարկաւ իմով մոցես. այլ աստ բանիւ, և բժշկեցից մանուկն իմ. քանզի և ես այր մի եմ ընդ իշխանութեամբ, ունիմ ընդ ինե զնոտօրբս. ասեմ սմա երթ՝ և երթայ, և այլում թէ եկ՝ և գայ, և ծառայի իմում թէ արա զայս՝ և առնէ:

Իրրե լուա Հիսուս՝ զարմացաւ, և ասէ ցայնոսիկ՝ որ զհեան երթային. ամէն աւսեմ ձեզ՝ և ոչ յարապետն այսպիսի հաւատս գտի երբեք:

Իսցց ասեմ ձեզ, զի բազումք յարեւելց և յարեմոսից եկեացն՝ և բազմեացին ընդ Երբաշամու և ընդ Սաշակայ և ընդ Հակովբու յարքայութեան երկնից, և որդիքն արքայութեան ելցեն ի խաւարն արտաբին. անդ եղեցի լալ և կրճել ատամանց:

Եւ ասէ Հիսուս ցհարիւրապետն. երթ՝ և որպէս հաւատացերդ՝ եղեցի քեզ: Եւ ողջացաւ մանուկն նորա յաւուր յայնմիկ:

Յերկրին առաջին Սղմ. ԼԵ:

Որորմութեամբ Տեառն լի եղև երկիր, և բանիւ. Տեառն երկրնք հաստատեցան. և հօգով բերանոյ նորա ամենայն զօրութիւնք նորա փոխ, Հնծացէք ար:

Որոյն Եւեռարանիս Հիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հէ. Գ. հէ. 16):

Վասն միտութեան Տեառն մերոյ և Փրկչին Հիսուսի Վերստոսի:

Եւ իրրե միտեցաւ Հիսուս, ել վաղ-վաղակի ի ծրոյ անտի. և ահա բացան նմա երկնք, և ետես զՀոգին Մտուածոյ՝ զի իջանէր իրրե զազանի և գայր ի վերայ նորա:

Եւ ահա ձայն յերկնից որ ասէր. Դս է Որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ հաճեցայ:

Հայնժամ վարեցաւ Հիսուս յանապատ իՀոգւոյն՝ փորձել խառնապէ:

Եւ պահեալ զքառասուն տիւ և ըզքառասուն գիշեր՝ ապա քաղցեաւ:

Մեծ. եղբէնէս. Մատթ. Հէ. Գ. Եղբէնէս. Մատթ. Երմայման Սղմ. ԶԵԼ:

Պովեա Կրօնապէս զՏէր:

Որոյն Եւեռարանիս Հիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Հօհաննոս. (Հէ. Լ. հէ. 29):

Մկրտիչ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերստոսի:

Իվաղիւ անդր տեսանէ զՀիսուս՝ զի գայր առ նա, և ասէ. ահաւասիկ Դառն Մտուածոյ՝ որ բառնայ զմեզ աշխարհի:

Սս է՝ վասն որոյ եմ ասէի, զինի իմ գայ այր՝ որ առաջի իմ եղև, զի յառաջ իսկ էր քան զես:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռոմայեցւոց թղթոյն է
Ինթերքուածս. (գլ. Ի. հէ. 2):

Քանզի գիտեմք՝ եթէ Լստուծոյ դատաստանն ճշմարտութեամբ է ի վերայ այնոցիկ՝ որ զայնպիսին գործեն։ Իսկ արդ խորհիցն զայս, ո՞վ մարդ, որ դատիս զայնոսիկ՝ որ զայնպիսին գործեն՝ և դու զնոյն գործես, եթէ դու ապրելոց իցես ի դատաստանացն Լստուծոյ։

Եթէ զմեծութեամբ քաղցրութեան նորա՝ և զներելոյն և զերկայնմութեամբն արջամարհիցես, չգիտիցես զքաղցրութիւնն Լստուծոյ զքեզ յապաշխարութիւն անէ. այլ բառ խտտութեան քում և բառ անզեղձ սրտի՝ զանձես անձին քում բարկութիւն՝ յաւուր բարկութեան և յայտնութեան արգար դատաւորութեանն Լստուծոյ, որ հատուցանէ իւրաքանչիւր բառ գործս իւրեանց։

Որք համբերութեամբ են ի գործս բարութեան՝ և զփառս և զպատիւ և զանեղծութիւն խնդրեն, զկեանսն յաւիտեանից։

Իսկ որք ի հակառակութենէ անտի են և ապստամբք ի ճշմարտութենէն, և ըզհետ երթեալ զանիրաւութեան, բարկութիւն և սրտմտութիւն։

Ներդութիւն և անձկութիւն ի վերայ ամենայն մարդոյ՝ որ գործէ զարք, նախ Հըբեին, և ապա հեթանոսի։

Փառք և պատիւ և խաղաղութիւն ամենայնի՝ որ գործէ զբարի, նախ հրեին, և ապա հեթանոսի։

Օ՛ի ո՛չ է անխառութիւն առաջի Լստուծոյ։

Եկե. Վասն անուան քո Տէր կեցուցես զիս, արգարութեամբ քով հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ։

Որոյ Եւեռարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (գլ. Բ. հէ. 18):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս։

Տեւեալ Հիսուսի զժողովուրդս բազումս զհւրե՝ հրամայեաց երթալ յայնկոյս։

Եւ մատուցեալ զպիր մի ասէ ցնա. վարդապետ, եկից և ես զկնի քո՝ յոր վայր և երթիցես։

Եսէ ցնա Հիսուս. աղուեսուց որջք գոն՝ և թռչնոց երկնից բոյնք. այլ որդւոյ մարդոյ ո՛չ գոյ՝ ուր զիցէ զգլուխ իւր։

Եւ մի ոմն յաշակերտաց նորա ասէ. Տէր՝ տուր ինձ հրաման՝ զի երթայց նախ թաղեցից զհայր իմ։

Եսէ ցնա Հիսուս. եկ զկնի իմ, և թոյլ տուր մեռելոցն թաղել զմեռեալս իւրեանց։

Եւ իբրեւ եմնաւ ի նաւն, գնացին ըզկնի նորա աշակերտքն նորա։

Եւ ահա շարժումն մեծ եղև ի ծովուն՝ մինչև նաւին ծածկել յալեաց անտի, և ինքն ննջէր։

Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա՝ և ասեն. Տէր, փրկես զմեզ՝ զի կորնչեմք։

Եւ ասէ ցնոսա. ընդէր վատասիրտք էք, սակաւահաւատք։ Հայնժամ յարուցեալ սաստեաց հողմաց և ծովուն, և եղև խաղաղութիւն մեծ։

Եւ մարդիքն զարմացան՝ և ասէին. որպիսի որ իցէ սա, զի և հողմք և ծով հընազանդին սմա։

Յերեկոյն առաջին Սղմ. ԵԳ.։

Վասն այսորիկ եօծ զքեզ Լստուած Լստուած քո իւզով ուրախութեան, առաւել քան զընկերս քոս փոխ. Բզիսեցէ սիրտ իմ։

Որոյ Եւեռարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (գլ. Ե. հէ. 29):

Միտիւ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի։

Իվաղեւ անգր տեսանէ զՀիսուս՝ զի գայր առ նա, և ասէ. ահա առաջիկ Գառն Լստուծոյ՝ որ բառնայ զմեզս աշխարհի։

Սա է՝ վասն որոյ են ասէի, զկնի իմ գայ այր՝ որ առաջն իմ եղև, զի յառաջ իսկ էք քան զես։

Եւ ես ո՛չ գիտէի զնա, այլ զի յայտնի լինիցի Խորայելե, վասն այնորիկ եկի ես ջրով մկրտել։

Վ կայեաց Հովհաննէս և ասէ, թէ տեսանէի զհօգին՝ զի իմանէր իբրեւ զազանի յերկնից, և հանդէր ի վերայ նորա։

Եւ ես ո՛չ գիտէի զնա, այլ որ առաքեալսն զես մկրտել ջրով, նա ասաց ցիս։

‘Արքա ասն ցնա՝ այլ և ոչ եթէ Հոգի սուրբ գուցէ՝ լուեալ է մեր:

Եւ ասէ՝ իսկ յի՛նչ մկրտեցարուք: ‘Արքա ասն՝ ի Հոգի Հաննու մկրտութիւնն:

Եւ ասէ Պօղոս՝ Հոգի Հաննէս քարոզեաց մկրտութիւն ասպաշխարութեան ամենայն ժողովրդեանն, և ասէք, զի որ զալոցն է յետ նորա՝ ի՛նչ հաւատասցեն, այս ինքն է՝ ի Հիսուս Վրիստոս:

Եւ իբրեւ լուան, մկրտեցան յանուն Տեառն Հիսուսի:

Եւ ի գնել ի վերայ նոցա Պօղոսի զձեռն, եկն Հոգի սուրբ ի վերայ նոցա՝ խօսելին լեզուս և մարգարեանային, և էին ամենեքեան արք իբրեւ երկոտասան:

Սղմ՝ ԽԵ:

Ելէ Պօղոս ցեղաց ուրեւ ամեն զքաղաքն Բատուծոյ, և սուրբ արար զյայտ իւր բարեկեցի: Փոխ Բատուած մեր ասպաւն:

Սրբոյ Եւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հոգի Հաննու. (ՀԼ. Ի. հէք. 19):

Ի յարութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ էր երեկոյ ի միաշարաթում ուռլ արւրն, և զբօք փակելովք՝ ուր էին աշակերտքն ժողովեալ վասն աշին հրէից, եկն Հիսուս և եկաց ի միջն նոցա, և ասէ ցնոսա՝ ողջոյն ընդ ձեզ:

Իբրեւ զայս ասաց, եղոյց նոցա զձեռս և զկողմն իւր, և խնդացին աշակերտքն իբրեւ տեսին զՏէր:

Եսէ ցնոսա դարձեալ՝ ողջոյն ընդ ձեզ՝ որպէս առաքեաց զես Հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ:

Եւ զայս իբրեւ ասաց, փռեաց ի՛նոսա և ասէ՝ առէք Հոգի սուրբ, եթէ ումք թոգուցուք զմեզս, թողեալ լիցի նոցա՝ եթէ զուրուք ունիցիք, կալեալ լիցի:

Ճաշու ժամանակ՝ Սղմ է հրէից, Հրմի, ՀԼ. Զաւիշք-Բոր, Սղմ. ՂԸ:

Իւարձր արարէք զՏէր Ետուած մեր, երկիր պաղէք ի լեառն սուրբ նոցա. զի սուրբ է Տէր Ետուած մեր: Փոխ, Տէր թագաւորեաց:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հոգի Հաննուցոց իմ դիմոյն է ընթերցումս. (ՀԼ. Ի. հէք. 12):

Որք միանգամ արտաբոյ օրինացն մեզան, արտաբոյ օրինացն և կորնչին. և որք ընդ օրինքն մեզան, օրինքն դատեցին:

Չի ոչ եթէ որ լսելիք օրինացն են՝ արդարացեալ են առաջի Բատուծոյ, այլ առնելիք օրինացն արդարացին:

Եւ յորժամ հեթանոսք՝ որ զօրէնսն ոչ ունին, ընտրեմամբ զօրինացն զորձիցեն, նոքա որք զօրէնսն ոչ ունին, անձանց իւրեանց իսկ են օրէնք՝ որք ցուցանեն ըզզորձս օրինացն գրեալ ի սիրտս իւրեանց, վկայութեամբ մտաց իւրեանց, և յանդիմանել զմիմեանս ի խորհրդոց իւրեանց, կամ թէ պատասխանի իսկ տալ՝ յառնին՝ յորում դատիցի Բատուած զպաղտնիս մարդկան, ըստ աւետարանիս իմում ի ձեռն Հիսուսի Վրիստոսի:

Եպա եթէ զու հրէայ անուանեալ ես, և յեցեալ ես յօրէնսն, և պարծիս յԵտուած, և զիտես զկամս նորա, և ընտրես զաւն, և խրատեալ ես յօրինացն՝ փտաճ ես յանձն քո առաջնորդ լինել կուրաց, լոյս խաւարելոց, խրատիչ անզգամաց, վարդապետ տղայոց, ունել զկեղաբարանս զիտութեան և ճմարտութեան օրինացն:

Իսկ արդ որ ուսուցանես զքնիկրն՝ զանձն քո ոչ ուսուցանես, որ քարոզես չղոզանալ՝ գողանաս, որ ասես չնալ՝ շնաս, որ դարչես ի մեհնաց՝ զսեղանս կողոպտես, որ օրինքն պարծիս՝ յանցանել ըստ օրէնսն զԵտուած անարդես:

Չի անունն Բատուծոյ վասն ձեր հայհոյի իմեջ հեթանոսաց՝ որպէս և գրեալ է:

Ելէ Սղմամ իմ Տէր զի հիւանդ եմ՝ ես բժշկես զանձն իմ, զի խոսկեցան սակերք իմ:

Սրբոյ Եւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Սատրիէոսի. (ՀԼ. Ի. հէք. 28):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ իբրեւ անցին յայնկոյս յերկիրն Վերգեսացոց, պատահեցին նմա զիւահաբբ երկու՝ երեալք ի գերեզմանացն՝ չարաշարք յոյժ՝ որպէս զի Հէր հնար անցանել

ումըք ընդ այն ճանապարհ, և ահա աղա-
ղակեցին և ասեն. զե՞ կայ մեր և քո, Հի-
սուս որդի Աստուծոյ, եկիր տարածամ' ամեն-
ջեւ զմեզ:

Եւ էր հեռագոյն ի նոցանէ երամակ մի
խողից արօտական:

Եւ զեքն աղաւէին զնա և ասէին. եթէ
հասնես զմեզ աստի, հրաման տուր մեզ եր-
թալ յերամակ խողիցն:

Եւ ասէ ցնտաւ. երթայք: Եւ նորա ե-
րթալ զնոցան յերամակն խողից. և զիմեաց
ամենայն երամակն ի գարէ անտի ի ծով. և
մեռան ի ջուրսն: Եւ խողարածքն փակեան.
և երթեալ ի քաղաքն պատմեցին զամե-
նայն, և զիրս զիւրաջարացն:

Եւ ահա ամենայն քաղաքն եւ ընդ ա-
ռաջ Հիսուսի. իրբե տեսին զնա՝ աղաւե-
ցին զե գնասցէ ի սահմանաց նոցա:

Յերեկոյն ասալին Սղմ. 483.

Հանկայի և նա քան զասիկ և քան զսկանս պատուա-
կանս բազումս. քաղցր է նա քան զմեզու խորիստ փոխ,
Երկիրք պատմին:

Արքայ Աւետարանիս Հիսուսի Վերստախի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Գլ. Բ. ԶԳ. 18):

Սլան ջանդեան հետն մերոյ և փրկչին Հիսուսի
Վերստախի:

Եւ Հիսուսի Վերստախի ծնունդն էր
այսպէս:

Խօսեալ զմայր նորա Մարիամ Հովսէփու,
մինչ չե եկեալ առ միմեանս՝ դուա յղա-
ցեալ ի հոգւոյն սրբոյ:

Եւ Հովսէփ այլն նորա, քանզի արդար
էր, և ոչ կամեցաւ առակել զնա, խորհե-
ցաւ լռելայն արձակել զնա:

Եւ մինչդեռ նա զայս ամէր զմտաւ, ահա
հրեշտակ հետն ի տեսեան երեւեցաւ նմա՝
և ասէ. Հովսէփ՝ որդի Դաւիթի, մի երկն-
չիք առնուլ առ քեզ զՄարիամ կին քո.
քանզի որ ի նմայն ծնեալ է՝ ի հոգւոյն
սրբոյ է:

Դնցի որդի, և կոչեցես զանուն նորա
Հիսուս. զե նա փրկեացէ զժողովուրդ իւր
ի մեղաց խրեանց:

Մեան Աստուծոյ յայն (Եւրեմի. Զ. Գլ.) Անտաշտոյ Երթանման
Սղմ. 483.

Գնացք զետեց ուրախ ասենէ զքաղաքն Աստուծոյ, և
սուրբ արար զարկս իւր բարձրեալն փոխ, Աստուած
մեր:

Արքայ Աւետարանիս Հիսուսի Վերստախի՝ որ ըստ
Հոսեանու. (Գլ. Բ. ԶԳ. 19):

Ի արուելեան հետն մերոյ Հիսուսի Վերստախի:

Եւ էր երեկոյ իմաշարամբ ուռն,
և զրօք փակելովք՝ ուր էին աշա-
կերտքն ժողովեալ վասն ահին Հրէից, եկն
Հիսուս և եկաց ի միջն նոցա, և ասէ ցը-
նտաւ. ողջոյն ընդ ձեզ:

Իբրե զայս ասաց, եցոյց նոցա զճեռս
և զկողմն իւր. և խնդացին աշակերտքն
իրբե տեսին զՏէր:

Եւ ցնտաւ զարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ.
որպէս ասալեաց զիւր Հայր իմ, և ես ա-
ռաքեմ զձեզ:

Եւ զայս իրբե ասաց, փռեաց ի նոսա և
ասէ. առէք Հօգի սուրբ. եթէ ումըք թո-
զուցուք զմեզս, թողեալ լեցի նոցա. եթէ
զուրուք ունեցիք, կարեալ լեցի:

Սղմ. 483. Անտաշտոյ Եւրթանման Սղմ. 483.
Եւ Արքայ Սուրբ Ստեփանոսի Վերստախի՝ որ ըստ
Հովսէփի. (Գլ. Բ. ԶԳ. 19):

Արքայ Սուրբ Ստեփանոս յիւր Աստուծոյ, և հոգի ուղիւ
նորոգեալ ի փոքի իմա՛մ: փոխ, Արքայեալ ինձ Աստուած:

Ընթեցուցաւ ի խորոյց:
(Գլ. Բ. ԶԳ. 24):

Եւ ել Մովսէս և խօսեցաւ ընդ ժո-
ղովրդեանն զպատգամս հետն. և
ժողովեաց եթմանատուն այլ ի ծերոց ժո-
ղովրդեանն, և կացոյց զնոսա շուրջ Ըղ-
խորանուն:

Եւ էջ Տէր ամբով, և խօսեցաւ ընդ
Մովսէսի. և էառ ի հոգւոյն որ ի նմա, և
էարկ զեթմանատուն արամբն զծերովք:

Եւ իրբե հանդեալ հոգին ի վերայ նոցա,
և մարդարեացան ի բանակին, և այլ ոչ ևս
յաւելին. և մնացին երկու արք ի բանա-
կին. անուն միումն Լեւիաղ, և անուն երկ-
րորդին Մովսէս, և հանդեալ ի վերայ նո-
ցա հոգին. և նորա էին ի գրեւոյ անտի, և

ու եկին ի խորանն, և մարդարեացան ի բանակին:

Եւ ընթացեալ պատանի մի՝ պատմեաց Սովսիսի և ասէ ցնա. Եղապն և Սով-
զադն մարդարեացան ի բանակին:

Բնիկ երցուածս յԱստիաց:

(Եւսթ. 4. Բ. 47. 11):

Չի որբ պահեցին սրբութեամբ ըզսրբու-
թիւն՝ սրբեցին. և որբ ուսան գնոսա՝
գտցին զպատասխանատրութիւն:

Երբ ցանկացարո՛ք բանից իմաց, փա-
փաղեցէ՛ք՝ և խրատեալէք:

Լուսաւոր և անթաւամ է իմաստու-
թիւն, և դիւրաւ երևի սիրողաց իւրոց, և
դասնի ինդրողաց իւրոց:

Հասանէ առ ցանկացողս իւր՝ առ յա-
ռաջագոյն ճանաչելոյ: Ար կանխեաց առ նա՝
ոչ վատասկեցի, զի զեզերեալ գտցէ ըզ-
նա առ դրունս իւր:

Վանդի և զմտաւ ածել զնմանէ՝ կատար-
եալ իմաստութիւն է. և որ տքնի վասն
նորա՝ վաղվադակի անհոգ լիցի:

Չի ինքին չղի ինդրել զարժանաւորս
իւր, և ի շաղիս երևի նոցա քաղցրու-
թեամբ, և յամենայն հնարազիտութիւ-
նըս պատահէ նոցա:

Պարոսի առաքելոյն ի Հառայեցոց թղթոյն է

Ընթեցուածս. (4. Բ. 47. 2):

Չի օրէնք հոգւոյն կենաց ի Վրիստոս
Հիսուս՝ ազատեցին զես յօրինաց մեղացն
և մահու:

Չի որ անհնարին էր օրինացն՝ որով
տկարանայրն մարմնով, Լստուած զորդին
իւր առաքեաց ի նմանութիւն մարմնոյ մե-
ղաց և վասն մեղաց, և դատապարտեաց
զմեղս ի մարմնի անդ. զի արդարութիւն
օրինացն կատարեցի ի մեղ, որբ ոչ ըստ
մարմնոյ զնայցեմբ՝ այլ ըստ հոգւոյն:

Չի որբ ըստ մարմնոյն են՝ զմարմնոյն
խորհին, և որբ ըստ հոգւոյն՝ զհոգւոյն:

Չի խորհուրդ մարմնոյ՝ մահ է, և խոր-
հուրդ հոգւոյն՝ կենսի և խաղաղութիւն:

Սքմ. 268:

Ելէ. 2օրի քո սուրբ և բարի առաքնորդեաց իմա ի յերկր ուղիւ,
Փոխ, Տէր Լուր աղօթից իմաց:

Սրբոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (4. Բ. 47):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ էր այդ մի ի փարիսեցոց անտի՝
Նիկողիմոս անուն նորա, իշխան չը-
բէից: Սա եկն առ նա զիշերի՝ և ասէ ցը-
նա. Ուրբի, զիտեմբ եթէ յԱստուծոյ ե-
կեալ ես վարդապետ. զի ոչ որ կարէ զայդ
նշանս առնել՝ զոր դուդ առնես, եթէ ոչ
Լստուած իցէ ընդ նմա:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա.
ամէն ամէն ասեմ՝ քեզ, եթէ ոչ որ ծնցի
վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւն
Լստուծոյ:

Եւ ցնա Նիկողիմոս. զեմբդ կարէ մարդ
ծնանել՝ որ ծերն իցէ. միթէ մարթ իցէ
անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մրտա-
նել և ծնանել:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. ամէն
ամէն ասեմ՝ քեզ, եթէ ոչ որ ծնցի ի ջը-
րոյ և ի հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքա-
յութիւն Լստուծոյ:

Չի ծնեալն ի մարմնոյ՝ մարմն է, և ծը-
նեալն ի հոգւոյ՝ հոգի է:

Վառ մի՛ զարմանար, թէ ատացի քեզ՝
պարտ է ձեզ ծնանել վերստին: Չի հոգմ
ուր կամի՝ շնէ, և զձայն նորա լսես, այլ
ոչ գիտես ուստի զայ՝ կամ յո՛ երթայ.
սոյնպէս և ամենայն ծնեալն ի հոգւոյն:

Մաշու ժամանակ՝ վառ օրոյ և Կո. Երմի. 27. Սնանդար. Սաղ-
մա Դ. 1:

Տեսին ամենայն ծագք երկրի զվերսութիւն Լստուծոյ
մերոյ. Փոխ, Օրհնեցէք զՏէր:

Պարոսի առաքելոյն ի Հառայեցոց թղթոյն է
Ընթեցուածս. (4. Բ. 47. 25):

Թիւրապատութիւն օգնէ եթէ զօրէնսն
պահիցես. ապա եթէ յանցաւոր
օրինացն իցես, թիւրապատութիւն քո ան-
թիւրապատութիւն եղև:

Իսկ եթէ անթիւրապատութիւնն զերաւու-
նըս օրինացն պահիցէ, ոչ առաքէն ան-
թիւրապատութիւն նորա ի թիւրապատութիւն հա-
մարեցի. և դատիցի որ ի բնէ անթիւրա-
պատութիւնն է, զօրէնսն կատարելով, զքեզ՝

որ դրոշմն և թիվատուժեամբն յանցաւոր օրինացն իցես:

Օ՛ր ո՛ւ եթէ որ յայտնի հրեայն է, և ո՛ւ որ յայտնի մարմնով թիվատուժիւնն, այլ որ ի ծածուկ հրեայն է, և թիվատուժիւն սրտի. հոգւով՝ և ո՛ւ դրով՝ որոյ գովութիւնն՝ ո՛ւ ի մարդկանն է, այլ յԱստուծոյ:

Իսկ արդ՝ զի՞նչ աւելի է շքեմն, կամ զի՞նչ օգուտ ի թիվատուժենէ անտի:

Իսկում ինչ, ամենայն իրօք. նախ այն իսկ, զի հաւատարիմ եղեն պատգամքն Աստուծոյ:

Իսկ արդ՝ եթէ չէր հաւատացեալ ոմանց, միթէ անհաւատութիւն նոցա զԱստուծոյ հաւատուն խախտէր. քաւ լիցի:

Երդ եղիցի Աստուած ճշմարիտ, և ամենայն մարդ սուտ. որպէս և գրեալ է. որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո, և յաղթիցես ի դատել քեզ:

Իսկ արդ եթէ ապիրատութիւնն մեր զԱստուծոյ արդարութիւնն յանդիման կացուցանէ, զի՞նչ ասեմք. միթէ անիրաւի ինչ է Աստուած, որ ամէ զբարկութիւնն. բոտ մարդկութեան ասեմ. քաւ լիցի. ապա թէ ո՛չ՝ զեանդ դատի Աստուած զաշխարհ:

Օ՛ր ի եթէ ճշմարտութիւնն Աստուծոյ յիմում ստութեան առաւելաւ ի փառս նորա, զի՞նչ էս եւ իբրեւ զմեղաւոր դատիմ. և կամ թէ՛ որպէս հայցոյիմքն, և որպէս ասեն ոմանք զմէն՝ ասել, թէ արասցուք զշար՝ զի եկեացէ բարի. որոց դատաստանքն յիրաւի են:

Եւ արդ՝ ի՞նչ իւրիւր առաւել իցեմք. ապաքէն և ո՛չ իւրիւր. քանզի յառաջագոյն իսկ մեղադիր եղեալք չէինք և հեթանոսաց, ամենեցուն ընդ մեզօք լինելոյ:

Եւ, Եղեան Տէր զգովութիւնս քո և զօգործութիւնս քո՝ որք են յայտնելոյ:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հւ. Թ. 16):

Տէրն մեր Հիսուս Վերհաստ:

Եւ մտեալ ի նաւ էանց յայն կոյս, և եկն ի քաղաք իւր:

Եւ ահա մատուցին առ նա անդամալոյծ մի՝ որ զնէր իմաստիւն: Եւ տեսեալ Հիսուսի

զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն. թողեալ լիցին քեզ մեզք քո:

Եւ ահա ոմանք ի դպրացն ասեն ընդ միտս. հայցոյէ դա:

Եւ ծանուցեալ Հիսուսի զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսաւ. ընդէր խորհիւրդ զուր շարիս ի սիրտս ձեր. զի՞նչ դիւրին է. ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեզք քո, թէ ասել արի և շրջեաց:

Եւ զի զխտաճիւր՝ եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեզս. յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն, արի՛ւ՝ անգմահիւճս քո՝ և երթ ի տուն քո:

Եւ յարուցեալ զնաց ի տուն իւր:

Իբրեւ տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. և փառաւոր առնէին զԱստուած դոտիւն այնպիսի իշխանութեան՝ մարդկան:

Յերեկոյն առաջն Եղմ. 17:

Արքա սուրբ հոտատակն յիս Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգես ի փորի իմում փիս. Աղբրմա ինձ Աստուած:

Արքայ Եւստարանիս Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ Հիսոսանու. (Հւ. Թ. 19):

Ի յարութեան Տեսան մերոյ Հիսուսի Վերհաստի:

Եւ էր երեկոյ ի միաշաբաթուոյ առաւրտ, և զորք փակելովք՝ տրէին աշակերտքն ժողովեալ վասն աշին շքեից, եկն Հիսուս և եկաց ի միջն նոցա. և ասէ ցնոսաւ. ողջոյն ընդ ձեզ:

Իբրեւ զայս ասաց, եղոյց նոցա զձեռս և զիողան իւր. և խնդացին աշակերտքն իբրեւ տեսին զՏէր:

Եսէ ցնոսաւ դարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ. որպէս առաքեաց զիս հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ:

Եւ զայս իբրեւ ասաց, փռեաց ի նոսա և ասէ. առէք զշօղի սուրբ: Եթէ ումք թողուցուք զմեզս, թողեալ լիցի նոցա. և եթէ զուրու ունիցիք, կարեալ լիցի:

Մեա. Եղեմ Եղմ. 17: Եւ Եղեմ Եղմ. 17: Եւ Եղեմ Եղմ. 17: Եւ Եղեմ Եղմ. 17:

Շօղի քո սուրբ և բարի՝ առաջնորդեաց ինձ ի յերկիր ուղիղ: Փիս. Տէր լուր աղբիւր:

Արքայ Աստուածայն Հիսուսի Վերածնալի՝ որ ըստ
Ղաւկասու. (Ժ. Դ. Կ. 14):

Տէրն մեր Հիսուս Վերածնալ:

Եւ դարձաւ Հիսուս զօրութեամբ
Հոգւոյն ի Վալիկա, և ել չամբաւ
ղնմանէ ընդ ամենայն կողմանս զաւառին.
և նա ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա
փառաւորեալ յամենեցունց:

Եւ եկն ի Վաղարշիժ՝ ուր մենայն էր, և
եմատ ըստ սովորութեան իւրում՝ յաւուր
շարաթու. ի ժողովուրդն:

Եւ ետուն նմա զիրս զԱսայեայ մարդա-
րէի, և յարեաւ ընթեռնուլ. և իբրեւ ե-
րաց զգիրսն՝ եգիտ զայն տեղե յորում զը-
րեալն էր, Հոգի Տեառն ի վերայ իմ, վասն
որոյ և էօծ իսկ զեւ. աւետարանել աղ-
քատաց առաքեաց զեւ, բժշկել զբեկեայս
սրտիւ, քարոզել զերեաց զթողութիւն և
կուրաց տեսանել, արձակել զվերաւորս ի-
թողութիւն, քարոզել զտարեկան Տեառն
ընդունելի:

Եւ խիտալ զգիրսն՝ ետ ցաղաշոճեայն և
նստաւ. և ամենեցուն որ ի ժողովուրդեանն
էին աչք՝ ի նա հայէին:

Եւ սկսաւ ասել ցնոսաւ. այսօր լցան
գիրքս այս յականջս ձեր:

Եւ ամենեքին վկայէին նմա, և զարմա-
նային ընդ բանս Հնորհացն որ ելանէին ի-
բերանոց նորա:

Տառն ժամանակ՝ Սոփոսէ Եղիշ Խաչատուր Երբն, Գ. Ի. Ե.
բաշտէ, Արմ. Լ. Բ.:

Աշտն զիս ի զրոյ տառապանաց, ի կաւոյ և ի աղմոյ,
Փոխ. Համբակեալ Համբակ:

Բնթեկըցուածս Աշրեմայ մարգարէէ,
(Գ. Լ. Բ.):

Պատգամն Աստուծոյ, որ եղև ի վե-
րայ Արեմիայի Վեղիկայ, ի քաջա-
նայից անտի՝ որ բնակեալ էր Անթովթ
յերկրին Ռենիամինի:

Եւ որ եղև բան Տեառն յաւուրս Հով-
սիայ որդւոյ Լմնայ արքայի Հրէաստանի,
յերեքտասներորդի ամի լծադատութեան
նորա:

Եւ եղև յաւուրս Հովակիմոյ որդւոյ
Հովսիայ արքայի Հրէաստանի, մինչև ի-

վախճան մատասներորդի ամին Անգեղիայ
որդւոյ Հովսիայ արքայի Հուդայ՝ ցղերու-
թիւնս Արուսագետի, յամենան Տնդերոր-
դի:

Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ.
մինչ չեւ ստեղծեալ էր զքեզ յորովայնի՝ դի-
տեմ՝ զքեզ, և մինչ չեւ երեալ էիր յար-
գանդէ՝ սրբեցի զքեզ, մարգարէ ի Տնթա-
նոսս եղի զքեզ:

Եւ ասեմ. որ ետգ Տէր, Տէր, ահաւա-
սիկ և խօսել իսկ ոչ գիտեմ, զի մանուկ
եմ ես:

Եւ ասէ ցիս Տէր. մի՛ ասեր եկեմ մա-
նուկ եմ ես. զի առ ամենեանս՝ առ ո-
րքաւ առաքեցից զքեզ՝ երթ իցես. և ըստ
ամենայնի՝ զոր միանգամ պատուիրեցից
քեզ՝ խօսեցիս. մի՛ երկիցես յերեսաց նո-
ցա՝ զի ընդ քեզ եմ ի փրկել զքեզ, ասէ
Տէր:

Եւ ձգեաց Տէր զձեռն իւր առ իս՝ և
մերձեցոց ի բերան իմ, և ասէ ցիս. ահա
ետու զբանս իմ ի բերան քո. ահա կա-
ցուցի զքեզ այսօր ի վերայ ազգաց և լծա-
դատութեան, իսկ և բրեւ, կորուսանել
և յատակել, շինել և տնկել:

Վարձեալ Աշրեմայ մարգարէէ,
(Գ. Լ. Բ.):

Եւ լուաւ Սափատիա որդի Աստուծա-
նայ, և Վողոզիա որդի Պապրովայ, և Հո-
վաբազ որդի Արեմիայ, և Պապրով որդի
Վեղիկայ, զբանս Արեմիայի՝ զոր խօսէր
առ ամենայն ժողովուրդն՝ և ասէր. այս-
պէս ասէ Տէր. որ նստի ի քաղաքիս յայս-
միկ՝ մեռցի սրով և սովով և մահաւամբ.
և որ ելանէ առ Վաղղեացիսն՝ կեցցէ, և
եղիցի նմա անձն իւր ի գիւտս, և կեցցէ:

Օ՛հ այսպէս ասէ Տէր. մատնելով մատ-
նեցի քաղաքդ ի ձեռս զօրութեամբ լծադատորին
Իսրէլացոց, և առցին զգա:

Եւ ասեն իշխանքն ցլծադատորն. ըս-
պանցի այրն այն. զի այնու լուծանէ նա
զձեռս արանց պատերազմողաց մնացոր-
դաց քաղաքիս այսորիկ, և զձեռս ամու-
նայն ժողովուրդեանդ, խօսել ընդ զոսա ըստ
բանիցդ պրոգիկ, զի այրն այն ոչ օգտի և
խաղաղութեան բանս խօսի ընդ ժողովու-
րդեանս, այլ շարի:

Լա ասէ արքայ Սեդեկիա՝ ահաւանիկ կայ ի ձեռս ձեր: Վանդի ոչ ինչ էր ձեռնահաս առ նոսա՝ և ոչ խիբ:

Լա առին զԼշրեմիա, և ընկեցին զնա ի գուրն Սեդեկայ որդւոյ թագաւորին, որ էր ի սրահի բանտին. և իջուցին զԼշրեմիա պաւանօք ի գուրն. և ի գրի անդ ջուր ոչ էր, այլ լոկ տիղմ՝ և կայր Լշրեմիա ի տղմին:

Լա լուաւ Բրդամեւէք Լշթեովպացի՝ այր ներքինի, և ինքն էր յապարանս թագաւորին, թէ արկին զԼշրեմիա ի գուրն. և արքայ նստեր առ դրան Բենիամինի. և ել առ նա Բրդամեւէք յապարանից թագաւորին, և խօսեցաւ ընդ թագաւորին և ասէ. Տէր արքայ, չարիս գործեցին արքն այնոքիկ ըստ ամենայնի՝ զոր արարին Լշրեմիայի մարդարեի. զի արկին զնա ի գուրն, և մեռանի ի ներքս: չարիս գործեցեր ըստ պանանել զայրն Կտուծոյ յերեսաց սովուս այսորիկ, զի ոչ գտանի հաց ի քաղաքիս:

Լա հրամայեաց թագաւորն Բրդամեւէքայ Լշթեովպացւոյ և ասէ. առ գու ընդ քեզ աստի արս երեսուն, և հանէք ըզմարգարէն ի դրոյ անտի՝ զի մի մեռցի:

Լա էառ Բրդիմեւէք զարսն ընդ իւր, և եկն յապարանս թագաւորին ի գեանափոր տուն զանձին. էառ անտի կապերոս հինս և պարանս հինս, և ընկեց զայն առ Լշրեմիա ի գուրն. և ասէ Բրդիմեւէք Լշթեովպացի ցլշրեմիա. զիր զհին կապերոսդ և զբուրգսդ ընդ անթովք ձեռաց քոց ինեւքդ պարանացդ:

Լա արար Լշրեմիա այնպէս. և ձգեցին զնա պարանօքն, և հանին զնա ի դրոյ անտի. և նստաւ Լշրեմիա ի սրահի բանտին:

Պիտրոսի առաքելոյն ի Վաթուղիկեայ Երկրորդ Թղթոյն ե ընթերցուածս. (Հէ. Բ. հէ. 9):

Պիտէ Տէր զաստուածապաշտս փրկել ի փորձութենէ, և զանիրաւ պահել ի տանջանս յաւուրն զատաստանի. մանաւանդ՝ որք զհետ մարմնոյ պղծալեց ցանկութեանց իցեն երթեալ. արհամարհողք տէրութեանըն, ժպիրհէք, յանդգուէք, չղանդիտեն ըզփառան հայհոյել:

Ուր հրեշտակք զօրութեամբ և կարողութեամբ քան զնոսա մեծամեծք՝ չածեն ըզնորք ի Տեառնէ, զհայհոյութեանն զատաստան:

Լա տրա իբրե զանխոս անասունս ըստ ընածին բարօքն յեղծումն և յապականութիւն, որոց չենն զիտակ, հայհոյեն յապականութեան իւրեանց, և ապականեցին՝ տանջեալք ի վարձուցն անիրաւութեան. որ ցանկութիւն զաւուրն փափկութիւն համարին. ըծկանք, արատաւորք, փափկացեալք ի պատիւս իւրեանց, լեալ ձեզ խրախճանակիցք:

Լա ունին հանդոյնս պոռնկաց՝ անդազարս ի մեղաց, պատրեն զանձինս յողգողաց. որ ունին զսիրտ հարեալ զազահութեան, մանկուից անիծից:

Թողեալ զուղղորդ ճանապարհն՝ մոլորեցան. զհետ երթեալ ճանապարհին Ռազամայ Բեթլեհայ, զվարձս անիրաւութեան սիրեցին:

Որ կշտամբանս իւրոյ անօրէնութեանն ստացաւ զէն անխօսուն. մարդկեղէն բարբառոյն բարբառեալ՝ արգել զմարդարեին զանօրէնութիւնն:

Լա յախիւքն են աղբիւրք անջողիք, և մէգք վարեալք իմրիկէ. որոց աղմամուղք խաւարին յախեանս պահեալ կան:

Սեմարանս սնտեաց բարբառեալ պատրեն զիջութեամբ ցանկութեամբ մարմնոյ՝ զայնտիկ որք ստոյգն փախեցին յայնցանէ՝ որ ի միջբութեանն չըլեցին. նոցա ազատութիւն խոստանան, և ինքեանք ապականութեանն ծառայք են. զի օրով խիբ և յաղթիցի որ, նորին և ծառայ է:

Չի եթէ փախուցեալք ի պղծութեանց աշխարհի՝ զիտութեամբ Տեառն մերոյ և փրկէն Յիսուսի Վրիստոսի, և զարձեալ ընդ նոյնս շաղեալք պատիցին, եղև նոցա փախճանն չար քան զառաջինն:

Չի լաւ էր նոցա՝ եթէ բնաւ չէր իսկ ծանուցեալ զարդարութեանն ճանապարհ, քան թէ ծանեան և յետ կացին ի սուրբ պատուիրանէն՝ որ նոցա աւանդեցաւ:

Լիկեալ ի դէպ նոցա ճշմարիտ առակն զգնութեան, եթէ չուն դառնայ անդրէն իսխառ իւր, և խող լուացեալ՝ ընդ տիղմ թաւաղեալ:

Ելել Եկեղեցիս Գրեցեցէք զՏառած. և զՏէր յաղբերաց Բարեկէ:

Սրբոյ Եւստարանին Ախուսի Վարխառոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Հէ. Ի. հէ. 16):

Ի ծննդեան Տեառն մերոյ Ախուսի Վարխառոսի:

Յայնժամ իբրեւ ետես Հերովդէս թէ խաբեցաւ ի մտուոյց անտի, բարկացաւ յոյժ. և առաքեաց կոտորեաց դամէնայն մանկունս՝ որք էին ի Բեթղէհէմ և յամենայն սահմանս նորա՝ յերկեմենից և ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր ըստուգեաց ի մտուոյցն:

Այնժամ կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռնն Կրիստոսի մարգարէի՝ որ ասէ. ձայն դուժեաց ի Հռոմայ, ողորմին և լալումն և աշխարումն յոյժ. Հռաքել լայր զորդիս իւր, և ոչ կամէր մոտիմարել՝ զի ոչ էին:

Յերկայն առաջին Սղմ. Ի. Բ.

Տէր Տոբոլեացի զիս, և ինձ ինչ ոչ պակասեցի:

Սրբոյ Եւստարանին Ախուսի Վարխառոսի՝ որ ըստ
Հովհաննու. (Հէ. Գ. հէ. 22):

Տէրն մեր Ախուսի Վարխառոս:

Եւ եր այր մի ի փարիսեցւոց անտի՝ Նիկողեմոս անուն նորա, իշխան Հրէից, սա եկն առ նա գիշերի՝ և ասէ ցնա. ուրբի, գիտեմք եթէ Եւստուծոյ եկեալ ես վարդապետ. զի ոչ որ կարէ զայդ նրանս առնել՝ զոր դուդ առնես, եթէ ոչ Եստուած իցէ ընդ նմա:

Պատասխանի ետ Ախուս և ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ՝ քեզ եթէ ոչ որ ծնցի վերտին, ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւն Եստուծոյ:

Եսէ ցնա Նիկողեմոս. զեւրդ կարէ մարդ ծնանել՝ որ ծերն իցէ. միթէ մարթ իցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մրտանել և ծնանել:

Պատասխանի ետ Ախուս և ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ՝ քեզ եթէ ոչ որ ծնցի ի ծոց և ի Տօլոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայութիւն Եստուծոյ:

Չի ծնեալն ի մարմնոյ՝ մարմն է, և ծնեալն ի Տօլոյ՝ Տօլի է:

Եւստուծոյ Մեծ. Սղմ. Ի. Բ. 22: Տէրն մեր Ախուսի Վարխառոս:

Տէր Բագուսեաց՝ Վարխառոսի զգեցաւ, զգեցաւ
Տէր զօրութիւն ընդ մեզ իւր էած:

Սրբոյ Եւստարանին Ախուսի Վարխառոսի՝ որ ըստ
Հովհաննու. (Հէ. Գ. հէ. 22):

Տէրն մեր Ախուսի Վարխառոս:

Եւ այսորիկ եկն Ախուս և աշակերտքն նորա յեկիրն Հրէաստանի, և անդ շրջէր նորոք Տանգերձ և մկրտէր:

Մկրտէր և Հովհաննէս ի Նազարէթ, մերձ առ Սաղեմ, զի շուրջ բազումք էին անդ, և զայն և մկրտէին: Չի չե ևս էր արկեալ զՀովհաննէս ի բննոս:

Եւ եղև խնդիր յաշակերտացն Հովհաննէս ընդ Հրէից՝ զասն սրբութեան, եկին առ Հովհաննէս և ասեն ցնա. ուրբի, որ էրն ընդ քեզ յայնկոյց Նորայնանոս, որում դուս վկայեցեր, ահա անիկ նա մկրտէ՝ և ամենեքին զան առ նա:

Պատասխանի ետ Հովհաննէս և ասէ. ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ և ոչ ինչ, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից ի վերուստ:

Դուք ձեզն վկայէք ինձ, զի ասացի ձեզ՝ թէ չեմ ես Վրիստոսն, այլ թէ առաքեալ եմ առաջին նորա:

Ար ունի Տարմն՝ նա է փեսայ, իսկ բարեկամ փեսային՝ որ կայ և լսէ նմա, ուրախութեամբ ուրախ լինի զան ձայնի փեսային. արդ այս ուրախութիւն որ իմն է՝ լցեալ է:

Նմա պարտ է աշխել, և ինձ մեղմնեալ: Ար ի վերուստն զայ՝ ի վերոյ է քան զամենայն, որ յերկրէ աստի է՝ յերկրէ է՝ և յերկրէ խօսի: Ար յերկնիցն զայ, զոր ինչ ետես և զոր լուսա՝ վկայէ, և ըզվկայութիւն նորա ոչ որ ընդուներ:

Ար ընդուներ զվկայութիւն նորա՝ կրեքեաց, թէ Եստուած չմարիտ է:

Չի զոր Եստուածն առաքեաց՝ զբանս Եստուծոյ խօսի, զի ոչ եթէ չափով տայ Եստուած զՀոգին:

Բոլոր եւրոպական երկրներէն (Ստամբուլ, Եւրոպական երկրներէն) եւ միջին Ասիոյ մշտնադարձ ամենայն եւրոպական միջին Ասիոյ մշտնադարձ ամենայն երկրներէն, զորս ի Տեալեկերն տեսցեալ):

Լսողին Արարիկ Յարութեան, Ահա՛ լիքնեցաւ, հարցոյ՝ մը Որ
կէնք, Ուրք Ստաւա՛ն, որ յոր, Ողմ, ձայնիւ, Եղեմ շահն իհաւն,
Փոխի, Որնեկէն ժող, Եւ հաւ, բոշկութեան, ի ձայնն, ապա՛ Նորա-
պէշն, Եղեմ, Աղբիւր Փա՛ն աղնալը, ճաշու, ժամանակ՝ Ողմ-
նէն, որն, Շրքն, մի, Ձմարն, բա՛ն զընտաւ, Ողմ, Եղմ,

Բիւզ վայել, որհնութիւն Լստուած ի սին, և քեզ
տացին աղբիւր, յԱրարիկ հանդ:

Բնիկ երցուածս յԱրարիկ թաղապարտի հանդ:
(Գ. Լ. Ժ. Բ. 29):

Եւ խօսեցաւ Լեւիա թեկեացի ընդ
մարդարէս զարշիւեացն և սատ. ի-
բաց կացեք, արդ ես արարից զողակէն իմ:
Լւ ի բաց կացին՝ և գնացին:

Լւ սատ Լեւիա ցժողութիւնըն. մատերնք
առ իս: Լւ մատեան ամենայն ժողութիւնըն առ
նա. և ողջացցց զսեղանն Տեառն բղիործա-
նեալ, և էառ Լեւիա երկուտասան քար՝ բառ
թուոյ ցեղեցն Խարայիկ, որպէս խօսեցաւ
Տէր ընդ նմա և սատ. Խարայիկ եղեցի ա-
նուն քո. և շինեաց զքարինսն յանուն
Տեառն, և արար ծով՝ որ տաներ երկուց
զրուաց սերմն շուրջ զսեղանովն, և եղեզ
զերսան ի վերայ սեղանոյն զոր արար, և
յոշեաց զողակէնըն և եղեզ ի վերայ շեր-
տիցն, և եղեզ ի վերայ սեղանոյն, և սատ.
սատէք ինձ չորս սափորս ջրոյ, և Տեղէք ի-
վերայ սղմակիդեզ ի վերայ շերտիցդ:

Լւ սատ. կրկնեցէք: Լւ կրկնեցին: Լւ
սատ. երկրկնեցէք: Լւ երկրկնեցին. և զը-
նայր ջուրն շուրջ զսեղանովն, և զծովն լը-
ցին ջրով:

Լւ եղև ի ժամու մատուցանելոյ պատա-
րազին՝ աղաղակեաց Լեւիա յերկին, և ա-
սէ. Տէր Լստուած Երրա՛յամու և Խա՛հա-
կայ և Խարայիկ, այսօր ծանիցեն եթէ դու
ես Տէր Լստուած Խարայիկ, և ես ծառայ
քո. և ես արարի զզորսս զայստիկ. լուր
ինձ, Տէր, լուր ինձ ջրով. և ծանիցէ ժո-
ղովորդս թէ դու ես Տէր Լստուած, և դու
զարծնցեր զսիրտ ժողովրդեանս այսորիկ
յեսոս:

Լւ անկաւ հուր ի Տեառնէ յերկնից, և
եկեր զողմակէան և զերսան, և զհողն և
զջուրն որ ի ծովուն՝ լափեաց հուրն:

Իբրև ետես ամենայն ժողովութիւն՝ ան-
կան ի վերայ երեսաց իւրեանց և ասեն. ար-

դարև Տէր՝ նա է Լստուած, Տէր նա է Լս-
տուած:

Լւ սատ Լեւիա ցժողութիւնըն. կալարուք
զմարդարէսն (Խա՛հաղու, և մի՛ որ ապրես-
ցի ի նոցանէ: Լւ կալան զնոսա. և իջոյց
զնոսա Լեւիա ի Տեղեկացան Արանի՝ և կո-
տորեաց զնոսա անդ:

Լւ սատ Լեւիա ցԼ. քաար. ել և կեր և
սրբ, զի ոտնաձայն անձրեի է:

Լւ ել Լ. քաար ուտել և ըմպել. և Լեւիա
ել ի զլուխ լերինն Կարմեայ. և խոնարհե-
ցաւ յերկիւր, և եզ զերեսս իւր ի մէջ ծրն-
դաց իւրոց, և սատ ցպատանեակն իւր. ել
և հայեցաւ ընդ ճանապարհ՝ ծովու: Լւ և
հայեցաւ պատանեակն, և սատ. ո՛չ ինչ է:

Լւ սատ Լեւիա. աղէ՛ դու զարձիր եօթն
անգամ: Լւ զարձաւ պատանեակն եօթն
անգամ. և եղև յետ եօթներորդում՝ նը-
ւազին, և ահա ամպ մի փոքրիկ իրեն ըզ-
թաթ առն՝ հանք ջուր. և սատ. ել և ա-
սա ցԼ. քաար. լծեալ զկառս քո և էջ, դու-
ցէ հասանիցէ քեզ անձրե:

Լւ եղև մինչ նա այսր և անդր դառ-
նայր՝ երկինք մթացան ամպովք և հողմով,
և եղև անձրե մեծ. և լայր և երթայր Լ-
քաար յԱղբայիկ, և ձեռն Տեառն եղև ի-
վերայ Լեւիայի, և սնդեաց զմէջ իւր՝ և
ընթացաւ առաջի Լ. քաարու, մինչև մոտ-
նել Աղբայիկ:

Բնիկ երցուածս ի Զորարիկ թաղապարտի հանդ:
(Գ. Լ. Բ. 30):

Լւ եղև ի վերացուցանել Տեառն զԼեւիա
շարժմամբ յերկինս, և զնացին Լեւիա և
Լեւիսէ ի Գաղղաղաւ. և սատ Լեւիա ցԼեւի-
սէ, նիստ դու աստ, զի Տէր առաքեաց
զես ի Լեւիէ:

Լւ սատ Լեւիսէ. կենդանի է Տէր և
կենդանի է անձն քո՝ եթէ թողեց զքեզ:

Լւ եկին ի Լեւիէ. և եկն որդիք մար-
դարէիցն որ ի Լեւիէ. առ Լեւիսէ, և ա-
սան ջնա. եթէ գիտեցն զի այսօր առնու
Տէր զտեղի ի գլխայ քումնէ: Լւ սատ. գի-
տեմ և ես, լուռ լերուք:

Լւ սատ Լեւիա ցԼեւիսէ. նիստ դու աստ,
զի Տէր առաքեաց զես Արիւբով: Լւ սատ.
կենդանի է Տէր, և կենդանի է անձն քո՝
եթէ թողեց զքեզ: Լւ եկին Արիւբով:

Լա մատան որդիք մարգարեիցն որ յԱրիբով՝ առ Լաղիսէ, և ասն ցնաւ. եթէ զիտիցն զի այսօր առնու Տէր զտէրդ ի-զլնոյ քումմէ: Լա ասէ. զիտեմ՝ եւ նա, լուս լերուք:

Լա ասէ ցնա Լաղիա. նիստ դու աստ, զի Տէր առաքեաց զիս ի Հորդանան: Լա ասէ Լաղիսէ. կենդանի է Տէր և կենդանի է անձն քո՝ եթէ թողցի զքեզ:

Լա գնացին երկորեան. և յիսուն այր յորդանոց մարգարեիցն, և կացին ի Հանդիպով՝ ի Բացեայ. և երկորեան կացին յեզերն Հորդանանու:

Լա էառ Լաղիա զմաշկեակն իւր, ծալեաց և եհար զջուրն, և բաժանեցաւ ջուրն յայս կոյս և յայն կոյս, և անցին երկորեան ընդ ցամաք:

Լա եղև ընդ անցանին նոցա, ասէ Լաղիա ցԼաղիսէ. խնդրեալ զինչ արարից քեզ, մինչ չև վերացեալ իցեմ ի քէն: Լա ասէ Լաղիսէ. եղեցի կրկին սղիդ քօ ի վերայ իմ:

Լա ասէ Լաղիա. զժուարիսս խնդրեցեր, բայց եթէ տեսցես զիս յամբառնալ իմում ի քէն՝ եղիցի այնպէս, ապա թէ ոչ՝ մի եղիցի:

Լա եղև մինչդեռ գնային նոքա, խօսելին և երթային, և ահա կառք հրեղէնք և երիվաբք հրեղէնք, և անջրպետեցին ի մէջ երկոցունց. և վերացաւ Լաղիա շարժամբ յերկինս:

Լա Լաղիսէ հայեր և ազաղակեր. հայր, հայր, կառքդ Խորայելի և հեծեալքդ նոքա:

Լա այլ ոչ ևս ետես զնա. և բուռն եհար զհանդերձից իւրոց, և պատահաց յերկուս ծուէնս, և էառ Լաղիսէ զմաշկեակն Լաղիայի զոր ընկեց ի վերայ նորա, և եհար զջուրն և ասէ. ո՞ր ես Տէր Մատուած Լաղիայի ափով: Լա եհար զջուրն, և բաժանեցան յայս կոյս և յայն կոյս, և էանց Լաղիսէ:

Լա զարձաւ Լաղիսէ, և եկաց առ եզերն Հորդանանու. և էառ զմաշկեակն Լաղիայի զոր ընկեց ի վերայ նորա, և եհար զջուրն և ասէ. ո՞ր ես Տէր Մատուած Լաղիայի ափով: Լա եհար զջուրն, և բաժանեցան յայս կոյս և յայն կոյս, և էանց Լաղիսէ:

Իբրև տեսին որդիք մարգարեիցն՝ որ յԱրիբով ի Հանդիպոյն, և առնն. հանգեալ ողին Լաղիայի ի վերայ Լաղիսէի. և եկին ընդ առաջ նորա, և երկիր պագին նմա ի վերայ երբրի:

Մանայն երկիր երկիր պագցեն քեզ. և սաղմոս ասացեն քեզ՝ սաղմոս ասացեն անուն քում: Փոխ. Լաղիա-կեցեր առ Մատուած:

Հակոբու առաքելոյն ի Աթմուդիկայց թղթոյն է ընթերցուածս. (ԺԷ. Լ. 47. 16):

Խոստովան եղբուք միմեանց զմեզս, և աղօթս արարէր ի վերայ միմեանց, որպէս զի բժշկիչէք. քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք արդարոյ յողնականութիւն:

Լաղիա մարդ էր իբրև զմեզ շարքարեկ. և յաղօթս եկաց, և ոչ տեղեաց յերկիր զերիս ամս և զվեց ամիս:

Լա զարձեալ եկաց յաղօթս, և ետուն երկիրը զանձրև՝ և բուսոյց երկիր զպտուղ իւր:

Լաղարք իմ, եթէ որ ի ձէնջ մուրեկցի ի ճանապարհէ՝ ճշմարտութեան, և զարձուցէ որ դնա, զխառնեց, զի որ զարձուցէ զմեղաւորն ի մուրումեան ճանապարհէ իւրմէ, փրկեցէ զողի իւր ի մահուանէ, և ծածկեցէ զբազմութիւն մեղաց:

Ելէ. Դաւ. յարուցեալ զժողովս ի վերայ Արմիւ, ժամանակ զժողով յորա հասեալ է ժամ:

Արքայ Լաւաարմիւս Հիսուսի Բրիտանոյ՝ որ ըստ Ղաւկասու. (ԺԷ. Դ. 47. 25):

Տէրն մեր Հիսուս Բրիտանոս:

Արքարե ասեմ ձեզ, զի բազում այրիք էին յաւուրս Լաղիայի իմէջ Խառնեցաւ, յորժամ փակեցանն երկիրք զերիս ամս և զվեց ամիս, և եղև սով մեծ ընդ ամենայն երկիր:

Լա ոչ առ մի ի նոցանէ առաքեցաւ Լաղիա, բայց միայն ի Սարգիթիա Սիդոնացոց առ կին մի այրի:

Լա բազում բորոքք էին յԱսորայելի առ Լաղիսէիս մարգարէիս. և ոչ որ ինոցանէ սրբեցաւ, բայց միայն Կեհման Մօրի:

Լա լցան ամենեքեան բարկութեամբ ի ժողովողեանն՝ իբրև լսելին զայս:

Լա յարուցեալ հանին գնա արտարոյ քաղաքին, և աժին գնա մինչև յարտեանն լերինս՝ յորոյ վերայ քաղաքն նոցա շինեալ էր, զահալէժ առնել գնա:

Լա նա անցեալ ընդ մէջ նոցա գնայր:

Ըստուած փառաւորեալ և ի խորհուրդս սրբոց իւրոց՝
մեծ և ահաւոր ի վերայ անցելի, ոյր չուրջ են զնովաւս
Փոխ, Ծաղկորմա թիւնս քա Տէր :

Ընթերցուածս յԱռաջնայ
(ԳԼ. ԺԼ. հէջ. 21) :

Սիրտ անմոխի կարօտ է հանճարոյ, այր
իմաստուն ուղղորդ գնայ :
Հապաղեն զխորհուրդս՝ որ ոչ պատուեն
զխորհրդակիցս :

Խաբոտս խորհրդականաց հաստատի խոր-
հուրդ, և ոչ հնազանդի նման անզգամ՝ և
ոչ ասիցէ գիւցող ինչ և բարի հասարա-
կաց :

Շանապարհ կենաց խորհուրդ իմաստ-
նոց, զի խորշեալ ի դժոխոց՝ փրկեցի :

Չտունս թշնամանողաց կործանէ Տէր,
և հաստատէ զահմանս պրեաց և որոց :

Պիղծ է առաջի Տեառն խորհուրդ անի-
բաւ, բանք սրբոց պարկեշտ են :

Ընթերցուածս յԱռաջնայ մարգարէի :
(ԳԼ. ԼԻ. հէջ. 20) :

Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ կոչեցից ըզ-
ծառայ իմ զԱզգականիմ՝ Վեղիկայ, և բզկե-
ցուցից նմա զպատմութեանդ քո, և տաց ի-
նմա զպատկը քո ճոխութեամբ, և տաց ի-
ձեռս նորա զհազարապետութիւնդ քո, և
եղիցի իբրեւ հայր բնակացդ Արուսազէմի,
և բնակացդ Հուդայ :

Եւ տաց զփականս Դաւթի նմա՝ իշխեա-
ցէ, և ոչ որ իցէ որ նմա ընդդէմ գառ-
նայցէ :

Եւ կացուցից զնա իշխան ի հաւատարիմ
տեղում, և նստցի յաթոռ փառաց տան
հօր իւրոյ :

Եւ եղեցին ի նա յուսացեալ ամենայն
փառաւորք տան հօր իւրոյ՝ խորրկանց մին-
չե ի մեծամեծս. և զամենայն անօթմս՝ ի-
փորուէ մինչե յանօթս Վզանովմայ՝ բաց-
ցէ, և ոչ որ իցէ՝ որ փակիցէ, և փակեա-
ցէ՝ և ոչ որ իցէ որ բանայցէ. և եղեցին
կախեալ զնմանէ յաւուր յայնմիկ :

Պատրիկ տաղերոյն ի Աստուղիկեայ Ղառմէն ինչմոյն
է ընթերցուածս. (ՀԼ. ԼԶ) :

Չերկրունս այսուհետեւ ազաւեմ իբրեւ
զերեցակից և վկայ շարժարանաց Վրիստու-

սի, որ և հանդերձեալ փառացն յայտնե-
լոյ հաղորդ :

Ըրածեցէք որ ի ձեզ հօտդ է Ըստու-
ծոյ. վերակացու լինել՝ մի իբրեւ ակամայ՝
այլ կամաւ բառ Ըստուծոյ. մի՛ զօշարարու-
թեամբ, այլ յօժարութեամբ. մի՛ իբրեւ
տիրելով վեճակացն, այլ լինել օրինակ հօ-
տին. զի յերեւել հովուապետին՝ ընդունիչիք
զանթառամ փառացն պսակ :

Սոյնպէս և երկտասարդք հնազանդք լե-
րուք ծերոց. ամենեքին ընդ միմեանս բղիտ-
նարհութիւն ունիցիք. զի Ըստուած ամբար-
տաւանից հակառակ կայ, տայ շնորհս խո-
նարհաց :

Խոնարհեցարուք ընդ հօր ձեռամբն Ըս-
տուծոյ, զի զձեզ բարձրացուցէ ի ժամա-
նակի :

Չամենայն հոգս ձեր ընկեցէք ի նա. զի
նա է որ հոգայ վասն ձեր :

Ելէ. Գր. եւ քահանայ յախտանս բառ կարգին Մեղքեակեցի. և
Տէր ընդ աջմէ քառմէ :

Արոյ Ըստարանիս Հիսուսի՝ Վրիստուսի՝ որ բառ
Մատթէոսի. (ՀԼ. ԺԼ. հէջ. 2) :

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստուս :

Իսկ Հովհաննէս իբրեւ լուսա իրան-
տին զգործան Վրիստուսի, առաքեաց
ի ձեռն աշակերտացն իւրոց, և ասէ զնա.
զ՞նչ ես՝ որ գալոյն ես, եթէ այլում ակն
կալցուք :

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ զնոսա.
գնացէք և պատմեցէք Հովհաննէս՝ զոր
լուսայք և տեսէք :

Այլք տեսանեն, կաղք գնան, բորտը
սրբին, և խուլք լսեն, և մեռեալք յառ-
նեն, և աղքատը աւետարանին :

Եւ երանեալ է՝ որ ոչ զայլմակղեցի
յիս :

Եւ իբրեւ նորա գնացին, սկսաւ Հիսուս
ասել ցժողովուրդսն զՀովհաննէս. զե՞նչ ե-
լէք տեսանել յանապատին, եղէ՞զն շար-
ժուն ի հոգմոյ :

ԸԼԼ զե՞նչ ելէք տեսանել, մայրդ ի հան-
դերձս փափկութեան զարդարեալ, ահա-
ւանիկ որք զփափուկան զգեցեալ են՝ ի-
տունս թաղաւորաց են :

յամենայնի կամիմք բարւոր գնացս ցուցանել:

Լա առաւել աղաւմ՝ զի զայն առնիցէք, զի վաղագոյն պատասխարեցայց ձեզ:

Լա Բառուած խաղաղութեան՝ որ եհանն ի մեռելոց զհոլիւն հօտից՝ զմեծն արեամբ յախտեալեան ուխտին զՏէր մեր Հիսուս Քրիստոս, հաստատեցէ զձեզ ի գործս բարութեան՝ առնել զկամս նորա, և արասցէ ի մեզ զհաճոյսն առաջի իւր՝ ի ձեռն Հիսուսի Քրիստոսի: որում փառք յախտեանքս՝ ամեն:

Եղև. Գու, եւ քահանայ յախտեան բառ կարցիցէ Մկրտիկոսին, և Տէր ընդ ազնւ. քահանայ:

Արքայ Լա հարանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Է. Ժ. Ժ. Ժ. 27):

Եւ Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս:

Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ. յնա. աւասիկ մեր թողարդ յամենայն և եկար զկնի թո, արդ զե՛նչ լինիցի մեզ:

Լաէ յնասա Հիսուս. ամեն ասեմ ձեզ. զի դուք որք եկիք զկնի իմ, ի միասնեամբ գալառեան՝ յորժամ նապի որդի մարդոյ յալժոռ փառաց իւրոց, նաաջիւք և դուք յերկոտասան ամիսո՛ւ գատել զերկոտասան արդն Խորայիւք:

Լա ամենայն որ որ եթող զուռն, կամ զեղբարս, կամ զքոյրս, կամ զհայր, կամ զմայր, կամ զկին, կամ զորդիս, կամ զազարակս վասն անուան ինոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ և զկեանսն յախտեալեանս ժառանգեցէ:

Երեւելոյն՝ Լաւս ասէ. Մեծ. Արքայ. Զի ինչ արդիւնքս, որք եթող իմ, ի միասնեամբ գալառեան՝ յորժամ նապի որդի մարդոյ յալժոռ փառաց իւրոց, նաաջիւք և դուք յերկոտասան ամիսո՛ւ գատել զերկոտասան արդն Խորայիւք:

Արքայ իմառնի՝ զի ինչ արդիւնքս, որք եթող իմ, ի միասնեամբ գալառեան՝ յորժամ նապի որդի մարդոյ յալժոռ փառաց իւրոց, նաաջիւք և դուք յերկոտասան ամիսո՛ւ գատել զերկոտասան արդն Խորայիւք:

Լա յար և զոր արար Տէր. և կայք յնձնացուք և ուրախ եղիցուք ի սմա: Փոխ. Կոտորովս:

Բնիկեցուածս լաւակաց (Գլ. Ժ. Ժ.):

Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն, և կանգնեաց սինա եօթն:

Լա զին զեկնիս իւր, և խառնեաց ի խառնարանս զգինի իւր, և պատրաստեաց ըզսեղան իւր:

Լա առաքեաց զճառայս իւր, կոչել բարձրք քարոզութեամբ ի խառնելիս իւր՝ և ասէ. որ որ իցէ անդգամ, եկեացէ սա իս: Լա յղակհասարկութեան ասէ. և կայք կերպք ի հացէ իմմէ, և արբէք զգինի իմ զոր խառնելիս ձեզ:

Թողէք զանդգամութիւն և կեցէք, խնդրեցէք զիմաստութիւն զի արբեցէք. և ուղղեցէք զիստութեամբ զհանձար:

Բնիկեցուածս ի Օւրարիս մարգարէկ (Գլ. Գ. Ժ. Ժ. 7):

Լա յալէս ասէ Տէր ամենակալ. եթէ ինձանապարհս իմ գնացես, և զհրամանս իմ պահեսցես, դու պատեցես զուռն իմ. և եթէ պահեսցես զարհս իմ, տաց քեզ՝ որ շրջեցին ի մէջ դոցա՝ որք կանգ աւաղիկ:

Լայց իւր, Հիսուս քահանայ մեծ, դու և մերձաւորք քո՝ որք նստինդ առաջի քո. զի արք հրաշդէսք կիսամայք են:

Օհ ի ահաւասիկ ես ածեմ զճառայ իմ զճագումն. զի զվէմն զոր ետու առաջի եւրեաց Հիսուսայ, ի վերայ վիմին եօթն աշք են. ահաւասիկ ես փորեցից խորեորտս, ասէ Տէր ամենակալ, և շռափեցից զամենայն անորկեմութիւն երկրին այնորիկ յաւուր միում:

Յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր ամենակալ, կուեցէք ամենեքեան զընկեր իւր ընդ որթութիւն և ընդ թ զենեանս:

Լա զարձաւ հրեշտակն որ խօսէր ցիս, և զարթոյց զիս՝ զոր օրինակ յորժամ զարթնացու այր ի քնոյ իւրմէ, և ասէ ցիս. զի՛նչ տեսանես դու:

Լա ասեմ. տեսանեմ ահա՛ արտանակ ոսկի ձող, և գունտ ի վերայ նորա. և եօթն հրաղ ի վերայ նորա, և եօթն բերանք հրաղացն որ ի վերայ նորա. և երկու ձի-

Թեև ի վերայ նորա, մի բնդ ալմէ գըն-
տին լուցիւր, և մի ընդ աշնէկէ:

Հարցի, և ասեմ ցճեշտակն որ խօսե-
րցիս, զի՞նչ են այդոքիկ Տէր:

Պատասխանի ետ Տրեշտակն որ խօսե-
րցիս՝ և ասէ ցիս. ո՞չ զիտես զինչ են այ-
դոքիկ: Եւ ասեմ, ո՞չ Տէր:

Պատասխանի ետ Տրեշտակն և ասէ ցիս.
այս բան Տեառն է առ Օրորարբէլ, ասէ.
ո՞չ զօրութեամբ մեծաւ և ո՞չ ուժգնու-
թեամբ, այլ Տոգուով իմով, ասէ Տէր ամե-
նակալ:

Ո՞վ ես դու լեառն մեծ կանգնեալ ա-
ռաջի Օրորարբելի, և Հանից զվեմ ժա-
ռանդութեան զՏաւաարութիւն Հորհաց
Հնորհն նմա:

Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ.
ձեռք Օրորարբելի Տիմն արկին տանդ
այդմիկ, և ձեռք նորա կանգնեացն զգա-
ւե ծանիցես՝ Թէ Տէր ամենակալ առաքեալ
զիս առ քեզ:

Պօղոսի առաքելոյն ի յԱշորայեցոց թղթոյն է
ընթեկեցուածս. (Հէ. Թ. Թ. 16):

Ունել ունէր և առաջին իրաւուն պաշ-
տաման յայնժամ՝ զաշխարհական սրբու-
թիւնն: Օր խորանն առաջին Հանդերձեցաւ
այսպէս, յորում աշտանակն և սեղանն և
Հացն նստիւրաց, որ սրբութիւնն կուէր:

Եւ յետ երկրորդ վարագուրին՝ խորանն
որ կուէր սրբութիւն սրբութեանց, յորում
կայր բարվառն ոսկի, և արկին կտակա-
րանաց պատեալ ներքոյ և արտաքոյ ոսկե-
ւով, յորում սափորն ոսկի լի մանանայիւ, և
գաւաղանն՝ Նարոնի՝ որ ծաղկեցաւ, և տախ-
տակք կտակարանայն. և ի վերայ նորա
քերթիւքն փառաց՝ որք Տոգանի ունէին ի-
վերայ քաւութեանն. վասն որոյ ոչ է այժմ
ասել մի բառ միով:

Եւ այն ամենայն իբրև այնպէս Հանդեր-
ձեալ կայր, առաջին խորանն յամենայն
ժամ մտանէին քահանայքն զպաշտամուն-
սն կատարել. բայց յերկրորդն՝ միանգամ
խտարածն քահանայապետն. և զայն ոչ ա-
ռանց արեան, զոր մատուցանէր վասն իւր
և վասն ժողովրդեանն անգիտութեան:

Չայս ցուցեալ Հոգւոյն սրբոյ՝ մինչ չև
յայտնեալ էր ճանապարհի սրբութեանցն:

քանզի զեռ առաջին խորանն ունէր ըզ-
հատատութիւն, որ է առակ ժամանա-
կին որ առաջի կայր. յորում պատարազ-
քն և զոճք մատչէին, որք ոչ կարէին բառ
միտս կատարել զպաշտօնեայն, բայց միայն
կերակրովք և լոնկեօք, և սկսպէս մը-
կրտութեամբ, մարմնոյ արդարութիւնքն՝
որ մինչև ի ժամանակս ուղղութեանն ի վե-
րայ կային:

Եղև Որդւս սրբիկը եւ յարկք քո Տէր զբաւթեանց. ցանկոյ և
փառացի անն իմ ի դու:

Արքայ Եւտարանիս Հիսուսի Վերհատոյի՝ որ բառ
է Յօաննու. (Հէ. Թ. Թ. 22):

Ի ժամանակի Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերհատոյի:

Եղևն յայնժամ նաւակաւորն յԱրու-
սաղէմ, և ձմեռն էր. և շրջէր Հի-
սուս ի տաճարին՝ ի սրահին Աղոթմանի:

Հուրջ եղևն զնովաւ Հեկայքն և ասն.
մինչև յերր թափես զողիս մեր, եթէ դու
ես Վերհատոն՝ ասա մեզ Համարձակ:

Պատասխանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ.
ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք ինձ. զգործն
զոր ես զործեմ՝ յանուն Հօր իմոյ՝ նորին
վկայեն վասն իմ:

Եւ զուր ոչ հաւատայք, զի չէք յոշ-
խարաց անտի իմոյ:

Ախարք իմ ձայնի իմում լսեն, և ես
ճանաչեմ զնոսա, և զկնի իմ՝ զան. և ես
տամ նոցա զկեանսն յախտեալանս, և
մի կորիցեն ի յախտեան, և մի՛ որ յա-
փրկակեաց զնոսա ի ձեռաց իմոյ:

Հայրն իմ որ ետ ինձ զնոսա՝ մեծ է
քան զամենայն, և ոչ որ կարէ յափրա-
կել ի ձեռաց Հօր իմոյ. ես և Հայր իմ՝ մի
եմք:

Եւ Տեառնապրեցն զանդատանն. Բրք. Ուրջ Խալէ. Եղ.
Պաշտելի, Եւ ապա սրբակցին Հրին. Հաղթանան քի ի Բաւոյ
Ժողոքս. Ուրաւնաւն Բաւոյ. Որ Խալէ. Եղին. Բաւոյ Հոգի
Սղմ. Հիմ:

Ի խորոց կարգացի առ քեզ Տէր, Տէր, լուր ձայնի իմեմ:

Ան մեղաւորի մեծ է որդայթ. բայց արդարն ի խնդութեան և յուրախութեան եղիցի:

Վիտէ արդարն դատել զաղքատս, իսկ ամբարիշտն զիտութեան ոչ խելամուռ. և աղքատի ոչ զատանն միտք իրաւախոհէ:

Ընթերցուածս յԱստուծոյ մարգարէէ:
(ՊԼ. ԺԲ. հէ. 7):

Իժամանակն յայնմիկ մատչիցին պատարագք Տեառն զօրութեանց ի նեղեալ և ի խոնարհ ժողովրդենէ, և ի մեծէ ժողովրդենէ յայնմ Տեառն և յախտեանս ժամանակաց. ազգ անշոյս և կոխեալ՝ որ է ի կողմն զետոյ աշխարհի նորա, ի տեղով ուր անուն Տեառն զօրութեանց կոչեցաւ ի վերայ լերինն Սիոնի:

Պրորոհ առաքելոյն Աշրայից. ոյ թղթին է
ընթերցուածս. (ՀԼ. Բ. հէ. 14):

Ըրդ որովհետեւ մանկունք հազորդեցին արեան և մարմնոյ, և ինքն իսկ մերձաւորութեամբ կցորդ եղե նոցունց. զե մահուն իւրով խախտանցէ զայն՝ որ զիշխանութիւն մահուն ունէր, այս ինքն է՝ զսատանայ. և ապրեցուցէ զայնոսիկ որ մահուն երկիւղեւ հանապաղ կէին վտարանդեալք ի ծառայութիւն:

Վանգե ոչ երբէք զհրեշտակաց բռն հարկանէ, այլ զգաւակէն Վրբահմու բռնքն հարկանէ. ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ եղբարց նմանել. զի ողորմած լինիցի, և հաւատարիմ քահանայապետ յատուածակոյս կողմանէ անտի, առ ի քաւելոյ զմեզս ժողովրդեանն:

Օյ որով ինքն չարարեցաւ՝ զփորձ առեալ, կարող է և փորձանաւորացն օգնական լինել:

Ելէ. Տէր սիրէ զիրաւուն և ոչ ընդ վտար հարկանէ զսորբս իւր. ոյլ յախտանս պահէ զնոսա:

Սրբոյ Ըւտարանիս Ախուսի Վրխատոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (ՀԼ. Բ. հէ. 16):

Ի Տնեղեան Տեառն մերոյ Ախուսի Վրխատոսի:

Յայնժամ իրբե ետես Հերովդէս թէ խարեցաւ ի մոլոռց անտի, բարկացաւ յոյժ. և առաքեաց կոտորեաց զամե-

նայն մանկունս՝ որք էին ի Բէթղէճէմ և յամենայն սահմանս նորա՝ յերկեմնից և ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց ի մոլոռցն:

Հայնժամ կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Արեմիայ մարգարէի՝ որ ասէ. հայն գութեաց ի Հռամայ, ողբումն և լալումն՝ և աշխարումն յոյժ. Հռաքել լայր զորդիս իւր, և ոչ կամէր մխիթարել՝ զե ոչ էին:

Նրերշարթիմ ոչ. սրբոյ կուսանոցն նուենայ և Մանեայ. ԱՅ Հարց և զայն ամենայն՝ զՀախիթմանցն աստ. Ընչու. ժամանում. Հարց. նոյնայ զԲեթղէմ. Այժմ. Եր:

Տարցին թաղաւորի կուսանք զՀէս նորա. և զընկերս նորա տարցին նմա:

Ընթերցուածս յԱշրայ Աշրայի Սողոմոնի:
(ՊԼ. Բ. հէ. 14):

Փախիր եղբորորդի իմ, և նմանեաց այժեման, կամ որթուց եղանց ի վերայ լեռանց խնկարեաց:

Հանկուղին իմում ի գիշերի խնդրեցի, զոր սիրեաց անձն իմ. խնդրեցի զնա՝ և ոչ գրտի. կռեցի զնա՝ և ոչ ետ ինձ զձայն:

Հարեայց և շրջեցայք ընդ քաղաքն ի փողոցս և ի հրապարակս՝ և խնդրեցից զոր սիրեաց անձն իմ. խնդրեցի զնա՝ և ոչ գրտի. կռեցի զնա՝ և ոչ ետ ինձ զձայն:

Վտին զես պահապանքն՝ որք շրջէին ընդ քաղաքն:

Միթէ՛ զոր սիրեաց անձն իմ տեսիլք: Իբրե փոքր ինչ անցի ընդ նոսա, գտի զոր սիրեաց անձն իմ:

Վալայ զնա, և ոչ թողից զնա՝ մինչև տարայց զնա ի տուն մօր իմոյ, և ի սենեակ յղացելոյ զիս. սիրելին իսնեակս մեր, երգեսցուք զսէր:

Ես իսկ եմ երգ սաղմոսարանի. երգեցից ընդ ընկերս իմ. երգեսցուք և ուրախ լիցուք:

Թաղաւոր սիրելի, թէպէտ և ծածկեցաք ի տեսլենէ՝ աչք մեր յինսաւորք. Տէր արար զքեզ. հաստատեաց զքեզ. պատրաստեաց զքեզ յարգանդէ, զեղեցիկըդ ի կանայս. մայր քո ծնցի մարմին անտխեղձ:

Լինթեցուածս Ղապղեայ մարզաբէկէ,
(ԳԼ. ԻԶ. հէշ. 11):

Անայք՝ որք գիմեալ գայք ի հանդիսէ՝
յառաջ մատիբ. զի ոչ եթէ ժողովուրդ
է՝ յորում գոյ խմատութիւն. փասն այ-
նորիկ մի՝ զթացի ի նոսա Լատուած՝ որ
արարն զնոսա. մի՝ որ ստեղծն զնոսա՝ ու-
ղորմեացի նոցա:

Լա եղեցի յառուր յայնմիկ, արդեւ արկ-
ցէ Տէր ի փոսոյ գետոյն մինչև ի կողմանս
Ռինտկորուրայ. բայց զուք մի մի ժողովե-
ցէք զորդիսն Խարայիկ:

Լա եղեցի յառուր յայնմիկ՝ հարցեն փող
աւագափող, և եկեսցեն ցրուեալքն յերկ-
րն Լտորեսանեայց, և կորուսեալք յեր-
կրն Լգիպատացոց, և երկիր պաղցեն
Տեառն ի վերայ լերինս սրբոյ Ղարուսա-
ղէմ:

Պետրոս առաքելոյն է Կաթնուղիկի ոչ Լապին Կողմոյն
է Լնթեցուածս. (ԳԼ. ԼԶ. հէշ. 8):

Լըթնն լերուք՝ և հսկեցէք, զի ոտին
ձեր սատանայ իրբն զառիւծ գոշէ, շրջի
և խնդրէ՝ թէ զո՞ կրանիցէ:

Որում ի գիմի հարկանիցիբ հաստա-
տեալք հաւատովք. զիտառիք զնոյն անցս
չարչարանաց՝ եղբայրութեան ձերոյ յաշ-
խարհի յանձինս կատարեալ:

Լա Լատուած ամենայն շնորհաց, որ կո-
չեաց զձեզ յիւր յախտեալանս ի փառսն
Վրիստոսի. Հիսուսի, որում փոքր մի ե-
ղերուք չարչարակիցք, նա կազդուրեցուցէ,
կարողացուցէ, հաստահիմն արասցէ. նմա
իշխանութիւն և փառք յախտեանս ա-
մեն:

Ելէ կայցէ զշիրոյ ընդ աղմկ քումմ ի հանդերձս սոխհուսա զար-
գարեալ և պաճաճեալ:

Սրբոյ Լեւտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հոհաննու. (ԳԼ. ԺԴ. հէշ. 24):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Սմէն ամէն ասեմ՝ ձեզ. եթէ ոչ հա-
տըն ցորենոյ անկեալ յերկիր մե-
ռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա եթէ մե-
ռանիցի, բազում արդիւնս առնէ:

Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա, և որ
ատեալ զանձն իւր յաշխարհիս յայնմիկ՝
ի կեանսն յախտեալանս պահեացէ զնա:

Եթէ որ զնա պաշտիցէ, զկնի իմ եկեա-
ցէ. և ուր ենն եմ, անդ և պաշտօնեայն
իմ եղիցի. եթէ որ զնա պաշտիցէ, պա-
տուեացէ զնա Հայրն իմ:

Չորեքշաբթի ԲՆ. հարց ազչ. ԵՆ. Ոչ հաշտեալ, Էճաչ. Սղմ. 2Ե,
Կեցո զճառայս քո Լատուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի առաքելոյն է Լոսմայիցոյ թղթոյն է
Լնթեցուածս. (ԳԼ. ԴԶ. հէշ. 13):

Չի ոչ եթէ օրինօրն են աւետիքն Լը-
րահամու և զաւակի նորա՝ ժառանգ
լինել աշխարհի, այլ ի հաւատոցն արդարու-
թեան:

Չի եթէ որք յօրինացն են՝ ժառանգք
իցեն, ապա ընդունայն են հաւատքն՝ և զա-
տարկ աւետիքն. քանզի օրէնքն զբարկու-
թիւն գործեն. բայց ուր ոչ են օրէնք, և ոչ
յանցանք ինչ:

Վասն այնորիկ ի հաւատոց անտի, զի
բոտ շնորհացն իցէ. առ ի լինելոյ հաստա-
տուն աւետեալն ամենայն զաւակին. ոչ
այնմ միայն՝ որ յօրինոց անտի, այլ և
այնմ՝ որ ի հաւատոցն Լըրահամու, որ է
հայր մեր ամենեցուն, որպէս և զրեալ է՝
եթէ հայր աղգաց բազմաց արարից զքեզ,
առաջ Լատուոյ, որում հաւատացն՝ եթէ
կենդանի առնէ զմեռեալս, և կոչէ զզոյն
իրբն զզոյ:

Որ անոյցսն յուսով հաւատաց, լինել նը-
մա հայր աղգաց բազմաց. որպէս և ասա-
ցան, թէ այնպէս եղեցի զաւակ քո. և նա
ոչ երկմտեաց ի հաւատոցն, թէ պէտ և հոյե-
ցաւ ի մարմին իւր՝ այնուհետեւ իրբն ի մե-
ռեալ, քանզի զհարկաւմնիւք ուրեմն էր,
և ի մեռելութիւն արդանտին Սառայի:

Բայց յաւետեացն Լատուոյ ոչ երկմե-
տեաց անհաւատութեամբ, այլ զօրացաւ
հաւատովք, եւ փառս Լատուոյ՝ և հաւա-
տատեցաւ ի միտս իւր, թէ որ խոստացա-
ւին՝ կարող է առնել. փասն որոյ համարե-
ցաւ նմա յարդարութիւն:

Ելէ Սղմ իմ խառնեալ յիւ. և երկեղ մահու անկաւ ի վերայ
իմ:

Որոշոյ Ը. Եւտարանիս Հիմունի Վերիտաւի՝ որ ըստ
Ստաթիկոսի. (Գլ. Ժ. հէ. 34):
Տէրն մեր Հիմուն Վերիտաւ առէ:

Մի համարիք եթէ եկի արկանել ըզ-
խողաղով ինչ յերկիր. ոչ եկի ար-
կանել զեաղաղով ինչ, այլ զուր:

Վանդի եկի քակել զայր ի Տօրէ իւրմէ,
և զդուտոր ի մերէ իւրմէ, և զՏարան ի քա-
կեսրէ իւրմէ. և իմ նաւիք առն՝ ընտանիք
իւր:

Ար սիրէ զՏար կամ զմայր առաւել քան
զեա, ոչ է ինձ արժանի: Լւ. որ սիրէ զուս-
տոր կամ զգուտոր առաւել քան զեա, չէ
ինձ արժանի:

Լւ. որ ոչ առնու զեալ իւր՝ և զայ զինի
իմ, չէ ինձ արժանի:

Ար գտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա,
և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ
զնա:

Ար բնդունի զձեղ՝ զեա բնդունի, և որ
զեա բնդունի՝ ընդունի զառարիչն իմ:

Ար բնդունի զմարդարէ յանուն մարդա-
բէի, զվարձս մարդարէի առջէ. և որ բն-
դունի զարդար յանուն արդարոյ, զվարձս
արդարոյ առջէ:

Լւ. որ արուսցէ միում՝ մի փոքրկանցս
յայցցանէ բաժակ մի Ջուր ցուրտ միայն՝
յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ՝ ձեղ՝ ոչ
կորուսցէ զվարձս իւր:

Եւ վասն Մարտիրոսոյ Հարցիցն՝ այսպէս զտեսու:

Յոցս նմեղապալմիս ակիբրն արա յառախ ձորնն մինչև ի վիզը
ձորնն, և կարգաւ առաւ Սե. ի վերջնաւոր, վերաբն ոխաւս Բոցոյ՝ հէ.
Ուր Էմբլ. 44. Չկաւարդիւնէ. և 74. Ուր Էմբլ. 74. զայս երկը
Հարցոյ, ի կարգին մի՝ աւել, զի զիւրեանց զյառախ որ ունին:

Հմեղապալմի Է. սրբոյն իշխանաց Սահակոյ և Յովսէփոյ, և
որոց զկողմն Սարգիս և Բագրի. Է. 5. Մարտիրոսոյ. Հարց ոչ.
Էմբլ. 74. 74. Զաւա. Սմբ. 44. 44. 44.

Պատուական է առաջի Տեսան մահ սրբոյ իւրոց. ուսեր՝
ևս ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղանդ քո Փոխ,
Հաստացի:

Ընթերցուածս յԱսակաց:
(Գլ. Բ. Գ.):

Որդեակի, եթէ լինիցիս երաշխաւոր
բարեկամի քում, մասնեցիք զքեզ
ի ձեռս իմ նամուրն:

Չի որդայթ բուռն են առն չթմուր
իւր, և բմբունի բանիւ բերանոյ իւրոյ:

Երդ արա, որդեակ, զոր ինչ ես պա-
տախրեմ՝ քեզ՝ և կեցցես. զի անկար ի ձե-
ռս չարաց վասն բարեկամի քոյ:

Երդ անդեակ և մի լքանիք, յորդորեա
և զբարեկամն՝ զոր առէր յերաշխի:

Մի տար քունս աչաց, և մի նինջ ար-
տեանաց քոց, զի ապրեսցիս իրրե զայ-
ծեամն ի հազրից, և իրրե զՏաւ ի ծուգա-
կաց:

Ընթերցուածս յԱսակաց մարգարէի
(Գլ. Բ. Գ. հէ. 5):

Սուրբ է Տէր Ըստուած մեր՝ որ բնա-
կեայն է ի բարձունս. լցաւ սինն իրաւամբ
և արդարութեամբ. օրինոր մասնեացին, և
զանձիւք եղիցի փրկութիւնն մեր. և հաս
իմաստութիւն և հանձար և աստուածաշա-
տութիւն Տեսան. այս են զանձք արդա-
րութեան:

Ընտաղիկ յաշէ ձերմէ երկիցեն, յո-
րոց երկնէիքն՝ երկիցեն ի ձեռն՝. Տրեշտա-
կրս արձակեցեն՝ որ լայցեն զառնապէս՝ և
ինդրեցեն զխաղաղութիւն. զի հաստն
ձանապարհք նոցա. հանդարտեաց ահն հե-
թանոսաց, և բարձաւ ուխտն որ բնդ նո-
սա, և մի՛ ես համարիցիք վնաս ի մար-
դիկ:

Պագոսի առարկոյն ի Հասակացոյ իմ զմոյն է
ընթերցուածս. (Գլ. Բ. հէ. 18):

Ինձ այսպէս թուի, եթէ ոչ են արժա-
նի չարչարանք ժամանակիս հանդերձեղոյ
փառացն՝ որը յայտնեղոյ են ի մեզ:

Չի ակնկալութիւն արարածոց՝ յայտ-
նութեան որդոյն Ըստուոյ ապասէ:

Չի բնդունալութեան արարածքն հը-
նադանդեցան, ոչ իւրեանց կամաւ՝ այլ վա-
սին այնորիկ որ հնադանդեցոյցն յուսով.
զի և ինքեանք իսկ արարածքն ազատես-
ցին ի ծառայութեան ապականութեան՝ յա-
զատութիւն փառաց որդոյն Ըստուոյ:

Վանդի գիտեմք՝ եթէ ամենայն արա-
բածք հեծեն և երկնն մինչև ցայժմ:

Լւ. ոչ այսչափ միայն, այլ և մեր իսկ
որը զպատու հոգւոյն ունիմք, անձամբ յան-
ձինս մեր հեծեմք՝ որդեկութեանն ակըն-
կալեալ փրկութեան մարմնոյ մերոյ:

Չի յուսով սպրեցաք. այլ յոյս տեսանելի՝ չէ յոյս. զի զոր տեսանէ որ՝ զե՞ւս յուսայ:

Ապա եթէ զոր ոչն տեսանեմք՝ յուսամք, համբերութեամբ ակն ունիմք:

Նոյնպէս և Հողին ի թիկունս հասանէ տկարութեանս մերում. զի զոր կամքն յազօթս, որպէս արժան իցէ՝ ոչ զիտեմք. այլ ինքն Հողին բարեխօս լինի ի հեծութիւնս անմահունչ:

Բայց որ քննէն զսիրտս, զիտէ զնչ խորհուրդ է հոգւոյն. զի ըստ Աստուծոյ բարեխօսէ վասն սրբոց:

Ելէ. Կարողքն արդարեւ տա Տէր և Տէր լուսաւ. Զոյս. յամենայն շնորհ թնկէ Զոյս փրկեաց զմասաւ:

Արդ Մեկտարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու. (41. ԻԵ. 47. 12):

Եւ Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Բայց յառաջ քան զայս ամենայն, միտեցեն զձեռս իւրեանց ի ձեզ և հալածեցեն. մատնեցեն ի ժողովուրդս և ի բանաս, և տանիցին առաջի դատաւորաց և թագաւորաց վասն անուան իմոյ. և լինիցի ձեզ այն ի վկայութիւն:

Արդ զիւր ի սիրտս ձեր, մի՞ յառաջացոյն կրթել տալոյ պատասխանի. զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պատասխանի ամենայն հակառակորդքն ձեր:

Մատնեցիք և ի ծնողաց և յեղբարց և յազգականաց և ի բարեկամաց, և սպանանիցեն ի ձեռն:

Եւ եղեցիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ:

Եւ մազ մի ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցէ:

Եւ համբերութեամբ ձերով ստանջիք զողիս ձեր:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռոմայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս. (41. ԻԵ. 47. 12):

Չի որպէս իմիտէ մարդոյ մեղք յաշխարհ մոխն, և ի մեղաց անտի մահ, և այնպէս յամենայն մարդիկ տարածեցաւ մահ, որով ամենեքեան մեղան:

Քանզի մինչև յօրէնան մեղք էին յաշխարհի, բայց մեղք ոչ համարին ուր օրէնք ոչ իցեն:

Եւ թագաւորեաց մահ յՊաւստոս մինչև ի Մովսէս, և ի վերայ Հանցուցելոցն, ըստ նմանութեան յանցուածոցն Վաւստոս, որ է օրինակ հանդերձելոցն:

Եւ ոչ որպէս յանցանքն՝ նոյնպէս և շնորհքն. զի եթէ միոյն յանցանք բազումք մեռան, որչափ ևս առաւել շնորհքն Աստուծոյ և պարզեք շնորհք միոյն մարդոյ Հիսուսի Վրիստոսի, ի բազումս առաւելաւ:

Եւ ոչ որպէս իմիտէ յանցուցելոյն պարզեքս. քանզի դատաստանն իմիտէ յանցուածոց անտի ի դատապարտութիւն, այլ շնորհքն ի բազմաց յանցուածոցն յարդարութիւն:

Չի եթէ իմիոյն յանցանաց մահ թագաւորեաց միտէն, որչափ ևս առաւել՝ որք դատաւարութիւն շնորհաց և զպարզեաց արդարութեանն առնուցուն, կենօք թագաւորեցեն ի ձեռն միոյն Հիսուսի Վրիստոսի:

Ապա ուրեմն որպէս միոյն յանցանք յամենայն մարդիկ դատապարտութիւն, նոյնպէս և միոյն արդարութեամբն յամենայն մարդիկ արդարութիւն կենաց:

Չի որպէս անհնազանդութեամբ միոյն մարդոյ մեղսորք բազումք եղեն, նոյնպէս և հնազանդութեամբ միոյն՝ արդարք բազումք եղեցին:

Բայց օրէնք ի ներքս անկան, զի յանցանքն բազմացին. զի ուր առաւել եղեն մեղքն, առաւել ևս յաւելան շնորհքն:

Չի որպէս թագաւորեցին մեղքն ի մահու անդ, նոյնպէս և շնորհքն թագաւորեցեն արդարութեամբ ի կեանսն յաւիտեանից ի ձեռն Հիսուսի Վրիստոսի Տեսնան մերոյ:

Ուրախ ըլլէ. Հայց ըլլէ. Այլ Եւրոպայէ եւ Ռուսիոյ Սղմ. Դի:

Տեսնի ամենայն ծաղիւ երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ:

Խակ արդ զեանդդ. մեղեցո՞ւք՝ զե չեմք ընդ
օրինօք՝ այլ ընդ շնորհօք. քան լիցի:

Ոչ գիտե՞ք՝ եթէ որում պատրաստէք զանձինս ձեր ծառայս ի հնազանդութիւն, ծառայ էք որում հնազանդիքն. եթէ մեղաց՝ մահու, և եթէ ի հնազանդութիւն՝ արդարութեան:

Այլ չորհրդ էստուծոյ, զի էլիք ծառայք մեղաց, հնազանդեցաբուք ի սրտէ՝ որում աւանդեցայք յառակ վարդապետութեան:

Արդ աղատեալք իմեղաց՝ ծառայեցէք
արդարու թեանն :

Մարդկորեն ասեմ՝ վաճառված է
հարմույ ձերոյ. զի որպէս պատրաստեցք
զանդամն ձեր ծառայս պղծութեան և ա-
նօրեւորութեան յանդարտութիւն, նոյնպէս
և այժմ՝ պատրաստեցք զանդամն ձեր
ծառայս արդարութեան իսթորութիւն:

Օյի մինչ ծառայքն էիք մեղաց՝ ազա-
տացեալք էիք յարդարութ կենէն:

Իսկ արդ զի՞նչ պտուղ ունեիք յայն-
ժամ, որովք այժմի՞ զամօթի հարեալ էք.
զի վախճան նոցա մահ է:

Բաց արդ աղափայտեալք իմեղան՝ և
ծառայեալք Բառուճոյ, ունիք զպտուղ ձեր
խորթութիւն, և վախճան նորա՝ կեանք
յաւիտենից :

Օր թողական մեղաց՝ մահ է, այլ շնորհքն
Եստուծոյ՝ կեանք յաւիտենից ի Վրիստոս
Յիսուս ի Տէր մեր:

Այլ. Հաճեցաք Տէր Ընդ կրկնի քառ և զարձացեալ զգերս ընդ Թա-
հոյրաց :

Որոշյալ Աւետարանիկ ճիշտութիւն Վերականգնողի՝ որ քան
Մատթէոսի. (4:12. յ.Բ):

Stylis dhe Gjuetia e Peshumori

Յայնժամ գնաց Յիսուս ընդ արտո-
րայն նոցա ի Հաբաթու, և աշա-
կերտն նորա քաղցեան, և սկսան հասկ
կորցել և ուտել:

Փարիսեցիքն իրրև տեսին՝ ասին ցնա-
աճաւանիկ աշակերտքն . քո գործեն, զոր ոչ
է արժան գործել ի շարաթու :

Լսեա մահ: ցնոսա. ոչ իցէ ընթերցեալ
ձեռք՝ զոր արար Վառիժ, յորժամ քաղ-
ցեաւն, և որք ընդ նմանն էին. զհաճող ե-

մուտ ի տունն Լատուծոյ՝ և Էկեբ դհացն
դառաճաւորութեանն. զոր ոչ էր օրէն նմա
ուտել, և ոչ՝ որոց ընդ նմայն էին, բայց
միայն քահանայից:

Կամ թէ չեցէ՞ ընթերցեալ յօրէնս՝ զի
ի չարաթմ քահանայքն ի տաճարին պղծեն
ղարաթմն, և անմեղք են :

Բայց ասեմ՝ ձեզ՝ զի մեծ քան զտաճարն է աստ:

Լսե՛ք թե՛ գիտե՛լիք զինչ է՝ զողորմու թխն կամիմ՝ ե ոչ զոհ, ապա ոչ դատապարտե՛լիք զուք զանպարտսն:

Օր տե՛ր է շաբաթու որդի մարդոց:

[illegible]

(Եւ ապա պահէք սրբոյն Պրիզորի Լուսաւորչին մերոյ, բայց առջ
Լինին):

Սերգիս Զարթովի, արքայն Սյուրիման, Կիլիկացւոյն, Բարեղոյ Հայ-
րապետն, և իրից աշակերտաց նորն, Այլ, Գարեթրասայ, Հայոց թիւ
Սահակ, Գրիգոր, Իւր սպայն, Ինկ, և Համբարձի ինչ Նահապետ Լեւոն-
Զաւար, Գամառանոս՝ ԶՆախագիտութեանն, Շրթն, թիւ Սարգիս Եղիշիմովն,
Սոթի, ձև ձև

Վահանյաք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո
ցնծալով ցնծասցին:

የኢትዮጵያውያን ልማት ማረጋገጫ
(1994, 1995, 1996, 1997, 1998)

Եթե զարդարութիւն որ սիրէ, վաստակէ նորա առարկնութիւնը եւ զգիտութիւն եւ զհասկացման զարդարութիւն, քան զորս պիտանարդն ինչ չէր ի կեանս մարդկան:

Իսկ եթե բազմաճյուղոտ ռե լինել ցանկա-
նայցե՝ դիտե՛ զօտաճինն և զշանդերձալսն
նկատել, ճանաչե՛ զդարձուածս բանից և
զվնկնութիւնս առակաց, զնշանս և զա-
րուեստս յառաջագոյն դիտե՛ և զելս ժամոց
և ժամանակաց:

Արդ եղի ի մօր՝ զնա ամել ինձ կենաց
կցորդ, ճանուցեալ՝ թէ է ինձ խորհրդա-
կից բարեաց, և միսիթարի՝ հօգուց և արբու-
մութեանց:

Կախյոյց վասն նորա վառւս ի մէջ ժողո-
վարդոց՝ և պատիւ առաջի ձերոց:

Ինքն երցումս ի Կառուսայ մարտրէ:
(ԳԼ. Ը. հէ. 7):

Քաղցր է Տէր՝ որոց սպասեն նմա յաւուր նեղութեան, և ճանաչէ զերկիւղածս իւր: և Տեղեղաւ ճանապարհաց արտոցէ վախճան յարուցելոց ի վերայ, և ըզթնամիս նորա խաւար հայածեացէ:

Օրհնէ խորհիւր զՏեառնէ, կատարած ինքն արասցէ: և ոչ խնդրեացէ կրկին ըզնոյն վեժմնդրութիւն ի նեղութեան:

Պողոսի առաքելոյն ի Կորնթմոցոց Առաջին խնդրոյն է ընթերցումս: (ՀԼ. ԺԻ. հէ. 4):

Թէպէտ և բաժինք շնորհաց են, այլ Հոգի նոյն է, եթէ բաժինք պաշտամանց են, այլ Տէր նոյն է, եթէ բաժինք յաջողութեանց են, այլ Կառուած նոյն է՝ որ յաջողէ զամենայն յամենայնի:

Իայց իւրաքանչիւր ումբ տուեալ է յայտնութիւն հոգւոյն՝ առ իւրաքանչիւր օգուտ:

Արեմն ի Հոգւոյն տուեալ է բան իմաստութեան, այլում բան գիտութեան բառ մին հոգւոյ, միւսումն հաւատք նովն հոգւով, այլում շնորհս բժշկութեան նովն հոգւով, այլում՝ յաջողութիւնք զօրութեանց, այլում մարդարեութիւն, այլում ընտրութիւն հոգւոյ, այլում ազգք լեզուաց, այլում թարգմանութիւնք լեզուաց: այլ զայս առննայն յաջողէ մի և նոյն հոգի, և բաժանէ իւրաքանչիւր որպէս և կամի:

Եւ. Բաճաւայ ըստ զիցցին զարգարութիւն, և սուրբ ըստ ցնծաւ լով ցնծացն:

Սրբոյ Եւստորանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի. (ՀԼ. Գ. հէ. 45):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս:

Եւ նոյն ժամայն ճեպեաց դաշակերտսն մտանել ի նաւ, և յառաջագոյն քան զնա երթալ յայն կոյս ի Բեթսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդսն արձակիցէ. և հրաժարեալ ի նոցանէ՝ ել ի լեւոն կալ յաղթմս:

Եւ իբրեւ երեկոյ եղև՝ էր նաւն ի մէջ ծովուն, և ինքն ի ցամաքի:

Եւ ետես զնոսա հողմակոծեալս ի վարելուն, զի էր հողմն ընդ գէմ նոցա, և ըզնորորդ պահու գիշերոյն զայ առ նոսա գնալով ի վերայ ծովուն, և կամէր զանց առնել առ նորք:

Նորա իբրեւ տեսին զի գնայր ի վերայ ծովուն, համարեցան թէ առ աշօք ինչ լինիցի, և զաղաղակ ըսարձին:

Քանզի ամենեքեան տեսին զնա՝ և խռովեցան: Եւ նա անդէն վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. քաջալերացարոք, ես եմ՝ մի՛ երկնիւր:

Եւ ել ի նաւն առ նոսա, և զաղարեաց հողմն:

Եւ առաւել ևս յիմարեալ էին ի միտս իւրեանց, և զարմանային յոյժ. քանզի և ի վերայ հացին ոչ խմացան, զի էր սիրտ նոցա թմրեալ:

Սերգաբոթ մի՛ որոցն Կոստանդնուսի թագաւորն, և մեծ նորա Հեղինոյ, Ե. հ. Որ զիբնաւ, Հարց մի՛ Որհնէր զիւ. իւր սարքն, Մեծ. Եւրպէլ. Սեկ. և Համարքի թի. Որհնէր մի՛: Ճաշու ժամանակ՝ Որդե յիւ սասանաւոր. Ըրմն. զՍերգաբոթն ասաւ Սղմ. Եւ:

Տէր ի զբութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն, ի փրկութեան քում ցնծացէ յոյժ:

Ինքն երցումս յԱռակաց:
(ԳԼ. Ժ. Գ. հէ. 9):

Սիրտ առն խորհացի զերաւունս, զի յԿառուսայ ուղղեացին զնացք նորա: Մարդարեութիւն է ի շրթունս թաղաւորի, և ի դատաստանի մի՛ մոլորեացի բնաւն նորա:

Մէտ կէտց է արդարութիւն ի Տեառնէ, և դործք նորա կշիւք արդարք:

Պարշեի է թաղաւորի՝ որ առնէ թղաւրիս, զի արդարութեամբ հաստատի աթոռ իշխանութեան նորա:

Ընդունելի են թաղաւորի շրթունք արդարք, և զբանս ուղեպ սիրէ Տէր:

Սրտմտութիւն թաղաւորի հրէշտակ մահու, և այր իմաստուն՝ ցածուցանէ զնա:

Ի լոյս կենաց՝ որդի թաղաւորի, և ընդունելիք նորա իբրեւ զամպ անագան:

Պաղարք իմաստութեան ցանկալի են քան զոսկի՝ զարդարք հանճարոյ՝ ցանկալի են քան զարծաթ:

Հաիդը կենաց խոտորեն ի շարեաց երկայնութիւն կենաց ճանապարհը արդարութեան:

Բնիկըցուածս յԱրեմիա մարգարէ:
(Իսայ. 40. 31):

Չիք որ գիտէ զճանապարհս նորա, և ոչ որ զմտաւ անիցէ: զաւիշս նորա:

Եւ որ գիտէն զամենայն՝ նա ճանաչէ զնա, եղիտ զնա իմաստութեամբ իւրով: և որ կազմեաց զերկիր յաւիտեանս ժամանակաց, իկից զսա անասնօք և չորքոտանեօք:

Որ առաքէ զոյս՝ և զնայ, կռեաց զնա՝ և նա լուաւ նմա զգողութեամբ:

Եւ աստեղք ծագեցին յիւրաքանչիւր պաշտպանութեան՝ և ուրախ եղին:

Կռեաց զնոսա՝ և ասեն, աշաւասրիկ կամբ՝ ծագեցին ուրախութեամբ արարել իւրեանց:

Սա Լստուած մեր՝ ընդ որում ոչ համարեցի այլ, եղիտ զամենայն ճանապարհս իմաստութեան, և ետ զնա Հակովբու ծառայի իւրում, և Խորայիւն սիրեցելոյ ի նմանէ: Հետ այսորիկ յերկրի երեւցաւ և ընդ մարդկան շրջեցաւ:

Եւսս են զիբք հրամանաց Լստուծոյ, և օրէնք՝ որ կան յաւիտեան: Ըմենեքին՝ որ ընդունին զնա՝ կեան, և որ թողուն զնա՝ մեռցին:

Իարձ, Հակովբ, և բուն հար գնմանէ, ընդ ծագումն առաջի լուսոյ նորա:

Սի տար այլում զիւտս քո, և մի՛ զօգուտս քո ազգի օտարութեոյ:

Երանի է մեզ, Խորայիւ, զի հաճոյքն Լստուծոյ՝ ծանօթք մեր են:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Լստման Քղիցոյն և ընթերցուածս. (Հէ. Ի):

Եւ արդ ազաւմ՝ նախ քան զամենայն՝ առնել ազօթս, խնդրուածս, պաղատանս, գոհութիւնս վասն ամենայն մարդկան, մանաւանդ վասն թաղաւորաց և ամենայն իշխանաց, զի խաղաղութեամբ և հանդարտութեամբ վարեցուք զկեանս մեր, ամենայն աստուածապաշտութեամբ և սրբութեամբ:

Օյ այն է բարի և ընդունիկ առաջի փրկին մերոյ Լստուծոյ՝ որ զամենայն մար-

դիկ կամի զի կեցցեն՝ և ի գիտութիւն ճշմարտութեան եկեացեն:

Բանգի մի է Լստուած, և մի միջնորդ Լստուծոյ և մարդկան՝ մարդ Հիսուս Վերստոս. որ ետ զանձն փրկանս ընդ ամենեցուն, վկայութիւն ժամանակաց իւրոց, յոր եղայ ես քարոզ և առաքեալ. ճշմարիտ ասեմ ի Վերստոս՝ և ոչ ստեմ, եղէ վարդապետ հեթանոսաց հաւատովք և ճշմարտութեամբ:

Եգե. Տէր ի զորութեան քում՝ օրախ եղիցի թաղաւորն ի փրկութեան քում՝ ցնծացէ յոյժ:

Որոյ Լստարանիս Ախուզի Վերստոսի՝ որ քում
Ղուկասու. (Հէ. Լ.):

Տէրն մեր Հիսուս Վերստոս:

Եւ եղև իրրև կատարեաց զամենայն զբանս իւր ի լսելիս ժողովրդեանն, և մեռտ ի Կափառնայում:

Հարիւրապետի ուրումն ծառայ չարաչար հիւանդացեալ՝ մեռձ էր ի վախճանել, որ էր նմա պատուական:

Իրրև լուաւ զՀիսուսէ, առաքեաց զձերան ի Հրէից՝ ազաւել զնա՝ զի եկեցէ և ապրեցուցէ զճառայն նորա:

Եւ նորա եկեալ առ Հիսուս՝ աղաչէին զնա ստեպ և առիւն, թէ արժանի է՝ որում զշնորհս զայս առնես:

Օյ սիրէ զազգս մեր, և զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ:

Եւ Հիսուս զնաց ընդ նոսա՝ իրրև ոչ ինչ կարի հեռի էր ի տանն, յղեաց առ նա հարիւրապետն բարեկամս, և ասէ ցնա. Տէր, մի ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական եթէ ընդ յարկաւ իմով մասնիցես. վասն որոյ և ոչ զանձն համարեցայ արժանի առ քեզ զայոյ. այլ աստ բանի՛ և բժշկեցի մանուկս իմ:

Բանգի և ես այր մի եմ՝ կարգեալ ընդ իշխանութեամբ, ունիմ՝ ընդ ինն զնաւորքս և ասեմ՝ ամա՛ երթ, և երթայ. և այլում՝ թէ եկ, և զայ. և ծառայի իմում՝ թէ արս զայս, և առնէ:

Եւ իրրև լուաւ զայս Հիսուս՝ զարմացաւ, դարձաւ առ ժողովուրդն՝ որ երթան ին զհետ նորա և ասէ. ամեն ասեմ ձեզ,

թէ և ոչ յԻտրայելի այսպիսի հաւատոս գր-
տի:

Լս. դարձան անդրէն պատգամաւորքն ի-
տուն, և գտին զճառայն հիւանդ՝ բժշկեալ:

Չորեքշաբթի՝ Էփ. Հարց. Է. Ոչ. Երեւանի. ճաշու. Սղմ. 2 և:

Այցո զճառայն քո Մատուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռոմայից. ոչ թէ զթոյն է
ընթերցուածս. (Էփ. 1. 2):

Եթէ ո՞չ գիտէք, եղբարք, զի ընդ
դիտունս օրինացն խօսիմ, զի օրէնք
տիրեն մարդոյ՝ որչափ ժամանակս կենդա-
նի իցէ:

Վասնզի կին առնակին ի կենդանի այր
իւր կապեալ կայ օրինօք. իսկ եթէ մե-
ռանիցի այրն, արձակեալ է յօրինաց առ-
նըն. ապա ուրեմն՝ մինչ կենդանի է այրն,
շուն կոչի՝ եթէ լինիցի առն այլում. և
եթէ մեռանիցի այրն, ազատ է յօրինացն,
համարեալ շուն՝ եթէ լինիցի առն այլում:

Եստ. հետե և դուք, եղբարք, մեռա-
րօք օրինացն մարմնովն Վրիստոսի, լինել
այլում, որ ի մեռելոցն յարուցեալ է, զի
պտղաբերք լիցուք Մատուծոյ:

Վասնզի մինչ էպրն մարմնով, կարիք մե-
ղաց որ օրինօքն էին, զորանային յանդա-
մըս մեր, առ ի պտղաբերս առնելոյ զմեզ
մահոս:

Իայց այժմ՝ դատարկացաք յօրինաց
անտի. քանզի մեռաք այնմիկ՝ որով բմ-
բռնեալն էաք, առ ի ծառայել մեզ նո-
րողութեամբ հոգւոյն և ոչ հնութեամբ
զրոյն:

Իսկ արդ զե՞նչ ասեմք. օրէնքն մեղք
իցեն. քառ լիցի, այլ զմեզս ոչ գիտէի,
եթէ ոչ օրինօքն. և զցանկութիւն ոչ ճա-
նաչէի, եթէ ոչ օրինացն էր ասացեալ՝ մի՛
ցանկանայցես:

Պատճառս առին մեղքն պատուիրանա-
ւն, և գործեցին յիս զամենայն ցանկու-
թիւն. զի առանց օրինաց մեղքն մեռեալ
էին:

Լս. ես առանց օրինացն երբեմն էի կեն-
դանի. այլ իբրեւ եհաս յիս պատուիրանս,
մեղքն կենդանացան, և ես մեռայ. և գը-

տա ինձ պատուիրանն՝ որ ի կենանն էր,
նոյն ի մահ:

Չի մեղացն պատճառս առեալ պա-
տուիրանան խաբեցին զես, և նովին ըս-
պանին:

Ելէ. Տէր մի սրտմտութեամբ քով յանդիմանք զես. և մի բար-
կութեամբ քով խրատեք զես:

Սրբոյ Եւտարմանի Նիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ստամբուլի. (Էփ. ԺԿ. 4. 9):

Տէրն մեր Նիսուս Վրիստոս:

Եւ. գնացեալ անտի Նիսուս՝ եկն ի-
ժողովուրդն նոցա:

Լս. անդ էր այր մի՝ որոյ ձեռն իւր զօսա-
ցեալ էր, հարցին ցնա՝ և ասեն, եթէ պարտ
իցէ ի շարաթու. բժշկել. զի շարաթուսեցեն
գնմանէ:

Լս. նա ասէ ցնոսա. թի՛ իցէ ի ձեռն՝ մարդ՝
որոյ իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն ի-
խորխորատ ի շարաթու. միթէ ո՞չ տնիցի
և յարուցանիցէ զնա:

Իսկ արդ որչափ ևս առաւել է մարդ
քան զոչխար. ապա ուրեմն պարտ է ի-
շարաթու բարիս գործել:

Յայնժամ՝ ասէ ցայրն. ձգես զձեռն քո,
և նա ձգեալ և եղի ողջ իբրեւ զմիւսն:

Իսկ փարիսեցիքն ելեալ արտաքս՝ խոր-
հուրդ առին գնմանէ՝ թէ որպէս կորուս-
ցեն զնա:

Լս. Նիսուս իբրեւ գիտաց, մեկնեցաւ
անտի:

Հինգշաբթի՝ Էփ. սրբոց Թեոփիլոսի Գորաստացւոյն, և Թադե-
ւոսի բժշկին, և Է. հուսանացն որք յանկանիս կատարեցան. Հարց.
Էփ. Սեբ. Առաք. Է. ճաշու. Սղմ. 2 և:

Պատուական է առաջի Տեսան մահ սրբոց իւրոց. ո՞ Տէր՝
ևս ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղանդոյ քո:

Ընթերցուածս յՄատակայ:
(Իմ. Է. Էփ. Է. 4. 11):

Չի որք պահեցին սրբութեամբ ըզր-
բութիւն՝ սրբեցին, և որք ուսան
գնոսա՝ գտցեն պատասխանատուութիւն:

Լրդ ցանկացարօք բանից իմոց, փա-
փաբեցեք՝ և խրատեալիք:

Դուստոր և անթառամ է իմաստութիւն, և զիրար երեւի սիրողաց իւրոց, և գտանի խնդրողաց իւրոց:

Հասանի առ ցանկացողս իւր՝ առ յառաջագոյն ճանաչելոյ: Ար կանխեաց առ նա՝ ոչ վատականիցի, զի գեղերեալ գտցէ զնա առ գրունս իւր:

Վանդե և զմտաւ ածել զմանն՝ կատարեալ իմաստութիւն է, և որ տքնի վասն նորա՝ փաղկաղակի անհոգ լեցի:

Օհ ինքնին շքե խնդրել զարժանաւորս իւր, և ի շաւիղս երեւի նոցա քաղցրութեամբ, և յամենայն հնարազիտութիւնս պատահէ նոցա:

Օհ սկիզբն նորա՝ ճշմարիտ ցանկութիւն խրատու է, և խնամ խրատու՝ սէր, և պահպանութիւն օրինաց նորա՝ դուժմի պատգրութիւն օրինաց՝ հաստատութիւն անեղծութեան:

Իսկ անեղծութիւն՝ մերձաւոր լինել առնէ Մատուցոյ, և ցանկութիւն իմաստութեան՝ տանի յարքայութիւն:

Պօղոսի առաքելոյն ի Սերնիացոց, Աշխարհի Խնդիրն է ընթերցուածս. (Հէ. Գ. 1):

Գործակիցք եմք ձեր՝ և աղաւմբք, մի՛ ընդունայն զնորհան Մատուցոյ ընդունել ձեզ. զի ի ժամանակի ընդունելութեան, ասէ, լուայ քեզ, և յաւուր փրկութեան օգնեցի քեզ:

Մատուցի ժամանակ ընդունելի, ահա օր փրկութեան:

Մի՛ և մի՛ իւրք տայցէք պատճառս, զի մի՛ արատեցի պաշտօնն. այլ յամենայնի ընծայեցուցէք զանձինս ձեր իրրե զպաշտօնեայն Մատուցոյ՝ համբերութեամբ բազմա, ի նեղութիւնս, ի վիշտս, ի շարժարանքս, ի գանս, ի բանտս, ի խռովութիւնս, յաշխատութիւնս, ի հսկմունս, ի պահս, ի սրբութեան, ի գիտութեան, յերկայնմիտութեան, ի քաղցրութեան, ի շողի սուրբ, ի սէր առանց կեղծաւորութեան, ի բանս ճշմարտութեան, ի զօրութեան Մատուցովան զնուն արդարութեան՝ որ ընդ աշմէն և ընդ աշնակէն է. փառք և անարգութեամբ, զովութեամբ և պարսաւանք, իրրե մղարք՝ և ճշմարիտք, իրրե անձանօթք՝ և ծանուցեալք, իրրե մահկանացոյք՝ և ա-

հաւասիկ կենդանի եմք, իրրե խրատեալք՝ և ոչ մահապարտեալք, իրրե տրամեալք՝ և հանապաղ տրախ եմք, իրրե տեսնիք՝ և զբաղում մեծացուցանեմք, իրրե ոչ ինչ ունիցիմք՝ և զամենայն ինչ ունիմք:

Մէլ. Պարեմեցն սուրբն փառք. և ցնծացն ի հանգստ իւրեանց, և բարձր արացն զմտած ընթաց իւրեանց:

Արդ Մատուցի Մատուցի Մատուցի՝ որ լսաւ ինչ հանուն. (Հէ. Գ. 1):

Տէրն մեր Մատուց Մատուց ասէ:

Քայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ գայութեան զձեզ. ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցն զձեզ: Մէլ եկեացէ ժամանակ, զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ՝ համարիցի պաշտօն մատուցանել Մատուցոյ:

Եւ զայն արացն ընդ ձեզ, քանզի ոչ ծանեան զայր և ոչ զնա:

Մէլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ եկեացէ ժամանակ յիշեցէք թէ ես տեսցի ձեզ:

Քայս խնդրանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի:

Արարթ Էլ. Հայց Էլ. Աշխարհ, ճառաւ Պօղ. Ղի:

Տէրն ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Մատուց մեկոյ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռոմեացոց թղթին է ընթերցուածս. (Հէ. Բ. 12):

Այստեղ օրէնքն սուրբ են և պատուիրանն, սուրբ և արդար և բարեբար:

Իսկ արդ ինձ բարին մահ եղև. քան լիցի. այլ մեղքն. զի երեւցին մեղքն բարեւան գործել ինձ զմահ. զի եղցին բոտ առաւելութեան մեղքն մեղաւոր ի ձեռն պատուիրանին:

Գիտեմք զի օրէնքն հոգեւոր են, այլ ես մարմնաւոր եմ՝ ընդ մեղք վաճառեալ. զի զոր գործեմն՝ ոչ գիտեմ. ոչ եթէ զոր կամեմն՝ զայն առնեմ, այլ զոր ատեամն զայն գործեմ:

Մտա թէ զոր ոչ կամեմ՝ զայն առնեմ, վկայեմ օրինացն եթէ բարեւոր են:

Այլ արդ ոչ եթէ ես գործեմ զայն, այլ բնակեալ յիս մեղքն:

Գիտեմ զի ոչ բնակեալ է յիս, այս ինքն է՝ ի մարմնի իմում, բարի ինչ. զի կամքն առաջի կան ինձ, և առնել զբարին ոչ:

Չի ոչ եթէ զոր կամիմ զբարին՝ առնեմ, այլ զոր ոչն կամիմ զչարն՝ զայն գործեմ:

Ապա եթէ զոր ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, ոչ ես եւ առնեմ զայն, այլ բնակեալ յիս մեղքն:

Եւ արդ գտանեմ զորնա այնորիկ՝ որ կամիցին առնել յիս զբարին, և ինձ չարն առաջի կայ:

Հաճեալ եմ ընդ օրէնսն Աստուծոյ բոս ներքին մարդոյն, բայց տեսնեմ այլ օրէնքս յանդամն իմ, զինեալ հակառակ օրինաց մտաց իմոց, և զերեալ զիս օրինօքն մեղաց՝ որք են յանդամն իմ:

Այբ մի տառապեալ եմ ես. ո՞վ տալրեցուցէ զիս ի մարմնոյ ատի մահու. այլ Հորհրդէն Աստուծոյ՝ ի ձեռն Հիսուսի Վերիտասի Տեառն մերոյ:

Ելի. Գործ Տէր՝ և փրկես զամեն իմ. կեց զիս Տէր բոս ողորմութեան քում:

Սրբոյ Աստուծոյ Հիսուսի Վերիտասի՝ որ քստ Մատթէոսի. (Ժ. ԺԳ. հէ. 15):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտաս:

Եւ զնացին զՆաո նորա ժողովուրդք բազումք, և բժշկեաց զամենեւեան:

Եւ սաստեաց նոցա՝ զի մի՛ յայանեացն զմանն ումեր:

Չի լցցի որ ասացան ի ձեռն Ասայեայ մարգարի:

Ահա մանուկ իմ՝ զոր ընտրեցի, և սիրելի իմ՝ ընդ որ հաճեցաւ անձն իմ. եւ զից զողի իմ՝ ի վերայ նորա, և իրսուռնս հեթանոսաց պատմեցէ:

Ո՛չ հակառակեցի և ոչ աղաղակեցէ, և ոչ եր լուիցէ ի հրապարակս զբարբառ նորա:

Չեղէզն ճախջախեալ ոչ փշեացէ, և բզպաւորդին առկայծեալ ոչ շեջուցէ, մինչև հանցէ ի յաղթութիւն զդատաստանն. և յանուն նորա հեթանոսք յուսացին:

Հարով ի՞նչ ամն է զիս. նշխարաց Սրբոյն Գրիգորի Լուսաբերին մերոյ, Յերկրոյն Նախաւանակ արա, Երջնա ափնչն. Հարց՝ Ո՞ր առաջնիք շէշէի իւր սարգին. Եւ ի զնչիցին՝ զհետաւորեաց քառասուն Ա. Ժ. Երջնա ափնչն. զբազում արքն ի Մարտիրոսաց ի: Օրհնութենէն լուսոյ. Թախառ յաղթեալ. Այսք դաս: Հարց ի: Ո՞ր առաջնիք. իւր սարգին. Մեծ. Ժ. Հրապարակ. և Ո՞ր խնչն. Եւ ի զնչիցին՝ Սրբոյն Գրիգորի Լուսաբերին մերոյ, Երջնա ափնչն. Հարց՝ Ո՞ր առաջնիք շէշէի իւր սարգին. Եւ ի զնչիցին՝ զհետաւորեաց քառասուն Ա. Ժ. Երջնա ափնչն. զբազում արքն ի Մարտիրոսաց ի:

Վահագնաց քո զղեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ցնծալով ցնծացնեն:

Ընթերցուածս յԱռաջնոյ
(Խոր. Ժ. Ժ. հէ. 7):

Իսկ արդարն եթէ հասցէ ի վախճանել ի հանդատեան եղիցի:

Չի ձերութիւն պատուական՝ ոչ բազմաթմանակեայն է, և ոչ որ թմուով ամացն չարիցի. այլ ալիք՝ իմաստութիւն մարդոյ են, և հասակ ձերութեան՝ կեանք անարար:

Չի հաճոյ եղեալ Աստուծոյ սիրեցաւ, և կենդանոյն ի միջոյ մեղաւորաց փոխեցաւ:

Հախճակեցաւ՝ զի չարութիւն ինչ չըմեացէ զիմաստութիւն նորա, կամ նենգութիւն պատրիցէ զանձն նորա:

Չի չարակնութիւն անդամութեան չըլացուցանէ զբարիս, և յաճումն ցանկութեան խուճապէ զմիտս անմեղս:

Աստարեալ ի սակաւուն եկից զժամանակիս երկայն. զի ցանկալի էր Տեառն անձն նորա, վասն այնորիկ տաղնապեցաւ ի միջոյ չարեաց:

Իսկ ժողովուրդք տեսին և ոչ իմացան, և ոչ եղին ի մտի այսպիսի ինչ, եթէ իրաւունք Աստուծոյ ի վերայ սրբոց իւրոց, և այցելութիւն ի վերայ ընտրելոց նորա:

Ընթերցուածս ի Մարտիրոսաց
(Գ. Ժ. Ժ. հէ. 7):

Այլ եւ Տեառն ակն կալայց, բազանցից Աստուծոյ փրկէ իմոյ, և լուիցէ ինձ Տէր Աստուած իմ:

Մի՛ տանջար լինիր ինձ, թշնամի իմ, զի զլրելաց, միւսանդամ կանգնեցայց. զի թէ նստայց ի խաւարի՝ Տէր է իմ լոյս:

Բարկութեան Տեառն համբերից՝ զի մեղայ նմա, մինչև արդարացուցէ զդատաստանս:

Լսւ արկից զձեռն իմ՝ ի վերայ քո. և անից քեզ ևս անդն ի արուժիւն ապրտաամբացդ, և զապտտամբաց կորուսից. և բարձից ի քէն զամենայն անօրէնս, և զամենայն ամբարտաւանս խոնարհեցուցից:

Լսւ կացուցից ի վերայ քո զատաւորս իբրեւ զսուսկինն, և զխորհրդականս քո որպէս իսկզբանէն. և ապա կոչեալիք զուրաքաք արդարութեամբ մայր քաղաքաց Տաւառարիմ՝ Սիօն:

Օ ի իրաւամբ և արդարութեամբ վերահեցին զերութիւն նորա և ոգորմութեամբ:

Լսւ խորտակեցին անօրէնք և մեղաւորք ի միասին. և ոչք թողին զՏէր՝ վախճանեցին ի միասին:

Վանդի արդ ամաշկեցեն իկուռս իւրեանց ընդ որս ինքեանք չաճեալ էին. և զգեցցին զամօթ իւրօշեալս իւրեանց, զորս ինքեանքն արարին, և ամաշկեցեն իսկարտէզս իւրեանց՝ որոց ցանկացան:

Օ ի եղեցին իբրեւ զբեկնի տերեւթամի, և իբրեւ զգրախո՝ որոյ ոչ զուցէ ջուր:

Լսւ եղեցի զօրութիւն նոցա իբրեւ ըզձեռն զիշ, և զործք նոցա իբրեւ զկամակուն չոյ. և այբեցին անօրէնք և մեղաւորք ի միասին, և ոչ ոք իցէ՝ որ չեճուցանիցէ:

Ազմ. ԷԶ,

Առաջին ասուցէք Մատուցոյ մերում, սողման ասուցէք Թաղաւորին մերում, սողման ասուցէք:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռօմեացոց թղթոյն է ընկեցուածս. (ՀԼ. Լ, հէ. 25):

Եպա ուրեմն ես ինքնին մտօք իմովք ծառայեալ օրինացն Մատուցոյ, և մարմնով օրինացն մեղաց:

Թե՛ այդպէս իցէ, ոչ ինչ զատապարտութիւն է այնոցիկ՝ որ ի Վրիստոս Յիսուս, որք ոչ վնան ըստ մարմնոյ:

Օ ի օրէնք Տոգւոյն կենաց ի Վրիստոս Յիսուս ազատեցին զեւ յօրինաց մեղացն և մահու:

Օ ի որ անհնարինն էր օրինացն՝ որով տկարանայրն մարմնով, Մատուած զօրդին իւր առաքեաց ի նմանութիւն մարմնոյ մեղաց և վնան մեղաց, և զատապարտեաց զմեզս ի մարմնի անդ, զի արդարութիւն

օրինացն կատարեցի ի մեզ, որք ոչ ըստ մարմնոյ գնացեմք՝ այլ ըստ Տոգւոյն:

Օ ի որք ըստ մարմնոյն են՝ զմարմնոյն խորհին, և որք ըստ Տոգւոյն՝ զՏոգւոյն:

Օ ի խորհուրդ մարմնոյ՝ մահ է, և խորհուրդ Տոգւոյն՝ կենեւ և խաղաղութիւն:

Վանդի խորհուրդ մարմնոյ թշնամութիւն է Մատուցոյ, զի օրինացն Մատուցոյ ոչ հնազանդի, նա՛ և կարէ իսկ ոչ զի որ մարմնովն են՝ Մատուցոյ հաճոյ լինել ոչ կարեն:

Եւսց զուր ոչ էք մարմնով՝ այլ Տոգւով, եթէ իցէ Հոգին Մատուցոյ ի ձեզ ըրնակեալ. ապա եթէ որ զՏոգի Վրիստոսի ոչ ունի, առ չէ նորա:

Իսկ եթէ Վրիստոս ի ձեզ է, ապա մարմին մեռեալ է վնան մեղաց. և Տոգին կենդանի է վնան արդարութեան:

Եթէ Տոգի այնորիկ՝ որ յարայցն զՅիսուս ի մեռելոց՝ բնակեալ է ի ձեզ, ապա և որ յարայցն զՎրիստոս ի մեռելոց՝ կենդանացուցէ զմահեացեալ մարմնս ձեր բնակեալ Տոգւովն իւրով ի ձեզ:

Ելեւ եկայք եւ տեսէք զործս Մատուցոյ, որպէս զի ասէլ են խորհուրդ քան զամենայն օրին մարդկան:

Որքոյ Վրիստոսին Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (ՀԼ. ԺԲ. հէ. 38):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Յայնժամ՝ պատասխանի ետուն նմա ոմանք ի զպրացն և ի փարիսեացոց՝ և ասեն. փաբդապետ, կամիմք նշան ինչ տեսանել ի քէն:

Եւ պատասխանի ետ և ասէ ցնոսաւ ազգ չար և ճանցող՝ նշան ինդրեւ, և նշան մի՝ տացի նմա, բայց նշանն Յոջնանու մարգարէի:

Օ ի որպէս էր Յոջնան ի փոր կիտին զերիս տիւս և զերիս գիշերս, նոյնպէս եղեցի և որդի մարդոյ ի սիրտ երկրի զերիս տիւս և զերիս գիշերս:

Եւք Նինուէացիք յարեցեն ի զատաւանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և զատապարտեցեն զսա, զի զղճացան ի քարոզութեանն Յոջնանու: Լսւ արդ աւասիկ մեծ քան զՅոջնան է աստ:

Վլադիմիր Տարապեյ յարիցէ իդատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտեցե՛ դաս՝ զի եկն ի ծագաց երկրի բնէ զիմաստութիւնն յողոմնիլիս: Եւ ահա մեծ քան զյողոմնիլն է ասա:

Եւ յորժամ այն պիղծ ելանիցէ ի մարդոյ՝ շնչի ընդ անջրդին տեղիս, խընդրէ հանդիսա՝ և ոչ գտանէ. յայնժամ ասէ. դարձայց ի տուն իմ՝ ուստի ելի. և եկեալ գտանէ պարապորդ մաքրեալ և յարգարեալ:

Հայնժամ երթայ և առնու ընդ իւր եօթն այլ այսս չարազոյնս քան զինքն, և մտեալ բնակէ անդ. և լինի յետինն մարդոյն այնորիկ չար քան զառաջինն: Եւ յնպէս եղիցի և ազգիս այսմիկ չարի:

Յերկրոյն Մեհ. Առաջին Բք. Սեւեռն Զամբարնի Բի. Ստեփան. Քրդ. Եմք. Կեք. Աղ. Թաթար Եմ:

Երկու չարսմ ընդ սրբոց վկայցն Առանկետի, Թեփիլիսի, Անկրատի, և Փաշիմի, չարց Մարտիրոսաց Բի. Անտիպա Տաւա Սղմ. Զմի:

Պատուական է առաջի Տեառն մաշ սրբոց իւրոց. ո՛ տէր՝ ևս ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի ազանոյ քո՝ Փոխ, Զաւատայցի:

Ընթերցուածս յԱստուկս:
(Ի Ժաթ. ԳԼ Գ.) :

Բայց ողիւր արգարոց ի ձեռին Լստուծոյ են, և ոչ մերձեցի ի նոսա մաշ:

Թուեցան յաշս անգղամաց՝ թէ մեռան, և համարեցան չարչարանք ելը նոցա՝ և գնալն ի մէնը բեկումն, բայց նորա են ի խաղաղութեան:

Օ՛ի թէպէս և յաշս մարդկան տանջեցան, այլ յոյս նոցա լի է անմահութեամբ: Եւ սակաւիկ ինչ խրատեալք՝ դոցեն զմեծ բարութիւն. զի Լստուած փորձեաց ըզնոսա, և եզիտ զնոսա իւր արժանիս:

Իբրե զոսկի ի բովս քննեաց զնոսա. և որպէս զողջակէզս զո՛նի բնկալա զնոսա:

Ի ժամանակի այցելութեան իւրեանց պայծառացին, և իբրե կայծակն ընդ եղէզն ընթացին:

Ղառուցեն զաղզս և կայցեն ըզժողովուրդս, և թաղաւորեցէ նոցա Տէր յաւիտենս:

Ընթերցուածս յԱստուկս մարգարէի,
(ԳԼ ԽԲ. հէ. 16):

Եւ յայէս ասէ Տէր. մատերոք աս իս՝ և լուարնք զայս. ոչ իսկըսանէ ի ծածուկ ին՝ խօսեցայ, և ոչ ի տեղուջ խաւարին երկրի. յորժամ լինէրն իսկ՝ ես անդ էի: Եւ արդ Տէր, Տէր առաքեաց զիս և հօգի նորա:

Եւ յայէս ասէ Տէր՝ որ փրկեացն զբեղ սուրբն Իսրայելի. ևս եմ Տէր Լստուած քո, ցուցի բեղ գտանել ճանապարհ ընդ որ զնայցես:

Պողոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Աշկրոդ Թղմնի
և ընթերցուածս (ԳԼ Գ. հէ. 10):

Եւ զու զհետ եկիւ վարդապետութեան իմոյ, առաջնորդութեան, յօժարութեան, հաւատոց, երկայնմտութեան, սիրոյ, համբերութեան, հալածանաց, չարչարանաց. որպիսիք եղեն ինձ յԱնտիոք և յԱփսիսն և ի Եւստորոս. որպիսի հալածանաց համբերի, և յամենայնէ փրկեաց զիս Տէր:

Եւ ամենեքեան որք կամիցին աստուած պաշտութեամբ կեալ ի Վրիստոս Հիստոս, ի հալածանս կայցեն:

Եւ մարդք չարք և կախարդք՝ յառաջ եկեցեն ի չար անդր. մոլորեալք՝ և մոլորեցուցանիցեն:

Եւ զու հաստատուն կաց յոր ուսարդ, և հաւատարիմ՝ եղեր. գիտես ուստի ուսար. զի ի մանկութենէ զգիրս սուրբս զիտես, որ կարող են իմաստուն առնել ըզբեղ ի փրկութիւն՝ ի ձեռն հաւատոցն որ ի Վրիստոս Հիստոս:

Եւ Երջալըն որպէս զարմանիս ծաղկեցին. որպէս զԵրջալըն Լիբանանս բազումք եղիցին:

Սրբոյ Եւստորոսին Հիստոսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (ԳԼ ԺԵ. հէ. 11):

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ՝ ի ձեզ իցէ, և ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղիցի:

Եւ յայ է պատուէր իմ, զի սիրեսձեք ըզմիմանս, որպէս և ես սիրեցի զձեզ:

Մեծ ևս քան զայս սէր՝ ոչ որ ունի, եթէ զանձն իւր զիցէ ի վերայ բարեկամաց իւրոց:

մինչև յախտանա՝ զի իմաստութիւն և հանճար և զօրութիւն՝ նորա է՝ և նա փոփոխէ՝ զժամանակս և զժամն, կացուցանէ՝ զթագաւորս և փոփոխէ, տայ իմաստութիւն իմաստնոց և խորհուրդ խորհրդոց։ Կնքն յայտնէ՝ զխորին և ըզգադունիս՝ զիտէ՝ որ կայ ի խաւարի և լոյս բնդ նման։

Օքէն Լստուած հարցն մերոց զոհանամ՝ և օրհնեմ, զի զիմաստութիւն և զզօրութիւն և տուր ինձ, և ծանուցեր ինձ զոր ինչ աղօթիւք ինչդրեցաք մեք ի քէն, և զոտսիլ թագաւորին ցուցեր ինձ։

Լսեմուտ Գանիէլ առ Լրիովք՝ զոր կացուցեալ էր թագաւորին կորուսանել զիմաստունս Բաբելոնացոց, և ասէ ցնա՝ զիմաստունս Բաբելոնացոց մի՛ կոտորեր՝ բայց զիս տար առաջի թագաւորին, և ես պատմելից զմկնութիւնն թագաւորին։

Հայնժամ Լրիովք փութապէս՝ տարաւ զԳանիէլ առաջի թագաւորին, և ասէ ցնա՝ զտի այր մի՛ յորդոց գերութեանն Հրէաստանի, որ զմկնութիւնն պատմեսցէ արքայի։

Պատասխանի ետ թագաւորն և ասէ՝ ցԳանիէլ՝ որում անունն էր Բաղտասար՝ եթէ կարօղ իցես պատմել ինձ զերազն զոր տեսի՝ և զմկնութիւնն նորա։

Պատասխանի ետ Գանիէլ առաջի թագաւորին և ասէ՝ զխորհուրդդ զայդ՝ զոր արքայ հարցանէ, ոչ է իմաստնոց և միգուց և զիտաց և ըղձից պատմել առաջի արքայի՝ այլ զոյ Լստուած յերկինս՝ որ յայտնէ զխորհուրդս, և եցոյց Լաբուզոդոնոսորայ արքայի՝ որ ինչ լինելոց է յաւուրս յետինս։

Լսաղն և տեսիլ զլեոյ քո յանկողնի քում, այս է արքայ։

Խորհուրդք քո մտայոյդ առնէին զքեզ յանկողնի քում, եթէ զինչ լինելոց է յետ այտորիկ՝ և յայտնին խորհրդոց եցոյց քեզ զինչ լինելոց է։

Լսեմն՝ ոչ առ իմաստութեան ինչ՝ որ իցէ յիս քան յամենայն կենդանիս՝ յայտնեցաւ խորհուրդն, այլ վասն ցուցանելոյ արքայի զմկնութիւնն, զի ծանիցես ըզխորհուրդս սրտի քո։

Դու, արքայ, տեսնէիր, և ահա պատկեր մի՛ մեծ պատկեր, և երեսը նորա և տեսիլ նորա ահագին յոյժ՝ և կայր առաջի քո, ահաւոր էր յոյժ պատկերն։

Որոյ զլուին յառկայ սրբոյ, ձեռն և լոնջքն և բաղուկը իւր արծաթիւք, մէջք նորա և բարձր պղնձիւք, և սրունքն երկաթիւք, և ոտքն՝ կէսն յերկաթոյ՝ և կէսն ի խեցւոյ։

Հայէիր մինչև հատաւ վեմ՝ առանց ձեռին, և եհար զպատկերն ի վերայ երկաթեղէն և խեցեղէն ստիցն, և մանրեաց ըզնոսա իսպառ։

Հայնժամ առհասարակ մանրեցան խեցին և երկաթ, պղնձն և արծաթ և ոսկին, և եղեն իրրե զիտե կայոյ ամարայնոյ, և էառ զնոսա սաստկութիւն հոգմոյ, և տեղի ոչ գտանէր նոցա։ Լսե վեմն որ եհար զպատկերն՝ եղև լեառն մեծ, և ելից զամենայն երկիր։

Լսե էրաղն՝ և զմկնութիւնն նորա առաջուք առաջի արքայի։

Դու ես, արքայ, արքայից արքայ, որում Լստուած երկնից թագաւորութիւն հօր և պատուական ետ, և ընդ ամենայն տեղիս ուր բնակեալ են որդիք մարդկան՝ զպաղանս վայրի և զԹուռնս երկնից և զձկուռն ծովու ետ ի ձեռս քո, և կացոյց զքեզ տէր ամենայնի։

Դու ես զլուին ոսկի, և զկնի քո յարիցէ այլ թագաւորութիւն խոնարհազոյն քան զքեզ՝ և թագաւորութիւնն երրորդ՝ որ է պղնձն՝ տիրեսցէ ամենայն երկրի, և թագաւորութիւնն չորրորդ՝ հօր իւրև զերկաթ՝ զոր օրինակ երկաթ մանրէ և մալէ զամենայն, նոյնպէս մանրեսցէ և մալեսցէ զամենայն։

Լսե զի տեսանէիր զոտն և զմատունս, կէս կողմն է ի խեցւոյ, և կէս կողմն յերկաթոյ, թագաւորութիւնն բաժանեալ լիցի՝ և յարմատոյ երկաթոյն եղեցի ի նմա, զոր օրինակ տեսանէիր զերկաթն ընդ խեցին խառնեալ։

Լսե մատունք ոտիցն՝ կողմն մի երկաթոյ, և կողմն մի ի խեցւոյ, մի կողմն թագաւորութեան հօր կացցէ, և ի նմանէ եղեցի ձաղձանս՝ զի տեսանէիր զերկաթն ընդ խեցին խառնեալ, եղեցին խառն ի զատկէ

մարդկան, և ի միմեանս ո՛չ յարիցեն, զոր օրինակ ո՛չ խառնի երկաթ ընդ խեցի:

Լս. յաւուրս թագաւորացն այնոցիկ՝ յաբուսցէ Բատուած երկնից թագաւորութիւն՝ որ յախտեանս ո՛չ եղծանիցի, և թագաւորութիւն նորա ազգի այլում ո՛չ մնացէ. մանրեացէ և հոսեացէ զամենայն թագաւորութիւնս, և ինքն կացցէ յախտեանս:

Արդէս տեսանէիր՝ զի ի ընդնէն հատաւ վէմն առանց ձեռին, և մանրեաց զեւեցին և զերկաթ՝ զպղինձն և զարծաթ և զոսկի, Բատուած մեծ եցոյց արքայի որ ինչ լինելոյ է առ յապայ, և ճշմարիտ է երազն՝ և հաւատարիմ՝ մեկնութիւն նորա:

Հայնժամ արքայն՝ Կարուզողնոսոր անկա ի վերայ երեսաց իւրոց, և երկիր եպագ Դանիէլի, և զոհս և խռնկս անուշութեան հրամայեաց մատուցանել նմա:

Պատասխանի ետ թագաւորն և ասէ ցԴանիէլ. արդարեւ Բատուածն ձեռ՝ նա է Բատուած աստուծոց՝ և Տէր տերանց՝ և թագաւոր թագաւորաց, որ յայտնէ զսորհորդս, զի յայտնէ կարացիւր զսորհորդիւ զայդ:

Լս. մեծացոյց թագաւորն ցԴանիէլ, և պարգևս մեծամեծս և բազումս ետ նմա. և կացոյց զնա ի վերայ աշխարհին Բարեւաջոց, և իշխան նախարարացն, և ի վերայ ամենայն իմաստնոցն Բարեւաջոց:

Լս. Դանիէլ խնդրեաց յարքայէ, և կացոյց ի վերայ գործոց աշխարհին Բարեւաջոց՝ զՍեղբակի, զԱխսար և զԼքեզնագով. և Դանիէլ էր ի դրան արքային:

Պօղոսի առարկոյն յԱշրիպեցոց թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. ԺԵ. հէ. 32):

Լս. արդ զի՞նչ ևս ասացից. զի չէ՛ բաւական ժամանակս պատմելոյ, վասն Գեղեղի, Բարակայ, Սամիսոյի, Հեկիթայ, Դաւթի, և Սամուէլի, և այլոց մարգարէիցն:

Արբ հաւատովք պարտեցին զթագաւորութիւնս, գործեցին զարդարութիւն, հասին աւետաց, խցին զերբանս առիւծոց, շիջուցին զգօրութիւն հրոյ, ապրեցան ի բերանոյ սրոյ, զօրացան ի տկարութենէ, եղին զօրաւորք ի պատերազմի, առին ըզբա-

նակս օտարաց. ընկալան կանայք ի յարութենէ զմեռեալս իւրեանց: Ահաբ կոչեցեցան՝ և չեւ ևս ընկալեալ զփրկութիւն՝ զի լաւագոյն յարութեանն հասանիցեն. և կէսք զտանջանաց և զգանից զփորձ առին, զկապանաց և զբանտից. քարկոծեցան, սղոցեցան, փորձեցան, սպանմամբ սրոյ մեռան, շրջեցան ըշկամաշկոք՝ և մարթովք այժենեօք. կարօտեալք, նեղեալք, շարարեալք, զորս ո՛չ արժէ աշխարհս. յանապատի մըրերեալք՝ և ի լերինս՝ և յայրս՝ և ի փապարս երկրի:

Լս. սորա ամենեքեան վկայեալք ի հաւատոցն, չեւ ևս ընկալան դաւեախոսն. Բատուծոյ վասն մեր լաւագոյն համարեալ, զի մի՛ առանց մեր կատարեցին:

Ելե. Յեկեղեցիս օրհնեցէք զԲատուած. և զսէր յարեցացն իւրս. յելի:

Որոյ Բ. ետարանիս Հիսուսի Վերհատոյ՝ որ ըստ Մատթէոսի. (ՀԼ. Ի. Կ. հէ. 9):

Տէրն մեր Հիսուս Վերհատու:

Յայնժամ մասնեացն զձեզ ի նեղութիւն, և սպանանիցեն զձեզ. և եղի՞ք ատեցեալք յամենայն ազգաց վասն անուան իմոյ:

Լս. յայնժամ զայթակեցեցն բաղումք, և զմիմեանս մասնեացն և ատեցեն ըզմիմեանս. և բաղում սուտ մարգարէք յարիցեն, և զբաղումս մըրերեցուցեն:

Լս. վասն բաղմանալոյ անօրէնութեանն՝ ցամաքեցի սէր բաղմաց. բայց որ համբերեացն իսպառ, նա կեցցէ:

Լս. քարոզեցի տեստաբանս արքայութեան ընդ ամենայն տիեզերս՝ ի վկայութիւն ամենայն հեթանոսաց, և ասպեւ կեցցէ կատարած:

Երբ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւնս աւերածոյն, որ ասացեալն է ի ձեռն Դանիէլի մարգարէի, զի կայցէ ի տեղւոջն սրբութեան, որ ընթեռնուուն՝ ի միտ առցէ:

Չորեքրորթն օր. Հայց օր. իբրեւ ճշմարտեմ. ճշտու. Սոք. 21:

Այնքն զճառայս ք. Բատուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի անարկոյն ի Հռոմեացոց թղթոյն է
ընթերցուածս. (Գլ. Թ.):

Ստուգութեամբ ասեմ ի Վրիստոս՝ և
ոչ ասեմ, վկայեն ինձ միտք իմ ի-
Հողի սուրբ. զի տրամութիւն է ինձ յոյժ,
և անպակաս ցաւք սրտի իմոյ:

Չի ուխտիք ինդրէի, ևս իակ ինքնին
նզով լինել ի Վրիստոսէ, վասն եղբարց և
ազգականաց իմոց ըստ մարմնոյ, որք են
Խարայեցաղիք. որոց որդեգրութիւնն, և
փառքն, և կտակարանքն, և օրէնադրու-
թիւնն, և պաշտօնն, և աւետիքն. որոց
հարցն, յորոց և Վրիստոս ըստ մարմնոյն,
որ է ի վերայ ամենեցուն Վստուած օրհ-
նեալ յափտեանս. ամէն:

Ալ ինչ է մարթ՝ եթէ անկաճ լինիցի
բանն Վստուծոյ. զի ոչ ամենեքեան՝ որք
յԽարայեղէն են, նորա Խարայեղեանք իցեն.
և ոչ որ դաւակն Մարաշաճու են, ամենե-
քեան որդիք իցեն. այլ Խաւհակաւ կոչեա-
ցի քեզ գտակ. այս ինքն է՝ թէ ոչ՝ որ
որդիք մարմնոյ են՝ են որդիք Վստուծոյ,
այլ որդիք աւետեացն համարեցցին ի դա-
ւակ:

Քանզի աւետեաց իակ է բանս այս, թէ
ի ժամանակի յայտնի եկից, և եղեցի որ-
դի Սառայի:

Լւ ոչ այնչափ միայն, այլ և ի Հռեքեկայ
ի միոջէ անկողնոյ Սահակայ հօր մերոյ.
զի մինչ չե ծնեալ էին, և մինչ չե բարի
ինչ կամ չար դորձեալ էր, զի ըստ բնու-
թութեանն առաջադրութիւնն Վստուծոյ
հաստատեցի, ոչ ի գործոց, այլ յայնմանէ
որ կոչեացն, ասացաւ նմա, եթէ երեցն
կրտսերոյն ծառայեցէ, որպէս և զրեալ
է, թէ զհակովոր սիրեցի, և զյստա առե-
ցի:

Իակ արդ զե՞նչ ասեմք. միթէ անիրա-
ւութիւն իցէ Վստուծոյ. քան լիցի:

Չի Սովսիսի ասէ. ողորմեցայց՝ որում
ողորմեցայցն, և զթացայց՝ յոր զթացայ-
ցն:

Վայ ոչ ըստ այնմ ինչ է՝ որ կամիցին,
և ոչ ըստ այնմ՝ որ ընթանայցէ, այլ ըստ
Վստուծոյ՝ որ ողորմի:

Ելէ, Հովն. քա սուրբ և բարի՝ առաջնորդեցէ ինձ յերկիր ուղիղ:

Սրբոյ Վստոսանեօ Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ստաթիկոսի. (Գլ. ԺԳ):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Յաւուր յայնմիկ երեւ Յիսուս խա-
նէն՝ նստէր առ ծովեղերն. և ժո-
ղովեցան առ նա ժողովուրդք բազումք,
մինչև մտանել նմա ինքան և նստել. և
ամենայն ժողովուրդն կայր առ ծովեղերն:

Լւ խօսէր ընդ նոսա բազումս առակօք
և ասէր. ահա ել սերմանահան սերմանել,
և ի սերմանելն իւրում՝ էր որ անկաւ առ
ճանապարհաւ, և եկն թռչուն երկնից՝ և
եկեր զնա:

Լւ այլն անկաւ յապառաժի, ուր ոչ
զոյր հող բազում, և վաղձալակի բուսաւ.
առ ի շգոյէ հիւթոյ երկրին՝ ի ծաղիկ ա-
րևուն տապաքաւ, և զի ոչ զոյլն արմատք՝
չորացաւ:

Լւ այլն անկաւ իմէջ փոշոյ, և երկն փուշ-
քին և հեղձուցին զնա:

Լւ այլն անկաւ յերկիր բարի, և տայր
պտուղ. էր որ հարիւրաւոր, և էր որ վաթ-
սրնաւոր, և էր որ երեսնաւոր:

Հինգշաբթի օր, որոց Ստաթիկոսն մերոյ Վստուծոյ և Սառ-
այի. ԿՏ. ԿՏ. Սրբ. Եղեղեղեղ. իր տաղան, Մեկ. և Հմբ. քն
Կանխէ Ստեփ. Ծառ. Ըրին. զՍղորմեցին ասաւ Սղմ. ԺԳ:

Չերկիւղածս Տեսան փառաւոր ասեմ, որ երկուն ընդ
ընկերի իւրում, և ոչ ասէ:

Ընթերցուածս Ստաթիկոսի
(Իսթ. Գլ. Բ. հէ. 7):

Եթէ զարդարութիւն որ սիրէ, վա-
տակք նորա առաքինութիւնք են.
զի զգիտութիւն և զհանճար ուսուցանէ՝
և զարդարութիւն և զարութիւն, քան
զորս պիտանազոյն ինչ չէր իկեանս մարդ-
կան:

Իակ եթէ բաղմանմուտ որ լինել ցանկա-
նայցէ՝ զիտէ զառաջինն և զհանդերձարսն
նկատել, ճանաչէ զգարձուածս բանից և
զմեկնութիւնս առակաց, զնշանս և զա-
րեւեստս յառաջագոյն զիտէ՝ և զերս ժա-
նոց՝ և ժամանակաց:

Վարդ եզի ի մար՝ զնա ամէլ ինձ կենաց
կցորդ, ճանուցեալ թէ է ինձ խորհրդա-

կից բարեաց, և միսիմ արիւ հոգեոց և տրբութեան լինանց:

Կայացց վասն նորա փառս ի մէջ ժողովրդոց և պատիւ առաջին ծերոց:

Ընթերցուածս յԱստուկայ մարգարէի:
(Գլ. ԿԷ. հէ. 6):

Բայց դուք՝ քահանայք Տեառն կոչեալէք, և պաշտօնեայք Ըստուծոյ մերոյ աշունակեցէք, զգորութիւնս ազգաց կերէջէք, և մեծութեամբ նոցա սրանշէլն լինիջէք:

Փոխանակ ամօթոյ ձերոյ՝ կրկին ուրախութիւն, և փոխանակ անարգանաց ձերոց՝ ցնծութիւն, և ապա զերկիրն յերկրորդում ժառանգեացեն, և ուրախութիւն յախտեանից ի վերայ զլեոց նոցա:

Չի ես եմ Տէր՝ որ սիրեմ զարդարութիւն, և ատեամ զյախտալութիւնս յախտալութեան. և տաց զփաստակս նոցա արդարաց, և ուխտ յախտեանից ուխտեցից ընդ նոսա:

Եւ ծանիցի ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, և ճշունդք նոցա ի մէջ ժողովրդոց. ամեներկն որք տեսանիցեն՝ ճանաչեցեն զնոսա՝ և ասիցեն թէ սորա են զաւակք օրհնեալք յԸստուծոյ. և ուրախութեամբ ուրախ եղին ի Տէր:

Պատմի առաքելոյն ի Կորնթացոց Ըստման ինքնոյն է ընթերցուածս. (Հէ. ԺԲ. հէ. 4):

Թեպէտ և բաժինք շնորհաց են, այլ Հոգի նոյն է. եթէ բաժինք պաշտամանց են, այլ Տէր նոյն է. եթէ բաժինք յաջողութեանց են, այլ Ըստուած նոյն է՝ որ յաջողէ զամենայն յամենայն:

Բայց իւրաքանչիւր ումք տուեալ է յայտնութիւն Հոգւոյն՝ առ իւրաքանչիւր օգուտ:

Ումենն ի Հոգւոյն տուեալ է բան իմաստութեան, այլում՝ բան գիտութեան բոս նմին հոգւոյ, միւսումն հաւատք նոյնին հոգւով, այլում՝ շնորհս բժշկութեանց նոյնին հոգւով, այլում՝ յաջողութիւնք զօրութեանց, այլում՝ մարգարէութիւն, այլում՝ ընտրութիւն հոգւոյ, այլում՝ ազգք լեզուաց, այլում՝ թարգմանութիւնք լեզուաց. այլ զայս ամենայն յաջողէ մի և նոյն հոգի, և բաժանէ իւրաքանչիւր որպէս և կամի:

Եւ Քահանայք զո պղծելն զարդարութիւն և տրբութեան լինանց:

Սրոյ Ըստարման Ընտան Բրիտանիոյ որ Ըստ Գլխաւս. (Հէ. ԺԲ. հէ. 32):

Ըս Տէրն մեր Ընտան Բրիտանիոյ ասէ:

Մի երկնչեր հօտ փորթիկ, զե հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն:

Վ աճառեցէք զինչս ձեր, և տուք զօրմութիւն. և արարէք ձեզ քսակս առանց հանապոյ, զանձ անպակաս յերկնչս՝ ուր ոչ ոք մերձենայ, և ոչ ցեց պակսանէ:

Չի ուր զանձն ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղեցին:

Եղեցին զօտք ձեր պնդեալ ընդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք և դուք նմանողք մարդկան՝ որ ակն ունիցին տեսան իւրեանց՝ թէ երբ զանայցէ ի հարսանեաց, զե յորժամ զայցէ և բաղիւիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա:

Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս եկեալ տէրն զօտք արթունս. ամէն ասեմ ձեզ, զի զօտի ընդ մէջ ածցէ, և բազմեցուցէ զնոսա, և անցեալ պաշտիցէ ըզնոսա:

Եւ եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեացէ և զօտք այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոցիկ:

Բայց զայն գիտաձէք, եթէ զիտք տանուտէրն յորում ժամու գոզ զայ, Հայր թող ական հատանել ի տան իւրում:

Եւ դուք եղբուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք՝ զայ որդի մարդոյ:

Սրբութիւն Հայր Եւ Բնիկ, ճշուն Երան Գլ:

Տեսն ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Ըստուծոյ մերոյ:

Պատմի առաքելոյն ի Հռոմայեցոց ինքնոյն է ընթերցուածս. (Հէ. ԻԲ. հէ. 17):

Քանգի ասէ գիր ցփարաւօն, թէ վասն այնորիկ զրդուցին զբեզ, զի ի բեզ ցուցից զզօրութիւն իմ, և պատմեցի անուն իմ ընդ ամենայն երկիր:

Հալածանք, թէ սո՞վ, թէ մերկութիւն, թէ վիճո, թէ սո՞ւր:

Արդէս և զրեալ է. վասն չոր մեռանմբ զօրհանապաղ, համարեցաք իրեւ զոչխար ի սպանդ:

Եւ յայսմ յամենայնի՝ առաւել յաղթեմք նովաւ՝ որ սիրեացն զմեզ:

Վանդի հաստատեալ եմ՝ եթէ ոչ մահ, և ոչ կեանք, և ոչ հրեշտակք, և ոչ իշխանութիւնք, և ոչ որ կանս, և ոչ հանգերձեալքն, և ոչ զօրութիւնք, և ոչ բարձրութիւն, և ոչ խորութիւն, և ոչ այլ ինչ արարած կարէ մեկնել զմեզ ի սիրոյ անտի Եստուծոյ, որ ի Վերիստոս Հիսուս ի Տէր մեր:

Ատուգութեամբ ասեմ՝ ի Վերիստոս՝ և ոչ ստեմ, վկայեն ինձ միտք իմ ի Հոգի սուրբ. զի արտմութիւն է ինձ յոյժ, և անպակաս ցաւք սրտի իմոյ:

Չի ուխտիք ինչդրէի, ես իսկ ինքնին նզով լինել ի Վերիստոսէ, վասն եղբարց և աղօղականաց իմոց ըստ մարմնոյ, որք են Խորայեցիք, որոց որդեգրութիւնն, և փառքն, և կտակարանքն, և օրէնադրութիւնն, և պաշտման, և աւետիքն. որոց հարքն, յորոց և Վերիստոս ըստ մարմնոյն, որ է ի վերայ ամենեցուն Եստուած օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

Առ ինչ է մարթ՝ եթէ անկած լինիցի բանն Եստուծոյ. զի ոչ ամենեքեան՝ որք Եսարայելն են, նորա Խորայեցեանք իցեն. և ոչ որ զաւակն Երրահամոն են, ամենեքեան որդիք իցեն. այլ Խահակաւ կոչեացի քեզ զաւակ. այս ինքն է՝ թէ ոչ՝ որ որդիք մարմնոյ են՝ են որդիք Եստուծոյ, այլ որդիք աւետեացն համարեցին ի զաւակ:

Վանդի աւետեաց իսկ է բանս այս, թէ ի ժամանակի յայսմիկ եկից, և եղեցի որդի Ասուայի:

Եւ ոչ այնչափ միայն, այլ և ի Հռերեկայ ի միտջէ անկողնոյ Սահակայ հօր մերոյ. զի մինչ չե ծնեալ էին, և մինչ չե բարի ինչ կամ չար գործեալ էր, զի ըստ ընտրութեանն առաջագործիւնն Եստուծոյ հաստատեցի, ոչ ի գործոց, այլ յայնմանէ որ կոչեացն, ասացաւ նմա, եթէ երեցն կրտսերոյն ծառայեցէ, որպէս և զրեալ է, թէ զՀակովբ սիրեցի, և զԵսաւ ատեցի:

Իսկ արդ զի՞նչ ասեմք. միթէ անիրաւութիւն իցէ Եստուծոյ. քառ լիցի:

Չի Սովսիսի ասէ. ողորմեցայց՝ որում ողորմեցայցն, և զԹացայց՝ յոր զԹացայցն:

Եպա ոչ ըստ այնմ ինչ է՝ որ կամիցին, և ոչ ըստ այնմ՝ որ ընթանայցէ, այլ ըստ Եստուծոյ՝ որ ողորմի:

Վանդի ասէ զիր ցփարաւօն, թէ վասն այնորիկ զրդեցի զքեզ, զի ի քեզ ցուցից զզօրութիւն իմ, և պատմեցի անուն իմ ընդ ամենայն երկիր:

Եպա ուրեմն՝ ում՝ կամի՞ ողորմի, և ում՝ կամի՞ խստանայ:

Իսկ արդ ասիցեն, թէ մեզ ևս զի՞ դրնէ, զի կամաց նորա ոչ որ կայ հակառակ:

Իսկ արդ գու ո՞վ ես մարդ՝ որ պատասխանի տաս Եստուծոյ. մի թէ ասիցէ՞ ըստեղծուածն ցտեղծին իւր թէ՛ ընդէ՞ր այդպէս արարեր զիս:

Եթէ ոչ ունիցի զեշխանութիւն բրուսն կաւոյն՝ ի նմին զանդուածոյ առնել զանօթ՝ զոմն ի պատիւ, և զոմն յանարգանս:

Եպա եթէ կամէր Եստուած ցուցանել զբարկութիւն, և յայսնի առնել զզօրութիւն իւր, զոր համբնեւ բաղում երկայնմտութեամբ անօթոյն բարկութեան՝ պատաստեղոյն ի կորուստ:

Չի յայտնի արասցէ զմեծութիւն փառաց իւրոց ի վերայ անօթոյն ողորմութեան, զորս պատրաստեաց ի փառս:

Չորս և կոչեաց զմեզ ոչ միայն ի Հրբէից՝ այլ և ի Տեթանոսաց:

Արդէս և Հովսէէ ասէ. կոչեցից զոր ոչ ժողովուրդ իմ՝ ժողովուրդ ինձ, և ըզսիրեցեալն՝ սիրեցեալ. և եղեցի ի տեղոյ՝ յորում ասացաւ նոցա, թէ ոչ ժողովուրդ իմ զուրք, անդ կոչեացին նոքա որդիք Եստուծոյ կենդանոյ:

Եսայի աղաղակէ վասն Խորայելի. եթէ իցէ թիւ որդւոյն Խորայելի իրրեւ զաւազ ծովու՝ սակաւ ինչ մնացորդք մնացեն:

Չի բան մի հակիրճ՝ և համառօտ արգարութեամբ, զբանն հակիրճ արասցէ Տէր ի վերայ երկրի:

Եւ որպէս ասէ Լսայի. թէ ոչ Տեանն զօրութեանց թողեալ էր մեզ զաւակ, իրեւ զսողոմ լինէաք և զոմորայ նմանէաք:

Ա՞ զարթոյց յարեւելից զարգարութիւն, և կոչեաց զնա զՅետ իւր. երթիցէ և տացէ Տատուցումն յանդիման Տեթանոսաց. զարհուրեցուցէ զԹագաւորս, և տացէ Տողոյ զսուրս նոցա, և իբրեւ զետիւ մերժեացէ զնստս նոցա, և արասցէ զնոսա փախտականս, և անցցէ խաղաղութեամբ զճանապարհս ոտից իւրոց:

Պօղոսի առաքելոյն յԱշրքայեցոց թղթոյն է ընթերցուածս. (Հ. Ժ. Բ. 1):

Եւ յառհաս և մեք՝ որ այշաւի շուրջ զմեզ մանկալ ունիմք զբազմութիւն վեկայից, զՏպարտութիւն զամենայն ի բաց բնկեցուք և զմիզս կարեւորս. Տամբերութեամբ ընթացուցուք ի պատեհալով՝ որ առաջի կայ մեզ:

Հայեցուք ի զօրազուին Տաւատոց՝ և ի կատարին Յիսուս, որ փոխանակ ուրախութեանն որ նմա առաջի կայր՝ յանձն էառ զետաշն, արճամարհեաց զամօթն, նրստաւ ընդ աջմէ աթոռոյն Եւտուծոյ:

Եւ զի ածէք զմտաւ, որ զայսպիսի Տամբերութիւն ի մեղաւորաց Տակառակութեանէ անտի կրեաց. զի մի աշխատք լինիցիք անձամբք ձերովք՝ և Լբանիցիք:

Չի չե ևս արեամբ շափ պատեհալմեալք՝ Տակառակ կացէք մեղացն, և մնաացարուք զմիտիմարութիւնն՝ որ ընդ ձեզ իբրեւ ընդ որդեակս խօսի: Արդեակ իմ, մի Լբանիք ի խրատու Տեառն, և մի վեհատիցիս՝ յանդիմանեալ ի նմանէ:

Չի զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի՝ զոր ընդունի:

Ի խրատու Տամբերութեան կայք, իբրեւ յորդիս մատուցեալ է ի ձեզ Եւտուած:

Եղևուիս Մարտիրոսայ ի ձորմէն:

Արդ Մ. Եւտարմիս Հիսուսի Վրիտաութի՝ որ բստ Մարտիր. (Հ. Բ. Ժ. Գ. 57. 9):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտաութ:

Եւ զձեզ իսկ մատնեցեն յատեանս, և ի ժողովուրդս տանջիցիք, և առաջի զատաւորաց և թագաւորաց կայցէք վասն իմ, ի վկայութիւն նոցա և ամենայն Տեթանոսաց. բաց նախ պարտ է աւետաբանիս քարոզել:

Եւ յորժամ տանիցին զձեզ մատնել, մի յառաջագոյն Տոպայցէք, և մի՛ զմտաւածիցէք թէ զի՛նչ խօսիցիք. այլ որ ինչ տացի ձեզ ի ժաման յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք, զի ոչ դուք էք որք խօսիցիքն՝ այլ Հօգին սուրբ:

Մատնեցէ եղբայր զեղբայր ի մահ, և Տայր զորդի. և յառնիցեն որդիք ի վերայ Տարց՝ և սպանանիցեն զնոսա:

Եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ. այլ որ Տամբերեցեն իսպառ՝ նա կեցցէ:

Երեւոյթով թէ. տան է պարսն Տարարիպի մարգարէն. Ե. Զ. Ժ. Բ. 7. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Հիկեղեցիս արհեստէք զԵւտուած, և զՏէր յաղբերացն Խարայիք:

Ընթերցուածս ի Չարարիս մարգարէն (Գ. Լ. Գ. 57. 7):

Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. եթէ ի ճանապարհս իմ՝ գնացես, և ըզհրամանս իմ՝ պահեսցես, դու զատեցիս դուռն իմ. և եթէ պահեսցես զսրահս իմ, տաց քեզ՝ որք շրջեցին ի մէջ զոցա՝ որք կանդ աւազիկ:

Բաց լուր, Հիսուս քահանայ մեծ, դու և մերձաւորք քո՝ որք նստինդ առաջի քո. զի արք հրաշագէտք կիստամայք են:

Չի աշխատիկ ևս ածեմ զճառայ իմ՝ զճառումն, զի զվէմն՝ զոր ետու առաջի երեսաց Հիսուայ, ի վերայ վիմին եօթն աշք են. աշխատիկ ևս փորեցից զխորեղատ, ասէ տէր ամենակալ, և շօշափեցից զամենայն անօրէնութիւն երկրին այնսրիկ յաւուր միում:

Հաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր ամենակալ, կռեաճիք ամենեքեան զընկեր իւր ընդ որթով և ընդ թղենեալ:

Եւ զարձաւ Տրեշտակն որ խօսէր ցիս, և զարթոյց զիս՝ զոր օրինակ յորժամ զարթնուցու այր ի քնոյ իւրմէ. և ասէ ցիս, զի՛նչ տեսանես դու:

Եւ ասեմ. տեսանեմ աշա՝ աշտանակ ոսկի ձոյլ, և զունա ի վերայ նորա. և եօթն Տրաղ ի վերայ նորա, և եօթն բն-

բանք ճրագացն որք ի վերայ նորա. և երկու ձիւք ենք ի վերայ նորա, մի ընդ աջմէ գնտին լուցելոյ, և մի ընդ աջնկէ:

Հարցի, և ասեմ՝ ցհրեշտակն՝ որ խօսէր ցիս, զե՞նչ են այդորիկ տէր:

Պատասխանի ետ ցհրեշտակն՝ որ խօսէր յիս. և ասէ ցիս. ո՞չ գիտես զե՞նչ են այդորիկ: Եւ ասեմ, ո՞չ տէր:

Պատասխանի ետ ցհրեշտակն և ասէ ցիս. այս բան Տեառն է առ Օրարարէլ. ասէ. ոչ զօրութեամբ մեծաւ. և ոչ ուժգնութեամբ, այլ հոգւով խմով, ասէ Տէր ամենակալ:

Այլ ևս դու լիստն մեծ կանգնեալ առաջի Օրարարէլի. և հանից զվէմն ժառանգութեան զհաւասարութիւն շնորհացն շնորհել նմա:

Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ. ձեռք Օրարարէլի զհիմն արկին տանդ այդմիկ, և ձեռք նորա կանգնեացեն զգա. և ծանիցիս լծէ Տէր ամենակալ առաքեաց զեւ առ քեզ:

Խաչ Օրարարաց մարգարէին:

Օջարիաս էր յաղէն Ղ. և եայ. և ծրնաւ. ի յարգի յերկրին Վարդէացոց:

Հատ մարգարեացաւ վասն ժողովրդեանն, և ետ նշան ի հաստատութիւն բանիցն:

Աս ասաց զհօսիսեղեկեայ, լծէ ծնցի որդի, և յերուսաղէմ քահանայացի անաբատութեամբ՝ յորինակ ճշմարիտ քահանայապետին:

Աս և զյաղավրիէլ օրհնեաց, և ասաց, լծէ ծնցիս որդի, և կոչեացես զանուն նորա՝ Օրարարէլ:

Եւ առ Աիւրոսիւ ետ նշան ի յաղթութիւն, և վասն սպասաւորութեան նորա յառաջագոյն ասաց, զոր առնելոց էր յերուսաղէմ. և օրհնեաց զնա յոյժ:

Եւ զհանգերձեալսն՝ յերուսաղէմ մարգարեացաւ վասն կատարածի նորին, և բարգրան չեթանոսաց, և դատարկութեան քահանայից, և մարգարէից և շարավուց, և վասն կրկին դատաստանին նշանակեաց:

Եւ մեռաւ խաղաղութեամբ ի բարոյք ծերութեան, և լծաղեցաւ մերձ Մեդէ:

Պարտի առաքելոյն ի Պարթեաց Մատթէն Թողմոյն և ընկերաց ածա. (Հ. Ժ. Բ. Գ. Զ. 28):

Եւ զորս եղև Կատուած յեկեղեցւոյ՝ այս են. նախ՝ զառաքեալս, երկրորդ՝ զմարգարէս, երրորդ՝ զմարգապետս, ապա զօրութիւնս, ապա շնորհս բժշկութեանց, օգնութիւնս, վարիչս, ազգս լեզուաց, լծարդմանութիւնս լեզուաց:

Այլ լծէ ամենեքիւն առաքեալք իցեն, մի լծէ ամենեքիւն մարգարէք իցեն, մի լծէ ամենեքիւն վարդապետք իցեն, մի լծէ ամենեքիւն զօրութիւնք իցեն, մի լծէ ամենեքիւն շնորհս բժշկութեան ունիցին, մի լծէ ամենեքիւն ի լեզուս խօսեցին, մի լծէ ամենեքիւն լծարդմանիցեն:

Իսայց նախանձաւորք լերուք շնորհացն, որ լսեն են. այլ ևս առաւել ևս ճանապարհ ցուցանեմ ձեզ:

Եւ լծէ զլեզուս մարդկան խօսիցիմ և բզհրեշտակաց, և զտէր ոչ ունիցիմ, և զէ իրբե զպղնձ՝ որ հնչէ, կամ իրբե զծնծղացս՝ որք զօղանջեն:

Եւ ելծէ ունիցիմ զմարգարէութիւն, և զիտիցիմ զնորհաւորս ամենայն և զամենայն գիտութիւն, և ելծէ ունիցիմ զամենայն հաւատս՝ մինչև զերինս փոփոխելոյ, և սէր ոչ ունիցիմ, ոչ ինչ եմ:

Եւ ելծէ ջամբիցեմ զամենայն ինչս իմ աղքատաց, և մատնիցեմ զմարմինս իմ յայրումն, և սէր ոչ ունիցիմ, ոչ ինչ օգտիմ:

Ելև Անկեղեցիս օրհնեցէ զԿատուած, և զՏէր յարեկացն Բարսեղի:

Արքայ Եսեկարանին Յիսուսի Վրիստաթի՝ որ ըստ Մատթէասի, (Հ. Ժ. Բ. Գ. Զ. 34):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստաթս ասէ:

Ման այդորիկ՝ ահաւասիկ ևս առաքեմ առ ձեզ մարգարէս և իմաստունս և դպիրս, և ի նոցանէ սպանանիցէք և ի խաչ հանիցէք, և ի նոցանէ տանջեցէք ի ժողովուրդս ձեր, և հաւածիցէք ի քաղաքէ ի քաղաք:

Արդէս զե եկեղեցէ ի վերայ ձեր ամենայն արիւն արդար հեղեալ յերկրի, յարեւնէ Երեքի արգարոյ մինչև ցարիւնն Օսրբա-

րեայ որդւոյ Բարաբեայ՝ զոր սպանէք ընդ մէջ տաճարին և սեղանոյ, ամէն ասեմ՝ ձեզ, եկեացէ այն ամենայն ի վերայ ազգիս այսորիկ:

Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ կոտորէր զմարգարէս և քարկոծ առնէր զառաքեալս առ նա: Վանիցս անդամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր ընդ թեռովք, և ոչ կամեցարուք:

Ե՛հա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ:

Բայց ասեմ ձեզ, թէ ոչ ևս տեսանիցէք զես յայսմ հետէ, մինչև ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յանուն Տեառն:

Չորեքշաբթի քիւնարցի. Բաղէշահէլ եւ Բաղատ, ճաշու Սաղմուս 21:

Իկցո զձառայս քո Եստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռովմայեցոց թղթոյն է ընթերցուածս. (Քւ. Ժ. հէ. 5):

Մովսէս գրէ զարդարութիւն որ յօրինաց անտի է, եթէ արասցէ զայն մարդ՝ կեցցէ նովին:

Իսկ զհաւատոցն արդարութենէ այսպէս ասէ. մի՛ ասիցես ի սրտի քում, ո՞վ ելանիցէ յերկինս, այս ինքն է՝ ԴՎրիստոս ի չուանել:

Կամ ո՞վ իջանիցէ յանդունդս, այս ինքն է՝ ԴՎրիստոս հանել ի մեռելոց:

Եւ զե՛նչ ասէ գիր. մերձ է բանն ի բերան քո և ի սրտի քում է, այս ինքն է՝ բանն հաւատոց՝ զոր քարոզեմք:

Չի եթէ խոստովանեցես բերանով քով Տէր զՅիսուս, և հաւատասցես խրտի քում՝ թէ Եստուած յարոյց զնա ի մեռելոց, կեցցես:

Չի սրտիւ հաւատայք յարդարութիւն, և բերանով խոստովանիք ի փրկութիւն. քանզի ասէ գիր. ամենայն՝ որ հաւատասցէ ի նա, մի՛ ամաչեցէ:

Չի ոչ գոյ խորի Հրէի և հեթանոսի. քանզի նոյն Տէր է ամենեցուն, բաւական յամենեպն որք կարդան առ նա:

Չի ամենայն որ կարդացէ զանուն Տեառն՝ կեցցէ:

Իսկ զեմբող կարդասցեն՝ յոր ոչն հաւատացին, կամ զեմբող հաւատասցեն՝ որում ոչն լուան, կամ զեմբող լուիցեն առանց ուրուք քարոզելոյ, կամ զեմբող քարոզեցեն՝ եթէ ոչ առաքեցին: Որպէս և գրեալ է. իբրև զե գեղեցիկ են ոտք աւետարանչացն խաղաղութեան, և աւետարանչացն բարութեան:

Եւ ոչ ամենեքեան հնազանդք եղեն աւետարանիս. Եւայի ասէ. Տէր, ո՞ հաւատաց լոյ մերում:

Եւս ուրեմն հաւատք ի լսելոյ են, և լուր ի բանէն Վրիստոսի:

Ելէ. Տէր՝ որդան թիւն քո յախեան. զործս ձեռաց քոց մի՛ անես առնել:

Որոյ Եւտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Սաթթէոսի. (Քւ. Ժ. հէ. 31):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Առաւ էարկ առ նոսա և ասէ. նման է արքայութիւն երկնից հատոյ մանանկոց, զոր առեալ մարդոյ՝ սերմանեալ յազարակի իւրում:

Որ փորք է քան զամենայն սերմանիս, և յորժամ աճիցէ, մեծ է քան զամենայն բանջարս, և լինի ծառ. մինչև զայ թրուսնոց երկնից՝ և հանգչել յոստս նորա:

Եւ առակ խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. նման է արքայութիւն երկնից խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թաքոյց ի գրիւս երիս ալեր՝ մինչև ամենայն խմորեցաւ:

Չայս ամենայն խօսեցաւ Հիսուս առակօք ընդ ժողովուրդսն, և առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա:

Չի լցի ասացեալն ի մարգարէն. բացից առակօք զերան իմ, բղիսեցից զձածկեալսն ի սկզբանէ աշխարհի:

Հայնժամ թողեալ Հիսուսի զժողովուրդսն՝ եկն ի տուն. մատեան առ նա աշակերտքն նորա՝ և ասեն. մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն ազարակի:

Կա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա, որ սերմանէ զսերմն բարի՝ է որդի մարդոյ, և ազարակն աշխարհս է. սերմն բարի նորա են, որք որդիքն արքայութեան են. իսկ որոման որդիք չարն են. և թնամին որ վարեաց զայն, սատանայ է. և հունձքն

իցէ յաշս քօ: և զինչ ուղղութիւն ի պատուիրանս քօ:

Եւ արեան զգա ի սրբութեանց երկնից, և յաթոռոյ փառաց քոց արձակեան զգա՝ զի եկեալ զաղարեացէ առ իս, և զիտացից զինչ հաճոյ իցէ առաջի քօ, քանզի զիտէ դա զամենայն և խելամուտէ, և առաջնորդեացէ ինձ ի գործս իմ՝ զգաստութեամբ:

Եւ պահեացէ զիս փառօք իւրովք, և եղիցին ընդունելի գործք իմ՝ և դատեցայց զժողովուրդս քօ արդարութեամբ, և եզեց արժանի աթոռոյ հօր իմց:

Օհ ի ո՛վ է մարդ՝ որ զիտիցէ զխորհուրդս Եստուծոյ, կամ ո՛վ անիցէ զմտա՝ թէ զինչ կամիցի Տէր:

Օհ ի խորհուրդք մահկանացոյաց զանդիտօղք են, և զաղփաղփուրք հնարագիտութիւնք մեր:

Օհ ի մարմին եղձանիկ՝ ծանրացուցանէ զողի, և հակէ հողեղէն յարկս զմիտս բազմահոս:

Եւ հաղիւ նկատեմք զերկրաւորս, և որ ինչ առ ոտս կայցէ՝ աշխատութեամբ գտանեմք: Իսկ որ ինչ յերկինս է՝ ո՛վ քննեացէ, և զխորհուրդս քօ ո՛վ զիտաց, եթէ ոչ դու կտուր զեմաստութիւն, և առաքեցեր զսուրբ հօղիդ քօ ի բարձանց:

Եւ ապա ուղղեցան շախիդք երկրաւորացս, և զհաճոյս քօ ուսան մարդիկ, և իմաստութեամբ քօ ի փրկեցան:

Եւ զնախատեղծն զհայրն աշխարհի ըղմիայն հաստատեալ պահեաց, և փրկեաց զնա ի յանցանաց իւրոց, և ետ նմա ըզգօրութիւն ունելոյ զամենայն:

Ընթերցուածս յԱշխ:

(Գլ. ԺԵ. հէ. 23):

Իշին ի Սեռա, և ո՛չ կարելն ըմբել ջուր ի Սեռայն, քանզի դառն էր. փանայնորիկ անուանեաց զանուն տեղոյն այնորիկ՝ Դաւանութիւն:

Եւ տրանջեաց ժողովուրդն զՍոփսիսէ՝ և ասեն. զե՞նչ արբուց:

Եւ զաղակեաց Սոփսէս առ Տէր, և եցոյց նմա Տէր փայտ. և արկ զայն ի ջուրն, և քաղցրացաւ ջուրն:

Եւ անդ ետ նմա իրաւուն և դատաստանս, և անդք փորձեաց զնա, և ասէ.

Եթէ լսելով լուիցես ձայնի Տեառն Եստուծոյ քում, և զհաճոյս առաջի նորա արասցես, և ուննդիր լիցես պատուիրանաց նորա, և պահեցես զամենայն իրաւունս նորա, զամենայն զախտն զոր անի ի վերայ Լեզիպտացւոցն, ոչ անից ի վերայ քօ. զի ես եմ Տէր՝ որ բժշկեմ զքեզ:

Եւ եկին յԱղիմ, և էին անդ երկուստս ան աղբիւր ջրոց, և եզմանասուն ծառ արմատենաց. և անդ բանակեցան առ ջրօրմն:

Ընթերցուածս յԱվետոյ մարգարէ:

Եւ եկեացէ Տէր յերկիր, և ընդ մարդկան շրջեցի:

Եւ կաշին որ ի Սելով՝ բաժանեցի յերկուստս և կաշին:

Եւ զհետ երթիցին, և հնազանդեցին երեւոյն Եստուծոյ:

Եւ նովաւ կեցցէ ամենայն մարդ:

Պօղոսի առաքելոյն ի թմաարմիկեաց Եսաֆն խոյնոյն է ընթերցուածս. (Հէ. Ի. հէ. 9):

Յիշեցէք, եղբարք, զփաստսն մեր և զջան. զի զցայդ և զցերեկ գործեալք փանս չձանրանալոյ ումբ ի ձէնջ, և քարոզեալք ձեզ զաւետարանն Եստուծոյ:

Վուք ինքնին վկայք և Եստուած, որպէս արբութեամբ և արդարութեամբ և ամբռութեամբ ձեզ հաւատացելոցդ եղեալք, որպէս և զիտէք իսկ. զի զիւրաքանչիւր որ ի ձէնջ՝ իբրեւ հայր զորդիս՝ միսիմաբեալք և սիտիեալք, և զնեալք վկայութիւն զնալ ձեզ արժանապէս Եստուծոյ, որ կուշեացն զձեզ յիւր արբայութիւնն և ի փառքս:

Սանս այնորիկ և մեր գոհանամք զԵստուծոյ անպակաս, զի առեալ զլուր բանին Եստուծոյ առ ի մէնջ՝ ընկալարուք, ոչ իբրեւ զբան մարդկան, այլ որպէս ճշմարտիւ զբան Եստուծոյ. որ և յաջողեալ իսկ է ի ձեզ հաւատացեալք:

Օհ զուր նմանօղք եղբուրք, եղբարք, եկեղեցեացն Եստուծոյ՝ որ են ի Հրէաստանի Վրիստոս Յիսուս, զի զնոյն չարարանս չարարեցայք և զուր ի ձերոց ազգականաց՝ որպէս և նորայն ի Հրէից՝ որք և զՏէրն Յիսուս սպանին, և զմարդա-

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռոմայեցոց թղթոյն է
ընթերցուածս: (ՀԼ. ԺԵ. հդ. 13):

Եւ ձեզ ասեմ հեթանոսաց, ցորբան
ժամանակս իցեմ հեթանոսաց առաքել,
զպաշտօնն իմ փառաւոր առնեմ: զի թե-
րեւ նախանձ արկից նոցա մարմնով իմով,
և ապրեցուցից զոմանս ի նոցանէ:

Օ ի եթէ մերժումն նոցա հաշտութիւն
աշխարհի է, իսկ ընդունելութիւնն զեւե-
րից, եթէ ոչ կենդանութիւն ի մեռելոց:

Իսկ եթէ սկիզբն սուրբ է, և զանգուա-
ծին, և արմատն, ապա և ոտքն:

Եթէ յոստոց անտի ոմանք փշեցան,
և դու որ ձիթենիդ վայրենի էիր՝ պա-
տուաստեցար ի նոսա, և բաժանորդ եղեր
արմատոցն և պարարտութեան ձիթեն-
ւոյն, մի պարծիր առ ոստովքն. ապա եթէ
պարծիցիս, ոչ եթէ դու զարմատն ի վեր
ունիս, այլ արմատն զքեզ:

Իսկ արդ ասիցես. ոտքն փշեցան, զի
ես պատուաստեցայց. բարեք է, անհաւա-
տութեամբն փշեցան, և դու հաւատովք
հաստատեցար. մի հպարտանար, այլ եր-
կիր. զի թէ Լատուած ի բուն ոստն ոչ
խնայեաց, գուցէ երբէք և ի քեզ ոչ խը-
նայեցէ:

Եւք տես զքաղցրութիւն և զսաստկու-
թիւն Լատուծոյ. ի վերայ կործանելոցն
սաստկութիւն, և ի վերայ քո քաղցրու-
թիւն Լատուծոյ, եթէ կայցես ի նմին
քաղցրութեան. ապա թէ ոչ՝ և դու կո-
ծուցեցիս:

Եւ նորա եթէ ոչ ի նմին անհաւատու-
թեանն կայցեն, պատուաստեցին. զի կա-
րող է Լատուած միւսանդամ պատուա-
տել զնոսա:

Օ ի եթէ դու ի բուն ի վայրենի ձի-
թենւոյ անտի հատար, և յանրուն ի բարի
ձիթենւոյն պատուաստեցար, ճիշտի ևս
առաւել նորա՝ որք բունքն իսկ են՝ պա-
տուաստեցին յիւրեանց ձիթենւոյն:

Եւք. Երբ Տէր Լատուած ի հրամանս քո՝ զոր պատուիրեցի,
և ժողովք ժողովոցոց շուրջ եղինք զքեզ:

Արդ Եւեռտարնիս Հիսուսի Վերհասուի՝ որ ըստ
Մատթէեայի: (ՀԼ. ԺԵ. հդ. 13):

Տէրն մեր Հիսուս Վերհասու:

Եւ իբրեւ լուս Հիսուս, զնաց անտի
նաւու յանապատ տեղի առանձինն:
Իբրեւ լուսն ժողովորդքն՝ զնացին զհետ
նորա հետի ի քաղաքաց անտի:

Եւ իբրեւ ել՝ ետես ժողովորդ բազում,
զթագաւ ի նոսա, և բժշկեաց զհիւանդս
նոցա:

Իբրեւ ընդ երեկս եղև, մատեան առ նա
աշակերտքն՝ և ասեն. տեղիս անապատ է,
և օրս՝ տարաժամաւ, արձակեն բոցոցո-
վորդսդ՝ զի երթիցեն շուրջ ի շէնսն, զը-
նեցեն իւրեանց կերակուրս:

Եւ ասէ Հիսուս. ոչ ինչ պիտոյ է դո-
ցա երթալ, դուք տո՛ւք դոցա ուտել:

Եւ նորա ասեն ցնա. ոչ ինչ ունիմք
աստ, բայց հինգ նկանակ և երկուս ձկու-
նքս:

Եւ ասէ ցնոսա. բերէք այսր զայն:

Եւ հրամայեաց բաղմեցուցանել զժողո-
վորդն ի վերայ խոտոյ: Եւ առեալ զհինգ
նկանակն և զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ
յերկինս, օրհնեաց. և երեկ և ետ ցաշա-
կերտն զնկանակն, և աշակերտքն ժողո-
վորդոցն:

Կերան ամենեւեան և յագեցան, և բար-
ձին զնշխարս կոտորոցն երկոտասան աս-
կառի լի:

Եւ որք կերանն՝ էին արբ իբրեւ հինգ
հազար, թող զկանայս և զմանկտի:

Երեկոյն Մեհեդ. Եղբայր. Խեթ. Զմբ. Զ. Բ. Եւ Եւսեփ. Զմբ. Զ.

Եւ ապա պահք Վարդապետին. բայց ամբ ոչ ամբն:

Երկուշաբթի Զ. Զրդ. Զ. Բարեբակ. Եւ Զ Եւսեփ. Զմբ. Զ.
Աղմ. Զմբ. Զ.

Երբայութիւն քո՝ արքայութիւն ամենայն յախտելից.
և անբութիւն քո ազգէ մինչև յազգ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռոմայեցոց թղթոյն է
ընթերցուածս: (ՀԼ. ԺԵ. հդ. 25):

Ոչ կամիմ, և զբարբ, եթէ տպէտք
իցէք խորհրդոյս այսմիկ, զի մի
յանձնս ձեր իցէք իմաստունք. զի կու-

բութիւն փոքր ի շատե եղև Իսրայելի մինչև լրումն Տեմանոսաց մոցէ, և ապա ամենայն Իսրայել կեցցէ. որպէս և գրեալ է. եկեացէ ի սիօնէ փրկիչ, և դարձուցէ զամբարշտութիւնս Հակոբլայ. և այս նոցա որ յինէն ուխտ՝ յորժամ բարձից զմեզս նոցա:

Ըստ աւետարանիս՝ թ շնամբք են վասն ձեր, ըստ ընտրութեանն՝ սիրելիք վասն Հարցն. քանզի անգեղձ են շնորհքն և կոչումն Լստուծոյ:

Չի որպէս և զուր երբեմն ապատամբ էիք յԼստուծոյ, և արդ զողորմութիւն գտէք առ նոցա ապատամբութեամբն, նոյնպէս և նորա այժմ՝ ապատամբք եղին առ ձերով ողորմութեամբդ, զի և նորա ողորմութիւն գտցեն:

Քանզի արգել Լստուած զամենեկին յանձառնութիւն, զի ամենեցուն ողորմացի:

Ո՞վ խորք մեծութեան և իմաստութեան և զիտութեանն Լստուծոյ. որպէս առանց քննելոյ են զատաստանք նորա, և առանց զննելոյ են ճանապարհք նորա:

Չի ո՞վ զիտաց զմիտս Տեառն, կամ ո՞վ խորհրդակից լինիցի նմա. կամ ո՞վ ետ նմա փոխ, և առնուցու փոխարէն ի նմանէ:

Չի ի նմանէ՝ և նովա՝ և ի նոյն ամենայն. նմա փառք յաւիտեանս. ամէն:

Եղև, եկա՛ք ցնծացուք ի Տէր. աղափնացուք առ Լստուած փրկիչ մեր:

Սրբոյ Լստարանին Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (ՀԼ. ԺՂ. հէ. 22):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս:

Եւ ստիպեաց վաղվաղակի զաշակերտսն մտանել ի նաւ և յառաջնել յայն կոյս, մինչ ինքն զժողովուրդսն արձակիցէ:

Եւ իրբն արձակեաց զժողովուրդսն՝ ել ի լեառն առանձինն կալ յաղօթմս: Եւ իրբն ընդ երկկս եղև, անդ էր միայն:

Եւ նաւն մեկնեալ էր ի ցամաքէն բազում ասպարիսօք՝ ծփեալ յալեացն. քանզի ընդդէմ էր հողմն:

Եւ ի չորրորդում պահու զիւրոյն եկն առ նոսա Հիսուս գնալով ի վերայ ծովուն:

Իրբն տեսն զնա աշակերտքն՝ զի զընայր ի վերայ ծովուն՝ խռովեցան, և ասնն՝ թէ առ առօք ինչ իցէ. և առ աշին աղաղակեցին:

Եւ վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա Հիսուս և ասէ. քաջալերեցարուք, ես եմ՝ մի՛ երկնիւք:

Պատասխանի ետ նմա Պետրոս և ասէ. Տէր, եթէ զու ես, հրամայես ինձ դալ առ քեզ ի վերայ ջրոցս: Եւ նա ասէ. Եկ: Եւ իջեալ ի նաւէն Պետրոս՝ գնաց ի վերայ ջուրցն, և եկն առ Հիսուս:

Եւ տեսալ զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ. և իրբն սկսաւ ընկղմիլ՝ աղաղակեաց և ասէ. Տէր, փրկեա զես:

Եւ վաղվաղակի Հիսուս ձգեաց զձեռն իւր կալաւ զնա և ասէ. թերահաւատ, ընդէր երկմտեցիր: Եւ իրբն ելին ի նաւն՝ հանգարտեաց հողմն:

Եւ որ ի նաւին էին՝ մատենսն և երկիր պաղին նմա և ասնն. արդարեւ որդի Լստուծոյ ես զու:

Եւ անցեալ եկին ի ցամաք ի Վեննեսարէթ. և իրբն ծանեան զնա ավր տեղւոյն այնորիկ, առաքեցին ընդ ամենայն զաւառքն՝ և ամին առ նա զամենայն հիւանդս: Եւ աղաչէին զնա, զի զոնէ միայն իւրջանցս հանդերձի նորա մերձեցցին. և որ միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան:

Երեւոյթաւ ի Հարց. Զմանն Ի Քրիստոս. ճաշու Սղմ. Եւ

Եւ իրբն պաղից ի ասածս սուրբ քո երկնիւղիւ քո:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռոմայցւոց թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. ԺՂ. 1):

Պարտ է մեզ որ կարօզս եմք՝ զուրկարութիւն տկարացն բառնալ, և մի՛ անձանց և եթ հաճոյ լինել, այլ իւրաքանչիւր որ ի մէնջ ընկերին հաճոյ լիցի իւրարիս՝ վասն շինութեանն:

Քանզի և Քրիստոս ոչ եթ է անձին հաճոյ եղև, այլ որպէս և գրեալ է. նախառինք նախատալաց քոց անկան ի վերայ իմ:

Իայց որ ինչ գրեցան՝ ի մեր վարդապետութիւն գրեցաւ, զի համբերութեամբ և մխիթարութեամբ զրոց գոյսն ընկալցուք:

ԼՄ Լստուած համբերութեան և ամենայն միտքարութեան տալէ ձեզ զնոյն խորհել ընդ միմեանս ըստ Հիսուսի Վրիստոսի՝ զի միաբանութեամբ ի մի բերան փառաւոր առնիցէք զԼստուած և զՀայր Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, վասն որոյ ընկալարուք զմիմեանս, որպէս և Վրիստոս ընկալաւ զձեզ ի փառս Լստուծոյ։

ԼՄ ասեմ, թէ Վրիստոսի սպասաւոր թլխատութեանն լինել՝ վասն ճշմարտութեանն Լստուծոյ էր, առ ի հաստատուն առնելոյ զաւետիս հարցն։

ԼՄ Տեթմանոսք վասն ողորմութեան փառաւոր առնեն զԼստուած, որպէս և զրեալ է՝ վասն այսորիկ գոհացայց զքէն ի Տեթմանոսս, և անուան քում՝ սաղմոս սոսացից։

ԼԷ զարձեալ թէ ուրախ եղբորք Տեթմանոսք ընդ ժողովրդեան նորա և դարձեալ թէ օրհնեցէք ամենայն Տեթմանոսք զՏէր, և զովեցէք զնա ամենայն ժողովուրդք։

ԼԷ զարձեալ Լսայի ասէ. եղբի արմատն Հիսուայ, և որ կանգնելոցն է իշխան Տեթմանոսաց, ի նա Տեթմանոսք յուսացին։

ԼՄ Լստուած յուսոյ՝ լի՝ արասցէ զձեզ ամենայն խնկութեամբ և խաղաղութեամբ, առաւելուլ ձեզ յուսով՝ զօրութեամբ Հոգւոյն սրբոյ։

ԷԷ. Երբեցեւ Տեառն երգ նոր. ծառայեցէք Տեառն ուրախութեամբ։

Որոյ ԼԷ տարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի . (ՃԼ. Ժ. Լ. 2)։

ԼԵ Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս։

Յայնժամ մատնան առ Հիսուս՝ որ յերուսաղեմէ փարիսեցիքն և զըպիրք՝ և ասեն. ընդէ՞ր աշակերտքն քո անցանն զաւանդութեամբ ձեռոցն, զի ոչ լուսնան զձեռս յորժամ հաց ուտեն։

Կա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. իակ դուք ընդէ՞ր անցանէք զպատուիրանաւն Լստուծոյ վասն ձերոյ աւանդութեանն։

Օր Լստուած ասաց. պատուեալ զհայրքս և զմայր, և որ բամբասէ զհայր կամ զմայր՝ մահու փախճանեցի. և դուք ասէք. որ ասիցէ ցհայր իւր կամ ցմայր իւր, թէ պատարագ է՝ զոր յինէն օգտիցիս, և ոչ

պատուիցէ զհայր իւր և զմայր իւր. և խտտէք զբանն Լստուծոյ վասն ձերոյ աւանդութեանն։

Կն զճառորք, բարւոք մարգարէացաւ ի վերայ ձեր Լսայի և ասէ. ժողովուրդս այս շրթամբք պատուէ զնա, և սիրոք իրենաց հեռացեալ մեկուսի է յինէն, զուր պաշտեն զնա. ուսուցանեն վարդապետութիւնս՝ ըզմարդկան պատուիրեալս։

ԼԷ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն ասէ ցնոսա. լուարուք և ի միտ առէք։

Ոչ որ ինչ մտանէ ընդ բերան՝ պղծէ զմարդ, այլ որ ինչ ելանէ ի բերանոյ՝ այն պղծէ զմարդ։

Հայնժամ մատուցեալ աշակերտացն նորա՝ ասեն ցնա. գիտե՞՞ զի փարիսեցիքն իբրեւ լուսն զբանն՝ զայլժակիցին։

Կա պատասխանի ետ նոցա և ասէ. ամենայն տունի՝ զոր ոչ տնկեաց Հայր իմ՝ երկնաւոր, խրեցի։

ԹԻՈՂ տուք ցնոսա. կոյրք են՝ կուրաց առաջնորդք. կոյր կուրի յորժամ առաջնորդէ՝ սխալէ, և երկրքն ի խորխորատ անկանին։ Պատասխանի ետ նմա Պետրոս և ասէ. մեկնեա միզ զառակս զայս։

ԼԵ Հիսուս. տակաւին և դուք անմիտք էք, և ոչ իմանայք՝ եթէ ամենայն որ մլտանէ ի բերան, յորովայն երթայ և արտաբս ելանէ. իսկ որ ելանէ ի բերանոյ՝ ի սրտէ անտի գայ, և այն պղծէ զմարդ։

Օր ի սրտէ ելանն խորհուրդք շարք, սպանութիւնք, շնութիւնք, պոռնկութիւնք, զողութիւնք, սուտ վկայութիւնք, հայհոյութիւնք. այս ամենայն է՝ որ պղծէ ըզմարդ, այլ անկուայ ձեռք ուտել ոչ պղծէ զմարդ։

2 որկըշարսմ Գն. Հարց. 4. Ոչ Խոհարար Ի Խոհ. ԾԷ. Սղմ. 2 և.

Սեյն զճառույս քո Լստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ։

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռոմայեցոց թղթոյն է
ընկել երկուս. առս. (ՃԼ. Ժ. Լ. 2. 14)։

Հատատեալ եմ և ես ինքնին, եղբարք իմ, վասն ձեր, զի դուք լի էք բարութեամբ, լի էք ամենայն գիտութեամբ, կարող էք զմիմեանս իրարտել։

Եւ Տամարձակադոնս գրեցի առ ձեզ, Երբք, փորք ի շատէ, իրբն յիշցուցանելով ձեզ վասն շորհացն՝ որ տուեալ են ինձ Ղաթուծոյ, լինել ինձ սպասաւոր Յիսուսի Վրիտոսի ի Տեթանոսս. բղձակերտս առնել զաւետարանն Ըստուծոյ, զի եղեցի պատարաւն Տեթանոսաց ընդունելի, սրբեալ Հոգւոյն սրբով:

Ունիմք այսուհետեւ պարծանս ի Վրիտոս Յիսուս առ Ըստուած. քանզի ոչ իշխեմ խօսել ինչ՝ զոր ոչ գործեաց Վրիտոսս ինձ ի Տնաղանդութիւն Տեթանոսաց՝ բանիւք և արդեամբք, զօրութեամբ նշանաց և արուեստից, զօրութեամբ Հոգւոյն սրբոյ, որպէս ինձ Ղաթուսաղեմէ և շուրջ մինչև ի կողմանս Վիքիկացոց ընդ զաւետարանն Վրիտոսի:

Ընդսպէս առատացեալ աւետարանել, ոչ ուր անուանեցաւ Վրիտոսս, զի մի իրբն յայլոյ հիման վերայ շնիցեմ, այլ որպէս և գրեալ է, թէ որոց ոչ պատմեցաւ վասն նորա՝ տեսցեն, և որոց ոչ իցէ լուեալ՝ իմիտ առցեն:

Սասն որոյ շատ խափանեցայ զալ առ ձեզ:

Բայց արդ ոչ ևս զոյ ինձ տեղի ի կողմանս յայտոյն. և անձուկ յոյժ ունիմ ի բազում ամաց զալ առ ձեզ. յորժամ անցանիցեմ ի Սպանիա, ակն ունիմ յանցանիլն առ նոսա՝ տեսանել զձեզ, և իձէնջ յուզարկել անդր, եթէ նախ իսկ փորք իշատէ ձեզ լրայց:

Բայց այժմ երթամ Ղաթուսաղեմ պաշտել զսուրբն, քանզի հաճոյ թուեցաւ Սակեղոսացոյն և Ըստիցոյն՝ հաղորդութիւն ինչ առնել ընդ աղքատս սրբոցն՝ որ ենն Ղաթուսաղեմ:

Հաճոյ թուեցաւ, քանզի և պարտապան իսկ են նոցա. զի եթէ հոգեւորացն նոցա հաղորդ եղեն Տեթանոսք, պարտին և մարմնաւորացն կցորդ լինել:

Եւր զայս կատարեալ, և կնքեալ զպրտով նոցա, անցից առ ձեզք ի Սպանիա. զայս գիտեմ, զի ի գալն իմում առ ձեզ, լսութեամբ օրհնութեան աւետարանին Վրիտոսի եկից:

Եւ Յիսուս Տէր զգլխութիւն քո և զողորմութիւն քո՝ որք են յաւանդից:

Սրբոյ Ըստարանիս Յիսուսի Վրիտոսի՝ որ ըստ Ստովեթոսի. (ՀԼ. Ժ.Ե. 56. 21):

Տեսան մերոյ Յիսուսի Վրիտոսի:

Եւ երեալ անտի Յիսուսի գնաց ի կողմանս Տիբուսի և Սիզոնի:

Եւ ահա կին մի Վանանացի ի սահմանաց անտի նոցա՝ երեալ, աղաղակէր և ասէր. ողորմեաց ինձ, Տէր, որդի Վաւթի, զուստր իմ՝ շարաշար այսաշարի:

Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխանի: Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաւէին զնա և ասէին. արձակեա զնա՝ զի աղաղակէ ըզհետ մեր:

Կա պատասխանի ետ և ասէ. ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս կորուսեալս տանն Իսրայէլի:

Եւ նա մատուցեալ երկիր պազանէր նրմա և ասէր. Տէր, օգնեա ինձ:

Պատասխանի ետ նմա և ասէ. ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց՝ և արկանել շանց:

Եւ նա ասէ. այո, Տէր, քանզի և շունք կերակրին ի փշեանաց անկկոց ի սեղանոյ տեսուն իւրեանց:

Հայեմամ պատասխանի ետ նմա Յիսուս, և ասէ. ո՛վ կին դու, մեծ են հաւատք քո, եղեցի քեզ որպէս և կամիս: Եւ բժշկեցաւ զուստր նորա ի նմին ժամու:

Հինգսորթ թիւ. Հարց. Թի. Ստուած Հոգի. Դեղ. ԴԼ. ԴԼԵ.

Բարձր արարէք զՏէր Ըստուած մեր, երկիր պաղէք ի բնան սուրբ նորա. զի սուրբ է Տէր Ըստուած մեր:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հոսանիցոյ թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Ժ.Ե. 56. 30):

Աղաւեմ զձեզ, երբք, ի ձեռն Տեսարն մերոյ Յիսուսի Վրիտոսի, և սիրով Հոգւոյն, պատերազմակից լինել ինձ յաղօթմա վասն իմ առ Ըստուած. զի սպրեցայց յայտաւարացն՝ որ ի Քրեաստանն են, և պաշտօնն իմ որ Ղաթուսաղեմ՝ ընդունել լիցի սրբոցն. զի խնդութեամբ և կեալ առ ձեզ ի կամն Ըստուծոյ, հանգեայց ընդ ձեզ:

Լա Լատուած խաղաղութեան եղեցի ընդ ձեզ ամենեւին. ամէն:

Հանձն առնամ ձեզ զՎերէ գրոյր մեր, որ ե սպասաւոր եկեղեցւոյն Անորոցաց. զի զնա ընկալլէք ի Տէր՝ արժանի սրբոց, և վերակացու լինիլէք նմա՝ յոր պէտքս իրաց և կոչեաց զձեզ. քանզի ե նա վերակացու եղև բազմաց, և ինձ իսկ ի գլխովն:

Աղջոյն տալիք Պրիսկեայ և Էկիւզայ՝ գործակցաց իմոց ի Վրիստոս Հիսուս, որք ընդ անձին իմոց զերեսանց պարանոցս մատուցին՝ զորոց ոչ ես միայն գոհանամ, այլ և ամենայն եկեղեցիք Հեթանոսաց. և առաջնին եկեղեցւոյն նոցա:

Աղջոյն տալիք Ապենտեայ սիրելոյ իմոյ, որ ե պտուղ ափսոցոց ի Վրիստոս:

Աղջոյն տալիք Մարեայ, որ բազում վաստակս վաստակեաց ի ձեզ:

Աղջոյն տալիք Եղորնիկեայ և Հունեայ ազգականաց իմոց և գերեկցաց, որք երեւելիքն իսկ ես յառաքեալս, որք և յառաջ իսկ քան զես եղևն ի Վրիստոս:

Աղջոյն տալիք Եմպղեայ սիրելոյ իմոյ ի Տէր:

Աղջոյն տալիք Ուրբանեայ գործակցի իմոյ ի Տէր, և Ստաբեայ սիրելոյ իմոյ:

Աղջոյն տալիք Եպիփեայ՝ որ ընտիրն է ի Տէր:

Աղջոյն տալիք նոցա որ յԱրիստարուղեայ տանէ անտի իցեն. ողջոյն տալիք Հերոդիոնայ ազգականի իմում:

Աղջոյն տալիք այնոցիկ՝ որք ի Նարկիսեայ տանէն իցեն ի Տէր:

Աղջոյն տալիք Տրիփոսեայ և Տրիփոնեայ՝ վաստակաւորաց ի Տէր: Աղջոյն տալիք Պերսիդեայ սիրելոյ, որ բազում վաստակս վաստակեաց ի Տէր: Աղջոյն տալիք Ուլփայ ընտրելոյ ի Տէր, և մօր նորա և իմոյ:

Աղջոյն տալիք Եսիսնիքիտեայ, Փղենդոնտեայ, Լըմեայ, Պատրովեայ, Լըմեայ, և որք ընդ նոսա եղբարք իցեն:

Աղջոյն տալիք Փիրուդեայ և Հուբեայ, Երեսայ և Էրեո նորա և Ալեմպեայ, և որք ընդ նոսա սուրբք ամենեքին իցեն:

Աղջոյն տալիք միմեանց ի համբոյր սրբութեան: Աղջոյն տան ձեզ ամենայն եկեղեցիք Վրիստոսի:

Երկ. Բարձր արարէր զՏէր Լատուած մեր. երկիրապէք պատուած զանի սոխց նորա՝ զի սուրբ է:

Որոյն Էւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ քսա Ստաթիկոսի. (Ժ. Ժ. 29):

Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ զնացեալ անտի Հիսուսի, եկն ի ծովեզոն Վալերեացոց, և երեալ ի լեառն՝ նստէր անդ:

Մատեան առ նա ժողովուրդք բազումք՝ որ ունէին ընդ իւրեանս կազս, կոյրս, համեքս, միակողմանիս, և այլս բազումս. և ընկեցին զնոսա առ ոտս նորա՝ և բժշկեաց զնոսա:

Մինչև զարմանալ ժողովուրդոցն՝ որ տեսանէին, զի համբքն խօսէին, կաղք գրնային, միակողմանիք բժշկէին, կոյրք տեսանէին և փառաւոր առնէին զՎատուած Խարայիկ:

Լա կոչեցեալ առ ինքն Հիսուսի զաւակերտն՝ առէ. զԹամ ի ժողովուրդդ, զի արդ երեք աւուրք են՝ զի կան առ իս, և ոչ ունին զինչ ուտիցեն. և արձակիլ ըզդոսա նոթիս չկամիմ, գուցէ նըթիցեն ըզճանապարհայն:

Եսեն ցնա աշակերտքն. իսկ արդ մեզ յանապատի աստ ուստի՝ իցէ այնչափ հաց՝ մինչև յազեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ:

Լա առէ ցնոսա Հիսուս. քանի՞ նկանակ ունիք: Լա նորա ասեն. եօթն, և սակաւ ձկունս:

Լա հրամայեաց ժողովուրդանն բազմել ի վերայ գետնոյ. և առեալ զեօթն նկանակն և զձկունն՝ գոհացաւ և երեկ, և ետ ցաշակերտն, և նորա ժողովուրդանն:

Արան ամենեքեան և յազեցան. և բարձին զնշխարս կոտորոցն՝ եօթն զամբիւղ լի:

Լա որք կերանն՝ էին իբրև արք չորք հազարք, թող զկանայս և զմանկտիս:

Ուրբան՝ Եւ. հարց յԵ. Որ Ժ. Ժ. 29. Սաղմոս՝ Դ. Ե.

Տեառն ամենայն ծագը երկրի զՎրիկոսի Լատուծոյ մերոյ:

կայնութիւն նորա, և ի կանգնոյ և ի կիսոյ զայնութիւն նորա, և ի կանգնոյ և ի կիսոյ զբարձրութիւն նորա:

Եւ պատեցես զնա ոսկւով սրբով՝ ներքոյ, և արտաքոյ օծցես զնա. և արտացես նմա ծնօտս ոսկիս շուրջ շրջանակաւ:

Եւ ձուլեցես նմա շորս օգամանեակս ոսկիս, և դիցես ի շորեցունց կողմանց նորա, երկուս օգամանեակս ի միմէ կողմանէ, և երկուս օգամանեակս ի միւսմէ կողմանէ:

Եւ արտացես լծակս յանիւտս փայտից, և պատեցես զնոսա ոսկւով. և ազուցես զծակնս յօգամանեակնս ի կողմանս տապանակին, բառնալ նորօք զտապանակն:

Ընթերցուածս ի Հեսուայ որդւոյ Կառայ: (Պւ. Գ. 27. 13):

Եւ եղև իբրև շուեաց ժողովուրդն ի խորանաց իւրեանց անցանել ընդ Հորդանան, և քահանայքն բարձին զտապանակ ուխտին Տեառն առաջի ամենայն ժողովուրդեանն:

Եւ իբրև մտանէին քահանայքն՝ որ կրբէին զտապանակ ուխտին ի Հորդանան, և ոտք քահանայիցն կրեւաց տապանակին մեղքան յեր ջրոյն Հորդանանու, և Հորդանան լցեալ գայր զարիւ և զարիւ որպէս յաւուրս հնձոց ցորենոյ:

Եւ կացին ջուրքն՝ որ իջանէին ի վերուստ՝ միաձոյք, անջրպետաւք, հեռացեալք յոյժ յոյժ, յԱղամիտէս քաղաքէ՝ որ է մասն Արիաթարիմայ. և որ իջանէինն՝ իջին ի ծովն Արարացոց ի ծովն ազի, մինչև իսպառ նուազելոյ. և ժողովուրդն կայր յանդիման Երբբովի:

Եւ կացին քահանայքն՝ որ կրբէին բոլորապանակ ուխտին Տեառն ի վերայ ցամաքի ի մէջ Հորդանանու պատրաստութեամբ: Եւ ամենայն որդիքն Իսրայելի անցին ընդ ցամաք:

Իբրև վախճանեաց ամենայն ժողովուրդն անցանել ընդ Հորդանան, խօսեցաւ Տէր ընդ Հեսուայ և ասէ. առեալ քեզ ի ժողովուրդենէ պոյտի արս երկոտասան, պոյ մի յիւրաքանչիւր ցեղէ, հրաման տուր նոցա և ասացես. առէք դուք ձեզ պոյտի ի միջոյ Հորդանանու յոսնատեղեաց քահա-

նայիցդ պատրաստական քարինս երկոտասան, և տարջիւր ընդ ձեզ. և դիջիւր ի մէջ բանակին ձերոյ՝ ուր բանակիցիւր զայն գիշեր:

Եւ կռեաց Հեսու արս երկոտասան ի փառաւորաց որդւոցն Իսրայելի մի յիւրաքանչիւր ցեղէ, և ասէ ցնոսա Հեսու. մատերուք առաջի իմ՝ յանդիման Տեառն ի մէջ Հորդանանու, և առեալ բարձցեն անտի իւրաքանչիւր որ քար մի ի վերայ ուսոց իւրոց բոս թուոյ ցեղիցն Իսրայելի, զի լինիցին նորա ձեզ կալ ի նշանակ հասնապագորդ. զի յորժամ հարցանիցէ ցքիզ առ վաղիւ որդին քո և ասիցէ, զի՞նչ են քարիքս պոյտիկ ձեզ, պատմեցես դու որդւոյն քում և ասիցես, թէ՛ զի պակասեաց զեմն Հորդանան յերեսաց տապանակի ուխտի Տեառն ամենայն երկրի՝ մինչ անցանէր ընդ Հորդանան, նուազեաց ջուրքն Հորդանանու:

Եւ եղցին ձեզ քարինս պոյտիկ ի յիշատակ ի մէջ որդւոցն Իսրայելի մինչև ցլախտեան:

Եւ արարին որդիքն Իսրայելի որպէս պատուիրեաց Տէր Հեսուայ. և առեալ երկոտասան քարինս ի միջոյ Հորդանանու՝ որպէս հրաման ետ Տէր Հեսուայ ի վախճանի անցանելոյ որդւոցն Իսրայելի, և տարան զնոսա ընդ իւրեանս ի բանակն՝ և եղին զնոսա անդ:

Եւ կանգնեաց Հեսու այլ ևս երկոտասան քարինս անդէն ի Հորդանան, ի տեղւոյ ուր կացին ոտք քահանայիցն՝ որք կրբէին զտապանակ ուխտին Տեառն. և են անդ մինչև ցայսօր ժամանակի:

Եւ կացին անդ քահանայքն՝ որ բարձեալ ունէին զտապանակ ուխտին Տեառն ի մէջ Հորդանանու՝ մինչև վախճանեաց Հեսու զամենայն զոր պատուիրեաց Տէր Հեսուայ պատմել ժողովուրդեանն՝ բոս ամենայնի զոր պատուիրեաց Մովսէս Հեսուայ. և վառ թացաւ ժողովուրդն և էանց:

Եւ եղև իբրև վախճանեաց ամենայն ժողովուրդն անցանել, էանց և տապանակ ուխտին Տեառն, և երկոտասան քարինքն առաջի նոցա:

Մնցին և որդիքն Ռուբենի և որդիքն Գադայ և կէս ցեղին Մանասէի կաղմաւք:

առաջին որդւոցն Իսրայելի, որպէս պատուիրեաց նոցա Մովսէս:

Չորք բիւրք վառեալք ի կռիւ, անցին առաջին Տեառն ի պատերազմ՝ ընդ Երիքով քաղաքի:

Հաւուր յայնմիկ աճեցոյց Տէր զՀեսու առաջին ամենայն ազգին Իսրայելի. և երկնէն ինձանէ որպէս երկնէն ի Մովսէսէ՝ որչափ ժամանակս և եկաց:

Լւ խօսեցաւ Տէր ընդ Հեսուայ և ասէ. Տրաման տուր քահանայիցդ՝ որք բարձեալ ունին զտապանակ ուխտին վկայութեան՝ երանել ի Յորդանանէ:

Լւ Տրաման ետ Հեսու քահանայիցն և ասէ. ելէք ի Յորդանանէ:

Լւ եղև իբրև ելին քահանայքն՝ որք բարձեալ ունէին զտապանակ ուխտին Տեառն՝ ի միջոյ Յորդանանու, և եղին զտուն քահանայքն ի ցամաքի, զիմեաց Ջուրն Յորդանանու ի տեղի իւր, և գնայր որպէս յերէկն և յեռանդ:

Ընթերցուածս Ղաւաջին Բագաւորութեանց
(Պ.Լ. Գ. հէ. 18):

Լւ ոչ հաճեցան որդիքն Հեբոնեայ ընդ արս Բեթամիսայեոցն, զի տեսին բզտապանակն Տեառն:

Լւ եհար ի նոցանէն յիսուն հազար և եօթ անասուն այր. և սուդ էառ ժողովուրդն՝ զի եհար Տէր ի ժողովրդեանն հարուածս մեծամեծս յոյժ:

Լւ ասեն արք Բեթամիսայեք. ո՞ կարացե՞ շրջել առաջին Տեառն Ըստուծոյ սրբոյս այսորիկ. և արդ առ ո՞ ելանիցէ տապանակ Տեառն ի մէնջ:

Լւ առաքեցին Տրեշտակս առ բնակիւս Արիաթարիմայ և ասեն. դարձուցին այլազգիքն զտապանակն Տեառն, ի՞նչք և հանէք զնա առ ձեզ:

Լւ եկին արք Արիաթարիմայ, և հանին անտի զտապանակ ուխտին Տեառն, և տարան զնա ի տուն Ըմնազարայ որ ի Ելբին. և զհեղեղար զորդի նորա սրբեցին պահել զտապանակ ուխտին Տեառն:

Լւ եղև յօրէ յորմէ հեռէ էր տապանակն ի Արիաթարիմ, բազմացան աւուրքն և եղին ամբ քանն:

Ընթերցուածս Աշխուրդ Բագաւորութեանց
(Պ.Լ. Գ. հէ. 12):

Լւ շողաւ Դաւիթ և եհան զտապանակն Տեառն ի տանէ Լբեղզարայ ի քաղաք Դաւիթ ի ուրախութեամբ. և էին ընդ նմա որք բառնային զտապանակն՝ եօթն դաս պարուց, և սպանդ զուարակի և զառանց:

Լւ Դաւիթ հարկանէր զտապանակն զարանացն առաջին Տեառն. և էր Դաւիթ զգեցեալ պատմուծան հանդերձեալ. և Դաւիթ և ամենայն տունն Իսրայելի հանին զտապանակն Տեառն հաշակաւ և ձայնիւ փողոյ:

Լւ եղև ի հպել տապանակին ի քաղաքն Դաւիթ, և Մեղքող դուստր Սաուդայ հայր ընդ պատուհանն. և ետես զԴաւիթ արքայ զի կաքաւէր և նուագէր զնուագութանն առաջին Տեառն, անգոսնեաց զնա ի սրտի իւրում:

Լւ բերին զտապանակն Տեառն, և եղին զնա ի տեղու՞ իւրում ի մէջ խորանին՝ զոր եհար նմա Դաւիթ:

Լւ մատոյց Դաւիթ ողջակէզս առաջին Տեառն՝ և խաղաղականս. և իբրև կատարեաց Դաւիթ մատուցանել զողջակէզսն և զխաղաղականս, օրհնեաց զժողովուրդն յանուն Տեառն զօրութեանց. և բաշխեաց ամենայն ժողովրդեանն, յամենայն զօրութեան Իսրայելի ի՛վանայ մինչև ցԵրեսաբէէ, յառնէ մինչև ցիկն, իւրաքանչիւր ումք Ըլիթ մի հացի, և պատառ մի ի կապարաւից, և քաքար մի ի տապակէ. և զնաց ամենայն ժողովուրդն իւրաքանչիւր որ ի տուն իւր:

Ընթերցուածս Աշխուրդ մարգարէէ:

Մարգարէն Լբեմիա յառաջ քան զաւեր տաճարին, էառ զտապանակ ուխտին Տեառն, և զոր ինձա եղեալ էր ի Մովսէսէ:

Լւ յս է՝ տապանակն քարեղէն աստուածադիմ օրինացն Ըստուծոյ, և զաւազանն Ըհարօնի՝ որ ծաղկեցաւ, պաղովն բնկուղեայ:

Լւ սափորն ոսկի լի երկնատեղաց մանանայի:

Լւ բուրվառն պղնձի, որ ի ձեռն Ըհարօնի փոխեցաւ յոսկի:

Ապագաում կհաղթեն և զինվորներ չտեսնեն և զինեալ զարգաւորուին
 և զկայս ասոր սեղանայն շահակոյն շարին. ոչ. քննչոյ խառն
 և ոչ. զպղծակն միտարայն զարգաւորեն և իցեն յառանձին արեւ-
 լով և ձեռն իրենցոյ ճանաչան զայնց. և ստանկնցն Օրշնայիկան
 ոչ. Առ ի զայն իրաւորութիւն. կելն. եւ ին իրեն. Արկարայն Ուրշն-
 անայն զի: Այնպէս իրենցոյն ասոյ ոչ. զանձնայն իրոյ ստանկն. և
 իցեն Ուրշն. և իւրաքանչեւ և անկնայն զարգաւոր և ի թափոյն և
 անկնայն զիսն իրենցն. Բոյս. Առաքար. Առքն. Առաքարն ոչ. յայն-
 անայն և ի թափոյն զիսն. և ասոյ շարին. ոչ. Առ ի զիսն ի զիսն Ուրշն.
 Գ.Կ.

Ընթերցանածս Վառկայ:
(Ժ. Գ. ԺԼ. ԺԵ. ԶԶ. 9):

Լս. փակեցին դռրունս ի հրապարակս ի տկարութենէ ձայնի աղօրոյն, և յարիցին ի ձայն հաւուն, և նկուն եղիցին զըստերք երգոց:

Քանզի ո՛չ եթէ պաճուճեալ ինչ առաւ-
պելեաց զհետ երթեալ ցուցաք ձեզ զՏեա-

սրն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի զգործի ինն
և զգալուսն, այլ մեզն հոգեւ ախանա-
տուք նորա մեծութեանն:

Վանդե առեալ Մատուց Հօրէ ըզփա-
ռքս և զպատիւ՝ յեկեալ յայնպիսի բարբա-
ռոյ ի մեծ վայելութեան փառաց անտի,
եթէ դա՛ է որդի իմ՝ սիրելի՛ ընդ որ հա-
ճեցայ:

Եւ զայս բարբառ մեր իսկ լուար եկեալ
յերկնից՝ որ ընդ նմա իսկ էաք ի սուրբ լե-
րինն:

Եւ ունիմք հաստատարոյն զբանն մար-
դարեական, որում՝ եթէ անայցէք՝ բար-
ւոր առնէք, իրրե ճրագի՝ որ տայցէ լոյս
ի խաւարչոն տեղում, մինչև տիւն լուա-
ւորեցէ, և արուսեանն ծագեցէ ի սիրտս
ձեր:

Եւ. Բարձրութիւնք յերանց նորա են, նարս և ծով և նա արար
զնա, և զցամաք ձնաք նորա ստեղծին:

Մերոյ Լստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի (ՀԼ. Բ. հէ. 27):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ ել Հիսուս աշակերտօքն հանդերձ
ի շէնս Աեսարեայ Փիլիպպեայ, և ի-
ճանապարհին հարցանէր ցաշակերտն և
ասէր. զո՞ ուստեք ասին զինչն մարդիկն՝
թէ իցեմ:

Նորա ետուն պատասխանի և ասեն.
զՀովհաննէս Մկրտիչ, և այլք զԱղեա, և
այլք զմի որ ի մարդարեից անտի:

Եւ ցնտաւ իսկ զուր զո՞ ուստեք ա-
սէք զինչն թէ իցեմ:

Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա.
զու ես Վրիստոսն:

Եւ սաստեաց ի նոսա՝ զի մի՛ ումեք ա-
սիցեն զնմանէ:

Եւ սկսաւ ուսուցանել զնոսա, թէ պարտ
է որդւոյ մարդոյ բազում չարարանս ըն-
դունել և անարգել յերիցանց և ի քահա-
նայապետից և ի զպրաց, և մեռանել և
յերիք աւուր յառնել, և համարձակ զբանն
խօսեցաւ:

Եւ առեալ զնա մեկուսի Պետրոսի՝ սկսաւ
աստել նմա:

Եւ նա դարձաւ և ետես զաշակերտսն,
սաստեաց Պետրոսի և ասէ. եթ՛ յետս

իմ՝ սատանայ, զի ոչ խորհիս դու զԼս-
տուծոյն, այլ զմարդկանս:

Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն ա-
շակերտօքն հանդերձ՝ ասէ ցնտաւ. եթէ
դք կամի գալ զինի իմ, ուրացի զանձն
իւր, և բարձցէ զնալ իւր և եկեացէ զինի
իմ:

Չի որ կամիցի ապրեցուցանել զանձն
իւր, կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն
իւր վասն աւետարանին, ապրեցուցէ զնա:

Չի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ
ամենայն շահեցի, և զանձն իւր տուժա-
ցի. քանզի զինչ տացէ մարդ փոխանակ
անձին իւրոյ:

Չի որ դք յամօթ համարեցի զնա և
զբանս իմ ի շնացոյ և ի մեղաւոր ազգիս
յայսմիկ, և որդի մարդոյ յամօթ արացէ
զնա՝ յորժամ եկեացէ փառք Հօր իւրոյ և
հրեշտակաց սրբոց:

Եւ ասէ ցնտաւ. ամէն ասեմ՝ ձեզ, զի
են ոմանք ի սոցանէ, որ աստ կան, որք մի՛
ճաշակեցեն զմա՞ մինչև տեցեն զարքա-
յութիւն Մատուց եկեալ զորութեամբ:

Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Հի-
սուս զՊետրոս և զՀակովքոս և զՀովհան-
նէս, և հանէ զնոսա ի լեռն մի բարձր
առանձինն. և յայլակերպս եղև առաջի
նոցա. և ձորձք նորա եղեն փայլուն լապի-
տակ յոյժ, որպէս թափիւք երկրի ոչ կա-
րեն այնպէս սպիտակացուցանել:

Եւ երեւցաւ նոցա Աղեա Մովսիսի հան-
դերձ, և խօսէին ընդ Հիսուսի:

Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցր-
Հիսուս. Ուրբի, բարւոք է մեզ աստ լե-
նել, և արացուր երկա տաղաւարս, մի՛
քեզ, և մի՛ Մովսիսի, և մի՛ Աղեայի:

Վանդե ոչ զիտէր զինչ խօսեր, զի զար-
հուրեալ էին:

Եւ եղև ամոյ մի հովանի ի վերայ նոցա,
ձայն եղև յամոյ անտի՝ և ասէ. դա՛ է
որդի իմ՝ սիրելի, զմա լուարուք:

Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր,
ոչ ես զոր ուրեք տեսին, բայց միայն զՀի-
սուս ընդ իւրեանս:

Եւ մինչդեռ իջանէին ի լեռնէ անտի,
պատուիրեաց նոցա զի մի՛ ումեք պատմեա-
ցեն զոր տեսինն, բայց յորժամ որդի մար-
դոյ ի մեռելոց յարիցէ:

Օր տեսարն և լուսը՝ պատմմք և ձեզ, զի և դուք հաղորդութիւն ունիցիք ընդ մեզ. և մեր հաղորդութիւնն իցէ ընդ Հօր և ընդ որդւոյ խրում Յիսուսի՝ Վրիստոսի: Եւ զայս զրեմք ձեզ, զի ձեր ուրախութիւնն կատարեալ իցէ:

Եւ այս են աւետիք՝ զոր լուսը առ ինմանէ և պատմմք ձեզ, զի Բատուած լոյս է, և խաւար ինմա չիք և ոչ մի:

Եթէ ասիցեմք՝ եթէ հաղորդութիւն ունիք ընդ նմա, և ի խաւարի շրջիցիմք, արտեմք՝ և ոչ առնեմք զՀամարտութիւնն:

Իսկ եթէ ընդ լոյս գնայցեմք՝ որպէս նա ի լոյս է, հաղորդութիւն ունիմք ընդ միմեանս. և արիւնն Յիսուսի որդւոյ նորա սրբէ զմեզ յամենայն մեզաց:

Եւ, Եւսկ լուսաւոր հոգեւոր լինէր նոցա, նայն եղև յամենայն որ ասէ. զաւ արդի իմ սիրելի ընդ որ համեցայ:

Որոյ Բեատարանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ բառ
Մատթեոսի (ԺԷ. Ժ.Ս. ԶԷ. 13):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Եւ երեալ Յիսուս ի կողմանս Փիլիպպեայ Վեսարեայն՝ հարցանէր ցաւակերտն և ասէր. զո՞ որ ասին զինէն մարդիկն՝ թէ իցէ որդի մարդոյ:

Եւ նորա ասին, ոմն զՀովհաննէս Մկրտիչ, և այլք զԱղիս, և կէսք զԵրեմիա, կամ զմի որ ի մարգարէիցն:

Եւ ցնտա Յիսուս. իսկ դուք զո՞ որ ասեք զինէն թէ իցեմ:

Պատասխանի ետ Սիմոն Պետրոս և ասէ. դու ես Վրիստոսն որդի Բատուոյ կենդանւոյ:

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. երանի քեզ Սիմոն՝ որդի Զովնանու, զի մարմին և արիւն ոչ յայտնեաց քեզ, այլ Հայր իմ որ յերկնս է:

Եւ ես քեզ ասեմ, զի դու ես վեմ, և ի վերայ այդ վեմի շննցից զեկեղեցի իմ, և զրունք զԺողոց զնա մի՝ յաղթահարեցին:

Եւ տաց քեզ զփականս արքայութեան երկնից. և զոր միանգամ կապեցես յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկնս, և զոր արձակեցես յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկնս:

Հայնժամ սատեւաց աշակերտացն, զի մի ումեք ասացին՝ թէ նա է Վրիստոսն:

Հայնժ հեռէ սկսաւ Յիսուս ցուցանել աշակերտացն, թէ պարտ է նմա երթալ յԵրուսաղէմ, և բաղում շարարանս շարեալ և անարգել ի քահանայապետիցն և ի դպրոց և ի ձերոց ժողովրդեանն, և բաւանանել, և յերկր աւուր յառնել:

Եւ առեալ զնա մեկուսի Պետրոսի, բակսաւ կազել ընդ նմա և ասել. քաւ լիցի քեզ, Տէր, մի՛ եղիցի քեզ այդ:

Եւ նա դարձեալ ի Պետրոս՝ ասէ. երթ յետս իմ, սատանայ, զայլմակրութիւն իմ՝ ես. զի ոչ խորհիս զԲատուոյն, այլ զմարդկան:

Հայնժամ Յիսուս ասէ ցաւակերտոն իւր. եթէ որ կամի զկնի իմ՝ զալ՝ ուրացի զանձն, և առցէ զխաչ իւր և եկեցէ ըզկնի իմ:

Չի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ զոցէ զնա:

Չի ոչ օգտիցի մարդ՝ եթէ զաշխարհս ամենայն շահացի, և զանձն իւր տուժեցէ. կամ զի՛նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրում:

Չի զալոց է որդի մարդոյ փառօք Հօր իւրոյ՝ հանդերձ հրեշտակօր խրովք, և յայնժամ հատուցէ իւրաքանչիւր բառ զորոս իւր:

Եւ մէն ասեմ ձեզ՝ զի իցեն ոմանք ի դոցանէ որք աստ կան, որք ոչ ճաշակեցեն զմեզ՝ մինչև տեսանիցեն որդի մարդոյ եկեալ արքայութեամբ իւրով:

Եւ յետ վեց աւուր առնաւ Յիսուս ըզՊետրոս և զՀակոբոս և զՀովհաննէս զեղբայր նորա, և հանէ զնոսա ի Եսաւն մի բարձր առանձինն:

Եւ այլակերպեաւ առաջի նոցա, և լուսաւորեցան երեսը նորա իբրեւ զարեգակն, և հանդերձք նորա եղև սպիտակ իբրեւ ըլլայ:

Եւ ահա երեւցան նոցա Սովետս և Աղիս՝ որք խօսէին ընդ նմա:

Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցրէիսուս. Տէր, բարոք է մեզ աստ լինել. և եթէ կամիս՝ արաքուր երկա տալաւարս, մի՛ քեզ, և մի՛ Սովետիս, և մի՛ Աղիսի:

Լու մինչդեռ նա խօսէր, ահա ամպ լուստոր հովանի եղև ի վերայ նոցա. ձայն եղև յամպոյն և ասէ. դա է որդի իմ՝ սիրելի ընդ որ հաճեցայ, դմա լուարուք:

Իբրև լուսն աշակերտքն, անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց և երկան յոյժ:

Լու մատուցեալ Հիսուս՝ բուռն եհար ըզնոցանէ և ասէ. յոսն կացէք և մի՛ երկնէք:

Ըմբարձին զաւս իւրեանց, և ոչ զոր տեսին՝ բայց միայն զՀիսուս:

Լու մինչդեռ իջանէին ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նոցա Հիսուս և ասէ. մի՛ ումեք ամիցէք զտեսիլդ, մինչև որդի մարդոյ ի մեռելոց յարիցէ:

Հարցին ցնա աշակերտքն և ասեն. զի՞նքդ դպիրքն ասեն, թէ Լոգիայի նախ պարտ է դալ:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցընտաւ. Լոգիա դայ, և հաստատեցէ զամենայն:

Եւ ասեմ ձեզ՝ զի Լոգիա եկեալ իսկ է. և ոչ ծանեան զնա, այլ արարին ընդ նա զոր ինչ կամեցան, նոյնպէս և որդի մարդոյ չարարելոց է ի նոցանէ:

Հայնժամ ի միտ առին աշակերտքն, թէ վասն Հովհաննու Մկրտչի ստաց ցնոսա:

Սրբապետ իմիւն՝ Բաղդատի:

Յերեկոյն ժաման ժողովոցն յեկեղեցին և սխառնիցն կարգաւ զտուտեան ստղան և զգիրն ըմբեռնուլ՝ որպէս ի վերջ զերեւ և և յաւարտին Սրբիւ:

Սրբոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վերստուի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հւ. Ժ. Է. 47. 14):

Տէրն մեր Հիսուս Վերստուս:

Եւ իբրև եկն ի ժողովուրդն, մատեաւ այր մի՛ ի ծունր իջանէր և ասէր. Տէր, ոգորմեաց որդւոյ իմում, զի լուսնոտի և չարաբար հիւանդանայ. բազում անգամ անկանի ի հուր, և երբէք ի ջուր. և մատուցի զնա աշակերտացն քոց, և ոչ կարացին բժշկել:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. ով աղջ անհատաւ և թիւր, մինչև ցերբ իցեմ ընդ ձեզ, մինչև յերբ անսայցեմ ձեզ. անձ զնա առ իս:

Լու սատեաց ի նա Հիսուս, և ել ի նրմանէ դեն, և բժշկեցաւ մանուկն ի ժամէն յայնմանէ:

Հայնժամ մատեան աշակերտքն առանձին և ասեն ցՀիսուս. մեր ընդէր ոչ կարացար հանել զնա:

Լու նա ասէ ցնոսա. վասն թերահաւատութեան ձերոյ, ամէն ասեմ, եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատ մանանիւոյ, ասա՜նք լերինս այսմիկ՝ փոխեաց աստի անդրը, և փոխեցի. և ոչ ինչ անհասարկն լինիցի ձեզ:

Բայց այս աղջ ոչ իւրե ելանէ, եթէ ոչ աղօթիւք և պահովք:

Ն. ապա ելցին ի թափար Եւաղի և Եւստարանու. Երբն. Դ. ի Բաղդատի և Եւաղի Սրբիւ:

Սրբոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վերստուի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հւ. Բ. 47. 39):

Տէրն մեր Հիսուս Վերստուս:

Եւ ասէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ, զի են ոմանք ի սոցանէ որ աստ կան, որք մի՛ ճաշակեցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն զարքայութիւն Բաւաւոյ եկեալ զօրութեամբ:

Լու յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Հիսուս զՊետրոս և զՀակովբոս և զՀովհաննէս, և հանէ զնոսա ի լեռն մի բարձր առանձին. և յայլակերպս եղև առաջի նոցա. և ձորձր նորա եղևն փայլուն սպիտակ յոյժ, որպէս թափիւք երկրի ոչ կարեն այնպէս սպիտակացուցանել:

Լու երևեցաւ նոցա Լոգիա Մովսիսի հանգերձ, և խօսէին ընդ Հիսուսի:

Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցՀիսուս. Ռաբբի, բարեք է մեզ աստ լինել. և արացուք երկս տաղաւարս, մի՛ քեզ, և մի՛ Մովսիսի, և մի՛ Լոգիայի:

Վանդի ոչ գիտէր զինչ խօսէր, զի զարհուրեալ էին:

Լու եղև ամպ մի հովանի ի վերայ նոցա, ձայն եղև յամպոյ անտի՝ և ասէ. դա է որդի իմ՝ սիրելի, դմա լուարուք:

Լու յանկարճակի Հայեցեալ այսր անդր, ոչ ևս զոր ուրեք տեսին, բայց միայն զՀիսուս ընդ իւրեանս:

Լու մինչդեռ իջանէին ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նոցա զի մի ումեր պատմանցն զոր տեսին, բայց յորժամ որդի մարդոյ ի մեռելոց յարկցէ:

Լու նորա զրանն ի մտի ունէին. և խնդրէին ընդ միմեանս՝ թէ զե՞նչ իցէ ի մեռելոցն յառնել:

Հարցին ցնա և ասեն. զե՞նչ է այն զոր զպիբքն ասեն, թէ նախ Լիզիայի պարտ է գալ:

Լու պատասխանի ետ նոցա և ասէ. Լիզիա նախ եկեալ յարդարեաց զամենայն: Իսկ զհանդ զրեալ է զորդոյ մարդոյ, զի բազում ինչ չարարեացի և անդամեացի:

Լու ես ասեմ՝ ձեզ, եթէ Լիզիա եկն, և արարին ընդ նա զեն և կամեցան, որպէս և զրեալ է վասն նորա:

Հարախոս զի: Այսոյ զիւրեւոր: Զի՞նի Սրբի:

Սրբոյ Լուսարանիս Հիսուսի Վրիտասի՝ որ ըստ Հօհաննու. (Ժ. Լ.):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտաս:

Յեռ այսորիկ շրջէր Հիսուս ի Վալիւնա, քանզի ոչ կամէր ի Հրէաստանի շրջել, զի խնդրէին զնա Հրեայքն սպանանել:

Լու էր մերձ տօնն Հրէից տաղաւարահարաց:

Լսեն ցնա եղբարքն նորա. զնա աստի և երթ ի Հրէաստան, զի և աշակերտքն քո տեսցեն զգործող քո՝ զոր զործես. զի ոչ որ է որ ի ծածուկ ինչ զործէ, և խնդրէ ինքն Տամարձակ լինել. եթէ զայդ զործես, յայտնես զանձն քո աշխարհի:

Վանդի և եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ ի նա:

Լսէ ցնոսա Հիսուս. ժամանակ իմ՝ չե է հասեալ. բայց ձեր ժամանակ յամենայն ժամու պատրաստ է:

Ոչ կարէ աշխարհ ատել զձեզ, բայց զես ատեայ. զի ես վկայեմ վասն նորա՝ եթէ զործքն իւր չարութեան են:

Վուր երթայք ի տօնն յայն, ես ոչ երթամ ի տօնն յայն. զի իմ ժամանակ չե է լցեալ: Զայս իբրեւ ասաց, ինքն մնաց անդէն ի Վալիւնա:

Իբրեւ ելին եղբարքն նորա, ապա և ինքն ել ի տօնն՝ ոչ յայտնի, այլ իբրեւ ի ծածուկ:

Լու Հրեայքն խնդրէին զնա ի տօնի անդ՝ և ասէին. ո՞ր իցէ նա:

Լու քրթ մնջին էր ցնմանէ ի ժողովուրդսն. կէսքն ասէին՝ թէ բարեւոր է, այլք ասէին՝ ոչ, այլ մտորեցուցանէ զժողովուրդին:

Լու ոչ որ Տամարձակ խօսէր ցնմանէ վասն երկիւղին Հրէից:

Ն. տեսնողքեցն զանգատան. Բրդ. Սորթ Իւլիւս. Աղ. զանգալի: Ն. տար Եւանգելիս և Սորթ: Մեծիկի. Յարու. Տէր Իւս. Բարեւոր զն. Երեմիան. Բրդ. Աստուած. Սորթ Աստուած որ յայտնարէ ի Թորք ինչն: Համարքն Ժ. Այսոյ է ինչն: Զի՞նի Հորք Զիւնի Սարմա՝ Իլ:

Տէր հոգեւեցէ զիս, և ինչ ինչ ոչ պակասեցի:

Ընթերցուած յԱրեց:
(Պ. Լ. Ի. Գ. Գ. 12):

Եւ ասէ Տէր ցՈւփսէս. ել առ իս ի լեռանն, և անդ լինի՛լիր. և տաց քեզ տախտակա քարեղէն և օրէնս և պատուիրանս զորս զրեցի, լինել նոցա օրէնքդ իր:

Հարեաւ Ուփսէս և Հեսու. պաշտօնեայ նորա, և ելին ի լեռան Ըստուծոյ. և ասէ ցծերան. զաղարեցէք այդք մինչև զարձացուք առ ձեզ. և ահա Ընթածն և Ուփսէս ձեզ են. և եթէ ուրուք դատաստան ինչ լինիցի, երթիցեն առ նոսա:

Լու ել Ուփսէս ի լեռանն, և ծածկեաց ամպն զլեռանն. և ի՛ջն փառքն Ըստուծոյ ի լեռանն Ունայ. և ծածկեաց զնա ամպն զվեց օր:

Լու կոչեաց Տէր զՈւփսէս յառաքն եօթն ներորդի ի միջոյ ամպոյն. և տեսիլ փառացքն Տեառն իբրեւ զհօր բորբորեալ ի վերայ զվեց լեռին՝ յանդիման որդեցն Խորայելի:

Լու եմուտ Ուփսէս ի մէջ ամպոյն, և ել ի լեռանն. և էր Ուփսէս ի լեռին անդ:

Ընթերցուած յԱրեց թագաւորութեանց:
(Պ. Լ. Ի. Գ. Գ. 11):

Լու ասէ Տէր ցՈւփսէս. ելցես դու վաղիւ և կացցես ի լեռին անդ առաջի Տեառն. և ահա Տէր անցցէ, և հօգմ մեծ ուժ:

դին՝ որ զերկնս քակիցէ և զվեմն խորտակիցէ առաջն Տեառն, և ոչ ի հօդմն Տէր, և յետ հօդմն շարժումն, և ոչ ի շարժմանն Տէր, և յետ շարժմանն հօր, և ոչ ի հօրն Տէր, և յետ հօրն ձայն մեղմոյ օղոյ:

Լւ եղև իբրև լուսւ Լոբնա՝ ծածկեաց զերևոս իւր մաշկեկան, և ել և եկաց ի ներքոյ այրին. և ահա բարբառ առ նա և ասէ. զի՞ ես դու աստ Լոբնա:

Լւ ասէ Լոբնա՝ նախանձեցայ զնախանձ Տեառն ամենակալի, զի թողն զուխտ քո որդիքն Իսրայելի, զսեղան քո քակեցին, և զմարդարեւ քո կոտորեցին սրով. ես միայն մնացեալ եմ, և խղրեն զանձն իմ առնուլ զնա:

Լւ ասէ ցնա Տէր. գնա՛ և դարձիր բղձանապարհ քո, և երթիցես զձանապարհ անապատին Կամասիկայ, և երթիցես և օճցես զՎզայէլ ի թաղաւոր Ըսորոց, և զՅեսու որդին Ըմեսայ ի թաղաւոր ի վերայ Իսրայելի. և զԼոբնէ որդի Սափաւոյ յԱլբեմուլայ՝ օճցես ի մարդարեւ փոխանակ քո:

Բնիկեցումս յԱստուկ մարդարէկ:

(Գլ. Խ. հէ. 9):

Լւ ի վերայ լերինդ բարձու՝ աւետարանիչ սիօնի. բարձրացո՛ր զօրութեամբ բղբարբառ քո՝ աւետարանիչ Լուսաղեմի. բարձրացուցէք, մի՛ երկնէք. ասա ցբաղբարց Յուդայ:

Ընտանիկ Ըստուած ձեր, ահա ասիկ Տէր, Տէր զայ զօրութեամբ և բազուկն տէրութեամբ իւրով. ահա ասիկ վարձք իւրնդ իւր, և գործք առաջն նորա:

Իբրև հօլիւ մի հօլուեցէ զեսչինս իւր, և բազկաւ իւրով ժողովեցէ զդառինս, և ի ծոց իւր կրեցէ զնոսա, և մտիմար լեցի յոկաց:

Ո՞ շափեաց ափով իւրով զմորս, և զերկինս թգաւ, և զերկիր ամենայն՝ քլաւ: Ո՞ կշեաց զերկնս կշռով, և զգաշտ կշորոցոք:

Ո՞ գիտաց զմիտս Տեառն, և ո՞ եղև նմա խորհրդակից՝ եթէ խելամուտ արացէ զնա. կամ ընդ ում խորհեցաւ՝ և արար զնա խելամուտ, կամ ո՞ եցոյց նմա զդատաս-

տան և զձանապարհ իմաստութեան, կամ ո՞ ետ նմա փոխ յառաջագոյն՝ և հատուցանիցէ նմա:

Եթէ ամենայն հեթանոսք իբրև զկաթիլ մի ի դուլէ են, և իբրև զմէտ մի ի կշռոց համարեցան, և իբրև շիթք ի բերանոյ համարեցին:

Եթէ Լիբանան չէ բաւական յայրումն, և ամենայն չորքոտանիք չեն բաւական յոջնակեզս, և ամենայն հեթանոսք ոչ ինչ են, և յոչ ինչ համարեցան նմա:

Պօղոսի առաքելոյ յԱրաբիցեաց թղթոյն է ընթերցումս. (Հլ. ԺԲ. հէ. 18):

Օ՛ր ո՞չ էք մատուցեալ առ լեռն շոշափելի, որ հրովս փռեալ էք, և միգով, և մառայնով, և խաւարաւ, և միծով, ուր փողն հնէք և բարբառ սլաղամանց. ուստի որք լուան՝ հրածարեցին, զի մի կրրկնացի առ նոսա բանն:

Կանգնի ո՞չ հանդարտէին հրամանին. թէպէտ և զազան մերձենայր ի լեռանն՝ քարկոծ լինէր:

Լւ այնպէս ահալին էր տեսիլն, զի և Սոփէս ասէր, թէ զահի հարեալ եմ և զողամ:

Եւ մատուցեալ էք ի Սիօն լեռն, և ի քաղաք Ըստուծոյ կենդանոյ յԱրուսաղէմ՝ յերկինս, և ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց, և յեկեղեցիս անդրանկաց զրեւոյ յերկինս, և առ դատարն ամենեցուն Ըստուած, և յոգիս արգարոց կատարելոց, և ի նորոց կտակարանաց միջնորդն Յիսուս, և ի հեղձմն արեան նորա՝ որ առաւել խօսի քան զՀարէլին:

Օ՛գոյշ լերուք՝ գուցէ հրածարիցէք յայնմանէ՝ որ խօսեցաւ. զի եթէ նորա ոչ կարացին զերձանել հրածարեալք յայնմանէ՝ որ յերկրին հրաման տայր, ո՞րչափ ևս առաւել մեք՝ եթէ յերկնաւորէն թիկունս զարձուցանիցեմք:

Որոյ ձայնն զերկիր շարժեաց յայնժամ, և այժմ խոտացեալ է՝ և ասէ. միւսանգամ շարժեցից ո՞չ միայն զերկիր՝ այլ և զերկինս:

Եւ միւսանգամն յայտ առնէ զշարժելոյն իբրև զեղեցոյ փոփոխումն, զի հաստատուն կացցին անշարժքն:

Եղև. Քո են երկնքը և քո և երկիրը, զորհարհս լինի իւրով զոս
Հաստատեցիր, զճնախ և զՀարու, զու արարեր, Թարգը և Հերման
յանուն քո ցնծացնեն:

Սրբոյ Բեւատարանի ձկնառաքի Վրիտառի՝ որ ըստ
Ղուկասու, (ս. Լուկ. 18):

Տէրն մեր ձկնառաքի Վրիտառ:

Եւ եղև ի կայն նորա յաղօթմ առան-
ձինն՝ էին ընդ նմա և աշակերտքն
նորա. եհարց զնոսա և ասէ. զո՞ք որ ասն
զինէն ժողովուրդ քն՝ թէ իցենմ:

Եւ նոցա պատասխանի տուեալ ասն.
զՅովնանէս Վկրտիլ, և այլք՝ զԼեւոն, իսկ
այլք՝ թէ մարգարէ որ յառաջնոցն յա-
րեաւ:

Եսէ ցնոսա. զուք զո՞ք որ ասէք զինէն
թէ է իցենմ:

Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ. բղ-
Վրիտառն Եստուծոյ:

Ես սաստեաց ի նոսա, և պատուիրեաց
մի՛ ումեք ասել զայն. և ասէ, թէ պարտ
է որդւոյ մարդոյ լազուս՝ շարաբել, և ա-
նարգել ի քահանայապետից և ի ծերոց և
ի զպրաց, և սպանանել և յերկր աւուր
յառնել:

Եւ ասէր առ ամենեանն. եթէ որ կամի
զինի իմ՝ զալ, ուրացի զանձն, և սուցէ
զնալ իւր հանսպաղ, և եկեացէ զհետ իմ:

Չի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել
կորուսցէ զնա, և որ կորուսցէ զանձն իւր
վասն իմ՝ կեցուցէ զնա:

Չի՛նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ
շահեցի, և զանձն իւր կորուսցէ կամ տու-
ծեցի:

Չի որ ամօթ համարեցի զես և զբանս
իմ, զնա և որդի մարդոյ յամօթ արասցէ՝
յորժամ զայցէ փառք իւրովք և Հօր և
Հրէշտակաց սրբոց:

Իայց արդարեւ ասեմ ձեզ, եթէ են ու-
մանք ի զոցանէ որք այդր կան, որք մի՛ ճա-
շակեցեն զմահ, մինչև տեսցեն զարքայու-
թիւն Եստուծոյ:

Եւ եղև յետ այսց բանից իբրեւ աւուրք
ուրժ, առեալ զՊետրոս և զՀակովբոս և բղ-
Յովնանէս՝ ել ի բեառն կալ յաղօթմ:

Եւ ի կալն նմա յաղթմ՝ եղև տեսիլ եւ-
րեաց նորա այլակերպ, և փոխեցաւ հան-

դերձ նորա և եղև սպիտակ փայլուն. և ա-
հա արք երկու խոսէին ընդ նմա, որ էին
Մովսէս և Լեւի, երեւեալ փառք. և ասէ-
ին զԼեւին նորա զոր կատարելոց էր յԱ-
րուսդէմ:

Իսկ Պետրոս և որ ընդ նմայն էին՝ ծան-
րացեալք ի քնոյ, զարթեան տեսն զփառ-
քն նորա և զերկուս արմն՝ որ կային առ
նմա:

Եւ եղև ի մեկնէն նոցա ի նմանէ, ասէ
Պետրոս ցՅիսուս. վարդապետ, բարւոք է
մեզ աստ լինել, և արասցուք երկու տաղա-
ւարս, մի քեզ, և մի Մովսէսի, և մի Լե-
ւիայի: Եւ ոչ գիտէր զինչ խօսէր:

Եւ իբրեւ զայս ասաց, եկն ամեն և հովա-
նի եղև ի վերայ նոցա. և երկեան ի մոտա-
նէն նոցա ընդ ամպովն:

Չայն եղև յամպոյն և ասէ. զա՛ն է որդի
իմ՝ ընտրեալ, զմա բուարուք:

Եւ ընդ լինել բարբառոյն՝ զտաւ Յիսուս
միայն. և ինքեանք լռեցին, և ոչ ումեք
պատմեցին յաւուրսն յայնտիկ և ոչ ինչ
յորոց տեսնին:

Ն. Նովիկովսն ասէ զաղթմ:

Սրբոյ Նովիկ Վարդապետն արարեալ վասն Եւրպիկովոս
թեանն Քրիստոսի:

Օրհնեալ ես Տէր Եստուած ամենա-
կալ՝ որդի և բանդ Եստուած, էակից
և արարչակից Հօր, զոյակից և համարնա-
կից սուրբ Հօգւոյդ. անորիշ յեական բը-
նութենէդ:

Ենայլայլելի, անփոփոխելի, անսահմա-
նելի, անպարագրելի, անհասանելի, անըմ-
բրոնելի. անակիզելի, անժամանակ, անմահ,
անիմանալի, անճառելի, անպատմելի, ան-
բառելի, ծնունդ անթարգմանելի և ծո-
ցածին որդի, Հօր սահման և բան, և
փառակից սուրբ Հօգւոյդ:

Իմաստութիւն և զօրութիւն, ճառա-
գայթ և կերպարան, ըստ էութեանդ զու-
ղեալ հաստարութեամբ և զօրժակցու-
թեամբ ընդ Հօր և սուրբ Հօգւոյդ, մի յեր-
բեակ կատարեալ անձանց՝ և ի մի բնու-
թիւն ի սուրբ Լորդորդութենէդ ճանաչիս,
և երկրպագիս ի հրեղինաց և ի հոգեղինաց.
Եստուած և Տէր ծանուցեալ կենդանեաց
և մեռելոց, Եստուած աստուծոց, և Տէր

տեքանց, որ միայն ունին զանմահութիւն՝
բնակեալք ի յոյս անմատոյց:

Ար յոնէ՛լ բանիւ քո ամէր ի լինելու-
թիւնս դամնայն արարածս, հաճութեամբ
Հօր՝ և գործակցութեամբ Հօգւոյդ սրբոյ՝
արարչադործեալ զերկինս և զերկնայինս,
զերկիր, և որ ի սմա են առկայացեալք:

Հաստիչ լուսոյ և խաւարի, և բովան-
դակիչ ամենայն երեւեաց և աներևութից:

Չերկինս գործականեցեր անճառապէս՝
ջրայն սեռած և ամպայարմար՝ իրբե զա-
ռազատ ինչ տարածեալ ընդ օդս, հովա-
նաւորեալ ամենայնի որ ընդ երկրաւս իցեն,
և ջուրն՝ որ ի վերոյ երկնից, որ յամենա-
զէտ հաստողէ՛դ հաստատեցաւ՝ որ կոչի հաս-
տատութիւն, յորոյ վերայ հանգչի անբա-
ժանելի սուրբ Արորորութիւնդ:

Եւ ըստ բաժանելոցն ի նմա՝ կան անթիւ
բազմաճյւղ զուարթութիւնք՝ որ զերկինս առ-
լցեալ ունին, փառարանիւս ամենասուրբ
Արորորութեանդ զնստա յորինեալ:

Եւ զլուսաւորսն մասն ինչ յառաջին լու-
սոյն զոյացուցեալ թաղանթ ապատեալ՝ իր-
բե յաման ինչ արկեալ և կառուցեալ
ի պարունակ երկնի, զի անդադար բնա-
յեցուցեն երկրի՝ զ՛բարշիւղ իւրեանց ըզ-
լանամարկութիւնս:

Ար զբջնանս եղանակաց և զփոփոխմունս
ժամանակաց՝ որ յարեզակնէ և ի լուսնոյ և
յաստեկաց ծանուցեալ լինի:

Կա և զերկիր ամենայն հրաշատեսակու-
թեամբ յորինեցեր, լերամբք և բլրօք՝ և
զանազան դաշտօք և ինքնարոյս բուսովք՝
և բարեօք լցուցեր, առ ի բնակութիւն լինել
զազանաց՝ և անասնոց՝ և սողնոց՝ և թռչ-
նոց, զի անխափան յերկրէ վայելեցնն ըզ-
մատակարարեալն, որ կերակրեն զամենե-
սեան քաղցրութեամբ բով:

Եւ զծովս ի բովմէ հրամանէ՛դ որոշեալ
ի տեղիս տեղիս, ո՛չ ունայն և թափուր թո-
ղեր՝ այլ և դնա լցուցեր բազմադան կեն-
դանօք. զի ամենայնի երեւեցիս Տէր և
արարիչ, և դատաւոր, և դարմանիչ բոլո-
րեցունց եղականացս:

Եւ տէր և թափաւորս ի վերայ այսոցիկ ըզ-
մարդն արարեր. զոր առեալ հող, ըստեղ-
ծեր կենդանի՝ փառալցարդ և լուսազգեաց
զեղազանութեամբ երեսիի և պայծառ տե-

տակաւ, և զեշխանական պատկեր պար-
զեցեր նմա Հնորհ, իշխան՝ և իշխեցող ի-
վերայ երկրաժնացս զնա կայուցեր:

Եւ եղեր զնա ի դրախտին փափկու-
թեան, որ ի բովմէ հրամանէ՛դ տնկեցաւ
անթառամելի և անապական ի վայելելուն
նմա տուեալ, կալ միշտ ի մէջ անմահա-
կան տնկոյն զանմահութիւն զգեցեալ, միայն
պահել զեղեալ պատուիրանն՝ չուտել ի-
ծառոյն զիտութեան բարոյ և շարի:

Չի և հրեշտակաց՝ առաւել սարսափե-
լի և սիրալի ցուցեր զպատիւ մարդոյն,
քան զերեւանցն:

Աստի և նախանձեալ ընդ պատիւ մարդ-
ոյն բանասարկուն սատանայ, որ յայնժամ՝
զհրեշտականն ունէր զաստիճան, որ ա-
ռաւել քան զինքն էր ի գերութեակ փառ-
սքն և ի պայծառութիւն, մտեալ այնու-
հետեւ յիմաստուն զազանն յայն, և նո-
վաւ խօսէր ընդ նախատեղծ կուսին, որ
անկիրթ էր բարուց նորա, զի նովաւ՝ զիւ-
րաւ պատրեցել զզուգակիցն նորա զ՛-
գամ:

Եւ ճաշակմամբ նոցա ի պտղոյն՝ ուստի
հրաման առին չուտել, զիւրաւ մերկա-
ցոյց ի նոցանէ՛ զաստուածահրաշ զարդա-
բանսն, ստախօսութեամբն պատրեալ,
աստուածք լինի՛լք, ասէ, ճանաչել ըզ-
բարի և զպար. աստուածութեանն ո՛չ հա-
սին, այլ զբարին և զպարն ողորմելիքն ծա-
նեան:

Աստի մերկացեալք ի փառացն՝ և յան-
մահութենէն որոշեալք, ողորմելի և եղկե-
լի տեսակաւ՝ պատառատուն տերեւոյն
ծածկելով զմերկութիւն իւրեանց, յամե-
նազէտ արարչէ՛դ թափել կամելով ընդ
վարսաւոր տնկոյն, պատճառելով զպատ-
ճառս մեղաց, որոց արտամերժեալք՝ յան-
մահացու դրախտէն արտաջոյ բնակելով
տաժանելի և տարակուսելի կենօք, և հը-
րաման առեալ այնուհետեւ ի բովմէ բա-
րեբարութենէ՛դ՝ արտմութեամբ ծնանիլ
զորդիս, և բրտամբք երեսաց ուտել ըզ-
հաց, և դառնալ անդրէն ի հող՝ ուստի
ստեղծան:

Վասն որոյ թափաւորեալ մահ ի վերայ
մարդկային բնութեանն՝ ծառայելով մահու
մեղաց, և բանասարկուն կամացն հետեւ-

լով ի շարին կամեն, ի պէսպէս կռապաշտութիւն զմարդիկ ընկրմեաց. մինչև անուանել զարարչական քո սուրբ անունդ ի վերայ քարանց՝ և փայտից՝ և ոսկերաց մեռերտեաց. վասն զի յոյժ ստրճացեալ մեկնեցաւ քո նախախնամութիւնդ ի մերմէ բնութենէս. վասն այնորիկ որդիք մարդկան զրաւելալք ի գծոյս, և ի ստուերս մահոյ նստելին:

Եւս խանդաղատեալ քո արարչական գիւթութեանդ, տեսանելով ի տոռուն մեղաց պատեալ զքո անարատ ձեռնիդ զբուսեղծութեամբ ոչ անուս արարեր, այլ ի յայց ելեալ նախախնամական սիրով, ի դարձ և ի ժամանակս երեւեալ:

Եւտօր օրէնս. առաքեցեր մարդարէս. որք կանխաւ յառաջագոյն աւետարանեցին զքո խնարհութիւնդ ի մեր բնութիւնս:

Եւ վասն զի յոյժ կարեկէր խոցոտեալ էաք ի բանասրկութեն, ոչ օրէնք և ոչ մարդարէք կարացին փրկել ի մահուն զօրութենէ զմարդկային բնութիւնս, այլ կարօտացաք քո մարդանայրդ և մեռանելոյդ:

Եւ վասն զի յոյժ ողորմած ես և մարդասէր, երկայնամիտ և քաղցր, ոչ իսպառ թողեր յապականութեան զմեր բնութիւնս, ոչ բոտ մեղաց մերոց արարեր մեզ, և ոչ բոտ անօրէնութեան մերում հատուցեր մեզ:

Եւ խոնարհեցուցեալ զերկինս՝ ի ձեր ի յանարատ արգանդ ամենօրհնեալ կուսին Սարիամու, առարմամբ Հօր և հաճութեամբ սուրբ Հօղոյդ:

Եւ զանխառնելի Բատուածութիւնդ՝ նոր խառնմամբ խառնեցեր ի մեր բնութիւնս:

Եւ զանշուափելի էութիւնդ ի մարմնի թանձրացուցեալ, լինելով որդիդ Բատուծոյ՝ որդի կուսին, և անժամանակդ՝ վասն մեր բովանդակեցար ինն ամեայ յորովայնի կուսին անհաս անօրէնութեամբ:

Եւ յետ այնորիկ՝ ծնար անձառապէս յամենօրհնեալ Բատուածածնէն:

Ծնունդ սուրբ և առանց ախտի, որ քում աստուածութեանդ է գիտելի, և ոչ մարդկան հասանելի:

Եւ տղայական կերպարանաւ ի դիրկս ամենասուրբ Կուսին բաշխելով, զկուսականն զիկելով զկաթն:

Ծնար որպէս մանուկ, մինչև յարունս հասակի՝ ընդ մարդկան շրջելով որպէս զմի ի մարդկանէ:

Եւ իր երեսնամեայ ի Հօրդանան Պատուծոյ, որ բառնաս զմեզս աշխարհի, կատարեալ հասակաւ աղամային մարմնովն, զի զԵղամայ գնեխեալ զվերս լուսացես:

Սկսեալ ի Հօրդանան ի Հօհաննէ յամբողջոյն, և ի զոյակցէն քումմէ ի Հօրէ վկայեալ սիրելի որդի՝ և Բատուած կատարեալ:

Ուստի և աղանակերալ իջմամբ Հօղոյն սրբոյ ի վերայ քո՝ որ անմեկնելին է ի քէն, բացայայտեաց տեսողացն զքեզ՝ կատարեալ Բատուած, եկեալ ի խնդիր կորուսեալ ազգի մարդկան:

Օ՛հ որք վերստին ծնանին ի կենդանի ջրոյն՝ ուր աստուածախառն մարմինդ քո թաղեցաւ մկրտութեամբն, զնոյն կատարեալ հոգի՝ նորոհաց առարես ի վերստին ծնունդս մեր աներեւոյթ տեսեամբ, լինել մեզ որդիս Բատուծոյ և ժառանգակիցս քոյոյ Բատուածութեանդ:

Եւ ապա անտի սկիզբն արարեալ առնել և ուսուցանել զմերոյ փրկութեանս աւետարանութիւնն, և ուսուցեր մեզ կալ հակառակ ընդդէմ հնարից շար դիւին, որ մարտեաւ ընդ քեզ՝ զկնի մկրտութեանն:

Օ՛հ որ ընդ Եղամայ մարտեաւ յայնժամ, Ռատուծոյդ կործանեցաւ, և դարձեալ կործանեցի յայնցանէ՝ յորոց վերայ կոչեցեալ է անուն քո սուրբ. զի զօրոյ ըզփորձ առեր, կարօղ ես և փորձանաւորացս օգնական լինել:

Եւ շրջելով քո ի վերայ երկրի կերպիւ մարդկան, և ճմարիտ մարմնազգեցութեամբ բովանդակապէս զմարդկային կիրս ի քեզ կրեցեր՝ զատ և որիչ ի մեղաց. բացայայտելով զաստուածահրաշ զօրութիւնդ առ ամենեւին՝ ի պէսպէս ցաս և յախտս՝ որ ի մարդիկ. և իշխանական վարդապետութեամբ զբազումս արարեր քեզ աշակերտս:

Եւ իր ապա ի տեսիլ և ի յայտնումն Բատուածութեանդ զկերպ՝ զոր ցանկային գօնէ ընդ ազօտ տեսանել հրէշտակք, այսօր ի մարմնի քում ցոյցեր աշակերտաց քոց ի թափօր լերինն:

Ըսեալ ընդ թեզ գերիս յաշակերտացն քոց՝ զՊետրոս զվէմն՝ որում զփականս արքայութեանն խոստացար, և գերիուս զերարան, զՀակովբոս՝ և զսիրելին քո զՀովնանէս, որք զբաժակ մահու ընդ թեզ խոստացան ըմպել, առանձնացուցեալ զնոսա ի մարդահջլ բաղմութենէն՝ տանելով ընդ թեզ ի լեռնն թափօր:

Օ, ի որոց զարքայութիւն քո խոստացար տեսնել, ի մարմնի քում տեսցեն զՀամայ զառաջնի փառացն զպայծառութիւն՝ զոր մերկացոյց բանաբարուն յԱդամայ զգետ, ի մարմնի քում ցուցեր նոցա, և զկարծիս երկիւղեն՝ զոր վասն մահուն քո ունէին, այսօր փարատեալ հանցես իմասաց նոցա, վկայելով մարդարեւիցն՝ Վովսիսի և Աղեայի, երեւալ ընդ թեզ ի փառսն քո, և խօսեին զարդարանացն քոց, զոր կատարելոց էիր յարուսագեմ:

Եւ զե՝ Տէր զոյով կենդանեաց և մեռելոց, ոչ ամօթ համարեցար զկամուոր մահն քո ի խաչն:

Արոց զարհուրեալք ի փայտեակեայծակ ճառագայթից քոց՝ կարծեալ սիւնքն, յոյժ ահադնակի թմբեալք՝ յերկիր կործանեցան:

Օ, ի տեսներով զթեզ՝ ոչ որպէս յերեկն և յեռանդն, այլ ահագնակերպ ճառագայթատեսիլ նշուիւք՝ յաղօթման քո փոխակերպեալ զթեզ, և զճառագայթս աւրեգականն արգելեալ, և որոց ոչ էին ծանօթ զլուստօրաց մարդարեւիցն, զնոսա տեսներով՝ որք եկեալ կային ի սպաս փառաց քոց, խօսակցելով ընդ թեզ սոսկալ տեսեամբ:

Եւ մինչդեռ զայն ինչ մոռխորհ լինէին, ի թերարաց Կոտուածային փայլմանն տարակուսեալք անջղունչ կային, յանկարծակի ամպ լուստօր եկեալ հովանաւորէր նոցա:

Եւ ձայն հայրական որ զքէն վկայէր, դա է որդի իմ՝ սիրելի, որպէս և յայնժամ առ Հորդանանաւ, ապա այնուհետեւ զողացան ի հայրենի ձայնէ՝ և յերկիւղէն ոչ ևս զիտէին զկենդանութիւն՝ և եթէ ոչ ամենազօր զօրութիւնդ քո էր պահեալ գնոսա՝ զի մի մոռացումն լիցի Կոտուածահրաշ տեսեանն, մեռեալ քան թէ կենդանիք լինէին:

Օ, ի և Պետրոս՝ զնորհուրդ սուրբ Լըբորդութեանդ՝ ի զարհուրմանէն՝ ի տաղաւարաշինութիւնն բարբառէր, զե և մարդարեւիցն ընդ թեզ թուակցելով, որ զնոյն երեւակ անձնաւորութիւնդ ցուցանէր:

Կա և երբեակ թիւ աշակերտացն քոց՝ որ ընդ թեզ իսկ էին ի սուրբ լերինն, զերբորդականդ բերէր զկերպ՝ զե յայսմ աւուր՝ յայս երկց զաղափար կերպիցս՝ հաստատեցի անբաժանելի անձնաւորութիւն սուրբ Լըբորդութեանդ:

Երդ օրհնեալ են փառք քո՝ Տէր Կատուած մեր՝ ի տեղում սրբութեան քոց՝ որ եկիր ի լուսն օրինաց և մարգարեից, և լանելով քո ի վերայ լերին բարձու՝ աւետարանիչ սիւնի:

Օ, ի քո են երկինք՝ և քո են բարձունք՝ զաշխարհս լիս իւրով դու արարեր. զծով և զցամաք դու ստեղծեր. թափօր և շերմոն յանուն քո ցնծացեն:

Բանդի այսօր ցնծայ լեռնն թափօր առ ինքն կատարելով զգրաւորական մարգարեութիւնն երգողին:

Եւսօր մեծապէս խնդաց լեռնն թափօր՝ տեսներով յինքն զհրաշացեալ զերբեակ միաւորութիւնդ:

Եւսօր առաւել պարծի լեռնն թափօր՝ քան զսինեական լեռնն, վասն զե ի նմա ամպ և մեղ, խաւար և մառախուղ, ծուխ և հուր, և անարժանիցն ոտք արգելեալք լինէին եւանել ի նա:

Իսկ սա զմարմնացեալ բանդ Կոտուած ճառագայթարձակ կերպիւ յայտնէ քոյոց աշակերտացն, և զբարբառ աւետեացն շօր՝ առ ամենայն օրդիացեալն հնչեցուցանէ լուստօր ամպովք՝ որ արդարօցն է պատրաստեալ յապառնին, և ճանապարհք և վերելք պատրաստեալ է ամենայն մեղաւորաց, որք գան զհետ լուստօր հրամանաց քոց:

Օ, ի որք այսօր Ջերմեանդ օրօխ և հաւատով մերձեանս ի լեռնն սրբութեան քո, զիւրաւ յերկրաւոր ցածութենէս յերկնաւոր բարձրութիւնն ուղեորին:

Եւ արդ, Տէր բարբար և բաղցր, անխաւար և բաղմունդօրմ, հայեաց հաշտ և բաց ակամբ ի պատրաստ բնակութենէ քումնէ ի լեռնն սրբութեան քոց, և զթա

ի ժողովուրդս յայս, որ հետեւել են ընդ հետս քո հանդիպել քեզ ի լեռան սրբութեան քո, և երկիր պապանել ի տեղով՝ ուր կացեալ են ոտք քո:

Թող զմեզս սոցա, զկամայ և զակամայ, զգիտութեան և զանգիտութեան:

Տոբ սոցա սիրտ սուրբ, և խորհուրդ աւելցեալ, և միտս զգաստ:

Հան ի սոցանէ զսիրտ քարեղէն, և տուր սոցա սիրտ մարմնեղէն, և զՀոգիդ քո սուրբ տուր սոցա, հեռացուցանելով զոտա յամենայն իրաց չարաց, և մերձեցո՛ւ յամենայն զործս բարին, գնալով ի զօրութենէ ի զօրութիւն, և ի փառաց ի փառս յԱստուածային տօնիցս ի մշնմէնաւորն ժամանել:

Յօգև Տէր զցոյ հերմանական ի լերին սիօնի, տալով սոցա զԺողովիւն մեզաց:

Այլ թէպէտ և մեր բազմացուցաք ըզմեզս մեր օր ըստ օրէ, բայց դու, Տէր, մի ըստ մեզաց մերոց առնել մեզ, և մի՛ ըստ անօրէնութեան մերում հատուցանել մեզ. մեր կաւ և դու ստեղծիչ մեր, և զործք ձեռաց քոց ամենեկին:

Անգաք՝ անօրինեցաք՝ յանցեալք՝ և խտորեցուցաք զոտս մեր ի շաղպաց քոց. խտացուցաք զսիրտս մեր չերկնել ի քէն:

Գարձ, Տէր, վասն մեծի փառաց քոց, դուցէ ո՛չ ժառանգիցեմք զեւառն սրբութեան քոյ:

Բանգի ո՛չ զօր ունիմք ապաւեն, բայց միայն զարդարդ և զանարատդ՝ զքառիչ մեզաց մերոց:

Այլ իսպառ բարկանար, և մի՛ թողուր ի ձեռաց քոց զբանաւոր հօտս քո՝ զգինս սուրբ արեան քոյ՝ զոր սեփականեցեր քեզ ժողովուրդ:

Այլ թէպէտ և մեր զործովք մերովք բարկացուցաք զքո սուրբ անունդ՝ արագապէս ժամանեցին ի վերայ մեր հարուածք ազգի ազգի, սով, սուր, գերութիւն, նեղութիւն, հարուածք զիւական, հիւանդութիւնք, և պէսպէս ցաւք, և ախտք տաժանելիք, վիշտս յերկնէ, վիշտս յերկրէ, մահաւարժամք, ամպք անպէտք և օդք խրոտովարաք, զի կամ փակին բարկութեամբ, և կամ բանին սաստիկութեամբ, այլ և պէս պէս պատահաք ի մարդիկ և յանասունս

և յանգաստանս մեր, և եղեաք կոխան այնոցիկ՝ որ ոչ կարգացին զանուն քո սուրբ:

Այլ դու, Տէր անոխակալ և մարդասէր, թէպէտ և մեր մեղաք, ապա այն ի քեզ անկաք յարգանգէ աւաղանին՝ և ոչ զոյ մեզ աստուածս օտարս:

Գիւ ես Հայր մեր՝ և տեսուչ՝ և հովիւ, զարձ առ մեզ Աստուած փրկիչ մեր՝ և զարձո՛ ի մէնջ զցասումն պատուհասին քո. զի եթէ ըստ զործոց մերոց հատուցանես մեզ, մեր զօրհանապաղ զճանապարհս մեր ապականեցաք չար զործովք մերովք:

Այլ վասն զի դու ես իշխան թողուլ զմեզս, և մերժել ի մէնջ զախտս, և ըզհիւանդութիւնս, և զհարուածս, և զցաս մեզաց, առ քեզ կարգամք զօրհանապաղ: Անգաք յերկինս՝ և առաջի քո:

Աստուած՝ քաւեալ զմեզ զանգուորքս:

Բայց մեզ, Տէր, զդուռն ողորմութեան քո աւուրս շնորհիւ, զի մի՛ զարձցուք ամաշեցեալք, այլ իջցուք արդարացեալք որպէս զմաքսաւորն և զկինն մեղաւոր:

Առ տուր մեզ մասն բարի ընդ սուրբս քո, որք ի սկզբանէ հաճոյ եղեն քեզ՝ Աստուծոյ փրկիչի մերոյ. զի արժանի եղեցուք ընդ նոսին փառաւորել զքո ահաւոր և քաղցր անունդ՝ Բրիստոս Աստուած մեր, ընդ Հօր և ամենասուրբ Հօգիոյդ, այժմ՝ և միշտ և յախտեանս. ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեկուն:

Առաւելապէս զօհանամբ և երկիրպագանեմք քեզ, Բրիստոս Աստուած մեր, անշէջ ճառագայլով, որ ծաղես զոյս Աստուածութեան քո ի սիրտս կամարարաց քոց՝ և փառարանչաց անուան քում սրբոյ:

Ար և զմեր անարժանութիւնս արժանի արարել հասանել ի պայծառութիւն մեծի աւուրս այսօրիկ, և լինել տօնակից տօնապիւրաց, և աստուածաբարաց անձանց, մահաւանդ սրբոց հարցն՝ որք են տեղապահք և սպասաւորք սրբութեանցն, որ են ի կատար լերինն թափօր, զի աղօթիւք նոցա և բարեխօսութեամբ մեզ ողորմեցին:

Ըստ որում և մեր հաստատեցաւ զանգիտացեալ տօնեմք, ոչ ըստ հնոյն Մովսիսական տառութեանն վկայական խորանին՝ զոր Նեախելէ շինեաց, և Մովսէս կանգնեաց, և աւանդեաց զօրս զայս տօնել Իսրայէլական տօհմին՝ տօն տաղաւարահարութեան, անձինն ունելով զվիշտակ խորանին՝ որ ընդ նոսա չըէր յանապատին, զոր էառ Մովսէս ի քէն յորինակէն, և ետ օրինակ օրինակին:

Եւ մեր տօնեմք զտօն պայծառակերպութեան քոյ, զոր ցուցեր ընտրելոց քոց ի սուրբ լերինն Թափօր. զի յետ կամաւոր խաչելութեան քոյ, և կենդանի մուտելութեան և անմահաբար թաղման, և կենդանաբար յարութեան քոյ, և համբարձման առ Հայր, և Հոգւոյդ սրբոյ յառաքեալն իմանելոյ, առաւել սարսափելի և սխրայի ցուցեր պատիւ դաւուրս լուսաւորութեան:

Եւ աղբիւր լուսոյ, և դուռն ողորմութեան՝ կենաց և փրկութեան՝ զսս մեզ բացեր, փոխարկելով զհինն ի նորս, և զըստուերն ի ճշմարտութիւնս, զոր ի ձեռն հոգւոյդ սրբոյ յայանեցեր սրբոց քոց առաքելոցն, փոխանակ տաղաւարական խորանին, խորան զեկեղեցի քո սուրբ շինեցեր ի վերայ առաքելական և մարդարեական վիմի, որոյ գլուխ անկեան զքեզ իսկ եղեր վէմ պատուական հաստատուն և անշարժելի:

Եւ փոխանակ սեղանոյն քաւութեան՝ յորոյ վերայ անասնոցն մատչէր արիւն, հաստատեցեր սեղան սրբաբար, յորոյ վերայ պատարագիս անարատ դառնդ Մատուծոյ՝ որ բառնաս զմեզս աշխարհի:

Եւ փոխանակ ստուերակերպ քահանայութեանն՝ շնորհեցեր մեզ զքո ճշմարիտ քահանայութիւնդ:

Ինտրեցեր յառաջնորդութիւն վերակացութեան նոր ժողովոյցեան քո, զերանելին զհնաւորս՝ զեղբայրն քո ըստ մարմնոյ, որ ձեռնադրեցաւ ի ամին աւուր ի սրբոց առաքելոցն, որք յամենագոր աշոյղ ընկաւելաւ էին զձեռնագրութիւն:

Եւ ի ամին աւուր պատարագեցար ի վերայ աստուածաբեալ նորագիտ սեղանոյն՝ ի նորոգ դաստակերտէն, ուստի և դազք առաքելոցն յայտնապէս տեսին զՀոգին սուրբ

աղանակերպ տեսեամբ իջեալ ի սեղանն սուրբ:

Եւ քո, Տէր Վրիստոս, պատարագեալ ի վերայ նորս, ցուցեր զօրս զայս՝ սկիզբն ուխտից և պատարագաց:

Վանդի սեղանն նոր, և պատարագն նոր, և մատուցող պատարագին նոր, որ պատարագեցար մեզ ի նորոգատուր սուրս:

Եւ աղ օրհնութեան հաստատեցեր ի մեզ, որ է ճշմարիտ շնորհք Հոգւոյդ սրբոյ. որ ետուր ի բժշկութիւն նեխութեան մերում. և ամենայն շնորհիւ՝ որ ի հնումս, և ի նորումս, զարդարեցեր զօրս զայս. սովինր կերպիւ՝ յետ յարութեան քո ի մուտելոց՝ երեւցար առաքելոցն ի Վաղիկա. զի որք ոչն էին տեսողք հրաշից յայսմ աւուր, նորա յերկուացան:

Եւ զմիւսանգամ՝ զաղուստն քո սովինր տեսութեամբ շնորհս այնոցիկ՝ որք սիրեցին զքեզ. զի զնոյն ուղոյն և զնազաղութիւն ընկալցին ի քէն:

Եւ արդ, Տէր մեր և Մատուած, տուիւ բարեաց, և պարգևատու առատ ողորմութեանց, տուր և այժմ՝ քահանայական վերադիտողութեանս, առանց նենգութեան, յստակ հայեցումովք, սուրբ սրտիւ, և հաստատուն հաւատով, և անկեղծ սիրով և աներկբայ յուսով՝ սպասաւորել սրբաբար սեղանոյ քո, և հաշտարար և մեղաբարիչ մարմնոյ և արեան քոյ հաղորդիլ, և հաղորդեցուցանել արժանապէս զնորածնեալ քո ժողովորդս, և հովուել սրբութեամբ և արդարութեամբ զհօտ քո՝ զոր գնեցեր արեամբդ քով սրբով, իկայրի դաւաբոյժ բռնակեցուցանել, և առ ջուրս հանգստեան անուցանել:

Տէր իմ Հիսուս Վրիստոս, մի՛ հայիր յանարժանութիւնս իմ, որ արդ ամօթալից դիմք կամ առաջի քոյ՝ մեղապարտ անձամբս:

Օյի դու գիտես զյանցանս իմ, որ քրննես զսիրտ և զերկիւմունս. զի զյաճախութիւն մեղաց իմոց ի քէն ոչ կարեմ թաքուցանել:

Մղաշեմ զքեզ, մարդասէր Տէր, քաղցր և բարեբար, անոխակալ և անյիշաբար, ցոյց առ մեզ զմարդասիրութիւն քո. և պարգևեա մեզ աւուրս շնորհիւ զթողու-

Թիւն մեղաց, և զղզատութիւն հոգւոյ և առողջութիւն մարմնոյ, և սրբութիւն միտաց և մարբութիւն սրտի ինձ՝ և ամենայն ժողովողեանս, և ամենայն հաւատացեալց կենդանեաց և ննջեցեալց:

Աշաշեմ՝ զքեզ, Տէր բարերար, բարեխօսութեամբ անարատ ծնողի քոյ սրբուհւոյ Աստուածածնին և Հօհաննու. Արարպետին, և սրբոյն Ստեփաննոսի նախալուկային, և սրբոց քոց առաքելոց և մանաւանդ աշակերտացն՝ որ ընդ քեզ իսկ էին ի սուրբ լերինս, և զխաւորաց մարգարեիցնն Սոփիսի և Կղեայի, և ամենայն սրբոց վկայից, և սրբոյն Հակոբայ առաքելոյն և առաջին հայրապետին, օրհնեալ զժողովուրդքս քո՝ զփառաբանիս անուանդ քում սրբոյ, և կատարեալ ի բարի զաղաչանս մեր:

Հաստատեալ զսուրբ կաթողիկէ եկեղեցի քո անշարժ մնալ ի ներկայումս հանգերձ ուխտի իւրով, զվեճակս Հայրապետական, զշնորհս վարդապետական, զկարգս քահանայական պայծառացեալ մանկամբ:

Կորով և պայծառ պահեալ ի վերայ վեմի հաստատութեան զսուրբ եկեղեցի քո, յամենայն երեւելի և աներևոյթ փորձութեանց:

Եւ զօրութեամբ սուրբ և պատուական խաչի քո՝ յորոյ վերայ մածեալ ես սուրբ արեամբդ՝ անմեկնելի հեղուսմամբ, պարբսպեալ պահեալ ընդ հովանեաւ սորա՝ զամենայն հաւատացեալս ի քեզ՝ յիւրաքանչիւր կարգի, զեպիսկոպոսոսն, զերիցունս, ըզսարկաւագունս, և զընաւ ուխտ եկեղեցւոյ քում սրբոյ. և տուր սոցա զբարեկարգութեան յորդորմունս:

Չթագաւորս՝ և զիշխանս՝ և զգօրս նոցա ամբարն զօրութեամբ սուրբ խաչի քո՝ յաղթօղ լինել յամենայն պատերազմունս:

Եւ զթշնամիս սուրբ ուխտի քոյ լուցոյ, և հնազանդեցո ընդ ոտիւք սոցա:

Չմիանձնացեալսն ճգնաւորական հանգիսիս պարսպեալ յամենայն հաղթից թշնամւոյն, անասանելի պահելով մինչ ի վախճան անասայթար վարուք:

Չամենայնացեալսն պահեալ, Տէր, սրբութեամբ և արդարութեամբ՝ կեալ սա միմեանս սիրով ռոգւոյն, և զողոյսս նոցա սր-

նո և աճեցո յերկիւղ քո և ի սէր, և ի սողայական պատահարաց պահեալ զնոսա:

Ճերբոց շնորհեալ հոգի զգատութեան եւ ի մտի դնելով, և զհրաժարումս յաշխարհէս:

Պահպանեալ, Տէր, զամենայն ընդ հովանեաւ ամենազօր խաչի քո և աւուրս շնորհի, զհեռաւորս և զմերձաւորս, և որք ի ծովունս, և յուղեղնացութիւնս, ի պէսպէս վճարանգս, ի ցաւս և ի նեղութիւնս:

Գերեզմն՝ զարձումս շնորհեալ, Տէր, բանտարկեցոն հանումս, և կապեցոն արձակումս, մեղաց լուծումս, զիւաց հալածումս, պատերազմաց հաւատացեալ յաղթութիւն:

Վարկեալ, Տէր, զերեսնս հերձուածողաց, շիճո և լուցոյ զխռովութիւնս յօտար և յընտանի թշնամեաց:

Հետս ընդդէմ կործանեալ գարուցեալսն ի վերայ եկեղեցւոյ քո սրբոյ:

Պահեալ, Տէր, զբանաւոր հօտս քո ի դաշնաց, ի սողնոց, և ի թռչնաւոր ճճեաց. ի զլորմանէ, յընկղմանէ, ի հրկիզութենէ, ի ջրահեղձութենէ, ի սառնամանեաց, ի յաւաղակաց, ի տապախան օդոց, ի սաստկութենէ հողմոց, և յամենայն տարեց վճարակարաց. զի ամենայն զոյք՝ քում հրաման ի անսան և հնազանդին:

Օրհնեալ, Տէր, զամս զայս, և զպտուղ տարուցս պատրիկ՝ պահելով անփորձ յամենայն ցամաքն, լինելով աջ քո Տէր ի վերայ մեր իսկզբանէ տարուցս մինչև ցրկատարումս:

Աբանչացոյ, Տէր, զշնորհս աւուրս պտուրիկ՝ ի մարդ, և յանասուն՝ ի կենդանիս և յանկենդանիս, յամպս, և յօղս, իրոյսս, և ի տունկս, և յամենայն պատահարաց և ի փորձութեանց անվնաս պահեալ, որք դան ի վերայ մեր ի բումմէ հրամանեղ:

Միւրով և արդարութեամբ խաղաղութեամբ և առողջութեամբ յաջողեալ զկեանս մեր, ամենայն ուղղափառ դասնութեամբ կնքելով զվախճանն մեր:

Հիւրեալ, Տէր, և զննչեցեալսն որք ուղեղ հաւատով կատարեցին զկեանս իւրեանց, և շնորհեալ նոցա զհանդիստ յարդարոցն կաշայանս, ջնջեալ զճեղագիր յանցանաց նոցա, թող զմեզ նոցա՝ զկամայ և զպիկամայ, զգիտութեան և զանդիտութեան:

Օրիկվերջումն աւուր ի Տարբորբոր գալստեան քո՝ արժանաւորեցես զամենեսեան լուսեղէն ամբողջ թուէլ ընդ առաջ քո, Տէր, և հանդիպել քեզ ի վերինդ սիմն և ընդ ամենայն սուրբս քո՝ զեռահիստակ սրբաաստուծ ին անօրինեցիրդ երգեսցուք՝ ընդ նոր և ամենասուրբ նշուոյլ՝ անհատ օրհնամ թեամբ։

Որ ետզ օրհնեալ՝ գովեալ՝ բարեբանեալ՝
բարեհամբաւեալ և առաւել փառաւորեալ
յերկնաւորաց և յերկրաւորաց, այժմ՝ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

[illegible][illegible]

Բարձր արարելք զՏէր Մատուած մեր, երկիր պապէք ի
 թառն սուրբ նորա, զի սուրբ է Տէր Մատուած մեր :

Рубль в гривну 12:19;
(9,4 д.б., 5,5, 9);

Եւ տե՛ Տէր ց՛Որսէս. ահաասիկ
ես եկից առ քեզ սեամբ ամեղոյ, զի
լուիցէ ժողովորդն մինչ ես ընդ քեզ խօ-
սիցեմ, և հաւատաւորն քեզ յախտեան:

Լու պատմեաց Վոլօտս զբանս ժողովրդ-
դեանն առ Տէր, և ասէ Տէր ցլՎոլսես-
Է՛ջ՝ զիբ վկայութիւն ժողովրդեանն՝ և սըր-
բեւս զնոսա այսօր և վաղիւ, և լուսացն
զձորձս իւրեանց, և պատրաստեցին առու-
րն երրորդի. զի յաւուրն երրորդի իճցէ
Տէր յանդիմանս ամենայն ժողովրդեանդ ի-
նտունդ Սինայ:

Եւ զատուցես զժողովորդն շորջ և ա-
տացես, զգոյշ կացե՛ր անձանց յեւանելոյ
ի լեառնն և մերձեկալոյ ի նա, զի ամենայն
որ մերձեսցի ի լեառնն՝ մահու սատակեսցի:

Ի՞նչ մերձեցի ի նա ձեռն. քանզի քա-
րամբը բարկոճեցի, և նեղուք խոցողիցի,
եթէ անասուն իցէ, և եթէ մարդ՝ մի՛ կեց-
ցէ. այլ յորժամ ձայնն և փողն և ավան
վերադառնին ի լուսնէ անտի՝ ելանիցն նորա
ի լեռան:

Ընթերցումն ածա ի շարժողութեան որոյ թեանց
(Գլ. Բ. հ. 9),

Լսեցի. ընդ անցանին նոցա, ասէ Լազիս
ցԼազիսէ. ինչոքեմ զինչ արարից ըսեց, մինչ
չէ վերացեալ իցեմ ի բէն: Լսաւ Լազի-
սէ. եղիցի կրկին ոչից ըս ի վերայ իմ:

Լսե՛ առե՛ Լիզիւ. զժողարկնա՛ ինդրեցեր, բայց եթէ տեսցես զես յամբառնայն իմում՝ ի բէն՝ եղեցի այնպէս, ապա թէ ոչ՝ մի՛ եղեցի:

Լէ եղև մինչ դեռ գնային նորա, խօսէին և երթային, և ահա կառք հրեղէնք և երիւզաղք հրեղէնք, և անջրպետեցին իմէջ երկոցոնց. և վերացաւ Լշէա շարժմամբ յերկնս:

Եւ Եղիսէէ Հայեր և աղաղակէր. Հայր,
Հայր, կառքդ Խորայնի և Տննաւքդ նորա:
Եւ այլ ոչ ևս ետես զնա:

Յօհաննու առաքելոյն ի Պաթուղիկեայց Առաջին
Թղթոյն է ընթերցուածս. (41. 17. 47. 9):

Եղբարք, եթե զմարդկան ինչ վկայու-
թիւն ունիցիմք, ապաքէն Մատուոյ վրիւ-
թիւնն մեծ ինչէ. այս է վկայութիւնն
Մատուոյ, որ վկայեաց ի վերայ որդւոյն
խրոյ:

Որ հաւատայ յորդին Վատուծոյ, ունի
յանձին զվկայութիւնս զայս. որ ոչ հաւա-
տայ որդւոյ Վատուծոյ, ստու առնէ զնա-
բանդի ոչ հաւատայ վկայութիւնն՝ զոր
վկայեաց Վատուած ի վերայ որդւոյն իւ-
րոյ:

Եւ այս իսկ է վկայութիւնն, զի զկեանս յախտեանալանս ետ մեզ Ղստուած. և այս են կեանքն, որ յորդին նորա են:

Որ ընդունի զորդին, ընդունի և զկեանսն. և որ ոչ ընդունի զորդին, Բարոյսի, և ոչ զկեանսն ընդունի:

Վ.Է. Բարձրագիտական լեռանց նորա են. նորա է ծով և նա արաբ
գնաւ. և զգտման՝ ձեռք նորա ատեղծին:

Որքոյ Եւկատրանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ Ըստ
Յօհաննու. (4. Ե):

1. *2007* 1. *2007*

Իսկզբանե էր Ռանն, և Ռանն էր առ
Ըստուած, և Ըստուած էր Ռանն.
Նա էր իսկզբանե առ Ըստուած:

Պօղոսի առաքելոյն ի Վորնթալոյցոյ Լատոնի խնդրոյն և
ընթերցու ամս. (ՀԼ. Ե):

Պօղոս կոչեցեալ առաքեալ Հիսուսի
Վրիստոսի՝ կամքն Լատոնոյ, և
Սոսթենէս եղբայր. Լիկեղեցւոյդ Լատոնոյ՝
որ է ի Վորնթոս, նուիրելոց ի Վրիստոս
Հիսուս՝ կոչեցելոց սրբոց, ամենեքումբ
Հանդերձ՝ որք կարգան զանուն Տեառն մե-
րոյ Հիսուսի Վրիստոսի, յամենայն տե-
ղիս նոցա և մեր:

Հնորճք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն
յԼատոնոյ Հօրէ մերմէ, և ի Տեառնէ Հի-
սուսէ Վրիստոսէ:

Գոհանամ զԼատոնոյ իմոյ յամենայն
ժամ վասն ձեր՝ իվերայ Հնորճացն Լատո-
նոյ՝ որ տուեալ են ձեզ ի Վրիստոս Հի-
սուս. զի յամենայնի մեծացարուք դուք
նովա՝ ամենայն բանիս, և ամենայն զի-
տովեամբ, որպէս վկայութիւնն իսկ Լա-
տոնոյ Հաստատեցաւ ի ձեզ. զի դուք մի՛
նուագեցիք և մի՛ խիբ Հնորճօր, ակն կալեալ
յայտնութեանն Տեառն մերոյ Հիսուսի Վր-
իստոսի, որ և Հաստատեցէ զձեզ մինչև
իկատարած՝ անարատս՝ յօրն Տեառն մերոյ
Հիսուսի Վրիստոսի:

Հաւատարիմ է Լատուած, որով կոչե-
ցարօք իհաղորդութիւն որդւոյ նորա Հի-
սուսի Վրիստոսի Տեառն մերոյ:

Եղէ. Աղարմատ իմ Տեր զի Հեանդ եմ. ես, բռնկեալ զանն իմ, զի
խառնեցան սակեք իմ:

Սրբոյ Եւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոս
Պատմէալի. (ՀԼ. մ. Լ. հ. 21):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ մինչ զեռ շրջէին նոքա իՎալիլեա,
ասէ ցնոսա Հիսուս. մասնելոց է որ-
դի մարդոյ ի ձեռս մարդկան, և ըսպան-
ցեն զնա, և յերկր աւուր յարիցէ: Լա տրտա-
մեցան յոյժ:

Իբրեւ եկին նոքա ի Վափառնայում, մա-
տնան որք զերկրամեանն պահանջէին՝ առ
Պետրոս, և ասեն. վարդապետն ձեր ո՞չ տայ
զերկրամեանն: Լա ասէ. այո:

Լա իբրեւ եմուտ ի տուն՝ յառաջեաց քան
զնա Հիսուս՝ և ասէ. զեմրդ թոռի քեզ,

Սիմոն. թաղաւորք ազգաց յումմէ՝ առնուն
զհարկս կամ՝ զհասն, յորդւոց իւրեանց՝ թէ
յօտարաց:

Լա իբրեւ ասաց թէ յօտարաց, ասէ ցնա
Հիսուս. ապա ուրեմն ազատ են որդիքն:

Բայց զի մի՛ զայլժակեցուցուք զնոսա,
երթ ի ծով՝ և ընկեալ կարթ, և զառաջին
ձուկն որ ելանիցէ՝ առ, և բաց զերանն նո-
րա, և զտանիցիս սատեր. և զայն առեալ
տացես նոցա ընդ իմ և ընդ քո:

Հայնմ աւուր մատնան աշակերտքն առ
Հիսուս և ասեն. ո՞վ իցէ իմէն մեծ յար-
քայութեան երկնից:

Լա կոչեաց առ ինքն Հիսուս մանուկ մի,
կացոյց զնա ի մէջ նոցա, և ասէ. ամէն ա-
սեմ ձեզ, եթէ ոչ զարձկեք և լինի՞լք իր-
բեւ զմանկտի, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն
երկնից:

Երբ որ խոնարհեցուցանէ զանձն իբրեւ
զմանուկս զայս, նա է մեծ յարքայութեան
երկնից:

Հինգարթ թէ. ասէ և ետցեայ մարգարէն. Ա՜հ. ո՞չ զա-
ռառնայն. Հարց. ո՞չ. Այ յերկնայն. Իւր սարգն. Մեծ. Ընդէւ Ե-
րեւոյ. Մեծ. և Հմբ. թէ. Այ զառաքելայն. Ճաշու ժամանակ՝ Տէր
որ Հմբն. Հմբն. ո՞չ. Հառաքել. Աղմ. Եկ:

Հեկեղեցիս օրհնեցէք զԼատուած, և զտէր յաղբերացն
Իսրայէլի:

Ընթերցուածս յԱռաջեայ մարգարէի:
(ԳԼ. Զ.):

Եւ եղև յամին յորում մեռաւ Ողես
աբքայ, տեսի զՏէր նստեալ յաթոռ
բարձրութեան և վերացելոյ. և լի էր տու-
նքն փառօք նորա:

Լա սերովբէք կային շուրջ զնովա. վեց
թեք միոյ՝ և վեց թեք միոյ. երկուքն ծած-
կէին զերեսս իւրեանց, և երկուքն ծածկէին
զոտս իւրեանց, և երկուքն թնուցեալ:

Եղադակէին մի առ մի՝ և ասէին. սուրբ.
սուրբ. սուրբ. Տէր զօրութեանց լի է աս-
մենայն երկիր փառօք նորա:

Լա վերացաւ զբանդն ի ձայնէն զոր ա-
զադակէին, և տունն լի եղև ծխով:

Լա ասեմ. վայ է ինձ՝ ես այր առառ-
պեալ զեմրդ կամն չիացեալ. զի մարդ եմ՝
և պիղծ շրթունս ունիմ, և իմջ պղծա-

շուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես. և զՏէր զօրութեանց տեսի աչօք իմովք:

Լս առաքեցաւ առ իս մի իսերովութից անտի, և ի ձեռին իւրում ունէր կայծակն. զօր առեալ ունեւոր ի սեղանոյ անտի, եւ ըրէր մերձեցոյց ի բերան իմ, և ասէ. ահաւազիկ մերձեցաւ այդ ի շրթունս քո, և հանցէ զանօրէնութիւնս քո, և զմեզս քո սրբեացէ ի քէն:

Լս լուայ զբարբառ Տեառն՝ որ տէր. զո՞ առաքեցից, և կամ ո՞վ երթիցէ առ այն ժողովուրդ:

Լս ասեմ. ահաասիկ ես, առաքեալ զես: Լս ասէ. երթ և ասալ ցժողովուրդն ցայն. լսելով լուիջէք՝ և մի՛ իմասջիք, և տեսանելով տեսջէք՝ և մի՛ գիտասջէք:

Չի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանդ այդորիկ, և ականջօք իւրեանց ծանունս լուան. և զաչս իւրեանց կախուցին՝ զի մի երբէք տեսանիցեն աչօք, և լուիցեն ականջօք, և իմանայցեն սրտիւք, և զառնայցեն՝ և բժշկեցից զնոսա:

Մահ Ասայեայ մարգարէի:

Ասայի մարգարէն էր որդի Բմուլայ իսթեկուայ ի ցեղէ Զուդայ:

Հատ պատգամն խօսեցաւ Տէր բերանով մարգարէին Ասայեայ առ ժողովուրդն Իսրայելի:

Լս յետ րանիցս այսօրիկ զորս խօսեցաւ Տէր բնդ Ասայեայ:

Ապանաւ ի Մանասէ. սղոցեալ յերկուս. և եղաւ ի ներքոյ կաղնուոյն Սագեղայ՝ մերձ ի յանցս ջրոյն զոր կորոյս Լզեկիա թագաւորն խցեալ զնա:

Վասն այնորիկ արար Մատուած զնշանօրն Սեղովմայ վասն մարգարէին:

Վանդի յառաջ քան զմեռանիլն՝ նեղիւր ի ծարաւոյ, և վաղվազակի առաքեցաւ նմա:

Վասն այնորիկ կռեցաւ Սեղովմա՝ որ թարգմանի առաքեալ:

Պօղոսի առաքելոյն Աբրաղեմուց թղթն է ընթերցուածս. (Հւ. Ժ. Բ. 32):

Լս արդ զե՞նչ ևս ասացից. զի չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ վասն Վեդոմիլի, Բարակայ, Սամիսոմիլի, Զեդիթա-

յայ, Գաւթի, և Սամուէլի, և այլոց մարգարէիցն:

Արք հաւատովք պարտեցին զթագաւորութիւնս, զործեցին զարդարութիւն, հասին աւետեաց, խցին զբերանս առիւծուց. շիջուցին զզօրութիւն Տրոյ, սպրեցան իւրերանոյ սրոյ, զօրացան ի տկարութենէ, և զեն զօրաւորք ի պատերազմի, առին ըզբանակս օտարաց:

Ընկալան կանայք ի յարութենէ ըզմեռեալս իւրեանց: Ահաք կոշկոճեցան՝ և չեւ ևս ընկալեալ զփրկութիւն. զի լաւագոյն յարութեանն հասանիցեն. և կէսք զոսանջանաց և զգանից զփորձ առին, զկապանաց և զբանտից. քարկոճեցան, սղոցեցան, փորձեցան, սպանմամբ սրոյ մեռան, շրջեցան լեշկամաշօք՝ և մորթովք այժենեօք:

Կարօտեալք, նեղեալք, չարաբեալք, զորս ոչ արժէ աշխարհս. յանապատի մութրեալք՝ և ի իրբինս և յայրս և ի փապարս երկրի:

Լս սորա ամենեքեան վկայեալք ի հաւատոցն, չեւ ևս ընկալան զաւետիսն:

Լստուծոյ վասն մեր լաւագոյն համարեալ, զի մի՛ առանց մեր կատարեցին:

Ելէ Յեկեղեցիս սրճեցէք զհաւուած, և զՏէր յաղբերաց խորանիցի:

Որքոյ Լեւիտական Յիսուսի Վերիտաւոր՝ որ ըստ Ղուկասու. (Հւ. Գ. 24. 14):

Տէրն մեր Զիսուս Վերիտաւոր:

Եւ զարձաւ Զիսուս զօրութեամբ Հոգւոյն ի Գալիլեա, և ել համբաւ զներմանէ ընդ ամենայն կողմանս գաւառին. և նա ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա փառաւորեալ յամենեցունց:

Լս եկն ի Կապարէթ՝ ուր սնեալն էր, և եմուտ ըստ սովորութեան իւրում՝ յաւուր շարաթու ի ժողովուրդն:

Լս ետուն նմա գիրս զԱսայեայ մարգարէի, և յարեաւ ընթեռնուլ. և իրրեւ երաց զգիրսն՝ եզիտ զայն տեղի յորում գրեալն էր. Հոգի Տեառն ի վերայ իմ, վասն որոյ և եօծ իսկ զես, աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բժշկել զբեկեալս սրտի, քարոզել զերեաց զթողութիւն և կուրաց տեսանել, արձակել զվերաւորս ի թողու-

Թիւն, քարոյլէլ զտարեկան Տեառն ընդու-
նելի:

Լս. խիստալ զգիրսն՝ ետ ցապաշտօնայն և
նստաւ. և ամենեցուն որ ի Ժողովրդեանն
էին աչք՝ ի նա հայէին:

Լսւ սկսաւ տակէ ցնոտաւ. այսօր լցան գիրքըս այս յականջս ձեր:

Եւ ամենեւին վկայէին նմա, և զարմանային ընդ բանս շնորհացն որ ելանէին ի բերանոյ նորա:

[illegible]

Տեսնելով ամենայն ճազք երկրի դիրքում ինչ Եստուծոյ
մերոյ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց Բռնական խղճոյն է ընթերցուածն. (Ժ. Լ. հոգ. 10):

Աղաչեմ զձեզ, եղբայրք, անուամբ Տեա-
ոնք մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, զի
գնոյնք բան ինչիցիլք ամանքեան, և մի՛ իցեն
ի ձեզ հերձառաճք. քանզի եկի հաստա-
տեալք ի նոյն միտս և ի նոյն հանճար:

ԼՂզդ եղև ինձ վասն ձեր, եղբարք, ի-
Վզուայուց անտի, թէ Հակառակութիւնք
են ի ձեզ. և արդ ասեմ իսկ, եթէ իւրա-
քանչիւր դր ի ձե՛նջ առ, ևս Պօղոսեան եմ,
և միւսն՝ եթէ ևս Լպօղոսեան, և միւսն՝ ե-
թէ ևս Լկեփայեան, և միւսն՝ եթէ ևս Վը-
րիառոսեան, իսկ արդ բաժանեալ ինչ իցէ
Վրիառոս. միթէ Պօղոս ի խաշ եկալ իցէ
վասն ձեր, կամ յանուն Պօղոսի միլոնեա-
լութ:

Գրտահամ զՎատուծոյ իմոյ՝ զե ո՛ւ զոր
ի ձեկն՝ մկրտեցի. բայց միայն զԿրիստոս և
զՎայիտս, զե մի՛ դր ասիցէ, թէ՛ յիմ ա-
նուն մկրտեցաբար. ապա և ետու կնիք և տա-
ւորն Ստեփանայ. զայլ դր ոչ գիտեմ ա-
նունեն թէ՛ մկրտեցի:

Օհ ոչ առարկաց զիս Վրիստոս մկրտել՝
այլ աւետարանել, ոչ ճարտարութեամբ բա-
նից, զի մի՛ ընդունայն լեցի խաչն Վրիս-
տոսի:

Օհ ճառ. խաչին՝ կորուսելոցն յիմարութիւն է, այլ փրկելոցս մեզ՝ զորութիւն Դատուծոյ:

Այ՛կ. Տէր ողորմութիւն քո յախտեան. զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտեսեալս անտեսի:

Սրբոյ Եւտարանիւ Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (ՃԼ. ԺԲ. ԿԷ. 2):

$$SL_F \supseteq M_F \subseteq \text{Norm}_F \subseteq P_F \text{ normal}$$

Եւ կողեաց առ ինքն Հիսուս զմանուկ մի, կացոյց զնա ի մէջ նոցա, և առնէ, ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ զարժնէք, և եղիշէք իբրեւ զմանուկ, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն երկնից:

Այդ որ խոնարհեցուցանե՛ զանձն իրրև.
զմանուկս զայս, նա է՝ մեծ յարքայոթեան
երկնից:

Եւ որ զք ընկալցի զմանուկ մի այսպիսի
յանունն իմ, զիս բնդունի:

Լս որ դք գայթակղեցուցէ զմի ի փոքրրկանցս յայսցանէ: յիս հաւատացելոց, լաւ է նմա՝ եթէ կախիցի երկան իշոյ ընդ պարանոց նորա՝ և ընկղմիցի ի խորս ծովու:

Վայ աշխարհի ի գայթակղութեանց .
հարկ է դառ գայթակղութեանց, բայց վայ
մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն գայցէ գայ-
թակղութիւն:

Լճիժէ ձևոն քո կամ ոտն գայլմակդե-
ցուցանէ գքեզ, հատ զնա՝ և ընկեա ի-
քէս։ Ըա իդէ քեզ միաձեռանի կամ կաղ-
մուսնել ի կեանս, քան թէ երկուս ձեռու
և երկուս ոտս ունել, և անխանել ի հուրն
յախտեանակաւ։

Իւ, եթէ ակնքող գայթակղեցուցանելը պետք, իդեա գնա եւ ընկեա ի քէն՝ լաւ իցէ պետք միականի մտանել ի կեանս, քան երկու աշա ունել՝ եւ անկանել ի գեհէն Տրդն:

(Աստի մինչև ի վերջն շարժականք են բոս մեծի մասին, փան պարիկ ոչ գնին պատհանն Հարցք՝ Զայդք և այլք, զորս ի Տարեցի-
բն պարտիս տեսանել:

Իսկ ամեն Քաղաքի առաքելին և առաքիլին Ք չարախից՝ թե-
պես զինն աստ իրրա, անարգի, անպաշտ՝ չարախն երդանն, որպես
սեռանես ի (2) արքեղորդն մինչև ի (8), Վասն որչ արարտես զչ-
առաքելին միտ առ ձեռն անել և հախա փորել մինչև ի փորին)

[illegible]

Ընդամենայն երկիր էլ բարբառնոցա, և մինչև ի ծագս
աշխարհի են խօսք նոցա:

դճգորս. և զանտոճմն աշխարհի և զարհամարհալս ընտրեաց Ղստուած՝ և զդիմնան, զի զէմն իմն խախտանցէ: որպէս զի մի պարծեսցի ամենայն մարմին առաջի Ղստուծոյ:

Օր ի նմանէ դուք էք ի Վրիստոս Հիստուս, որ եղև մեզ իմաստութիւն յՂստուծոյ՝ արդարութիւն և փրկութիւն և սրբութիւն:

Ելէ. Օրհնեցէք զՏէր յորհուրդին նոր. որհուրդին նմա յեկեղեցիս սրբոյ:

Սրբոյ Վախարանի Հիստուսի Վրիստոս՝ որ ըստ Մատթի կոսի. (Հլ. ԺԷ. հէ. 10):

Տէրն մեր Հիստուս Վրիստոս ասէ:

Չգոյ՛ լերուք՝ մի՛ արհամարհիցէք զմի ի փոքրկանցս յայսցանէ. ասեմ՝ ձեզ, զի Տրեշտակը՝ նոցա յերկինս՝ հանապաղ տեսանեն զերեսս Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է:

Օր ի եկն որդի մարդոյ կեցուցանել ըզկուրուսեալն:

Չխնդ թուի ձեզ, եթէ լինիցի մարդոյ հարիւր ոչնար, և մղորդիցի մի ի նոցանէ, ոչ թողուցու զինասուն և զինն ոչ խարսն ի լերինս, և երթայցէ ինդրիցէ ըզմղորեալն. և եթէ լինիցի գտանել զնա, ամէն ասեմ՝ ձեզ, զի ուրախ լինի ի վերայ նորա՝ առաւել քան ի վերայ իննսուն և ի նոնցն, որք չեցեն մղորեալ:

Եսպէս ոչ են կամք առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է, եթէ կորիցէ մի ի փոքրկանցս յայսցանէ:

Եկեղեցին Մես. Սիւս. Էդիս. Զմործ. Եւ Սասնոյն ի հիւր. Բրդ. Ինք. Կեռ. Եւ թագաւոր եւս:

Սրկու շարութի Քի՛ սրբոյն Կիսկիւմարի կախիպոսին, և Խն վրդիցի, և սրբոյ կուստանցն Յաստիանոյ, Սեփիմոյ, և Բրիստիմոյ, Զոյց. Քի՛ Սեփիմոյ զիւն, Մեկ. և Զ Բրդ. Եւ Սասնոյն վրդ. ասի. Ճաշու. Սղմն. ճիւն:

Վասնացք քո զգեցցին զարդարութիւն, և սուրբք քո ցնծալով ցնծացեն:

Եւ իմ երցուածս յառաջեայ մարդայ էէ:
(Գլ. Խ.Չ. հէ. 12):

Այսպէս ատ Տէր լուարո՛ք ինձ, կուրուսեալքդ սրտիք՝ հեռացեալքդ յարդարութենէն:

Մերձեցուցի զարդարութիւն իմ և այլ ոչ հեռացի. և զճմարտութիւն և զփրկութիւն իմ ոչ յամեցուցից. ետու ի սիսն զփրկութիւն խորայելի ի փառաւորութիւն:

Պօղոսի առաքելոյն ի Վաղատացոց իմ զմոյն է ընթերցուածս. (Հլ. Գ. հէ. 13):

Վրիստոս գնեաց զմեզ յանիծից օրինացն, եղեալ վասն մեր անէծք. զի զրեալ է, թէ անիծեալ ամենայն որ կախեալ կայցէ զփայտէ. զի ի հեթանոսս օրհնութիւնն Վրաշամու եղեցի ի Վրիստոս Հիստուս. զի մեր զաւտիս Հոգւոյն սրբոյ ընկալցուք հաւատովք:

Եստ մարդկութեան ասեմ, եղարք. ապաքէն զմարդկան հաստատեալ կտակ՝ ոչ ոք կարէ անարգել, և ոչ այլ հրաման ի վերայ այնր տալ. իսկ Վրաշամու խոստացան աւետիքն, և զաւակի նորա. և ոչ ասէ զաւակաց՝ իբրեւ բաղմաց, այլ իբրեւ զմիոյ, թէ և զաւակի քում, որ է Վրիստոս:

Բայց զայս ասեմ. զկտակն յառաջագոյն հաստատեալ Ղստուծոյ ի Վրիստոս, օրէնքն որ յետ չորեքշաբիս և երեսուն ամի եղան՝ ոչ կարեն խախտել առ ի խափանելոյ զաւտիսն:

Եթէ յօրինաց անտի է ժառանգութիւնն, ապա ոչ ևս յաւետեացն. բայց Վրաշամու աւետեք շնորհեաց Ղստուած:

Իսկ զե՛նչ իցեն օրէնք. յանցուածոց վասն յաւելան, մինչև եկեսցէ զաւակն ուրում խոստացեալն էր, կարգեալ Տրեշտակօք ի ձեռն միջնորդի:

Իսկ միջնորդ՝ միոյ ուրուք ոչ է, բայց Ղստուած մի է:

Իսկ արդ օրէնքն հակառակ ինչ իցեն աւետեացն Ղստուծոյ. քառ լիցի. զի եթէ տուեալ էին օրէնքն՝ որ կարող էին կենդանի առնել, ապա հաստատ յօրինաց անտի է արդարութիւն:

Եւ իմ փակեցին զիբք զամենասն ընդ մեզօք, զի աւետիքն ի հաւատոց անտի Հիստուսի Վրիստոսի տացին հաւատացելոց:

Կարգալն սրբոյն ատ Տէր. և Տէր բուս. նոցա. յամենայն Եւ զուրմէն նոցա փրկեաց զնա:

Այսոյ Բաւարական Հիւանդ Բերիտոսի՝ որ ըստ
Ղաւկասու. (Է. Լ. Ժ. Լ. 2):

Բնդ Տեառն մերոյ Հիւանդ Բերիտոսի:

Եւէին մերձ առ նա ամենայն մաք-
սաւորք և մեղաւորք՝ լսել ի նմանէ:
Տրանջէին փարիսեցիքն և գալիք և ա-
սէին. ընդէր սա զմեղաւորս ընդունի և
ուտէ ընդ նոսա:

Եսաց առ նոսա զառակս զայս. ո՞վ որ
իցէ ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ Տարիւր ոչխար,
և կորուսանիցէ մի ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու
զիննսունն և զինն յանապատի, և երթի-
ցէ զՏնտ կորուսելոյն՝ մինչև գտանիցէ զնա:

Եւ իբրեւ գտանէ՝ զնէ զնա ի վերայ ու-
սոց իւրոց խնդալով, և երթայ ի տուն. կոչէ
զբարեկամս և զգրացիս՝ և ասէ ցնոսա.
ուրախ եղբորք ընդ իս, զի գտի զոչխա-
րս իմ՝ զկորուսեալ:

Եսեմ ձեզ, զի այսպէս է ուրախութիւն
յերկինս վասն միոյ մեղաւորի որ ապաշ-
խարհիցէ, քան վասն իննսուն և ինն ար-
դարոյ՝ որոց չեցէ պիտոյ ապաշխարութիւն:

Կամ ո՞վ իցէ կին, որոյ իցեն զրամբ
սասն, և եթէ կորուսանիցէ զրամ մի, ո՞չ
լուցանիցէ ճրագ, և ամիցէ աւել ի տան,
և խնդրիցէ ստեպ՝ մինչև գտանիցէ:

Եւ իբրեւ գտանէ, կոչէ զբարեկամս և
զգրացիս՝ և ասէ. ուրախ եղբորք ընդ իս,
զի գտի զգրամն իմ՝ զոր կորուսի:

Եսպէս, ասեմ ձեզ, ուրախութիւն եւ-
զեցի առաջն Տրեշտակաց Եստուծոյ ի վե-
րայ միոյ մեղաւորի՝ որ ապաշխարիցէ:

Երեւոյթաւ թէ՛ սրբոյն Աթանաղոսոյ կայսրոսոյն, և առ-
քան աշակերտացն և հինգ վկայիցն, Էրց. Թէ Առէ է Լուսի. Տաշու
Ժամանակ՝ ԶԼուսիցեայ. Երկն. Թէ ԶԼուսիցեայ. և Երկն. Սղմ.
ճԼԱ.

Բաճակայք քո զգեցցին զարարութիւն. և սուրբ քո
ցնծալով ցնծացեն:

Բնթեքուածս Առակաց:
(Ղաւ. Բ.):

Մասն այսորիկ դու զեմաստութիւն
բարոզեսցես, զի հանճար ձայնատու
լեցի քեզ:

Քանզի ի վերայ լերանց զխաւորաց է,
և ի մէջ շաղաղ հասեալ կայ. և առ զը-
րունս հզօրաց սպասէ, և ի մուտս օրհնի:

Չձեզ աղաչեմ, ով մարդիկ, և բաշխեմ
զբարբառ իմ՝ որդւոց մարդկան:

Բնթեքուածս ի Մաղաքիոյ մարգարէն
(Ղաւ. Բ. Է. 5):

Եսպէս ասէ Տէր. ուխտն իմ՝ որ եր
ընդ նմա՝ կենաց և խաղաղութեան. ես եւ-
տու նմա երկիւղ՝ երկնել յինն, և յերե-
սաց անուան իմոյ խորշել:

Օրէնք ճշմարտութեան էին ի բերան
նորա, և անիրաւութիւն ո՞չ գտաւ ի շըր-
թունս նորա. խաղաղութեամբ և ուղղու-
թեամբ զնաց ընդ իս, և զբաղումս զար-
ձոյց յանիրաւութենէ:

Չի շրթունք քահանային զգուշացին
զիտութեան, և օրէնս խնդրեսցեն ի բե-
րանոյ նորա. զի հրեշտակ Տեառն ամենա-
կալի է:

Պետրոսի առաքելոյն ի Ասիոյ զինկայց Բաւաջին թղթոյն
է ընթեքուածս. (Է. Լ. Է. 1):

Չերեցունս այսուհետեւ աղաչեմ իբրեւ
զերիցակից և վկայ շարքարանացն Վերիտո-
սի, որ և հանդերձեալ փառացն յայտնե-
լոյ հազարդ:

Երածեցէք որ ի ձեզ հօտէ Եստուծոյ.
վերակացու լինել՝ մի իբրեւ ակամայ, այլ
կամաւ. ըստ Եստուծոյ. մի՛ զօշարբաղու-
թեամբ, այլ յօժարութեամբ:

Մի իբրեւ տիրելով վիճակացն, այլ լինել
օրինակ հօտին:

Չի յերեւել հովուապետին՝ ընդունի՞լք
զանթառամ փառացն պսակ:

Սոյնպէս և երիտասարդք հնազանդք
լերուք ձերոց:

Եմենեքին ընդ միմեանս զխոնարհու-
թիւն ունիցիք. զի Եստուած ամբարտաա-
նից հակառակ կայ, տայ շնորհս խոնար-
հաց:

Խոնարհեցարուք ընդ հզօր ձեռամբն Ես-
տուծոյ, զի զձեզ բարձրացուցէ ի ժամա-
նակի:

Չամենայն հոգս ձեր ընկեցէք ի նա,
զի նա է որ հոգայ վասն ձեր:

Եւհ. Ասան քո համբոյն նախառնաց. և ձածկեաց ամբ զերե-
սո իմ:

Տէրն մեր Հիսուս Վերհաստ առէ :

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի ընդ իս
խաղաղութիւն ունիցիք. յաշխարհի
աստ զնեղութիւն ունիցիք, այլ քաջաւերա-
ցարօք զի ես յաղթեցի աշխարհի :

Չայս իբրեւ խօսեցաւ Հիսուս, համբարձ
զաչս իւր յերկինս և ասէ. Հօյր, հասնալ է
Ժամ, փառաւորեալ զԵրդի քո, զի և որդի
քո փառաւորեացէ զքեզ. որպէս ետուր նմա
իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ, զի ամե-
նայնի զոր ետուր նմա, տացէ զկեանսն յա-
ւիտեանականս :

Եւս են յաւիտեանական կեանք, զի ծա-
նիցեն զքեզ միայն Տնօրինո Մատուած, և
զոր առաքեցեր զՀիսուս Վերհաստ :

Եւս զքեզ փառաւորեցի յերկրի, զգոր-
ծին կատարեցի՝ զոր ետուր ցիս զի արա-
րից. և այժմ փառաւորեալ զեւ, Հայր, առ
ի քէն փառքն զոր ունէի յառաջ քան
զինքն աշխարհի առ ի քէն :

Հայտնեցի զանուն քո մարդկան, զորս
ետուր ինձ յաշխարհէ. քո էին, և ինձ
ետուր գնոսա, և զբանն քո պահցին :

Եւդ զիտացին՝ եթէ զամենայն ինչ զոր
ետուր ինձ, ետու նոցա. և նոքա ընկալան,
և ծանեան Տնօրնութեամբ՝ թէ առ ի-
քէն ելի. և հաւատացին՝ եթէ զու առա-
քեցեր զեւ :

Զորհարարմ էն. Հարց -ի- Գործնոցն ինչ. Ճաշու Աղմ. 25.

Կեցո զծառայս քո Մատուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ :

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացոց Մատուած ինչ զԹոյնն և
ընթերցուածս. (Հէ. Բ. 47. 12) :

Այս մեր, եղբարք, ոչ եթէ զհոգի
աշխարհիս պարտիկ առաք, այլ ըզ-
Հոգին որ Մատուած զի ծանիցուք զայն՝
որ Մատուած չնորհեցաւ մեզ :

Եւ զոր խօսիմք՝ ոչ եթէ մարդկեղէն
ուսմամբ ճարտարութեան բանից, այլ վար-
դապետութեամբ չնորհին՝ ընդ հոգեւորս
զհոգեւորսն համեմատեմք. քանզի շնչաւոր

մարդ ոչ ընդունի զՀոգւոյն Մատուած, զի
յիմարութիւն է նմա. և ոչ կարէ զիտել
եթէ հոգեպէս քննիցի. իսկ հոգեւորս քն-
նէ զամենայն, և ինքն յուսեցէ ոչ քննի :

Իսկ արդ ո՞վ զիտաց զմիտս Տեառն, որ
և խրատատու լինիցի նմա. այլ մեր զմիտս
Վերհաստի ունիմք :

Եւ ես, եղբարք, ոչ կարացի խօսել ընդ
ձեզ իբրեւ ընդ հոգեւորս՝ այլ իբրեւ ընդ
մարմնաւորս :

Իբրեւ տղայոց ի Վերհաստս՝ զկաթն ջամ-
բեցի ձեզ՝ և ոչ կերակուր. զի ոչ ես կա-
րէիք. նա և արդ իսկ ոչ կարէք. քանզի
զեւ մարմնաւոր էք :

Ար և արդ են իսկ ի ձեզ հեռ և նա-
խանձ. ոչ ապաքէն մարմնաւոր էք և ըստ
մարդկան գնայք :

ՅորԺամ ասէ որ ի ձէնջ՝ ես Պօղոսեան
եմ, և միւսն՝ թէ ես Մարգարոսեան, ոչ մար-
դիկ էք : Իսկ արդ ո՞վ է Պօղոսեան, կամ ո՞վ
է Մարգարոս. պաշտօնեայք՝ որովք հաւա-
տացէք, և իւրաքանչիւր որպէս Տէր ետ.
ես անկեցի, Մարգարոս ջուր ետ, այլ Մա-
տուած աճեցոյց :

Եւսուհեան ոչ այն ինչ որ է՝ որ տըն-
կեացն, և ոչ այն՝ որ ջուրն ետ. այլ որ
աճեցոյցն Մատուած :

Ար անկեացն, և որ զջուրն ետ, մի են.
բայց իւրաքանչիւր որ զիւր վարձս առնու-
ցու ըստ իւրում փաստակոց :

Չի Մատուած զործակից եմք, Մատու-
ած արդիւն էք, Մատուած չինաճ էք :

Բայ շնորհացն Մատուած որ տուեալ են
ինձ, իբրեւ իմաստուն ճարտարապետ հիմն
եզի. բայց այլ է որ չինէն :

Բէ. Պատմ. անուն քո Տէր կեցուցեալ զեւ. արդարութեամբ քով
հաջեա ի նեղութեան զանն իմ :

Արքայ Մեկառարանի Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Հէ. Ժ. Գ. 47. 15) :

Տէրն մեր Հիսուս Վերհաստ առէ :

Եթէ մեղեցէ քեզ եղբայր քո, երթ
յանդիմանեալ զնա՝ յորԺամ զու և
նա միայն իցէք. եթէ լուիցէ քեզ, շահե-
ցար զեղբայրն քո :

Եւս թէ ոչ լուիցէ քեզ, առ ընդ քեզ
մի ևս կամ երկուս. զի ի բերանոյ երկուց

Լու եկեաց 'Եղ յետ Զբնդեղին' ամն ե-
րկը Տարիւր և յիսուն:

Լու եղեն ամենայն աւուրք 'Եղի' ամբ
ինն Տարիւր և յիսուն, և մեռաւ:

Լու իբրեւ լուաւ Լբրաճամ թէ գերի վա-
րեցաւ երբօրոգին իւր Ղովոտ, Տամարեցաւ
զենդօճինսն իւր՝ երեք Տարիւր և ութ և
տասն, և պնդեցաւ զինի նոցա գիշերի՝ ինքն
և ծառայք իւր, և եճար զնոսա մինչև ցը-
րարաց, որ է ի ձախմէ Կամասկոսի:

Լու դարձոյց զամենայն աւարն Սողոմոնե-
ւոց, և Ղովոտ զեղբորօրոգին իւր և զամե-
նայն ստացուածս նորա դարձոյց, և ըզկա-
նայս և զժողովուրդն:

Լու եւ արքայ Սողոմոնեւոց ընդ առաջ
նորա՝ յետ դառնալոյ նորա ի կոտորածէ
Վաղդողոզմորայ, և թագաւորացն որք ընդ
նմա էին ի ձորն Հաւէ, այն ինքն է: զաշտ
թագաւորաց:

Լու Սեբբիսեղէկ արքայ Հաղեմայ եճան
Տաց և զինի, քանզի քաջանայ էր Լստու-
ծոյ բարձրելոյ, և օրհնեաց զԼբրաճամ և ա-
սէ. օրհնեալ է Լբրաճամ յԼստուծոյ բարձ-
րելոյ, որ արար զերկինս և զերկիր. օրհ-
նեալ Լստուած բարձրեալ՝ որ մատնեաց
ի ձեռս քո զթշնամիս քո:

Լու ետ նմա տասանորդս յամենայնէ:

Լու այս են ամբ աւուրք կենացն Լբրա-
ճամու զորս եկեաց, Տարիւր և եօթանա-
սուն և Տինգ ամ. և պակասեալ Լբրաճա-
մու մեռաւ ի բարեք ձերութեան, ալեո-
րեալ և լի աւուրքք. և յաւելաւ առ ժո-
ղովուրդ իւր:

Լու թաղեցին զնա Խաճակ և Խամայէլ
որդիք նորա՝ յայրի անդ ի կրկնում՝ յա-
զարակին Լափօնի որդւոյ Սաճառայ Վե-
տացոյ. որ է յանդիման Սամբրէի՝ ազա-
րակն և այրն՝ զոր ստացաւ Լբրաճամ յորդ-
ւոյն Վեռայ. անդ թաղեցին զԼբրաճամ
և զՍառա կին նորա:

Լու եղև յետ մահուանն Լբրաճամու օրհ-
նեաց Լստուած զԽաճակ զորդի նորա.
և բնակեցաւ Խաճակ առ Զբնդի տես-
լեանն:

Լու եկն Հակոբ առ Խաճակ Տայր իւր
ի Սամբրէ ի բազաք դաշտին, այն է Վեր-
բոն, յերկրին Վանանացւոց, ուր պանդրի-
տեցան Լբրաճամ և Խաճակ:

Լու եղեն ամենայն աւուրք Խաճակայ
զոր եկեաց, ամբ Տարիւր և ութսուն. և
պակասեալ Խաճակայ՝ մեռաւ, և յաւե-
լաւ յազգ իւր, ձերացեալ և լի աւուրքք.
և թաղեցին զնա Խառ և Հակոբ որդիք
իւր:

Լու դադարեաց Հակոբ ի պատուիրելոյ
որդւոցն իւրոց: Լու առեալ զոտս իւր անդ-
րէն ի մահիճան՝ պակասեաց, և յաւելաւ առ
ժողովուրդ իւր:

Լու անկեալ Հովսէփի ի վերայ երեսոց
Տօր իւրոյ՝ ելաց զնա, և Տամբուրեաց զնա:

Լու Տրաման ետ Հովսէփի ծառայից իւ-
րոց զխազարդաց՝ պատել զՏայրն իւր:

Լու պատեցին զխազարդիքն զԽաղայէլ. և
լցան նորա աւուրք քառասուն, զի այն-
պէս թուէին աւուրք թաղելոց. և սուգ
էառ վանն նորա Լազիպոսս աւուրս եօթա-
նասուն:

Լու իբրեւ անցին աւուրք սղոյն, խօսեցաւ
Հովսէփ ընդ իշխանն Գարաւոնի և ասէ.
եթէ զաի շնորհս առաջի ձեր, խօսեցա-
րուք ընդ Գարաւոնի և ասացէք. Տայր իմ
երդմեցեցոյ զիս և ասէ, աճաւասիկ ես մե-
ռանիմ. ի շիրմի անդ զոր փորեցի ես ինձ
յերկրին Վանանացւոց, անդ թաղեցես
զիս, արդ ելեալ թաղեցից զՏայրն իմ, և
եկից:

Լու ասէ Գարաւոն. եւ թաղեաւ զՏայր
քո, որպէս և երդմեցեցոյ զբեզ:

Լու եւ Հովսէփ թաղել զՏայր իւր, ելին
ընդ նմա և ամենայն ծառայք Գարաւոնի,
և ձերք տան նորա, և ձերք երկրին Լազիպ-
ոսցւոց, և Տամբոն տուն Հովսէփայ, և
եղբարք նորա, և ամենայն Տայրն ի բնա-
կութիւն նորա. և զազգատոճմ, և զըշ-
խար և զարջառ թողին յերկրին ի Վեսեմ:

Ելին ընդ նմա և կառք և Տեմեալք, և
եղեն բանակ մեծ յոյժ. և Տասին ի կալն
Լտաղայ, որ է յայն կոյս Հորդանանու. և
կոծեցին զնա անդ կոծ մեծ և սաստիկ յոյժ.
և արար Տօր իւրում սուգ զեօթն օր:

Տեսին բնակիչք երկրին Վանանացւոց
զսուգն ի կալն Լտաղայ, և ասեն. սուգ
մեծ է Լազիպոսցւոց: Վանն այնորիկ կո-
չեաց զանուն նորա սուգ Լազիպոսի, որ է
յայն կոյս Հորդանանու:

Ընթերցումս յԵրկրորդ Օրինաց
(Գլ. Ի. Գ. հէ. 5):

Եւ արարին նմա այնպէս որդիքն Խորա-
յեկի, որպէս պատուիրեաց նոցա. բարձին
զնա և թաղեցին զնա անդ. և տարան զնա
որդիքն իւր յերկիրն Վանանացոց, և
թաղեցին յայրին կրկնում, զոր ասացաւ
Երբանամ ի ստացուածս շիրմի յԱփրսնէ
Վետացոյ՝ յանդիման Սամբրէի:

Եւ խօսեցաւ Հովսէփ ընդ եղբարս իւր
և ասէ. ես աւասիկ մեռանիմ. այցելու-
թեամբ այց արասցէ ձեզ Եստուած, և
հանցէ զձեզ յերկրէս յայսմանէ յերկիրն՝
զոր երգուաւ Եստուած տալ հարցն մերոց
Երբանամ, Սահակայ և Հաղոբայ:

Եւ երգմեցոյց Հովսէփ զորդիսն Խորա-
յեկի և ասէ. յայցելութեանն յորում այց
առնիցէ ձեզ Եստուած՝ հանձնը և զիմ
սակերս աստի ընդ ձեզ:

Եւ վախճանեցաւ Հովսէփ ամաց հա-
րիւր և տասանց, և թաղեցին զնա, և
եղին զնա ի տապանի յԱզիպտոս:

Ընթերցումս ի Թուոցս
(Գլ. Ի. Գ. հէ. 23):

Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Սոփիսի և ընդ
Եհարոնի ի Հովր լերին, ի սահմանս երկ-
րին Լազաւիցոց, և ասէ. յաւելիի Եհա-
րոն առ ժողովուրդ իւր, զի մի մոցէք
յերկիրն՝ զոր ետու որդւոցն Խորայեկի.
քանզի բարկացուցէք զնա ի վերայ ջուրցն
բամբասանաց:

Եւ դու զԵհարոն և զԼազաւարու զորդի
նորա, և հան զնոսա ի Հովր լեռն յան-
դիման ամենայն ժողովրդեանն, և մերկա-
ցն յԵհարոնէ զպատմուհան նորա, և ըզ-
գեցուցես Լազաւարու որդւոյ նորա. և
Եհարոն յաւելեալ մեռցի անդ:

Եւ արար Սոփսէս որպէս և հրամայեաց
նմա Տէր, և Եհան զնա ի Հովր լեռն ա-
ռաջի ամենայն ժողովրդեանն. և մերկա-
ցոյց յԵհարոնէ զհանդերձս նորա, և ըզ-
գեցոյց զնոսա Լազաւարու որդւոյ նորա:

Եւ մեռաւ Եհարոն ի գլուխ լերին. և
իջին Սոփսէս և Լազաւար ի լեռնէ անտի:

Եւ ետես ամենայն ժողովուրդն թէ վախ-
ճանցաւ Եհարոն, և լացին զԵհարոն զե-
րեսուն օր ամենայն տունն Խորայեկի:

Եւ վախճանեցաւ Սոփսէս ծառայ Ես-
տուոյ յերկիրն Սոփարու քառ բանի Տեա-
ռին. և թաղեցին զնա ի Վայի մերձ ի-
տունն ժողովրդայ. և ոչ որ զիսաց ըզգե-
րեզման նորա մինչև ցայսօր:

Եւ Սոփսէս էր ամաց հարիւր և քսանից
ի վախճանելն իւրում, և ոչ վատեցին աչք
նորա և ոչ խորշոմեցան ծնօտը նորա:

Եւ լացին որդիքն Խորայեկի զՍոփսէս
յՍարովթ Սոփարու առ Հորդանանու
յանդիման Լազարովի աուրս երեսուն. և
կատարեցան աուրս սոյ լաղեցն Սոփիսի:

Եւ Հեսու որդի Վաւեայ լցաւ հողով
իմաստութեամբ, զի եղ Սոփսէս զձեռն
իւր ի վերայ նորա, և հնազանդեցան նմա
որդիքն Խորայեկի, և արարին որպէս պա-
տուիրեաց Եստուած Սոփիսի:

Եւ ոչ ես եկաց մարգարէ Խորայեկի իւր-
բն զՍոփսէս, այլ՝ զոր ծանեալ Տէր դէմ
յանդիման, ամենայն նշանօր և արուես-
տիւր՝ զոր առաքեաց Եստուած առնել յերկ-
րին Լազաւացոց, ի փարաւն և ի ծա-
ռայս նորա և յամենայն երկիր նորա ըզ-
նշանս մեծամեծս, զձեռն հօր և զբազուկ
բարձր՝ զոր արար Սոփսէս առաջի որդ-
ւոցն Խորայեկի:

Ընթերցումս ի Հեսուոյ որդւոյ Վաւեայ
(Գլ. Ի. Գ. հէ. 29):

Եւ պաշտեաց Խորայեկ զՏէր զամենայն
աուրս Հեսուայ, և զամենայն աուրս
ծերոցն՝ որք ձգեցին զժամանակս ընդ Հե-
սուայ, որք և տեսին զամենայն զործս Տեա-
ռին՝ զորս արար յԽորայեկ:

Եւ եղև յետ այսորիկ մեռանել Հեսուայ
որդւոյ Վաւեայ ծառայի Տեառն՝ հարիւր
և տասն ամաց. և թաղեցին զնա առ
սահմանօր ժառանգութեան իւրոյ ի Թամ-
նասարար ի լերին Լազարեայ ի հիւսիսոյ
լերինն Վայսաու:

Եւ անդ եղին ընդ նմա՝ ուր թաղեցին
զնա՝ առ ի յիւստակէ զաւրսն քարեղէնս,
որով թիւառեաց զորդիսն Խորայեկ ի Վաղ-
դաղա, յորժամ եհան զնոսա յերկրէն Լա-
զաւացոց՝ որպէս հրամայեաց Տէր. և
անդ են մինչև ցայսօր ժամանակի:

Լսե զսակերանն Հովսեփու հանին որդիքն Խորայելն յԱզգիպոստէ, և թաղեցին զնա ի Սիկիմ, ի բաժնի յազարակին զոր ստացաւ Հակոբ յՎժովրացոցն բնակեցոցն ի Սիկիմ որոջաց հարիւրոց, և ետ զայն Հովսեփայ ի բաժնի:

Լսե եղև յետ այսորիկ վաթճանկ Նզիազարու քահանայի որդւոյ Նահարոնի, և թաղեցաւ ի Վարաամ Փենէէսի որդւոյ իւրում, զոր ետ նմա ի լերինն Նփրեմայ:

Ընթերցուածս յԱռաջին թագարութեանց
(ԳԼ. ԺԵ. հէ. 34):

Լսե գնաց Սամուէլ յԱրիմաթեմ, և Սաուղ ել ի տուն իւր ի Վարաամ և ոչ ևս յաւել Սամուէլ տեսանէլ զՍաուղ մինչև յոր մահուան իւրոյ. զի սուգ ունէր Սամուէլ ի վերայ Սաուղայ:

Լսե մեռաւ Սամուէլ, և ժողովեցան ամենայն Խորայէլ և կոճեցին զնա, և թաղեցին զնա ի տան իւրում յԱրիմաթեմ:

Պատգով առաքելոյն յԱրքայեցոց թղթոյն է
ընթերցուածս. (ՀԼ. ԺԵ):

Օհնէն են հաւաքք, եթէ ոչ՝ յուսացելոյ իրաց հաստատութիւն, և յանդիմանութիւն որոց ոչն երեկն. զի նովա վրկայեցան առաջինքն:

Հաւատովք իմանամք հաստատեալ զյաւիտեանսն բանիս Մտուծոյ, յաներևութից զերևելիս եղեալ:

Հաւատովք լաւ պատարագս Հարէլ քան զՍայէն մատուցանէր Մտուծոյ, որով վկայեցաւ իսկ արդար լինել, զի ի վերայ պատարագացն եղև վկայութիւն նմա յՄտուծոյ. զի թէպէտ և մեռաւ ի նմին, սակայն ասկաին խօսի:

Հաւատովք Ննովք փոխեցաւ, զի մի զմահ ճաշակեցէ. և ոչ ուրեք զտանէր, քանզի փոխեաց զնա Մտուած. և յառաջ քան զփոխեն նորա՝ վկայեցաւ հաճոյ լինել Մտուծոյ:

Իայց առանց հաւատոյ՝ անհնարին է հաճոյ լինել. այլ հաւատալ արժան է այնմ որ մերձեանայ առ Մտուած՝ թէ է Մտուած, և որ խնդրեն զնա՝ լինի պարգևատու: Հաւատովք առեալ հրաման Նոյի՝ վասն չե ևս երևեալացն՝ զահի հարեալ կազմէր ըզ-

տապանն ի փրկութիւն տան իւրոյ, որով դատեցաւ զաշխարհ. և հաւատոյն արդարութեան եղև ժառանգաւոր:

Հաւատովք՝ որ Վրրահամն կոչեցաւ՝ ունկնդիր եղև ելանել ի տեղին զոր առնւրոց էր ի ժառանգութիւն. ել գնաց՝ և ոչ գիրէր յով երթիցէ:

Հաւատովք պանդխտեցաւ յերկիրն աւետեաց՝ իրբև յօտարութեան. խորանք բնակեաց Սահակաւ և Հակոբաւ հանդերձ՝ ժառանգակցօք նոցին աւետեաց:

Քանզի ակն ունէր հիմար հաստատելոյ քաղաքին, որոյ ճարտարապետ և արարիչ Մտուած է:

Հաւատովք և ինքն Սաուա՝ որ ամուսն էր՝ զօրութիւն առնելոյ զտեմն որդեմտութեան բնդունէր, և ի տարածամ հասակի ծնանէր. քանզի հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոստացան. վասն որոյ և ի միջին ծնանէին, և այն ի յանցեալ ժամանակի, իրբև զատեղ երկնից բազմութեամբ, և իրբև զաւազ առ ամին ծովաւ առանց թուոյ:

Ըստ հաւատոյ մեռան ամենեքին սոքա, և չե ևս բնկալեալ զաւետին. այլ ի հեռուստ տեսին զնոսա՝ և ցնծացան, և խոստովան եղևն եթէ օտարք և պանդխտք են յերկրի. զի որք զայնպիսիս խօսին, յայտ առնեն՝ եթէ զաւառ իմն խնդրեն. զի եթէ զայն յիշեն՝ ուստի ելնն, զոյր ժամանակ դառնալոյ անդրէն. նա աւանիկ ազնուականի իմն ցանկացեալ են, այս ինքն է՝ երկնաւորին. վասն որոյ ոչ ամօթ համարի Մտուած՝ կոչել նոցա Մտուած, քանզի պատրաստեաց նոցա քաղաք:

Հաւատովք մատոյց Վրրահամ ի փորձութեան իւրում զԿահակ պատարագ, և զմիամբն մատուցանէր, որոյ զաւետին բնկալեալ էր. որում ասացան, թէ Սահակաւ կոչեցի քեզ զաւակ, եւ ի մոի իւրում, թէ և ի մեռելոց կարող է յաբուցանել Մտուած. ուստի և յառակս իսկ բնկալաւ զնա:

Հաւատովք վասն հանդերձելոց իրաց՝ օրհնեաց Խահակ զՀակոբ և զԿաու: Հաւատովք Հակովք ի մեռանն իւրում՝ զիւրաքանչիւր որ յորդոցն Հովսեփու օրհնեաց, և երկիր եպագ ի ծագ զաւազանի իւրոյ:

Հաւատովք չօրթելի ի վախճանել իւրում յիշեաց զկա որդւոցն Իսրայելի, և վասն ոսկերաց իւրոց պատուիրեաց:

Հաւատովք զՄովսէս իբրեւ ծնան, թաղուցաւ ամիսս երիս ի հարց իւրոց. քանզի տեսին կայտաւ զմանուկն, և ոչ զանգիտեցին ի հրամանէ թաղաւորին:

Հաւատովք Մովսէս իբրեւ աճեաց՝ ուրացաւ կոշիկ որդի դստերն Փարաոնի, լաւ համարեցաւ շարարել ընդ ժողովրդեանն Եստուծոյ, քան առ ժամանակ մի վայելել ի մեզս:

Արեւոր համարեցաւ զնախատինսն Վերիստուի, քան զմեծութիւն զանձուցն Եզրպտացոց. զի հայեցեալ ակն ունէր վարձուցըն հատուցման:

Հաւատովք թողցր զերկիրն Լզիպտացոց, և ոչ երկնէր ի ցամանէ թաղաւորին. զի զաներևոյթսն իբրեւ զտեսեալ համբերութեամբ համարեցաւ:

Հաւատովք արար զզատիկն և զհեղումն արեանն, զի մի սատակիչն անդրանկաց մերձենայցէ ի նոսա:

Հաւատովք անցին ընդ ծովն Արամիր՝ իբրեւ ընդ ցամաք երկիր, զորոյ զփորձ առեալ Լզիպտացոցն՝ ընկզմեցան:

Հաւատովք պարիսպքն Լըբիթիկ անկան, շուրջ եկեալ զնոցոր զեօթն օր:

Հաւատովք Բախար պոռնիկ ոչ կորեաւ ընդ անհաւատսն, որոյ ընկալեալ էր ըզլտեան խաղաղութեամբ:

Ելէ Պատմ զքան իւր Եսթրայ, զարգարութիւն և զերաւունս Իսրայէլի:

Արքայ Եստարանիս Հիսուսի Վերիստուի՝ որ քան Վախաւու. (Հլ. Ի. հէ. 34):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստու ասէ:

Պատախանի ետ նոցա Հիսուս և ասէ. որդիք աշխարհիս այսորիկ կանայս առնեն և արանց լինին, իսկ որ արժանի լինիցին այնմ աշխարհի հասանել և յարութեանն որ ի մեռելոց, ոչ կանայս առնեն և ոչ արանց լինին:

Վանդի և ոչ մեռանել ևս կարեն, զի հաւատար հրեշտակաց են՝ և որդիք Եստուծոյ. քանզի յարութեան որդիք են:

Եւ զի յառնեն մեռեալք, և Մովսէս զուշակեաց ի մօրենսծն, որպէս ասէ ըզհեառնէ Եստուծոյ Երբահամու, և զԵստուծոյ Սահակայ, և զԵստուծոյ Հակովբայ:

Եւ Եստուած չէ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց, զի ամենեքին նմա կենդանի են:

Պատախանի ետուն նմա ոմանք ի զրպրացն՝ և ասեն. վարդապետ, բարոք ատացեր:

Եւ ոչ ևս որ իշխէր հարցանել զնա և ոչ ինչ:

Արքայ Հարց Հանգս. ոչ Օրմիւն ի քան զԵստուծոյ Մարմ. Վէ:

Տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Եստուծոյ մեռոյ:

Պօղոսի առարկելոյն ի Արեւիկացոց Եստուծոյ թողմոյն է ընթերցուածս. (Հլ. Լ. հէ. 9):

Գրեցի ձեզ ի թղթի այդր շխառնակել ընդ պոռնիկս. և ոչ եթէ ընդ պոռնիկս աշխարհիս այսորիկ, կամ ընդ ազաճս, կամ ընդ յախշտակոյս, կամ ընդ կռապարիշտս. ապա թէ ոչ պարտ էիք և յաշխարհէ իսկ երանել:

Եւ այց արդ գրեցի ձեզ շխառնակել, եթէ որ եղբայր անուանեալ՝ կամ պոռնիկ իցէ, կամ կռապարիշտ, կամ ազաճ, կամ բամբասօղ, կամ արեցօղ, կամ յախշտակօղ, ընդ այնպիսումն և զհայց մի՛ տեսել:

Չի՞ կայ իմ և զարտաբխան զատելոյ. ոչ ապաքէն դուք զնեղբխան զատիցէք, և զարտաբխան Եստուած զատիցի. բարձէք զշարն ի միջոյ ձերմէ:

Իշխէ՞ որ ի ձենձ, եթէ իրք ինչ իցեն ընդ ընկերի իւրում, դատել առաջն անիրաւաց, և ոչ առաջն սրբոց:

Եթէ ոչ գիտէք՝ զի սուրբք զաշխարհ գատեն. և եթէ ձեօք դատի աշխարհ, ապա ոչ էք արժանի անարգ ատենից. ոչ գիտէք՝ եթէ զհրեշտակս գատեմք, թո՞ղ թէ զերկրաւորս:

Չերկրաւոր ատենան եթէ յանձն առնուցուք՝ զանարգս եկեղեցւոյ դատաւորս:

նառուցանել, և առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ,
այնչափ ո՞չ զոյ որ իմաստուն ի ձեզ, որ
կարիցէ իրաւունս ընտրել ի մէջ եղբօր իւ-
րոյ, այլ եղբայր ընդ եղբօր դատի, և զայն
ի մէջ անհաւտից:

Եւ արդ ամենեւին իսկ վատթարութիւն է ի ձեզ, զե դատաստանք իսկ զոն ի միջե ձերում, բնդէ՞ր ոչ դուք զբկիք, և ոչ դուք առաւել նեղեք, այլ դուք զբկէք և նեղէք, և այդ զեղբարս ևս:

Լճի՛ւ ո՛չ գիտէ՛ք՝ զե՛ն անիրաւք զարբա-
յալի՛սնն Վատուծոյ ոչ ժառանգեն, մի՛
խարիք, ոչ սղոմնիւք, ոչ կռապարիւտք,
ոչ շունք, ոչ իդացեալք, ոչ արուագէտք,
ոչ գողք, ոչ ազա՛հք, ոչ արբեցողք, ոչ
բամբասաղք, և ոչ յախշտակողք՝ զարբա-
յալի՛սնն Վատուծոյ ոչ ժառանգեն:

Ելէ. Ախշու՛ Տէր զգժու՛միւնս քո և դողորմա՛միւնս քո որք ևն
յաւ խոնկից:

Սբբոյ Լեւոնորանիս Յիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Սաաթէկոսի, (4Լ. ԺԼ. 23) :

Steph's Blue Hummer *Archimiza meli*

Ման աշտրիկ նմանեցաւ արքայու-
թիւն երկնից առն թագաւորի, որ
կամեցաւ համար առնել ի մէջ ծառայից
իրոց:

Եւ իբրեւ սկսաւ առնուլ, մատուցաւ առ
նա պարտապան մի բիւր քանքարոյ:

Իբրեւ ոչ ունէր հատուցանել, հրամայեց ժաճառել զնա տէրն 'նորա' և զկին 'նորա' և զորդիս՝ և զամենայն որ զենչ և ունիցի՝ և հատուցանել:

Եւ անկեալ ծառայն երկիր պազաներ
նմա և ատեր. երկայնամիտ լեր առ իս, և
զամենայն հատուցից քեզ:

Գլխացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ ար-
ձակեաց զնա, և զփոխն և թող նմա:

Լ. Երևալ ծառայն այն՝ եղիտ զմի իծա-
ռայակցաց իւրոց, որ պարտէր նմա հարիւր
դաշնկան, և կալելալ զնա՝ խնդդէր և ասէր .
հատն ինձ զոր պարտիս:

Արդ անկեալ ծառայակցին առ ոտս նո-
բա՝ աղաչէր զնա և ասէր, երկայնամիտ
լեր առ իս՝ և հատուցից քեզ:

Եւ նա ոչ կամէր, այլ չգրաւ էարկ զնա
ի բանոս՝ մինչև հատուցէ զպարտոսն:

Իբրև տեսին ծառայակիցքն նորա որ ինչ եղևն՝ արամեցան յոյժ, և եկեալ ցուցին տեսառն իւրեանց զամենայն որ ինչ եղևն:

Հայնժամ կուեաց զնա տէրն իւր և ա-
սէ. ծառայ չար, զամենայն զղարտուն թո-
ղի քեզ՝ զման զի աղաւեցեր զես. իսկ արդ՝
ոչ էր պարտ և քեզ ողորմել ծառայակցին
քում, որպէս և ես քեզ ողորմեցայ:

Ի՞նչ բարկացեալ տէրն 'նորա' մատնեաց
զնա դաճաց, մինչև հատուցէ: զամենայն
զպարտան:

Նոյնպէս և Հայր իմ՝ որ յերկինս է՝ ա-
բասցէ ձեզ, եթէ քեզ թողուցուք իւրաքան-
չիւր եղբոր իւրուս սրտից ձերոց ըզյան-
ցանս նոցա:

Հարաւ թիւ սրբոց սրբոց և թառաց սրբոյն Գրիգորի լուսաւորչին մերոյ, Երեսմանկին, Վարժանկին, Եռսկանն, Գրգորիին և Գրիգորին, Ե.Տ. թիւ Աշուհ իշխանի, Հարաւ թիւ Աշուհ արքային և Իւր սարգին Մեծի և խնի թիւ Առաքել անուանի, Քաջաւ, ժամանակս զճաշիկսն իւրսն, Ե.Տ. թիւ Հովնաթ Եղգ. ճիւղ

Վահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո
ցնծալով ցնծասցեն:

Բնթերցուածս յԱշրեմիայ մարդարէն,
(Գ. 1, Ժ. 1, 47, 7):

Այսպէս ասէ Տէր. օրհնեալ լիցի մարդը՝ որ յուսացաւ ի Տէր, և եղեցի Տէր յոյս նորա. և եղեցի իբրեւ զծառ դուարձացեալ ի գնացս Նուրց. և ընդ գնացրս Նուրցն ձկնեղուացէ, զարմատաւ իւր. և մի իրկիցէ, յորժամ հասանիցէ տօթ. և եղիցի ստեղն նորա անտառացեալ շուրջ ընտփաւ. յամէ երաշտութեան մի՛ երկիցէ, և մի՛ կասեսցի ի տալոյ զպտուղ:

Բնթերցումն ըստայնպի մարզարէն:
(Գ. Լ. ԿԵ. ԿԵ. 3):

Եւ կոչեցին նորա ազգք արդարութեան՝
տունի Տեառն ի փառս :

Լուչինեացին զաւերական յախտնից,
և զյառաջադոյն աւերեալն կանգնեցեն,
և նորոգեցին զքաղաքս աւերեալս յազ-
գաց մինև յազգս:

Լա արդ ես ինձէն պատմեցից՝ զինչ աբարից ընդ այդի իմ։ քակեցից զցանդ նորա, և եղեցի յափշտակութիւն, կործանեցից զպարիսպս նորա, և եղեցի ի կոխումն։

Լա թողեց զայդի իմ, և մի յատցի, և մի բրեցի, և բուսցի ի նմա փուշ իբրե իխողանի, և պատուէր տաց ամպոց իմնց՝ զի մի տեղասցեն յայդի իմ։

Օ ի այդի Տեառն զօրութեանց՝ տունն Խորայելի է, և մարդն Յուդայ՝ նորատունկ սիրելի, մնացի զի արասցէ իրաւունս, և արար անիրաւութիւն, և ոչ արդարութիւն՝ այլ աղաղակ։

Վայ այնոցիկ որք յարեն տուն ի տուն, և ազարակ առ ազարակ մերձեցուցեն, զի զենկերէն չանիցեն։ մի թէ միայն բնակելոց իցէք յերկրի։

Դա աւանիկ ազգ եղև յականջս Տեառն զօրութեանց այդ ամենայն։ Օ ի եթէ եղեցին տունք բաղումք, տակայն յաւեր դարձցին, և եթէ մեծամեծք և գեղեցիկք իցեն, ոչ որ իցեն որ բնակիցեն ի նոսա։

Օ ի ուր զործիցեն տասն լուծք եղանց, եղեցի անդ սափոր մի, և որ սերմանիցէ արդուս վեց, ժողովեցէ զրիւս երիւս։

Աղ. ԿԵ.

Ըմենայն երկիր՝ երկիր պաղցեն քեզ, և սաղմոս ասասցին քեզ, սաղմոս ասասցին անուան քում։

Պարսի առարկելն ի Պորնեացոց Ըսաջին Թողմայն է ընթերցուածս. (Հլ. Օ. հէ. 18)։

Փախերո՛ք ի պոռնկութենէ։ Չամենայն մեզս զոր և զործէ մարդ՝ արտաբոյ մարմնոյ իւրոյ է, իսկ որ պոռնկին՝ յիւր մարմինն մեղանշէ։

Եթէ ոչ գիտէք, զի մարմինք ձեր տաճար են հոգւոյն որ է ի ձեզ՝ զոր ունիւրն յԱստուծոյ, և չէք անձանց տէր, քանզի գնոց գնեցայք. փառաւոր արարէք զՄտառած ի մարմինս ձեր և յողիս ձեր։

Եւ վասն որոյ զրեցէքն առ իս, բարւոր է մարդոյ ի կին մարդ չմերձեալ. բայց վասն պոռնկութեան, խրաբանելու որ զիւր կին կալցի, և խրաբանելու որ կին՝ զիւր այր կալցի. կնոջ՝ այր իւր զպարտոն հասուցէ, նոյնպէս և կինն՝ առն իւրում։

զի կին մարմնոյ իւրում ոչ իշխէ, այլ այրն. նոյնպէս և այրն իւրում մարմնոյն ոչ իշխէ, այլ կինն։

Մի զրկէք զմիմեանս, բայց եթէ ինչ իմիարանութենէ առ ժամանակ մի, զի ուխտիցն պարապիցէք, և դարձեալ ի նոյն դարձնէք. զի մի՛ փորձեցէ զձեզ սատանայ վասն անխառնութեան ձերոյ։

Չայս ասեմ ներկով, և ոչ Տրաման տալով. քանզի կամիմ եթէ ամենայն մարդ լինէր իբրե զին. այլ իւրաքանչիւր որ զիւր շնորհս ունի յԱստուծոյ, ոմն այսպէս և ոմն այնպէս։

Բայց ամուրեանցն և այրեանցն ասեմ, լա է նոցա եթէ կայցեն իբրե զին. ապա թէ ոչ ունիցին ժոյժ, ամուսնացին. զի լա է ամուսնանալ քան զչնշուլ։

Եւ կանամբեանց պատուիրեմ, ոչ ես՝ այլ տէր, կնոջ յառնէ մի՛ մեկնել. ապա եթէ մեկնեցէ, անայր մնացէ, կամ անդրէն ընդ առն իւրում հաշտեցի. և առն՝ զկին իւր մի՛ թողուլ։

Ելէ Թագաւոր մեծ ի վերոյ ամենայն երկրի Բաւաւած է. սաղմոս ասացէք նմա խնամութեամբ։

Սրբոյ Բաւաւորանի (Յիսուսի Վարխաւոսի) որ ըստ Մատթէոսի. (Հլ. ՄԻԻ. հէ. 3)։

Եւ Տէրն մեր Յիսուս Վարխաւոս։

Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն, փորձէին զնա և ասէին. եթէ արժան իցէ ումեք արձակել զկին իւր, ըստ ամենայն քնասու։

Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. չեցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ հաստատեանցն իսկզբանէ՝ արու և էգ արար գնոսա, և ասէ. վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և բզմայր՝ և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղեցին երկոքեան ի մարմին մի։

Եպա ուրեմն ոչ են երկու՝ այլ մի մարմին։ Երգ զոր Ըստուած զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեցէ։

Եսն ցնա. իսկ Մովսէս ընդէր պատուիրեաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ՝ և արձակել։

Եսէ ցնոսա. Մովսէս վասն խտտարտութեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել բզ-

կանայս ձեր, այլ իսկզբանէ ո՛չ եղև այնպէս:

Բայց ասեմ՝ ձեզ, զի ամենայն որ արձակէ զկին իւր՝ և ո՛չ վասն պտենկութեան, և առնիցէ այլ՝ շնայ, և որ դարձակեալն առնէ՝ շնայ:

Ման ցնա աշակերտքն իւր՝ եթէ այդպէս ինչ փաստ իցէ ընդ այր և ընդ կին, լաւ է շամուսնանալ:

Եւ նա ասէ ցնոտա. ո՛չ ամենեքին բաւական են այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է:

Օր ևն ներքինիք՝ որք յորովայնէ մօր իւրեանց ծնան այնպէս, և են ներքինիք՝ որ ի մարդկանէ եղեն ներքինիք, և են ներքինիք՝ որք զանձինս իւրեանց արարին ներքինիս վասն արքայութեան երկնից. որ կարողն է տանել՝ տարցի:

Յերկրցին Մատ. և Լւք. Եւրոսթեան, ըստ ձոյնին:

Ներկայարմ -ի. սրբոց Մակարոսիցոցն, Նիկիադարոս. քահանային, և Լամբուսոյ և Է որդւոցն նորին: Հրց. ք. Որ. Եւսեպիմոս, Ծաղոս. Սղմ. ԶԺԵ.

Պատուական է տառքի Տեառն մահ սրբոց իւրոց. ո՛ր Տէր՝ ևս ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղանոյ քո:

Բնթեկրցուածս յԱռակայ:
(Պ. Ե. Ի. Ե. Զ. 2):

Ի դուլութեան արդարոց՝ ուրախ եղին ժողովուրդք, ընդ իշխանութիւնս ամբարշտաց՝ Տեմեն արդարք:

Ման որ սիրէ զիմաստութիւն, բերկրեացի հայր նորա. և որ արածէ զբոլս՝ կորուսանէ զմեծութիւն:

Թագաւոր արդար՝ կանգնէ զաշխարհ, և այր անօրէն կործանէ:

Ար պատրաստէ յերեսս բարեկամի իւրոյ զորոգայթ, շուրջ արկանէ զայն զօտիւք իւրովք:

Ման մեղաւորի մեծ է որոգայթ. բայց արդարն ի խնդութեան և յուրախութեան եղիցի:

Պիտէ արդարն դատել զաղքատ, իսկ ամբարիշտն գիտութեան ոչ խեղամտէ, և աղքատի ոչ դատնին միտք իրաւախոհք:

Բնթեկրցուածս յԱրկորդ Մակարոսիցոց:
(Պ. Ե. Զ. Զ. 18):

Նշողազարոս այր մեծ ընդ առաջինսն ի գնդի անդ, լրեալ աւուրքք՝ ճերսցեալ հասակաւ, գեղեցիկ երեսօք, ածեալ գայլ իւրեանս ստիպէին ուտել խողենի:

Վորա ի մօի եղեալ՝ յամանեալ պընդեալ սրտիւ, յանձն առ ընդունել զմահ քաջ անուամբ՝ քան զկեանս խղճիւ և ընկերաց ստգտանելով:

Նարեաց ինքնակամ հասանել ի տանջանս, ձեռներեց լինէր թքանել անարգել զպաշտօնս նոցա, որպէս օրէն է համբերողաց բացէ ի բաց անարգել ինչ՝ զոր ոչ է օրէն յանձնիս մատուցանել:

Իսկ այն՝ որ պատրաստեալ եկեալ էին՝ ինքեանք առ տկարութեան մտացն, վասն անձնատէր բարոյից զո՛հից ի պաշտօն, ծանօթ ևս էին առնն աւագութեան, առեալ մեկուսի՝ իւրեանց տկարութեան մտօքն զհաստատեալ միտն ի հրապարակ ցոյտութեան դարձուցանել վանային. յանձն առ, ասեն, զհրաման թագաւորիդ, և քեզ այլ միս մատուցուր՝ զի լուծցես զկարծիսն, և ի մահուանէդ ապրեսցիս:

Վա գեղեցիկ խորհուրդս հաստատուն յանձն եղեալ զարժանի հասակին՝ ըստ ձերութեան մեծութեանն, ըստ երեւելի վայելչութեանն, ըստ զուարթածաղիկ աւելացն զուարճացելոց, ըստ գեղեցիկ իմանկութենէ մինչև յաւազոյթ անողեանն, մանաւանդ առաւել ըստ աստուածադործ սրբութեան օրինադիր կրօնից, ամենայն կարգօք լի արագ արագ առնէր զպատասխանին. ո՛չ արժան, ո՛չ պատշաճ, ասէ, մերոյ չափու հասակի՝ կեղծաւորութեամբ մտանել ընդ սրբութեան խոտտովանութիւն իցեն բազումք ի մանկուայ այտի՝ որք ընդ տկամը հայիցին, կարծիս ի մօի գնիցեն՝ և ասիցեն, եթէ Նշողազարոս՝ ինքնամեղայն անցեալ ձերութեամբ հասեալ իդուն վախճանի, յայլազգու ինչ դարձաւ. և նոքա վասն իմ կեղծաւորեալ զայթակեցցին. և զայս խիղճ մտաց և կեղտ անուն ձերութեանս յաշխարհի թողից:

Իսկ արդ՝ եթէ ամենեւին նոյնչափ ժամանակս կենաց շնորհիցեն ինձ, և ի ձեռսս

մարդկան ընտ այլ ոչ մասնիցիմ, սակայն յաւիտենից ի մշտնջենաւոր ձեռաց անտի՝ ոչ կենդանեօք և ոչ յետ կենդանութեան օրերէ փախել կարիցեմ:

Վասն այսորիկ քաջութեամբ փոխեցայց յաշխարհէ աստի, զի արժանի իմոյ ձերութեանս երևեցայց, և օրինակ բարեաց և առաքինութեան մանկուոյ թողդ, զի յօժարութեամբ և քաջութեամբ ի վերայ սրբութեան օրինացն՝ մահու շափ ջանալ մարթմացեն:

Չայս ամենայն իրբե ասեր, ինքնակամ զիմագրաւ կամակար ի վիշտս մահուն և տանջանացն զիմեր:

Կորս որ յառաջագոյն շուրջ մատուցեալ միսիմարէին, զբանս միսիմարութեան ի թշնամութիւն զարձուցանէին. և զիմատութեան խորհուրդան իրբե մնորութիւն համարէին, առաւել մատուցեալ ի տանջանս տապնապէին:

Կա իրբե մերձ եղև ի տանջանաց անտի ի վախճան, երաց զբերան իւր չեծեծելով, սկաւա խօսել ի Տէր՝ որ ունի զգիտութիւն սրբութեան խորհրդոց, և ասէ. այս մի ինչ յայտ եղև, եթէ ի ձեռս իմ էր արձակել ի մահուս վշտաց. զայս խառութեան տանջանս մարմնոյ ընկալեալ համբերեմ, այլ հողով քաջ քաղցրութեամբ վասն աշխատարցն Տեառն ընդօրնիմ:

Եւ սա զայս օրինակ պատերազմեալ՝ յաշխարհէ փոխեցաւ:

Վեպ եղև եղբարս եօթն մարդն հանդերձ կաղեալս ածել յատեան թագաւորին, ի խոշտանգանս զանի տապնապէին ուտել խողենի:

Մի ինոցանէ նահատակեցաւ յառաջագոյն, սկաւա խօսել և ասէ. զի՞ կայք անցեալ, կամ զմեզ զի՞նչ հարցանելոց էք մեր պատրաստ եմք ի մեռանել՝ քան անցանել ըստ օրէնս հայրենիս:

Իարկութեամբ և սրտմտութեամբ լի եղև թագաւորն. հրամայեց ջեռուցանել տապալս և կատապոյ և անիւս, և պէսպէս զործիս տանջանաց պատրաստել. զայն իրբե վաղվադակի ջեռուցին պատրաստեցին, հրամայեց զնահատակն յառաջ կացուցանել. և նախ զլեզուն կտրեցին, և զգլխոյն մորթին զերևօքն զարձուցին, ապա զոտս

և զձեռս առաջի մօրն և եղբարցն ծայրաքաղս առնէին:

Եւ ապա իրբե ի բանից և ի ձեռաց անպիտան առնէր, հրամայէր կենդանոյն ի տապալան ջեռուցեալ ի ջուցանել. ապա իրբե ձնեձնին ընդ երկար այնպէս ի տապալէ անտի ելեալ զիզպեալ ծառանայր, սկսան եղբարցն ընդ միմեանս մարն հանդերձ միսիմարել և ասել. քաջութեամբ մեռցուք, զանուն և զօգիս ժառանգեսցուք. հայի Տէր Կատուած ի ճգնութիւն պատեալ թաղմիս մերոյ, և ի ծառայս իւր միսիմարի՝ որպէս յայտ յանդիմանութեամբ ասաց Սոփեսա յօրհնութեան իւրում. և ի ծառայս իւր միսիմարեցի:

Իրբե առաձնն զօրինակ զայս յաշխարհէ փոխեցաւ, զերկրորդն ի տեղի տանջանացն մատուցանէին, և զգլխոյն մորթին վարսիքն հանդերձ զերեսօքն արկանէին. և անդէն հարցանէին. կերիցեն խողենի միս, մինչ չև զամենայն մարմնից անդամ անդամ լուծեալ է:

Կա ետ պատասխանի իւրեանց բարբառոյն՝ և ասէ. ոչ: Վասն այսորիկ և սա ինոյն տանջանս տանջեալ վախճանէր:

Իրբե յողուցն պարել ապաստան եղև, սկաւա խօսել և ասէ զթագաւորն. այ սեզ՝ հպարտ և ամբարտաւան, դու զմեզ յայսց կենաց յաշխարհիս կարճել համարիս. իսկ այն որ աշխարհաց թագաւորն է, թէպէտ մեռանիմք մեք վասն օրինացն, ի կեանսն յաւիտենից ի միսանդամ ծննդեանս ժամանակի՝ կենաց ի կեանս զարձուցանէ:

Յետ նորա զերրորդն ածին, և զլեզուն ինդրէին. և նա վաղվադակի մատուցանէր, և զձեռսն քաջասիրտս տարածանէր. զի և թագաւորն ինքնին իսկ զարմացեալ լինէր վասն պատանաւոյն ուշիմ մտացն և սրտին քաջութեան, զի առ ոչինչ զցաւսն համարեցաւ:

Եւ սա իրբե փոխէր՝ չորրորդն ի տեղի մատուցեալ, ինոյն տանջանս շարարէին. իրբե շունչն վախճանի հասանէր, խօսել սկաւա այսպէս. մեզ լաւ է զի փոխիմք աստի ի մարդկանէ, և յուսոյն ակն ունիմք միսանդամ ծննդեանս յարութեան մեռելոց, քան քեզ ի կենդանիս. զի արդեւալ փակեալ է ի քէն յարութիւն մեռելոց:

Հետ սորա զՏինգերորդն մատուցին ի տանձանս չարարանացն, և իբրեւ զաչս ի վեր երարձ՝ հայեցաւ ընդ թաղաւորն, սկսաւ խօսել ընդ նմա և ասէ. իշխանութիւն առեալ մարդկան, և դու մարդ մահկանացու՝ գործես զինչ և կամիս. բայց մի ի վատութիւն ինչ և զմեր ազգս հատանիցես, կամ լքեալ թողեալ ինչ ի ձեռաց Մատուծոյ համարիցիս. կաց մնա դու՝ և տեսցես զգործութիւնս մեծամեծ սքանչելեաց, որպէս զի ըզքեզ և զազգատոհմն քո չարաշար հարուածովք չարարիցէ:

Հետ այսորիկ ածեալ և զվեցերորդն, և իբրեւ մերձ եղև ի մեռանն՝ ասէ. զե՞ մոլորեալ ես տարապարտոց. ընդ մեզ այս անցք՝ որք անցաննս վասն մեր մեղաց, զի մեղանչեմք առ Մատուած արժանի դարմանալոյ. բայց դու մի՛ ակն ունիցիս որջանդամ բարեմառ ապրել յատուածամարտ մատուցեալ:

Եւս առաւել բարեաց յիշատակաց արժանի մայրն սքանչելի, որ զայնպիսի զեօթ ընդ որդի յիւրեմ կորուսեալ ի միւում աւուր ի միւում ժամանակի՝ վասն յուսոյն Մատուծոյ, քաջալերեալ սրտապնդեալ զմի մի ի նոցանէ քաջալերել փոխթարեր իւրեանց բարբառոյն, և զփրտան և զմիտան զիգութեան առնապէս վառեալ, քաջութեամբ յառաջ մատուցեալ ասեր. չգիտեմ որպէս բնաւ դուք յարգանտիս երեւցարուք. և ո՞չ ես ինչ զողիսդ կամ զիեանսդ ձեզ շնորհցի, և ո՞չ զիերպարանսդ ձեր զիւրաքանչիւր ես նկարեցի, և ո՞չ զհասակսդ ձեր ծնեալ և մտացեալ:

Եւ յաւհետեւ ես իմ ինչ ո՞չ համարեցայց. այլ որ աշխարհի արարին է, որ ստեղծ զճնունդս մարդկան, զիեանսդ և զողիսդ ի գալստեան իւրում՝ իւրով ողորմութեամբ ի ձեզ դարձուցէ:

Եւ նոիրոս թեպէտ և արհամարհեալ զինքն համարեցաւ վասն բարբառոյ նախատանացն, սակայն մինչդեռ ողիւն կրտսերոյ մանկանն առ իւր կային, սկսաւ ոչ միայն բանիւք փոխթարութիւն մատուցանել, այլ և երզմամբ հաստատել՝ ի մեծութիւնս յաւազութիւնս հասուցանել, երանելի առնել յաշխարհի, միայն թէ ի նախնեացն օրինաց փոփոխեցի, որք ի ձեռն տալ՝ և բարեկամ անուանել թագաւորաց:

Իբրեւ ետես եթէ ամենեւին պատանին ի բանս թագաւորին ոչ խոտորեցաւ, կռիւնց թագաւորն զմայրն, և ազաւէր լինել պատանւոյն կռեաց նորին խորհրդական՝ զի փրկեցի:

Իբրեւ կարի շատ սոխեաց, յանձն էառ խօսել ընդ որդւոյն. խոնարհեցաւ ի նա, սկսաւ ծաղր առնել զհպարտ զամբարտաւան թագաւորն և ասէ. ողորմեաց ինձ, որդեակ իմ. յուշ լիցի քեզ զի կրեցի զքեզ զինն ամիս յարգանտի, և մտացի զքեզ զերիս ամի զիբիս ստեամբք, և հասուցի զքեզ յայդպի մեծութիւն հասակի. արդ տղաւմ՝ զքեզ, որդեակ, հայեացես դու յերկինս և յերկիր և որ ի նոսա արարածք իցեն. յուշ լիցի քեզ՝ զի յունէ արար զնոսա Մատուած, այնպէս և ազգք մարդկան ստեղծան ի նմանէ:

Այլ զարհուրելի դու ի չարաշար դահճէ այտի, այլ եղբարցն արժանի եղեալ՝ ընտրեալ զմահ քան զիկանս աշխարհի, զի ընդ այն եղբարս ընկալաց զքեզ ի ձեռս ողորմութեան մեծին Մատուծոյ:

Եւ մինչդեռ մայրն զայն փոխթարութիւնս մատուցանել ի միտս հաստատունս, սկսաւ խօսել պատանեակն և ասէ. ո՞ւմ կայք, զե՞ յապագէք. չեմ ինչ լսելոց հրաւանի թագաւորիդ, այլ հրամանաց հրեաղանդեալ եմ օրինաց հարցն մերոց, որք տուան ի ձեռս Մովսիսի:

Եւ դու՝ որ զամենայն ինչ չարիս խորամանկեցեր ի վերայ որդւոցդ Աբբայեացոց, դու ոչ ապրեցիս ի ձեռաց Մատուծոյ, զի եթէ առ խրատու պատուհասի կենդանի Տէր մեր առ փոքր մի ինչ բարկացեալ իցէ, դարձեալ հաճեցի ողորմութեամբ ընդ ծառայս իւր:

Եւ դու անօրէն, ապտամբ, պիղծ, վատ արանց, զե՞ զուր հպարտանաս յուսով քորով անտեսաւ ի վերայ ծառայից նորա. սակայն չես ինչ ապրելոց յամենադէտ յամենակալ զատաստանացն Մատուծոյ:

Չի այժմիկ մեր եղբարք՝ սակաւ ինչ ցառց համբերեալ վասն կռեացն յախտեանից, ի վերայ ուխտի կտակարանացն Մատուծոյ, անկեալ կան մահաւ տարածեալ. այլ ես հաւասար եղբարցն իմոց զուռն և

Բնթեքցուածս յԱմփայ մարգարէէ:
(Գ.Լ. Ե. հէ. 10):

Այսպէս ասէ Տէր. ատեցին ի գրունս զյանդիմանիչս, և զբանս սուրբս՝ պիղծս արարին:

Ս' ասն այսորիկ փոխանակ զե կռփէիք զաղքատս, և կաշառս ընտրանաւ առնուիք ի նոցանէն, ապարանս զարդարեալ շենեա՝ ջեր՝ և մի՛ բնակեալիք ի նոսա, այգիս ցանկալիս անկեալիք, և զգինի նոցա մի՛ արբ՝ ջեր:

Օ' ի գիտացի ես զբազում՝ ամբարշտութիւնս ձեր, և սաստիկ են մեղք ձեր: Ըստոն կոխէիք զարդարն առնլով՝ փոխանակըս, և խոտորեցուցանէիք զաղքատն ի զբրունս:

Ս' ասն այսորիկ որ իմաստունն է՝ ի ժամանակին յայնմիկ լուսցէ, զե ժամանակն շար է:

Խնդրեցէք զբարի և մի՛ զշար՝ զե կեց՝ ջեր, և եղեցի ընդ ձեզ Տէր Ըստուած ամենակալ:

Բնթեքցուածս ի Կրիստոս մարգարէէ:
(Գ.Լ. Ե. հէ. 7):

Առ ես Տեառն ակն կալցց, սպասեցից Ըստուծոյ փրկչի իմոյ, և լուիցէ ինձ Տէր Ըստուած իմ:

Մի՛ տոնշար լինիր ինձ, թշնամի՛ իմ, զե զլրեցայց, միսանգամ՝ կանգնեցայց. զե եթէ նստայց ի խաւարի, Տէր է իմ՝ լոյս:

Իարկութեան Տեառն համբերից՝ զեմեղայ նմա, մինչև արդարացուցէ զգատաստան իմ, և արասցէ ինձ իրաւունս, և հանցէ զես ի լոյս, և տեսից զարդարութիւն նորս:

Բնթեքցուածս ի Հովնիկայ մարգարէէ:
(Գ.Լ. Բ. հէ. 12):

Եւ արդ ասէ Տէր Ըստուած ձեր. դարձարուք առ իս յամենայն սրտէ ձերմէ, պահեք և լալով և կոծեկով:

Պատուեցէք զսիրտս ձեր՝ և մի՛ դշանդերձս, և դարձարուք առ Տէր Ըստուած ձեր. զե ողորմած և զթած է, երկայնամիտ և բազումողորմ, և զըջանայ ի վերայ շաբեաց:

Բնթեքցուածս յԱրզիւս մարգարէէ:
(Գ.Լ. Ե. հէ. 21):

Այսպէս ասէ Տէր. և ելցեն ասրկալք ի լեռնէ Արտնի՝ առնուլ վրէժ ի լեռնէն Լասալ, և եղեցի տեսան արբայութիւն:

Բնթեքցուածս ի Հոնանու մարգարէէ:
(Գ.Լ. Գ. հէ. 2):

Եւ եկաց յաղթմա առ Տէր Ըստուած, և ասէ. ով Տէր, ոչ այս այն բանք են իմ՝ մինչ էի անդէն յերկրին իմում. վասն այսորիկ աճապարեցի փախչլ ի թաւրչլ, զե գիտէի՝ թէ ողորմած ես զու և զթած, երկայնամիտ և բազումողորմ, և զըջանաս ի վերայ շաբեաց:

Բնթեքցուածս ի Կառու մայ մարգարէէ:
(Գ.Լ. Ե. հէ. 7):

Քաղցր է Տէր՝ որոց սպասեն նմա յաւուր նեղութեան, և ճանաչէ զերկիւղածս իւր:

Եւ հեղաւ ճանապարհաց արասցէ վախճան յարուցելոց ի վերայ, և զթշնամիս նորա խաւար հայածեցէ:

Օ' նշ խորհիք զՏեառնէ, կատարած ինքն արասցէ. և ոչ խնդրեցէ կրկին զնոյն վրէժ խնդրութիւն ի նեղութեան:

Բնթեքցուածս յԱմրակու մայ մարգարէէ:
(Գ.Լ. Ե.):

Մինչև յերբ, Տէր, աղաղակիցեմ՝ և ոչ լուիցես, կոչեցեմ՝ առ քեզ զրկեալ՝ և ոչ փրկիցես:

Ընդէր ցուցեր ինձ աշխատութիւնս և վատակս, տեսանել զթշուառութիւն և զամպարշտութիւն:

Բնթեքցուածս ի Սոփոնիայ մարգարէէ:
(Գ.Լ. Ե. հէ. 7):

Երկերուք յերեսաց Տեառն Ըստուծոյ. զե մերձ է որ Տեառն. զե պատրաստեաց Տէր զգոհս իւր, և հրաւիրեաց զկոշնակաւնս իւր:

Եւ եղեցի յաւուր զոհի Տեառն՝ ինդրեցից զվրէժ յիշխանաց և ի տանէ թաղաւորին, և յամենայն որ զեղեցեալ են ըջանդերձս օտարս:

զանն՝ որպէս թէ ոչ խնդայցեն, և որք զընենն՝ որպէս թէ չունիցին, և որք վարենն՝ զաշխարհս՝ որպէս թէ չվայելիցեն։ զի անցնալ է վայելելով ին աշխարհս այսօրիկ։

Այլ կամով զձեզ անհոգս լինել, զի որ անկինն է՝ հոգայ գտեալն, թէ որպէս հաճոյ լիցի Տեառն. և որ կանամբին է, հոգայ զաշխարհս թէ որպէս հաճոյ լիցի կրնոյ իւրում։

Այլ ահա մեկնեցան ի միմեանց առնակինն և կոյսն. զի կոյսն հոգայ զՏեառն, զի լիցէ սուրբ մարմնով և հոգւով, և առնակինն հոգայ զաշխարհս թէ որպէս հաճոյ լիցի առն իւրում։

Այլ զայս վասն ձերոյ օգտի ասեմ. ոչ եթէ խեղդ ինչ արկանեմ ձեզ, այլ վասն պարկեշտութեանն և հպատակութեան Տեառն առանց զբազանաց։

Ելէ Գործ Տէր՝ և փրկեալ զանն իմ, կեց զի Տէր ըստ արարման յում։

Արդ Աւետարանի Հիսուսի Վերստումը՝ որ ըստ Ստակեոսի. (ՉԼ. ԺԺ. հէ. 13)։

Տէրն մեր Հիսուս Վերստուս։

Յայնժամ մատուցին առնա մանկտի, զի ձեռն զիցէ ի վերայ նոցա և աղօթս արացէ. և աշակերտքն նորա սաստեին նոցա։

Ատ Հիսուս. թոյլ տուք մանկաւորդ՝ և մի արգելուք զդոստ զալ առ իս, զի այդպիսեացդ է արքայութիւն երկնից։

Այլ եղեալ ձեռս ի վերայ նոցա՝ գնաց անտի։

Այլ ահա մատուցեալ ոմն առնա ասէ. վարդապետ բարի, զի՛նչ բարի գործեցից՝ զի ընդունիցիմ՝ զկեանսն յախտնականս։

Այլ նա ասէ ցնա. զի՛ հարցանես զիս ըզբարոյ, մի է բարի. եթէ կամիս ի կեանսն յախտնականս մտանել, պահես ըզպատուիրանսն։

Ատ ցնա. զո՞րս։ Ատ ցնա Հիսուս. զմի սղանաներն, և մի՛ շնար, և մի՛ գողանար, և մի սուտ վկայեր, պատուեալ գճայր քո և զմայր. և սիրեցես զընկեր քո իբրեւ զանձրն քո։

Ատ ցնա պատանին. զայդ ամենայն պահեցի ի մանկութենէ իմմէ. արդ ին իւրեւ պակաս իցեմ։

Ատ ցնա Հիսուս. եթէ կամիս կատարեալ լինել, եթէ վաճառեալ զնչս քո՝ և տուր աղքատաց. և ունիցիս զանձս յերկինս, և եկ զինի իմ։

Իբրեւ լուսա պատանին զբանն, գնաց տրտմալ, զի ունէր ստացուածս բազում։

Ատ Հիսուս ցաշակերտսն. ամէն ասեմ ձեզ, զի զժառարս մոցէ մեծատունս յարքայութիւն երկնից։

Վարձեալ ասեմ ձեզ, զիւրին է մալսոյ մտանել ընդ ծակ սաղան, քան մեծատանս յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել։

Իբրեւ լուսա աշակերտքն զարմացան յոյժ, և ասն. իսկ ո՞ր կարիցէ ապրել։

Հայեցաւ ինոսա Հիսուս և ասէ. առ մարդկանէ այդ անկարէ, այլ առ յԱստուծոյ ամենայն ինչ զօրաւոր։

Զնշարութիւնն որդեցի Սափայ և երկոյ զսեկացն, Պիստոսի, Եղիսի և Ագապի, հարց զի. Յաւանդեալն ձեռն. Սղմ. ԽԳ.։

Այլ որ զուսր և անս, խնարհեցո զունկն քո. մոտ ըզժողովուրդ քո, և զտուն հօր քո. զի ցանկացաւ թագաւոր զեղոյ քո։

Ընկնէրցուածս յԱռակաց։
(ՎԼ. ԺԵ. հէ. 30)։

Իսկողոյ արդարութեան բուսանի ծառ կենաց, բարձցին տարածամ անձինք անօրինաց։

Այլ թէ արդարն հազիւ կեցցէ, իսկ մեղաւորն և ամբարշտն ո՞ր երեսցին։

Ար սիրէ զխրատ՝ սիրէ զեմաստութիւն, և որ ատեալ զյանդիմանութիւն՝ անմիտ է։

Այլ է գտանել զնորսն ի Տեառնէ, իսկ այդ անօրէն կարկեսցի։

Այլ յաջողեցի մարդոյ յանօրէնութեանէ, արմատք արդարոց ոչ հատցին։

Այն ժողովուրդ պակս է առն իւրոյ։

Ընկնէրցուածս յԱվետայ մարգարէէ։
(ՎԼ. ԺԵ. հէ. 6)։

Այսպէս ասէ Տէր. եղեց իբրեւ զցօղ Խաբայիկ, և ծաղկեցէ իբրեւ զշուշան. և արծալեցէ զարմատ իւր իբրեւ զկերպանս, արծալեցին ոսոք նորա, և եղիցի իբրեւ ըզձիթենի պողպղեց. և բուրեցէ հոտ նորա իբրեւ զկնդրկի։

Դարձցին և նստցին ընդ յարևա նորա, կեցցին և հաստատեցին ցորենով. և ծաղկեցե իբրև զորթ յիշատակ նորա, և իբրև զգինի Լիբանանու եղեցի Կփրեմայ:

Պարտի առարկելն ի Կորնթացոց Եղբորդ թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Գ. 57. 6):

Չի Լստուած որ ասաց ի խաւարէ լոյս ծագել, որ և ծագեաց իսկ ի սիրտս մեր իլուսաորութիւն զիտութեան փառացն Լստուծոյ ի գէմն Հիսուսի Վրիտտոսի:

Լստուհեաւ ունիմք զգանձս զայս յամանս խեցեղենս. զի առաւելութիւն զօրութեանն իցէ յԼստուծոյ, և ոչ ի մէնջ. յամենայնի նեղեալք՝ այլ ոչ նուաղեալք, կարօտեալք՝ այլ ոչ տարախուսեալք, հաւաքեալք՝ այլ ոչ Լքեալք, շարքեալք՝ այլ ոչ սատակեալք. յամենայն ծամ ըզմասն Հիսուսի ի մարմնս մեր կրեցուք, զի և կեանքն Հիսուսի ի մարմնս մեր յայտնեցին:

Վանդի միշտ մեր որ կենդանիքս եմք, իմա՛հ մատնիմք վասն Հիսուսի. զի և կեանքն Հիսուսի յայտնի լեցին ի մահկանացու մարմնս մեր:

Լստուհեաւ մա՛հ ի մեզ զօրանայ, և կեանք ի ձեզ:

Լճոյ ունիմք գնոյն հոգի հաւատոյ, որպէս և գրեալ է. հաւատացի՛ վասն որոյ և խօսեցայ. և մեր հաւատամբ՝ վասն որոյ և խօսիմք իսկ:

Չայս գիտեմք՝ եթէ որ յարոյցն զՀիսուս, և զմեզ ընդ Հիսուսի յարուսցէ, և յանդիման կացուցէ ձեռք հանդերձ:

Եւ. Սացե զիսոյ ընդ աթմ քումն ի հանդիման ոսկհոսս զորքարեալ և պանծանայ:

Սրբոյ Լստարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ Դ. Կ. Կառու. (ՀԼ. ԺԲ. 57. 2):

Տերն մեր Հիսուս Վրիտտոս ասէ:

Քի ոչ ինչ է ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեցի, և զաղանի՝ որ ոչ ծանիցի:

Վ ասն զի զոր ինչ ասիցէք ի խաւարի՝ լսելի լիցի ի լոյս, և զոր յունկանէն խօսեցարուք ի շտեմարանս՝ քարոզեցի ի վերայ տանեայ:

Ի այց ձեզ ասեմ՝ սիրելեաց իմոց՝ մի՛ զարհուրիցիք յայնցանէ որ սպանանեն ըզմարմնս, և յետ այնորիկ աւելի ինչ ոչ ունիցին առնել:

Լս. ցուցից ձեզ յումմէ երկնիցիք. երկերուք յայնմանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել ի գեհէն. այո ասեմ ձեզ, յայնմանէ երկերուք:

Ոչ ապաքէն չինզ ձազք երկուց դանգաց վաճառի, և մի ի նոցանէ ոչ է մուացեալ առաջի Լստուծոյ:

Լս. ձեր և ամենայն իսկ չեր զլիւթ թուեալ է. մի՛ երկնիք, զի քան զբազում ձազս լաւ էք դուք:

Լսեմ ձեզ, զի ամենայն որ խոստովանեցի յիս առաջի մարդկան, և որդի մարդոյ խոստովանեցի գնմանէ առաջի հրեշտակաց Լստուծոյ:

Լս. որ ուրացի զիս առաջի մարդկան, ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց Լստուծոյ:

Լս. ամենայն որ ասէ բան զորդոյ մարդոյ՝ թողցի նմա, բայց որ զչոգին սուրբ հայհոյցի՛ մի՛ թողցի նմա:

Սրբութիւն Հայոց Հանգու. Կ. Կանգաճի. Կարու. Սրբ. Գ. Կ.

Տերն ամենայն ձազք երկրի զիբրութիւն Լստուծոյ մերոյ:

Պարտի առարկելն ի Կորնթացոց Լստուհին թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. ԺԲ. 1):

Սմանօղք ինձ եղերուք, որպէս և ես Վրիտտոսի:

Գովեմ զձեզ՝ զի զամենայն ինչ գիմ յիշէք, և որպէս աւանդեցի ձեզ՝ զաւանդութիւնսն ունիցիք:

Կամիմ, զի գիտիցէք դուք, եթէ առն ամենայնի զլուս Վրիտտոս է, և զլուս կնոջ այր, և զլուս Վրիտտոսի Լստուած:

Լմենայն այր յորժամ յաղօթս կայցէ, կամ մարդարեանայցէ, և զզլուսն ծածկեալ ունիցի, յամօթ առնէ զզլուսն իւր. և ամենայն կին յորժամ յաղօթս կայցէ, կամ մարդարեանայցէ բացաւ զլիւթ, յամօթ առնէ զզլուսն իւր, զի այնպէս համարի՛ թէ զերծեալ իցէ:

Պարտի առարկայն ի Տիմոթէոսի Երկրորդ Թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Ե. հէ. 6):

Ս' ան որոյ յիշեցուցանեմ քեզ արծարծել զհնորհման Կտուծոյ՝ որք են ի քեզ ի ձեռնադրութենէ խմել:

Օ ի ոչ ետ մեզ Կտուած հոգի վշատութեան, այլ զօրութեան՝ և սիրոյ՝ և զգաստութեան:

Ս'ի այսուհետև ամօթ համարիցիս ըզմկայութիւն հետոն մերոյ, և մի զեւ ըզկայեալ նորա՝ այլ կցորդ լեր չարարանաց աւետարանին՝ ըստ զօրութեանն Կտուծոյ, որ փրկեացն զմեզ, և կոչեաց ի կոչումն սուրբ. ոչ ըստ զործոց մերոց, այլ ըստ խրում յառաջադրութեանն, և չնորհացն՝ որ տուաւ մեզ ի Վրիտտոս Հիստոս՝ յառաջ քան զժամանակն յաւիտենից:

Իայց յայտնեցաւ այժմիկ՝ յերեւել փրկչին մերոյ Հիստոսի Վրիտտոսի, որ խափանեաց զմահ՝ և լուսաւոր արար զկեանս և զանկողնութիւն ի ձեռն աւետարանին, որոյ եղաւ եւ քարոզ և առաքեալ և վարդապետ հեթանոսաց:

Ս' ան որոյ և զայս չարարանս կրեմ, այլ ոչ ինչ ամօթ համարիմ. քանզի զիտեմ յո՞ հաւատացեալն եմ, և հատտաւեալ եմ, թէ կարօղ է զաւանդն իմ պահել յօրն յայն:

Անիցիս օրինակ ողջմտութեան բանիցն զորս յինէն լուար, հաւատով և սիրով որ ի Վրիտտոս Հիստոս:

Օ բարեք աւանդն պահեալք ի ձեռն Հոգւոյն սրբոյ ի մեզ բնակելոյ:

Այլ Քահանայք յո զրեզնի զաւարտութեան և սուրբ յո ցեծաբով ցեծացեալ:

Սրբոյ Եւտարանիս Հիստոսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ Գուկտու. (ՀԼ. Ժ. հէ. 16):

Տերն մեր Հիստոս Վրիտտոս ասէ:

Որ ձեզ լսէ, ինձ լսէ, և որ զձեզ աւանդէ, զեւ անարդէ. և որ զեւ աւանդէ, զառարկն իմ անարդէ. և որ ինձ լսէ, լսէ այնմիկ որ զեւն առարեաց:

Գարձան եօթանասուն և երկուսն խոնդութեամբ և ասեն. Տէր, և զեւ հնազանդին մեզ յանուն քո:

Լուսե ցնոսաւ. տեսանէի զսատանայ անկեալ յերկնից իբրեւ զփայլակն:

Ե՛հա ետու ձեզ իշխանութիւն կոխել զօձս և զկարիճս, և զամենայն զօրութիւն թշնամոյն, և ձեզ ոչ ինչ մեղանկեցեն:

Իայց ընդ այն մի՞ խնդայք՝ թէ այսք հնազանդին ձեզ, այլ խնդացէք՝ զի աւանդք ձեր զրեալ են յերկինս:

Յերեզնի Լոյս Եւտար. Մեան. Անիքն. Հաւարձի. Սուրբ Եւ Տէր. Անդ. և այլն:

Ի Արեւելիս (որ է Բարսեղիան առքր Եստուածածնի պահպնել) Հարց Յար. Ճաշու. Սղմ. Կր:

Քեզ փոխէ օրհնութիւն Կտուած ի սօն, և քեզ ապցին աղօթք Աշուտաղբմ:

Ընթերցուածս Եւսայայի մարգարէէ (ԳԼ. Լ):

Եւ եղև յաւուրս Եւթաղու Հոփաթամայ՝ որդւոյ Ողեայ Թաղաւորին Հրէաստանի, ել Հուսիմ արքայ Երամայ, և Փակէէ որդի Հոփաթմայ արքայի Իսրայելի ի վերայ Երուսաղէմի, տալ ընդ նմա պատերազմ. և ոչ կարացին պաշարել զնա:

Եղդ եղև ի տուն Գալթի՝ և ասէ. միաբանեցաւ Երամ ընդ Կփրեմայ. և զարհուրեցաւ անձն նորա և անձն ժողովրդեան նորա. զոր օրինակ շարժիցի յանտառի ծառ մի ի հողմոյ:

Լուսե Տէր ցլսայի. ել ընդ առաջ Եւթաղու՝ դու և մնացեալ որդին քո Հիսուսը, հանդէպ աւազանին վերին ճանապարհի ազարակին թափել, և ասացես ցնա. զգոյ՛ լեր՝ հանգարտեա, և մի՛ երկրնչիր. և մի՛ զարհուրեցի անձն քո յերկուց փայտից խանձողացն ծխելոց. զի յորժամ հասանիցէ բարկութիւն սրտմտութեան իմոյ, զարձեալ բժշկեցից:

Լու որդին Երամայ և որդին Հոփաթմայ, զի խորհեցան խորհուրդ չար, Կփրեմ՝ և որդին Հոփաթմայ զքէն՝ և ասեն, ելցուք ի Հրէաստան խօսեցուք ընդ նոսա, զարհուրուք զնոսա առ մեզ, և կացուցուք նոցա թաղաւոր զորդին հարկայ:

Եւ յայէս ասէ Տէր զօրութեանց. մի՛ կացցէ խորհուրդն այն, և մի՛ եղցի. այլ զլուս

Էքամայ Գամասկոս՝ և զլուխ Գամասկոսի Հռափմ. և այլ ևս վաթսուս և չինգ ամ, և ապա պակասեցէ թագաւորութիւնն Լիփ-բեմայ ի ժողովրդենէ անտի:

Լւ. զլուխ Լիփբեմայ Սոմորոֆն, և զլուխ Սոմորոֆնի որդին Հոսովեկայ:

Սըմ:

Սուրբ է տաճար քո՝ սրբանշին արդարութեամբ:

Պօղոսի առարկելոյն ի Կորնթացւոց Լուսինն ինդիցն է ընթերցուածս. (Հէ. Ժ. Գ. 47. 11):

Մինչ տղայն էի՝ իրբն զտղայ խօսէի, իրբն զտղայ խորհէի, իրբն զտղայ համարէի. այլ յորժամ եղէ այր, զտղայութեանն իրաց խախտեցի:

Եւ յժամ տեսանմբ իրբն ընդ հայելի օրինակաւ, այլ յայնժամ դէմ յանդիման. այժմ խելամուտ եմ փոքր ի շատէ, այլ յայնժամ զիտացից՝ որպէս և նայն ծանաւ զիս:

Բայց արդ մնան հաւատք, յոյս, սէր, սորա երեքնսն. և մեծ քան զսոսա՝ սէր է:

Օհ ետ երթայք սիրոյ, և նախանձաւոր լըրութ հոգեարացն, առաւել զի և դուք մարգարեանայցէք:

Օհ որ խօսի ի լեզուս՝ ոչ ընդ մարդկան խօսի, այլ ընդ Լստուծոյ. զի ոչ որ է որ լսէ, բայց հոգւով խօսի խորհուրդս. իսկ որ մարգարեանայն, մարդկան խօսի շնու-թիւն և մխիթարութիւն և ախտիւթիւն. որ խօսի ի լեզուս՝ զանձն իւր շինէ, և որ մարգարեանայ՝ զեկեղեցին շինէ:

Կամիմ զի ամենեքին դուք ի լեզուս խօսիցիք, առաւել զի մարգարեանայցէք. զի լսա է որ մարգարեանայն, քան զայն որ ի լեզուսն խօսիցի. բայց եթէ թարգմանեացէ, զի եկեղեցին զննուի ինն առնուցու:

Ելէ. Հաճեցաք Տէր ընդ երկիր քու և զարմուցիք զգերութիւն Յա-կոբայ:

Սրբոյ Լուստարանիս Հիսուսի Վերիտաւի՝ որ ըստ

Մարկոսի. (Հէ. Բ.):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտաւ:

Եւ մտեալ զարձեալ ի Կաթառնաւում՝ յետ աւուրց լուր եղև եթէ ի տանն է, և ժողովեցան բազումք՝ մինչև տեղի ևս

ոչ լինել և ոչ առ դրանն. և խօսէր նոցա զրանն:

Լւ. զային առ նա՝ բերէին անդամաւործ մի բարձեալ ի շորից: Լւ. իրբն ոչ կարէին մերձեալ առ նա յամբոխէ անտի, քա-կեցին զյարկն՝ ուր էր Հիսուս, և բացեալ զառաստաղն՝ ինչոցին զմահիճան յորում կայր անդամաւործն:

Լւ. տեսեալ Հիսուսի զհաւատս նոցա, ասէ ցանդամաւործն. որդեակ, թողեալ լի-ցին քեզ մեղք քո: Լւ. էին ոմանք իղբա-բաց անտի՝ որ անդ նստէին, և խորհէին ի սիրտս իւրեանց. զի ոչ է այս՝ որ խօսի սա զհայհոյութիւնս. ով կարէ թողուլ ըզ-մեղս, եթէ ոչ՝ մի Լստուած:

Լւ. զիտաց Հիսուս յոգի իւր՝ թէ այն-պէս խորհին ի սիրտս իւրեանց, և ասէ. զի խորհիք զայդ ի սիրտս ձեր:

Օհնչ զիւրին է, ասել ցանդամաւործն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել արի առ զմահիճս քո՝ և երթ ի տուն քո:

Լւ. զի զիտաճիք եթէ ի խնամութիւն ունի որդի մարդոց ի վերայ երկրի՝ թողուլ զմեղս, ասէ ցանդամաւործն, քեզ ասեմ, արի առ զմահիճս քո և երթ ի տուն քո:

Լւ. յարեաւ, և վաղվազակի առեալ ըզմա-հիճսն՝ ել առաջի ամենեցուն. մինչև զար-մանալ ամենեցուն և փառաւոր առնել զԼս-տուած և ասել, թէ սյապիսի ինչ երբէք ոչ տեսար:

Յերեկոյն՝ Հմբ. Յարութեան. (Եւ ապա պահք սրբուհւոյ Ետառածանին, յորում տնք ոչ գտն):

Նրկուշարաթ զահոյ՝ Հաջց ապաշտարութեան ըստ կարգին ճաշու ժամանակ՝ Որ է շորի առաւելորդ. Ըրին էլ. Գրեհոս ևս ասեալ ընդ Սըմ. 47. 11:

Երբայութիւն քո՝ արքայութիւն ամենայն յախտեցից. և տերութիւն քո յազգէ մինչև յազգ:

Պօղոսի առարկելոյն ի Կորնթացւոց Լուսինն ինդիցն է ընթերցուածս. (Հէ. Ժ. Գ. 47. 18):

Գոհանամ զԼստուծոյ իմոյ, վասն ա-մենեցուն ձեր՝ առաւել լեզուաւ խօսիմ. այլ ի մէջ եկեղեցւոյն կամիմ՝ բանս հինգ՝ մտաք խօսել, զի և զայս խրատի-ցեմ, քան զըստու բանս լեզուաւ:

Այդոք, մի՛ տղայք լինիք մտօք, այլ իշարեաց տղայացարուք, և մտօք կատարեալք լինի՛ցիք. քանզի և յօրէնս գրեալ է, եթէ յոտար լեզուս և ի շքեմունս օտարոտիս խօսեցայց ընդ ժողովողեանդ ընդ այդմիկ, ստիպն և ոչ այնպէս լուիցեն ինձ:

Ապա ուրեմն լեզուք՝ նշանակի վասն նն, ոչ հաւատացելոց՝ այլ անհաւատից. իսկ մարգարեութիւնն, ոչ անհաւատից՝ այլ հաւատացելոց:

Ապա եթէ դայցէ եկեղեցին ամենայն իմի վայր, և ամենեքին ի լեզուս խօսիցին, և մտանիցեն անդր տղէտք կամ անհաւատք, ոչ ասիցեն եթէ զի մոլիւրդ:

Իսկ եթէ ամենեքին մարգարեանայցեն, և մտանիցէ որ անդր անհաւատ կամ տրդէտ, յանդիմանի յամենեցունց, և քննի յամենեցունց, և գաղտնիք սրտի նորա յայտնի լինին. և ապա անկեալ ի վերայ երեսաց՝ երկիր պագանիցէ Մատուծոյ, և խօսառովան լինիցի՝ թէ արդարեւ Մատուած է ի ձեզ:

Եւէ. եկայք ցնծացուք ի Տէր, աղապահացուք առ Եստուած Փրկիչ մի:

Արքայ Եւեռարանիս Հիսուս. Գրիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (ՀԷ. Ի՞, հէ. 13):

Տէրն մեր Հիսուս Գրիստոս:

Եւ ել դարձեալ ի ծովեզրն, և ամենայն ժողովուրդն դայք առ նա, և ուսուցանէր գնոսա:

Աւ մինչդեռ անցանէր, ետես զՎեի Եւփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան, և ասէ ցնա. եկ զկնի իմ: Աւ յարուցեալ զրնաց զկնի նորա:

Աւ եղև ի բազմելն նորա ի տան նորա, և բազում մաքսաւորք և մեղաւորք բազմեալ էին ընդ Հիսուսի և ընդ աշակերտսն նորա. քանզի էին բազումք՝ որք երթային զհետ նորա:

Իսկ զպիբբն և փարիսեցիք իբրև տեսն թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս, ասեն ցաշակերտան նորա. զի՞ է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք:

Իբրև լուաւ Հիսուս՝ ասէ ցնոսա. ոչ ինչ է պիտոյք բժիշկ ողջոց, այլ հիւանդաց, և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս:

Աւ էին աշակերտքն Հովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս. դան և ասեն ցնա. ընդէր աշակերտքն Հովհաննու և փարիսեցիքն պահեն, և քո աշակերտքդ ոչ պահեն:

Աւ ասէ ցնոսա Հիսուս. միթէ մաքրեմ ինչ իցէ որդւոց առաքաւտի՝ մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն պահել. ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն, ոչ է մաքրեմ պահել. այլ եկեացեն աւուրք՝ յորժամ վերասցի ինոցանէ փեսայն, և ապա պահեացեն յաւտն յայնմիկ:

Արքայարմ. Զարց տարու, Տաղու Սգմ. Ն:

Աշակերտացից ի տաճար սուրբ քո երկի դե. քո:

Պատուի առաքելոցն ի Սորնեմայոց Եւաջին խղճոյն է ընթերցուածս. (ՀԷ. ԺՎ. հէ. 26):

Եւ արդ զե՞նչ իցէ, եղբարք. յորժամ ի մի վայր ժողովեցիք, իւրաքանչիւր որ իձենձ՝ եթէ սաղմոս ունիցի, եթէ վարդապետութիւն ունիցի, եթէ յայտնութիւն ունիցի, եթէ զեղուս ունիցի, եթէ թարգմանութիւն ունիցի, ամենայն ի շինած լինիցի:

Եթէ ի լեզուս որ խօսիցի, երկուք. և եթէ ևս աւելի, երեք, և ապա մի ըստ միով. և մինն թարգմանեցէ:

Ապա եթէ չեցէ որ՝ որ թարգմանիցէ, լուռ լիցի յեկեղեցւոյն. ընդ միսս իւր և ընդ Մատուծոյ խօսեսցի:

Իայց մարգարէք երկու կամ երեք խօսեսցին, և այլքն քննեսցեն:

Ապա եթէ այլ ումեք որ նստիցին՝ յայտնեսցի, առաջինն լուսեցէ:

Քանզի կարօղ էք ամենեքին մի ըստ միով մարգարեանաւ. զի ամենեքեան ուսանիցին, և ամենեքեան միթիւրեսցին. քանզի և հոգիք իսկ մարգարէից՝ մարգարէից հնազանդին. զի ոչ եթէ խռովութեան է Մատուած, այլ խաղաղութեան՝ որպէս յամենայն եկեղեցիս սրբոց:

Այնայք յամենայն եկեղեցիս լուռ լիցին, զի ոչ հրամայի նոցա խօսել, այլ հնազանդ լինել, որպէս և օրէնք իսկ ասեն. ապա եթէ ուսանել ինչ կամիցին, ի տան զարս

իւրեանց հարցանիցեն. քանզի անպատեհ է կնոջ մարդոյ յեկեղեցւոյ խօսել:

Եթէ ի ձեռն ըստուծոյ ել, և կամ թէ առ ձեզ միայն եհաս:

Իսկ եթէ որ համարիցի մարդարէ լինել կամ հողեր, գիտացէ՛ զոր գրեցիդ առ ձեզ, թէ Տեառն պատուիրանք են. ապա թէ որ տգիտանայցէ, տգիտացի:

Եստեհեաւ, եղբարք, նախանձեցարուք մարդարեանալ, և զիստեղն լեզուօք մի արգելուք:

Եւ ամենայն ինչ ձեր պարկեշտութեամբ և բոս կարգի լինիցի:

Եւ. Երեցեք տեան երգ նոր. ետտեցեք տեան ուրախութեամբ.

Սրբոյ Եւտարանիս Հիսուսի Վերստոսի՝ որ ըստ Ոտրիսի. (ՀԼ. Բ. հէ. 23):

Տէրն մեր Հիսուս Վերստոս:

Եւ եղև նմա ի շարաթու անցանել ընդ արտորայս, և աշակերտքն իւրնայն իւրեանց սկսան հասկ կորցել և ուտել:

Եւ փարիսեցիքն ասեն ցնա՛ տես զի՛նչ զործեն աշակերտքն քո ի շարաթուս՝ զոր է արժան:

Եւ ասէ ցնոսա՛ Հիսուս. ո՛չ երբէք իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն Վաւիթ՝ յորժամ պիտոյն եղև, և քաղցեաւ նա՛ և որք ընդ նմայն էին:

Չխորհ իմուտ ի տունն Եստուծոյ առ Երիւթարաւ քահանայապետիւ, և զհացսն զառաջադրութեան եկեր՝ և ետ և այնոցիկ որք ընդ նմայն էին. զոր ոչ էր օրէն ուտել, բայց միայն քահանայիցն:

Եւ ասէ ցնոսա՛, շարաթ վասն մարդոյ եղև, և ո՛չ եթէ մարդ վասն շարաթու, ապա ուրեմն տէր է որդի մարդոյ՝ և շարաթու:

Եւ եմուտ միւսանգամ ի ժողովուրդն. և էր անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գոսացեալ էր:

Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բժշկեսցէ զնա ի շարաթուն, զի շարաթօսեացն զմամնէ:

Եւ ասէ ցայլն՝ որոյ ձեռնն գոսացեալ էր. արի անց ի մէջ:

Եւ ասէ ցնոսա՛ զե՛նչ արժան է ի շարաթու, բարի՞ ինչ զործել՝ եթէ շար առնել, որի՞ մի ապրեցուցանել՝ եթէ կորուսանել: Եւ նորա լռեցին:

Եւ հայեցեալ Հիսուս զնորօք լի ցամամբ, տրտմեալ վասն կորութեանց որդից նոցա, ասէ ցայլն. ձգեալ զձեռն քո:

Եւ նա ձգեաց, և ողջացաւ ձեռն նորա:

Չորքարթի Հոգ. Երաշ. Քաղա. Սգն. ՉԼ:

Կեցո զճառայս քո Եստեած իմ՝ որ ի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի առերկոյն ի Կորնթացւոց Բռաթին ինքնոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. ԺԵ. հէ. 20):

Այլ արդ Վերստոս յարուցեալ է իմեռելոց, առաջին պատգ ննջեցելոց. քանզի մարդով եղև մահ, և մարդով յարութիւն մեռելոց. որպէս Եղաման ամենեքին մեռանին, նոյնպէս և Վերստոսիւ ամենեքին կենդանացին, իւրաքանչիւր յիւրում կարգի. նախ Վերստոս, և ապա Վերստոսեանք ի զպստեան նորա, և ապա կատարած:

Հորժամ տացէ ի ձեռս զթագաւորութիւնն Եստուծոյ և Հօր, յորժամ խափանեցէ զամենայն իշխանութիւնս և զամենայն պետութիւն և զգործութիւն, զի պարտ է նմա թագաւորել, մինչև զիցէ զամենայն թշնամիս ի ներքոյ օտից իւրոց. յետին թշնամիս խափանի՝ մահ, և զամենայն ինչ հնազանդ արար ի ներքոյ օտից նորա:

Այլ յորժամ տացէ, թէ հնազանդեալ է նմա ամենայն, յայտ է թէ բաց յայնմանէ՝ որ հնազանդեցոյց նմա զամենայն, այլ յորժամ հնազանդեացի նմա ամենայն, յայնժամ և ինքն որդի հնազանդեացի այնմ, որ հնազանդեցոյց նմա զամենայն. զի եղեցի Եստուած ամենայն յամենայնի:

Ապա թէ ոչ, զե՛նչ զործիցեն որ միկրտիցինն վասն մեռելոց, եթէ արդարեւ մեռեալք ոչ յառնիցեն, քնդէր իսկ բնա մկրտին վասն նոցա. քնդէր և մեր հզնիմբ յամենայն ժամ, և հանապաղ մուսնիմբ. ի պարծանս ձեր երդնում, և եղբարք, զոր ունիմ ի Վերստոս Հիսուս ի Տէր մեր:

Եթէ վասն մարդոյ ի զազանամարտի լեալ էի Ղափեսոս, զե՞նչ օգուտ էր ինձ, եթէ մեռեալք ոչ յառնեն՝ կերիցո՞ւք արքայո՞ք, քանզի վաղիւ մեռանեմք:

Աի՛ խաբիբ ապականեն զդարս քաղցու- նըս բանք շարք:

Սկզբիս Պա՛հայ ի ձայնն:

(Նրա՛ն Տարբերութիւն և Որոտիկ Նահապանի Ս. Գրք. Եւ. Ի. Զայն անս և ասո):

Արքայ Եւստորանիս Յիսուսի Վերհատո՞ւի՝ որ ըստ Մարկոսի. (Հ. Լ. Գ. Զ. Զ. 6):

Ս. Զան Տեսան մերջ Յիսուսի Վերհատո՞ւի:

Ե երեալ արտաքս վաղվաղակի փա- րիսեցիքն Տերովդիանոսոցն Տանդերձ, խորհուրդ առնէին վասն նորա՝ թէ զեւրդ կորուցեն զնա:

Իսկ Յիսուս աշակերտոցն իւրովք զնաց ի ծովընդ: Եւ բազում ժողովուրդ ի Վա- լիկեացւոց երթային զՏեա նորա, և ի Հը- րեաստանէ և Ղաբուսաղլեմէ, և յայնկոյս չորդանանու, և որք ի Տիբուսէ և ի Սի- դոֆէ. բազում ժողովուրդ իբրեւ լսէին որ- չափ ինչ առնէր, զայնի առ նա:

Եւ առէ ցաշակերտան իւր, զի նաւակ մի պատրաստական կայցէ նմա վասն ամբօխին՝ զի մի նեղեցեան զնա. քանզի զբազումս բժշկեաց. մինչ զալ խոնել զնովա՝ զի մերձեցցին առ նա որք ունէին ախտս ինչ:

Եւ այբ պիղծք յորժամ տեսանէին ըզ- նա, անխնէին առաջի նորա, աղաղակէին և ասէին, թէ դու ես որդի Մատուոյ. և նա յոյժ սաստեր նոցա, զի մի յայտնի առնիցին զնա:

Հիմադարձ շրջ. Եւզ. Զալու Սղան. Գ. Բ.

Բարձր արարէք զՏէր Եստուած մեր. երկրորդակք ի լեանս սուր նորա. զի սուրբ է Տէր Եստուած մեր:

Պօղոսի առաքելոցն ի Պորնիմացւոց Եւսաջին ինդեոյն է ընդ երջուածս. (Հ. Լ. Գ. Զ. Զ. 34):

Այլ դուք, եղբարք, սթափեցարուք ար- զարութեամբ, և մի՛ մեղանչէք. զի զգիտութիւն Եստուծոյ ոչ ունին ոմանք. առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ:

Եւ ափցէ օք. զիսրդ յառնեն մեռեալք, կամ որով մարմնով զայցեն:

Եւսմիտ, դու զոր սերմանեսն՝ ոչ կենդա- նանայ՝ եթէ ոչ մեռանիցի. և զոր սերմա- նեսն՝ ոչ զնոյն մարմին որ ծնանեցոյն իցէ՝ սերմանես, այլ Տառ մերկ, եթէ ցորենոյ իցէ և եթէ այլոց սերմանեաց. և Եստուած տայ նմա մարմին՝ որպէս և կամի. և իւ- բաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին:

Աւ ամենայն մարմին՝ նոյն մարմին է. այլ՝ այլ մարմին է մարդկան, և այլ մար- մին անասնոց, այլ մարմին թռչնոց, և այլ մարմին ձկանց. և մարմինք երկնաւորք, և մարմինք երկրաւորք. այլ՝ այլ փառք երկնա-ւորաց են և այլ փառք երկրաւորաց, այլ փառք արեգական և այլ փառք լուսնի, այլ փառք աստեղաց. և ասող քան զաստղ ասուել է փառք:

Վոյնպէս և յարութիւն մեռելոց. սեր- մանի ապականութեամբ՝ և յառնէ ա- ռանց ապականութեան, սերմանի անար- զութեամբ՝ և յառնէ փառք, սերմանի տկարութեամբ՝ և յառնէ զօրութեամբ, սերմանի մարմին շնաւոր. և յառնէ մար- մին Տոգեւոր. եթէ զոյ մարմին շնաւոր, զոյ և Տոգեւոր:

Եւ յապէս և զբեալ է, եղև մարդն առա- ջին Վրամ ի շունչ կենդանի, երկրորդ Վ- ղամ ի Տոգի կենդանաբար. բայց ոչ նախ Տոգեւորն, այլ շնաւորն, և ապա Տոգեւորն:

Եւսաջին մարդն յերկրէ՝ Տոգեւորն, իսկ երկրորդ մարդն Տէր՝ յերկնից. որպէս Տո- գեւորն՝ նոյնպէս և Տոգեւորնքս, և որպէս երկնաւորն՝ նոյնպէս և երկնաւորքն. և որ- պէս զգեցաք զպատկեր Տոգեւորնին, զգեց- ցուք և զպատկեր երկնաւորնին:

Եւ. Բարձր արարէք զՏէր Եստուած մեր. երկր օրպէք ի լեանս սուր նորա՝ զի սուրբ է Տէր Եստուած մեր:

Արքայ Եւստորանիս Յիսուսի Վերհատո՞ւի՝ որ ըստ Մարկոսի. (Հ. Լ. Գ. Զ. Զ. 20):

Բնդ Տեսան մերջ Յիսուսի Վերհատո՞ւի:

Գրան ի տուն, և զայ միւսանգամ ընդ նոսա ժողովուրդն, մինչ զի և Տաց ևս ոչ ժամանել ուտել նոցա:

Եւ իբրեւ լուան որ իւրքն էին՝ ելին ու- նել զնա, զի Տամարէին թէ մեղեմեալ իցէ:

Լսեալովքն՝ որ յԱրուստղեմէ իջեալ էին, ասէին թէ բէեղզեբուզ գոյ ի դմա, և իշխանաւ դիւանն հանէ դա զդեա:

Լսեալովքեալ զնոսա առ ինքն, առաիօք խօսէր ընդ նոսա. զեսնդ կարէ սատանայ զսատանայ հանել. և արդ եթէ թաղաւորութիւն յանձն իւր բաժանեցի, ոչ կարէ կալ թաղաւորութիւնն այն. և եթէ տուն յանձն իւր բաժանեցի, ոչ կարէ կալ տունն. և եթէ սատանայ ի վերայ անձին իւրոյ յարեաւ. և բաժանեալ իցէ, ոչ կարէ կալ, այլ վախճանեալ է:

Եւ ոչ որ կարէ զկարասի հօգի մտեալ ի տուն նորա աւար հարկանել, եթէ ոչ նախ զհօգն կապիցէ, և ապա զտուն նորա աւար հարկանիցէ:

Եւ մէն ասեմ՝ ձեզ, զի ամենայն թողցի որդւոց մարդկան մեզք և հայհոյութիւնք՝ որչափ և հայհոյեցեն, բայց որ հայհոյեցէ զհօգին սուրբ, ոչ ունիցի թողութիւն յաւիտեան, այլ պարտապան լիցի յաւիտեանիցն մեղաց:

Չի ասէին թէ այս պիղծ գոյ ի նմա:

Արքայ Տաղ Տաղաւոր Բաշա Սըլէյման

Տեմեն ամենայն մեզք, երկիր զգրութիւնն Եւստուծոյ մե
թոյ:

Պարտաւորութիւնն ի Կարնթացոյ Եւստուծոյ
է ընթերցուածս (Գլ. Ժ. Գլ. 50):

Բայց զայս ասեմ, եղբարք, եթէ մարմին և արիւն զարքայութիւնն Եւստուծոյ ժառանգել ոչ կարեն, և ոչ ապա կանուութիւն զանապահանութիւն ժառանգէ:

Եւ զի խորհուրդ մի ասեմ՝ ձեզ. ամենեքեան նմեցեալք, այլ ոչ եթէ ամենեքեան:

Կորոզեցուք յանկարծակի յական թօթափել ի փող յետին. քանզի փող հարկանի, և մեռեալք յարիցեն առանց ապականութեան, և մեք նորոգեցուք:

Չի պարտ է ապականութեանն այսմիկ զգնեալ զանապահանութիւն, և մահաւորացուն այսմիկ զգնեալ զանմահութիւն:

Եւ յորժամ մահականացուն զայս զգնեցի զանմահութիւն, և ապականութիւնն զանապահանութիւն, յայնժամ եղցի բա-

նին՝ որ գրեցաւ, եթէ ընկաւ մահ ի յաղթութիւն:

Ո՛ր է, մահ, յաղթութիւն քո. ո՛ր է, զժողիք, խաղթոց քո. խաղթոց մահու մեղք են, և զորութիւն մեղաց՝ օրէնք:

Եւ շնորհք Եւստուծոյ՝ որ եւս մեզ ըզ-
յաղթութիւնն ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Երեսնա Պահպան ի Զոյնն:

Մերոյ Եւստուծոյն Զհաւատ Գրքաւոր՝ որ բառ

Պարկոսի (Գլ. Գլ. 31):

Եւ Տեառն մեր Զհաւատ Գրքաւոր:

Գան եղբարք և մայր նորա, և արտաբայ կացեալ յղեցին և կոչին ըզնա:

Լսեալովք ժողովուրդն շուրջ զնովա նրաւոր. և իբրեւ ասացին ցնա. ահաւասիկ մայր քո և եղբարք քո՝ կան արտաբայ, և խնդրեն զքեզ, պատասխանի եւս նոցա և ասէ. ո՞վ է իմ մայր կամ եղբարք:

Հայեցաւ շուրջ զիւրեւ յաշակերտուն զի նստէին, և ասէ. ահաւասիկ մայր իմ և եղբարք իմ. զի որ առնէ զկամս Եւստուծոյ, նա է իմ եղբայր և քոյր և մայր:

Կարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովագերն. և խնեցան զնովա ժողովուրդք բազումք, մինչև ի նաւ մտանել նմա և նրաւոր ի ծովուն. և ամենայն ժողովուրդն ըզծովագերն՝ զցամաքն ունէին. և ուսուցանէր զնոսա առաիօք բազում ինչ:

Լսեալովք նոցա ի վարդապետութեան իւրում. լսէք, ահաւասիկ եւ սերմանող սերմանել. և եղև ի սերմանելն, ոմն անկաւառ ճանապարհաւ, և եկն թռչուն և եկեր զնա:

Լսեալովք անկաւ յապառաժի՝ ուր ոչ գոյր հոգ բազում. և վաղվաղակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ երկրին, և յորժամ ծագեաց արեւ՝ ջնեաւ, և զի ոչ գոյն արմատք ցամաքեցաւ:

Լսեալովք անկաւ ի մէջ փռոց, ելին փուշք և հեղձուցին զնա, և պտուղ ոչ ետ:

Լսեալովք անկաւ յերկիր բազումք, և եւրեալ աճեցեալ տայր պտուղ, և բերէր ընդ միոյ երեսուն, և ընդ միոյ վաթսուն, և ընդ միոյ հարիւր:

Ըստ դուք ազգ էք ընտիր, թողաւո-
րութիւն, քահանայութիւն. ազգ սուրբ,
ժողովուրդ սեփական. որպէս զի զձեր
առաքինութիւնն նուիրեցէք այնմ, որ զը-
ձեզ ի խաւարէն կոնաց յիւր սրանելի
լոյնն:

Արք երբեմն չժողովուրդ, բայց արդ ժո-
ղովուրդ Լատուծոյ. որք չողորմեալք, այժմ
ողորմութիւն գտէք:

Ելէ, Հիմունք նորա ի լեռան սուրբ նորա, սիրէ Տէր զգործս սիրմի
առաւել քան զամենայն յարկան Յաբարայ:

Արքայ Լատարման Հիմունքի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Մ. Ժ. Ժ. 13):

Տէրն մեր Հիմունքի Քրիստոս:

Եւ երբեք Հիմունք ի կողմանս փրկա-
պեալս Կեսարայն Տարբաներ ցաշա-
կերտան եւ ասէր. զո՞ որ ասն կոնէն մար-
գիկն թէ իցէ որդի մարդոյ:

Լա նորա ասն. ոմն զՀովհաննէս Մը-
կրտիչ, եւ այլք զԱղեա, եւ կէսք զԱրեմիա,
կամ զմի որ ի մարգարէիցն:

Լա՛ն ցնտաւ. իսկ դուք զո՞ որ ասէք զի-
նէն թէ իցեմ:

Պատասխանի ետ Սիմոն Պետրոս եւ
ասէ. դու ես Քրիստոս որդի Լատուծոյ
կենդանոյ:

Պատասխանի ետ Հիմունք եւ ասէ ցնա-
կրանի. քեզ Սիմոն, որդի Հովնանու, զի
մարմին եւ արիւն ո՞չ յայտնեաց քեզ, այլ
Հայր իմ որ յերկինս է:

Լա ես քեզ ասեմ, զի դու ես վեմ, եւ
ի վերայ այդ վեմի շինեցից զեկեղեցի իմ,
եւ զրունք զժողովոյ զնա մի յազմաշարեա-
ցնն:

Լա տաց քեզ զփականս արքայութեան
երկնից. եւ զոր միանգամ կապեցես յերկ-
րի՝ եղբի կապեալ յերկինս, եւ զոր արձա-
կեցես յերկրի՝ եղբի արձակեալ յերկինս:

Արքայութիւնն ի շինութեանն է:

Երկրորդն Կոնստանդնուս և Ստեփանոս. Լա զո՞ որ ասէ-
ք. քեզ Ստեփանոս. Ստեփանոս որ իտիւղոյ. եւ զգեցցին միտ-
քան քահանային եւ եկեղեցին իտիւղոյ. եւ Կոնստանդնուս, ինկոյր եւ
մեծղեկոյր յառնան. եւ սխալեցին իմքն. ի՞նչ յայտնեցաւ զո՞ որ
քեզ ի մեծ (զերկուսն ի միտքին ասա). եւ զմի շայն քեզնիս
սխալեցին նախառնակ ասեմն. Հայրք ի՞նչ զմեծութեան իւր աս-
րարան. եւ յապարկեց քեզ Ստեփանոս զո՞ որ ասէ. քեզ Ստեփանոս
Տէր զո՞ որ ասէ. շայն քեզ:

ԿԸՆԹՆ ԳԼԵԼՓՈՒՄԸՆ ՍՈՒՐԻ ԼՍՏՈՒԸՆԸՆԵՆ:

Սուրբ Լատուծանի վերաբերման Կեսարի. Ի վերջին Տարբան
եւ ի վերջին զորութիւնն ի վերայ որոյ սեղանորն. Հետեակ Շրթն-
քի. Արեւել իտիւղոյ. եւ զգեցցին միտքան քահանային եւ եկե-
ցին յառնան. եւ սխալեցին իմքն. ի՞նչ յայտնեցաւ զո՞ որ քեզ
նման. Հայրք ի՞նչ զմեծութեան Լատուծոյ. երբ ի՞նչ Տէր ի շա-
քեմ աս. քեզ Ստեփանոս. Ստեփանոս որ իտիւղոյ ի մեծութեան
իւր եւ իմքն. եւ կեցին ի դուր իտիւղոյ. եւ Կոնստանդնուս եւ ամենայն
զարդոյ ի թափար. ասեալ Շրթն. ի՞նչ յայտնեցաւ զո՞ որ քեզ
Ստեփանոս. Տէր:

Ելէ Տէր ի Տանգիստ քո՛ դու. եւ տապանակ կապի որք
բութեան քո. Փոխ, Հիշեա Տէր:

Ընթեցուածս յԱրքայ Կողմն Սողոմոնի
(ԳԼ. Դ. 1. 9):

Սրտացուցիք զմեզ, քոյր մեր Տարբան,
սրտացուցիք զմեզ միով ակամբ քով,
եւ միով քառամանեկաւ պարանոցի քո:

Չի գեղեցկացան ստիք քո, քոյր իմ
Տարբան, քանզի գեղեցկացան ստիք քո
ի գինոյ, եւ Տոտ Տանգերծից քոց քան զա-
մենայն խունկս:

Սեղբ կաթեցուցանեն շրթնք քո,
քոյր իմ Տարբան, մեղք եւ կաթն ինկոյր
լեզուի քոց, եւ Տոտ Տանգերծից քոց իրբե
զՏոտ կնդրիկի:

Պարտեզ փակեալ, քոյր իմ Տարբան,
պարտեզ փակեալ եւ աղբիւր կնքեալ:

Լաբրում քո դրախտ նունենեաց՝ Տան-
գերծ պտղովք ծառոց՝ ծաղիկ Տանգերծ
նարդոսի:

Նարդոս եւ քրքում, խնկեղէն եւ կի-
նամոմն, Տանգերծ ամենայն փայտիւր լի-
բանանու. զմուսս եւ Տարտե, Տանգերծ ա-
մենայն առաջնովք ի զովքն:

Լղբիւր պարտիլաց՝ եւ ակն ջրոյ կեն-
դանոյ Տոտեղիւր ի ի խրանան:

Տէր արար զքեզ, Տառապանաց զքեզ,
պատրաստեաց զքեզ յարանաւ, զեղե-
ցիկ ի կանայս. մայր քո ծնցի մարմն
անախեղծ:

Ընթեցուածս յԱռաջիկայ մարգարէի:
(ԳԼ. Լ. 1. 10):

Լա յաւել Տէր խօսել ընդ Լաբալու՝ եւ
ասէ. խնդրեմ դու քեզ նշան ի Տեառնէ

Նստածոյ քումմէ: Ի խորութեան կամ ի-
բարձրութեան:

Լուսաէ Ըքաղ. ոչ խնդրեցից՝ և ոչ
փորձեցից զՏէր:

Եւ ասէ՛ր արդ լուարուք, տուն՝ Դաւթի՛.
Թե՛թե՛ Ինչ՝ Թուիցի ձեզ աշխատութիւն
Հասուցանել մարդկան, և զիսորդ Հասուցա-
նէք աշխատութիւն Տեառն:

Վասն այդորիկ տաքէ ձեզ Տէր ինքնին
նշան: Ընա կոյսն յղասցի և ծնցի որդի,
և կոչեացն զանուն նորա Լամանուէլ:

Իսկ և սկզբ կերիցէ. մինչ չե ինչ իցէ
ծանուցեալ նորա կամ ախորժեալ յա-
ռաջագոյն զշարուծիւն, ընտրեսցէ բզբա-
րին:

Վասն այնորիկ մինչ չև ծանուցեալ իցէ՝
մանկանն զբարի կամ զչար, անարգեսցէ,
զչարն՝ և քնտրեսցէ զբարին:

Պօղոսի անաքելոյն ի Ղապառապոյ թղթոյն է
ընթերցուածս. (ՀԼ. Պ. հ. 29):

Այդ եթէ դուք Վրիստոսի էք՝ ուրեմն
Վրբա՛համու զառակ էք, ըստ աւետեացն
ժառանգք:

Օպա ասեմ, ցորեան ժամանակս ժառանգի տղայ է, չէ ինչ առաւել քան ըզծառայն, թէպէտ և տէր իցե ամենեցուն պէ ընդ հազարապետօր է և ընդ զառապետօր՝ մինև ի ժամանակաիկտ հօրն նոցալէս և միք մինչ տղայքն էտք, ընդ տարկերք աշխարհիս ի ծառայոթ թեան կայք:

Այս իբրև եկն լրումն ժամանակին, առաքեալս Մատուած զորդին իւր՝ որ եղև իւկնեմէ, և եմուտ ընդ օրինօք. զի զնոսա՝ որ ընդ օրինօքն իցեն՝ զնեացէ, զի մեք զորդեգրութիւն ընկալցուք:

Եւ զի էք դուք որդիք, առաքեաց Նստուած զՏոգի Արդւոյն իւրոյ ի սիրտս մեր, որ ազադակէ արբայ, հայր:

Մասնակցութեամբ ձեռնարկելով, այլ որդիք չկալի,
որդիք, և ժառանգ Մատթեոս:

Ելէ. Հագին սուրբ եկեղեցի թիւ 4. Կորուսիլի մարմարե համակ
լիցի թվարկ քա.

Որոշյ Լեւոնաբանիս Յիսուսի Վրիպառութի որ ըստ
Պատկասու. (Ժ. Լ. 47, 26):

Ինչորէ, ամենազարէ :

Եւ յամենան ղեցերորդի առարեցաւ
Գարրիէլ Տրեշտակ յՄատուոյ ի բա-
ղար մի Գալիկեացոց, որում անուն էր
Նազարէթի, առ կոյս խօսեցեալ առն՝ ու-
րում անուն էր Հովսէփի, ի տանէ Կաւթի,
և անուն կուսին Մարիամ:

Եւ եկեալ առ նա ասէ: ուրախ լիւր, բերկ-
րեալդ, Տէր ընդ քեզ:

Եւ նա ընդ բանսն խռովեցաւ, և խորհէր ընդ միտս՝ թէ որպիսի ինչ իցէ ողջոյնրս ալս:

Եւ ասէ՛ր ցնա հրեշտակն, մի՛ երկնչիւր,
Մարիամ, զի գտեր չնորհա յԱստուծոյ:

Լ. ահա յղասցիր՝ և ծնցես որդի, և
կոչեսցես զանունն նորա Հիսուս:

Դա եղեցի մեծ, և որդի Բարձրբլույ կոչեցին. և տացէ նմա Տէր Մատաւած զաթոռն Դաւթի հօրն նորա. և թագաւորեաց իկերայ տանն Հակոբայ ի յախոռանըս, և թագաւորութեան նորա վախճան մի՛ լիցի:

Եւ ասէ՛ր Մարիամ՝ ցճրել շտակն. զի անորդ
լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ:

Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցնա-
ւողին սուրբ եկեղեցիքդ, և զօրութիւն
Բարձրեւոյ Հովանի լիցի ի վերայ քո. քան-
զի և որ ծնանելոցն է ի քէն՝ սուրբ է, և
Արդի Մատուց կոչեսցի:

Իսկ ահա Եղեաբեթ՝ ազգական քո՝ և նա յղե է ի ծերութեան իւրում, և այս վեցերորդ ամիս է նորա՝ որ ամուսն կոչեցեալ էր:

Օհ ո՛չ տկարացի առ յՆստուծոյ ամե-
նայն բան:

Լսեալէ Մարիամ. ահաւասիկ կամ աղախին Տեառն, եղիցի ինձ ըստ բանի քում: Լսեալն ինձմանէ հրեշտակն:

Գրգ. Վառ է Զբոսարան, Եւ տեսնազարեցին զանգատսանն, Զնիկ՝
 Ստեփ. Խաչատ. Եղ. Պապեանն, Եւ ասաց Շրջն. Գէ. Ալեք. Տաթև.
 Ըստուարածնի, Խաչի, Փառք. Սրբ. Նիք:

Լեզիցին ահանջք քո է լսել զձայն աղօթից իմոց: Փոխ,
Ի խորոց:

Արդոյ Լուստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (Գլ. ԺԷ):

Վասն փառաց Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ էր ոմն հիւանդ Վազարոս ի Լե-
թանիայ, ի գեղձէ Վարիամայ եւ
Վարթայի քեռ նորա:

Եւս ա՛ն Վարիամ էր՝ որ էօծ զՏէրն
իւզով, եւ ջնջեաց զոտս նորա Տերով իւրով.
որոյ եղբայրն Վազարոս հիւանդ էր:

Լսաբեցին առ նա քորքն նորա՝ եւ ա-
սեւ. Տէր, ահաւասիկ զոր դո՛ւն սիրէիր՝
հիւանդացեալ է:

Իբրեւ լուսն Հիսուս, ասէ. այն հիւան-
դութիւն չէ ի մահ, այլ վասն փառացն
Լստուծոյ. զի փառաւոր լիցի որդի Լստու-
ծոյ այնուիկ:

Եւ սիրէր Հիսուս զՎարիամ, եւ զՎար-
թա զբոլոր նորա՝ եւ զՎազար:

Իբրեւ լուսն թէ հիւանդացեալ է, ըզ-
տեղի կալաւ անդէն ուր էրն՝ աւուրս եր-
կուս:

Եպա յետ այնորիկ ասէ ցնտաւ. եկայք,
երթիցուք միւսանգամ ի Հրէաստան:

Եսեն ցնա աշակերտքն. ուսրի, այժմ՝
ևս խնդրէին զքեզ Հրեայքն քարկոծ առ-
նել, եւ զարձակել երթաս անդրէն:

Պատասխանին ետ Հիսուս. ո՛չ երկոտա-
սան ժամ է աւուր, եթէ որ գնայ ի տուրն-
ջան՝ ո՛չ գայթակղի, զի զլոյս աշխարհիս
այսորիկ տեսանէ. ապա թէ որ գնայ գի-
շերի՝ գայթակղի, զի լոյս ո՛չ գոյ ընդ նմա:

Չայս իբրեւ ասաց, յետ այսորիկ ասէ
ցնտաւ. Վազարոս բարեկամ մեր ննջեաց,
այլ երթամ զի զարթուցից զնա:

Եսեն ցնա աշակերտքն. Տէր, եթէ նրն-
ջեաց՝ ապա սպրի:

Եւ Հիսուս վասն մահո՛ւն նորա ասէր.
նոցա այսպէս թժեկցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ
քնոյ ասէ:

Հայնժամ ասէ ցնտաւ Հիսուս յայտնա-
պէս. Վազարոս մեռաւ. եւ ես ուրախ եմ
վասն ձեր, զի դուք հաւատասջիք ինձ, զի
ես չեի սնդ. բայց արդ եկայք երթիցուք
առ նա:

Եսէ թո՛վմաս՝ անուանեալն երկուորեակ՝
ցաշակերտակիցան. օն եկայք՝ եւ մեք զի
ընդ նմա մեռցուք:

Եւն Հիսուս՝ եղիտ զնա շորերօրեայ ի-
գերեղմանի:

Եւ էր Լեթանիան մերձ յԱրուսաղէմ իր-
բեւ ասպարիսօք հնգետասան. բազումք ի-
Հրէից անտի եկեալ էին առ Վարթա եւ
Վարիամ, զի միսիթարեցեն զնոսա վասն
եղբօրն:

Վարթա իբրեւ լուսն՝ թէ Հիսուս գայ,
ընդ առաջ գնաց Վորաւ. բայց Վարիամ
նստեր անդէն ի տան:

Եսէ Վարթա ցՀիսուս. Տէր, եթէ աստ
լեալ էիր, եղբայրն իմ չէր մեռեալ:

Եւ և արդ զխեղմ, եթէ զոր ինչ խնդ-
րեցես յԼստուծոյ՝ տացէ քեզ Լստուած:

Եսէ ցնա Հիսուս. յարիցէ եղբայրն քո:

Եսէ ցնա Վարթա. գիտեմ զի յարի-
ցէ ի յարութեան՝ յաւուրն յետնում:

Եսէ ցնա Հիսուս. Ես իսկ եմ յարու-
թիւն եւ կեանք. որ հաւատաց յիս, թէ-
պէտ եւ մեռանի՝ կեցցէ:

Եւ ամենայն որ կենդանի է՝ եւ հաւա-
տաց յիս, մի՛ մեռցի ի յաւիտեան. հաւա-
տան այսմիկ:

Եսէ ցնա. այո՛, Տէր, ես հաւատացի՝ եւ
թէ Դու ես Վրիստոսն Արդի Լստուծոյ,
որ յաշխարհ գալոց էիր:

Եւ զայս իբրեւ ասաց, գնաց կոչեաց ըզ-
Վարիամ զբոլոր իւր լուեւայն՝ եւ ասէ.
Վարդապետն եկեալ է՝ եւ կոչէ զքեզ:

Եւ իբրեւ լուսն, յարեաւ վազվազակի,
եւ եկն առ նա:

Չեւ եւ էր եկեալ Հիսուս ի գեօղն, այլ
էր անդէն ի տեղուջն՝ ուր ընդ առաջ եղե-
նմա Վարթա:

Իսկ Հրեայքն՝ որք էին ընդ նմա ի տան
անդ, եւ միսիթարէին զնա, իբրեւ տեսին
զՎարիամ՝ թէ յարեաւ վազվազակի եւ
գնաց, գնացին եւ նզրա զհետ նորա. հա-
մարէին թէ ի գերեղմանն երթայ՝ զի լաց-
ցէ անդ:

Իսկ Վարիամ իբրեւ եկն՝ ուր էրն Հի-
սուս, եւ ետես զնա, անկաւ առ ոտս նո-
րա եւ ասէ. Տէր, եթէ աստ էիր զիպեալ
ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ:

Հիսուս իբրեւ ետես զնա զի լայր, եւ որք
ընդ նմա էին Հրեայքն՝ լային, խռովեցաւ.
յողի իւր իբրեւ զայրացեալ, եւ ասէ. ո՛ր
եղիք զնա: Եսեն ցնա. Տէր, եկ եւ տես:

րե ղիարիսի հաստատուն և անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց. որ և մասնիցէ ի ներքին կողմն վարագուրին, ուր կարապետըն մեր Հիսուս եմուտ վասն մեր, ըստ կարգին Սեղբիսեղեկի եղև քահանայապետ յախտնից:

Վանդի այս Սեղբիսեղեկ թագաւոր էր Սաղիմայ, քահանայ Լատուծոյ բարձրելոյ, որ ել ընդ առաջ Երրահամու, յորժամ՝ զարձեալ գայր ի կոտորածէ թագաւորացն՝ և օրհնեաց զնա. որում և տասանորդս յամենայնէ հալքրահամ. նախ թարգմանի թագաւոր արդարութեան, ապա թագաւոր Սաղիմայ՝ որ է թագաւոր խաղաղութեան. անշարժ անմայր՝ չհամարեալ յազգս, որոյ ոչ սկիզբն աւուրց՝ և ոչ կատարած կենաց. նմանեալ որդւոյն Լատուծոյ՝ կայ մնայ քահանայ մշտնջննաւոր:

Ըրդ տեսէք որպիսի՝ որ էր սա, որում և Երրահամ տասանորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն. և որք յորդուոցն՝ Ղեկայ զքահանայութիւնն առնուն, պատուէր ունին տասանորդել զժողովուրդն ըստ օրինացն, այս ինքն է՝ զեղբարս իւրեանց. թէպէտ և ելեալ իցեն յերանցն Երրահամու:

Իսկ չհամարեալն յազգս ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զԵրրահամ, և զնա՝ որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր՝ օրհնեաց:

Չի առանց ամենայն հակառակութեան՝ նուազն ի թաւ. անտի օրհնեցի:

Ելի. Լատուստ ողորմու մեզ և օրհնեալ զմզ. երեւոյ զերեսս թո ի մեզ և ողորմու մեզ:

Արոյ Լատարանիս Հիսուսի Վրիտասի՝ որ ըստ Հօհննու. (Հ. Ժ. Լ. Ե.) :

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտաս տէր:

Ես եմ որմն ճմարիտ, և Հայր իմ՝ մշակ է. ամենայն ուս որ յիս է և ոչ բերէ պտուղ, կտրէ զնա. և ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առաւել ևս պտղաբեր լիցի:

Ղուր արդէն իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ:

Ապեւք յիս՝ և ես ի ձեզ, որպէս ունն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, և

թէ չիցէ հաստատեալ յորմն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ իցէք:

Ես եմ որմն՝ և դուք ուս. որ հաստատեալ է յիս՝ և ես ի նա, նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ՝ ոչ ինչ կարէք առնել:

Եթէ որ ոչ է հաստատեալ յիս, ել նա արտարս իրբեւ զուռն, և ցամաքեցաւ. և ժողովն զնա, և ի հուր արկանն և այրի:

Եթէ կայցէք յիս, և բանն իմ՝ ի ձեզ կայցեն, զոր ինչ կամիցիք խնդրեալիք՝ և լինիցի ձեզ:

Հայսմիկ փառաւորեցաւ. Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բերիցէք, և եղի՛կք իմ՝ աշակերտք:

Սարկոս աղն Բարսեղ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեցուցիք:

Ղահագարուք զբարեբարէն Լատուծոյ, յաղազս պարգևելոյ մեզ առատապէս ըզպտղաբերութիւն բուսոց և տնկոց արարածոց իւրոց:

Ղաշեացուք և վասն երկխայրեաց՝ առաջն եղեալ ողկուղաց խաղողոյս. որպէս զի օրհնութեամբն՝ որով օրհնեաց զարաւածս իւր, շնորհեացէ զսա մեզ ի կերակուր՝ և յարբումն ուրախութեան, և յառողջութիւն հոգւոյ և մարմնոյ՝ ի ձեռն Սիամնի որդւոյ իւրոյ, և կենդանարար խաշի և թաղման և յարութեան նորա:

Բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Լատուստ ծածնին, ուստի տուաւ մեզ պտուղ կենաց և անմահութեան՝ Հիսուս Վրիտաս Տէրն ամենակալ կեցուցէ և ողորմեցի:

Զիմէ երկուստան Տէր Բարսեղ իմ:

Եղօթք Սերիսի Հայրապետին՝ վասն օրհնութեան խաղողոյ:

Տէր Լատուստ Հայր անսկիզբն՝ անեղ և անմահ բնութիւն. ինքնաղոյ, և զոյացուցիւ ամենայն եղևոց յանգոյցի. որ ի յերրորդում աւուր արարութեան քոյ՝ հրամայեցիւ երկրի բուսուցանել տունկս և բոյս զանազան պտղաբերութեանց, ի պէտրս զգայական և շնաւոր կենդանեաց. ընդ որս՝ և զքո անուանեալ զբախտին վայել:

շուժեան ծառս անկեցեր, ի ընտելութիւն և ի վայելս բոնականի բնութեանս. զորս և օրհնեցեր ըստ աստուածային բանին, եթէ հետեւ Մատուած՝ զի բարի են յոյժ. և օրհնեաց զնոսա Մատուած:

Իսկ ի յանցանէն մարդկան զպատուիրանոս քով՝ յաղազս Տրաժարեցուցեալ պտուղոյն ճաշակման, զաստուածային քո օրհնութիւնն որ ի վերայ երկրի՝ և պտղոց նոցա, յանէծս դարձուցեր ասելով ջնգամ. թէ անիծեալ լիցի երկիր ի գործս քո. և զայս արդարապէս գատեալ. զի որպէս յետ գլխոյն մահու՝ անկարելի է անդամոցն իրկանս մնալ. ըստ այսմ, անկարելի էր զկնի գլխոյն զգալի արարածոց՝ մարդոյն՝ մեղօք մեռանելոյ, ծառայական բնութեան երկրի՝ ի կենդանարար բանի քոյ օրհնութեան կալ անփոփոխելի:

Իսկ յորժամ՝ զծածկեալ Հայրական սէր քո յայտնեցեր առ ազգս մարդկան՝ առաքելով զորդիդ քո միածին. զի բղետեցէ զառաքան յարձանոցն չնստեաց ըստ մարմնոյ և ելլէ ծաղիկ վայելուչ և անուշահոտ յանարատ կուտն Մարիամայ. բերցի պտուղ կենաց և անմահութեան մահականացու բնութեանս. զոր ի վերայ խաչին օրհնեցեր դարձեալ նովա զտիեզերս ամենայն ըստ անսուտ խոստման քոյ՝ որ առ հօրն հաւատոյ Մարահամու եղև, թէ ի զաւակի քոյ օրհնեացին ամենայն ազգ երկրի. և եթէ զատապարտութիւն անիծիցն ընդ իշխանին ամենայնի՝ և որոց ընդ իշխանութեամբ նորա էին՝ տիրեաց, քանի՜ ևս առաւել ընդ մարդկային բնութեանս օրհնութեան՝ զգայական բնութիւնը արարածոց հաղորդք դոսանիցին վերստին օրհնութեանց աստուածայնոց. ևս առաւել քան զամենայն պտուղ սղկուղաց. յորմէ արիւն խաղողոյ՝ արժանաւոր եղև մեծազունի շքնորհաց օրհնութեան, նիւթ փրկական արեան Միածնի որդւոյ քոյ լինելով. որով գնեալ աղատեցաք ի ծառայութենէ մեղաց և մահու. զոր ի վերնատունն խորհրդոյ առեալ ի ձեռս օրհնեաց ասելով:

Մայս է արիւն իմ. ընդ որում և ամենայն համասեօք նորին, նովին պտղոյն ընկալան զկատարեալ օրհնութիւնն: Եւ արդ Տէր, նովին օրհնութեամբն՝ որով զբարի

եղեալ արարածս առ ի քէն՝ օրհնեցեր յառաջին արարութեանն, և յերկրորդումս:

Օրհնեալ և այժմ՝ զնոխրեալս ի քեզ նորոգ ամի պտուղս երեսայրեաց՝ զողկոյղ խաղողոյս, ըստ հնոյն քահանայութեան Մարութի. զի ըստ որում՝ օրինադրեցեր տոհմին Իսրայելի ի ձեռն Մովսիսի՝ բնծառել զառաջին պտուղս ամենայն պտղաբերաց՝ առաջն քոյ ի խորանն վկայութեան, որպէս զի մանաւոր ընծայիքն՝ բոլորն բնկայցի պտուղ օրհնութիւն քո. այսպէս, և ընդ այժմ՝ նուիրեալ պտղոյ խառնեալ միացն զաստուածային և զհոգեւորական քո օրհնութիւն. զի ընդ նիւթականս այսր ճաշակման, և շնորհ իմանալի քոյ օրհնութեան՝ ընդ հոգիս ճաշակողացս իսմանէ՝ միացի, ընդունելով մարբութիւն և թողութիւն մեղաց ճաշակմամբս այսուիկ, որով և կենաց ծառոյն պտղոյ՝ զոր բոցեղէն սրով՝ հրամայեցեր պահել քերովելիցն դասուց, արժանաւորը եղիցուք ճաշակել. յորմէ անմահացեալք, ընդ անմահիցն դասուց միշտ փառաւորեցուք զքեզ հանդերձ Որդւով և ամենատարբ Հոգւովդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս, ամէն:

Իսկապէս թիւն ամենցուն:

Օրհնեալ ես Որդի և բան Հօր՝ ճառապայթ անձառելի առաջին լուսոյն. կերպարան և պատկեր աներևութին Մատուծոյ. զոյակից նմին և արարչակից իզոյացուցանելն զարարածս. որ ասացեր բանիս, և եղեն. հրամայեցեր, և հաստատեցան. զի իմանալն քո և կամիլն, գործ է կատարեալ. որ և զտկարն իտունկս փայտից զորթ՝ զօրաւոր քան զարձարգոյն ծառան յօրինեցեր, յաղազս պտղոյն օգտակարութեան. այլ և գերազունիդ առեալ օրինակ պատուեցեր զնա, և զքեզ անտանեցեր՝ որթ, և զառ իքեզ կապակցեալսն սիրով ուս, և զհայր քո՝ տածօղ և մշակ. զի զպտղաբերսն գործոց արդարութեան՝ սրբէ ըստ յատուղան օրինի. և զանպտուղսն ի բոց հասունէ՝ նիւթ յաւիտեանական հրոյն:

Հոյսեր զսա մարգարէիւք՝ լուծիչ տորտմութեան, և պատճառ ուրախութեան. զի

զինի՝ ուրախ առնէ՝ ասաց Տայրն քո ըստ մարմնոյ. և որդի նորին հրամայէ տալ ըզ-զինի՝ որոյ ի արոմմութեան իցեն, զոր և ետուր ի վերնատունն զօրախարար կրկին ըստակ՝ զարին քո քաւիչ, և զեմաստու-թիւն հօգւոյն. զոր և նշանակեցեր զայս խորհուրդ. և օրինական քով Սելքիսե-զեկիւ. հաց և զինի՝ նահապետին Աբրա-համու մատուցանելով. զոյն և Նոյն ծա-նուցեր՝ արոմեցելուն յաղագս ապակա-նութեան աշխարհի ջրհեղեղան, տալով զսա մօսիթարութիւն. քանզի անկեաց Նոյ այգի առաջին, որպէս ասէ գիրն. և արբ ի զինւոյն, և զմայրեցաւ արգարն:

Թեպէտ և առ ի քէն պարզեա բարեաց տուաւ, սակայն յանիմաստարար վարդաջ սովա՝ արբեցութիւն ի պատճառ շարեաց անձանց փոխարկեալ լինի, որպէս բազում այլք ի բարեաց քոց արարածոց:

Լւ արդ, Տէր, զընծայեալս ի տաճար փառաց անուան քոյ զպտուղ ողկուղեց՝ օրհնեալ ընդ ի սկզբանէ օրհնութեանց, որպէս օրհնեցեր զճիւն՝ զգտեալն ի մէջ ող-կուղաց. և շնորհան որք ճաշակենն յօրհ-նեալ պտուղս՝ առ ի քէն զթաղութիւն մե-զաց. զառողջութիւն հօգւոյ և մարմնոյ. և տուր հաւատով ճաշակողացս ի սմանէ յանմահական պտուղս՝ աղինական դրախտին՝ ճաշակել ընդ աւազակին:

Օրհնեա, Տէր, զուրբատուս նորող պլու-ղոյս ընծայիս. և փոխատրեա սոցա ընդ անցաւորի այսր պտուղս՝ զանմահ կենացն ընդունել զվայելութիւն:

Օրհնեա, Տէր, և զտունկս որթոցն, և զայգիս նոցա՝ յորոց հատեալ եղեն ողկող-քս օրհնութեան, և ընծայեցան յեկեղե-ցի սուրբ. և արա նոցա լինել քաջարեքս և բազմաբեղունս ի պտղաբերութիւն՝ պա-րարտ և բարի երկրի նմանել. անփորձ պահ-եա, Տէր, և զանդ այգեստանեայցն՝ ուստի իցեն պտուղ ընծայեցաւ սպտղիկ՝ յամենայն պատահարաց՝ որք իջանն ի վերուստ վասն մեղաց մերոց, ի կարկտէ, յեղեմարկու սառ-նամանեաց, ի խորշակահար հողմոց, և ի ճը-ճեաց փաստակարաց. որպէս զի վայելեալք ի-նիթ եղեն արարածոց քոց յայսմ աշխարհիս՝ զոր շնորհեցեր մեզ ի վայելս ի փառս քո, ուստի և ըմպել ընդ քեզ արժանի եղեցուք

ի բերոյ ամենայի որթոյդ, ի սեղան արքա-յութեան Հօր քոյ, ըստ անուտ խոտու-մանն որ ի քէն. ի պատիւ և ի փառս հա-մազոյ Նորորդութեանդ՝ Հօր և Արդւոյ և ամենասուրբ Հօգւոյդ. որում վայելեն փառք, իշխանութիւն և պատիւ. այժմ, և միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից. ամեն:

Նւ զինի՝ երկցա անգամ տեսնադեցեք զոյլոյն՝ և ապա բաշ-խեցեք:

Յերեկոյն տունն ժաման ժողովեցան յեկեղեցին. և անանիքն Սղմ. կցորդ՝ ճէլլ. Սէշ. Տէշ. Փոխ. Սէշ. զՆու. Գիրք՝ առաւու-տեանն և:

Նշ. Հոգին սուրբ եկեցեք ի քեզ. և զորութիւն բարեբոյն հո-վանի լինի ի վերայ քո:

Արդ Մեծաարարիս Ախուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Պ. Ե. Կ. Կ. 39):

Տերութիւն մերով Ախուսիս. Վրիստոսի:

Յարուցեալ Մարիամ՝ յաւուրն յայ-նոսիկ՝ գնաց ի լեռնակողմն փութա-պէս ի քաղաքն Յուդայ, և եմուտ ի տուն Օւաքարիայ, և ետ ողջոյն Եղիսարեթի:

Լւ եղև իբրև լուա զողջոյն Մարիամու. Եղիսարեթ, խաղաց մանուկն յորովայնի նորա:

Լւ լցաւ Եղիսարեթ հօգւով սրբով, և ի ձայն բարձր աղաղակեաց և ասէ. Օրհնեալ ես դու ի կանայս, և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քոյ: Եւ ուստի՝ է ինձ այս՝ զի եկեցեք մայր Տեառն իմոյ առ իս:

Օւ ահաւասիկ իբրև եղև ձայն ողջունի քոյ յականջս իմ, խաղաց ցնծալով մանու-կըս յորովայնի իմում:

Լւ երանի որ հաւատայցե՝ եթէ եղեցի կատարումն ասացելոցս նմա ի Տեառնէ:

Լւ ասէ Մարիամ՝ մեծացուցեք անձն իմ զՏէր, և ցնծացաւ հօգի իմ յԱստուած փրկիչ իմ:

Օւ հայեցաւ ի խոնարհութիւն աղակ-նոյ իւրոյ: Օւ ահա յայսմ հետ երանեցեն ինձ ամենայն աղգք:

Օւ արար ինձ մեծամեծս հօգին, և սուրբ է անուն նորա:

Լւ ողորմութիւն նորա աղգաց յաղգս երկիւղածաց իւրոց:

Արար զօրութիւն բազկաւ իւրով, ցը-րուեաց զամբարտաւանս մութ սրտից իւր-եանց:

Բնթիւնքուածս ի Օտարեւոյ մարդարէէ:
(ՂԼ. Բ. 47. 10):

Ինչպէս եւ որպէս լեր, դուստր Սիննի. զի ահա ես եկից եւ բնակեցայ ի միջի քում, ասէ Տէր. եւ ապաւինեցին ազգք բազումք ի Տէր յաւուր յայնմիկ, եւ եղեցին նմա ժողովուրդք, եւ բնակեցին ի միջի քում. եւ ծանկեցա՝ թէ Տէր Մատուած ամենակալ առաքեաց զիս առ քեզ:

Եւ ժառանգեցէ Տէր զՀուդա զբաժին իւր յերկրին սրբութեան, եւ Տաճնցի միւսանդամ ընդ Լորուսաղէմ:

Եւ երկիցէ ամենայն մարմին յերեսաց Տեառն, զի զարթուցեալ է յամպոց սրբոց իւրոց:

Պատմի առաքելոյն ի Կորնթուացոյ Կրկնորդ Թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Օ. 47. 16):

Եւ պարէն դուք տաճար Մատուոյ կենդանոյ էք, որպէս ասաց Մատուած, թէ բնակեցայ ի նոսա, եւ գնացից ի նոսա, եւ եղէց նոցա Մատուած, եւ նորա եղեցին իմ ժողովուրդք:

Վասն որոյ ելէք ի միջոյ նոցա եւ մեկնեցաւուք, ասէ Տէր, եւ ի պիղծս մի՛ մերձեալք. եւ ես բնկալայց զձեզ, եւ ես եղէց ձեզ ի Հայր, եւ դուք եղիջիք ինձ յուստերս եւ ի դստերս, ասէ Տէր ամենակալ:

Իսկ որովհետեւ զայս աւետիս ունիւք, սիրելիք, սրբեցուք զանձինս մեր յամենայն պղծութեան մարմնոյ եւ հոգւոյ, կատարեսցուք զսրբութիւն ահիւն Մատուոյ:

Ընթերցուի ընթերցող Տէր ընդ քեզ. որհնեալ եւ զու ի կուսաց. եւ արհնեալ եւ պաշտօն որովայնի:

Մերոյ Եւանգելիս Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ Ղուկասու. (ՀԼ. Բ. 47. 39):

Տէրամբ մերով Հիսուսի Վերհաստի:

Յարուցեալ Մարիամ յաւուրն յայնսիկ՝ զնաց ի լեռնակողմն փութապէս ի քաղաքն Յուդայ, եւ եմուս ի տուն Օւարարիայ, եւ ետ ողջոյն Լիզիսարէթի:

Եւ եղև իբրև լուսա զողջոյնն Մարիամու Լիզիսարէթ, խաղաց ամենուն յորովայնի նորա:

Եւ լցաւ Լիզիսարէթ հոգւով սրբով, ի՜նչպիսի բարձր ազադակեաց եւ ասէ. օրհնեալ ես դու ի կանայս, եւ օրհնեալ է պրտուղ որովայնի քոյ:

Եւ ուստի է ինձ այս՝ զի եկեցէ մայր Տեառն իմոյ առ իս:

Օ՛ի ահաւասիկ իբրև եղև ձայն ողջունի քոյ յականջս իմ, խաղաց ցնձալով մանուկս յորովայնի իմում:

Եւ երանի որ հաւատացէ՝ եթէ եղեցի կատարումն ստացելոցս նմա ի Տեառնէ:

Եւ ասէ Մարիամ. մեծացուցէ անձն իմ զՏէր, եւ ցնձացաւ հոգի իմ յՄատուած փրկիչ իմ:

Օ՛ի Հայեցաւ ի խոնարհութիւն ազախնոյ իւրոյ. զի ահա յայսմ հետեւ երանեցեն ինձ ամենայն ազգք:

Օ՛ի արար ինձ մեծամեծս հոգին, եւ սուրբ է անուն նորա, եւ ողորմութիւն նորա ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց:

Երբ զօրութիւն բազկաւ իւրով. ցըրուեաց զամբարտաւանս մտօք սրտից իւրեանց. քակեաց զհօրս յալծուոց, եւ բարձրացոյց զեռնարհս:

Օ՛քաղցեալս լոյց բարութեամբ, եւ լղմեծատունն արձակեաց ունայնս:

Պաշտպանեաց Իսրայելի ծառայի իւրում, յիշել զողորմութիւնս, որպէս խօսեցաւ առ հարս մեր՝ Երբահամու եւ զաւակի նորա յախտեան:

Եւ կաց Մարիամ առ նմա իբրև ամիսս երիս, եւ դարձաւ ի տուն իւր:

Յերկայնն Մեակ, Սեփօղոյն, Յի Զոյն, Քրդ. Մայր Կորնթի, Զմի. Եւ Սայր Զընթոս. եւ զմի Զայր Զիւնթի զգնցին միութեան եւ սխալեցին Երկն. Եւ Սը Զընթոս ի յիշող, Քրդ. Սայր Զընթոս ի յիշող, Եւ Սը Զընթոս ի յիշող:

Սրբոց աւուր տառապան Եւ Սը Զընթոս ի յիշող, Սը Զընթոս ի յիշող, Սը Զընթոս ի յիշող:

Տէր ասաց զիս՝ որդի իմ ես դու, եւ ես այսօր ծնայ զքեզ, Փօի. Բնդէր խաղեցան:

Փոքրիկ աղբիւրն՝ որ եղև գետ մեծ, և երբ լոյս և արև և քուր յոյժ, Ասիւթ երէ գետն, ընդ որում ամուսնացաւ թագաւորն, և արար գնա տիկին:

Եւ երկու վիշապն՝ ես եմ և Համան և աղբք՝ որք ժողովեալ էին կորուսանել զանուն Քրէիցն՝ որ է Խարայէլ:

Եւ կարգացին առ Բառուած և կեցին. և սպրեցցց Տէր զժողովուրդ իւր, և փրկեաց զմեզ Տէր յամենայն չարաց մեքոց:

Ընթերցուածս ի Հնդկիմայ,
(Եւ. Ժ. Ե. 57. 8):

Եւ իբրև որդիքն Խարայելի դարձան ի կոտորածէ անտի, և սկսանէին ժողովել զկապուտ և զկողոպուտ անկեղցն. և զեօղբն և ազարակքն ընտնակողմանցն և դաշտականացն եկեալ առնուին զմնացորդս յոյժ աւարացն:

Եւ Հնովակիմ քահանայ մեծ՝ և ծերակոյտ որդւոցն Խարայելի՝ որք բնակեալ էին յԵրուսաղէմ՝ եկին տեսանել զբարութիւնսն՝ զոր արար Տէր Բառուած Խարայելի, և տեսանել զՀնդկիմ և խօսել ընդ նմա զխաղաղութիւնս:

Եւ իբրև մտեալ տեսին զնա, որ՝ նեցին զնա ամենեքին միարան՝ և ասեն ցնա. դու բարձրութիւն Երուսաղէմի, դու ցնծութիւն Խարայելի, դու պարճանք աղբիս մերոյ. զի արարեր զայս ամենայն բարութիւնսն ձեռք բովք Խարայելի, և հաճեցաւ ընդ նոսա Բառուած. և որ՝ նեալ եղի՞նք դու յամենակալէն Բառուծոյ մինչև յաւիտեանս:

Եւ ասէ ամենայն ժողովուրդն. եղիցի:

Եւ ժողովուրդն կրէին զաւար բանակին զաւուրս երեսուն. և ետուն Հնդկիմայ զկորստն Հողովեռնեայ, և զամենայն զարծաթ խորանին և զզաշոյսն, և զամենայն զսպասն զոսիւղ և զարծաթոյ նորա. և նորա առեալ կուտէր զայն ի սայլս իւր և ի վերայ գրաստուց իւրոց, և բերէր ի ներքս ի քաղաքն:

Եւ եկին առ նա ամենայն կանայք որդւոցն Խարայելի տեսանել զնա, և որ՝ նեցին զնա. և նուագէին նմա երգս պարուք. և առեալ նորա ոսոս արմաւենեաց և ձիւնեաց ծաղիւք հանդերձ, և տայր նոցա:

Եւ այլ ևս կանայք մեծամեծք տեղեացն զայն գոնդագունդք՝ զովն զնա. և ամենայն Խարայէլ զկնի երթային նոցա վառեալք և կազմեալք՝ սրակս գոնակս դուռնակս ի գլուխ իրեանց, և որ՝ նու ի իւր տեսնեցուն ի բերանս իրեանց՝ փառաւորել զԲառուած:

Եւ սկսաւ Հնդկիմ որ՝ նեալ զոր՝ նու թիւնս զայս և ամենայն Խարայէլ նուագէին ընդ նմա:

Եւ ասէ Հնդկիմ. երգեցէք Տեառն թմբկօք, և որ՝ նեցէք զնա ծննդայիւք, և ուղղեցէք նմա երգս և որ՝ նու թիւնս. բարձր արարէք զնա և կարգացէք զանուն նորա. զի Բառուած խորտակէ զպատերազմունս Տէր, և զբանակս նորա ի մէջ ժողովորոց:

Պոփոսի տառերոյն յԱփեսացոց թղթոյն է
Ընթերցուածս. (Էւ. Ե. 57. 3):

Օր՝ նեալ է Բառուած և Հայր Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիտոսի, որ որ՝ նեաց զմեզ ամենայն հոգեւոր որ՝ նու թիւնս յերկնաւորս ի Վերիտոս. որպէս ընտրեաց ըզմեզ նովա յառաջ քան զինկն աշխարհի, լինել մեզ սուրբս և անարատս առաջն նորա՝ սիրով:

Հառաջագոյն սահմանեաց զմեզ յորդեղութիւն ի ձեռն Հիսուսի Վերիտոսի, ի նոյն. բառ հաճութեան կամաց իւրոց, ի գովեստ փառաց շնորհաց իւրոց. որով զուարճացոյց զմեզ սիրելեան, որով ունիմք զիրկութիւն ի ձեռն արեան նորա, զթողութիւն մեղաց բառ մեծութեան շնորհաց իւրոց. որ առաւելաւ ի մեզ ամենայն խնայութեամբ և զիտութեամբ:

Եցցց մեզ զնորձորոս կամաց իւրոց, բառ հաճութեան ի բում. զոր յառաջագոյն եղ նովա, ի անտեսութիւն լոման ժամանակաց, բովանդակել զամենայն Վերիտոսի. որ ինչ յերկնս և որ ինչ յերկրի, ի նոյն:

Որով և վիճակեցաք յառաջագոյն հրաւիրեալք՝ բառ յառաջագրութեանն Բառուծոյ. որ զամենայն յաջողէ բառ խորհրդոց կամաց իւրոց. լինել մեզ ի գովեստ փառաց նորա՝ յառաջագոյն յուսացելոյս ի Վերիտոս:

Եւ ի Կապուսեան գնտաւ իշխանս ընդ ամենայն երկիր. և ի շնորհ
անուն քա ընդ ամենայն ազգս ազգաց:

Արքայ Եւստորանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Հւ. Բ. հէշ. 17):

Աւան ծննդեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Արդ ամենայն ազգքն յԱրքաճամէ մին-
չե ի Վաւիթ՝ ազգք չորեքտասանք,
և ի Վաւիթէ մինչև ի գերութիւնն Բարե-
լացոց՝ ազգք չորեքտասանք, և ի գերու-
թենէն Բարելացոց մինչև ի Վրիստոս՝
ազգք չորեքտասանք:

Եւ Հիսուսի Վրիստոսի ծնունդն էր
այսպէս: Խօսեալ զմայր նորա Մարիամ՝
Հովսէփու, մինչ չե եկեալ առ միմեանս՝
գտաւ յղացեալ ի Հոգւոյն սրբոյ:

Եւ Հովսէփի այրն նորա, քանզի արդար
էր և ոչ կամեցաւ առական զնա, խորհն-
ցաւ լուեկայն արձակել զնա:

Եւ մինչդեռ նա զայս ամէր զմտաւ, ա-
հա հրեշտակ Տեառն ի տեսեան երեւցաւ
նմա՝ և ասէ. Հովսէփ՝ որդի Վաւիթի, մի՛
երկնէիր առնուլ առ քեզ զՄարիամ կին
քո. քանզի որ ի նմայն ծնեալ է՝ ի Հոգ-
ւոյն սրբոյ է:

Նոյնցի որդի, և կոչեացես զանուն նորա
Հիսուս. զի նա փրկեացէ զժողովուրդ իւր
ի մեղաց իւրեանց:

Զորքըստովմ՝ Լապց ապաշխ ճաշու Սղմ. 21:

Կեցո զճառայս քո Եստուած իմ, որ ի քեզ յառաջայ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Արթիմացոց Եստմին ինդիդոյն է
ընթեկըցուածս. (Հւ. Գ. հէշ. 58):

Այսուհետեւ, եղբարք իմ սիրելիք,
հաստատուն եղբարք, անշարժ կա-
ցեք, առաւել լերուք ի զործ Տեառն յա-
մենայն ժամ. գիտաձիք՝ զի վաստակքն
ձեր ոչ են ընդունայն առաջի Տեառն:

Եւ վասն հաշուին որ ի ստորքսն է, որ-
պէս պատուէր ետու եկեղեցեացն Վաղա-
տացոց, նոյնպէս և դուք առնիձիք ըստ
իւրաքանչիւր միաշարաթմ ուցն. իւրաքանչիւր
դք ի ձէնձ անձին իւրում գանձեացէ որ ինչ
և յաջողեացի. զի մի՛ յորժամ գայցեմ,

յայնժամ հաշիւք ըննիցին. այլ յորժամ
եկից, զոր միանգամ ընտրեցէք թղթովք,
գնտաւ առաքելցից տանել զնորճան ձեր յա-
րուսողմ. ապա թէ արժան իցէ և ինձ
երթալ, ընդ իս երթիցեն:

Եւ եկից առ ձեզ՝ յորժամ ի Մակե-
դոնիա անցանիցեմ. բաց իբրեւ շնչեցայց
ընդ Մակեդոնիա, թէ դէպ լիցի, առ ձեզ
մնացից՝ և կամ ձմերկցից, զի դուք յու-
ղարկիցէք զիս՝ ուր և երթալոցն իցեմ:

Ոչ ոչ կամիմ զձեզ այժմ՝ ի հարեան-
ցի տեսանել. ակն ունիմ ժամանակ ինչ
առնել առ ձեզ, եթէ Տէր հրամայեցէ:

Բաց այժմ ընիմ յափեսոս մինչև ցը-
պենտէկոստէ. զի զուռն բացեալ է ինձ
մեծ և կարեօր, և հակառակօրդք բա-
զում են:

Երդ եթէ եկեացէ Տիմոթէոս, տեսէք
զեմարդ աներկիւղ ըննիցի առ ձեզ. զի զգործ
Տեառն գործէ, որպէս և եսս. մի՛ դք զնա
անդունեցէ. և յուղարկեալք զնա խա-
ղաղութեամբ, զի եկեացէ առ իս. քանզի
ակն ունիմ նմա եղբարք հանդերձ:

Եւ Լուիս. Պաւլոս ի ձայնէն:

Արքայ Եւստորանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (Հւ. Գ. հէշ. 10):

Եւ Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ իբրեւ եղև առանձինն, հարցին ցնա
որ զնովանս էին աշակերտօքն հան-
դերձ՝ զառական:

Եւ ասէ ցնտա. ձեզ տուեալ է գիտել
զխորհուրդս արքայութեան Եստուծոյ. բաց
նոցա որք արտաքինն են՝ ամենայն ինչ ա-
ռակօր լինի. զի տեսանելով տեսցեն՝ և մի՛
տեսցեն, և լսելով լսիցեն՝ և մի՛ իմաս-
ցին, զի մի՛ երբէք գործցին և թողցի նոցա:
Եւ ասէ ցնտա. ոչ գիտէք զառական զայս,
և զեմարդ զամենայն առական գիտիցէք:

Ար սերմանէն՝ զբանն սերմանէ:

Եւ նորա են որ առ ճանապարհսն,
ուր բանն սերմանի, և յորժամ լսեն զնա,
զայ սատանայ՝ և հանձ զբանն սերմանեալ
ի սիրտս նոցա:

Եւ նորա են որ յապառաժին սերմա-
նեցան, որք յորժամ լրիցեն զբանն, վաղ-

այնորիկ ըստ ամենայնի՝ զոր արարին Արեմիայի մարգարեի. զի արկին զնա ի գուրն, և մեռանի ի ներքս. չարիս գործեցեր ըսպաննել զայնն Նոսուծոյ յերեսաց սովոյս այսորիկ, զի ոչ գտանի չաց ի քաղաքիս:

Եւ Տրամայեաց թագաւորն Արդամեւեայ Աթովպացոյ և ասէ. առ գուրնդ քեզ աստի արս երեսուն, և չանէք ըզմարգարէն ի գրոյ անտի՝ զի մի՛ մեռցի:

Եւ էառ Արդիմեւեք զարսն ընդ իւր, և եկն յապարանս թագաւորին ի գեանափոր տուն զանձին. էառ անտի կապերտս չինս և պարանս չինս, և ընկեց զայնս առ Արեմիա ի գուրն. և ասէ Արդիմեւեք Աթովպացի ցԱրեմիա. գիր զչին կապերտագ և դրուդադ ընդ անթովք ձեռաց քոց ի ներքոյ պարանագդ:

Իւ արար Արեմիա այնպէս, և ձեցցին զնա պարանօրն, և չանին զնա ի գրոյ անտի. և նստաւ Արեմիա ի սրահի բանտին:

Պատմութիւն և պատմութիւն ի Աթովպացի Արդիմեւեքի և Արդիմեւեքի ընդ երեսուն. (ԺԷ. Բ. Էդ. 9):

Գիտէ՛ք զատուածապաշտոն փրկել իփործութենէ, և զանիրտս պահել ի տանջանս յաւուրն դատաստանի. մանաւանդ որք զճոտ մարմնոյ պղծակց ցանկութեանց իցեն երթեալ. արհամարհողք տէրութեանն, ժպիրհք, յանդգուրք, չղանդիտեն զփառսն չայհայել ուր ճրեղաակք զօրութեամբ և կարողութեամբ քան զնոսա մեծամեծք՝ չածեն զնորօք ի Տեառն զչայհայութեանն դատաստան:

Եւ սորա իբրեւ զանխօս անասունս ըստ բնածին բարոցն յեղծումն և յապականութիւն, որոց չեն գիտակ, չայհայեն յապականութեան իւրեանց, և ապականեցին՝ տանջեալք ի վարձուցն անիրաւութեան. որ ցանկութիւն զաւուրն փափկութիւն չամարին. բժկանք, արատաւորք, փափկացեալք ի պատիրս իւրեանց, լեալ ձեզ խրախճանակիցք. աչս ունին չանդոյնս պոռնկաց՝ անդադարս ի մեղաց, պատրեն զանձինս յողորդաց. որ ունին սիրտ չարեալ զաղահայտեան, մանկունք անիծից:

Թողեալ զուղորդ ճանապարհն՝ միօրեցան. գճեա երթեալ ճանապարհն Բաղամայ Բեդրեայ, զվարձս անիրաւութեան սի-

րեցին. որ կշտամբանս իւրոյ անօրէնութեանն ստացաւ զէնն անխօսուն. մարդկեղէն բարբառովս բարբառեալ՝ արեղ զմարգարէին զանօրէնութիւնն:

Եւ յայիսինն են ազգիւրք անջգիրք, և մէքքք վարեալք ի մրկէ. որոց աղճամուղք խաւարին յախտեան պահեալ կան:

Մեծարանս մոտեաց բարբառեալ պատրեն գիծութեամբ ցանկութեամբ մարմնոյ՝ զայնտիկ որք ստոյգն փախչեցին յայնցանէ՝ որ ի մոլորութեանն չըջեցին. նոցա աղատութիւն խոտանան, և ինքեանք ապականութեանն ծառայք են. զի որով իւրք և յաղթիցի որք, նորին և ծառայէ:

Չի եթէ փախուցեալք ի պղծութեանց անարհի՝ զիտութեամբ Տեառն միւրոյ և փրկէն Գիտուսի Վրիտտոսի, և դարձեալ ընդ նոյնս շաղեալք պատիցին, և եւ նոցա վախճանն չար քան զառաջինն:

Չի լաւէր նոցա՝ եթէ բնաւ չէր իսկ ծանուցեալ զարդարութեանն ճանապարհ, քան թէ ծանեան և յետս կացին ի սուրբ պատուիրանէն՝ որ նոցա աւանդեցաւ:

Եկեալ ի զէպ նոցա ճմարիտ առակն զգոնութեան, եթէ շուն դառնայ անդրէն ի փխած իւր, և խող լուացեալ՝ ընդ տիղմ՝ թաւաղեալ:

Ելե. և չան զիս ի գրոյ տառապանաց ի կուր և ի տղմոյ:

Միւրոյ Աւետարանիս Գիտուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (ԺԷ. Բ. Էդ. 16):

Ի ծննդեան Տեառն միւրոյ Նիսուսի Վրիտտոսի:

Յայնժամ իբրեւ ետես Զերովդէս թէ խարեցաւ ի մոլոց անտի, բարկացաւ յոյժ. և առաքեաց կոտորեաց զամենայն մանկունս՝ որք էին ի Բեթղէ՛հէմ և յամենայն սահմանս նորա՝ յերկեմնից և ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց ի մոլոցն:

Հայնժամ կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Արեմիայ մարգարեի՝ որ ասէ. ձայն գուժեաց ի Հաւայ, ողբումն և լալումն՝ և աշխարումն յոյժ. Հաւաքէլ լայր զորդիս իւր, և ոչ կամէր միսիթարել՝ զի ոչ էին:

Աւրբով՝ Հայոց Տանգու, Ճապոն, Սիբիր, Պեկին:

Տեղին ամենայն ծագք երկրի զգրկութիւնն Վատուծոյ մերոյ:

Պատկեր առաջինըն ի Պարսկացոց Վաճկն ինչն
է ընկերացուածս. (Էջ. Ժ. Գ. հէջ. 12):

Այս փասն Վարդուրի եղբոր՝ յոյժ ազաւցի գնաւ, զի եկեացէ առ ձեզ եղբարք Տանդերձ. և արդեօր ոչ էին կամք զի այժմ՝ եկեացէ, այլ եկեացէ յորժամ և պարագեացէ:

Հսկեցէք, Տաստատուն կացէք ի հաւատս, ժրացարո՛ւք, զորացարո՛ւք, ամենայն ինչ ձեր սիրով լինի:

Եղաւմ գձեղ, եղբարք, գիտէք զտունն Ստեփանեայ և Փորտունատեայ, որք են պրտուղ Երայեցոց, և ի պաշտօն սրբոցն կարգեցին զանձինս, զի և զուք հնազանդք լինիցիք այնպիսեացն, և ամենայնի՝ որ զորձակից իցէ և վաստակակից:

Արախ եղէ ի գալ Ստեփանեայ և Փորտունատեայ և Երայիկոսի, զի զձեր պահատութիւն նորա լցին. քանզի հանգուցին զհօգի իմ և զձեր. արդ ծանիչք զայնպիսին:

Աղջոյն տան ձեզ եկեղեցիքն ասիացոց: Աղջոյն շատ տան ձեզ ի Տէր Եկիւղաս և Պրիսկայ՝ Տանդերձ առանին եկեղեցեան իւրեանց:

Աղջոյն տան ձեզ եղբարք ամենեքեան: Աղջոյն տուք միմեանց ի համարք սրբութեան:

Աղջոյնդ այդ իմոյ ձեռնն Պատկեր է. եթէ որ ոչ սիրէ զՏէր Յիսուս, եղիցի նրդովեալ, մարան ամա:

Հնորձք Տեառն մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի ընդ ձեզ, և սէրն իմ ընդ ամենեանն ձեզ ի Վրիստոս Յիսուս. ամէն:

Երկրիս Պաշտօն ի ձեռնն:

Սրբոյ Վաճարանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի. (Էջ. Դ. հէջ. 26):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Եւ տէր, այսպէս է արքայութիւն Վատուծոյ, որպէս զի այլ մի արկանիցէ զսերմանիս յերկրի, և ննջիցէ և յառնիցէ զգայլ և զցերեկ. և սերմանիքն բուսանիցին և աճիցեն, և նա ոչ գիտէ թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ. նախ ըզխտարն, և ապա զհասին, և ապա զցորեան տուր ի հասկին. այլ յորժամ տայցէ ըզպտուրն, վազվազակի առաքի մանգաղ, զի հասեալ են հունձք:

Եւ տէր, ո՛ւմ նմանեցուցուր զարքայութիւնն Վատուծոյ, կամ որո՞չ առական առակեցուր զնա:

Արպէս հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի, ժողբալոյն է քան զամենայն սերմանիս՝ որ են յերկրի, և յորժամ սերմանիցի, բուսանի և լինի մեծ քան զամենայն բանջար, և արձակէ ոստս մեծամեծ, մինչև բաւական լինել ընդ հովանեաւ նորա թռնոց երկնից բնակել:

Եւ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նոսա զբանն, որպէս կարող լինին լսել և առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա, բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկնէր զամենայն:

Հարմար սրբոց ասակեցն Թափեցի, Յախարայ, և Էմանուիլ Մհ. քն. իշխանսն սրբոց առաջն. իւր ասակեցն. Մեծ. Այսոյ նոր խոյն Մեծ. Եւ Այսոյն Բարեպետն Տանգու, Ժամանակսն Ստեփանոս, Երմի. Եւ Այսոյն Սիբիր. ԺԲ:

Ընդ ամենայն երկրի եւ բարբառ նոցա, և մինչև ի ծագս աշխարհի են խօսք նոցա:

Ընկերացուածս յՄ. ասկայն
(Իմաս. Էջ. Դ. հէջ. 13):

Քի ոչ է մարդ՝ որ գիտիցէ զխորհուրդքս Վատուծոյ, կամ ո՞չ ածիցէ ըզմտաւ թէ զինչ կամիցի Տէր:

Չի խորհուրդք մահապանացուաց զանգիտօղք են, և զազիպալիւն հնարազիւտութիւնք մեր:

Չի մարմին եղձանկի՝ ծանրացուցանէ զողի, և հակէ հոգեղէն յարկս զմիտս բազմահոգս:

Լսե՛ հազիւ նկատեմք զերկրաւորս, և որ ինչ առ ոտս կայցէ՛ աշխատութեամբ գրտանեմք:

Իսկ որ ինչ յերկինս է՝ ո՞վ քննեցէ. և զետրհուրդս քո ո՞վ գիտաց, եթէ ոչ դու ետուր իմաստութիւն, և առաքեցեր զսուրբ Հօգիդ քո ի բարձանց:

Լսե՛ ապա ուղղեցան չափդ երկրաւորացրս, և զհաճոյս քո ուսան մարդիկ, և իմաստութեամբ քով փրկեցան:

Կա զնախաստեղծն՝ զհայրն աշխարհի զմիայն հաստատեալ պահեաց, և փրկեաց զնա ի յանցանաց իւրոց, և ետ նմա զօրութիւն ունեւոյ զամենայն:

Մերժեցաւ ինմանէ անիրաւն իւրով բարկութեամբ:

Ընթերցուածս ի Միքայ մարգարէի,
(ԳԼ. Ի, հէք. 18):

Ո՞վ է Ըստուած իրեն զբեզ՝ որ բառնայ զանօրէնութիւնս, և զանց առնէ զանիրաւութեամբք մնացորդաց երկրի ժառանգութեան իւրոյ, և ոչ ունի ի վկայութիւն ըզբարկութիւն իւր, զի կամեցող օղորմութեան է:

Կարճցի և զթացի ի մեզ, և բնկղմեցէ զմեզ մեր, և բնկեցէ ի խորս ծովու զամենայն զանօրէնութիւնս մեր:

Տացէ ճմարտութիւն Հակովբայ, զոգորմութիւն Երբաճամու, որպէս երդուաւ հարցն մերոց՝ ըստ աւուրցն առաջնոց:

Պօղոսի առաքելոյն ի Սորենացոց Ըստման Թողմանէ
ընթերցուածս, (ՀԼ. ԺԻ. հէք. 28):

Լսե՛ զորս եղն Ըստուած յեկեղեցւո՞ջ այս են. նախ՝ զառաքելս, երկրորդ՝ զմարգարէս, երրորդ՝ զվարդապետս, ապա զօրութիւնս, ապա նորէս բժշկութեանց, օգնութիւնս, վարիչս, ազգս լեզուաց, թարգմանութիւնս լեզուաց:

Մի՞թէ ամենեքին առաքելք իցեն, մի՞թէ ամենեքին մարգարէք իցեն, մի՞թէ ամենեքին վարդապետք իցեն, մի՞թէ ամենեքին զօրութիւնք իցեն, մի՞թէ ամենեքին նորէս բժշկութեան ունիցին, մի՞թէ ամենեքին լեզուս խօսեացին, մի՞թէ ամենեքին թարգմանիցեն:

Իսցց նախանձաւորք լերուք նորհացն, որ լաւն են. այլ ևս առաւել ևս ճանապարհացուցանեմ՝ ձեզ:

Եթէ զլեզուս մարդկան խօսիցիմ՝ և ըզհրեշտակաց, և զսէր ոչ ունիցիմ, եղէ իբրեւ զպղնձ՝ որ հնէ, կամ իբրեւ զձնազայս՝ որը զօղանջն:

Լսե՛ եթէ ունիցիմ զմարգարեութիւն, և զխօսիցեմ զետրհուրդս ամենայն և զամենայն զխտութիւն, և եթէ ունիցիմ զամենայն հաւատս՝ մինչև զերկինս փոփոխելոյ, և սէր ոչ ունիցիմ, ոչ ինչ եմ:

Լսե՛ եթէ ջամբիցեմ զամենայն ինչս իմ աղբատաց, և մատնիցեմ զմարմինս իմ՝ յայրուստի, և սէր ոչ ունիցիմ, ոչ ինչ օգտիմ:

Ելէ՛ Պացուսն զնոսա իշխանս ընդ ամենքն երկր, և յիշեցի առ նոսա քո ընդ ամենքն ազգս ազգոց:

Սրբոյ Եւտարանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Հոհաննու. (ՀԼ. Ի, հէք. 24):

Ի Երբութեան Տեսան մերոյ Հիսուսի Քրիստոսի:

Ոսկ թովմաս մի յերկոտտանիցն՝ առնուանեալն երկուորեակ, ոչ էր ընդ նոսա յորժամ եկն Հիսուս:

Եւէին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ տեսաք զՏէր. և նա ասէ ցնասա. եթէ ոչ տեսից ի ձեռս նորս զնշան բեւեռացն, և արկից զմատունս իմ՝ ի տեղիս բեւեռացն, և մխցից զձեռս իմ ի կողս նորս, ոչ հաւատամ:

Լսե՛ յետ ութ աւուր զարձեալ էին ի ներքս աշակերտքն, և թովմաս ընդ նոսա. գայ Հիսուս զօրքն փակելովք, և եկաց ի մէջ նոցա և ասէ. ողջոյն ընդ ձեզ:

Եւսա ասէ ցթովմաս. բեր զմատունս քո և արկ այսր, և տես զձեռս իմ. և բեր զձեռն քո, և մխս ի կողս իմ. և մի լինիր անհոտաւ՝ այլ հաւատացեալ:

Պատասխանի ետ թովմաս և ասէ ցընա. Տէր իմ և Ըստուած իմ:

Եւէ ցնա Հիսուս. այդ զի տեսերդ զիս և հաւատացիր, երանի որոց ոչ իցէ տեսեալ՝ և հաւատացեն:

Իաղում՝ և այլ նշանս արար Հիսուս առաջն աշակերտացն իւրոց՝ որ ոչ է զբրեւալ ի գիրս յայսմիկ. այլ այս այնպիսի ինչ

Անկեղեցի օրհնեցէք զՄատուած, և զՏէր յաղբերացն
Խորայելի :

Ընթերցուածն յԱնկեղեցի մարգարէէ :
(ԳԼ. ԺԼ. հէք. 30) :

Այսպէս ասէ Տէր. դարձայք և դար-
ձարուք յամենայն ամբարշտութեանց
ձերոց, և ոչ լինիցին ձեզ ի տանջանա ա-
նհրաւութեան :

Ընկեցէք յանձանց ձերոց զամենայն զամ-
պարշտութիւնս ձեր՝ զոր ամպարշտեցայք
յիս, և արարէք ձեզ սիրա նոր, և ոգի
նոր. և արարէք զամենայն զպատուիրանս
իմ՝ և ընդէր մեռանիք տունդ Խորայելի,
ասէ Տէր :

Չի ոչ կամիմ զմահ մեղեցելոյն, ասէ
ազովայի տէր, այլ զե դարձից ի ճանա-
պարհաց իւրոց շարաց, և կեցուցէ զանձն
իւր :

Պատիւ առարկելոյն ի Կորնթացւոց Եռամբն ինդիմոյն և
ընթերցուածն. (ՀԼ. Ի. հէք. 6) :

Չիմաստութիւն խօսիմք ընդ կատար-
եալս, զիմաստութիւն ոչ զաշխարհիս այ-
սորիկ և ոչ զեշխանաց աշխարհիս այսորիկ
զեափանելացս, այլ խօսիմք զՄատուածոց
իմաստութիւնն ծածուկ խորհրդով, զոր
յառաջ քան զյաւիտեանս սաշմանեաց Ես-
տուած ի փառս մեր. զոր ոչ որ յիշխանաց
աշխարհիս այսորիկ ծանեալ. զե եթէ էր
ծանուցեալ, ոչ արգեօք զՏէր փառացն ի-
խաչ հանելին :

Եւ որպէս և զրեալ է, զոր ակն ոչ ե-
տես, և ունին ոչ լուս, և ի սիրա մարդոյ
ոչ անկաւ, պատրաստեաց Եստուած սիրե-
լեաց իւրոց : Եւ մեզ յայանեաց Եստուած
Հոգւոյն իւրով. զե հոգին զամենայն քննէ՝
և զնորս Եստուածոց :

Եւ. Անկեղեցի օրհնեցէք զՄատուած, և զՏէր յաղբերացն խորա-
յելի :

Որոց Եւեռարանիս Հիսուսի Վերստաօք՝ որ քստ
Սաթմէոսի. (ՀԼ. ԻԳ. հէք. 34) :

Տէրն մեր Հիսուս Վերստաւ ասէ :

Ամեն այգորիկ ահաւստիկ ես առա-
բեմ առ ձեզ մարդարեւ և իմաս-
տուն և զպիրս, և ի նոցանէ սպանանիցէք,

և ի խաչ հանիցէք, և ի նոցանէ տանջիցէք
ի ժողովուրդս ձեր, և հալածիցէք ի քա-
ղաքէ ի քաղաք :

Որպէս զե եկեացէ ի վերայ ձեր ամենայն
արիւն արդար հեղեալ յերկրի, յարեմէն
Երեկն արդարոյ մինչև ցարինն Չարա-
րեայ որդւոյ Բարաբայ՝ զոր սպանէք ընդ
մէջ տաճարին և սեղանոյ. ամէն ասեմ
ձեզ, եկեացէ այն ամենայն ի վերայ աղդիս
այսորիկ :

Երուսաղէմ Երուսաղէմ, որ կոտորէր
զմարդարեւս և քարկոծ տունէր զառարեալսն
առ նա : Վանիցս անգամ կամեցայ ժողո-
վել զմանկունս քո՝ զոր օրինակ ժողովէ
հաս զձագս իւր ընդ թեւովք, և ոչ կամե-
ցարուք :

Եհա թողեալ ընցի ձեզ տունդ ձեր ա-
ւերակ :

Իսկ ասեմ ձեզ, թէ ոչ ես տեսնի-
ցէք զես յայսմ հետէ, մինչև ասիցէք՝ օրհ-
նեալ եկեալս յանուն Տեսան :

Զորհարարմ Հրդ. Եղաշ. Տաշու Սքմ 21 :

Կեցն զճառայս քո Եստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ :

Պատիւ առարկելոյն ի Կորնթացւոց Երկրորդ ինդիմոյն և
ընթերցուածն. (ՀԼ. Գ. հէք. 4) :

Յոյս մի այսպիսի ունիմք ի ձեռն Վերս-
տաօի առ Եստուած. իւր ոչ եթէ
անձամբ բաւական եմք խորհել ինչ իրեւ
իմէնջ, այլ բաւականութիւնն մեր յԵստու-
ծոյ է, որ և բաւականս արար զմեզ՝ պաշ-
տօնեայս նորոց կտակարանացս, ոչ գրով,
այլ հոգւով. զե գիրն սպանանէ, այլ հո-
գին կեցուցանէ :

Չի եթէ պաշտօն մահու գրով գորշ-
մեալ ի տախտակն քարեղէնս՝ եղև փա-
ռօք, զե մի՛ կարասցեն հայել որդիքն Խա-
րայելի յերեսն Սովսիսի, վասն փառաց
երեսաց նորա՝ որ խափանելոյն էր, որ-
չափ ևս առաւել պաշտօն հոգւոյն եղեցի
փառօք :

Չի եթէ պաշտօն զատապարտութեանն
փառօք էր, որչափ ևս առաւել պաշտօն
արդարութեանն փառօք. քանզի ոչ եթէ

փառաւորի փառաւորեան յայտ՝ մասին, փան առաւելութեան փառացն:

Չի ելծէ որ խափանելոցն էր՝ այն փառք էր, որ ասուել որ զայոցն է՝ փառք իցէ:

Եւ արդ, զի ունիմք զայսպիսի յոյս, բազում համարձակութեամբ վարեցուք, և ոչ որպէս Մովսէս արկանէր քօղ ի վերայ երեսայ իւրոց, փան չհայելոյ որդւոցն Խաղեկի ի վախճան խափանելոցն:

Եւ կուրացան միտք նոցա. բանզի մինչև ցայսօր ժամանակի՝ նոյն քօղ ձք դնալ կայ ի վերայ ընթերցուածոց հին կրտակարանացն, և ոչ վերանայ, զի Վերիստախ խափանելոց է:

Եւ մինչև ցայսօր յորժամ ընթեանուն զՄովսէս, նոյն առաքատ կայ ի վերայ սրբոց նոցա. այլ յորժամ զարձցին առ Տէր, ապա վերացի առաքատն:

Չի Տէր Հօգին է. ուր Հօգի Տեան է, անդ ազատութիւն է:

Ելեւիս Պաճոյ ի ձորն:

Սրբոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վերստախ՝ որ ըստ Մարկոսի. (Հ. Գ. 45):

Տէր մեր Հիսուս Վերստա:

Եւ նոյն ժամայն ձեռեաց զաշուկերտսն մոռնել ի նաւ, և յառաջագոյն բան զնա երթալ յայնկոյս ի Կիթսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդսն արձակիցէ. և հրաւժարեալ ի նոցանէ՝ ել ի լեւոն կալ յաղթա:

Եւ իբրև երկոյ եղև՝ էր նաւն ի մէջ ծովուն, և ինքն ի ցամաքի:

Եւ ետես զնոսա հողմակոծեալս ի վարելն, զի էր հողմն ընդ դէմ՝ նոցա. և զօրբորդ պահու գեղերոյն զայ առ նոսա գնալով ի վերայ ծովուն, և կամէր զանց առնել առ նորք:

Վորա իբրև տեսին զի գնայր ի վերայ ծովուն, համարեցան թէ առ ալք ինչ լեւիցի, և զաղաղակ բարձին:

Վանցի ամենքեան տեսին զնա՝ և խրաովեցան:

Եւ նա անդէն վաղվազակի խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. քաջաբեցաւք, ևս եմ՝

մի՛ երկնէք, և ել ի նաւն առ նոսա, և զազարեաց հողմն:

Եւ առաւել ևս յիմարեալ էին ի միտս իւրեանց, և զարմանային յոյժ. բանզի և ի վերայ հացին ոչ իմացան, զի էր սիրտ նոցա թմբեալ: Եւ իբրև անցին յայնկոյս, և կին յերկիրն Վեննեսարէթ:

Եւ իբրև ելին ի նաւէ անտի, իսկ և իսկ ծանկան զնա արք տեղոյն այնորիկ. և ընթացեալ այս անդր ընդ ամենայն դաւառքն, սկսան մահճօք բերել զհիւանդս, ուր լսէին թէ անդ իցէ:

Եւ ուր և մտանէք՝ ի գեղոս կամ ի քաղաքս կամ յազարակս, ի հրապարակս զընէին զխտած էտս, և աղաւէին զնա՝ զի գտնէ ի քանցս հանդերձիկ նորա մերձնայցեն. և որք միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան:

Հիւանդսն ամէն ի Սոփիանոս. Արապեանն՝ և Յարայ արգարիս. Ե. 22. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Եստուած փառաւորեալ է ի խորհուրդս արքայ իւրոց. մեծ և աստուծոյ ի վերայ այնոցիկ, ոյք շուրջ են զնոսա. Գոթ, Գոգարման, ինչս քո Տէր:

Ընթերցուածս յԱռաքայ:

(Գ. Ե. Ի. 45. 6):

Մեծ է մարդ՝ և պատուական այր ողորմած, բայց զայր հաւատարիմ գործ է գտանել:

Որ չընէ անարատ յարգարութեան՝ և բանելի որդիս թողցէ զինի իւր:

Հորժամ թաղաւոր արդար նստիցի յաթոռ, ոչ դառնայցէ ընդ դէմ աչաց նորա ամենայն շարագործ:

Ոչ պարծեցի սիրտ սուրբ ունել, կամ ող համարձակիցի՝ եթէ սուրբ իցէ ի մեղաց:

Վիճա մեծ և փոքր, և չափ կրկին՝ պիղծ են առաջի Եստուծոյ երկրեան, և խափանեցին նորա և որ առնենն զնոսա. նա և ի գնացս իսկ իւր խափանեցի այր:

Երրոտաարդ որ ի սրբութեան է՝ ուզել են ճանապարհք նորա:

Ունին լսէ և ական տեսանէ, Տեան գործուած են երկրեան:

Մի սիրեր զնոր խօսել՝ զի մի՛ սատակեցիս. բաց զաւս քո, և յազնաց Տացիւ:

Օչարն չար ասէ՝ որոյ զնոյն ստացեալ իցէ, և մատուցեալ յառաջ՝ ապա նովինը պարծի:

Ի՛նչ ոսկի և բազմութիւն անդոց. և ա՛նօթ պատուական՝ շրթունք գիտութեան:

Օերծ զհանգերծ նորա՝ զի երաշխաւոր եղև օտարի, և ի Տիրութեան գրաւեաց զնա:

Քաղցրացաւ առն Տաց ստութեան, և լցցի բերան նորա կոպծով:

Խորհուրդք մտօք պատրաստեցին, և պատերազմ՝ իմաստութեամբ մղեցի:

Ար յայտնէ զխորհուրդս՝ զնայ նենգութեամբ. և ընդ պատրողն շրթամբ իւրովք՝ մի խառնակեցիս:

Ար հայհոյէ զհայր կամ զմայր՝ շեջի լոյս նորա, և բիրք աչաց նորա խաւարեցին:

Մասն փութացեալ յառաջնումն՝ ի վախճանի ոչ օրհնեցի:

Մի ասիցես թէ առից վեժ ի թշնամւոյն. այլ համբեր Տեառն, զի քեզ օգնական լեցի:

Բնթեցուածս ի Յօրայի
(ՊԼ. ԽԻԴ. հէ. 12):

Իւ Տէր օրհնեաց զվերջնն Յօրայ քան զառաջնն. և էին խաշնը նորա՝ ոչխարք բիւր և շորեր հազար, ուղտք վեց հազարք, լուծք եզանց հազար, էշք մատակք արօտականք հազար:

Իւ ծնան նմա ուտեղք եօթն, և զբաւերք երեք:

Իւ կռեաց զառաջնն Տիւ, և զերկրորդն Աստի, և զերրորդն Մամթեղիւր:

Իւ ոչ գտան համեմատ զստերացն Յօրայ աշխուզոյն ի ներքոյ երկնից. և ետ նոցա ժառանգութիւն ընդ եղբարս իւրեանց:

Իւ եկեաց Յօր յետ հարուածոցն՝ ամս հարիւր և եօթանասուն. և ամենայն ամբ զոր եկեաց երկերիւր քառասուն և ութ. և ետես Յօր զորդիս իւր և զորդիս որդւոց իւրոց՝ ազգ չորրորդ:

Իւ վախճանեցաւ Յօր ծերացեալ և լըցեալ աւուրք: Իւ զրեալ է նմա յառնել ընդ որս Տէր՝ յարուցանէ:

Սա թարգմանի Ասորի գրոց. բնակէր յերկրին Օստացոց, ի սահմանս Աղովմայեցոց և Վարացոց. յառաջ՝ էր անուն նորա Յօրայ. և առեալ կին Մարացի, ծնաւ որդի՝ որում անուն էր Աննով:

Իւ էր հայր նորա Զարեհ, որդի որդւոյն Ասաւոց. և մայր նորա Ռոստացի. որպէս զի լինել նմա հինգերորդ Աբրահամէ:

Բնթեցուածս յԱշիմայ մարգարէ,
(Ուշ. 4. Պ. հէ. 22):

Աղբրմութիւնք Տեառն անպառ են, և ոչ նուազն գթութիւնք նորա. ի նորագումն առուօտու բազմանայ ճշմարտութիւն քո, Տէր. ասաց անձն իմ՝ բա՛ թա՛ ժին իմ է նա, վասն այնորիկ ակն կալայց նմա:

Վարերար է աստուած ի վերայ համբերողաց իւրոց. զի անձն որ խնդրէ զնա՝ բարի է որ համբերէ նմա ճշմարտութեամբ, և հանգչի նա ի փրկութեան Տեառն:

Վարի է մարդոց առնուլ զուժ խոնարհութեան ի մանկութենէ իւրով:

Վստցի միայն լուռ ի տան իւրում, զի անձամբ իւրով էառ յանձն զլուծ քո:

Տացէ Տողոյ զբերան իւր, վասն զի կայ յոյս. մատուցէ հարկանողաց զծնօտս իւր, լցցի նախատանք. այլ ոչ թէ յախտանս մերժեցէ Տէր:

Ար տառապեցոյց, նոյն ողորմեցի ըստ բազում ողորմութեան իւրում. ոչ ետ պատասխանի ի սրտէ իւրով, և խոնարհեցոյց զորդիս մարդկան:

Խոնարհեցուցանել ի ներքոյ ստից նորա զամենայն կապեալս երկրի:

Հոգի երեսաց մերոց Տէր Վրիստոս. ընդ հովանեաւ նորա նստցուր և կեցցուր. որ փրկեաց զմեզ ի ձեռաց թշնամեաց մերոց:

Ապրդացի զանուն քո, Տէր, իւրոյ տառապանաց, և զու լուար ձայնի իմում:

Բնթեցուածս ի Պարծոյ Վարկեցի
(ՊԼ. ԺՊ. հէ. 25):

Իւ իբրեւ խնոր հովհաննէս զնթագան, ասէր. զո՞րք կարծէք զնենէ թէ իցեմ. չեմ ես այն. այլ ահա զայ զկնի իմ, որում չեմ արժանի զիջելիս ոտիցն լուծանել:

Լքք եղբարք, որդիք Լքրահամեան տոհմին, և որ ի ձեզ երկուգածք իցեն յԱստուծոյ, ձեզ բանս այս փրկութեան առաքեցաւ:

Բայց որք բնակեալ են յԱրուսաղէմ, և իշխանք նոցա՝ անձանօթք եղեն ի նմանէ, և ըստ բարբառոյ մարգարէիցն՝ որ զամենայն շարաթան ընթեռնուին՝ դատեալ կատարեցին. և ոչ մի ինչ պատճառս մահու գտեալ խնդրեցին ի Պիղատոսէ ըսպանանել զնա:

Լք իրրե կատարեցին զամենայն՝ որ վասն նորա գրեալ էր, իջուցեալ ի փայտէն՝ եղին ի գերեզմանի:

Եւ Լատուած յարոյց զնա ի մեռելոց, որ երեւցաւ աւուրք բազմօր այնոցիկ, որ ելեալ էին ընդ նմա ի Վաղիլէէ յԱրուսաղէմ, որք և արդ իսկ վկայք են նորա առ ժողովուրդն:

Լք միք ձեզ աւետարանեմք զխոստումն՝ որ առ հարան եղեալ էր:

Չի զնոյն Լատուած կատարեաց առ մեզ որդիս նոցա՝ յարուցեալ զՀիսուս:

Հիսուս առաքելոյն ի Սաղմուղեկեայց ի զնոյն և ընթեռնուածս. (Հէ. Լք. 57. 7):

Երկայնամիտ լերուք, եղբարք իմ, մինչև ի գալուստն Տեառն. ահա մշակ երկայնամիտեալ սպասէ պատուական պտոյնն երկրի, մինչև առցէ զկանուխ և զանագան:

Երկայնամտեղէք և դուք, հաստատեղէք զսիրտս ձեր, զի գալուստն Տեառն մերձեալ է:

Սի արամեցուցանէք զմիմեանս, եղբարք, զի մի գափցիք. ահա առիկ դատաւորն առ դուքս կայ:

Օրինակ առէք, եղբարք, չարարանաց և երկայնմտութեան զմարգարէսն, որ խօսեցան յանուն Տեառն:

Եհաւասիկ երանեմք համբերողաց. ըզհամբերութիւնն Հովբայ լուարուք՝ և զկատարումն Տեառն տեսէք. զի բազմապիւթ է Տէր և ողորմած:

Վի. Բա. մանուկ՝ ժողովրդ բարեբերէն կուտիք. զնացեալ առաջի Տեառն պարտաւոր զմանապահս նորա:

Սրբոյ Եհտարանիս Հիսուսի Վերհասի՝ որ ըստ Սաղմուղի. (Հէ. մ. 1):

Ս. ան զիտարանն Սրբոյ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերհասի:

Յայնմ ժամանակի լուաւ Հերովդէս չորրորդապետ զուր Հիսուսի, և ասէ ցձառայս իւր. նա է Հովհաննէս Սկրտիչ, նա յարեալ ի մեռելոց, և վասն այնորիկ զօրութիւնք լինին նովա:

Վանդի Հերովդէս կարաւ զՀովհաննէս՝ կապեաց զնա և եղ ի բանտի վասն Հերովդիայ կնոջ՝ փրկպոյսի եղբոր նորա. զի ասէր ցնա Հովհաննէս. չէ արժան քեզ ունել զգա:

Լք կամէր զնա ապանանել, բայց երկնէք ի ժողովուրդեն անտի. քանզի իրրե ըզմարգարէ ունէին զնա:

Լք իրրե եղեն ծնունդք Հերովդի, կարաւեաց դուստրն Հերովդիայ ի մէջ բազմականին. և հաճոյ թուեցաւ Հերովդի, ուստի և երզմամբ խոստացաւ տալ նմա զենէ և խնդրեցէ:

Լք նա յառաջագոյն խրատեալ ի մօրէ իւրմէ, տուր ինձ, ասէ, այս ի վերայ ըսկտեղ զգլուխն Հովհաննէս Սկրտիչ:

Լք տրտմեցաւ թագաւորն, բայց վասն երզմանցն և բարձակցացն՝ հրամայեաց տալ նմա:

Լք առաքեաց զխատեաց զՀովհաննէս ի բանտի, և բերաւ զլուսն նորա սկտեղք՝ և տուաւ աջկանն, և տարաւ առ մայր իւր:

Լք մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ բարձին զմարմինն և թաղեցին, և եկեալ պատմեցին Հիսուսի:

Սրբութ՝ Հրդ. հանգ. Ժաշու. Սղան. Դ. 1:

Տեառն ամենայն Ժաշք երկրի զփրկութիւն Լատուծոյ մերոյ:

Պաղոսի առաքելոյն ի Սրբն իմացոյ Երկրորդ խոյնոյն և ընթեռնուածս. (Հէ. Լք. 57. 6):

Արդ համարձակիմք յամենայն ժամ, և գիտեմք եթէ որապի յամեն իմարմնի աստ, օտարանամք ի Տեառնէ. զի հաւատովք զնամք, և ոչ կարծեօք:

էառ զկաշն, արհամարհեաց զամօթն, նըստաւ ընդ աջմէ արժողոյն Լստուծոյ:

Ըղէ՛ անէ՛ք զմտաւ, որ զայսպիսի համբերութիւն ի մեղաւորաց հակառակութեանէ անտի կրեաց. զի մի աշխատք լինիցիք անձամբք ձերովք՝ և լբանիցիք:

Օհ չե ևս արեամբ շափ պատերազմաւք՝ հակառակ կացէք մեղացն, և մոռացարուք զմիսիմարութիւնն՝ որ ընդ ձեզ իրիւ ընդ որդեակս խօսի:

Արդեակ իմ, մի լբանիք ի խրատու Տեառն, և մի վհատիցիս՝ յանդիմանեալ իմանէ:

Օհ զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի՝ զոր ընդունի:

Ի խրատու համբերութեան կայք, իրբե յորդիս մատուցեալ է ի ձեզ Լստուած:

Եղև Բաշմալք քա զգիցցին զարարութիւն, և սուրբք քո ցընծալով ցնծացան:

Արքայ Եւստաքանիս Յիսուսի Բրիտանիո՝ որ ըստ Հռոմէական. (Հ. Ժ. Կ. հ. 25):

Տէրն մեր Յիսուս Բրիտանոս ասէ:

Քայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզս եմ. իսկ միսիմարիչն Հողին սուրբ՝ զոր առաքեցէ Հայր յանուն իմ, նա ուսուցէ ձեզ զամենայն, և իշխեցուցէ ձեզ զամենայն որ ինչ ասացի ձեզ:

Խաղաղութիւն լիողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռովեցին սիրտք ձեր, և մի զանդիսեցին:

Լուայք զի ասացի ես ձեզ լծէ երթամ և զամ՝ առ ձեզ. եթէ սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լիայ էր ձեր՝ եթէ ես առ Հայր երթամ, զի Հայր իմ մեծ է քան զիս:

Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչ չե եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւատաաջիք:

Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայք ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ. այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ զՀայր, և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայրն՝ այնպէս առնեմ. ծն արիք գնասցուք աստի:

(Մանր ուլ. ամասանք. Աւսիք միջոցիս՝ եթէ Գ. շարաթ իցեալն զգրտ են որք եղան միջեւ ցառտ, և Զարթոյր Կիւրակն լինի բարեկեցան սուրբ Խաչէ պահպնէ, Յայնժամ՝ և ի ներքայ եղեալ

սանդր յարմ.՝ տեղ ոչ. տանին, Կոն եթէ շարք շարաթ լինիցի ուսիցն, աստ յաւեանի շարաթ մի. յարմ.՝ տանին ներքայ եղեալ սանդր և ներքերայ Կիւրակն լինի բարեկեցան, Աս. յարսպիսի ապիս երբեք ևս Յակոբ և Էմուան առաքեալքն յամաներով ի Թաւայն, յայտ շարաթիս ար տանին. Զայս ամենայն ցոյցանէ քեզ Տարեկիւն):

Զարթոյր Կիւրակն՝ զինի սուրբ Եստուածանին, Ե. Գ. Եստուածանի, Զայս, Բաշմալ՝ Կ. Գ.:

Վեզ վայելէ որհնութիւն Լստուած ի սին, և քեզ տային ազգիք Աշխատեղմ:

Ընթերցումս Աշխատայ մարգարէէ (Պ. Ե. Ժ. հ. 12):

Եւ եղեցի յորժամ կատարեցէ Տէր առնին զամենայն ինչ ի իւրին Սիոնի և Աշխատեղմ, անց և ի վերայ մեծամոհմն զարկութիւն, ի վերայ իշխանին Լստուածանեաց և ի վերայ հպարտեցեալ փառաց աւաց նորա:

Վրանցի ասաց եթէ զօրութեամբ իմով արարից, և իմաստութեամբ խորհրդոյ իմոց բարձից զահաճանս ազգաց, և ասից յաւար զօրութիւնս նոցա. շարժեցիք ըզքազարս բնակեալս, հասից ի վերայ ամենայն տիեզերաց ձեռամբ իմով իրբե ի վերայ բունոյ, և բարձից իրբե զձուս մնացեալս. և ոչ որ իցէ՝ որ ապրիցէ յինն, և ոչ որ ընդդէմ դառնայցէ ինձ, և բանայցէ զերան իւր և ճիկ հանիցէ:

Եւ յայէս ասէ Տէր. մի՛թէ վերանայցէ՞ փայտատ առանց փայտահարի, կամ բարձրանայցէ՞ սղոց առանց ուրուր ձգելոյ. նոյնպէս թէ զգաւազան որ կամ զփայտ ինչ առնուցու. նա և ոչ այնպէս:

Եւ առաքեցէ Տէր զօրութեանց իզատաւ քո անարգանս, և ի փառս քո հուր վառեալ բորբոքեցի:

Եւ եղեցի լոյսն Խարայիկ ի հուր. և սրբեցէ զնա հրով բորբոքելով, և կերիցէ իրբե զնոտ զանառան:

Հաւուր յայնմիկ շեջին լերինք և բրբուրք և անտառք, և կերիցէ ի նշնոյ մինչ և ի մարմին. և եղեցի ապրեալն իրբե զայն՝ որ ապրեալն իցէ ի բորբոքեալ բոցոյ:

Եւ մնացեալքն ի նոցանէ լիւով եղեցին, և մանուկ տղայ զրեցէ զնոսա:

Պողոսի առաքելոյն ի Արեւմտացոց Արքիւրոց խնդրոյն և ընկերացուածս (Հւ. Բ. հէ. 12) :

Այլ իբրեւ հասի ես ի Տրովպա յաւեսարանն Վրիստոսի, և գուռն բաց էր ինձ ի Տէր, ոչ ետու հանգիստ հոգւոյ իմում. քանզի ոչ գտի ես անդ զՏիտոս զեղբայր իմ. այլ հրաժարեալ ի նոցանէ՝ գնացի ի Սակեզոնիա :

Այլ Աստուծոյ շնորհքն, որ յամենայնի հաշակ հարկանէ զմէն՝ ի Վրիստոս Յիսուս, և զհոտ գիտութեանն խրոյ յայտնի առնէ մեօք յամենայն տեղիս. զի հոտ անոյշ եմք Վրիստոսի առ Աստուած՝ ի մէջ վրիկեղոյն և ի մէջ կորուսեղոյն. ոմանց հոտ մահուանէ ի մահ, և ոմանց հոտ կենդանութենէ ի կեանս. և առ այս ո՞ր բաւական իցէ :

Վանզի ոչ եմք իբրեւ զայլսն, որ վաճառական լինին բանին Աստուծոյ, այլ իբրեւ ի հաստատութենէ, այլ իբրեւ Աստուծոյ, առաջի Աստուծոյ ի Վրիստոս խօսիմք :

Սկանիմք այսուհետեւ վերստին զանձինս ընծայեցուցանել, թէպէտ և ոչ պիտոյ իցնէ մեզ, որպէս ոմանց թուղթք ընծայութեան առ ձեզ կամ ի ձէն՝ :

Այլ թուղթք մեր դուք էք՝ զբեալ ի սիրտ մեր, ծանուցեալ և ընթերցեալ յամենայն մարդկանէ. յայտնեալք՝ զի էք թուղթք Վրիստոսի, պաշտեցեալք ի մէն՝ և զբեալ՝ ոչ միով, այլ հոգւովն Աստուծոյ կենդանւոյ. ոչ ի տախտակս քարէզէնս, այլ ի տախտակս սրտի մարմնեղէնս :

Եկեալիս Թառն թեան ինքնէն :

Սրոյ Աւետարանին Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոս Սարկոսի. (Հւ. Բ. հէ. 30) :

Առ Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս :

Ժողովեցան առաքեալքն առ Յիսուս, և պատմեցին նմա զամենայն ինչ զոր արարին և զոր ուսուցին :

Այս ատ զնոսա Յիսուս. ևկայք զուր առանձինն յանապատ տեղի, և հանդիջեք սակաւ մի. զի էին բազումք՝ որ երթալին և գային, և հաց անգամ՝ չժամանէին ուտել :

Այս գնացին նաւա յանապատ տեղի առանձինն :

Այս տեսին զնոսա զի երթային, և բզգացին բազումք. և հետի յամենայն քաղաքաց խոռոն ընթանային անդր, և մերձենային առ նոսա :

Այս երեալ ետես ամբոյս բազում, և զրթացաւ ի նոսա, զի էին իբրեւ ուխտաբք՝ որոց ոչ իցէ հովիւ. և սկսաւ ուսուցանել զնոսա յոյժ :

Այս իբրեւ բազում ժամ եղև, մատուցեալ աշակերտքն ատէին. տեղիս անապատ է, մինչդեռ օր կայ, արձակեալ զժողովորդս, զի երթեալ չուրջ յազարակս և ի զեօզս՝ գնեցնին խրանց զինչ ուտիցնին, զի աստ ինչ ուտել ոչ ունին :

Այս պատասխանի ետ և ասէ զնոսա. դուք տուք զոցա ուտել : Ասն զնա. երթիցուք զնեցուք երկերիւր զահեկանի հաց, և տացուք զոցա ուտել :

Ասէ զնոսա. քանի՞ նկանակ ունիք, երթայք և տեսէք : Իբրեւ գիտացին, ասն զնա. հինգ, և երկուս ձկունս :

Այս հրամայեաց նոցա բազմել երախանս երախանս ի վերայ զալար խոտոյ. և բազմեցան զասք զասք, ուր հարիւր և ուր յիսուն :

Այս առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ յերկինս՝ օրհնեաց, մանրեաց զնկանակն, և ետ ցաշակերտսն զի արկցնն նոցա, և զերկուս ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն : Վերան և յազեցան. և բարձին զնշխարան երկուտասան սակաւի լի, և ի ձկանց անտի :

Այս էին որք կերանն՝ իբրեւ արք հինգ հազար :

Երկուշաբթի սրբոց Անդրէի զորափայլն և Թադէի Նորն, Կալնիկոսի և Թովմանոց վրդայնն. Հարց Ժ. Ձեռագործիկոյ, ճաշու Սղմ. Ե :

Տէր որպէս զնու. հաճութեամբ քով պատկեցի զնոսա :

Ընթերցուածս յԱռաքելոց
(Գւ. Գ. հէ. 10) :

Լուր, որդեակ, և ընկալ զբանս իմ, և քաղմանցին ամբ կենաց քոց, և յաշտխեցին ճանապարհք կենաց քոց :

Օձանապարհս իմաստութեան ուսուցանեմ՝ քեզ, խելամուտ առնեմ՝ դքեզ ուղիղ շուղաց:

Օ՛ի եթէ՛ գնացես՝ ո՛չ խախնեցին գնացք քո, և եթէ՛ ընթանացես՝ ո՛չ վաստակեցիս:

ԲՈՒՆ Տար զխրատուէ իմմէ՝ և մի թողուցուս, այլ պահեա զնա անձին քում ի կեանս:

Ի ճանապարհս ամպարշտաց մի՛ երթայցես, և մի՛ նախանձիցիս ընդ ճանապարհս անօրինաց. և ի տեղւոյ ուր բնակիցեն՝ ընդ այն մի՛ անցանիցես:

Խոտորեա ի նոցանէ, և խորչաց անտի՛ զի ոչ ննջեն, եթէ ոչ շար գործիցեն:

Բարձեալ է քուն նոցա՝ և ոչ ննջեն՝ որք ուտեն զկերակուրս ամպարշտութեան, և զինեալ անօրէնութեան արքեան:

Ճանապարհք արգարաց իբրեւ զոյս ծագեն, առաջնորդեն և լուսաւորեն, մինչև տին լուսաւորեցէ:

Ճանապարհք ամպարշտաց խաւարինք, և ոչ գիտեն զեարդ զայլժակղին:

Արդեակ, իմոյ իմաստութեան անսա, և իմոց բանից մատուցունք քո. զի մի պակասեցին աղբիւրք քո:

Պահեա զնոսա ի սրտի քում. քանզի կեանք են որոց գտանեն զնոսա, և ամենայն մեղւոյ՝ բժշկութիւն:

Ըմնայն պահպանութեամբ պահեա ըզսիրտ քո, զի ի սոցանէ են ելք կենաց:

Ի բաց արա ի քէն զքերան կամակոր, և զջրմուռն անխաւս մերժեա ի քէն:

Ըք քո ուղիղ հայեցին, և արտեանումք քո արդար ակնարկեցեն:

Օչախոս ուղիղս արասցես ոտից քո, և զճանապարհս քո ուղիղեցես:

Մի՛ խոտորիցիս յաջ քո և մի՛ յահեակ, զարձն զոտն քո ի ճանապարհէ չարէ: Օ՛ի զճանապարհս որ յաջմէ են՝ գիտէ Լսուտաւ, թիւր են ճանապարհք՝ որք իձախմէ են: Լ՛Ք ինքն ուղիղ արասցէ ըզչախոս քո, և զգնացս քո խաղաղութեամբ յառաջեցուցէ:

Ընթերցուածս Առաքելայ մարգարէի
(ՊԼ. ԽԸ. հէք. 17):

Ըյապէս ասէ Տէր՝ որ փրկեացն զքեզ սուրբն Խորայելի. ևս եմ Տէր Լսուտաւ քո, ցուցի քեզ գտանել զճանապարհ ընդ որ գնացես: Եւ եթէ լուեալ էր քո պատուիրանաց իմոց՝ լինէր քեզ իբրեւ զգետ խաղաղութիւն քո, և արդարութիւն քո իբրեւ զախա ծովո:

Եւ լինէր իբրեւ զաւազ գաւակ քո, և ծնունդք որովայնի քո իբրեւ զհող երկրի. սակայն և արդ ոչ սատակեցիս, և ոչ կորիցէ անուն քո առաջի իմ:

Ելէք ի Բաբելոն, փախերուք ի Վաղդէացոց. ձայն ուրախութեան պատմեցէք, և լսելի եղիցի պատմեցէք մինչև ի ծագս երկրի՝ զոր ասէքդ՝ եթէ փրկեաց Տէր ըզծառայ իւր զհօկոր:

Եւ եթէ ծարաւեցին յանապատին, հանցէ նոցա ջուր ի վիմէ. վեմ պատառեցի, ջուրք բղեսեցեն, և արբցէ ժողովորդ իմ. ոչ գոյ ուրախութիւն ամբարշտաց, ասէ Տէր:

Պողոսի առաքելոյն ի Աթենքացոց Աշխուրդ Խղիմոյն
և ընթերցուածս. (ԺԼ. Ժ. հէք. 3):

Եղբարք, զի թէպէտ և մարմնով գնամք, այլ ոչ եթէ բառ մարմնոյ զննուորմք:

Օ՛ի զէն զննուորութեան մերոյ ոչ է մարմնաւոր, այլ զօրաւոր Լսուտոց, առ ի քակելոյ զամուրս. զխորհուրդս քակեմք, և զամենայն բարձրութիւն հպարտացեալ ի վերայ գիտութեանն Լսուտոց, և զերեմք զամենայն միտս ի հնազանդութիւն Վրբիստոսի:

Եւ ի պատրաստի ունիմք խնդրել զվրէժ ամենայն անհնազանդութեան, յորժամ ձեր ևս հնազանդութիւնդ կատարեցի:

Եղևիկա Մարտիրոսց ի ձայնէն:

Սրբոյ Եւստորանին Հնետոսի Վրբիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (ԺԼ. Ժ. հէք. 37):

Տէրն մեր Հնետոս Բրբիստոս ասէ:

Որ սիրէ զհայր կամ զմայր առաւել քան զիս, ոչ է ինձ արժանի: Եւ որ սիրէ զուսար կամ զդուստր առաւել քան զիս, չէ ինձ արժանի:

Լու որ ոչ առնու զհաշ իւր և գայ զկնի իմ, չէ ինձ արժանի:

Ար գտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա:

Ար ընդունի զձեզ՝ զեա ընդունի, և որ զեա ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ:

Ար ընդունի զմարգարէ յանուն մարդաբէի՝ զվարձա մարգարէի առցէ, և որ ընդունի զարդար յանուն արդարոյ՝ զվարձա արդարոյ առցէ:

Լու որ արբուսցէ միում ի փորբկանցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցորտ միայն՝ յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ կորուսցէ զվարձա իւր:

Ներշնչարմ որոցն Անդրանիկ և Բնի՝ Նորա Անաստուր, Թեոդորոս և Նելթիւրոսի վերջին, Հարց Գարաբաղաց, Ճաշու Սգմ, Ճնկ:

Պատուական է առաջի Տեառն մահ՝ սրբոց իւրոց. 6 Տէր՝ ևս ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղախնոյ քո:

Բնիմեղցումս յԱշխմայ մարգարէի,
(Ողբէր ԺԼ. Գ. Կէ. 22):

Ողորմութիւնք Տեառն անսպառ են, և ոչ նուազեն զթութիւնք նորա. ի նորոգումն առաւօտու բազմանայ ճմարտութիւն քո, Տէր. ասաց անձն իմ՝ բաժնի իմ է նա, վասն այնորիկ ակն կալայց նմա:

Բարերար է Լստումս ի վերայ Տամբերողաց իւրոց. զի անձն որ խնդրէ զնա՝ բարի է որ Տամբերէ նմա ճմարտութեամբ, և Տանդի նա ի փրկութեան Տեառն:

Բարի է մարդոյ առնուլ զլուծ խոնարհութեան ի մանկութենէ իւրմէ:

Կտոցի միայն լուս ի տան իւրում, զի անձամբ իւրով էառ յանձն զլուծ քո:

Տացէ Հոյոյ զբերան իւր, վասն զի կայ յոյս. մատուցէ Հարկանողաց զճնտու իւր, լոցի նախատանօք. այլ ոչ թէ յախտան մեղքեաց Տէր:

Ար տառապեցոյց, նոյն ողորմեացի ըստ բազում ողորմութեան իւրում. ոչ ետ պատասխանի իւրտէ իւրմէ, և խոնարհեցոյց զորդիս մարդկան: Խոնարհեցուցանել ի ներքոյ ոտից նորա զամենայն կապեալս երկրի:

Հողի երեսաց մերոց Տէր Քրիստոս. ընդ հովանեա նորա նստցուք և կեցցուք, որ փրկեաց զմեզ ի ձեռաց թշնամեաց մերոց:

Կարգացի զանուն քո, Տէր, իզոյ տառապանաց. և դու լուար ձայնի իմում:

Պոգոսի առարկչն ի Հոգիմայեցոյց թղթոյն է
ընթերցումս. (ԺԼ. Բ. Կէ. 18):

Ինձ այսպէս թուի, եթէ ոչ են արժանի շարձարանք ժամանակիս Տանդերմեղց փառացն՝ որք յայտնեցոյ են ի մեզ:

Չի ակնկալութիւն արարածոց՝ յայտնութեան որդւոյն Լստուծոյ սպասէ:

Չի ընդունայտութեան արարածքն Տէր նազանդեցան, ոչ իւրեանց կամու՝ այլ վասն այնորիկ՝ որ հնազանդեցոյցն յուսով:

Չի և ինքեանք իսկ արարածքն ազատեցին ի ծառայութենէ ապականութեան՝ յազատութիւն փառաց որդւոյն Լստուծոյ: Քանզի գիտեմք, եթէ ամենայն արարածք հեծեն և երկնն մինչև ցայժմ:

Լու ոչ այսչափ միայն, այլ և մեր իսկ՝ որք զպտուղ հոգւոյն ունիմք՝ անձամբ յանձնս մեր հեծեմք՝ որդեգրութեանն ակնկալեալ փրկութեան մարմնոյ մերոյ:

Չի յուսով ապրեցար. այլ յոյս տեսնելի՝ չէ յոյս. զի զոր տեսանէ որ՝ զի՞ ևս յուսայ: Կպա եթէ զոր ոչն տեսանեմք՝ յուսամք, համբերութեամբ ակն ունիմք:

Կոյնպէս և Հողին ի թիկունս հասանէ տկարութեանս մերում. զի զոր կամին յաղթմս, որպէս արժան իցէ՝ ոչ գիտեմք. այլ ինքն Հողին բարեխօս լինի ի հեծութիւնս անմուռնիս:

Բայց որ քննեն զսիրտս, զիտէ զինչ խորհուրդ է հոգւոյն, զի ըստ Լստուծոյ բարեխօսէ վասն սրբոց:

Եղևիտա Գարաբաղաց ի ձորեմ:

Որքոյ Լստարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Յօհաննու. (ԺԼ. Ժ. Գ):

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ:

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՞ գայութեան թակղեմք. ի ժողովոցոյ իւրեանց հանդէսն զձեզ: Եւ եկեացէ ժամանակ, զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ՝ համարիցի պաշտօն մատուցանել Լստուծոյ:

Լա զայն արասցին ընդ ձեզ, քանզի ոչ ծանկան զւայր և ոչ զին:

Ըլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ եկեացէ ժամանակ՝ յիշեցէք՝ թէ ևս ասացի ձեզ:

Օ այս իսկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի:

Հորհրդարմ՝ Հայց ապառ՝ Հառա Սղմ՝ 21

Այց զատայս քո Կատուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթեացոց Երկրորդ Թղթոյն և ընթերցուածս. (ՀԼ. Ը. հէ. 12):

Քանզի պարծանք մեր այս ևն, վերկայութիւն մտաց մերոց, զի սրբութեամբ և սուղութեամբ Կատուծոյ, և ոչ մարմնեղէն իմաստութեամբ, այլ շքնորջերն Կատուծոյ շրջեցաք յաշխարհի, բայց առաւել ևս առ ձեզ:

Վրանզի ոչ եթէ այլ ազգ ինչ զրեմբ առ ձեզ, այլ զոր ընթեռնուցութիւն և զիտակ լինիցիք. քանզի յուսամ՝ եթէ մինչև ի վախճան զիտիցէք, որպէս և խելամուտ եղէք մեզ զորք ի շատէ: Օ ի պարծանք ձեր եմբ՝ որպէս և դուք մեր, յաւարն Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Լա յայս ապաստան՝ կամէի նախ առ ձեզ դալ, զի դուք կրկին շնորհս ընդունիջիք, և ի ձէնջ երթալ ի Մակեդոնիա, և դարձեալ ի Մակեդոնիոյ գալ առ ձեզ, և ի ձէնջ յուզարկել ի Հրէաստան:

Իսկ եթէ զայս խորհեցայ՝ միթէ թեթեւութեամբ ինչ գնացի, և կամ զոր խորհիմն՝ բոտ մարմնոյ ինչ խորհիցիմ. այլ զի եղիցի յինէն կողմանէ, այսն՝ այս, և ոչն ոչ:

Հաւատարիմ՝ է Կատուած. զի քանն մեր որ առ ձեզ եհաս՝ ոչ է այս, և ոչ:

Վրանզի որդին Կատուծոյ Հիսուս Վրիստոս, որ ի ձեզ մեզ քարոզեցաւ, ինչ և Սիդուանոսի, և Տիմոթէի, ոչ եղև այո՛ և ոչ. այլ այսն ինմին եղև:

Օ ի որչափ աւետարնէ Կատուծոյ ևն ի նմա՝ այսն, վասն որոյ և նովին ամենն մեզ ի վառա Կատուծոյ:

Ըլ որ հաստատեացն զմեզ ձեզք հանդերձ ի Վրիստոս՝ և որ էօծ զմեզ, Կատուած է. որ և կըքեացն զմեզ, և ետ զառահաւտելայ հոգւոյն ի սիրտս մեր:

Եկեալա պահցի ի ձայնէն:

Մերոյ աւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոս Մարկոսի. (ՀԼ. Լ. հէ. 35):

Տերն մեր Հիսուս Վրիստոս

Մինչդեռ նա զայն խօսէր, զան ոմանք ի տանէ ժողովրդապետին և տանէ, թէ դուստրն քո մեռաւ, զի՝ ևս աշխատ առնես զվարդապետոյ:

Իսկ Հիսուս իրիւ լուա զբանն ասացեալ, ասէ ջժողովրդապետն. մի՛ երկնչեր, բայց միայն հաւատա:

Լա ոչ զգը եթ ող ընդ իւր երթալ, բայց միայն զՊետրոս և զՀակովբոս և զՀովհաննէս զեղբայրն Հակովբայ:

Գայ ի տուն ժողովրդապետին, և տեսանէ ամբողջ յոյժ և լալականս և աղաղակ յոյժ. և մտեալ ի ներքս՝ ասէ ցնոսազի՝ խոովեալ էք և լայք, մանուկն ոչ է մեռեալ, այլ ննջէ:

Լա ծագը առնէին զնա. և նորա հանեալ արտաքս զամենեսան, առնու ընդ իւր զՅայր մանկան և զմայր, և զնոսա որ ընդ նմայն էին, և մտանէ ուր զնէր մանուկն. և կալեալ զձեռանէ մանկանն՝ ասէ ցնա. հալիթա՛ կուսի. որ թարգմանի, աղջիկ դու՛ քեզ ասեմ արի:

Լա վաղվադակի յարեաւ աղջիկն, և զրնայր. քանզի էր ամաց իրիւ երկուտասանից. և զարմացան մեծաւ զարմանալոց:

Լա պատուէր տայր նոցա յոյժ, զի միջ զիտասցէ զայն. և ասաց՝ տալ նմա ուտել:

Հորհրդարմ՝ որրոյն Սրբահառա և Խաղնայ, և անդամաբովնայն Աղգնիւն և Մաքիմոսի և Կատուածաբոյ զիտին (Ձգառնան ապա, ի վերէն նախ քան զառաւ տեսնելս):

Որրամ՝ Հայց Հանգա՝ Հառա Սղմ՝ 21

Տեսին ամենայն ծագք երկրի զիտութիւն Կատուծոյ մերոյ:

խրովք սպառազնեօք սատակել զամենայն տիեզերս:

Ողբացէք՝ զի մերձ է օր Տեառն, և բեկումն յՄատուցոյ հասեալ է. վասն այսորիկ ամենայն ձեռք լքցին, և ամենայն անձն մարդոյ դողացէ:

Խռովեցին Տրեշտակք, և երկունք կալցին զնոսա իբրեւ զկանապս ծննդականս. փրորնկայցեն այր ընդ բնկերի և զայրացին, և զգէմն իւրեանց ի բոցազոյնս գարձուցն:

Չի ահաւսիկ օր Տեառն հասեալ է անհնարին լի բարկութեամբ՝ ռխակալութեամբ և սրամտութեամբ, ասնել զտիեզերս անապատ, և զմեղաորս սատակել ի նմանէ:

Չի աստեղք երկնից՝ Հայկին հանդերձ և ամենայն զարդուն երկնից՝ զլոյս մի՛ տացն, և իստարեցի արեգակն ի ծագել իւրում, և լուսին մի՛ տացէ զլոյս իւր:

Լսե Տրաման տաց ընդ ամենայն տիեզերս զարխա, և ամբարշտաց զմզս իւրեանց, և կորուսից զՏպարտութիւն զանօրինաց, և զբարձրութիւն ամբարտաւանից խոնարհեցուցից:

Պաղոսի առաքելոյն ի Պորնիթացոց Լերբորդ Կեղծոյն է ընկերցուածս. (Հլ. Լ. 57. 4):

Իաղում համարձակութիւն է ինձ առ ձեզ, բաղում պարճանք են ինձ վասն ձեր, լի եմ միտիմարութեամբ, առաւելաւ եմ որախութեամբ յամենայն նեղութիւնս մեր:

Քանզի յորժամ հասաք մեր ի Մակեդոնիա, և ոչ միտլ իւրի հանգիստ գտամարմնոյ մերում, այլ յամենայն նեղեալք. քանզի արտաքոյ մարտք՝ և ի ներքոյ արհաւիրք:

Եւ ի միտիմարէն զսոնարհս՝ միտիմարեաց զմեզ Մատուած ի գալստեանն Տիրոսի՝ ոչ միայն ի գալստեան նորա, այլ և ի միտիմարութեանն՝ զոր միտիմարեցաւ նա ի ձեզ, ի պատմել մեզ զանձուկն ձեր, զողբումն ձեր, զնախանձն ձեր վասն իմ, մինչ առաւել ուրախ լինել ինձ:

Չի թէ և տրամեցուցի զձեզ թղթովն՝ ոչ զղջանամ, թէպէտ և զղջացեալ էի. քանզի տեսանեմ՝ զի թուղթն այն՝ թէ առ ժամանակ մի տրամեցոյց զձեզ. արդ ուրախ եմ, ոչ զի տրամեցիք՝ այլ զի

յապաշխարութիւն տրամեցարուք. քանզի տրամեցայք գուք ըստ Մատուցոյ, զի մի՛ իւրի զրկիցիք ի մէնջ:

Չի որ ըստ Մատուցոյ տրամութիւն է, ապաշխարութիւն ի փրկութիւն առանց զղջանալոյ գործէ. իսկ աշխարհի տրամութիւն մահ գործէ:

Երդ նոյն իսկ որ ըստ Մատուցոյ տրամեցարուք, որափ ինչ փոյթ գործեաց ի ձեզ, կամ աղերս, կամ սատո, կամ երկիւզ, կամ անձուկ, կամ նախանձ, կամ վրէժխնդրութիւն. քանզի յամենայն ընծայեցուցէք զանձինս ձեր՝ սուրբս լինել յիրիզ յաղմիկ:

Եպա ուրեմն՝ թէ և զրեցի ես առ ձեզ, ոչ վասն այնորիկ որ զրկեացն, և ոչ վասն այնորիկ որ զրկեցան, այլ վասն յայտնի լինելոյ փութոյն ձերոյ որ վասն մեր՝ առ ձեզ առաջի Մատուցոյ:

Վասն այնորիկ միտիմարեալ եմք ի վերայ միտիմարութեանն մերոյ. առաւել ես խնդացաք ի վերայ խնդութեանն Տիրոսի, քանզի հանդուցեալ էր հոգի նորա ի ձէնջ ամենեցունց. զի զինչ և պարծեցայ առ նրմա վասն ձեր, ոչ ամաչեցի. այլ որպէս զամենայն ճամարտութեամբ խոսեցար ընդ ձեզ, նոյնպէս և պարճանքն մեր առ Տիրոսս ճամբիտ եղեն:

Եւ և գովքք նորա առաւել ես են ի ձեզ. քանզի յիւնցուցանէր մեզ զամենեցունց զձեր հնազանդութիւն, թէ որպէս ահիւ և գողութեամբ ընկալարուք զնա:

Եւ արդ ուրախ եմ, զի յամենայն համարձակ եմ՝ առ ձեզ:

Եւկրիտ Ետրութեան ի Զաթն:

Որոյց Եւեռարման Ախուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի. (Հլ. Լ. 57. 31):

Տէրն մեր Ախուս Վրիստոս:

Եւ ելեալ միւսանգամ ի սահմանացն Տիրոսի և Որդոմիւն, և եկն ի ծովեղբն Իալիկացոց ի մէջ սահմանացն Իսկականոյն:

Եւ բերին առաջի նորա խուլ մի և համբը, և աղաչեցին՝ զի ձեռն դիցէ ի վերայ նորա:

Թիցեն ի ճանապարհի. զի ոմանք ի դոցանէ ի Տնատանէ եկեալ են:

Պատասխանի ետուն նմա աշակերտքն նորա. ուստի կարես յազեցուցանել ըզդոսա հացիւ յանապատի աստ:

Լա հարցանելը զնոսա. քանի՞ նկանակ հաց ունիք: Լա նորա ասեն. եօթն:

Լա հրամայեաց ժողովրդեանն բազմել ի վերայ երկրի. և առեալ զեօթն նկանակն՝ զոհացաւ երեկ, և տայր ցաշակերտան զի արկեցեն, և արկին առաջի ժողովրդեանն, և ձկունս սակաւ ունէին, և զայն ևս օրհնեաց, և հրամայեաց արկանել:

Աբրան և յազեցան, և բարձին զնշխարս կոտորոցն եօթն զամբիշ:

Լա էին որք կերանն՝ իբրեւ չորք հազարք, և արձակեաց զնոսա:

Նորընտրութիւն Հարց. Ապաշ. Ճաշու. Ազն. 21:

Լերկերպագից ի ասարս սուրբ քո երկեղեւ քո:

Պարտի առաքելոյն ի Արմեդացեաց Ներկորդ. Թիցեն և ընթերցուածս. (Քա. Բ. հոգ. 16):

Բայց շնորհք Բառուծոյ՝ որ եւրկ զնոյն փոյթ վասն ձեր ի սիրտ Տիտոսի. զի զաղաւանն ընկալաւ, և փութացաւ յօժարագոյնս զիմեաց զալ առ ձեզ. և առաքեցաք ընդ նմա զեղբայրն՝ որոյ զօրութիւնն յաւետարանի անդ է՝ ընդ ամենայն եկեղեցիս:

Լա ոչ այսչափ միայն, այլ և ձեռնադրեալ յեկեղեցեաց անտի, նշլեհակից մեր եղև ի շնորհս յայտարիկ, որք պաշտին ի մէնջ ի փառս Տեառն, և ի մեր յօժարութիւն:

Բայց զայս խղճեաք իսկ, թէ զուցե արատ որ ինչ զնիցէ ի հաստատութեանս յայսմիկ՝ որ պաշտեցաւս ի մէնջ:

Վանդե խորհիւք զբարիս՝ ոչ միայն առաջի Տեառն, այլ և առաջի մարդկան. և առաքեցաք ընդ նոսա զեղբայրն մեր՝ զոր ընտրեցաք ի բաղում իրս բաղում անգամ պինդ զօրեալ, և առաւել ևս այժմ՝ պընդագոյն յուսով մեծաւ ի ձեզ:

Բայց եթէ վասն Տիտոսի ինչ բանք են, իմ հաւատար է և ձեր զօրձակից. և եթէ

եղբարք մեր առաքեալքն եկեղեցւոյ, և փառք Վրիտոսի:

Լա արդ զհանդէս սիրոյ ձերոյ և զմերոյ պարճանացն վասն ձեր՝ ի դոսա ցուցիք յանդիման ամենայն եկեղեցեացն:

Եւ. Նորեցեք անտն երջ նոր. Ճաղոցեցեք անտն ուրախութեամբ:

Արդ աւետարանիս Յիսուսի Վրիտոսի՝ որ քոս

Մարկոսի. (Քա. Բ. հոգ. 10):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիտոս:

Եւ նոյն ժամայն մտեալ ի նաւ հանդերձ աշակերտքն՝ եկն ի կողմանս Վաղմանունեաց:

Լա ին փարիսեցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա, և խնդրէին ի նմանէ նշան յերկնից՝ փորձելով զնա:

Լա զայրացաւ յողի իւր և ասէ. զի՞ է՝ զի ազգս այս նշան խնդրէ. ամէն ասեմ ձեզ, թէ տացի նշան ազգիս այսմիկ:

Լա թող զնոսա, դարձեալ եմուտ ի նաւ, և գնաց յայնկոյս:

Լա մոռացան հաց բառնալ, բայց միայն մի նկանակ ունէին ընդ իւրեանս ի նաւին:

Լա պատուիրէր նոցա և տսէր. զգոյշ եղերուք ի խմորոյ անտի փարիսեցւոց և ի խմորոյ շերտիկանոսաց:

Լա խորհէին ընդ միմեանս և ասէին, թէ զի հացս ոչ ունիմք:

Վիտաց Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա. զի՞ խորհիւք ի սիրտս ձեր, թերահաւատք, թէ հաց ոչ ունիք. տակաւին ոչ իմանայք և ոչ յիշէք. ապաւին ինչ ունի զսիրտս ձեր. աչք գոն և ոչ տեսանէք, ականջք են՝ և ոչ լսէք և ոչ իմանայք տակաւին. և ոչ յիշէք, յորժամ զճինդ նկանակն ի ճինդ հաղարսն, և քանի սակաւի բարձէք զկոտորոցն լի: Լա ասեն ցնա. երկոտասան:

Լա յորժամ զեօթն նկանակն ի չորս հաղարսն, և քանի՞ զամբիշ լի բարձէք ըզկոտորոցն: Լա նորա ասեն. եօթն:

Լա ասէ ցնոսա. իսկ զեանդ ոչ իմանայք:

Նորընտրութիւն Հարց. Ապաշ. Ճաշու. Ազն. 21:

Այն զճառս այս քո Բառուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Արթիմացոց Աշրիբորդ խօղժոյն է ընթերցուածս. (Հէ. Խ.):

Այս վասն պաշտամանն որ ի սուրբն է, աւելի է ինձ և գրել առ ձեզ. զի գիտեմ զյօժարութիւն ձեր, զոր վասն ձեր պարծեցեալ եմ ի մէջ Մակեդոնացոցն, թէ Բայեցիքն ի Ներուն Տնտէ պատրաստ են. և ձեր նախանձն ըզրազումս յորդորեաց. և առաքեցաք զեղբարսն, զի մի պարծանքն մեր որ վասն ձեր ընդունայն լինիցին ի մասինդ յայդմիկ. այլ որպէս ասէի իսկ, պատրաստողնք զտանիճիք. գուցէ յորժամ գայցեն ընդ մեզ Մակեդոնացիքն, և զտանիցեն զձեզ անպատրաստ, և ամաչեցուք մեք, զի մի ասացուք՝ թէ դուք ի մասինդ յայդմիկ պարծանաց:

Երգ կարեօր համարեցայ աղաւել զեղբարս, զի յառաջագոյն եկեցեն առ ձեզ, և յառաջագոյն պատրաստեցեն զյառաջագոյն խոտացեալ օրհնութիւնն ձեր ի պատրաստի ունել. այնպէս իրրե զօրհնութիւն, և մի իրրե զազահտութիւն:

Բանդի զայդ որ սերմանէ ճշդելով՝ ճշդելով և հնձեցէ, և որ սերմանէ առատութեամբ՝ առատութեամբ և հնձեցէ, իւրաքանչիւր որպէս և յօժարեցի որ սրբոսի, մի առ հարկի և տրտմութեան. քանզի զտուրս զուարթ առատս սիրէ Եստուած:

Եւ կարող է Եստուած զամենայն շնորհս առաւելուլ ի ձեզ. զի յամենայն յամենայն ժամ զամենայն բաւականութիւն ընկալեալ՝ առաւելուցուք յամենայն գործս բարութեան, որպէս և գրեալ է. սիւեաց և ետ աղբատաց, արդարութիւն նորա մնայ յաւիտեան:

Եղևութա Պահպան ի ձերմէ:

Արդ Եւտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ

Մարկոսի. (Հէ. Բ. հէ. 22):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Գրան ի Բեթսայիդա. և ամեն առաջի նորա կոյր մի, և աղաւելին զնա՝ զի մերձեցի ի նա:

Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ Նճան արտաքոյ շինին, եթուք յաշս նորա, և ձեռն

եղ ի վերայ նորա. և հարցանէր ցնա՝ թէ տեսանիցէ՞ ինչ:

Բացաւ և ասէր. տեսանեմ զմարդիկս՝ զի չըջին իրրե զճառս:

Կարձեալ եղ զձեռն ի վերայ աշաց նորա՝ երաց, և տեսանէր. ողջացաւ, և տեսանէր համարձակ զամենայն:

Երձակեաց զնա ի տուն իւր, և ասէ. իշէնդ մի մտանիցես, այլ երթ ի տուն քո. և յորժամ ի շէնն մտանիցես՝ մի ումեք ասիցես ի շինին:

Հինգաբարժ՝ Հարց. Բարաշ. Ճաշու. Սքն. ԴԵ.

Բարձր արարէք զտէր Եստուած մեր. երկիրպաղէք ի լեռն սուրբ նորա. զի սուրբ է Տէր Եստուած մեր:

Պօղոսի առաքելոյն ի Արթիմացոց Աշրիբորդ խօղժոյն է ընթերցուածս. (Հէ. Խ. հէ. 10):

Այն՝ որ պարգեւէ զսերմն սերմանա հասնաց՝ և զհաց ի կերակուր, պարգեւեցէ և բազմացուցէ զսերմանիս ձեր, և ամեցուցէ զարդիւնս արդարութեան ձերոյ. յամենայնի մեծացեալք ամենայն առատութեամբ, որ յօրինեն մեօք գոհութիւն Եստուծոյ:

Չի պաշտօն հարկիս այսորիկ՝ ոչ միայն առ ի ընուլ զպակասութիւն սրբոցն է, այլ և առաւելուլ բազմօք գոհութիւն Եստուծոյ. հանդիսիս պաշտամանս այսորիկ, փառաւորել զԵստուած ի վերայ հնազանդութեան խոտովանութեան ձերոյ յաւետարանն Վրիստոսի. և առատութեամբ հաղորդութեանն ի նոսա և յամենակին. և նոցա աղօթք վասն ձեր, քանզի անձկացեալ են առ մեզ վասն առաւել շնորհացն Եստուծոյ՝ որ ի մեզ:

Եւ շնորհք Եստուծոյ ի վերայ անպատում պարգեւացն նորա:

Եւ ես իսկ Պօղոս աղաւելմ զձեզ հեղութեամբ և հանդարտութեամբն Վրիստոսի, որ յանդիման ձեզ իրրե զտառապեալ մի եմ ի միջի ձերում. բայց ի հեռուստ համարձակիմ առ ձեզ:

Եղաւեմ, զի մի ի մօտոյ և եթ համարձակիցիմ վատահոգութեամբ, կամ համարիցիմ յանդգնել ի վերայ ոմանց, որք կարծեն զմեզ եթէ ըստ մարմնոյ գնացեմք:

զի թէպէտ և մարմնով զնամբ, այլ ո՛չ եթէ ըստ մարմնոյ զնուորմբ:

Չի զէն զնուորութեան մերոյ ո՛չ է մարմնաւոր, այլ զօրաւոր յատուծոյ, առ ի քակելոյ դամբաւ զտորհուրդս քակեմբ, և զամենայն բարձրութիւն հպարտացեալ ի վերայ զիտութեանն Մտուծոյ, և զերեմբ զամենայն միտս ի հնազանդութիւն Վրիստոսի. և ի պատրաստի ունիմբ խնդրել զվրէժ ամենայն անհնազանդութեան, յորժամ ձեր ևս հնազանդութիւնդ կատարեսցի:

Ելէ Բարձր արարէք զտէր Աստուած մեր, երկիր պաղէք պատու անդամի տոյց նորա՝ զի սուրբ է:

Սրբոյ աւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի, (ՀԼ. Խ. հէ. 13):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ եկեալ առ աշակերտն՝ տեսին ամբոյս շուրջ զնորք, և զգպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսա:

Եւ վաղվաղակի ամենայն ժողովուրդն իրբեւ տեսին զնա՝ զարմացան, և ընդ առաջ ընթացեալ ողջոյն տային նմա:

Եւ եհարց զնոսա, թէ զե՞նչ վիճէիք ընդ նոսա:

Պատասխանի ետ մի ոմն ի ժողովրդեանէն և ասէ. վարդապետ, ածի զօրդի իմ առ քեզ, զոր ունի այս համբ, և ուր հասանէ՝ զարկուցանէ զնա, և փրփրէ և կրճտէ զատամունս իւր՝ և ցամաքի. և ասացի ցաշակերտսն քո՝ զի հանցեն, և ո՛չ կարացին հանել զնա:

Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. ո՛վ ազգ անհաւատ՝ մինչև յերբ իցեմ ընդ ձեզ, մինչև ցերբ անսպցեմ ձեզ, ածէք զնա առ իս:

Եւ ածին զնա առ նա. իրբեւ ետես ըզնա այսն, վաղվաղակի շարժեաց զնա, և անկեալ յերկիր թաւալէր և փրփրեայր: Եհարց ցհարց նորա և ասէ. քանի՞ ժամանակք են՝ յօրմէ հետէ այդ եղև զմա:

Եւ նա ասէ. իմանկութենէ. բազում անգամ ի հուր արկանէ և ի ջուր՝ զի կորուսցէ զգաւ արդ եթէ կարօզ ինչ ես, օգնեա մեզ, Տէր, զթագեալ ի վերայ մեր:

Եւ Հիսուս ասէ զնա. ասացեր՝ եթէ կարօզ ես՝ ամենայն ինչ հնարաւոր է այնմ՝

որ հաւատայն: Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հարց մանկանն և ասէ. հաւատամ, օգնեա անհաւատութեանս իմում:

Իրբեւ ետես Հիսուս՝ եթէ կուտի ժողովուրդն ի վերայ, սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ. համբդ և խուլ այս, ես տամ քեզ հրաման, ել ի դմանէ, և այլ ևս մի՛ միտանիցես ի դա:

Եւ աղաղակեաց և յոյժ ըկեաց զնա՝ և ել. և եղև պատանեակն իրբեւ զմեռեալ, մինչև բազմաց իսկ ասել՝ թէ մեռա:

Եւ Հիսուս կայաւ զձեռանէ նորա, յարոյց զնա, և կանգնեցաւ:

Սրբաթ՝ Հարց Հանգստեան. Ճաշու Սղմ. ԳԼ.

Տեսին ամենայն ծաղք երկրի զվրկութիւն Մտուծոյ մերոյ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց Երկրորդ Թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Ժ. հէ. 7):

Եղբարք, ըստ իւրաքանչիւր երեսաց զիտասջեք. եթէ որ վատահ յանձն իցէ Վրիստոսի լինել, զայս խորհեսցի դարձեալ ի միտս իւր, թէ որպէս նայն Վրիստոսի է՝ նոյնպէս և մէք:

Չի թէ թէ առաւել ևս պարծեցայց վասն իշխանութեանս մերոյ՝ զոր ետ մեզ Տէր ի շինել՝ և ոչ ի քակել զձեզ, ոչ ինչ ամաշեցից. զի մի՛ թուեցայց իրբեւ ահ ինչ արկանել ձեզ թղթովքս:

Մտիցէք. թուղթքս ծանուցը են և սաստիկք, այլ տեսիլ մարմնոյ տկար, և բանն արհամարհեալ:

Չայս խորհեսցի այնպիսին, զի որպիսիք եմք բանիւք թղթոց ի հեռուստ, նոյնպիսիք և ի մօտոյ արգեամբք:

Չի ոչ իշխեմք կռել և հաւասարել զանձինս մեր ոմանց, որք զանձինս իւրեանց ձեզ ընծայեցուցանեն. այլ անձամբ յանձինս՝ զանձինս շափեն, և ի կռել անձամբք յանձինս՝ ոչ առնուն ի միտ:

Եւ մեր ոչ եթէ յանշափա ինչ պարծեցուք, այլ ըստ շափու կանոնին, զոր բաժանեաց մեզ Մտուած Հափով՝ հասանել մինչև առ ձեզ. իրբ ոչ եթէ հասու ինչ չեցեմք ի ձեզ, և ձկուցուցանիցեմք զանձինս. քանզի մինչև առ ձեզ հասար ա-

Իսկ որովհետև Հրեայք նշան հայցեն, և հեթանոսք իմաստութիւն խնդրեն, միջ-բարոցեցցոք զհաշիւեալն Վրիստոս՝ Հրեից զայն ակօղութիւն և հեթանոսաց յիմարութիւն, բայց նոցին իսկ կոչեցեցոցն Հրեից և հեթանոսաց՝ զՎրիստոս՝ Կառածոյ զօրութիւն և Կառածոյ իմաստութիւն:

ԱԼԷ. Նշանեցաւ առ միւրսդ երեսաց քոց, և ետաւ ուրախութիւն
սրտից միւսց,

Սրբոյ Եւկատրինիւն Հիմարաւի՛ Վարկառաւի՛ որ ըստ
Յօհաննես. (Ժ. Բ. Կ. 28) :

$$S(\rho) \leq D(\rho \| \mathbb{E}[\rho]) \leq \mathbb{E}[D(\rho \| \rho_i)]$$

այր, փառաւորեալ զանունքոյ Ան
բարբառ յերկնից և փառաւոր ա-
բարի, և դարձեալ փառաւոր արարից:

Եւ ժողովուրդն որ կայր և լսէր, ա-
սէին՝ որոտումն լինել. կէտքն ասէին, հը-
րկշտակ խօսեցաւ քնդ նմաւ:

Պատասխանի եւ չիտու եւ ասէ, ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս, այլ վասն ձեր:

Այժմիկ դատաւտան է աշխարհիս այստրիկ, այժմիկ իշխան աշխարհիս այստրիկ ընկեցիկ արուսքս. և ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ, զամենեւին ձգեցից առ իս:

Չայս ասէր, նշանակեալ [թէ որով մա-
հու մեռանելոց իցէ:

Այս ամենը ցույց է տալիս կորագրած դատարար Խաչիկի խնայունքը, եւ բարձրացող լույսը քաջամարտիկի՝ երկխոյզին ի կողմէ արեւմտից՝ առեւելք՝ Սաւաշի Խաչատուրի՝ երկրի տիրոջ՝ Սաւաշի եւ Հայր Նշարիւղեւ. Սաւաշի եւ անհայտ Նշարիւղեւ, գրկին՝ Արեւիկայի տղան՝ Սեդրիկի՝ որը հաշմանդ էր։ Այս սխաւանկային Հարկին, Սաւաշի եւ Խաչատուր, Յիւրին՝ Սեդրիկի՝ որը հաշմանդ էր։ Այս սխաւանկային

Սրբոյ Եւեռարանիւն Յիսուսի Վերհաստատի՝ որ ըստ
 ՅօՀաննուս, (ԺԷ. Գ. ԷԶ. 13):

Stellen Sie sich folgende Aufgaben:

Եւ. ոչ զք եւ յերկինս, եթէ ոչ որ է-
ջնն յերկնից որդին մարդոյ՝ որ էն
յերկինս:

Եւ որպէս Սովսէս բարձրացոյց զօճն
յանապատի, նոյնպէս բարձրանալ պարտ է
որդւոյ մարդոյ:

Ջի ամենայն որ հաւատայ ի նա՝ ընկալցի զկեանսն յաւիտեանս։

Օր այնպէս սիրեաց Վստումս զաշխարհ, մինչև զԱրգին իւր միածին ետ. զի ամենայն որ հաստաց ի նա՝ մի կորիցէ, այլ բնկալցի զկեանսն յախտնեականս:

Ու ի՞նչ անաբանաց Աստուած զորդի իւր յաշխարհ՝ թէ դատեսցէ զաշխարհ, այլ զի փրկեսցի աշխարհ՝ նովաւ:

Ար հաւատայ ի նա՝ ո՛չ դատաւարտեցի. և որ ո՛չ հաւատայ ի նա՝ արդէն իսկ դատաւարտեալ է, զի ո՛չ հաւատաց յանուն միաձնի Արդւոյն Ըստուծոյ:

Եւ այս իսկ է դատաստան, զի լոյս եկն յաշխարհ, եւ սիրեցին մարդիկ զհաւար առաւել քան զլոյս, զի էին գործք խրեանց չարութեան:

Օր ամենայն որ զշար գործէ՝ ատեալ զլոյս, և ոչ գոյ առ լոյսն՝ զի մի՛ յանդիմանեցին գործք նորա:

Իսկ որ առնէ, զճշմարտութիւն՝ դայ առ
լոյսն, զի յայտնի լիցին զորքք նորա՝ թէ
Լստուծով՝ զորքեցան:

Ա. Զարուհեյէ Սարկուսեան բարձր ձայնով:

Ուսանողները Հայրապետի մերձ (այս առ-հ-հ), և
ամենայն ուղղափառ Իշխանություն, թափանցիկ և ար-
կառաջաց, և ամենայն ուխտի մանկանց սրբոյ եկեղեցւոյս,
զՏէր աղաւեստութ :

Այն Երկրային Կոնգրեսը, որը իր անունով հռչակեց, որ Մարդիկ պետք է ապրեն ազատ, հավասար, անհատական և անկասկածաբար:

$$O(\bar{p} \zeta^{\frac{1}{2}} \ln \bar{\omega} \, 8\ell \bar{p} v)$$

Այս նշանակությունը առկա է ինչպես հայերենում, այնպես էլ
հունարենում՝ առանց որևէ փոփոխության։

Օրհնացիք եւ պահպանեցիք, եւ նախաձեռնակէ պահեցիք՝ Բրեկեանդ խոյնի աշխարհիս, եւ Հայրապետութիւնն Հայոց, եւ ամենայն օգրգաւառ եպիսկոպոսոսէրք, բաճակեցիք հանգրեւն սարգիսպօք, եւ դարձր, եւ ամենայն ժողովուրդք մեր, ուրք եւ կոնայք, ծերք եւ տղայք, եւ որք հասնաւք ժողովուրդք եւն ի սարք կեկեղեցիս, եւ բազարք մեր եւ դուռս, եւ ամենայն բնակչայք եւ նոստ օղղաւառս թիկեալք. այս նշանուս սուրբ Խաչիս եւ սուրբ Բեռնարմանիս եւ օւռուք շնորհիւ. անուամբ Հօր եւ Արդար եւ Հոգւոյն սրբոյ, այժմ՝ եւ միշտ եւ յախաճանս յախաճեցր:

$$T_{\alpha\beta}/\rho^2, \quad \Pi_1/\rho^2, \quad \Pi_2/\rho^2 - \frac{1}{2}\omega, \quad -\frac{1}{2}\rho^2 - \frac{1}{2}\omega, \quad -\frac{1}{2}, \quad d\sigma/d\Omega.$$

Այս գրեցն զատորք Խանի քննադատն և երկրպետն յարևելեան կողմն
մինն տանելով՝ Սարգիս Առաքյալ՝ երկուս անգամ՝ Սարգիս Զանգի՝ եպիս-
կոպոսն Սարգիս Զանգի՝ եպիսկոպոսն, գրեմի՝ Որ Խանի տղան իր արարեալ
էր, եւ ապա Շիրակ ան. Որ անորոք զուստն իւր Զանգի՝ Սարգիս

Ելէ Սիրեայ տէր զգրան և ընտրեաց ընտելէ ի նմա, ասէ, որո և
հանգիստ իմ: յախտեալս յախտեից ի սմա ընտելեցցայ զի
համեայ ընդ աս:

Սրբոյ Եւստորմիս Հիսուսի Վրիստաօի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (Հւ. Ի. հէ. 12):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստաօ

զերկնոցն արգարութեան յատուծոյ, զիր
խոյր իղլուս քո զփառաց յախտնականին:

Չի ցուցցէ Կատուած ինքրոյ երկնից
զամենայն լուսաւորութիւնս քո, և կռեա-
ցի քեզ անուն յատուծոյ յախտեան՝
խաղաղութիւն, արգարութիւն և փառք
աստուածապաշտութեան:

Երի, Երուսաղէմ, և կայ ի վերայ բար-
ձու, և հայեաց ընդ արեւելս, և տես ժո-
ղովեալ զորդիսն քո յարեւելից մինչև յա-
րևմուտս՝ բանիս սրբոյն զուարճացեալս յա-
տուծոյ յիշատակօք:

Չի ելին ի քէն հետեակք՝ վարեալք ի-
թնամակաց, և ածցէ գնոսա առ քեզ Կա-
տուած ամբարձնալ փառք իրբն զաթոռ
թաղաւորութեան:

Չի հրաման ետ Կատուած խոնարհել
ամենայն իրանց բարձանց և բլրոց մշտն-
ջնաստաց, և ընու ձորոց ի հարթութիւն
երկրի, զի գնացէ Խարայէլ զգուշութեամբ
փառացն Կատուծոյ, և հովանի լիցին նմա
ամենայն անտառք, և ամենայն փայտ ա-
նուշութեան Խարայելի հրամանաւ Կատուծոյ:

Չի առաջնորդեցէ Կատուած Խարայե-
լի ուրախութեամբ՝ լուսով փառաց իւրոց,
հանդերձ ողորմութեամբ և արգարութեամբ
ինմանէ:

Պատգով առաքելոյն յԱրքայեցեաց թղթոյն է
ընթեկեցուածս. (Հւ. Գ.):

Ուստի, եղբարք սուրբք, երկնաւոր կոչ-
մանն բաժանորդք, նայեցարուք ընդ առա-
քեալն և ընդ քահանայապետ խոստովա-
նութեան մերոյ ընդ Հիսուս Վրիստաօ,
որ հաւատարիմ է արարչին իւրոյ, որպէս
և Սովսէս յամենայն տան նորա. զի ա-
ռաւել և ս փառաց քան զՍովսէս արժանի
եղեւ, որչափ առաւել պատիւ ունիցի քան
զտունն՝ տանն առնելի. զի ամենայն կաղ-
մի յումմէ կազմի. իսկ որ զամենայնն ա-
րար, Կատուած է:

Սովսէս՝ հաւատարիմ է յամենայն տան
նորա՝ իրբն զճառայ, առ ի վկայութեանէ
բանից ասացելոց. այլ Վրիստաօ իրբն որ-
դի ի վերայ տան իւրոյ, որոյ տունն՝ մեր իսկ
եղբ. միայն թէ զհամարձակութիւն և ըզ-
պարձանա յուսոյն մինչև ի վկայման հա-
տատուն ունիցիմք:

Յետ այսորիկ էջ Հիսուս ի կալիստ-
նայում, ինքն և մայր իւր և եղբարք
իւր, և անդ լինէր ոչ բազում ինչ աւուրս:
Եւ էր մերձ զափիկն Հրէից, և ել Հի-
սուս յԵրուսաղէմ:

Եւ եզիտ ի տաճարին՝ զի վաճառէին
զարջառս և զոչխարս և զաղաւնիս, և բլղո-
մայափոխան՝ որ նստէին:

Եւ արար խարազան հուանեաց, և եհան
զամենեկն ի տաճարէն, զոչխարսն և զար-
ջառս, և զպղինձս հատալաւառացն ցը-
րուեաց, և զսեղանսն կործանեաց. և որ
զաղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ, ցնոսա. առէք
զայդ աստի, և մի առնէք զտուն Հօր ի-
մոյ՝ տուն վաճառի:

Կպա յիշեցին աշակերտքն նորա՝ թէ
զրեալ է, նախանձ տան քո կերիցէ զիս:

Պատասխանի ետուն Հրէայքն և ասն
ցնա. զի՞նչ նշան ցուցանես զու մեզ՝ զի
զայդ առնես:

Պատասխանի ետ Հիսուս՝ և ասէ, ցընա-
սա. քակեցէք զտաճարդ զայդ, և զերիս
աւուրս կանգնեցից զպա:

Եսն ցնա Հրէայքն. զքառասուն և բզ-
վեց ամ շինեցաւ տաճարս այս. և դու զե-
րիս աւուրս կանգնեն զսա:

Կայց նա ասէր վասն տաճարի մարմնոյ
իւրոյ:

Իսկ յորժամ յարեան ի մուկոց, յի-
շեցին աշակերտքն նորա, թէ այս է՝ զոր
ասացն. և հաւատացին զրոյն և բանին,
զոր ասաց Հիսուս:

Սրբապատգովիս՝ Հրէիս-Իշի:

Յերկնայն Մես. Ուս զՀՆԵՆԵՆԻ. Ո խոյս. հմբ. թ. Ուստի վեր ասոք
եկի. Բրդ. Սոքք եկեղեցեաւս. Կեցու. Եղ. Ի Վիլ ասոք:

Չարեւարութեան և երկնայն, ՈՍ. Սոքք վեր ասոք եկեղեցի,
Հրդ. թ. Սոքք զայն. իւր սարքուն. Եւստատու երդ. Յան ասոք
Հայեց. Բրդ. Սոքքսո. Սեբ. թ. Սոքք ասոք. Զմիկ Մանկայն
Սոքք եկեղեցեաւս. Կեցու. Եղ. Ուս ասոք:

Գ.պիսա Կրտսաղեմ գճկւ:

Բնիկերցուածս Ի Սոմոնիս մարգարէէ:
 (Գ.Լ. Գ. 54. 14):

Ուրախ լեր յոյժ, դուստր սիոնի, և
 քարոզեալ՝ Կրտսաղեմ. ուրախ լեր
 և զուարճացիր յամենայն սրտէ քումմէ,
 դուստր Կրտսաղեմի. զի եհան ի քէն Տէր
 շուրջ զանիրաւութիւնս. փրկեաց զքեզ
 Տէր ի ձեռաց լծնամեաց քոց. թաղաւոր
 Իսրայելի Տէր ի միջն քում, և ոչ ևս տես-
 ցես զշարիս:

Ի ժամանակի յայնմիկ սակ Տէր ցարու-
 սաղեմ. քաջարեաց, սիոն, մի էքցին
 ձեռք քո:

Տէր Կտուած ի քեզ է հզօրն, և փըր-
 կեացէ զքեզ. ածցէ ի վերայ քո ուրախու-
 թիւն, և նորոգեացէ զքեզ սիրով իւրով.
 և ուրախ լիցի ի քեզ զուարճութեամբն
 իբրև յաւար տօնի. և ժողովեցից զման-
 րեայսն քո:

Պօղոսի առաքելոյն Աշորայեցոց լծղեմն է
 բնիկերցուածս. (Հ.Լ. Թ. 54. 11):

Այլ Վրիտտոս եկեալ քահանայապետ
 հանդերձեցն բարեաց, մեծան և կառա-
 րելովն և անձեռագործ խորանան, այս
 ինքն է՝ որ ոչ յայց արարածոց, և ոչ ա-
 րեամբ նոխազաց և զուարակաց, այլ իւրով
 արեամբն եմուտ մի անգամ ի սրբութիւն-
 սն, յախտեալականս գտեալ զփրկութիւն:

Չի լծէ արին ցլուցն և նոխազաց և
 մոխիր երնձոցն ցանեալ՝ զպղծեալսն սրբէր
 առ ի մարմնոյ սրբութենէ, սրբափ ևս ա-
 ռաւել արիւնն Վրիտտոսի, որ ի ձեռն հոգ-
 ւոյն յախտեալականի մատոյց զանձն ա-
 նարատ պատարագ Կտուածոյ, սրբեցէ բզ-
 խիղճ մտաց ձերոց ի մեռելոտի գործոց ան-
 սի՝ պաշտել զԿտուած կենդանի:

Լս. վասն այնորիկ նորոյ ուխտիս է միջ-
 նորդ. զի յորժամ մահ լինիցի՝ ի փրկու-
 թիւն վասն առաջին ուխտին յանցանաց,
 զաւտիս առցեն հրախրեալքն ի ժառան-
 գութիւնն յախտենից:

Ելէ Տէր ի տաճար սուրբ իւրում, տէր յեռենա յախտ. իւրում:

Արքայ Աւետարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ բառ
 Ստաթեալի. (Հ.Լ. Թ. 54. 13):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտտոս:

Եւ եկեալ Հիսուս ի կողմանս փիլիպ-
 պեայ Աեսարեայն՝ հարցանէր ցաշա-
 կերտուն և ասէր. զո՞ որ ասեն զինէն մար-
 գիկն լծէ իցէ որդի մարդոյ:

Լս. նորա ասեն. ոմն զՀելոֆաննէս Ար-
 կառի, և այլք զՀղեալ, և կէսք զԿրիմիա,
 կամ զմի որ ի մարգարէիցն:

Կսէ ցնտա Հիսուս. իսկ զուր զո՞ որ ա-
 սէք զինէն լծէ իցեմ:

Պատասխանի ևս Սիմոն Աւետրոս և ա-
 սէ. դու ևս Վրիտտոսն որդի Կտուածոյ
 կենեակեաց:

Պատասխանի ևս Հիսուս և ասէ ցնա-
 երանի քեզ Սիմոն՝ որդի Հովնանու, զի
 մարմին և արիւն ոչ յայտնեաց քեզ, այլ
 Հայր իմ որ յերկինս է:

Լս. ես քեզ ասեմ, զի դու ևս վեմ, և
 ի վերայ այդք վնմի շինեցից զեկեղեցի իմ,
 և զորուն զժողոց զնա մի յաղթահարես-
 ցեն:

Լս. տաց քեզ զվականս արքայութեան
 երկնից. և զոր միանգամ կապեցես յերկ-
 րի՝ եղեցի կապեալ յերկինս, և զոր արձա-
 կեցես յերկրի՝ եղեցի արձակեալ յերկինս:

Յերկնոյն Միս. Աստուած իմ իմաց. Հմբմ. Թ. Առաքաւ:
 Բրգ. Աստուած իմ իմաց. Աղմ. Ել. Ի Դիւ աստուած:

Հմբմարմ. տուն է Սեղեղեցոյ. Աճ. Թ. Առաքաւ: և իւր աստ-
 Գրգ. (Յարութեան է՝ զիս և ասա). Հրց. զՏաղամաննն ասա
 22. Այստեղ 22-ն իւր աստուած, Սրգ. Տուն աստ. Հա. Բրգ. Առաքաւ:
 Մեկ. 21. իւր Իսրայէլի, 22-րդի Մանկանցն՝ Աստուած իմ իմաց. Աղմ.
 Ել. Աստուած աստուած աստուած:

Ճաշու: ժամանակ՝ Զիւն-Պէտ, Փոք. Տէր Եւթո-տէր: Երկն.
 22. Այստեղ 22-ն, Աղմ. 21:

Հմբմանք նորա ի յետեւ սուրբ նորա. սիրէ Տէր զզրուես
 սիսին՝ առաւել քան զամենայն յարկան Հիսարայ:

Բնիկերցուածս Աշորայեց մարգարէէ:
 (Գ.Լ. Թ.):

Որ եղեցի յաւուրս յետինս յայտնի
 լեռուն Տեառն, և տունն Կտուածոյ
 ի վերայ զլիսոց լեռանց, և բարձրացի ի վե-
 րայ բլրոց, և եկեցան ինա ամենայն հե-
 լծանոց:

Ամբարձէք յերկինս զայս ձեր, և հայեցարորք յերկիր ի խոնարհ. զի երկինք իբրեւ զծուխ հաստատեալ են, և երկիր իբրեւ զծորձս մաշեցի, և բնակիչք նորա իբրեւ զնոյնս կորեցին. այլ փրկութիւն իմ՝ յաւիտեան կացցէ, և արդարութիւն իմ՝ մի պակասեցի:

Աւարտք ինձ որք զիտեք զերաւոնս, ժողովուրդ իմ՝ որոց օրէնք իմ ի սիրտս ձեր: Ո՛ր երկնէք ի նախատանաց մարդկան, և բամբասանք նոցա զձեզ յամօթ մի արասցեն, զի իբրեւ ձորձք ընդ ժամանակաւ մաշեցին, և իբրեւ զսար որ ուտիցի ի ցեցոյ՝ բայց արդարութիւն իմ՝ յաւիտեան կացցէ, և փրկութիւն իմ՝ ազգաց յազգս:

Չարթիր զարթիր, Արուսաղէմ, և բղղեցիր զզօրութիւն բազկի քո՝ զարթիր իբրեւ, յաւուրցն ի սկզբանէ, իբրեւ յազգացն յաւիտենից: Ա՛յ դու այն ես՝ որ տաշեցեր զայնտութիւնն, վանեցեր զվիշապն. ո՛չ դու այն ես՝ որ աւարեցեր զծովն՝ զբազմութիւն ջուրցն անդնդոց, որ արարեր զետրս ծովու ճանապարհ անցից փրկելոցն և ապրելոց:

Չ ի ի հեռունէ եղեցի զարձ, և եկեսցեն ի Սփն ջնծութեամբ և ուրախութեամբ յաւիտենից. զի ի վերայ զվստց նոցա օրհնութիւն, և ուրախութիւն հասցէ նոցա. մերժեցան ցաւք և տրտմութիւնք և հեծութիւնք:

Պօղոսի առաքելոյն ի հիմնիմասի Առաջին խորհրդոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Գ. հէք. 13):

Պատուիրեմ՝ քեզ առաջի Աստուծոյ՝ որ կենդանի առնէ զամենայն, և Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ վկայեաց առաջի Պնտացւոյ Պիղատոսի զբարութեանս զաւանտութիւնն, պահէ քեզ զպատուիրանն, անբիծ՝ անարատ, մինչև ի յայնտութիւն հեռուն մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի. զոր յիւր ժամանակս ցուցցէ երանելին, և միայն հօր, թագաւոր թագաւորաց, և հէք տեքանց:

Ար միայն ունի զանմահութիւն՝ բնակեալ ի լոյս անմատոյց. զոր ոչ որ ետես ի մարդկանէ, և ոչ տեսանել կարող է. որում պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս. ամեն:

Արքայ Աւետարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Հիսուսանու. (ՀԼ. Լ. հէք. 37):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Իմերջնում աւուր մեծի տօնին կայր Հիսուս՝ ազազակեր և ասէր. եթէ որ ծարաւի իցէ, եկեացէ առ իս՝ և արբցէ: Ար հաւատայ յիս՝ որպէս և ասին զիրք, զետք յորովայնն նորա բղետեցեն ջրոց կենդանութեան:

Չայս ասէր վասն հօգւոյն՝ զոր ընդունելոց էին՝ որ հաւատային ի նա. զի չէ էր հոգի, քանզի Հիսուս չէ էր փառաւորեալ:

Ոմանք ի ժողովրդեանն իբրեւ լսէին ըզբանս զայս՝ ասէին. սա է՝ ճշմարիտ մարգարէն. այլքն ասէին՝ սա է՝ Վերիստոսն. իսկ կէսքն ասէին՝ միթէ ի Վալիլէէ՞ զալոց իցէ Վերիստոս:

Ա՛յ զիրք ասեն՝ եթէ ի զաւակէ՝ Վաւթի, և ի Վեթիզէ՛մ զեղջէ՛ ուր Վաւթիմն էր, զալոց է՝ Վերիստոս: Եւ եղև հերձուած ի մէջ ժողովրդեանն վասն նորա:

Եւ ոմանք ի նոցանէ կամեցան ունել զնա, այլ ոչ որ միտեաց ի նա ձեռն:

Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ քահանայապետն և փարիսեցիս, և ասեն սոքա ջնտս. ընդէ՛ր ոչ ածէ՛ք զնա այսր:

Պատասխանի ետուն սպասաւորքն՝ և ասեն. ո՛չ երբէք այնպէս խօսեցաւ մարդ, որպէս այրն այն:

Պատասխանի ետուն փարիսեցիքն՝ և ասեն. միթէ և դուք մտրեցարուք. միթէ որ յիշխանացն հաւատաց ի նա, կամ ի փարիսեցոյցն:

Եւ այն խաժամուժ ամբոխ՝ որ ոչ զիտէ զօրէնս, և նզովեալք են:

Եւ Նիկողիմոս ջնտս՝ որ եկեայն էր առ նա ի գիշերին յառաջագոյն՝ և մի էր ի նոցանէ. միթէ օրէնքն մեր զատեն զմարդ, եթէ ոչ լսեն ինչ նախ ի նմանէ, կամ զիտեն զինչ զօրձէ:

Պատասխանի ետուն նմա և ասեն. միթէ և դու ևս ի Վալիլէէ իցես. քննեա և տես, զի մարդարեւ ի Վալիլէէ ոչ յաւնէ:

Յերկինքն Լոյս և անմահ. Մեծ. Աստուծոյ. Հմբ. Հի. Առաջ. եղև անհի. Բող. Աստուծոյ և անմահ. Աշ. Գեղարկ:

Ետքի միջև ի Տառներորդ Ախրաթին՝ զՏառն և զՀալայ Ախրաթին անտ անցես։ Իսկ զՀալայ Մարտիրոսաց և Պաճայ, և զԳարուս թեան Հապրաթին, զԶարնան, և զՆաթան, և զմիջոցից որքանու թիւնն, ի Տարեցիկն անցես միշտ։

Երկրորդ Ախրաթին զԹիկ արդյ իտաթին՝ Գարուս թեան, Հալայ քչ, Ոչ թիւն չառն Հիշ, Մեծ, Ոչ առ քչ չիտաթին, Զառն, Սքմ, ԿՊ

Վեց վայելէ որհնութիւն Ըստուած ի սնն, և քեզ տացին ազօթը յԱրուստակէ։

Ընթեկերցուածս յԱսայեայ մարգարէ։

(Գլ. ԺԳ. հէ. 3)։

Եւ եղիցի յառաք յայնմիկ, Հանդուսցէ զքեզ Տէր ի ցառոց և ի սրտմբտութենէ քումմէ, և ի ծառայութենէ խրատութեան զոր ծառայեցեր նոցա։

Եւ առցես զողբ զայս ի վերայ թաղաւորին Բաբելոնաց, և ասասցես յառաք յայնմիկ. զիարդ զաղարեալ կայ պահանջօղն, Հանգեաւ տաղնապօղն։

Չի խորտակեաց Տէր զլոծ մեղաւորացն՝ զլոծ իշխանացն, տառակեաց զաղզան սրտմտութեամբ, անհարին Հարուածովք բարկութեամբ յանինայ. Հանգեաւ յոսով երկիր ամենայն, և զոչէ ուրախութեամբ։

Եւ փառքն Լիբանանու տոնաշար եղին քեզ, և մայրքն Լիբանանու տանն, թէ յորմէ հեռէ դու զաղարեցեր՝ ոչ ելին ի մեզ փայտաշարք։

Վժիթք ի ներքուստ դառնացան ի պատահին քեզ. կանգնեցան միանգամայն հրապայքն ամենայն՝ որք լեալ էին իշխանք յերկրի, որք յարուցին յաթոռոց իւրեանց զամենայն թագաւորս ազգաց։

Ըմենքեան պատասխանին տացին քեզ և ասասցեն. և դու իբրեւ զմեզ ըմբռնեցար, և ընդ մեզ համարեցար. իջին ի գրծոյս փառք քո, և բազում ուրախութիւնն քո ի ներքոյ քո մէջս տարածեցեն և ի վերայ քո որդն յարկցի։

Չխորդ անկաւ յերկնից արուսեակն՝ որ ընդ առաստոն ծագէր. անկաւ յերկիր, խորտակեաց՝ որ առաքէր առ ամենայն ազգս։

Վառ ասէիր ի մօր քում. ելից յերկինս, ի վերոյ քան զաստեղս երկնից արկից զաթոռ իմ, նստայց ի լերինն բարձու, ի վե-

րայ լերանց բարձանց հիսիսոյ. ելից ի վեր քան զամպս, եղէց նմանօղ բարձրելոյն։

Երդ ահաւազիկ ի դժոխս իջես և ի հիմուն երկրի. որք տեսանիցեն զքեզ զարմացին ի վերայ քո և ասասցեն. այս այն այր է՝ որ զայրացուցանէր զերկիր, Հարժէր զթագաւորս. որ առնէր զամենայն տիեզերս աւերակ, և քակէր զբաղաքս նոցա։

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց Լերկրորդ թղթիցն և ընթեկերցուածս. (Գլ. Ժ. հէ. 18)։

Եղբարք, զի ոչ եթէ որ զանձն իւր բնծայեցուցանէ՝ նա է ընտրեալ, այլ զոր Տէրն բնծայեցուցանէ։

Եւ եր եթէ ներէիք փոքր մի և իմում անդդամութեանս. այլ և անասցէք իսկ. նախանձեցուցանեմ զձեզ ի նախանձն Ըստուծոյ. զի խօսեցայ զձեզ առն միում, իբրեւ զկոյս մի սուր՝ յանդիման կացուցանել Վրիստոսի։

Եւ այց երկնշիմ, զուցէ որպէս օձն խաբեաց զԼուս խորամանկութեամբ իւրով՝ ապականեցին միաբ ձեր ի միամտութենէն՝ որ ի Վրիստոս։

Չի եթէ որ զաղցն իցէ՝ այլ Վրիստոս քարոզիցէ՝ զոր մէք ոչ քարոզեցաք, կամ ոգի օտար առնուցուք՝ զոր ոչ առէք, կամ աւետարան օտար՝ զոր ոչ բնկալարուք, բարւոք անասյիք նոցա։

Եւ այց եւս այսպէս համարիմ, թէ ոչ ինչ իւրք պակաս իցեմ քան զլաւ առաքեալսն. թէպէտ և տղէտ ևս իցեմ բանիւ, այլ ոչ եթէ զիտութեամբ. սակայն յամենայն յայտնեցաք զանձինս ամենեւին առ ձեզ։

Եւ եթէ քնան ինչ զործեցի՝ զի զանձն խոնարհեցուցի, և այն՝ զի զուր բարձրասջիք. զի ձրի զաւետարանն Ըստուծոյ աւետարանեցի ձեզ. զայլ եկեղեցիս կողոպտեցի, տուեալ զթոշակ ի ձեր սպասաւորութիւն։

Եւ յորժամ եկի առ ձեզ, թէպէտ և պակասեաց ինչ, ոչ զորք ի ձէնձ ձանձրացուցի, զի զպակասութիւնն իմ լցին եղբարքն եկեալք ի Մակեդոնացոց. և յամենայն առանց ծանրանալոյ ձեզ զանձն իմ պահեցի և պահեցիք. քանզի զոյ յիս ճշմարտութիւնն Վրիստոսի։

Եղևու խա Յարութեան ի շարժմէ:

Արդոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վերհաստի՝ որ բոս
Մարկոսի. (Էւ. Ժ. 1):

Տէրն մեր Հիսուս Վերհաստ:

Եւանտի յարուցեալ զայ ի սաՀմանս
Հրէաստանի, յայնկոյս Հորդանա-
նու, և երթայր զարձեալ խոնկալ ժողո-
վորդն առ նա, և որպէս սովոր էր՝ միւ-
սանգամ ուսուցանէր զնոսա:

Իսկ փարիսեցիքն մատուցեալ փորձելով
Հարցանելն զնա և ասելին, եթէ արժանի
իցէ առն զկին իւր արձակել:

Կա պատասխանի ետ նոցա և ասէ.
զի՞նչ պատուիրեաց ձեզ Մովսէս:

Իւ նոցա ասեն. Մովսէս Տրաման ետ՝
զիւր մեկնելոյ զրել և արձակել:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցրնո-
սա. վասն խտտարտութեան ձերոյ զրեաց
զպատուիրանն զայն, այլ ի սկզբանէ արա-
րածոց՝ արու և էդ արար զնոսա Ըստուած.
և ասէ. վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր
իւր և զմայր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ,
և եղիցի երկուքն ի մարմին մի: Իւ այնու-
հետև ոչ են երկու՝ այլ մարմին մի:

Ըրդ զոր Ըստուած զուգեաց, մարդ մի
մեկնեցէ:

Իւ ի տան զարձեալ աշակերտքն զնոյն
Հարցին ցնա:

Իւ ասէ ցնոսա. եթէ այր արձակեցէ
զկին իւր և արացէ այլ, շնայ. և կին՝ ե-
թէ ելցէ յառնէ իւրմէ և եղիցի առն այ-
լում, շնայ:

Իւ ասալ պահք Պարագոյ արդոյ Խաչին, բոց տեղ լինին:

Նրա չարաթ՝ տան և արդոյն Մամաւոյ և Փիլիքոսիմի, և Սի-
մէի Սիմակեցի, Հարց Մար, Խաչու Սղո՝, և Գի:

Օգնութիւն է մեզ յանուանէ Տեառն, որ արար զերկինս
և զերկիր:

Ընթերցուածս յԱսակաց:
(Գւ. Ը. Է. 9):

Ամենայն ինչ ուղիղ է իմաստնոց, և
յարմարեալ այնոցիկ՝ ոյր գտանեն
զգիտութիւն:

Ընկալարուր զերատ՝ և մի՛ զարձալ՝ և
զգիտութիւն առաւել քան զոսկի բնորի:
Ընտրելի է հանճար քան զոսկի մարուր:

Իւ է իմաստութիւն քան զականս պա-
տուականս, և ամենայն ինչ պատուական
չարժէ զնա:

Ընթերցուածս յԱսակաց մարգարէի:
(Գւ. Դ. Է. 10):

Ըստպէս ասէ Տէր. զոր օրինակ եթէ
իջանիցէ անձրև կամ ձիւն յերկնից, և
անգրէն ոչ դառնայ մինչև արբուցէ զեր-
կիր, ձնցի և բլիսեցէ, և տացէ սերմն սեր-
մանողի՝ և հաց ի կերակուր, այնպէս եղիցի
բանն իմ՝ որ երանէ ի բերանոյ իմմէ, մի՛
զարձցի դատարի՝ մինչև կատարեցէ զոր
ինչ կամիցիմ՝ և զիրեցից զճանապարհս
բո, և զճանապարհս իմ պահեցես:

Զի ուրախութեամբ ելիք, և ցնծու-
թեամբ ուսանի՛լէք. զի լերինք և բլուրք
կայտուեցեն ընդունել զձեզ ուրախու-
թեամբ, և ամենայն ծառք անտառի ծափս
Հարցեն ոստովք իւրեանց:

Իւ փոխանակ զբողոյն՝ նոճ բուցի, և
փոխանակ զժնկին՝ մութ ելցէ. և եղիցի
Տեառն յանուն և ինչան յափտեանց, և
մի՛ պակասեցէ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Պորթիացոյ Ներքոյ ի զթիւն է
ընթերցուածս. (Գւ. Է. 1):

Իզրարք, քանզի զիտեմք՝ զի եթէ երկ-
րաւոր տաճար շինուածոյս մերոյ քակտե-
ցի, զշինած յԱստուծոյ ունիմք՝ տաճար
առանց ձեռագործի յափտեանական յեր-
կինս:

Իւ ընդ այս տաղականք, քանզի զբը-
նակութիւնն երկնից փափագեմք զգնելու:

Միայն թէ յորժամ զգնեալցումքն, ոչ
մերկ գտանիցիմք:

Վանզի որ եմք ընդ յարկաս ընդ այ-
սուիկ՝ տաղականք ծանրացեալք. զի ոչ
կամիմք մերկանալ, այլ զայն ի վերայ այ-
սր զգնելու, զի ընդմեջի մահկանացուս
ի կենաց անտի:

Ըստ որ յաջողէն մեզ ի սոյն, Ըստուած
է. որ ետ մեզ զառհասատեայ Հողոյն:

Եղևու խա Մարկոսաց ի շարժմէ:

Արքայ Մանուկի (Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Պատմութեան (Գլ. ԻԵ. հէ. 12):

Ըստ Տէրի մեր Հիսուս Քրիստոս:

Բայց յառաջ քան զայս ամենայն,
միտեցին զձեռն իւրեանց ի ձեռն՝ և
հայածեցեն։ մատնեցեն ի ժողովուրդս և
ի բանտս, և տանիցին առաջն զատուորաց
և թագաւորաց վասն անուան խնդ. և լի-
նիցի ձեռք այն ի վկայութիւն։

Ըստ զիբ ի սիրտս ձեր, մի՛ յառաջա-
գոյն կրթել տալոյ պատասխանի։

Չի ես տաց ձեզ բերան և իմաստու-
թիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ՝
կամ տալ պատասխանի ամենայն հակա-
ռակորդքն ձեր։

Մատնեալք և ի ծնողաց և յեղբարց և
յազգականաց և ի բարեկամաց, և ըստա-
նանիցեն ի ձեռն։

Լսեցիք ատեցեալք յամենեցունց վա-
սն անուան խնդ. և մաղ մի ի զլիցոյ ձեր-
մէ ոչ կորիցէ։

Լսեցիք իմեմք ձերով տառաջիբ զս-
րիս ձեր։

Ներշնչաւ՝ արքայ կուսանցն Փեփրանոյ և Մարանոյ, և
Հուշանոյ զատելն մեծին Աւարանոյ, Հաջ Մար, Մեծ, և Հմբ.
Է. Երեսուն Բիշտաշի, Շաշու Սիմ, Խի:

Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նորա, և զքնիկս նո-
րա տարցին նմա։

Ընթերցուածս յԱռախաց։
(Գլ. ԻԿ. հէ. 15):

Որդեակ, եթէ իմաստուն լինիցի սիրտ
քո, ուրախ արասցես և զիմ սիրտ։
Լսեթ ընդերուզցես զբթունս քո ընդ
շթունս իմ, միայն թէ ուզեղ իցես։

Մի նախանձիցի սիրտ քո ընդ մեղաւո-
րս, այլ յերկիւղ Տեառն կանխեալք զօր-
հանապաղ. զի եթէ պահեցես զնա, եղե-
ցի զաւակ բեղ, և յոյս քո մի՛ մերժեսցի։

Լսի, որդեակ, և լիք իմաստուն, և
ուզեա զխորհուրդս սրտի քո։

Մի՛ լինի արեցող, և մի՛ նախանձիր ընդ
հանգանակոյս մնոյ վաճառաց։

Քանզի ամենայն արդիւն և բողանոցն
աղքատացի, և զեցցի պատաստունս
ամենայն քնեած։

Լսի, որդեակ, հօր քո՝ որ ծնաւ ըզ-
բեղ. և մի՛ արհամարհեր զձերութիւն մօր
քոյ։

Չճամարտութիւն ստացիր, և մի՛ թո-
ղուր զիմաստութիւն և զերատ և զհաւան-
ճար։

Լսուր սնուցանէ հայր արդար, և ի-
վերայ որդւոյ իմաստնոյ ուրախ լինի սիրտ
նորա։

Ուրախ լիցին հայր և մայր քո ի բեղ,
և խնդացէ որ ծնան զբեղ։

Ընթերցուածս յԱխեայ մարգարէի,
(Գլ. ԺԿ. հէ. 6):

Ըստ ասէ Տէր, և եղեցի իբրեւ զքօղ
Խարայելի, և ծաղկեցի իբրեւ զշուշան. և
արծակեցէ զարմատս իւր իբրեւ զիւրանոս։

Ըրծակեցին ոստք նորա, և եղեցի իւ-
րեւ զճիւղենի պտղալից, և բուրեցի հոտ
նորա իբրեւ զկնդրկի։

Կարճցին և նստցին ընդ յարկաւ նո-
րա. կեցցեն և հաստատեցին զօրնոմ.
և ծաղկեցի իբրեւ զօրթ յիշատակ նորա,
և իբրեւ զգինի լիբանանու եղեցի։

Պօղոսի առաքելոյն ի Ղընթերցուց. Կերբորդ Թղթոյն
է ընթերցուածս. (Գլ. Գ. հէ. 16):

Ըստ ասէ Տէր, և եղեցի իբրեւ զքօղ
Խարայելի, և ծաղկեցի իբրեւ զշուշան. և
արծակեցէ զարմատս իւր իբրեւ զիւրանոս։

Ըրծակեցին ոստք նորա, և եղեցի իւ-
րեւ զճիւղենի պտղալից, և բուրեցի հոտ
նորա իբրեւ զկնդրկի։

Կարճցին և նստցին ընդ յարկաւ նո-
րա. կեցցեն և հաստատեցին զօրնոմ.
և ծաղկեցի իբրեւ զօրթ յիշատակ նորա,
և իբրեւ զգինի լիբանանու եղեցի։

Ընթերցուածս յԱռախաց։
(Գլ. ԻԿ. հէ. 15):

Արքայ Եւստորանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղ. ա. կառու. (Հ. Գ. Հ. 20):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ նա ամբարձ դաւս իւր յաշակերտ-
սն իւր՝ և ասէ: Երանի է աղքա-
տացիդ Տոգուլ, զի ձեր է արքայութիւն
Եստուծոյ:

Երանի՝ որ քաղցեալ են այժմ, զի յա-
գեցին: Երանի՝ որ լան այժմ, զի ծիծա-
ղեցին:

Երանի է ձեզ՝ յորժամ՝ ատիցեն զձեզ
մարդիկ, և յորժամ՝ որոշեցեն զձեզ և նա-
խատիցեն, և չանիցեն անուն շար զձէն՝
վասն որդւոյ մարդոյ:

Աւրախ լիջիք յաւուր յանմիկ և ցրն-
ծաւիք, զի ահա վարժք ձեր բազում են
յերկինս: Ըստ դմին օրինակի առնէին մար-
դարեւին չարք իւրեանց:

Չորեքշաբթի՝ շաբաթ ապառ, Ճաշու. Սղմ. 25:

Կեցո՞ղ զճառայս քո Եստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պողոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց Երկրորդ խորհրդին
է ընդերցուածս. (Հ. Գ. Հ. 10):

Եղբարք, զի պարճանքս այս ոչ ար-
գելիցին յինէն ի կողմանս Երայեցւոց:

Ընդէր՝ իբրութէ ոչ սիրիցեմ զձեզ. զայն
Եստուած գիտէ. զոր առնենմ՝ և արարից.
զի հատից զպատճառս այնոցիկ՝ որք ըզ-
պատճառս կամիցին. զի որով պարճիցեն,
և նորա իբրեւ զմեզ գտանիցին:

Օհ այնպիսիքն՝ են սուտ առաքեալք,
մշակք՝ նենգաւորք, կերպարանին ի կերպա-
րանքս առաքելոց Վրիստոսի. և չեն ինչ
զարմանք, քանզի և ինքն սատանայ կեր-
պարանի ի Տրեշտակ լուսոյ. և ոչ ինչ է մեծ՝
թէ և պաշտօնայք նորա կերպարանին իբ-
րեւ պաշտօնայք արդարութեան. որոց կա-
տարածն եղիցի ըստ զօրոց իւրեանց:

Վարձեալ ասեմ. մի՞ որ համարեցի զիս
անզգամ. ապա թէ ոչ, զոնէ իբրեւ զան-
բզգամ ընկալարուք զիս, զի և ես փոքր
մի ինչ պարճեցայց. և զոր խօսիմս, ոչ և-
թէ ըստ Տեառն ինչ խօսիմ, այլ իբրեւ ա-

նրզգամութեամբ՝ ըստ կարգի այդց պար-
ճանաց:

Եւ քանզի բազումք պարճին ըստ մարմ-
նոյ, և ես պարճեցայց, մտադիւր իմն ան-
սայիք անմտացն՝ ձերովք իմաստութեամբ.
քանզի անսայք՝ եթէ որ խաբէ զձեզ, ե-
թէ որ ծառայեցուցանէ, եթէ որ ուտէ
զձեր, եթէ որ առնու ինչ, եթէ որ հպար-
տանայ, եթէ որ զձեզ յանդիման Տարկա-
նէ. ըստ անարգանացդ ասեմ, իբրեւ թէ
մեք տկարացաք արդեօք. յոր ինչ որ հա-
մարձակիցի, անզգամութեամբ ասեմ, հա-
մարձակիմ և ես:

Երբայեցիք իցեն, և ես. Խորայեցիք
իցեն, և ես. զառակ Երբասմուն իցեն, և
եւ. պաշտօնայք Վրիստոսի իցեն, յան-
գրգնազոյն ասացից՝ թէ առաւել ևս եւ.
եթէ վատաւոր՝ առաւել, եթէ գանիւք՝
ևս առաւել, եթէ բանտիւ՝ աւելի քան ըզ-
նոսա, եթէ մահուամբ՝ բազում անգամ:

Ելելուիս Պաշտոն ի ձեռնմ:

Արքայ աւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (Հ. Գ. Հ. 17):

Եւ Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ ընդ երանելն նորա անտի ի ճանա-
պարհ՝ ահաւասիկ ոմն մեծատուն քն-
թացեալ ի ժուր ի ճանէր, հարցանէր ցնա
և ասէր. վարդապետ բարի, զի՞նչ արա-
րից՝ զի զկեանսն յախտեալսն ժառան-
գեցից:

Եւ Հիսուս ասէ ցնա. զի՞նչ ասեա զիս բա-
րի. չեք որ բարի՝ բաց մի Եստուած:

Օպատուիրանս գիտես, մի՞ շնար, մի՞
սպանաներ, մի՞ գողանար, մի՞ սուտ վրեկա-
յեր, պատուեալ զժայռ քո և զմայր:

Եւ պատասխանի ետ և ասէ ցնա. վառ-
դապետ, զայդ ամենայն արարի ի մանկու-
թենէ իմմէ, արդ զի՞նչ ևս պակաս իցեմ:

Եւ Հիսուս հայեցեալ ի նա՝ սիրեաց ըզ-
նա և ասէ ցնա. մի ինչ պակաս է ի քէն.
եթէ կամիս կատարեալ լինել, եթէ՞ զոր
ինչ ունիս վաճառեա, և տուր աղքատաց,
և ունիցիս զանձս յերկինս, և առ զիսաշն
և եկ զինի իմ:

Եւ նա խոժոռեալ ընդ բանն՝ գնաց տըր-
տում, զի ունէր ինչս բազումս:

Լսէ՛ հացեկալ յայս կոյս՝ յայն կոյս Հիսուս, ասէ՛ ցաշակերտսն՝ զեմորդ զԺաւարին է՝ որ զինչն ունին, մտանել յարքայութիւն Բատուծոյ:

Հիւրարարութ՝ սրբոց Հայրապետացն Բարադան, Ենթիմոսի և Նրամասի, Հարց զի՛ Որո՞ հաշտութեան, Մեկ, և Հմբ. 41: Հաշտութեան, Ճաշու, Հրկն, 42: Զատնէն, Սըմ, 43: Լս:

Վաճանայք զո զգեցցին զարդարութիւն, և սուրբք զո ցնծալով ցնծասցին:

Ընթերցուածս յԱռակս:
(Լուս. 41. Ժ. 42. 9):

Իմաստութիւն զողորբիս իւր փրկեաց իցաւոց:

Վա փախուցելոյ ի բարկութենէ եղբօրն՝ առաջնորդեաց արդարոյն իշախիս ուղիւս. եցոյց նմա զարքայութիւն Բատուծոյ, և ետ զգիտութիւն սրբոց: Հաջորդեաց նմա շահս ի փաստակոց իւրոց, և բազմացոյց զպտուղ նորա:

Հազաշտութեան բռնաւորաց նորա պաշտպանեաց նմա, և մեծացոյց զնա, և պահեաց ի թշնամեաց: Լս ի զարանակալաց նոցա զգուշացաւ, և ի զօրաւոր պատերազմի արար զնա յաղթօղ: Օ, ի գիտացել՝ թէ քան զամենայն ինչ զօրաւոր է աստուած պաշտութիւն:

Ընթերցուածս ի Մաղարիա մարգարէ:
(Պալ. Բ. 42. 5):

Եւ յայտն ասէ Տէր. ուխտն իմ որ էր ընդ նմա՝ կենաց և խաղաղութեան. ես ետու նմա երկիւղ՝ երկնել յինէն, և յերեսաց անուան իմոյ խորշել:

Օրէնք ճշմարտութեան էին իրերան նորա, և անիրաւութիւն ոչ գտաւ ի շրթ ունրս նորա. խաղաղութեամբ և ուղղութեամբ զնաց ընդ իս, և զբաղումս զարծոյց յանիրաւութենէ:

Օ, ի շրթունք քաջանային զգուշացին գիտութեան, և օրէնս խնդրեցին ի բերանոյ նորա. զի հրեշտակ Տեառն ամենակալն է:

Պետրոսի առաքելոյն ի Մաթուղիկեաց Բատուծոյ
Ինչոքոյն է ընթերցուածս. (41. Լս):

Ջերիգունս այսուհետեւ աղաւեմ իրրե զերիցակից և վկայ շարարանացն Վրիստոսի, որ և ճանդերձեալ փառացն յայտնելոյ՝ հաղորդ. արածեցէք որ ի ձեզ հօտդ է Բատուծոյ, վերակացու լինել՝ մի՛ իրրե ակամայ, այլ կամաւ ըստ Բատուծոյ. մի՛ զոշաքաղութեամբ, այլ յօժարութեամբ. մի՛ իրրե տրեկով վիճակացն, այլ լինել օրինակ հօտին. զի յերեւել հովտապետին՝ ընդդունիլք զանթառամ փառաց պատկն:

Մոյնպէս և երիտասարդք հնազանդ ընրոք ծերոց. ամենեկին ընդ միմեանս զանաբաշտութիւն ունեցիք. զի Բատուծ ամբարտաւանից հակառակ կայ, տայ շնորհս խնարհաց:

Խոնարհեցարոք ընդ հօր ձեռամբն Բատուծոյ, զի զձեզ բարձրացուցէ ի ժամանակի. զամենայն հօգս ձեր ընկեցէք ինա, զի նա է որ հօգայ վասն ձեր:

Եւ. Վաճանայք զո զգեցցին զարդարութիւն, և սուրբք զո ցնծալով ցնծասցին:

Սրբոյ Բատարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հոգանու. (41. Ժ. 42. 11):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Ես եմ հովին քաջ. հովին քաջ զանձն իւր զնէ ի վերայ ուխարաց:

Իսկ վարձկանն, որ ոչ է հովին, որոյ ոչ իւր են ուխարքն, իրրե տեսանէ զգայլն զի գայ, թողու զուխարքն և փախել. և գայլն յախշտակէ զնոսա և ցրուէ. քանզի վարձկան է, և չէ փոյթ նմա վասն ուխարացն:

Ես եմ հովին քաջ. և ճանաչեմ զեմսրն, և ճանաչեմ յիմոցն:

Որպէս գիտէ զեմ Հայր, գիտեմ և ես զՀայրն. և զանձն իմ զնեմ ի վերայ ուխարաց:

Վա և այլ ևս ուխարք են իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ. և զայնս ևս պարտ է ինձ ամէն այսր, և ձայնի իմում լուիցեն, և եղեցին մի հօտ և մի հովին:

Ուրբութ՝ Հարց Հատու, Ճաշու, Սըմ, Գլ:

Տեսնեմ ամենայն ծագք երկրի զգիրթ թիւն Մատուցոյ
մերոյ:

Պարտի առարկայն ի Արթիւթացոց Երկրորդ Թղթոյն է
ընթերցուածս. (ՀԼ. մ. Ե. հ. 30):

Եղբարբ, եթէ պարծել ինչ պարտ իցէ,
զտկարութեանն պարծեցայց. Մա-
տուած և Հայր Տեսնեմ մերոյ Հիսուսի
Վրիստոսի գիտէ, որ է օրհնեալ յաւի-
տեանս, զի ոչ ստեմ:

Ի Վամակոս ազգապետն Մրետայ ար-
քայի պահէր զբարաքն Վամակացոց՝ ու-
նել զես. և ընդ պատուհանն վանդակաւ
կախեցայ ընդ պարսպն, և փախեայ ի ձե-
ռաց նորա:

Ըրդ պարծել ինչ պարտ իցէ, այլ օգնէ
ինչ ոչ. բայց եկեց ի տեսիլս և յայնտու-
թիւնս Տեսնեմ:

Վրիստեմ զայր մի ի Վրիստոս յառաջ
քան զորեքասան ամ. եթէ մարմնով՝
ոչ զիտեմ, և եթէ առանց մարմնոյ՝ ոչ
զիտեմ, Մատուած զիտէ. յափշտակեալ
զայնպիսին մինչև յերրորդ երկնից. և զի-
տեմ զայնպիսի այր, եթէ մարմնով՝ և
եթէ առանց մարմնոյ՝ ոչ զիտեմ, Մատուած
զիտէ, զի յափշտակեցաւ ի զբախտն, և
լուաւ բանս անձառս, զորս ոչ է պարտ
մարդոյ խօսել:

Վասն այնպիսոյն պարծեցայց, այլ վա-
սնն անձին ինչ ոչ պարծեցայց, բայց եթէ
իտկարութիւնս. զի եթէ և կամեցիմ պար-
ծել, ոչ եղէց անդամ, քանզի զարդարն
ստեմ. այլ անխայեմ, զուցէ որ համարի-
ցի յիս աւելի քան զոր տեսնիցէ յիս՝
կամ լիցէ յինէն:

Ըս զի մի՛ առաւելութեամբ յայնտու-
թեանցն հպարտացայց, տուաւ ինձ խայթ
մարմնոյ, հրշտակ սատան՝ կռիւլ զես, զի
մի՛ հպարտացայց. և վասն այնորիկ երիցս
անգամ աղաւթի զՏէր՝ զի ի բաց արտցէ
յինէն, և ասէ ցիս. շատ են քեզ շնորհք
իմ, զի զօրութիւն իմ իտկարութեան կա-
տարի, և արդ լաւ ևս լիցի ինձ պարծել
իտկարութիւնս, զի ընտեկեցի յիս զօրու-
թիւնն Վրիստոսի:

Եղևուս Պահոյց ի ձայնն:

Սրբոյ Մատարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մարկոսի. (ՀԼ. մ. Ե. հ. 28):

Ըս Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Սկսաւ ասել ցնա Պետրոս. ահաւա-
սիկ մեր թողաք զամենայն, և ե-
կաք զինի քո:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ. ամէն
ասեմ ձեզ, ոչ որ է որ եթող զտուն,
կամ զեղբարս, կամ զքորս, կամ զհայր,
կամ զմայր, կամ զորդիս, կամ զազա-
րակս՝ վասն իմ՝ կամ վասն աւետարանին,
եթէ ոչ առնուցու հարկաւորապետիկ այժմ
յայտմ ժամանակի տունս, և եղբարս, և
քորս, և մարս, և որդիս, և ազարակս
հարածանօք հանդերձ, և յաշխարհին որ
գալոց է՝ զկեսանն յախտնականս:

Սի բազումք եղիցին առաջինք՝ յետինք,
և յետինք՝ առաջինք:

Ըս էին ի ձանապարհի մինչ զեռ ելանէին
յերուսաղէմ. և երթայր Հիսուս առաջի
քան զնոսա, և զարմացեալ էին որ զհնան
երթային, և երկնէին:

Ըս առեալ միսանգամ զերկոտասանն
առանձինն՝ սկսաւ ասել նոցա զինչ անցք
անցանելոց իցեն ընդ նա. թէ ահաւասիկ
եկանմք յերուսաղէմ, և որդի մարդոյ
մատնեցի քահնապապետիցն և զպրաց,
և դատապարտեցեն զնա իմաստ, և մատ-
նեցեն զնա հեթանոսաց, և կատակեցեն
զնովաւ, և հարկանիցեն զնա, և թքանիցեն
ինա, և սպանցեն, և յերկր աւուր յարի-
ցէ:

Հարաթ՝ որոցն Պետրոս զօրավորն, և Եղևուսի և Պատու-
նոսի երկնայոյն, ԱՅ. 4. Ամենագլխէն իշխողութեանն, Հայց թի.
25-րդէն, Մեծ թի. 11. արդ զիտէ. ճաշու. ժամանակ
24-րդէն, Ըրեմ. թի. 11. արդ զիտէ. Սքմ. 26-րդէն:

Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկնոց, զի՞ արտացէ ինձ
մարդ. Գիտի, խոտովան եղի:

Ընթերցուածս յՄատակաց
(Իմաստ. ՀԼ. Բ. հ. 19):

Մանուկ էի մտաւարժ՝ և ողւոյ բար-
ւոյ զիպեցայ:

Մանաւանդ զի աղնուազոյն էի, և եկի
ի մարմն անարատ:

Վիտայի թէ ոչ այլազգ լինիցիմ՝ ժուժկալ՝ բայց եթէ Մատուած տայցէ: Կա ե այն իմաստութիւն է, ճանաչել թէ յումմէ՞ է Հնորհն: Կնկայ առաջի Տեառն, և աղաչեցի զնա յամենայն սրտէ իմմէ:

Մատուած հարց՝ և Տէր ողորմութեան քո, դու ես՝ որ արարեր զամենայն բանս քով, և իմաստութեամբ քով կազմեցեր զմարդն՝ զի տիրեացէ արարածոց իքէն եղևոց, և վարեացէ զաշխարհ սրբութեամբ և արդարութեամբ, և ուղղութեամբ ողոյ գատեցի զդատաստան:

Տուր ինձ զբոցոց ամբողջ զդարմատկալ իմաստութիւն, և մի՛ խոտան առնեք զես իբոց ծառայից: Օ, ի ես ծառայ քո եմ՝ և որդի ազախնոյ քոյ:

Բնիկ երցուածս յշնայիայ մարգարէէ (Վ. Լ. Ի. Գ.):

Հակոբ ծառայ իմ, օգնական եղէց նմա. Իսրայել ընտրեալ իմ՝ զոր ընկալաւ անձն իմ. ետու զօգի իմ՝ ի վերայ նորա, և իրաւունս հեթանոսաց հանցէ:

Մի ազազակեացէ և մի՛ վիճեացի, և մի՛ որ լուիցէ արտաքոյ զարքառա նորա. զեղեզն հաղթականալ մի՛ բեկեցէ, և բզպատայցին առկայծեալ մի՛ չիճուցէ:

Եւ հանցէ ի ճշմարտութիւն զերաւունքս. ծագեցի՛ և մի՛ խորտակեացի. մինչև զիցէ յերկիր զդատաստան, և յանուն նորա հեթանոսոց յուսացին:

Եւ յայտ առ Տէր Մատուած՝ որ արար զերկինս և կանգնեաց զնա, որ հաստատեաց զերկիր և որ ի նմա, որ ետ շունչ մարդկան որ ի վերայ նորա, ոգի ամենեցուն որ կոխեն զնա:

Եւ Տէր Մատուած կուցի զբեզ արդարութեամբ, կալայ զաջոյ ձեռանէ քումմէ՝ և զօրացուցի զբեզ, և ետու զբեզ յոխտ ազգին՝ և ի յոյս հեթանոսաց. բանալ զաշխարհ, հանել զկապեայս ի բանաւ և ի տանէ կապանաց որ նստէին ի խաւարի:

Եւ Տէր Մատուած, այս է անուն իմ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Արթիմազոյ Աշխարհ ի յղեմոյն է ընկերցուածս. (Հ. Լ. Գ. Գ. 3):

Օրհնեալ է Մատուած և Հայր Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի, հայր գթութեան:

Թեանց և Մատուած ամենայն միսկիմարութեան, որ միսկիմարէ զմեզ յամենայն նեղութիւնս մեր, առ ի կարող լինելոյ մեզ միսկիմարել զայնոսիկ՝ որք յամենայն նեղութիւնսն իցեն, միսկիմարութեամբն՝ որով մեք միսկիմարեմք յՄատուծոյ. զի որպէս առաւելան չարարանքն Վերիստոսի ի մեզ, նոյնպէս և ի ձեռն Վերիստոսի առաւել լիցի և միսկիմարութիւնս մեր:

Օ, ի եթէ նեղեմք, վասն ձերոյ միսկիմարութեան և փրկութեան. և եթէ միսկիմարեմք, վասն ձերոյ միսկիմարութեան. որ յաշողեալն է համբերութեամբ նոցին չարարանաց, զոր և մեքն չարարեմք. և յոյսն մեր հաստատուն է վասն ձեր. քանզի զիտեմք՝ եթէ որպէս կցորդ եմք չարարանացն, նոյնպէս և միսկիմարութեանս:

Եղևիտա Մարտիրոսաց ի չաքն:

Արքայ Եւստարմիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Վ. Լ. Կ. Կ. (Հ. Լ. Գ. Գ. 2):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս առ:

Քի ոչ ինչ է ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեացի, և զազանի՝ որ ոչ ծանցի:

Վասն զի զոր ինչ ասիցէք ի խաւարի՝ լսելի լիցի ի լոյս, և զոր յունկանէն խօսեցարք ի շտեմարանս՝ քարոզեցի ի վերայ տանեաց:

Բայց ձեզ ասեմ՝ սիրելեաց իմոց. մի՛ զարհուրիցիք յայնցանէ որ սպանանեն բզմարմին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ ոչ ունիցին առնել:

Եւ ցուցից ձեզ յումմէ երկնեցիք. երկերոք յայնմանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել ի զեհնա. այս ասեմ՝ ձեզ, յայնմանէ երկերոք:

Այն ապաքէն հինգ ձագ երկուց զանագաց վաճառի, և մի ի նոցանէ ոչ է մոռացեալ առաջի Մատուծոյ:

Եւ ձեր և ամենայն իսկ հեր զլեւոյ թուեալ է. մի՛ երկնչէք, զի քան զազում ձագ լաւ է քուք:

Եւսմ՝ ձեզ, զի ամենայն որ խոստովանեցի յիս առաջի մարդկան, և որդի մարդոյ խոստովանեցի զնմանէ առաջի հրեշտակաց Մատուծոյ:

Կոյնսպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն, գիտաձեռք թէ մերձ է ի դուքս:

Լճէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ամենայն եղիցի:

Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի՛ անցցեն:

Բայց վասն առաւելն այնորիկ և ժամն՝ ոչ որ պիտէ, ոչ Տրեշտակք երկնից՝ և ոչ որդի բայց միայն Հայր:

Երկ. Դո՛ւստիւնքն է՝ Քրդ. Աստուծո՛ւն, Կեցո՛ւ Աղ. Գա՛ղաթիւս: Ծառն ժամանակ՝ Աստուծո՛ւն, Փոխ, Տէր Բա՛րսարեւոյ: Ըրին. Զէ՛. Գե՛ղ. Փրէստու՛ն Ինչո՛ւն Եկեղեցոյ: Սղմ. Գրդր և Աւեւ տարան՝ աստուծոսանն և: Սրբասացութիւն՝ Ա՛լ է որդե՛ն Տէր Աստուծո՛ւն:

Երկնիցն Մեծ. Եստէ երկնո՛ւ Աստուծո՛ւն Զէ՛րէն. Աստուծո՛ւն որ Եկեղեցոյ: Հոյն. Զէ՛. Զրէստու՛ն Եկեղեցոյ: Քրդ. Աստուծո՛ւն, Կեցո՛ւ Աղ. Գա՛ղաթիւս:

Երկնաբաժնի՝ որոցն Գաճիկ Գլխիցն, և վկայիցն Գաճիկուսի և Գաճիկուհոյն, Հարց Մար. Ման. և Հով. Զէ՛. Եկեղեցոյ: Զառն. Սղմ. Ե:

Տէր՝ որդեւ զնու. Համոթեամբ քով պատկեցեր զնոսա:

Ընթերցուածս Առաջագոյ:

(Գ.Լ. Ժ.Գ.):

Որդի խորագէտ հնազանդ հօր, որդի անհնազանդ՝ իկորուստ եղիցի:

Ի պողոյ արդարութեան կերիցէ առատ, անձինք անօրինաց սատակեցին տարածամ:

Ար խնայէ ի բերան իւր՝ զանձն իւր սիրէ, իսկ որ յանդուգն է շրթամբք խռովէ զանձն իւր: Ի կարօտութեան է ամենայն վատ, ձեռք ժրաց ի դարմանս:

Չբան անիրաւ՝ առեայ արդար. իսկ ամբարիշտն ամաչէ, և ոչ գտցէ համարձակութիւն:

Երգարութիւն պահէ զանմեզս ի ճանապարհի, զամբարիշտս պիղծ առնեն մեղք:

Ինչ որք մեծացուցանեն զանձինս՝ և ոչ ինչ ունին, և են որք խոնարհեցուցանեն զանձինս՝ և լին մեծութեամբ բազմաւ:

Ընթերցուածս ի Միքիայ մարգարէ:

(Գ.Լ. Է. Զէ՛. 18):

Ով է Բառուած իբրեւ դքեզ՝ որ բառնայ զանօրէնութիւնս, և զանց առնէ զանիրա-

ւութեամբք ճանցորդաց երկրի ժառանգութեան իւրաց, և ոչ ունի ի վկայութիւն բղբարկութիւն իւր, զի կամեցօղ ողորմութեան է:

Բարձրի և գթացի ի մեզ, և ընկզմացէ զմեզս մեր, և ընկեացէ ի խորս ծովու զամենայն զանօրէնութիւնս մեր:

Տացէ ճշմարտութիւն Յակովբայ, զորորմութիւն Եբրահիմու, որպէս երգուաւ հարցն մերոց ըստ աւուրցն առաջնոց:

Պողոսի առաքելոյն Աղբարեցուց ի զնոցն և ընթերցուածս. (Հ.Լ. Ժ.Գ.):

Եստե՛հեան և մեք՝ որ այսչափ շուրջ զմեզ մածեալ ունիմք զբազմութիւն վրկայից, զհպարտութիւն զամենայն ի բաց ընկեցուք և զմեզս կարեորս. համբերութեամբ ընթացուք ի պատերազմ՝ որ առաջի կայ մեզ:

Հայեցուք ի զօրագլուխն հաւատոց՝ և ի կատարին Յիսուս, որ փոխանակ ուրախութեանն որ նմա առաջի կայր՝ յանձն էառ զեաշն, արհամարհեաց զամօթն, նրստաւ ընդ աշմէ աթոռոյն Բատուոյ:

Եղէ՛ աճէք զմտաւ, որ զայսպիսի համբերութիւն ի մեղաւորաց հակառակութեանէ անտի կրեաց. զի մի՛ աշխատք լինիցիք անձամբք ձերովք և Լբանիցիք:

Չի՛ չե ևս արեամբ չափ պատերազմեալք՝ հակառակ կացէք մեղացն, և մոռացարուք զմիսթարութիւնն՝ որ ընդ ձեզ իբրեւ ընդ որդեակս խօսի:

Արդեակ իմ, մի՛ Լբանիք ի խրատու Տեառն, և մի՛ վճատիցիս յանգիմանեալ ի նմանէ: Չի՛ զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի՝ զոր ընդունի:

Ի խրատու համբերութեան կայք, իբրեւ յորդիս մատուցեալ է ի ձեզ Բառուած:

Եկեղեցի Մարգարտաց ի ձայնն:

Սրբոյ Եւեռաբանիս Յիսուսի Վերիտաւոր՝ որ ըստ Գալատաւ. (Հ.Լ. Ժ.Գ. Զէ՛. 22):

Տէրն մեր Յիսուս Վերիտաւոր:

Եւ ջեմբ ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս, ուսուցանէք. և ճանապարհ քարեալ Արուսաղէմ, ասէ ոմն ցնա. Տէր, եթէ սակաւք իցեն՝ որք սպրեւոյ իցեն:

Լսե՛ նա ասէ ցնտաւ, ջանացարուք մտանել ընդ դուռն նեղ, ասեմ՝ ձեզ, զի բազումք խնդրեցն մտանել՝ և ոչ կարացնեն:

Յորմէ հետէ մոցէ տանուտէրն, և փակեցէ զդուռն, և սկսանիցիք կալ արտաքոյ՝ և բազմել զդուռն, և ասել. Տէր՝ Տէր, բաց մեզ, և պատասխանի տուեալ ասիցէ ձեզ, ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք:

Հայնժամ սկսանիլիք ասել. կերսք առաջի քո և արբաք, և ի հրապարակս մեր ուսուցեր:

Լսե՛ ասիցէ, ասեմ՝ ձեզ, ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք. ի բաց կացէք յինէն ամենայն ժակեղ անիրաւութեան:

Ընդ եղիցի լալ և կրճել ատամնաց, յորժամ տեսանիցէք զՎերահամ և զԿասահակ և զՀակովբէ և զամենայն մարդարես յարբայութեան Կստուծոյ, և զձեզ հանեալ արտաքս:

Լսե՛ եկեցնին յարեւելից և յարեւմտից, և ի հիւսիսոյ և ի հարաւոյ, և բազմեցին յարբայութեան Կստուծոյ: Լսե՛ ահա իցեն յետինք՝ որ եղիցին առաջինք, և իցեն առաջինք՝ որ լինիցին յետինք:

Ներշնչութիւն սրբոց Նւստաթէնոսի, և Բնոյ Նորա Թեոփիստոսի, և երկու որդեցն: և սրբոց Կոստանցն Նրոմանց, և Ներսասիմեայ, Հարց Մարտ, Զաւու, Սղմ, ԼԻ:

Համբերելով համբերի Տեառն, և նայեցաւ առ իս, և լուաւ աղօթից իմաց:

Ընթերցուածս յԱրեւմտայ մարգարէէս (Ողջոյ ԺԷ. Գ., հէ. 22):

Որորմութիւնք Տեառն անպառ են, և ոչ նուազեն զԺմութիւնք նորա. ի նորդումն առաւօտու բազմանայ ճմարտութիւն քո, Տէր. ասաց անձն իմ՝ բաժին իմ է նա, փանս այնորիկ ակն կալայց նմա:

Բարեբար է Կստուած ի վերայ համբերողաց իւրոց. զի անձն որ խնդրէ զնա՝ բարի է որ համբերէ նմա ճմարտութեամբ, և հանգչի նա ի փրկութեան Տեառն:

Բարի է մարդոյ առնուլ զուծ խոնարհութեան ի մանկութենէ իւրմէ:

Կացի միայն լուռ ի տան իւրում, զի անձամբ իւրով էառ յանձն զուծ քո:

Տացէ հոգոյ զերան իւր, փանս զի կայ յոյս. մատուցէ հարկանողաց զծնօտս իւր, լցցի նախատանքք, այլ ոչ թէ յախտեան մերժեացէ Տէր:

Որ տառապեցոյց, նոյն ողորմեցի բոս բազում ողորմութեան իւրում. ոչ ետ պատասխանի իւրակ իւրմէ, և խոնարհեցցոյ զորդիս մարդկան: Խոնարհեցուցանել ի ներքոյ ոտից նորա զամենայն կապեալս երկրի:

Հոգի երեսաց մերոց Տէր Վրիստոս. ընդ հովանեաւ նորա նստցուք և կեցցուք, որ փրկեաց զմեզ ի ձեռաց թշնամեաց մերոց:

Կարգացի զանուն քո, Տէր, իզբոյ տառապանաց, և դու լուար ձայնի իմում:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Աշխորդ ինքնոյն է ընթերցուածս. (ԺԷ. Գ., հէ. 10):

Ընդ զու գնեալ եկիր վարդապետութեան իմոյ, առաջնորդութեան, յօժարութեան, հաւատոյ, երկայնմտութեան, սիրոյ, համբերութեան, հալածանաց, շարժանաց, որպիսիք եղեն ինձ յԵսայիոյ և յԿնիսիոն և ի Լիւսորոս. որպիսի հալածանաց համբերի, և յամենայն փրկեաց զիս Տէր:

Լսե՛ ամենեքեան որ կամիցին աստուած պաշտութեամբ կեալ ի Վրիստոս Հիսուս, ի հալածանս կացցեն:

Ընդ մարդք շաք և կախարդք՝ յառաջ եկեցնին ի շար անդր. մոլորեալք՝ և մոլորեցուցանիցեն:

Ընդ զու հաստատուն կաց յորս ուսարդ, և հաւատարիմ եղեր, գիտես ուստի ուսար:

Օ՛ ի ի մանկութենէ զգիրս սուրբս զիտես, որք կարողք են իմաստուն առնել ըզբեղ ի փրկութիւն՝ ի ձեռն հաւատոցն՝ որ ի Վրիստոս Հիսուս:

Ընկուիա Մարտիրոսաց ի ձորմն:

Սրբոյ Կոստանայն Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոս Մատթէոսի. (ԺԷ. ԼԷ.):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ տեսեալ զժողովուրդան՝ Էլ ի լեւառն և ի բրն նստաւ անդ՝ մատենաւ առ նա աշակերտքն նորա:

Լսե՛ բացեալ զերան իւր՝ ուսուցանէք ըզնոսա, և ասէր:

Լշրանի աղքատաց հոգևով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից:

Լշրանի սգաւորաց, զի նոքա միսիթաւոնացն:

Լշրանի հեղոց, զի նոքա ժառանգեցեն զերկիր:

Լշրանի որ քաղցեալ և ծարաւի իցեն արդարութեան, զի նոքա յազեցցին:

Լշրանի ողորմածաց, զի նոքա ողորմութիւն գտցին:

Լշրանի այնոցիկ՝ որ սուրբ են սրտիւք, զի նոքա զԼստուած տեսցին:

Լշրանի խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Լստուծոյ կոչեցցին:

Լշրանի որ հալածեալ իցեն վասն արդարութեան, զի նոցա է արքայութիւն երկնից:

Լշրանի է ձեզ՝ յորժամ՝ նախատիցեն ըզձեզ և հալածեցեն, և ասիցեն զամենայն բան չար զձեռնդ սուտ՝ վասն իմ:

Հնծացէք և ուրախ լըրուք, զի վարձք ձեր բազում են յերկինս: զի այսպէս հալածեցին զմարդարեան, որք յառաջ քան զձեզ էին:

Չորեքշաբթի Լարց Ապրիլ, Ճաշու Սոբ, 25:

Կեցո զճառայս քո Լստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պողոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց Լշրերորդ խղճոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ, ԺԻ, հէ, 10):

Վասն որոյ հաճեալ եմ ընդ տկարութիւնս, ընդ թշնամանս, ընդ վիշտոս, ընդ հալածանս, և ընդ նեղութիւնս վասն Վրիստոսի. զի յորժամ տկարանամ, յայնժամ զօրանամ:

Լղէ անզգամ, քանզի ստիպեցէք զիս. զի ինձ պարտ էր ի ձեռն վկայութիւն առ նոյ, թէ ոչ ինչ պակաս գտայ քան զլաւ առաքեալան. զի թէպէտ և ես ոչ ինչ իմ, սակայն նշանք առաքելոյ զործեցան ի ձեզ, ամենայն համբերութեամբ, նշանք և աւրուեստիւք և զօրութեամբ, և արդ զե՞նչ իցէ՞ որով պակաս գտայ քան զայլ եկեղեցիս, բայց եթէ այնու, զի ես զձեզ ոչ ձանձրացուցի. շնորհեցէք ինձ զվնասդ զայդ:

Լհաւասիկ այս երիցս անգամ պատրաստեալ եմ զալ առ ձեզ, և ձեզ բռն ինչ ոչ եղէց. քանզի ոչ խնդրեմ ինչ զձեր, այլ զձեզ. քանզի ոչ պարտին որդիք հարց գանձել, այլ հարք որդւոց. բայց ես մտադիւրով ձեամբ ծախեցից և ծախեցայց վասն անձանց ձերոց. զի թէպէտ և յառաւել սիրոյն զձեզ՝ սակաւ սիրիցիմ:

Լա զրեթէ ես ոչ ինչ ծանրացայ ձեզ. այլ քանզի խորագէտ էի, խելօք կալայ զձեզ. միթէ որովք առաքեցին առ ձեզ, նորօք ինչ ազահեցի՞ ի ձեռն. աղաւելցի ըզհիտոս՝ և առաքեցի ընդ նմա զեղբայրն. միթէ ազահեցաց ինչ զձեր հիտոս. ոչ նոյն հոգւով գնացաք, ոչ նովին շաղօք շըրջեցաք:

Եղևութա Պահօց ի ձայնն:

Սրբոյ Լեւոտարանի Հիսուսի Վրիստոսի որ ըստ Սարկոսի. (ՀԼ, Ժ, հէ, 35):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ երթային առ նովա. Հակովոս և Հովհաննէս՝ որդիքն Օւերեղեայ, և ասնն ցնա. վարդապետ, կամիմք զի զոր ինչ խնդրեցուք ի քէն՝ արասցես մեզ:

Լս նա ասէ ցնոսա. զե՞նչ կամիք յիւնէն՝ զի արարից ձեզ:

Լս նոքա ասնն ցնա. տուր մեզ՝ զի նրստցուք մի յաջմէ. բուսմէ և մի յահեկէ իփառսն բուսմ:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցընոսա. ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք բմպել զբաժակն՝ զոր ես բմպելոց եմ, կամ զմկրտութիւնն մկրտել՝ զոր ես մկրտելոցն եմ: Լս նոքա ասնն ցնա. կարեմք:

Լս Հիսուս ասէ ցնոսա. զբաժակն՝ զոր ես բմպելոց եմ՝ բմպիցէք, և զմկրտութիւնն՝ զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք. այլ նստուցանել ընդ աջմէ իմմէ և ընդ ահեկէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ որոց տուեալ իցէ:

Լս բուեալ զայն տասանցն՝ սկսան բարկանալ Հակովոսայ և Հովհաննէս: Լս Հիսուս կռեաց զնոսա առ ինքն, և ասէ ցընոսա. գիտէք՝ զի որք անուան իշխանքն են Հեթանոսաց, տիրեն նոցա. և մեծամեծք նոցա իշխեն նոցա:

Այն նորնայէս իցէ և ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի ի ձէն՝ մեծ լինել, եղեցի ձեր պաշտօնեայ. և որ կամիցի ի ձէն՝ առաջին լինել՝ եղեցի ամենեցուն ծառայ:

Քանզի և որդի մարդոյ ոչ եկն առնուլ պաշտօն, այլ պաշտել, և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց:

Հինգշաբթի արոց իշխանացն Սահակոյ և Համագաղտոյ, Հարց Մորու, Մեկ. և Հմբ. Գլ. Աղիւծեան: Ծառու. Սրբ. ձեռն:

Ո՞ր յուսայ ի Տէր, որպէս լեւառն սինն, մի՞ սասանեցի յախտան՝ որ բնակեայն և յԱշուսազեմ:

Ընթերցուածս յԱսակոյ:
(Ի խո. Գլ. Գ. հէ. 11):

Քի որբ պահեցին սրբութեամբ բզբբութիւն՝ սրբեցին, և որբ ուսան զնոսա՝ գտցեն զպատասխանատրութիւն:

Երբ ցանկացարուբ բանից իմոց, փափաքեցարուբ՝ և խրատեալիբ:

Լուսաւոր և անթառամ է իմաստութիւն, և դիւրաւ երեւի սիրողաց իւրոց:

Հասանի առ ցանկացողս իւր՝ առ յառաջադէն ծանալելոյ: Ար կանխեաց առ նա՝ ոչ վաստակեցի, զի զեղբերակ գտցէ զնա առ գրունս իւր:

Քանզի և զմտաւ ածել զմանն՝ կատարեալ իմաստութիւն է, և որ տքնի վասն նորա՝ վազմաղակի անհոգ լիցի:

Քի ինքնին չըլի խնդրել զարժանաւորս իւր, և ի շաւիղս երեւի նոցա քաղցրութեամբ, և յամենայն հնարազիրութիւնս պատահէ նոցա:

Քի սկիզբն նորա՝ ճշմարիտ ցանկութիւն խրատու է, և ինձամ խրատու՝ սէր, և պահպանութիւն օրինաց նորա՝ զութմտադրութիւն օրինաց՝ հաստատութիւն անեղծութեան:

Իսկ անեղծութիւն՝ մերձաւոր լինել առնէ Լստուծոյ, և ցանկութիւն իմաստութեան՝ տանի յարբայութիւն:

Ընթերցուածս յԱշուսայ մարգարէէ:
(ՊԼ. ԺԼ. հէ. 7):

Եւսպէս ասէ Տէր. և օրհնեալ լիցի մարդըն՝ որ յուսացաւ ի Տէր, և եղեցի Տէր յոյս նորա:

Եւ եղեցի իրբեւ զձառ զուարճեալ իւզնացս ջուրց. և ընդ գնացս ջուրց ձկտեցուցէ զարմատս իւր, և մի՞ երկիցէ յորժամ հասանիցէ տօթ, և եղեցի ստեղննորա անտառացեալ շուրջ զնովաւ. յամի երաշուութեան մի՞ երկիցէ, և մի՞ կասեցի ի տալոյ զպտուղ:

Պաղտի առ արեւոյն ի Հոփմայեցոյ թղթոյն է
ընթերցուածս. (Գլ. Բ. հէ. 18):

Ինձ այսպէս թուի, եթէ ոչ են արժանի շարարանք ժամանակիս հանդերձեց ժառանգ՝ որբ յայտնեց են ի մեզ:

Քի ակնկալութիւն արարածոց՝ յայտնութեան որդւոցն Լստուծոյ սպասէ:

Քի ընդունայնութեան արարածն հնազանդեցան, ոչ իւրեանց կամաւ, այլ վասն այնորիկ՝ որ հնազանդեցոյն յուսով:

Քի և ինքեանք իսկ արարածն ազատեցին ի ծառայութենէ ապականութեան՝ յազատութիւն փառաց որդւոցն Լստուծոյ:

Քանզի զիտեմք, եթէ ամենայն արարածք հեծեն և երկնն մինչև ցայժմ:

Եւ ոչ այսչափ միայն, այլ և մեր իսկ՝ որբ զպտուղ հողոյն ունիմք՝ անձամբ յանձն մեր հեծեմք, որդեգրութեանն ակընկալեալ՝ փրկութեան մարմնոյ մերոյ:

Քի յուսով ապրեցար, այլ յոյս տեսանելի՝ չէ յոյս. զի զոր տեսանէ որ՞ զի՞ ևս յուսայ:

Եպա եթէ զոր ոչն տեսանեմք՝ յուսամք, համբերութեամբ ակն ունիմք:

Կոյնպէս և Հողին ի թիկունս հասանէ տկարութեանս մերում:

Եկեղիա Մարտիրոսայ ի Հոփմն:

Արոյ Եւետարանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Հոսաննու. (Գլ. Ժ. Գ. 1):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս ասէ:

Քայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՞ զայն թակղեալիբ: Ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն զձեզ:

Եւ եկեցէ ժամանակ, զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշտօն մատուցանել Լստուծոյ:

Լա զայն արասցեն ընդ ձեզ, քանզի ոչ ծանեան զՀայր՝ և ոչ զիս:

Եւ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յորժամ եկեացէ ժամանակ՝ յիշեցէք՝ թէ ես ասացի ձեզ: Օգայս ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի:

Արքայ Նորայ Զանգեզուրի Մարտիկ Գլ:

Տեպին ամենայն ծագք երկրի գիրկու թիւն Լատուծոյ մերոյ:

Պողոսի առարկելոյն ի Արեւիժացոց Լերկորդ Կողմոյն է ընթերցուածս. (Հէ. ԺԵ. հէ. 19):

Քարծեալ Համարիցիք եթէ յողոր անկեալ ինչ ձեզ աղերսիցեմ. առաջի Լատուծոյ ի Վրիստոս խօսիմք, զի ամենայն ինչ, սիրելիք, վասն ձերոյ շնութեան է: այլ երկնիմ, գուցէ եկեալ՝ ոչ որպիսիս կամիմն՝ գտանիցեմ զձեզ, և ես գտանիցիմ ձեզ՝ որպէս և դուք ոչ կամիցիք:

Գուցէ դարձեալ հեռ, նախանձ, սրտմտութիւնք, զրգռութիւնք, չարախօսութիւնք, քառութիւնք, հպարտութիւնք, ամբարտաւանութիւնք, խռովութիւնք:

Գուցէ դարձեալ յորժամ գայցեմ՝ նրկուն ինչ առնիցէ զիս Լատուած իմ առ ձեզ, և սուգ առնուցում վասն բազմաց յառաջագոյն մեղուցերոց, և ոչ ապաշխարելոց ի վերայ պղծութեան և պոռնկութեան և զիջութեան՝ զոր զործեցին:

Եւս երկոս անգամ դամ առ ձեզ. զի իբերանոց երկուց և երկց վկայից Հաստատեացի ամենայն բան. յառաջ ասացի, և դարձեալ կանխառ ասեմ, յանգիման երկիցս անգամ, և այժմ ի բացուստ զրեմ՝ յառաջագոյն յանցուցելոցն և այլոցն ամենեցուն, զի եթէ եկից դարձեալ՝ ոչ խնայեցից:

Եթէ զվարձ ինչ խնդրէք Գրիստոսի, որ ինես ընդ ձեզ խօսի. որ հօրացեալն է ի ձեզ, և ոչ տկարացեալ:

Օյ թէ պէտ և խաչեցաւ ի մերմ տկարութեանէ, այլ կենդանի է զօրութեամբն Լատուծոյ. և մեր թէ պէտ և տկարանայցեմք վասն նորա, այլ կենդանի լեցուք ընդ նմա զօրութեամբն Լատուծոյ:

Նիկեոսի Պապի ի ձեռնէ:

Սրբոյ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բառ Մարկոսի. (Հէ. ԺԵ. հէ. 15):

Ընդ Տեպին մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Քան Արուսաղէմ. և մտեալ ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառականն և զգնոզս՝ որք էին ի տաճարին. և ըզսեղանս հատալաճառացն ցրուեաց, և դաթոս աղանձվաճառացն կործանեաց. և ոչ թողոյր՝ եթէ որ անթի ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն:

Ուսուցանէք զնոսա և ասէք. զրեալ է, թէ տունդ իմ տուն աղօթից կռեսցի ամենայն հեթանոսաց. և դուք արարէք ըզդա այլս աւազակաց:

Եւսն քահանայապետքն և զպիլրք, և խնդրէին թէ որպէս կորուսցեն զնա, բայց երկնէին ի նմանէ. զի ամենայն ժողովուրդքն զարմացեալ էր ընդ ուսումն նորա:

Լա իրրե երեկոյ լինէր՝ արտաքոյ քան զբազալքն երանէին:

Լա միշտեա պղուցն առ նովա անցանէին, տեսին զթզկնին ցամաքեալ յարմատոց. յիշեաց Պետրոս՝ և ասէ ցնա. Ռարբի, ահաւասիկ թզկնին՝ զոր անիծեր՝ ցամաքեցաւ:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցրնուսա. եթէ ունիցիք զհաւատն Լատուծոյ, ամեն ասեմ ձեզ, որ որ ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բարձիք և անկիր ի ծով, և ոչ երկմտիցէ ի սրտի խրում, այլ հաւատայցէ՝ թէ զոր ասեն՝ լինի, եղիցի նմա զոր ինչ և ասիցէ:

Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ. ամենայն ինչ վասն որոյ աղօթս արարեալ խնդրիցէք և հաւատայցէք թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ:

Լա յորժամ յաղօթս կայցէք, թողուցուք՝ եթէ ունիցիք ինչ զուժքէ. զի և Հայրն ձեր որ յերկինս է, թողցէ ձեզ ըզյանցանս ձեր:

Եւսով սրբոյ երկամասուն և երկու աշակերտացն Գրիստոսի. Եւ. Գլ. Եւստարանի Երկնայն. իւր արարչն Միկ. Ստեփանոս. Զոյ. Նազու. Սղմ. ՅԷ:

Ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, և մինչև ի ծագս աշխարհի են խոսք նոցա:

Ընթերցուածս յԱռափայտ
(Եւս. Է. Թ. ԿԶ. 9):

Տեր ընդ քեզ և խմանտութիւն՝ որ գիտէ զգործս քո, և մօտ էր յորժամ՝ առնէիր զաշխարհս, և ճանաչէր զինչ հաճոյ իցէ յաշտ քո, և զինչ ուղղութիւն ի պատուիրանս քո:

Ըսաքեա՛ զդա ի սրբութեանց երկնից, և յաթոռոյ փառաց քոց արձակեա՛ զդա՝ զի եկեալ զազարեացէ՛ առ իս, և զիտացից զինչ հաճոյ իցէ առաջի քո՝ քանզի գիտէ զա զամենայն և խելամուտ է, և առաջնորդեացէ ինձ ի գործս իմ՝ զգաօտութեամբ:

Ըս պահեսցէ զեա փառօք իւրովք, և և զիցին ընդունելի գործք իմ՝ և զատեցայց զծոցովորդս քո արգարութեամբ, և եղեց արժանի աթոռոյ հօր իմոյ:

Չի ո՞վ է մարդ՝ որ գիտիցէ զխորհուրդքս Ըստուծոյ, կամ ո՞վ ածիցէ զմտա՛ թէ զինչ կամիցի Տէր:

Չի խորհուրդք մահկանացուաց զանդիւսօղք են, և զաղփաղդիւն հնարագիտութիւնք մեր:

Չի մարմին եղձանելի՝ ծանրացուցանէ զողկի, և հակէ հողեղէն յարկս զմիտս բազմահոգս:

Ըս հաղեւ նկատեմք զերկրաւորս, և որ ինչ առ ոտս կայցէ՝ աշխատութեամբ զտանեմք: Իսկ որ ինչ յերկինս է՝ ո՞վ քննեսցէ, և զխորհուրդս քո ո՞վ գիտաց, եթէ ոչ զու ետուր զիմաստութիւն, և առաքեցեր զսուրբ Հօգիւ քո ի բարձանց:

Ըս ապա ուղղեցան շաւիղք երկրաւորաւացս, և զհաճոյս քո ուսան մարդիկ, և իմաստութեամբ քով փրկեցան:

Ըս զնախաստեղծն՝ զհայրն աշխարհի ըրմիայն հաստատեալ պահեաց, և փրկեաց զնա ի յանցանաց իւրոց, և ետ նմա զօրութիւն ունելոյ զամենայն:

Ընթերցուածս յԵղեցի:
(Գ. Լ. Ժ. Ե. ԿԶ. 27):

Ըս եկին յԵղեմ, և էին անդ երկուտասան ազգիւր Ընոց և եօթանասուն ծառ:

արմաւենեաց, և անդ բանակեցան առ Զբրոն:

Չուեցին յԵղեմայ, և եկին ամենայն ժողովորդ որդւոցն Իսրայելի յանապատն ի Սին, որ է ընդ Եղեմ և ընդ Սինա:

Պօղոսի առաքելոյն ի Յորնթացոց Երկրորդ Եղեմոյն է ընթերցուածս. (Է. Բ. ԿԶ. 14):

Ըս Ըստուծոյ Հնորհքն, որ յամենայնի հոշակ հարկանէ զմէնչ ի Վրիստոս Էջիստու, և զհօտ գիտութեանն իւրոյ յայտնի առնէ մեօք յամենայն տեղեա՝ զի հօտ աշնոյշ եմք Վրիստոսի առ Ըստուած՝ ի մէջ փրկելոցն և ի մէջ կորուսելոցն, ոմանց հօտ մահուանէ ի մահ, և ոմանց հօտ կենդանութեանէ ի կենսոս, և առ այս ո՞ր բաւական իցէ:

Վանդի ոչ եմք իբրեւ զայսն, որ վաճառական ընին բանին Ըստուծոյ, այլ իբրեւ ի հաստատութեան, այլ իբրեւ Ուստուծոյ՝ առաջի Ըստուծոյ ի Վրիստոս խօսիմք:

Սկսանիմք այսուհետեւ վերադառնալ զանձինս ընծայեցուցանել, թէպէտ և ոչ պիտոյ իցեն մեզ, որպէս ոմանց թուղթք ընծայութեան առ ձեզ կամ ի ձէնջ:

Ըս թուղթք մեր զուրք էք՝ զրեալ ի սիրտս մեր, ծանուցեալ և ընթերցեալ յամենայն մարդկանէ, յայտնեալ՝ զի էք թուղթք Վրիստոսի, պաշտեցեալք իմէնջ, և զրեալ՝ ոչ միով, այլ հոգւովն Ըստուծոյ կենդանոյ, ոչ ի տախտակս քարեղէնս, այլ ի տախտակս սրտի մարմնեղէնս:

Ընթերցուածս յԵրբարա նոցա, և մինչև ի ծագս աշխարհի են խոսք նոցա:

Որոյ Ըստարանին Էջիստուս Վրիստոսի՝ որ ըստ
Պառկասու. (Է. Ժ. Կ):

Տէրն մեր Էջիստուս Վրիստոս:

Յետ այսորիկ երեւցողց Տէր և այլ ևս եօթանասուն և երկուս, և առաքեաց զնոսա երկուս երկուս առաջի իւր յամենայն քաղաքս և խոեղեա՝ ուր ինքն երթալոց էր:

Ըս ասէ ցնոսա. հունձք բազում են և մշակք սակաւ. արդ աղաւեցէք զտէր հընձոց, զի հանցէ մշակս ի հունձս իւր:

Որոյց Եւեւարանի Հիմունքի Վերիտաւոր՝ որ բոտ
Մարտի, (Հ.Լ. Ժ.Լ. հէք. 27):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիմունքի Վերիտաւոր,

Քան միտանդամ յարուստեմ. և
մինչդեռ ի տաճարի անդ զգնայր,
դան առ նա քահանայապետն և դպիրք
և ծերք, և ասն ջնա. որով իշխանու-
թեամբ առնես զայդ, և ով ետ քեզ զիշ-
խանութիւնդ զայդ:

Պատասխանի ետ Հիմուն և ասէ ցրնո-
սա. հարցից և ես զձեզ բան մի, տուք ինձ
պատասխանի, և ես ասացից ձեզ՝ որով
իշխանութեամբ առնեմ զայս:

Մկրտութիւնն Հովհաննու յերկնից էր՝
եթէ ի մարդկանէ, տուք ինձ պատասխա-
նի:

Խորհէին ընդ միմեանս՝ և ասէին. եթէ
ասեմք՝ եթէ յերկնից, ասէ ցմեզ՝ իակ ըն-
դէր ոչ հաւատացէք նմա:

Եւ եթէ ասեմք՝ ի մարդկանէ, երկրն-
ւեմք ի ժողովրդեանն. զի ամենեքին զիտէին
զՀովհաննէս՝ թէ մարդաբէ էր:

Պատասխանի ետուն և ասն ցՀիմուն.
շիտեմք: Եւ Հիմուն ետ նոցա պատասխա-
նի և ասէ. և ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշ-
խանութեամբ առնեմ զայս:

Նրբաշարմ՝ որոցն Փոխտու հայրապետն և Նրբաւոր հեռու
ւողին առաքելոյ. Հարց Մարտի Զառու Սքմ:

Վահանայք քո զգեցցին զորդարութիւն. և սուրբք քո
ցնծայով ցնծացան:

Ընթերցուածս Ղապիացի
(Գ.Լ. Ի.Լ. 21):

Որդեակ, մի՛ պարծիր առ վաղիւն,
քանդի ոչ գիտես զի՛նչ ծանկիցի
քեզ վաղիւն:

Վովկեցէ զքեզ ընկերն՝ և մի՛ քո բե-
բան, օտարն՝ և մի՛ քո շրթունք:

Վար ծանր է, և աւաղ դժուարին առ
ի բառնալ. բայց բարկութիւն անդամի
ծանրագոյն է քան զերկոսեան:

Նոցորմ է սրտմտութիւն և սաստիկ է
բարկութիւն, այլ նախանձ և ոչ իմիք
ժուժկալէ:

Լա է յայտնութիւն յանդիմանութեան
քան զբարեկամութիւն ի ծածուկ:

Լա են հարուածք բարեկամի քան ըզ-
կամակոր համբոյրս թ չամոյց:

Ընթերցուածս Ղապիացի մարգարէէ
(Գ.Լ. Ի.Գ. հէք. 16):

Եւ յսպէս ասէ Տէր՝ որ արար ճանապարհ
ընդ ծով և ի ջուրս սաստիկս զաւիղս, որ
հանէ զկառս և զերկիւարս և բազում զօրս
սաստիկս. այլ ննջեցին և ոչ յարիցեն, շի-
ջան իրեն զպատրոյղ շիջեալ:

Մի՛ յիշէք զառաջինսն, և զհինն մի ա-
ծէք զմտու. զի ես աւասիկ նոր դործեմ,
որ այժմ՝ յայտնեցի և ծանիչէք. և արա-
րից ճանապարհ ընդ անապատ, և յերկիր
անջրդի գետս զլեկեցուցից:

Օրհնեսցեն զես զազանք անապատի,
համբարուք և դատերք ջայլամանց. զի ետու
ես ջուր յանապատ և գետ յերկիր ան-
ջրդի, արբուցանել զազգն իմ ընտրեալ, և
զժողովուրդն իմ՝ զոր ստացայ՝ պատմել ըզ-
քաջութիւնս իմ:

Պոգոսի առաքելոյն ի Կորնթացոց Ներքորդ Թողմոյն
և Ընթերցուածս. (Հ.Լ. Ժ.Լ. հէք. 21):

Եւ զբարք, բոտ անարգանացդ ասեմ, իր-
բե թէ մեք տկարացաք արդեօք, յոր ինչ
որ համարձակիցի, անդգամութեամբ ա-
սեմ, համարձակիմ և ես:

Նորայիցիք իցեն, և ես. Կարայիցիք
իցեն, և ես. զաւակ Եբրահիմն իցեն, և
եւս. պաշտօնեայք Վերիտաւոր իցեն, յան-
գրգնագոյնս ասացից՝ թէ առաւել ևս եւս.
եթէ վաստակդ՝ առաւել, եթէ գանիւք՝
ևս առաւել, եթէ բանտիւ՝ աւելի քան ըզ-
նոսա, եթէ մահուամբք՝ բազում անդամ.
ի Հրէից՝ հնդիցս քառասուն միով պա-
կաս արբի, երկոց ձաղկեցայ, միանգամ
քարկոծ եղէ, երկոց նաւակոծ եղէ, դոխ
և զգիւնր յանդուռս տառապեցայ, ի ճա-
նապարհս բազում անգամ:

Վիշտս ի գետոց, վիշտս յաւազակաց,
վիշտս յաղղէ, վիշտս ի հեծանոսաց, վիշտս
ի քաղաքի, վիշտս յանապատի, վիշտս ի-

ծովու, վիշտս ի սուտ եղբարց. ի Զանս և ի վաստակս, ի արքնութիւնս բազում անգամ, ի քաղց և ի ծարաւ, ի պահս բազում անգամ, ի ցուրտ և ի մերկութեան: Թո՛ղ զայլ նեղութիւնսն. և զի Զանսպաղ խուժանն ի վերայ իմ կուտէր, և Զողք ամենայն եկեղեցեաց:

Ո՞հ Զիւնդանայ, և ես ո՛չ Զիւնդանամ, ո՞՞ զայլ թակղի, և ես ո՛չ տապանամ:

Եկեղեցիս Կարսերոսաց ի ձայնն,

Սրբոյ Եւստարմինս Հիսուսի Վերիտոսի՝ որ բառ
Մարիոսի. (Ժ. Գ. հ. 55):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտոս:

Եւ նոյն ժամայն ձեպեաց զաշակերտսն մտանել ի նաւ, և յառաջագոյն քան զնա երթալ յայնկոյս ի Վեթիսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդսն արձակիցէ. և Տէրաժարեալ ի նոցանէ՝ ել ի լեռն կալ յաղթա:

Եւ իբրեւ երեկոյ եղև՝ էր նաւն ի մէջ ծովուն, և ինքն ի ցամաքի:

Եւ ետես զնոսա Զողմակոծեալս ի վարելն, զի էր Զողմն ընդ դէմ նոցա. և ըզլորորդ պահու գիշերոյն զայ առ նոսա գրնալով ի վերայ ծովուն, և կամէր զանց առնել առ նորօք:

Կօբա իբրեւ տեսն զի գնայր ի վերայ ծովուն, Զամարեցան թէ առ աշօք ինչ լեւիցի, և զաղաղակ բարձին. քանզի ամենեկեան տեսին զնա՝ և խռովեցան:

Եւ նա անդէն վաղվաղակի խոսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. քաջախեղացորոք, ես եմ՝ մի՛ երկնէք. և ել ի նաւն առ նոսա, և զաղարեաց Զողմն:

Եւ առաւել եւս յիմարեալ էին ի միտս իւրեանց, և զարմանային յոյժ. քանզի և ի վերայ Զացին ո՛չ իմացան, զի էր սիրտ նոցա թմբեալ: Եւ իբրեւ անցին յայնկոյս, և էին յերկիրն Վենեսարէթ:

Եւ իբրեւ ելին ի նաւէ անտի, իսկ և իսկ ծանեան զնա արք տեղոյն այնորիկ. և ընթացեալ այսր անդր ընդ ամենայն գաւառքն, սկսան մահճօք բերել զՏիւանդս, ուր լսէին թէ անդ իցէ:

Եւ ուր և մտանէր՝ ի գեօղս կամ ի քաղաքս կամ յաղարակս, ի Տրասպարակս գրնէին զախտաժէտս, և աղաչէին զնա՝ զի գոնէ ի քղանցս Զանգերձից նորա մերձենայցեն, և որք միանգամ մերձեցան՝ փրկեցան:

Երեւոյթութ՝ սրբոյ կուսանացն Թեկզի, Վաստեայ և Պեղի-
ցեայ, Զարց Կարս, Մին և Զոր. Դի. Գե. Դարձի. Ծաւու. Սղ. Ե. Գ.

Տարցին Թագաւորի կուսանք զՏեսա նորա. և զընկերս նո-
րա տարցին նմա:

Ընթերցուածս Աշխարհ Երգոյն Մողմանի:
(Գ. Լ. Բ. հ. 14):

Փախիր եղբօրորդի իմ, և նմանեաց այծեմանց, կամ որթուց եղանց ի վերայ լեռանց խնկարեալաց:

Կարծրացի Թագաւոր մեր՝ յըշտեմարանս և ի զահայս մեր. իբրեւ արմառ ոսկեղէն զմնալից լցցին զաշտք մեր: Կարձցի թագաւորն անդրէն ի մանկութիւն:

Սիրելին իսնեակս մեր. երգեսցուք զսէրն:

Եւ իսկ եմ՝ երգ սաղմոսարանի. երգեցից ընդ ընկերս իմ՝ երգեսցուք և ուրախ լեցուք:

Թագաւոր սիրելի, թեպէտ և ծածկեցար իտեսնէ, աշք մեր յիմնաւորք: Տէր արար զբեղ, Զաստատեաց զբեղ, պատրաստեաց զբեղ յարդանտէ, զեղեցիկդ իկանայս. մայր քո ծնցի մարմին անտխնդծ:

Ընթերցուածս Աշայիկ մարգարէի:
(Գ. Լ. Գ. հ. 9):

Եւ յայկս ասէ Տէր. և ծանիցր իմէջ ազգաց զաւակ նոցա, և ծնունդք նոցա իմէջ ժողովորոց. ամենեկին որք տեսանիցեն՝ ճանաչեն զնոսա՝ և ասիցեն թէ սօքա են զաւակք օրհնալք յԱստուծոյ. և ուրախութեամբ ուրախ եղիցին ի Տէր:

Յնծառցէ անձն իմ ի Տէր, զի զգեցոյց ինձ Զանգերձ փրկութեան և պատմուճան ուրախութեան, իբրեւ փեսայի եղ ինձ պսակ, և իբրեւ զՏարն զարդու զարդարեաց զնա:

Եւ իբրեւ երկիր՝ որ աճեցուցանէ ըզձաղեկս իւր, և իբրեւ զպարտէզ՝ որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր. այնպէս ծագեսցէ:

Տէր զարդարութիւն իւր, և զքնծութիւն առաջի ամենայն ազգաց:

Պետրոսի առաքելոյն ի Պաթմուղիկեայց Բաաջին (Թղթոյն) և ընթերցուածս. (ՀԼ. 17. 27. 8):

Ըթմուն ընուք՝ և հսկեցէք, զի ոսոխն ձեր սատանայ իբրև զառիւծ գոչէ, չրձի և խնդրէ՝ թէ զով կանխցէ. որում ի դիմի հարկանիցիք հաստատուալք հաւատովք. զի տաճիք զնոյն անցս չարչարանաց՝ ներայրութեան ձերոյ յաշխարհի յանձինս կատարեալ:

Եւ Բատուած ամենայն Հնորհաց, որ կուտեաց զձեզ յիւր ի յախտենական ի փառս Հիսուսի Վրիստոսի, որում փորր մի և զերուք չարչարակիցք, նա կազդուրեցուցէ, կարողացուցէ, հաստահիմն արասցէ. նմա իշխանութիւն և փառք յախտենանս ամեն:

Ելէ. Պապէ զիւր ընդ աթմ թումմի ի հանդերձս սոկհուսու զորս գորեալ և պաճուճեալ:

Սրբոյ Բաւտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Պ. Լուկասու. (ՀԼ. ԺԳ. 27. 32):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Մի երկնէն հոտ փորրիկ, զի հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն:

Վ՝ աճառեցէք զինչս ձեր, և տուք զորսնութիւն. և արարէք ձեզ քսակա առանց հնանալոյ, զանձ անպակաս յերկինքս. ուր ոչ զող մերձենայ, և ոչ ցնց ապականէ:

Չի ուր գանձն ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին:

Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք և դուք նմանողք մարդկան՝ որ ակն ունիցին տեսան իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ իհարսանեաց, զի յորժամ գայցէ և բազմիցէ, վազվազակի բանայցեն նմա:

Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս եկեալ տէրն զտցէ արթնունս. ամեն ասեմ ձեզ, զի գօտի ընդ մէջ՝ աճցէ, և բազմացուցէ գնոսա, և անցեալ պաշտիցէ գնոսա:

Եւ եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ և զտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոցիկ:

Բայց զայն գիտաճիւր, եթէ զխտր տանուտէրն յորում ժամու գող գայ, չտայր թոյլ ական հատանել ի տան իւրում:

Եւ դուք եղերուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարճիցէք՝ գայ որդի մարդոյ:

Չորեքշաբթի Հորց տալա՝ Ճաշու Սղմ. 21:

Անցն զծառայս քո Բատուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պապոսի առաքելոյն ի Վաղատացոց թղթոյն և ընթերցուածս. (ՀԼ. Բ):

Պօղոս առաքեալ ոչ ի մարդկանէ և ոչ ի ձեռն մարդոյ, այլ ի ձեռն Հիսուսի Վրիստոսի՝ և Բատուծոյ Հօր, որ յարդցն գնա ի մեռելոց. և որք ընդ իս են եղարբ ամենեքին, եկեղեցեացդ Վաղատացոց:

Հնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԲատուծոյ ի Հօրէ, և ի Տեսանէ մերմէ Հիսուսէ Վրիստոսէ, որ ետ զանձն իւր վասն մեզաց մերոց, զի զմեզ փրկեցէ յաշխարհէ անտի չարէ, ըստ կամանցն Բատուծոյ և Հօր մերոյ. որում փառք յախտենանս յախտենից, ամեն:

Չարմանամ՝ զի այդպէս վաղվադակի փութիսիք յայնմանէ՝ որ կուտեաց զձեզ ի Հնորհնս Վրիստոսի՝ յայլ աւետարան, որ ոչ գոյ այլ. բայց եթէ իցեն ոմանք՝ որք խոովեցուցանիցեն զձեզ, և կամիցին չորջնկ զաւետարանն Վրիստոսի:

Եւ թէ մեր, կամ հրեշտակ յերկնից աւետարանեցէ ձեզ աւելի քան զոր աւետարանեցաքն ձեզ, նզովեալ լիցի՝ որպէս յառաճաղոյնն ասացաք՝ և արդ զարձեալ ասեմ, եթէ որ աւետարանեցէ ձեզ աւելի քան զոր ասեքն, նզովեալ լիցի:

Երդ մարդկան հաճոյ լինիցիմ՝ թէ Բատուծոյ, կամ խնդրիցիմ՝ մարդկան հաճոյ լինել. եթէ տակաւին մարդկան հաճոյ լինէի, ապա Վրիստոսի ծառայ ոչ էի:

Ելէկոսիս Պապոյ ի ձայն:

Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առաւօր
եւ ասել. այր մի անկեաց զայդի, եւ
էաժ շուրջ գնովաւ ցանդ, եւ զուր Տնձան
փորեաց եւ շինեաց աշտարակ, եւ ետ գնա
ցմէակս եւ գնաց ի տար աշխարհ:

Եւ առաքեաց առ մշակսն ի ժամանակի
ծառայ մի, զի իմակաց անտի առցէ ի-
ստղոյ այգւոյն. եւ նոցա կարեալ՝ գան հա-
րին գնա, եւ արձակեցին ունայն:

Գարձեալ առաքեաց այլ ծառայ, եւ գնա
կառապինատեցին՝ եւ արձակեցին անարգեալ:

Եւ գարձեալ այլ առաքեաց, եւ գնա ըս-
պանէին. եւ զոմանս՝ սպանուեցին:

Եւ առ զորի մի եր իւր սիրելի, գնա ա-
ռաքեաց առ նոսա յետոյ, եւ ասէ. թերեւ
ամաշեցցին յորդոյն աստի իմմէ:

Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին գնա զի զայր,
ասեն ցմիմանս. սա է ժառանգն. եկայք
սպանցուք զսա, եւ մեր լիցի ժառանգու-
թիւնն. եւ կարեալ գնա սպանին, եւ հանին
արտաքոյ այգւոյն:

Եւ զի զհին արասցէ տեր այգւոյն: Ահես-
ցէ եւ կորուսցէ զմշակսն, եւ տացէ զայդին
ի ձեռս այլոց:

Եւ ոչ զգիրն զայն իցէ ընթերցեալ ձեր,
թէ զվէմն զոր անարգեցին շինողքն, նա
եղև զլուխ անկեան. ի Տեառնէ եղև այս,
եւ է սրանչելի յաւ մեր:

Եւ խնդրէին գնա ունել, եւ երկեան ի-
ժողովրդենէ անտի. զի գիտացին՝ թէ առ
նոսա ասաց զառակն. եւ թողին գնա՝ եւ
գնացին:

Հինգշաբթի արդոն Պանդակոմբ բռնէին, եւ Երեմիայ քահա-
նային, եւ Եւստորոնիս կուսին. Հարց Մարտիրոսաց, Մեկ. եւ Հմե.
73. Սէշտով Բրէստով. Ճաշու. Սարգման՝ 21. 11.

Վարհանայք քո զգեցցին զարդարութիւն, եւ սուրբք
քո ցնծալով ցնծացցին:

Որդեակ, իմոյ իմաստութեան անսա,
եւ իմոյ բանից մատուցուին քո. զի
մի՛ պակասեցցին աղբիւրք քո:

Պահա գնոսա ի սրտի քում. քանզի
կեանք են որոց գտաննս գնոսա, եւ ամե-
նայն մեռելոյ՝ բժշկութիւն:

Եւ մնայն պահպանութեամբ պահա ըզ-
սիրտ քո, զի խոցանէ են եւք կենաց:

Ի բաց արա ի քէն զերբան կամակոր, եւ
զըթմունս անիրաւս մերժեա ի քէն:

Եւք քո ուղիղ հայեցին, եւ արուես-
նունք քո արդար ակնարկեցցին:

Օչաւիդս ուղիղս արասցին ոտից քո, եւ
զճանապարհս քո ուղիղեցին:

Մի խոտորիցիս յաջ եւ մի՛ յահեակ,
զարձո զոտն քո ի ճանապարհէ՝ չարէ: Օհ
զճանապարհս որ յաջմէ են՝ գիտէ Եւ-
ստորոն, եւ թիւր են ճանապարհք՝ որք ի-
ձախմէ են:

Եւ ինքն ուղիղ արասցէ զշաւիդս քո,
եւ զդնացս քո խաղաղութեամբ յառանջե-
ցուցէ:

Եւ յապէս ասէ Տէր. եթէ զարձցիս այս-
րէն՝ պատապարեցից զքեզ, եւ առաջի երե-
սաց իմոց կացցես. եւ եթէ հանցես ըզպա-
ստուականս յանարգէ, իբրեւ զերբան իմ՝ ե-
ղիցիս. եւ եթէ զարձցին նորա առ քեզ,
եւ ոչ եւս զու զարձցիս առ նոսա. տաց ըզ-
քեզ ժողովրդեանդ այգմիկ ի պարխալ պը-
ղնձի ամուր. մօրտիցեն ընդ քեզ, եւ ոչ
կարիցեն ստանակ, զի ընդ քեզ եմ՝ ապ-
րեցուցանել եւ փրկել զքեզ, ասէ Տէր:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացոց Առաքին Թղմոյն եւ
ընթերցուածս. (47. Ժ. 17):

Եւ իման հոգեւորացն, ոչ կամիմ եթէ
տգեալք իցէք. գիտէք իսկ՝ զի մինչ հե-
թմանդն էիք՝ առ կուսս անմուռնա որ-
պէս երթայիք եւ զայիք:

Վասն որոյ ցուցանեմ ձեզ, զի ոչ որ
հոգեւոր Եւստորոն խօսի, եւ ասիցէ թէ նը-

դովեալ Հիսուս. և ոչ որ կարէ ասել՝ Տէր
զՀիսուս, եթէ ոչ Հոգւովն սրբով:

Թէպէտ և բաժինը շնորհաց են, այլ Հո-
գի նոյն է. եթէ բաժինը պաշտամանց են,
այլ Տէր նոյն է. եթէ բաժինը յաջողու-
թեանց են, այլ Մատուած նոյն է՝ որ յա-
ջողէ զամենայն յամենայն:

Իսկայն իւրաքանչիւր ումը տուեալ է
յայտնութիւն Հոգւոյն՝ առ իւրաքանչիւր
օգուտ:

Այլ. Քաջանոյք քո գրեցցին զարդարութիւն և աւրբը քո ցնծա-
լով ցնծացան:

Արդոյ Մատուածին Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Սաղկոսի. (Հւ. Թ. հէք. 35):

Տէրն մեր Հիսուս Վերհաստ:

Եւ շրէր Հիսուս ընդ ամենայն քա-
ղաքս և ընդ գեօղս, ուսուցանէր
ի ժողովուրդս նոցա, և քարոզէր զաւետա-
րանն արքայութեան, և բժշկէր զամենայն
ախտս և զամենայն հիւանդութիւնս ի ժո-
ղովրդեանն:

Իւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ զթացաւ ի-
նոսա, զի էին աշխատեալք և ցրուեալք
իրև զօշարս՝ որոց ոչ իցէ հոյիս:

Հայնժամ ասէ ցաշակերտս իւր. հունձք
բազում են՝ և մշակք սակաւ. արդ աղա-
ւելցէր զտէր հունձոց՝ զի հանցէ մշակս ի հուն-
ձրս իւր:

Իւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասան ա-
շակերտսն իւր, ետ նոցա իշխանութիւն
այսոց պղծոց հանել զնոսա, և բժշկել զա-
մենայն ախտս և զամենայն հիւանդութիւնս:

Արքամ՝ Հարց հանգս, ճաշու Սղմ. ԳԼ:

Տեսն ամենայն ծաղք երկրի զփրկութիւն Մատուոյ
մերոյ:

Պաղոսի առաքելոյն ի Վաղարացոց թղթոյն է
ընկերացուածս. (Հւ. Բ. հէք. 11):

Յուցանեմ ձեզ, եղբարք, զաւետարանն,
որ աւետարանեցաւ յինէն, զի ոչ է
է ըստ մարդոց. քանզի և ոչ ես իմարդոց
առի, և ոչ ուսայ յումքէ, այլ ի յայտնու-
թեանն Հիսուսի Վերհաստի:

Վանդի լուեալ իսկ է ձեր դիմ՝ զնացան՝
որ երբեմն ի հրէութեան անգ, զի այն-
շափ հալածէի զեկեղեցին Մատուոյ, և ա-
ւար հարկանէի զնա. և յառաջագէմ էի
ի հրէութեանն՝ քան զբազում հասակա-
կիցս իմ՝ որք յազգին իմում էին, առա-
ւել նախանձախնդիր էի իմոյ հայրենի ա-
ւանդութեանցն:

Եւ յորժամ կամեցաւ Մատուած, որո-
շեաց զիս յորովայն մօր իմոյ, և կոչեաց
ի ձեռն շնորհաց իւրոց, յայտնել զորդին
իւր ինե, զի աւետարանեցից զնա ի հնթա-
նոսրս. անդէն փաղազակի ոչ ինչ զղացու-
ցի մարմնոյ և արեան, և ոչ եկի յերու-
սաղէմ, առ որ յառաջագոյն քան զիս ա-
ռաքեալքն էին. այլ չորայ յԱրարիա, և
զարձեալ դարձայ ի Վանասկոս:

Եպա յետ երից ամաց եկի յերուսաղէմ
տեսանել զՊետրոս. և եղէ առ նմա աւուրս
հնդեալասան. զայլ որ յառաքելոց անտի
ոչ տեսի, բայց միայն զՀակովբոս զեղբայրն
Տեառն:

Եւ զոր գրեմն առ ձեզ՝ ահա տաիկ ա-
ռաջի Մատուոյ, զի ոչ ստեմ:

Եպա եկի ի կողմանս Մարոնոց և Պիլի-
կեցոց. և յանձնաթիւս էի երեսօք եկե-
ղեցեացն՝ որք ի թլիփատութենէ անտի էին
ի Վերհաստ:

Իսկ զի լսելով լուեալ էր, թէ որ հա-
լածէրն զմեզ յայնժամ, արդ աւետարանէ
զհաւատսն՝ զոր երբեմն խախտէր, և փա-
ռաւոր առնէին ինե զՄատուած:

Երևեալս Պաճոց ի Յայնձն:

Արդոյ Մատուածին Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Սաղկոսի. (Հւ. Բ. հէք. 18):

Եւ Տէրն մեր Հիսուս Վերհաստ:

Դան առ նա Սաղմոսեցիքն որ ամեն
թէ չիւր յարութիւն. հարցանէին ցը-
նա և ասէին. մարդասկետ, Սոփոս գրեաց
մեզ, եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի, և թո-
գուցու կին և որդի ոչ թողուցու, զի առ-
ցէ եղբայր նորա զկինն նորա, և յարուս-
ցէ զաւակ եղբոր իւրում:

Երդ եղբարք եօթն էին առ մեզ. առա-
ջինն էառ կին և մեռաւ, և ոչ եթող զա-

Խնդրեցէ՛ք զբարի՛ և մի՛ զշար՝ զե կեց-
ջիւր, և եղեցի ընդ ձեզ Տէր Մատուած ա-
մենակալ:

Պօղոսի առարկայն ի Կորնթացոց Աշխարհ Ինքնոյն և
ընթերցուածս. (ՀԼ. ԺԲ. հէ. 4):

Թէ՛ւպէտ և բաժինք շնորհաց են, այլ հո-
գի նոյն է. եթէ բաժինք պաշտամանց են,
այլ Տէր նոյն է. եթէ բաժինք յաջողու-
թեանց են, այլ Մատուած նոյն է՝ որ յա-
ջողէ զամենայն յամենայնի:

Եւ այց իւրաքանչիւր ումք տուեալ է
յայտնութիւն հոգւոյն՝ առ իւրաքանչիւր
օգուտ:

Ումնքն ի հոգւոյն տուեալ է բան իմաս-
տութեան, այլու՞մ բան գիտութեան բոս
նմին հոգւոյ:

Ս՝ իստմն հաւատք նովն հոգւով, այ-
լում շնորհս բժշկութեանց նովն հոգւով:

Եւ յում յաջողութիւնք զօրութեանց, այ-
լում մարդարեութիւն, այլում ընտրու-
թիւն հոգւոյ, այլում ազգք լեզուաց, այ-
լում թարգմանութիւնք լեզուաց:

Եւ յայս ամենայն յաջողէ մի և նոյն
հոգի, և բաժանէ իւրաքանչիւր որպէս և
կամի:

Ելէ. Քահանայք քո զգեցուն զարարութիւն. և սուրբ քո
ցնծալով ցնծացն:

Սրբոյ Եւտարանի Հիսուսի Վերիտանի՝ որ ըստ
Ստաթիկոսի. (ՀԼ. Լ. հէ. 6):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիտան:

Մի տայք զսրբութիւն՝ շանց, և մի՛
արկանէք զմարդարիտ ձեր առաջի
խողաց, զի մի՛ առ ոսն կոխիցեն զնոսա,
և զարձեալ երգիծուցանիցեն զձեզ:

Խնդրեցէ՛ք՝ և տացի ձեզ, հայցեցէ՛ք՝ և
գտջիւր, բաղնեցէ՛ք՝ և բացցի ձեզ. զի ա-
մենայն որ խնդրէ՝ առնու, և որ հայցէ՝
գտանէ, և որ բաղնէ՝ բացցի նմա:

Ո՞ր իցէ իձեռջ մարդ՝ ցոր խնդրիցէ որդի
իւր հայ, միթէ՛ քա՞ր տայցէ նմա, և կամ՝
խնդրիցէ ձուկն, միթէ՛ ճճ տայցէ նմա:

Եւ ո՞ր եթէ զուք՝ որ շարքդ էք՝ զիտէք
պարզեա բարիս տալ որդւոց ձերոց, սրճափ
ևս առաւել Հայրն ձեր՝ որ յերկնս է՝
տացէ բարիս այնոցիկ՝ որ խնդրեն զնա:

Չամենայն զոր միանգամ կամիջեք՝ թէ
արասցեն ձեզ մարդիկ՝ այնպէս և զուք ա-
րարէք նոցա. զի այս իսկ են օրէնքն և
մարգարէք:

Հինգերորդ Արարիկ զինի սրբոյ Եւտարանի. Հարց. ոչ. Որ է ասո-
նիւնքն. Մեն. եւրաշաղկ. ճաշու. Սքան. Ար:

Վեց վայելէ օրհնութիւն Մատուած ի սին. և քեզ
տային աղօթք Աշխարհում:

Ընթերցուած Աշայեայ մարգարէ:

(ԳԼ. ԺԲ. 4):

Ահա տիկ Տէր նստեալ ի վերայ Թե-
թեւ ամպոյ՝ եկեսցէ յԱզիպատոս, և
շարժեցին ձեռագործք Լիպատացոց յե-
րեսնց նորա, և սիրտք նոցա լքցին ի նո-
սա:

Եւ յարիցեն Լիպատացիք ի վերայ Լի-
պատացոցն, և տայցեն պատերազմ՝ այլ
ընդ եղօր, և այլ ընդ ընկերի, քաղաք
ընդ քաղաքի, և օրէնք ընդ օրէնս:

Եւ խռովեցին ողիւր Լիպատացոցն յան-
ձինս իւրեանց, և զնորհուրդ նոցա ցլրե-
ցից. և հարցանիցեն զգիտն իւրեանց և ըզ-
պատկերս իւրեանց, և զգետնակոյս՝ և ըզ-
վէտկոս:

Եւ մատնեցից զԼիպատացիս ի ձեռս ա-
րանց տերանց խտտասրտաց, և թաղաւորք
թիստք տիրեսցեն նոցա: Եւ յայտն ասէ Տէր
զօրութեանց. և արբցեն Լիպատացիք ըզ-
ջրեղջն ծովափնեայս, բանդի գետն նուա-
ղեսցէ և ցամաքեսցին:

Եւ պականեցեն գետնն և ջրադարձք գե-
տոյն, և ցամաքեսցին ամենայն ժողովք ջուր-
ցլն, և յամենայն մարգաղետինս և յամե-
նայն ամուրս եղզան և պրտուոյ և ի լո-
ռամարդս ամենայն կանաչ՝ որ շուրջ ըզգե-
տոյն իցէ, և ամենայն արտավարք որ ընդ
գետոյն ջրով վարեալ իցեն՝ խորշակահար
ցամաքեսցին:

Եւ արտմեցին ձկնորսքն, և յուրոց հա-
նիցեն ամենայն կարթընկէցք գետոյն, և
ցանցորդքն և ուսկանաւորքն սուղ առցեն:

Եւ մաշեցեն և կտաւաղործն բարակա-
մանք, և որք զործեն զրեհնդն:

Եւ եղիցին ճարտարքն ամենայն լի տրտ-
մութեամբ, և ամենայն տարազաւորք նո-

Վաճանայ ք. քո զգեցցին զարդարութիւնս. և սուրբ քո ցնծալով ցնծացան:

Ընթերցուածս յԱրեմիայ մարգարէէ:
(ՊԼ. ԻՊ. ԶԴ. 14):

Ան աւուրք դան, ասէ Տէր, և հաստատեցից զբանս իմ՝ բարի՝ զոր խօսեցայ ի վերայ տանն իսրայելի, և ի վերայ տանդ Հեռդայ:

Հաւորանս յայնուսիկ և ի ժամանակին յայնմիկ ծագեցից Վաւթի ծագումն արդարութեան, որ առնիցէ զիրաւունս և զարդարութիւնս յերկրի. յաւորանս յայնուսիկ փրկեցից Հօւդա, և Լորտաղէմ՝ բրնակեցէ յուսով. և այս է անուն՝ զոր կոչեցէ նմա տէր. արդարութիւն մեր:

Չի այսպէս ասէ Տէր. մի՛ պակասեցէ Վաւթի այր՝ որ նստիցի յաթուռ տանն Խորայելի. և քահանայիցն Վետացոց՝ մի՛ պակասեցէ այր յերեսաց իմոց՝ մատուցանել ողջակէդս և զոջնէ զոջս, և արկանել խոնկա զամենայն աւուրս:

Լու եղև բան Տեառն առ Լըբեմիա մարգարէ՝ և ասէ. այսպէս ասէ Տէր. եթէ խափանիցէք զուխտ իմ՝ զտուրնջեան և զուխտ իմ՝ զգիշերոյ, զի մի՛ լինիցի տիւ և գիշեր ի ժամանակի իսրեանց, ապա և ուխտն իմ՝ որ ընդ Վաւթի ծառայի իմոց է՝ խափանեցի, չինել նմա որդի՝ որ թաղաւորեսցէ յաթուռ նորա, և քահանայից Վետացոց պաշտօնէից իմոց:

Օ որ օրինակ ո՛ւ թուին զօրութիւնք երկնից, և ո՛ւ չափի աւազ ծովու, նոյնպէս բազմացոյցից զգաւանն Վաւթի ծառայի իմոց, և զՎետացիսն զպաշտօնեայս իմ:

Ընթերցուածս յԱսացիայ մարգարէէ:
(ՊԼ. ԺԲ. ԶԴ. 7):

Ի ժամանակին յայնմիկ մատչեցին պատարագք Տեառն զօրութեանց ի նեղեալ և ի խնայք ժողովոցնէ, և ի մեծէ ժողովրդնէ յայնմ՝ Տեառն և յախտեանս ժամանակաց. ազգ յուսացեալ և կոխեալ՝ որ է ի կողմն գետոյ աշխարհի՝ նորա, խոնդո՛ւ ուր անուն Տեառն զօրութեանց կոչեցաւ ի վերայ լերինն Սիօնի:

Պարտի առարկոյն յԱրթուրեցոց ինքնոյն և ընթերցուածս. (ՀԼ. Ժ. ԶԴ. 32):

Երդ յիշեցէր զաւուրն զառաջինս, յորա լուսաւորեալք՝ բազմաց ճգանց և չարարանաց համբերէք. մերթ ի նախատինս և ի նեղութիւնս խայտառակեալք, մերթ կցորդք այնպիսեաց վատապատարացն լինել:

Քանզի և ընդ կապեալս չարարեցարուք, և զյափշտակութիւն ընչեց ձերոց խնդութեամբ ընկալարուք. քանզի գիտէիք եթէ լուսալոյն ևս ստացուածս ունիք անձանց յերկինս, ուր կանն և մնան:

Երդ մի՛ մերժէք ի ձէնձ զհամարձակութիւնն ձեր, յորում կայ մեծաց վարձուց հատուցումն. պիտոյ է ձեզ համբերութիւն, զի զկամն Լատուծոյ արարեալ՝ հասջիք աւետեանցն:

Եւ Լըբանէիք են որք ընակեալ են ի տան Տեառն, յախտեանս յախտից որջեանցն զգեց:

Արդ Վետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բառ Վաւկասու. (ՀԼ. Ժ. ԶԴ. 21):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Ինմին ժամու ցնծացաւ Հիսուս հոգւոյն սրբով և ասէ. գոհանամ զքէն, Հայր, Տէր երկնից և երկրի, զի ծածկեցիք զայս յիմաստնոց և ի գիտնոց, և յայտնեցիք զայս տղայոց. այո՛, Հայր, զի այսպէս հաճոյ եղև առաջին քո:

Վմենայն ինչ տուա ինձ ի Հօրե իմմէ. և ոչ որ գիտէ՝ թէ ո՞ւր է որդի, եթէ ոչ Հայր, և ո՞ւր է Հայր՝ եթէ ոչ որդի, և ում կամիցի որդին յայտնել:

Լու դարձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ. երանի աչաց՝ որք տեսանիցեն զոր տեսանէք. ասեմ՝ ձեզ, զի բազում մարգարէք և թաղաւորք կամեցան տեսանել զոր դուքդ տեսանէք՝ և ոչ տեսին, և լսել զոր լսէք. և ոչ լուան:

Ներշնչութիւն՝ որոց առարկոյն Եւանդիցի Բառքն, Բառաբար, Ֆիլիպոսի, Յոհաննու, Եփեսոսի, և Սիոնիստի: Ան թի՛ կոչուած էին եղևույն իւր ասարքն Միկ և Հմրնի, ո՛ր Աշխարհի քննութիւնն ճշտաւ չարական ո՛ր Յէջուտն էր Սքմ. ԺԲ:

Ընդ ամենայն երկիր եւ բարբառ նոյաւ, և մինչև ի ծաղրս աշխարհի են խօսք նոյաւ:

Եւ եղև բան Տեառն ամենակալի առ իս, և ասէ. այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. նախանձեցայ վասն Լորուսաղէմի և վասն Սիւնի նախանձ մեծ, և բարկութեամբ մեծաւ նախանձեցայ վասն նորա:

Այսպէս ասէ Տէր. դարձայց ի Սիւն՝ և բնակեցայց ի մէջ Լորուսաղէմի. և կոչեցի Լորուսաղէմ՝ քաղաք ճշմարտ, և լեռն Տեառն ամենակալին՝ լեռն սուրբ:

Ընթերցողական ի Պործոց Եսայից:
(ԳԼ. Թ):

Իսկ Սողոմ տակաւին լցեալ սպառնալեօք և սպանմամբ աշակերտացն Տեառն, մատուցեալ առ քահանայապետն՝ խնդրեաց ի նոցանէ թուղթս ի Վամասկոս առ Ժողովն. որպէս թէ զք գացէ դայնր ճանապարհաւ՝ արս կամ կանայս, կապեալս անցէ Երուսաղէմ:

Եւ բնդ երթալն նորա՝ եղև մերձեալ ի Վամասկոս. յանկարծակի չորջ զնովաւ փայտակեաց լոյս յերկնից, և անկեալ յերկիր՝ լուա բարբառ որ ասէր ցնա. Սաւուղ Սաուդ, զի՞ չալածես զես: Եւ ասէ. ո՛վ ես Տէր:

Եւ նա ասէ. ես եմ Հիսուս զոր զուն չարածես. այլ յուն կաց և մուտ ի քաղաք, և պատմեցի քեզ՝ զենչ քեզ պարտ իցէ առնել: Իսկ արքն որ բնդ նմայն երթային, կային անշունջ. զձայնն միայն լռեալն, բայց տեսանէին և ոչ ինչ:

Հարեաւ Սողոմ յերկրէ անտի, և աչօք բացօք ոչ զոր տեսներ. զձեռանէ առեալ նորա մութին ի Վամասկոս. և էր անդ աւուրս երիս, և ո՛չ տեսներ. և ո՛չ եկեր և ո՛չ էարբ:

Եւ էր ոմն աշակերտ ի Վամասկոս՝ Եւնանիա անուն. ասէ ցնա Տէր ի տեսնան. Եւնանիա: Եւ նա ասէ. ահաասիկ եմ Տէր:

Եւ ասէ ցնա Տէր. յուն կաց և գնալ բնդ փողոցն՝ որ կոչե ուղիղ, և խնդրեցես յապարանս Հուդայ՝ Սողոմ անուն ըզՏարսնացի. զի կայ զեռ յաղթս:

Եւ ետես ի տեսնան այր մի Եւնանիա անուն, մտեալ և եղեալ ի վերայ նորա ըզձեռն, որպէս զի տեսցէ:

Պատասխանի ետ Եւնանիա. Տէր, լուայ ի բազմաց վասն առնն այնորիկ՝ որչափ աւար չարիս սրբոց քոց Երուսաղէմ. և աստ ունի իշխանութիւն ի քահանայապետիցն՝ կապել զամենեանս որ կարդան զանուն քո:

Եւսէ ցնա Տէր. երթ դու, զի անթ ընտրութեան է ինձ նա, կրել զանուն իմ առաջն Տեմանտաց և թաղաւորաց և որդւոցն Իսրայելի. քանզի ես իսկ ցուցի նմա՝ որչափ պարտ իցէ նմա շարաբել վասն անուան իմոյ:

Եւ գնաց Եւնանիա և եմուտ յապարանսն. և եղեալ ի վերայ նորա ձեռս, և ասէ. Սաւուղ եղբայր, իմեր հայեաց. Տէր առաքեաց զես, Հիսուս՝ որ երեւցան քեզ ի ճանապարհին՝ յորում դայիրն, որպէս զի տեսցես և լոցիս Հողուով սրբով:

Եւ փաղվազակի անկան յաչաց նորա իրբ և կեղեւոր. ետես, և յարեաւ մկրտեցաւ. և առեալ կերակուր զօրացաւ: Եւ եղև ի Վամասկոս բնդ աշակերտսն աւուրս ինչ. և փաղվազակի ի Ժողովարդսն քարոզեաց զՀիսուս, թէ սա է որդին Եսուսոյ:

Չարմացեալ էին ամենեքեան որ լսէին, և ասէին. ո՞չ սա էր որ աւարն հարկանէր Երուսաղէմ զայնտիկ՝ որ կարդային զանուն Հիսուսի. և այսր նմին իրի կեալ էր, զի կապեալս զոսա տարցէ առ քահանայապետն:

Եւ Սողոմ առաւել եւս զօրանայր՝ և յաղթաշարեր զՀրեայսն, որ բնակեալ էին ի Վամասկոս. և խելամոռեցանէր թէ սա է Վրիտոսն:

Եկէ. Պաղեստին զնոս իշխանս բնդ ամենայն երկիր. և յիշեցի անուն քո բնդ ամենայն ազգս ազգաց:

Արդ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիտոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (ՀԼ. Թ):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտոսն:

Եւ կոչեցեալ զերկոտասան առաքելայն՝ ետ նոցա զօրութիւն և իշխանութիւն ի վերայ ամենայն զիւաց, և բժշկել զիւանդութիւնս:

Լա առաքեաց զնոսա քարոզել զարքայութիւնն Աստուծոյ, և բժշկել զախտաժէտս:

Լա առէ զնոսա. մի՛ ինչ բառնայք ի ճանապարհ, մի՛ դաւադան և մի՛ մախազ, մի՛ չաց և մի՛ արծաթ, և մի՛ երկուս հանգերձս ունիցիք:

Լա յոր տուն մտանիցէք՝ անդ ազնիք, և անտի գնայցէք:

Լա որք ոչ ընդունիցին զձեզ, յորժամ՝ ելանիցէք ի քաղաքէն յայնմանէ, զփոշի ոտից ձերոց թօթախեալիք ի վկայութիւն նոցա:

Լա ելեալ շրջէին ընդ քաղաքս և ընդ գեօսս, աւետարանէին և բժշկէին ընդ ամենայն տեղիս:

Չորեքշաբթի՝ Հարց ապալ, Ճաշ. Սգմ. 2ն:

Այցո զճառայս քո Աստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ: Պօղոսի առաքելոյն ի Վաղարշապատ լիցիմոյն է ընթերցուածս. (Հէ. Բ. հէ. 11):

Այլ յորժամ՝ եկն Աւիսա յՆախորդ, ընդդէմ՝ դարձայ նորա. քանզի դող իբրեւ սողտեալ իմն էր:

Քանզի մինչ չե եկեալ էին ոմանք առ ի Յակովբայ, ընդ Տեթմանոս ուտէր անխորթը. իսկ իբրեւ եկին, զատանէր և ուրուէր դանձն, երկուցեալ յայնցանէ՝ որք ի թշխատութենէ անտի էին:

Լա կեղծաւորեցան ընդ նմա և այլ Հրեայքն, մինչև խառնարաս անդամ խոնարհեցաւ ի նոցա կեղծաւորութիւնն:

Այլ իբրեւ տեսի, թէ ոչ ուղիղ դնան ի ճշմարտութիւն աւետարանին, ասեմ՝ ցԱւիսա առաջն ամենեցուն, եթէ դու որ Հրեայդ ես՝ Տեթմանոսարար և ոչ Տրեարար կեսս, զեարդ ստիպես Տեթմանոսաց լինել Տրեարէն. զի մեր բուն Հրեայք եմք, և ոչ ի Տեթմանոսաց մեղաւորք:

Չայս գիտեմք, եթէ ոչ արդարանայ մարդ ի գործոց օրինաց, եթէ ոչ ի հաւատոցն Հիսուսի Վրիստոսի, և մեր ի Վրիստոս Հիսուս հաւատացաք, զի արդարացուք ի հաւատոցն Վրիստոսի, և ոչ ի գործոց օրինաց. զի ի գործոց օրինաց ոչ արդարացի ամենայն մարմին:

Իսկ եթէ մինչ ինդրիցեմք արդարանալ ի Վրիստոս, և զտանիցիմք մեղաւորք, ապա ուրեմն Վրիստոս մեղաց պաշտօնեայ եղև. քաւ լիցի:

Չի եթէ զոր քակեցին՝ զնոյն միւսանդամ՝ շինիցեմ, ապա յանցաւոր զանձն իմ ևս ինձէն երևեցուցանեմ. զի ես օրինոց օրինացն մեռայ, զի Աստուծոյ կեցից, և ընդ Վրիստոսի ի խաչ ելից:

Լա կենդանի եմ այսուհետև, ոչ ես՝ այլ կենդանի է յիս Վրիստոս:

Վերջիս պահաց ի ձորնմ:

Արքայ Աւետարանի Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ քաւ Մարկոսի. (Հէ. Ժ. Գ. հէ. 14):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Եւ յորժամ՝ տեսանիցէք զպղծութիւն աւերածին՝ զի կայցէ ի տեղւոջ՝ ուր չիցէ արժան. որ ընթեռնուն՝ ի միտ առցէ: Հայնժամ՝ որ ի Տրեաստանի իցեն՝ փախիցեն ի լերինս. և որ ի վերայ տանեացն իցէ՝ մի՛ իջցէ ի տուն, և մի՛ մնացէ բառնալ ինչ ի տանէ խրմէ:

Լա որ յազարակին իցէ՝ մի՛ դարձցի յետրս առնուլ զձորձս իւր:

Իայց վնց իցէ յղեսաց և ստնտուաց յաւուրսն յայնոսիկ:

Հաղօթս կացէք՝ զի մի՛ ձմերանի լինիցի այն:

Եղիցին աւուրքն այնորիկ նեղութեանց, որպիսի ոչ եղեն երբէք այնպիսիք ի սկրդբանէ արարածոց մինչև ցայժմ, և մի՛ այլ լիցին:

Լա եթէ ոչ էր կարճեալ Աստուծոյ զաւուրսն զայնոսիկ՝ վասն ընտրելոց իւրոց, ոչ ապրէր ամենայն մարմին. այլ վասն ընտրելոցն զորս ընտրեաց՝ կարճեաց զաւուրսն զայնոսիկ:

Հայնժամ եթէ որ ասիցէ ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ է Վրիստոսն կամ աւանիկ, մի՛ հաւատայցէք:

Չի յարիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ մարդարէք, և տայեն նշանս և արուեստս՝ առ ի մոլորեցուցանելոյ եթէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն: Իայց դուք զգո՛ղ եղբուրք, ահաւասիկ յառաջագոյն ատացի ձեզ զամենայն:

Հինգշաբթի՝ որչին Դեմեկիսի Երեսօրացւոյն, և որոյց տա-
րեացն Տիմոթէոսի և Տիմոթի Ա. Էջ. Էրեսօրացւոյն, և որոյց տա-
րեացն Զառու Սգմ. ԳԷ.

Ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, և մինչև ի ծագս
աշխարհի կն խոսք նոցայ:

Ընթերցուածս յԱռաջին մարգարէն:
(Գւ. 1, Գ. 47, 2):

Տեր ողորմեաց մեզ՝ զի ի քեզ յու-
սացաք, եղև զառակ անհաւատիցն ի-
կորուստ, այլ մեր փրկութիւն ի քէն է ի-
ժամանակի նեղութեան:

Ասան բարբառոյ ահի քո յիմարեցան
ժողովորդք, և յերկրուէ քումնէ ցրուե-
ցան չնթանալ:

Լս արդ ժողովեցի կապուան ձեր մեծի
և փոքու, որպէս զք զի ժողովեցէ զմարախ
իրի ի զբոյ, այնպէս այսն առնիցեն ըզ-
ձեզ:

Սուրբ է Տէր Կստուած մեր՝ որ բնա-
կեալն է ի բարձունս. լցաւ Աիոն իրաւամբ
և արդարութեամբ. օրինօք մատնեցին,
և զանձիւր եղիցի փրկութիւնն մեր. եհաւ
խնայութիւն և հանձար և աստուած-
պաշտութիւն Տեառն. այս են զանձք ար-
դարութեան:

Ընթերցուածս իՎարձոց Կաթիլոյ:
(Գւ. 1, Գ. 17, 16):

Եւ յԼիւնս ի մնալն նոցա Պօղոսի,
զայրանայր հոգի նորա ի նմա, զի
տեսներ ի կռապաշտութեան զքաղաքն.
և խօսէր ի ժողովոգեանն ընդ Հրեայն և
ընդ պաշտօնեայն, և ի հրապարակն զա-
մենայն օր՝ որոց և պատահէին:

Ոմանք յԱպիկուրեանցն և իՍտոյիկեանց
փրկաբանից հակառակէին ընդ նմա. և ո-
մանք առէին զի՛նչ կամիցի սերմանաբազս
այս խօսել, իսկ այլք՝ թէ օտարութի իմն
զից թուի պատմիլ լինելոյ. քանզի ըզ՛ի-
ստս և զյարութիւնն աւետարանէր:

Լս առեալ զնա ածին յԵրիտապոլոսն,
և առէին. կարասցնք իմանալ՝ թէ զինչ
է նոր վարդապետութիւնդ՝ որ ի քէն պատ-
մի. օտարացուցիչս իմն բերես ի լսելիս մեր.
կամիմք զիտեղ թէ զինչ կամիցի այս լինել:

Չի Լիւնացիք ամենեքին և եկին օ-
տարք՝ ոչ յայլ ինչ պարասէին, բայց ա-
սել ինչ, կամ լսել նորագոյնս:

Եկաց Պօղոս ի մէջ Երիտապոլոսն և ա-
սէ. արք Լիւնացիք, բաւ ամենայնի իրրև
պաշտօնատէրս տեսանեմ զձեզ. քանզի շըր-
ջեալ և տեսեալ զպաշտամունս ձեր, դուի
բազին մի՛ յորում զրեալ էր, անձանօթի
աստուծոյ. զոր դուք յանձանօթս պաշտէք՝
ես զնոյն պատմեմ ձեզ:

Կստուած՝ որ արար զաշխարհս և զա-
մենայն որ ինմա, նա երկնից և երկրի է
Տէր. ոչ ի ձեռացործ տաճարս բնակէ, և
ոչ ի ձեռաց մարդկան պաշտի իրրև կա-
րօտ իմիք. նա տայ ամենայնի կեանս և
շունչ և զամենայն ինչ:

Երբ ի միջէ յարենէ զամենայն ազգս
մարդկան բնակել ի վերայ երեսաց ամե-
նայն երկրի. հաստատեաց կարգեալ ժա-
մանակս և սահմանադրութիւնս բնակու-
թեան նոցա՝ ինդրել զԿստուած, զի թե-
րեւս զննիցեն զնա և գտանիցեն. նա՛ և
ոչ հեռի իսկ է յիւրաքանչիւր ումիք ի-
մենջ:

Չի նովաւ կեամք՝ և շարժիմք՝ և եմք,
որպէս ոմանք ի ձերոց ճարտարաց ասացին,
թէ նորա և ազգ իսկ եմք: Լս արդ՝ որով-
հետեւ ազգ եմք Կստուծոյ, ոչ պարտիմք
համարել ոսկւոյ կամ արծաթոյ կամ քա-
րի, որ ի ճարտարութենէ և իմաց մարդ-
կան քանդակեալ իցէ, զաստուածականն
լինել նմանօղ:

Բայց զժամանակս անգիտութեանն ան-
տես արարեալ Կստուծոյ՝ արդ զայս պա-
տուիրէ մարդկան, ամենայն ումիք տալաշ-
խարել:

Քանզի հաստատեաց օր, յորում պարտ
է դատել զաշխարհս արդարութեամբ իձեռն
առնն, որով սահմանեաց տալ հաւատս ա-
մենեցուն՝ յարուցեալ զնա ի մեռելոց:

Իբրև լուսն զյարութիւն մեռելոց, ոմանք
ծաղր առնէին. կէքն առէին՝ լուիցոյք ի-
քէն վասն այդորիկ միւսանդամ:

Լս ապա Պօղոս ել և կնաց ի միջոյնո-
ցա. և ոմանք արք անկեալ ի նա հաւա-
տացին, ընդ որս էր և Վիտենտիոս Երիտա-
պոլոսացի, և կին մի անուն Վամարիս, և
այլք ընդ նոսա:

Պաղտի առաքելոյն ի թնկադնիկեաց Լըրերոյ
Ինքնոյն է ընթերցուածս. (Է. Լ.)

Պողոս և Սիլվանոս և Տիմոթէոս՝ եկեղեցւոյ թնկադնիկեաց՝ յՄատուած Հայր մեր, և ի Տէր Հիսուս Վրիստոս:

Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յՄատուոյ Հօրէ մերմէ, և ի Տեառնէ Հիսուսէ Վրիստոսէ:

Գոհանալ պարտիմք զՄատուոյ յամենայն ժամ՝ վասն ձեր, եղբարք, որպէս և արժան իսկ է. զի ևս քան զես աճնն հաւատորդ ձեր, և յաճախէ սէր իւրաքանչիւր ձեր ամենեցուն առ միմեանս:

Որպէս և մեզ ձեզ պարծել յեկեղեցիսն Մատուոյ՝ վասն համբերութեան ձերոյ և հաւատոց՝ յամենայն հալածանա ձեր և ի նեղութիւնս, որոյ դուք համբերէք. յօրինակ արդար դատաստանին Մատուոյ, արժանի լինել ձեզ արքայութեանն Մատուոյ, վասն որոյ և զճգնութիւնդ կրէք. եթէ պարտ է առաջի Մատուոյ՝ հատուցանել նեղացն ձերոց զնեղութիւն, և ձեզ նեղելոց հանդիստ ընդ մեզ՝ ի յայտնութեանն Տեառն մերոյ Հիսուսի, յերկնց հրեւելակոք զօրութեան իւրոյ. ի բոց հրոյ առնուլ զվրէժս յայնցանէ՝ ոյք ոչ ճանաչեն զՄատուած, և որք ոչ հնազանդին աւետարանին Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Որք տայցեն վրէժս ի սատակումն յաւիտենից՝ յերեսաց Տեառն և իմաստաց զօրութեան նորա, յորժամ գայցէ փառաւոր լինել իմէջ սրբոց իւրոց, և սքանչելի իմէջ ամենայն հաւատացելոց. զի հաւատարիմ եղև վկայութիւնն մեր ի վերայ ձեր յաւուր յայնմիկ:

Հոր և աղօթս առնեմք վասն ձեր յամենայն ժամ, զի զձեզ արժանիս արացել կոչմանն ձերում Մատուած, մինչև լցցէ զամենայն հաճութիւն բարութեան, և զգործս հաւատոցն զօրութեամբ, զի փառաւոր լինցի անուն Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի ի ձեզ, և դուք ի նմա, բոտ շնորհացն Մատուոյ մերոյ և Տեառն Հիսուսի Վրիստոսի:

Ելէ. Պաղտացն զնոսա ի թնկադնիկեաց Լըրերոյ և ի թնկադնիկեացն ընդ ամենայն երկրի, և ի թնկադնիկեացն ընդ ամենայն ազգս ազգոց:

Որոյ Մատարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոտ Մատուած. (Է. Լ. Դ.)

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Յետ այսորիկ երեսցոյց Տէր և այլ ևս եօթմասուն և երկուս, և առաքեաց զնոսա երկուս երկուս առաջի իւր յամենայն քաղաքս և ի տեղիս՝ ուր ինքն երթալոց էր:

Եւ սաէ ցնոսա. հունձք բաղում են և մշակք սակաւ. արդ աղաւթէք զուր հինձոց, զի հանցէ մշակս ի հունձս իւր:

Երթալոց, ահա առաքեմ զձեզ իրրե քաղաքս ի մէջ զայլոց:

Սի բառնայք քսակ, մի՛ մախաղ, մի՛ կոշիկս. և ի ճանապարհի ումք ողջոյն մի՛ տայցէք:

Հոր տուն մտանիցէք, նախ աստաջիք թէ ողջոյն տանս այսմիկ. եթէ իցէ անգ որդի ողջունի՝ հանգիցէ ի վերայ նորա ողջոյնն ձեր, ապա թէ ոչ՝ ի ձեզ զարձցի:

Եւ ի նմին տանս աղանիջիք, ուտիջիք և բնայիջիք ի նոցանէ. զի արժանի է մշակն վարձու իւրոյ:

Որք շարք Հայր Հանգստանի Զաւու Սի. Գ. Լ.

Տեառն ամենայն ծաղկ երկրի զիկրութիւն Մատուոյ մերոյ:

Պաղտի առաքելոյն ի Պաղտացն Լըրերոյն է ընթերցուածս. (Է. Լ. Դ. 20):

Այս որ այժմս կեամ մարմնով, հաւատովք որդւոյն Մատուոյ կեամ. որ սիրեացն զես, և մասնեաց զանձն վասն իմ. և ես ոչ անարգեմ զնորձն Մատուոյ. զի եթէ յօրինաց անտէր արդարութիւն, ապա Վրիստոս զուր մեռաւ:

Ո՛ր անմիտ Վաղարացիք, ո՛ր նախանձ աւար զձեզ. որոց գրեթէ առաջի առաց Վրիստոս Հիսուս գրեցաւ ի խաչ եկեալ:

Չայս միայն կամիմ ուսանել ի ձեռն. ի դորձն օրինաց զհոգին ընկալարուք՝ եթէ ի լըր հաւատոց. այդչափ անմիտ էք. սիրեսեալ հոգւով՝ և արդ մարմնով վախճանիք. և այնչափ անցք անցին ընդ ձեզ զուր, եթէ իցէ զուր:

Լս ապա ուղղեցան շախիք երկրաւորացրս, և զհաճոցս թո ուսան մարդիկ, և իմաստութեամբ քով փրկեցան:

Կա զնախաստեղծն՝ զհայրն աշխարհի զմիայն հաստատեալ պահեաց, և փրկեաց զնա ի յանցանաց իւրոց, և ետ նմա զօրութիւն ունելոյ զամենայն:

Ընթերցուածս յԱղիկէիէ մարգարէէ:
(ՊԷ. Բ. 57. 3):

Լս եղև բան Տեառն առ Աղիկէիէ քահանայ՝ որդի Բուզեայ, յերկրին Վարդէացւոց ի վերայ Վորար գետոյ: Լս անդ եղև ի վերայ իմ՝ ձեռն Տեառն, և տեսի՝ և ահա հոգմ՝ վերացեալ դայր ի հիւսիսոյ, և ամպ մեծ ի կողման նորա, և լոյս շուրջ գնովաւ, և հօր փայլատակեր ի նմանէ. և ի մէջ նորա իրեւ զտեսիլ բազմազունի ականց, և ճառապայթթ ի նմա:

Լս ի մէջ նորա կերպարանք չորից կենդանեաց, և այս տեսիլ նոցա. կերպարանք մարդոյ ի վերայ նոցա. և չորք դէմք միոյ, և չորք թեք միոյ ինոցանէ. և բարձր նոցա բարձր ուղորդք. և ոտք նոցա թեւատորք էին, և կծողակք նոցա իրեւ զկծողակս որթուց. և կայծակունք թօթափէին ի նոցանէ իրեւ ի փայլատականց պղծոց:

Լս թեք իւրեանց երազունք էին. և ձեռքն մարդոյ ի ներքոյ թեքոց նոցա ի չորեքսին կողմանս նոցա. և երեսք նոցա և թեք շորեցունց ընդ միմեանս թեւակցէին խառնեալ. և զերեսս իւրեանց ի գնալն՝ յետս ընդդէմ ոչ դարձուցանէին, իւրաքանչիւր հանդէպ երեսաց իւրեանց գնային:

Լս կերպարանք երեսաց նոցա՝ կերպարանք մարդոյ և կերպարանք առիւծու յաջմէ չորեցունց, և կերպարանք եղին և կերպարանք արծուոյ ի ձախմէ չորեցունց. այս կերպարանք նոցա:

Լս թեք նոցա տարածեալ ի վերուստ չորեցունց, իւրաքանչիւր երկու երկու խառնեալ ընդ միմեանս, և երկու երկու ծածկէին ի վերուստ զմարմինս իւրեանց:

Ընթերցուածս ի Չաքարայ մարգարէէ:
(ՊԷ. Զ. 1):

Իարձայ ամբարձի զաչս իմ, և տեսանէի, և ահա չորք կառք ելանէին ի միջոյ

երկուց լեւանց. և լեւոնքն էին լեւոնք պրզքնձիք:

Ի կառան առաջինս ձիք աշխեալք, և ի կառան երկրորդս ձիք սեւալք, և ի կառան երրորդս ձիք սպիտակք, և ի կառան չորրորդս ձիք պէսպէս պիտակք:

Պատասխանի ետու, և ասեմ՝ ցհրեշտակն որ խօսէր յիս. զի՞նչ են այդորիկ, տէք:

Պատասխանի ետ հրեշտակն որ խօսէր յիս՝ և ասէ. զորա են չորք հոգմք երկնից, որք ելանեն կալ առաջի Տեառն ամենայն երկրի:

Տորում էին ձիքն սեւալք, ելանէին ընդ երկիր հիւսիսոյ, և սպիտակքն ելանէին զհետ նոցա, և աշխեալքն ելանէին ընդ երկիր հարաւոյ, և պիտակքն ելանէին հայէին շրջէլ ընդ ամենայն երկիր. և ասէ. գնացէք և շրջեցարուք ընդ երկիր:

Լս շրջեցան ընդ երկիր:

Լս աղաղակեաց՝ և ասէ ցիս. ահա որք ելանեն ընդ երկիր հիւսիսոյ, հանգուցին զարմուռ թիւն իմ՝ յերկրին հիւսիսոյ:

Պողոսի առաքելոյն յԱփեստոլոց թղթոյն է
ընթերցուածս, (Է. Գ. 57. 7):

Եւ իւրաքանչիւր ումք ի մէջ՝ առեալ են շնորհք բառ չափու պարզեացն Վրիստոսի. վասն որոյ և ասէ. ել իւրաքանչիւր զերեսց զգերութիւն, և ետ պարզես մարդկան:

Ար ելն զէ՛նչ է, եթէ ոչ՝ զի էջ նախ խտորին կողմն երկրի. որ էջն, նոյն է և որ էլն ի վերոյ բան զամենայն երկինս, զի լոցէ զամենայն:

Լս նա ետ զոմանս առաքելաւ, զոմանս մարդարէս, զոմանս աւետարանիչս, զոմանքս հովիւս և վարդապետս, ի հաստատութիւն սրբոց, ի գործ պաշտաման, ի շինուած մարմնոյն Վրիստոսի. մինչև հասցուք ամենեքեան ի մի միարանութիւն հաւատոց և գիտութեան որդւոյն Մատուոյ, յայր կատարեալ ի չափ հասակի կատարմանն Վրիստոսի:

Ելև Կողուսեան զնոսա իշխանս ընդ ամենայն երկրի. և յիշեցի անուն քո ընդ ամենայն ազգս ազգաց:

Լսե զեւ Էք դուք որդիք, առաքեաց Ըստուած զհոգի որդւոյն իւրոյ ի սիրտս մեր, որ աղաղակէ արդայ, հայր. այսուհետեւ չես ծառայ, այլ որդի. եթէ որդի, եւ ծառանդ Ըստուծոյ:

Ըստ յայտմամբ մինչ ոչն զիտէիք զԸստուած, ծառայէիք այնոցիկ՝ որք ոչն էին ի բնէ աստուածք:

Ըստ այժմիկ ծանեայք զԸստուած, մանաւանդ թէ ծանուցայք իսկ յԸստուծոյ, զհանդ դառնայք միւսանգամ ի տարերս տկարս եւ յաղքատս, որոց միւսանգամ զանձինս ծառայեցուցանել կամիք:

Օտուրս խորէք, եւ զամիսս եւ զժամանակս եւ զտարիս. երկնչիմ ի ձեռն, գուցէ թէ ի զուր ինչ վաստակեցի ի ձեզ. եղբորք իբրեւ զես, քանզի եւ ես իբրեւ զձեզ էի:

Ըզբարք, աղաչեմ զձեզ, չեք ինչ ձեր մեղուցեալ առ իս. զիտէք դուք՝ զի տրկարութեամբ մարմնոց աւետարանեցի ձեզ զառաջինն. եւ զփորձանսն որ ի մարմնի իմում էին, ոչ անարդեցէք եւ ոչ անզոհեցէք. այլ իբրեւ զհրեշտակ Ըստուծոյ ընկալարուք զես, իբրեւ զՔրիստոս Հիսուս:

Իսկ արդ ո՞ր է երանութիւնն ձեր. վերկայեմ ձեզ, եթէ հնար ինչ էր՝ զաչս ձեր հանէիք եւ տայիք ինձ. արդ զե՞ թ չնամի իմն եղէ ձեզ, զի զստոյզն խօսեցայ:

Ըստ նախանձեցուցանեն զձեզ ոչ ի բարի. եւ արդեալ կամին զձեզ, զի նոցանախանձաւորք լինիցիք. բայց լաւ է նախանձաւոր լինել ի բարիս յամենայն ժամ, եւ ոչ միայն յորժամ ի ձերում միջն իցեմ:

Ըշխուիա Յարութեան ի ձայնն:

Արդոյ Ըւտարանիս Հիսուսի Վերստոյն՝ որ ըստ Պապական. (Ժ. Դ. հէ. 14):

Տեքն մեր Հիսուս Վերստոս:

Եւ զարձաւ Հիսուս զօրութեամբ Հոգւոյն ի Վաղիկս, եւ ել համբաւ գնդմանէ ընդ ամենայն կողմանս դաւառին. եւ նա ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա փառաւորեալ յամենեցուն:

Ըստ եկն ի Կազարէթ՝ ուր սնեալն էր, եւ եմուտ ըստ սովորութեան իւրում յաւուր շարաթու ի ժողովուրդն:

Ըստ ետուն նմա զիրս զԿապիայ մարգարէի, եւ յարեաւ ընթեռնուլ. եւ իբրեւ երաց զգիրսն՝ եղիտ զայն տեղի յորում գրեալն էր. Հոգի Տեառն ի վերայ իմ, վասն որոյ եւ եօծ իսկ զես. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զես, բժշկել զբեկեալս արտիւ, քարոզել զերեաց զԹողութիւն եւ կուրաց տեսանել, արձակել զվերաւորս ի թողութիւն, քարոզել զտարեկան Տեառն ընդունելի:

Ըստ խիեալ զգիրսն՝ ետ ցալաշտօնեայն եւ նստաւ. եւ ամենեցուն որ ի ժողովրդեանն էին աչք՝ ի նա հայեին:

Ըստ սկսաւ ստել ցնոտա. այսոր լցան զիրքս այս յականջս ձեր:

Ըստ ամենեքին վկայէին նմա, եւ զարմանային ընդ բանս Հորհայն որ ելանէին ի բերանոց նորա, եւ ասէին. ոչ սա է որդին Հովսեփայ:

Ըստ ասէ ցնոտա. ապաքէն ամիցէք առ իս զառակս զայս. բժիշկ, բժիշկս զանձն քո. որչափ լաւաք՝ զոր արարեր ի Վափառնալում, արա եւ աստ ի քում դաւառի:

Նրբաշարամբ՝ արքուն Դուռնեանոսի հարկապետին՝ որ հաւատաց ի խաչելութիւնն Քրիստոսի. եւ Եղիշեփոյ Արեմաթացոյն, եւ Բարեկամին Քրիստոսի Ղազարոս. եւ քերցն նորա Մարթոյի եւ Մարիամոս. ԸՏ. Բ. Իսաակովիչ. Եղիշեփ. իւր արարչն. Մեք. Բ. Բեռեզե՛ ինչ ճառարեալ. Հմր. Բ. Իսաակովիչ. Իսաակով. Ծառու. Ժամանաւոր. Առաքել. Ըարաթան Բ. Բեռեզե՛ ինչ Եղիշեփ. Մարթա. Բ. Բ.

Օնրկիւզաճա Տեառն փառաւոր ասեմ, որ երջեաւ ընդ ընկերի իւրում, եւ ոչ ստէ:

Ընթեցուցեալս յԸստիցայ (Պ. Ը. Ժ. Կ. հէ. 27):

Որորմութեամբ եւ հաւատովք՝ սրբին մեղք. եւ երկիւղեւ Տեառն խորշն ամենայն որ ի շարէ:

Արտք արդարոց խորհին զհաւատս, բերանք ամբարշտաց պատասխանի տան զարս: Ընդունելի են առաջի Տեառն ճանապարհք մարդոց արդարոց. փասն նոցա եւ թ չնամիք բարեկամք լինին:

Հեռիէ Ըստուած յամբարշտաց, եւ աղօթից արդարոց լսէ:

Ըստ եւ սակաւիկ ինչ առնուլ արդարութեամբ, քան զհաղում արդիւնս աներկեւ զաւտութեամբ:

Արա առն խորհեցի զերաւունս, զի ի-
Տեառնէ ուղղեցին գնացք նորա:

Եկն որ տեսանէ զարքիս՝ ուրախ առնէ
զսիրտ. համբաւ բարի պարարէ զոսկերս:

Ար մերժէ զերաւս՝ առնայ զանձն. իսկ
որ պահէ զյանդիմանութիւն՝ ստանայ զհան-
ճար մարդկան:

Ընթերցուածս ի Հովկրեայ մարդտեղէ:

(Պ. Լ. Բ. հ. 12):

Լա արդ ասէ Տէր Լստուած ձեր. դար-
ձարուք առ իս յամենայն սրտէ ձերմէ, պա-
հօք և լալով և կոծելով:

Պատուեցէք զսիրտ ձեր՝ և մի՛ զհան-
դերձս, և դարձարուք առ Տէր Լստուած
ձեր. զի ողորմած և զթձած է, երկայնամիտ
և բազումօգորմ, և զզնանայ ի վերայ շա-
րեաց մարդկան:

Պաղոս առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Լսածին ինդիոյն է
ընթերցուածս. (Պ. Լ. Բ. հ. 12):

Շնորհ ունիմ այնմիկ՝ որ զօրացոյցն զիս
ի Վրիստոս Հիսուս ի Տէր մեր. զի հաւա-
տարիմ համարեցաւ. զիս կարել և սպա-
սաւորութիւն, որ յառաջագոյն հայհոյելն
էի և հալածիլ և թշնամանիլ. այլ գաի զո-
ղորմութիւն, զի զայն յանդիմութեան և
յանհաւանութեան զործէի. և առաւել ե-
ղեն շնորհ Տեառն մերոյ հաւատովքն և
սիրով՝ որ ի Վրիստոս Հիսուս:

Հաւատարիմ է բանս, և ամենայն ընդու-
նելութեան արժանի է, զի Հիսուս Վրիս-
տոս եկն յաշխարհ փրկել զմեզաւորս, որոց
զլուին ես եմ. այլ վասն այնորիկ գաի ողոր-
մութիւն, զի նախ յիս եցոյց Հիսուս Վրիս-
տոս զամենայն երկայնամիտութիւն, յորինակ
այնոցիկ՝ որք հաւատաւորցն իցեն ի նա՝ ի-
կեանսն յաւիտենից:

Եւ թագաւորին յաւիտենից՝ անեղծի
և աներևութի, միոյն Լստուծոյ՝ փառք և
պատիւ յաւիտենանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ. Պաղոսայեան գիտատ իշխանս ընդ ամենայն երկիր. և յի-
շեցիք անուն քո ընդ ամենայն ազգս ազգաց:

Սրբոյ Եւստատիոսի Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Մ. Ե. Բ. հ. 50):

Ի խաչելութեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ Հիսուս դարձեալ աղաղակեաց ի-
ձայն մեծ, և արձակեաց զողիւն:

Լա ահա վարագոյր տաճարին ցելաւ. յեր-
կուս ի վերուստ մինչև ի վայր, և երկիր
շարժեցաւ, և վեմք պատուեցան, և զե-
րեցմանք բացան, և բազում մարմինք նրն-
ջեցեցոց սրբոց յարեան, և երեալ ի գերեզ-
մանաց յիտ յարութեանն նորա՝ մոխն ի-
քաղաքն սուրբ, և երեւցան բազմաց:

Իսկ հարիւրապետն և որ ընդ նմա պա-
հէին զՀիսուս՝ իբրեւ տեսին զարժումնս և
զեղեալսն, երկեան յոյժ և ասեն. արդարեւ
Լստուծոյ որդի էր սա:

Ինչն անդ կանայք բազումք, կային ի հե-
ռատանէ և հայէին, որք եկին զկնի Հի-
սուսի ի Վաղիկէ պաշտել զնա. յորս էր
Մարիամ Մագդաղենացի, և Մարիամ Յա-
կոբայ և Հովնայ մայր, և մայր որդւոցն
Օւերեղեայ:

Լա իբրեւ երեկոյ եղև, եկն այր մի մե-
ծատուն և հայէին, որք եկին անուն էր
Հովսէփ, որ աշակերտեցաւ իսկ Հիսուսի.
սա մատուցեալ առ Պիղատոս խնդրեաց
զմարմինն Հիսուսի. յայնժամ Պիղատոս
հրամայեաց տալ զմարմինն:

Լա առեալ զմարմինն Հովսէփ՝ պատեաց
սուրբ կտաւովք, և եղ ի նոր զերեզմանի՝
զոր փորեաց ի վիմի. և թաւալեցուցեալ
կափարիկ զբան զերեզմանին վեմ՝ մի մեծ՝
գնաց:

Ենդ էր Մարիամ Մագդաղենացի, և
միւս Մարիամն, նստէին հանդէպ զերեզ-
մանին:

Երեւոյթաբան՝ որոցն Թեոփիլոսի քահանայն, և Զննոյն զնա-
ւորին, և Մատթայ, Թարսայ, և Քամիլոյ, Լաւր Մարտ, Զաւա-
Սզմ. ԴԱ:

Իսրայէ խոստովան լինել Տեառն. և սաղմոս ասել ա-
նուան քում բարձրալ:

Որդեակք, այսուհետեւ զգո՛ւ լերուք
յանօգուտ քրթ ձնջնէն, և ի բամբակ-
անաց յանայեցէք զկեզու. զի շու՛նչ զաղա-
նի՛ զատարկ ո՛չ անցցէ, և բերան սրտա-
խօս՝ սպանանէ զանձն:

Ա՛յ ցանկալք մա՛շու մղորութեամբ կե-
նաց ձերոց, և մի՛ ձգէք յանձինս զսատա-
կումն զործովք ձեռաց ձերոց:

Օ՛ր Մատուած զմա՛ջ ո՛չ արար, և ո՛չ
խնդալ բնդ կորուստ կենդանեաց:

Վանդի հաստատեաց ի լինել զամենայն,
և ի փրկութիւն են զործք աշխարհի:

Չիք ի նստա զեղ սատակման, և ո՛չ
թագաւորութիւն զժողոց ի ներքոյ երկնի.
զի արգարութիւն՝ մշտնջնաւոր և ան-
մա՛ջ է:

Բնօրէն քրտ. ածա. յԱշխարհայ մարգարէն,
(Ոչ. Գ. Գ. Գ. Գ. 22):

Որորմութիւնք Տեառն անսպառ են, և
ոչ նուազին զթութիւնք նորա. ինորդու-
մին աւառօտու բազմանայ ճշմարտութիւն
քո, Տէր. սաց անձն իմ՝ բա՛ւ բա՛ժին իմ՝
է նա, վասն այնորիկ ակն կալացց նմա:

Բարերար է Մատուած ի վերայ համբե-
րողաց իւրոց. զի անձն որ խնդրէ քնա՝ բա-
րի է որ համբերէ նմա ճշմարտութեամբ, և
հանդի նա ի փրկութեան Տեառն:

Բարի է մարդոյ առնուլ զուծ խոնար-
հութեան ի մանկութենէ իւրմէ:

Կտցի միայն լուս ի տան իւրում, զի
անձամբ իւրով էառ յանձն զուծ քո:

Տացէ հողոյ զերան իւր, վասն զի կայ
յոյս. մատուցէ հարկանողաց զձնօտա իւր,
լըցի նախատանօք. այլ ո՛չ թէ յախտեան
մերժեացէ Տէր:

Ար տառապեցոյց, նոյն ողորմեացի ըստ
բաղում ողորմութեան իւրում. ոչ ետ պա-
տասխանի իսրով իւրմէ, և խոնարհեցոյց
զորդիս մարդկան: Խոնարհեցուցանել ի ներ-
քոյ ոտից նորա զամենայն կապեալս երկրի:

Հողի երեսաց մերոց Տէր Վրիստոս. բնդ
հալանեաւ նորա նացոյք և կեցցոյք, որ
փրկեաց զմեզ ի ձեռաց լճնամաց մերոց:

Կարգացի զանուն քո, Տէր, ի զբոյ տա-
ռապանաց, և զու լուար ձայնի իմում:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Մատթն ինդնոյն և
ընթիւն քրտ. ածա. (Գ. Լ. Գ. Գ. 17):

Ար բարեք վերակացու լինին երկցունք՝
կրկին պատուոյ արժանի եղեցին, մանա-
ւանդ որ աշխատեցին բանիս և վարդապե-
տութեամբ:

Վանդի առ զիր. մի կապեցես զդուկ
եղին կայսրոյ, և արժանի է մշակն վար-
ձու իւրոյ:

Օ երկցուէ շարախօսութիւն մի՛ ընդու-
նիցիս, բայց եթէ երկուք և երկուք վրկա-
յիւք:

Իսկ որք մեղանէնն՝ առաջի ամենեցուն
յանդիմանեա, զի և այլքն երկիցեն:

Վ կայութիւն գնեմ՝ առաջի Մատուոյ
և Յիստսի Վրիստոսի և ընտրեցոց հրեշ-
տակաց, զի զայդ պահեցես առանց մի-
տահաճութեան:

Եղբայր Մարտիրոսայ ի ձայնմ:

Սրբոյ Եւստորանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի. (Գ. Լ. Գ. Գ. 26):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս տէր:

Չի ոչ ինչ է ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտ-
նեացի, և զաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի:

Օ որ ասեմ ձեզ ի խաւարի՝ ասացէք ի-
ւրոյս, և զոր լսէք յունկանէ՝ քարոզեցէք
ի վերայ տանեաց:

Եւ մի՛ երկնէք յայնցանէ՝ որք սպանա-
նեն զմարմին, և զողի ոչ կարեն սպանա-
նել: Եւ ի երկրորք դուք առաւել յայնմանէ՝
որ կարող է զողի և զմարմին կորուսանել
ի գեհենի:

Ոչ ապաքէն երկու ճնճղուկք դանկի միով
փաճառին, և մի ի նոցանէ յերկիր ոչ անկ-
ցի առանց հօր ձերոյ:

Եւ ձեր և ամենայն իսկ հեր զլսոյ
թուեալ է. և արդ մի՛ երկնէցիք զի լաւ
էք քան զբաղում ճնճղուկս:

Մենայն որ խոստովանեցի յիս առաջի
մարդկան, խոստովանեցից և ես զնմանէ
առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկնս է:

Լա որ ուրացի զիս առաջի մարդկան, որացայց և ես զիս առաջի Լոր խնայ՝ որ յերկինսն է:

Չորեքշաբթի Լապց Կոպու, Ճաշու Սղմ. 26:

Այցս զճառայս քո Լստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պողոսի առաքելոյն ի Վաղատացեաց թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Գ. հո. 19):

Որդեակք իմ, զորս զարձեալ վերջաւորին երկնեմ, մինչև նկարեցի Վերիստոս ի ձեզ. կամէի այժմ՝ զայ առ ձեզ, և փոխել զարբառ իմ. զի տարակուսեալ եմ ես վասն ձեր:

Լսէք ինչ ինձ՝ որք ընդ օրինօրն կամիք լինել. շնորհ ընթերցեալ ձեր զօրէնս. զի զրեալ է՝ թէ Լքրաճամու երկու որդիք էին, մի՝ յազախնոյ անտի, և մի՝ յազատէն. այլ որ յազախնոյն էր՝ ըստ մարմնոյ ծնեալ էր, և որ յազատէն՝ ըստ աւետեանցն. որ է առակ օրինակի:

Չի այս ինքն են՝ երկու կտակարանք, մի՝ ի իւնոն Սինայ ի ծառայութիւն ծնեալ, որ էր Լազար. քանզի Լազար լիառն Սինայ է. յԼքարիս. հաւասար է այսմ՝ Լորուսաղիմի. զի ծառայէ որդւոյն իւրովք հանդերձ:

ԼԼ վերինն Լորուսաղիմ ազատ է, որ է մայր մեր ամենեցուն. զի գրեալ է. ուրախ լիւր, ամուլ, որ ոչ ծնանէիր, գոչեա և ազգակեա որ ոչդ երկնէիր. զի բազում են որդիք սկնդկիդ առաւել քան զարամբոյն:

ԼԼ մեր, եղբարք, ըստ Սահակայ աւետեանցն որդիք եմք. այլ որպէս յայնժամ որ ըստ մարմնոյն ծնեալ էր՝ հաղածէր զայն՝ որ ըստ հոգւոյն, նոյնպէս և այժմ:

ԼԼ զի՞նչ ասէ զիր. ի բաց հան զազախնոյ և զորդի դորա, զի մի ժառանգեացէ որդի աղախնոյդ՝ ընդ որդւոյ ազատին:

Վասն որոյ, եղբարք, չեմք որդիք աղախնոյն, այլ ազատին. ազատութեամբն որով Վերիստոս զմեզ ազատեցոյց:

Պինչ կացէք այսուհետեւ, և մի միտանդամ ընդ լծով ծառայութեան մտանէք:

Եղևր իս Պապոյ ի ձայնն.

Սրբոյ Լեւտարանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Վաղատու. (ՀԼ. Գ. հո. 31):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Եւէ իկափառնաւմ իբաղաքն Գալիլեացոց, և ուսուցանէր զնոսա իշարաթման:

Լա զարմանային ընդ վարդապետութիւնն նորա, զի իշխանութեամբ էր բանն նորա:

Լա էր ի ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր այս զիւի պղծոյ, և աղաղակեաց ի ձայն մեծ և ասէ. թուլացն, զի՞ կայ մեր և քո, Հիսուս Վաղովթեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմք զքեզ ո՞վ ես, սուրբդ Լստուծոյ:

Սաստեաց ինա Հիսուս՝ և ասէ. պապանձեաց և ել ի զմանէ: Չգետնեաց զնա զեն ի միջի անդ, և ել ինմանէ, և ոչ ինչ վնասեաց նմա:

Լա եղեն զարմանալիք ի վերայ ամենեցուն. խօսէին ընդ միմեանս և ասէին. զի՞նչ է բանս այս, զի իշխանութեամբ և զօրութեամբ սաստէ այսոց պղծոց՝ և ելանեն:

Լա երթայր հռչակ զմանէ ընդ ամենայն տեղիս շուրջ զգաւառաւսն:

Լա յարուցեալ ի ժողովրդեանէ անտի, եմու ի տուն Սիմոնի. զգրանչ Սիմոնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ. և աղաչեցին զնա վասն նորա. եկաց առ նմա, սաստեաց ջերմանն, և եթող զնա. և վաղվաղակի յարեաւ և պաշտէր զնոսա:

Լա ընդ արեւուն մտանել՝ ամենեքեան որոց էին հիւանդք ի պէս պէս ցաւս, բերէին զնոսա առ նա:

Լա նա իւրաքանչիւր ումք ի նոցանէ զներ զձեռս, և բժշկէր զնոսա:

Հինգշաբթի՝ սրբոյ Յարթիմանցն. և սրբոյ վրայն Երտեմնայ և Բրիտապոլի, և երկուց կանանցն Սաղկիկեայ և Ալիսիկեայ. ԱՏ. և Լապց Մարտի ՄՅԷ. և հո. 71. Այսոց ըստ Լեւտարանի, Ճաշու Սղմ. 26:

Պատուական է առաւել Տեառն մահ սրբոյ իւրոց. ո՞ Տէր՝ ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղախնոյ քոյ:

Բնիկ երցումս յՄսակաց
(Խեթ. 41. 9. 46. 11):

Որդեակ, զի որ զիմաստութիւն և զերատ անարգէ, թշուառական է. և ընդունայն է յոյս նոցա, և վաստակք նոցա անօգուտք, և անպիտան գործք նոցա. կանայք նոցա անմիտք, և շարարար մանկունք նոցա, և անխնայ ծնունդք նոցա:

Օ ի երանեալ է ամուսն անարատ՝ որ ոչ զիտաց զանկողենս յանցանաց. ընկալցի պտուղ յայցելութեան ողորց:

Եւ ներքինի՝ որ ոչ գործեաց ձեռք զանորէնութիւն, և ոչ խորհեաց զՏեառնէ շարութիւն, տացի նմա շնորհ ընտիր բոտ հաւատոցն և վիճակ ցանկալի ի տաճարի Տեառն:

Օ ի ընդ վաստակոց բարեաց՝ պտուղ փառասոր է, և արմատ անշղա յիմաստութեան:

Որդիք նացելոց թերակատարք եղեցին, և զաւակ անօրէն անկողնոց սատակեցի:

Եւ եթէ երկայնակեացք եղեցին՝ յոչ ինչ համարեցին, և անարգի ի վաճառնի ձերութիւն նոցա:

Բնիկ երցումս յԱսայից մարգարէի
(9. 1. 10. 22):

Եւ յապէս ասէ Տէր Բատուած՝ որ դատէ գծողութեւ իւր. ահաւաղիկ ի բաց արարի ի ձեռանէ. բումիլ զբաժակն կործանման, զբաժակն սրտմտութեան իմոյ, և ոչ ևս յաւելցես ըմպել զնա:

Եւ տաց զնա ի ձեռս փնասակարացն քոց, և ի ձեռս այնոցիկ որք տառապեցուցին զքեզ. որք ասէին ցանձն քո, խոնարհեաց՝ թող անցցուք. և եղին հաւասար երկրի զմէջ քո, արտաքոյ անցաւորաց քոց:

Չարթիւր զարթիւր, սիրմն, զգեցիր ըզգորութիւն քո, սիրմն. և դու զգեցիր ըզփառս քո, Երուսաղէմ՝ քաղաքդ սուրբ. զի ոչ ևս յաւելցեն անցանել ընդ քեզ պիղծք և անթիւտար:

Թօթափնս զփոշեղ, յոսն կաց և նիստ, Երուսաղէմ. ըլծ զկապ պարանոցի քոյ, զերկզ՝ դուստր Սիրմնի:

Օ ի այսպէս ասէ Տէր. ձրի վաճառեացք, և ոչ արծաթով փրկեսցիք:

Պօղոսի առարկոյն ի թեմազակեկեցոց Բաղնի ինքնոյն
և ընիկ երցումս. (41. 1. 46. 13):

Վասն այնորիկ և մեք զօհանամբ զՄատուոյ անպակաս, զի առեալ զուր բանին Բատուոյ առ ի մէնջ՝ ընկալարուք, ոչ իւրե զբան մարդկան, այլ որպէս ճշմարտի զբան Բատուոյ. որ և յաջողեալ իսկ է ի ձեզ հաւատացեալսք:

Օ ի դուք զմանազն եղբուրք, եղբարք, եկեղեցեացն Բատուոյ՝ որ են ի Հրէատառնի ի Քրիստոս Հիսուս. զի զնոյն չարաբանս չարարեցայք և դուք ի ձերոց ազգականաց՝ որպէս և նորայն ի Հրէից. որք և զՏէրն Հիսուս սպանին, և զմարգարէսն և զմեզ հալածեցին, և Բատուոյ յաջաց եղին, և ամենայն մարդկան հակառակ եղին. և արգելուին զմեզ ի սուղ հեթանոսաց՝ զի ապրեցին. զի կատարեցն զմեզս իւրեանց յամենայն ժամ. քանզի հասեալ է ի վերայ նոցա բարեութիւն մինչև իսպառ:

Եւ լուիս Մարտիրոսոյ ի նոյնն:

Սրբոյ Եւստարանի Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Հօհաննու. (41. 1. 46. 11):

Տէրն մեք Հիսուս Քրիստոս ասէ:

Չայս իստեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ ի ձեզ իցէ, և ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղեցի:

Եւ յս է պատուէր իմ, զի սիրեսցիք ըզմիմեանս, որպէս և ես սիրեցի զձեզ:

Մեծ ևս քան զայս սէր՝ ոչ որ ունի, եթէ զանձն իւր զիցէ ի վերայ բարեկամաց իւրոց:

Կուք բարեկամք էք իմ, եթէ առնիցէք զոր եսն պատուիրեմ ձեզ. ոչ ևս կուզեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ զիտէ զնա. գործէ տէրն նորա. այլ զձեզ կուցի բարեկամս, զի զամենայն զոր լուայ ի հօրէ իմիլ՝ ծանուցի ձեզ:

Ոչ եթէ դուք ընտրեցէք զեւ, այլ ես ընտրեցի զձեզ. և եղի զձեզ՝ զի դուք երթայցէք և պողարեք ընդիցիք, և պտուղն ձեր կացցէ: Եւ զոր ինչ խնդրեցէք ի Հօրէ իմիլ, յանուն իմ, տացէ ձեզ:

Վասնայք քո զգեցցին զարդարութիւն, և սուրբք քո
ցնծալով ցնծացան:

Ընթերցուածս յԱռաքելոց:
(Գլ. ԺԼ. հէ. 2):

Բերան խոնարհաց խոկայ զինաստու-
թիւն. կատարելութիւն ուղղոց ա-
ռաջնորդեցէ նոցա, և զայլթակղութիւն
արհամարհողաց աւերեցէ վնասա:

Առ օգնեցեն ինչք յաւուր բարկութեան,
այլ արկարութիւն փրկէ ի մահուանէ:

Սեռաւ արդարն՝ և եթող զճոմն յոյժ-
յանդուգն և ոտնհարութեամբ լինի կո-
րուստ ամբարշտաց:

Արդարութիւն անարատի ուղղէ ըզհա-
նապարհս, և յամբարշտութիւնս արկանէ
անիրաւութիւն:

Արդարութիւն արանց ուղղոց փրկէ ըզ-
նոսա, և անմոտութեամբ կորնչին անօրէնք:

Ի վախճանել առն արդարոյ՝ ոչ կորն-
չի յոյս, բայց պարծանք ամբարշտաց կո-
րիցեն:

Արդարն յորսողաց փրծանի, և փոխա-
նակ նորա մատնի ամբարիշտն:

Ի բերանս ամբարշտաց՝ որոգայթ՝ ընկե-
րաց, իմաստութիւն արդարոց յաջողեալ է:

Ի բարութեան արդարոց յորինեցաւ քա-
ղաք, և ի կորստեան ամբարշտաց եղև ու-
րախտութիւն:

Հօրհնութեան արդարոց բարձրացի քա-
ղաք, և բերանօք ամբարշտաց կործանեցի:

Ընթերցուածս յԱռաքելոց մարգարէն:
(Գլ. ԿԼ. հէ. 3):

Լու կոչեցցին նոքա ազգք արդարութեան՝
տունել Տեառն ի փառս:

Լու շնեցեն զաւերական յախտնից, և
զյառաջագոյն աւերական կանգնեցեն, և
նորոգեցեն զքաղաքս աւերեալս յազգաց
մինչև յազգս:

Լու եկեցեն օտարածինք հովիւք խա-
շանց բոց, և այլազգիք մաճակալք և այ-
գեգործք քո:

Բայց դուք՝ քահանայք Տեառն կոչե-
ջիք՝ և պաշտօնեայք Մատուոյ մերոյ ա-
նուանելիք, զգորութիւն ազգաց կերիջիք,
և մեծութեամբ նոցա սրանկել լինիջիք:

Փոխանակ ամօթոյ ձերոյ՝ կրկին ուրա-
խութիւն, և փոխանակ անարդանաց ձե-
րոց՝ ցնծութիւն, և ապա զերկիրն յերկ-
րորդում ժառանգեցեն, և ուրախութիւն
յախտնից ի վերայ զլսոց նոցա:

Պաշտի առաքելոն յԱռքայեցւոց ինդնոյն է
ընթերցուածս. (Հլ. ԺԳ. հէ. 7):

Յիշեցէք զառաջնորդս ձեր, որ խօսե-
ցան ձեզ զբանն Մատուոյ. հայեցեալք յի-
լսս զնացից նոցա, նմանօք եղբրոք հա-
ւատոցն:

Հիսուս Վրիստոս երեկ՝ և այսօր, նոյն
և յախտեանս:

Հռամունս պէսպէս և օտարաձայնս մի՝
զանդաւէք, զի լաւ է շնորհք հաստատել
զսիրտս, և ոչ կերակրովք. որովք ոչ ինչ
օգտեցան՝ որք այնպէսն զնացին:

Եկե Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն, և սուրբք քո ցնծա-
լով ցնծացան:

Արոց Մեկտարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Հօհաննու. (Հլ. Ժ. Գ. հէ. 33):

Տեղն մեր Հիսուս Վրիստոս առն:

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի ընդ իս
զխաղաղութիւն ունիցիք. յաշտար-
հի աստ զնեղութիւն ունիցիք, այլ քա-
շալերացարո՛ւք՝ զի ես յաղճեցի աշխարհի:

Չայս իբրև խօսեցաւ Հիսուս, համբարձ
զաչս իւր յերկինս և ասէ. Հայր, հասեալ
է ժամ, փառաւորեալ զորդի քո, զի և որ-
դի քո փառաւորեցէ զքեզ:

Արպէս ետուր նմա իշխանութիւն ամե-
նայն մարմնոյ, զի ամենայնի՝ զոր ետուր
նմա, տացէ զկեանսն յախտնականս:

Լսս են յախտնական կեանք, զի ծա-
նիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ Մատուած, և
զոր առաքեցեր զՀիսուս Վրիստոս:

Լս զքեզ փառաւորեցի յերկրի, զգործն
կատարեցի՝ զոր ետուր ցիս՝ զի արարից:

Լու այժմ փառաւորեալ զիս, Հայր, առ
ի քէն փառքն զոր ունէի յառաջ քան
զլինեն աշխարհի առ ի քէն:

Հայտնեցի զանուն քո մարդկան, զորս
ետուր ինձ յաշտարհէ. քո էին, և ինձ ե-
տուր զնոսա, և զբանն քո պահեցին:

Սրբոյ Լ. Եւտարանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Ստաթիկոսի. (Գ. Լ. Ի. Գ. 57. 27):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս ասէ:

Չի որպէս փայլանք՝ որ ելանէ յա-
րեւելից և երևի մինչև յարեմուտս,
այնպէս եղիցի զպաշտան որդւոյ մարդոյ:

Չի ուր գէշն իցէ, անոր ժողովեացին
արծուիք:

Ս յաղագակի յետ ներութեան աւուրցն
այնոցիկ՝ արեգակն խաւարեացի, և լուսին
ոչ տացէ զլոյս իւր, և աստեղք անկեցին
յերկնից, և զօրութիւնք երկնից շարժեա-
ցին:

Լ. ասպա երևեացի նշան որդւոյ մարդոյ
յերկնիս, և յայնժամ կոծեացին ամենայն
ազգք երկրի, և տեսցն զորդի մարդոյ
եկեալ ի վերայ ամեղոց երկնից զօրութեամբ
և փառք բազմոց:

Լ. առարեացէ զՏրեշտակս իւր փողով
մեծաւ, և ժողովեացն զընտրեալս նորա ի-
շորից Տոբոնց՝ ի ծագաց երկնից մինչև ի-
ծագս նոցա:

Ի թղենւոյ անտի ուսարուք զառակն.
զի յորժամ նորա ոսարն կակղացցին և
տերևն ցցուցին, գիտէք թէ մերձ է ա-
մառն:

Նոյնպէս և գութ՝ յորժամ տեսնիցէք
զայս ամենայն, գիտա՛նք թէ մերձ է ի-
դուրս:

Ըմեն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս
այս, մինչև այս ամենայն եղիցի:

Լրբկնք և երկիր անցցեն, և բանք իմ
մի՛ անցցեն:

Բայց վասն աւուրն այնորիկ և ժամու՝
ոչ որ գիտէ, ոչ Տրեշտակք երկնից և ոչ
որդի, բայց միայն Հայր:

Ձերկ Նորաստեղծ Քրդ. Ստեփ. Խաչատուր. Եղ. Պաշտօնի-
ճաշու ժամանակ՝ Ստեփ. Պաշտօնի-ճաշու Փոխ. Տէր Քաթողիկոս-
Շրմի. Բ. Ստեփ. Երզնկ. Ստեփ. Պաշտ. և Եւտարան աստուածանմ
և Սրբապետ թիւն՝ Ս. Ե. Երզնկ. Տէր Ստեփանոս Երզ.

Յերկնայն Բառ. Խաչատուր. Ստեփ. Ստեփանոս Եր Իսթանբուլ. Հաթ. Բ. Ս.
Ստեփանոս. Քրդ. Ստեփ. Խաչատուր. Եղ. Պաշտօնի.

Սրբի շարժմ. սրբոցն Եւտարանայ յաճանայն, և Պարտի, և
Քեղարիտեայ, և որդւոյ նորա, և որք ընդ նմա կատարեցան. Հայր
Մարտ. ճաշու. Ստեփ. Երզ.

Չ. Երկն. զամս Տեսան փոստաւոր ասեմ, որ երգնու ընդ
ընկերի ի բուժ, և ոչ ասեմ:

Ընթեցուածս յԱւակաց:
(Գ. Լ. Գ. Գ.):

Որդեակ, զօրէնս իմ մի՛ մոռանար,
և զբանս իմ պաշնացես իսրտի բուժ,
զի ընդ երկարութիւն կենաց և ամբ կեն-
դանութեան և խաղաղութեան յաւելցին
քեզ:

Որոմութիւն և հաւատք ի քէն մի՛ պա-
կասեցեն: Ըրկ զնոսա ընդ պարանոց քո,
և զբնա զնոսա յընդարձակութիւն սրտի
քո, և զսցես շնորհս: Լ. և խորհաց բղբա-
րիս առաջի Տեսան և մարդկան:

Լ. եր յուսացեալ ի Տէր յամենայն սրտէ
քումմէ, և յիմաստութիւն քո մի՛ հպար-
տանար:

Համենայն ծանապարհս քո ծանիր զնա՝
զի ողիւղ արասցէ զճանապարհս քո, և
ոտն քո մի՛ գայժակեցիցի:

Ընթեցուածս յԱշրմիւղ մարդարէկ:
(Գ. Լ. Գ. Գ. 57. 7):

Լ. յայէս ասէ տէր. և օրհնեալ լիցի մար-
դըն՝ որ յուսացաւ ի Տէր, և եղիցի Տէր
յոյս նորա. և եղիցի իբրեւ զճառ զուար-
ճացեալ ի զնացս ջուրց. և ընդ զնացս ջուրց
ձկտեցուցէ զարմատս իւր, և մի՛ երկիցէ
յորժամ հասանիցէ տօթ. և եղիցի ստեղծ
նորա անտառացեալ շուրջ զնովաւ. յամե-
կաշտութեան մի՛ երկիցէ, և մի՛ կասեցի
ի տալոյ զպտուղ:

Պողոսի առարկելոյն ի Տիմոթէոսի Լրբիւրդ Թղթոյն Է.
Ընթեցուածս. (Գ. Լ. Գ. Գ. 3):

Ս Հաւակից լիւր իբրեւ զբարւոք զնոսոր
Քրիստոսի Հիսուսի:

Ու որ զնոսորեալ աստէն ընդ կեանսն
աշխարհիս պատաղի, եթէ զորալարին հա-
ճոյ լինիցի. և եթէ մարտիկ որ իցէ՝ ոչ
պսակի՝ եթէ ոչ ըստ օրինին մարտիցէ:

Լ. Տողաղորձն աշխատելոյ՝ պարտ է նախ
ի պաղոյն վայելել:

Իմաց զինչ ասեմ. տացէ քեզ Տէր զի-
մաստութիւն յամենայն:

Հիշեալ զՀիսուս Վրիստոս յարուցեալ ի մեռելոց՝ ի զաւակէ Վալթի, ըստ աւետարանիս իմում. յորում չարաբիմ կապանոր չափ իբրեւ զարագործ, այլ բանն Մատուոյ ոչ եթէ կապեալ իցէ:

Վասն այնորիկ ամենայնի համբերեմ վասն ընտրելոցն, զի ե նորա փրկութեանն հասանիցեն՝ որ ի Վրիստոս Հիսուս երկնաւոր փառքն հանդերձ:

Հաւատարիմ է բանս, զի եթէ ընդ նմա մեռաք, ընդ նմին ե կեցցուք:

Եթէ համբերեմք, ընդ նմին ե թաղաւորեսցուք. ե եթէ ուրանամք, ե նա ուրանայ զմեզ:

Եւ եթէ հաւատամք, նա հաւատարիմ մնայ, ուրանայ զանձն իւր ոչ կարէ:

Չայս յուշ արասի՛ր՝ վկայութիւն եղեալ առաջն Հատուոյ, մի բանակութիւն լինել յու ինչ պէտս ի կործանումն լսողաց:

Եկեալիս Մարտիրոսայ ի ձայնԹ:

Սրբոյ Եւստորանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի, (ԺԼ. ԺԻ. հէք. 27):

Ե. Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս ե աւէ ցնա. աւասիկ մեր թողաք զամենայն ե եկաք զկնի բո, արդ զե՞նչ լինիցի մեզ:

Եւէ ցնոսա Հիսուս. ամէն ասեմ ձեզ. զի դուք՝ որք եկիք զկնի իմ, ի միտանգամ զալետեան՝ յորժամ նստցի որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց, նստջիք ե դուք յերկոտասան աթոռ.՝ գատել զերկոտասան աղղն Խորացիլի:

Եւ ամենայն որ որ եթող գտուն, կամ զեղբարս, կամ զքոքս, կամ զհայր, կամ զմայր, կամ զկին, կամ զորդիս կամ զազարակս վասն անուան իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ ե զկեանսն յախտեալական ժառանգեսցէ:

Յորժամ ութն շաբաթ լինիցի ուսիր միջոցի, ըստ կարգն որպէս եղևոյք նմ ասոյ որս շաբաթուս՝ որդղեա ամենեցիս. եւ եթէ եթէ շաբաթ լինիցի զմեռելիսն ընդ Հիսոյրկեանցն ամենեցես. ե ի հինգշաբաթի որն զԵսէան ունեցանն, ե ի շաբաթի որն զԹոմ ամենայն պարտքն ամենեցես անպատճառ. որպէս ցուցանէ քեզ ե ասորդկն:

Ներշնչութիւն սրբոց Հիսոյրկեանցն, որք ի Կամուսաո կատարեցան, Հարց Մար, ձայն. Սքմ. ձեռն:

Պատուական է առաջն Տեառն մահ սրբոց իւրոց, ո՛ր Տէր ես ծառայ քո եմ, ծառայ ե. որդի աղանդոյ քո:

Ընթերցուածս յԼ. աւակոց:
(Պ.Լ. ԺԻ. հէք. 8):

Բերան իմաստնոյ դովի ի մարդկանէ, իսկ խօթասիրտն արհամարհեսցի:

Լաւ է մարդոյ խոնարհութեամբ ծառայել անձին, քան անձին շուք եղեալ ե հաց մուրանայցէ:

Երդարն ողորմի անասնոյ իւրում, աղիք ամբարշտաց անողորմ են:

Որ դործէ զերկիր իւր՝ յաղեսցի հացիւ, ե որ զհետ երթայ դատարկութեան՝ պակասամիտք են:

Որ անորժէ զգինեաց զեկերանս, թողցէ ի բնակութիւնս իւր զանարգանս:

Հանկու թիւնք ամբարշտաց՝ չար են, արմատք բարեպաշտաց՝ հասաւտունք են:

Վասն քնասու շրթանց անկանի յորդպիթ մեղաւորն, ե արդարն զերծանի ի նմանէ:

Ընթերցուածս յԼ. սոյնոյ մարդարեւ:
(Պ.Լ. ԺԻ. հէք. 8):

Եւ յայէս ասէ Տէր ցխարպէլ. ի ժամանակի ընդունելութեան լուայ քեզ, ե յաւուր փրկութեան օգնեցի քեզ. ե ստեղծի զքեզ, ե ետու զքեզ յովսո հեթանոսաց հաստաւել զերկիր, ե ժառանգեցուցանել զժառանգութիւնս աւերակս:

Եսել կապելոց՝ թէ ելէք, ե որ ի խաւարին իցեն՝ թէ յայտնեցարծք: Համենայն ճանապարհս արածեցին, ե յամենայն շաիրդ ճարակք նոցա:

Ոչ քաղցիցեն՝ ե ոչ ծարաւեսցին, ե ոչ խորշակահար լիցին յարեւո. այլ որ ողորմելոցն է՝ միսիթարեսցէ զնոսա, ե ընդ աղերակունս անցէ զնոսա:

Եւ եղից զամենայն լերինս ի ճանապարհքս, ե զամենայն շաիրդս յարօտս նոցին:

Պօղոսի առարկային ի կրթութեացոց Աշխարհի խղճոյն
է ընթերցուածս. (ՀԼ. Վ. հէջ. 6):

Օր Մատուած որ ասաց իխաւարի զւոյս
ծագել, որ և ծագեաց իսկ ի սիրտս մեր
զուսառնորդ իմն գիտութեան փառացն Մո-
տուծոյ ի դէմն Հիսուսի Վրիստոսի:

Մատուած ունիմք զգանձս զայս յա-
մանս խցիզէնս. զի առաւելութիւն զօ-
րութեանն իցէ Մատուծոյ, և ոչ իմէնդ:

Համենայնի նկեալք՝ այլ ոչ նուազեալք,
կարօտեալք՝ այլ ոչ տարակուսեալք:

Հալածեալք՝ այլ ոչ Լքեալք, շարա-
րեալք՝ այլ ոչ սատակեալք:

Համենայն ժամ զմահն Հիսուսի իմար-
մինս մեր կրեացուք, զի և կեանքն Հիսու-
սի ի մարմնս մեր յայտնեցան:

Քանզի միշտ մեք՝ որ կենդանիս եմք,
ի մահ մատնիմք վասն Հիսուսի. զի և
կեանքն Հիսուսի յայտնի լինին ի մահկա-
նացու մարմնս մեր:

Մատուած մահ ի մեզ զօրանայ, և
կեանք ի ձեզ:

Երբ ունիմք զնոյն հոգի հաւատոյ, որ-
պէս և զրեալ է. հաւատացի՝ վասն որոյ և
խօսեցայ, և մեք հաւատամք՝ վասն որոյ
և խօսիմք իսկ:

Չայս գիտեմք՝ եթէ որ յարցոյն զՀի-
սուս, և զմեզ ընդ Հիսուսի յարուցէ, և
յանդիման կացուցէ ձեզք հանդերձ:

Եղևութա Մարտիրոսաց ի ձեռնն:

Որոյ Մատուածն Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Վուկասու. (ՀԼ. Վ. հէջ. 21):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Իմին ժամու ցնծացաւ Հիսուս հոգ-
ւոյն սրբով և ասէ. զոհանամ զքէն,
Հայր, Տէր երկնից և երկրի, զի ծածկեցեր
զայս յիմաստնոց և ի գիտնոց, և յայտնե-
ցեր զայս տղայոց. այո՛, Հայր, զի այսպէս
հաճոյ եղև առաջի քո:

Մենայն ինչ տուաւ ինձ ի շօրէ իմմէ,
և ոչ որ գիտէ՝ թէ ո՞վ է որդի, եթէ ոչ
Հայր, և ո՞վ է Հայր՝ եթէ ոչ որդի, և ում
կամիցի որդին յայտնել:

Եւ զարձեալ առանձինն առ աշակերտ-
սն ասէ. երանի աւաց՝ որք տեսանիցեն

զոր տեսանէքդ. ասեմ՝ ձեզ, զի բազում
մարդարեք և թագաւորք կամեցան տեսա-
նել զօր զուրք տեսանէք՝ և ոչ տեսն, և
լսել զոր լսէքդ՝ և ոչ լուսն:

Չորեքշաբթի Հայր Եղաշ, ճաշու Սբմ. 21:

Կէցո՛ղ զճառայս քո Մատուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի առարկային ի Վաղարշապատ ի զիջոյն է
ընթերցուածս. (ՀԼ. Ա. հէջ. 16):

Բայց զայս ասեմ. հոգւով զնացէք,
և զցանկութիւն մարմնոյ մի կատա-
րէք, զի մարմին ցանկայ հակառակ հոգ-
ւոյ, և հոգի հակառակ մարմնոյ. և զի տ-
քս միմեանց հակառակ են, մի՛ զոր կա-
միցիքն՝ զայն առնիցէք:

Իսկ եթէ հոգւով վարիք, ապա չէք ընդ
օրնօրն. զի յայտնի են զօրծք մարմնոյ,
այս ինքն են, չնութիւն, պոռնկութիւն,
պղծութիւն, զիջութիւն, կռապաշտու-
թիւն, կախարդութիւն, թշնամութիւն,
հնա, նախանձ, բարկութիւն, հակառակու-
թիւնք, երկպառակութիւնք, հերձուածք,
չարակութիւն, սպանութիւնք, արբեցու-
թիւնք, անառակութիւնք, և որ ինչ սոցին
նման են. զոր յառաջագոյն իսկ ասեմ ձեզ,
որպէս և կանխաւն ասի, թէ որ զայս-
պիսի ինչ զօրծն՝ զարքայութիւն Մատու-
ծոյ ոչ ժառանգեն:

Իսկ պտուղ հոգւոյն այս է. սէր, խնդու-
թիւն, խաղաղութիւն, երկայնժամութիւն,
քաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատք, հե-
ղութիւն, ժուժկալութիւն. զայսպիսեաց
աստի օրէնքն շնն հակառակ:

Իսկ որք քրիստոսեանքն են՝ զմարմնս
իւրեանց ի խաչ հանին կարեօրն և ցանկու-
թեամբք հանդերձ:

Եթէ կեանք հոգւով, ընդ հոգւոյն և միա-
րանեցուք:

Եւ մի՛ լիցուք սնապարծք՝ միմեանց ձայն
տալով, և ընդ միմեանս նախանձելով:

Եղևութա Պահլայ ի ձեռնն:

Արքայ Բ. Կատարմին Հիսուսի Վերհաստի՝ որ ըստ
Ղ. ա. կառու. (4. 1. 57. 36):

Տէրն մեր Հիսուս Վերհաստ:

Աղաչէր ոմն զնա ի փարիսեցոյն՝ զի
կերիցէ ճաշ ընդ նմա. և մտնալ ի-
տուն փարիսեցոյն՝ բազմեցաւ:

Եւ կին մի էր ի քաղաքին մեղաւոր-
իբրեւ զիտաց եթէ բազմաւ է ի տան փա-
րիսեցոյն, բերեալ շիշ մի իւղոյ աղնուի,
կայր յետոյ առ ոտս նորա, լայր, և ար-
տասուքն սկսաւ թմնալ զոտս նորա, և
Տերով զլիտոյ իւրոյ ջնջէր, և Տամբուրէր
զոտս նորա, և օծանէր իւղով:

Եւ տեսեալ փարիսեցոյն՝ որ կողեաց
զնա, ասէր ընդ միտս իւր. սա թէ մար-
գարէ որ էր, ապա գիտէր թէ ով և որ-
պիսի որ կին մերձեցայ ի սա. զի մեղաւոր է:
Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա.
Աիմովն, ունիմ՝ ինչ ասել քեզ: Եւ նա
ասէ. ասա, վարդապետ:

Եւ ասէ. երկու պարտապանք էին ու-
րումն փոխատուի. մին պարտ էր Տինգ
Տարիւր դահեկան, և միւսն յիսուն. և իբ-
րեւ ոչ զոյր նոցա Տատուցանել, երկոցունց
նորճեաց. արդ ասա՝ ով առաւել սիրեցէ
զնա:

Եւսէ Աիմովն. ինձ այսպէս թուի՝ եթէ
որում՝ զբազումն շնորճեաց: Եւ նա ասէ
ցնա. ուղիղ դատեցար:

Եւ դարձեալ ի կինն կողմն, ասէ ցԱի-
մովն. տեսանեն զայս կին. մտի ի տուն քո՝
ջուր ոտից իմոց ոչ ետուր, իսկ սա ար-
տասուք իւրովք եթաց զոտս իմ, և Տե-
րով իւրով ջնջեաց. Տամբուր մի դու ոչ ե-
տուր ինձ, սա աւասիկ յորմէ Տիտէ մտեալ
եմ՝ ոչ դադարեաց ի Տամբուրելոյ զոտս
իմ. իւղով զգլուխ իմ ոչ օծեր, սա իւղով
անուշիւ է օծ:

Սասն որոյ ասեմ քեզ. թողեալ լիցին
ամա մեղք իւր բազումք, զի յոյժ սիրեաց-
զի որում շատ թողուցու՝ շատ սիրէ, և
որում սակաւ՝ սակաւ: Եւ ասէ ցնա. թող-
եալ լիցին բեղ մեղք քո:

Հիշարարմի՛ սրբոյն Սեփանոսի Սրբատաղոյ զի, և Բարեկոյ
ձերոյն, և ութման և չորս աշակերտաց նոյնիւ. Հրց. Մարտի,
Տաշա. Սրբ. ճիւղ:

Վաճանայք քո զգեցցին զարշարութիւն. և սուրբ քո
ցնծարով ցնծացնին:

Բնթեցուածս յԱռաջաց,
(Վ. Ե. Ժ. 1. 57. 27):

Ողորմութեամբ և հաւատովք՝ սրբին
մեղք. և երկիւղեւ Տեառն խորշի
ամենայն որ ի շարէ:

Աիրտը արդարոց խորճին զհաւատս, բե-
րանք ամբարշտաց պատասխանի տան զարս:
Բնդունելի են առաջի Տեառն ճանապարհք
մարդոց արդարոց. վասն նոցա և թշնամիք
բարեկամք լինին:

Հեռի է Բատուած յամբարշտաց, և ա-
ղթից արդարոց լսէ:

Լա է սակաւիկ ինչ առնուլ արդարու-
թեամբ, քան զբազում արդիւնս աներկիւ-
ղածութեամբ:

Աիրտ առն խորճեցի զերաւունս, զի ի-
Տեառնն ուղղեցին զնացք նորա:

Եկին որ տեսանէ զբարիս՝ ուրախ առնէ
զսիրտ. Տամբաւ բարի պարարէ զոսկերս:

Ար մերժէ զերատ՝ առեալ զանձն. իսկ
որ պահէ զյանդիմանութիւն՝ ստանայ ըզ-
հանճար:

Բնթեցուածս յԱռաջաց մարդարէն:
(Վ. Ե. Կ. Գ. 57. 18):

Եւսպէս ասէ Տէր. զամ ժողովել զա-
մենայն ազգս և զեղբուս. եկեացն և տես-
ցնն զփառս իմ. և թողից ի վերայ նոցա
նշան:

Եւ առաքելոց ի նոցանէ փրկեալս յազ-
գըս, ի Թարսիս, և ի Փուղ, և ի Լուդ, և
ի Մոսոք, և ի Թորէլ, և յԱլաբա, և ի-
կղզես Տեառնոր՝ որոց շեցէ լուեալ զանուն
իմ, և ոչ տեսեալ զփառս իմ. և պատ-
մեցցնն զփառս իմ և զանուն իմ ի մէջ ազ-
գաց:

Եւ անցնն զեղբարս իւրեանց յամենայն
ազգաց պատարագ Տեառն, Տեճեալս կա-
ռօք Տանդերձ պալարակապ երթալորք Տո-
վանոցօք ի սուրբ քաղաքն Արուսաղէմ, ասէ
Տէր, որպէս մատուցին ինձ որդիքն Խորա-
յելի զպատարագս իւրեանց սաղմոսիւք ի-
տան Տեառն:

Եւ ի նոցանէ առից ինձ ի քահանայս
և ի Ղ. Եւտիմիս՝ ասէ Տէր:

Հօօհաննուս առաքելոյն ի Ղաթիռ գեղկիցց Մատթնի խղճոյն
և ընթերցուածս, (Հէ. Բ. հէ. 7):

Արիւնք, ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան
գրեմ՝ ձեզ, այլ զհին պատուիրանն՝ զոր
ի սկզբանէ ունէիր: և Տին պատուիրանն
բանն է զոր լուարուք:

Ղարսնալ նոր պատուիրան գրեմ՝ ձեզ՝
որ է ճշմարտութիւնն և ի ձեզ՝ զի խա-
ւարն անցանէ, և լոյսն ճշմարտ արդէն
իսկ երևի:

Ար ասէ եթէ ի լոյսն իցէ՝ և զեղբայր
իւր առիցէ, սուտ է՝ և ի խաւարի է տա-
կաին:

Ար սիրէ զեղբայր իւր՝ ի լոյս բնակէ, և
զայթակղութիւն ի նմա չէք:

Իսկ որ առեայ զեղբայր իւր՝ ի խաւարի
է, և ընդ խաւար չըջի. և ոչ զիտէ յո՛
երթայ, զի խաւարն կուրացոյց զաշս նորա:

Աղկուխ Մարտիրոսոյ ի ձայնն:

Արքայ Մատթանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Հօօհաննուս, (Հէ. մ. Բ. 3):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս ասէ:

Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ զայ-
թակղեալք: Ի ժողովրդոց իրեանց
հանդիսն զձեզ:

Այլ եկեացէ ժամանակ, զի ամենայն որ
սպանանիցէ զձեզ՝ համարիցի պաշտօն մա-
տուցանել Մատուցոյ:

Իւ զայն արտացնն ընդ ձեզ, քանզի ոչ
ծանան զՀայր՝ և ոչ զիս:

Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յոր-
ժամ եկեացէ ժամանակ՝ յիշեցէք՝ թէ ես
ասացի ձեզ: Չայս ի սկզբանէ ոչ ասացի
ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի:

Արքայ Մարտիրոս Մատթան, Մատ. Ղ. Բ. 3:

Տէրն ամենայն ծաղք երկրի զփրկութիւն Մատուցոյ
մերոյ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Ղազատառց խղճոյն է
ընթերցուածս, (Հէ. Բ. 3):

Եղբարք, եթէ յանկարծ բմբռնեցի
որ ի ձէնջ յիշ և իցէ յանցանա,
դուք որք հոգեւորդ էք՝ հաստատեցէք

զայնպիսին հոգով՝ հեղութեան, զգոյշ լի-
նիցիք անձանց, զի մի՛ և դուք փորձիցիք:

Զմիմանց բռն բարձէք, և այնպէս
կատարեցէք զօրէնսն Քրիստոսի:

Եթէ համարիցի որ լինել ինչ՝ և չեցէ,
զանձն իւր խաբէ՝ զգործ իւր կռեացէ իւ-
րաբանչիւր որ, և ապա անձին իւրում մի-
այն պարճանա տացէ, և մի՛ առ բնկերաւն.
զի իւրաբանչիւր որ՝ զիւր բռն բռնա-
լոց է:

Հաղորդութիւն արասցէ աշակերտն վար-
դապետին՝ յամենայն բարութիւնս:

Այլ խաբիք, Մատուած ոչ արհամարհի-
զի զոր ինչ սերմանէ մարդ, զնոյն և հըն-
ձեացէ՝ որ սերմանէ ի մարմին իւր՝ ի մարմ-
նոյ անտի հնձեացէ զապականութիւն, և
որ սերմանէ ի հոգին՝ ի հոգւոյ անտի հըն-
ձեացէ զկեանսն յաւիտենից:

Այլ զբարիս գործել մի՛ ձանձրասցուք,
զի ի ժամանակի իւրում հնձեացուք ա-
ռանց էքանկոյ:

Այսուհետեւ մինչ զեռ ժամանակս ի-
ձեռս է, զօրծեցուք զբարիս առ ամենու-
սեան, մանաւանդ առ բնաւանսն հաւատոց:

Տեսէք որպիսի գրով զրեցի առ ձեզ ի-
մով ձեռամբ. զի որք միանգամ կամին
բարեմարդիկ լինել մարմնով, նոքա ստիպեն
զձեզ թլկատել. միայն՝ զի մի՛ զեռն
Քրիստոսի զհետ երթայցեն:

Քանզի և որք թլկատեալքն իսկ են,
նոքա զօրէնսն ոչ պահեն. այլ կամին զի
դուք թլկատեալքիք, զի ձերով մարմնով
պարճեցիք:

Աղկուխ ՊաՏոյ ի ձայնն:

Արքայ Մատթանիս Հիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Ղաթատուս, (Հէ. Բ. հէ. 4):

Տէրն մեր Հիսուս Քրիստոս:

Ե ի ժողովել բազում ժողովրդոց, և
ըստ բաղաբաց բաղաբաց եկելոցն
առ նոս, ասէ առական. ել սերմանացան
սերմանել զսերմանիս իւր. և ի սերմանենն
իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ.
և եղև կոխան, և թաշուր երկնից կերան
զնա:

Իւ այլն անկաւ յապառաժի, և ընդ
բուսանելն՝ չորացաւ առ իշոյղէ հիւթոյ:

Լա այլն անկաւ ի մէջ փշոցն, և ընդ նըմին բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին զնա:

Լա այլն անկաւ յերկիր բարի և պարարտ, և բուսեալ արար պտուղ հարիւրապատիկ: Օայս իրրև և խօսեցաւ, ասէ. որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լսիցէ:

Հարցանէին զնա աշակերտքն՝ թէ զե՞նչ իցէ առական:

Լա նա ասէ. ձեզ տուեալ է գիտել զետրհարդս արքայութեան Մատուցոյ, բայց այլոցն առակօք, զի տեսցին՝ և մի՛ տեսցեն, և լսիցեն՝ և մի՛ իմասցին:

Բայց առական այս ինչ է. սերմն՝ բանն Մատուցոյ է. և որք առ ճանապարհան, այնորիկ են՝ որ լսենն, և ապա զայ սատանայ՝ և հանէ զբանն ի սրտից նոցա, զի մի հաւատասցեն և ապրեսցին:

Լա որք յապառաժին, որք յորժամ լըսիցեն խնդութեամբ ընդունին զբանն, և արմատս ոչ ունիցին. որք առ ժամանակ մի հաւատան, և ի ժամանակի փորձութեան հեռանան:

Իսկ որ ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նոքա են, որ իրրև լսեն զբանն՝ և ի հոգս և ի մեծութիւն և ի ցանկութիւն աշխարհիս ըզբաղեալ՝ հեղձնուն և անպտուղ լինին:

Իսկ որ յերկիրն պարարտ, որոց բարւոք և զուարթակին սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդունին, և տան պտուղ համբերութեամբ:

Ոչ որ լուցանէ ճրագ և թագուցանէ ընդ կարասեաւ, կամ զնէ ընդ մահճօք. այլ ի վերայ աշտանակի զնէ, զի որ մտանեն՝ զոյս տեսցեն:

Զարաթ որդին Յովհաննու ոսկերքան Հայրապետին ԲՏ. 17. Որ արդարեւ իր սարգսն Մեկ. 17. Որ յառնէր ի հոգի, ճառաւ Երկն. 17. Զառարեալս Սղմ. 17. 18.

Օրհնակազմա Տեառն փառաւոր տանէ, որ երդնու ընդ ընկերի իւրում, և ոչ ասէ:

Բնթեկցուածս յՀապոյեայ մարգարէէ (Գլ. 1. Խիւ.):

Լուարուք ինձ՝ կղզիք, և ունին զիք՝ հեթմանոր. յետ բազում ժամանակաց հաստատեսցի այդ, ասէ Տէր:

Հարգանտէ կռեաց զնա, և յորովայնէ մօր իմոյ կարգաց զանուն իմ. և գ զերբան

իմ՝ իրրև զսուսեր սուր. և ընդ հովանեաւ ձեռին իւրոյ թագոյց զնա. և եգ զնա իրրև զնետ մի ընտիր, և ի կապարճս իր թագոյց զնա. և ասէ ցիս. ծառայ իմ ևս դու Խալայէլ, և ի քեզ փառաւորեցայց:

Լա ասեմ. զուր ուրեմն փաստակէի տաւրապարտուց, յոչնչ ևսու զզորութիւն իմ. փասն այսորիկ իրաւունք իմ ի Տեառնէ, և փաստակ իմ առաջի Մատուցոյ իմոյ:

Լա արդ այսպէս ասէ Տէր՝ որ ստեղծ զնա յորովայնէ ծառայ իւր, ժողովել ըզհակոր և զԽալայէլ առ ինքն. և ժողովեցայց և փառաւորեցայց առաջի Տեառն, և Մատուած իմ է ինձ զզորութիւն:

Լա ասէ ցիս. մեծ է քեզ այդ, կռել զքեզ ծառայ իմ. հաստատել զազգան Հալովայ և զգրուեալն Խալայէլի:

Բնթեկցուածս ի Վարդոյ Մատուցոյ (Գլ. 1. հէ. 25):

Լա արդ ահաւասիկ գիտեմ ևս, եթէ ոչ ևս տեսանէք զերեսս իմ դուք ամենեքեան, յորս շնչեցայ քարոզել զարքայութիւնն Մատուցոյ:

Վասն որոյ և վկայութիւն դնեմ ձեզ յաւուր յայնմիկ, զի սուրբ եմ յարենէ ամենեցուն. քանզի ոչ խորշեցայ ի պատմելոյ ձեզ զամենայն կամեն Մատուցոյ:

Չգոյշ կացէք անձանց և ամենայն հօտիգ, յորում եգ զձեզ Հոգին սուրբ տեսուչս՝ հովուել զժողովուրդ Տեառն, զոր ապրեցոյց արեամբ իւրով:

Վասնզի գիտեմ ևս, եթէ յետ իմոյ մեկնելոյ՝ դայցեն զայլք յաշխակօք ի ձեզ, որ ոչ ինայեացեն հօտիգ:

Լա ի ձենջ յարիցեն արք, որք խօսիցին թիւս, ձգել զաշակերտսն զինի իւրեանց:

Վասն այսորիկ արթուն կացէք, և յիշեցէք՝ զի զերկեամ մի զցայդ և զցերեկ՝ ոչ դադարեցի արտասուք խրատել զմի մի իւրաքանչիւր:

Լա արդ յանձն առնեմ զձեզ Մատուցոյ և բանի նորհաց նորա, որ կարօն է շինել և տալ ձեզ ժառանգութիւն ընդ սուրբսն ամենեւեան:

Եթեմովոյ կամ ոսկոյ կամ հանդերձից՝ ոչ ուրուք ի ձենջ ցանկացայ. դուք ինքնին

Պողոս առաքելոյն յԱփեսացոց թղթոյն է
ընել երցուածս. (Է. Ե.) :

Պողոս առաքելայ Հիսուսի Վրիստոսի
կամօրն Ըստուծոյ, սրբոց որք են յԱփե-
սոս, և հաւատացեալք ի Վրիստոս Հիսուս:
Հորհրդէք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԵս-
տուծոյ հօրէ մերմէ՝ և ի Տեառնէ Հիսուսէ
Վրիստոսէ:

Օրհնակ է Ըստուած և Հայր Տեառն
մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, որ օրհնեաց
զմեզ ամենայն հոգեւոր օրհնութեամբ յերկ-
նաւորս ի Վրիստոս. որպէս ընտրեաց ըզ-
մեզ նովաւ յառաջ քան զինեմք աշխար-
հի, լինել մեզ սուրբս և անարատս առա-
ջն նորա՝ սիրով:

Հառաջագոյն սահմանեաց զմեզ յորդեզ-
րութիւն ի ձեռն Հիսուսի Վրիստոսի, ի-
նոյն. ըստ հաճութեան կամաց իւրոց, ի-
զովեստ փառաց շնորհաց իւրոց. որով
զուարճացոյց զմեզ սիրելեան. որով ունիմք
զգրկութիւն ի ձեռն արեան նորա, ըզթո-
ղութիւն մեզաց ըստ մեծութեան շնորհաց
իւրոց. որ առաւելաւ ի մեզ ամենայն ի-
մաստութեամբ և զիրութեամբ:

Եւրոյց մեզ զխորհուրդս կամաց իւրոց,
ըստ հաճութեան իւրում. զոր յառաջա-
գոյն եզ նովաւ, ի տնտեսութիւն լուման
ժամանակաց, բովանդակել զամենայն Վր-
րիստոսիւ որ ինչ յերկինս և որ ինչ յերկ-
րի, ի նոյն:

Որով և վեճակեցաք յառաջագոյն հրա-
ւիրեալք՝ ըստ յառաջագործեանն Ըստու-
ծոյ. որ զամենայն յաջողէ ըստ խորհրդոց
կամաց իւրոց. լինել մեզ ի զովեստ փառաց
նորա՝ յառաջագոյն յուսացելոցս ի Վրիս-
տոս:

Որով և դուք իբրեւ լուսւոյք զբանն ճշ-
մարտութեան, զաւետարանն փրկութեան
ձերոյ, որով և հաւատացեալ կնքեցաւք
հոգւոյն սրբոյ աւետեաց. որ է առհաւատ-
չեայ ժառանգութեան մերոյ ի փրկութիւն
նուաճութեան, ի զովեստ փառաց նորա:

Եւրոյս իս Եպրոսթեան ի Զայնէն:

Սրբոյ Եւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (Է. Բ. 27. 17):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

2 Իբ ինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտ լիցի,
և ոչ զաղանի՝ որ ոչ ծանկիցի և ե-
կեաց ի յայտ:

Տեսէք այսուհետեւ զեարդ լսէքդ. զե-
ոյր գուցէ՝ տացի նմա, և ոյր ոչն գուցէ՝
և զոր կարծէն թէ ունիցի՝ բարձցի ի նը-
մանէ:

Եւկին առ նա մայրն և եղբարք իւր, և
ոչ կարէին հասանել ի նա վասն բազմու-
թեանն:

Եղդ եղև նմա և ասեն. մայր քո և եղ-
բարք քո կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ
տեսանել:

Եւ ասէ ցնտաւ. մայր իմ և եղբարք իմ
սորա են, որ զբանն Ըստուծոյ լսեն՝ և առ-
նեն:

Նրբոյ շարժմ. սրբոյն Ստեփաննոսի Հոռոյն Հաղորդեալն և
Քահանայիցն, և Սարգիսապոյն և ժողովրդոցն. Հրոյ. Սարգի-
սոսաց, Սեկի. Բ. Եւթոյ պատր. Հովրս. Բ. Սարգիս. և Բայր Բեկ-
ոսի. Ծաղու. Երկն. Բ. Զառ-Բեդար. Սեմ. ԶԱՍ

Վահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք
քո ցնծալով ցնծացցին:

Ընել երցուածս յԵրակոց:
(Իմաստ. Է. Ե.) :

3 Եւնիսթամ արդարն կացցէ բազում
համարձակութեամբ՝ հանդէպ նեղ-
չաց իւրոց:

Եւ որոց անդոսնէին զվաստակս նորա,
տեսեալ զնա՝ խռովեցցին անհնարին եր-
կիւղիւ, և զարհուրեցցին ի վերայ սքանչելի
փրկութեան նորա:

Եւ զզմացցին ի միտս իրեանց. և առ-
նեղութեան անձանց յողւոց հանցն և
ասացցին. այս այն այր է՝ զոր երբեմն միք
ծաղր առնէաք, և յառակս նախատանայ:

Սեբ անախտք՝ զվարս զորս մօլորութիւն
համարէաք՝ և զվախճան զորս անարգու-
թիւն:

Օխարդ համարեցաւ ընդ որդիս Ըստու-
ծոյ, և ընդ սուրբս վեճակ զորս:

Ուրեմն մարդեացք ի ճանապարհէն ճըլ-
մարտութեան, և լոյսն ողորմութեան ոչ
լուսաւորեաց զմեզ, և արեգակն արդա-
րութեան ոչ ծագեաց ի սիրտս մեր:

Ետքեւութեան և կորստեան շաղաթ
լոյս, և գնացաք բնդ անկոխ անապատ,
և զճանապարհս Տեառն ոչ ծանեաք:

Օ, ինչ շահ եղև մեզ հպարտութիւնն,
և զե՛նչ մեծութիւն ամբարտաւանութեանն
իցէ մեզ նպաստուոր:

Ընթերցուած յԱմսօր մարգարէի
(ԳԼ. Գ. 57. 12):

Այսպէս առ Տէր. զոր օրինակ ելի՜ւ
կարացէ թափել հովիւ ի բերանոյ առիւ-
ծու արեացս երկուս կամ բլթակ մի ուն-
կան, այնպէս զերծցին որդիքն Խորայիլ՝
որք բնակեալ են ի Սամարիա, դեմ՝ յան-
դիման ազգին և ի մէջ Կամասկացոց:

Բաճանայք, լուարուք և վկայութիւն
դիք տանդ հակօրաց, առ Տէր ամենակալ:

Օ, ի յաւուր յայնմիկ յորժամ խնդ-
րեցից զվրէժ ամբարշտութեանցն Խորայիլի
ի նմանէ, առից վրէժ և զտեղանոյն Կեթե-
լայ, և փրկեացին եղջիւրք տեղանոյն և անկ-
ցին յերկիր:

Եւ խորտակեցից զապարանս թեաւորս
ի վերայ ամբարտաւան ապարանիցն, և ա-
պականեացին ապարանքն փղոսկրեայք, և
բազում և այլ ապարանք անկցին՝ առ Տէր:

Պաղոսի առարկայն յԱմսօրացոց թղթոյն է
ընթերցուած. (ՀԼ. Գ. 1):

Սէան այտորիկ ևս Պաղոս կապեալ էի-
տուսի Վրիստոսի, վասն ձեք հեթանոսաց.
Թեքեա լուեալ իցէ ձեք զտնտեսութիւն
շնորհացն Աստուծոյ, որք տուեալ են ինձ
ի ձեզ:

Օ, ի բոտ յայնտութեան ցուցաւ ինձ խոր-
հորդն, որպէս յատաճագոյն զրեցի առ
ձեզ տակաւուր, առ ի կարող լինելոյ բն-
ութեանու և ի միտ առնուլ զիմաստութիւ-
նն իմ ի խորհրդեանն Վրիստոսի:

Օ, ի այլոց ազգաց ոչ ցուցաւ որդւոց
մարդկան, որպէս և այժմ յայննչաւ սր-
բոց իւրոց՝ առաքելոց և մարգարէից՝ հադ-
ուֆն. լինել հեթանոսաց ժառանգակիցս
և մարմնակիցս, և հաղորդս տեստեացն ի-

Վրիստոս Հիսուս՝ աւետարանաւն, որոյ եղև
ևս ապաստոր, բոտ պարզեաց շնորհացն
Աստուծոյ՝ որք տուան ինձ՝ բոտ յաջողու-
թեան գորութեան նորա:

Ինձ՝ որ տրուպս եմ՝ ամենայն սրբոց՝
տուան շնորհքս այս՝ ի հեթանոս աւետա-
րանել զանքննին մեծութիւնն Վրիստոսի.
և լուսաւոր առնել զամենեւին, թէ զե՛նչ
է անտեսութիւն խորհրդոյն, որ ծածկեալ
էր յամենայն յախտեանց՝ առ Աստուծոյ
որ զամենայն ինչ արար:

Օ, ի յայննեցի արդ իշխանութեանց և
պետութեանց՝ որք յերկինս են, ի ձեռն և-
կեղեցւոյ՝ բազմապատիկ իմաստութիւնն Աս-
տուծոյ:

Եղև. Բաճանայք քո զզեցելն զարգարութիւն, և սուրբք քո
ցնծալով ցնծացն:

Արոյ Աւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բոտ
էջաճանու. (ՀԼ. Ժ. 57. 11):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս առեւ:

Եւ եմ հովին քաջ. հովին քաջ զան-
ձքն իւր գնէ ի վերայ ոչխարաց:

Իսկ վարձկանն, որ ոչ է հովին, որոյ ոչ
իւր են ոչխարքն, իրբե տեսանէ զգալին զե
դայ, թողու զոչխարան՝ և փախել. և զայլն
յափշտակէ զնոսա և ցրուէ. քանզի վարձ-
կան է, և չէ փոյթ նմա վասն ոչխարացն:

Եւ եմ հովին քաջ. և ճանաչեմ զիմ-
պն, և ճանաչեմ յիմոյն:

Արպէս գիտէ զեւ Հայր, զիտեմ և ես
զՀայրն. և զանձն իմ՝ զնեմ ի վերայ ոչ-
խարաց:

Եւ եւ՝ այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ոչ են
յայսմ՝ գաւթէ. և զայնս ևս պարտ է ինձ
ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն, և ե-
ղեցին մի հօտ և մի հովին:

Աշխարհութիւն սրբոցն Անկախեաց եպիսկոպոսն և Եպիսկոպոս
քաճանախն, Աթլեայ տարկաւային, և Պրատան վրայն, Հարց
Մարտ Ընչու Սիմ. ԱՊ. ԱՊ.

Բաճանայք քո զզեցելն զարգարութիւն, և սուրբք քո
ցնծալով ցնծացն:

Բնիկեցու ամս յԱռախաց
(Գ. Լ. Բ. հ. 12):

Ես իմաստութիւն բնակեցայ ի խորագիտութեան, զխորհուրդս և բղբիտութիւն կոչեցի յիս:

Լքելիւ Տեառն ասեայ զանիրաւութիւն, զիմ շնամանս և զամբարտաւանութիւն և զճանապարհս շարեայ. երկիւղու ապականէ:

Իմ է խորհուրդ և զգուշութիւն, և իմ է հանձար և իմ է գործութիւն:

Ինն թագաւորք թագաւորեն, և հզօրք զրեն զարդարութիւն:

Ինն մեծամեծք մեծանան, և բռունք ինն ունին զերկիր:

Լսա՛ որ զինս սիրեն՝ սիրեմ. և որք զինս խնդրեն՝ գացեն շնորհս:

Սեծութիւն և փառք՝ իմ են, և բաւաջուածք բազմաց՝ և արդարութիւն:

Լա՛ է զիս ստանալ՝ քան զոսկի և զականս պատուականս, և զարդիւնս իմ քան զոսկի և զարծած ընտիր:

Իճանապարհս արդարութեան գնամ, և իմէջ շաղկապ ճշմարտութեան շրջիմ:

Օ՛ ի բաշխեցից սիրեկաց իմոց զմեծութիւն, և զգանձս նոցա լցուցից բարութեամբ:

Լի՛ծ է պատմեցից ձեզ զճանապարհորդ լինելոցսն, և յիշեցուցից զայն՝ որ յախտեանից համարեալ են:

Բնիկեցու ամս ի Վառուայ մարդարեկէ
(Գ. Լ. Բ.):

Օրացիր զօրութեամբ յոյժ. զի դարձոց Տէր զհպարտութիւնն հակովայ իբրեւ զհպարտութիւնն Խարայել:

Օ՛ ի թօթափելով թօթափեցին զնոսա, և զօռս նորա ապականեցին. զզէն զօրութեան նորա ի մարդկանէ, զարս հօրս որ խաղային ընդ հրոյ. երասանակք կառաց նոցա յաւուր պատրաստութեան նորա. խռովեցին հեծեալք ի ճանապարհս, և խռովեցին ի հրապարակս. տեսիլ նոցա իբրեւ զդամբարաց հրոյ, և իբրեւ զփայլակն յայս կոյս և յայն կոյս ընթանան:

Հիշեցեն մեծամեծք նորա՝ և փախիցեն ի տուէ, և կասեցին ի ճանապարհս

խրեանց. և փութացին ի պարիսպս, և պատրաստեցին զառաջապահ իրեանց:

Գրունք քաղաքաց բացան, և կործանեցան արքունիք, և ստացուածք յայտնեցան:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Վառնի Թեղեղոյն է
ընթեկեցու ամս. (Գ. Լ. Բ. հ. 17):

Որք բարեք վերակացու լինին երիցունք՝ կրկին պատուոյ արժանի եղեցին, մանաւանդ որ աշխատիցին բանիւ և վարդապետութեամբ:

Վանդի տէ գիր՝ մի կապեցես զդուռ եղին կալուոյ, և արժանի է մշակն վարձու իւրոյ:

Օ երիցուէ չարախօսութիւն մի՛ ընդունիցիս, բայց եթէ երկուք և երիւք վկայիք:

Իսկ որք մեղանշին՝ առաջի ամենեցուն յանդիմանեա, զի և այլքն երկիցեն:

Վ կայութիւն դնեմ՝ առաջի Վստուծոյ և Հիսուսի Վրիստոսի և ընտրեւոց հրեշտակաց, զի զայդ պահեցես առանց միտահաճութեան:

Լի՛. Քահանայք քո զիցցին զարգորութիւն, և սուրբք քո զեծարով. ցնծացեն:

Սրբոյ Վեհաօրանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ քսա
Վառուա. (Գ. Լ. Բ. հ. 23):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Ես ասէր առ ամենսն. եթէ որ կամի զինի իմ դալ, ուրացի զանձն, և առցէ զիսալ իւր հանապաղ, և եկեցէ զհետ իմ:

Օ՛ ի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ կեցուցէ զնա:

Օ՛ ինչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ չաշնցի, և զանձն իւր կորուսցէ կամ տուժեացէ:

Օ՛ ի որ ամօթ համարեցի զիս և զբանս իմ, զնա և որդի մարդոյ յամօթ արացէ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւրովք և Զօր և հրեշտակաց սրբոց:

Բայց արդարեւ ասեմ ձեզ, եթէ են ումանք իդոցանէ՝ որ այդր կան, որք մի՛ ճաշակեցեն զմահ, մինչև տեսնեն զարքայութիւն Վստուծոյ:

Չորեքշաբթի Հայր Ապոս. Ճաշու Սղմ. 25:

Կենցաղական քո՝ Բառուած իմ, որ ի քեզ յաւանցայ:

Պօղոսի առաքելոյն յԱշփեսացոյ իմ յիմոյն է
ընթերցուածս. (ՀԼ. Բ. հէ. 15):

Ասան այնորիկ և ես իբրեւ լուայ ըզ-
հաւատան ձեր որ իՏէր Եփեսոս, և
զսերն որ ընդ ամենայն սուրբս, ոչ դա-
դարեմ ի գոհանալոյ փան ձեր՝ յիշել ըզ-
ձեզ յաղթմս. զի Բառուած Տեառն մերոյ
Եփեսոսի Վրիստոսի՝ չայլն փառաց՝ տացէ
ձեզ զհոգին իմաստութեան և յայտնու-
թեան՝ զիտութեամբն իւրով:

Լուսաւոր առնել զաչս սրտից, առ ի-
գիտելոյ մեզ՝ զի՛նչ է յոյս կոչման նորա,
և զի՛նչ է մեծութիւն փառաց ժառանգու-
թեանն նորա ի սուրբս. և զի՛նչ է առա-
ւելութիւն մեծութեան զօրութեան նորա
ի մեզ հաւատացեալս, ըստ յաջողութեան
կարողութեան զօրութեանն իւրոյ, զոր յա-
ջողաց ի Վրիստոս:

Օ ի յարոյց զնա իմեռելոց, և նստոց
ընդ աջմէ իւրմէ յերկնաւորս, ի վերայ ա-
մենայն իշխանութեան և պետութեան և
զօրութեան և տէրութեան, և ամենայն
անուան անուանելոյ, ոչ միայն յաշխարհիս
յայսմիկ, այլ և ի հանդերձելումն. և զա-
մենայն ինչ հնազանդ արար ի ներքոյ ոտից
նորա:

Եւ զնա եղ զլուս ի վերայ ամենայն ի-
րիւր եկեղեցոյ, որ է մարմին նորա, և լը-
բումն՝ որ զամենայն յամենայն ընտ:

Եւ զուրբ՝ որք մեռեալն էիք ի մեզս ձեր
և յանցանս, յորս երբեմն գնայիք ըստ յա-
ւիտենի աշխարհիս այսորիկ, ըստ իշխանին
իշխանութեան օգոյս այսոյ, որ այժմս ընդ-
մոտալ է յորդիսն ապստամբութեան. յո-
րըս և մեր ամենեքեան շրջեալ երբեմն, ի-
ցանկութիւն մարմնոյ մերոյ, և առնեալք
զկամս մարմնոյ և զմտաց, և էաք արդարեւ
որդիք բարկութեան իբրեւ այլքն:

Եղևութիս պահցի ի ձայնն:

Սրոյ Բառարանիս Եփեսոսի Վրիստոսի՝ որ ըստ

Պատկասու. (ՀԼ. Բ. հէ. 22):

Տէրն մեր Եփեսոս Վրիստոս:

Եւ եղև ի միում յաւուրց՝ ինքն էլ ի-
նաւ և աշակերտքն նորա, և ասէ զը-
նոսա. եկայք անցցուր յայնկոյս ծովակիս:
Եւ գնացին:

Եւ մինչդեռ նաւէին՝ ի քուն եմտա, և
էջ մարիկ հողմոյ ի ծովակն՝ և ուսնոյր, և
տազնապէին:

Մատուցեալ զարթուցին զնա և ասն.
վարդապետ վարդապետ, կորնչեմք աւա-
սիկ: Եւ նա յարուցեալ աստեալ հողմոյն
և խռովութեան ջուրցն, և հանդարտեցին
և եղև խաղաղութիւն:

Եսէ ցնոսա. ո՞ր են հաւտոք ձեր: Եւ
զահի հարեալ զարմացան, և ասէին ցրմի-
մանս. ո՞վ արդեօք իյէ տա՞ զի և հողմոյ
և ջրոց հրաման տայ, և հնազանդին սմա:

Հինգշաբթի՝ սրոյ Հայրապետոյն Մարտիրոսի, Եղևաւոր-
բոսի, և Պօղոսի խառնութեան, և սրոյ նստարայն Մարկիմոսի
և Մարտիրոսի Հայր զի Որս հաւորեալս Մեկ. զի Սաթ Եղևաւորս
Եւ իւր. Հորթ. զի Հանդիւրդար. Ճաշու ժամանակ՝ Չհաւորե-
թիւնն. Երբն. զի Չհաւորեալս Սղմ. ճաշ.

Վահանայք քո զեկեցին զարդարութիւն. և սուրբք քո
ցնծարով ցնծացին:

Ընթերցուածս յԱռաքելոյ
(ԻՄ. Գ. հէ. 22):

Արդ եթէ ցանկայք ամոռոց և զա-
ւազանաց իշխանութեան, բաւոնք
ժողովրդեան, պատուեցէք զիմաստութիւն,
զի յաւիտեան թագաւորիցէք:

Սիրեցէք զոյս իմաստութեան ամենե-
քեան, ոյք առաջնորդէք ժողովրդոց:

Իսկ եթէ զի՛նչ է իմաստութիւն և որ-
պէս եղև՝ պատմեցի, և ոչ թագուցից ի-
ձէնջ զտորհուրդս. այլ ի սկզբանէ արարա-
ծոց քննեցի, և ամից յայտ զգիտու-
թիւն նորա:

Եւ ոչ ստերիւրեցայց ի ճշմարտութեան,
և ոչ նախանշու մաշեալ զնացից ընդ
նմա. զի այն ոչ հաղորդի ընդ իմաստու-
թեան:

Բազմութիւն իմաստնոց՝ փրկութիւն աշխարհաց, և թաղաւոր հանձարեղ՝ հաստատութիւն ժողովրդոց:

Ընկերացուածս ի Չապարայ մարդարէէ:
(ՊԼ. ԺԴ. հէ. 6):

Հաւոր յայնմիկ եղից զհաղարարեալսն Յուդայ իրրե զխանձորս Տրոյ ի մէջ փայտից, և իրրե զգամբարս Տրոյ ի մէջ եղեզան, և կերիցեն յաջմէ և յահեկէ զամենայն ժողովորդս շուրջանակի. և դարձեալ բնակեցէ Լըուսաղեմ՝ առանձինս յԼըուսաղեմ:

Լըւսաղեմոցէ Տէր զյարկնս Յուդայ որպէս ի սկզբանէն. զի մի՞ մեծարանցեն պարծանք տանն Վաւթի, և հպարտութիւն բնակեաց Լըուսաղեմի ի վերայ տանն Յուդայ:

Լըւ եղեցի յաւար յայնմիկ պաշտպանացէ Տէր ամենայն բնակեաց Լըուսաղեմի. և եղեցի՝ որ տկարն իցէ ի նոսա յաւար յայնմիկ իրրե զՎաւթիմ, և տունն Վաւթի՝ իրրե զտունն Լատուձոյ, իրրե ըզՏրեշտակ Տեառն առաջի նոցա:

Լըւ եղեցի յաւար յայնմիկ խնդրեցից բառեղ զամենայն ազգս եկեայս ի վերայ Լըուսաղեմի. և հեղեց ի վերայ տանն Վաւթի և ի վերայ բնակեաց Լըուսաղեմի հոգի շնորհաց և զթութեան:

Պատգամաբերոյն յԼըուսաղեմոց իմ զիմոյն է
ընկերացուածս. (ՉԼ. ԺԴ. հէ. 7):

Հիշեցէք զառաջնորդս ձեր, որք խօսեցան ձեզ զբանն Լատուձոյ. հայեցեալք յեւրս զնացից նոցա, նմանօրք եղերուք հաւատոցն:

Հիսուս Վրիստոս երէկ և այսօր, նոյն և յախտեանս:

Հուսմունս պէսպէսս և օտարաձայնս մի՞ զանգաւէք, զի լաւ է շնորհօք հաստատել զսիրտս, և ո՛չ կերակրովք. որովք ոչ ինչ օգտեցան որք այնպէսն գնացին:

Ելէ Բաշմուցք քա զղեցնի զորդորութիւն և սուրբ քո ցեծաւ
ըմբռնացնի:

Ուրոյ Լըւսաղեմիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ լաւ
Խաղաղեալ. (ՉԼ. Պ. հէ. 23):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Եւ շըբէր Հիսուս ընդ ամենայն կողմն Վալիկացոց, ուսուցանէր ի ժողովորդս նոցա՝ և քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, և բժշկէր զամենայն հիւանդութիւնս և զամենայն անաս ի ժողովրդեանն:

Լըւ եւ լուր նորա ընդ ամենայն երկիրն Լատուց, և մատուցին առ նա զամենայն հիւանդս՝ որք նեղեալք էին ի պէսպէս ցաւս և ի տանջանս, և զղիւհաւորս և զուսնոտս և զանգամայնոյս. և բժշկեաց ընդոսս:

Լըւ երթային զհետ նորա ժողովորդք բազումք ի Վալիկէ և ի Վեկապոլեայ և յԼըուսաղեմէ և ի Հրէաստանէ, և յայն կոյս Հորդանանու, և բժշկեաց զնոսս:

Ուրաթի՝ Հարց Հանգս Դաւոթ Սրմ. ՊԼ:

Տեսն ամենայն ծաղք երկրի զփրկութիւն Լատուձոյ
մերոյ:

Պատգամաբերոյն յԼըուսաղեմոց իմ զիմոյն է ընկերացուածս. (ՉԼ. Պ. հէ. 4):

Այլ Լատուձո՝ որ մեծն է ողորմութեամբ, փասն բազում սիրոյն իւրոյ զոր սիրեացն զմեզ, մինչդեռ մեռեալն էաւ ի մեղս մեր, կենդանիս արար զմեզ ի Վրիստոս. քանզի շնորհօք ապրեցաւ. ընդ նմին յարոյց, և ընդ նմին նստոյց յերկնաւորս ի Վրիստոս Հիսուս. զի ցուցցէ ի յաւիտեանսն որք զաւրցն են՝ զառաւել մեծութիւն շնորհացն իւրոց՝ քաղցրութեամբ ի մեզ ի Վրիստոս Հիսուս:

Չի շնորհօք նորա էք փրկեալք ի ձեռն հաւատոցն. և այս ո՛չ ի ձէնձ, այլ Լատուձոյ պարգև է. ո՛չ իկործոց, զի մի՞ որ պարծեացի. զի նորա արարածք եմք, հաստատեալք Վրիստոսիս Հիսուսի. ի զորս բարութեան, յորս յառաջագոյն պատրաստեաց Լատուձո, զի ինոյն գնացուր:

Վասն որոյ և զուրք յիշեցէք, զի երբեմն հեթանոսք էիք մարմնով, որ կռեցեալն են

Ար էր մինչև ևս հիմունք արկանէի երկրի. պատմեալ ինձ եմէ խելամուտ իցես հանձարոյ:

Այլ եղ զգափ դորա թէ գիտիցես, կամ ով արկ ի վերայ դորա լար:

Յէր վերայ հաստատեցան աղիւր դորա, ով է որ արկ զվէմն անկեան ի դմա:

Հորժամ եղեն աստեղք ձեքք, ամենայն հրեշտակք աստեղգայ օրհնեցին զիս մեծածայն, և ամենայն հրեշտակք իմ գովեցին:

Բնօրհայտումս Աստուծոյ մարգարէի
(ԳԼ. Գ.)

Եւ եղև յամին յորում մուտաւ Ողես արքայ, տեսի զՏէր նստեալ յաթոռ բարձրութեան և վերացելոյ. և լի էր տունն փառք նորա:

Եւ սերովբէր կային շուրջ գնովաւ. վեց թեք միոյ՝ և վեց թեք միոյ. երկուքն ծածկէին զերեսս իւրեանց, և երկուքն ծածկէին զոտս իւրեանց, և երկուքն թուփեցաւ:

Եղազակէին մի առ մի՝ և ասէին. սուրբ. սուրբ. սուրբ. Տէր զօրութեանց՝ լի է ամենայն երկիր փառք նորա:

Եւ վերացաւ դրանդն ի ձայնէն զոր ազգակէին, և տունն լի եղև ծխով:

Եւ ասեմ, վայ է ինձ՝ եւ այր տառապեալ զիմոյ կամս հիացեալ. զի մարդ եմ՝ և պիտի շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուքմն ժողովուրդեան ընտելեալ եմ ես. և զՏէր զօրութեանց տեսի աչք իմով:

Եւ առաքեցաւ առ իս մի ի սերովբէից անտի, և ի ձեռքն իւրում ունէր կայծակն. զոր ասեալ ունեւոր ի սեղանոց անտի, և բեր մերձեցոյց ի բերան իմ, և ասէ. ահաւաղիկ մերձեցաւ այդ ի շրթունս քո, և հանցէ զանօրէնութիւնս քո, և զմեղս քո արեւացէ ի քէն:

Բնօրհայտումս յԷրեմիայի մարգարէի
(ԳԼ. Բ.)

Եւ եղև յամին երեսներորդի՝ յամեանն շորորդի, որ օր հինգ էր ամսոյն, և եւս Ազգիկիւլ քահանայ՝ որդի Բուզեայ՝ էի իմէջ գերութեանն առ ամսն Բուքար գետոյ:

Եւ բացան երկիրք, և տեսի զտեսիլ Լստուծոյ, որ օր հինգ էր ամսոյն. այն ամ հինգերորդ էր գերութեանն Հովակիմայ արքայի:

Տեսի՛ և ահա հորժ վերացեալ գայր ի հիւսիսոյ, և տեսիլ լուսոյ շուրջ գնովաւ, և հուր փայլատակեալ ի նմանէ. և ի մէջ նորա իբրև զտեսիլ բազմագունի ականց՝ և ճառագայթք ի նմա, և ի մէջ նորա կերպարանք շրջից զազանաց:

Եւ այս է տեսիլ նոցա. կերպարանք մարդոյ՝ և կերպարանք առեւծու յաջմէ շորեցունց:

Եւ դարձեալ կերպարանք եղին, և կերպարանք արծուոյ ի ձախմէ շորեցունց. և թեք նոցա տարածեալք ի վերուստ շորեցունց, իւրաքանչիւր երկու երկու՝ խառնեալք ընդ միմեանս. և երկու երկու ծածկէին ի վերուստ զմարմինս իւրեանց:

Տեսանէի՛ և ահա անիւ մի յերկրի գհետ զազանացն շորեցունց. և կերպարան առ նոյն՝ իբրև զտեսիլ ական թարշի. և անիւք էին ի շորեանի կողմանն. որպէս թէ շրճիցի անիւ ի մէջ անուոյ. և միւսան զրնային, և յետս ընդդէմ ոչ զառնային ի թիկունս իւրեանց:

Եւ բարձունք էին՝ և հայէին ընդ նոսա. և տեսանէի, զի լի էին աչք թիկունք նոցա շուրջ զշորեքումբն:

Եւ ի գնալ զազանացն, և անիւքն ընդ նոսա գնային:

Եւ ի վերանալ զազանացն յերկրէ, և անիւքն ընդ նոսա վերանային. ընդ որ կողմին զիմէր ամսն և հորժմն, երթային գազանքն՝ և անիւքն ընդ նոսա. զի ողի կենդանի զոյր յանիւն:

Պատգի առաքելոյն յԱրքայեցոց թղթոյն է
ընթերցումս. (ՀԼ. Բ. հհ. 6).

Եւ յորժամ միւսանցամ մուծցէ զանգրանիկն յաշխարհ, ասէ. երկիր պապցեն նմա ամենայն հրեշտակք Լստուծոյ:

Եւ առ հրեշտակն ասէ. ուրար ըզհրեշտակս իւր հողիս, և զպաշտօնեայս իւր բոց հոյո:

Իսկ ցորդին ասէ. աթոռ քո, Լստուած, յախտեանս յախտեանից, զաւազան ուղղութեան գաւազան արքայութեան քոյ:

էրցին քաղաքը աներակք, և ապարանք մնացեալք կորցնեն:

Այս ամենայն եղցի յերկրի:

Պօղոսի առաքելոյն յԱշխատաց թղթոյն է ընկերացուածս. (Հլ. Լ. հէշ. 15):

Տեսչէք՝ որպէս ճշմարտիւ գնացէք. մի իբրեւ անիմատք, այլ իբրեւ իմաստունք. գնեցէք զժամանակս, զի աւուրքն չարութեան են. վասն այնորիկ մի՛ լինիք անմիտք, այլ իմացարօք զինչ են կամք Տեսարն:

Եւ մի՛ արբենայք զինուով՝ յորում՝ զեղխութիւն է, այլ մանաւանդ լցարօք Տոգւով. խօսել ի սիրտս ձեր սաղմոսիւք և օրհնութեամբ, և երգօք Տոգեորօք, երգել և սաղմոս ստել ի սիրտս ձեր Տեսան:

Գոհացարօք յամենայն ժամ ի վերայ ամենայնի, յանուն Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի՝ Հօրն և Ըստուծոյ. հնազանդ լերուք միմեանց երկիւղեն Վրիստոսի:

Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լինիցին իբրեւ Տեսան. զի այր է զլուխ կընծ, որպէս և Վրիստոս զլուխ է եկեղեցւոյ, և ինքն է փրկիչ մարմնայ. այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի Վրիստոսի, նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց յամենայնի:

Մերք, սիրեցէք զկանայս ձեր, որպէս և Վրիստոս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մասնեաց վասն նորա, զի զնա սրբեցէ սրբութեամբ աւազանին բանիւ. զի կացուցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի, զի մի՛ ունիցի ինչ արատ, կամ աղտեղութիւն, կամ այլ ինչ յայսպիսեաց. այլ զի իցէ սուրբ և անարատ:

Նոյնպէս պարտին արք սիրել զիւրեանց կանայս՝ իբրեւ զիւրեանց մարմնս. որ սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ. զի ոչ որ երբէք ատեայ զանձն իւր, այլ սնուցանէ և զարմանէ զնա, որպէս և Վրիստոս զեկեղեցի. զի անդամք եմք մարմնոյ նորա, ի մարմնոյ նորա և յոսկերաց նորա:

Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկրորդն իմարմին մի:

Խորհուրդս այս մեծ է, բայց ես ատեմ իսկ ի Վրիստոս և յեկեղեցի. այլ և դուք

նոյնպէս մի ըստ միով. զի իւրաքանչիւր որ զիւր կին այնպէս սիրեացէ՝ իբրեւ զիւր անձն, և կին երկուցի յառնէ իւրմէ:

Եկելու Յարութեան ի ձորեն:

Սերոյ Աստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Դուկասու. (Հլ. Բ. հէշ. 49):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ մինչդեռ նա խօսէր, զայ ոմն իտանէ ժողովրդապետին և ատէ ցնա. մեռա զուստն քո, մի՛ ինչ աշխատ առներ զդա:

Իսկ Հիսուս իբրեւ լուա, պատասխանի ետ նմա և ատէ. մի՛ երկնչեր, միայն հաւատա՛ և կեցցէ:

Եւ մտնալ ի տունն, ոչ զոր եթող միտանել, բայց միայն զՊետրոս և զՀակոբոս և զՀովհաննէս, և զհայր մանկանն և ըղմայր նորա:

Այնն ամենեկան և կոծէին զնա. և նա ատէ. մի՛ լսեք՝ զի չէ մեռեալ, այլ ննջէ:

Եւ նորա ծաղր առնէին զնա, զի զիտէին թէ մեռաւ: Եւ նորա հանեալ զաննեսին արտաքս, կալա զձեռանէ նորա, բարբառեցաւ և ատէ. արի կայ, մանուկ դու:

Եւ դարձաւ հոգի նորա, և կանգնեցաւ վաղվազակի. և հրամայեաց տալ նմա ուտել:

Եւ զարմացան ձեռքն նորա. և նա պատուիրէր՝ մի՛ ումք ստել որ ինչ եղեն:

Երկու չարութ՝ որոցն Վեղիտոսի Եմօնարոյ հայրապետին և Միւնատոյ Արիստոսոյն, և միւս Վեղիտոսի եպիսկոպոսին, Բարոյ քահանային, և Էփեսոսի եպիսկոպոսին Լաւր Բարսեղ Ժողովի. Զաւարդ Եմօն և Միւնատ:

Վասնայք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբ քո ցնծարով ցնծացան:

Ընկերացուած յԱստուրց:

(Իւսոս. Հլ. Գ. հէշ. 7):

Իսկ արդարն եթէ հասցէ ի վախճանել՝ ի հանգստեան եղիցի:

Չի ծերութիւն պատուական՝ ոչ բազմաժամանակեայն է, և ոչ որ թուով աւանցն չափիցի. այլ ալեք՝ իմաստութիւն

մարդոյ են, և հասակ ծերութեան՝ կեանք անարատը:

Չի հաճոյ եղևալ Լստուծոյ սիրեցաւ, և կենդանւոյն ի միջոյ մեղաւորաց փոխեցաւ:

Հափշտակեցաւ՝ զի մի՛ չարութիւն ինչ շրջեցէ՛ զիմաստութիւն նորա, կամ նենգութիւն պատրիցէ՛ զանձն նորա:

Չի չարահնութիւն անզգամութեան շուքոյցանէ՛ զբարիս, և յաճումն ցանկութեան խուճապէ՛ զմիտս անմեղս:

Ատարեակ ի սակաւուն ելից զժամանակըս երկայնս. զի ցանկալի էր Տեառն անձնն նորա, վասն այնորիկ տաղնապեցաւ ի միջոյ չարեաց:

Իսկ ժողովորդք տեսին և ոչ իմացան, և ոչ եղին ի մոտի այսպիսի ինչ, եթէ իրաւունք Լստուծոյ ի վերայ սրբոց իւրոց, և այցելութիւն ի վերայ ընտրելոց նորա:

Ընթերցուածս յԼստայից մարգարէի,

(Գլ. ԺԻ՝)

Եւ ասացես յաւուր յայնմիկ. օրհնեցից զքեզ Տէր, զի բարկացար ինձ, և զարձուցեր զսրամտութիւն քո յինէն, և ողորմեցար ինձ:

Լհաւաստիկ Լստուած իմ, փրկիչ իմ Տէր, և յուսացեալ եղէց ինա՛ և ոչ երկեայց զի փառք իմ և օրհնութիւն իմ Տէր, և եղև ինձ ի փրկութիւն:

Եւ առէք ջուր ուրախութեան յաղբեբայն փրկութեան:

Եւ ասացես յաւուր յայնմիկ. օրհնեցէք զտէր, հնչեցէք զանուն նորա, պատմեցէք ի Տեթմանոս զփառս նորա, յիշեցէք՝ զի բարձրացաւ անուն նորա:

Օրհնեցէք զանուն Տեառն, զի մեծամեծս արար, պատմեցէք զայս՝ ամենայն երկրի:

Յնծացէք՝ և ուրախ լըրուք բնակիչք սիւնի, զի բարձրացաւ սուրբն Խորայելի ի մեջ նորա:

Հօհանու առաքելոյն ի Սաթուղիկայց Լսաջին իւրոց թոյն և ընթերցուածս. (Հլ. ԼԶ՝)

Լմենայն որ հաւատայ՝ եթէ Հիսուս է Վրիստոսն, յԼստուծոյ է ծնեալ, և ամե-

նայն որ սիրէ զճնօղն, սիրէ և զճնեալն ի նմանէ:

Լստիկ ճանաչեմք՝ եթէ սիրեմք զորդին Լստուծոյ, յորժամ զԼստուած սիրեսցուք՝ և զպատուիրանս նորա արասցուք:

Վանզի այս է սէրն Լստուծոյ, եթէ զպատուիրանս նորա պահեսցուք. և պատուիրանն նորա ինչ ծանունք:

Չի ամենայն որ յԼստուծոյ ծնեալ է, յաղթէ աշխարհի: Եւ այս է յաղթութիւնն՝ որ յաղթէ աշխարհի, հաւատն մեր:

Եւ ո՛րիցէ որ յաղթիցէ աշխարհի. եթէ ոչ՝ որ հաւատայցէ եթէ Հիսուս է որդի Լստուծոյ:

Սա է՝ որ եկն ջրով և չորով և արեամբ, Հիսուս Վրիստոս:

Ելէ Քահանայք քո զգեցին զարդարութիւն, և սուրբք քո ցնծաւ լով ցնծացեն,

Արդ Լստարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Դու կասու. (Հլ. Թ. ԶԶ. 23):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ ասէր առ ամենեկն. եթէ որ կամի զկնի իմ՝ գալ ուրացի զանձն, և առցէ զեսաչ իւր հանապազ, և եկեսցէ զՆեո իմ:

Չի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա, և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ կեցուցէ զնա:

Չի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ շահեսցի, և զանձն իւր կորուսցէ կամ տուժեսցէ:

Չի որ ամօթ համարեսցի զիս և զբանս իմ, զնա և որդի մարդոյ յամօթ արասցէ՝ յորժամ զայցէ փառք իւրովք և չօր՝ և հրշտակաց սրբոց:

Իայց արդարեւ ասեմ՝ ձեզ, եթէ են ոմանք ի գոցանէ՝ որ այդր կան, որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ, մինչև տեսցեն զարքայութիւն Լստուծոյ:

Նրիւշարտի՝ սրբոցն Դեմաթեայ վիդոյն. և Բապիթաթի՝ քահանայն Եհ. և չորց Մար. ճաշու Սղմ. ԶԵԹ:

Պարձեսցին սուրբն փառք, և ցնծացեն ի հանդիսս իւրեանց. և բարձր արասցեն զԼստուած բնանք իւրեանց

Երկիւղ Տեառն խրատ և իմաստութիւն, և սկիզբն փառաց պատասխանի արասցէ նմա:

Մարդոյ իրա ինչ զննել ի սրտի, ի Տեառնէ է պատասխանի լեզուի:

Լամնայն գործք խոնարհի յայտնի են առաջի տեսնել, և հաստատել զողիս Տէր:

Դարձո՛ւ առ Տէր զգործս քո, և հաստատեսցին խորհուրդք քո:

Արշափ ի մեծութիւն հասանիցես՝ ի խոնարհութեան կալ զանձն քո, և առաջի Տեառն դացես շնորհս:

Չամնայն ինչ գործէ Տէր վասն իւր, իսկ ամբարիշտք յաւուր չարի կորիցեն:

Պիղծ է առաջի Լստուծոյ ամենայն մեծամիտ. որ ձեռնամուխ լինի տարապարտոյ՝ ոչ արդարացի:

Պկիզն ճանապարհի բարոյ՝ գործեն զարդարութիւն, և ընդունելի են Լստուծոյ աղօթք՝ քան մատուցանել պատարաքըս:

Ար խնդրէ զՏէր՝ դացէ զգիտութիւն արդարութեամբ՝ հանդերձ, և որ ուղղութեամբ խնդրեն զնա՝ դացեն զխաղաղութիւն:

Չի ամենայն գործ Լստուծոյ արդարութեամբ են. ամբարիշտն պահի յաւուր չարի:

Բնիկ երցուածս յՍ. Ե. Կ. մարգարէէ:
(Գ. Լ. Ժ. Գ. 47. 9):

Լյապէս ասէ Տէր. զե՞ ևս կայ նորա և կոռց, ևս խոնարհեցուցի զնա, և ևս զօրացուցից զնա. ևս իբրև զայդի պտղախայծ՝ յիննն գտաւ պտուղ ի քեզ:

Ո՞վ է իմաստուն՝ և իմացի զայս, հանձարեղ՝ և ծանիցէ զայս. զի ուղիղ են ճանապարհք Տեառն, և արդարք գնացեն ընդ նոսա, և ամբարիշտք տկարացին ի նոսա:

Պողոսի առաքելոյն ի Տիտուսի իղծոյն և ընթերցուածս. (Հ. Լ. Գ. 47. 3):

Չի էաք երբեմն և մեք անմիտք, անհասնք, մոլորեալք ծառայէաք ցանկու-

թեանց և պէսպէս անառակութեանց. չարութեամբ՝ և նախանձու շրջէաք, ատեցեալք՝ և զմիմեանս ատէաք:

Իսկ յորժամ քաղցրութիւն և մարդասիրութիւն փրկչին մերոյ Լստուծոյ յայտնեցաւ, ոչ ի գործոց արդարութեան զոր արարաք մեք, այլ ըստ իւրում ողորմութեան ասրեցոյց զմեզ ի ձեռն աւազանին միւսանգամ ծննդեան, և նորոգութեամբ Հոգւոյն սրբոյ, զոր ևհնչ ի մեզ առատութեամբ ի ձեռն Հիսուսի Վերիստոսի փրկչին մերոյ, զի արդարացեալք չընորհչքն՝ եղեցուք ժառանգաւորք յուսով կենացն յախտնականաց:

Հաւատարիմ է բանս, և ի սոյն կամիմ զքեզ հաստատուն լինել, զի փոյթ արասցեն գործոց բարեաց վերակացու լինել հաւատացեալքն յԼստուած. զի այն է բարի և օգտակար մարդկան:

Ելէ. Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն. և սուրբք քո ցնծալով ցնծացան:

Սրբոյ Եւստորանիս Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի. (Հ. Լ. Ժ. Գ. 47. 9):

Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Լու զձեզ իսկ մատնեցեն յատեանս, և ի ժողովուրդս տանջիցիք, և առաջի դատարաց և թաղաւորաց կայցէք վասն իմ, ի վկայութիւն նոցա և ամենայն հեթանոսաց. բայց նախ՝ պարտ է աւետարանին քաւրողել:

Լու յորժամ տանիցին զձեզ մատնել, մի՛ յառաջադոյն հողայցէք, և մի՛ զմոտաճիցէք թէ զե՞նչ խօսիցիք. այլ որ ինչ տացի ձեզ ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք. զի ոչ դուք էք որ խօսիցիքն՝ այլ Հոգին սուրբ:

Մատնեցէ եղբայր զեղբայր ի մահ, և հայր՝ զօրդի. և յարիցեն որդիք ի վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա:

Լու եղեծիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուսն իմոյ. այլ որ համբերեցէն իսպառ՝ նա կեցցէ:

Զորհրդարթ՝ Հարց Եղաւ, ճաշու. Սղմ. Զի:

Կեցն զճառայս քո Լստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պողոսի առաքելոյն յԱփեսացւոց ինքնոյն է
ընթերցուածս. (ՃԼ. Զ. 1):

Որդիք, հնազանդ լերուք ծնողաց ձե-
րոց ի Տէր, զի այն է արժանի:

Պատուեալ զհայր քո և զմայր, որ է ա-
ռաջին պատուիրան յաւետիան, զի քեզ
բարի եղեցի, և երկայնակեաց լինիցիս ի-
վերայ երկրի:

Հարբ, մի զպրացուցանէք զորդիս ձեր,
այլ սնուցանի՞նք զնոսա խրատու և ուսմամբ
Տեառն:

Ծառայք, հնազանդ լերուք տեքանց
ձերոց մարմնաւորաց, ահիւ և գողութեամբ
և միամտութեամբ սրտից ձերոց՝ որպէս և
Վրիստոսի:

Մի առականէ ծառայել իրրե մարդա-
հաճոյք, այլ իրրե ծառայ Վրիստոսի առ-
նել զկամս Ըստուծոյ. սրտի մտօք ծառա-
յել իրրե Տեառն, և մի իրրե մարդկան.
գիտաձեռք՝ թէ իւրաքանչիւր զք որ զինչ
առնէ զբարին զնոյն ընդունի և ի տեառնէ,
եթէ ծառայ և եթէ ազատ:

Լու գուք, տնայրք, զնոյն առնի՞նք առ
նոսա, ներելով առնել զպատուհանս. գի-
տաձեռք՝ թէ և նոցա և ձեր Տէր զոյ յեր-
կինս, և ակնառութիւն ոչ զոյ առաջի նո-
րա:

Եղևութա Պահոց ի Զայնն:

Որոյց Ըստարանիս Ընտուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Վուկասու. (ՃԼ. ԻԲ. 47. 10):

Ըս Տէրն մեր Ընտուս Վրիստոս:

Պարձան առաքեալքն, և պատմեցին
նմա զամենայն զոր արարին: Լու ա-
ռեալ զնոսա՝ խոսեաց առանձինն ի տեղի
անսպաստ քաղաքի միոյ, որում անուն էր
Իսթասիդա:

Լու ժողովորդքն իրրե գիտացին, զը-
նացին զհնա նորա. և ընկալեալ զնոսա խո-
սէր ընդ նոսա վասն արքայութեան Ըս-
տուծոյ, և որոց պէտք էին բժշկութեան՝
բժշկէր:

Լու որն սկսաւ տարածամել մատեան
երկրոտասանքն և ասնն ցնա, արձակեալ ըզ-

ժողովորդաւ, զի երթեալ շուրջ ի գեօղան
և յազարակա հանգիցեն, և գտցեն կերա-
կուր. զի աստ յանապատի տեղւոջ եմք:

Ըսէ ցնոսա. գուք տուք զոցա ուտել:
Լու նոքա ասնն. ոչ զոյ մեր աւելի քան
զհինգ նկանակ և զերկուս ձկունս. բայց
եթէ երթիցուք զնեացուք բաւական ժո-
ղովրդեանդ կերակուր:

Վանդի էին արբ իրրե հինգ հազար:

Ըսէ ցաշակերտսն. բաղմեցուցէք զգոսա
գասս գասս, յիսուն յիսուն:

Լու արարին այնպէս, և բաղմեցուցին
զամենեանսն:

Լու առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս
ձկունսն, հայեցաւ յերկինս՝ օրհնեաց, և
երեկ և տայր ցաշակերտսն արկանել ժո-
ղովրդեանն:

Կերան և յաղեցան ամենեքեան, և բար-
ձին զնշխարս կոտորոցն երկոտասան սա-
կառի:

Հինգշաբաթ՝ որոցն Քուրխաթ, Սամուհայ, և Երբոյց տա-
րուացին Մամանտի միայնակեցն, Մանկանն խոստովանողի, և
Հիսմիստի զնաւորին: Հարց Մար, Կաշու, Սաղմոս՝ ձեռն:

Պատուական է առաջի Տեառն մահ սրբոց իւրոց. ո՞ Տէր՝
ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղանոյ քոյ:

Ընթերցուածս յԱռական:

(ՎԼ. ԻԲ. 47. 10):

Որդեակք, որ մոլորեցուցանէ զուղի-
ղըս շար ճանապարհաւ՝ ինքն անկ-
ցի յապականութիւն:

Միթի՞ք բաժանեացին զբարութիւնս, և
անօրէնք անցցեն առ բարութեամբք՝ և մի
մոցն ի նոսա:

Իմաստուն թուի անձին իւրում այր մե-
ծատուն, և աղքատն հանճարեղ ըստղտա-
նէ զնա:

Վասն օգնականութեան արդարոց՝ բա-
ղում լինին փառք, և ի տեղիս ամբարըշ-
տաց՝ սատակին մարդիկ:

Ար ծածկէ զամբարշտութիւն իւր՝ ոչ յա-
ջողեցի, իսկ որ ի վեր հանէ և յանգիմանէ՝
սիրելի եղեցի:

Լքանի իցէ առն՝ որ արհամարհիցէ զա-
մենայն վասն երկիւղածութեան, իսկ խիս-
տըն սրտիւ՝ անկցի ի շարիս:

Առիժ քաղցեալ և զայլ ծարաի, որ աղքատ է՝ և բուն լինիցի ազգի անանկի: Թագաւոր կարօտ մտօք՝ մեծ զրպարտօղ, իսկ որ ատեայ զանիրաւութիւն՝ երկայնակեաց լեցի:

Այլ որ զմահապարտ յերաշխի առնու, փախտական լինի և ոչ ի հաստատութեան կայցէ:

Խրատեալ զորդի քօ, և հանգուցէ ըզքեղ, և տացէ զարդ անձին քում, և ոչ հնազանդեցի ազգի անօրինի:

Ար գնայ արդարութեամբ՝ գտցէ օգնականութիւն. իսկ որ գնայ ի ճանապարհ թիւր՝ նովն վարակեցի:

Ընթերցուածս յԱրեւիկոյ մարգարէկս
(Լուսն. 4. 9. 31):

Զիբ որ որ դիտէ զճանապարհսնորա, և ոչ՝ որ զմտաւ ամիցէ զշաւիղս նորա:

Այլ որ գիտէն զամենայն՝ նա ճանաչէ զնա, եզիտ զնա իմաստութեամբ իւրով. և որ կազմեաց զերկիր յախտեանս ժամանակաց, ելից զսա անանօք և չորբոտանօք:

Ար առաքէ զլոյս՝ և գնայ, կուեաց զնա՝ և նա լուսա նմա զողովեամբ:

Իւս աստեղք ծագեցին յիրաքանշիւր պահպանութեան՝ և ուրախ եղեն:

Կուեաց զնոսա՝ և ասեն, ահաւասիկ կամբ. ծագեցին ուրախութեամբ արարչի իրենաց:

Սա է Լստուած մեր՝ ընդ որում ոչ համարեցի այլ, եզիտ զամենայն ճանապարհս իմաստութեան, և ետ զնա Հակովբու ծառայի իւրում, և Խարայելի սիրեցեւոյ ի նմանէ:

Հետ այսօրիկ յերկրի երեւցաւ՝ և ընդ մարդկան շրջեցաւ:

Ես ես գիրք հրամանաց Լստուծոյ, և օրէնք՝ որ կան յախտեան: Ըմենեքին՝ որ ընդունին զնա՝ կեան, և որ թողուն զնա՝ մեռցին:

Իարձ, Հակովբ, և բուն հար զնմանէ, ընդ ծագումն առաջի լուսոյ նորա:

Սի տար այլում՝ զփառս քօ, և մի զօգուտս քօ ազգի օտարոտոյ:

Իքրանի է մեզ, Խարայել, զի հաճոյքն Լստուծոյ՝ ծանօթք մեր են:

Պաղոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Արկրորդ Թղթոյնէ
Ընթերցուածս. (Հէ. Լ. 57. 6):

Վասն որոյ յիշեցուցանեմ քեզ արծարծել զնորհան Լստուծոյ՝ որք են ի քեզ ի ձեռնադրութեան իմմէ:

Չի ոչ ետ մեզ Լստուած հոգի վրահատութեան, այլ զօրութեան և սիրոյ՝ և զգաստութեան:

Սի այսուհետեւ ամօթ համարիցիս ըզվկայութիւնն հեռուն մերոյ, և մի գնա ըզկապեալ նորա. այլ կցորդ լիւր չարարանաց աւետարանին՝ ըստ զօրութեանն Լստուծոյ, որ փրկեացն զմեզ, և կուեաց ի կուռն սուրբ. ոչ ըստ գործոց մերոց, այլ ըստ իւրում յառաջադրութեանն, և շքնորհացն՝ որ տուաւ մեզ ի Վրիստոս Հիսուս՝ յառաջ քան զժամանակսն յախտեանից:

Լայց յայտնեցաւ այժմիկ՝ յերեւել փրկչին մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, որ խափանեաց զմահ՝ և լուսաւոր արար զկեանս և զանեղծութիւն ի ձեռն աւետարանին, որոյ եզայ ես քարոզ և առաքեալ և վարդապետ հեթանոսաց:

Վասն որոյ և զայս չարարանս կրեմ, այլ ոչ ինչ ամօթ համարիմ. քանզի գիտեմ, յո հաստատեցաւ եմ, և հաստատեալ եմ, թէ կարող է զաւանդն իմ պահել յօրն յայն:

Եղբայրա Մարտիրոսոյ ի ձեռնն:

Արդ Եւստորանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի, (Հէ. Ժ. 27):

Եւ Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա. աւասիկ մեք թողաք զամենայն և եկաք զկնի քօ, արդ զե՞նչ լինիցի մեզ:

Եսէ ցնոսա Հիսուս. ամէն ասեմ ձեզ. զի դուք՝ որք եկիք զկնի իմ, ի միւսանգամ զալստեան՝ յորժամ նստցի որդի մարդոյ յաթոտ փառաց իւրոց, նստիք և դուք յերկրոտասան ավոռ՝ զատել զերկրոտասան ազգն Խարայելի:

Իւս ամենայն որ որ եթող դոռուն, կամ զեղբարս, կամ զքորս, կամ զհայր, կամ

Ելկուիս Պաչոյի 2 պրեկտ:

Սրբոյ Եւեթաբանիս Ախտաւի Վերստառով՝ որ ըստ
Պատմաստեւ. (Է. Թ. 4. 37):

Ընդ Տեանն մերց Յիսուսի Քրիստոսի:

Արթուր Հարց Հանգու ճաշու Սղմ, Դ.Է.

Տեղին ամենայն ծագք երկրի զիրկու. Բիւն Բստու. ծոյ
մեջոյ :

Պաղոսի առաքելոյն յԱփեւացւոց թղթոյն է
ընթերցուածս. (42, 9, 47, 13):

Ման ապտրիկ առէք զսպառազինու-
թիւնն Նստութոյ, զի կարող լինիցիք
ի դիմի հարկանել շարին յաւուրն շարու-
թեան:

Լսե՛ք բոլրեւ զամենայն ինչ կատարիցէք, հաստատուն կացէ՛ք, դռնդի կալի՛ք, պընդեալ զմէջս ձեր ճշմարտութեամբ, և ըզգեցեալ զգրահան արդարութեան, և ազուցեալ զոտոս պարտաւորութեամբ աւետարանիս խաղաղութեան :

Լուի վերայ ամենայնի առէք զպահանջատու, որով կարող լինի՛լք զամենայն նետս մուխս չարին շնչուցանել. և առէք զսպաւարտն փրկութեան, և զուսեր Հոգւոյն որ է բանն Լստուծոյ, ամենայն աղօթիւք, որ է իմ զորդւածով, աղօթիս առնել յամենայն ժամանակի հոգւով:

Լուիսիոյ տընեաճիք ամենայն ժողկա-
տութեամբ և խնդրուածովք՝ վասն ամենայն
սրբոց, և վասն իմ, զի ինձ տացի բան ի բա-
նալ բերանոց իմոց, Տամարաժափութեամբ ցու-
ցանէլ զեղորհուրդս աւետարանին, վասն ու-
րոյ պատգամաւորիմ կապանօրս, զի նովին
Տամարաճիկեայց որպէս և պարտ իցէ ինձ
խօսել:

Իսկայց զե գիտիցէք և զուրբ զինն՝ զինչ
գործիցեմ, զամենայն ինչ ցուցցէ ձեզ Տիւ-
րիկոս սիրելի եղբայր և Տառատարիմ պաշ-
տօնեայ ի Տէր: զոր առաքեցի առ ձեզ զը-
միս իրի, զե զիտառչէք զուրբ զմէնձ, և
սիրիմք արեայն, զսրբոս ձեր:

Խաղաղութիւն ընդ եղբարս, և սէր հաւատովք հանդերձ յ'ստուծոյ ի Հօրէ և ի-Տեանէնն: Ամուսն: Արքիստոսէ:

Հնորհք ընդ ամենեսին՝ ոյք սիրեն ըզ-
Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս անեղծութեամբ:

Եւ եղև ի վաղիւն՝ մինչ իջանէին նո-
բա ի լեռնէ անտի, ընդ առաջ եղև
նմա ժողովուրդ բազում:

Լսեա՛նք այդ մի իծողութիւնէն անտի ազգադակեաց և ասե՛. վարդապետ, աղայեմ՝ գրե՛ղ՝ Տայեանց յորդի իմ,՝ զի միամօր է ինձ, և ա՛հա այս հարկանի իման, և յանկարծ դու՛է, և զարկուցանէ զնա և թաալեցուցանէ զնա և փրփրեցուցանէ, և հազիւ մեկնի ինձմանէ՛. խորտակեալ զնա՝ և աղաչեցի զաշակերտսն քո՛ զի հանցեն զնա, և ոչ կարացին:

Պատասխանին ետ Հիսուս և ասէ: ո՛վ ազգ անհատատ և թիւիւ, մինչ յեթր եղէց ընդ ձեզ և անսայցեմ՝ ձեզ, մատո՛ւ պար զորդին քո:

Եւ մինչ դեռ մատչէր, դարկոյց զնա
դէն և շարժիւող:

Սաստեայ Հիսուս այսոյն սղծոյ, և բը-
ժշկեայ դմանուկն, և ետ դնա ցհայր իւր:

Եւ զարմանային ամենեքեան ի վերայ մեծամեծացն Բստուծոյ:

Հարավ՝ սրբոց առաքելացն Ընդդէի և Փղիպպոսի, Եւ, քննելի և արքաւորի, իւր սարսքն, ճարտ. Սղմ:

Ընդ ամենայն երկիր էլ բարբառ նոցա, և մինչև ի ծագս
աշխարհի են խօսք նոցա:

Բնթերգութեամբ յԱստուծոյ
(Լւս. 24: 49-50, 52-53):

Չի ո՞վ է մարդ՝ որ գիտիցէ զխորհարար-
դրա Բառուծոյ, կամ ո՞վ ածիցէ
զմտաւ՝ թէ զինչ կամիցի Տէր:

Չի խորհուրդք մահկանացուաց զանգիտօղք են, և զազիազիւուն հնարազիտութիւնք մեր:

Չի մարմին եղձանեկե՛ ծոնրացուցանե
զոդի, և հակե հոդեղէն յարկս զմիտս բազ-
մահոգս: Իւ հաղեւ նկատեմք զերկրաորս,
և որ ին՛ առ ոտս կայցե՛ աշխատութեամբ
գտանեմք:

Իսկ որ ինչ յերկինս է՝ ո՞վ ընենացէ. և զխորհուրդս քո ո՞վ զիտաց, եթէ ոչ դու ետուր իմաստութիւն, և առաքեցեր զսուրբ Հոգիդ քո ի բարձանց:

Լւ. ապա ուղղեցան շախիք երկրաւորացրս, և զհաճոյս քո ուսան մարդիկ, և իմաստութեամբ քով փրկեցան:

Կա զնախաստեղծն՝ զհայրն աշխարհի զմիայն հաստատեալ պահեաց, և փրկեաց զնա ի յանցանաց իւրոց, և ետ նմա զօրութիւն ունելոյ զամենայն:

Ընթերցուածս յԱրեւմտից մարգարէէ:

(Գլ. Ժ. Գ. հէ. 16):

Եւսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ ես առաքեմ՝ ձկնորսս բազումս, ասէ Տէր, և որսացեն զնոսա. և յետ այնորիկ առաքեցից որսորդս բազումս, և որսացեն զնոսա ի վերայ ամենայն լեռանց և ի վերայ ամենայն բլրոց և ի ծակուց վիմաց:

Չի աչք իմ՝ ի վերայ ամենայն ճանապարհաց նոցա, և ոչ թաքեան յերեսաց իմոց, և ոչ ծածկեցան անիրաւութիւնք նոցա առաջի աչաց իմոց:

Լւ. հատուցից նոցա նախ կրկին զանիրաւութիւնս նոցա, և զմեղս նոցա՝ որովք պղծեցին զերկիր իմ՝ մեռելաւորովք զարշեկացն իւրեանց, և անօրէնութեամբք նոցա՝ որովք լցին զգառանդութիւն իմ:

Տէր, զօրութիւն իմ՝ և օգնութիւն իմ, և ապաւեն իմ՝ յաւուր շարեաց:

Ընթերցուածս ի Գործոց Եւսաբելոց:

(Գլ. Բ. հէ. 26):

Հրեշտակ Տեառն խօսեցաւ առ Փրկիպպոս և ասէ. արի՛ւ զնա՛ դու ի կողմն հարաւոյ՝ ընդ ճանապարհ՝ որ իջանէ յԱրուսաղեմէ ի Վազա. զի այս է անապատ:

Լւ. յարեաւ զնաց: Լւ. ահաւասիկ այր մի Նիմովպացի ներքինի՝ հօր Կանդակայ տիկնոջ՝ Նիմովպացոց, որ էր ի վերայ ամենայն զանձուց նորա. որ եկեալ էր երկիր պաղանիւ յԱրուսաղեմ, և անդրէն դարձեալ և նստեալ ի կառս իւրում՝ ընթեռնոյր զմարգարէն զԵսայի:

Լսէ Հոգին ցՓրկիպպոս. մատիւր և յաբեաց ի կառագ յայդոսիկ:

Լւ. ընթացեալ Փրկիպպոս՝ լսէր զի ընթեռնոյր զԵսայի մարգարէ. և ասէ. զի տիցեն արդեօք զոր ընթեռնուցուող:

Լւ. նա ասէ. զիմարդ կարեցեմ, թէ ոչ որ առաջնորդեցէ ինձ: Լւ. աղաչեաց ըզՓրկիպպոս՝ ելանէլ նստել ընդ նմա:

Լւ. զլուս զորոց զոր ընթեռնոյր՝ էր այս. իբրեւ զոչեսոր իսպանդ վարեցաւ, և իբրեւ զորոյ՝ առաջի կարէի իւրոյ անմոռնչ, այնպէս ոչ բանայ զերբան իւր. ի խոնարհութեան նորա դատաստան նորա բարձաւ, և զազգատոհմն նորա ո՞ պատմեցէ. զի բառնան յերկրէ կեանք նորա:

Պատասխանի ետ ներքինին Փրկիպպոսի և ասէ. աղաչեմ զքեզ, վասն զոր ասէ մարգարէն զայս. վասն իւր եթէ վասն այլոյ ուրուք:

Լւրաց Փրկիպպոս զերբան իւր, և սկսեալ ի զորոց յայցսնէ աւետարանեաց նմա զՀիսուս Վրիստոս:

Իբրեւ երթային զճանապարհայնն, եկին ի ջուր ինչ. և ասէ ներքինին. ահաւասիկ ջուր, զի՛նչ արգելու զնա ի մկրտելոյ:

Լւ. ասէ ցնա, եթէ հաւատաս բոլորով սրտիւ քով՝ մարթ է: Պատասխանի ետ և ասէ. հաւատամ՝ եթէ է Հիսուս Վրիստոս որդի Լստուծոյ:

Լւ. հրամայեաց կացուցանել զկառնս. և իջին երկրբեան ի ջուրն՝ Փրկիպպոս և ներքինին, և մկրտեաց զնա:

Լւ. իբրեւ ելին ի ջրոյ անտի, Հոգին սուրբ եկն ի վերայ ներքինոյն. և հրեշտակ Տեառն յափշտակեաց զՓրկիպպոս, և ոչ ես ետես զնա ներքինին. և զնայր ըզճանապարհ իւր ուրախութեամբ:

Բայց Փրկիպպոս զտաւ յՂզովտոս, և շրջեալ աւետարանէր ամենայն քաղաքացն, մինչև ի գալ նորա ի Կեսարիա:

Եւ. կացուցեալ զնոսա խիտան ընդ ամենայն երկիր և յիշեցի առ նուն քո ընդ ամենայն ազգս ազգաց:

Արքայ Եւստորանիս Գիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Յօհաննու. (Հլ. Ե. հէ. 35):

Մկրտիչ Տեառն մկրդ Գիսուսի Վրիստոսի:

h վաղեւ անդր կայր Հովհաննէս, և յաշակերտաց անտի նորա՝ երկու: Լւ. նայեցեալ ընդ Հիսուսի՝ զի զգնայր,

ասէ՛. ահաւասիկ Վրիստոս Կառն Ըստուծոյ:

Լուան ի նմանէ երկու աշակերտքն՝ զի խտսէր, և գնացին զհետ Հիսուսի: Իբրեւ դարձաւ Հիսուս, և ետես զնոսա՝ զի երթալին զհետ նորա, ասէ ցնոսա՝ զե՛նչ խնդրէք: Կըքա ասեն ցնա՝ ռարբի, որ թարգմանեալ կոչի՝ վարդապետ, ուր են օթեւ վանք քո:

Ըսէ ցնոսա՝ եկայք և տեսէք: Եկին և տեսին, ուր էին օթեւանք նորա. և առ նմա ազանս այն օր, զի ժամ էր իբրեւ տասներորդի:

Իբր Ընդրէաս՝ եղբայր Սիմոնի վիմի՝ մի յերկուց անտի, որք լուսնն ի Հովհաննէ՝ և գնացին զինի նորա:

Կտանէ սա՝ նախ զեղբայր իւր զՍիմոն, և ասէ ցնա՝ դուք զՍեբիա՝ որ թարգմանի Վրիստոս. սա էա՞ծ գնա առ Հիսուս:

Հայեցեալ ընդ նա Հիսուսի՝ ասէ, դու ես Սիմոն որդի Հովնանու, դու կոչեսցիս Կեփաս, որ թարգմանի Պետրոս:

Ի վաղիւ անդր կամեցաւ ելանել ի Վալիլէայ, գտանէ զՓիլիպպոս, և ասէ ցնա Հիսուս. եկ զինի իմ:

Եւ էր Փիլիպպոս ի Լեթալիդայ, ի քաղաքէ Ընդրէայ և Պետրոսի:

Կտանէ Փիլիպպոս զՎաթմանայէլ, և ասէ ցնա՝ զորով գրեաց Սովեսս յօրէնսն՝ և մարդարէքն, գտաք զՀիսուս զորդի Հովսեփայ ի Վազարեթէ:

Ըսէ ցնա Վաթմանայէլ. իսկ ի Վազարեթէ մարթ ի նչ իցէ բարւոյ իմիր լինել: Ըսէ ցնա Փիլիպպոս, եկ և տես:

Իբրեւ ետես Հիսուս զՎաթմանայէլ զի գայր առ նա, ասէ վասն նորա՝ ահա արդարեւ Իսրայելացի, յորում նենգութիւն ոչ գոյ:

Ըսէ ցնա Վաթմանայէլ. ուստի՞ ճանաչես զես:

Պատասխանի ետ Հիսուս և ասէ ցնա՝ մինչ չեւ էր Փիլիպպոսի կոչեցեալ զքեզ՝ զի էիր ի ներքոյ թղենույն, տեսի զքեզ:

Պատասխանի ետ նմա Վաթմանայէլ և ասէ. Ռարբի, դու ես Որդի Ըստուծոյ, դու ես թաղաւորն Իսրայելի:

Պատասխանի ետ նմա Հիսուս և ասէ. փոխանակ զի ասացի քեզ, թէ տեսի ի-

ներքոյ թղենույն՝ հաւատաս, մեծամեծս ևս քան զայս տեսցես:

Եւ ասէ ցնոսա՝ ամէն ամէն ասեմ ձեզ, տեսանիցէք զերկինս բացեալ, և զհրէշտակս Ըստուծոյ՝ զի ելանիցեն և իջանիցեն ի վերայ որդւոյ մարդոյ:

Անբերելն Հաթարձի. 11-րդ և 12-րդ հոգի:

Տասներորդ Կերակէ զինի որդոյ Խաչին, Հարց. 1. Որ էին 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ, 10-րդ, 11-րդ, 12-րդ, 13-րդ, 14-րդ:

Ինչ զայիլն օրհնութիւն Ըստուած ի սին, և քեզ ասցին ազօթք յԱշուսաղէմ:

Ընթերցումս յԱստուած մարգարէ:

(Գ. 1. Ի. 1. 4-րդ. 9):

Եւ ասացեն յաւուր յայնմիկ. ահաւասիկ Տէր Ըստուած մեր՝ յոր յուսացեալ էաք, և ապրեցուցէ զմեզ. զի սա է Տէր, և սպասեալ սմա. և ցնծասցուք և ուրախ եղեցուք ի փրկութեան մերում:

Եւ տացէ մեզ զհանգիստ Ըստուած իւրինս յայնմիկ. և լիցի կոխան Սովաբացին. զոր օրինակ կոխիցէ որ զկալ կամեասայլիք, և հանգուցանիցէ զձեռս իւր, նոյնպէս և նա շուստացոյց զնոսա ի կորուսանել, և խոնարհեցուցէ զբարձրութիւն նորա, յոր արկանէր զձեռս իւր:

Եւ զբարձրութիւն ապաստանի պարբսպացն քոց խոնարհեցուցէ, և իջցեն մինչև ի յատակս:

Հաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերգս զայս յերկին շրէատանի, թէ ահաւասիկ քաղաքս զօրացեալ և փրկութիւն մեր, կանգնեսցէ պարիսպս և պատուարս:

Իացէք զդրուն ձեր, և մոցէ ժողովուրդ որ պահէ զարդարութիւն, և պահէ զճամբարութիւն. վերակացու ճամբարութեան, և պահէ զխաղաղութիւն, խաղաղութիւն:

Օհ ի քեզ յուսով յուսացաք, Տէր, մինչև ցաւիտեան:

Որ խոնարհեցուցեր ի լուցեր զընակիչս բարձանց. զքաղաքս հօգոս կործանեսցես, և իջուցես զնոսա մինչև յատակս:

և զնախնի ի մէնջ բեկումն, բայց նորա են ի-
խաղաղութեան:

Օչ ի թէպէտ և յաւս մարդկան տանջե-
ցան, այլ յոյս նոցա լի է անմահութեամբ:
Եւ սակաւիկ ինչ խրատեալք՝ զտցեն զմեծ
բարութիւն. զի Լստումա՞ծ փորձեաց ըզ-
նոսա, և եզիտ զնոսա իւր արժանիս:

Իբրեւ զոսկի իրովս քննեաց զնոսա, և
որպէս զողջակէզս զո՛հի ընկալաւ զնոսա:
Ի ժամանակի այցելութեան իւրեանց պայ-
ծաւաւացին, և իբրեւ կայծակն ընդ եղէզն
ընթացին:

Գատեցեն զազգս՝ և կաղցն ըզժողո-
վորդս. և թաղաւորեսցէ նոցա Տէր յա-
ւիտեան:

Ընթերցուածս յԱշոցիկոյ մարգարէէ:

(Գլ. 1, Գ. 47, 5):

Ուրբ է Տէր Լստումա՞ծ մեր՝ որ բնա-
կեալն է ի բարձունս. լցաւ Սիոն իրաւամբ
և արդարութեամբ. օրինօք մատնեցին,
և զանձիւք եղեցի փրկութիւնն մեր. եհաս
իմաստութիւն և հանձար և աստուած-
պաշտութիւն Տեառն. այս են զանձք ար-
դարութեան:

Լհաւադիկ յաշէ ձերմէ երկիցեն, յո-
րոց երկնէիքն՝ երկիցեն ի ձէնջ. հրեշտա-
կըս արձակեցեն՝ որ լացեն զառնապէս՝
և խնդրեցեն զխաղաղութիւն. զի հատան
ճանապարհք նոցա. հանդարտեաց ահն հե-
թանոսաց, և բարձաւ ուխտն որ ընդ նո-
սա, և մի՛ ևս համարիցիք զնոսա ի մար-
դիկ:

Պողոսի առաքելոյն յԱշոցիկոց թղթոյն է
ընթերցուածս. (Հլ. ԺԼ. 47, 32):

Եւ արդ զե՞նչ ևս ասացից. զի չէ բա-
ւական ժամանակս պատմելոյ, վասն Գե-
գէովնի, Բարակայ, Սամիսովնի, Հեփթա-
յայ, Դաւթի, և Սամուելի, և այլոց մար-
գարէիցն:

Արբ հաւատովք պարտեցին զթագաւո-
րութիւնս, գործեցին զարդարութիւն, հա-
սին աւետեաց, խցին զբերանս առիւծոց,
չի՛նոցին զգորութիւն Տրոյ, ապրեցան ի-
բերանոց սրոյ, զորացան ի տկարութեանէ,
եղեն զօրաորբ ի պատերազմի, առին ըզրա-
նակս օտարաց:

Ընկալան կանայք ի յարութեանէ ըզմե-
ռեալս իւրեանց: Ահաք կոշկո՞ճեցան՝ և չե
ևս ընկալեալ զփրկութիւն, զի լաւագոյն
յարութեանն հասանիցեն:

Եւ կէսք զտանջանաց և զզանից զփորձ
առին, զկապանաց և զբանտից:

Քարկո՞ճեցան, սղոցեցան, փորձեցան,
սպանմամբ սրոյ մեռան, չը՛կեցան ինչկա-
մաշկօք՝ և մորթովք այժմենեօք:

Կարօտեալք, նեղեալք, չարաբեալք,
զորս ոչ արժէ աշխարհս. յանապատի մե-
լօրեալք՝ և ի լեբինս՝ և յայրս՝ և ի փապարս
երկրի: Եւ սոքա ամենեւեան վկայեալք
ի հաւատոցն, չե ևս ընկալան զաւետիսն:

Լստու՞ծոյ վասն մեր լաւագոյն համա-
րեալ, զի մի՛ առանց մեր կատարեցին:

Լստահեալ և միք՝ որ այսչափ չուր՛ ըզ-
մեօք մեծեալ ունիմք զազմութիւն վեկա-
յից, զհպարտութիւն զամենայն ի բաց բն-
կեացուք և զմեզս կարեորս. համբերութեամբ
ընթացուք ի պատերազմ՝ որ առաջի կայ
մեզ:

Հայեցուք ի զօրազուին հաւատոց՝ և
ի կատարիչն Հիսուս, որ փոխանակ ուրա-
խութեանն որ նմա ստաճի կայր՝ վերձն
էառ զեսն, արհամարհեաց զամօթն, նոս-
տաւ ընդ ա՞մմէ աթոռոյն Լստու՞ծոյ:

Եկէ. Պարեկայն աւրբն փառք. և քննացին ի համարս իւրեանց,
և բարձր արացն զԼստումա՞ծ իւրանօք իւրեանց:

Արբոյ Լստարանիս Հիսուս օր. Վրիստոսի՝ որ ըստ
Գուկասու. (Հլ. ԺԼ. 47, 4):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս առէ:

Բայց ձեզ ասեմ՝ սիրելեաց խնց. մի՛
զարհուրիցիք յայնցանէ՝ որ բազա-
նանեն զմարմին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ
ոչ ունիցին առնել:

Լստացից ձեզ յաճմէ երկնիցիք. եր-
կերուք յայնմանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ու-
նի իշխանութիւն արկանել ի գեհն. այո՛
ասեմ՝ ձեզ, յայնմանէ երկերորդ:

Ոչ ապաքեն ճինդ ձագք երկուց զան-
գաց վաճառին, և մի ի նոցանէ ոչ է մոռա-
ցեալ առաջի Լստու՞ծոյ:

Լստ ձեր՝ և ամենայն իսկ հեր զիսոյ
թուեալ է. մի՛ երկնէք, զի քան զբազում
ձագս լաւ էք զուրբ:

Լսեմ՝ ձեզ, զի ամենայն որ խոստովանեսցի յիս առաջին մարդկան, և Որդի մարդոց խոստովանեսցի զմանե՛ առաջին հրեշտակաց Լստուծոյ։

Լս. որ ուրացի զիս առաջին մարդկան, ուրացեալ լիցի առաջին հրեշտակաց Լստուծոյ։

Մեծապետարար Արիստի, Հարց Թար, Զարու Ազմե, ԿՊ.

Վեզ վայել օրհնութիւն Լստուծի սրտն և քեզ տացին աղօթք յԱրարական։

Ընթերցուածս յԱշտուկայ մարգարէէ։

(Գլ. Իեթ, հէք. 11)։

Եւ եղեցին ձեզ պատգամքս այս ամենայն իրբե զբանս թղթոյ կնքելոյ, զոր իրբե տայցեն ցայր մի զբաղէտ՝ և ասիցեն ցնա, ընթերցիր զայդ. և ասիցէ, ո՛ւ կարեմ՝ ընթերցուլ՝ զի կնքեալ է։

Լս. տացի նոյն զիր ի ձեռս առն՝ որ ոչ գիտիցէ զիրս, և ասացեն ցնա, ընթերցիր զայդ. և ասիցէ, ո՛ւ գիտեմ՝ զպրտութիւն։

Լս. ասէ Տէր. մերձ է առ իս ժողովուրդս այս բերանով խրով, և շրթամբ խրեանց պատուեն զիս. և սրտիւք իրեանց հնաացեալ մեկուսի են յինէն. զուր պաշտեն զիս, ուսուցանեն զպատուէրս մարդկան և զվարդապետութիւնս։

Վասն այնորիկ ահաւարիկ ես յաւելից փոփոխել զժողովուրդդ զայդ. և փոփոխեցից զդոսա. և կորուսից զիմաստութիւն իմաստնոց, և զխորհուրդս խորհրդականաց արհամարհեցից։

Վայ այնոցիկ՝ որք խորհին խորհուրդս խորինս՝ և ոչ Տերամբ. վայ այնոցիկ՝ որք խորհին խորհուրդս ծածուկս, և եղեցին ընդ խաւար զործք նոցա, և ասիցեն թէ՛ ո՞ւ տեսանիցէ զմեզ, և ո՞ւ գիտացէ զինչ զործեմք։

Ոչ ապաքեն իրբե զկաւ բրտի համարեալ իցէք. մի՛ թէ ասիցէ՞ ստեղծուածն ցտեղծին իւր, թէ ոչ՝ զու զիս բտեղծիւր. կամ՝ արարածն ցարարին՝ թէ՛ ոչ իմաստութեամբ արարեր զիս։

Ոչ ևս յետ սակաւ ժամանակի, և եղեցի Լիբանան իրբե զիւսն Վերմէլ, և Վերմէլ յանտառ համարեսցի։

Լս. լուիցեն յառաք յայնմիկ խուլք բղբանս զրոյն այնորիկ. և որք ի խաւարին և ի միջին իցեն, տեսցեն աչք կուրացելոցն. և ցնծացեն աղքատք յաղազս Տեառն ուրախութեամբ, և անցոյքն ի մարդկանէ լցին ուրախութեամբ։

Պակասեցաւ անօրէնն, և կորեաւ ամբարտաւանն, և սատակեցան անօրէնք իւշարիս։

Պողոսի առաքելոյն ի Փիլիպպեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս. (Հէ. Դ. հէք. 8)։

Լստահեաւ, եղբարք, որ ինչ ճշմարտութեամբ է, որ ինչ պարկեշտութեամբ, որ ինչ արդարութեամբ, որ ինչ սրբութեամբ, որ ինչ սիրով, որ ինչ համբաւ բարեսաց, որ ինչ քաջութեամբ, որ ինչ զովութեամբ, զայն խորհիւրք։

Չոր ուսայքն և ընկալայք, և լուայք և տեպք յիս՝ զայն արարէք. և Լստուած խաղաղութեան եղեցի ընդ ձեզ։

Ուրախ եղէ ես ի Տէր յոյժ. զի և զուր զմտաւ տեք հոգալ ինչ վասն իմ, որպէս և հոգայիքն. բայց բարբաթէք իմնէ։

Իրբե ոչ առ կարօտութեան ինչ ասեմ. զի ես ուսայ՝ որովք կարեմ բաւական լինել։

Գիտեմ նուազել, գիտեմ առաւելուլ. յամենայնի ամենեւին խելամուտ եմ, և յազել և քաղցեմալ, և առաւելուլ և նուազել. յամենայնի կարող եմ այնու՝ որ զօրացոյցն զիս. բայց բարեւոր արարէք՝ զի կցորդք եղերուք ինձ ի նեղութեանս։

Գիտեք և զուր, Փիլիպպեցիք, զի իսկզբան աւետարանին իրբե ելի ես ի Մակեդոնիա՝ և ոչ մի եկեղեցի հաղորդեաց ինձ յաղազս տալոյ և առնոյ, բայց միայն զուրք. զի ես ի թւեսաղոնիկ՝ միանգամ և երկիցս զպէտս իմ՝ ետուր բերել։

Իրբ ոչ եմէ ինդրեմ զտուրան, այլ ինդրեմ զպտուզն՝ որ յաճախէ ի բան ձեր։

Լսլ իմ առեալ զամենայն և առաւելալ եմ, ընկալոյ և լի եմ ի ձեռն Նպաւիրողիտեայ, որ է ի ձեռն հոռ անուշից, պատարագ ընդունելն՝ հաճոյ Լստուծոյ։

դուցէ լինիցիմ՝ իբրեւ զընկեցեալն ի հօտս ընկերաց քոց:

Եթէ ո՞ն ծանիցես զանձն քո, զեղեցիկըդ ի կանայս. ելեր դու զհետ զարշապարացն հօտից, և արածես զուլս քո ի վրանս հօտաց:

Երբ վարացն իմոց ի կառնս փարաւոնի նմանեցուցի զքեզ, մերձաւոր իմ:

Քանզի զեղեցկացան ծնօտք քո իբրեւ զտառակի, պարանոց քո իբրեւ զմանեակըս:

Կամնութիւն ոսկւոյ արացոյք քեզ՝ հանդերձ կիտաւածովք արծաթոյ, մինչեւ արքայ ի զիրկա իւր ընկալցի զքեզ:

Ընթերցուածս յԱռակաց
(ԳԼ. ԺԵ. հէ. 30):

Ի պտոյոյ արդարութեան բուսանի ծառ կենաց, բարձցին տարածամ անձինք անօրինաց:

Եթէ արդարն հազիւ կեցցէ, իսկ մեղաւորն և ամբարիշտն ո՞ր երևեսցին:

Որ սիրէ զերաւտ՝ սիրէ զմաստութիւն, և որ ատեսց զյանդիմանութիւն՝ անմիտ է:

Իսկ եւ պտանել զշնորհս ի հեռանէ. իսկ այր անօրէն կարկեսցի:

Ոչ յաջողեսցի մարդոյ յանօրէնութենէ, արմատք արդարոց ո՞ն հատցին:

Աին ժրագլուխ՝ պսակ է առն իւրոյ:

Ընթերցուածս յԱստիոց մարգարէէ
(ԳԼ. ԴԻԻ. հէ. 7):

Եւ յսպէս ասէ Տէր. իբրեւ զեղեցիկ ևն ի վերայ լերանց ոտք աւետարանի համբաւոյն խաղաղութեան, իբրեւ աւետարանի բարութեանց. զի լսելի արարից զգիրկութիւն քո, ասել ցլին թէ թագաւորեսցէ քեզ Վստուած:

Օհ ձայն պահապանաց քոց բարձրացաւ, և ի նոյն բարբառ առհասարակ ցընծացեն. զի դէմ յանդիման տեսցին բղձամանակ յորում ողորմեսցի Տէր սիրելի:

Ի երկնք կոշեցեն աւերակօքն հանդերձ Լորտացեմի զցնծութիւն, զի ողորմեցաւ նմա Տէր, և փրկեաց զԵրուսաղէմ:

Եւ յայտնի արասցէ Տէր զբազուկ իւր սուրբ առաջի ամենայն ազգաց, և տեսցեն ամենայն ծագք երկրի զգիրկութիւն Վստուծոյ մերոյ:

Ընթերցուածս ի Չարսրեայ մարգարէէ
(ԳԼ. Բ. հէ. 10):

Խնդաւ և ուրախ լեր, զուստր Սիոնի. զեւհաւ ևս եկից և բնակեցայց ի միջն քում, ասէ Տէր. և ապաւինեսցին աղղբ բազումք ի Տէր յաւուր յայնմիկ, և եղեցին նմա ժողովուրդք, և բնակեցին ի միջն քում. և ծանիցես թէ Տէր Վստուած ամենակալ առաքեաց զես առ քեզ:

Եւ ժառանգեսցէ Տէր զհնուգ զբաժին իւր յերկրին սրբութեան, և հաճեսցի միւսանգամ ընդ Լորտացեմ:

Եւ երկիցէ ամենայն մարմին յերեսաց Տեառն, զեւ զարթուցեալ է յամսոց սրբոց իւրոց:

Ընթերցուածս ի Մարգրեայ մարգարէէ
(ԳԼ. Գ.):

Եւս ես առարեմ զհրեշտակ իմ, և տեսցէ զճանապարհս իմ առաջի իմ. և յանկարծակի և կեսցէ ի տաճար իւր Տէր՝ զոր զուրն ինդրէք, և հրեշտակն ուխտի զոր զուր կամիր:

Եւս աղիկ զայ, ասէ Տէր ամենակալ. և ո՞վ ժառկալեսցէ աւուր մօրի նորա, և կամ ո՞հ հանդարտեսցէ յայտնութեան նորա:

Պօղոսի առաքելոյն ի Աթինացոց Աշխուրդ Կոլոքսն
է ընթերցուածս. (ՀԼ. Օ. հէ. 16):

Եպաբէն զուր տաճար Վստուծոյ կենդանոյ էք, որպէս ասաց Վստուած, թէ բնակեցայց ի նոսա, և գնացից ի նոսա, և եղէց նոցա Վստուած, և նորա եղեցին իմ ժողովուրդք:

Այն որոյ ելէք ի միջոյ նոցա և մեկնեցարուք, ասէ Տէր, և ի պիղծս մի՛ մերձեանայք. և ես բնկալայց զձեզ, և ես եղէց ձեզ ի հայր, և զուր եղիջիք ինձ յուստերս և ի դստերս, ասէ Տէր ամենակալ:

Իսկ որովհետեւ զայս աւետիս ունիմք, սիրելիք, սրբեսցուք զանձինս մեր յամենայն պղծութենէ մարմնոյ և հօգւոյ, կատարեսցուք զսրբութիւն աշխն Վստուծոյ:

Եղ. Հայկն սուրբ եկեցէ ի քեզ. և զորով ինք բարձրեցն հովանի լիցի ի վերայ քո:

Արդոյ Լեւոնարման Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (ՀԼ. Լ. 47. 39):

Տերամբ մերով Հիսուսի. Վրիստոսի:

Յարուցեալ Վարիամ՝ յառաւան յայ-
նոսիկ՝ գնաց ի լեւոնական փութա-
պէս ի քաղաքն Հոգայ, և եմուտ ի տուն
Օսթարիայ, և ետ ողջոյն Կղիսարեմի:

Լու եղև իրբև լուա զողջոյնն Վարիամու
Կղիսարեմի, խաղաց մանուկն յորովայնի
նորա:

Լու լրաց Կղիսարեմի Հոգւով սրբով,
ի ձայն բարձր աղաղակեաց և ասէ. Օրհ-
նեալ ես դու ի կանայս, և օրհնեալ է պը-
տուդ որովայնի քոյ:

Լու ուսով է ինձ այս՝ զե եկեցեք մայր
Տեառն իմոյ առ իս:

Օ ի աշուստի իրբև եղև ձայն ողջոյնի
քոյ յականջս իմ, խաղաց ցնծալով մա-
նուկս յորովայնի իմում:

Լու երանի որ հաւատացէ՛ք եմէ եղեցի
կատարումն ասացելոցս նմա ի Տեառնէ:

Լու ասէ Վարիամ. մեծացուցեք անձն
իմ զՏէր, և ցնծացաւ հոգի իմ յատուած
փրկիչ իմ:

Օ ի հայեցաւ ի խոնարհութիւն աղախ-
նոյ իւրոյ. զի ահա յայսմ հետէ երանեա-
ցին ինձ ամենայն ազգք:

Օ ի արար ինձ մեծամեծս հզօրն. և
սուրբ է անուն նորա:

Լու ողբումի ինն նորա ազգաց յազգս
երկեւդածաց իւրոց:

Երար զօրութիւն բաղկաւ իւրով, ցը-
րուեաց զամբարտաւան մեօք սրտից իւր-
եանց:

Քակեաց զհզօրս յամոռոց, և բարձրա-
ցոյց զեմնարհս:

Օ քաղցեալս լրցոյ բարութեամբ, և լրջմե-
ծատունս արձակեաց ունայնս:

Պաշտպանեաց Խորայի ծառայի իւ-
րում, յիշել զողբումի ինն, որպէս խօ-
սեցաւ առ հարս մեր՝ Երբահամու և զա-
ւակի նորա յախտեան:

Լակաց Վարիամ առ նմա իրբև ամիսս
երիս, և զարձաւ ի տուն իւր:

Արդոյ լու լուա զողջոյնն (եմէ ի Կիւրակէ հանդիպելու իւ-
րաւորեմեայ) Բրդ. Սաբ. զԱստուածաշնչն, Կեց. Եղ. Ընդ. Տէր:

Ճաշու ժամանակ՝ Աստուածաշնչն շնչէ իստ. Ըրմ. Էլ. Սա. Կեց. Տէր:
Աղ. և Գիրք. և Եւեանարան՝ ըստ աւուր պատշաճի. Արդուստու-
թիւն՝ Բաշտու:

Յերեկոյն Մեծ. Նշէ որդիս զնշէ. Բրդ. Սա. Կեց. Տէր:
Կեց. շնչէ իստ. Ըրմ. Էլ. Սա. Կեց. Տէր:

Եստի և ս միշտ ի վերջն զինն անքոյ և միջոցք իրբու
անշարժք, սակարժ անքոյ տանք շարժմն երբեմն. և զինն սուրբ Յա-
կոբոյ միջոյն յաւկանքի և Նուաղի. Պաշտ պոյ զճարեկերն կոյ
քնէ քանակ, և արեւ փոքր միշտ ի վերջ տարւոյն:

Եւ ապա պահէք Յիսուսականքն, թողց տանք ոչ ցնի:

Երկուշաբթի պահէք շաղաւ ճաշու Ըրմ. Էլ. Գիրք. Սա. Կեց. Տէր:
Աղ. և Գիրք. և Եւեանարան՝ ըստ աւուր պատշաճի. Արդուստու-
թիւն՝ Բաշտու:

Երբայլութիւն քո՝ որբայլութիւն ամենայն յախտեմից.
և անքութիւն քո յազգէ միշտ յազգ:

Պօղոսի առարկելն ի Կոդուսացոյ թղթոյն է
ընթերցուածս. (ՀԼ. Լ.):

Պօղոս առարեալ Հիսուսի Վրիստոսի,
կամօքն Եստուծոյ, և Տիմոթէոս
եղբայր, առ Կոդուսացիս սուրբս և հաւա-
տացեալս եղբարս ի Վրիստոս Հիսուս:

Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն
յատուծոյ Հօրէ մերմէ՝ և ի Տեառնէ Հիս-
տուսէ Վրիստոսէ:

Պահանամ զԵստուծոյ և զՀօրէ Տեա-
ռն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, յամե-
նայն ժամ վասն ձեր աղօթս առնեմ. իր-
բև լուաք զհաւատան ձեր որ ի Վրիստոս
Հիսուս ի Տէր մեր, և զսէրն որ ընդ ա-
մենայն սուրբս ունիք. վասն յուսոյն՝ որ
պահի ձեզ յերկինս. զորմէ լուարուք բա-
նիւ ճշմարտութեան՝ աւետարանին, որ և
հաս առ ձեզ. որպէս ընդ ամենայն աշ-
խարհ աճէ և պողարերէ, որպէս և ի ձե-
րում միջն. յօրէ յօրմէ լուարուք և ծա-
նեայք զշնորհսն Եստուծոյ ճշմարտութեամբ.
որպէս և ուսարուք յապափեաց սիրելոյ՝
ծառայակցէ մերմէ, որ է հաւատարիմ վա-
սն ձեր պաշտօնեայ Վրիստոսի Հիսուսի,
որ և պատմեաց մեզ զսէրն ձեր հոգւով:

Վասն այնորիկ և մեր յօրէ յօրմէ
լուաք՝ ոչ զաղարիմք վասն ձեր աղօթս
առնել և խնդրուածս մատուցանել, զի
խուցուք զգիտութիւն կամացն նորա ամե-
նայն իմաստութեամբ և հոգեոր հանձա-
րով, զնալ ձեզ արժանի Տեառն յամե-
նայն հաճութեան, յամենայն զործս բա-
րութեան, պողարերք և աճեցունք զիտու-

Թեամբն Մատուցոյ, ամենայն զօրութեամբ
զօրացեալք ըստ զօրութեան փառաց նորա,
յամենայն համբերութիւն և յերկայնմառ-
թիւն:

Ելև. Նիկիոյ քննացուիք ի Տէր. ազգակիցացիք առ Կեստան փեր-
կիւն մի:

Արքայ Եւստարմին Գիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (Հէ. ԺԵ. ԶԶ. 14):

Տէրն մեր Գիսուս Վրիստոս:

Եւ հաներ զե մի համբ. և եղև յե-
լանել զիւին՝ խօսեցաւ համբն, և
զարմացան ամենայն ժողովորդքն:

Եւ ոմանք ի նոցանէ ասեն. բէկզբեռու-
զաւ իշխանաւն զիւաց հանէ զա զղևս:

Եւ այլք փորձէին՝ և նշան յերկնից
խնդրէին ի նմանէ:

Իսկ նորա զիտացեալ զսորհորդս նո-
ցա, ասէ ցնտաւ. ամենայն թաղաւորու-
թիւն բաժանեալ յանձն՝ աւերի, և տուն
բաժանեալ յանձն՝ կործանի:

Եպա եթէ և ստաւանայ բաժանեցաւ
յանձնէ, զեմից կայցէ թաղաւորութիւն
նորա. զի ասէք զիսէն թէ բէկզբեռուզաւ
իշխանաւն զիւաց հանէ զա զղևս:

Եթէ ես բէկզբեռուզաւ. հանեմ զղևս,
որդիքն ձեր իւ հանիցեն. վասն այդորիկ
նորին եղեցին ձեր դատաւորք:

Իսկ եթէ մտաւոր Մատուցոյ հանեմ ըզ-
ղևս, ապա հասեալ է ի վերայ ձեր արքա-
յութիւն Մատուցոյ:

Յորժամ հօր վառեալ պահիցէ զտուն
իւր, ի խաղաղութեան են ինչք նորա:

Իայց եթէ հօրազոյն քան զնա ի վե-
րայ եկեալ յաղթեցէ նմա, զսպառազե-
նութիւնն նորա հանէ՝ յոր յուսացեալ էր,
և զուար նորա բաշխեցէ:

Ար ոչ է ընդ իս՝ հակառակ իմ է, և որ
ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ:

Ներշարսիմ՝ Հարց տալու ճշտու. Աղմ. Ե:

Ներկիր պաղից ի տաճար սուրբ քո երկինգեւ քո:

Պաղոսի առաքելոյն ի Կորնտացւոց թղթոյն և
ընթերցուածս. (Հէ. Ե. ԶԶ. 12):

Երբարք, ուրախութեամբ զոհանալ
ի Մատուցոյ Հօրէ, որ կոչեայն զմեզ
ի մասն վիճակի սրբոցն իւրոյ. որ փրկեացն
զմեզ յիշխանութենէ խաւարի, և փոխեաց
զմեզ յարքայութիւն որդւոյն իւրոյ սիրելոյ,
որով ունիմք զփրկութիւն արեամբն նորա,
և զթողութիւն մեզաց՝ մարմնոջն նորա:

Ար էր պատկեր աներևութիւն Մատուցոյ,
անդրանիկ ամենայն արարածոց. զի նովաւ
հաստատեցաւ ամենայն, որ ինչ յերկինս
և որ ինչ յերկրի, որք երևին՝ և որք ոչ
երևին, եթէ աթոռք, եթէ տէրութիւնք,
եթէ պետութիւնք, եթէ իշխանութիւնք.
ամենայն ինչ նովաւ և ի նոյն հաստատե-
ցաւ. և նա է յառաջ քան զամենայն, և
ամենայն ինչ նովաւ և կաց բովանդակ:

Եւ նա է զլուիս մարմնոյ եկեղեցւոյ. որ
է սկիզբն, անդրանիկ ի մեռելոց. զի եղեցի
ինքն յամենայնի յառաջացեալ. զի ինմա
հաճեցաւ. ամենայն լրտմն ստաւածու-
թեանն բնակել, և նովաւ հաշտեցուցանել
զամենայն ինոյն. արար զխաղաղութիւն
արեամբ խաշին իւրոյ՝ որ ինչ յերկրի և որ
ինչ յերկինս:

Եւ զձեզ՝ որք երբեմն օտարացեալքն
էիք, և թշնամիք խորհրդովք իզորման շա-
րութեան, այժմ աւաղիկ հաշտեցոյց ան-
զամբ մարմնոյ իւրոյ, ի ձեռն մահուան իւ-
րոյ յանդիման կացուցանել զձեզ սուրբս
և անբիծս և անարատս առաջի նորա. ե-
թէ կայցէք ի հաւատան արմատացեալք և
հաստատեալք, և անշարժք ի յուսոյ աւե-
տարանին զօր լուարովք՝ քարոզելոյ ընդ
ամենայն արարածս ի ներքոյ երկնից, որոյ
եղէ ես Պաղոս պաշտօնեայ:

Ելև. Նրիցէք Տիտոն կոչնոր. ծառայեցէք տեսան ուրախութեամբ:

Արքայ Եւստարմին Գիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (Հէ. ԺԵ. ԶԶ. 27):

Տէրն մեր Գիսուս Վրիստոս:

Եւ եղև մինչ զեռ խօսէր զայս, ձայն
երարձ կին մի ի ժողովրդեն անտի
և ասէ. երանի է որովայնին՝ որ կրեացն
զքեզ, և ստեանցն՝ որք զիեցուցին զքեզ:

Լսե՛ նա ասէ՛. նա՛՝ երանի այնոցիկ է, որք լսեն զբանն Լստուծոյ և պահիցեն:

Լսե՛ ի զիզանել ի վերայ նորա ժողովրդոցն՝ սկսաւ ասել. աղգս այս՝ աղգ չար է. նշան խնդրէ, և նշան իբրկնից ոչ տացի ամա՛ ըայց նշանն Հովնանու: Օրս որպէս եղև Հովնան նշան Կինուէացոց, նոյնպէս եղեցի և որդի մարդոց աղգիս այսմիկ:

Կնոջն հարսուոյ յարիցէ ի դատաստանի ընդ արա աղգիս այսորիկ, և դատապարտեացէ զսա. զի եկն ի ծագաց երկրի լնկ զիմաստութիւնն Սողոմոնի. և ահա առաւել քան զՍողոմոն է աստ:

Եբբ Կինուէացիք յարիցեն ի դատաստանի ընդ աղգիս ընդ այսմիկ, և դատապարտեացեն զսա, զի ապաշխարեցին ի բարոգութեանն Հովնանու. և ահա առաւել քան զՀովնան է աստ:

Չորհրդարթմ՝ Հայց Ապոլ. Ճաշու Շրին Է Գոռ-Շուռ-Շին և Ու յաւիտեան Սղմն, 20

Կեցո զժառանգս քո՝ Լստուած իմ՝ որի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կողոսացոց ի զիմոյն է ընթերցուածս. (Էփ. Ե. հէ. 24):

Եւ արդ ուրախ եմ ի շարաբանս իմ փանն ձեր, և ինում զպակասութիւն նեղութեանցն Բրիստոսի ի մարմնի իմում՝ փանն մարմնոյ նորա, որ է եկեղեցի. որոյ եղէ ես Պօղոս պաշտօնեայ, ըստ տնտեսութեանն Լստուծոյ՝ որ տուեալ է ինձ ի ձեզ, կատարել զբանն Լստուծոյ, զխորհուրդն որ ծածկեալ էր ի յախտեանցն և յաղդաց, որ այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւրոց:

Արոց կամեցաւ Լստուած ցուցանել, թէ զե՛նչ է մեծութիւն փառաց խորհրդոյն նորա ի հեթանոսս. որ է Բրիստոս ի ձեզ, յոյսն փառաց. զոր մեր քարոզեմք, և խրատեմք զամենայն մարդ, և ուսուցանեմք զամենայն մարդ ամենայն հոգեւոր իմաստութեամբ, զի կացուցուք զամենայն մարդ կատարեալ ի Բրիստոս Հիսուս: Հոր և աշխատիմ պատերազմեալ ըստ յաջողութեան նորա, որ յաջողեալ է յիս զօրութեամբ:

Այսմիմ, զի զխորհրդէր զուր՝ որպիսի՝ ճշգնութիւն ունիմ յանձին փանն ձեր և փանն

Լատդիկեցոցն, և որոց չեցէ տեսեալ զերեսս իմ՝ մարմնով:

Օրս մխիթարեացին սիրաբ նոցա՝ տեղեկացեալք սիրով, և յամենայն մեծութիւն լրութեան իմաստութեան՝ ի զիմութիւն խորհրդոյն Լստուծոյ ի Բրիստոս Հիսուս, յորում ամենայն զանձք իմաստութեան և զիմութեան ծածկեալ կան:

Եւ զայս ասամ, զի մի՛ որ զձեզ զաւանցուցէ պատիր բանիւք:

Օրս թեպէտ և մարմնով հեռի եմ, այլ հոգւով ընդ ձեզ եմ. խնդամ՝ իբրեւ տնտեսեմ զկարգն ձեր և զհաստատութիւն հաւատոցն ձերոց՝ որ ի Բրիստոս Հիսուս:

Եւ զորպէս ընկալարուք Գրիստոս Հիսուս զՏէր, նովնն զնամփիք, արմատացեալք և շինեալք ի նա, և հաստատեալք ի հաւատքս, որպէս ուսարուքն՝ առաւելեալք ի նմին զոհոյթեամբ:

Եկեղիս պահոց ի ձեռն:

Արոց Եւստորմնիս Հիսուսի Բրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու. (Էփ. մ. Ե. հէ. 33):

Տերն մեր Հիսուս Բրիստոս ասէ,

Առ ուրուք լուցեալ ճրագ՝ զնէ ի թաղրատեան, այլ ի վերայ աշտանակի, զի որ մտանն՝ լոյս տեսանիցեն:

Ճրագ մարմնոյ ակն է. յորժամ ակնն առատ է, ամենայն մարմնն լուսատու եղեցի. և երբ ակն չար է, և մարմնն խաւարին եղեցի, արդ զոչոչ լնք, գուցէ լոյսդ որ ի քեզ է՝ խաւար իցէ:

Եթէ մարմնդ քո ամենայն լուսատու է, և չգուցէ մասն ինչ խաւարին, եղեցի լուսատու ամենայն. որպէս յորժամ ճրագն նշուելք լուսատուիցէ զքեզ:

Լսե՛ մինչեւ խօսէր զայս, աղաչէր զնա ոմն փարիսեցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա: Լսե՛ նա մտեալ բարկեցաւ:

Իբրեւ ետես փարիսեցին՝ զարմացաւ զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան զճաշ:

Եւ զնա Տէր. այժմ՝ գուր փարիսեցիք զարտաքնն բաժակին և զգնակին սրբէք, և ներքինն ձեր լնէ յաղաակութեամբ և շարութեամբ. անմիտք, ոչ ապարէն որ զարտաքննն արար և զներքինն նոյն արար:

Իսայց աղէ զարժանն իսկ տուք ողորմութիւն, և ահա ամենայն սուրբ է ձեր:

Այս վայ ձեզ փարիսեցոց, զի տասնորդէք զանանուխ և զփեղանայ և զամենայն բանջար, և սնցանէք զերաւամբք և զսիրտին Մատուցոյ. զայս արժան էր առնել՝ և զայնու ոչ սնցանել:

Հիմազարթմ Զաղց Եղաջ Ընդոս Եղմ. ԳԼ.

Իսարք արարէք զՏէր Մատուած մեր, երկրպագէք ի լիտան սուրբ նորա, զի սուրբ է Տէր Մատուած մեր:

Պօղոսի առաքելոյն ի Աղոթացոց թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Գ. հոգ. 16):

Եղարբք, զոհացողք ընթիլէք. զի բաննն Վրիստոսի բնակեացէ ի ձեզ առատապէս. ամենայն իմաստութեամբ ուսուցանել և խրատել զփմեանս. սաղմոսիք և օրհնութեամբք, և երգովք հօգեորօք՝ և շնորհօք օրհնել ի սիրտս ձեր զՄատուած: Եւ զամենայն զօր և առնիցէք բանիք և արդեամբք, զամենայն յանուն Տեառն Հիսուսի արաջիք. զոհացողք ընթիլէք զՄատուցոյ և զՀօրէ նոյաւ:

Ամանայք, հնազանդ լերուք արանց ձերոց, որպէս և վայել է ի Տէր:

Երբ, սիրեցէք զկանայս ձեր, և մի՛ դառնացանէք գնոսա:

Արդիք, հնազանդ լերուք ծնողաց ձերոց յամենայնի, զի այն է հաճոյ առաջի Տեառն: Հարբ, մի՛ զայրացուցանէք զօրդիս ձեր, զի մի՛ տրտմեցնին:

Ծառայք, հնազանդ լերուք տերանց ձերոց յամենայնի. մի՛ առ ականէ ծառայութեամբ իրրե մարդահաճոյք, այլ միամտութեամբ սրտի երկնել ի Տեառն:

Չօր ինչ առնիցէք՝ սրտի մտօք զօրծեսէք իրրե Տեառն, և ոչ իրրե մարդկան:

Գիտասջիք զի ի Տեառն առնուցուք ըզհատուցումն ժառանգութեան ձերոյ, քան զի Տեառն Վրիստոսի ծառայէք:

Իսկ ապրիտան ընկալցի ըստ իւրում ապիրատութեանն. զի չիք ակնառութիւն առաջի Մատուցոյ:

Տեսարբ, զերաւունս և զհաւասարութիւն ծառայցի ձերոց շնորհեցէք, զիտասջիք զի և ձեր Տէր զոյ յերկնս:

Եղթից սաեւ կացէք, տընել ի նմին զոհութեամբք:

Եղթիս արարէք միանգամայն և վստանմեր, զի Մատուած բացցէ մեզ դուռն բանին, խօսել զնորհաբոյն Վրիստոսի, վստանորոյ և կապեաց կամ:

Չի յայտնի արարից զնա՝ որպէս արժանի իցէ ինձ խօսել:

Ելէ Բարձր արարէ զՏէր Մատուած մեր, երկր պագէք զմատուած զանի սուրբ նորա՝ զի սուրբ է:

Արդ Մատուարմիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Դ. աւետար. (ՀԼ. Ե. Ե. հոգ. 49):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս տէր:

Մանս այտորիկ իմաստութիւնն Մատուցոյ ասաց. առաքեցից ի նոսա մարգարէս և առաքեալս, և ինոցանէ սպանանիցեն և հալածիցեն. զի ինդրեցի արիւն ամենայն մարդարեւից՝ հեղեալ ի սկզբանէ աշխարհի՝ յաղղէ յայդմանէ, յարենէն Վրիկի մինչև յարիւնն Չաքարեայ կորուսելոյ ընդ սեղանն և ընդ տաճարն. այր ասեմ ձեզ, ինդրեցի յաղղէ յայդմանէ:

Վայ ձեզ օրինականացդ, զի թարուցանէք զփականս զիտութեանն. դուք ոչ միտանէք, և որ մտանելոցն են՝ արգելուք:

Եւ ի խօսելն զայս ամենայն առ նոսա առաջի ամենայն ժողովողեանն՝ զամօթ ի հարկանէին: Եւ սկսան զպիւրբն և փարիսեցիքն զարեւ և զրդուել ընդ նմա վստանբաւ իրաց, և սպասել որսալ ինչ բանս ի բերանոյ նորա, զի շարախօսեացեն ընդմանէ:

Ուրբարթ Զաղց Զաղց Ընդոս Եղմ. ԳԼ.

Տեսին ամենայն ծաղք երկրի զփրկութիւն Մատուցոյ մերոյ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Աղոթացոց թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Գ. հոգ. 5):

Իմաստութեամբ զնասջիք առ արտաքինս՝ զնոց առեալ զժամանակս. և բանն ձեր յամենայն ժամ ի շնորհօք Տեառն իրրե աղիւ. համեմեալ լիցի. զի տեղ որպէս արժանի իցէ ձեզ խաբարանչիք ումեր տալ պատասխանի:

Բնիկ երցուածս յՄասկաց:
(Ի. Գ. Ժ. Ժ. 57, 9):

Իմաստով ինչ զողորմէս իւր փրկեաց իցաւոց:

Նա փախուցելոյ ի բարկութենէ՝ եղբորն՝ առաջնորդեաց արդարոյն ի շաւիզս ուղիւս եցոյց նմա զարբայով ինչ Վատուծոյ, և ետ զգիտով ինչ սրբոց:

Յաջողեաց նմա շահս ի վատտակոյ իւրոց, և բազմացոյց զպսուղ նորա:

Յապահովեան բռնաւորաց նորա պաշտպանեաց նմա, և մեծացոյց զնա, և պահեաց ի թշնամեաց: Եւ ի գարանակալաց նորա զգուշացաւ, և ի զօրաւոր պատերազմի արար զնա յաղծող: Օ, ի գիտացե՛ թէ քան զամենայն ինչ զօրաւոր է աստուածապաշտով ինչ:

Բնիկ երցուածս ի Մարգարայ մարգարէէ:
(Գ. Լ. Ի. 57, 5):

Մայրէս ասէ Տէր. ուխտն իմ որ էր ընդ նմա՝ կենաց և խաղաղութեան. ես ետու նմա երկիւղ՝ երկնէն յինչէն, և յերեսաց անուան իմոյ խորշիւ:

Օրէնք ճշմարտութեան էին ի բերան նորա, և անխրատով ինչ ո՛չ գտաւ ի չքութեան նորա. խաղաղութեամբ և ուղղութեամբ զնաց ընդ իս, և զբազումս զարձոյց յանխրատութենէ:

Օ, ի շրթունք քահանային զգուշացին գիտութեան, և օրէնս խնդրեցեն ի բերանոյ նորա. զի Տրեշտակ Տեառն ամենախալի է:

Պատրոս առաքելոյն ի Պատմութիւնսց Վաթն ինչն ընդ երցուածս. (Ժ. Լ. 1):

Օ երիցունս այսուհետեւ աղաչեմ՝ իբրեւ զերեցակից և վկայ շարարանացն Վրիստոսի, որ և հանդերձեալ փառացն յայտնելոյ՝ հաղորդ. արածեցէք որ ի ձեզ հօտդ է Վատուծոյ. վերակացու լինել՝ մի՛ իբրեւ սկամայ, այլ կամաւ բատ Վատուծոյ. մի՛ զօրաբազուութեամբ, այլ յօժարութեամբ. մի՛ իբրեւ տիրելով վեճակացն, այլ լինել օրինակ հօտին. զի յերեւել հովուապետին՝ բնդունիչն զանթառամ փառաց պատին:

Սոյնպէս և երկուստաօրք հնազանդք լիւրսք ձերոց. ամենեւին ընդ միմեանս զեռնարհով թին ունիցիք. զի Վատուած ամբարտաւանից հակառակ կոյ, տայ հորհրդս խնարհաց:

Խոնարհեցարուք ընդ հօր ձեռամբն Վատուծոյ, զի զձեզ բարձրացուցէ ի ժամանակի. դամենայն հօրս ձեր ընկեցէք ի նա, զի նա է որ հոգայ վասն ձեր:

Եւ Վաթնոյք քո զգիցն զարդարութեան, և սուրբ քո ցնծութիւն ցնծացն:

Որոց Վաթնարանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ քո Յօհաննու. (Ժ. Լ. 57, 11):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս ասէ:

Ես եմ հովին քաջ. հովիւ քաջ զանձն իւր զնէ ի վերայ ոչխարաց:

Իսկ վարձկանն, որ ոչ է հովիւ, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն, իբրեւ տեսանէ զզայն զի գայ, թողու զոչխարսն՝ և փախչի. և զայն յառիշտակ զնոսա և ցրուէ. քանզի վարձկան է, և չէ փոյլ նմա վասն ոչխարացն:

Ես եմ հովին քաջ. և ճանաչեմ զիմ սրն, և ճանաչեմ յիմնցն:

Որպէս գիտէ զիս Հայր, զիսեմ՝ և ես զՀայրն. և զանձն իմ՝ զնեմ՝ ի վերայ ոչխարաց:

Նա և՛ այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ոչ են յայլո՞ գալծէ. և զայնս ևս պարտ է ինձ անել այսր, և ձայնի իմում՝ լուիցեն, և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ:

Վաթն Սիլուսէ Յիսուսի Հայր Յարութեան, Ճաշու Սղմ. ԿԳ:

Վեզ վայելէ օրհնութիւն Վատուած ի սրն, և քեզ տացին աղօթք յԱրուսաղէմ:

Բնիկ երցուածս յԱսայեայ մարգարէէ:
(Գ. Լ. 1, 9):

Եւ եղև ի չորեքտասաներորդի ամի թագաւորութեան Լզիկիայ, ել Սեբեքերիմ՝ արքայ Վարդապետեայց ի վերայ ամուր քաղաքացն Հրէաստանի, և էառ զնոսա:

Լու առաքեաց արքայն Եսորեստանեայց զՍափասկ ի Լաբիսայ յԱշրուսաղէմ՝ առ արքայն Լզեկիա զօրօք բազմօք. և եկն եկաց ի վերայ ջրմղն վերնոյ աւազանին ի Տանապարշի ազարակին թափեաց:

Լու եկն առ նա Լզեկիմ Վեղիկայ՝ որ հաղարապեան էր, և Սօմնա՝ հրովարտուկաց դպիր, և Յովաք Եսափայ՝ յիշատակաց դպիր:

Լու ասէ ցնոսա Սափասկ. երթայք՝ ասացէք ցԼզեկիա. այսպէս ասէ մեծ արքայն Եսորեստանեայց, յո՞ յուսացեալ իցես:

Սի թէ խորհրդով՝ կամ բանիւր շքութանց պատերազմ վճարիցի. իսկ արդ՝ յո՞ յուսացեալ իցես, զե ոչ հնազանդիս ինձ:

Եստասկ յուսացեալ ես իցոսն եղեկնեայ ի ջաղճախ յեղիպտացի, յԱղիպտացին, յոր թէ յնոցու դո՛ խորտակի և ընդ ձեռս ելանէ. այնպէս է Գարաւան արքայն Լզիպտացոց, և ամենեքին որք յուսացեալ են ի նա:

Իսկ եթէ ասիցէք, եթէ ի Տէր Եստուած մեր յուսացեալ եմք, ոչ ապաքէն նա է՝ վասն որոյ քակեաց Լզեկիա զբարձուն և զսեղանս նոցա, և պատուէր կո շրէտտանի և Աշրուսաղէմի, առաջն նորա սեղանոյն միայն երկիր պաղանկ:

Եւ արդ եկայք խառնեցարօք ընդ Տեառն իմում արքային Եսորեստանեայց և տաց ձեզ երկուս հազարս երիվարաց, եթէ կարիցէք տալ հնձեալս ի վերայ նոցա:

Լու զեանդ կարիցէք ի գիմի հարկանել միում ումք յաշխարհակալաց ծառայից Տեառն իմոյ, որք յուսացեալք էք յԱղիպտոս ի հնձեալս և յերիվարս նոցա:

Պօղոսի առաքելոյն ի Թեսաղոնիկեցոց Եւաջնն ինքնայն և ընթերցուածս. (Հւ. Ե.)

Պօղոս և Սիլվեստոս և Տիմոթէոս, եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկեցոց՝ յԱստուած Հայր մեր, և ի Տէր Հիսուս Վրիստոս:

Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն:

Պատշաճօք զԵստուծոյ յամենայն ժամ վասն ձեր ամենեցուն՝ յիշատակ առնել յազօթս մեր անդադար. յիշել զձեր գործքն հաւատոց, և զվատասկ սիրոյ՝ և ըզհամ-

բերութեան յուսոյ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի՝ առաջն Եստուծոյ և Հօր մերոյ:

Գլխոէք, եղբարք սիրեցեալք յԱստուծոյ, զընտրութիւնն ձեր. զի աւետարանն մեր ոչ եղև առ ձեզ բանիւ միայն, այլ և զօրութեամբ և հոգւով սրբով և լուծեամբ բազմաւ. որպէս և զիտէք իսկ, թէ որպիսիք եղեաք ի միջն ձերում վասն ձեր:

Լու դուք նմանեալք մեզ և Տեառն, բնկալայք զբանն ի բազում նեղութեան խնդութեամբ հօգւոյն սրբոյ, լինել ձեզ օրինակ ամենայն հաւատացեցոց, որք են ի Մակեդոնիա և յԱքայիա:

Օ ի ձէնձ հնչեաց բանն Եստուծոյ. ոչ միայն ի Մակեդոնիա և յԱքայիա, այլ և յամենայն տեղես հաւատքն ձեր՝ որք առ Եստուած են՝ սփռեցան. զի այսուհետե ոչ ինչ է պիտոյ մեզ և խօսել ինչ. զի նորին իսկ պատմեն վասն մեր, թէ որպէս եղև մեզ մօտ առ ձեզ. և որպէս զարձայք առ Եստուած ի կոտց անտի, ծառայել Եստուծոյ կենդանոց և ճշմարտի, և անկ ունել որդւոյ նորա յերկնից, զոր յարցոյն ի մեռելոց՝ զՀիսուս, որ փրկելոցն է զմեզ ի բարկութենէ անտի որ պալոցն է:

Եղև իսկ Սարգիսեան ի Յայճն:

Սրբոյ Եւետարանին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Գլխոսու. (Հւ. ԺԲ. հէ. 13):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Ասէ ամեն ի ժողովուրդներն ցնա. վարդապետ, ասա ցեղբայր իմ՝ բաժանել ընդ իս զժառանգութիւնն:

Լու նա ասէ ցնա. այր դու, ո՞ կացոյց զես դատաւոր կամ բաժանարար ի վերայ ձեր:

Եսէ ցնոսա. տեսէք և զգոյշ լիւրօք յամենայն ազահութենէ, զի ոչ եթէ ի միջերից ընչից ուրուք իցեն կեսնք նորա:

Խօսեցաւ առ նոսա առակ մի և ասէ. առն ուրումն մեծատան ետուն անդք տոհմականս. և խորհէր ի միտս իր և ասէր, զե՞ զործեցից՝ զի ոչ զոյ տեղի, ուր ժողովեցից զարդիւնս իմ:

Լու ասէ. գիտեմ զինչ արարից. քակեցից զշտեմարանս իմ՝ և ես մեծամեծս շի-

նեցից, և անդր ժողովեցից զցորեան և զամենայն բարութիւնս իմ, և ասացից ցանձըն իմ. անձն, ունիս բազում բարութիւնս համբարեալ ամաց բազմաց. հանդիք՝ կեր արբ և ուրախ լեր:

Կսէ ցնա Կստուած. ամբիտ, յայտմ գիշերի զոգիդ ի քէն իրաց պահանջիցեն, իսկ զոր պատրաստեցերն ում լինիցի:

Կոյնպէս և որ դանձէ անձին, և ոչ Կստուած մեծանայցէ:

Կսէ ցաշակերտան իւր. վասն այգորիկ ասեմ ձեզ. մի՛ հոգայք ընդ ողոյ՝ թէ զինչ ուտիցէք, և մի՛ ընդ մարմնոյ՝ թէ զինչ զկենացուք. զե ոգի առաւել է քան զկերակուր, և մարմին քան զհանգեան:

Հայեցարուք ընդ ազգաս, զե ոչ սերմանեն և ոչ հնձեն, որոց ոչ գնն ըշտեմարարք և ոչ համբարանոցք, և Կստուած կերակրէ գնոսա. որչափ ևս առաւել զձեզ՝ որ լաւ էք քան զթռչունս:

Այլ ի ձէնջ առ հոգայ կարիցէ յաւելուլ ի հասակ իւր կանգուն մի. իսկ արդ եթէ ի փորոն չէք բաւական վասն այլոցն զե՝ հոգայցէք:

Հայեցարուք ընդ շուշան՝ որպէս աճէ, ոչ ջանայ և ոչ նիւթէ. ասեմ ձեզ, և ոչ Խորմովն յամենայն ի փառս իւր զդեցաւ իրբն զմի ի նոցանէ:

Իսկ եթէ գետնն որ այսօր ի բացի է և վաղեւ ի հնոց արկանեկ՝ Կստուած այնպէս զգեցուցանէ, որչափ ևս առաւել ըզձեզ, թերահաւատք:

Իւ գուք մի՛ խնդրէք՝ զինչ ուտիցէք կամ զինչ ըմպիցէք, և մի՛ զբաղուք զե զայն ամենայն հեթանոսք աշխարհի խնդրեն, այլ ձեր Հայր գիտէ՝ զե պիտոյ է այն ամենայն:

Իայց խնդրեցէք զարքայութիւն Կստուծոյ, և այն յաւելցի ձեզ:

Երկուշաբթի՝ արդոյ կուսանցն Եփեսոսեաց, և Վասիլոս հօգ. Հայր Գար. Մեկ և Զմբու. Գլ. Սէշտտի՝ Բշխմանի, Ճաշու. Սաղմոս՝ ԿԳ:

Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նորա, և զընկերս նորա տարցին նմա:

Ընթերցումս Արքեպ. Կրկնի Սողոմոնի
(Պ. Ը. հ. 11):

Փախիր եղբորորդի իմ, և նմանեաց այժման, կամ որթուց եղանց ի վերայ լերանց ինկաբերաց:

Գարձարացի թագաւոր մեր. յըշտեմարանս և ի գահոյս մեր. իրբն արմաւ ոսկեղէն զբեմնալից լցցին տաշտք մեր:

Գարձցի թագաւոր անդրէն ի մանկութիւն:

Սիրելին ի սենեակս մեր. երգեսցուք ըզսերն:

Իս իսկ եմ երդ սաղմոսարանի. երգեցից ընդ ընկերս իմ. երգեսցուք և ուրախ լիցուք:

Թագաւոր սիրելի, թէպէտ և ծածկեցաք ի տեպնէ, աչք մեր յիսնաւորք: Տէր արար զբեզ, հաստատեաց զբեզ, պատրաստեաց զբեզ յարդանդէ, զեղեցիկդ ի կանայս, մայր քո ծնցի մարմին անտիեղծ:

Ընթերցումս յԱփսոս մարգարէի
(Պ. Ը. Ժ. Կ. հ. 6):

Կայսէս ասէ Տէր. եղէց իրբն զքոյ Խուրայիցի, և ծաղիկեց իրբն զշուշան. և արձակեցէ զարմատ իւր իրբն զերանոս, արձակեցին ոստք նորա, և եղիցի իրբն ըզձիթենի պտղալից. և բուրեցէ հոտ նորա իրբն զկնդրիկ:

Գարձցին և նոցին ընդ յարկաւ նորա, և կեցցեն և հաստատեցին ցորենով. և ծաղկեցէ իրբն զորթ յիշատակ նորա, և իրբն զգինի Եփրատանու եղիցի Կփրեմայ:

Պողոսի տառերցն ի Կորնթացոց Արքեպ. Կրկնոյն Ե
ընթերցումս. (Գ. Ը. Գ. հ. 16):

Կպարեն դուք տաճար Կստուծոյ կենդանոյ էք, որպէս ասաց Կստուած, թէ բնակեցայց ի նոսա, և զնացից ի նոսա, և եղէց նոցա Կստուած, և նորա եղեցին իմ ժողովուրդք:

Վասն որոյ ելէք ի միջոյ նոցա և մեկնեցարուք, ասէ Տէր, և ի պիղծս մի՛ մեր ձենայք. և ես ընկալայց զձեզ, և ես եղէց ձեզ ի հայր, և դուք եղիջէք ինձ յուստեալ և ի դատերս, ասէ Տէր ամենակալ:

Իսկ որովհետեւ զայս աւետիս ունիմք, սիրելիք, սրբեցուք զանձինս մեր յամենայն պղծութենէ մարմնոյ և հոգւոյ, կատարեսցուք զարութիւն ահիւն Մատուծոյ:

Եւ. Պաշտօն զինչ ընդ ամէլ քումմ ի հանդերձ տեխնոսս զարգարեալ և պանծեալ:

Արքայ Եւտարմին Ահուսի Վրիտասի՝ որ քստ
Պուկասու. (Հ. Բ. Բ.):

Տէրն մեր Ահուս Վրիտաս:

Եւ կզե յետ այնորիկ՝ և ինքն շրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գետս, քարոզէր և աւետարանէր զարքայութիւն Մատուծոյ, և երկտասանքն ընդ նմա, և կանայք ոմանք՝ որ բժշկեալ էին յայտոյ շարաց և ի հիւանդութեանց. Վարիամ՝ որ կոչէր Վազգադանացի, յորմէ եօթն գնէն երկալէր:

Եւ. Հովաննա կին Վուղայ հազարապետին Հերովդի, և Էռչան, և այլ բազումք որք պաշտէին զնա յընէն իւրեանց:

Նորգարտի՝ որչոյն Պուկիմանոփ քահանայն և որոցն Տաբարտի, Պրոպոփ, Եմբրանիմոփ և Մեմիման՝ և այլոց աշակերտացն Պրոպոփ, ԱՅ. Ժ. Իւստոսիան եղի. իւր առարկն ճաշաւ Սքի, Ժ. Բ.:

Ընդ ամենայն երկիր եւ բարբառ նոցա, և մինչ և ծագս աշխարհի են խօսք նոցա:

Ընթերցուած յԱւակոյց:
(Իւստ. Ժ. Բ. Բ. 9):

Տեր ընդ քեզ և իմաստութիւն՝ որ գիտէ զգործս քո, և մօտ էր յորժամ առնէիր զաշխարհս. և ճանաչէր զինչ հաճոյ իցէ յաշս քո, և զինչ ուղղութիւն ի պատուիրանս քո:

Եւսքեան զգա ի սրբութեանց երկնից, և յամբողջ փառաց քոց արձակես զգա. զի եկեալ զաղարեցէ առ իս, և գիտացից զինչ հաճոյ իցէ առաջի քո. քանզի գիտէր զա զամենայն և խելամուտ է, և առաջնորդեցէ ինձ ի գործս իմ զպատուութեամբ:

Եւ. պահեցէ զնա փառք իւրովք, և կեցին ընդունելի գործք իմ. և զատեցայց զժողովուրդս քո արդարութեամբ, և եղէր արժանի ամբողջ հօր իմոյ:

Ընթերցուած յԱռաջեկոյ մարգարէէ:
(Պու. Իւ. Բ. 15):

Եւսպէս առ Տէր. ահաւասիկ արարի զքեզ իբրեւ զանիւս նորս՝ սղոցաձե կամ նասայլից. կատեցես զերինս, և մանրեցես զբուրս, և արասցես զնոսա իբրեւ ըզփոշի, և հոսեցես:

Հոգմբ առցին զնոսա և մրիկք ցրուեցին: Բայց զու ուրաւ լեցիս ի Տէր՝ ի սրբութիւնս Խորայլին:

Եւ. ցնծասցեն տնանկք և կարօտեալք՝ որ խնդրէին զձուր, և ոչ գտանէին, և լեզուք նոցա ի ծարաւոյ ցամաքէին. և Տէր Մատուած լուայց նոցա, Մատուած Խորայլին, և ոչ լծողց զնոսա:

Եւ. Բացից գետս ի վերայ լերանց, և ի մէջ զաշտաց աղբիւրս: Երարից զանապատն ի ճահիճս ջուրց, և զերկիրն ծարաւուտ ի վտակս:

Եւ. Բղեկցուցից յանուր երկրին զմայրն և զտօսախն, զմութան և զնոճն, և զսօսն, զսարդն, և զսարոյն, և զկաղամախն, զգին և զփայտն իւղոյ:

Պրոպոփ առաքելոյն ի Սրբեմանաց Լերկորդ ինդիւնի և ընթերցուածս. (Հ. Բ. Բ. 14):

Եւ. Մատուծոյ շնորհքն, որ յամենայնի հաշակ հարկանէ զմէջ ի Վրիտասս Ահուս, և զհոտ գիտութեանս իւրոյ յայտնի առնէ մեօք յամենայն տեղիս. զի հոտ անողչ եմք Վրիտասի առ Մատուած՝ ի մէջ փրկելոցն և ի մէջ կորուսելոցն. ոմանց հոտ մահուանէ ի մահ, և ոմանց հոտ կենդանութենէ ի կեանս. և առ այս ո՞ր բաւական իցէ:

Վանդի ոչ եմք իբրեւ զայլսն, որ վաճառական լինին բանին Մատուծոյ. այլ իբրեւ ի հաստատութենէ, այլ իբրեւ յԱտուծոյ առաջի Մատուծոյ ի Վրիտասս խօսմբ:

Եւ. Պաշտօն զնոսա իշխան ընդ ամենայն երկիր, և ի խեղճի ուսնած քո ընդ ամենայն ազգս ազգաց:

Արքայ Եւտարմին Ահուսի Վրիտասի՝ որ քստ
Պուկասու. (Հ. Բ. Բ. 13):

Տէրն մեր Ահուս Վրիտաս:

Եւ իբրեւ այդ եղև՝ կոչեաց զաշակերտսն իւր, և ընտրեաց ի նոցանէ երկտասանս, զորս և առաքեալս անուանեաց:

զնա ի յանցանաց իւրոց, և ետ նմա զօրութիւն ունեւոյ զամենայն:

Ընթերցուածս յԱրեւմտայն մարզաբէն:
(ԳԼ. ԺԳ. հէ. 16):

Այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ ես առաքեմ ձկնորս բազումս, ասէ Տէր, և որասացն զնոսա. և յետ այնորիկ առաքեցից որսորդս բազումս, և որասացն զնոսա ի վերայ ամենայն լեռանց և ի վերայ ամենայն բլուրոց և ի ծակոց վիմաց:

Չի աչք իմ ի վերայ ամենայն ճանապարհաց նոցա, և ոչ թարեան յերեսաց իմոց, և ոչ ծածկեցան անիրաւութիւնք նոցա առաջի աչաց իմոց:

Աւ Տառուցից նոցա նախ կրկին զանիրաւութիւնս նոցա, և զմեզս նոցա՝ որովք պղծեցին զերկիր իմ մեռելոտովք զարշկեացն իւրեանց, և անօրէնութեամբք նոցա՝ որովք լցին զժառանգութիւն իմ:

Տէր, զօրութիւն իմ և օգնութիւն իմ, և ապաւնս իմ յաւուր չարեաց:

Պօղոսն առաքելոյն ի Կորնթացոց Եւսեբն ինքեցոյն է
ընթերցուածս. (ՀԼ. ԺԻ. հէ. 26):

Աթէ վշտանայ ինչ մի անդամս, վշտանան ամենայն անդամքն ընդ նմա. և եթէ փառաւորի մի անդամս, խնդան ամենայն անդամքն ընդ նմա:

Այլ զուր մարմնս Վրիստոսի էք՝ և անգամք յանդամոց նորա:

Աւ զորս եղ Եստուած յեկեղեցւոջ՝ այս են. նախ՝ զառաքեալս, երկրորդ՝ զմարդարէս, երրորդ՝ զվարդապետս, ապա զօրութիւնս, ապա շնորհս բժշկութեանց, օգնութիւնս, վարկս, ազգս լեզուաց, թարգմանութիւնս լեզուաց:

Միթէ ամենեքին առաքեալք իցեն, միթէ ամենեքին մարդարէք իցեն, միթէ ամենեքին վարդապետք իցեն, միթէ ամենեքին զօրութիւնք իցեն, միթէ ամենեքին շնորհս բժշկութեան ունիցեն, միթէ ամենեքին ի լեզուս խօսեցեն, միթէ ամենեքին թարգմանիցեն:

Իայց նախանձաւորք լըուր շնորհացն, որ լուրն են. այլ ես առաւել եւս ճանապարհ ցուցանեմ ձեզ:

Աթէ զեզուս մարդկան խօսիցիմ և զհրեւտակաց, և զսէր ոչ ունիցիմ, եղէ ես իբրեւ զպղինձ՝ որ հնէ, կամ իբրեւ զճրճալ՝ որք զօգնեցին:

Աւ եթէ ունիցիմ զմարդարեւութիւն, և զիտեցեմ զնորհուրդս ամենայն՝ և զամենայն զիտութիւն, և եթէ ունիցիմ զամենայն հաւատս՝ մինչև զերկնս փոփոխելոյ, և զսէր ոչ ունիցիմ, ոչ ինչ եմ:

Աւ եթէ ջամբիցեմ զամենայն զննա իմ աղքատաց, և մատնիցեմ զմարմնս իմ յայրումն, և զսէր ոչ ունիցիմ, ոչ ինչ օգտիմ:

Սէր երկայնամիտ է, քաղցրանայ. սէր ոչ նախանձի, ոչ ամբարհաւածի, ոչ հրպարտանայ, ոչ յանդգնի, ոչ խնդրէ զնք, ոչ զրդոյնի, ոչ խորհի զար. ոչ խնդայ ընդ անիրաւութիւն, այլ խնդայ ընդ ստուգութիւն. ամենայնի տէէ, ամենայնի հաւատայ, ամենեւին յուսայ, ամենայնի համբերէ:

Սէր ոչ երբէք անկանի. եթէ մարդարեւութիւնք են՝ խափանեցին, եթէ լեզուք՝ լուեցեն, եթէ գիտութիւն՝ խափանեցին:

Վրանդի փորք ի շատէ գիտմք, և փորք ի շատէ մարդարեւանմք:

Այլ յորժամ եկեցէ կատարումն, փորք ի շատէս խափանեցին:

Եղև Պաղուսեցի զնոսա իշխանս ընդ ամենայն երկիր, և իշխանս անուն քո ընդ ամենայն ազգս ազգաց:

Սրբոյ Եւստարմոնիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ լստ
Ստաթէասի. (ՀԼ. ԽԻ. հէ. 35):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ շրջէր Հիսուս ընդ ամենայն քաղաքս և ընդ զեօղս, ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա, և քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, և բժշկէր զամենայն ախտս և զամենայն հիւանդութիւնս ի ժողովուրդեանն:

Աւ տեսեալ զժողովուրդս՝ զթացաւ ի նոսա, զի եին աշխատեալք և ցրուեալք իբրեւ զօլեարս՝ որոց ոչ իցէ հովիւ:

Հայսժամ՝ ասէ ցաղակերտս իւր. հունձք բազում են՝ և մշակք սակաւ. արդ աղա-

էցէր զտէր հնծոց՝ զի հանցէ մշակս ի հուն-
ձրս իւր:

Եւ կռեցեալ առ ինքն զերկոտասան ա-
շակերտան իւր, եւո նոցա իշխանութիւն
այսոց պղծոց հանել զնոսա, և բժշկել զա-
մենայն արտս և զամենայն հիւանդութիւնս:

Եւ առաքելոցն երկոտասանից էին ա-
նուանք այսորիկ. առաջին, Սիմօն՝ անուա-
նեան Պետրոս, և Լնդրէաս եղբայր նորա,
հայկոյրոս Օւերեղայ՝ և հովհաննէս եղ-
բայր նորա, Փիլիպպոս՝ և Կարդուղիմէոս,
Թովմաս և Սատթէոս մարտար, հակով-
բոս Լէրիայ՝ և Վէրէոս՝ որ անուանեցան
Թադէոս, Սիմօն Կանանացի, և հուզա
Սկարիփոսցի՝ որ և մատնեացն զնա:

Չնոսա երկոտասանեան առաքեաց հի-
սուս, պատուիրեաց նոցա և ասէ. իճանա-
պարհ հիմանոց մի երթայցէք, և ի-
քաղաք Սամարացոց մի՛ մտանիցէք:

Եւ երթայք առաւել առ ոչխարն կո-
րուսեայս տանն Խորայելի:

Եւ իրրե երթայցէք՝ քարոզեցէք՝ և ա-
սացէք, թէ մերձեալ է արքայութիւն երկ-
նից:

Երբորդ Սկարէ Սիմօնի, Հարց Յարսիմեան, Ճաշու, Սղմ,
ԿԿ:

Վեզ վայելէ որհնութիւն Լստուած ի սին, և քեզ
տացին ազօթք յԱրուսաղէմ:

Բնթերցուածս Աշայեայ մարգարէէ:

(ՎԷ. Լ.Չ. հէ. 22):

Եւ եմուտ Լզեկիմ՝ Վեղկիայ՝ որ հա-
ղարապետն էր, և Սոմնաս հրովար-
տակաց զպիր, և հովսեփ Լստիայ՝ յիշա-
տակաց զպիր առ Լզեկիայ՝ զօճիս պատա-
ռեալ, և պատմեցին նմա զբանս Սափ-
սակայ:

Եւ եղև իրրե լուսո արքայ Լզեկիայ, պա-
տառեաց զպատմուճան իւր՝ և քուրձ ըզ-
դեցաւ, և ել ի տուն հետն:

Եւ առաքեաց զԼզեկիմ՝ զհաղարապե-
տն, և զՍոմնաս հրովարտակաց զպիր, և
զճերս ի քահանայիցն անտի քրճաղղածս
առ Լսայի մարդարէ որդի Լմովայ, և ա-
սնն ցնա. այսպէս ասէ Լզեկիայ. այսօր է

օր նեղութեան և նախատանաց և կշտամ-
բութեան և բարկութեան, յորում աւուր
հասեալ են երկունք ծննդականի՝ և ոչ կա-
րէ ծնանել:

Լուցէ՛ Տէր Լստուած քո զբանս Սափ-
սակայ, զոր առաքեաց արքայն Լսորեստա-
նեայց տէրն նորա՝ նախատել զԼստուած
կենդանի, և նախատել բանիւր զորս լուսո
Տէր Լստուած քո. և արդ ինդրեցես ի-
հետնէ Լստուծոց քումմէ վասն մնացե-
լոցս այսոցիկ:

Եւ եկին ծառայքն Լզեկիայ արքայի առ
Լսայի, և ասէ ցնոսա Լսայի. զայս ասաս-
ջիք ցտէրն ձեր. այսպէս ասէ Տէր. ոչ եր-
կիցես ի բանիցն՝ զորս լուսար, որովք նա-
խատեցին զնա հրեշտակք արքային Լսորես-
տանեայց:

Լհաւարիկ արկանեմ ես ինա ոգի իւր-
ոպութեան, և լուեալ համբաւ՝ զարճցի
յաշխարհ իւր, և անկցի ի սուր յերկրի իւ-
րում:

Եւ զարձակ անդրէն Սափսակայ՝ ե-
հաս արքային Լսորեստանեայց, զի պաշա-
րեալ էր զԼ որնան, և լուսո թէ արքայն
Լսորեստանեայց շուեաց ի Լարիսայ:

Եւ ել խարակ արքայ Լթովպացոց պա-
շարել զնա, և զարձաւ անդրէն:

Եւ առաքեաց հրեշտակս առ Լզեկիայ
և ասէ. այսպէս ասացէք ցԼզեկիայ արքայ
Հրեստանի. մի խաբեցէ զքեզ Լս-
տուած՝ յոր դու յուսացեալ ես, և ասի-
ցէ՛ եթէ ոչ մատնեցի Լքուսաղէմ ի ձեռս
արքային Լսորեստանեայց:

Եւրդ՝ ահա շեցէ լուեալ քո՝ զոր ինչ ա-
րարին թաղաւորք Լսորեստանեայց ընդ
ամենայն երկիր, որպէս ստատկեցին զնոսա:

Պօղոսի առաքելոյն ի խնամարանիկեցոց Լսաջնն թղթոյն
է ընթերցուածս (ՀԷ. Գ):

Լստուհետև, եղբարք, աղաչեմ զձեզ,
և միտիթարեմ ի Վրիստոս հիսուս. զի
որպէս ընկալարուք ի մէնջ, թէ որպէս
պարտ իցէ ձեզ զնալ և հաճոյ լինել Լս-
տուծոյ, որպէս և զնայք իսկ, զի ես քան
զեւս յաւելուցուք ի նոյն:

Եւ զիտէք՝ թէ որպիսի պատուիրանս
տուաք ձեզ ի Տէր հիսուս. զի այս են կամք

Պողոտի առաքելոյն ի Կորնթացոց Աշխարհի ինքնոյն
է ընթերցուածս. (Է. Գ. հէ. 18):

Բայց մեր ամենեցուն բացօր երեսօր բզ-
փառան Տեառն իբրեւ ընդ հայելի տեսալ,
ինոյն պատկեր նորոգիմք՝ փառաց ի փառս,
որպէս և ի Տեառն հոգւոյ:

Վասն այսորիկ ունիմք զպաշտօնս զայս,
որպէս և զտաք զդոքրմութիւն, և ոչ ձանձ-
րանամք. այլ հրաժարեցաք ի գաղտնեաց
ամօթոյն, զի մի՛ զնասացուք խորամանկու-
թեամբ, և մի՛ նենգեացուք զբանն Լա-
տուծոյ, այլ յայտնութեամբ ճշմարտու-
թեանն ընծայեցաք զանձինս մեր առ ա-
մենայն միտս մարդկան առաջի Լատուծոյ:

Լպա եթէ իցէ ևս ծածկեալ աւետա-
րանն մեր, ի մէջ կորուսելոցն է ծած-
կեալ որոց Լատուած աշխարհիս այսորիկ
կուրացոյց զմիտս անհաւատիցն, զի մի՛ ծա-
ղեսցէ ինոսա լուսաւորութիւն աւետարանի
փառացն Վրիստոսի, որ է պատկեր ա-
նրեւութիւն Լատուծոյ, զի ոչ եթէ զան-
ձինրս քարոզեմք, այլ զՎիստա Վրիստոս
զՏէր, և զմեզ ծառայս ձեզ վասն Վը-
րիստոսի:

Չի Լատուած որ ասաց ի խաւարի ըյս
ծաղիկ, որ և ծաղեաց իսկ ի սիրտս մեր
զլուսաւորութիւն գիտութեան փառացն
Լատուծոյ ի դէմն չիստսի Վրիստոսի:

Երկուսիս Թարգմանաց ի ձեռնին:

Արդ Լատարանին չիստսի Վրիստոսի՝ որ ցառ
Ղուկասու. (Է. Բ. հէ. 12):

Տեղն մեր չիստս Վրիստոս:

Բայց յառաջ քան զայս ամենայն,
մխեցեն զձեռս իւրեանց ի ձեզ՝ և
հալածեցեն. մատնեցեն ի ժողովուրդս և
ի բանտս, և տանիցեն առաջի զատաւորաց
և թաղաւորաց վասն անուան իմոյ. և լի-
նիցի ձեզ այն ի վկայութիւն:

Ըրդ զիք ի սիրտս ձեր, մի՛ յառաջա-
գոյն կրթե՛լ տայոյ պատասխանի:

Չի ես տաց ձեզ բերան և իմաստու-
թիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ
կամ՝ տալ պատասխանի ամենայն հակա-
ռակորդն ձեր: Մատնեմք և ի ծնողաց
և յեղբարց և յազգականաց և ի բարեկա-
մաց, և սպանանիցեն ի ձէնը:

Լի եղի՛ք ատեցեալք յամենեցունց վա-
սրն անուան իմոյ:

Լի մաղ մի ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցէ:

Լի համբերութեամբ ձերով ստաւձիք զո-
գիս ձեր:

Ներշնչութիւն արքեմ Թակովոյ և Իրաւափառոյ Լաւր Թար-
գման. Սեբ. ձի:

Օրհնեալ անձն իմ՝ զՏէր, և ամենայն սոկիք իմ՝ զա-
նուն սուրբ նորա:

Ընթերցուածս ԴՊապիաց:
(Գ. Բ. Ժ. Բ. հէ. 9):

Լաւ է մարդոյ խնարհութեամբ ծա-
ռայել անձին, քան անձին շուք և-
ղիւսլ՝ և զհաց մոլորանայցէ:

Ըրդարն ողորմի անասնոյ իւրում, աղիք
ամբարշտաց անողորմք են:

Ար գործէ զերկիր իւր՝ լցցի հացիւ. և
որ զհետ երթայ դատարկութեան՝ լցցի աղ-
քատութեամբ: Ար ակոթժէ զգինեաց զե-
ղերանս, թողցէ ի ընկալութիւնս իւր զա-
նարգանս:

Յանալութիւնք ամբարշտաց՝ չարք են, և
արմատք բարեպաշտաց հաստատունք:

Վասն վնասու շրթանց անկանի յորո-
գայթ մեղաւորն, և արդարն զերձանի ի-
նմանէ:

Վաղցրահնոցեացն զգթութիւն դտանէ,
որ պատահէ ի դրունս՝ նեղէ զողիս:

Ի պողոյ բերանոյ առն՝ լցցի անձն իւր
բարութեամբ, և հատուցումն շրթանց իւ-
րոց հատուցի նմա. ճանապարհք անմը-
տաց՝ ուղիղ թուին առաջի նոցա:

Անկնդիր լինի խրատու իմաստունն, իսկ
անմիան առ օրին յայտնէ զբարկութիւն
իւր:

Թաղուցանէ զանարդանս իւր այր խո-
րադէտ, և զյայտնի հաւատս պատմէ ար-
դարն. իսկ վկայ անօրինաց՝ նենգաւոր է:

Ընթերցուածս ԴՊապիաց մարգարէէ:
(Ուրեց Է. Գ. հէ. 22):

Աղորմութիւնք Տեառն անպառ են, և
ոչ նուազեն զթութիւնք նորա. ինորդու-
մին առաւօտու բազմանայ ճշմարտութիւն

քո, Տէր, ասաց անձն իմ՝ բա՛ բաժին իմ է նա, վասն այնորիկ ակն կալայց նմա:

Բարերար է Եստուած ի վերայ համբերողաց իւրոց. զի անձն որ խնդրէ քնա՝ բարի է որ համբերէ նմա հշմարտութեամբ, և հանդիմանա ի փրկութեան Տեառն:

Բարի է մարդոյ առնուլ զլուծ խոնարհութեան ի մանկութենէ իւրմէ:

Կտցի միայն լուռ ի տան իւրում, զի անձամբ իւրով էառ յանձն զլուծ քո:

Տացէ հոգոյ զերան իւր, վասն զի կայ յոյս. մատուցէ հարկանողաց զճնտա իւր, լցցի նախատանօք. այլ ո՛չ թէ յախտան մերժեացէ Տէր:

Ար տառապեցողց, նոյն ողորմեացի բաբաղում ողորմութեան իւրում. ոչ ետ պատասխանի իւրտէ իւրմէ, և խոնարհեցողց զորդիս մարդկան: Խոնարհեցուցանել ի ներքոյ ոտից նորա զամենայն կապալաւ երկրի:

Հողի երեսաց մերոց Տէր Վրիստոս. բնդ հովանեաւ նորա նստցուք և կեցցուք, որ փրկեաց զմեզ ի ձեռաց թշնամեաց մերոց:

Կարգացի զանուն քո, Տէր, իզբոյ տառապանաց. և դու լուար ձայնի իմում:

Պողոսի առաքելոյն ի Հռոմայեցոց թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԷ. 12.):

Եստուհետեւ արդարացեալք ի հաւատող անտի, խաղաղութիւն կայցուք առ Եստուած ի ձեռն Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի, որով և զքնձայութիւնն ընկալաք հաւատովք ի նորհա յայտոսիկ, յորում կամբ և պարծիմք յուսով փառացն Եստուծոյ:

Եւ ոչ այսչափ միայն, այլ և պարծիմք ևս ի նեղութիւնս մեր. քանզի գիտեմք, եթէ նեղութիւնք զհամբերութիւն գործեն, համբերութիւն զհանդէս, հանդէս՝ զոյս, յոյս՝ ոչ երբեք ամաչեցուցանէ. զի սերն Եստուծոյ սփռեալ է ի սիրտս մեր՝ ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ՝ որ տուաւ մեզ:

Ելեւիթա Մարգարոաց ի Զաքէն.

Աբրոյ Եւստարանիս Ախուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու. (ՀԷ. 1-Բ. 24.):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Քի ոչնչ է ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի. և զաղտնի՝ որ ոչ ծանխցի:

Վասն զի զոր ինչ ասիցէք ի խաւարի, լսելի լիցի ի ոյս. և զոր յունկանէն խօսեցայք ի շտեմարանս, քարոզեցի ի վերայ տանեաց:

Կայց ձեզ ասեմ սիրելեաց իմոց. մի՛ զարհուրիցիք յայնչանէ՝ որ ապանանեն ըզմարմին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ ոչ նիցին առնել:

Եւ յուցից ձեզ յումմէ երկնիցիք. երկերուք յայնմանէ՝ որ յետ ապանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել ի զեհն. այո՛ ասեմ ձեզ, յայնմանէ երկերուք:

Այ՛ ապաքէն հինգ ձագ երկուց զանցաց վաճառի, և մի ինոցանէ ոչ է մոռացեալ առաջի Եստուծոյ:

Եւ ձեր և ամենայն իսկ հեր գլխոյ թռեալ է. մի՛ երկնիք, զի քան զբաղում ձագս լաւ էք դուք:

Եսեմ ձեզ, զի ամենայն որ խոտտովանեսցի յիս առաջի մարդկան, և Արդի մարդոյ խոտտովանեացի գնմանէ առաջի հրեշտակաց Եստուծոյ:

Եւ որ ուրացի զիս առաջի մարդկան, ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց Եստուծոյ:

Զորեցորթ՝ Հարց Ապոլ. Ճաշու Աղմ. 21):

Պեց՝ զճառայս քո՝ Եստուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պողոսի առաքելոյն ի Խնստղթնիկեցոց Եւաջնի թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԷ. 12.):

Այ վասն ժամուց և ժամանակաց, եղբարք, է՛ք ինչ պիտոյ զրկ առ ձեզ. զի դուք ինքնին իսկ ստոյգ դիտէք, թէ որ Տեառն իւրեւ զդոզ գիշերի՝ այնպէս հասանէ:

Յորժամ ասիցեն թէ խաղաղութիւն և շնորհութիւն է, յայնժամ յանկարծակի հասցէ նոցա սատակումն՝ որպէս և երկն յղոյ, և մի՛ ապրեսցեն:

ՂԱ դուք, եղբայրք, ո՞ւր էք ի խաւարի,
 թէ օրն ձեր իբրեւ զգող ի վերայ Տասանի
 ցէ, զի ամենեկին դուք որդիք լուսոյ էք
 և որդիք աւօրնջեան. չեմք զիշերոյ, չեմք
 խաւարի. ապա մի՞ զքնով անկանիցիմք՝
 որպէս և այլքն, այլ արթմանք և զուար-
 անայ եղիցուք:

Օ՛ր որք ննջենն՝ գիշերի ննջեն, և որք
արթնանն՝ գիշերի արթնան:

Այս մեք զի տալին Լևան էմբ, արթուն
եղիցուք, և զզեցուք զգրահան հաւատոյ և
զբիրոյ, և զիցուք զսաղաւարտն յուսոյն
փրկութեան:

Օրն եղ զմեզ Բառուած ի բարիութիւն, այլ ի փրկութիւն կենդանութեան ի ձեռն Տեառն մերոյ Հիփստի-Վրիստոսի, որ մնաւս վասն մեր. զի եթէ արթնուիցեմք. եւ եթէ ննջեցեմք, նովա Տանգերձ կեցցուք:

Վասն որոյ միտիթարեցէք զմիմեանս, և շինեցէք զերեարս՝ որպէս և առնէքդ խիւ:

Եկեախա պահոց ի ձայնեն:

Որոշող Առևտրանկիս Հիմունի Վերհաստի որ քան
 Գ. ու հասուն. (21. 3. 41. 52. 10):

Տեքնիկական Վերհամարում

Եւ. ուսուցանելը ի միում՝ ժողովրդա-
նոցացն ի շարաթւս. և ահա կին մի՝
զոր ունէր այս Տիւանդովժեան ամուս-
նութեամբն, և էր կարկամաւ, և ոչ կարել
ամենին ի վեր Տայի:

Եւ տեսեալ զնա Յիսուսի, կոչեաց առ
ինքն եւ ասէ զնա. կին դու, արձակեալ
ես ի Տիանդութենէ քումմէ:

Եւ եղ ի վերայ նորա ձեռն, և առժա-
մայն ուղղեցաւ, և փառաւոր առնէր զԼ'ս-
տուած:

Պատասխանի ետ ժողովրդագրական ցանցեալ՝ թէ ընդէն ի շարաթու բժշկեաց չ)խուս, և ասէ ցժողովորդն. վեց օր է՝ յորս արժան է գործել, յայնս եկացբ բբժշկեցարուբ, և մի՛ յատուր շարաթու:

Պատասխանի ետ նմա Տէր և ասէ.
կեղծաւորք, իւրքանշուր որ ի ձէնջ ի շա-
րաթու ոչ արձակէ զկոն իւր կամ զէշ
ի մարդ, և տանի տայ ջուր:

Իսկ այս դուստր Արրաճամու էր՝ զոր կապեաց սատանայ՝ աճառադիկ ութու-
տան ամ, ոչ էր արժան արձակել ի կա-
պանաց անտի ի շաքարմ ու:

Լու գայտ իրրև ասաց, յամեն լինելն
ամենեքին՝ որ հաւատակն կային նմա, և
ամենայն ժողովորդն ուրախ լինէր ի վերայ
ամենայն փառաւորութեանցն՝ որ գործէին
ի նմանէ :

Հինգրսեամբ քրքր Գաղթն Աղկապաղցն՝ Պաղտի, Պաղտ, Մա-
խաղց, Աւաղցի, Թահանու, Գրեղցի, Թահանու, Կարձահաւանին
Դեղանի, Աւանին, Միհանու, Գաղթնի, Սրաղցի, Մախաղթի,
Պիւնին, իւր քրքր Գաղթն, ԱՏ. Ո՛ր. Ո՛ր Բիւրաւանի (յոյնաբ.
սոս) իւր սրաղց, Մին, ի Լաւանաւն ը, Պաղթն Ինչիւն:

Հայտնի ժամանակահատվածներում՝ 1992-1994 թվականներին, ՀՀ-ում, ընդհանուր առմամբ, Մարտի 1-ին:

Եթէ ոչ S^2_P էր առ ձեռն, անուշէ խորայնէ, եթէ ոչ
 S^2_P էր առ ձեռն :

Բնթերցումն ըստ հարկերի
(ԳԼ. ԻԵ. հդ. 15):

Ուրախութիւն արդարօք առնել զի-
բառնս, և սուրբն՝ պիղծ թուի շա-
րագործաց:

Այր մնորեալ ի ճանապարհէ արդարութեան՝ ի ժողովս հսկայից դադարեցի:

Այր կարօտեալ սիրէ զուրախութիւն .
որ սիրէ զգինի և զձէթ ի մեծութիւն :

Ջնջան լինի արդարոյն անօրէնն, և ուղղող՝ որք անգաննն զուխտիւ :

Լա է բնակել յանապատի՝ քան ընդ
կնո՞ անդգամի՞ լեզուանոյ և բարկացողի:

Վանձ ցանկալի հանգիցէ ի սիրտ իմաստ-
նոյ, և արք տոգէտը կրցնն գնա:

Ճանապարհ արդարութեան և ողորմա-
ծութեան դռնէ՛ր, զկեանս, և զարդարութիւն
և զփառս:

Ի վերայ ամուր քաղաքաց եհաս իմաստութիւն, և քակեաց զամուրս՝ յորս յուսացեալ էին ամբարիշտք:

Որ պահէ զբերան իւր և զլեզու, պահէ
ի նեղութենէ զանձն իւր:

Խիստն և յանդուգն և հպարտն՝ ժանս
կոչի, և որ ռիսակալ է՝ անօրէն է :

Բնիկ երգուածն յԱռաջեայ մարգարէէ:
(ԳԼ. ԺԻ. հէջ. 19):

Հաւուր յայնմիկ եղեցի սեղան Տեառն
յերկրին Լոյկապաւցոց, և արձան կանգ-
նեալ Տեառն ի սաշմանս նորա:

Լու եղեցի ի նշան յախտնից Տեառն
յերկրին Լոյկապաւցոց: Օչի աղազակեացն
առ Տէր վասն նեղութեան իւրեանց, և ա-
ռաքեցէ նոցա Տէր այր մի՝ որ փրկեցէ
գնոսա, և դատաստանաւ փրկեցէ գնոսա:

Լու ծանկեցի Տէր Լոյկապաւցոցն, և ծանի-
ցն Լոյկապաւցիցն զՏէր յաւուր յայնմիկ. և
մատուցն զոհս և պատարագս, և գիցն
ուխտս Տեառն՝ և կատարեցն:

Պօղոսի առաքելոյն յԱրքայեցոց թղթոյն է
ընթերցուածս. (ԳԼ. ԺԵ. հէջ. 32):

Լու արդ զե՞նչ ևս ասացից. զի չէ բա-
ւական ժամանակս պատմելոյ, վասն Գե-
ղեճիկի, Բարակայ, Սամիստիկի, Հեկիթա-
յայ, Դաւթի, և Սամուելի, և այլոց մար-
գարեիցն:

Արք հաւատովք պարտեցին զԹագաւո-
րութիւնս, զործեցին զարդարութիւն, հա-
սին աւետեաց, իցին զբերանս առիւծուց,
չիճոցին զգորութիւն Տրոյ, ապրեցան ի-
բերանոց սրոյ, զօրացան ի տկարութեան,
եղեն զօրաւորք ի պատերազմի, առին ըզբա-
նակս օտարաց:

Ընկալան կանայք ի յարութենէ ըզմե-
ռեալս իւրեանց: Աւեր կոշկոճեցան՝ և չե
ևս ընկալեալ զփրկութիւն, զի լուազոյն
յարութեանն հասանիցեն:

Լու կէսք դտանջանաց և զգանից զփորձ
առին, զկապանաց և զբանտից:

Բարկոճեցան, սղոցեցան, փորձեցան,
սպանմամբ սրոյ մեռան, չըճեցան լեշկա-
մաշկօք՝ և մորթովք այժնեանք:

Արօտեալք, նեղեալք, չարաբեալք,
զօրս ոչ արժէ աշխարհս. յանապատի մե-
լորեալք՝ և ի լերինս՝ և յայրս՝ և ի փապարս
երկրի: Լու սորա ամենեքեան վկայեալք
ի հաւատոցն, չե ևս ընկալան զաւետիան.
Բատուծոյ վասն մեր լուազոյն համարեալ,
զի մի՛ առանց մեր կատարեցին:

Ելե. Արամելիք ևն որք ընտելալ ևն ի սան Տեառն յախտնս
յախտնից զԳնեացն զգիւղ:

Արքայ Եւստարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ բառ
Մատթէ Լոսի. (ԳԼ. Ժ. հէջ. 37):

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս սուէ:

Որ սիրէ զՏայր կամ՝ զմայր առաւել
քան զեւս, ոչ է ինձ արժանի: Լու որ
սիրէ զուստր կամ՝ զզուստր առաւել քան
զեւս, չէ ինձ արժանի:

Լու որ ոչ առնու զեսաչ իւր՝ և դայ զկնի
իմ, չէ ինձ արժանի:

Ար գտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ գնա.
և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ գնա:

Ար ընդունի զձեզ՝ զեւս ընդունի, և որ
զեւս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ:

Ար ընդունի զմարդարէ յանուն մարգա-
րէի՝ զվարձս մարդարէի ասցէ, և որ ըն-
դունի զարդար յանուն արդարոյ՝ զվարձս
արդարոյ ասցէ:

Լու որ արուսցէ միւսմ՝ ի փորկանցս
յայսցանէ. բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն՝
յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ՝ ձեզ՝ ոչ
կորուսցէ զվարձս իւր:

Արքայ Տայր Հաճոյ Տաշու Սղմ. ԳԼ:

Տեւին ամենայն Տաղք երկրի զփրկութիւն Բատուծոյ
մերոյ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Թմազոնիկեցոց Բատուծին
թղթոյն է ընթերցուածս. (ԳԼ. ԼԶ. հէջ. 12):

Ազաւմ զձեզ, եղբարք, ճանաչել
զվաստակաւորս և զվերակացուս ձեր
ի Տէր, և զխրատիչս ձեր. և համարեցա-
րուք զնոսա արժանիս առաւել սիրոյ՝ վա-
սն զործոյ նոցա. խաղաղութիւն արարէք
ընդ միմեանս:

Ազաւմ զձեզ, եղբարք, խրատեցէք
գտտահակս, միմի՛նք արեցէք զկարճամիտս,
պատասպարան լերուք տկարաց, երկայնա-
միտ լերուք առ ամենեւին:

Օգոյշ լերուք՝ գուցէ որ չարի չար հա-
տուցանիցէ, այլ յամենայն ժամ զբարեաց
գշեալ երթայք՝ առ միմեանս և առ ամե-
նեանս:

Համենայն ժամ ուրախ լերուք, անդա-
դար աղօթիս արարէք, յամենայնի զօհա-

ցարութ. զի այս են կամք Լստուծոյ Վր-
րիստոսի Կիսուսի ի ձեզ:

Չհոգին մի՛ շեջուցանէք, զմարդարեւ-
թիւնս մի՛ արհամարհէք, զամենայն ինչ
փորձեցէք՝ զբարին ընկալարո՛ւք, յամենայն
իրաց շարաց ի բաց կացէք:

Եւ ինքն Լստուած խաղաղութեան՝ սուր-
բրս արացել զձեզ համբերէս. և բովանդակ
ձեր ոյր և շունչ և մարմին՝ անարատ ի-
զալուստ Տեառն մերոյ Կիսուսի Վրիստո-
սի պահնացի:

Հաւատարիմ է՝ որ կռեացն զձեզ, որ
և արացել զնոյն:

Եղբարք, աղօթիւ արարէք և ի մեր վե-
րայ:

Ողջոյն տալէք եղբարց ամենեցուն ի համ-
բոյր սրբութեան:

Երբմեցուցանեմ զձեզ ի Տէր՝ ընթեա-
նուլ զթուղթի առաջի ամենայն եղբարց
սրբոյ:

Հորհրդէ Տեառն մերոյ Կիսուսի Վրիս-
տոսի ընդ ձեզ. ամեն:

Սկզբիւ Պահայ ի Լորնու:

Սրբոյ Եւստորանիս Կիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Ղուկասու. (Հլ. Ժ. Գ.):

Տեառն մերոյ Կիսուսի Վրիստոսի:

Եւ եղև ի մտանելն նորա ի տուն ու-
րումն իշխանացն փարիսեցոց ի շա-
րաթում ուտել հաց, և նորա սպասէին նմա:

Եւ ահա այր ոմն էր անդ ջրղողեալ ա-
ռաջի նորա:

Պատասխանի ետ Կիսուս և ասէ ցո-
րինաւորսն և ցփարիսեցիսն. եթէ արժան
իցէ ի շարաթում բժշկել:

Եւ նորա բուռ եղեն. և բուռն հարեալ
զնմանէ՝ բժշկեաց զնա և արձակեաց:

Եւ ասէ ցնոսա. ո՞ր ուրուք ի ձեռն էշ
կամ եգն անկանիցի ի ջրջոր, և ոչ փաղ-
փաղակի հանիցէ զնա յաւուր շարաթու:

Եւ ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի
առ այն:

Ըսաց և առ կռնականսն առակ մի,
հայեցեալ թէ զհարդ բարձրնորի լինէին.
ասէ ցնոսա. յորժամ կռիցէ զքզիք ի-
հարսանիս կամ ի կռունս, մի բաղմիցիս

յառաջին բարձին. գուցէ պատուականա-
զոյն ևս քան զքեզ իցէ կռեցեալ ի նմա-
նէ. և եկեալ՝ որ զքեզն և զնա կռեաց,
ասիցէ ցքեզ՝ տուր սմա տեղի, և ապա
սկսանիցիս ամօթով զյետին տեղին ունել:

Եւ յորժամ կռեցիս, երթի՛նք բազ-
մի՛նք ի յետին տեղու՞ն. զի յորժամ զայ-
ցէ որ կռեացն զքեզ, ասիցէ ցքեզ. բա-
րեկամ, ի վեր մատրք. յայնժամ և եղիցին
քեզ փառք առաջի բարձակցացն քոց:

Չի ամենայն որ բարձրացուցանէ զան-
ձն խոնարհնացի, և որ խոնարհեցուցանէ
զանձն՝ բարձրացի:

Հարա՞մ որոյն նիկողոսոս Զմեռնացոյ պառնկեցործ Հա-
րապետն Ս. Գ. Որ շարաթիւն. իր սարգն. Մեկ. Ստեղծ-
էինք անոր, ճաշու ժամանակ՝ Զայլապետն շինէ. Հրին. Գ. Զա-
ռաբարդ. Սաղմոս՝ Հլ. Լ.:

Վահանայք քո զգեցցին զարգարութիւն. և սուրբք քո
ցնծաղով ցնծացնեն:

Բնթեկցուածս յԱղիկիկի մարգարէկ:

(Պ. Գ. Գ. 16):

Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ.
որդի մարդոյ, դէտ կացուցի զքեզ
տանդ Իսրայէլի. լուիցես յինէն զպատգա-
միս, և սպառնացես նոցա իբրև յինէն:

Յորժամ ասիցեմ ցանօրէնն՝ թէ մա-
հա մեռանիցիս, և դու ոչ զգուշացուցա-
նիցես նմա, և ոչ խօսեցիս զգուշանալ ա-
նօրինին, և դառնալ ի ճանապարհաց իւրոց
շարաց՝ և կեալ, անօրէնն այն յանօրէնու-
թեան իւրում մեռցի, և զարիւն նորա ի-
ձեռաց քոց խնդրեցից:

Իսկ եթէ դու զգուշացուցանիցես անօ-
րինին, և նա ոչ զարձցի յանօրէնութեանէ
իւրմէ և ի ճանապարհէ իւրմէ, անօրէնն այն
յանօրէնութեան իւրում մեռցի, և դու
զանձն քո ապրեցուցես:

Պողոսի առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Արքեպիսկոպոսի և
ընթեկցուածս. (Հլ. Գ. Գ. 10):

Եւ զու զհնու եկիր վարդապետութեան
իմոյ, առաջնորդութեան, յօժարութեան,
հաւատոյ, երկայնմտութեան, սիրոյ, համ-
բերութեան, հալածանաց, շարաբանաց. որ-
պիսիք եղեն ինձ յԱնիոք և յԱկոնիոն

և ի Վխտորոս. որպիսի հալածանաց համբերի, և յամենայնէ փրկեաց զիս Տէր:

Եւ ամենեքեան որ կամիցին աստուածապաշտութեամբ կեալ ի Վրիստոս Հիսուս, ի հալածանս կացցեն: Եւ մարդք շարք և կախարդք՝ յառաջ եկեցան ի չար անդր. մոլորեալք՝ և մոլորեցուցանիցեն:

Եւ զու հաստատուն կաց յորս ուսարդ, և հաւատարիմ եղեր. զիտես ուստի ուսար:

Զի ի մանկութենէ զգիրս սորբս զիտես, որք կարողք են իմաստուն առնել ըզքեզ ի փրկութիւն՝ ի ձեռն հաւատոցն՝ որ ի Վրիստոս Հիսուս:

Ելէ Բաշտաղք քո զգլխին քարոտութիւն, և սարքք քո ցնծաւ լով ցնծացեն:

Արդոյ Եւստորանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Հոհաննու. (Ժ. Ժ. 57. 11):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Ես եմ հովին քաջ. հովն քաջ զանձնն իւր զնէ. ի վերայ ոչխարաց:

Իսկ վարձկանն, որ ոչ է հովն, որոյ ոչ իւր են ոչխարն, իրեւ տեսանէ զգայն զի գայ, թողու զոչխարն՝ և փախի. և գայն յափշտակէ զնոսա և ցրուէ. քանզի վարձկան է, և չէ փոյթ նմա վասն ոչխարացն:

Ես եմ հովին քաջ. և ճանաչեմ զիմսքն, և ճանաչեմ յիմոցն: Արպէս գիտէ զիս Հայր, զիտեմ և ես զՀայրն. և զանձնն իմ՝ զնեմ ի վերայ ոչխարաց:

Եւս եմ այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ոչ են յայտմ՝ զաւթէ. և զայնս ևս պարտէ ինձ ածել այսր, և ձայնի իմում լուիցեն, և եղեցին մի հօտ և մի հովն:

Արդոյ Կիւրակ Բնանակն. Բարեկեցութեան որոյն Բաշտաղք պտ. հոյն միշտ Հայրք Բար. Բաշտ. Աղմ. ԿԳ:

Վեղ փայլէ որ հնու թիւն Եստուած ի սին, և քեզ տացին աղօթք յԱշուտաղէմ:

Բնեկեցուածս յԱսայեայ մարգարէն:

(Գ. Լ. 1. Լ. 57. 14):

Եւ էառ Եղեկիայ զհրովարտան ի ձեռաց հրեշտակացն, ընթերցաւ և եմուտ իտուն Տեառն, և տարածեաց առաքէ Տեառն:

Եւ եկաց յաղթմա Եղեկիայ առ Տէր և ասէ. Տէր սարառովմ, Եստուած Խաբայելի, որ նստիս ի քերովեւս, զու ես Եստուած միայն ամենայն թագաւորութեանց տիեզերաց. զու արարեր զերկինս և զերկիր. խոնարհեցօ՛, Տէր, զունն քո և լուր. բաց, Տէր, զաչս քո, նայեաց, Տէր, լուր, Տէր, և տես զպատգամն՝ զոր առաքեաց Անեկերիմ՝ արքայն Եսորեստանեայց՝ նախատել զԵստուած կենդանի:

Եւ արդարեւ աւերեցին թագաւորք Եսորեստանի զաշխարհս ամենայն և զերկիր նոցա, և հրձիգ արարին զկուսս նոցա. քանզի ոչ էին աստուածք, այլ ձեռագործք մարդկան փայտեղէնք և քարեղէնք, և կուրուսին զնոսա:

Իայց արդ, Տէր Եստուած մեր, ապրեցո՛ զմեզ ի ձեռաց նորա. զի ծանիցեն ամենայն թագաւորութիւնք երկրի՝ թէ զու միայն ես Եստուած:

Եւ առաքեցաւ Եսայի որդի Կմովայ առ Եղեկիայ՝ և ասէ ցնա. այսպէս ասէ Տէր Եստուած Խաբայելի. լուայ աղօթիցն՝ զոր աղաչեցիր առ իս՝ վասն Անեկերիմայ արքայն Եսորեստանեայց:

Եւրդ այս բան է՝ զոր խօսեցաւ վասն նորա Եստուած:

Վասն այտորիկ այսպէս ասէ Տէր ի վերայ թագաւորին Եսորեստանեայց. մի՛ միտցէ նա ի քաղաքս յայս, և մի՛ նետս արկցէ ի վերայ զորա. և մի՛ փակեցէ զգա վահանօք, և մի՛ պաշարեցէ զգա պատնիշօք. այլ ճանապարհ ընդ որ կեն՝ ընդ նոյն դարձցի, և ի քաղաքդ յայդ մի՛ մոցէ:

Եւ յայէս ասէ Տէր. վերակացու եղէց քաղաքիդ այդ միկ՝ ապրեցուցանել զգա, վասն իմ և վասն Դաւիթ թաւայի իմոյ:

Եւ ել հրեշտակ Տեառն, և տատակեաց ի բանակէ անտի Եսորեստանեայցն՝ հարկուր ութսուն և հինգ հազար, և յարեան ընդ առաւօտն՝ գտին զայն ամենայն մարմին մեռեալ:

Եւ զարձաւ անդրէն՝ զնաց Անեկերիմ՝ արքայն Եսորեստանեայց, և բնակեցաւ ին՝ Ենիւռէ:

Եւ մինչ զեռ երկիր պագաներ ի տան իւրում՝ Եսարաբայ կուց իւրոց, Եղրամեւէք և Սարասար որդիք նորա սպանին զնա

որով, և ինքեանք զնացին փախաւական
ի Հայս. և թաղաւորեաց Մարգան որդի
նորս ընդ նորա:

Պոգոսի առաքելոյն ի թահազոնիկեցոց Աշխրորդ
թիղիմոյն է ընթերցուածս. (Հէ. Բ.):

Պոգոս և Սիդուանոս և Տիմոթէոս՝ եկե-
ղեցոցդ թահազոնիկեցոց՝ Մատուած Հայր
մեր, և ի Տէր Յիսուս Վրիստոս:

Հնորճք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն Մա-
տուծոյ Հօրէ մերմէ, և ի Տեառնէ Հիսուսէ
Վրիստոսէ:

Վաճանալ պարտմը զՄատուծոյ յամե-
նայն ժամ՝ վասն ձեր, եղբարք, որդէս և
արժան իսկ է. զեւսքան զեւս աշնն հա-
ւատքդ ձեր, և յաճախեւ սէր իւրաքանչիւր
ձեր ամենեւորն առ միմեանս:

Որդէս և մեզ ձեզ պարծել յեկեղեցի-
սն Մատուծոյ՝ վասն համբերութեան ձերոյ
և հաւատոց՝ յամենայն հաղածանս ձեր և
ինկրուժիւնս, որոց դուք համբերէք. յո-
րինակ արդար դատաստանին Մատուծոյ,
արժանի լինել ձեզ արքայութեանն Մատու-
ծոյ, վասն որոյ և զճգնութիւնդ կրէք. եթէ
պարտ է առաջի Մատուծոյ՝ հատուցանել
նեղացն ձերոց գնեղութիւն, և ձեզ նե-
ղեցոց հանդիստ ընդ մեզ՝ ի յայտնութեա-
նն Տեառն մերոյ Հիսուսի, յերկնից հը-
րեշտակօր զօրութեան իւրոյ. ի բոց հրոյ
առնուլ զվեժս յայնցանէ՝ ոյր ոչ ճանա-
չին զՄատուած, և որք ոչ հնազանդին ա-
ւետարանին Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիս-
տոսի:

Որք տայցեն վեժս ի ստուակումն յա-
ւանից՝ յերեսաց Տեառն և ի փառաց զօ-
րութեան նորա, յորժամ զայցէ փառա-
ւոր լինել իմէջ սրբոց խորոյ, և սրանչեւ
իմէջ ամենայն հաւատացեալոց. զե հաւա-
տարիմ եղև վիսպութիւնն մեր ի վերայ ձեր
յաւուր յայնմիկ:

Հոր և աղօթս առնեմք վասն ձեր յա-
մենայն ժամ, զի զձեզ արժանիս արասցէ
կոյմանն ձերում Մատուած, մինչև լոցէ զա-
մենայն հաճութիւն բարութեան, և զգործս
հաւատոցն զօրութեամբ. զի փառաւոր լի-
ցի անուն Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստո-
սի ինեզ, և դուք ինձա, բառ հորհացն Մա-
տուծոյ մերոյ և Տեառն Հիսուսի Վրիստոսի:

Եղբայր Եղարթեան ի ԶայնՅն:

Որքոյ Մատարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ բառ
Հաւատու. (Հէ. Ժ. Գ. Հէ. 12):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւստէ զկոչնաւորն. յորժամ առնի-
ղարեկամն քո, և մի զեղբարս քո, և մի
զազգականս քո, և մի զղրացիս քո, և մի
զմեծամեծս. զե մի՛ և նորա փոխարէն կո-
չեացն զքեզ, և լինիցի քեզ հատուցումն:

Եւ յորժամ առնիցն ընդունելութիւն,
կոչեա՛ զազքառս և զեղեզս, զկաղս և ըզ-
կոյրս, և երանելի լինիցիս. զե ոչ ունին
փոխարէն հատուցանելոյ քեզ, և հատուցի
քեզ փոխարէն ի յարութեան արդարոց:

Իբրև լուա զայս ոմն ի բազմակնանցն՝
առէ ցնա, երանի որ կերիցէ ճաշ յաբա-
յութեան Մատուծոյ:

Եւ նա առէ. այր ոմն գործեաց ընթ-
րիս, և Տրափրեաց զբազումս: Եւ առա-
քեաց զճառայ իւր ի ժամու ընթերցան
կոչել զհօտ իրեալսն, թէ եկայք, զե ահա-
ւատիկ պատրաստ է ամենայն ինչ:

Եւ սկսան մի բառ միովէ ամենեկեան
հրաժարել: Եւ աջինն առէ. ազարակ զը-
նեցի, և հարկ է երանել և տեսանել զնա,
աղաչմ զքեզ՝ կալ զնա հրաժարեալ:

Եւ միւսն առէ. լուծս հինգ եղանց զնեցի,
և երթամ փորձել զնոսա, աղաչմ զքեզ՝
կալ զնա հրաժարեալ:

Եւ միւսն առէ. կին ամի, և վասն այնո-
րիկ ոչ կարեմ՝ զալ:

Եւ եկեալ ծառայն պատմեաց զայն տեա-
սըն իւրում: Հայնժամ՝ բարեկացեալ տա-
նուտըն՝ առէ ցճառայն իւր. ել վաղխոզա-
կի ի հրապարակս և ի փողոցս քաղաքիդ, և
զաղքատս և զեղեզս և զկաղս և զկոյրս մոյժ
այսր:

Եւ առէ ծառայն. տէր, եղև զոր հրա-
մայեցերն, և կայ ևս տեղի:

Եւ առ տէր ցճառայն. ել ի ճանապար-
հքս և ի ցանգս, և արա այսր մտանել, զի
լոցի տունս իմ:

Եւսմ՝ ձեզ, զի ոչ որ յայնց կոչեցելոյ
ճաշակեցի, յընթերցան խնդ:

Որոշյ Բաւարական Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Մատթէոսի, (ՉԼ. Ժ. 57. 37):

Տէրն մը Կիսուս Վրիստոս ասէ:

Որ սիրէ զՏայր կամ զմայր առաւել
քան զիս, ո՛չ է ինձ արժանի: Լսւ որ
սիրէ զուստր կամ զգուստր առաւել քան
զիս, չէ՛ ինձ արժանի:

Լսւ որ ո՛չ առնու զեսա՛ իւր՝ և զայ զկնի
իմ՝, չէ՛ ինձ արժանի:

Որ գտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա՝ և
որ կորցու զանձն իւր վասն իմ՝՝ զոցէ բզ-
նա:

Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ
զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ:

Որ ընդունի զմարդարէ՛ յանուն մարգա-
րէի, զվարձս մարգարէի առցէ. և որ ըն-
դունի զարդար յանուն արգարոյ, զվարձս
արգարոյ առցէ:

Լսւ որ արբուսցէ միում՝ ի փորկանցս
յայցցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն՝
յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ՝ ձեզ՝ ո՛չ
կորուսցէ զվարձս իւր:

Ներշնչութիւն որոցն Առանկիտի չարի բաղնախն, և Էմաւոյն
աղցանկան Քրիստոսի՝ որ խաչեցաւ յԱրուստղէմ, Պաղկեղտոսի
Հորդապետն Չմուռնոյ, և վրոյնն որդ յարեալս կատարեցան: Եւ
Մարտի Հաջց Սոթմանայնն թի: Որ է Լորէ առաջոյ: Մեկ և
Հմր թի: Սէլիւր թի: Թի: Եւրթի: Թի: Զաւարթոս Սղմ:
ԺԲ:

Բնդ ամենայն երկիր եւ բարբառ նոցա, և մինչև ի ծագս
աշխարհի եւ խօսք նոցա:

Բնթեցուածս յԱռաքելոյ:
(Իսա. 41. Ե):

Սիրեցէք զարդարութիւն՝ ոյք գատէք
զերկիր: Խորհեցարուք զՏեառնէ բա-
րութեամբ, և միամտութեամբ սրտի խնդ-
րեցէք զնա:

Չի գտանի այնոցիկ՝ որ ոչ փորձեն զնա,
և երեկ որոց ոչ թեալաւաստին ինմանէ:

Չի խորհուրդք թիւրք անջատեն յԱս-
տուծոյ, և զգործիւն փորձ՝ յանդիմանէ
զանդգամս:

Չի յանձն չարարուստ՝ իմաստութիւն
ոչ մոցէ, և ոչ բնակի ի մարմնի վարեցելոյ
մեղք:

Չի սուրբ Հոգին իմաստութեան փա-
խիցէ իննեղութենէ, և Տեաւացի ի խոր-
հրդոց անմտաց, և յանդիմանեցէ ի Տա-
սանել ի վերայ անիրաւութեանց:

Չի մարդասէր Հոգին իմաստութեան՝
ոչ արդարացուցանէ զՏայրոյն ի շրժանց
իւրոց, զե երկկամանց նորա է վկայ Բա-
ստուած, և սրտի նորա ոստիկան ճշմարիտ,
և լեզուի նորա ունկնդիր:

Չի Հոգի Տեառն եկեց զաիեզերս:

Բնթեցուածս յԱրեմայ մարգարէի:
(ԳԼ. Ժ. 9. 57. 16):

Եւսպէս ասէ Տէր. աշխատիկ ես առա-
քեմ՝ ձկնորսս բազումս, ասէ Տէր, և որսա-
ցեն զնոսա. և յետ այնորիկ առաքեցից որ-
սորդս բազումս, և որսացեն զնոսա իվերայ
ամենայն լերանց և ի վերայ ամենայն բլրոց
և ի ծակոց վիմաց:

Չի աչք իմ ի վերայ ամենայն ճանա-
պարհաց նոցա, և ոչ թաքեան յերեսաց
իմնց, և ոչ ծածկեցան անիրաւութիւնք նո-
ցա առաջի աչաց իմնց:

Լսւ Տաւուցից նոցա նախ կրկին զանիրա-
ւութիւնն նոցա, և զմեղս նոցա՝ որովք պղզ-
ծեցին զերկիր իմ մեռելաւորք զարէլեա-
ցին իւրեանց, և անօրէնութեամբն նոցա՝
որովք լցին զժառանգութիւն իմ:

Տէր, զօրութիւն իմ և օգնութիւն իմ,
և ապուէն իմ յաւուր չարեաց. առ քեզ
Տեթանոք եկեացն ի ծագաց երկրէ և ա-
սացեն. որպէս սուտ զորձէին Տարքն մեր
կուսս, և ոչ զոյր օգուտ ի նոցանէ. եթէ
առնիցէ մարդ անձամբ անձին աստուածս՝
և նորա շնն աստուածք:

Վասն այնորիկ աշխատիկ ես ցուցից նո-
ցա ի ժամանակի յայտիկ զձեռն իմ, ծա-
նուցից նոցա և զզօրութիւն իմ. և զիտաս-
ցեն՝ թէ անուն իմ Տէր է:

Բնթեցուածս ի Վարձոց Բապիլոն:
(ԳԼ. Ե. 57. 12):

Հայնժամ ապա զարձան յԱրուստղէմ
յանուանեալ լեռնէն Չիթենեաց, որ է մերձ
յԱրուստղէմ՝ ըստ չարութեան ճանապար-
հի:

Լսւ իրբե մտին, ելին ի վերնատունն՝ ուր
վանքն իսկ էին, Պետրոս և Հակոբոս,

Հովհաննէս և Մեղրեան, փրկեպոս և թովմաս, Բարթոլոմէոս և Մատթէոս, Հակոբոս Երեւան և Շմառնի նախանձայող, և Յուդա Հակովրեան:

Արա ամենեւեան էին Հանապազորդեալ միաբան յազօթս Հանգերձ կանամբ և Մարեմա մարբն Հիսուսի և կըբարբը նորա:

Երէ. Պաշտօնի գնտա իշխանս ընդ ամենայն երկրի և յիշեցի անուն քո ընդ ամենայն ազգս ազգաց:

Արքայ Եւհտարմին Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի. (ՀԼ. Գ. հէ. 6):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Եւ շրջէր շուրջ զգաւաւորն, և ուսուցանէր:

Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտաւանսն, և սկսաւ առաքել գնտա երկուս երկուս. և տալոր նոցա իշխանութիւն ի վերայ այսոց պղծոց:

Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ինչ բարձրեն ի ճանապարհի, բայց միայն գաւաղան. մի՛ պարի, մի՛ չայց, մի՛ պղինձ ի գօտիս. այլ ազանել հողաթմափս, և մի՛ զգնեացուք, ասէ, երկուս պարեգօտա: Եւ ասէր ցնտա. յոր տուն մտանիցէք, անդէն օթեւ լանս կալիք՝ մինչև երանիցէք անտի:

Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ, և ոչ լուիցն ձեզ, յորժամ՝ երանիցէք անտի՝ թօթմափեալեք զփոշի ոտից ձերոց ի վկայութիւն նոցա:

Եւ երեալ քարոզէին՝ զի ապաշխարեցնէ, և զեւ բազումս Հանէին, և օժանէին իւզով զբազում Տիւանգս, և բժշկէին ըզնոսա:

Չարեշարաթ՝ չարց Եպաշխարութեան. Քաջու Սաղմոս՝ 211

Կիցո զճառայս քո՝ Բստուած իմ, որ ի բեզ յուսացայ:

Պաշտօն առաքելոսն ի Թեապոնիկեցոց. Երկրորդ Թղթոյն և ընթերցուածս. (ՀԼ. Ի. 1):

Ազաւիմ զձեզ, կըբարբ, վասն զաղբտեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի և մերոյ ժողովելոյն առ նա, մի՛ վազմազակի խռովել ձեզ ի մոտաց և մի՛

զարհուրել, մի՛ հողաթլ և մի՛ բանիւ, և մի՛ թղթովք իրեն թէ ի մէնջ. որպէս թէ եկեալ հասեալ իցէ որ Տեառն:

Մի՛ որ զձեզ խաբեցէ և մի՛ իւրք իրօր. զի եթէ ոչ նախ եկեցէ ապստամբութիւն, և յայտնեցի մարդն անօրէնութեան, որ զին կորստեան, հակառակորդն հոգարտացեալ ի վերայ ամենայնի՝ որ անուանեալ իցէ Բստուած կամ պաշտօն. մինչև նրստել նմա ի տաճարին Բստուծոյ, և ցուցանել զանձն՝ թէ աստուած իցէ:

Ոչ յիշեցէք՝ զի մինչ առ ձեզն իսկ էի՝ ասէի զայս:

Եւ արդ զոր ինքնին գիտէք զայն՝ զոր ունին յայտնել նմա յիւրում ժամանակի:

Չի խորհուրդն անօրէնութեան արդէն իսկ զօրանայ. բայց յայնժամ՝ մինչ ի միջոյ բարձրի որ այժմիջ ունի, և ապա յայտնեցի անօրէնն, զոր Տէր Հիսուս աստակեցէ հողաթլ բերանոյ իւրոյ, և խափանեցէ յայտնութեամբ զալտեանն իւրոյ:

Արդ զալտեան ըստ ազդեցութեան աստանայի է, ամենայն զօրութեամբ և նըշանոր և արուեստիւք ստօր, և ամենայն պատրասթ անխրատութեան ի վերայ կորուսելոցն. փոխանակ զի զսէրն ճշմարտութեան ոչ ընկալան՝ զի ապրեցին, և վասն այնորիկ առաքեցէ նոցա Բստուած ազդեցութիւն մօլորութեան՝ հաւատալ նոցա սըտութեանն. զի զատապարտեցին ամենեւեան որ ոչ հաւատացին ճշմարտութեան, այլ հաճեցան ընդ անօրէնութիւնն:

Եւ մեր պարտիմը զօհանալ զԲստուծոյ յամենայն ժամ վասն ձեր, կըբարբ սիրեցեալք ի Տեառնէ, զի բնարեաց զմեզ Բստուած ի սկզբանէ ի փրկութիւն՝ սրբութեամբ հողեցին և հաւատովքն ճշմարտութեան. յոր և կոչեաց զձեզ աւետարանաւ մերով ի փրկութիւն վաստայն Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ յառ հետեւ, կըբարբ, հաստատուն կացէք և պինտ կապարուք զաւանդութիւնն՝ զօրուսարուք եթէ բանիւ և եթէ թղթով մերով:

Եւ ինքն Տէր մեր Հիսուս Վրիստոս, և Բստուած և չայր մեր, որ սիրեացն զմեզ և ետ մեզ մօրիմարութիւն յախտնից և յոյս բարեաց շարժօք, մօրիմարեցէ ըզ-

սիրտս ձեր, և Տատառեցէ յամենայն բանս
և ի դործս բարութեան:

Ելելու իս Պահայ ի Զորնն:

Արդ Մեծաբարն ի Վիսուսի Վերիտոսի՝ որ բառ
Վախառու: (Գլ. ԺԳ. 25):

Ընդ Տեառն մեր ի Վիսուսի Վերիտոսի:

Երթային ընդ նմա ժողովուրդք
բազումք, դարձաւ և ասէ ցնոսաւ,
եթէ որ զայս առ իս, և ոչ ասեայ զՅայր իւր
և զմայր, և զկին և զորդ իս, և զեղբարս
և զքորոս, նա՛ և զանձն ևս իւր, ոչ կարէ
իմ՝ աշակերտ լինել:

Չի որ ոչ բառնայ զեալ իւր և զայ զկնի
իմ, ոչ կարէ իմ՝ աշակերտ լինել:

Հիշողութի՛ տրուցն Առաքաբարն, Օգովմութի, Ազննութի,
Ոգրեալութի և Մարգարեութի՝ Հարց Մարտ, Մանկ, և Հասն, Բի-
նէ քորոս, Զորս ևս ձեռն, Ստղան՝ և:

Պարծեացին սուրբն փառք, և ցնծացին ի Հանգիստ
իւրեանց, և բարձր արասցին զՄատուած թերանք իւր-
եանց:

Ընթերցուածս յԱռաքելոց:
(Գլ. Ը):

Ուանալէ զիմաստութիւն և զխրատ,
իմանալ զբանս Հանճարոյ, ընդունել
զգարձուածս բանից, ի միտ առնուլ զար-
դարութիւն ճշմարիտ, և ուղղել զերաւունս:

Չի տացէ անմեղաց զխորագրութիւն,
մանկանց տղայոց զմիտս և զՀանճար:

Արդ իրբե լուիցէ իմաստունն՝ իմաստ-
նազոյն լեցի, իսկ որ Հանճարեղն իցէ՝ զա-
ռաճնորդութիւն ստացի:

Ի միտ առցէ զառակս և զբանս խորինս,
զճառս իմաստնոց և զառակս նոցա:

Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ Տեառն,
Հանճար բարի ամենեցուն՝ որք առնեն լոգ-
նա, պաշտօն բարի առ Մատուած՝ սկիզբն
զղծութեան, զիմաստութիւն և զխրատ
ամբարիշտք անդունեն:

Ի ուր, որդեակ, խրատս չոր քո, և մի
մերժեր զորէնս մօր քո, զի պակի Հնոր-
հաց ընկալցիս ի զլուս թո, և մանեակ ու-
կի ի պարանոցի քում:

Ընթերցուածս ի Վիսուսայ մարգարէի
(Գլ. Ը):

Չորացիր զօրութեամբ յոյժ. զի դար-
ձոյց Տէր զՀպարտութիւնն Հակաբայ իրբե
զՀպարտութիւնն Խարայի:

Չի թօթափելով թօթափեցին ցնոսա,
և դուռս նորա ապականեցին. զղէն զօրու-
թեան նորա ի մարդկանէ, զարս Հօրս որ
խաղային ընդ չրոյ. երասանակք կատաց
նոցա յառաք ապարաստութեան նորա.
Խաղկեցին Տեճեալք ի ճանապարհս, և
խառնեցին ի Տրապարակս. տեսիլ նոցա
իրբե զղամբարաց չրոյ, և իրբե զփայլալն
յայս կոյս և յայն կոյս ընթանան:

Հիշեցին մեծամեծք նորա՝ և փախի-
ցեն ի տուէ, և կառեցին ի ճանապարհս
իւրեանց, և փութացին ի պարկապ, և
պարտաստեցին զառաձապաս իւրեանց:

Վրունք բազաբաց բացան, և կործա-
նեցան արբունիք, և ստացուածք յայտնե-
ցան:

Պղտիկ տարեկոյն ի Հոգմեցեաց թ զթոյն է
ընթերցուածս. (Գլ. Ը):

Ելլալ Տեառն արդարացեալք ի Տատառոց
անտի, խաղաղութիւն կայցոք առ Մա-
տուած ի ձեռն Տեառն մերոյ Վիսուսի Վեր-
իտոսի, որով և զընծայութիւնն ընկա-
լար Հատուովք ի Հնորհս յայտնի, յո-
րում՝ կամք և պարծիմք յուսով փառացն
Մատուոյ:

Իս ոչ պաշտի միայն, այլ և պարծիմք ևս
ի նեղութիւնս մեր. քանզի զիսեմք, եթէ
նեղութիւնք զճամբերութիւն դորձեն, Համ-
բերութիւն զճանդէս, Հանդէս՝ զոյոյս, յոյս՝
ոչ երբէք ամաշեցուցանէ. զի սերն Մատու-
ծոյ արեալ է ի սիրտս մեր՝ ի ձեռն Հոգ-
ւոյն սրբոյ՝ որ տուաւ մեզ:

Ելելու իս Մարգարեաց ի Զորնն:

Արդ Մեծաբարն ի Վիսուսի Վերիտոսի՝ որ բառ
Մատուածս. (Գլ. Ը):

Տէրն մեր ի Վիսուս Վերիտոս:

Ետեսեալ զԺողովուրդսն՝ ել ի լեա-
սին, և իրբե նստաւ անդ՝ մատեն
առ նա աշակերտքն նորա:

Լս. բացեալ զերբան իւր՝ ուսուցանէր
գնոսա, և ասէր:

Լըանի աղքատաց հոգւով, զի նոցա է
արքայութիւն երկնից:

Լըանի սղաւորաց, զի նոքա մխիթա-
րեցին:

Լըանի հեղոց, զի նոքա ժառանգեցեն
զերկիր:

Լըանի որ քաղցեալ և ծարաի իցեն
արդարութեան, զի նոքա յաղեսցին:

Լըանի ողորմածաց, զի նոքա ողորմու-
թիւն գտցեն:

Լըանի այնոցիկ՝ որ սուրբ են սրտիւք,
զի նոքա զՄատուած տեսցեն:

Լըանի խաղաղարարաց, զի նոքա որ-
դիւր Ըստուծոյ կռեցցին:

Լըանի որ հալածեալ իցեն վասն ար-
դարութեան, զի նոցա է արքայութիւն
երկնից:

Լըանի է ձեզ՝ յորժամ՝ նախատիցեն
զձեզ և հալածեցեն, և ասիցեն զամենայն
բան չար զձէնձ սուտ՝ վասն իմ:

Զնծացէք և ուրախ լերուք, զի վարձք
ձեր բազում են յերկինս: Զի այսպէս
հալածեցին զմարդարեան՝ որը յառաջ քան
զձեզ էին:

Ուրբաթ՝ Հարց Հանգստ Ժաշու Ագմ. Գ.Լ.

Տեսին ամենայն ծագք երկրի գիրկով իւն Ըստուծոյ
մեկոյ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Թեմաղոնիկիցեաց Կերկորդ Թըդ-
թիցն է ընթերցուածս. (ՀԼ. Գ.):

Այսուհետեւ, եղբարք, աղօթս արարէք
ի վերայ մեր, զի բանն Տեառն ըն-
թանայցէ, և փառաւոր լինիցի յամենայն
տեղիս՝ որպէս և առ ձեզդ. զի տպրես-
ցուք յանօրինաց և յանդամաց մարդոց.
զի ոչ ամենեցուն են հաւատք:

Ը.Մ. հաւատարիմ է Տէր, որ և հա-
տատեցէ զձեզ, և պահեցէ ի չարէ անտի:

Վատահ եմք ի ձեզ Տեղաւր, թէ զոր
պատուիրեցաքն ձեզ՝ և առնէք և առնի-
ցէք. այլ Տէր ուղղեցէ զօրիոս ձեր ի սե-
րբն Ըստուծոյ և ի համբերութիւնն Վերիս-
տոսի:

Պատուիրեմ՝ ձեզ, եղբարք, յանուն
Տեառն մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի, խոր-
շել ձեզ յամենայն եղբօր՝ որը ստահական
գնացցեն, և ոչ բառ առանդութեանն՝ զոր
ընկալարուք ի մէնջ:

Չի դուք ինքնին գիտէք՝ թէ որպէս
պարտ է ձեզ նմանել մեզ. զի ոչ երբեք
ստահակեցաք առ ձեզ, և ոչ ձեր գորութ
հաց կերաք. այլ ջանիւ և վաստակով բղ-
ցայդ և զոքերկ գործէաք՝ վասն շճանրա-
նալոյ ումք ի ձէնձ. ոչ իժէէ չունէաք իշ-
խանութիւն, այլ զի զանձինս օրինակ ա-
րացցուք ձեզ՝ նմանօքս լինել մեզ:

Վանդի մինչ առ ձեզն իսկ էաք՝ զայս
պատուիրէաք ձեզ, թէ որ ոչն կամիցի
գործել՝ կերիցէ մի:

Ըրդ լսեմք զոմանց ի ձէնձ՝ թէ բառա-
հակութեամբ գնան. գործ ինչ ոչ գործեն,
այլ յուլացեալ՝ հետաքրքիր չըջն. այն-
պիսեացն պատուէր տամք՝ և աղաւմք ի-
Տէր Հիսուս Վերիստոս, զի հանդարտու-
թեամբ գործեցցեն՝ և զիսրեանց հաց կե-
րիցեն: Ը.Մ. դուք, եղբարք, մի ձանձրա-
նայք զբարիս գործել:

Ըպա ելի՞մ ոչ որ հնազանդեցի բանիս
մերում թղթովդ այդուիկ, դուք նշանա-
կեալիք դնա՝ և մի խառնակեալիք ընդ նմա,
զի պատկառեցէ. բայց մի իրբե զթշնամի
համարեալիք, այլ խրատեալիք իրբե զեղ-
բայր:

Լս ինքն Տէր խաղաղութեան, տացէ
ձեզ խաղաղութիւն յամենայն ժամ՝ յա-
մենայն իրս: Տէր ընդ ամենայն ընդ ձեզ:

Ողջոյնս՝ իմոյ ձեռին Պօղոսի է, որ է
նշանակ յամենայն թուղթս այսպէս գը-
րեմ: Ընորհք Տեառն մերոյ Հիսուսի Վեր-
իստոսի ընդ ամենայն ձեզ:

Ելեալիս Պահոյ ի Հայնէն:

Արցոյ Ը. հաղորանին Հիսուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Պ. Լ. Կատու. (ՀԼ. Ժ. Կ.):

Ը. Ը. Տէրն մեր Հիսուս Վերիստոս:

Եւ Լին մեծա առ նա ամենայն մար-
տաւոր և մեղաւորք՝ լսել ի նմանէ:
Տրոնէին փարիսեցիքն և զպիլք՝ և ա-
սէին. ընդէր սա զմեղաւորս ընդունի և
ուտէ ընդ նոսա:

Լայց առ նոսա զառակս զայս: Այլ որ իցէ ի ձէնձ մարդ՝ որոյ իցէ հարկուր ոչնար, և կորուսանիցէ մի խնոցանէ, ոչ թողուցու զինսուուն և զինն յանապատի, և երթիցէ զհնու կորուսելոյն՝ մինչև դասնիցէ զնա: Լա իրբն գտանէ՝ զնէ զնա ի վերայ ուսոց իւրոց խնդարով, և երթայ ի տուն. կռնէ զբարեկամն և զգրացիս՝ և առէ ցնոսա. ուրախ եղերուք ընդ իս, զի գտի զոչնարս իմ՝ զկորուստեալ:

Լսեմ՝ ձեզ, զի այսպէս է ուրախութիւն յերկինս վասն միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ, քան վասն խնստուն և ինն արարոյ՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշխարութիւն:

Եւրոթ՝ առն է որոյն Բաղդադ Միւսոյ հպարտեան, Կարողէ Զմեաւորին, և Միկտոսի եպիսկոպոսին, Երեկոյն նախաւսման արա, Բաղդադ և Կարթ, իւր արարուն, և ի զիւրին յատեան կցնն զբնասարեւոյք և ասացնն իհ. 44. Բաղդադ և Կարթ, իւր արարուն, Կարթ ժամանաւ՝ ԶԶալա-գիթա-ԶԶալա, Երբին, 44. 12 յաւա-դաւա. Կարթ, 44. 12.

Քաջանայք քո զղեցին զարարութիւն, և սուրբ քո ցնծարով ցնծացին:

Բնիկ երցուածս յԱռաքելոյ
(Իմ. 4. 12. 44. 12):

Ուրախ եղէ ընդ ամենեան՝ որոց առաջնորդէր իմաստութիւն. բայց զիտէ ի ձէնձ թէ ծնունդ իցէ սոցա:

Լսանց ննեղութեան ուսայ, և առանց նախանձու բաշխեցից. զմեծութիւն նորա ոչ թագուցից, զի անպակաս գանձ է նա մարդկան: Արով՝ որք վարկցան՝ առ Լսուած առաքեցին զբարեկամութիւն, վասն առ ի խրատուէ պարգեւացն՝ ընծա-յիւալք:

Լայց ինձ տացէ Լսուած ասել ըստ միտս, և խորհել արժանաւոր ըստ բանիցս ասացելոց: Օհ նա իսկ և իմաստութեան առաջնորդ է, և իմաստնոց ուղղիչ:

Օհ ի ձեռին նորա եմք՝ և մեր՝ և բանք մեր, և ամենայն հանճար՝ և զործոց խելամտութիւն:

Օհ նա ետ ինձ զանխել պիտութիւն զիւրեղոցս, զիտեղ զհաստատութիւն աշխարհի, և զազդեցութիւն ընդ թեանց, զբակիւղ-րուն և զկատարած՝ և զմէջ ժամանակաց,

զըրջանաց փոփոխմունս և զըրջել ժամանակաց, զտարեաց բոլորմունս, և զաստեղաց զիրա, զբարս անանոց, և զպաշտութիւնս զազանաց, զհոգեւոր բունութիւնս, և բոլորս հուրդս մարդկան, զայլակերպութիւնս տընկոց, և զգորութիւնս արմատոց:

Բնիկ երցուածս յԱստուկայ մարգարէի
(Գլ. 4. 12):

Լայց արդ ընդ, Հաղոր ծառայ իմ, և Խարայէլ, զոր ընտրեցիք:

Լսպէս ասէ Տէր Լսուած որ արար զքեզ, և որ ստեղծ զքեզ յորովայնէ, և տակտին օգնականութիւն զոցես:

Մի երկնէր, ծառայ իմ՝ Հաղոր և սիրեցեալք իմ Խարայէլ, զոր ընտրեցի. զի ես տաց ջուր ի ծարաւ՝ որոց գնան յանջուող. եղից զողի իմ ի վերայ զառակի. քոյ՝ և զօրհանութիւնս իմ ի վերայ որդւոց քոց:

Լա զուարճացին իրբն զիտտ ջրաբրի, և իրբն զուռ ի մէջ ջուրոց գնացից:

Մին ասացէ՝ Լսուածոյ եմ ես, և միւսն խրախոյս բարձցէ յանուն Լսուածոյ Հաղորայ, և միւսն զիր հանցէ ձեռամբ իւրով՝ թէ Լսուածոյ եմ ես, և յանուն Լսացիկ խրախոյս բարձցէ:

Պօղոսի առաքելոյն յԱրարեցուց թղթոյն է
ընիկ երցուածս. (Գլ. 4. 12. 44. 17):

Ունկնդիր ընտրք առաջնորդաց ձերոց, և հպատակ կացէք նոցա. զի նոքա տընին վասն ողւոց ձերոց՝ որպէս թէ համարս տալոց իցեն ընդ ձեր. զի խնդութեամբ արացեն զայն՝ և մի՛ յողւոց հանելով՝ զի այն ոչ յողուտ ձեր է:

Լզովս արարէք վասն մեր. զի հաստատեալ զիտեմք՝ եթէ բարուք միտս ունիմք. յամենայնի կամիմք բարուք զնացս ցուցանել. և առաւել աղաչեմք՝ զի զայն առնիցէք, զի վաղադոյն պատասպարեցայց ձեզ:

Լա Լսուած խաղաղութեան՝ որ եհան ի մեռելոց զշովիւն հոսից՝ զմեծն արեամբ յախտնական ուխտին զՏէր մեր Հիսուս Քրիստոս, հաստատեացէ զձեզ ի գործս բարութեան՝ առնել զկամս նորա. և առացէ իմեղ զհաճոյնս առաջին իւր՝ ի ձեռն Հիսուսի Քրիստոսի. որում փառք յախտեանս. ամէն:

Եւ Քաջակոյտ քո պրօքընը զարգացուի ինչ և սուրբ քո ցնծաւ լով ցնծացնի:

Արքայ Լեւոնարանի ձիաւոր Գրիգորոսի որ ըստ ձեռնարկի: (Ժ. Թ. հէ. 39):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիտառ:

Եւ ասէ Հիսուս ի դատարանս եկի յաշխարհս յայս, զի որ ոչն տեսանեն՝ տեսնեն, և որ տեսանեն՝ կուրացին:

Լուսն ոմանք ի փարիսեցոցն՝ որք ընդ նմա էին, և ասեն ցնտ, մի թէ և մեր կ'ընթերցեն:

Լսէ ցնտս Հիսուս, եթէ կոչրք էիք՝ ոչ էր ձեր մեզ, բայց արդ ասէք՝ թէ տեսանեմք, և մեզքն ձեր ի ձեզ հաստատեալ են:

Լմեն ամեն ասեմ ձեզ, որ ոչ մտանէ ընդ դուռն ի գաւիթ ոչխարացն, այլ ընդ այլ ելանէ, նա գող է և աւազակ:

Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն, հոգի է ոչխարաց, նմա դռնապանն բանայ, և ոչխարքն ձայնի նորա լսեն, և զիւր ոչխարն կոչէ յանուանէ, և հանէ գնտա:

Լս յորժամ զիւրն զամենայն հանիցէ, առաջն նոցա երթայ, և ոչխարքն զհետ նորա երթան, զի ձանաշեն զձայն նորա, զօտարի զհետ ոչ երթիցեն, այլ փախիցեն ի նմանէ, զի ոչ ձանաշեն զձայն օտարաց:

Չայս առակ ասաց նոցա Հիսուս, և նորա ոչ զիտէին՝ թէ զի'նչ էր՝ որ խօսէր ընդ ընդ նոսա:

Վարձեալ ասէ ցնտս Հիսուս, ամեն ամեն ասեմ ձեզ, զի ես եմ դուռն ոչխարաց:

Լմենեքիսն որ յառաջ քան զիս եկին՝ զողք էին և աւազակք, այլ ոչ լուսն նոցա ոչխարքն:

Լս եմ դուռն, ընդ իս եթէ որ մրտանիցէ, կնցցէ, մոցէ և ելցէ, և ճարակ զացէ:

Պող ոչ զայ՝ եթէ ոչ զի զողացի և սպանցէ և կորուսցէ, ես եկի զի զկեանս ունիցին, և առաւել ևս ունիցին:

Յերեկոյն՝ Լս ևս ոչ ոչ, և որք:

Չորրորդ Կիւրակ Բիւնային, Հարց Եսայի թեմա, Դաւա Սգմ. ԿԳ:

Վեզ վայելէ որհնութիւն Լստուած ի սխան, և քեզ տացին ազօրք յԱշուտողիմ:

Ընթերցուածս յԱռաջիկայ մարգարէէ:

(Պ. Լ. Բ.):

Եւ եղև ի ժամանակին յայնմիկ հիւանդանալ Լզեկիայ մինչև ի մահ, և եկն առ նա Լսայի որդի Լմովայ և ասէ ցնտ, այսպէս ասէ Տէր, հրաման տուր վասն տան քո՝ զի մեռանիս և ոչ կեամ:

Լս զարձոյց Լզեկիայ զերես իւր յորմն անդր, յաղօթս եկաց և ասէ, ո՞ Տէր, յիշեալ զիս, Տէր, զի գնացի առաջի քոյ արդարութեամբ և ճշմարիտ սրտիւ, և ըզհաւծոյս առաջի քո արարի:

Լս եկաց Լզեկիայ լալին մեծ:

Լս եղև բան հետոն առ Լսայի և ասէ, երթ՝ և ասս գլզեկիայ, այսպէս ասէ Տէր Լստուած Վաթի Տօր քո, լուայ բարբառոյ աղօթից քոց, և տեսի զարտասուս քո, ահա աղիկ յաւելում ի ժամանակս քո ամուս հնգետասան:

Լս ի ձեռաց արքային Լստեառանայց ապրեցուցից զքեզ և զքաղաքդ զայդ, և վերակացու եղէց քաղաքիդ այդմիկ:

Լս այս քեզ նշան ի հետոնէ, թէ առնիցէ Լստուած զբանս զայդ՝ զոր խօսեցաւ ահա աղիկ ես զարձուցանեմ գտուեր աշտիճանացդ, ընդ որ իջեալէ շողդ, զտասն աշտիճանաւ տան քո, և զարձուցից զշող զտասնեքումք աշտիճանեքդ:

Լս ել շողն զտասնեքումք աշտիճանեք՝ ընդ որ իջեալ էր ստուերին:

Պօղոսի առաքելոյն յԱշխարհացոյց թղթոյն է ընթերցուածս. (Ժ. Բ.):

Իսգում մասամբ՝ և բազում օրինակօր կանխաւ խօսեցաւ Լստուած ընդ հարսն մեր մարգարէիւք:

Ի վախճան աւուրցս այսոցիկ՝ խօսեցաւ ընդ մեզ որդւոյն, զոր եզ ժառանգ ամենայնի, որով և զյաւիտեանսն արար:

Արէ լոյս փառաց և նկարագիր էութեանս նորա, որ կրէ զամենայն բանիւ զօրութեանս

ասացնէ. այս այն այր է՝ զոր երբեմն մեր ծայր առնէաք, և յառակս նախատանաց:

Ահր անմիտք՝ զվարս գորս մոլորութիւն համարեաք՝ և զվախճան գորս անարդու-
թիւն:

Չխնդ համարեցաւ ընդ որդիս Աստու-
ծոյ, և ընդ սուրբս վեճակ գորս:

Արեմն մոլորեցաք ի ճանապարհէն ճոր-
մարտութեան: Եւ լոյսն ողորմութեան ոչ
լուսաւորեաց զմեզ, և արեգակն արդարու-
թեան ոչ ծաղեաց ի սիրտս մեր:

Կնորէնութեան և կորստեան շաղփ լը-
ցաք, և գնացաք ընդ անկողն անապատ, և
զճանապարհս Տեառն ոչ ծաննաք:

Չի՛նչ շահ եղև մեզ հպարտութիւնն,
և զե՛նչ մեծութիւն ամբարտաւանութեանն
իցէ մեզ նպատաւոր:

Ընթերցուածս յԱրեմիայ մարգարէէ:
(ԳԼ. Զ. հէ. 16):

Այսպէս ասէ Տէր՝ կացէք ի ճանապար-
հս և դիտեցէք, և հարցէք գյաւիտենա-
կան շաղփս Տեառն. և տեսէք որ է ճա-
նապարհ բարի, և գնացէք ընդ նա, և գրու-
ջիք սրբութիւն անձանց ձերոց, և ասացին
թէ ոչ երթիցուք:

Ապացոյցի ի վերայ ձեր գէտս, լուարնք
բարբառաց փողոյն. և ասեն, ոչ լուիցուք:

Վասն այնորիկ լուան աղփք, և որք
հոգուէին զհօտս ինոսա:

Լուր երկիր, ահա աղփիկ ես ամից ի վերայ
ժողովրդեանդ այդորիկ շարիս բառ պտղոյ
ապստամբութեան իւրեանց, զե բանից իմոց
ոչ անասցին, և զօրէնս իմ մերժեցին:

Ընդէր է այդ զի բերես ինձ խոնկս ի-
Սաբայ, և կինամոմն յերկրէ հեռատա-
նէ. ողջակէդքն ձեր չեն ընդունելի, և
զոհք ձեր ինձ ոչ քաղցրացան:

Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր՝ ա-
հա աղփիկ ես տաց ի վերայ ժողովրդեանդ
այդորիկ անոս, և անտացին ինմին հարք
և որդիք ի միաբնի, զրացին և ընկեր իւր
կորիցեն:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացոց Առաջին խղճոյն
է ընթերցուածս. (ՀԼ. Գ. հէ. 9):

Ինձ այսպէս թոյլ՝ եթէ զմեզ զառա-
քեալս յեանորդս արար Աստուած՝ իբրև

զմահապարտս. զի տեսիլ եղեաք աշխարհի
և հրէշտակաց և մարդկան:

Ահր յիմարք վասն Վրիստոսի, և զուր
իմաստունք ի Վրիստոս. մեր տկարք՝ և զուր
հզօրք, զուր փառաւորեալք՝ և մեր անարգք.
մինչև ցայսօր ժամանակի և քաղցեաք, և
ծարսեցաք, և մերկ գնացաք, և կռիւ-
հարեցաք, և անհանգիստ եղեաք, և աշ-
խատեցաք ձեռք մերովք. բամբասէին ըզ-
մեզ՝ օրհնեաք, հալածէին՝ յանձն առնուաք.
հայհոյէին՝ աղաչաք, իբրև առակ նըշա-
ւակի եղեաք ամենայն աշխարհի, ամենե-
ցուն փարիկ լինել մինչև ցայժմ:

Ահ եթէ յամօթ ինչ առնելով զձեզ՝
գրեմ՝ զայս, այլ իբրև զօրդիս սիրելի խը-
րատեմ:

Թեպէտ և բիւր դաստիարակս ունիցիք
ի Վրիստոս, այլ ոչ եթէ բազում հարս-
դի ի Վրիստոս Հիսուս աւետարանաւն ես
ծնայ զձեզ:

Երբ աղաչեմ զձեզ՝ նմանօրք ինձ եղի-
ջէք:

Եղև Քահանայք. զո զղեցնի զաղփարութիւն. և սուրբք. զո
ցնծալով ցնծացան:

Արքայ Աւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ լուս
Սարկոսի. (ՀԼ. Թ. հէ. 32):

Ընդ Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եկն ի Ապիստոնայում. և իբրև եմուտ
ի տուն, հարցանէր զնոսա. զի՛նչ
վեճէիք զճանապարհայն ընդ միմեանս:

Եւ նոքա լուս լինէին. քանզի ընդ մի-
մեանս վեճէին ի ճանապարհայն թէ՛ ո՞վ մեծ
իցէ:

Եւ իբև նստաւ՝ կողեաց զերկոտասան-
սն, և ասէ ցնոսա. եթէ որ կամի առա-
ջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն կրտսեր և
ամենեցուն պաշտօնեայ:

Եւ առեալ մանուկ մի կացոյց ի մէջ նո-
ցա, և ընկալեալ զնա ի գիրկս իւր՝ ասէ
ցնոսա. որ միանգամ յայսպիսի մանկրու-
այ ընկալցի յառն իմ, զիս ընդունի.
և որ զիս ընդունի, ոչ զիս ընդունի՝ այլ
զայն որ առաքեացն զիս:

Նրդշարով որոշեց Թեոփոպոսը եղբայրությունը, և Թեոփոպոսը վերադարձավ և շորի գլխաւորացի՝ Բուստի, Եւսեփի, Եւսեփի, և Բուստի-դեոսի։ Նապո մարտի ճաշու Սաղմուն՝ 111)։

Վաճառայք քո զգեցցին զարդարութիւնս, և սուրբք քո յնմարով յնծասցին։

Ընթերցուածս յԱռաւելոյ։
(Գլ. ԻՎ)։

Որդեակ իմ, մի՛ նախանձիր ընդ շարքս, և մի՛ ցանկանայցես ընեւ ընդ նոսա՝ զի ստով ինչ խորհի սիրտ նոցա, և ցաւ խօսին շրթունք նոցա։

Իմաստութեամբ շինի տուն, և հանճարով կանգնի, և խորհրդով խնային ըշտեմարանք ամենայն մեծութեամբ պատուականս և բարեօք։

Լսու է իմաստուն քան զհօր, և հանճարեղ քան զայն՝ որ ունիցի դաստակերտքս մեծամեծս։

Ըստ շնորհութեամբ միջ պատերազմ, և օգնականութեամբ խորհրդական սրտի։

Իմաստութիւն և խորհրդ բարեաց ի դրունս իմաստնոց։

Իմաստունք ոչ խոտորին յորինաց Տեառն, այլ խորհին ի ժողովս իւրեանց։

Ընկրատից պատահէ մահ, և մեռանի անգագմն ի մեղս։ Պղծութիւն զայր ժանտաղօրծ աղտեղի առնէ յաւտը շարի և յաւտը նեղութեան՝ մինչև սատակեցի։

Փրկեա զորս տանին ի մահ, և գնեա ըզմահապարտս՝ և մի՛ խնայեր։

Ըստ թէ ասիցես, թէ ոչ ճանաչեմ զնա՝ և ոչ նա զես ճանաչէ, գիտասցիր՝ զի Տէր զսիրտս ամենեցուն՝ ճանաչէ, և որ ստեղծ զունչ ամենեցուն՝ նա գիտէ զամենայն։

Ընթերցուածս յԱրեւմտայ մարգարէէ։
(Գլ. ԺԵ. 26)։

Ըստպէս ասէ Տէր. եթէ դարձցիս այսբն՝ պատապարեցից զքեզ, և առաջի երեսաց իմոց կայցես. և եթէ հանցես ըզպատուականն յանարգէ, իբրեւ զերանս իմ եղեցիս. և եթէ դարձցին նորա առ քեզ, և ոչ ևս զու դարձցիս առ նոսա, տաց ըզքեզ ժողովողեանոց այդմիկ ի պարիսպ սլըզընձի ամուր, մարտիցեն ընդ քեզ, և ոչ

կարիցեն սանանել. զի ընդ քեզ եմ ապրեցուցանել և փրկել զքեզ, ասէ Տէր։

Պաղտի առաքելոյն յԱրեւմտայ ընթերցուածս. (Գլ. ԺԵ. 26)։

Ըստհետեւ և մեք՝ որ այսչափ շուրջ զմեզ մածեալ ունիմք զբազմութիւն վեկայից, զհպարտութիւն զամենայն ի բաց ընկեցուք և զմեզս կարեօքս. համբերութեամբ ընթացուք ի պատերազմ՝ որ առաջի կայ մեզ։

Հայեցուք ի զօրագլխին հաւատոց՝ և ի կատարին Հիսուս, որ փոխանակ ուրախութեանն որ նմա առաջի կայր՝ յանձն էաւ զնաչն, արհամարհեաց զամբիւն, նշուտաւ ընդ աշմէ ամբողջն Ըստուց։

Ընթէ՛ք աշմէ, որ զայսպիսի համբերութիւնն ի մեղաւորաց հակառակութեանէ անտի կրեաց, զի մի՛ աշխատք ընկիցիր անձամբ ձերովք՝ և լքանիցիր։

Ոչի չե ևս արեամբ չափ պատերազմեալք՝ հակառակ կացեք մեղացն, և մոռացաք զմիջութարութիւնն՝ որ ընդ ձեզ իբրեւ ընդ որդեակս խօսի։ Որդեակ իմ, մի՛ լքանիր ի խրատու Տեառն, և մի՛ վեհատիցիս՝ յանդիմանեալ ի նմանէ։

Ոչի զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի՝ զոր ընդունի։

Ի խրատու համբերութեան կայք, իբրեւ յորդիս մատուցեալ է ի ձեզ Ըստուած։

Ընթուիս Մարտիրոսայ ի ձայնու։

Որոյ Ըստարանիս Հիսուսի Վերստան՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Գլ. Ժ. 26)։

Տէրն մեր Հիսուս Վերստաւ ասէ։

Ոչի ոչ ընէ է ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեցի, և զազանի՝ որ ոչ ծանուցի։

Ոչոր ասեմ ձեզ ի խաւարի՝ ասացեք իւրոյս, և զոր լսեք յունկանէ՝ քարոզեցեք ի վերայ տանեաց։

Ըստ մի՛ երկնիք յայնցանէ՝ որը սպանանն զմարմին, և զօրի ոչ կարեն սպանանել։ Ըստ երկրորդ զոր ասաւել յայնմանէ՝ որ կարող է զօրի և զմարմին կորուսանել ի զենեան։

Այս ապաքէն երկու ճնճղուկը դանկի միով վաճառին, և մի ի նոցանէ յերկիր ոչ անկղի առանց հօր ձերոյ:

Եւ ձեր և ամենայն իսկ հեր գլխոյ թուեալ է. և արդ մի երկնիցիք զի լաւ էր քան զբազում ճնճղուկս:

Եւ ամենայն որ խոստովանեցի յիս առաջի մարդկան, խոստովանեցից և ես զնմանէ առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինսն է:

Եւ որ ուրացի զիս առաջի մարդկան, ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինսն է:

Չորեքշաբթի Հարց Սպարձնաւ Սրբն. 21:

Այնք զճառայս քո Բատուած իմ, որ ի քեզ յուսացայ:

Պօղոսի առաքելոյն յԱբբղաթեաց թղթոյն է ընթերցուածս. (ՀԷ. Բ):

Այս ամենայն պարտ է մեզ առաւել ևս ունկնդիր լինել քանիցն աւացելոյ, զի մի՛ երբէք նուազեցուցր:

Զի եթէ որ ի ձեռն հրեշտակաց խօսեցաւ քանն՝ հաստատուն եղև, և ամենայն յանցարորութիւն և անհնազանդութիւն ընկալաւ զպատիժ պատուհասի, մեր զինդդ ապրեսցուք հնդդացեալք յայնպիսի փրկութենէ, որ սկիզբն էառ խօսելոյ ի հետեւէ, և ի ձեռն այնոցիկ որք լուսնն՝ ի մեզ հաստատեցաւ. վկայեալ յԱստուծոյ նշանօր և արուեստիք, և պէսպէս զօրութեամբ՝ և մասամբ Հոգւոյն սրբոյ՝ քսա իւրոց կամաց:

Զի ոչ եթէ հրեշտակաց հնազանդեցոյց զհանդերձեալ աշխարհն, վասն որոյ և մերս խօսիմք:

Վկայեաց որ ուրեք և ասէ. զի՛նչ է մարդ՝ եթէ յիշեցես զնա, կամ որդի մարդոյ թէ այց արացես նմա, փոքր մի խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս. փառք և պատուով պսակեցեր զնա, և կացուցեր զնա ի վերայ ձեռակերտաց քոց. զամենայն ինչ հնազանդ արարեր ի ներքոյ օտից նորա:

Եւ ի հնազանդեցուցանելն զամենայն՝ ոչ ինչ եթող անհնազանդ ի նմանէ. բայց այժմ ոչ ևս տեսանեմք հնազանդեալ նմա զամենայն:

Եւ զփոքր մի խոնարհեալ քան ըզհրեշտակս՝ տեսանեմք զհիսուս՝ վասն շարարանաց մահուն, փառք և պատուով պրսակեալ. զի շնորհօքն Եստուծոյ վասն ամենեցուն զմահ ճաշակեցէ:

Զի վայելէր իսկ նմա, վասն որոյ ամենայն և որով ամենայն, բազում որդիս ի փառս ածել՝ և զառաջնորդ փրկութեան նոցա շարարանօք կատարել:

Ելլալիս Պահայ ի ձայնն:

Սրբոյ Եւստորանիս Հիսուսի Պրիտոսով որ քսա Ղուկասու. (ՀԷ. Ժ. 11):

Տէրն մեր Հիսուս Պրիտոս:

Եւ եղև մինչ երթայր նա յԱրուսաղէմ, և ինքն անցանէր ընդ մէջ Սամարեայ և Վալիկեացոց:

Եւ մինչեւ մտանէր ի զեօղ ուրեմն, պատահեցան նմա տան այր բորոտ, որք կացին ի հեռաստանէ, բարձին զձայնս և ասին. Հիսուս վարդապետ, ողորմեաց մեզ:

Եւ իբրեւ ետես զնոսա, ասէ ցնոսա. երթա՛յք ցուցէք զանձինս քահանայիցն: Եւ եղև իբրեւ գնացին, առժամայն սրբեցան:

Մի օմն ի նոցանէ իբրեւ ետես՝ եթէ բըժշկեցան, զարձաւ անդրէն՝ ի ձայն մեծ փառաւոր առնէր զԵստուած. անկաւ առ ոտս նորա ի վերայ երեսաց իւրոց՝ և զօհանայր զնմանէ, և ինքն էր Սամարացի:

Պատասխանի ես Հիսուս և ասէ. ոչ տանն սորա սրբեցան, իսկ արդ իննուներ ուր են. զի ոչ գտան գտնալ և տալ փառս Եստուծոյ, բայց միայն այլազգիս այս:

Եւ ասէ ցնա. արի գնա, զի հաւատք քո կեցուցին զքեզ:

Հիշողաբար՝ սրբոց կուսանաց Ինգոսի և Դոմեայի, և Գրիգորիոսի քահանայիցն, և երկուց բերուցին որք ողբեցան յերկրիցն՝ նիկիոսի զայցոյց. Հարց Մարտ. Մեկ. քի Ստեղծութեան ձայնս Սաղմոս՝ 111:

Եւնջար մեր ընդ հօր և ընդ ջուր, և հաներ զմեզ ի հանդիսս:

Ընթերցուածս յԱռակաց:

(Իմար. ՀԷ. 9):

Բայց ոգիք արդարոց ի ձեռն Եստուծոյ են, և ոչ մերձեցի ի նոսա մահ: Թուեցան յաշտ անզգամաց թէ մե-

ուն, և համարեցան շարաբանք եւք նոցա և զնան ի մէնջ բեկումն, բայց նոքան ի խաղաղութեան:

Օ ի թէպէտ և յաշ մարդկան տանջեցան, այլ յոյս նոցա լի է անմահութեամբ: Լա սակաւիկ ինչ խրատեալք՝ զացեն զմեծ բարութիւն. զի Լստուած փորձեաց ըզնոտս, և եզիտ զնոսա իւր արժանիս:

Իբրե զոսկի իրօվս քննեաց զնոսա, և որպէս զողջակէզս զոջի ընկալաւ զնոսա:

Ի ժամանակի այցելութեան իւրեանց պայծառացին, և իբրե կայծակն ընդ եղէզն ընթացին:

Պատեացն զագզս՝ և կայցն ըզժողովորդս, և թագաւորեսցէ նոցա Տէր յաւիտեան:

Բնթեցուածս յԱշխարհ մարգարէ:

(Գլ. 1. հէ. 18):

Լա յապէս ասէ Տէր. ահաւսիկ ես դարձացից զփտարանդութիւն յարկացն ձաւովեաց, և զերութեանն նորա ողորմեցայց, և շինեցի քաղաքն ի բարձրութեան իւրում, և տաճարն բառ իրաւանց իւրոց կանգնեցի. և ելցեն ի զոցանէ երգիչք՝ և ձայն խաղաղեաց, և բազմացոցից զդոսա՝ և մի նուազեցին. տարածեցից զդոսա՝ և մի նուազեցին:

Լա մտանիցեն զոքա իբրե զառաջին, և վկայութիւնք զոցա կանգուն կայցեն առաջն աշաց իմոց: Լա հանդէս արարից ի վերայ նեղաց զոցա, և եղիցին բրոնազոյնք քան զնոսա ի վերայ նոցա, և իշխան զոցա ի զոցանէ ելցէ:

Լա ժողովեցից զդոսա, և դարձցին առ իս. զի ով է այն՝ որ ետ զսիրտ իւր զառնալ առ Տէր, ասէ Տէր,

Լա եղե՞ծք ինձ ի ժողովուրդ:

Պատասխանաբար ի յապէս զեկեայց Լա աշին ինքն զնքն
և ընթեցուածս. (Գլ. 1. հէ. 12):

Միեկեք, մի՛ օտարոտի համարել զեռանդըն ինչ որ ի փորձութիւն ձեզ լինիցի, որպէս թէ օտար ինչ իւր ձեզ զիպիցին. այլ իբրե հաղորդեալք Վրիստոտի շարաբանացն՝ ուրախ լինի՞ծք, զի և ի յայտնութեան փառաց նորա ցնծացեալ բերկրեա՞ծք:

Իսկ եթէ նախատիցիք ևս վասն անուանին Վրիստոտի, երանելի էք. զի փառացին և զօրութեան անուն, և Լստուծոյ Հոգին ի վերայ ձեր հանդուցեալ է:

Մի՛ որ իձէնջ շարաբացի իբրե զքապանօղ, կամ իբրե զգող, կամ իբրե զշարագործ, կամ իբրե զօտարաւանուչ:

Լա եթէ իբրե զքրիստոնեայ, մի՛ ամաշեցէ. այլ փառաւոր առնիցէ զԼստուած անուամբս այսուիկ:

Օ ի ժամանակ է սկիզբն լինելոյ դատաստանին ի տանն Լստուծոյ. զի եթէ նախ ի մէնջ, իսկ զի՞նչ կատարած իցէ այնոցիկ՝ որք ոչ հաւանեցան Լստուծոյ անուանին:

Լա եթէ արդարն հաղի եկեցէ, իսկ ամբարիշտն և մեղաւորն ո՛ր գտանիցի:

Որպէս զի որ շարաբիցին բառ Լստուծոյ կամանն, հաւատարիմ հաստէն աւանդեցեն զերեանց ողիս բարերարութեամբք:

Եղ. Անցար մեր ընդ հօր և ընդ ջուր, և հաներ զմզ ի հանդիս:

Որոյ Լեւտարանա Յիսուսի Վրիստոտի՝ որ բառ
(Յօհաննու. (Գլ. 4. հէ. 17):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոտ ասէ:

Չայս պատուիրեմ, զի սիրե՞ծք ըզմիմեանս:

Եթէ աշխարհ զձեզ առեալ, գիտա՞ծք զի նախ զիս առեալ:

Եթէ յաշխարհէ աստի ելիք՝ աշխարհ զիւրն սիրէր արդեօք. բայց զի չէք յաշխարհէ, այլ ես բնորեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ առեալ զձեզ աշխարհ:

Յիւշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, եթէ ոչ է ծառայ մեծ քան զոտեր իւր. եթէ զիս հալածեցին, ապա և զձեզ հալածեցեն. եթէ զբանն իմ պահեցին, ապա և զձերն պահեցեն:

Եւ զնոյնս արասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ, զի ոչ զիտեն զայն՝ որ առաքեացն զիս:

Իմ եթէ չէր եկեալ և խօսեցեալ ընդ նոսա, մեղ ինչ ոչ զոյր նոցա. բայց արդ չէք ինչ պատճառ վասն մեզաց իւրեանց:

Որ զիս առեալ, և զչայրն իմ առեալ:

Եթէ զգործան չէր գործեալ ի նոսա՝ զոր ո՛չ այլ որ գործեաց, մեղ ինչ ո՛չ գոյր նոցա, բայց արդ տեսին և ատեցին՝ և զիս և զայլ իմ. այլ զի լցցի բանն, որ յօրէնս նոցա գրեալ է, թէ ատեցին զիս տաքաբարուց:

Արքայ Տաթևի Զաքարիայի Ստեփանոսի

Տեսին տանայն Տաթև երկրի զգործութիւն Վստուծոյ մերոյ:

Պօղոսի առարկելոյն յԱրքայեցեաց թղթոյն է ընդերցուածս. (Գլ. Գ. Կ. 12):

Տեմբ, եղբարք, գուցէ երբէք լինիցի յումեք ի ձէնջ սիրտ չար անհաւատութեան՝ ապստամբ լինել յՎստուծոյ կենդանոց:

Եւ միտիմարեցէք զմիմեանս զօրհանապաղ՝ մինչ զեւ այսօրդ առաջի կայ. զի մի՛ որ խտասցի ի ձէնջ՝ խաբէութեամբ մեզաց:

Վանդի բաժանորդք եղեաք Վրիստոսի միայն թէ՛ զսկիզբն հաստատութեանն մինչև ի վախճան պիտո կայցօք, յասին. այսօր եթէ ձայնի նորա լուիցէք՝ մի՛ խտացուցանէք զսիրտս ձեր իբրև ի դառնութեանն:

Վանդի ոմանք լուան՝ և դառնացողին, այլ ո՛չ ամենեքեան որք երեւք էին յԱրքայտոսէ ի ձեռն Մովսիսի:

Հումմէ՝ տաղտկացաւ զբառասուն ամն. ո՛չ ապաքէն ի յանցուցելոցն, որոց ոսկերքն անկան յանապատի անդ:

Աւ՛մ երդուաւ չմտանել ի հանգիստն իւր, եթէ ոչ անհաւատիցն:

Եւ տեսանեմք, զի ո՛չ կարացին մտանել՝ վասն անհաւատութեանն:

Երկիցուք այսուհետև, գուցէ ի թողուլ գաւետիսն ի մտանելոյ ի հանգիստ նորա, գտանիցի որ ի ձէնջ նուազեալ:

Վանդի եմք աւետարանեալք՝ որպէս և նորայն. այլ նոցա ոչ ինչ օգնեաց լուր բանին՝ չամբելոցն ի հնազանդութիւն հաւատոց:

Եւ մեք մտանեմք ի հանգիստն, որք հաւատացաք՝ որպէս և ասացն, թէ որպէս երդուայ ի բարկութեան իմում, թէ

մոցեն ի հանգիստ իմ. թէ պէտ և արդիւնքն ի սկզբանէ աշխարհի լեալ էին:

Վանդի ասէ ուրիշ վասն աւուրն եթմաներորդի այսպէս. և հանգեաւ Վստուած յաւուրն եթմներորդի յամենայն զօրծոց իւրոց. և աստ զարձեալ ասէ՝ թէ մոցեն ի հանգիստ իմ:

Եւ արդ քանդի արդեւան ոմանք մտանել ի նա, և որք յառաջագոյն աւետարանեալն էին՝ չմտին վասն անհաւատութեանն, զարձեալ այլ որ սահմանէ՝ զայսօրն ի Վաթի, և ասէ՝ յետ այնչափ ժամանակաց, որպէս յառաջագոյն ասաց. այսօր եթէ ձայնի նորա լուիցէք՝ մի՛ խտացուցանէք զսիրտս ձեր:

Չի եթէ զնոսա հետուայ հանգուցեալ էր, ապա վասն այլոյ աւուր ոչ խօսէր յետ այնորիկ:

Երդ ուրեմն նուազեալ է չարութեան ժողովողեանն Վստուծոյ. զի որ եմուտ ի հանգիստն նորա, և նա հանգեաւ յիւրոց զօրծոց անտի, որպէս և Վստուած յիւրայնոցն:

Աղեւտի Պաշտօնի Զայնմոյ

Արքայ Աւետարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Վաթիստե. (Գլ. Թ. Կ. 1):

Տեքն մեք Հիսուս Վրիստոս:

Ասաց և առաւ մի նոցա, առ այն՝ թէ պարտ է յամենայն ժամ կուլ նոցա յաղօթս և մի՛ ձանձրանալ. ասէ. դատաւոր մի էր ի քաղաքի ուրեմն, յՎստուծոյ ոչ երկնէր՝ և ի մարդկանէ ոչ ամաչէր:

Եւ այրի մի էր ի նմին քաղաքի, զայր առ նա և ասէր. դատ արա ինձ յոսոխէ իմմէ:

Եւ ոչ կամէր ի բաղում ժամանակս. յետ այնորիկ ասէ ի մոտի իւրում. թէ և յՎստուծոյ ոչ երկնէիմ, և ի մարդկանէ ոչ ամաչեմ, գոնէ վասն աշխատ առնելոյ զիս այրոյն՝ արարից նմա դատ, զի մի՛ խաղատ եկեալ թախանձիցէ զիս:

Եւ ասէ Տեք. լուարուք զինչ դատաւորն անիրաւութեան ասէր. իսկ Վստուած ոչ առնիցէ վրէժսն զբոլորութիւն ծառայից

տուածակոյս կողմն անդր, զի մատուցե-
պատարագս և գոհն վասն մեզաց: Հափով
շարժարակից կարող է լինել տղիտաց և
մոլորելոց, քանզի և ինքն իսկ տկարու-
թեամբ զգածեալ է:

Վասն այնորիկ Տարի է՝ որպէս վասն
ժողովրդեանն, նոյնպէս և ընդ անձին մա-
տուցանել պատարագս վասն մեզաց:

Եւ ոչ եթէ անձամբ որ առնու պատիւ,
այլ կռնցեալն յՄատուցոյ՝ որպէս և Մատու-
րոն. նոյնպէս և Վրիստոս, ոչ եթէ ան-
ձին ինչ շուք եղ լինել քահանայապետ,
այլ որ խօսեցան առ նա, թէ որդի իմ
ես դու, ես այսօր ծնայ զքեզ. որպէս և
ի միւսումն ասէ. դու ես քահանայ յախ-
տեան ըստ կարգին Մկրիսեղեկի:

Ար յաւարս մարմնոյ իւրոյ՝ աղօթմս և
պաղատանս առ այն՝ որ կարօցն էր ազ-
րեցուցանել զնա իմաշուանէ, ուժգին գոշ-
մամբ և արուստօք մատուցանէր. և լսելի
լինէր առ լաւութեանն. թէպէտ և որդի
է՝ ուսաւ ի շարժարանաց անտի զհնազան-
դութիւն:

Եւ իբրեւ կատարեցաւ՝ եղև ամենայն
հնազանդելոց իւրոց պատճառք փրկութեա-
նըն յախտնից, և անուանեցաւ Մատու-
ցոյ քահանայապետ յախտնից ըստ կար-
գին Մկրիսեղեկի:

Եկեղիա Յարութեան ի Լոյսն:

Արքայ Եւստարանիս Անուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ
Պաւկասու: (Հ. Ժ. Բ. հ. 9):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Ասաց և առ ոմանս պանծացեալս
յանձինս՝ թէ արդարք իցեն՝ և խո-
տիցեն զբազումն, զառակս զայս. արք եր-
կու ելին ի տաճարն կալ յաղօթմս, մին փա-
րիսցի՝ և միւսն մաքաւոր:

Փարիսեցին կայր մեկուսի, և զայս առ-
նանձինն աղօթմս մատուցանէր. Բատուած
իմ, գոհանամ զքէն. զի ոչ եմ իբրեւ
զայլս ի մարդկանէ, զյափշտակօցն և զա-
նիքաւս և զունս, կամ իբրեւ զայս մաք-
աւոր. այլ պահեմ՝ երկիցս ի շարժութւ, և
տամ տասանորդս յամենայն ստացուածոց
իմոց:

Եւ մաքաւորն կայր մեկուսի, և ոչ կա-
մէր և ոչ զաւսն ընդ երկինս ամբառնալ.
այլ կոծէր զկուրծս իւր և ասէր. Բատուած,
քաւեա զես զմեղաւորս:

Բսեմ՝ ձեզ, էջ առ արդարացեալ ի տուն
իւր քան զնա: Օ. ի ամենայն որ բարձրա-
ցուցանէ զանձն իւր՝ խնարհեցի. և որ
խնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրացի:

Նրկաշարժի՝ որքոյն Երբասման և Խորնոյ, և անարժամ բը-
ժիպոյն Կազմի և Դաժմանոյ: Լաւց Մարտ Զաւու Մարտո:

Պատուական և սուղի Տեառն մաշ սրբոց իւրոց, ո՛ր Տէր՝
ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղանկոյ քո:

Բնիկեցուածս Մատուցոյ:

(Խ. Ժ. Բ. հ. 16):

Բայց արդարք յախտեան կեցցեն, և
ի Տեառնէ վարձք նոցա, և խնամք
նոցա ի բարձրելոյն:

Վասն այնորիկ ընկալցին զարքայու-
թեանն վայելչութիւն, և զթագն զեղեց-
կութեան ի ձեռանէ Տեառն. զի աշով իւ-
րով հոխանի լիցի նոցա, և բազկաւ իւրով
վերակացու լիցի նոցա:

Եւ ցէ սպառազնութիւն զնախանձ իւր,
և վառեցէ զարարածս առ ի խնդրելոյ
վեժս ի թնամեաց:

Բնիկեցուածս Մարտիկայ մարգարէէ:

(Ու. Ժ. Բ. հ. 22):

Ողորմութիւնք Տեառն անսպառ են, և
ոչ նուազեն զթագութիւնք նորա. ի նորոգու-
մնն առաւօտու բազմանայ ճշմարտութիւն
քո, Տէր. ասաց անձն իմ՝ բաժնի իմ
է նա, վասն այնորիկ ակն կալայց նմա:

Բարեբար է Բատուած ի վերայ համբե-
րօղաց իւրոց. զի անձն որ խնդրէ զնա՝ բա-
րի է որ համբերէ նմա ճշմարտութեամբ, և
հանգչի նա ի փրկութեան Տեառն:

Բարի է մարդոյ առնուլ զլուծ խնար-
հութեան ի մանկութեան իւրմէ:

Կտցի միայն լուս ի տան իւրում, զի
անձամբ իւրով էտա յանձն զլուծ քո:

Տացէ հոգոյ զերան իւր, վասն զի կայ
յոյս. մատուցէ հարկանողաց զծնօտս իւր,
լցցի նախատանօք. այլ ոչ թէ յախտեան
մեքմեցէ Տէր:

Ար տառապեցոյց, նոյն ողորմացի ըստ բազում ողորմութեան իւրում: ոչ էտ պատասխանի իսրտէ իւրմէ, և խնարհեցոյց զորդիս մարդկան: Խոնարհեցուցանել ի ներքոյ ոտից նորա զամենայն կապեալս երկրի: Հոգի երեսաց մերոց Տէր Վրբիստոս, ընդ հովանեաւ նորա նստցուք և կեցցուք, որ փրկեաց զմեզ ի ձեռաց թշնամեաց մերոց: Կարգացի զանուն քո, Տէր, ի իւրոյ տառապանաց, և դու լուար ձայնի իմում:

Պաշտօն առաքելոյն ի Տիմոթէոսի Առերկրոյ Ինքնոյն և Ընթերցուածս, (Է. Գ. 4, 5, 10):

Ե.Մ. դու զհետ եկիր վարդապետութեան իմոյ, առաջնորդութեան, յօժարութեան, հաւատոյ, երկայնմտութեան, սիրոյ, համբերութեան, հալածանաց, շարաւրանաց, որպիսիք եղեն ինձ յՆաորդ և յԱկոնիոն և ի Վիսաբոս: որպիսի հալածանաց համբերի, և յամենայն փրկեաց զիս Տէր:

Եւ ամենեքեան որ կամիցին աստուած պաշտութեամբ կեալ ի Վրբիստոս Հիսուս, ի հալածանս կացցեն: Ե.Մ. մարդք չաք և կախարդք՝ յառաջ եկեացեն ի շար անդր՝ մոլորեալք՝ և մոլորեցուցանիցեն:

Ե.Մ. դու հաստատուն կաց յորս ուսարդ, և հաւատարիմ եղեր. գիտես ուստի ուսար:

Օ. ի մանկութենէ զգիրս սուրբս գիտես, որք կարող են իմաստուն առնել ըզքեզ ի փրկութիւն ի ձեռն հաւատոցն՝ որ ի Վրբիստոս Հիսուս:

Եղևութա Մարտիրոսաց ի մոյնն:

Արոյ Եւստորանիս Հիսուսի Վրբիստոսի՝ որ ըստ Վուկասու, (Է. Ժ. Ժ. 4, 5, 32):

Տէրն մեր Հիսուս Վրբիստոս ասէ:

Մի երկնէիք հօտ փոքրիկ, զի հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն:

Վաճառեցէք զինչս ձեր, և տուք զողորմութիւն, և արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ, զանձ անպակաս յերկիրնս, ուր ոչ գող մերձենայ, և ոչ ցնց ապականէ:

Օ. ի ուր զանձն ձեր է, անդ և սիրոք ձեր եղիցին:

Եղիցին գօտիք ձեր անդեալ ընդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք և դուք նմանողք մարդկան՝ որ ակն ունիցին տեսան իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեաց, զի յորժամ գայցէ և բաղնիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա:

Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ, զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս. ամէն ասեմ՝ ձեզ, զի գօտի ընդ մէջ անցէ, և բազմեցուցէ գնոսս, և անցեալ պաշտիցէ զնոսս:

Եւ եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեացէ և գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնորիկ:

Կայց զայն գիտաշէր, եթէ գիտէր տանուէրն յորում ժամու գող գայ, շտայր թողլ ական հատանել ի տան իւրում:

Եւ դուք եղերուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարձիցէք գայ որդի մարդոյ:

Երկրաբարժ սրբոյ Եստատարոյ վկային Հարց մարտ Ըստ Մարտին՝ ձեմ:

Պատուական է առաջի Տեսան մահ սրբոց իւրոց, ո՞ Տէր՝ ևս ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի աղանայ քոյ:

Ընթերցուածս յԱռաքելոյ (Գ. Է. Ժ):

Որդի իմաստուն՝ ուրախ առնէ զհայր, որդի անմիտ՝ արտմութիւն է մօր:

Առ օգնեացեն զանձք՝ անօրինաց, այլ արդարութիւն փրկէ ի մահաւանէ:

Այն սովամահ առնէ Տէր զանձն արդարոյ, բայց զկեանս ամպարշտաց կործանեացէ:

Եւ զքատութիւն զայր խոնարհեցուցանէ, ձեռք ժրաց՝ մեծացուցանեն:

Որդի իւրատեալ՝ իմաստուն եղիցի, և զանմիտն ի ծառայութեան վարեացէ: Եւ քրեցաւ ի խորակէ որդի իմաստուն, խորակահար լինի յամարայնի որդի անօրէն:

Օրհնութիւն Տեսան ի գլուխս արդարոյ, զերբանս ամպարշտաց ծածկեացէ սուգ տարածամ:

Ընթերցուածս յԱռաքելայ մարդարէն: (Գ. Է. Խ. Գ. 4, 5, 3):

Մի աստացէ օտարազգին որ եկեալ յեկեալ իցէ ի Տէր, եթէ մերժելով մերժես:

ցէ զեւ Տէր ի ժողովրդենէ իւրմէ. և մի՛ առաւել ներքինն թէ ևս եմ փայտ չոր:

Եւ յապէս առ Տէր ցնեքքինին՝ որ պահիցեն զպահպանութիւնս իմ, և ընտրեացն զոր կամիմ, և կայցեն յուխտին իմում. տաց նոցա ի տան իմում, և ընդ պարսպաւ իմով տեղի անուանի, առաւել քան զուստերաց և զդատերաց. և անուն յուխտենական տաց նոցա՝ և մի՛ պակասեցէ:

Եւ զայլազգիան՝ որ եկեալ յեցեալ իցեն ի Տէր՝ ծառայել նմա՝ և սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծառայս և յազախնայս, և զամենեւեան՝ ոչք պահիցեն զարարվս իմ, և ոչ պղծիցեն, և կայցեն յուխտին իմում, տարայց զնոսա ի լեւոն սրբութեան իմոյ, և ուրախ արարից զնոսա ի տան աղօթից իմոյ. ողջակեզք նոցա և պատարազք նոցա ընդունելի եղիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ. զի տուն իմ տուն աղօթից իւրեացի ամենայն Տեղեւնոսաց, ասաց Տէր:

Պատիւս առ սրեղին ի Տեղեւնեոսի Աշխորդ Թաղեոյն և ընթերցուածս. (ՀԼ. Բ. հէ. 3):

Ու շատից ըր իրրե զբարեք զնեւոր Վրիստոսի Հիսուսի:

Ու որ զնեւորեալ ատեն ընդ կեանս աշխարհիս պատաղեի, եթէ զօրավարն Հաւնոյ լինիցի. և եթէ մարտիկ որ իցէ՝ ոչ պակսի՝ եթէ ոչ ըստ օրինին մարտիցէ:

Եւ Հողադործին աշխատելոյ՝ պարտ է նախ ի պողոյն վայելել:

Իմաց զինչ ասեմ. տացէ քեզ Տէր զիմաստութիւն յամենայնի:

Հիշեալ զՀիսուս Վրիստոս յարուցեալ իմեռելոց ի զաւակէ Վաթի, ըստ աւետարանիս իմում. յորում չարարիմ կապանք չափ իրրե զարարործ, այլ բանն Եստուծոյ ոչ եթէ կապեալ իցէ:

Ու ասն այնորիկ ամենայն Տամբերմ վասն ընտրելոցն, զի և նոքա փրկութեանն Հասանիցեն՝ որ ի Վրիստոս Հիսուս երկնաւոր փառօքն Տանդերծ:

Եկեղեցիա Մարտիրոսաց ի Զոքեւն:

Սրբոյ Եւստորանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթեոսի. (ՀԼ. Ժ. հէ. 16):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս ասէ:

Ահաւասիկ ևս առաքեմ զձեզ իրրե զըլխարս ի մէջ զայոց. եղերուք այստէնեւ խորագեալ իրրե զօճս, և միա՝ միտք իրրե զազանիս:

Չզոյշ լինի՛կ ի մարդկանէ. զի մատնեցեն զձեզ յատենան, և ի ժողովորդս իւրեանց տաննեցեն զձեզ, և առաջի դատարաց և թաղաւորաց տանիցեն զձեզ վասն իմ, ի վկայութիւն նոցա և Տեղեւնոսաց:

Եւ յորժամ մատնիցեն զձեզ, մի՛ հօգայցէք՝ թէ որպէս կամ զինչ խօսիցիք. զի տացի ձեզ ի ժաման յայնմիկ զինչ խօսիցիք. զի ոչ եթէ զուք իցէք որ խօսիցիք, այլ շողին շօր ձերոյ՝ որ խօսիցի ի ձեզ:

Մատնեցէ յերայր զերայր ի մահ, և հայր՝ զորդի. և յառնիցեն որդիք ի վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա, և եղի՛կ ատեցեալք յամենեւորնց վասն անուան իմոյ. իսկ որ համբերեցէ իրպառ՝ նա կեցցէ:

Իսկ՝ յառաջ քան զԵսայիս իմեան պահան՝ չորս որ համարես առանց Զարեշարաթի՝ Արթուրի, և Կիւրակի ըստ ցուցման Ծառերոցն. յորս կատարեցես զապաւ աման ի վիշտ Գնդեան Տեւոն միւրջ Յիսուսի Քրիստոսի. Բոցոյ՝ յերկրոյն զինի հառարակ ժաման նախատանակ արտ, զպատկին աւարն բնաւ անբով. զինի Մաղթանք՝ Բելեւոս Աստուծոյ, Բարդոյ՝ Աստուծոյ, Աղ. Որ ըստ ցեղեր: Իսկ յառաւանսն գրեւատարեալք ասացին զըհմութիւնն:

Եւ առին ամեն՝ սրբոցն Դաւիթ մարգարէն և Թադորայ առաքելոյն. ԱՅ. Դ. Ուրեղէ Բաւոս. իր սարգն: (Սրբ. չորից ամիցս ևս՝ Բաւոս յառաջէ: Այսք Բաւոս զնշուալովն ասա). Անծ. Աստուծոյ Բաւոսն. Անծ. և Զմի Դ. Ուրեղէի զՏէր:

Եթէ ի չորից ամից փնն ի չարաթի պատահեցի, յերկրոյն զկրկնաւորն անխափա ունիս պահէ. ճաշու ժամանակ՝ Տէր որ Զձեզք, Ըրին. զըրեւմայն ասա. Աղք. ԱՅԱ:

Հիշեալ Տէր՝ զՎաթի և զամենայն Տեղեւնեոսի:

Ընթերցուածս Աշխորդ Թաղաւորս իմեանց: (ԳԼ. Ե):

Եւ եկին ամենայն ցեղքն Իսրայելի առ Վաթի ի Վերբոն, խօսեցան և անեն. ահաւասիկ ոսկերք քո և մարմնիք քո

եմք՝ և յերեկն և յեռանդն մինչ էր Սատուղ թագաւոր ի վերայ մեր, զու էիր որ մուծանէիր և հանէիր զԻսրայել. և ասաց քեզ Տէր. զու հովուեսցես ժողովոցեան իմոյ Իսրայելի, և զու լիցիս յառաջնորդ ի վերայ Իսրայելի:

Եւ եկին ամենայն ծերբն Իսրայելի առ արքայ ի Վերրոն, և ուխտեաց ընդ նոսա ուխտ արքայ Վաւիթ ի Վերրոն առաջի Տեառն. և օծին զՎաւիթ թագաւոր ի վերայ ամենայն Իսրայելի:

Որդի ամաց երեսնոց Վաւիթ ի թագաւորել իւրում. և քառասուն ամ թագաւորեաց, եօթն ամ և վեց ամիս թագաւորեաց ի Վերրոն ի վերայ Հուդայ, և երեսուն և երիս ամս թագաւորեաց ի վերայ ամենայն Իսրայելի և Հուդայ յերուսաղէմ:

Եւ չոգաւ Վաւիթ և արք նորա յերուսաղէմ առ Հերուսացին՝ բնակեալ յերկրին. և ասացաւ Վաւիթ թէ ոչ մտցես զու այսր՝ քանզի ընդդէմ դարձան կոյրք և կաղք՝ և ասեն. մի՛ մտցէ այսր Վաւիթ:

Եւ էառ Վաւիթ զՍիւն և զամբոց նորա, այն է քաղաք Վաւիթ:

Եւ ասէ Վաւիթ յաւոր յայնմիկ. ամենայն որ հարկանիցէ սրով զՀերուսացին, և մատիցէ սրով և ի կաղան և ի կոյրս և յատեղիս անձին Վաւիթի:

Վ ասն այնորիկ ասեն. կոյրք և կաղք մի՛ մտցեն ի տուն Տեառն:

Եւ նստաւ Վաւիթ յամբոցին, և կոշեցաւ այն քաղաք Վաւիթի. և շինեաց զնա քաղաք Վաւիթ շուրջանակի ծագէ ի ծագ, և զտունն իւր:

Եւ երթալով երթ այր Վաւիթ և մեծանայր, և Տէր ամենակալ էր ընդ նմա:

Մաս Վաւիթի մարդարէի
Հերոդոս թագաւորութեանց:
(Վ. Լ. Դ.)

Եւ մերձեցան աւուրք Վաւիթի մեռանելոյ, և պատասխանի ետ Սողոմոնի որդւոյ իւրում, և ասէ. ես երթամ զճանապարհ ամենայն երկրի. և զու զօրացիս և եղեցիս յայր. և պահեսցես զպահպանութիւնս Տեառն Եստուծոյ քօ, զնալ ի ճանապարհս նորա և պահել զպատուիրանս նո-

րա և զերաւունս և զգառաստանս և ըզվկայութիւնս նորա, զգրեալս յօրէնս Սովսիսի. զի ի միտ առնուցուս զոր առնիցես, բոտ ամենայնի զոր պատուիրեմ՝ քեզ:

Չի հաստատեսցէ Տէր զքան իւր՝ զոր խօսեցաւ վասն իմ և ասէ, եթէ պահեսցես որդիք քօ զճանապարհս իւրեանց դրնալ առաջի իմ՝ ճշմարտութեամբ յամենայն սրտէ իւրեանց և յամենայն անձնէ իւրեանց, ասէ՝ մի՛ սատակեցի այր յաթոց Իսրայելի:

Եւ նշնաց Վաւիթ ընդ հարս իւր, և թագեցաւ ի քաղաքի Վաւիթի:

Եւ աւուրք՝ զորս թագաւորեաց Վաւիթ ի վերայ Իսրայելի՝ ամբ քառասուն, ի Վերրոն թագաւորեաց ամս եօթն, և յերուսաղէմ թագաւորեաց ամս երեսուն և երիս:

Ընթերցուածս յԷզեկիէի մարգարէի:
(Վ. Լ. Դ. 57. 23):

Եւ յայէս ասէ Տէր. և կացուցից ի վերայ նոցա հովիւ մի՝ զճառայ իմ զՎաւիթ, և նա հովուեսցէ զնոսա. նա եղիցի նոցա հովիւ, և ես Տէր՝ եղեց նոցա յԵստուած, և Վաւիթ ճառայ իմ իշխան ի մէջ նոցա:

Եւ Տէր խօսեցաւ. և եղից ընդ Վաւիթի ուխտ խաղաղութեան, և ապականեցից զգաղանս շարս յերկրէ, և բնակեցցեն յանապատին յուսով, և նշնեցեն յանառաւ:

Եւ տաց նոցա շուրջ զերամբ իմով օրհնութիւն, և տաց ձեզ անձրեւ, և եղիցին անձրեք օրհնութեան. ծառք աղարակի տացեն զպտուղս իւրեանց, և երկիր տացէ զգօրութիւն իւր, և բնակեցցեն յերկրի իւրեանց յուսով խաղաղութեանց. և ծանիցեն թէ ես եմ Տէր, ի խորտակել ինձ զլուծ պարանոցի նոցա:

Եւ փրկեցից զնոսա ի ձեռաց ճառայեցուցչաց իւրեանց:

Յակօրու Եսարկայն ի Պաթոս զիկեայց թղթոյն է
ընթերցուածս. (Է. Լ. Բ.)

Հակովթոս Եստուծոյ և Տեառն Հիսուսի Վրիստոսի ճառայ. երկոտասան ազգացդ որ ի սփիւռք էք՝ ողջոյն:

Եւ ամենայն ուրախութեան արժանի համարիջիք, եղարքք, յորժամ իսկասկէս փոր-

ձուլեանց ի մէջ անկանիճեք. գիտաճիւղ
զի հանդէս ձերոց հաւատոցն յորինեալ զոր-
ծէ զհամբերութիւն:

Իսկ համբերութիւնն զորձ կատարեալ
ունիցի. զի իցէք ողջանդամք և կատարեալք,
և ոչ ինչ իւրի նուագեալք:

Ըստ թէ որ ի ձէնջ իցէ նուագեալ յի-
մաստութենէ, խնդրեացէ յԱստուծոյ՝ որ
տայ ամենայնի առատապէս և ոչ նախա-
տէ, և տայի նմա:

Իսկ խնդրեացէ հաւատովք՝ և մի՛ երկ-
մբեացէ. զի որ երկմբուն է՝ նման է հոգ-
մակրծեալ և տատանեալ ականջ ծովու. մի՛
ակնկալցի մարդն այն առնուլ ինչ յԱս-
տուծոյ. զի այր երկմբա՝ աւանց հաստա-
տութեան է յամենայն ճանապարհս իւր:

Պարծեացի եղբայր խոնարհ ի բարձրու-
թիւն իւր, և որ մեծատունն իցէ՝ ի խո-
նարհութիւն իւր. քանզի իբրև զծաղիկ
խոտոյ անցէ:

Օր ծագեաց արև. հանդերձ խորշակա՝
և ցամաքեցոյց զխոտն, և թօլմախեցաւ
ծաղիկն նորա, և կորեաւ փայլութիւն և-
րեաց նորա. նոյնպէս և մեծատունն հան-
դերձ շահիւքն իւրովք թարշամեացի:

Երանեալ է այր որ համբերիցէ փորձա-
նաց. զի եթէ ընտիր ևս զտանիցի, առցէ
զպսակն կենաց՝ զոր խոտացաւ սիրեւեաց
իւրոց:

Եւ. Երբուս անը Դաւիթ ճշմարտութեամբ և ոչ ստեաց նմա,
ի սրտոյ որովայն նորա շատցանել յաճու նորա:

Արդ Եւստարանիս Հիսուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ
Սաղմոսի. (Է. Ի. 57. 41):

Ս. ան Տեանն մերոյ Հիսուսի Վրիտտոսի:

Ե ի ժողովն փարիսեացոցն, և հարց զը-
նոսա Հիսուս և ասէ. զեանր թուի
ձեզ փան Վրիտտոսի, զոր որդի է: Ըսեն
ցնա. Դաւթի:

Ըսէ ցնա Հիսուս. իսկ զեանր Դաւիթ
հոգեւն կուէ զնա Տէր, և ասէ. ասաց
Տէր ցոտք իմ, նիստ ընդ ասմէ իմմէ,
մինչև եղից զԹՀնամիս քո պատանդան
ստից քոց. իսկ եթէ Դաւիթ զնա Տէր
կուէ, զեանր որդի նորա իցէ:

Իս ոչ որ կարէր տալ նմա պատասխա-
նի բան մի, և ոչ իշխեր որ յայնմ օրէ
հարցանել զնա և ոչ ինչ:

Արարացս թիւն՝ 11. 57. 41:

Երկրորդ անձ որդին Սահմանաբն Նախապետին, և առաջին
Մարտիրոսին, Ե. 57. 41. Եւստարան. իւր սարգին. ճաշու ժամանակ
Եւստարան և Սարգիսն ընդհար Տէրին, Է. 57. 41. Եւստարան և Սարգիսն:

Տէր՝ որպէս զնուհարմութեամբ քոլ պատկեցի զնոսա:

Ընթերցուածս ի Պարծոյ Ըստրիցոյ,
(Գ. Ը. 57. 8):

Ս տեփաննոս՝ այր լի շնորհք և զօ-
րութեամբ, առնէր արուեստս և նը-
շանս մեծամեծս ի ժողովրդեանն:

Հարեան ոմանք ի ժողովրդեանն, որ կո-
չէր Լիւրեացոց և Վիւրենացոց և Էդէք-
սանդրացոց և որ ի Վիւրենացոց և յԱ-
սիայ, վիճել ընդ Ստեփաննոսի:

Իս ոչ կարէին զդէմ ունել զեմաստու-
թեանն և զհոգեւոյն՝ որով խօսէր:

Հայնսժամ՝ հրապարկեցին արս ոմանս ա-
սել զնմանէ, թէ լուսար զգորա խօսել բա-
նա հայհոյութեան ի Մովսէս և յԱստուծո:

Իս խռովեցին զժողովուրդն և զերիցուն-
սն և զգպիրսն, և հասեալ ի վերայ՝ յա-
փշտակեցին զնա և ածին յատեանն:

Իս կացուցին վիսայ սուտս որ ասէին,
այրս այս ոչ զաղարէ խօսել բան հայհո-
յութեան զտեղւոյն սրբոյ և զօրինացն:

Լուսար ի զմանէ զի ասէր, թէ Հիսուս
Վաղովտեցի՝ նա քակեացէ զտեղիս զայս,
և փոխեացէ զօրէնս՝ զոր ետ մեզ Մովսէս:

Իս հայեցեալ ի նա ամենեցուն որ նըս-
տէին յատեանն, տեսին զերեսս նորա իբրև
զերեսս հրեշտակի:

Ըսէ քահանայապետն՝ եթէ արդարեւ
այդ այդպէս իցէ:

Իս նա ասէ. արք եղբարք և հարք, լուս-
արք ինձ: Ըստուած փառաց երևեցաւ հօր
մերում Ըրբահամո, մինչ զեւ ի Միջագետս
էր, մինչ չև բնակեցուցեալ էր զնա ի Կա-
ռան. և ասէ ցնա. ել յերկրէ քումմէ և
յազգէ քումմէ, և եկ յերկիր՝ զոր ցուցից
քեզ:

Հայնժամ՝ ելեալ յերկրէն Վաղդէացոց բնակեցաւ ի խառան. և անտի յետ մեռանելոյ Տօր նորա, փոխեաց և պանդխտեցոյց զնա յերկրիս յայտիկ, յորում դուք այժմ՝ բնակեալ էք:

Լսւ ոչ ետ նմա ժառանգութիւն իսմա, և ոչ քայլ մի ոտին. և խոտտացաւ տալ նմա զսա ի բնակութիւն, և զաւակի նորա յետ նորա. և մինչ ոչ զոյր նորա օրդի, խօսեցաւ Մատուած այսպէս, թէ եղեցի զաւակ նորա պանդուխտ յօտար երկրի. և ծառայեցուցեն զնա՝ և չարչարեցեն ամն շորերճարիւր:

Լսւ զազգն որում ծառայեցեն՝ զատեցայց ես, ասէ Մատուած: Լսւ յետ այսորիկ ելցին՝ և պաշտեցեն զես ի տեղւոյնս յայսմիկ:

Լսւ ետ նմա ուխտ թլիխատութեան. և սպա ծնաւ գլխահակ, և թլիխտեաց զնա յաւուր ութերորդի. և Վասակ զհօգովը, և Հակովը զերկոտասան նահապետան:

Լսւ նահապետն նախանձեալ ընդ Հովսեփայ՝ վաճառեցին զնա յԱզիպտոս: Լսւ էր Մատուած բնդ նմա, և փրկեաց զնա յամենայն նեղութեանց նորա, և ետ նմա շնորհս և իմաստութիւն առաջի փարաւոնի արքային Նզիպտացոց, և կացոյց զնա ի խան Նզիպտացոցն՝ և ամենայն տան նորա:

Լսւ եկն սով յամենայն երկիրն Նզիպտոսի՝ և ի Վասան՝ նեղութիւն մեծ, և ոչ գտանէին կերակուրս չարքն մեր:

Լսւ լուեալ Հակովբայ թէ գտանի կերակուր յԱզիպտոս, առաքեաց զճարն մեր յառաջագոյն:

Լսւ յերկրորդումն ետ ծանօթս Հովսեփի եղբարց իւրոց, և յայտնի եղև փարաւոնի ազդ նորա:

Լսարեաց Հովսեփի և կոնաց զՀակովբ զճայր իւր, և զամենայն ազգատոհմն՝ ոգիս եօթմանստուն և Տինդ:

Լսւ էջ Հակովբ յԱզիպտոս, և վախճանեցաւ ինքն և չարքն մեր. և փոխեցան ի Սիւրէմ, և եղան յայրին՝ զոր ստացաւ Երբաճամ զնոց արձաթոյ յորդուցն Եմովբայ՝ ի Սիւրէմ:

Իբրև մերձեցաւ ժամանակ աւետեացն՝ զոր խօտտացաւ Մատուած Երբաճամու, աշնաց ժողովորդն՝ և բաղմնացաւ յԱզիպ-

տոս, մինչև յարեաւ այլ թագաւոր յԱզիպտոս, որ ոչ ճանաչէր զՀովսեփ:

Եւ Տնարեցաւ ազգին մերում և չարչարեաց զճարն մեր, առնել ընկեցիկ ըզմանկունս նոցա՝ զի մի սպրեցին:

Հորում ժամանակի ծնաւ Մովսէս, և էր կայտառ առաջի Մատուածոյ. որ և սնաւ ի տան Տօր իւրոյ ամիսս երիս: Լսւ յընկեցիկն առնել զնա՝ երարձ զնա զուտորն փարաւոնի, և սնոյց զնա իւր յորդեղիւրս:

Լսւ վարժեցաւ Մովսէս ամենայն իմաստութեամբ Նզիպտացոցն. և էր զօրաւոր բանիւք և զործովք իւրովք:

Իբրև լցաւ նորա քառասունամեայ ժամանակ, անկաւ ի սիրտ նորա շրջել զեղբարքք իւրովք՝ զորդւովքն Նարայել:

Լսւ տեսալ զոմն զրկեալ՝ զարեցաւ, և խնդրեաց զվեժ՝ զրկելոյն՝ սպանեալ զԱզիպտացին:

Օմուաւ ածէր թէ իմացին եղբարք նորա, զի Մատուած ի ձեռն նորա տալոց էր զիրկութիւն նոցա, և նորա ոչ իմացան:

Լսւ ի վազիս անդր երեւցաւ նոցա մինչ գեռ մարտնչելին, և վարեաց զնոսա իխաղաղութիւն. ասէ. արը, եղբարք էք, ընդէր զրկէք զմիմանս:

Իսկ որ զրկէր զընկերն՝ մերժեաց զնա, և ասէ. ո՞ կացոյց զքեզ ի խան և զառաւոր ի վերայ մեր. մի՞թէ սպանանել կամիցիս զես, զոր օրինակ սպաներ երեկ զԱզիպտացին:

Լսւ փախեաւ Մովսէս ի բանիցս յայտցանէ, և եղև սպանդուխտ յերկրին Մադիամու. ուր ծնան երկուս օրդիս:

Լսւ ի կատարել ամացն քառասնից, երեւցաւ նմա յանապատին լերինն Սինայ՝ Տըրեշտակ Տեառն ի բոց Տրոյ մօրենոյն:

Լսւ Մովսիսի տեսալ՝ զարմացաւ բնդ տեսին. և ի մտառնն նորա նշմարել՝ եղև ձայն Տեառն. ես եմ Մատուած չարք քոց, Մատուած Երբաճամու, և Մասակայ և Հակովբայ: Լսւ զասի չարեալ Մովսէս՝ ոչ իշխէր չայի:

Լսւ ասէ ցնա Տէր. լոյճ զիշխիս ոտից քոց, զի տեղեզ յորում դուք կացիր՝ երկիր սուրբ է:

Տեսանելով տեսի զարշարանս ժողովորդեան իմոյ՝ որ յԱզիպտոս, և լուայ Տեառ-

թեան նոցա, և ի՞նչ փրկել զնոսա. և արդ եկ առաքելցից զբեզ յԱզիլպտոս:

Օայն Սոփէսէ՛ զոր ուրացան, և ասէին, ո՞ր կացոյց զբեզ իշխան և զատուոր ի վերայ մեր, զնա Վատուած իշխան և փրկիչ առաքեաց ի ձեռն Տրեշտակին, որ երեւցաւ նմա ի մորենոջն:

Կա եհան գնոսա՛ արարեալ նշանս և արուեստս յերկրին Նզիպտացոց, և իկարմիր ծովուն, և յանապատի՛ ամս քառասուն:

Եւս Սոփէս է՛ որ ասաց ցորդին խաբայելի. մարդարե՛ ձեզ յարուցէ Տէր Վատուած յեղբարց ձերոց՝ իբրեւ զնա, նմա լուիջեր:

Սա է որ եղև յեկեղեցւոյն յանապատին ընդ Տրեշտակին, որ խօսեցաւ ընդ նմա իւրերինն Սինայ՝ և ընդ հարսն մեր, որ բնկաւ զպատգամս կենդանիս տալ մեզ:

Արում՝ ո՞չ կամեցան Տնազանդէկ հարքն մեր, այլ մերժեցին և դարձան սրտիւք իւրեանց յԱզիլպտոս. և ասեն ց՛հարսն, արա՛ մեզ աստուածս որ երթայցեն առաջի մեր. զե Սոփէսն այն՝ որ եհան զմեզ յերկրէն Նզիպտացոց՝ ո՞չ գիտեմք զի՛ եղև նմա:

Եւ արարին յաւուրն յայնտիկ որթ, և մատուցին զո՛հս կոռց, և ուրախ լինէին իւզործս ձեռաց իւրեանց:

Գարձոյց Վատուած՝ և մասնեաց զնոսա ի պաշտօն զօրութեան երկնից. որպէս և զրեալ է ի գիրս մարդաբեկից. միթէ՛ զո՛հս և պատարագս մատուցէք ինձ զամս քառասուն յանապատին, տունդ Խարայիկի. և ասէք զվրանն Սօղորայ, և զաստղն աստուածոյն Հռեմիայ, և զպատկերսն՝ զոր արարէք երկիր պաղանեկ նոցա, և փոխեցից զձեզ յայն կողմն Բարեկացոց:

Խորանն վկայութեան էր ընդ հարսն մեր յանապատին, որպէս հրամանս ետ որ խօսէրն ընդ Սոփիսի՛ առնել զայն ըստ օրինակին զոր ետես:

Օ որ և ընկալեալ բերէին հարքն մեր հանգերձ Յետուա իլիճակ աղզայն՝ զորս մերժեաց Վատուած. յերեսաց հարցն մերոց, մինչև յաւուրն Դաւթի, որ եղիտ շնորհս առաջի Վատուծոյ, և ինդրեաց զտանել ըզյարկն Վատուծոյ չհալովբայ:

Կա և Սողոմոն շինեաց նմա տուն. այլ ո՛չ եթէ Բարձրեալն ի ձեռագործ տաճարս

բնակէ: Եւս որպէս մարդաբեկն ասէ. երկինք արժող իմ՝ են, և երկիր պատուանդանս տից իմոց. որպիսի՛ տուն շինեցիք ինձ՝ ասէ Տէր, կամ՝ զի՛նչ տեղեւ հանգստեան իմոյ. ո՞չ ձեռն իմ՝ արար զայս ամենայն:

Խստապարանոցք և անթլիստոք սրտիւք և ականջօք, զուք հանապաղ Հոգւոյն սրբոյ հակառակ կայք, որպէս հարքն ձեր՝ և զուք:

Օ ո՞ր ի մարդաբեկիցն ո՛չ հալածեցին հարքն ձեր, և սպանին զայնտիկ որ յառաջագոյն պատմեցին վասն զպատեան արդարոյն, որոյ զուք այժմ՝ մասնիւք և ըսպանողք եղերուք. ոյք ասէք զօրէսս ի հրամանս Տրեշտակաց, և ո՛չ պահեցիք:

Եւ լուեալ զայս զայրանային ի սիրտս իւրեանց, և կրճաւին զատամունս ի վերայ նորա:

Եւ նա էր լի հողով սրբով. հայեցաւ յերկինս՝ և ետես զփառս Վատուծոյ, և ըզ՝ Յիսուս զե կայր ընդ աջմէ Վատուծոյ. և ասէ. ահա տեսնեմ՝ զերկինս բացեալ՝ և զորդի մարդոյ զե կայ ընդ աջմէ Վատուծոյ:

Եւ զաղակեալ ի ձայն մեծ՝ իսցին զականջս իւրեանց, և զիմեցին առհասարակ ի վերայ նորա. և հանեալ արտաքոյ քաղաքին՝ քարկոծէին, և վկայքն զնէին զձորձս իւրեանց առ ոսոս երկտասարդի միոջ՝ որ կուէր Սաւուզ:

Եւ քարկոծ առնէին զՍտեփաննոս, որ կարդայր և ասէր. Տէր Յիսուս, ընկալ զօգի իմ:

Եւ ծուներ և աղաղակեաց ի ձայն բարձր. Տէր, մի՛ համարիր զոգայ զայս մեզս: Եւ զայս իբրեւ ասաց՝ ննջեաց: Եւ Սօղոս էր կամակից սպանման նորա:

Եւ եղև յաւուր յայնմիկ հալածումն մեծ ի վերայ եկեղեցւոյն յԵրուսաղէմ, և ամենեքեան ցրուեցան ի գեօղոս Հրեատանի և ի Սամարիա բաց յառաքելոցն:

Եւ բարձին զՍտեփաննոս արք երկիւղածք, և արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա:

Ելել, Հոգւով սրբով զօրացեալ սուրբ Ստեփաննոս, և բնակեալ յԵրուսաղէմ, ճշմարիտ վկայ, սիրող և ասպեղեալ առաքելոյն, ի Քրիստոս ընկալաւ զվստեղծեցն զպատկի:

Արքայ Քահարանի Զինուորի Վրիտտոսի՝ որ ըստ
Յիսականու, (Է. Բ. Զ. 24):

Տէրն մեր Զինուոր Վրիտտոս տակ:

Ամեն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հա-
տըն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռա-
նիցի, ինքն միայն կայ:

Եպա եթէ մեռանիցի, բաղում արդիւնս
առնէ:

Ար սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա. և
որ ատեալ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ,
ի կեանսն յախտնականս պահեցէ զնա:

Եթէ որ զնա պաշտիցէ, զկնի իմ՝ եկեա-
ցէ. և ուր եսն եմ, անդ և պաշտնեայն իմ՝
եղիցի. եթէ որ զնա պաշտիցէ, պատուեա-
ցէ զնա Հայրն իմ:

Արքայ՝ ամբարջ տառերեցն Պետրոսի և Պաղոսի Ահար. Երեւոյ
այսի Էրեւանի Երեւանի, իւր տառերն. Եպա, Ժամանակ՝ Առաքելոց
Եպրաիմի ք. Երեւոյ հասցէ. Արք. Բ. Բ.:

Ընդ ամենայն երկիր եւ բարբառ նոցա. և մինչև ի ծագս
աշխարհի եւ խոցր նոցա:

Ընթերցուածս յԱռաքելոց
(Է. Բ. Զ. 13):

Քի ո՞վ է մարդ՝ որ գիտիցէ զխորհուր-
դոս Ըստուծոյ, կամ ո՞վ ամիցէ
զմտա՞ թէ զինչ կամիցի Տէր:

Չի խորհուրդը մահաւանացուաց զան-
գիտողք եւ, և զազիպազիւնս հնարադի-
տութիւնք մեր:

Չի մարմին եղծանելի՝ ծանրացուցանէ
զօղի, և հակէ հողեղէն յարկս զմիտս բազ-
մահողս: Եւ հազն նկատեմք զերկրաւորս,
և որ ինչ առ ոտս կայցէ՝ աշխատութեամբ
զտանեմք:

Իսկ որ ինչ յերկինս է՝ ո՞վ ընենցէ. և
զխորհուրդս քո ո՞վ գիտաց, եթէ ոչ դու
և տուր իմաստութիւն, և առաքեցեր զսուրբ
Հոգիդ քո ի բարձանց:

Եւ ապա ուղղեցան շախիդք երկրաւորա-
ցոս, և զհաճոցս քո ուսան մարդիկ, և ի-
մաստութեամբ քով փրկեցան:

Եւ զնախաստեղծն՝ զՀայրն աշխարհի
զմիայն հաստատեալ պահեաց, և փրկեաց
զնա ի յանցանաց իւրոց, և ետ նմա զօրու-
թիւն ունելոյ զամենայն:

Ընթերցուածս յԱռաքելոց մարգարէի
(Գ. Է. Բ. Զ. 16):

Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր:
Եւ հաւատիկ ևս զնեմ ի հիմունս սիւնի ըզ-
վեմ բաղմապատիկ, զքնտիր զգլխս անկ-
եան, զպատուականն ի հիմունս նորա, և
որ հաւատասցէ ի նա՝ մի ամաչեցէ:

Եւ եղից զերաւունս ի յոյս, և զզօր-
մութիւն իմ ի կշիռս. և ոյք յուսացեալ
իցեն զսուր իստութիւն, եթէ ոչ հասցէ առ
մեզ մրրիկն, և ոչ բարձցէ զուխան մեր՝ որ
ընդ մահունս է:

Հոյսն ձեր՝ որ ի գոթիս է՝ մի հաս-
տատացի. զի մրրիկ փութորկեալ եթէ
զայցէ ի վերայ, եղիջիք նմա ի կոխումն:

Չի յորժամ անցանիցէ՝ առցէ զձեզ.
յառաւումս յառաւումս անցցէ, ի ատէ և ի-
գիշերի եղիցի կասկած շարեայն:

Աւարտութեւ նեղեալքդ:

Պետրոսի առաքելոյն ի Աթլուղիկեաց Արքայոց Բ. Բ.
Երեւոյ և Ընթերցուածս. (Է. Բ. Զ. 12):

Արով պատրաստ իցեմ միշտ ձեզ յիւն-
ցուցանել վասն սոցին, առաւել ևս զիտա-
կացն և հաստատելոյն եկեալ հասեալ ճըշ-
մարտութեանն:

Բանդի իրաւունս համարիմ մինչդեռ եմ
իմարմինս աստ՝ զարթուցանել զձեզ յիւն-
տակօք:

Վիտեմ թէ վաղվազակի է լինելոյ մեր-
կանալ յինէն մարմնաց, որպէս և Տէր մեր
Զինուոր Վրիտտոս եղոց ինձ. և փութամ
ձեպիմ միշտ զձեզ յորդորել, զի և յետ
իմոյ կանելոյ յաշխարհէս՝ առնիցէք ըզի-
շատակս այսոցիկ:

Բանդի ոչ եթէ պաճուճեալ ինչ առաս-
պելաց զհետ երթեալ ցուցաք ձեզ զՏեա-
ռքն մերոյ Զինուորի Վրիտտոսի զգօրութիւն
և զզայրուսն, այլ մեղէն եղեալ ականա-
տեսք նորա մեծութեանն:

Բանդի առեալ յԱստուծոյ Հօրէ զփա-
ռոս և զպատիւ՝ յեկեալ յայնպիսի բարբա-
ռոյ ի մեծ վայելչութեան փառաց անտի,
եթէ զա՛ է որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ հա-
ճեցայ:

Եւ զայս բարբառ մեր իսկ լուսք եկեալ
յերկինս՝ որ ընդ նմա իսկ էաք ի սուրբ
յերկինս:

Եղբարք իմ և ծառայակիցք, և ժառանգակիցք և հաղորդք Տեառն արքայութեան, զիտեք եթէ՝ քանի՞ զօրութիւն ի ձեռն իմ եւ ձեզ Մատուած, քանի՞ նշանս, քանի՞ արուեստս, որչափ շնորհքս, որպիսի վարդապետութիւնս, վերակացութիւնս, հանգիստս, սպասաորութիւնս, փառս, հաւատս, միաբանութիւնքս, ձերս, պարգէնս:

Ո՞րչափ և քանի՞ տեսէք աշօք ձերովք զտուեալն ձեզ, որք ոչ երեւին աշտցս այստցիկ, և ոչ ականջացս այստցիկ լսելի լինին:

Երգ հաստատեցարո՞ք ի նա՝ յիշելով զնա յամենայն զօրծա ձեր: Վիտէք ըզխորհուրդ մատակարարութեանն՝ որ եղև ի մարդիկ, թէ ո՞րք աղագաւ արար Տէր:

Եղաւ զձեզ, եղբարք, ինքնին Տէր ի ձեռն իմ և մարդիկ՝ կալ մնալ առանց թշնամանաց, առանց նենգութեան, առանց անառակութեան:

Վանդի զիտէ զթշնամանսն՝ որ ի ձեռն:

Վիտէ և զանարդութիւնն: Վիտէ և զենդութիւնն: Վիտէ և զանառակութիւնն, ի ստունդանելն ձեր ի սրբոց պատուիրանաց նորա:

Երգ՝ մի՛ տրտմացի ի ձեռն՝ բարերարն Մատուած, զթշնամն, ողորմածն, սուրբն, յատմն, անարատն, անշիւթն, միայնն, մի՛նն, անխորիսն, ստոյգն, աննշնգն, անցատման, որ ի վեր է քան զամենայն ասելի և իմանալի անուն՝ Մատուած իմ Հիսուս:

Եւ արդ ուրախ լիցի ի բարադք կրօնաւորութեան մերում, խնդասցէ ի սուրբ կեանքս մեր, հանգիցէ ի պարկեշտ վարս մեր, անճոգ լիցի ի ժուժկալութեանս մերում, հաճեցի՞ր ի միաբանութեան մերում, ժրպտեցի՞ր ի զգաստութեան մերում, բերկրեցի՞ր ի սիրելս մերում զնա:

Չայս այժմ խօսիմ ընդ ձեզ, եղբարք, փութացեալ ի յառաջիկայ դարձն ձեր, արդէն իսկ կատարեալ ի Տէր:

Վանդի զի՛նչ այլ ունիմ ասել ձեզ ունի՞ր զՄատուոյ ձերոյ զօրութեանն ունի՞ր զբարերարութեան նորա զտուրս ունի՞ր զանհրաժեշտ զարուստ նորա:

Չի թէ ոչ ևս մեղեցէք, զոր յանգիտութեանն գործիցէք՝ լծողացու ձեզ

Մատուած. ապա եթէ և զիտացեալ զնա՝ և ինմանէ ողորմութիւն զտեալ նոյնպէս վարիք, և զառաջնան ևս համարեցի ձեզ, և ոչ ընկալիք զողորմութիւն ինմանէ:

Եւ զայս ասացեալ առ նոսա, յաղօթս եկաց այսպէս:

Ո՞ր զպսակս զայս հիւսեցիք քոյով հիւամարդ, Հիսուս:

Ո՞ր զբազում ծաղիկս զայս յանժառամիկ ծաղիկդ քո յողեցիք:

Ո՞ր սերմանեցիք զկենարար բանս քո զայստսիկ:

Ո՞ր միայնդ ևս խնամակալ քոց ծառայից, և բժիշկ՝ որ ձեր բժշկես:

Ո՞ր միայնդ ևս բարերար և անամբարտաւան:

Ո՞ր միայնդ ևս ողորմած և մարդասէր:

Ո՞ր միայնդ ևս փրկիչ և արդար:

Ո՞ր միշտ ևս յամենեւեան, և յամենայն ուրեք մերձ ևս, Մատուած իմ Հիսուս. զու. քոյով պարգեւօրդ ծածկեան զամենեւեան որ ի քեզ յուսան:

Ո՞ր զիտես զարախօսին մերոյ յամենայն ուրեք զմեքենայս և զբռնութիւն:

Եւ ապա խնդրեաց հաց՝ և գոհացաւ այսպէս:

Չոր օրհնութիւն, կամ զոր պատարագ, կամ զոր գոհութիւն ի բեկանեկ հացիս մատուցուր. այլ միայն զբեզ՝ Հիսուս Վրիստոս անուանեցուր:

Փառաւորեմք, Տէր, զքո ասացեալ և օր զանուն:

Փառաւորեմք զմեռ դրան քոյ:

Փառաւորեմք զարութիւնն՝ որ քե ցուցաւ մեզ:

Փառաւորեմք զճանապարհն քո, փառաւորեմք զօրմն քո, զբանն, զնորհն, զհաւատն, զանհաւ մարդարիտն, զգաւն, զարօն, զուրաւն, զմեծութիւնն. որ վասն մեր կոչեցար որդի մարդոյ. զճմարտութիւնն, զհանգիստն, ըզիտութիւնն, զգօրութիւնն, զպատուիրանն, զհամարձակութիւնն, զազատութիւնն, զառ ի քեզ փախուստն:

Չի զու. ևս, Տէր, արմատ անմահութեան, և աղբիւր անապականութեան, և հիմն յաւիտեանց, անուանեալ զայս ամենայն վասն մեր:

Որպէս զի մեր կոնցեալ զքեզ այսոքիւք, զիտասցուք զմեծութիւն քո, որ է անտես ի մէջ ի ժամանակիս յայսմիկ և սրբոց միայն տեսանելի, և իմիայնով քում մարդն կերպարանեալ:

Լւ. բեկեալ զՅացն՝ կարկառեաց նոցա, և ի վերայ իւրաքանչիւր եղբօր աղօթս առնելով, արժանի լինել շնորհացն Տեսուն և սրբոց զոհութեանն, ճաշակեալ և նորա նոյնպէս, և ասացեալ՝ թէ և ինձ մասն ընդ ձեզ լիցի, և խաղաղութիւն ընդ ձեզ, սիրելիք իմ:

Լւ. ասէ ց՛իւռոս, առ ընդ քեզ երկուս յեղբարցդ՝ ճանդերձ երկու որթովք և փայտատովք, և եկ զկիսի իմ:

Լւ. Նիւռոս՝ առանց յապաղելոյ արար զոր չրամայեաց նմա ծառայն Ըստուծոյ չնովճաննէս:

Լւ. կեալ երանելին չնովճաննէս ի տանէն, գնայր առաջի դրացն, չրամայեալ բաղմութեանն՝ մեկուսանալ յինքնէն:

Լւ. հասեալ ի շերիմ ինչ եղբօր մերոյ՝ ասաց ցրգտանիսն՝ բրեցէք, որդեակք: Լւ. նորա բրեկին:

Իսկ նա ստիպէր զնոսա՝ և ասէր, խորագոյն լիցի բրածդ:

Լւ. նա ի բրեկն նոցա՝ խօսէր ընդ նոսա զբանն կենաց, և յորդորէր զեկեալն ընդ նմա ի տանէն, շինելով և հաստատելով ըզնոսա ի մեծութիւնն Տեսուն, և աղօթս առնելով ի վերայ իւրաքանչիւր ուրուք ամենեցուն:

Իսկ մեր ոչ ինչ իմանայաք ամենին:

Լւ. իբրև կատարեցին զբրածն պատանիքն շուրջանակաւ, որպէս և նա կամէր, մերկանայր երանելին զճանդերձն՝ զոր ըզգեցեալն էր՝ և տարածանէր իբրև զանկողին ինչ ի խորութիւն բրածին, և միայն նափորտամբն կացեալ, համբարձ զձեռս իւր ի վեր, և յաղթս կայր այսպէս:

Ո՛ր որ բնորեցեր զմեզ յառաքելութիւն չեթանոսաց:

Ո՛ր որ առաքելցեր զմեզ յաշխարհ՝ Ըստուած:

Ո՛ր որ ցուցեր զքեզ ի ձեռն մարգարէից բոց:

Ո՛ր որ ոչ դադարեցեր իբրէք, այլ միշտ կեցուցեր զկորուսեալն:

Ո՛ր ի ձեռն ամենայն բնութեանց՝ ըզքեզ ծանուցեր:

Ո՛ր և անտանոց անգամ՝ քարոզեցար:

Ո՛ր զանապատ և զվայրենի Տոգին՝ ըզգօն և հանդարտ արարեր:

Ո՛ր ծարաւելոյն նմա՝ քոյով բանիւ՝ զքեզ իսկ ետուր:

Ո՛ր մեռելոյն նմա՝ արագ յայտնեցար:

Ո՛ր բնկղմելոյն նմա յանօրէնութիւնս արագ օրէնք ցուցար:

Ո՛ր հերքելոյն նմա բնութիւն ի ստատանայէ՝ ընծայեցար փրկիչ:

Ո՛ր յաղթեցեր հակառակորդին ի քեզ ապականելոցն:

Ո՛ր ետուր նմա զքո ձեռնդ, և յարուցեր զնա ի դժոխական իրաց:

Ո՛ր ոչ թողեր զնա ի մարմնի կրօնաւորել:

Ո՛ր ցուցեր նմա զթշնամին իւր:

Ո՛ր զկտուութիւն սուրբ արարեր, Ըստուած իմ՝ չնիւռոս:

Ո՛ր հայրդ ես որոց ի վերայ քան զերկինս, և Ըստուած երկրաւորաց:

Ո՛ր օրէնքդ ես իմ երականաց, և բնութեաց օղականաց, պահպան երկրաւորաց, և երկիւղ սանդարամետականաց, ընկալ և զքոյոյ չնովճաննու զՏոգի, թերեւ արժանի եղելոյ ի բէն:

Ո՛ր զիս պահեցեր մինչև ի ժամանակս կրս յայս՝ անմերձ ի խառնակութենէ կանանց:

Ո՛ր և զհայեին ինձ ի կին մարդ՝ ծանր զրեցեր:

Ո՛ր յառժամանակեայ պատրանաց փրկեցեր զիս, և ի մշտնջենաւորականն առ աշխորդեցեր:

Ո՛ր ի մարմնաւոր աղտեղի մալորութեանէ որոշեցեր զիս:

Ո՛ր իդառն մահուանէ՝ զերծուցեր զիս, և ի քեզ միայն հաստատեցեր:

Ո՛ր զծածուկ ակտ հոգւոյ իմոյ սանձեցեր, և զյայտնի գործս նորա խափանեցեր:

Ո՛ր ներեցեր և հալածեցեր զխառնարարն որ յիս:

Ո՛ր անբիժ զճանապարհն իմ՝ որ առ քեզ՝ հաստատեցեր:

Ո՛ր առանց սայթաքելոյ պահեցեր ըզշախարհս իմ՝ որ ի քեզ:

Ո՞ր աներկվիտ ետուր զհաւատս իմ՝
որ ի քեզ:

Ո՞ր դուրս գիտութիւնն՝ որ ի քեզ՝
սահմաններ ինձ:

Ո՞ր իւրաքանչիւր արժանաւոր գործոց
վարձս հատուցանես:

Ո՞ր եզիր յոգեմ իմում, մի ինչ բա-
տացումս պատուական քան զքեզ համա-
րել:

Լւս արգ, Տէր իմ՝ Հիսուս Վրիստոս,
զմատակարարութիւնն զոր ընկալայ ի քէն՝
կատարեցի՝ արժանի արա զես քում հան-
գօտեանդ, զբո որդւորութիւնդ շնորհելով
ինձ, որ է անվախուստ՝ և անձառ վերկու-
թիւն:

Լւս ի դարս իմում առ քեզ՝ ընկրկեցի
հոգին, վանեցի խաւարն, տկարացի վե-
հըն, խամրացի հնոցն, շեղի զեհեանն,
ամաչեցն հրեշտակբ շարին, երկիցն դեք,
զմեկեցն ի իշխանք, ընկճեցն զօրութիւնք,
աճաղողմանքն կացցն, ձախաղողմանքն
մի մնացն, բանասրկուն պապանձեցի,
սատանայ զարհուրեցի, սրամոտութիւն նո-
րա տղորեցի, մըրտութիւն նորա սուգեա-
ցի, տանձանարանք նորա պատկառեցին,
մանկունք նորա չարարեցին, յարձակ-
մունք նորա տկարացին, և ամենայն ար-
մատ նորա տարակուսեցի:

Լւս տուր ինձ զճանապարհս իմ՝ որ առ
քեզ՝ անբասիր և անբանազատ վճարել,
առնուլ զայն զոր խոստացար այնոցիկ՝ որք
սրբութեամբ ծառայեցին քեզ, և պար-
կեշտութեամբ սիրեցին զքեզ:

Լւս ապա կնքեալ զնքն, և ասացեալ՝
թէ դու լեր ընդ իս, Տէր իմ՝ Հիսուս Վրիս-
տոս, և կողմնեցաւ ի խորափոխն, ուր ըզ-
հանգերձն տարածեաց:

Լւս ասէ, խաղաղութիւն ընդ ձեզ, եղ-
բարք իմ:

Լւս մինչ գեռ ուրախ էաք և լայսք, ա-
ւանդեսոց զհոգին իւր երանելի առաքեալն
և աւետարանիւն Վրիստոսի Հովհաննէս՝
ի փառս ամենասուրբ Արքորդութեանն. որ
է օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

Ձերի Աղբուրան ըստ աւուր պատշաճին. Մարտի 4-էն մինչ
առաջ. Գրգ. Սարգիս. Եղ. Սր ընթերցել: Ռաշու. ժամանակս՝
Այսօր անասք յայն. Երբն. 4-ի. Աղբուրան արաւան, Աղբ. 9, 10:

Վեհաբանեցէք օր ըստ քեզ զվերկութիւն նորա:

Բնթիկեցումս յԱռաքելոց:
(Իւսո. 4-ի. 1-ի. 2-ի. 21):

Ամենեցուն ճարտարապետն ուսոյց ինձ
զեմատութիւն:

Օհ ի գոյ ի նմա հոգի մտաւոր, սուրբ,
միածին, բազմաբաշխ, նուրբ, գիրաշարժ,
պարզ, անարատ, յայտնի, անվերպ, բա-
րեսէր, արագ, անարգել, բարերար, մար-
դասէր, հաստատուն, զգուշաւոր, անհոգ,
ամենազօր, ամենհայեաց և ամենայն ի-
րաց բաւական՝ մտաւորաց, սրբոց, նրբոց:

Վան զամենայն շարժումն շարժնալոյն
է իմաստութիւն, զարմանէ և ընդմոտենէ
ընդ ամենայն վասն յատակութեան:

Բնթիկեցումս յԱռաքելոց մարդարեւ:
(Գլ. 4-ի. 2-ի. 16):

Լսալէս ասէ Տէր. ահաւստի ես առա-
քեմ զձկնորսս բազումս, ասէ Տէր, և որսաս-
ցեն զնոսա. և յետ այնորիկ առաքեցից որ-
սորդս բազումս, և որսացն զնոսա ի վերայ
ամենայն լիւանց և ի վերայ ամենայն բլրոց
և ի ծախոց վիճաց:

Օհ ի աչք իմ ի վերայ ամենայն ճանա-
պարհաց նոցա, և ոչ թաքեան յերեսաց
իմց, և ոչ ծածկեցան անիրաւութիւնք նո-
ցա առաջի աչաց իմոց:

Լւս հատուցից նոցանայն կրկին զանիրա-
ւութիւնս նոցա, և զմեղս նոցա՝ որովք պրդ-
ծեցին զերկիր իմ մեռելոտովք զարշնեա-
ցն իւրեանց, և անօրէնութեամբք նոցա՝
որովք լցին զժառանգութիւն իմ:

Տէր, զօրութիւն իմ և օգնութիւն իմ,
և ապուէն իմ՝ յաւուր չարեաց, առ քեզ
հեթանոսք եկեացն ի ծագաց երկրէ և ա-
սացն. որպէս սուտ գործէին հաբըն մեր
կուռս, և ոչ զոյր օգուտ ի նոցանէ. եթէ
առնիցէ մարդ անձամբ անձին աստուածս՝
և նորա չեն աստուածք:

Վ անս այնորիկ ահաւստի ես ցուցից նո-
ցա ի ժամանակի յայտնի զձեռն իմ, ծա-
նուցից նոցա և զգօրութիւն իմ. և գիտաս-
ցեն թէ անուն իմ՝ Տէր է:

Բնթիկեցումս ի Վարդան Վարդապետ:
(Գլ. 4-ի):

Ինչ ժամանակն ընդ այնտիկ էարկ
Հերովդէս արքայ ձեռն՝ չարաբել զոմանս

յեկեղեցւոյն. և սպան զՅակովբոս զեղբայր
Յովհաննու արով:

Կռուս եթէ հաճոյ է Հրեիցն, յաւել ևս
ունել զՊետրոս. և էին աւուրք բաղարձա-
կերաց. զոր իբրե կալաւ՝ եղ ի բանտի, և
մատնեաց շորից չորրորդաց զինուորաց պա-
հել զնա. և կամէր յետ զապկին ամել
զնա ժողովրդեանն:

Կռ Պետրոս ի պահետի էր ի բանտին,
և աղօթք ստեպ լինէին յեկեղեցւոյն վասն
նորա առ Լստուած:

Իբրե կամեցաւ զնա ամել Հերովդէս,
ի գիշերին յայնմիկ էր Պետրոս ի քուն ի-
մէջ երկուց զինուորաց՝ կապեալ կրկին
շղթայիւր, և պահապանքն առաջն զբանն
պահէին զբանսն:

Կռ ահա հրեշտակ Տեառն եկն եկաց ի-
վերայ, և լոյս ծագեաց ի տանն և խը-
թեաց զկողան Պետրոսի, յարոց զնա և
ասէ. արի վազվազակի: Կռ անկան շղթայ-
քրն ի ձեռաց նորա:

Կռ ասէ ցնա հրեշտակն. ան զգօտի քո,
և արկ զհողաթմախ յոտս քո: Կռ արար
այնպէս: Կռ ասէ ցնա. արկ զգօրծս քո,
և եկ զկնի իմ:

Կռ ետեալ երթայր զհետ, և ոչ զհետէր՝
եթէ ճշմարիտ իցէ որ ինչ եղևն ի հրեշ-
տակէն. զի համարէր երազ տեսնել:

Կռ իբրե անցին նորա ըստ մի պահ՝ և
ըստ երկուս, եկին մինչև ի դուռնն երկա-
թի՝ որ հանէր ի քաղաքն, որ ինքնին բա-
ցաւ նոցա, և մտեալ անցին ընդ փողոց
մի, և վազվազակի ի բաց եկաց ի նմանէ
հրեշտակն:

Կռ Պետրոս իբրե ի միտս եղև, ասէ.
արդ զիտեմ ճշմարիտ եթէ առաքեաց Տէր
զհրեշտակ իւր, և փրկեաց զիս ի ձեռաց
Հերովդի, և յամենայն ակնկալութենէ
ժողովրդեանն Հրեից:

Հակոբոս առաքելոյն ի Աթէոս զեկեղց ի զիմոյն և
ընթերցուածս. (Հ. Ե.):

Հակովբոս Լստուծոյ և Տեառն Հիսուսի
Քրիստոսի ծառայ. երկոտասան ազգացդ
որ ի օփուռդ էք՝ ողջոյն:

Վանայն ուրախութեան արժանի հա-
մարիչէք, եղբարք, յորժամ իպէսպէս փոր-
ձութեանց ի մէջ անկանիցէք. զիտաջէք

զի հանդէս ձերոց հաւատոցն յորինեալ զոր-
ծէ զհամբերութիւն:

Իսկ համբերութիւնն զորձ կատարեալ
ունիցի. զի իցէք ողջանդամք և կատարեալք,
և ոչ ինչ խիւր նուազեալք:

Լստ թէ որ ի ձենջ իցէ նուազեալ յի-
մաստութենէ, խնդրեցէ յՄատուծոյ՝ որ
տայն ամենայնի առատապէս և ոչ նախա-
տէ, և տացի նմա:

Լսոյց խնդրեցէ հաւատովք՝ և մի՛ երկ-
միտեցէ. զի որ երկմիտն է՝ նման է հոգ-
մակոծեալ և տառանեալ ակեաց ծովու. մի՛
անկապցի մարդն այն առնուլ ինչ յՄատու-
ծոյ. զի այր երկմիտ՝ առանց հաստատու-
թեան է յամենայն ճանապարհս իւր:

Պարծեցի եղբայր խոնարհ ի բարձրու-
թիւն իւր, և որ մեծատունն իցէ՝ ի խո-
նարհութիւն իւր:

Հասնուտ առաքելոյն ի Աթէոս զեկեղց Եռաջին
Խօսիմոյն և ընթերցուածս. (Հ. Ե.):

Ար էրն իսկզբանէ, զորմէ լուսւքն, ո-
րում ակնաստանն իսկ եղևար, ընդ որ հա-
յեցարն, և ձեռք մեր շշափեցին ի փերայ
բանին կենաց:

Կռ կեանքն յայտնեցան, և տեսար և
վկայեմք, և պատմեմք ձեզ զյախտնական
կենացն, որ էրն առ Հօր՝ և երեւցաւ մեզ:

Չոր տեսարն և լուար՝ պատմեմք և ձեզ,
զի և դուք հազորդութիւն ունիցիք ընդ
մեզ. և մեր հազորդութիւնն իցէ ընդ Հօր
և ընդ որդւոյ իւրում Հիսուսի Քրիստոսի:
Կռ զայս զրեմք ձեզ, զի ձեր ուրախու-
թիւնն կատարեալ իցէ:

Կռ այս են աւետիքն՝ զոր լուար առ ի-
նմանէ և պատմեմք ձեզ, զի Լստուած
լոյս է, և խաւար խմաւ չիւր և ոչ մի:

Եթէ ասիցեմք՝ եթէ հազորդութիւն
ունիմք ընդ նմա, և ի խաւարի չընկիմք,
ստեմք՝ և ոչ առնեմք զճշմարտութիւնն:

Իսկ եթէ ընդ լոյս զնայցիմք՝ որպէս
նա ի լոյս է, հազորդութիւն ունիմք ընդ
միմեանս. և արիւնն Հիսուսի որդւոյ նորա
սրբէ զմեզ յամենայն մեղաց:

Ելէ Պաքուսիս զնոսա խնամա ընդ ամենայն երկր. և իշխեցի
սեռն քո ընդ ամենայն ազգս ազգաց:

Կա իրրե լուաւ զոյս, տրամեցաւ. քանզի էր մեծատուն յոյժ:

Իրրե ետես զնա Յիսուս տրտմալ, տսէ. որպէս դժուարաւ որք ինչս ունիցին՝ միտանիցեն յարայութիւն Վստուծոյ:

Վիւրագոյն իցէ մայկոյ ընդ ծակ ասղան անցանել, քան մեծատուն յարայութիւն Վստուծոյ մտանել:

Եւ որք լուան՝ ասէին. և ո՞ր կարիցէ ապրել:

Եւ նա ասէ. անհնարինք առ ի մարդկանէ՝ հնարաւորք են յՎստուծոյ:

Արարեմ Հարց Հանգս. Ընդ. Աղմ. ԴԼ:

Տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Վստուծոյ մարդոյ:

Պողոսի առաքելոյն յԵրբոյեցւոց լիցիցոյն է ընկերցումսն. (ՀԼ. Օ. հէ. 9):

Բայց հաստատեալ եմ վասն ձեր, սիրելիք, ի լաւ անդր և որ լին է փրկութիւն, զի լի է պէտ և այսպէս խօսիմք, ոչ իժէ անիրաւ ինչ է Վստուած՝ մոռանալ զգործս ձեր՝ և զսէրն զոր ցուցէք յանուն նորա. զի պաշտէիք զտուրքսն և պաշտէք:

Եւ մեր ըզձամք, զի իւրարանչիւր որ ի ձէնձ զնոյն փոյթ ցուցանիցէ ի հաստատութիւն յուսոյն մինչև ցկախձան. զի մի հիւանդամիտք լինիցիք:

Վմանողք եղերուք այնոցիկ՝ որք հաւատովքն և երկայնմտութեամբ ժառանգիցին զաւետիսն. զի Վրբաշամու խոտացեալ զաւետիսն Վստուծոյ՝ քանզի յայլ որ ի մեծ ոչ զոյր երդնուլ, յանձն իւր երդուաւ, և ասէ. այս՝ օրհնելով օրհնեցից զքեզ, և բազմացուցանելով բազմացուցից:

Եւ այնպէս երկայնամիտ եղեալ՝ եհաս աւետեանցն:

Վպարէն մարդիկ՝ որ ինչ ի վերէ քան զինքեանս՝ յայն երդնուն. և ամենայն հաւատակութեան նոցա վճիռ ի հաստատութիւն, երդումն է:

Արով առանկ ևս կամեցեալ Վստուծոյ՝ ցուցանել ժառանգաւորաց աւետեանցն ըզհաստատութիւն խորհրդոյն իւրոյ, միջնորդեաց երդմամբ:

Օ՛ի երկու անփոփոխելի իրօքն՝ որովք անհնարին է ստել Վստուծոյ, հաստատուն միսիթարութիւն ունիցիմք, որք ապաստան եղեալ բուռն հարկանել զհանդերձեալ յուսոյն, զոր իրրե զնարիսիս հաստատուն և անշարժ ունիցիմք անձանց միւրոյ. որ և մտանիցէ ի ներքին կողմն վարագորին, ուր կարապետն մեր Յիսուս եմուտ վասն մեր, ըստ կարգին Մեկբիսեղեկի եղև քահանայապետ յաւիտենից:

Վրանդի այս Մեկբիսեղեկ՝ թագաւոր էր Սաղիմայ, քահանայ Վստուծոյ բարձրելոյ. որ ել ընդ առաջ Վրբաշամու, յորժամ զարձեալ զայր ի կոտորածէ թագաւորացն՝ և օրհնեաց զնա, որում և տասանորդս յամենայնէ ետ Վրբաշամ. նախ թարգմանի թագաւոր արդարութեան, ապա թագաւոր Սաղիմայ՝ որ է թագաւոր խաղաղութեան. անհայր՝ անմայր՝ Համարեալ յազգս, որոյ ոչ սկիզբն աւուրց՝ և ոչ կատարած կենաց. նմանեալ որդւոյն Վստուծոյ՝ կայ մնայ քահանայ մշտնջնաւոր:

Վրդ տեսէք որպիսիք որք էր սա, որում և Վրբաշամ տասանորդս ետ յաւաբէ անտի՝ նահապետն. և որք յորդուցն Վեկայ զքահանայութիւնն առնուն, պատուէր ունին տասանորդել զժողովուրդն ըստ օրինացն, այս ինքն է՝ զեղբարս իւրեանց. թէ պէտ և ելեալ իցեն յերանացն Վրբաշամու:

Իսկ Համարեայն յազգս ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զՎրբաշամ, և զնա՝ որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր՝ օրհնեաց:

Օ՛ի առանց ամենայն հակառակութեան՝ նուազն ի լաւէ անտի օրհնեցի:

Եւ աստ մարդք մահկանացուք տասանորդս առնուն, բայց անդ վկայեցաւ՝ թէ կենդանի է:

Եւ որպէս բանից կարգ է ասել. թէ Վրբաշամու և Վեկի իսկ՝ որ զտասանորդսն առնոյր, տասանորդեցաւ:

Օ՛ի դեռ ևս յերանս հօր իւրոյէր՝ յորժամ ընդ առաջ եղև նմա Մեկբիսեղեկ:

Եղևիտ Պահայ ի Հայնձն:

Սերյ՝ Եւստարանիս Զիտուսի Վրիտտոսի՝ որ ըստ
Ղև. Կառու. (Հ. Լ. ԺԹ. Գ):

Տէրն մեր Զիտուս Վրիտտոս:

Եւ մտեալ շրջէր ընդ Լորիքով. և ահա
այր մի անուն կոչեցեալ Օւակբէոս.
և նա էր մարտադետ, և խնրն մեծատուն.
և խնդրէր տեսանել թէ ո՞վ իցէ Զիտուս,
և ո՞ւր կարէր ի բաղմութենէն, զի կարճ էր
հասակաւ:

Եւ ընթացեալ յառաջ՝ ել ի ժանտա-
թղենին, զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ
այն իսկ անցանկոյց էր:

Իբրեւ եկն ի տեղին, հայեցաւ ի զեր Զի-
տուս՝ և ասէ ցնա. Օւակբէ, փութա՛ւ. էջ
այտի, զի այսօր ի տան քում՝ արժան է
ինձ ազանել. փութացաւ և էջ՝ և ընկա-
լաւ զնա տրախութեամբ:

Իբրեւ տակին ամենեքին, տրանջէին և
ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լու-
ծանել:

Եկն եկաց Օւակբէոս և ասէ ցՏէր. Տէր,
ահա զկէս ընչեց իմոց տաց աղքատաց. և
եթէ զոր զտեկցի, հատուցից չորեքկին:

Եւ ասէ ցնա Զիտուս. այսօր եղև փր-
կութիւն տանս այսմիկ. քանզի եւ սա որ-
դի Երբաշամու է:

Չի եկն որդի մարդոց խնդրել և եկցու-
ցանել զկորուսեալն:

Իսկ ի Կիւրակէն՝ Հարց ի՞նչ նշանակեալն. ճաշու. Սղմ. Կ):

Վեզ վայելէ որ հնու թիւն Եստուած ի սին, և քեզ
տացին աղքէք յԱշրուսաղէմ:

Ընթերցուածս յԱռաքիպ մարգարէէ:

(Ղ. Լ. ԽԼ. 57. 4):

Այսպէս ասէ Տէր. ևս Տէր առաջին,
և ես նոյն եմ առյապապ:

Տեսն զիս հեթանոսք՝ և երկեան. և
սարսեցին ամենայն ծագք երկրի. մերձե-
ցան և եկին ի միասին:

Լզին ի մտի իւրաքանչիւր ընդ ընկերի
և ընդ եղբոր օգնական լինել. և ասիցեն.
քաջալերեսցէ հիւսն զդարբին, կուլ՝ կու-
փել՝ զուռն հարկանել, և ասիցէ, նպաստ

բարի եղև ինձ. և բեւեռեցին զնոսա բե-
ւեռօր, և զիցեն իգեանի, և ոչ չարժես-
ցին:

Իայց զու, Իսրայել ծառայ իմ, հա-
կոր՝ զոր ընտրեցի, զաւակդ Երբաշամու՝ զոր
սիրեցի, որում օգնական եղէ ի ծագաց
երկրի, և ի դիտաց նորա կոչեցի զքեզ, և
ասացի՝ թէ ծառայ իմ ես զու. և ընտրե-
ցի զքեզ, և ոչ թողցի զքեզ:

Սի երկնէր՝ զի ընդ քեզ եմ. մի խա-
բիր՝ զի ես եմ Եստուած քո, որ զօրա-
ցուցի զքեզ և օգնեցի քեզ, և զդուշա-
ցայ քեզ աշով արգարութեան իմոյ:

Եհտաղիկ ամաշեսցեն ՚ի պատկառե-
ցն ամենայն հակառակորդք քո, և եղի-
ցին նոքա իբրեւ զեղեալս, և կորցնեն ա-
մենայն դատախազք քո:

Խնդրեսցես զնոսա, և ոչ զտցես զմարդան՝
որք թէ նամանիցեն զքեզ. և եղիցին իբրեւ
զեղեալս պատերազմողքն քո:

Չի եւս եմ Տէր Եստուած քո, որ ու-
նիմ զաճող ձեռանէ քումմէ, որ ասեմ ցը-
քեզ՝ թէ մի երկնէր, ես օգնեցի քեզ:

Սի երկնէր, որդնդ հակառակեան, զա-
ծածդ Իսրայելեան. ես օգնեցի քեզ, ասէ
Եստուած, որ փրկեցին եւ զքեզ՝ սուրբն
Իսրայելի:

Պատգի առաքելոյն յԱշրայէցոց թղթոյն է
ընթերցուածս. (Հ. Լ. 57. 11):

Իսկ արդ եթէ կատարումն իձեռն ՚ի և-
տացոց քահանայութեանն էր, քանզի
ժողովուրդն յայն օրէնադրեցաւ, զի՞նչ պի-
տոյ էր ըստ կարգին Մեւրիսեղեկի այլում
քահանայի յառնել, և ոչ ասել եթէ ըստ
կարգին Եհարմի:

Եւ ի փոփոխել քահանայութեանն՝ հարկ
էր և օրինացն փոփոխումն լինել:

Չի զորմէ այսպէսն ասի, յայլմէ ազգէ
կալաւ հաղորդութիւն, յորմէ ոչ որ եր-
բէք եղև հաղորդ սեղանոյն:

Լըդ յայտ իսկ է, թէ յազգէ հուդայ
ճագեցաւ Տէր մեր, յորմէ ազգէ վասն քա-
հանայից Մովսէս ինչ ոչ ճառեաց:

Եւ ես առաւել յայտ է՝ թէ ըստ նմա-
նութեան Մեւրիսեղեկի յառնելոց է այլ
քահանայ. որ ոչ ըստ մարմնաւոր պատուի-

բանին եղև, այլ բոտ գործածեան կենացն անվախճանից:

Քանզի վկայեցաւ, թէ դու եւ քահանայ յախտեան բոտ կարգին Մեկքիսեղեկի:

Արճամարտի լինէր առաջին պատերազմին՝ վասն նորին տկարութեանն եւ անշահութեան:

Քանզի ոչ ինչ կատարում գործեցին օրէկոյն, եւ մուտ աղետական յուսոյն՝ որով մերձենամք առ Աստուած. եւ այնչափ, զի ոչ առանց երգման. զի են ոմանք՝ որք առանց երգման են կացեալ քահանայք:

Կայց սա երգմամբ, ի ձեռն այնորիկ՝ որ ասացն ի նա. երդուաւ Տէր՝ եւ ոչ եւս զըզնացի, դու եւ քահանայ յախտեան:

Եւ այնչափ բազմոյն ուխտի եղև երաշխաւոր Յիսուս:

Եւ բազում են կացեալ քահանայք՝ վասն մահու արգել լինելոյ ի մշտնջնաւորել:

Իսկ սա՝ վասն յախտեան կալոյ՝ առանց անցանելոյ ունի զքահանայութիւնն. ուստի եւ կենդանի առնել չամօրէն կարող է բզմատուցեալսն նովա առ Աստուած. քանզի միշտ կենդանի է՝ լինել բարեխօս վասն նոցա:

Նշեալիս Յարութեան ի ձեռնն:

Որոյց Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ
Պ. Լ. Կասու. (Է. Ժ. Ժ. Է. 12):

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս:

Ատէ. այր ոմն աղետական դնաց յաշխարհ Տեախ՝ առնուլ իւր թագաւորութիւն, եւ դառնալ:

Եւ կռեցեալ զժառայս իւր՝ եւ նոցա տասն մնաս, եւ ասէ ցնոսա. յարգեցէք զայդ՝ մինչև եկից:

Եւ քաղաքացիքն նորա առեին զնա, առաքեցին Տրեշտակս զկնի նորա՝ եւ ասեն, թէ ոչ կամիմք թագաւորել զմա ի վերայ մեր:

Եւ եղև դառնալ նմա՝ առեալ զթագաւորութիւնն. եւ կռեալ զժառայսն՝ որոց տուեալ էր զարծաթն, զի գիտասցէ թէ ոչ զինչ շահեցաւ, եկն առաջինն եւ ասէ. տէր, մնասն քո տասն մնաս արար:

Եւ ասէ ցնա. աղիւս ծառայ եւ բարի, զի ի փորուղ չաւատարիմ՝ եղեր, լիջեր իշխանութիւն ունել ի վերայ տասն քաղաքի:

Եկն երկրորդն եւ ասէ. մնասն քո արար Տինդ մնաս:

Եւ ասէ ցնա. եւ դու լիջեր ի վերայ Տինդ քաղաքաց:

Եկն միւսն եւ ասէ. տէր, ա՛հա մնասն քո՝ զոր ունէի, ծրարեալ ի վարչամակի. երկնէի ի քէն, զի այր ստամբակ եւ. բառնաս՝ զոր ոչ եղեր, եւ Տնձեմ՝ զոր ոչ սերմանեցեր:

Եւ ասէ ցնա. ի բերանոյ քումմէ դատեցալոյ զքեզ, ծառայ անշատաւ. գիտէր թէ եւ այր մի ստամբակ եմ, բառնամ՝ զոր ոչ եղի, եւ Տնձեմ՝ ուր ոչ սերմանեցի, եւ ընդէր ոչ ետուր զարծաթն իմ ի սեղանաւորս, եւ եկեալ եւ տոկոսեօք պահանջէի:

Եւ ասէ ցոպատուորսն. առէք ի դմանէ զմնասն, եւ տարայք ասէք այնմ՝ որ ունիցի դտան մնասն:

Եւ ասեն ցնա. տէր, ունի տան մնաս:

Եւ ասէ ձեզ, եթէ ամենայնի՝ որ ունիցի՝ տացի, եւ յայնմանէ որ ուն ունիցի՝ եւ զոր ունիցին՝ բարձցի ի նմանէ:

Կայց զԹշնամիսն իմ զայնտիկ, որ ոչն կամին զիս թագաւորել ի վերայ նոցա, ամէք այսր եւ սպանէք առաջի իմ:

Եւ իրբև զայս ասաց, զնաց յառաջ՝ եւ լանել յարուսաղէմ:

Եւ ապա պահք Մենցիան եւ Յարութեան Քրիստոսի Լատուծոյ մերոյ, եւ տանք ոչ լինիմ:

Յառաջնում աւար՝ Լայց ապաշխու ճառս. ժամանում՝ ըստ բաժան եւ Մարտի՝ ըստ աւար գոտաշահին:

Պօղոսի առաքելոյն յԱրարչոյցոյց թղթին է
ընթերցուածս. (Է. Լ. Է. 26):

Քի այսպիսի իսկ վայելէր մեզ քահանայապետ, սուրբ՝ անմեղ՝ անարատ՝ դատեալ ի մեղաւորաց, եւ բարձրացեալ քան զերկինս, որում ոչ չանապաղ չարկ է որպէս այլոց քահանայապետիցն՝ նախ վասն իւրեանց մեղացն պատարագս մատուցանել, եւ ապա վասն ժողովուրդեանն. իսկ սա՝ զայն

միանգամայն կատարեաց, զի զանձն իւր մատոյց պատարադ:

Օրէնքն զմարդիկ կացուցանեն քահանայապետս զգաճեալս տկարութեամբ, իսկ բանն երդման յետ օրինացն՝ զորդի՝ որ յախտեան կատարեալ է:

Իւրանից զլուխ խօսիցս, այնպիսի ունիմբ քահանայապետ, որ նստաւ ընդաջմէ մեծութեան ակժողոյն յերկինս, սրբութեանցն պաշտօնեայ, և խորանին ճշմարտութեան՝ զոր տէրն կանգնեաց՝ և ոչ մարդ:

Օրի ամենայն քահանայապետ վասն մատուցանելոյ զգոհս և զպատարադս կայ, ուստի հարկ է և նմա ունել ինչ՝ զոր մատուցանիցէ:

Օրի եթէ էր յերկրէ, թերեւ չէր իսկ քահանայ. զի զոյին որբ մատուցանելին բոտ օրինացն պատարադ. որբ առական և օրինակաւ պաշտէին երկնաւորացն. որպէս և հրամայեցաւ Մովսիսի՝ յորժամ գործելոց էր զվրան ժամուն. տեա՛հիբ, ասէ, արասցես զամենայն բոտ օրինակին՝ որ ցուցաւ. քեզ ի լերինն:

Իայց արդ առատագոյն ևս պաշտաման եհաս Յիսուս, որաւի լաւագոյն ևս ուխտի է միջնորդ՝ որ ի յառաւել աւետիան օրինադրեցաւ:

Օրի եթէ առաջինն անբարտ էր, ապա երկրորդին տեղի ոչ ինդրէր:

Կա տանիկ բամբասէ գնոտա և ասէ. ահաւասիկ աւուրք եկեացեն, ասէ Տէր, և կատարեցից ի վերայ տանն Խարայելի և ի վերայ տանն Հուդայ ուխտ նոր. ոչ ըստ ուխտին՝ զոր եղի բնդ հարս նոցա յաւուրն յորում առի ի ձեռն՝ հանել գնոտա յերկրէն Աշխատացոց. և զի նորա ոչ կացին յուխտին խմում, և ես անփոյթ արարի զնոցանէ, ասէ Տէր ամենակալ:

Այս և ուխտն՝ զոր եղից տանն Խարայելի՝ յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր. տաց զօրէնս իմ ի միտս նոցա, և ի սիրտս նոցա զրեցից գնոտա. և եղէց նոցա Ըստուած, և նորա եղիցին ինձ ի ժողովորդ:

Իւր ոչ ևս ուսուցանիցեն իւրաքանչիւր զքաղաքակից իւր, և իւրաքանչիւր զեղբայր իւր, և ասիցեն՝ թէ ծանիր զՏէր. զի ամենեւեան ծանիցեն զիս ի փոքրկանց մին-

չև ցմեծամեծս նոցա. զի քաւիչ եղէց անիրաւութեանց նոցա, և զմեղս նոցա և զանօրէնութիւնս այլ ոչ ևս յիշեցից:

Արդ ասելովն նոր հնացոյց զառաջինն, և որ հնանայն և ծերանայ՝ մերձ է յապականութիւն:

Վեկուխ Պահօց ի ձեռնն:

Սրբոյ Ըստարանիս Յիսուսի Վերիտասի՝ որ ըստ

Ղուկասու. (4. 1.):

Տէրն մեր Յիսուս Վերիտաս:

Եւ եղև ի միում աւուրցն յայնցանէ, մինչ զեռ ուսուցանէր զժողովարդն ի տաճարի անդ և աւետարանէր, հասին ի վերայ քահանայապետն և զպիլք ծերովքն հանդերձ, և ասնն ցնաւ. ասա մեզ՝ որով իշխանութեամբ գործես զու զայդ, կամ ո՞վ է՝ որ ետ քեզ զայդ իշխանութիւն:

Պատասխանի ետ և ասէ ցնոտա. հարցից և ես զձեզ բան մի, և ասացէք ինձ. մերկրտութիւնն Հովհաննու յերկնից էր՝ թէ ի մարդկանէ:

Իւր նորա խորհեցան ի միտս իրեանց և ասնն. եթէ ասեմք յերկնից, ասէ՛ իսկ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա. և եթէ ասեմք ի մարդկանէ, ամենայն ժողովուրդն քարկոծ առնեն զմեզ. զի հաստատեալ է ի միտս զՀովհաննէ՝ թէ մարդարէ է:

Իւր պատասխանի ետուն, չդիտել թէ ուստի իցէ:

Իւր Յիսուս ասէ ցնոտա. և ոչ ես ասեմ ձեզ, որով իշխանութեամբ առնեմ զայս:

Յեկեղորդում աւուր՝ Հարց ապաւ:

Պաղատա աւարելոյն յԱշորայեցոյց թղմոյն է

ընթերցուածս. (7. 1.):

Քանդի զստուեր հանդերձելոց բարեացն ունէին օրէնքն, և ոչ զնոյն կերպարանս իրացն. ամի ամի զնոյն պատարագս մատուցանեն ցանկ, որբ ոչ են կարողք զմատուցանելն կատարել:

Ապա թէ ոչ՝ դադարէին ի մատուցանելոյ, վասն և ոչ մի ինչ այնուհետեւ խիղճ մտաց ունելոյ՝ պաշտօնեայն միանգամ սրբ-

բեցելոց, այլ անդէն ի նմին ի յիշատակս մեղացն կային ամի ամի:

Վանդի ոչ կարէր արինն նոխադացն և զլուցն բառնալ զմեղս:

Վասն որոյ ի մտանել իւրում յաշխարհ՝ ասէ. զդոշս և զպատարագս ոչ կամեցար, բայց զմարմին հաստատեցեր ինձ. ընդ ողջակէզս և ընդ վասն մեղացն ոչ հաճեցար: Հայնժամ ասացի՝ թէ ահա ասիկ եկի. ի ճառս զորոց զրեալ է վասն իմ, առնել զկամս քո Մտուած:

Վերագոյնն ասէ, թէ ընդ զդոշս, և ընդ պատարագս, և ընդ ողջակէզս, և ընդ վասն մեղացն ոչ հաճեցար, և ոչ կամեցար՝ որք ըստ օրինացն մատչէին:

Վպա ասէ, ահա ասիկ զամ առնել ըզկամս քոյ Մտուած. մերժէ զառաջինն, զի զերկրորդն հաստատեցէ. որով կամեք և մեք սրբեցաք ի ձեռն պատարագի մարմննոյն Հիսուսի Վրիստոսի միանկամ:

Լս ամենայն քահանայապետ կայ հանապազօրդ ի պաշտաման, և զնոյն պատարագս մատուցանել բազում անգամ, որք ոչ երբեք կարող են բառնալ զմեղս:

Իսկ սա՝ զմին վասն մեղաց մատոյց պատարագ, և մտնջնաւոր նստաւ ընդ աջմէ Մտուծոյ:

Լս պատհանե ական ունի՝ մինչև զիցին թշնամիք իւր ի ներքոյ սօրից իւրոց:

Վանդի միով պատարագաւ կատարեաց զսրբեալսն ի մշտնջնաւորս:

Մ վկայէ մեղ և Հօգին սուրբ՝ յետ ասելոյ յառաջագոյն, եթէ այս է ուխտն՝ զոր եղից ընդ հարս նոցա, յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր. տաց զօրէնս իմ ի սիրտս նոցա, և ի խորհուրդս նոցա գրեցից զնոսա:

Վպա ասէ՝ թէ զմեղս նոցա և զանօրէնութիւնս նոցա այլ ոչ ևս յիշեցից:

Իսկ ուր թողութիւն է, ոչ ևս պիտոյ է վասն մեղաց պատարագ:

Եկելուիս Պաճոց ի Զայնձ:

Սրբոյ Եւստարանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու. (ՀԼ. Ի. ԶԶ. 9):

Տէրն մեր Հիսուս Վրիստոս:

Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն զառաւիրս զայս. այր ոմն տնկեաց զայդի, և ետ զնա մշակաց. և ինքն զնաց ի ճառս պարհ ժամանակս բազումս:

Լս ի ժամու առաքեաց առ մշակսն ծառայ, զի ի պտղոյ այգւոյն տացնն նմա. և մշակքն զան հարին զնա՝ և արձակեցին ունայն:

Լս յառել միւս ևս ծառայ յղել. նորա և զնա ևս զան հարին, անարդեցին և առաքեցին ունայն:

Լս յառել զերրորդն առաքել. նորա և զնա վերադարձեցին, և հանին արտաքս:

Լսէ տէր այգւոյն. զի՞նչ արարից, առաքեցից զորդի իմ սիրելի, թերեւս իսմանէ պատկանեցն:

Իբրեւ տեսին զնա մշակքն, խորհեցան ընդ միմեանս և ասեն. սա է ժառանգն. սպանցուք զսա, զի մեր լինիցի ժառանգութիւնն. և հանին զնա արտաքս քան զայդին, և սպանին:

Երդ զե՞նչ արացէ ընդ նոսա Տէր այգւոյն. ոչ ապաքէն զայցէ և կորուսանիցէ զմշակսն զայնոսիկ, և տայցէ զայդին՝ այլոց: Իբրեւ լուան՝ ասեն. քաւ, մի՛ լիցի:

Լս նա հայեցեալ ընդ նոսա ասէ. իսկ զե՞նչ իցէ այն որ գրեալն է, եթէ վէ՞մն զոր անարդեցին շինողքն, նա եղև զլուս անկեան:

Վմենայն որ ընդհարցի ընդ վէ՞մն ընդ այս՝ խորտակեցի, և յորոյ վերայ անկցի՝ հոսեցէ զնա:

Յերրորդում աւուր Հարց ապաշ:

Պօղոսի առաքելոյն յԱրքայեցւոց Թղթոյն և ընթերցուածս. (ՀԼ. Թ. ԶԶ. 5):

Որդեակ իմ, մի՛ Լքանիւր ի խրատու Տեառն, և մի՛ վճառիցիս յանդիմանեալ ի նմանէ:

Զի զօր սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի՝ զոր ընդունի:

Ի խրատու համբերութեան կայք, իբրեւ յորդիս մատուցեալ է ի ձեզ Մատուած:

Ար որդի է՝ զոր ոչ խրատեց չայր՝ զեւթեմէ առանց խրատու լինիցիք, որով ամենեւին բաժանորդք եղեն, ապա խորդք ի՜նչեք՝ և ոչ որդիք:

Օ՛ր եթէ ի մարմնաւոր հարցն մերոց՝ զորս ունիմք խրատիւ՝ պատկառիմք, սրբաշափ ևս առաւել հնազանդեցուք հօրն հոգւոց՝ և կեցցուք:

Օ՛ր սորա առ սակաւ ժամանակս բատ կամաց իւրեանց խրատեն, իսկ նա՝ վրան օգտի, առ ի ընդունելոյ զօրբութիւն նորա:

Վանայն խրատ առ ժամանակն ոչ ուրախութեան թուի՝ այլ տրամբութեան. բայց յետոյ պտուղ խաղաղութեան՝ նովա կրթեցելոցն հատուցանէ յարդարութիւն:

Վանն որոյ զձեռս լբեալ՝ և զծունկս կթմոս հաստատեցէք. և զշաւիղս ուղեցս արարէք ոտից ձերոց, զի մի՛ օր կաղն իցէ՝ զլորիցի, այլ մանաւանդ բժշկեցի:

Օ՛խաղաղութեան զհետ երթայք ընդ ամենեայն՝ և զօրբութեան, առանց որոյ ոչ որ տեսնիցէ զՏէր:

Օգոյշ լերուք, գուցէ որ յետեալ գտանիցի ի նորհացն Մատուոյ. մի՛ որ արմատ գտնուի թեան ի վեր երեւալ նեղեցէ, և նովա բազումք պղծիցին:

Ար որ պոռնիկ և պիղծ իբրեւ զհասաւ, որ ընդ միոյ կերակրոյ զանդրանկութիւնն վաճառեաց. գիտէք՝ զի թէպէտ ևս յետոյ կամեցաւ ժառանգել զօրհնութիւնն, խոտան գտաւ. զի և ապաշխարութեան տեղեւ ոչ եղիտ, թէպէտ և արտասուօք խնդրեաց զնա:

Սեղեւա Պահլայ ի ձայնն:

Արդ Մատուածիս Յիսուսի Վրիտտոս՝ որ բատ Վաւատու. (Է. Ի. 57. 41):

Տէրն մեր Յիսուս Վրիտտոս:

Ասէ և առ նոսա. զհարդ առնն ըզՎրիտտոսէ՝ թէ որդի է Վաւթի. զի ինքն Վաւթի թէ առ ի վիրս սաղմնաց. սաց Տէր ցՏէր իմ, նիստ ընդ աշմէ իմմէ, մինչև եղից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց:

Իսկ արդ՝ եթէ Վաւթի զնա Տէր կոչէ, զհարդ որդի նորա իցէ:

Լա լա ի լա ամենայն ժողովրդեանն առ սէ ցաշակերտան. զգոյշ լերուք ի զպարսն, որ կամին պատմեմանօք շրջել, և սիրեն օղջոյնս ի հրապարակս, և զնախաթմոս ժողովուրդս, և զհարձերեցս յնթիւն:

Արք ուտեն գտունս այրեաց, և պատճառանօք յերկարեն զաղթմս, նորա բնկալցին աւելի դատաստանս:

Լա հայեցեալ ետես զմեծատունն՝ որք արկանէին զտուրս իւրեանց ի գանձանակն:

Հաւս և զկին ոմն այրի աղքատ, որ էարկ անդր երկուս լոմայս:

Լա ասէ. արդարեւ ասեմ ձեզ, զի այրին այն աղքատ աւելի էարկ քան զամենեայն:

Վանեքին նորա ի մթերից իւրեանց արկին յընծայնն Մատուոյ, բայց նա ի կարօտութեան իւրմէ զամենայն զկեանս իւր զոր ունէր՝ էարկ:

Ի շարքագում ասուք չայր Վաղարշ:

Պօղոսի առաքելոյն յԱրքայեցւոյ թղթոյն է ընթերցուածս. (Է. Ի. 57. 25):

Օգոյշ լերուք՝ գուցէ հրաժարիցէք յայնմանէ՝ որ խօսեցան. զի եթէ նորա ոչ կարացին զերծանել հրաժարեալք յայնմանէ՝ որ յերկրին է՝ հրաման տուցր, որչափ ևս առաւել մեք, եթէ յերկնաւորէն թիկունս զարձուցանիցեմք:

Արդ ձայնն զերկիր շարժեաց յայնժամ, և այժմ՝ խոտացեալ է՝ և ասէ. միւսանգամ շարժեցից ոչ միայն զերկիր՝ այլ և զերկինս:

Եւ միւսանգամն յայտ առնէ զշարժելոյն՝ իբրեւ զեղեղոց փոփոխումն, զի հաստատուն կացցեն անշարժքն:

Վանն որոյ թաղաւորութիւն անշարժ բնկալեալ՝ պինդ կայքուք զնորհն, որով պաշտեմք զՄատուած հաճութեամբ՝ աշիւ և զողովութեամբ. քանզի Մատուած մեր հուր ծախել է:

Եւ յայրապիտութիւն հաստատեցի առ ձեզ. գոտարապիտութիւն մի՛ մոռանայք, զի այնու ոմանք յանդէս բնկալն զհրշտակս:

Յուշ լիցին ձեզ կապեալքն՝ որպէս թէ
զուր բնդ նստա կապեալք իցէք, և շարա-
նալքն՝ որպէս թէ և դուք իսկ մարմնաւորք
էք:

Պատուական է ամուսնութիւն ամենեւին,
և սուրբ անկողնիւք. բայց զշունս և զզոռ-
նիկս դատէ Մատուած:

Բարք անարժաթատէրք լինիցին, բաւ-
կան համարել որչափ ինչ ի ձեռս իցէ. քան-
զի ինքն իսկ ասաց. ոչ թողից զքեզ՝ և
ոչ բնդ վայր հարից. որպէս համարձակ
լիցուք ասել. Տէր է իմ՝ օգնական և ոչ
երկեայց, զի արասցէ ինձ մարդ:

Աղկուիտ Պահոյ ի Հայնճն:

Արդ Մահտարանիս Հիսուսի Բրիտանիո՝ որ քստ
Պալատու. (Հ. Ե. Ե. 20):

Տէրն մեր Հիսուս Բրիտանու ասէ:

Այլ յորժամ տեսանիցէք շուրջ պա-
տեալ զորօր զԱրուսաղէմ, յայն-
ժամ գիտաձիւք թէ մերձ է աւեր նորա:

Յայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝ փա-
խիցեն իւրիւնս, և որ ի միջի նորա իցեն՝
խուսեցեն, և որ ի գաւառսն իցեն՝ մի-
մոցեն ի նա. զի աւուրք փրէժնդբութեան
են այնորիկ, առ ի կատարելոյ ամենայն
գրեւոյ:

Բայց վայ իցէ յդեաց և սանտուաց յա-
ւուրսն յայնոսիկ. զի եղիցի տաղնապ մեծ
ի վերայ երկրի, և բարկութիւն ժողովրդ-
եանն այնմիկ:

Եւ անկցին ի սուր սուտերի, և զերես-
ցին յամենայն հեթանոսաց. և Արուսա-
ղէմ եղիցի կոխան յազգաց, մինչև կա-
տարեցին ժամանակք հեթանոսաց:

Եւ եղեցին նշանք յարեգական և իւրաքին
և յաստեղս, և յերկրի տաղնապ հեթա-
նոսաց՝ ի յաշեղ բարբառոյ իբրև ծովու և
խռովութեան, յեղանելոյ ռզոց մարդկան
յերկիւղէ՝ և ի կարծեաց եկեղոյ ի վերայ
տիեզերաց, զի զօրութիւնք երկնից շար-
ժեցցին:

Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ
եկեալ ամբոյք զօրութեամբ և փառօր
բազմօր:

Եւ յորժամ սկսանիցի այս լինել, ամ-
բարձիւք և բարձրացուաձիւք զգլուխս ձեր,
զի մերձ է փրկութիւն ձեր:

Եւ ասաց առակ մի նոցա. տեսէք ըզ-
թզնիկդ և զամենայն ծառ. յորժամ ցու-
ցանիցեն զպտուղ իւրեանց, տեսանէք՝ և
ինոցանէ ճանաչէք եթէ մերձ է ամառն:

Եւ այնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք
զայս ամենայն եղեալ, գիտաձիւք թէ մերձ
է արքայութիւն Մատուծոյ:

Եւ մէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ անցցէ ազ-
գըս այս, մինչև այս ամենայն լինիցի:

Արկիւնք և երկիր անցցեն, և բանք իմ
ոչ անցանիցեն:

Իսկ ի յԱրարմի աւուրն Հորց Հան:

Պօղոսի առարկելոյն յԱրարեցուց թղթոյն է
ընթերցուածս. (Հ. Ե. Ե. 10):

Ունիմք մեր սեղան, ուստի ոչ ունին
իշխանութիւն ճաշակել՝ որք պաշ-
տեն զպաշտոն խորանին:

Չի որոց անսանոց մատչէր արիւնն ի-
սրբութիւնսն՝ փան մեղաց ի ձեռն քահա-
նայաւանին, նոցան մարմնքն այրէին ար-
տաւրոյ բանակին:

Վասն որոյ և Հիսուս, զի սրբեաց իւ-
րով արեամբն զժողովուրդն, արտաւրոյ դը-
րանն շարարեցաւ:

Երգ եկայք ելլուք առ նա արտաւրոյ
բանակին, առեալ յանձն գնախաթինս նո-
րա. քանզի ոչ եթէ ունիմք քաղաք՝ որ
աստէն մնալոց իցէ, այլ զճանդերձեալսն
խնդրեմք:

Երգ՝ ի ձեռն նորա մատուցուք պատա-
րազ օրհնութեան յամենայն ժամ Մա-
տուծոյ, այս ինքն է՝ զպտուղ շրթանց
խոտաթմանոցաց յանուն նորա:

Չբարեբարութիւն և զհաղորդութիւն
մի մոռանայք, զի ընդ այնպիսի պատա-
րազս հաճի Մատուած:

Աղկուիտ Պահոյ ի Հայնճն:

Օղջ լերուք անձանց, դուքէ ծանրա-
նայցեն սիրաբ ձեր շուայտութեամբ
և արեցութեամբ և Տոգովք աշխարհակա-
նօք, և յանկարծակի Տասանիցէ ի վերայ
ձեր օրն այն. զի իբրեւ զորդայութ Տասանի-
ցէ ի վերայ ամենեցուն որ ընտկեալ են ընդ
ամենայն երեսս երկրի:

Լսութուն կացէք այսուհետեւ, յամենայն
ժամ աղօթիս արարէք, զի արժանի լինի-
ջեր գերմանել յայնմ ամենայնէ որ լինելոց
է, և կալ առաջն որդւոյ մարդոյ:

Լս ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր, և
զգիւնրս եկալ ազանէր ի լերինն՝ որ կօշէր
Չիթենեաց:

Լս ամենայն ժողովորդն կանխէր ընդ
առաւօտս առ նա ի տաճարն՝ լսել ինմանէ:

Ի Պաճոյ Ըստմ օրն՝ ամ և սրբոց Բարսի Լալարացիներն, և
Էղբօր նորին Պրիկօրի Նիւսացիքն, Սեղեւաբոսի Լուսնոյ Տարա-
պետներն, և Երրոյ Եփրեմի խաւրի Եսորչոյ, Աճ. Էճ. Որ Զանաւն,
Լալոց Էճ. Սաւրիւն, իւր սարգին, Միկ. Լալարացիքն, Սղմ.
ՃԼԱ:

Վասնայք քո զղեցցին զարդարութիւն, և սուրբք քո
ցնծալով ցնծացան:

Ընթերցուածս Վրասացի
(Գլ. ԺԵ. հէ. 2):

Բերան խոնարհաց խոկայ զեմաստու-
թիւն. կատարելութիւն ուղղոց ա-
ռաջնորդեացէ նոցա, և զայլթակզութիւն
արհամարհողաց աւերեաց: զնոսա:

Առ օգնեցեն ինչք յաւուր բարկութեան,
այլ արդարութիւն փրկէ ի մահուանէ:

Սեռաւ արդարն՝ և եթող զզջումն յոյժ.
յանդուզն և ոտնհարութեամբ լինի կո-
րուտ ամբարշտաց: Երդարութիւն անարա-
տի ուղղէ զճանապարհս, և յամբարշտու-
թիւնս արկանէ անբխուլութիւն:

Երդարութիւն արանց ուղղոց փրկէ ըզ-
նոսա, և անմոտութեամբ կորնչին անօրէնք:

Ի վախճանել առն արդարոյ՝ ո՛չ կորն-
չի յոյս, բայց պարծանք ամբարշտաց կո-
րիցեն:

Երդարն յորտղաց փրձանի, և փոխա-
նակ նորա մատնի ամբարիշտն:

Ի բերանս ամբարշտաց որդայութ ընկե-
րաց, իմաստութիւն արդարոց յաճողեալ է:

Ի բարութեան արդարոց յօրինեցաւ քա-
ղաք, և ի կորստեան ամբարշտաց եղև ու-
րախութիւն:

Յօրհնութեան արդարոց բարձրացի քա-
ղաք, և բերանօք ամբարշտաց կործանեցի:

Ընթերցուածս յԱսայեայ մարգարէէ
(Գլ. Դ. հէ. 2):

Յաւուր յայնմիկ ծագեցէ Լստուած
խորհրդովք և փառօք իւրովք յերկիր,
բարձրացուցանել և փառաւոր առնել ըզ-
մնացորդս Խորայելի:

Լս մնացորդք Սիօնի, և մնացորդքն Լա-
րուսաղեմի սուրբք կոնեցին՝ ամենեքեան որք
գրեցան յԵրուսաղէմ ի կենան:

Օհ լուսացէ Տէր զաղտն ուստերաց և
զստերաց Սիօնի և Լարուսաղեմի, և զա-
րիւնն ի բաց սրբեցէ ի միջոյ նոցա Տոգով
զատաստանաց և Տոգով պլուման:

Լս եկեցէ, և եղեցի ամենայն տեղե ըն-
րին սիօնի և ամենայն որ շուրջ զնովա-
լիցէ՝ Տովանի ամպոյ ի տուէ, և իբրեւ զճուխ
և զլոյս Տրոյ բորբոքելոյ ի զիւնրի, ամենայն
փառօք ծածկեցի:

Լս եղեցի Տովանի ի տօթոյ, և յարկ
ծածկութեան ի խտութեան և յանձրեոյ:

Պօղոբի աստեղիցն ի Պողոսացոյ թ զձոյն է
ընթերցուածս. (Գլ. Լ. հէ. 21):

Լս զձեզ՝ որք երբեմն օտարացեալքն
էիք, և թնամիք խորհրդովք ի գործն շա-
րութեան, այժմ աւաղիկ Տաշտեցոյց ան-
գամօք մարմնոյ իւրոյ, ի ձեռն մահուան իւ-
րոյ յանդիման կացուցանել զձեզ սուրբս
և անբիծս և անարատս առաջն նորա. ե-
թէ կայցէք ի Տաւատոն արմատացեալք և
Տաւատաւեալք, և անշարժք ի յուսոյ տե-
տարանին զոր լուարովք՝ քարոզելոյ ընդ
ամենայն արարածս ի ներքոյ երկնից, որոյ
եղէ ևս Պօղոս պաշտօնեայ:

Լս արգ ուրախ եմ ի չարարանս իմ
փան ձեր, և ընում զպակասութիւն նե-
ղութեանցն Վրիստոսի ի մարմնի իմում:

փան մարմնոյ նորա, որ է եկեղեցի. որոյ եղէ եւ Պօղոս պաշտօնեայ, բառ անուանութեանն Մատուոյ՝ որ տուեալ է ինձ ի ձեզ, կատարել զբանն Մատուոյ. զետրհուրդն որ ծածկեալ էր ի յաւիտեանցն եւ յազգաց, որ այժմ՝ յայանեցաւ սրբոց խրոց:

Որոց կամեցաւ Մատուած ցուցանել, իմ է զի՛նչ է մեծութիւն փառաց խորհրդոյն նորա ի Տեմառնոս. որ է Վրիտաոս ի ձեզ, յոյսն փառաց. զոր մերն քարոզեմք, եւ խրատեմք զամենայն մարդ, եւ ուսուցանեմք զամենայն մարդ ամենայն հոգեւոր իմաստութեամբ, զի կացուցուք զամենայն մարդ կատարեալ ի Վրիտաոս Հիսուս. յոր եւ աշխատիմք պատեալեմալ բառ յաջողութեան նորա, որ յաջողեալ է յիս զօրութեամբ:

Եղև. Քահանայք թո զիցեցին զարարութիւն եւ սուրբք թո ցնծալով ցնծալցելո:

Որոց Մատուանիս Հիսուսի Վրիտաոսի՝ որ ըստ Հոգեմտու. (Ժ. Ժ. Ժ. 11):

Տերն մեր Հիսուս Վրիտաոս տէր:

Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ զանձնն իւր զնէ ի վերայ ուխտարաց:

Իսկ վարձկանն, որ ոչ է հովիւ, որոյ ոչ իւր են ուխտքն, իրեւ տեսանէ զգայն զի զայ, թողու զուխարսն՝ եւ փախի. եւ գայլն յափշտակէ զնոսս եւ ցրուէ. քանզի վարձկան է, եւ չէ փոյթ նմա վասն ուխտարացն:

Ես եմ հովիւն քաջ. եւ ճանաչեմ զիմարն, եւ ճանաչեմ յիմնցն:

Որպէս զիտէ զիս Հայր, զիտեմ եւ ես զՀայրն. եւ զանձն իմ զնեմ ի վերայ ուխտարաց:

Վա եւ՝ այլ եւս ուխտք են իմ, որ ոչ են յայսմ դաւթէ. եւ զայնս եւս պարտ է ինձ անել այսր, եւ ձայնի իմում լուիցեն, եւ եղեցին մի հօտ եւ մի հովիւ:

Ի Սիւրբակն՝ որ ի Յայտնութեան պահանջն հանդիպեցին՝ Հայրք թո Սիւրբակն զորքն Սաղաւթաւ, ճաշու Սաղաւթ. ԿԳ:

Վեղ վարկէ օրհնութիւն Մատուած ի սին, եւ քեզ ապցին աղօթքն Աշտարկայէ:

Չի ես եմ Տեր Մատուած թո՛ որ խրատեմ զձով, եւ զուղեցուցանեմ զուխն նորա. Տեր ապրաւովմ անուն է իմ:

Լիցից զբանս իմ ի բերանս քո, եւ ընդ հովանեաւ ձեռին իմոյ ծածկեցիցի զքեզ, որով կանգնեցի զերկինս, եւ արկի զհիմունս երկրի, եւ ասացի ցսիւնս, Ժողովուրդ իմ ես զու:

Չարթիր զարթիր՝ եւ արի կայց Երուսաղէմ, որ արբեր ի ձեռանէ Տեառն ըզբաժակն բարկութեան նորա. զբաժակն կործանման, զբաժակն արամտութեան, զոր արբերն եւ խափեցեր:

Եւ ոչ որ էր՝ որ մխիթարեր զքեզ յամենայն որդւոյն քոյ՝ զորս ծնար, եւ ոչ որ էր՝ որ ձեռնտու լինէր քեզ յամենայն որդւոյն քոյ՝ զորս բարձրացուցեր:

Երկու ինչ հակառակ կան քեզ, եւ ոմ է որ արամակից լինիցի քեզ. կործանումն եւ բեկումն, սով եւ սուր. եւ ո՛ր է որ մխիթարեցէ զքեզ:

Որդիքն քո տարակուսեալք՝ որք ննջեն ի կիցս ամենայն ճանապարհաց, իրեւ ըզճակնդ եղ կիսեփեաց, լի էին ի բարկութենէ Տեառն. լուծեալք ի Տեառնէ Մատուոյ:

Վասն այնորիկ ընէր տառապանալը՝ որ արբեալդ ես եւ ոչ ի զինուոյ:

Եյսպէս ասէ Տեր Մատուած՝ որ դատէ զԺողովուրդ իւր. ահա աղիկ իրաց արարի ի ձեռանէ քումի՛ զբաժակն կործանման, զբաժակն արամտութեան իմոյ, եւ ոչ եւս յաւելցես ըմպել զնա:

Եւ տաց զնա ի ձեռս փրատակարացն քոյ, եւ ի ձեռս այնորիկ որք տառապանեցուցին զքեզ. որք ասէինն ցանձն քո, խնարհեաց թող անցցուք. եւ եղին հաւատար երկրի զմեզ քո, արտաբոյ անցաւ որաց քոյ:

Չարթիր զարթիր, սիւնս, զգեցիր ըզգօրութիւն քո, Սիւնս. եւ զու զգեցիր ըզփառս քո, Երուսաղէմ, քաղաքդ սուրբ. զի ոչ եւս յաւելցեն անցանել ընդ քեզ պիղծք եւ անթլիատք:

Թաթափեալ զփուշդ, յոսն կաց եւ նիստ, Երուսաղէմ. լոյծ զկապ պարանոցի քո, զերիդ՝ դուստր Սիւնս:

Չի այսպէս ասէ Տէր. ձրի վաճառեցայք, և ոչ արծաթով փրկեալիք:

Պօղոսի առաքելոյն յէրբայցացոց թղթոյն է ընթերցուածս. (Հլ. Ժ. Կ. հէ. 18):

Լըթմ արարէք վասն մեր. զի հաստատեալ գիտեմք՝ եթէ բարեք միտս ունիմք. յամենայնի կամիմք բարեք գնացս ցուցանել:

Լա առաւել ազաւմ՝ զի զայն առնիցէք, զի վաղագոյն պատուարեցայց ձեզ:

Լա Բստուած խաղաղութեան՝ որ եհան ի մեռելոց զՏփին հօտից՝ զմեծն արեամբ յախտեալսն ուխտին զՏէր մեր Հիսուս Վրիստոս, հաստատեցէ զձեզ ի գործս բարութեան՝ առնել զկամն նորա. և արացէ ի մեզ զհաճոյսն առաջի իւր՝ ի ձեռքն Հիսուսի Վրիստոսի, որում փառք յախտեանս՝ ամէն:

Լազաւմ զձեզ, եղբարք, անապ բանիս միտքարութեան. քանզի սակաւութք գրեցի ձեզ:

Լա ծանալէք զեղբայրն մեր զՏիմոթէոս՝ զարձակեալն առ ձեզ, ընդ որում՝ եթէ վաղագոյն գայցէ՝ տեսից զձեզ:

Ողջոյն տալիք ամենայն առաջնորդաց ձերոց և ամենայն սրբոց: Ողջոյն տան ձեզ որք ի կողմանս Խաչիկացոց են:

Հնորհք ընդ ամենեսին ձեզ:

Եղևոխ Յարութեան ի ձորմն:

Որք Լեւոստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու. (Հլ. Ի. հէ. 24):

Հետ Ընթերցաց Տեսան մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ եղև հակառակութիւն ի մէջ նոցա, թէ ով ի նոցանէ համարիցի մեծ:

Լա նա ասէ ցնոսա. թագաւորք ազգաց տիրեն նոցա, և որ իշխենն նոցա՝ բարեբարք կոչին. այլ դուք ոչ այնպէս. այլ որ մեծն է ի ձեզ՝ եղիցի իբրև զկրտսերն, և առաջնորդն իբրև զապասաւորն:

Ո՛վ է մեծ, բազմեանն՝ եթէ սպասաւորն. ո՛չ ազաւթէն բազմեանն. բայց ես եմ ի միջն ձերում իբրև զապասաւոր:

Լա դուք էք՝ որք ցանկ կայիք ընդ իս ի փորձութիւնս իմ. և ես ուխտեմ ձեզ՝

որպէս և Հայր իմ ուխտեաց ինձ զարբայութիւն. զի ուտիցէք և ըմպիցէք ի սեզան իմ՝ յարքայութեանն իմում, և նստիցիք յերկոտասան ամթոռ՝ զատել զերկոտասան ազգ իւրայիկի:

ԿԵԼՕՆ ՃԵՐԳԷԼՈՒԹԻ ԿՆՆԻԵՆ ՏԵԼԵՆ ՄԵՐԹԵ ՅԵՐՈՍԻ ԳԵՐՏԵՐՈՒ:

Իսկ ի յատուածությունն ձեռն ճրագայցի զերկին՝ զգնուցուն Փաշայոյցն միտան. և յատանն երակցեն ինկոյ և մեծիկնոր և ամենայն զարդոյ. Ահ. Ե. Ուրախիկն որդեհի. իւր արարչն. Ետալին Այն. Առաւել զձեռն իւր. երկրորդ՝ ի ինչ որդեհ զձեռն. Բրլ. Փաշայոյցն. Ուրք Առաւել՝ ըստ պատշաճի առաք. Մեկ. Ե. Ուրախ հրաշալի. Բրլ. Վալ Խաշայոյցն. Այ. Ուրք Ե. Գէր. Սոմ. ՀԱ.

Ի՞նչ որպէս զանձրև ի վերայ զեղման, որպէս ցօղ զքոզէ յերկիր փոխ. Բստուած զերուսուս:

Որք Լեւոստարանիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու. (Հլ. Ի. հէ. 26):

Ի Հօրէ ամենակալ:

Եւ յամենան վեցերորդի առաքեցաւ Դարբիէլ Տրեշտակ յատուծոյ ի քաղաք մի Կալիկեացոց, որում անուն էր Կաղաբէթ, առ կոչս խօսեցեալ առն, որում անուն էր Հոսիէփ, ի տանն Կալիթի, և անուն կուսին Մարիամ:

Լա եկեալ առ նա ասէ. ուրախ լին, բերկրեալ, Տէր ընդ քեզ:

Լա նա ընդ բանսն խոսեցեալ, և խորհէր ընդ միտս թէ որպիսի ինչ իցէ սղջոյնրս այս:

Լա ասէ ցնա Տրեշտակն. մի՛ երկնէիր, Մարիամ, զի գտեր շնորհս յատուծոյ:

Լա ահա յղաւ ինչ և ծնցն որդի, և կուշեցն զանուն նորա Հիսուս:

Կա եղիցի մեծ, և որդի Բարձրեղ կուշեցի. և տացէ նմա Տէր Բստուած զաթոռն Կալիթի հօր նորա, և թագաւորեսցէ ի վերայ տանն Հաւորայց ի յախտեանս, և թագաւորութեան նորա վախճան մի՛ լինի:

Լա ասէ Մարիամ ցնշտակն. զեմրդ լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ:

Պատասխանի ետ Տրեշտակն և ասէ ցընա. Հօրի սուրբ եկեացէ ի քեզ, և զօրութիւն բարձրեղ Տոկանի լիցի ի վերայ քո:

քանզի եւ որ ծնանկոյն է ի քէն՝ սուրբ է, եւ Որդի Մատուոյ կոչեացի:

Եւ ահա Նդիսարէթ ազգական քո՝ եւ նա յղի է ի ծերութեան իւրում. եւ այս վեցերորդ ամիս է նորա՝ որ ամուլն կոչեցաւ էր:

Օհ ի ո՛չ տկարացի առ յՄատուոյ ամենայն բան:

Եւ ասէ Մարիամ՝ ահա ասիկ կամ ազգական Տեառն. եղեցի ինձ ըստ բանի քում: Եւ գնաց ի նմանէ Տրեշտակն:

Ըստ աւուրն պատահի՝ Արարիւմ, Քրդ, Խորհրդաւս Կեցա՝ Արարիւմ Կեցաւ: Իսկ թէ ի Սիրակի Տանդիպիլ՝ Մեծացաւց զՄանուկն ասաւ եւ Տեղադրեց Նեհարան կարգաւ:

Իսկ յին ժաման՝ Նշեար գործի. եւ ժողովեցն յեկեղեցին՝ ծածկեալ ունեւոյ զսեղանն, եւ ասիցն զճարտն. եւ ապա սխառնեցն յԱւագ Երկրոյ գոտուն Սղմ. Ին. Տէր Եւթեռնէ. եւ զփոխն բնն ասացն ձայնի. եւ ի կատարին Երկուսիս տղիւսիս. եւ եւ Խաչաւորն. Եւ Տեղադրեալ եւ քան, Բարեւալ. Սղմ. Էթ. ձայնիս:

Որ Տոլուեալ Իսրայել՝ նայեաց, որ առաջնորդես որպէս խաչն Հոփսեփուն:

Արդ Մեհարարնիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու. (Հլ. Ի. հէ. 8):

Ի ծնեղեան Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ Հովիւք էին ի տեղւոջն յայնմիկ բացօթեալք, որք պահէին զպահպանութիւնս զիւերոյ Տօմոյ իւրեանց:

Եւ Տրեշտակ Տեառն երեւցաւ նոցա, եւ փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա, եւ երկեան երկիւղ մեծ:

Եւ ասէ ցնոսա Տրեշտակն. մի՛ երկնչիր, զի ահա ասիկ աւետարանեմ ձեզ զուրախութիւն մեծ, որ եղեցի ամենայն ժողովրդեանն:

Օհ ի ծնաւ. ձեզ այսօր փրկիչ, որ է Օծեալ Տէր, ի քաղաքի Ղաւթի:

Եւ այս նշանակ ձեզ. գտանիցէք մանուկ պատեալ ի խանձարուրս, եւ եղեալ ի մըսուր:

Եւ յանկարծակի եղև ընդ Տրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց, որ օրհնէին զՄատուած եւ ասէին:

Փառք ի բարձունս Մատուոյ, եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ Տաճարի:

Եւ եղև իրրև վերացան ի նոցանէ Տրեշտակքն յերկնս, ասնն ցմիմեանս Հովիւքն. եկայք երթիցուք մինչև ցԼեթ զեհեմ,

եւ տեսցուք զի՛նչ է բանս այս որ եղև, զոր Տէր եցոյց մեզ:

Եւ եկին փութանակի, եւ զոին զՄարիամ եւ զՀովսէփ, եւ զմանուկն եղեալ իմուր:

Եւ ծանենան վասն բանին՝ որ ասացաւ նոցա զմանկանէն:

Եւ ամենեքին որ լսէին՝ զարմանային վասն բանիցն՝ զոր խօսեցան ընդ նոսա հոփսեփն:

Եւ Մարիամ զամենայն զբանս զայստիկ պահէր, եւ խելամուտ լինէր իւրտի իւրում:

Եւ դարձան Հովիւքն՝ փառաւոր առնէին՝ եւ օրհնէին զՄատուած վասն ամենայնի զոր լուան եւ տեսին, որպէս պատմեցաւ նոցա:

Եւս աւետարանս Մատու Երկրոյ գոտն է, Զի՛նչ՝ Մարիամ՝ Ի. կցորդ ձայնի. Տէր ասց ձեւ. փոխ լսէ՛ք խոս. Ելէ. եւ եւ Խաչաւորն. Բարեւալ Մարիամ՝ ձայնի. Էթ. կցորդ:

Ի վայելութիւն սրբոյ քոյ՝ յարգանդէ յառաջ քան զպատեակ ծնայ զքեզ. փոխ, Եւսաց տէր:

Արդ Մեհարարնիս Հիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի. (Հլ. Ե. հէ. 18):

Վասն ծնեղեան Տեառն մերոյ եւ փրկչին Հիսուսի Վրիստոսի:

Եւ Հիսուսի Վրիստոսի ծնունդն էր այսպէս:

Խօսեալ զմայր նորա Մարիամ Հովսէփու, մինչ չև եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ ի Հոգւոյն սրբոյ:

Եւ Հովսէփ այրն նորա, քանզի արդար էր, եւ ո՛չ կամեցաւ առակել զնա, խորհեցաւ լռելայն արձակել զնա:

Եւ մինչդեռ նա զայս ածէր զմուս, ահա Տրեշտակ Տեառն ի տեսեան երեւցաւ նմա՝ եւ ասէ. Հովսէփ՝ որդի Ղաւթի, մի՛ երկնչիր առնուլ առ քեզ զՄարիամ կին քո. քանզի որ ի նմայն ծնեալ է՝ ի Հոգւոյն սրբոյ է:

Չնցի որդի, եւ կոչեցես զանուն նորա Հիսուս. զի նա փրկեաց զժողովուրդ իւր ի մեղաց իւրեանց:

Եւս այս ամենայն եղև, զի լցի որ ասացան ի Տեառնէ ի ձեռն Լսայեայ մարգարէի:

Այս կոյնս յղացի, և ծնի որդի, և կու-
նացին զանուն նորա Լամանուէ, որ թարգ-
մանին ընդ մեզ Վատուած:

Այս զարթուցեալ Յովսէփ ի ընդ անտի՝
արար որպէս Տրամնեաց նմա Տրէշտակն
Տեառն, և առ յինքն զկինն իւր. և ոչ զի-
տէր զնա, մինչև ծնաւ զորդին իւր զանդ-
րանիկ, և կոչեաց զանուն նորա Յիսուս:

Այս ապա սխառեցին Կանթեշ և Աղեթ:

Իսկ ինչ Կիրակոսեան լինելի՝ Լաւ շատիկն ասաւ Մես. Տէր ասաց
ձեռն Քաղաք՝ Առաքելոս. Առաքել Աստուծո՛վ ըստ պատգամն ասարին.
Հաբր. ԲՅ. Անթիոյն ասողէն զաւթարդ՝ վառ խաղալ. Եղ. Զ. յիշ. ԲՅ. Եւս.
Այս ընթերցանացուն շարժառայ գրեթէ երդուման, և եղև պատա-
րադիւն ի սեղանն և գրեատարացի:

Բնթեկբցուածս ի Նշմեզոց:
(Գլ. Ը):

Իսկզբանէ արար Վատուած զերկին և
զերկիր:

Այս երկիր էր աներևոյթ և անպատրաստ,
և խաւար ի վերայ անդնոց. և Տոգի Վա-
տուծոյ շրջէր ի վերայ ջրոց:

Այս ասաց Վատուած. եղեցի լոյս: Այս եղև
լոյս. և ետես Վատուած զլոյսն զի բարի է. և
մեկնեաց Վատուած ի մէջ լուսոյն և ի-
մէջ խաւարին. և կոչեաց Վատուած զլոյսն
աիւ, և զխաւարն կոչեաց գիշեր. և եղև
երեկոյ՝ և եղև վաղորդայն, որ մի:

Այս ասաց Վատուած. եղեցի Տաստատու-
թիւն ի մէջ ջրոց, և եղեցի մեկնել ի-
մէջ ջուրցի և ջուրց: Այս եղև այնպէս:

Այս արար Վատուած զՏաստատութիւնն,
և անշրպեւեաց Վատուած ի մէջ ջրոցն որ
իներբոյ Տաստատութեանն, և ի մէջ ջրոցն
որ ի վերայ Տաստատութեանն. և կոչեաց
Վատուած զՏաստատութիւնն երկին. և ե-
տես Վատուած զի բարի է. և եղև երեկոյ,
և եղև վաղորդայն, որ երկրորդ:

Այս ասաց Վատուած. ժողովեցին ջուր-
բբդ որ ի ներքոյ երկնից ի ժողով մի, և
երեւեսցի ջամպն: Այս եղև այնպէս. և ժո-
ղովեցան ջուրբն որ ի ներքոյ երկնից՝ ի ժո-
ղովս իւրեանց, և երեւցաւ ջամպն:

Այս կոչեաց Վատուած զջամպն երկիր,
և զժողովս ջուրցն կոչեաց ծովս, և ետես
Վատուած զի բարի է:

Այս ասաց Վատուած. ըրեւեսցէ երկիր
զբանջար խոտոյ, սերմանել սերմն ըստ ազ-

գի և ըստ նմանութեան. և ծառ՝ պտղա-
բեր՝ առնել պտուղ ըստ ազգի իւրեւմ, ու-
րոյ սերմն իւր ինմին ըստ ազգի ի նմանու-
թիւն ի վերայ երկրի: Այս եղև այնպէս:

Այս եհան երկիր բանջար խոտոյ, սերմա-
նել սերմն որ է ի վերայ ամենայն երկրի. և
փայտ պտղաբեր՝ առնել պտուղ, որոյ սեր-
մն իւր ինմին ըստ ազգի ի վերայ երկրի.
և ետես Վատուած զի բարի է. և եղև ե-
րեկոյ, և եղև վաղորդայն, որ երրորդ:

Այս ասաց Վատուած. եղեցին լուսաւորը
ի Տաստատութեան երկնից, ի լուսաւորու-
թիւն ի վերայ երկրի, և մեկնել ի մէջ
տուննեան և ի մէջ գիշերոյ. և եղեցին ի-
նչանս և ի ժամանակս և յաւուրս և ի տա-
րիս. և եղեցին ի լուսաւորութիւն ի Տա-
տատութեան երկնից ծագել յերկիր: Այս
եղև այնպէս:

Այս արար Վատուած զերկուս լուսաւորն
զմեծամեծս. զլուսաւորն մեծ յիշխանու-
թիւն տուննեան, և զլուսաւորն փոքր յիշ-
խանութիւն գիշերոյ, և զաստեղս. և եղ
գնտա Վատուած ի Տաստատութեան երկ-
նից լուսաւոր լինել յերկիր, և իշխել
տուննեան և գիշերոյ, և մեկնել ի մէջ լու-
սոյն և ի մէջ խաւարին. և ետես Վատուած
զի բարի է. և եղև երեկոյ, և եղև վա-
ղորդայն, որ չորրորդ:

Այս ասաց Վատուած. Տանցեն ջուրը զե-
ռունս շնոց կենդանեաց, և թռչունս թեւ-
աւորս ի վերայ երկրի ըստ Տաստատու-
թեան երկնից: Այս եղև այնպէս:

Այս արար Վատուած կէտս մեծամեծս,
և զամենայն շունչ զենոց կենդանեաց՝
զոր Տանին ջուրը ըստ ազգի իւրեանց, և
զամենայն թռչունս թեւաւորս ըստ ազգի.
և ետես Վատուած զի բարի են:

Այս օրհնեաց գնտա Վատուած և ասէ.
աճեցէք և բազմացարուք, և լցէք զջուրսդ
որ ի ծովս. և թռչունքդ բազմացին ի վե-
րայ երկրի: Այս եղև երեկոյ, և եղև վաղոր-
դայն, որ հինգերորդ:

Այս ասաց Վատուած. Տանցէ երկիր շունչ
կենդանի ըստ ազգի չորրորդանի, և սողու-
նրս և զաղանտ երկրի ըստ ազգի: Այս եղև
այնպէս:

Այս արար Վատուած զգաղանս երկրի ըստ
ազգի, և զանասունս ըստ ազգի, և զա-

մենայն սողունները ըստ ազգի իրենանց՝
և հոտն Վատուած զե բարի են:

Լա ասաց Վատուած՝ արասցո՛ւք մարդ
ըստ պատկերի մերում՝ և ըստ նմանու-
թեան, և իշխեսցէ ձկանց ծովու և թրռչ-
նոց երկնից և անասնոց և ամենայն երկրի և
ամենայն սողնոց՝ որ սողնն ի վերայ երկրի:

Լա արար Վատուած զմարդն ի պատկեր
իւր, ըստ պատկերի Վատուծոյ արար զնա,
արու և էգ արար զնոսա:

Լա օրհնեաց զնոսա Վատուած և ասէ.
աճեցէ՛ք և բազմացարո՛ւք և լցէ՛ք գերկիր,
և տիրեցէ՛ք դմա, և իշխեսցէ՛ք ձկանց ծո-
վու և թռչնոց երկնից և ամենայն անաս-
նոց և ամենայն երկրի և ամենայն սողնոց՝
որ սողնն ի վերայ երկրի:

Լա ասաց Վատուած՝ ահա ազդիկ ետու
ձեզ զամենայն խոտ սերմանելի՝ սերմանել
սերմն, որ է ի վերայ ամենայն երկրի, և
զամենայն փայտ որ ունիցի յինքեան պտուղ
սերման սերմանելոյ, ձեզ լիցի ի կերակուր,
և ամենայն գաղանաց երկրի, և ամենայն
թռչնոց երկնից, և ամենայն սողնոց՝ որ
սողնն ի վերայ երկրի՝ որ ունիցի շունչ կեն-
դանի. և ամենայն խոտ զալար ի կերա-
կուր: Լա եղև այնպէս:

Լա ետև Վատուած զամենայն զոր ա-
րար, և ահա բարի են յոյժ. և եղև երե-
կոյ, և եղև վաղորդայն, օր վեցերորդ:

Լա կատարեցան երկինք և երկիր և ա-
մենայն զարդ նոցա:

Լա կատարեաց Վատուած յաւուրն վե-
ցերորդի զգործս իւր՝ զոր արար. և հան-
դեաւ յաւուրն եօթներորդի յամենայն գոր-
ծոց իւրոց՝ զոր արար. և օրհնեաց Վա-
տուած զօրն եօթներորդ, և օրեաց զնա.
զի ի նմա հանգեաւ յամենայն գործոց իւ-
րոց՝ զոր սկսաւ առնել Վատուած:

Եւս է գիր արարածոց երկնի և երկրի,
յաւուր յորում արար Վատուած գերկինս
և գերկիր, և զամենայն բանջար վայրի՝ մինչ
չև լեալ էր ի վերայ երկրի, և զամենայն
խոտ վայրի մինչ չև բուսեալ էր, զի չև
ևս էր տեղացեալ Տեառն Վատուծոյ ի վե-
րայ երկրի. և մարդ չէր՝ որ զործէր գեր-
կիր:

Բայց ազբիւր ելանէր յերկրէ և սողա-
նէր զամենայն երեսս երկրի:

Լա ստեղծ Տէր Վատուած զմարդն հող
յերկրէ. և փռեաց յերեսս նորա շունչ կեն-
դանի, և եղև մարդն յոյժ ի կենդանի: Լա
անկեաց Վատուած զըրախան յԱդեմ՝ բնդ
արեւելս, և եդ անդ զմարդն զոր ստեղծ:

Լա բուսոյց ևս Տէր Վատուած յերկրէ
զամենայն ծառ գեղեցիկ ի տեսանել և բաղ-
ցրր ի կերակուր, և զծառն կենաց ի մէջ
զըրախոն, և զծառն զիտուլոյ զգիտութիւն
բարոյ և շարի:

Լա գետ ելանէր յԱդեմայ ոռոգանել ըզ-
ղըրախան. և անտի բաժանի ի չորս առաջս:

Ենուն միոյն փիտոմն. նա է որ պատէ
զամենայն երկիրն Լախասայ, անդ ուր ոս-
կին է, և ոսկի երկրին այնորիկ ազնիւ. և
անդ է սուտակն և ակն դահանակ:

Լա անուն գետոյն երկրորդի Գեհնոմն. նա
պատէ զամենայն երկիրն Լաթովլացոյոց:

Լա գետն երրորդ՝ Տիգրիս, նա է որ եր-
թաց յանդիման Լոորեստանի: Լա գետն
չորրորդ Լափրատէս:

Լա էառ Տէր Վատուած զմարդն զոր ա-
րար, և եդ զնա ի զըրախոն փափկութեան
զօրծել զնա և պահել:

Լա պատուիրեաց Տէր Վատուած Վդա-
մայ՝ և ասէ. յամենայն ծառոց որ է ի զը-
րախտիդ՝ ուտելով կերիցես:

Բայց ի ծառոյն զիտութեան բարոյ և
շարի՝ մի՛ տախցէ՛ք, զի յորում աւուր ու-
տիցէ՛ք ի նմանէ՝ մահու մեռանիցիք:

Լա ասաց Տէր Վատուած. ո՛չ է բարեոր
մարդոյդ միայն լինել, արասցո՛ւք դմա օգ-
նական ըստ դմա:

Լա ստեղծ ևս Տէր Վատուած զամենայն
զազանս վայրի և զամենայն թռչունս երկ-
նից. և էա՞ծ զնոսա առ Վդամ՝ տեսանել
զինչ կոչեսցէ զնոսա. և ամենայն շնոյ կեն-
դանոյ զինչ և անուանեաց Վդամ, այն
անուն է նորա:

Լա կոչեաց Վդամ անուանս ամենայն ա-
նանտոց, և ամենայն թռչնոց երկնից, և ա-
մենայն գաղանաց վայրի. բայց Վդամայ ո՛չ
գտաւ օգնական նման նմա:

Լա էարկ Տէր Վատուած թմբորութիւն ի-
վերայ Վդամայ, և ննջեաց. և էառ մի ի-
կողեց նորա՝ և ելից բնդ այնր մարմին. և
շինեաց Տէր Վատուած զկողն զոր էառ յՎ-
դամայ ի կին, և էա՞ծ զնա առ Վդամ:

Լա ասէ Բդամ. այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց իմաց և մարմին ի մարմնոյ իմոյ. սա կոչեցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ:

Աման այնորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցեն երկուքն ի մարմին մի:

Լա էին երկուքեան մերկ Բդամ և կին իւր, և ոչ ամաշէին:

Լա օձն էր իմաստնադոյն քան զամենայն զազանս որ ի վերայ երկրի՝ զոր արար Տէր Եստուած: Լա ասէ օձն ցկինն. զե՞ և զի ասաց Եստուած, թէ յամենայն ծառոց որ իցեն ի ներքս ի զբախտի այգր՝ մի ուտիցէք:

Լա ասէ կինն ցօձն. ի պտղոյ ծառոց զբրախտիզ երկրցուք, բայց ի պտղոյ ծառոյն՝ որ է խնժ զբախտին, ասաց Եստուած, մի ուտիցէք ի նմանէ, և մի՛ հոպ լինիցիք՝ զի մի՛ մեռանիցիք:

Լա ասէ օձն ցկինն. ոչ եթէ մահու մեռանիցիք. զի զխտր Եստուած թէ յորում աւուր ուտիցէք ի նմանէ, բանայցին աչք ձեր, և լինիցիք իբրեւ զաստուածս՝ ճանաչել ըզբարի և զշար:

Լա ետես կինն զի բարի էր ծառն ի կերակուր և հաճոյ աչաց հայելոյ, և գեղեցիկ ի տեսանել. և էառ ի պտղոյ նորա, եկեր. և ետ առն իւրում ընդ իւր, և կերան. և բացան աչք երկոցունց, և գիտացին զի մերկ էին. և կարեցին տերես թըրգնուոյ, և արարին իւրեանց սփածանելիս:

Լա լուան զձայն զգնալոյ Տեառն Եստուծոյ ի դրախտի անդ ընդ երեկս, և թաղեան Բդամ և կինն իւր յերեսաց Տեառն Եստուծոյ՝ ի մէջ ծառոց զբախտին:

Լա կոչեաց Տէր Եստուած զԲդամ, և ասէ ցնա. ո՞ր ես:

Լա ասէ. լուայ զձայն քո ի դրախտի աստ՝ և երկեայ. քանզի մերկ էի և թաղեայ:

Լա ասէ ցնա. ո՞ պատմեաց քեզ թէ մերկ ես. բայց եթէ ի ծառոյն յորմէ պատուիրեցի քեզ՝ անտի և եթ չուտել, կերա՞ր արդեօք ի նմանէ:

Լա ասէ Բդամ. կինս զոր ետուր ընդ իս՝ սա ետ ինձ ի ծառոյ անտի և կերայ:

Լա ասէ Տէր Եստուած ցկինն. զե՞նչ գործեցիք զայդ: Լա ասէ կինն. օձն խաբեաց զիս, և կերայ:

Լա ասէ Տէր Եստուած ցօձն. փոխանակ զի արարեր զու զայն, անիծեալ լիջիք զու յամենայն անասնոց և յամենայն զազանաց երկրի. ի վերայ լանջաց և որովայնի քո զնասցես, և հող կերիցես զամենայն աւուրս կենաց քոց:

Լա եզից թշնամութիւն ի մէջ քո և ի մէջ կնոջդ, և ի մէջ զաւակի քո և ի մէջ զաւակի դորա. նա սպասեցէ քում գլխոյ, և զու սպասեցես նորա զարշապարի:

Լա ցկինն ասէ. բազմացուցանելով բազմացոցից զարտմութիւնս քո և զհեծութիւնս քո. տրտմութեամբ ծնցես որդիս, և առ այր քո դարձ քո, և նա տիրեցէ քեզ:

Լա ցԲդամ ասէ. փոխանակ զի լուար ձայնի կնոջդ քո, և կերար ի ծառոյ անտի, յորմէ պատուիրեցի քեզ անտի միայն չուտել, և կերար ի նմանէ, անիծեալ լիցի երկիր ի գործս քո. տրտմութեամբ կերիցես զնա զամենայն աւուրս կենաց քոց. փուշ և տատակ բուսուցէ քեզ. և կերիցես զբանջար վայրի. քրտամբք երեսաց քոց կերիցես զհաց քո, մինչև զարձցիս յերկիր՝ ուտի առար, զի հող էիր և ի հող դարձցիս:

Լա կոչեաց Բդամ զանուն կնոջ իւրոյ կեանս. զի նա է մայր ամենայն կենդանեաց:

Լա արար Տէր Եստուած Բդամայ և կնոջ նորա հանդերձս մաշկեղէնս, և զգեցոյց զնոսա:

Լա ասէ Տէր Եստուած. ահա Բդամ եղև իբրեւ զմի ի մէնջ՝ գիտել զբարի և զշար. և արդ գուցէ ձգիցէ զձեռն և առնուցու ի ծառոյն կենաց, ուտիցէ և կեցցէ յախտեան:

Լա և հանս արձակեաց զնա Տէր Եստուած ի դրախտէ անտի փափկութեան՝ զործել զերկիր ուտի առաւ. և հանս զԲդամ և ընակեցոյց յանդիման դրախտին փափկութեան. և հրամայեաց քերովբէից և բոցեղէն օրոյ՝ շուրջանակաւ պահել զճանապարհս ծառոյն կենաց:

Լինթիցուածս յԱռաջիկայ մարգարէի,
(Գլ. Լ. հգ. 10):

Լա յաւել Տէր խօսել ընդ Բքազու՝ և ասէ. խնդրեալ զու քեզ նշան ի Տեառնէ:

Բստուծոյ քումմէ ի խորութեան կամ ի բարձրութեան:

Եւ ասէ Լ.բազ. ոչ խնդրեցիր՝ և ոչ փորձեցից զՏէր:

Եւ ասէ. արգ լուարուք, տուն Դաւթի. թեթեւէ ինչ թուիցի ձեզ զաշխատութիւն հասուցանել մարդկան, և զանրդ հասուցանէք զաշխատութիւն Տեառն:

Այսն այդորիկ տացէ ձեզ Տէր ինքնին նշան: Բհա կոյսն յգացի՝ և ծնցի որդի, և կոյեցեն զանուն նորա Լամանուէլ. իւզ և մեղր կերիցէ: մինչ չե ինչ իցէ ծանուցեալ նորա կամ ախորժեալ յառաջագոյն ըզարութիւն, ընտրեսցէ զբարին:

Այսն այնորիկ մինչ չե ծանուցեալ իցէ մանկան զբարի կամ՝ զչար, անարդեացէ զչարն և ընտրեսցէ զբարին. և մնացէ երկիրդ՝ յորմէ դուդ կասկածես յերեսաց երկուց թագաւորացն:

Եւ անցէ Բստուած ի վերայ քո և ի վերայ ժողովրդեան քո և ի վերայ տան հօր քո աւուրս՝ որք չե ևս են եկեալ, յորմէ օրէ եհան Եփրեմ՝ ի Հրէաստանէ զարքայն Բտրեստանեայց:

Բնիկըցուածս Դիւնցի
(ԳԼ. ԺԴ. ԿԷ. 24)

Եւ եղև յառաօտին պահուն՝ հայեցաւ Տէր ի բանակն Լզիպտացւոց սեամբ հոյն և ամոյն, և խռովեաց զբանակն Լզիպտացւոցն. և կապեաց զանիս կառաց նոցա, և վարէր զնոսա բռնութեամբ:

Եւսն Լզիպտացիքն. փախիցուք յերեսաց Խարայի, զի Տէր պատերազմի վասն նոցա ընդ Լզիպտացիս:

Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս. ձգես զձեռն քո ի վերայ ծովուդ, և կարկատեսցի անդրէն ջուրդ, և ծածկեսցէ զԼզիպտացիսդ, ըզկառս դոցա և զհեծեալս իւրեանց:

Եւ ձգեաց Մովսէս զձեռն իւր ի վերայ ծովուն, և զարձաւ ջուրն ընդ առաօտն ի տեղի իւր. և Լզիպտացիքն փախան յերեսաց ջրոյն, և թօթափեաց Տէր զԼզիպտացիսն ի մէջ ծովուն. և զարձուցեալ ըզջուրն՝ ծածկեաց զկառս և զհեծեալս և զամենայն զօրութիւն փարաւնի, որ մտեալ էին զհեծ նոցա ի ծով անդր. և ոչ մնաց ի նոցանէ և ոչ մի:

Եւ որդիքն Խարայի զնացին ընդ ցամաք ի մէջ ծովուն, և ջուրն պարիսպ էր ընդ աջմէ նոցա և ընդ աջնէ իւրեանց:

Եւ ապրեցոյց Տէր զԽարայէլ յաւուր յայնմիկ ի ձեռաց Լզիպտացւոցն:

Եւ ետես Խարայէլ զԼզիպտացիսն մեռեալս առ ափն ծովուն. և ետես Խարայէլ զձեռն մեծ զոր արար Տէր ընդ Լզիպտացիսն. և երկեա ժողովուրդն ի Տեառնէ, և հաւատացին յԲստուած և ի Մովսէս ծառայ նորա:

Հայնժամ երգեաց Մովսէս և որդիքն Խարայի զօրհանութիւնս զայս Բստուծոյ, և ասեն. (Որհնեսցուք զՏէր՝ զի փառք է փառաւորեալ. զերկարս և զհեծեալս նոցա ընկէց ի ծով: օգնական ընդունելի իմ Տէր, և եղև ինձ ի փրկութիւնս:)

Այ է իմ Բստուած և փառաւոր արարից զսա. Բստուած հօր իմոյ, և բարձր արարից զսա: Տէր խորտակէ զպատերազմունս, Տէր անուն նորա:

Չկառս փարաւնի և զզօրութիւնս նորա ընկէց ի ծով, զընտիրս հեծեալց և զըսպառազէսս. ընկղմեցան ի ծով Կարմիր:

Խորք ծածկեցին զնոսա, ընկան յանդունդս իւրե զվեմ:

Եւ քո Տէր փառաւորեալ է զօրութեամբ, աջ քո Տէր խորտակեաց զթշնամին:

Եւ բազմութեամբ փառաց քոց մանրեցեր զհակառակորդս, առաքեցեր զբարկութիւն քո և եկեր զնոսա իւրե զեղէն:

Եւ հոգմով սրտմտութեամբ քով պատուեցան ջուրք, պաղեցան իւրե զպարիսպ ջուրք, պաղեցան ալեք ի մէջ ծովուն:

Եւսաց թշնամին. հալածեցից և հասից, բաժանեցից զաւարն, և լցուցից ի նոցանէ զանձն իմ. սատակեցից օրով իմով, տիրեսցէ նոցա ձեռն իմ:

Եւսաքեցեր զհոգմն քո. և ծածկեաց ըզնոսա ծով. ընկղմեցան իւրե զկապար ի ջուրս սատիկս:

Այ իցէ նման քեզ յատուածս՝ Տէր, և կամ ո՞վ նմանիցէ քեզ՝ փառաւորեալ ի սուրբս, սրանչիկ փառք՝ որ առնես ընդշանքս. ձգեցեր զաջ քո՝ և եկու զնոսա երկիր:

Եւսաջնորդեցեր արդարութեամբ ժողովրդեան քում՝ այսմ զոր փրկեցեր. մըխի-

Թարեցներ զօրութեամբ քով ի բանակեալ սրբութեան քո:

Լուան ազդբ և բարկացան. և երկունք կայան դնակիչս Վանանացոց:

Հայսժամ տապնապեցան դատաւորք Լուովմայ և իշխանք Մովսէսացոց: Արաւ զնոսա դողմն, հարեցան ամենայն բնակիչք Վանանացոց:

Ընկից ի վերայ նոցա ահ և երկիւղ, մեծութեամբ բազկի քո քարասցին: Անշնանցեց ժողովուրդ քո, Տէր, մինչև անցցէ ժողովուրդ քո այս զօր սուցար:

Տարեալ տնկեցես զնոսա ի լեռն ժառանգութեան քո, ի պատրաստութիւն բընականութեան քո, զոր արարեր Տէր սրբութիւն, Տէր զօր պատրաստեցին ձեռք քո, Տէր թագաւոր յախտեան և յախտեանս և ես:

Չի մօխն երկվարք Փարաոնի կառօք և հեծելովք նորա ի ծով, և եւծ ի վերայ նոցա Տէր զձուրս ծովուն, և որդիքն Իսրայելի գնացին ընդ ցամաք ի մէջ ծովուն:

Լու եւառ Մարիամ մարգարէ քոյն Լահարոնի զԹմբուկն ի ձեռն իւր, և ելին ամենայն կանայք զհետ նորա թմբիօք և պարուք. և յառաջէր Մարիամ և ասէր. օրհնեցուք զՏէր, զի փառօք է փառաւորեալ. զերիվարս և զհեծեալս ընկեց ի ծով:

Ընթեկեցուածս ի Մովսէս մարգարէս
(Գլ. Լ. հէ. 2):

Լու դու Եկթ դեհէմ, տուն Եփրայթայ սակաւաւոր, իցես լինել ի հազարաւորս Հուդայ. ի քէն ելցէ ինձ լինել իշխան Իսրայելի, և ելք նորա ի սկզբանէ աւուրց աշխարհի:

Սանն այնորիկ տացէ զնոսա մինչև ի ժամանակ ծննդականին. ծնցի՝ և մինացորդք եղբարց նորա զարձցին առ որդին Իսրայելի:

Լու կացցէ, և տեսցէ և հովուեսցէ հօտի իւրոյ զօրութեամբ Տեառն, և ի փառս անուան Տեառն Լստուծոյ իւրեանց հաստատեցին. զի այժմ մեծացին մինչև ի ծագս երկրի:

Լու եղեցի նմա խաղաղութիւն, յորժամ եկեսցէ Լստրեստանեայն յերկիր ձեր՝ և յորժամ հասցէ յաշխարհ ձեր, յարուցէ

ի վերայ նորա եօթն հովիւ՝ և ութ վարիւ մարդկան. և հովուեսցես զԼստրեստանեայն սրով, և զերկիրն Եփրայթայ ի պատնիշն իւրում. և իրկեսցէ զքեզ Լստրեստանւոյն՝ յորժամ եկեսցէ յերկիր ձեր, և յորժամ հասցէ ի վերայ սահմանաց ձերոց:

Լու եղեցի մնացորդն Հազարայ ի հեթանոսս ի մէջ ազգաց բազմաց՝ իրբե զցօղ անկեալ ի Տեառնէ, և իրբե զգաւինս ի վերայ սիզոյ, որպէս զի մի՛ ժողովեցի և մի մի, և մի՛ մնացէ ի մէջ որդւոց մարդկան:

Ընթեկեցուածս Լստրայ
(Գլ. Ը.):

Ճանաչել զիմաստութիւն և զիւրատ, իմանալ զբանս հանձարոյ, ընդունել զգարձուածս բանից, ի միտ առնուլ զարդարութիւն ճշմարիտ, և ուղղել զիւրաւունս:

Չի տացէ անմեղաց զևորադիտութիւն, մանկանց տղայոց զմիտս և զհանձար:

Արոց իրբե լուիցէ իմաստունն՝ իմաստնազոյն լիցի, իսկ որ հանձարեղն իցէ՝ զառաջնորդութիւն ստացի:

Ի միտ առցէ զառակս և զբանս խորինըս, զճառս իմաստնոց և զառակս նոցա:

Մկիզն իմաստութեան երկիւղ Տեառն, հանձար բարի ամենեցուն՝ որ առնեն զնա. պաշտեն բարի առ Լստուած՝ սկիզբն ըզգօնութեան. զիմաստութիւն և զիւրատ՝ ամբարիշտք անգունեն:

Լուր, որդեակ, իւրատու հօր քո, և մի՛ մերժեր զօրէնս մօր քո, զի պսակ շորհաց ընկալցիս ի զուլն քո, և մանեակ ոսկի ի պարանոցի քում:

Ընթեկեցուածս Լստրայ մարգարէս
(Գլ. Թ. հէ. 5):

Լու նոքա կամէին թէ հրճիդ լեալ էին:

Չի մանուկ ծնաւ մեզ, որդի տուաւ մեզ, որոյ իշխանութիւն իւր եղև ի վերայ ուրոց իւրոց, և անուն կոչեցաւ նմա՝ հրեշտակ մեծի խորհրդոյ, քանչեղն խորհրդակից, Լստուած, հօր, իշխան, հայր հանգերձեղ աշխարհին:

Լու ես ածից զխաղաղութիւն ի վերայ իշխանաց նորա, և առաջնութիւն նմա՝ մեծ

է իշխանութիւն նորա, և խաղաղութեան նորա չիք սահման:

Հայտնուն Դաւթի նստցի, և դարբայութիւն նորա յաջողեցե, և զօրացուցե զնա իրաւամբ և արդարութեամբ, յայսմ հետէ և յախտեանս ժամանակաց. նախանձ Տեառն զօրութեանց արասցե զայս:

Ընթերցուածս յԱստուկայ մարգարէէ:
(Գ.Լ. Ժ.Ե.):

Լա բղեցեցե զաւազան յարմատոյն Հեանայ, և ելցե ծաղիկ յարմատոյ անտի:

Լա հանգիցե իվերայ նորա հոգի Լատուծոյ, հոգի իմաստութեան և հանճարոյ, հոգի խորհրդոյ և զօրութեան, հոգի զիտութեան և աստուածապաշտութեան. և լցցե զնա հոգի երկիւղի Լատուծոյ:

Այ ի կարծ դատեցե, և ոչ բոտ խօսից յանդիմանեցե:

Լա արտաց իրաւունս տնանկին, և յանդիմանեցե զտոնարաք երկրի. և հարցե զերկիր բանիւ բերանոյ իւրոյ, և հօգուով շրթանց իւրոց աստուկեցե զամբարիշտս:

Լա եղեցի արդարութիւն անեալ ընդ մէջ իւր, և ճշմարտութեամբ պատեալ ընդ կողս իւր:

Լա ճարակեցե զայլ ընդ զառին, և ինձ առ ուրու մակաղեցի, և որթ և ցուլ և առիւծ ի միասին ճարակեցին, և մանուկ մատաղ անցե զնոսա:

Լզն և արջ ի միասին ճարակեցին, և որդեակք նոցա խառն շրջեցին, և առիւծ իբրե զեզն յարդ կերիցե:

Լա մանուկ մատաղ ի ծակ ի ժից և իւրոյն կորեանց ի ժից արկցե զճեռն իւր, և ոչ մեղեցին և ոչ կարացցին հարկանել զօր ի լերին սրբութեան իմոյ. զի լցա երկիր ամենայն՝ զիտութեամբ Տեառն իբրե ընդուրս բազում՝ որք ծածկին զծովս:

Ընթերցուածս յԱստուկայ մարգարէէ:
(Գ.Լ. Լ.Ե. հէ. 3):

Օրացարոք՝ ձեռք Լեւալք և ծունկք կթուցեալք, մխիթարեցարոք՝ կարճամիտք սրտիւք, զօրացարոք և մի՛ երկնէք:

Լհաւասիկ Լատուած մեր հատուցանե զդատաստան և հատուցե, ինքնին եկեսցե և փրկեցե զմեզ:

Հայնժամ աչք կուրաց բացցին և ականջք խից լուիցեն, յայնժամ վաղեցե կազն իբրե զեղջերու, և պարզ լիցի լեզու ծանրախօսաց:

Օ ի ջուր բղեցաւ յանապատի, և զեռ ի ծարաւուտ երկրի:

Լա եղեցի անջուրն յաղտիրս և աղբիւր ջուրց ի ծարաւուտ երկրի:

Լնդ եղեցի ուրախութիւն հաւուց և մակաղատեղք խաշանց, անդ մարգագետինք և խաղք:

Լնդ եղեցի ճանապարհ՝ մարբեալ, և ճանապարհ սուրբ կոչեցի, և մի՛ անցցե ընդ նա պիղծ, և մի՛ եղեցի անդ ճանապարհ պղծոց. այլ ցրուեալքն զնացցին ընդ նա և մի՛ մոլորեցին:

Ընթերցուածս յԱստուկայ մարգարէէ:
(Գ.Լ. Խ. հէ. 10):

Լհաւասիկ Լատուած ձեր, ահաւասիկ Տէր, Տէր զայ զօրութեամբ և բազում տէրութեամբ իւրով. ահաւասիկ վարձք իւր ընդ իւր, և զործք առաջին նորա:

Լբրե հոլիւ մի հոլութեցե զխաշինս իւր, և բազկաւ իւրով ժողովեցե զգառինս, և ի ծոց իւր կրեցե զնոսա, և մխիթար լեցի յղեաց:

Ո՞չ արեաց արիւմ իւրով զջուրս, և զերկինս լծգաւ, և զերկիր ամենայն՝ քլաւ. ո՞ր կշռեաց զերկինս կշռով, և զգառնս կըշռորդօք:

Ո՞ր գիտաց զմիտս Տեառն, և ո՞ր եղե նմա խորհրդակից՝ եթէ խելամուտ արասցե ընդ նա. կամ ընդ ո՞ւմ խորհեցաւ՝ և արար զնա խելամուտ, կամ ո՞ր եցոյց նմա ըզդատաստան և զճանապարհ իմաստութեան, կամ ո՞ր էա նմա փոխ յառաջագոյն՝ և հատուցանիցե նմա:

Լթէ ամենայն հեթանոսք իբրե բղկաթիլ մի ի դուռն են, և իբրե զմէտ մի իւրեոց համարեցան, և իբրե չիթք ի բերաննոյ համարեցին:

Լթէ Լիբանան չէ բաւական յայրումն, և ամենայն չորրորտանիք չեն բաւական յողջակէզս, և ամենայն հեթանոսք ոչ ինչ են, և յոչինչ համարեցան նմա:

Հակոբ ծառայ իմ՝ օգնական եղեց նրան. Իսրայել բնորեալ իմ՝ զոր ընկալաւ անձն իմ. ետու զոգի իմ ի վերայ նորա, և իրաւունս հեծանոսաց հանցէ:

Այն աղաղակեցէ և մի՛ վիճեցի, և մի՛ որ լուիցէ արուարոյ զբարբառ նորա. զեղեգն ջաղջախեալ մի՛ բեկցէ, և զպատրոյկըն առկայծեալ մի՛ շեջուցէ:

Այս հանցէ ի ճշմարտութիւն զերաւունս. ծաղկեցէ՝ և մի՛ խորտակեցի. մինչև գիցէ յերկիր զգատաստան, և յանուն նորա հեծանոսը յուսասցին:

Այսպէս ասէ Տէր Ըստուած՝ որ արար զերկինս և կանգնեաց զնա, որ հաստատեաց զերկիր և որ ի նմա, որ ետ չունչ մարդկան՝ որ ի վերայ նորա, և ոգի ամենեցուն՝ որք կոխեն զնա:

Այս Տէր Ըստուած կոչեցի զքեզ արդարութեամբ, կալայ զաջոյ ձեռանէ քումմէ և զօրացուցի զքեզ, և ետու զքեզ յուխտ ազգի՝ և ի լոյս հեծանոսաց. բանալ զաշտ կուրաց, հանել զկապեալս ի բանտէ և ի տանէ կապանաց՝ որ նստէին ի խաւարի:

Այս Տէր Ըստուած, այս է անուն իմ. զփառս իմ՝ այլում ոչ տաց, և ոչ բզբաւ ճութիւնս իմ՝ զբռնեց:

Այսպէս ելցէ մին ի բնին, և ի վերայ բնին ընթերցի զպիւրս:

Բնօրհայտ և յայտարարություն
(ԳԼ. Գ.)

Համին ութ ուտասանբորոգի՝ Վարուդոդոնոսրայ արքայի՝ արար պատկեր ոսկի. բարձրութիւն նորա վաթսուն կանգուն, և լայնութիւն նորա կանգուն վեց. և կանգնեաց զնա ի դաշտին՝ Վեերայ յաշխարհին Վարելացոց:

Այս արձակեաց ժողովել զգորավարս և զգորազուխս և զկուսակալս, զպէտս և զդոնաւորս և զգործակալս և զամենայն իշխանս աշխարհաց՝ գալ ի նաւակատիս պառկերին զոր կանգնեաց արքայն Վարուդոդոնոսր:

Այս ժողովեցան կուսակալք, զգորավարք և զգորազուխք՝ պիտք և բռնաւորք, մեծամեծք, գործակալք և ամենայն իշխանք

աշխարհաց, գալ ի նաւակատիս պառկերին զոր կանգնեաց արքայն Վարուդոդոնոսր. և կային առաջի պատկերին զոր կանգնեաց արքայն Վարուդոդոնոսր:

Այս քարոզ կարգայր զօրութեամբ և ասէր. ձեզ ասի, ազգք և աղինք և լեզուք. յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ՝ օրնդի՛ թըմբկի՛ և քնարի և տաւղի և զերգոց միաբանութեան, և զամենայն ազգաց արուեստականաց, անկանի՛ջէք և երկիր պագաւնի՛ջէք պատկերին զոր կանգնեաց Վարուդոդոնոսր արքայ:

Այս որ ոչ անկեալ երկիր պագանիցէ՝ ի նմին ժամու ընկեցի ի հնոցն հրոյն բորբոքելոյ:

Այս եղև իրբև լուան ազգքն զձայն փողոյ՝ զարնգին՝ զտաւղի և զնուազարանաց, և զամենայն ազգաց արուեստականաց, անկանին ամենայն ազգք և աղինք և լեզուք՝ և երկիր պագանի՛ն պատկերին ոսկւոյ, զոր կանգնեաց արքայն Վարուդոդոնոսր:

Հայնժամ մատեն արք Վարդգէսցիք՝ և եղև չարախօսք զբնից առ Վարուդոդոնոսրայ, և ասնա՝ արքայ, յախտան կայ՝ զու հրաման ետուր ամենայն մարդոյ՝ որ լսիցէ զձայն փողոյ՝ զարնգի՛ և բզքնարի և զտաւղի և զնուազարանաց, և զամենայն ազգաց արուեստականաց, և որ ոչ անկեալ երկիր պագանիցէ՝ պատկերին ոսկւոյ՝ անկցի ի հնոցն հրոյն բորբոքելոյ:

Բրդ են աստ արք Զրեայք՝ զորս կացուցեր ի վերայ գործոց աշխարհիս Վարելացոց, Սեգրաք, Միսաք և Վերեղնագով, որ ոչ հնազանդեցան հրամանի քում, արքայ, և զգիս քո ոչ պաշտեն, և պատկերիդ ոսկւոյ՝ զոր կանգնեցեր երկիր ոչ պագանն:

Հայնժամ Վարուդոդոնոսր սրտմտութեամբ և բարկութեամբ հրամայեաց անել զՍեգրաք՝ զՄիսաք և զՎերեղնագով. և աս՝ ձիս առաջի թագաւորին:

Պատասխանի ետ Վարուդոդոնոսր և ասէ ցնոսա. թէ արդարեւ, Սեգրաք, Միսաք, և Վերեղնագով, զգիս իմ ոչ պաշտիցէք, և պատկերին ոսկւոյ զոր կանգնեցի երկիր ոչ պագանիցէք:

Իայց արգ ելժէ պատրաստք լինիցիք, զի յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ՝ օրնդի՛

և թմբիկ և քնարի, և զմիաբանութիւն ամենայն ազգաց արուեստականաց, անկանիցիք և երկիր պազանիցէք պատկերին՝ զոր արարի. ապա թէ ոչ պազանիցէք երկիր, ի նմին ժամու անկանիցիք ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ. և ո՞վ է աստուած՝ որ փրկէ զձեզ ի ձեռաց խնց:

Պատասխանի ետուն Սեգրաք, Միսաք և Լերդնագով, և ասեն ցարքայ Վարդգոյնոսոր. Այն ինչ է պիտոյ վասն բանիդ այդորիկ տալ քեզ պատասխանի. զե է մեր Լստուած յերկինս՝ զոր մքն պաշտեմք, կարող է փրկել զմեզ ի հնոցէ հրոյդ բորբոքելոյ, և ի ձեռաց քոց, արքայ, ապրեցուցանել զմեզ. ապա թէ ոչ՝ այս ինչ յայտնի լեցի քեզ, արքայ, զե զդիս քո մէջ ոչ պաշտեմք, և պատկերիդ ոսկւոյ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ պազանեմք:

Հայնժամ Վարդգոյնոսոր լի եղև սրտմբտութեամբ, և զոյն երեսաց նորա շրջեցաւ ի վերայ Սեգրաքայ, Միսաքայ և Լերդնագովի, և ասէ. ջնուցէք զհնոցն եւ թմբկապտիկ, զե մինչև ի վանճան այրեսցին:

Եւ արք հինգ՝ զօրաւորք զօրութեամբ՝ կապեցան զՍեգրաք՝ զՄիսաք և զԼերդնագով՝ արկանել ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ:

Հայնժամ արքն այնորիկ կապեցան պատմուճանօք և վարտօք, արտախուրակօք և զանկապանօք խրեաց, և ընկեցան ի մէջ հնոցի հրոյն բորբոքելոյ, զե հրաման թագաւորին սասականայր, և հնոցն բորբոքէր եօթնպատիկ առաւել յոյժ:

Եւ երեքան նորա՝ Սեգրաք, Միսաք և Լերդնագով, անկան ի մէջ հնոցին կապեալք. և գնային ի մէջ հրոյն, օրհնէին և զովէին զՏէր Լստուած:

Հարեաւ Բզարիա, և եկաց յաղօթս այսպէս. երաց զերան խր ի մէջ հրոյն և ասէ. Օրհնեալ ես Տէր Լստուած հարցն մերոց, զովեալ և փառաւորեալ է անուն քո յափտեանս. զե արդար ես յամենայնի զոր ամէր ի վերայ մեր, և ամենայն զործք քո ճմարկեալ եմ. և ուղիղ են ճանապարհք քո, և ամենայն դատաստանք քո ճմարտութիւն. և իրաւուն ճմարտութեան արարեր ըստ ամենայնի՝ զոր արարեր մեզ և բազաքին սրբոյ հարցն մերոց Նրուսաղեմի:

Զի ճմարտութեամբ և յիրաւի ամէր զայս ամենայն վասն մեզաց մերոց. զե մեղար և անօրինեցաք յապստամբ լինելն ի քէն, և առաւել մեղար յամենայնի, և պատուիրանաց քոց ոչ անտացաք. Այն պահեցաք և ոչ արարաք որպէս պատուիրեցիք մեզ՝ զե բարի լինիցի մեզ, և զամենայն զոր ամէր ի վերայ մեր և զամենայն զոր արարեր մեզ՝ արդար դատաստանաւ արարեր:

Եւ մասնեցեր զմեզ ի ձեռս թնամեաց մերոց՝ անօրինաց խտաց և ապստամբողաց, և թագաւորի անիրաւի և շարի քան զամենայն երկիր: Եւ արդ ոչ զոյ մեզ բանալ զերանս մեր, զե ամօթ և նախառնիք եղաք ծառայից քոց պաշտօնեցից:

Եւ մի մասներ զմեզ իսպառ վասն անուան քոյ, և մի ցերի զուխտ քո, և մի իրացէ առներ զօղորմութիւնս քո ի մէնջ: Վասն Երրահամու սիրելոյ քո և վասն Խոսահակայ ծառայի քո և վասն Խարայի ի սրբոյ քո, որոց խօսեցաք բազմացուցանել զդատակ նոցա իրիւ, զատեղս երկնից, և իրիւ զաւազ առ ամեն ծովու:

Եւ արդ, Տէր, նուազեցաք քան զամենայն ազգս, և եմք տառապաւալք յամենայն երկրի այսօր վասն մեզաց մերոց. և ոչ զոյ ի ժամանակի յայտնի ի խնամ մարգարէ և առաջնորդ, ոչ որջակէզք և ոչ զոհք և ոչ պատարագք և ոչ խօնիւք, և ոչ տեղի տալոյ երախայրիս առաջի քո, և գտանել զօղորմութիւն:

Եւ անձամբք բեկեղովք և հոգւովք տառապանաց ընդունելի լեցուք՝ իրիւ զոջմակեզս խոյոց և զուարակաց և իրիւ բոլրաւորս գառանց պարարտաց, այնպէս եւ զեցի պատարագս մեր այսօր առաջի քո՝ լինել կատարեալ զկնի քո, զե չէք ամօթ յուսացելոցս ի քեզ:

Եւ արդ զամբ զհետ քո ամենայն սրբախիւք մերովք, և երկնեմք մեր ի քէն, և խնդրեմք զերեսս քո. մի յամօթ առներ զմեզ, այլ արա ընդ մեզ ըստ հեզութեան քում և ըստ բազում օղորմութեան քում. և փրկեալ զմեզ վասն սրանիւնաց քոց, և տուր փառս անուան քում, Տէր:

Եւ յամօթ լիցին ամենեքեան ոյք ցուցանեն շարիս ծառայից քոց, և ամաչես-

ցեն յամենայն բռնութեան խրեանց, և զօրութիւն նոցա խորտակեցի. և ծանիցեն զի դու ես Տէր Մատուած միայն, և փառաւորեալ ի վերայ ամենայն տիեզերաց:

Եւ ոչ դադարէին որբ արկին զնոսա սպասաւորք լծագաւորին՝ զհնոցն բորբոքեցոյ նաւթիւ և ձիթով և վռով և օրթով. և ելաներ զիզանայր բոցն ի վերոյ քան զհնոցն ի քառասուն և յինն կանգուն, և շրջէր պատեր շուրջ զհնոցաւն, և այրէր զորս գտանէր ի Բաղդակացոյց անտի:

Եւ հրեշտակ Մատուոյ էջ եկաց ընդ Լգարիսն ի հնոցի անդ, և լծօթմակաց զբոց հրոյն ի հնոցէ անտի, և արար ի մէջ հնոցին իբրեւ զհողմն որ ցօղազին շնչեցէ. և ոչ մարմնայր ամենեւին հուրն ի նոսա, ոչ տրամեցուցանէր և ոչ նեղէր զնոսա:

Հայտնամ երեքեան իբրեւ ի միջէ բնութայն օրհնէին և զովէին և փառաւոր առնէին զՄատուած ի մէջ հնոցին՝ և առնէին. Օրհնեալ ես դու Տէր Մատուած հարցն մերոց, զովեալ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս:

Եւ օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց բոց, զովեալ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս:

Օրհնեալ ես ի տաճարի փառաց սրբութեան քո, զովեալ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս:

Օրհնեալ ես ի վերայ ամբողջ արքայութեան քո, զովեալ և առաւել:

Օրհնեալ ես որ հայիս յանդունդս, և նոտիս ի քերովեւս, զովեալ և առաւել:

Օրհնեալ ես որ նոտիս ի հաստատութեան երկնից, զովեալ և առաւել:

Եւ յորժամ եկեաց յայն տունն՝ յորում տես:

Օրհնեցէր ամենայն զօրք Տեառն, զտէր օրհն:

Ափսոսեցին զովքն երգել քաջք ձորիս:

Օրհնեցէր զովեցէր և բարձր արարէր զնա յաւիտեանս:

Օրհնեցէր ամենայն զօրք Տեառն ըզՏէր, օրհնեցէր և բարձր արարէր զնա յաւիտեանս:

Օրհնեցէր երկնք զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արարէր զնա յաւիտեանս:

Օրհնեցէր հրեշտակք Տեառն զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արարէր զնա:

Օրհնեցէր ջուրք ամենայն որ ի վերայ քան զերկինս զՏէր, օրհնեցէր և:

Օրհնեցէր ամենայն զօրութիւնք Տեառն զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արար:

Օրհնեցէր արեգակն և լուսին զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արար:

Օրհնեցէր ամենայն աստեղք երկնից զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արար:

Օրհնեցէր ամենայն անձրեք և ցօղք զՏէր, օրհնեցէր և բարձր:

Օրհնեցէր ամենայն հողմք զՏէր, օրհնեցէր և բարձր:

Օրհնեցէր հուր և տապ զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արար:

Օրհնեցէր ցուրտ և սառն զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արար:

Օրհնեցէր եղեամն և ձիւն զՏէր, օրհնեցէր և բարձր:

Օրհնեցէր տիւր և զիշերք զՏէր, օրհնեցէր և բարձր:

Օրհնեցէր ըյս և խաւար զՏէր, օրհնեցէր և բարձր:

Օրհնեցէր ամիգ և փայլատեղունք ըզՏէր, օրհնեցէր և բարձր:

Օրհնեցէր երկիր զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արասցէր զնա յաւիտեանս:

Օրհնեցէր ըրկնք և բարձունք զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արար:

Օրհնեցէր ամենայն բոյսք երկրի զՏէր, օրհնեցէր և բարձր:

Օրհնեցէր աղբիւրք զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արար:

Օրհնեցէր ծով և զետք զՏէր, օրհնեցէր և բարձր:

Օրհնեցէր կէտք և ամենայն կայտառք որ ի ջուրս զՏէր, օրհնեցէր:

Օրհնեցէր լծաշունք երկնից զՏէր, օրհնեցէր և բարձր:

Օրհնեցէր ամենայն զազանք և անասունք զՏէր, օրհնեցէր:

Օրհնեցէր որդիք մարդկան զՏէր, օրհնեցէր և բարձր:

Օրհնեցէր խորայն զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արասցէր զնա յաւիտեանս:

Օրհնեցէր քահանայք զՏէր, օրհնեցէր և բարձր արար:

Օրհնեցէ՛ք ծառայք Տեառն զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր:

Օրհնեցէ՛ք հոգիք և շունչք արդարոց զՏէր, օրհնե՛ք:

Օրհնեցէ՛ք սուրբք և խոնարհք սրտիւք զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր:

Օրհնեցէ՛ք Մանհա՛ Մարիա և Միսայէլ զՏէր, օրհնեցէ՛ք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Զի փրկեաց զմեզ ի դժոխոց, և ի ձեռաց մահու ապրեցոյց զմեզ՝ և փրկեաց ըզմեզ ի Տնոցէս, և ի միջոյ բորբոքեալ բոցոյս, և ի միջոյ հրոյս փրկեաց զմեզ:

Վո՛րհացարուք զՏեառն, զի քաղցր է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Օրհնեցէ՛ք ամենայն պաշտօնեայք Տեառն զՄատուածն աստուծոց, օրհնեցէ՛ք և զօհացարուք, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Ս. ի հատարելէ՛ն՝ աստուգ Մարիամն՝
Որհնէ՛ք քեզ, Պատարարելէ՛ն՝ Որհնէ՛ք իշխանս, Ապա բացեալ
զանոսն՝ աստուգն զժամանակն՝ Առաջնէ՛ն անորոշեալ Սղմ՝
Սէնտառնէ՛ն, Ըրկն, Զն, Զանձանէ՛ն, Սուրբ Առաքելք՝ որ ձեռք և
յայտնէ՛ք: Սղմ. Բ. կցորդ:

Տէր ասաց զիս՝ որդի իմ ես դու, և ես այսօր ծնայ
զքեզ: Փոխ Քնդղէ՛ր խոռովցան:

Պողոսի առաքելոյն ի Տիմոթի թղթին է
ընթերցուածս. (Հէ. Բ. հէք. 11):

Քանգի երեւցաւ շնորհն Մատուծոյ
փրկիչ ամենայն մարդկան:

Ար խրատէն զմեզ, զի ուրացուք զամբարշտութիւն և զաշխարհական ցանկութիւնս. զգաստութեամբ և արդարութեամբ և ատուած պաշտութեամբ կեցցուք յաշխարհի:

Եւ ակն կայուք երանելոյ յօտոյն, և յայտնութեան փառաց մեծին Մատուծոյ և փրկչին մերոյ Հիսուսի Վերիստոսի:

Ար ետ զանձն վասն մեր, զի փրկեցէ՛ զմեզ յամենայն անօրէնութենէ, և սրբեցէ՛ իւր ժողովուրդ սեպական՝ նախանձաւոր գործոց բարութեան:

Զայդ խօսեաց՝ և մխլթ արեաւ և յանդիմանեան ամենայն աստուիւք, զի մի՛ որ իցէ որ զքեզ արհամարհեցէ:

Այլ. Հոգին սուրբ եկեցէ ի քեզ. և զգրութիւն բարձրոյն հօգանի
լինի ի վերայ քո:

Սրբոյ Մատարանիս Ախուսի Վերիստոսի՝ որ ըստ
Մատթեայ. (Հէ. Բ.):

Վասն ծննդեան Տեառն մերոյ Ախուսի Վերիստոսի:

Եւ իծնանելն Հիսուսի ի Խեթղեհէմ
Հրէաստանի յաւուրս Հերովդի արքայի, ահա մոգք յարեւելից եկին յերուսաղէմ, և ասին. ո՞ր է որ ծնաւ արքայն Հրէից. զի տեսաք զաստղն նորա յարեւլս, և եկաք երկիր պազանել նմա:

Եւ իբրեւ լուսա արքայ Հերովդէս խրուղեցաւ, և ամենայն կրօնադէմ ընդ նմա. և ժողովեալ զամենայն զբաշնայապետն և զգալիս ժողովողեանն, հարցանէր ինոցանէ՛ թէ ո՞ր ծնանիցի Վերիստոս:

Եւ նորա ասին ցնա. ի Խեթղեհէմ Հրէաստանի. զի այսպէս գրեալ է ի ձեռն մարգարէին. և դու Խեթղեհէմ երկիր Յուդայ՝ ոչ ինչ կրտսեր ես յիշխանս Յուդայ. ի բէն ելցէ ինձ իշխան, որ հովուեցէ ըզժողովուրդ իմ զԵսայէլ:

Հայնժամ Հերովդէս զազտ կոչեաց ըզմոգան, և ստուգեաց ինոցանէ՛ զժամանակն աստեղն երեւելոյ. և արձակեալ զնոսա ի Խեթղեհէմ, ասէ. զնացէ՛ք ստուգեցէ՛ք վասն մանկանն, և յորժամ գտանիցէ՛ք, ազդ արասիք ինձ, զի և ես եկեալ երկիր պազից նմա:

Եւ նորա իբրեւ լուսն ի թաղաւորէն՝ զնացին, և ահա աստղն զոր տեսին յարեւելս՝ առաջնորդեաց նոցա, մինչև եկեալ եկաց իկերայ՝ ուր էր մանուկն: Իբրեւ տեսին զաստղն, խնդացին յոյժ ուրախութիւն մեծ:

Եւ իբրեւ մտին ի տուն, տեսին զմանուկն հանդերձ Մարեմա մարն իւրով, և անկեալ երկիր պազանէին նմա. և բացեալ զզանձս իւրեանց՝ մատուցին նմա պատարագրս, ոսկի և կնդրուկ և զմուռս:

Եւ հրաման տեսալ ի տեառն, չբառնալ անդրէն առ Հերովդէս, ընդ այլ ծանապարհ զնացին յաշխարհն իւրեանց:

Ս. ասի Հագարէն, Սրբապետութեան՝ Բաղնիկէն է:

Ս. զիբի արձակման պատարարելէ՛ն՝ սխտեղցն նախաստեղ առնել, քի՛ ետեւորք քեզ իւր ապրանք փրկ. Սուրբ Վարդապետ Ստեփանն, և զ Ընթերցէ:

Ա. Երթիցն Իսախ. և Աւետարանու. ի սեղանն՝ ասելով. Երթի-
նս. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի.

Արքայ Աւետարանի Արքայի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի.

Ի ծննդեան Տեառն մերոյ Արքայի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի. Երթի.

Եւ. հովիւք էին իտեղւոյն յայնմիկ բա-
ցովեազք, որք պահէին զպահանու-
թիւնս գիշերոյ հօտից իւրեանց:

Եւ. հրեշտակ Տեառն երեւցաւ նոցա, և
փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա, և եր-
կեան երկիւղ մեծ:

Եւ. ասէ ցնոսա հրեշտակն. մի՛ երկնէք,
զի ահաւասիկ աւետարանեմ՝ ձեզ զուրա-

խովիւն մեծ, որ եղեցի ամենայն ժողո-
վորդեանն:

Չի ծնաւ ձեզ պատր փրկիչ, որ է Օ-
ծեալ Տէր, ի քաղաքի Կաթի:

Եւ. այս նշանակ ձեզ, գտանիցէք մանուկ
պատեալ ի խանձարուրս, և եղեալ ի մի-
սուր:

Եւ. յանկարծակի եղև ընդ հրեշտակին
ընդ այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւո-
րաց, որ օրհնէին զՄատուած և ասէին:

Փառք ի բարձունս Կստուծոյ, և յերկիր
խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն:

Քարոզ. Ստեփանոս Առ. զանգեմ. Լուս. Երթի.

